

ALEGATA

D O

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

z czwartej sesyi czwartego peryodu

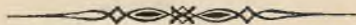
SEJMU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomreyi wraz z Wielkiem Ks. Krakowskiem

z r. 1881.

Przytem:

INDEKS TYCH ALEGATÓW.

*peryod IV
Sesya IV
1881*

418423

III 1881, 1-136

~~7479~~

III u

~~100.228~~
III

Indeks alegatów.

Treść alegatów.

Liczba alegato-	Stronica sten. sprawozd.
1.*	7
2.*	12
3.*	12
4.*	13
5.*	13
6.*	13
7.*	13
8.*	13
9.*	14
10.*	14
11.*	14
12.*	14
13.*	14
14.*	16
15.*	16
16.*	17
17.*	23

* Liczba bieżąca alegatów oznaczonych * podaną jest w tekście sprawozdań stenograficznych cyframi rzymskimi zamiast arabskimi.

Liczba
alegatu.

18.*	Przedłożenie rządowe w sprawie reformy ustawodawstwa gminnego i Rad powiatowych	0
19.*	Przedłożenie rządowe w sprawie reformy ustawy o przynależności	0
20.*	Przedłożenie rządowe z projektem ustawy o zniesieniu prawa propinacji w m. Lwowie	6
21.*	Sprawozdanie Wydziału krajowego o urządzeniu zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin	6
22.	Przedłożenie rządowe z preliminarzem funduszków indemnizacyjnych na rok 1882	80
23.	Przedłożenie rządowe z zamknięciem rachunków funduszków indemnizacyjnych za rok 1880	80
24.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany ustawy o konkurencyi kościelnej	80
25.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego	84
26.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie statutu dla zakładu zdrojowego Krynica-Słotwiny	85
27.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o funduszach i budowie szpitala św. Łazarza w Krakowie.	92
28.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie mianowania Dr. Jana Szeparowicza prymaryszem oddziału chirurgicznego w krajowym szpitalu we Lwowie	92
29.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole rolniczej w Czernichowie	93
30.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych	101
31.	Wniosek p. Romanowicza w sprawie budowy kolei żelaznej ze Lwowa na Żółkiew do Sokala	101
32.	Wniosek p. Hausnera w sprawie utworzenia Wydziału lekarskiego w Uniwersytecie Lwowskim	104
33.	Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie zalesienia wydm piaszczystych w powiecie Jarosławskim i innych	111
34.	Wniosek p. Polanowskiego w sprawie założenia niższych szkół rolniczych	126
35.	Wniosek p. Maxa w sprawie przeniesienia siedziby Izby handlowej z Brodów do Tarnopola	127
36.	Wniosek p. Grossa w sprawie kolei żelaznej z Jarosławia do Sokala	130
37.	Sprawozdanie komisji petycyjnej w sprawie zaopatrzenia wdowy i sierot po inżynierze Henryku Niewiadomskim	184
38.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie przemysłu domowego i drobnego	157
39.	Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Ohrymowicza względem utworzenia nowego sądu powiatowego w Borysławiu	157
40.	Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku p. Hausnera w sprawie utworzenia Wydziału lekarskiego w Uniwersytecie lwowskim	157
41.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia siedziby sądu powiatowego z Zabłotowa do Demicza	174
42.	Wniosek p. Merunowicza w przedmiocie zbadania i zniesienia ustaw i przepisów dotyczących się specjalnie ludności izraelskiej	174
43.	Wniosek tegoż, w przedmiocie zapobieżenia nadużyciom przy prowadzeniu ksiąg metrykalnych i wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej	182
44.	Wniosek tegoż, w przedmiocie ścisłej kontroli przy zestawianiu list poborowych.	182
45.	Wniosek tegoż, w przedmiocie uregulowania zakładów zastawniczych na zastawy ręczne	184

Nr roz.	Nr kolumny strony	Stronica sten. sprawozd.
46.	Wniosek p. Romera w przedmiocie zaprowadzenia sądów pokoju	185
47.	Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie wystawienia nowego budynku dla szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	187
48.	Wniosek p. Skałkowskiego o tworzeniu ciał tabularnych z mniejszych posiadłości.	202
49.	Sprawozdanie komisji administracyjnej o zniesieniu prawa propinacyi we Lwowie, a zaprowadzenie natomiast opłat konsumcyjnych	203
50.	Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie ograniczenia poboru kopytkowego	204
51.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie podziału kraju na okręgi sądów powiatowych	219
52.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o częściowej zmianie uchwały sejmowej co do terytoryalnego podziału kraju na okręgi sądów powiatowych i na okręgi starostw	219
53.	Wniosek p. Jana Stadnickiego o zaprowadzenie języka polskiego jako urzędowego w krajowej Dyrekcyi skarbu, w zarządzie dóbr w Bolechowie i Nadprokuratoryi państwa w Krakowie	220
54.	Wniosek p. Tyszkiewicza w przedmiocie wolności dzielenia gruntów	220
55.	Wniosek p. Władysława Woleńskiego w sprawie opuszczania podatków z powodu szkód elementarnych	221
56.	Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycyi Tarnowskiego Towarzystwa rolniczego w kwestyi jarmarków	221
57.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży gruntu w Nowym Sączu należącego do funduszu szkół ludowych	243
58.	Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków za rok 1879 funduszu krajowego i funduszy uposażonych ze skarbu krajowego	243
59.	Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszy samostnych za r. 1879	245
60.	Sprawozdanie komisji kultury krajowej o petycyi towarzystwa rybackiego w Krakowie	246
61.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z zamknięciem rachunku funduszu szkolnego krajowego za r. 1880	257
62.	Sprawozdanie komisji budżetowej o oszczędnościach na druki sejmowe i manipulacyjne Wydziału krajowego	257
63.	Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie stabilizacyi urzędników i służby drogowej	260
64.	Sprawozdanie komisji administracyjnej w sprawie mianowania dra Szeparowicza stałym prymaryszem przy szpitalu lwowskim	270
65.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk w kraju	275
66.	Wniosek p. Sawczyńskiego o ustanowienie osobnych katechetów przy seminariach nauczycielskich we Lwowie i w Krakowie	275
67.	Wniosek p. Grossa o zmianę ustawy o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym iżby czyny karygodne uważane były jako przekroczenie	277
68.	Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie spłaty funduszowi pożyczki z r. 1873 sum pożyczonych na budowę zakładu kulparkowskiego, oraz co do spłacenia całej pożyczki z r. 1873	278
69.	Sprawozdanie komisji kolejowej o wnioskach pp. Grossa i Romanowicza w przedmiocie budowy dróg żelaznych	280
70.	Sprawozdanie komisji kultury krajowej w sprawie objęcia na kraj szkoły rolniczej w Czernichowie	280

71.	Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie przeniesienia Izby handlowej z Brodów do Tarnopola	7
72.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla 29 gmin miejskich	8
73.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublanach	9
74.	Wniosek p. Pietruskiego w sprawie urządzenia dla marszałka krajowego pomieszkania w gmachu sejmowym	10
75.	Wniosek pp. Romanowicza i Merunowicza w sprawie opieki nad przemysłem rzemieślniczym	11
76.	Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów indemnizacyjnych za r. 1880.	12
77.	Sprawozdanie komisji kultury krajowej o wniosku p. Polanowskiego w sprawie założenia niższych szkół rolniczych	13
78.	Sprawozdanie komisji administracyjnej w sprawie podwyższenia płacy dyrektora zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	14
79.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie przestrzegania przepisów o uwolnieniu władz autonomicznych od opłat pocztowych	15
80.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zniesienia prawa propinacji w mieście Samborze	16
81.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie subwencji dla izraelskiej szkoły ludowej w Brodach	17
82.	Sprawozdanie komisji edukacyjnej w przedmiocie założenia internatu dla uczniów seminarjum nauczycielskiego we Lwowie	18
83.	Sprawozdanie komisji kultury krajowej o licencyonowaniu prywatnych ogierów	19
84.	Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie zaliczki 11.433 zł. udzielonej gminie m. Krakowa z funduszu szkolnego	20
85.	Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny	21
86.	Sprawozdanie komisji drogowej w sprawie budowy drogi z Nowego Targu do Zakopanego, jako drogi krajowej	22
87.	Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1882	23
88.	Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Merunowicza w sprawie unormowania kredytu na zastawy ręczne	24
89.	Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie sprzedaży gruntu w Nowym Sączu należącego do funduszu szkół ludowych	25
90.	Sprawozdanie komisji administracyjnej w sprawie ustanowienia przestanku dla pociągów pospiesznych na stacji Podzamcze we Lwowie	26
91.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie dodatkowego kredytu dla Rady szkolnej krajowej na r. 1881	27
92.	Wniosek p. Wesołowskiego względem zmiany regulaminu sejmowego	28
93.	Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Romera o zaprowadzenie sądów pokoju	29
94.	Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego za r. 1879	30
95.	Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie dyet i kosztów podróży funkcyjnych naryuszów krajowych	31
96.	Sprawozdanie komisji budżetowej o udzielenie zapomogi funduszowi pensyjnemu stowarzyszenia wzajemnej pomocy dyetaryuszów i urzędników	32

Stronica sprawozd.	Stronica sten. sprawozd.
dlo- 7.	Sprawozdanie komisji kultury krajowej o petycji spółki wodnej Jasielskiej w sprawie regulacji rzeki Wisłoka 431
min 8.	Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie subwencji na cele wystawy rolniczej w Przemyśle 441
ch 9.	Wniosek p. Piętaka względem zaprowadzenia języka polskiego jako urzędowego w wewnętrznej służbie prokuratury państwa, urzędów pocztowych i telegraficznych 446
ka- 10.	Sprawozdanie komisji administracyjnej w sprawie rewizji ustawy w swojszczyźnie 449
re- 11.	Sprawozdanie komisji administracyjnej z wniosku p. Merunowicza w przedmiocie zapobieżenia nadużyciom przy prowadzeniu ksiąg metrykalnych i wykazów stanu cywilnego izraelitów 457
ni- 12.	Sprawozdanie komisji naftowej w przedmiocie uregulowania stosunków prawnych górnictwa i przemysłu naftowego 466
ze- 13.	Sprawozdanie komisji bankowej w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego 467
ra 14.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem do uchwały przeciw lekkomyślnemu zadłużaniu się urzędników i sług krajowych 551
iu 15.	Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie ograniczenia dualizmu w politycznym zarządzie krajów koronnych 551
yi 16.	Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzach funduszków indemnizacyjnych 636
ej 17.	Wniosek p. Czerkawskiego o zaprowadzenie stałej katedry historii polskiej w Uniwersytecie lwowskim 644
w 18.	Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie subwencji na budowę szpitala izraelickiego w Krakowie 648
i- 19.	Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie urządzenia pomieszkania dla Marszałka krajowego w gmachu sejmowym 648
30.	Sprawozdanie komisji administracyjnej w sprawie stałego kwaterunku wojsk w kraju. 648
ka 11.	Sprawozdanie komisji kultury krajowej w sprawie przemysłu domowego i drobnego 665
38	12. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie zmiany ustawy o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym, iżby czyny karygodne uważane były jako przekroczenia 665
39	13. Sprawozdanie komisji naftowej w przedmiocie uregulowania opłat skarbowych i podatków z powodu poszukiwania i wydobywania nafty 666
41	14. Sprawozdanie komisji naftowej w sprawach górniczych 666
15.	15. Sprawozdanie komisji prawniczej w sprawie ustanowienia sądu w Mszanie dolnej, przeniesienia sądu z Zabłotowa do Demicza i podziału kraju na okręgi sądów powiatowych 666
42	16. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w sprawie regulacji rzeki Wisłoka 668
42	17. Sprawozdanie komisji prawniczej w sprawie przydzielenia gminy Świdnik do sądu powiatowego i starostwa w Turce 676
42	18. Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminie Wadowice na pobór opłat od psów 688
42	19. Sprawozdanie komisji budżetowej o budżecie krajowym na r. 1882. 691
120.	20. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zaciągnięciu pożyczki w celu spłacenia obligacji pożyczki krajowej z r. 1873 725
430	21. Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Wesołowskiego względem zmiany regulaminu sejmowego 783
431	22. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w sprawie subwencji dla szkoły sadowniczoogrodniczej w Tarnowie 784
431	

123. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w sprawie stypendyów dla uczniów szkoły Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie
124. Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie pięcioleci, emerytur, pensyj wdowich i t. d. dla urzędników i służby drogowej 8
125. Sprawozdanie komisji edukacyjnej w sprawie subwencji dla wyznaniowej izraelskiej szkoły ludowej w Brodach 8
126. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie wolności dzielenia gruntów włościańskich 8
127. Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Skałkowskiego w sprawie zmiany ustawy o księgach hipotecznych 8
128. Sprawozdanie komisji administracyjnej o ustawie budowniczej dla 29 gmin miejskich 8
129. Sprawozdanie komisji konkurencyjnej w sprawie zmiany ustawy o konkurencji kościelnej 8
130. Sprawozdanie komisji administracyjnej w sprawie zniesienia prawa propinacyi w m. Samborze 8
131. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublanach 8
132. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie opieki nad krajowem rękodzielnictwem 8
133. Sprawozdanie komisji edukacyjnej w sprawie ustanowienia katechetów przy seminariach nauczycielskich we Lwowie i w Krakowie 8
134. Sprawozdanie komisji administracyjnej w sprawie opustu podatku gruntowego z powodu klęsk elementarnych 8
135. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie zmiany statutów banku włościańskiego 8
136. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie procentów zwłócki 15% pobieranych od zalegających rat banku włościańskiego 8

kr. 39.139/81.

Aleg. 1.

SPRAWOZDANIE

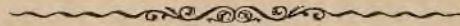
z czynności

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas

od 1. Stycznia 1880 r.

z alegatami I. do XL. i z indeksem.

Indeks.

	Strona
A ministracyjny Trybunał. Sprawy drogowe wobec tegoż	109
Adres gratulacyjny z powodu zaręczyn Jego Ces. i król. Wysokości Najd. Następcy Tronu	43
Aplikanci Wydziału krajowego. Udzielenie adjutum tymże	53
Archiwa krajowe Aktów grodzkich i ziemskich i wydawnictwo	56
Aywasa Fundacya stypendyjna	64
B aligrod. Objęcie drogi tamtejszej w poczet dróg eraryalnych	73
Bank włościański. Petycye dłużników tegoż Banku	23
Brody. Petycya gminy Jurydyka o odłączenie od gminy Brody	9
— Zatwierdzenie ustawy o języku wykładowym w gimnazyum Brodzkiem	43
Brzeżany. Sprawa uwolnienia tej gminy od opłaty podatku domowo-czynszowego	143
Bydło. Ankiety w sprawie podniesienia chowu bydła w kraju	34
— (Ob. S 61.)	
C iepanowski. Sprawa ogniotrwałego krycia dachów	29
Czernichów. Sprawy tamtejszej szkoły rolniczej	38
Czyżyny. Petycya gminy Łęg o odłączenie od gminy Czyżyny	8
D ębicko-Tarnobrzaska droga. Sprawa odprowadzenia wód po obu stronach tej drogi	87
Dniestr. Regulacya tegoż	71
Dodatki do podatków dla funduszu krajowego i indemnizacyjnego	139, 140
— (Ob. Podatek.)	
Dojazdy. Ustawa o tychże niesankcyonowana	70
Domowy przemysł. Sprawy tegoż	39
Drogi. Najwyższe Sankcye w sprawach drogowych i mytnicznych	69
— Subwencye z funduszu państwowego na wykonanie robót publicznych	79—82
— Wojskowe. Przyjęcie tychże na etat państwowy	83

	Strona
Drogi krajowe. Sprawy ogólne i roboty około rekonstrukcyi i budowy tychże	91
— Myta na drogach krajowych	94
— Powiatowe i gminne	97, 100
— Subwencye dla dróg powiatowych i gminnych	106
— Sprawy drogowe przed Trybunałem administracyjnym	109
— Petycye Sejmowe w sprawch drogowych	73, 74
— Budowa drogi Lwów-Stojanów	72
— (Ob. Dębicko-Tarnobrzaska droga.)	
Druki Sejmowe	52
Dublany. Sprawy tamtejszych szkół rolnictwa	38
Fundacye dobroczynne	65
— Stypendyjne. Sprawy tychże	63
Fundusz krajowy. Sprawa pożyczki z funduszu indemnizacyjnego	145
— Szkół ludowych z r. 1872.	60
Fundusze szkolne. Sprawa zaliczek udzielanych Radom szkolnym okręgowym	60
Gedroyc. Sprawa wynagrodzenia szkód przy przedsiębiorstwie drogowem	73
Gmach Sejmowy. Pożyczka krajowa na hipotekę gmachu Sejmowego	21
— Budowa gmachu Sejmowego	54
Gminy. Nadzór nad gminami i nad majątkiem zakładowym tychże	9
Górnictwo. Uchwały Sejmowe w tym przedmiocie	31
Górniczne stypendya	32
Gorzelnictwo. Sprawa utworzenia kursu gorzelnictwa	39
— (Ob. Wierzbicki.)	
Gruntowy podatek. Komisya reklam. dla podatku gruntowego	33
— — Uregulowanie podatku gruntowego	19
Gwiazda. Zasilek dla Towarzystwa rękodzielniczego	30
Herb krajowy. Starania o nadanie nowego herbu dla Galicyi	53
Helclowej Anny Fundacya	66
Hypoteczne księgi. Sprawa zakładania nowych ksiąg hypotecznych	151
— długi (ob. Konwersya)	
Indemnizacyjny fundusz. Sprawa oddania administracyi tegoż do rąk Reprezentacyi krajowej	142
— Dodatki na rzecz funduszu indemnizacyjnego	140
Instytut przemysłowo techniczny w Krakowie. Sprawa uzupełnienia tegoż	39
Internaty. Sprawa urządzenia internatów dla Seminarjów nauczycielskich	48
Inwalidzi. Fundusze inwalidów i fundacya Russanowskiej	152
Jaklicz. Petycya o stypendyum	30
Jurydyka. Petycya gminy o odłączenie od gminy Brodów	9

	Strona
Katecheci. Sprawa remuneracyi dla katechetów	48
Kliniki. Krakowskie	122
Kulparkowski Zakład dla obłąkanych	125—134
Kolej transversalna. Sprawa nabycia gruntów pod tę kolej	73
— — Ustawa w sprawie tej kolei dotąd nie sankcyonowana	70
Koleje drugorzędne. Sprawa budowy tychże	85
Konie. Sprawa podniesienia chowu koni	35
Konkurencyja kościelna. Zmiana ustawy o konkurencyi kościelnej	48
— Ustawa o konkurencyi kościelnej dla miasta Lwowa	47
Konwersya długów. Sprawa uwolnienia dokumentów odnoszących się do konwersyi długów hipotecznych od opłat i stępli	153
Kopernicki. Wynagrodzenie strat z powodu przedsiębiorstwa drogowego	73
Kopytkowe. Wniosek posła Tyszkowskiego o ograniczenie poboru tych opłat	73
Kościelna konkurencyja (ob. konkurencyja)	
Kraków (ob. Instytut. Kliniki).	
Kredyt melioracyjny. Sprawy tegoż	28
Kretowicza fundacya stypendyjna	64
Krynica - Muszyna. Budowa drogi powiatowej tamże	83, 109
Kultura krajowa. Subwencye na cele kultury krajowej	40
Kwaterunek wojska. Sprawa uregulowania tegoż	141
Kurzer Wolf. Petycyja o zwolnienie od dzierżawy myt	74
Lasy. Zalesienie wydm piaszczystych	35
Leśnictwo. Katedra rolnictwa i leśnictwa w Szkole Politechnicznej lwowskiej	48
— Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	38
— Stypendya dla uczniów po zakrajowych szkoł rolnictwa, leśnictwa i weterynaryi	40
Leczenia koszta. Ubogich chorych w szpitalach powszechnych	111
— Zaległości tychże kosztów	115
Łęg. Petycyja gminy o odłączenie od gminy Czyżyny	8
Lwów. Przedmieście Żółkiewskie. Pretensya mieszkańców tegoż z powodu budowy kolei żelaznej do Brodów	73
— (Ob. konkurencyja)	
Malinowski. Fundacya Józefa fundacya	65
Maresch, b. dyrektor zakładu dla obłąkanych. Petycyja o odprawę	134
Marszałek krajowy. Nominacya nowego Marszałka krajowego	52
Medak, Droźnik. Wsparcie dożywotne dlań	70
Melioracya. Biuro melioracyjne i czynności tegoż	24
— Kredyt melioracyjny	28
Metryki żydowskie. Sprawa zmiany ich prowadzenia	151
Miłosierdzia Siostry. Pożyczka dla Sióstr Miłosierdzia we Lwowie	51
Mochackiej Maryi fundacya	67
Nadzór nad gminami i nad majątkiem zakładowym tychże, tudzież powiatów	9
Nafta. Sprawa podniesienia przemysłu naftowego	37

Nafta. Sprawa komunikacji w okolicach przemysłu naftowego	74
— (Ob. Zaleszczyki).	
Najjaśniejszego Pana podróż do Galicji. Sprawa kredytu przyzwolonego na przyjęcie Należytości rządowe przy konwersji długów (ob. konwersya).	52
Nauczycielskie Seminarja. (Ob. Internaty).	
Nisko. Subwencya dla powiatu na budowę mostu na Tanwi	72
Ogniotrwałe krycie dachów. System Ciepanowskiego	29
Ogrodniczo-pszczelnicze Towarzystwo. Zasiłek dla tegoż	31
Ogrodniczo-sadownicze Towarzystwo. Wypłata zasiłku	36
Olewińska Julia. Wdowa po protokoliście Wydziału kraj. wyznaczenie pensyi wdowiej	52
Oranża Abrahama. Fundacya stypendyjna	64
Ospy szczepienia koszta	115, 116
Ossolińskich Zakład. Sprawozdanie z czynności.	54
Piaski. Zalesienie wydym piaszczystych	35
Piowarstwo (ob. Wierzbicki).	
Pocztmistrze. Fundacya imienia Antoniego Schiffuera dla pocztmistrzów	64
Podatek. Dodatki do podatków do funduszu krajowego i indemnizacyjnego	139, 140
— Ustawy zezwalające na pobór dodatków do podatków i innych opłat na rzecz gmin	1
— Sprawa uregulowania podatku gruntowego	19
— Komisya reklamacyjna dla podatku gruntowego	33
— Ulgi w ściąganiu podatków	33
— (Ob. Brzezany).	
Podgórze. Petycja gminy w sprawie policji miejscowej	6
Podhajecko-Halicka droga powiatowa. Dalsza budowa tejże	85
Politechniczna szkoła we Lwowie. Katedry rolnictwa i leśnictwo w tejże	48
Posłowie. Zmiany w składzie Wysokiego Sejmu	52
— Zaniechanie śledztwa przeciw pp. Simonowi i Smarzewskiemu	141
Powiaty. Nadzór nad majątkiem powiatów	9
— Sprawa zmian w odgraniczeniu Rad powiatowych	14
Pożyczka na zasiewy. Ściągnięcie tejże	20
— na hypotekę gmachu Sejmowego	2
Propinacya. Ustawa o zaprzysięganiu świadków przy dochodzeniu przestępstw propinac.	19
Przemysł. Zasiłek dla szkoły przemysłowej tamże	30
Przemysł. Sprawy przemysłu domowego	39
Przemysłowo-techniczny Instytut (ob. Instytut).	
Przynależność. Reforma ustawy o przynależności	7
Pszczelniczo-ogrodnicze Towarzystwo. Zasiłek dla tegoż	31
Rada szkolna krajowa. Ponowne mianowanie jej członków	54
Rady szkolne okręgowe. Zatwierdzenie ustawy o zmianie siedzib tychże	43
— Zaliczki dla Rad szkolnych okręgowych z funduszu krajowego	60

	Strona
Rady powiat. Sprawa zmian w odgraniczeniu okręgów Rad powiatowych	147
Regulacja	71—72, 88, 89
Reklamacje prawa komisji reklamacyjnych dla podatku gruntowego	33
Rękodzielni przemysł. Ankieta w sprawie tegoż	37
(Ob. Gwiazda.)	
Religia żydka. Sprawa nauczania religii żydowskiej	50
Roboty pułzne. Zapomoga rządowa na ich wykonanie	79
Rolnicze sły w Dublanach i Czernichowie	38
— stypendya dla uczniów pozakrajowych szkół rolniczych	40
— ledry rolnictwa i leśnictwa w szkole politechnicznej we Lwowie	48
— Towarzystwa we Lwowie i w Krakowie. Wypłata zasiłku	31
uch choch w szpitalach powszechnych	137
lusanowiczej fundacya dla inwalidów	152
tybackie Towarzystwo. Wypłata zasiłku	31
S adowniczo-Ogrodnicze Towarzystwo. Wypłata zasiłku	36
Sądy. Sprawy przydzielenia gmin do innych sądów	141, 143
— S rawa zaprowadzenia nowych trybunałów	142
— P zydzielenie Sądów powiatowych w Kałuszu i Wojniłowie do okręgu Sądu obwodowego w Stanisławowie	143
— f prawy utworzenia nowych Sądów powiatowych	143
— / miany w okręgach istniejących Sądów kolegialnych	145
— / sprawa terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych	146
San. R egulacja tej rzeki	88
Sanitarnie koszta	117
Sanok. Pożyczka na budowę kościoła tamże	52
Schiffnera Antoniego fundacya dla pocztmistrzów	67
Sejm. Zmiany w składzie Wys. Sejmu	52
Seminarya nauczycielskie. (Ob. Internaty.)	
Simon. Poseł. Zaniechanie śledztwa przeciw niemu	141
Siostry Miłosierdzia. Pożyczka dla Sióstr Miłosierdzia we Lwowie	51
arbka Stanisława fundacya. Sprawozdanie o teź	57
arzewski. Poseł. Zaniechanie śledztwa przeciw niemu	141
ól dla bydła. Pozwolenie do korzystania ze źródeł solnych	34
Statystyczne biur. ajowe. Sprawozdanie z czynności tegoż	41
Stemple i należitości rządowe przy konwersyi długów hipotecznych	153
Stypendya. Sprawy fundacyi stypendyjnych	63
— Stypendya dla uczniów pozakrajowych szkół rolnictwa, leśnictwa i weterynaryi	40
Szczepienia, koszta i szczepienie ospy ochronnej	115, 116
Szkoły ludowe. Reforma ustaw co do szkół ludowych	44
— Średnie. Sprawa reformy tychże	43
Szkolne fundusze. Sprawa zaliczek udzielonych Radom szkolnym okręgowym	60
koła przemysłowa w Przemyślu. Zasiłek dla niej	30
Szkół ludowych fundusz z r. 1872	60
Szkoła weterynaryi we Lwowie	23
Szpitale. Sprawy krajowego Szpitale powszechnego we Lwowie	118
— Szpital dla dzieci pod wezwaniem Ś. Zofii	120

	Strona
Szpitala. Sprawy Szpitala Ś. Łazarza w Krakowie	120
— Kliniki krakowskie	122
— Sprawy Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	125, 134
— Opał w zakładach krajowych	131
— Filie zakładu obłąkanych w Żółkwi i Przemyśle	133
— Sprawy szpitali prowincjonalnych	134—137
— (Ob. Sanitarne koszta. — Szczepienia i leczenia koszta.)	
Szupaństwo. Sprawy uregulowania tegoż i pokrywania kosztów szupasowych	151—152
Tałmud. Sprawa autentycznego przetłumaczenia Tałmudu	150
Tanew. Subwencya na budowę mostu na Tanwi	72
Targ zbożowy. Zasiłek na cele tegoż	36
Teatr. Sprawozdanie o teatrze polskim i ruskim	59
Techniczny Instytut w Krakowie. Sprawa uzupełnienia tegoż	39
Transwersalna kolej. Ustawa o tejże dotąd nie sankcyonowana	70
— Sprawa nabycia gruntów pod tęż kolej	73
Ubogich fundusze. Zabezpieczanie tychże	16
Uchwały i ustawy sankcyonowane	1, 19, 43, 69, 140
— Ustawy którym sankcyi odmówiono	2, 3
— Ustawy dotąd nie sankcyonowane	6, 70
Urzednicy Wydziału krajowego. Zmiany w składzie personalu	7
— (Ob. Aplikanci. — Olewińska. — Zabierzowski.)	
Weterynaryja. Sprawa założenia szkoły weterynaryi we Lwowie	23
Weterynarze. Nowe posady tychże	117
— Stypendya dla uczniów weterynaryi	50
Wierzbicki Eustachy. Udzielenie dlań stypendyum dla wykształcenia się w piwowarstwie i gorzelnictwie	31
Wojsko. Sprawa uregulowania kwaterunku wojska	141
— Rezolucye sejmowe w sprawie poboru do wojska	148
Wydział krajowy. Zmiany w składzie personalu Wydziału krajowego	53
— (Ob. Aplikanci. — Olewińska. — Zabierzowski.)	
Zabierzowski. Proces tegoż przeciw Wydziałowi krajowemu	53
Zaleszczyki. Petycya gminy w sprawie opłaty od nafty	8
Zasiewy. Ściągnięcie pożyczki udzielonej na zasiewy	20
Zbożowy targ we Lwowie. Zasiłek na cele tegoż	36
Żabnica. Regulacya tej rzeki	72
Żandarmeryja. Sprawa pomnożenia posterunku tejże	142
— Dodatkowa dotacya dla kwaterunku żandarmeryi	153
— Raporta żandarmeryi dla wydziałów powiatowych	15
Żubrawski. Konduktor dróg krajowych. Udzielenie wsparcia dożywotniego	7
Żulin. Petycya gminy o uwolnienie od opłaty kosztów leczenia	111
Żydzi. Sprawa zmiany prowadzenia ich metryk	151
— Sprawa autentycznego przetłumaczenia tałmudu	150
— Sprawa udzielania nauki religii żydowskiej	50

Sprawozdanie

z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. Stycznia 1880.

WYSOKI SEJMIE!

W myśl postanowień §. 26. statutu krajowego przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie z czynności swoich, a mianowicie za czas od 1. Stycznia 1880 po koniec Czerwca 1881, zaś co do spraw departamentu IV. (komunikacje) za czas od 1. Stycznia do końca Grudnia 1880. r.

Departament I.

Referent: Członek Wydziału krajowego Dr. Franciszek Smolka i zastępca członka Wydziału krajowego Dr. Walery Waygart.

A. Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej sankcyi.

Ustawy i uchwały sankcyonowane.

Uchwała zezwalająca gminom: Bór wielki, Brzeszcze, Kruki, Mnaster doróżycki, Hańczarów, Dobrowódka, Dołhopole, Polanka i Majnicz na pobór wyższych odatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Uchwała zezwalająca gminom: Bania, Jaworówka i Rypianka na pobór wyższych dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Uchwała zezwalająca gminie m. Sanoka na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego.

Uchwała zezwalająca gminie Kołaczyce na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego.

Uchwała zezwalająca gminie Kutry na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego.

Uchwała zezwalająca gminie m. Rzeszowa na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego.

Uchwała zezwalająca gminie m. Żółkwi na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego.

Ustawa zezwalająca gminie m. Sambora na pobór opłat od napojów spirytusowych.

Ustawa zezwalająca na rozdzielenie osad Niwistki i Krzemieny powiatu Brzozowskiego.

Ustawa zezwalająca gminie m. Mościska na pobór opłat od napojów spirytusowych.

Ustawa zezwalająca gminie m. Nadwórny na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa.

Uchwała zezwalająca gminie Wyśnizka na pobór wyższych dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Ustawa zezwalająca gminie Staregomiasta na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa.

Uchwała zezwalająca gminie m. Husiatyna na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego.

Uchwała zezwalająca gminie Annaberg na pobór wyższych dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Ustawa o wyłączeniu przysiółka Zalesie ze związku z gminą Olaszany i przyłączeniu do gminy Krasieczyna.

Uchwała zezwalająca gminie m. Brzeżan na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego.

Uchwała zezwalająca gminom Łodziańska górna i Nowa wieś na pobór wyższych dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Ustawa zezwalająca gminie m. Biała na pobór opłat od czynszów najmu

Ustawa zezwalająca gminie m. Mielca na pobór opłat od napojów spirytusowych.

Uchwała zezwalająca pięciu gminom powiatu Rawskiego na pobór wyższych dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Ustawa zezwalająca gminie m. Brody na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa.

Ustawa o wyłączeniu osady Podwołoczysk i Zagrobeli z dotychczasowego związku gminnego i o utworzeniu osobnej gminy administracyjnej pod nazwą Podwołoczyska.

Ustawy i uchwały niesankcjonowane.

Ustawa zezwalająca gminie m. Żółkiew na pobór opłat od nafty.

Ustawa zezwalająca gminie Bóbrka na pobór opłat od nafty.

Ustawa zezwalająca gminie Szczercz na pobór opłat od nafty.

Ustawa zezwalająca gminie m. Drohobycza na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa.

Ustawa zezwalająca gminie Potok złoty na pobór opłat od nafty.

Ustawa zezwalająca gminie m. Dolina na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa.

Ustawa zezwalająca gminie m. Kałusza na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa.

Ustawa zezwalająca gminie m. Buczacza na pobór opłat od nafty.
 Ustawa zezwalająca gminie m. Złoczowa na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa.

Ustawa zezwalająca gminie m. Brzeżan na pobór opłat od nafty.
 Ustawa zezwalająca gminie m. Przemyślany na pobór opłat od nafty.

Ustawa zezwalająca gminie m. Mielec na pobór opłat od nafty.
 Ustawa zezwalająca gminie Sokołów na pobór opłat od nafty.

Ustawa zezwalająca gminie m. Przemyśla na pobór opłat od piwa.

Powodem odmówienia Najwyższej Sankcyi ustawom zezwalającym na pobór opłat od nafty jest, że ma być zaprowadzony rządowy podatek od olejów mineralnych, co byłoby zanadto uciążliwem osobliwie dla uboższej ludności, gdyby nafta jeszcze i opłatami gminnymi była obciążoną, — ustawom zaś zezwalającym wyższozególnionym gminom na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa — że we wszystkich tych wypadkach piwo obciążone by zostało na cele gminne opłatą w przecięciu wyższą nad 100% pobieranego przez Skarb Państwa podatku od wyrobu — coby było zanadto uciążliwe i mogło wpłynąć na podrożenie piwa a zatem i zmniejszenie konsumcyi tegoż, w dalszej konsekwencyi zaś umniejszenie bardzo ważnego dla Skarbu Państwa źródła dochodu z podatku od piwa. Jakkolwiek więc tylko zezwolenie na pobór opłat od piwa zakwestyonowane zostało, nie mogła być udzieloną Najwyższa Sankcyja ustawom tym, o ile takowemi na pobór opłat od napojów spirytusowych zezwolono, ponieważ oba te rodzaje opłat gminnych połączone zostały w jednym projekcie do ustawy, ten zaś tylko w całości zatwierdzonym lub odrzuconym być może.

II. Ustawy, którym Najwyższej Sankcyi od mówiono

Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomiło nas reskryptem z d. 19. Czerwca 1880 do l. 6.197/pr., że Jego ces. i król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 11. Czerwca 1880 nie raczył użyzyć Najwyższej Sankcyi następującym przez Wys. Sejm na posiedzeniu d. 5. Października 1878 uchwalonym projektem do ustaw:

- A) o kompetencyi władz do rozstrzygania rekursów w sprawach gminnych i powiatowych;
- B) o odpowiedzialności gminy wobec trzecich osób;
- C) o odpowiedzialności członków Zwierzchności gminnej i delegatów wobec gminy i Rządu;
- D) o ustanowieniu służby gminnej, o władzy dyscyplinarnej nad Zwierzchnością gminną i o nadzorze władz wyższych nad urzędnikami gmin wiejskich;
- E) o wykonywaniu orzeczeń i rozporządzeń Reprezentacyi powiatowej.

Powody.

Ad A). Postanowienia tego projektu ustawy naruszają zasadę w obecnem ustawodawstwie gminnem powszechnie przeprowadzoną, a która także przy zmianach w ustawodawstwie tem zachowaną być musi, mianowicie naruszają one zasadę przyznającą. Rządowi prawo czuwania i naczelnego nadzoru nad wykonywaniem ustaw, którego to prawa Rząd i wobec autonomicznych Reprezentacyi gmin i powiatów zrzec się nie może.

Odjęcie Rządowi prawa orzekania w kwestyach legalności dałoby się tem mniej usprawiedliwić, ile że prawo systowania uchwał powyższych autonomicznych ciał reprezentacyjnych, sprzeciwiających się ustawom lub przekraczających zakres działania tychże ciał reprezentacyjnych, pozostaje Rządowi nadal zawarowanem, a prawo orzekania w kwestyach legalności jest tylko naturalnem i koniecznem uzupełnieniem powyższego prawa systowania uchwał.

Jakkolwiek zmiana podobna tej, którą Wysoki Sejm krajowy projektuje, wprowadzoną została do ustawy gminnej bukowińskiej (§. 38 i 92 ust. gm. dz. ust. kraj. z dnia 9. grudnia 1869 Nr. 2. z r. 1870), to należy jednak zważyć, że równocześnie zmieniony został §. 91. tejże ustawy gminnej w tym kierunku, iż politycznej władzy powiatowej przyznanem zostało nie tylko prawo systowania uchwał Wydziału gminnego (Rady gminnej), lecz także prawo systowania rozporządzeń Zwierzchności gminnej, i że decyzya nad zakazem wykonania uchwał nawet w sprawach własnego zakresu działania gmin przekazaną została politycznej władzy krajowej po poprzednim porozumieniu się z Wydziałem krajowym.

Ad B) et C). Te projekta ustaw nie uzyskały Najwyższej Sankeyi z powodu:

1) ponieważ władzom administracyjnym możnaby wprowadzić w drodze zmiany ustawy gminnej przyznać judykaturę w wypadkach przewidzianych w §§. 34 i 64 ust. gm., jednakowoż judykatura ta nie mogłaby (jak to było zamiarem Wysokiego Sejmu) nigdy być ostateczną i wykluczającą drogę prawa, gdyż wykluczenie takie sprzeciwiałoby się postanowieniu pierwszego ustępu art. 15. zasadniczej ustawy państwa o władzy sędziowskiej z d. 21. Grudnia 1867 dz. p. p. Nr. 144, i

2) ponieważ zaprojektowana przez Wys. Sejm krajowy zmiana zasadnicza, a to w tym kierunku, by sprawy wspomniane w §§. 34 i 64 ust. gm. wyłączone zostały z pod judykatury cywilno prawnej i przekazane judykaturze administracyjnej, mogłyby wobec postanowienia §. 11. lit. k. ustawy zasadniczej o Reprezentacyi państwa z dnia 21. Grudnia 1867 dz. p. p. Nr. 141 wejść w życie tylko w drodze ustawodawstwa państwowego.

Ad D). Również co do tego projektu ustawy zachodzą rozmaite trudności, a to nie tylko pod względem formalnym, lecz także pod względem merytorycznym.

Pod względem formalnym zawiera projekt ustawy już w nagłówku niewłaściwość, nagłówek ten bowiem wskazuje ustanowienie służby gminnej jako przedmiot ustawy, podczas gdy w ustawie samej o ustanowieniu takim nie ma wzmianki.

Oznaczenie to było na miejscu w pierwotnym tekście tego projektu ustawy, którym zamierzono zmienić także §. 31. ust. gm. o ustanowieniu służby gminnej. W uchwalonym jednak na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 5. Października 1878 projekcie ustawy, oznaczenie powyższe jest niewłaściwem, gdyż ten projekt ustawy odnosi się tylko do §§. 52 i 102 ust. gm. o władzy dyscyplinarnej.

Druga niewłaściwość pod względem formalnym leży w tem, iż art. I. projektu ustawy uznaje §. 102 ust. gm. jako uchylony. §. 102 ust. gm. został bowiem w pierwotnem brzmieniu ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia

1866 dz. ust. kr. Nr. 19 już uchylony ustawą krajową z dnia 17. Czerwca 1874 dz. ust. kr. Nr. 49, należało przeto powołać w art. I. projektu ustawy nie tylko §. 102. ust. gm., ale także ustawę krajową, którą paragraf ten ustawy gminnej został zmienionym.

Dalsza, przeważnie formalna niedokładność projektu ustawy polega w tem, iż zawartego w 2 ustępie zmienionego §. 52. ust. gm. zdania: „prawo jednak oddalania ich ze służby ma Rada“ nie zmieniono i nie powołano tu wyjątków przytoczonych w zmienionym §. 102. ust. gm., wedle których oddalanie funkcjonaryuszów gminnych ze służby, zastrzeżonem zostało w pewnych wypadkach także władzom administracyjnym.

Co się tyczy strony merytorycznej, to ściśnienie autonomii gminnej przez postanowienia rzeczzonego projektu ustawy wobec uchwały Reprezentacji krajowej nie miałyby wprawdzie znaczenia decydującego, jednakowoż przeciw sformułowaniu pojedynczych postanowień wymienionego projektu ustawy przemawiają wcale bardzo ważne względy.

I tak wedle ustępu 6 zmienionego §. 102. ust. gm. może urzędnik, pisarz lub inny funkcyonaryusz gminy wiejskiej na wniosek Wydziału powiatowego zostać przez polityczną władzę powiatową wówczas usuniętym, jeżeli by się z dochodzenia przeprowadzonego przez Wydział powiatowy okazało, iż funkcyonaryusz ten „staje się powodem przekroczenia lub zaniedbania obowiązków przez członków Zwierzchności gminnej lub Radę gminną, albo że działa w ogólności w sposób dla gminy szkodliwy“.

Wedle dalszego postanowienia projektu ustawy, ma być w razie oparcia się sprawy o wyższe instancje, dochodzenie przeprowadzone z ramienia Wydziału krajowego.

Najpierw okazuje się rzeczą niedopuszczalną, by złożenie z urzędu ograniczono do wypadków, w których dochodzenie przez Wydział powiatowy lub krajowy przeprowadzone zostało, ponieważ wedle natury rzeczy także władza polityczna może się widzieć spowodowaną do wdrożenia dochodzenia z powodu wspomnianych w tym ustępie uchybień służbowych i ponieważ w ogóle nie przystoi, aby władza, która w danym razie orzekać ma o złożeniu z urzędu, pozbawioną była prawa zarządzenia dochodzenia lub śledztwa.

Dalsze postanowienia wyżwspomnianego szóstego ustępu §. 102. ust. gm., a w szczególności postanowienie końcowe, idą za daleko, a tem samem są niedopuszczalne, ponieważ swoim zbyt ogólnikowem i nieokreślonym sformułowaniem nie wykluczają nawet odpowiedzialności rzeczonych funkcyonaryuszów za ich czyny przywatno prawne i dawałoby powód do samowolnego ocenienia winy tych osób.

Wreszcie i postanowienie końcowe zmienionego §. 102. ust. gm., wedle którego oddalony ze służby funkcyonaryusz gminny bez przyzwolenia tej władzy, „na której wniosek oddalony został“, nie może być powtórnie przyjętym do służby w tej gminie, w której ze służby usuniętym został, jest niewłaściwem, ponieważ wedle bezpośrednio poprzedzających postanowień tego samego paragrafu zarządza oddalenie władza powiatowa na wniosek Wydziału powiatowego, a w razie niezgodności zdań Wydziału powiatowego, wnoszącego na oddalenie i politycznej władzy powiatowej, — polityczna władza krajowa na wniosek lub za zgodą Wydziału krajowego, dla tego też nie dałoby się usprawiedliwić, żeby przyjęcie oddalonego funkcyonaryusza

napowrót do służby mogło nastąpić za zezwoleniem tylko tej władzy, która postawiła wniosek na jego oddalenie.

Ad E). Ten projekt ustawy narusza, również jak projekt *Ad A)* ważną, w obecnym ustawodawstwie gminnym powszechnie przeprowadzoną zasadę, którą także przy zmianach w tem ustawodawstwie zachować należy, mianowicie zasadę właściwego odgraniczenia zakresu działania organów autonomicznych i rządowych pod względem egzekutywy.

Jakkolwiek wedle zasady tej wyższym organom autonomicznym musi być przyznane prawo rozporządzenia środkami, jakie do wykonania swoich zarządzeń uznaje za potrzebne i odpowiednie, i jakkolwiek w tym celu nie można im odmówić prawa nakładania kar porządkowych na członków zwierzchności gminnej i prawo wykonywania pewnych czynności w zastępstwie niedbałych organów reprezentacji gminnej, jednakowoż władza egzekutywna organów autonomicznych nie może przekroczyć granicy, po za którą naruszałaby zakres właściwej władzy sprawującej egzekucję polityczną, lub wkraczałaby w zakres właściwej władzy karnej, karania nieprawnych czynów lub zaniedbań, które to atrybucye mogą przysługiwać tylko administracji państwowej, inaczej bowiem stworzonoby dwoistą władzę rządową.

Wychodząc z tego stanowiska musiano zakwestyonować postanowienia zaprojektowanej ustawy *Ad E.*, ponieważ one nie oznaczają granicy między przysługującymi Wydziałowi powiatowemu środkami wykonawczymi, a przysługującą jedynie administracji państwowej władzą przymusową według zasad powyżej rozwiniętych.

Postępywanie wedle którego Wydział powiatowy zastosowując cesarskie rozporządzenie z dnia 20. Kwietnia 1854., nie byłby związanym do współdziałania władzy rządowej a w najgorszym razie byłby tylko zniewolonym udawać się do niej o asystencję, takie postępowanie sprzeciwiałoby się wprost powyższym zasadom i pozostawiałoby nadto wiele wątpliwości pod względem kompetencji.

Co się tyczy nakładania porządkowych kar pieniężnych, które to prawo wyższym organom autonomicznym w obec gmin w innych krajach przysłużyła, to pod tym względem przyznano już wyż powołaną, §. 102. ust. gm. zmieniającą ustawę krajową, z dnia 17. Czerwca 1874. dz. ust. kr. Nr. 49. Wydziałowi powiatowemu odpowiedni zakres działania.

Ustawy i uchwały jeszcze nie sankcyonowane.

Ustawa budownicza dla 29 znaczniejszych miast i miasteczek w kraju.

Ustawa o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Lwowie.

B. Wezwanie do c. k. Rządu i sprawy temuż do załatwienia odstąpione.

Petycja gminy miasta Podgórze w sprawie wykonywania policji miejscowej.

Petycję gminy miasta Podgórze w sprawie wykonywania policji miejscowej przekazał Wysoki Sejm uchwałą z 5. Lipca 1880. c. k. Rządowi z wezwaniem :

- a) aby zbadał, które czynności policji miejscowej w Podgórzu z wyższych względów Państwa, a mianowicie w celu umożliwienia należy tego wy-

konywania policji w Krakowie koniecznie i nadal poruczone być muszą osobnym organom rządowym t. j. ekspozyturze policji w Podgórzu i wedle wyniku wniósł do Sejmu projekt do ustawy, którymby ulegalizowano wykonywanie pewnych czynności policji miejscowej w Podgórzu przez organa rządowe, które obecnie ma miejsce, jedynie na mocy zarządzeń administracyjnych;

- b) aby po zbadaniu zażalenia gminy Podgórza na razie w drodze administracyjnej wydał stosowne zarządzenia. — Uchwała ta została wprost z biura sejmowego przy dołączeniu petycji, zakomunikowaną Prezydium c. k. Namiestnictwa pismem z 5. Lipca 1880 L. 208/S.

Wezwanie o przeprowadzenie w odpowiedniej drodze reformy ustawy państwowej o przynależności.

Na wniosek Komisji budżetowej uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 17. Lipca 1880. przy rozprawie nad preliminarzem funduszów krajowych na rok 1880. rezolucję do c. k. Rządu następującej treści:

„Ze względu, że obowiązująca obecnie ustawa o przynależności „w wielu wypadkach okazała się nieodpowiednią i niesprawiedliwie obciążającą gminy zwłaszcza siedzib sądowo-powiatowych, wzywa się c. k. Rząd, „by w celu usunięcia tych wadliwości przeprowadził jak najspieszniej w odpowiedniej drodze reformę ustawy o przynależności“.

Biuro sejmowe przesłało tę rezolucję Prezydium c. k. Namiestnictwa, do dalszego odpowiedniego zarządzenia.

Pismem z 5. Września 1880. r. do L. 8281/pr. zarządziło Prezydium c. k. Namiestnictwa wyszczególnienia właściwych powodów, które skłoniły Wysoki Sejm do wydania powyższej uchwały.

Gdy jednak Komisja budżetowa, wnosząc do Wysokiego Sejmu powyższą rezolucję przy budżecie, nie przytoczyła żadnych powodów, na których swój wniosek oparła, a gdy na posiedzeniu dnia 17. Lipca 1880 r. wniosek Komisji został przyjęty przez Wysoki Sejm bez wszelkiej rozprawy, nie był sprawozdawca Komisji w położeniu, aby mógł wyłuszczyć powody, na których wniosek był oparty.

W tym więc duchu dał Wydział krajowy odpowiedź c. k. Namiestnictwu odezwą z 8. Lutego 1881. do L. 3200.

C. Sprawy Wydziałowi krajowemu przekazane i polecane.

Petycje gminy Mielca, Kałusza, Sokołowa, Buczacza, Brodów o uzyskanie ustawy krajowej na pobór opłat w myśl §. 81. ustawy gm.

Wywiązując się z niektórych poleceń w sessji sejmowej z roku 1880 otrzymanych, przedłużył Wydział krajowy jeszcze podczas trwania tejże sessji następujące sprawozdania:

- a) o petycji gminy miasta Mielca względem udzielenia prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych i nafty, oraz o proteście Mendla Kannerera przeciw tej petycji;
- b) o petycji gminy miasta Kałusza względem udzielenia prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych i piwa;
- c) o petycji gminy miasta Sokołowa względem udzielenia prawa do poboru opłat od nafty;
- d) o petycji gminy miasta Buczacza względem udzielenia prawa do poboru opłat od nafty;

e) o petycji gminy miasta Brodów co do udzielenia gwarancyi kraju na zaciągnięcie pożyczki 120.000 zł. w. a. i udzielenia prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych;

Wszystkie te sprawozdania Wydziału krajowego zostały w Wysokiej Izbie merytorycznie załatwione.

Petycja gminy Zaleszczyk o udzielenie prawa do poboru opłaty od nafty.

Na posiedzeniu dnia 19. Lipca 1880. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, jako Komisji sejmowej, petycję gminy miasta Zaleszczyk o udzielenie prawa do poboru opłaty od nafty.

Ponieważ jednak uchwała Rady gminnej miasta Zaleszczyk nakładając powyższą opłatę w brew postanowieniu §. 86. ustawy gm. nie została w gminie należycie ogłoszoną, przeto Wydział krajowy zarządził rozporządzeniem z dnia 23. Lipca 1880. r. L. 32.778 dopełnienie tej formalności.

Dnia 5. Września 1880. r. L. 40.630 wnieśli niektórzy mieszkańcy Zaleszczyk protest przeciw zamierzonemu zaprowadzeniu tej opłaty, który w ślad powyższego rozporządzenia udzielony został Wydziałowi powiatowemu rozporządzeniem z dnia 15. Września 1880. L. 32.778.

Sprawozdaniem z dnia 20. Stycznia 1881 r. L. 1035 doniósł Wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu, że Zaleszczycka Rada powiatowa uchwaliła na posiedzeniu odbytem dnia 22. Grudnia 1880 nie udzielić powyższej petycji swego poparcia, wymaganego postanowieniem §. 100. ust. gm.

Gdy Najjaśniejszy Pan raczył odmówić Swej Najwyższej sankcyi projektom do ustaw przez Wysoki Sejm na ostatniej sesyi dla Bóbrki i kilku innych miejscowości uchwalonym, względem poboru takiej opłaty, a to z powodu, iż Rząd zamierza opodatkować naftę podatkiem konsumcyjnym, Wydział krajowy postanowił nie przedkładać w mowie będącej petycji Rady gminnej miasta Zaleszczyk Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem przychylnym i uwiadomił o tem rozporządzeniem z dnia 4. Marca 1881. roku do L. 5.377 Zwierzchność gminną miasta Zaleszczyk za pośrednictwem tamtejszego Wydziału powiatowego.

Petycja gminy Łęg o odłączenie od gminy Czyżyn.

Uchwałą z dnia 24. Lipca 1880. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycję gminy Łęg o odłączenie od gminy Czyżyny do rozpoznania i uwzględnienia.

Wskutek tego zarządził Wydział krajowy pismem z dnia 17. września 1880. do l. 34.510 od Wydziału powiatowego w Krakowie, sprawdzenia tych okoliczności, które na zamierzony rozdział pomienionych osad decydujący wpływ wywrzeć mogą.

Relacją z dnia 4. Marca 1881. do l. 177 dostarczył Krakowski Wydział powiatowy żądanych dat, wskutek czego odniesiono się do Prezydium c. k. Namiestnictwa z zapytaniem czyli c. k. Rząd przeciw zamierzonemu odłączeniu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia.

Po nadejściu odpowiedzi c. k. Namiestnictwa powziął Wydział krajowy pod dniem 5. Lipca 1881 postanowienie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie w tym przedmiocie z wnioskiem na odłączenie gminy Łęg od gminy Czyżyny.

Petycyje o odłączenie przedmieścia Jurydyka od gminy miasta Brodów.

Petycyje o odłączenie przedmieścia Jurydyki od gminy miasta Brodów przekazał Wysoki Sejm uchwałą z dnia 24. Lipca 1880 Wydziałowi krajowemu z następującem poleceniem:

Wydział krajowy zbadawszy raz jeszcze prawne i faktyczne stosunki Jurydyki, a głównie, czy opłacała podatek domowy i podpadała pod ustawę budowniczą miasta Brodów, przedstawi na następnej sessyi, czy w myśl §. 3. ust. gm. ma być orzeczony rozdział osady Jurydyka od miasta Brodów.

W wykonaniu tej uchwały wystosowaliśmy pod dniem 8. Sierpnia 1880. do l. 34.509 pismo do Brodzkiego Wydziału powiatowego z poleceniem dokładnego zbadania i wyświecenia całego stanu rzeczy.

Dnia 7. Października, 13. Grudnia 1880 i 8. Lutego 1881 do l. 43.947, 52.948 i 3.207 przypominaliśmy Wydziałowi powiatowemu załatwienie tej sprawy, lecz do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie przedłożył nam Wydział powiatowy żądanych wyjaśnień.

D. Inne ważniejsze sprawy Dep. I-go.

Wykonywanie nadzoru nad działalnością zwierzchności gminnych nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych, tudzież nad zakładowym majątkiem powiatów w myśl ustaw krajowych z dnia 18 Lutego 1875, z dnia 17. Czerwca 1874 i w myśl §. 48 Ust. o Repr. pow.

Przy wykonywaniu nadzoru nad działalnością Zwierzchności gminnych i nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych trzymaliśmy się zasad, podniesionych w zeszłorocznem sprawozdaniu, a mianowicie postępowaliśmy przeważnie pouczająco i porządkująco.

Czynności Wydziału krajowego i Wydziałów powiatowych w tym ważnym dziale administracyi nie dają się jednak tak łatwo ująć w ramy sprawozdania, gdyż trudną byłoby rzeczą wyliczać wszystkie załatwione sprawy, stanowiące niemal każda dla siebie odrębną całość, a zawierające tak liczne wskazówki, pouczenia i zarządzenia w sprawach gospodarczych gmin.

Okólnikowe zarządzenia dla wszystkich gmin są tylko w niewielu wypadkach możliwe, a to z powodu odmienności stosunków, tudzież znacznej różnicy w zasobach inteligencyi i materyalnych poszczególnych gmin kraju, jakkolwiek według postanowień jednej ustawy urządzić się mających.

W obec tego jest praca około uporządkowania gospodarstw gminnych podjęta w pierwszym rządzie przez Reprezentacyje powiatowe, pod kierunkiem Wydziału krajowego — pracą — że się tak wyrazimy — mrówczą, mozolną, gubiącą się w szczegółach, a tak utrudnioną w gminach wiejskich i w wielkich częściach małomiejskich niższym stopniem oświaty, niezupełnie wyrobionem pojęciem o zadaniach gminy i niewiedomością odpowiedniego zużytkowania zasobów gminy.

Wyniki tej pracy mogą być dopiero widoczne po upływie dłuższego czasu, tak samo jak obznajomienie się z formami życia autonomicznego i wyrobienie stosunku do Wydziałów powiatowych wiele lat pracy wymagało.

Jeżeli Wydział krajowy w sprawie uporządkowania gospodarstw gminnych choć skromniejsze dodatnie wyniki osiągnął, to działo się to przeważnie przy współdziałaniu Wydziałów powiatowych, których dobre obywatelskim duchem ożywione chęci wspierały Wydział krajowy w jego działaniu.

W wypadkach, gdy Wydział powiatowy nie rozporządzał siłami fachowemi, niemniej w razach, gdy nadzorować się mające organa gminy w skład Wydziału powiatowego wchodziły, zastosowywał Wydział krajowy

postanowienie ustawy z dnia 18. Lutego 1875 i zarządzał niespodziewane lustracye gospodarstw gminnych bezpośrednio ze swego ramienia.

Uważamy za stosowne wyliczyć choćby w streszczeniu dokonane rewizye.

Na prośbę Wydziału powiatowego w Kosowie zarządzono rewizye gospodarstw gminnych w Tereskuli, Jabłonicy i Hryniowie w gminach nieposłusznych zarządzeniom Wydziału powiatowego i utrudniających jego delegatowi dokonanie rewizyi, co ze względu na znaczniejszy majątek zakładowy szczególniej gminy Hryniawy było pożądanem.

Lustracya odbyła się bez żadnych przeszkód, a gdy w rachunkach tych gmin dostrzeżono znaczniejsze nieporządki, zarządzoną została likwidacya za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

Przy tej sposobności interweniowano ze skutkiem celem uchylenia dalszych zasadniczych sporów pomiędzy Wydziałem powiatowym i polityczną władzą powiatową, a nadto dokonano niespodziewane skontrum w kasie gminy Kut.

Wydelegowano komisję do Brodów z powodu zuwikłań powstałych w skutek zniesienia wolno-cłowego okręgu przy poborze dodatku gminnego od napojów spirytusowych, tudzież celem tentowania ugody pomiędzy obszarem dworskim a gminą o nabycie prawa propinacyi przez gminę.

Komisya osiągnęła cel zamierzony, a ugoda między dworem a gminą przysłała do skutku była jednak warunkową, a gdy Wysoki Sejm odmówił gwarancyi kraju na zaciągnięcie pożyczki 120,000 zł., zawarta ugoda nie mogła wejść w życie, gdyż gmina nie miała funduszów do spłacenia właściciela Brodów za nabyte prawo propinacyi.

Na prośbę Wydziału powiatowego w Drohobyczu przeprowadzono likwidacyę rachunków własnego zarządu prawa propinacyi miasta Drohobycza. Wynik likwidacyi nie nastręczał powodu do dalszych dochodzeń. Na prośbę Prezydium Wydziału powiatowego w Drohobyczu przeprowadzono likwidacyę rachunków pożyczkowej kasy powiatowej. Na podstawie wyniku likwidacyi wydano szczegółowe polecenia celem ulepszenia administracyi kasy pożyczkowej powiatowej. Prócz tego wydelegowano komisję do Drohobycza z powodu zaszłych nieporozumień w łonie Reprezentacyi powiatowej, które uchylone zostały.

Do Gródka wydelegowano dwukrotnie komisję, a to na rekwizycyę c. k. Sądu krajowego w sprawach karnych we Lwowie i w skutek szczegółowej denuncyacyi. Podane fakta nie sprawdziły się przy dochodzeniu, wydano jednak Wydziałowi powiatowemu w Gródku szczegółowe polecenie, ażeby wziął w ścisły nadzór własny zarząd prawo propinacyi miasta Gródka.

Przy lustracyi dokonanej w gminie Skałat dostrzeżono rażący nieład w rachunkach gminy, spowodowany wielką nieudolnością organów gminy, poborem należności i datków na rzecz gminy i podatków bezpośrednich przez najrozmaitsze osoby i kumulacją podatków bezpośrednich, pobieranych przez gminę z innymi funduszami gminy.

Ponieważ nieład, ten a względnie w toku rewizyi niewyjaśnione ubytki, już tylko przez likwidacyę uchylone być mogły, przeto polecono Wydziałowi powiatowemu, ażeby takową przeprowadził.

Tak samo dostrzeżono przy niespodziewanej lustracyi w Podwołoczyskach (Zadnieszówce), że pieniądze podatkowe były z innymi przychodami gminy skumulowane w jednej skrzyni kasowej, co ostatecznie przy braku dokładnej ewidencji obrachunek kasy gminnej w wysokim stopniu utrudnia.

Ponieważ Wydział krajowy przy sposobności dokonanych lustracyj kilkakrotnie spostrzegł, że gminy ściągające podatki bezpośrednio z przychodami gminy w jednej skrzyni kasowej przechowywały, i razem złożone pieniądze bez dokładnego obrachunku funduszków, czy na pokrycie bieżących wydatków gminnych lub należności do urzędu podatkowego używały, w skutek czego przy często niedokładnem zapisywaniu przychodów i wydatków gminy i przy braku uwidocznienia w dzienniku podatkowym przez gminę prowadzonym, do którego artykułu tegoż dziennika pieniądze do c. k. urzędu podatkowego odesłane zostały, wielki nieporządek w rachunkach gminy powstawał, przeto wydał Wydział krajowy d. 10. grudnia 1880 l. 51917 okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych, pouczający, w jaki sposób jak najściślejszy rozdział pomiędzy rozmaitemi funduszami gminy a pieniędzmi podatkowymi utrzymany być winien.

W ogólności dąży Wydział krajowy przy każdej nadarzającej się sposobności, ażeby przynajmniej gminom, w których obrębie c. k. urząd podatkowy się znajduje, pobór podatków nie był nakładany.

Jest to bowiem dotkliwy ciężar któremu gminy małomiejskie sprostać nie mogą.

Naczelnik gminy, pisarz i policyanci są całemi dniami zajęci ściąganiem zaległości podatkowych lub udzielaniem pomocy sekwestrowi z największą ujmą dla spraw własnego zakresu działania z własną odpowiedzialnością, a bez najmniejszej ulgi dla członków gminy, którzy i przy poborze podatków przez organa gminy od sekwestracji o spłaty rozlicznych należności sekwestracyjnych nie są uwolnieni.

W końcu nie możemy i tego pominąć, że skargi na sekwestratorów są częste, nie mając jednak ingerencji w tych sprawach nie możemy skarg dochodzić, pisemne skargi zawierające fakta odstępujemy c. k. Władzom politycznym powiatowym. Przy sposobności lustracyi w innych miejscowościach przekonano się w Tarnopolu, że gmina zastosowała się do poleceń Wydziału krajowego pod względem sprawdzania rachunków.

Również przy sposobności innych lustracyi dokonano niespodziewanej rewizyi w Zborowie i wydano stosowne zarządzenia.

Z powodu nieporządków w gospodarstwie gminnem w Jordanowie zarządzono komisyjne dochodzenia, w toku którego Naczelnik gminy ustąpił. Sprawa znajduje się w załatwieniu.

Zarządzono niespodziewaną lustracyę w Ochotnicy i Krościenku powiatu Nowotargskiego i wydano stosowne zarządzenia. Zbadano rachunki gminy Skawiny i poczyniono szczegółowe zarządzenia co do uporządkowania gospodarstwa gminnego. Na prośbę Wydziału powiatowego w Mościskach odbyto rewizyę gospodarstwa gminnego w Sądowej Wiszni i poczyniono stanowcze zarządzenia pod względem ściągnięcia znaczniejszych zaległości, szczególnie kasy pożyczkowej.

Z powodu skarg na nieporządki w gospodarstwie gminy Pilzna, które nawet suspenzyę Naczelnika gminy spowodowały, zarządzono na prośbę

Wydziału powiatowego szczegółowe zbadania administracyjne rachunkowe i techniczne i wydano szczegółowe polecenia zasądzać członków Zwierzchności na koszt dochodzenia.

Na prośbę Rady miejskiej w Kętach zarządzono dochodzenie administracyjne i techniczne w sprawie zasuspendowanego Nacelnika gminy. Suspensya została uchyloną.

Z powodu ubytków w kasie pożyczkowej powiatowej w Myślenicach, powstałych przez nadużycia podrzędnego funkcyjnaryusza przeprowadził Wydział krajowy zbadanie na skutek prośby Wydziału powiatowego.

Z powodu defraudacyi sprawdzonej likwidacją kasy pożyczkowej w Kopeczyńcach odstąpiono akta c. k. Prokuratorji państwa w Tarnopolu.

Przy sposobności lustracyi kasy miejskiej w Mościskach dostrzeżono niewyjaśnione ubytki w pieniądzach podatkowych.

Dalszy pobór podatków objął c. k. Urząd podatkowy, a c. k. Starostwo zarządziło likwidację celem ostatecznego sprawdzenia podatków.

Z powodu znaczniejszej defraudacyi popełnionej w kasie miejskiej i oszczędności w Stryju zarządzono bezzwłocznie dochodzenia i wydano szczegółowe polecenia co do zabezpieczenia kasy oszczędności zagwarantowanej na mocy statutu majątkiem gminy i co do ewentualnej odpowiedzialności. Likwidacya w toku.

Sprawdzono komisyjnie nie zwykle wysoki stan zaległości poszczególnych funduszów Gminy Kołomyi, zagrażający zakładowemu majątkowi i wydano katogoryczne polecenia względem ściągnięcia. Nadto przeprowadzono niespodziewanie lustracje gospodarstw gminnych w Winnikach, Przemyslanach, Narajowie, Brzeżanach, Podhajcach, Monasterzyskach, Niżniowie, Tyśmienicy, Tłumaczu, Piwnicznej, Rozdele, Staremmieście, Starejsoli, Starejropie i Kasy pożyczkowej w Czerniawie, powiatu mościskiego. W skutek lustracyi w Podhajcach został jeden członek zarządu gminnego w urzędowaniu zawieszony i likwidacya wdrożoną.

Z tytułu wykonania nadzoru podnosimy jeszcze następane fakta:

Z powodu nieporządków i nadużyć sprawdzonych dochodzeniem przez Wydziały powiatowe złożono z urzędu Naczelników gmin wiejskich w 13-tu miejscowościach. Wydział krajowy czuwa bezustannie nad najdokładniejszym zestawieniem inwentarzy zakładowego majątku gmin i zakładów gminnych. W tej mierze utrzymuje Wydział krajowy dokładną ewidencję. — W końcu wykonując nadzór nad zakładowym majątkiem powiatów, zawezwaliśmy Wydziały powiatowe do przedłożenia wykazu obecnego stanu zakładowego majątku, — tudzież do sprawozdania z czynności w upłynioném trzechlécium.

Niewłaściwe opodatkowanie opłat gminnych.

Celem ochrony gmin przed opłacaniem ekwiwalentu od skapitalizowanej wartości opłat gminnych, które są wolne od podatku, wystosował Wydział krajowy do Prezydium c. k. krajowej Dyrekcji następującą:

Odezwę.

Już od dłuższego czasu spostrzegaliśmy Wydział krajowy, że gminy w ogóle, a w szczególności znaczniejsze gminy miejskie nie są w stanie w sposób odpowiedni zadość czynić licznym i ważnym zadaniom ustawami na nie włożonym po najważniejszych i najżywotniejszych sprawach publicznych, jako to: szkolnych, policyjnych i t. d., nawet wojskowych, mianowicie kwaterunkowych, i wielu innych tego rodzaju sprawach, tak własnego jako też poruczonego zakresu działania.

Nie mogąc bieżącymi dochodami podołać tak ważnym i tak licznym zadaniom, popadają gminy te w niedobory, które pokrywają dodatkami do podatków i opłatami, na które władze wyższe niezawsze zezwalają, tak że się wydarza, iż po upływie lat kilku zmuszone bywają zastąpić niedobory zaciąganiem pożyczek, przez co uszczuplają swój zakładowy majątek.

Będąc postanowieniami ustawy z dnia 18. Lutego 1875., l. 14. Dz. u. kr. powołanym do sprawowania w zastępstwie Wysokiego Sejmu najwyższego nadzoru nad całością zakładowego majątku, zakładowego dobra gmin i zakładów gminnych, poczuł się Wydział krajowy do obowiązku wglądnięcia bliżej w tę sprawę zbadania przyczyn grożącego niebezpieczeństwa, i przedsięwzięcia odpowiednich kroków dla zaradzenia złemu.

Na tej drodze przekonał się Wydział krajowy, że jedna z wybitnie przedstawiających się przyczyn niedoborów w budżetach gminnych tkwi w nieodpowiadającym przepisom wymierzaniu przez władze skarbowe należności ekwiwalentowej, i podatku dochodowego. Sprawę podatku dochodowego czynimy przedmiotem osobnej odezwy równocześnie do Świątecznego c. k. Prezydium wystosowanej.

Nie chcąc przedmiotów różnych mieszać ze sobą, a pragnąc w ten sposób ułatwić Świątecznemu c. k. Prezydium jak najspieszniejsze załatwienie tej tak piekającej, i żadnej zwłoki nie cierpiącej sprawy; ograniczamy się obecnie do sprawy należności ekwiwalentowej

Wedle taryfy zmienionej ustawą z dnia 13. Grudnia 1862. l. 89. Dz. u. p. poz. tar. 106. B. C. obowiązane są gminy do płacenia ekwiwalentu od majątku za posiadanie go przez lat dziesięć, a to:

- a) od przedmiotów nieruchomości w stosunku 3% wartości przedmiotu;
- b) od ruchomości zaś w stosunku 1 $\frac{1}{2}$ % wartości przedmiotu.

Otóż największa część gmin miejskich, uprawnioną jest prócz prawa propinacyi do pobierania opłaty od napojów spirytusowych i piwa w gminie wyrabianych lub do niej wprowadzanych, a w jej obrębie zużywanych. Jego Ces. Król. Mość rozstrzygnął Najwyższem postanowieniem z dnia 10. Grudnia 1831., że prawo propinacyi nie nadaje upoważnienia do pobierania jakichkolwiek opłat od napojów przez strony na własny użytek wprowadzanych w okręg propinacyjny, jako wynagrodzenia za ubytek dochodu propinacyjnego.

Na tej też podstawie i z mocy dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 4. Czerwca 1840., l. 13,674/817 rozporządzono dekretem gubernialnym z dnia 16. Sierpnia 1845., l. 47,905, że opłaty w mowie będące nie-wypływają z tytułu prawa propinacyi, jednakowoż usprawiedliwić się dają

jako nakład czyli danina lub opłata gminna, i jako takie dalej pobierane być mogą. Dla tego też orzeczono, że te opłaty nie są wpływem prawa propinacyi ani też przedmiotem prawa prywatnego, lecz opłatą czyli podatkiem gminnym, gdyż kwestya, czyli i w jakiej wysokości te opłaty uiszczane być mają, jest wyłącznie skarbowo-politycznej, czyli właściwie administracyjnej natury. I obecnie obowiązująca ustawa gminna z dnia 12-go Sierpnia 1866. zalicza pobory tego rodzaju w §§. 77. i 81. nie do dochodów, lecz do prestacyi czyli opłat gminnych. Nie ulega zatem wątpliwości, że opłaty pobierane przez niektóre gminy od napojów spirytusowych i piwa w gminie wyrabianych lub do gminy wprowadzanych i w gminie zużywanych, nie należą do kategorii właściwych dochodów gminy, pobieranych od jój majątku, lecz do kategorii prestacyi gminnych, które od czasu do czasu na pewien przeciąg czasu uchwalanemi i w miarę istotnej potrzeby pobieranemi być mogą.

To zapatrywanie podziela także Trybunał administracyjny, który w orzeczeniu swem z dnia 16. Października 1877., l. 1,279. w sprawie propinacyi buczackiej uznał, że opłaty tego rodzaju należą do kategorii opłat, które stosownie do postanowienia §. 81. u. gm. tylko na podstawie ustawy krajowej zaprowadzone i pobierane być mogą. Ztąd też władze skarbowe nie mają podstawy do zaliczania przychodu tego rodzaju do kategorii dochodów, które gminy ciągną z majątku gminnego, a tem mniej do kapitalizowania tego dochodu, do uważania skapitalizowanej wartości tej opłaty za majątek gminy i do wymierzenia od niej jakoby od majątku gminy opłaty ekwiwalentowej.

Gminy wydzierzawiają wprawdzie zazwyczaj opłaty takie, w skutek czego wpływa dochód z opłat tego rodzaju do kasy gminnej jako czynsz dzierżawny. To nie zmienia jednak natury i cechy tej opłaty, i nie daje podstawy do poddawania kapitału odpowiadającego pobieranemu czynszowi dzierżawnemu ekwiwalentowi, równie jak czynsz dzierżawny pobierany przez niektóre gminy za wydzierżawienie dodatku do podatku konsumcyjnego, niebyswa opodatkowany ekwiwalentem.

Za tem zapatrywaniem przemawia także analogia rozporządzenia Ministerstwa skarbu z dnia 3. września 1864. L. 22.253 co do wymiaru ekwiwalentu od majątku beneficjów, kościołów i zakładów kościelnych, iż dochód, który nie pochodzi od majątku w ścisłym tego słowa znaczeniu nie jest przedmiotem tej należitości.

Wreszcie i władze skarbowe zdają się w zasadzie podzielać to zapatrywanie, nie wymierzając zazwyczaj tego ekwiwalentu gminom, które nie mają prawa propinacyi lecz pobierają tylko opłaty wyżej wymienione, n. p. Brodom, Brzeżanom, Buczaczowi.

W innych gminach natomiast, które mają prawo propinacyi, a zarazem upoważnione są do pobierania opłat tego rodzaju, zapoznawają władze skarbowe zazwyczaj, że opłaty te nie są wpływem prawa propinacyi, nie stanowią dochodu od majątku gminnego, lecz są prestacją z samej natury swojej od wszelkiego opodatkowania wolną. Władzom skarbowym podaje i owszem okoliczność, iż pobór opłat tych prawie bez wyjątku w gminach takich zarazem z właściwym propinacyi wydzierżawianiem bywa powód do przyjmowania całego czynszu dzierżawnego za dochód płynący z prawa propinacyi,

i do wymierzania od całego tego skapitalizowanego czynszu dzierżawnego ekwiwalentu według wyższej, bo 3% stopy, oznaczonej dla majątku nieruchomego, jakkolwiek nie ulega wątpliwości, że jak wyżej wykazano, opłaty te są prestacją, podatkiem gminnym, i jako takie nie dają dochodu, który jest wpływem majątku gminnego, więc też i skapitalizowany przychód z tych opłat nie może podlegać opłacie należności, jedynie od majątku uiszczaną być mającej.

Lecz i ten dochód, który gminy pobierają od prawa propinacyi (więc od majątku gminnego) bywa przez władze skarbowe nienależycie opodatkowany ekwiwalentem w stosunku 3% od skapitalizowanego dochodu tego, jakoby od majątku nieruchomego; prawo propinacyi bowiem nie jest nieruchomością i policza się wedle §. 298. ust. cyw. do rzeczy ruchomych, gdyż nie jest z koniecznością połączonym z posiadaniem rzeczy nieruchomej, wszak bywają wypadki, że gminy miejskie nieposiadające ani piędzi ziemi mają przywilejem szczególnym udzielone prawo propinacyi.

W przypadkach, w których zwierzchności gminne pilnie i ze znajomością rzeczy stały na straży praw i interesów gminy, i żądały, ażeby tylko dochód z właściwego prawa propinacyi brano za podstawę do wymiaru ekwiwalentu, uwzględniły wprawdzie władze skarbowe, lecz nie w mierze należytej, gdyż przy rozliczeniu ryczałtowego dochodu przyjmowały bardzo szczupłą część dochodu, jako przychód z opłaty gminnej, a prawie cały dochód policzały jako dochód z prawa propinacyi, zapoznając istotny stan rzeczy, to wymierzając ekwiwalent wedle 3% stosunku, zamiast stosunku 1½%.

Prawo propinacyi samo przez się nie jest czem innym jak tylko wyłącznym prawem wyrobu i wyszynku napojów propinacyjnych. Otóż prawie żadna gmina nie trudni się wyrobem takich napojów, ani też nie dzierżawia tego prawa. Również nie wykonują zazwyczaj ani gminy, ani nawet dzierżawcy osobiście, lub przez sługi i zastępców swoich propinacyjnego prawa wyszynku, lecz zezwalają szynkować osobnym przemysłowcom, szynkarzom tym przemysłem trudniącym się, i pobierają od nich jedynie pewną zazwyczaj bardzo niską opłatę, która jako opłata uiszczona za nadawanie prawa propinacyjnego wyszynku, stanowi zazwyczaj i prawie bez wyjątku jedyny dochód, który gminy, a względnie ich dzierżawcy pobierają z prawa propinacyi. Ten dochód da się łatwo sprawdzić i ten tylko dochód może być uważanym za cały dochód z właściwego prawa propinacyi.

Główną część dochodu gmin i dzierżawców gminnego prawa propinacyi jakoteż poboru powyższych opłat, stanowią opłaty od napojów w gminie wyrabianych, lub do gminy sprowadzanych, albo też zysk na hurtowej sprzedaży napojów z magazynu bądź to gminnego bądź dzierżawcy, zład szynkarze pobierają je dla uwolnienia się od uiszczenia opłat przy wprowadzeniu napojów.

Nakoniec nie może Wydział krajowy pominąć i tej nader ważnej okoliczności, że rekursa zwierzchności gminnych przeciw nieprawidłowym wymiarom należności ekwiwalentowej latami rozstrzygane nie bywają, a tymczasem najczęściej gmina środkami egzekucyjnymi przymuszana bywa do uiszczenia jej w przesadzonej wysokości.

W nadziei że Światne c. k. Prezydium zechce uznać uwagi nasze powyżej przedstawione jako usprawiedliwione, i w obec tego, że obecnie zbliża

się peryod nowy wymierzenia ekwiwalentu na dalszych lat dziesięć, upraszamy Światne c. k. Prezydium wydać stosowne zarządzenia, ażeby:

1) zalegające jeszcze rekursa z upływającego peryodn lat dziesięciu, jak najspieszniej załatwionemi zostały;

2) zaś na najbliższy peryod lat dziesięciu:

- a) nie wymierzano w ogóle ekwiwalentu, jak tylko od właściwego majątku gminnego, względnie od skapitalizowanych właściwych dochodów gminnych, a nie od jakichkolwiek prestacyi, a w szczególności nie brano skapitalizowanego przychodu z opłat od napojów wyrabianych w gminie lub do gminy sprowadzanych i w gminie zużywanych za podstawę do wymierzenia ekwiwalentu;
- b) mianowicie w gminach, w których dochód z prawa propinacyi i powyższych opłat wydzierżawia się za czynszem dzierżawnym ryczałtowym, tylko dochód z wykonywania propinacyjnego prawa wyrobu, niemniej z wykonywania przez gminę we własnym zarządzie lub przez dzierżawcę prawa propinacyjnego wyszynku, — uareszcie z opłat za wykonywanie wyszynku przez szynkarzy uiszczanych gminie lub dzierżawcy prawa propinacyi, — przyjmowano jako dochód z prawa propinacyi i brano za podstawę do wymierzenia ekwiwalentu, całą resztę zaś powyższego przychodu, względnie czynszu dzierżawnego, jako przychód z opłat będących prestacyą czyli podatkiem gminnym, wcale nieuwzględniano i zupełnie pomijano przy wymiarze ekwiwalentu.

O zarządzeniach w tej mierze przez się wydanych zechce Światne c. k. Prezydium jak najspieszniej zawiadomić Wydział krajowy.

Odpis tej odezwy przesłał Wydział krajowy wszystkim Wydziałom powiatowym z wezwaniem pouczenia gmin swego powiatu, które uprawnione są do poboru opłat od napojów spirytusowych i piwa, ażeby przy podawaniu fasy do wymiaru należitości ekwiwalentowej ściśle stosowały się do zasad powyżej wyłuszczonej, a mianowicie, ażeby nie podawały do wymiaru ekwiwalentu przychodów, jakie pobierają z opłat jakiegokolwiek rodzaju, gdyż nie są one dochodem z majątku gminnego, lecz daniną, prestacyą, podatkiem na rzecz gminy uiszczanym, — w szczególności zaś gdyby dochód z prawa propinacyi i opłat od napojów w gminie wyrabianych, lub do gminy wprowadzanych, i w gminie zużywanych ryczałtowo wydzierżawionym był, aby tylko od właściwego majątku gminnego, względnie od skapitalizowanych właściwych dochodów gminnych podawały fasę, a nie od jakichkolwiek prestacyi, — a mianowicie, aby niebrano skapitalizowanego przychodu z opłat od napojów wyrabianych w gminie lub do gminy wprowadzanych i w gminie zużywanych za podstawę do wymierzenia ekwiwalentu.

Zabezpieczenie funduszu
ubogich.

W sprawie funduszu ubogich wydał Wydział krajowy do wszystkich
Wydziałów powiatowych następujący

Okólnik

Sprawa należytego zabezpieczenia funduszu ubogich w gminach, zasilanych karami pieniężnymi, nakładanymi przez c. k. Sądy powiatowe, c. k. Starostwa i same Zwierzchności gminne w myśl §. 60 ust. gm. była

przedmiotem wyczerpującej korespondencji pomiędzy Wydziałem krajowym, c. k. Namiestnictwem i c. k. Sądami wyższymi krajowymi we Lwowie i Krakowie.

Ostatecznie jednak orzekło c. k. Ministerstwo sprawiedliwości w porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych reskryptem z d. 11go czerwca 1880. l. 8089, że do odbierania kar pieniężnych przypadających na podstawie ustawy karnej funduszowi ubogich dotyczącej gminy miejsca karygodnego czynu, uprawnieni są na podstawie ustawy gminnej dla Galicji jedynie naczelnicy gminy i to nawet i w tych miejscowościach, w których odrębne fundusze ubogich nie istnieją.

W skutek powyższego reskryptu ministeryalnego odniosło się c. k. Namiestnictwo do Wydziału krajowego odezwą z d. 6. lipca 1880. l. 32512. o udzielenie zdania, jakie zarządzenia wydać należy względem utrzymania w ewidencji wpływających kar pieniężnych w tych gminach, które nie posiadają specjalnego funduszu ubogich.

Alegat I.

Z załączonego odpisu odezwy wystosowanej do c. k. Namiestnictwa i c. k. wyższych Sądów krajowych, przekona się Wydział powiatowy najlepiej, w jaki sposób ewidencja nad funduszami ubogich powinna być według życzenia Wydziału krajowego urządzoną.

W dalszem wykonaniu powyższego nadzoru nad funduszami ubogich zarządza Wydział krajowy co następuje:

W każdym Wydziale powiatowym ma być założoną księga funduszów ubogich wszystkich gmin powiatu. — Ponieważ jednak fundusze poszczególnych gmin nie mogą być razem skomulowane — bo wtedy nie byłoby żadnego poglądu, przeto dla każdej gminy osobno należy pozostawić odpowiednią ilość stronnic, na których otrzymane zawiadomienie czy to c. k. starostwa, czy to c. k. Sądów o przesłanych gminie pieniądzach karnych, a być dokładnie wykontowane z powołaniem liczb przesyłającej władzy i liczb Wydziału powiatowego. — W ten sposób będzie można przy każdoczesnem skontrum kasy gminnej dokładnie się przekonać, czyli wszystkie nadesłane pieniądze karne są należycie w przychód dziennika funduszu ubogich zapisane, i czyli nie użyto je przypadkowo na inne cele nie mające ze sprawami ubogich nic wspólnego.

W końcu zarządzi bezzwłocznie Wydział powiatowy, ażeby we wszystkich gminach powiatu był — jeżeli dotychczas się to nie stało — osobny dziennik funduszu ubogich założony i nadal należycie prowadzony. — Do nowo założonego dziennika mają być wszystkie kary pieniężne dotychczas zebrane przeniesione, co skontrolować należy, a w miejscowościach gdzieby takowe niewłaściwie na inne cele użyto, mają być takowe bezzwłocznie z innych przychodów gminnych refundowane.

We Lwowie dnia 30. listopada 1880.

Departament II.

Referent: Członek Wydziału krajowego Dr. Józef Wereszczyński.

Ustawa o zaprzysięganiu świadków w dochodzeniu przestępstw propinacyjnych.

Odezwą z dnia 14 marca 1881 l. 2352/pr. Prezydium c. k. Namiestnictwa uwiadomiło Wydział krajowy, że Jego c. i k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 3 marca użyć najmiłościwiej najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm projektowi ustawy, zmieniającej §. 34 ustawy z dnia 30 grudnia 1875 (Dz. ust. kr. nr. 55 z r. 1877) o zniesieniu prawa propinacyi.

Memoryał wystosowany do Najjaśniejszego Pana w sprawie uregulowania podatku gruntowego.

Na posiedzeniu z dnia 24 lipca 1880 Wysoki Sejm wypowiadając swoją opinię o potrzebie nadania innego kierunku reklaśowaniu gruntów, oraz poddania taryf klasowych ponownemu a ścisłemu zbadaniu, wydał następujące polecenie Wydziałowi krajowemu:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w jak najkrótszym czasie złożył u stóp najwyższego Tronu prośbę, żeby w tej żywotnej dla kraju naszego sprawie słuszności zadość się stało.“

W skutek tego polecenia, Wydział krajowy wystosował 30 lipca 1880 l. 34.784 memoryał do Najjaśniejszego Pana, przedstawiający tak przebieg całej sprawy uregulowania podatku gruntowego z jego skutkami, zagrażającymi w wysokim stopniu interesom kraju, jak i zmiany, które na podstawie słuszności i sprawiedliwego rozkładu ciężaru podatkowego przez c. k. Rząd zaprowadzone być winny. Chcąc zarazem nadać tej sprawie pożądaną dla zamierzonego celu rozgłos w kołach poselskich Rady Państwa, Wydział krajowy zarządził wydrukowanie niemieckiego przekładu sprawozdania specjalnej komisji, na którem opierały się uchwały zesłoroczne Wysokiego Sejmu w sprawie podatku gruntowego.

Alegat II.

Rozpowszechnieniem wydrukowanego sprawozdania w kołach poselskich Rady Państwa zajął się ś. p. Kornel Krzeczunowicz.

Celem poparcia kroków, podjętych dla nadania sprawiedliwszego kierunku sprawie uregulowania podatku gruntowego w kraju naszym, oraz celem przedstawienia c. k. Rządowi, jak ogólnem jest zaniepokojenie ludności w kraju z powodu wyniku dotychczasowych prac około uregulowania podatku gruntowego Wydział krajowy odezwą z dnia 25 sierpnia 1880 l. 39.213 przesłał Prezydium c. k. Namiestnictwa celem przedłożenia c. k. Ministerstwu wszystkie petycyje w tej sprawie, które w liczbie kilkuset wpłynęły do Wysokiego Sejmu i w części już zostały załatwione uchwałą powziętą na posiedzeniu z dnia 24 lipca 1880, a w części jako niezadowolone w Izbie przekazane zostały Wydziałowi krajowemu do załatwienia wraz z innymi petycyjami.

Dzięki sprawiedliwości i łaskawości Najjaśniejszego Pana dla naszego kraju, kroki podjęte przez Wydział krajowy w myśl uchwały Wyso-

Allegat III.

kiego Sejmu uwieńczone zostały pomyślnym rezultatem. Odezwą bowiem z dnia 17 października 1880 l. 10.388/p. ./ Prezydum c. k. Namiestnictwa uwiadomiło Wydział krajowy, że Najjaśniejszy Pan raczył najwyższem postanowieniem z dnia 7. października 1880 upoważnić pana Ministra Skarbu, aby przedstawienie Wydziału krajowego w sprawie regulacji podatku gruntowego polecił centralnej komisji do uwzględnienia. P. Minister skarbu spełnił otrzymane najwyższe polecenie, w skutek czego przedstawienie Wydziału krajowego dostawszy się do komisji centralnej dla uregulowania podatku gruntowego umożliwiło powołanym do rozstrzygania kwestyi organom naprawienie złego i uchylenie niesprawiedliwego przeciążenia Galicyi podatkiem gruntowym.

Seiągnięcie pożyczki na zasiewy.

Na posiedzeniu z dnia 17 lipca 1880. Wysoki Sejm powziął następującą uchwałę:

I. Przedsięwzięte przez Wydział krajowy kroki celem uzyskania ze Skarbu Państwa zaliczki w sumie 500.000 zł. na udzielanie bezprocentowych pożyczek na zasiewy ludności wiejskiej — za poręką gmin — przyjmuje Sejm do potwierdzającej wiadomości.

II. Do budżetu na rok 1880 wstawia się w dział wydatków sumę 500.000 złr. zwrócić się mającą w roku bieżącym skarbowi Państwa w myśl ustawy Państwowej z dnia 26 lutego 1880, tudzież wstawia się w dział dochodów sumę 500.000 zł., która ma wpłynąć do kasy krajowej tytułem zwrotu pożyczek bezprocentowych, udzielonych ludności wiejskiej na zasiewy za solidarną poręką gmin.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy Prezydum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 22. września 1880 l. 38.580, a zarazem zwrócił uwagę c. k. Rządu na potrzebę odpowiedniego pouczenia i wezwania c. k. Starostów, aby w swoim czasie do zalegających dłużników zastosowali ściśle środki przyznanej ustawą państwową z dnia 26 lutego b. r. pożyczce tej egzekucyi politycznej. Równocześnie odpowiedział Wydział krajowy kilku Wydziałom powiatowym, że wniesione przez nie prósy o rozłożenie gminom zwrotu pożyczki na raty nie może być dozwolone, gdyż wniosek Wydziału krajowego tej treści został powyższą uchwałą Wysokiego Sejmu uchylony.

Powyższemu wezwaniu o pouczenie c. k. Starostów uczyniło zadość c. k. Prezydum Namiestnictwa okólnikiem swoim z dnia 17 października 1880 l. 10.352/pr. ./, który Wydział krajowy podał w odpisie do wiadomości Wydziałów powiatowych.

Allegat IV.

W skutek tego okólnika i w miarę zbliżania się terminu zwrotu pożyczek na zasiewy (31 grudnia 1880) coraz liczniej wpływać zaczęły prósy gmin i powiatów całych o przedłużenie terminu lub o przyznanie pewnych ulg przynajmniej dłużnikom znajdującym się w wyjątkowem położeniu. W załatwieniu tych podań, Wydział krajowy opierając się na sprawozdaniu komisji do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17 lipca, które bynajmniej nie wykluczało możności uwzględnienia wyjątkowych prósb o przedłużenie terminu, a nadto wychodząc z założenia, że bezwzględne zastosowanie rygoru egzekucyjnego do zalegających z pożyczką włościan w niejednym wypadku przeciągnęłoby za sobą ich ruinę majątkową, a tem samem sparaliżowanie celu, który wytknięto pożyczce na zasiewy — wystosował do Prezydum c. k. Namiestnictwa dnia 21. grudnia 1880 l. 52.017 odezwę ./ wskazującą wa-

Allegat V.

runki, pod jakimi w pewnych wyjątkowych wypadkach przyznana być może chwilowa ulga włościanom zalegającym ze spłatą długu.

Na rachunek pożyczek udzielonych w kwocie 497.537 zł. 72 ct. wpłynęło po koniec czerwca 1881 tytułem zwrotu razem 402.532 zł. 33 ct. Pozostała jeszcze w zaległości kwota znaczna 95.005 zł. 39 ct., ale nie tak wysoka, jak się Wydział krajowy obawiał na początku zeszłorocznych zbiorów, gdy niepomyślne wiadomości nadchodzące z różnych stron kraju skłoniły go do postawienia wniosku, aby Wysoki Sejm zezwolił na zwrot pożyczek w trzech ratach rocznych. W chwili zamknięcia sprawozdania Wydział krajowy ma uzasadniony powód do przypuszczenia, że zbiór tegoroczny pozwoli ludności włościańskiej, obdzielonej pożyczką na zasiewy, uiścić się z reszty długu w obec funduszu krajowego.

O zwrocie 500.000 zł. skarbowi państwa w myśl ustawy państwowej z dnia 26 lutego 1880 zdaje Wydział krajowy sprawę w ustępie o pożyczce 600.000 zł. na hipotekę gmachu sejmowego dozwolonej.

Pożyczka krajowa w kwocie 600.000 zł. na hipotekę gmachu sejmowego.

Na posiedzeniu z dnia 20 lipca 1880 Wysoki Sejm, załatwiając sprawozdania komisji budżetowej o pokryciu niedoborów funduszu krajowego i uposażenia funduszu budowy gmachu sejmowego, powziął uchwałę upoważniającą Wydział krajowy do zaciągnięcia na skrypcie dłużny pożyczki aż do wysokości 600.000 zł. w przeciągu najdłuższej lat 30 ratami umorzyć się mającej i zapisania bezpieczeństwa tej pożyczki na hipotekę gmachu sejmowego.

Ponieważ według §. 20 statutu krajowego uchwała sejmowa stale obciążająca majątek kraju, potrzebuje do wykonania sankcyi najwyższej, przeto Wydział krajowy wystosował 18 sierpnia 1880 L. 36.541 przedstawienie w tej mierze do Najjaśniejszego Pana. Według odezwy Prezydium e. k. Namiestnictwa z dnia 26 listopada 1880 Najjaśniejszy Pan raczył najlaskawiej sankcyonować 14 listopada 1880 uchwałę Wysokiego Sejmu z 20 lipca 1880.

Allegat VI.

W przypuszczeniu, że sankcyja najwyższa nie zostanie odmówiona, Wydział krajowy zaraz po wystosowaniu przedstawienia do Tronu poczynił stosowne kroki, ażeby po nadejściu sankcyi korzystne zrealizowanie pożyczki krajowej było już zapewnione. W tym celu wezwane zostały do przedłożenia swoich ofert kasy oszczędności we Lwowie, Krakowie, Wiedniu i Pradze, a później przyjęto także pośrednictwo, które ofiarował adwokat krajowy we Lwowie Dr. F. Kratter celem ewentualnego zrealizowania pożyczki w austriackim zakładzie kredytowym ziemskim (Oesterreichische Boden-Creditanstalt). Usiłowania podjęte celem wciągnięcia także zagranicznych zakładów kredytowych do konkurencyi nie osiągnęły skutku pożądanego, gdyż chodziło tu o kwotę stosunkowo małą.

Porównawszy wszystkie oferty i otrzymawszy od gubernatora nowo założonego banku dla krajów koronnych (Länderbank), b. Marszałka krajowego JExc. Ludwika hr. Wodzickiego, zapewnienie, że instytucya ta ofiaruje krajowi ile możności jaknajkorzystniejsze warunki, Wydział krajowy upoważnił referenta sprawy Dr. Józefa Wereszczyńskiego do sfinalizowania interesu podczas obrad zwołanego do Wiednia na posiedzenie komitetu krajowego dla podniesienia przemysłu naftowego. Posiedzenie to odbyło się w pierwszych dniach grudnia 1880 i wtedy Dr. Józef Wereszczyński wywi-

się z poruczonego sobie zadania, mianowicie doprowadził do skutku układ z dyrekcją banku dla krajów koronnych pod następującymi warunkami: Bank zobowiązał się wypłacić Wydziałowi krajowemu 600.000 zł. w gotówce na skrypt dłużny przez Wydział krajowy podpisany bez intabulacji długu na gmachu sejmowym. Zwrot pożyczki nastąpić ma w 25 latach w półrocznych ratach po 12.000 zł. z doliczeniem 4·9₀/₀ od każdorazowej sumy dłużnej.

Dla wykazania, że umowa ta przedstawiała krajowi najkorzystniejsze warunki, przytaczamy wszystkie inne oferty, które wpłynęły do Wydziału krajowego.

1) Lwowska kasa oszczędności ofiarowała pożyczkę 600.000 zł. (z warunkiem zhipotekowania na gmachu sejmowym) na odsetki 5¹/₂ ₀/₀ rocznie oprócz procentu, przypadającego na amortyzację kapitału stosownie do okresu, w którym pożyczka ma być spłaconą.

2) Pragska kasa oszczędności ofiarowała pożyczkę także z zastrzeżeniem hipoteki na 5 ₀/₀ dodając, że w razie, gdyby z powodu uwolnienia nowego gmachu sejmowego od podatku wezwana została do opłacania podatku dochowego od odsetków, Wydział krajowy musiałby zwrócić kwotę opłaconego podatku wraz z dodatkami.

3) Wiedeński zakład kredytowy ziemski (Bodencreditanstalt) ofiarował pożyczkę hipoteczną w 50 latach zwrotną za opłatą 5¹/₂ od sta tytułem odsetek łącznie z amortyzacją. Jako kurs zaliczenia (Zuzahlungseurs) zaproponował zakład pisemnie 95 ₀/₀ a później w dodatkowych ustnych rokowaniach z Dr. J. Wereszezyńskim 96 ₀/₀.

Wiedeńska kasa oszczędności odmówiła udziału w konkurencji a krakowska kasa oszczędności przedstawiła przez swojego delegata ustnie warunki, które nie opiewały korzystniej od ofert powyższych.

Z zestawienia powyższych dat wypływa, że warunki postawione przez Dyrekcję banku dla krajów koronnych (Länderbank) były najkorzystniejsze i dlatego Wydział krajowy zatwierdził je 7 grudnia 1880 l. 44.920, wzywając Dyrekcję do przedłożenia skryptu dłużnego. Dnia 23 grudnia 1880 podpisał Wydział krajowy skrypt dłużny i. oraz oświadczenie, że w danym razie przyjdzie na fundusz krajowy podatek, któryby bankowi wymierzony został od odsetek pobranych. Przysyłając Dyrekcji podpisany dokument, upoważnił ją Wydział krajowy do złożenia w dniu 31 grudnia 1880 w wskazanej przez Ministerstwo skarbu wiedeńskiej kasie państwowej 500.000 zł. jako zwrot zaliczki udzielonej Galicyi ze skarbu państwa na bezprocentowe pożyczki na zasiewy dla ludności włościańskiej. Bank dla krajów koronnych uczynił zadość temu wezwaniu, a przypadającą Wydziałowi krajowemu resztę po strąceniu odsetków po dzień 1 lipca 1881 policzonych przysłał wprost do kasy krajowej.

W skutek użycia pożyczki tej głównie na zwroćenie skarbowi państwa w terminie oznaczonym ustawą państwa z d. 26 lutego 1880 zaliczki półmilionowej w r. 1880 otrzymanej, Wydział krajowy mógł dopiero w miesiąc później, gdy już wpłynęła do kasy krajowej większa połowa kwoty ludności włościańskiej na zasiewy pożyczonej, spełnić polecenie zawarte w ostatnim ustępie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 20 lipca 1880 t. j. wykupić z lwowskiej kasy oszczędności i zwrócić kasie funduszu indemnizacyjnego obligacje tegoż funduszu w imiennej wartości jednego miliona zł. pożyczone Wydziałowi krajo-

wemu przez c. k. Rząd na mocy najwyższego postanowienia z dnia 18 maja 1880.

Petycyę dłużników banku
włociańskiego.

Uchwałą z dnia 24 lipca 1880. Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia między innymi także petycyę włocian Sadržawy zawierającą zażalenie na postępowanie Stanisławowskiej filii banku włociańskiego, oraz petycyę włocian z Hodynia o wyjednanie ulg przy spłacie długów w banku włociańskim zaciągniętych. Ponieważ w sprawie tej Wydziałowi krajowemu nie służy żadna ingerencya, przeto obie petycyę przesłane zostały Prezydyum c. k. Namiestnictwa do dalszej czynności urzędowej z prośbą o zbadanie podniesionych w pierwszej petycyi zarzutów. Na odezwę tę nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi do chwili zamknięcia tego sprawozdania.

Szkoła weterynaryi.

Na posiedzeniu z dnia 17 lipca 1880 Wysoki Sejm powziął następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby rokowania rozpoczęte z c. k. Rżadem na podstawie uchwały Sejmu z dnia 10 maja 1875. celem założenia przez c. k. Rząd szkoły weterynaryi i kucia koni we Lwowie, o ile możności przyspieszył, a na wypadek, gdyby te rokowania pożądany skutek odniosły upoważnia się Wydział krajowy do oddania c. k. Rżadowi do dyspozycyi niewyczerpanej z przeznaczonych pierwotnie funduszków na adaptacyę budynku szkoły weterynaryi i kucia koni kwoty 10.870 zł. 48½ ct.; jeżeliby z udzielonych Wydziałowi krajowemu w swoim czasie kosztorysów się okazało, że taka lub też wyższa kwota jest potrzebna na wymaganą adaptacyę budynku przeznaczonego na umieszczenie rzezonej szkoły“.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy podał jej brzmienie do wiadomości Prezydyum c. k. Namiestnictwa dnia 18 sierpnia 1880, l. 36.983 prosząc zarazem o wyjednanie jak najrychlejszej przychylniej decyzji c. k. Rządu w tej sprawie.

Decyzya ta nastąpiła już, gdyż c. k. Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 4 lipca r. b. l. 5860:

że Jego cesarska i królewska Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 27 grudnia 1880 najmiłościwiej przyzwolić na utworzenie we Lwowie szkoły weterynaryi i kucia koni w połączeniu ze szpitalem dla zwierząt i na systemizowanie etatu nauczycieli przy tym zakładzie w myśl porozumienia z gal. Reprezentacyą kraju i Magistratem król. stol. miasta Lwowa względem przyezynienia się do kosztów urządzenia i utrzymania tego zakładu, a to kosztem skarbu państwa wynoszącym na założenie 38.876 zł. w. a. a na utrzymanie roczną kwotą 16.138 zł. w. a.;

że dalej ustawą finansową z dnia 7 czerwca 1881 cała powyższa kwota na urządzenie, tudzież połowa rocznych kosztów utrzymania pomienionego zakładu przyzwoloną została, przeto otwarciu szkoły jeszcze w roku bieżącym nie stoi nic na przeszkodzie i będzie staraniem c. k. Rządu, aby takowa z październikiem r. b. została otwartą;

że wreszcie koszta adaptacyi i urządzenia realności przeznaczonej na szkołę weterynaryi wynosić będą 51.746 zł. w. a., na których pokrycie służyć ma, obok ustawą finansową przyzwolonej kwoty 38.876 zł. w. a., wyzna-

czona na ten cel przez Wysoki Sejm kwota 10.870 zł., niemniej ofiarowana przez Radę król. stoł. miasta Lwowa kwota 2000 zł.

W skutek odezwy powyższej, do której c. k. Prezydium Namiestnictwa dołączyło plan nauk oraz etat osób i plac utworzyć się mającego zakładu, zarządził Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 9 lipca 1881, l. 32.674 przelanie kwoty 10.870 zł. 48 $\frac{1}{2}$ ct. do c. k. głównej kasy krajowej na rzecz szkoły weterynaryi, a z dniem 1 sierpnia 1881 oddał realność na Rurach pod l. 466 $\frac{4}{4}$ w posiadanie c. k. Rządu.

Zarząd realności przeznaczonej dla szkoły weterynaryi odbywał się zwykłym trybem, a jego rezultaty wykazują preliminarz i zamknięcie rachunku funduszu szkoły weterynaryi.

W przedmiotowym związku ze sprawą założenia szkoły weterynaryi we Lwowie zostaje podniesiona przez c. k. Ministerstwo rolnictwa kwestya racjonalnego wykształcenia większej liczby kowali do kucia koni, celem staranniejszego pielęgnowania kopyt końskich. W sprawie tej odniosło się c. k. Namiestnictwo do Wydziału krajowego odezwą z dnia 22 grudnia 1880 l. 66.270. ./.

Allegat VIII.

Na odezwę tę odpowiedział Wydział krajowy dnia 28 stycznia 1881 l. 129 przedstawieniem powodów, dla których podniesiona przez c. k. Ministerstwo rolnictwa kwestya racjonalnego wykształcenia większej liczby kowali do kucia koni co do Galicyi nie wymaga na razie dalszego rozpatrywania. ./.

Allegat IX.

Bióro melioracyjne.

Na posiedzeniu z dnia 13 lipca 1880 uchwalił Wysoki Sejm co następuje:

- 1) „Petycyę filii Towarzystwa rolniczo-gospodarczego w Tarnowie „o ustanowienie tamże ekspozytury biura melioracyjnego udziela się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.
- 2) „Otwiera się Wydziałowi krajowemu w tym celu kredyt do „wysokości 200 zł. w. a. na rok 1881.“

W myśl uchwały powyższej polecił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 22 września 1880 l. 36.153 p. Tadeuszowi Sikorskiemu, inżynierowi pomocnikowi biura melioracyjnego, ażeby od 1 stycznia 1881 osiadł w Tarnowie, jako eksponowany tamże urzędnik biura melioracyjnego. Jednocześnie podał Wydział krajowy za pośrednictwem dzienników do wiadomości publicznej, że od 1 stycznia 1881 utworzoną będzie w Tarnowie ekspozytura Biura melioracyjnego.

W składzie Biura melioracyjnego zaszyły w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem następujące zmiany:

- 1) Dekretem z dnia 28 września 1880 l. 40.881 zwolniono p. Józefa Jankowskiego, inżyniera Biura melioracyjnego, na dłuższy czas od czynności w Biurze z powodu zajęcia jego przy regulacji Dniestru.
- 2) Tymże dekretem powołano p. Jana Emila Blautha, jednego z trzech stypendystów Wydziału krajowego, którzy poprzednio odbyli podróż naukową za granicę, na inżyniera pomocnika w Biurze melioracyjnym z płacą dzienną w kwocie 2 zł. w. a.
- 3) P. Andrzej Kędzior, inżynier pomocnik Biura melioracyjnego, odbył w ciągu lata roku 1880 z przyzwoleniem Wydziału krajowego za stypendyum z c. k. Skarbu państwa dwumiesięczną wycieczkę naukową zagranicę.

4) P. Ferdynandowi Hillbrichtowi, inżynierowi pomocnikowi Biura melioracyjnego, dozwolił Wydział krajowy udać się na czas od 1 października 1880 do końca kwietnia 1881 na Akademię w Poppelsdorf, w celu dalszych studyów fachowych, pozostawiając mu na ten przeciąg czasu tytułem zasiłku płacę, którą pobierał poprzednio jako inżynier pomocnik.

Nakoniec wypada nadmienić, że rozporządzeniem z dnia 10 lutego 1880 l. 6183 zaprowadzono małą zmianę w § 6. instrukcyi dla Biura melioracyjnego z dnia 20 grudnia 1878 l. 57.740, oraz, że Wydział krajowy wy stosował do c. k. Ministerstwa rolnictwa załączone $\frac{1}{2}$. podanie z dnia 18 maja 1880 l. 12.943 w celu uzyskania subwenycyi ze Skarbu państwa na utrzymanie Biura melioracyjnego.

Allegat X.

Czynność biura melioracyjnego.

Czynność biura melioracyjnego za czas od 1 stycznia 1880 do 31 grudnia 1880 była następująca:

A. W ciągu roku 1880 zgłosiły się następujące strony do biura melioracyjnego:

1. P. A. Gniewosz z Bezka.
2. P. L. Grotowski z Jaémierza.
3. P. W. Fedorowicz z Okna.
4. Kancelarya centralna J. Excel. hr. Siemieńskiego - Lewickiego, Pawłosiów.
5. P. W. Jounga z Surmaczówki.
6. Zarząd dóbr K. Skrzyńskiego z Podsadek.
7. Rada powiatowa z Dąbrowej.
8. P. Z. Jounga z Zapałowa.
9. P. W. Madejski z Rolowa.
10. W. ks. Masikiewicz z Dynisk.
11. P. W. Gotlieb z Dołhomościsk.
12. Zarząd dóbr J. E. Hr. W. Dzieduszyckiego z Zarzecza.
13. Pełnomocnik właścicieli dóbr Medynice.
14. P. H. Rodakowski z Bortnik.
15. P. J. Trzeciak z Rakowca.
16. Spółka wodna dla regulacyi górnej Żabnicy w powiecie Tarnowskim.
17. Zarząd dóbr ks. de Ligne z Toporowa.
18. P. L. Dolański z Rakowej.
19. Zarząd folwarku w Dublanach.
20. Zarząd dóbr Hr. W. Baworowskiego z Bohatkowiec.
21. P. br. Czechowicz z Glinnej.
22. P. Dr. J. Wernicki z Lachowiec.

Stosownie do nadchodzących zgłoszeń zbadano na miejscu życzenia stron interesowanych lub też załatwiono sprawy wchodzące w zakres ustawy wodnej z dnia 14 marca 1873 we wszystkich powyżej wymienionych miejscowościach z wyjątkiem *ad* 4, 5, 9 i 10, gdzie z powodów niezależnych od bióra nie nastąpiło bliższe porozumienie co do wyjazdu inżyniera.

B. W roku 1880 uskuteczniiono następujące zdjecia niwelacyjne:

1. W Berku u p. Gniewosza:
  - a) 55 morgów roli do drenowania;
  - b) 120 mor. łąk dla osuszenia i częściowego nawodnienia;

- c) 6.500 met. bieżących głównych kanałów dla uregulowania odpływu wód.
2. W Jaćmierzu u p. Grotowskiego:
- a) 15 morg. łąk dla nawodnienia;
  - b) 8 morg. roli dla drenowania,
  - c) 2000 met. bieżących głównych rowów dla uregulowania odpływu wód.
3. W powiecie Dąbrowskim dla mającej się tam zawiązać spółki wodnej:
- a) 5000 met. bieżących dzikich wód w granicach między Wisłą, Dunajcem i Żabnicą dla osuszenia 15000 morgów,
  - b) 8500 met. bieżących głównego kanału dla uregulowania odpływu wód.
4. W Podsadkach u p. Skrzyńskiego:
- a) 28 mor. łąk dla osuszenia.
5. W Dołhomościskach u p. Gotlieba:
- a) 51 mor. łąk dla osuszenia;
  - b) 3500 met. bieżących głównego potoku dla uregulowania odpływu wód.
6. W powiecie Tarnowskim dla spółki wodnej Żabnickiej:
- a) 2600 mor. roli i łąk dla osuszenia;
  - b) 14500 met. bieżących rzeki Żabnicy, i
  - c) 5000 bocznych dopływów tej rzeki dla uregulowania odpływu wód z przestrzeni blisko 10000 mor.
7. W Dublanach dla Wydziału krajowego:
- a) 500 met. bieżących głównego drenu i kanału odpływowego dla osuszenia domów profesorskich;
  - b) 220 mor. roli dla drenowania.
8. W Czudowicach i Cząstkowicach u J. E. hr. W. Dzieduszyckiego:
- a) 68 mrg. łąk dla nawodnienia;
  - b) 3500 met. bieżących rzeczki Bielezy dla uregulowania odpływu wód;
9. W Toporowie u ks. de Ligne:
- a) 50 mor. stawiska dla osuszenia i nawodnienia;
  - b) 1000 met. bieżących rzeczki dla uregulowania odpływu wód.
10. W Czarnokońcach u p. E. Wolańskiego:
- a) 25 mor. stawiska dla osuszenia i nawodnienia;
  - b) 1000 met. bieżących dla przeprowadzenia dwóch młynówek.
- Zniwelowano więc w r. 1880:
- 283 morgów roli dla drenowania,
 278 „ łąk dla nawodnienia,
 2679 „ roli i łąk dla osuszenia,
- razem 3240 morgów i 51 kilometrów rzeczek, potoków i kanałów dla uregulowania odpływów wód.

C. Szczegółowe plany wraz z opisami technicznymi i kosztorysami wypracowano w biurze melioracyjnem po koniec roku 1880:

1. Dla p. A. Gniewosza w Besku:

- a) Plan osuszenia i nawodnienia 114 mor. łąk

- b) Plan osuszenia i nawodniania 96 mor. łąk.
- c) Plan drenowania 15 mor. roli.
- 2. Dla p. L. Grotowskiego w Jaćmierzu:
  - a) Plan nawodniania 15 mor. łąk.
  - b) plan drenowania 8 mor. roli.
- 3. Dla p. W. Fedorowicza w Oknie:
  - a) Plan nawodnienia 16 mor. łąk.
- 4. Dla p. Kriegera w Czerlanach:
  - a) Plan drenowania 152 mor. roli,
  - b) plan drenowania 4 mor. ogrodu.
- 5. Dla p. T. Kielanowskiego w Strutynie:
  - a) Plan nawodniania 51 mor. łąk.
- 6. Dla p. K. Hubickiego w Nakwaszy:
  - a) Plan osuszenia i nawodnienia 71 mor. łąk.
- 7. Dla spółki wodnej Żabnickiej w powiecie Tarnowskim:
  - a) Plan regulacji rzeki Żabnicy i osuszenia 2600 mor. roli i łąk.
- 8. Dla p. E. Wolanskiego w Czarnokońcach:
  - a) Plan młynówki.
- 9. Dla Wydziału krajowego — Dublany.
  - a) Plan osuszenia domów profesorskich.
- 10. Dla p. K. Skrzyńskiego w Podsadkach:
  - a) osuszenie 28 mor. łąk, roboty regulacyjne zostały wyznaczone i wypalikowane na miejscu.

Razem więc wypracowano w 1880 r. plany:

Dla drenowania 179 morg. roli
 „ nawodnienia 353 „ łąk
 „ osuszenia 2628 „ roli i łąk

Ogółem dla melioracji 3160 morgów.

Oprócz powyżej wykazanych prac załatwione zostały przez biuro melioracyjne następujące ważniejsze czynności.

I. Wypracowano program regulacji wszystkich rzek krajowych.

II. Wypracowano statut dla spółki wodnej dla regulacji rzeki Wisłoka w powiatach Sanockim i Brzozowskim.

III. Interweniowano wskutek polecenia Wydziału krajowego:

a) W sprawie regulacji Sanu pomiędzy Przemyślem a Składem solnym;

b) w sprawie regulacji górnego Dniestru.

IV. Interweniowano na żądanie stron interesowanych w sprawach wodnych:

a) W Bortnikach w sprawie p. H. Rodakowskiego z koleją żelazną Lwowsko-Czerniowiecką;

b) W Wolicy w sprawie państwa Medynice z koleją żelazną Arcyks. Albrechta;

c) W Sosnowie w sprawie spółki wodnej Tudynieckiej;

d) W Toporowie w sprawie państwa Toporowskiego z państwem Kąteckiem.

D. Z zaprojektowanych w r. 1880 robót melioracyjnych przeprowadzono w całości lub w części:

1. Osuszenie i nawodnienie 210 morgów łąk w Besku.

2. Drenowanie 15 morgów rol.
3. Nawodnienie 15 „ łąk w. Jaćmierzu.
4. Drenowanie 8 „ roli.
5. Osuszenie 28 „ łąk w Podsadkach.
6. Nawodnianie 16 „ „ w Oknie.
7. Osuszenie 2600 „ roli i łąk w powiecie Tarnowskim dla spółki wodnej Żabnickiej.

8. Osuszenie domów profesorskich w Dublinach.

Razem więc przeprowadzono w r. 1880 za pośrednictwem biura melioracyjnego ulepszenia rolne na przestrzeni 2892 morgów.

Kredyt melioracyjny

Na posiedzeniu z dnia 19 lipca 1880 uchwalił Wysoki Sejm co następuje :

„Sejm królestwa Galicyi i Lodemeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa Wysoki c. k. Rząd, ażeby wyjednał w drodze ustawodawstwa państwowego wydanie postanowień, któreby z jednej strony utworzyły podstawę kredytu melioracyjnego dla pojedynczych właścicieli gruntu, z drugiej zaś oznaczyły warunki, pod któremi ów kredyt użytym być może. W postanowieniach tych mają znaleźć wyraz następujące zasady :

I.

Raty amortyzacyjne pożyczek, udzielonych pojedynczym właścicielom gruntów z funduszów krajowych, lub przez założony w tym celu zakład krajowy lub wreszcie przez inny zakład kredytowy na zysk nieobliczony, na osuszenie gruntów przez rowy i dreny, lub poprawę biegu wód niesplawnych, mają być podobnie jak prestacye do spółki wodnej (§. 23 ust. wod. państw. z 30 sierpnia 1869) uznane za ciężar gruntowy, mający aż do wysokości 3ch letnich zaległości pierwszeństwo przed innymi ciężarami rzeczowymi bezpośrednio po państwowych podatkach i publicznych należnościach, i będzie ściągany w razie zaległości drogą politycznej egzekucyi, a to pod następującymi warunkami:

1. pożyczka w ten sposób udzielona nie może w regule przekraczać 10cio-razowej sumy podatków bezpośrednich całego ciała hipotecznego, do którego meliorować się mające parcele należą.

Przy większych pożyczkach prawa wierzycieli hipotecznych, mają być zapewnione w sposób analogiczny jak w ustawie państw. z 6 lutego 1869 roku;

2. Rozpoznanie pożyteczności zamierzonych robót melioracyjnych nastąpi przez właściwe organa rządowe i autonomiczne;

3. Zaliczki wypłacane będą na roboty już wykonane w miarę ich postępu;

4. Ustawa krajowa a względnie statut zakładu kredytowego określi :

- a) przedwstępne czynności celem uzyskania promesy,
- b) sposób rozpoznania rozmiaru i pożytku zamierzonych robót melioracyjnych,
- c) termin rozpoczęcia i wykonania robót oraz nadzór nad tą czynnością,
- d) nadzór nad wykonaniem robotami, oraz przepisy, zmuszające do należytej ich konserwacyi.

- e) sposób wyłacania zaliczek na roboty wykonane w części lub w całości według szczegółowych postanowień,
- f) obliczenie całego na melioracyę wyłożonego kapitału, w który wchodzi wyplacone zaliczki, koszta finansowania kapitału, koszta podróży i diety inżynierów i innych organów oraz wszelkie inne koszta w tym celu poniesione wraz z procentami,
- g) sposób dostarczenia kapitału,
- h) ustanowienie stopy procentowej,
- i) wszelkie inne warunki, którym strony żądające pożyczki poddać się winny.

II.

Pożyczki w ten sposób zaciągnięte są niewypowiedzialne ze strony wierzyciela“.

Powołując się na rezolucyą powyższą, którą Bióro Wysokiego Sejmu przesłało było wprost c. k. Prezydyum Namiestnictwa, udał się Wydział krajowy odezwą z dnia 5 listopada 1880 l. 36.149 do tegoż Prezydyum z prośbą o zawiadomienie, jakie postanowienie c. k. Rząd powziął w skutek przywiezionej uchwały Wys. Sejmu. Na odezwę tę jednakże do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania Wydział krajowy odpowiedzi nie otrzymał.

Ogniotrwałe pokrycie dachow, wynalazku pana Cypryana Ciepanowskiego.

Na posiedzeniu z dnia 5 lipca 1880 uchwalił Wysoki Sejm w skutek petycyi p. Cypryana Ciepanowskiego, emerytowanego technika górniczego, co następuje:

„Petycyą p. Cypryana Ciepanowskiego, emerytowanego technika „górniczego, o rozpowszechnienie ogniotrwałego pokrycia budynków i o wyznaczenie kwoty 700 złr. do 800 zł. w. a. na pokrycie kosztów podróży „petenta do wykonania robót z tą czynnością złączonych, niemniej do sprawienia i przewozu przyrządów do tego potrzebnych, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania pożyteczności tego wynalazku, a względnie „sposobu rozpowszechnienia tegoż“.

Podług dołączonych do petycyi orzeczeń komisji sędziów na lwowskiej wystawie rolniczo-przemysłowej z roku 1877 oraz Departamentu technicznego dla budowli lądowych przy c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych, wynalazek p. Ciepanowskiego uznanym został za potrzebujący wydoskonalenia. Ażeby przeto ocenić, czy wynalazek ten zasługuje na rozpowszechnienie, wypadło zdaniem Wydziału krajowego przedewszystkiem zbadać, o ile po owych orzeczeniach powiodło się p. Ciepanowskiemu wynalazek rzeczony udoskonalić. Wskutek tego oznajmiono rozporządzeniem z dnia 8 października 1880 L. 30715 p. Ciepanowskiemu, że jeżeliby chciał wynalazek swój poddać nowej próbie, to Wydział krajowy gotów jest zezwolić na urządzenie takiej próby w Dublanach wobec znawców, którychby do oceny powołał. Kiedy zaś p. Ciepanowski pismem z dnia 24 października 1880 zgodził się na urządzenie próby, zaprosił Wydział krajowy pismem z dnia 5 listopada 1880 l. 48611 pp. Juliusza Hochbergera, dyrektora urzędu budowniczego król. stoł. miasta Lwowa, i Juliana Zachariewicza, c. k. profesora szkoły politechnicznej, do objawienia zdania, czyby wynalazku p. Ciepanowskiego nie należało poddać nowej próbie, a w danym razie, w jaki

sposób próbę tę przeprowadzić wypada i z jakim kosztem takowa będzie połączoną. Na zaproszenie powyższe do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania odpowiedź nie nadeszła.

Petycja Adolfa Jaklicza
o stypendyum z funduszu
krajowego.

Na posiedzeniu z dnia 16 lipca 1880 uchwalił Wysoki Sejm odstąpić petycyę Adolfa Jaklicza, prow. geometry przy c. k. Komisji hipoteecznej w Rudkach o stypendyum w celu wykształcenia się na inżyniera kultury, Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Mając na uwadze, że w ostatnim czasie fundusz krajowy poniósł znaczne ofiary na wykształcenie trzech techników na inżynierów kultury, że dalej na razie nie daje się czuć potrzeba przysporzenia krajowi więcej tego rodzaju inżynierów, że wreszcie p. Jaklicz nie posiada wyższych studyów technicznych, gdyż ukończył tylko instytut techniczny w Krakowie, postanowił Wydział krajowy załatwić petycyę jego odmownie i zawiadomił petenta o postanowieniu tem rozporządzeniem z dnia 7 września 1880 L. 36154.

Zasiłek dla szkoły prze-
mysłowej w Przemyślu.

Na posiedzeniu z dnia 13 lipca 1880 uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu petycji Filii Towarzystwa pedagogicznego w Przemyślu i zarządu głównego tegoż Towarzystwa, co następuje:

„1) Dla szkoły przemysłowej w Przemyślu, staraniem tamtejszego „oddziału Towarzystwa pedagogicznego założonej, przeznaczona się z funduszu „krajowego na rok szkolny 1880/81 zasiłek w kwocie 500 zł. w. a. płatny „z początkiem tegoż roku szkolnego.

„2) Na rok szkolny 1881/82 przeznaczona się dla tej szkoły takież „sam zasiłek w kwocie 500 zł. z początkiem roku szkolnego płatny, wszakże „pod warunkiem, że gmina miasta Przemyśla zobowiąże się do stałej sub- „wencji w kwocie przynajmniej 200 zł. w. a. rocznie.

„3) Zarząd szkoły będzie obowiązany przedkładać Wydziałowi „krajowemu półroczne sprawozdania o stanie szkoły i jej funduszów, i za- „wiadamić będzie Wydział krajowy o terminach popisów szkoły celem „wysłania delegata“.

Odpis uchwały powyższej udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 7 września 1880 L. 36157 zarządowi oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Przemyślu, tudzież zarządowi głównemu tegoż Towarzystwa, asygnując jednocześnie pierwszemu z nich zasiłek na rok szkolny 1880/81 w kwocie 500 zł. w. a. z wezwaniem, ażeby się postarał o dopełnienie warunku, od którego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu zawisła wypłata zasiłku przyznanego szkole przemysłowej w Przemyślu na rok szkolny 1881/82, oraz zastosował się ściśle do wymagań, objętych ustępem 3 tejże uchwały. Od tej pory zaś nie otrzymał Wydział krajowy w sprawie powyższej żadnej dalszej wiadomości.

Zasiłek dla stowarzyszenia
rękodzielników lwowskich
„Gwiazda“.

Na posiedzeniu z dnia 17 lipca 1880 uchwalił Wysoki Sejm w skutek petycji Stowarzyszenia rękodzielników lwowskich „Gwiazda“, co następuje:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by Stowarzyszeniu „Gwiazda“ „udzielił jednorazową zapomogę w sumie 200 zł. w. a.“

Uchwałę powyższą podał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 7 września 1880 L. 36151 do wiadomości Zarządu Stowarzyszenia „Gwiazda“

asygnując mu jednocześnie przyznany przez Wysoki Sejm jednorazowy zasilek w kwocie 200 zł. w. a.

Zasilek dla Towarzystwa rybackiego w Krakowie.

Na posiedzeniu z dnia 16 lipca 1880 uchwalił Wysoki Sejm, wskutek petycyi Towarzystwa rybackiego w Krakowie, popartej przez Sejmową komisję kultury krajowej, tytułem subweneyi dla tegoż Towarzystwa na 3 lata rocznie po 600 zł. w. a.

Treść uchwały powyższej podał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 7 września 1880 L. 36155 do wiadomości Zarządu krajowego Towarzystwa rybackiego w Krakowie, asygnując mu jednocześnie zasilek w kwocie 600 zł. w. a., przypadający Towarzystwu na rok 1880. Zarazem oznajmił Wydział krajowy Zarządowi, że zaasygnuje mu zasilek na rok 1881, skoro zarząd zda mu sprawę z czynności Towarzystwa po koniec roku 1880.

Zasilek dla galicyjskiego Towarzystwa pszczelniczogrodniczego we Lwowie.

Na posiedzeniu z dnia 22 lipca 1880 przyznał Wysoki Sejm w skutek petycyi zarządu centralnego galicyjskiego Towarzystwa pszczelniczogrodniczego we Lwowie temuż Towarzystwu jednorazowy datek z funduszu krajowego w kwocie 300 zł. w. a. na rozpowszechnienie doborowych nasion i narzędzi.

W wykonaniu uchwały powyższej wypłacił Wydział krajowy Zarządowi centralnemu gal. Towarzystwa pszczelniczogrodniczego przyznany zasilek rozporządzeniem z dnia 7 września 1880 L. 38448.

Zasiłki roczne dla Towarzystw rolniczych we Lwowie i Krakowie

Na posiedzeniu z dnia 8 lipca 1880 uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu petycyi Towarzystw rolniczych we Lwowie i Krakowie co następuje:
„Towarzystwo rolnicze krakowskie w Krakowie i Towarzystwo „galicyjskie gospodarskie zasilane będą z funduszków krajowych po zł. 3.000 „rocznie każde, a to począwszy od 1 lipca r. b.“

Uchwałę powyższą podał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 7 września 1880, L. 36799 do wiadomości Komitetów c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego i c. k. Towarzystwa rolniczo-gospodarczego w Krakowie, a następnie wypłacił Towarzystwom tym po 1500 zł. w. a. tytułem zasiłku przypadającego im według uchwały Wysokiego Sejmu na rok 1880.

Stypendyum Eustachego Wierzbickiego

Na posiedzeniu z dnia 16 lipca 1880 przyznał Wysoki Sejm wskutek petycyi Eustachego Wierzbickiego ze Lwowa temuż petentowi jednorazową subweneyę w kwocie 500 zł. a. w. na wykształcenie się w piwowarstwie i gorzelnictwie w Czechach.

Na ustne żądanie przedłożył następnie p. Wierzbicki Wydziałowi krajowemu plan zamierzonej podróży naukowej, który pismem z dnia 7 września 1880 l. 36.412 przesłany został p. Dr. Piotrowi Grossowi do zaopiniowania.

Po nadejściu zaś relacyi p. Dr. Grossa ustanowił Wydział krajowy rozp. z dnia 4 stycznia 1880 l. 500 ostatecznie plan podróży i wypłacił jednocześnie p. Wierzbickiemu kwotę 300 zł. w. a. na rachunek przyznanego mu zasiłku.

Uchwały Wys. Sejmu krajowego w sprawach górniczych

Na posiedzeniu swem z dnia 17 lipca 1880 powziął Wysoki Sejm nad sprawozdaniem komisji górniczej następującą uchwałę:

1° „Sejm wzywa c. k. Rząd, aby za przykładem Ameryki i Rosyi „postarał się w drodze ustawodawczej, o uwolnienie gal. przemysłu naftowego „od podatków na lat 10.

2° „Wydział krajowy ma wziąć w opiekę komunikację w okolicach przemysłu naftowego i udzielać będzie subwencji na drogi powiatowe „lub gminne tych okolic, w miarę uznanej potrzeby i możliwości.

3° „Sejm wzywa Wydział krajowy, aby się wstawił do Prezydów „Sądów krajowych wyższych we Lwowie i w Krakowie, aby przyspieszyły „zaprowadzenie hipotek włościańskich w okolicach przemysłu naftowego, „i kopalń wosku ziemnego,

i na tem samem posiedzeniu przeznaczył:

a) „na badanie głębszych pokładów ziemi (przez lat „pięć od r. 1881 z wolnością nżycia w jednym lub drugim „roku tego pięciolecia większej sumy jak 10.000 zł. a. w.)	10.000 zł. a. w.
b) „na badanie geologo-górnice kraju do roz- „porządzenia Wydziału krajowego	3.000 „ „
c) „na także badania dodatkowy zasiłek dla ko- „misyi fizyograficznej w Krakowie	500 „ „
d) „na nagrody, i to przeważnie za najlepiej opr- „cowane dzieło lub podręcznik, o wyrobie i użytkowaniu „wszelkich pobocznych produktów, otrzymywanych przy wy- „robie nafty, i na subwencye lub stypendya dla chemików, „dla dokładnego poznania i wystudowania sposobów wyrobu „i użytkowania produktów pobocznych, otrzymywanych przy „wyrobie nafty“	3.000 „ „

Stosując się do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 18 października 1878 zasięgał Wydział krajowy co do użycia tych funduszy zdania krajowej Rady górniczej i o swych czynnościach, tak jak i o czynnościach Rady górniczej zda sprawę Wysokiemu Sejmowi w odrębnem sprawozdaniu.

Przedstawi w niem Wydział krajowy szczegółowo studia, które poczynił o ciężarach, jakie z tytułu podatków ciąży na przemyśle naftowym, oraz stan ważnej kwestyi zaprowadzenia hipotek włościańskich w okolicach, gdzie istnieją kopalnie naftowe lub wosku ziemnego.

Co zaś do uchwały Wysokiego Sejmu w przedmiocie wzięcia w opiekę komunikacji w okolicach naftowych i tworzenia konkurencji dobrowolnych do budowy i konserwacji dróg, wiodących do kopalń, to została ona przekazaną dep. drogowemu do uwzględnienia przy udzielaniu subwencji na drogi gminne i powiatowe ze specyalnie na ten cel przeznaczonego funduszu, a to, co w tej mierze zarządzono, podaje departament drogowy w sprawozdaniu z swych czynności.

Stypendya górnicze.

W wykonaniu uchwał Wys. Sejmu wypłacono następnie zapomogi uczniom, poświęcającym się studjom górniczym i geologicznym.

1) P. Dr. Emilowi Dunikowskiemu, wolontaryuszowi c. k. geologicznego zakładu wiedeńskiego kwotę 600 zł. w. a. (sześćset zł. w. a.) w wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 22 lipca b. r.

2) P. Karolowi Julianowi Milkowskiemu, uczniowi szkoły górniczej w Leoben kwotę 200 zł. a. w. w wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17 lipca b. r.

3) P. Wincentemu Gruszeckiemu, uczniowi szkoły górniczej w Leoben, kwotę 200 zł. a. w. odnośnie do uchwały Wys. Sejmu z dnia 16 lipca b. r. i nadesłanych następnie świadectw naukowych,

i 4) P. Tomaszowi Łobażewskiemu, także uczniowi tej szkoły, kwotę 200 zł. a. w. odnośnie do uchwały Wys. Sejmu z dnia 22 lipca b. r.

5) P. Kazimierzowi Gąsiorowskiemu zaś z funduszu dyspozycyjnego jednorazowy zasiłek w kwocie 80 zł. w. a.

Komisya reklamacyjna
dla podatku gruntowego.

Alegat XI.

Alegat XII.

Alegat XIII.

Alegat XIV.

Ulgi w ściąganiu
podatków.

Reskryptem z dnia 5 stycznia 1881 l. 690 $\%.$ JExec. p. Minister skarbu, Dr. Julian Dunajewski zapytał Wydział krajowy o zdanie, w jaki sposób należałoby zorganizować w Galicyi komisye dla postępowania reklamacyjnego w sprawie wymiaru podatku gruntowego. Opierając się na zdaniu śp. posła Kornela Krzczunowicza Wydział krajowy w odpowiedzi swojej z dnia 11 stycznia 1881 l. 1602 $\%.$ oświadczyć się za ustanowieniem jednej z 18 członków złożonej, na trzy sekeye według dotychczasowych rejonów podzielonej komisji krajowej we Lwowie, któraby w komplecie rozstrzygała o ostatecznym rezultacie, ewentualnie zaś w razie ustanowienia jednej komisji i dwóch podkomisji krajowych, jak dotąd dla uregulowania podatku gruntowego, proponował Wydział krajowy oznaczenie wspólnej siedziby we Lwowie. Wskutek tego oświadczenia, Reprezentacye powiatowe zachodniej części kraju udały się do JExec. p. Ministra skarbu z przedstawieniami, ażeby ze względu na odrębne stosunki kultury gruntowej w zachodnich powiatach i na trudności połączone z częstemi podróżami członków komisji krajowej do Lwowa w razie zaprowadzenia jednej tylko komisji, ustanowioną została, jak dotąd dla regulacyi podatku gruntowego tak i w przyszłości dla postępowania reklamacyjnego, osobna podkomisya krajowa dla rejonu krakowskiego z siedzibą w Krakowie. JExec. p. minister skarbu, opierając się na tych przedstawieniach oraz na ustnie wyrażonej opinii osobistości, znających dokładnie stosunki krajowe, wyraził w reskrypcie z dnia 28 lutego b. r. l. 1469 $\%.$ gotowość do ustanowienia osobnej podkomisji krajowej w Krakowie dla rejonu krakowskiego, obok zgodnie z opinią Wydziału krajowego ustanowić się mającej jednej komisji krajowej we Lwowie dla rejonu Lwowskiego i Tarnopolskiego. W odpowiedzi swojej z dnia 7 marca b. r. l. 10600 $\%.$ Wydział krajowy oświadczył, że w zupełności podziela zapatrywanie JExec. p. Ministra skarbu.

Prezydyum c. k. Namiestnictwa podało 11 kwietnia 1880 l. 3552 do wiadomości Wydziału krajowego reskrypt c. k. Ministerstwa skarbu z 13 marca 1880 l. 7577 upoważniający c. k. krajową Dyrekeyę skarbu we Lwowie do przedłużenia właścicielom mniejszych posiadłości gruntowych w okolicach kłęską nieurodzaju nawiedzonych terminu spłaty podatku gruntowego do 1 listopada 1880 pod warunkiem, że następnie zaległość podatkowa zostanie uiszczona w czterech równych, bezpośrednio po sobie następujących ratach kwartalnych począwszy od dnia powyżej wskazanego. Co do ulg żądanych przy spłacie podatku przez właścicieli większych posiadłości c. k. Ministerstwo skarbu poleciło równocześnie c. k. krajowej Dyrekeyi skarbu we Lwowie, aby w speyalnych wypadkach postępować według wskazówek danych władzom skarbowym w r. 1876 reskryptem ministerjalnym z 19 lutego l. 4871.

Ankiety w sprawie podnie-
sienia chowu bydła w Ga-
licyi.

Alegat XV.

Za względu na nową ustawę o zarazie bydła, zamykającą granicę z dniem 1 stycznia 1882 dla przywozu bydła, uznał Wydział krajowy za właściwe zwołać ankietę, któraby obmyśliła środki do podniesienia chowu bydła w Galicyi. Do ankiety tej zaprosił pismem z dnia 25 lutego 1880 l. 8499 pp. ks. Adama Sapiehę, prezesa c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarczego, Filipa Zaleskiego, c. k. wiceprezydenta Namiestnictwa, Dawida Abrahamowicza, Ludwika Szumańczowskiego i Kazimierza Pańkowskiego, profesora kraj. wyż. szkoły rolniczej w Dublinach. W tym składzie odbyła ankietę pod przewodnictwem JExc. Marszałka krajowego Ludwika hr. Wodzickiego i przy udziale członka Wydziału krajowego p. Dra Józefa Wereszczyńskiego posiedzenie dnia 26 lutego 1880. Na podstawie zaś wyniku jej obrad wystosował Wydział krajowy dnia 23 marca 1880 l. 9029 za pośrednictwem c. k. Prezydium Namiestnictwa załączony w. memoryał do c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Ministerstwo to ze swej strony zarządziło później zwołanie Ankiety w tym samym celu, a Wydział krajowy, zaproszony do udziału w tej ankiecie odezwą c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 17 kwietnia 1880 r. l. 3119, zamianował pismem z dnia 27 kwietnia 1880 l. 16982, delegatami do ankiety pp. ks. Adama Sapiehę, Dr. Józefa Wereszczyńskiego i Kazimierza Pańkowskiego.

Sól dla bydła.

Prezydium c. k. Namiestnictwa podało 11 kwietnia 1880 roku l. 3552/pr. do wiadomości Wydziału krajowego odpis reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu do c. k. krajowej Dyrekcji skarbu we Lwowie z dnia 26 marca 1880 l. 4803, którym z zastrzeżeniem późniejszego najwyższego zatwierdzenia pozwolono gminom górskim głównie z chowu bydła żyjącym i posiadającym w granicach swojego terytorium źródła solne dotąd dla nich nieprzystępne, korzystać z takowych do końca października 1880 pod temi samemi warunkami, jakie z powodu pewnego zarządzenia wskazane zostały w r. 1876 reskrytem ministeryalnym z dnia 21 lutego l. 4852. Zarazem zastrzegło c. k. ministerstwo skarbu, że jak w roku 1876 tak i teraz mieszkańcy miast i miasteczek wykluczeni są od korzystania z tego ustępstwa, gdyż uczyniono je tylko dla gmin, rzeczywiście niedostatek cierpiących i głównie z chowu bydła żyjących. Po upływie powyżej wskazanego terminu źródła solne przystępne być mogą według dalszego postanowienia reskryptu tylko dla gmin, którym przyznano to już dawniej na podstawie reskryptu z 14 lipca 1863 l. 1679 albo przyzna się później specjalnem rozporządzeniem.

Późniejszym reskrytem z dnia 24 kwietnia 1880 l. 11422 c. k. Ministerstwo skarbu rozciągnęło powyższe ustępstwo także na te głównie z chowu bydła żyjące gminy górskie, w których obrębie nie znajdują się źródła solne, którym jednak z powodu skonstatowanego nieurodzaju dla utrzymania stanu bydła przyznać należy możliwość korzystania z źródeł w sąsiednich gminach położonych.

W przedmiotowym związku z tą sprawą zostają petycje, które wpłynęły podczas zeszłorocznej sesji Wysokiego Sejmu od 43 reprezentacyj powiatowych i gminnych, a dla braku czasu nie mogły się już dostać na porządek dzienny w pełnej izbie i w skutek tego uchwałą z dnia 24 lipca 1880 przekazane zostały Wydziałowi krajowemu do załatwienia. Petycje te nawet co do formy identycznie żądały trzech ustępstw, a mianowicie: 1) aby

e. k. Rząd zaprowadził na powrót w salinach galicyjskich wyrób i sprzedaż taniej soli bydłowej; 2) aby e. k. Rząd polecił warzelniom soli wschodniej części kraju sprzedawać odpadki soli czyli tak zwane „omoki“ po tej samej cenie, pod temi samemi warunkami i z zachowaniem tych samych ostrożności, jakie ustanowiono dla salin tyrolskich rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 8 kwietnia 1876 l. 8189 i 3), aby e. k. Rząd zarządził w wschodnio-galicyjskich warzelniach soli obok fabrykacyi topek także wyrób i sprzedaż soli miękkiej na wagę. Ponieważ wszystkie te żądania skierowane są do e. k. Rządu i tylko przez e. k. Rząd merytorycznie mogą być załatwione, przeto Wydział krajowy odezwą z dnia 21 stycznia b. r. l. 30.376 przysłał wszystkie niezadowolone w Wysokim Sejmie petycyje Prezydium e. k. Namiestnictwa zwracając ze swojej strony uwagę e. k. Rządu na te okoliczności, że sprawa soli w obec ogólnego zubożenia ludności wiejskiej ma ważne znaczenie, że Ministerstwo skarbu już w roku 1877 reskrytem z dnia 15 marca l. 6374 wskazało e. k. krajowej Dyrekcji skarbu we Lwowie warunki, pod jakimi omoki mogłyby być oddane gospodarzom wiejskim do użytku, że wreszcie Rada państwa uznając nadzwyczajną doniosłość krajowej hodowli bydła wobec bliskiego zamknięcia granicy dla przypadku bydła stepowego, na przedostatniej sesyi swojej osobną rezolucyą wezwała e. k. Rząd do fabrykacyi i sprzedaży soli dla bydła.

Chów koni.

Uzupełniając wzmiankę o ankiecie w sprawie chowu koni, zamieszczoną w poprzednim sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego (str. 26), nadmieniam Wydział krajowy, że e. k. Prezydium Namiestnictwa przesłało mu odezwą z d. 3 sierpnia 1880 l. 6444 jako wynik obrad ankiety powyższej projekt statutu komitetu dla spraw chowu koni w Galicyi, zaś Wydział krajowy zawiadomił e. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z dnia 24 września 1880 l. 35.989, że z projektem tym w zupełności się zgadza.

W sprawie chowu koni działał Wydział krajowy w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem jeszcze i w ten sposób, że udawał się kilkakrotnie do władz rządowych, ażeby wyjednać utworzenie nowych lub odpowiedniejsze umieszczenie istniejących już w kraju stacyi ogierów rządowych.

Pomiędzy innemi poparł podanie Wydziału powiatowego w Turce o utworzenie tamże stacyi ogierów, podanie oddziału Czarnohorskiego Towarzystwa Tatrzeńskiego o zsyłanie na wiosnę ogierów do Kosowa i Żabiego dla podniesienia chowu koni huculskich, podanie Wydziału powiatowego w Nisku w sprawie zawieszzonego przeniesienia stacyi ogierów ze Steinau do Łańcuta i t. d.

Zalesienie wycm piaszczy-
stych w powiatach Niskim
i Tarnobrzeskim, tudzież
w powiecie Jarosławskim.

Podług sprawozdań e. k. komisarza lasowego p. Emila Hołowieckiego, które e. k. Namiestnictwo we Lwowie udzieliło Wydziałowi krajowemu odezwaniami z dnia 27 listopada 1879 l. 59.392 i z dnia 30 grudnia 1880 l. 66.565, wykonano w powiatach Niskim i Tarnobrzeskim ze skutkiem zadawalniającym następujące roboty:

Uprawa wstępna:		Kultura właściwa:	
w roku 1879	59.6 hekt.		90.9 hekt.
„ 1880	101.5 „		168.5 „
razem	161.1 hekt.		259.4 hekt.

Po otrzymaniu sprawozdania p. Hołowkiewicza z r. 1880, zaasygnował Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 28 stycznia 1881 l. 965 Wydziałom powiatowym w Nisku i Tarnobrzegu po 750 złr. w. a. tytułem zasiłku przyznanego przez Wysoki Sejm na zadrzewienie wydm piaszczystych w tychże powiatach w roku 1881.

Na podstawie wniosku p. Hołowkiewicza, poruszyło c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 27 października 1880 l. 50.380 myśl zadrzewienia takich wydm w powiecie Jarosławskim. proponując Wydziałowi krajowemu, aby pozwolił użyć na ten cel kwoty zaoszczędzone przez p. Hołowkiewicza w dotacjach dla powiatów Niskiego i Tarnobrzęskiego, i obiecując zarazem, na wypadek zgodzenia się Wydziału krajowego na propozycję powyższą, wyjednać u c. k. Ministerstwa rolnictwa ustanowienie na koszt skarbu państwa leśnika, mającego kierować zadrzewieniem.

Dotacyi przeznaczonych przez Wysoki Sejm dla powiatów Niskiego i Tarnobrzęskiego nie mógł Wydział krajowy uszczuplić na rzecz powiatu Jarosławskiego, jak chciało c. k. Namiestnictwo, bez upoważnienia Wysokiego Sejmu. Podzielając jednakże zdanie c. k. Namiestnictwa o pożyteczności robót w powiecie Jarosławskim, proponowanych przez p. Hołowkiewicza, zawiadomił c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 23 listopada 1880 l. 51.636, że przedłoży Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi wniosek o wyznaczenie subwencji na zadrzewienie wydm w tymże powiecie, jeżeli rokowania wdrożone w tej sprawie przez c. k. Starostwo w Jarosławiu z reprezentacją powiatu i gminami doprowadzą dość wcześnie do pożądanego rezultatu, a c. k. Ministerstwo rolnictwa przyjmie część kosztów zadrzewienia na skarb państwa. Odpowiedzi na odezwę powyższą Wydział krajowy do chwili zamknięcia sprawozdania niniejszego nie otrzymał.

Towarzystwo ogrodnico-sadownicze we Lwowie.

Towarzystwo ogrodnico-sadownicze we Lwowie przedłożyło Wydziałowi krajowemu pismem z dnia 14 lutego 1881 l. 652 sprawozdanie z czynności swych z roku 1880, z którego Wydział krajowy wyjmuje następujące daty:

Do szkoły ogrodniczej przez Towarzystwo utrzymywanej, uczęszczało w roku szkolnym 1879/80 uczniów 15, z których ukończyło naukę 5, wydalono 1, pozostało na następny rok szkolny 9. Egzamina w szkole zwiędzane były przez delegatów Wydziału krajowego.

W ogrodzie Towarzystwa znajdowało się z końcem roku 1880 szczepów szlchetnych 37.120, okólizówek 51.600, krzewów i drzew ozdobowych 6900, drzew zwykłych 500, drzewek 200..

W ciągu roku 1880 rozdało Towarzystwo bezpłatnie szkołom ludowym za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej i Rad szkolnych okręgowych, szczepów szlchetnych 1100 i nasion doborowych w wartości 222 złr. w. a.

Do wzmianki powyższej dodaje Wydział krajowy ze swej strony, że w roku 1880 oprócz zwykłej subwencji rocznej w kwocie 700 złr., udzielił Towarzystwu ogrodnico-sadownicemu rozporządzeniem z dnia 19 marca 1880 l. 12.137 zasiłek nadzwyczajny w kwocie 250 złr. w. a. z funduszu dyspozycyjnego.

Targ zbożowy we Lwowie.

W poprzednim sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego wspomniano (str. 26), że Wydział krajowy udzielił komitetowi c. k. gal. To-

warzystwa gosp. zasiłek w kwocie 550 zlr. w. a. na urządzenie targu zbożowego we Lwowie w r. 1879, przyczem zastrzegł, aby komitet zwrócił zasiłek ten funduszowi krajowemu o tyle, o ile przewyżka dochodów przedsiębiorstwa na ten cel wystarczy.

Targ powyższy powiódł się tak dobrze, że fundusz krajowy z przewyżki dochodów odzyskał cały zasiłek na urządzenie jego udzielony. Wskutek późniejszej zaś prośby komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarczego udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 18 maja 1880 l. 21.233 nowy zasiłek w kwocie 600 zlr. w. a. na urządzenie targu zbożowego we Lwowie w roku 1880 pod temi samemi warunkami, co w roku poprzednim.

Ankieta w sprawie przemysłu rękodzielniczego.

Stowarzyszenie „Spójnia“ we Lwowie udało się pismem z dnia 8. listopada 1880 do Wydziału krajowego z prośbą o zwołanie aukiety dla zbadania obecnego stanu przemysłu rękodzielniczego w kraju i wskazania najważniejszych środków do podniesienia tego przemysłu.

Zgodziwszy się w zasadzie na projekt „Spójni“, zaprosił Wydział krajowy pismem z dnia 26. listopada 1880. L. 50.538. pp. Ludwika Wierzbickiego inspektora kolei lwowsko-czerniowiecko-jasskiej, Karola Widmana Sekretarza Magistratu król. stoł. miasta Lwowa, Piotra Miączyńskiego, Przewodniczącego „Spójni“ i Teofila Merunowicza sekr. Wydz. pow. Lwowskiego na naradę przedwstępną, mającą na celu ustanowienie składu ankiety i ułożenie programu jej czynności. Na naradzie tej, która się odbyła dnia 20. grudnia 1880 pod przewodnictwem członka Wydziału krajowego p. Dra Józefa Wereszczyńskiego, wybrano komisję złożoną z pp. Merunowicza i Wierzbickiego do ułożenia kwestyonaryusza dla ankiety.

Ustanowienie Komitetu dla podniesienia przemysłu naftowego w Galicyi.

Oprócz tych czynności, któreby można nazwać bieżącemi w sprawach górniczych, powziął Wydział krajowy na dniu 2. lipca b. r. uchwałę wzięcia udziału w ankiecie zwołanej przez J. Exc. pana Namiestnika do Lwowa celem obmyślenia środków dla podniesienia przemysłu naftowego w kraju i delegował do niej oprócz J. Exc. hr. Ludwika Wodzickiego, Marszałka krajowego, P. Dr. Józefa Wereszczyńskiego, członka Wydziału krajowego, P. Józefa Wernickiego, posła na Sejm krajowy i P. Leona Syroczyńskiego inżyniera górniczego przy Wydziale krajowym. Wynikiem obrad ankiety, w której wzięli udział oprócz reprezentantów c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego członkowie sejmowej komisji górniczej, delegaci wiedeńskiego Union-Banku i kilka osób fachowych w zawodzie górniczym, było ustanowienie przy Wydziale krajowym stałego komitetu dla podniesienia przemysłu naftowego w kraju, w którego skład weszli pp. Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa F. Zaleski i c. k. Radca Namiestnictwa Dr. Orlecki jako reprezentanci c. k. Namiestnictwa, J. Exc. p. hr. Ludwik Wodzicki i p. Dr. Józef Wereszczyński jako reprezentanci Wydziału krajowego i pp. Edward Dzwonkowski, Dr. Henryk Gintl, Dr. Mikołaj Fedorowicz, Ignacy Łukasiewicz, Władysław Majewski, Antoni Strzelbicki, Józef Wernicki, Dr. Edward Ziffer i Dr. Mikołaj Zyblikiewicz. Inżynierowi górniczemu Wydziału krajowego p. Leonowi Syroczyńskiemu zostało polecone pełnienie funkcyi stałego sekretarza komitetu.

Zadanie komitetu określono w ten sposób, że ma on obmyślać i wprowadzać w życie środki mające służyć do podniesienia przemysłu naftowego w kraju, w tym celu utrzymywać ciągłą styczność z producentami

i z wiedeńskim Union-bankiem, który ofiarował swoją pomoc produkcji naftowej, wdrażać układy z kapitalistami celem pozyskania dla tej produkcji większych sił pieniężnych, działać na rzecz tej przemysłowości w drodze publicystyki, obznajamiać szerszą publiczność z stosunkami produkcji i handlu naftą. i starać się zainteresować za granicą dla tej gałęzi przemysłu krajowego — a nadto starać się także u Rządu o odpowiednie uregulowanie stosunków prawnych naftowego górnictwa. Komitet w ten sposób ustanowiony zajął pośredniczące i doradcze wobec interesowanych w przemyśle naftowym osób stanowisko, odbył 3 walne posiedzenia i poczynił kroki tak dla ułatwienia handlu i pomocy produkcji, jak też i dla uregulowania stosunków prawnych. Działalność jego nieraz wchodzi w ten zakres czynności, dla których Wydział krajowy ustanowił już Radę górnictwa, a inżynier górnictwa przy Wydziale krajowym ustanowiony, będący sekretarzem obu tych instytucji doradczych, stanowi ciągły między nimi węzeł. Dlatego też ściślejsze sprawozdanie z czynności Komitetu znajdzie miejsce najodpowiedniejsze w odrębnym sprawozdaniu Wydziału krajowego o sprawach górniczych.

Krajowa szkoła
gospodarstwa lasowego
we Lwowie.

W roku ubiegłym uczęszczało do szkoły 37 uczniów, z tego 36 zwyczajnych i jeden nadzwyczajny.

W personalu nauczycielskim zaszła ta zmiana, że Wydział krajowy zamianował rozporządzeniem z dnia 28 września 1880. L. 43.539 dotychczasowego drugiego adjunkta p. Zygmunta Demianowskiego pierwszym adjunktem szkoły. Z funduszu wstawionego przez Wysoki Sejm w budżet na stypendya dla uczniów szkoły lasowej we Lwowie, otrzymali na mocy uchwały Wydziału krajowego z dnia 29. października 1880. Henryk Brodziński, Hieronim Hlebowicki, Włodzimierz Lewicki, Józef Miska, Maciej Niewiadomski, Oswald Sieminowicz, Tomasz Steifer, Franciszek Nowkowiec, Adryan Wysoczański i Stanisław Chołodecki po sto (100) zł., a Julian Grodzicki, Ludwik Hedel, Tadeusz Horoszkiewicz i Adam Kotowski po ośmdziesiąt (80) złr.

Alegat XVI.

Cheąc uczniów szkoły lasowej zachęcić do składania egzaminu ogólnego po ukończeniu kursów, Wydział krajowy w odezwie z d. 30 lipca 1880. L. 33870, przedstawił Prezydium c. k. Namiestnictwa zgodnie z wnioskiem kuratorji potrzebę wyjednaną dla uczniów egzamin ten składających takich korzyści, któreby stanowiły zachętę dla innych. C. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 25. październ. 1880. L. 54.322 odpowiedziało, że także p. Minister rolnictwa przywiązuje w zasadzie wielką wagę do składania egzaminów ogólnych, jednakże decyzji o wnioskach Wydziału krajowego na razie wydać nie może, gdyż przygotowuje ogólną reformę egzaminów państwowych, a rozporządzenie w tej mierze wydać się mające obejmować będzie oprócz lwowskiej szkoły lasowej także inne w państwie istniejące zakłady tego rodzaju.

Alegat XVII.

Sprawa przeniesienia szkoły do innej obszerniejszej realności została załatwioną i przedłożoną będzie Wysokiemu Sejmowi osobnym sprawozdaniem.

Krajowa szkoła rolnicza
w Dublinach i w Czernichowie.

Z czynności dotyczących krajowych szkół rolniczych w Dublinach, tudzież krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie zdaje Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi sprawę w osobnych sprawozdaniach.

Przemysł domowy.

Podobnie przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie w przedmiocie wykonania poleceń Wysokiego Sejmu z dnia 20 lipca 1880. dotyczących spraw przemysłu domowego.

Kurs gorzelnictwa.

Narada w sprawie utworzenia kursu gorzelnictwa i piwowarstwa, o której wspomniano w poprzednim sprawozdaniu Wydziału krajowego (str. 31) odbyła się dnia 25. lutego 1880. pod przewodnictwem JExec. Marszałka krajowego Ludwika hr. Wodzickiego i przy udziale pp. Dra Kajetana Orleckiego, c. k. Rady Namiestnictwa, Dra Bronisława Radziszewskiego, c. k. Profesora uniwersytetu, i Jakóba barona Romaszkana, jako delegatów c. k. Namiestnictwa, oraz pp. Hipolita Bochdana, Dra Piotra Grossa, Dra Romana Wawnikiewicza, profesora wyższej szkoły rolniczej w Dublanach i Dra Józefa Wereszezyńskiego, członka Wydziału krajowego, jako delegatów Wydziału krajowego. Wynikiem zaś obrad było wypowiedzenie życzenia, ażeby utworzone zostały:

1) Katedra gorzelnictwa i piwowarstwa przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, dla wykształcenia teoretycznego kierowników gorzelni i browarów.

2) Szkoła gorzelnictwa dla wykształcenia średniego personelu w przemyśle gorzelnicznym używanego, w którejby nauka teoretyczna połączoną była z praktyką, i która by w skutek tego musiała tak być umieszczoną, aby jej gorzelnia stale służyła za środek naukowy.

Wynik powyższy podał Wydział krajowy odezwą z dnia 18 czerwca 1880. L. 25.529 do wiadomości c. k. Prezydium Namiestnictwa, prosząc zarazem, ażeby c. k. Prezydium przedłożyło go c. k. Ministerstwu rolnictwa tudzież wyznań i oświaty z poparciem wniosku o ustanowienie katedry gorzelnictwa i piwowarstwa przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie. Krok ten jednakże nie osiągnął pożądanego skutku, albowiem podług odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 31. października 1880. L. 7745 c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty nie uznaje potrzeby utworzenia specjalnej katedry dla gorzelnictwa i piwowarstwa przy c. k. lwowskiej szkole politechnicznej z powodu, że w szkole tej istnieje katedra chemicznej technologii, że dalej od roku 1877. habilitował się przy szkole także prywatny docent chemicznej technologii, że wreszcie tego rodzaju specjalna katedra nie istnieje przy żadnej innej wyższej szkole technicznej w państwie.

Co się tyczy Szkoły gorzelnictwa dla średniego personelu gorzelniczego, to Ankieta poruszyła także myśl urzędzenia takiej szkoły w Dublanach. Pomysłowi temu Wydział krajowy w zasadzie nie jest przeciwnym. Decyzję jednakże może powziąć w tej sprawie dopiero po zbadaniu, czy i w jaki sposób szkoła gorzelnicza da się pomieścić w Dublanach, gdzie, jak wiadomo, ubikacje obecnie już nie wystarczają nawet dla tamtejszych szkół rolniczych i dla kursu melioracyjnego, oraz czy utworzenie gorzelni w Dublanach nie byłoby ze względu na tamtejsze stosunki gospodarcze połączeniem ze zbyt wielkimi ofiarami.

Uzupełnienie instytutu
techniczno-przemysłowego
w Krakowie.

Jak już podano w poprzednim sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego, zawiadomiło c. k. Prezydium Namiestnictwa Wydział krajowy odezwą z dnia 22 sierpnia 1879 l. 6547/pr., że c. k. Ministerstwo rolnictwa uznało za właściwe nie tylko wstrzymać się z wydaniem ostatecznej

decyzyi w sprawie utworzenia oddziału górniczo-hutniczego przy instytucie przemysłowo-technicznym w Krakowie, ale zawiesiło nawet decyzye w sprawie dodania adjunkta chemicznego profesorowi technologii chemicznej. W odezwie swej z dnia 16 października 1880 r. tłumaczy c. k. Prezydium Namiestnictwa to postanowienie brakiem dostatecznej frekwencyi uczniów na tym dziale, Wydział krajowy zaś, chcąc stan rzeczy wyjaśnić, zażądał od dyrekcji instytutu wykazu frekwencyi uczniów na oddziale technologiczno-chemicznym i w odnośnem laboratorium. Sprawa ta jest więc w toku, a wykonanie uchwały Sejmu krajowego z dnia 27 września 1878 r. nie przestaje być celem starań Wydziału krajowego.

Stypendya dla uczniów pozakrajowych szkół rolnictwa, leśnictwa i weterynaryi.

Z corocznej dotacyi, którą Wysoki Sejm przeznacza na stypendya dla uczniów, pozakrajowych szkół rolnictwa, leśnictwa i weterynaryi otrzymali:

A) na rok szkolny 1879/80.

1. Słuchacze c. k. Akademii rolniczej w Wiedniu: Kazimierz Acht 300 zł., Stanisław Rozwadowski 200 zł., Jan Schnizel i Franciszek Sandecki po 150 zł., a Franciszek Ksawery d'Abancourt z funduszu dyspozycyjnego także 150 zł.;

2. słuchacze c. k. wiedeńskiego zakładu dla kształcenia weterynarzy: Dawid Rohr, Ferdynand Zörner i Władysław Dzułyński po 100 zł., Michał Ron 150 zł., a Hirsch Tłumak, Józef Langhaus i Salamon Laufer po 50 zł.

B) Na rok szkolny 1880/81:

1. Słuchacze c. k. akademii rolniczej we Wiedniu: Józef Petry, Jan Schwarz, Stan. Hryniewicz i Aleksander Błazyński po 200 zł., Cyryl Kochanowski, Bolesław Kwiatkowski, Jan Bielowski i Tadeusz Czajkowski po 100 zł.

2. słuchacze c. k. wiedeńskiego zakładu dla kształcenia weterynarzy: Józef Langhaus 200 zł., Bazyli Majkowski, Salamon Laufer, Hersz Tłumak i Jan Sezerba po 100 zł.

W skutek prośby Towarzystwa wzajemnej pomocy słuchaczy c. k. akademii rolniczej we Wiedniu, Wydział krajowy zasilił fundusze jego jednorazowym datkiem 50 zł. Odpowiadając na postawione pytanie, Wydział krajowy oznajmił zarządowi Towarzystwa, że nie ogranicza użycia tej kwoty do słuchaczy akademii z Galicyi i pozostawia zarządowi oznaczenie sposobu użycia.

Subwencye na cele kultury krajowej.

Wydział krajowy udzielił z funduszu dyspozycyjnego w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem na cele kultury krajowej następujące subwencye:

1) P. Antoniemu Popielowi, redaktorowi czasopisma: „Praktyczny hodowca“, 50 złr. w. a. na koszta wydawnictwa czasopisma powyższego,

2) Komitetowi c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego 360 zł. w. a. na stypendya dla uczniów Szkoły uprawy i wyprawy lnu w Gródku.

3) Związkowi Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie 300 zł. w. a. na potrzeby związku i po 150 zł. w. a. za tyleż egzemplarzy V i VI Rocznika Stowarzyszeń;

4) Komitetowi c. k. gal. Towarzystwa gosp. 300 zł. w. a. na pokrycie kosztów wydawnictwa dziełka pod tytułem: „Nauka gospodarstwa wiejskiego dla użytku właścicieli mniejszych posiadłości“.

5) P. Drowi Adamowi Prażmowskiemu 600 zł. w. a. jako stypendyum na podróż naukową, którą p. Prażmowski odbywa dla uzupełnienia wykształcenia swego w rolnictwie.

6) Technologicznemu Muzeum przemysłowemu we Wiedniu 250 zł. jako jednorazowy zasiłek, nadający Wydziałowi krajowemu prawa członka-założyciela tegoż muzeum.

7) Komitetowi c. k. gał. Towarzystwa gosp. 50 zł. w. a. pierwotnie dla p. Dra Maksymiliana Nowickiego, c. k. profesora uniwersytetu Jagiellońskiego, na podróż do Berlina na wystawę rybacką, kiedy zaś zamierzona podróż nie przysłała do skutku, na założenie sztucznego chowu ryb i wylęgarni w Krzywczycach pod Lwowem.

8) C. k. Radzie szkolnej krajowej 300 zł. w. a. tytułem subwencji na założenie niższej Szkoły ogrodniczej w Szczyrzycu.

Biuro statystyczne.

Publikacye bióra statystycznego, przedkładane Wysokiemu Sejmowi na każdej sesyi, są owocem i dowodem jego czynności.

Stosując się wszakże do życzenia wypowiedzianego przez komisję lustracyjną i z uwagi, że nie wszystkie prace bióra statystycznego w danym okresie kończą się wydaniem drukowanej pracy, a i z prac do druku przygotowanych część zawsze dopiero znacznie później zostaje ogłoszoną, podajemy tu krótki pogląd na działalność bióra statystycznego od ostatniej sesyi sejmowej t. j. od sierpnia 1880.

W tym okresie bióro statystyczne ukończyło nader mozolne opracowanie materiału ankiety w przedmiocie ekonomicznego położenia kraju — a to rzecz o stosunkach własności mniejszej i rzecz o stosunkach własności większej w Galicyi w dwóch odrębnych pracach, z których pierwsza w chwili, gdy to piszemy, w połowie już jest wydrukowana. Jeśli się zważy, że materiał pierwszej pracy składał się z 500, materiał drugiej z 386 wypełnionych kwestyonaryuszy, każdy po 60 odpowiedzi, z których część tylko dała się zestawić w tablice, a największa część musiała być streszczaną najpierw w zestawieniach powiatowych, a następnie dopiero we właściwem opracowaniu, to z pewnością razić nie będzie, że bióro przy nader szczupłym personalu konceptowym i pomocniczym, a wydając równocześnie inne publikacye (Rocznik V, Rocznik VI zeszyt 1 Wiadomości statystycznych), blisko trzy lata potrzebowało na pokonanie tak rozległego zadania.

Obok tej pracy zajmowało się bióro statystyczne opracowaniem dat urzędowych o zastosowaniu ustaw z 17 lipca 1877 przeciw lichwie i przeciw pijaństwu w ciągu całego okresu, w którym pierwsza z tych ustaw obowiązywała. Praca o lichwie jest na ukończeniu, druga przygotowana do redakcyi.

Zmiany w podziale kraju na powiaty od roku 1878 dokonywane, dają bióru statystycznemu ciągle powód do prac, mających na celu utrzymanie ewidencji owych zmian i zastosowanie do nich wszelkich ważniejszych zestawień. W ten sposób w 1 zeszytce VI rocznika „Wiadomości statystycznych“, obliczono dla nowych powiatów liczbę ludności i liczbę domów, z którego to mozolnego obliczenia skorzystała natychmiast c. k. centralna komisya statystyczna we Wiedniu, przedrukowując je z wskazaniem źródła w swoim roczniku.

Obecnie na podstawie udzielonych przez władze rządowe wykazów, zestawione już zostały dla największej części powiatów daty odnoszące się do podatków bezpośrednich z rozróżnieniem w obrębie każdego powiatu własności większej i mniejszej, oraz miast i miasteczek.

Dokonanie w całym kraju reambulacji katastralnej, celem regulacji podatku gruntowego, dało możność uzyskania poprawnych dat o rozmiarach głównych rodzajów uprawy w kraju naszym. Ponieważ daty te stanowią podstawę dla statystyki rolniczej i w wielu innych względach jako zasadnicze muszą być uważane, a wskutek wnoszonych reklamacyj tylko bardzo nieznacznych doznają zmian, przeto biuro statystyczne zajęło się zestawieniem ich i obliczeniem stosunków procentowych i ogłasza rezultat tej pracy w drugim zeszytzie VI rocznika. Tenże sam zeszyt zawierać będzie statystykę finansową szkół ludowych, którą opracowano dla użytku ankiety szkolnej, a w końcu statystykę finansów krajowych na podstawie zamknięć rachunkowych z ubiegłych lat pięciu. Dla tejże samej ankiety, zajmowało się biuro statystyczne zestawieniem kwestyjonarzy, wypełnionych przez Wydziały powiatowe.

W stadyum przygotowania znajduje się pogląd na budżety i zamknięcia rachunkowe powiatów z r. 1880.

W składzie bióra zaszła w ciągu okresu, do którego odnosi się sprawozdanie ta zmiana, że Dr. Józef Kleczyński, koncepista bióra statystycznego, pracujący w niem z wielką dla statystyki korzyścią od lat sześciu, w skutek nominacji na profesora uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, którą zjednały mu między innymi także prace w biurze statystycznym dokonane, przestał należeć do składu bióra z dniem 1 kwietnia b. r. Z uznaniem podnieść wypada, że Dr. Kleczyński jeszcze przez cały prawie miesiąc kwiecień pracował w biurze statystycznym bez żadnego wynagrodzenia.

Departament III.

Referent: Ożłonek Wydziału krajowego Oktaw Pietruski.

Deputacya do Tronu z adresem gratulacyjnym z powodu zaręczyn Jego Ces. i Król. Wysokości Najdostojniejszego następcy Tronu Arcyksięcia Rudolfa.

Z powodu zaręczyn Jego Ces. i Król. Wysokości Najdostojniejszego Następcy Tronu Arcyksięcia Rudolfa z Jej Królewską Wysokością Królową Stefanią wysłał Wydział krajowy ze swojego grona deputacyę do Najwyższego Tronu z adresem gratulacyjnym.

Jego Ces. i Król. Apost. Mość raczył deputacyę tę jak najłaskawiej przyjąć i odczytany sobie adres odebrać.

Również wysłał Wydział krajowy na uroczystość zaślubin tej Najdostojniejszej Pary deputacyę do Wiednia, która także doznała najłaskawszego przyjęcia i uczestniczyła we wszystkich uroczystościach.

Ustawa co do siedzib Rad szkolnych okręgowych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 30. Października 1880. raczył Najj. Pan najłaskawiej udzielić Najwyższej Sankcyi uchwalonej przez Wys. Sejm ustawie z dnia 13. Lipca 1880., zmieniającej ustawę szkolną z dnia 25. Czerwca 1872. r. l. 255 co do siedzib Rad szkolnych okręgowych.

Ustawa co do języka wykładowego w gimnazyum Brodzkiem.

Najwyższem postanowieniem z dnia 8. Września 1880. raczył Najj. Pan najłaskawiej udzielić Najwyższej Sankcyi uchwalonej przez Wys. Sejm ustawie z dnia 20. Lipca 1880. o języku wykładowym w gimnazyum Brodzkiem.

Reforma szkół średnich.

Na posiedzeniu z dnia 14. Lipca 1880. wydał Wys. Sejm następującej treści uchwałą:

Wzywa się Wydział krajowy, aby:

1. W porozumieniu z Radą szkolną krajową i komisją wydelegowaną przez Akademię umiejętności w Krakowie wygotował wnioski zmierzające do projektowania Wys. Rządowi takich zmian: *a)* w rozkładzie, metodzie i środkach nauki gimnazyalnej, *b)* w urzędzeniu egzaminów dojrzałości, *c)* w instrukcyach dotyczących się dydaktycznego i pedagogicznego prowadzenia młodzieży, któreby z zachowaniem całego zakresu nauki przeznaczonej dla gimnazyów austriackich, Radzie szkolnej pożądaną reformę wychowania i nauczania umożliwiły.

2. Aby wypracowanie dokładnych planów książek dla szkół średnich, zaczynając od najpilniejszych, w porozumieniu z Radą szkolną powierzył dwu komisjom we Lwowie i Krakowie z sił nauczycielskich i naukowych złożonym, które po wspólnem porozumieniu się i rozdzieleniu prac między siebie, zajmą się tem wypracowaniem planów, niemniej aby w przy-

szły budżet wstawił sumę na nagrody za najlepsze książki wedle tych planów wykonane.

Do 1. W skutek tej uchwały udał się Wydział krajowy do c. k. Akademii umiejętności w Krakowie z prośbą, aby zechciała wydelegować komisję, któraby wypracowała wnioski w kierunkach przez Wys. Sejm wskazanych i takowe Wydziałowi krajowemu przesała.

Z taką samą prośbą udaliśmy się do c. k. kraj. Rady szkolnej.

Zachodzące między temi najwyższemi naszymi powagami różnice zamierzamy wyrównać przez ustne porozumienie się na zjeździe we Lwowie. C. k. Akademia umiejętności w Krakowie nadesłała nam pismem z dnia 28. Czerwca b. r. l. 56 obszerny projekt urządzeń gimnazyalnych, wypracowany przez komisję z jej łona *ad hoc* wysadzoną, dodając, że projekt ten jest ostatecznym wynikiem obrad komisji, prowadzonych na podstawie wypracowań, dostarczonych przez kilka utworzonych w tym celu podkomitetów, tudzież, że dla uzupełnienia nadeszle nam jeszcze opinie pojedynczych członków komisji, które nie utrzymały się przy głosowaniu.

Drukowany ten projekt udzieliliśmy pismem z d. 1. Listopada b. r. l. 30.261 Radzie szkolnej krajowej z prośbą o udzielenie nam swej opinii, co jednakowoż dopiero po otrzymaniu oczekiwanych od c. k. Akademii umiejętności zdań pojedynczych członków komisji nastąpić będzie mogło.

Do 2. Udaliśmy się do c. k. kraj. Rady szkolnej z prośbą, aby nam wymieniła mężów, z którychby zamierzone przez Wys. Sejm komisje złożyć można, gdy wszelako kraj. Rada szkolna dotychczas nie odpowiedziała na naszą prośbę, przeto nie byliśmy w możności ustanowienia tych komisji; wstawiliśmy wszakże stosownie do polecenia Wys. Sejmu do budżetu na rok 1882 kwotę 1000 zł. na nagrody za najlepsze książki szkolne.

Reforma ustaw dla szkół ludowych.

Na posiedzeniu z dnia 30. Czerwca 1880. wydał Wysoki Sejm uchwałę treści następującej:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na przyszłej sesji sejmowej w porozumieniu z Radą szkolną krajową i za zasięgnięciem opinii „Rad powiatowych i pojedynczych osobistości, sprawą szkolnictwa ludowego „z zamiłowaniem i znawstwem się trudniących, wygotował sprawozdanie, „o ile obowiązujące ustawy dla szkół ludowych rewizji i reformie poddaćby „należało.“

Ponieważ wedle tej uchwały należało zasięgnąć opinii

- a) Rady szkolnej krajowej, z którą nawet porozumienie nastąpić winno,
- b) wszystkich Rad powiatowych,
- c) pojedynczych osobistości, sprawą szkolnictwa ludowego z zamiłowaniem się trudniących,

więc należało przedewszystkiem przystąpić do stworzenia operatu, na podstawie którego porozumienie i wymiana zdań mogłaby nastąpić.

W tym celu Wydział krajowy postanowił złożyć ankietę i zaprosił*do niej następujących Panów:

1. P. Baranowskiego Bolesława, c. k. inspektora okręgowego szkół ludowych,

2. P. Bodakowskiego Walerego, c. k. Radcę Namiestnictwa i referenta spraw szkół ludowych w krajowej Radzie szkolnej,

3. Posła ks. Buchwalda Szczęsnego,
4. P. Mandybura Tymoteusza, c. k. krajowego inspektora szkół ludowych,
5. P. Dra Nowakowskiego Franciszka,
6. P. Olszewskiego Stanisława, c. k. krajowego inspektora szkół ludowych,
7. P. profesora wszechnicy Lwowskiej i Posła na Sejm krajowy Dra Tadeusza Pilata,
8. P. hr. Mieczysława Reya, Posła na Sejm krajowy,
9. P. Romanowicza Tadeusza, Posła na Sejm krajowy,
10. P. Sawczyńskiego Zygmunta, Dyrektora c. k. Seminarium nauczycielskiego męskiego we Lwowie, Posła na Sejm krajowy i członka krajowej Rady szkolnej,
11. P. Schmitta Henryka, członka krajowej Rady szkolnej,
12. Księdza prałata Soleckiego Łukasza, członka krajowej Rady szkolnej,
13. P. Starkła Juliusza, Dyrektora zakładu dla ubogich i sierot w Drohowyżu,
14. P. profesora wszechnicy Jagiellońskiej i Posła na Sejm krajowy, Dra Józefa Szujskiego,
15. P. Zwierkowskiego Łukasza, dyrektora 4-klasowej szkoły ludowej u Św. Marcina we Lwowie.

Delegował oraz Wydział krajowy do tej ankiety swoich członków.

16. hr. Władysława Badeniego,

17. P. Oktawa Pietruskiego,

18. Dra Józefa Wereszczyńskiego.

Z zaproszonych członków uchylił się od udziału dla nadwątłego zdrowia: poseł ks. Szczęsny Buchwald, Dr. Franciszek Nowakowski i profesor i poseł Dr. Józef Szujski.

Ankieta odbyła pierwsze swoje posiedzenie dnia 28. Października 1880. i powzięła następujące uchwały:

1. Wziąć pod rozpoznanie całe ustawodawstwo szkolne.

2. Utworzyć dwie sekcye, jedną dydaktyczno-pedagogiczną, drugą administracyjną.

Sekcye wybierają swoich przewodniczących.

3. Za porozumieniem przewodniczących sekcyj i na ich żądanie zwołuje przewodniczący ankiety pełne jej zebranie dla rozstrzygnięcia kwestyj zasadniczych jeszcze w toku narad sekcyjnych.

4. Uchwały sekcyj poddane zostaną pod obrady pełnej ankiety.

Do sekcji dydaktyczno-pedagogicznej wybrano Pp. Nowakowskiego, Olszewskiego, hr. Reya, Sawczyńskiego, Schmitta, ks. Soleckiego, Starkła i Zwierkowskiego, którzy przewodniczącym swoim obrali ks. prałata Soleckiego.

Do Sekcji administracyjnej wybrano Pp. hr. Badeniego, Bodakowskiego, Dr. Pilata, Romanowicza i Wereszczyńskiego, którzy swoim przewodniczącym obrali hr. Badeniego.

Do Sekcji administracyjnej przydzielono:

1. Ustawę z dnia 2. Maja 1873. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku poselania do nich dzieci. Tytuł I, II.

2. Ustawę z tej samej daty o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych, całą.
  3. Ustawę z dnia 25. Czerwca 1873. o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych.
  4. Ustawę z dnia 18. Marca 1879. o uregulowaniu stosunków osobistych i służbowych stanu nauczycielskiego.
  5. Instrukcję dla miejscowych Rad szkolnych.
  6. Instrukcję dla okręgowych Rad szkolnych.
  7. Instrukcję tyczącą się stawiania i urządzania budynków szkolnych z dnia 13. Kwietnia 1875.
  8. Instrukcję dla urzędów podatkowych z dnia 2. Maja 1873.
  9. Ustawę państwową z dnia 25. Maja 1868. o stosunku szkoły do kościoła.
  10. Ustawę państwową z d. 26. Marca 1869. l. 40 Dz. p. p. o systemizowaniu posad rządowych w Radach szkolnych krajowych i okręgowych.
- Do Sekcyi dydaktyczno-pedagogicznej przydzielono:
1. Regulamin dla szkół ludowych.
  2. Plany naukowe szkół ludowych.
  3. III. Tytuł ustawy z dnia 2. Maja 1873. o zakładaniu i utrzymaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku poselania do nich dzieci.
  4. Rozporządzenie ministryalne z dnia 8. Maja 1872. l. 68 Dz. p. p. o konferencyach szkolnych.
  5. Takież same z dnia 6. Czerwca 1870. l. 80. Dz. p. p. o kursach dla kształcenia nauczycieli.
  6. Takież same z dnia 6. Czerwca 1870. l. 95 Dz. p. p. o kursach rolniczych dla nauczycieli.
  7. Takież same z dnia 28. Listopada 1872. z instrukcją dla prowizorycznych inspektorów szkolnych.
  8. Instrukcję dla krajowych inspektorów szkolnych.
  9. Statut dla seminaryów nauczycielskich.
- Nad ustawą z dnia 14. Maja 1869., tyczącą się zasad nauczania w szkołach ludowych, zastanawiać się będą obydwie Sekcye w miarę jak ustawa ta wchodzi w zakres jednej lub drugiej Sekcyi.

Sekcye zajęły się gorliwie pracą, a gdy Sekcya administracyjna złożyła swój elaborat do rąk Wydziału krajowego, już w Maju r. b. przeto zwołano pełną ankietę, ażeby elaborat ten poddać pod jej rozwagę.

Na tem (drugiem) posiedzeniu pełnej ankiety dnia 28. Maja r. b. uchwalono ze względu, że z zamiejscowych członków nikt nie przybył, zawiesić na razie dalsze posiedzenia plenarne, a natomiast zewzwać do objawienia zdania tak Reprezentacye powiatowe jakoteż poszczególne osoby, zajmujące się bliżej sprawą szkolnictwa ludowego.

Ponieważ w obu sekcyach ankiety poruszono niektóre nader ważne sprawy, co do których zdania pozostały podzielone, a było rzeczą bardzo pożądaną o sprawach tego rodzaju usłyszeć zdania Reprezentacyj powiatowych i kompetentnych osób stojących po za ankietą, przeto uchwalono, razem z zapytaniem o zdanie co do całego ustawodawstwa tyczącego się szkół ludowych, rozesłać również kwestyjonarz obejmujący owe ważniejsze sporne

sprawy i tym sposobem zapobiedz, ażeby sprawy te w odpowiedziach nie zostały pominięte.

Odpowiedzie zapytanych nadeszły w znacznej części w ciągu Czerwca i Lipca r. b. i dostarczyły obszernego i nader cennego materiału, który z Wydziału krajowego oddany bezzwłocznie obu sekcjom ankiety, szedł pod rozpoznanie tak referentów jakoteż i innych członków ankiety.

Na trzecie plenarne posiedzenie, które za porozumieniem się z poszczególnymi członkami ankiety naznaczone zostało na 1. Sierpnia r. b. przybyło, prócz przewodniczącego pełnej ankiety, jeszcze tylko pięciu jej członków, którzy uznali, że tak ważnej sprawy w tak szczupłym komplecie traktować nie należy. Że zaś ze względu na porę wakacyjną nie można było liczyć na większy komplet, jeżeliby dalsze posiedzenia pełnej ankiety w Sierpniu odbywać się miały, przeto uchwalono odroczyć obrady aż do 5. Września r. b.

Posiedzenia ankiety potrwać we Wrześniu zapewne dni kilka, a ostateczny rezultat narad ma przyjść jeszcze pod rozpoznanie Rady szkolnej krajowej, zanim z ramienia Wydziału krajowego w formie wniosków Wysokiemu Sejmowi będzie mógł być przedłożony.

Rada szkolna krajowa do zbadania i oceniania obszernych elaboratów ankiety potrzebować będzie zapewne dłuższego czasu.

W ogóle reforma całego ustawodawstwa szkolnego krajowego, połączanego z ustawami państwowymi, a otoczonego mnóstwem ministeryalnych rozporządzeń, instrukcyj i regulaminów może być przeprowadzoną tylko po głębokich badaniach opartych na nauce i doświadczeniu, które wymagają dłuższego czasu. To też trudno, a raczej nie podobna będzie pracy tej podjąć w czasie przez Wysoki Sejm wskazanym, to jest do rozpoczęcia zwołanej na 14. Września r. b. sesji sejmowej, a Wydział krajowy będąc zdania, iż przyspieszenie kosztem gruntowności byłoby błędem, nie może też na zbyt ni pospiesznie nalegać. Spodziewa się wszelako Wydział krajowy, iż na przyszlą sesję sejmową będzie mógł cały operat Wysokiej Izbie przedłożyć.

Ustawa konkurencyjna
kościelna dla miasta
Lwowa.

Na posiedzeniu z dnia 19. Lipca 1880 wydał Wysoki Sejm następującą treść uchwałę:

1) Przedłożony sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 28. marca 1879 l. 6856/79 L. S. 19. z r. 1880 projekt do ustawy o stawianiu kościołów i budynków parafialnych, sprawianiu przyrządów i sprzętów kościelnych w parafiach wyznania katolickiego we Lwowie, zwraca Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby w celu połączenia wszystkich parafij katolickich we Lwowie, każdego obrządku z osobna w jeden okręg konkurencyjny; w celu oznaczenia sposobu repartycji konkurencyjnej w połączonych parafiach; w celu ułożenia ordynacji wyborczej dla komitetów parafialnych w połączonych ukonstytuować się mających parafiach, wdrożyć porozumienie z konsystorzami katolickimi we Lwowie, z c. k. Rządem, niemniej z gminą miasta Lwowa, jakoteż w zamiejscowych gminach i obszarach dworskich zamieszkałymi parafianami i na zasadzie uwag w sprawozdaniu komisji poczynionych, przedłożył na najbliższej sesji sejmowej nowy projekt do ustawy o konkurencyi parafialnej dla miasta Lwowa.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd o dopełnienie obowiązku według rozporządzenia cesarskiego z dnia 27. Marca 1782 (Zb. ust. Pill. Nr. VII.) wobec

parafii katolickich we Lwowie na funduszu religijnym ciężącego, w szczególności płacenia rocznie z funduszu religijnego proboszczom katolickich parafii we Lwowie odpowiedniej kwoty na wydatki bieżące z odprawieniem liturgii połączone.

W skutek tej uchwały i ponieważ stosunki miasta Lwowa najlepiej są znane Reprezentacji tejże stolicy, wezwaliśmy Magistrat miasta Lwowa, aby nam projekt zamierzonej ustawy przedłożył, poczem nastąpi porozumienie z konsystorzami katolickimi we Lwowie, z c. k. Rządem, jako też z miejscowymi obszarami dworskimi i gminami. Ponieważ Magistrat miasta Lwowa nie przesłał nam jeszcze swego projektu, przeto nie byliśmy w możności postąpienia dalej w tej sprawie.

Zmiana krajowej ustawy o konkurencyi kościelnej.

Wnosimy osobne przedłożenie.

Katedry gospodarstwa rolnego i lasowego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie.

Na posiedzeniu z dnia 19. Lipca 1880. uchwalił Wysoki Sejm następującą rezolucyę:

„Wzywa się Wysoki Rząd, aby w szkole politechnicznej zaprowadził nadzwyczajne Katedry gospodarstwa rolnego i lasowego“.

W skutek tej uchwały udaliśmy się do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z zapytaniem, jaki skutek rezolucya powyższa odniosła. Odezwą z dnia 31. Lipca b. r. l. 2854/pr. oznajmiło nam c. k. Prezydyum, że przedewszystkiem wezwało rektorat c. k. szkoły politechnicznej aby przedłożył opinię grona profesorów, czyli i pod jakimi warunkami możnaby zaprowadzić naukę gospodarstwa rolnego i lasowego w powyższej szkole wśród faktycznych jej stosunków i przy terażniejszym ustroju nauk. Grono profesorów, które jak wiadomo poruszyło było już przedtem powyższą kwestyę w odmiennej nieco formie, oświadczyło się ostatecznie zgodnie z żądaniem Wysokiego Sejmu, proponując przytem, ażeby dla nauki gospodarstwa rolnego ustanowiono koniecznie Katedrę zwyczajną.

Tę opinię grona profesorów wraz z rezolucyą Wysokiego Sejmu przedłożyło c. k. Namiestnictwo Ministerstwu oświaty, popierając ze swej strony usilnie utworzenie dwóch Katedr w szkole politechnicznej dla nauki gospodarstwa rolnego i lasowego.

Internaty dla uczniów c. k. Seminaryów nauczycielskich.

W tej sprawie przedkładamy osobne sprawozdanie.

Remuneracye dla katechetów.

Na posiedzeniu z dnia 1. Lipca 1880. uchwalił Wysoki Sejm rezolucyę następującej treści:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby na remunerowanie katechetów w szkołach ludowych w Galicyi z W. Ks. Krakowskiem sumę 24.000 zł. a. w. dotąd co rok na wydatek funduszu religijnego w budżet państwa wstawiał, dopóki w drodze ustawodawczej §. 5. ustawy państwowej z r. 1869. tudzież §. 3. takiejże ustawy z r. 1872. nie zostaną zmienione i dostarczanie tego subsydyum zbytecznem się nie okaże.“

Na zapytanie jaki skutek rezolucya powyższa odniosła, Prezydyum c. k. Namiestnictwa dnia 23. Lipca 1881. L. 5845 oznajmiło Wydziałowi krajowemu co następuje:

Pan minister wyznań i oświaty załatwiając powyższą uchwałę sejmową tudzież powziętą w tej samej sprawie i w tym samym duchu uchwałę c. k. krajowej Rady szkolnej oświadczył, iż wydatki połączone z udzielaniem nauki religii katolickiej w szkołach ludowych tutejszego kraju na fundusz religijny przyjęte być nie mogą, gdyż zarządzenie takie nie mogłoby być ograniczone, tylko na Galicyę, zwłaszcza, iż takiego samego zarządzenia domagają się także inne kraje koronne, a mianowicie te, które posiadają czynne (active) fundusze religijne i do żądania powyższego na pozór bardziej są uprawnione, niż Galicya. Musianoby więc przyjąć wydatki powyższe we wszystkich krajach na fundusz religijny, co by spowodowało w każdym razie bardzo znaczne obciążenie i tak przeciążonego funduszu religijnego a względnie skarbu państwa, co w obecnej chwili tem mniej jest wskazanem, ile że fundusze religijne czeka niezbędnie potrzebne podwyższenie kongruy, które nie da się przeprowadzić bez nowych znacznych ofiar ze strony skarbu państwa. Oraz oznajmił pan minister, że również w drodze administracyjnej niemożliwem jest systemizowanie remuneracyi za udzielanie nauki religii w szkołach ludowych, sprzeciwiałoby się to bowiem wyraźnej osnowie ustawy z dnia 20. Czerwca 1872. Nr. 86. Dz. u. p. i ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873. Nr. 151. Dz. ust. kraj.

Według §. 3. ustawy z dnia 20. Czerwca 1872. Nr. 86. Dz. u. p. może za udzielanie nauki religii w szkole ludowej składającej się z trzech lub więcej klas, lub w szkole wyznaniowej, wyjątkowo być wyznaczoną remuneracya, albo (jednakowoż tylko przy szkole wydziałowej) ustanowiony osobny nauczyciel religii, jeżeli, i dopóki władza szkolna krajowa na wniosek władzy szkolnej okręgowej ze względu na szczególne stosunki uzna to za potrzebne.

Dalej postanawia art. 14. ustawy z dnia 2. Maja 1873. Nr. 151 Dz. ust. kraj., iż przy każdej szkole ludowej, w której nauka religii udzielaną bywa przynajmniej przez 17 godzin tygodniowo, ma być ustanowiony osobny katecheta za rocznem wynagrodzeniem, które oznacza krajowa Rada szkolna.

Remunerowanie nauki religii w szkołach ludowych jest przeto wyjątkiem w ustawie przewidzianym, a co do szkół ludowych, w których nauka ta najmniej przez 17 godzin tygodniowo bywa udzielaną, w art. 14. powołanej ustawy krajowej w ten sposób bliżej oznaczonym, iż wyjątek ten w wspomnianych szkołach miejsce mieć musi.

Do innych szkół ludowych t. j. tych, w których nauka religii przez mniej niż 17 godzin tygodniowo bywa udzielaną ma zastosowanie wyłącznie tylko §. 3. powołanej ustawy państwowej.

Ponieważ jednak w Galicyi nie ma w ogóle żadnej szkoły ludowej, w którejby zachodziła potrzeba udzielania nauki religii przynajmniej przez 17 godzin tygodniowo, przeto rada szkolna krajowa może tylko w miarę uznanej potrzeby wyjątkowo w szkołach obejmujących więcej niż trzy klasy wyznaczać stosowne remuneracye, a względnie przyzwalać na ustanowienie osobnych katechetów przy szkołach wyznaniowych.

Otóż jak długo powołane ustawy obowiązują, systemizowanie remuneracyj za udzielanie nauki religii w szkołach ludowych w drodze administracyjnej nastąpić nie może.

Natomiast oznajmił pan Minister wyznań i oświaty, iż pojedynczym, nisko dotowanym duszpasterzom, którzy udzielaniem nauki religii szczególnie są obarczeni, udzielać będzie w miarę środków będących do dyspozycji, zapomóg z funduszu religijnego a mianowicie uwzględnić będzie tych duszpasterzy przy rozdzielaniu nadzwyczajnego kredytu, przyzwanego corocznie, aż do ostatecznego uregulowania kongruy, na zapomogi dla duchownych katolickich niedostatecznie dotowanych.

Nauka religii żydowskiej.

Na posiedzeniu z dnia 22. Lipca 1880 wydał Wysoki Sejm uchwałę następującą:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1) by zbadał, czy i w jaki sposób w szkołach ludowych udzielaną bywa nauka religii uczniom wyznania mojżeszowego, niemniej, czy i jakie istnieją podręczniki dla nauki religii żydowskiej w języku polskim?

2) by w razie potrzeby rozpiisał konkurs na ułożenie podręcznika nauki religii żydowskiej w języku polskim dla szkół ludowych;

3) by na przyszłej sesji sejmowej zdał sprawę o wyniku tych badań, ewentualnie przedstawił wnioski, dążące do zaprowadzenia w szkołach ludowych skutecznej nauki religii żydowskiej z językiem wykładowym polskim.“

Wskutek tej uchwały udaliśmy się do Rady szkolnej krajowej z prośbą o udzielenie nam wymaganych przez Wysoki Sejm wyjaśnień a oraz o objawienie zdania, czyli i pod jakimi warunkami rozpiisać należy konkurs na ułożenie podręcznika dla nauki religii żydowskiej i jakie wnioski przedstawić należy Wysokiemu Sejmowi, aby religia żydowska w języku wykładowym polskim, należycie była uczoną.

Rada szkolna krajowa oznajmiła nam w odpowiedzi co następuje:

Naukę religii mojżeszowej wykładają osobni nauczyciele w szkołach ludowych: w Brodach, Tarnopolu, Kopeczyńcach, Bolechowie, Tyśmienicy, Brzeżanach, Żółkwi, we Lwowie w dwóch szkołach wyznaniowych izraelskich i w szkołach męskich i żeńskich pospolitych u św. Anny, św. Marcina i Czackiego, w szkołach męskich imienia Piramowicza i Konarskiego, a nareszcie w szkole wydziałowej żeńskiej. Również udzielaną bywa ta nauka w Jarosławiu, w Tarnowie w 4 szkołach, a mianowicie we wydziałowych męskiej i żeńskiej i w szkołach pospolitych czteroklasowych męskiej i żeńskiej, w Krakowie zaś w trzech szkołach, a mianowicie w szkołach męskiej i żeńskiej na Kazimierzu i w szkole żeńskiej w Stradomiu.

Językiem wykładowym w obu szkołach wyznaniowych izraelskich i w szkole wydziałowej żeńskiej we Lwowie, tudzież w Brodach, Bolechowie i Kopeczyńcach jest język niemiecki, w innych zaś szkołach we Lwowie, równie jak w miastach: Brzeżany, Tarnopol, Tyśmienica, Żółkiew, Tarnów, Kraków i Jarosław, udzielają nauczyciele tego przedmiotu w języku polskim.

Co do podręczników w języku polskim do nauki religii żydowskiej, istnieje tylko jeden, przeznaczony dla klas najniższych, który uzyskał aprobatę Rady szkolnej krajowej jeszcze w roku 1874. Jest to krótki katechizm pod tytułem: „Początki nauki religii mojżeszowej“ przełożony z niemieckiego przez Maurycego Trzebickiego. Nie zbywa wprawdzie na chęciach i usiłowaniach dostarczenia innych podręczników, lecz nie wiodą one do celu z powodu, że autorowie i tłumacze nie władają dobrze językiem polskim i przedkładają do

zatwierdzenia i zalecenia prace, przepełnione błędami językowymi. Gdy więc dla klas wyższych tak szkół ludowych pospolitych jak wydziałowych nie ma dotychczas wcale podręczników do nauczania religii mojżeszowej, sądzi Rada szkolna krajowa, że w celu uzyskania takich podręczników, należałoby rozpiścić konkurs. Aby zaś to nastąpić mogło, potrzeba mieć wprzód gotowy plan nauki religii mojżeszowej dla wszystkich kategorii szkół ludowych, na któryby się zgodziły przełożenia wyznaniowych gmin izraelskich. W tym celu Rada szkolna krajowa odniosła się do osoby kompetentnej z wezwaniem, by ułożyła plan nauki religii mojżeszowej dla szkół ludowych, a gdy uzyska tę podstawę, zapyta przełożenia wyznaniowych gmin izraelskich, w których obrębie osobni nauczyciele udzielają nauki religii mojżeszowej w szkołach ludowych, czyli zgadzają się na ten plan.

W sprawie skutecznego udzielania nauki religii mojżeszowej w szkołach ludowych, bardzo ważną rolę odgrywa kwalifikacja nauczycieli tego przedmiotu. Za kwalifikowanego uważa się obecnie każdy, kogo pierwszy lepszy rabin za takiego uzna, chociażby nie miał żadnego wykształcenia naukowego i sam do szkół publicznych jako uczeń nigdy nie uczęszczał. Zdarza się przeto, że nauki religii udzielają w szkołach osoby, które nie mają żadnej wiadomości z pedagogiki i dydaktyki, wskutek czego nietylko nie wpływają na umoralnienie i wykształcenie młodzieży szkolnej, ale przeciwnie tylko szkodę przynoszą. Rada szkolna krajowa postanowiła wziąć tę kwestyę pod rozwagę, pragnąc, aby uregulowaną została w sposób zgodny z dobrem szkół ludowych.

Nadmienić w końcu wypada, że regularne udzielanie nauki religii mojżeszowej w szkołach ludowych zawisło od dobrej woli kahałów, w szczególności zaś od tego, czy chcą opłacać nauczyciela lub nie, albowiem według obowiązujących ustaw jest rzeczą bardzo wątpliwą, czy można zmusić członków gminy wyznaniowej do uiszczania kwoty potrzebnej na wynagrodzenie dla nauczyciela religii.

Z tego sprawozdania raczy Wysoki Sejm przekonać się, że

1) rozpiśnięcie konkursu na dostarczenie podręczników dla wykładu nauki religii mojżeszowej w szkołach ludowych, nie mogło dotychczas nastąpić z powodu, że plan tej nauki dotychczas nie został ułożony i aprobowany przez Radę szkolną.

2) że takie przedłożenie wniosków dążących do zaprowadzenia w szkołach ludowych skutecznej nauki religii żydowskiej w języku wykładowym polskim, na tej sesji sejmowej nastąpić jeszcze nie mogło, ponieważ rzecz ta związana jest ściśle z kwestyą unormowania kwalifikacji nauczycieli, które dotychczas jeszcze nie nastąpiło.

Pożyczka 10.000 zł. przyzwolona dla Zgromadzenia sióstr miłosierdzia Św. Wincentego we Lwowie.

Uchwałą z dnia 17. Lipca 1880 upoważnił W. Sejm Wydział krajowy do gwarantowania i umorzenia z funduszu krajowego pożyczki przez Zgromadzenie sióstr miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo we Lwowie zaciągnąć się mającej w kwocie 10.000 zł. w. a. i do wstawienia pierwszej raty amortyzacyjnej do budżetu na r. 1881. Ponieważ gal. kasa oszczędności nie przyjęła rzeczzonego zgromadzenia jako dłużnika, gdyż nie posiada ono majątku i nie może się zobowiązywać, przeto Wydział krajowy skrypt wystawił, podniósł rzeczoną pożyczkę i wypłacił ją temuż Zgromadzeniu.

Pożyczka 8.000 zł. dla komitetu parafjalnego budowy kościoła w Sanoku.

W skutek upoważnienia W. Sejmu z dnia 22. Czerwca 1880 wypłaciliśmy komitetowi parafjalnemu budowy kościoła w Sanoku pożyczkę w sumie 8000 zł. w. a. na skrypt przez przewodniczącego i wszystkich członków komitetu podpisany i legalizowany. Bezpieczeństwo dla tej pożyczki zapisał komitet na datkach konkurencyjnych w myśl pertraktacji konkurencyjnej po 20% od podatków bezpośrednich w r. 1872 przez strony konkurujące opłacanych, od nich corocznie według postanowień §. 19. ustawy konkurencyjnej kościelnej ściągać się mających tak długo, dopóki pomieniony dług z przynależnościami funduszowi krajowemu w całości zwrócony nie zostanie.

Pensya wdowia dla Julii Olewińskiej, wdowy po Lubinie Olewińskim, protokolicie Wydziału krajowego.

Uchwałą z dnia 24. Czerwca 1880. upoważnił W. Sejm Wydział krajowy do wyznaczenia P. Julii Olewińskiej pensyi wdowiej na podstawie przyjętych pełnych 10. lat służby krajowej ś. p. Lubina Olewińskiego jako urzędnika krajowego.

W skutek tego upoważnienia wyznaczaliśmy P. Julii Olewińskiej pensyę wdowią o rocznych 350 złr. w. a.

Kredyt 26.000 zł., przyzwolony na przyjęcie Najjaśniejszego Pana w kraju.

Z kredytu tego znajdzie się dokładny rachunek w zamknięciu rachunku za r. 1880. Tu tylko dla tymczasowej wiadomości W. Sejmu podajemy, że z kredytu przesłaliśmy dla ulżenia kosztów przyjęcia:

Gminie miasta Lwowa 8000 złr., gminie miasta Krakowa 8000 zł., komitetowi wystawy etnograficznej w Kołomyi 2500 złr., Wydziałowi pow. w Krakowie 1000 złr., Wydziałowi pow. w Mościskach 500 złr., Wydziałowi pow. w Bóbrce 100 złr.

Druki sejmowe.

W tym przedmiocie przedkładamy osobne sprawozdanie.

Zmiana Marszałka krajowego.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 27. Grudnia 1880. uwolnić najlaskawiej JE. tajnego radcę hr. Ludwika Wodzickiego na jego własną prośbę z posady Marszałka krajowego w Królestwie Galicyi i Lodemeryi z W. ks. Krakowskiem, a najwyższem postanowieniem z dnia 26. Stycznia 1881. zamianować najmiłościwiej posła na Sejm krajowy dr. Mikołaja Zyblikiewicza Marszałkiem krajowym tegoż Królestwa.

Nowo mianowany Marszałek krajowy objął dnia 9. lutego 1881. urzędowanie w Wydziale krajowym.

Zmiany w składzie Wys. Sejmu.

W składzie Wys. Izby zaszły od czasu ostatniej sesyi następujące zmiany: Zmarli posłowie ś. p. Kornel Krzeczunowicz, Bronisław hr. Łoś i Andrzej Rydzowski, tudzież członek Wys. Sejmu z głosem wirylnym śp. ks. Maciej Hirschler, biskup Przemyski.

Złożyli mandaty posłowie: pp. Ludwik Buszyński i Henryk Kieszkowski. Przy wyborach uzupełniających, wybrani w miejsce powyższych posłów w okręgu wyborczym gmin wiejskich Lwów-Szczerzec-Winniki p. Teofil Merunowicz;

w okręgu wyborczym gmin wiejskich Stanisławów-Halicz: Dr. Jan Dobrzański;

w okręgu wyborczym gmin wiejskich Kossów-Kuty: P. Filip Zaleski, wreszcie

w okręgu wyborczym większych posiadłości b. obvodu Rzeszowskiego: hr. Jan Tarnowski.

Sprawozdania o tych wyborach uzupełniających przedłożymy Wys. Sejmowi osobno.

Zmiany w składzie personalu Wydziału krajowego.

Na mocy upoważnienia W. Sejmu nadał Wydział krajowy koncywiście p. Bernardowi Kalickiemu rangę i płacę sekretarza Wydziału krajowego.

Detychezasowego dyetaryusza swojego, Karola Rożanowskiego mianował Wydział krajowy asystentem oddziału manipulacyjnego z płacą roczną 700 zł. a. w. i dodatkiem aktywalnym 100 zł. a. w., zaś mianowanych prowizorycznie: asystenta conceptowego Feliksa Wilda, asystenta rachunkowego Alojzego Paklerskiego i woźnego Bolesława Stockiego — stabilizowano na ich posadach.

Koncypista oddziału statystycznego dr. Józef Kleczyński, mianowany nadzwyczajnym profesorem nauk politycznych i statystyki na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie tudzież koncypista Wydziału krajowego dr. Artur Wiktor, otrzymali na własną prośbę uwolnienie ze służby. Posady ich dotychczas nie zostały obsadzone.

Udzielenie adjutum aplikantom Józefowi Abgarowiczowi i Władysławowi Żenczakowi.

Stosując się do uwag Komisji lustracyjnej, które W. Sejm wziął do wiadomości, Wydział krajowy, gdy opróżnione zostało dyurnum o dziennych 2 zł. po pomocniku conceptowym Dr. Szachowskim, udzielił adjuta o rocznych 360 zł. w. a. dwóm aplikantom swoim t. j. pp. Józefowi Abgarowiczowi i Władysławowi Żenczakowi, którzy nie mając żadnego utrzymania już drugi rok jako bezpłatni aplikanci z gorliwością i znajomością rzeczy oddają się służbie krajowej.

Sprawa byłego kancelisty Wydz. kraj. Stanisława Zabierzowskiego przeciw Wydziałowi kraj. o zapłacenie sumy 20.000 zł. z. p. n.

Toczy się dalej.

Herb dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Ks. Krakow.

Dzisiejszy herb Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskim, tak ten, którego obecnie używa Wydział krajowy a który właściwie jest herbem byłych stanów galicyjskich, jak i ten, który nadany został Królestwu Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskim, nie odpowiada terytoryalnemu obszarowi naszego kraju. Herb nadany przez c. k. Rząd naszemu krajowi mający przedstawiać herby dawnych Księstw Halicza i Włodzimierza reprezentuje tylko wschodnią część kraju; zaś herb używany przez Wydział krajowy dodaje nadto godła Księstw Oświęcimskiego i Zatorskiego, t. j. małej części Galicyi zachodniej. Nie są zaś reprezentowane w tych herbach części innych Ziemi i Województw w skład Królestwa Galicyi i Lodomeryi wchodzących, a nadewszystko województwo Krakowskie i Sandomierskie.

Opierając się więc na zdaniu c. k. Akademii umiejętności w Krakowie przyjęliśmy do projektu nowego herbu dawne godła wszystkich Woje-

wództw w skład naszego kraju wchodzących i podaliśmy do Najwyższego Tronu prośbę o nadanie takiego herbu. Nie otrzymaliśmy jeszcze najwyższej decyzji.

Powołanie pp. Zygmunta Sawczyńskiego i Henryka Schmitta do c. k. Rady szkolnej krajowej.

Jego ces. i kr. Apostolska Mość raczył na wniosek Wydziału krajowego najwyższem postanowieniem z dnia 12. Lutego 1880. najmiłościwiej zamianować dotychczasowych członków krajowej Rady szkolnej pp. Zygmunta Sawczyńskiego i Henryka Schmitta członkami tejże Rady na dalszy trzechletni okres.

Budowa gmachu sejmowego.

Budowa gmachu sejmowego została ukończoną. Nie są gotowe jeszcze tylko dwie grupy, które stanąć mają przed środkowym rezalitem głównego frontu od ulicy Słowackiego.

Spóźnienie nastąpiło z winy rzeźbiarza, któremu wykonanie tych grup powierzone zostało. Jest nadzieja, że grupy te jeszcze w roku bieżącym przed zimą będą skończone.

Ostateczne sprawozdanie i szczegółowe rachunki całej budowy złoży Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi skoro kolaudacya robót dokonanych będzie uskutecznioną.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Na wstępie tegorocznego sprawozdania winniśmy zapisać, że Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Cesarz Franciszek Józef I. podczas Swego pobytu we Lwowie zwiedził dnia 13. Września 1880. bibliotekę, galerię obrazów i muzea Zakładu, i że na pamiątkę tych odwiedzin wpisał dostojne Swe Imię w Księgę na ten cel przeznaczoną.

W wewnętrznem życiu tej instytucji widoczną była także w roku ubiegłym trwała i skuteczna dążność do ciągłego rozwoju. Prace nad uporządkowaniem zbiorów postępowały naprzód, a rezultatem ich jest wydany w ciągu tego roku pierwszy zeszyt katalogu rękopisów biblioteki Ossolińskich. Publikacya ta jest nader ważną dla uczonych chcących korzystać ze skarbów rękopiśmiennych nagromadzonych w Zakładzie. Nie mniejszej wagi dla szerszej publiczności będzie ułożenie katalogu przedmiotowego, którą to pracę rozpoczęto przyjmując za wzór katalog realny Biblioteki Jagiellońskiej. Dla zapełnienia znacznych luk w dziale nowszych książek, których z powodu niepomyślnych stosunków finansowych przez czas długi albo wcale nie kupowano, albo tylko za kwoty bardzo nieznaczne, przeznaczyła kuratorya na wniosek Zarządu biblioteki w roku 1880. kwotę 3,000 zł. Z tego funduszu zakupywano przeważnie dzieła i publikacye wchodzące w zakres specjalny Zakładu, t. j. rzeczy odnoszące się do dziejów literatury polskiej, historii krajów postronnych i filologii słowiańskiej.

Z ważniejszych dzieł zakupionych w tym roku wymieniamy biblię Szarfenbergerowską z r. 1575., którą zastąpiono dotychczasowy egzemplarz defektowy, dalej pisma Fausta Socyna, zbiorowe wydanie dzieł Rankiego i t. d.

Biblioteka wzbogaconą została licznymi i cennymi darami, między którymi pierwsze miejsce zajmuje dar śp. Antoniego Schneidera, znanego archeologa, który przed śmiercią wszystkie swe zbiory ofiarował zakładowi Ossolińskich. Ogólna liczba dzieł przezeń darowanych wynosi 1019 w 1342 tomach i 23 rękopisów. Dar ten zupełnie już skatalogowany, oddany został

do użytku publiczności, a ma on dla Zakładu wartość tem większą, że obejmując przeważnie publikacje z dziedziny archeologii, znacznie kompletuje ten dział zbiorów Zakładu.

Jako osobiwość wymieniamy nadto nadesłaną bibliotecę w darze z Wilna kolekcję 80 dzieł i broszur w języku rossyjskim wydanych od r. 1863. w kwestyi polskiej na Litwie, między którymi znajduje się także słynny „zbiór rozporządzeń hr. Michała Murawiewa z lat 1864—1865. dla północno-zachodnich gubernii“.

Ogółem przybyło Zakładowi w r. 1880. dzieł drukowanych 2103, między temi 603 dubletów, rękopisów 122, autografów 9, dyplomatów 2, rycin 975, obrazów 6, atlasów i map 15, rzeczy muzealnych 117.

Zakład liczył w tym roku: dzieł drukowanych unikatów 75,605, dubletów 5603, prób druku 449, atlasów i map 1089, rękopisów 2867, autografów 2689, dyplomatów 872, podobizn 75, rycin 23,487, obrazów 676, rzeczy muzealnych 1768, monet rozmaitych 10,448.

Inwentarz zbroywni Przeworskiej należącej do muzeum Lubomirskich doszedł do cyfry 569.

W sprawozdaniu o stanie zakładu tego rodzaju szczególną ważność mają daty o udziale publiczności, one bowiem dają miarę pożyteczności instytucji dla ogółu. Otóż z przyjemnością podnieść musimy, że udział publiczności zwiększa się z każdym rokiem.

W pracowni naukowej był ruch następujący: 1959 czytelnikom wydano 5743 dzieł w 12,720 tomach i 806 rękopisów. Ponieważ zaś pracownia ta otwartą była dla publiczności przez dni 219, przeto w przecięciu wypada dziennie na 9 czytelników 26 dzieł w 57 tomach i 4 rękopisy (w roku poprzednim wypadało przeciętnie na dzień 8 czytelników, 25 dzieł w 55 tomach i 5 rękopisów).

W czytelni górnej było czytających 12,779 (w roku poprzednim 10,857), ponieważ zaś czytelnia ta była otwartą przez 165 dni, przeto wypada średnio dziennie 77 osób podczas gdy w roku poprzednim cyfra ta wynosiła tylko 60.

Pozwolenie wypożyczania książek do domu otrzymało 237 osób, czyli o 14 więcej niż w roku poprzednim; książek zaś wypożyczono do domu 6620 dzieł w 9796 tomach a zatem więcej niż kiedykolwiek a o 1436 dzieł i 1659 tomów więcej niż w roku poprzednim.

Muzeum zwiedziło 2807 osób a więc więcej niż kiedykolwiek, a o 342 osób więcej niż w roku poprzednim, studyowało w niem 559 osób, a więc o 229 osób więcej niż w roku poprzednim.

Ogólna suma dochodów Zakładu wynosiła w r. 1879.	32.927 zł. 28 1/2 ct.
Wydatków	28.518 „ 52 1/2 „
Zaoszczędzono więc w r. 1879.	4.408 „ 76 „

W sprawie lustracji dóbr Zakładu narodowego im. Ossolińskich, będących w posiadaniu kuratora ekonomicznego tego Zakładu p. Antoniego Broniewskiego mamy do zapisania, że zaproszeni przez nas Zastępcy reprezentantów potomności J. E. ks. Eustachy Sanguszko, i Jw. Jan hr. Stadnicki

podjęli się dokonania lustracyi dzieląc czynności między siebie w ten sposób, że pierwszy zlustrować miał dobra położone w dawnym obwodzie Tarnowskim, drugi zaś dobra w dawnym obwodzie Bocheńskim.

Jakoż J. O. książę Sanguszko przedłożył nam w Październiku 1880. sprawozdanie z odbytej lustracyi wraz z wnioskami zmierzającymi do zabezpieczenia dóbr fundacyjnych. Wnioski te posłużą nam za podstawę do dalszych zarządzeń w tej sprawie, skoro tylko otrzymamy sprawozdanie z lustracyi reszty dóbr zakładowych w obwodzie Bocheńskim położonych.

Archiwa aktów grodzkich
i ziemskich we Lwowie
i Krakowie.

Na wniosek Dyrektora archiwum Krakowskiego, do którego także Dyrektor archiwum Lwowskiego przystąpił, zarządziliśmy uchwałą z dnia 24. Maja 1881. L. 18744. przeniesienie fragmentów aktów Czchowskich i Bieckich do archiwum Krakowskiego. Akta te znajdowały się dotychczas po części w Lwowskim, po części zaś w Krakowskim archiwum, należało przeto ten niezasadniony i nieodpowiedni rozdział usunąć.

Pozwolenie na bezpłatne korzystanie z archiwum Lwowskiego udzieliśmy p. Teodorowi Kulczykiemu, o którym już w zeszłorocznem sprawozdaniu wspominaliśmy, p. Tadeuszowi Rybickiemu, uczniowi filozofii w celu zebrania dat potrzebnych do monografii Grzegorza z Sanoka, p. Drowi M. Wąsowiczowi nauczycielowi towaroznawstwa w Lwowskiej c. k. szkole politechnicznej, w celu wyszukania ordynacyi dla aptekarzy wydanej w r. 1609. przez Starostwo lwowskie wraz z Magistratem tegoż miasta; p. Bronisławowi Czarnikowi, uczniowi filozofii w celu zbadania materiałów odnoszących się do życia i stosunków Stanisława Orzechowskiego, a wreszcie Edwardowi Ksaweremu hr. Fredrze, który zamierza ogłosić historję rodziny Fredrów, albo przynajmniej materiały do niej.

W składzie urzędników archiwalnych zaszły następujące zmiany: W archiwum Lwowskim zamianowaliśmy aplikantem w miejsce p. Bronisława Gorczaka, który z dniem 1. Czerwca 1881. objął zarząd familijnego archiwum księcia Romana Sanguszki w Sławucie, ucznia filozofii p. Tadeusza Tomasza dw. im. Rybickiego.

W archiwum Krakowskim zamianowaliśmy aplikantami w miejsce pp. Walentego Mikrota i Bolesława Ulanowskiego, którzy ukończywszy studia uniwersytet opuścili (pierwszy z końcem roku szkolnego 1879/80, drugi zaś z końcem bieżącego roku szkolnego) pp. Władysława Abrahama ucznia wydziału prawniczego na uniwersytecie Jagiellońskim i Oswalda Maryana Balzera, ucznia wydziału prawniczego na uniwersytecie Lwowskim, aplikanta przy Lwowskim archiwum, który z dniem 1. Października r. b. na uniwersytet Krakowski się przeniósł i obejmie funkcję aplikanta przy tamtejszem archiwum aktów grodzkich i ziemskich. Na posadę aplikanta przy archiwum Lwowskim, które się w ten sposób opróżni, rozpisaliliśmy konkurs z terminem do 15. Września r. b.

Wydawnictwo aktów z archiwum Bernardyńskiego w skutek fundacyi ś. p. Aleksandra Stadnickiego.

W Sierpniu 1880. opuścił prasę tom VIII tego wydawnictwa i został rozesłany.

Następujący tom wyjdzie z końcem roku bieżącego albo z początkiem r. 1882.

Wydawnictwo to odbywa się zawsze jeszcze kosztem dotacyi przez Wysoki Sejm przyzwolonej z funduszu demestykalnego, albowiem dożywocie zastrzeżone na spuściźnie ś. p. Alaksandra Stadnickiego dla jego rodziny dotychczas nie wygasło.

Fundacya Stanisława
hr. Skarbka.

I. Uchwałą z dnia 28. Listopada 1879. r. L. 48.379 wysłał Wydział krajowy do Zakładu ubogich i sierot w Drohowyżu komisję w celu przeprowadzenia lustracyi pod względem kasowym i gospodarskim.

Komisyja przedłożyła swój operat, który obejmuje wszystkie działy gospodarki pieniężnej, magazynowej, warstatowej i folwarcznej, niemniej kuchnię, inwentarz i służbę.

W załatwieniu tego operatu wydano do centralnej Administracyi odpowiednie rozporządzenia w celu zaprowadzenia w zakładzie prawidłowej gospodarki.

W Grudniu 1880. przedsięwziął Wydział krajowy pierwszą lustracyę całego zakładu. Badanie najściślejsze wykazało, iż centralna Administracya odpowiedziała prawie we wszystkich punktach poleceniom Wydziału krajowego i że obecnie w zakładzie zaprowadzoną jest prawidłowa administracya tak w części rachunkowej jak i gospodarskiej. Gdy nadto Komisyja Wydziału krajowego sporządziła inwentarz zakładu, takowy udzielony został centralnej Administracyi, aby dalej prowadziła inwentarz tak w każdym oddziale, jakoteż ogólny inwentarz dla całego zakładu.

Przy lustracyi tej znajdowało się w zakładzie:

Chłopców starszych	85
„ młodszych	162
Dziewcząt starszych	14
„ młodszych	116
razem	377 dzieci.

Starych ludzi utrzymywanych kosztem zakładu było:

Mężczyzn	13
Kobiet	2
razem	15 osób.

II. Przedsięwzięte przez Komisyję Wydziału krajowego w miesiącu Listopadzie 1880 skontrum centralnej kasy fundacyi, wykryło przy porównaniu zapasu w kasie z książkami deficyt w sumie 32.191 zł. 83 ct.

W celu pokrycia tego deficytu wydał były kasyer fundacyi p. Józef Kobyliński solidarnie z swoją małżonką p. Antonią Kobylińską instrument kaucyjny, który w drodze egzekucyi zabezpieczony został:

- a) na sumach przeszło 50.000 zł. wynoszących a zabezpieczonych na rzecz p. Józefa Kobylińskiego na dobrach Kulików i Doroszów;
- b) na realnościach p. Józefa Kobylińskiego w Kulikowie położonych zwanych „Porucznikówka“, „Kapitanówka“ i „Magazyn wojskowy na Zamczysku“;
- c) na dobrach Kulików i Doroszów wielki i mały p. Antoniny Kobylińskiej;

d) na sumach 550 dukatów i 3.000 zł. zabezpieczonych na realności w Kulikowie Nr. $\frac{141 \text{ stary}}{411 \text{ nowy}}$ na rzecz pani Antoniny Kobylińskiej.

Dla większego bezpieczeństwa fundacyi ustąpił p. Józef Batowski dla powyższej pretensyi fundacyi pierwszeństwo tabularne swojej sumy 7.500 zł. wal. austr.

Tak więc cały majątek pp. Józefa i Antoniny Kobylińskich podciągnięty został pod odpowiedzialność.

Nadto zezwoliła pani Karolina hr. Husarzewska na intabulację pretensyi fundacyi na sumie 60.000 zł. w drodze egzekucyi intabulowanej na dobrach Korosławice i Stasiowa Wola i na sumie 13.450 zł. w. a. w obligacjach indemnizacyjnych w depozycie złożonych.

Przeprowadzona w Styczniu 1881. likwidacya kasy centralnej wykazała dodatkowy deficyt 231 zł. 52 ct. w. a. w pobranych od stron czynszach, w podatku dochodowym pobranym od stron i w podatku z dóbr Opar.

Wydział krajowy zarządził jak najenergiczniejszą egzekucyę aby fundacya jak najrychlej przysłała do zrealizowania swojej pretensyi i zażądał miesięcznych raportów, o postępie egzekucyi, które też regularnie składane bywają. Według tych raportów dozwoleń już zostało przez c. k. Sąd krajowy Lwowski egzekucyjne oszacowanie dóbr Kulików z przyległościami, tudzież sekwestracya dochodów realności małżonków Kobylińskich w Kulikowie. Dozwoleń przymusowej publicznej sprzedaży dóbr Kulików jest oczekiwane.

III. Ponieważ instrukcyja kasowa dotychczas Administracyę centralną obowiązująca okazała się niedostateczną, przeto Rada administracyjna wypracowała nową instrukcyę i wprowadziła ją w życie podając ją zarazem do wiadomości Wydziału krajowego.

Ponieważ w tej instrukcyi nie był przyjęty system kaucyonowania kasyera i kontrolora, ponieważ co do przechowania gotówki w kasie zapasowej, zostającej pod kluczami tylko kasyera i kontrolora, nie było co do jej wysokości żadnego ograniczenia, ponieważ nadto okazały się w tej instrukcyi niektóre inne braki, przeto Wydział krajowy wypracował inną instrukcyę i przesłał ją kuratorowi z wezwaniem, aby projekt Wydziału krajowego zakomunikował Radzie administracyjnej, do której atrybucyj wydanie instrukcyi kasowej należy.

IV. Ponieważ już od dłuższego czasu nie przedsiębrano lustracyi majątku fundacyjnego, przeto Wydział krajowy zawezwał Radę administracyjną, aby stosownie do obowiązującej instrukcyi zarządziła lustracyę całego majątku tak pod względem rachunkowym jak i gospodarskim.

Rada administracyjna na posiedzeniu z dnia 12. Czerwca 1881. r. uchwaliła czynności lustracyjne przeprowadzić w dwóch latach i w tym roku przeprowadzić lustracyę realności Kortumówki, zakładu Drohowyskiego, dóbr i lasów Drohowyskich, lasów Brzozdowieckich, dóbr Żydaczów, Roźniatów, Opary i Słońsko; zaś w r. 1882. przeprowadzić lustracyę dóbr Brzozdowce, Ostałowice, Żabie, Smorze i Klimiec.

Komisye lustracyjne, w których skład wchodzi członkowie Rady administracyjnej, mężowie zaufania i fachowi znawcy, tudzież dodani do pomocy urzędnicy Wydziału krajowego, rozpoczęły już swoje czynności a w chwili

układania tego sprawozdania odbywa się lustracja dóbr i lasów Drohowskich tudzież lasów Brzozdowieckich.

V. Rachunki z całej fundacyi złożone zostały po koniec r. 1879.

Teatr polski we Lwowie.

W przedsiębiorstwie i dyrekcji teatru polskiego we Lwowie zaszła w okresie, z którego zdajemy sprawę ważna zmiana. Z upływem terminu dzierżawy dotychczasowego przedsiębiorcy p. Jana Dobrzańskiego, zawarła kuratorya fundacyi, hr. Stanisława Skarbka, na mocy uchwały Rady administracyjnej tejże fundacyi, nowy kontrakt dzierżawy z p. Adamem Miłaszewskim, wypuszczając mu kontraktem z dnia 2. marca 1881. r., na lat sześć, t. j. od Niedzieli Wielkanocnej 1881. r. do tegoż dnia 1887. r., lokalności teatralne w gmachu hr. Skarbka dla dawania w nich przedstawień scenicznych.

Co do subwencji przez W. Sejm dla tego teatru uchwalonej, tę wypłaciliśmy dawniejszemu przedsiębiorcy pro rata na podstawie przychylniej dlań opinii Komitetu artystycznego. A mianowicie wypłaciliśmy mu z subwencji dla dramatu i komedyi w sumie 7.000 zł. przyzwolonej, kwotę 2.041 zł. 66 ct. w. a. za czas od 1. stycznia do 17. kwietnia b. r., z subwencji zaś 13.000 zł. dla opery, wypłaciliśmy mu połowę, t. j. 6.500 zł. a. w. ponieważ utrzymywał ją przez połowę operowego sezonu.

Nowy przedsiębiorca objął teatr w najbardziej niekorzystnych dla sceny warunkach. Z jednej strony zbliżająca się letnia pora, która, jak wiadomo, nie przywabia widzów do teatru, z drugiej strony cyrk właśnie przybyły, który zabierał teatrowi i tę szczupłą garstkę, która przywykła wieczory spędzać na widowiskach publicznych.

Aby w tak krytycznem położeniu wesprzeć nowe przedsiębiorstwo, które nie szczędzi usiłowań dla podniesienia sceny, wypłaciliśmy p. Adamowi Miłaszewskiemu resztę subwencji dla dramatu i komedyi w kwocie 4.958 zł. 34 ct. a. w., a następnie, gdy wykazał, że ma operę skromnie wprawdzie zorganizowaną ale polską, także część subwencji dla opery w kwocie 6.000 zł. a. w. wkładając nań jednak obowiązek, aby z początkiem jesieni postarał się o taki dobór sił artystycznych, iżby odpowiedzieć mógł słusznym wymaganiom publiczności.

Teatr ruski.

Subwencję dla teatru ruskiego pod zarządem Towarzystwa Besidy ruskiej na rok 1880 uchwaloną, wypłacił Wydział krajowy tak jak zwykle w dwóch ratach półrocznych na ręce przewodniczącego tego Towarzystwa, zasiągnąwszy wprzód opinii komitetu ustanowionego dla nadzoru tego teatru.

Z początkiem roku 1881. przeszedł teatr ten pod nową dyrekcję. Dotychczasowa dyrektorka p. Teofila Romanowicz nie chciała akceptować przedłożonych jej przez Wydział Besidy ruskiej warunków kontraktu, w skutek czego Besida oddała przedsiębiorstwo w ręce innego kandydata p. Emilianiana Baczyńskiego, który już dawniej miał dyrekcję tego subwencyonowanego teatru. Ponieważ subwencya wypłaca się do rąk przewodniczącego Wydziału Besidy ruskiej na podstawie opinii komitetu nadzorczego, przeto zmiana powyższa sama przez się w niczem na wypłatę subwencji wpłynąć nie może, a zaznaczyliśmy ją jedynie dla utrzymania Wys. Sejmu we wiadomości o sprawach bieżących ruskiego teatru.

Fundusz szkół ludowych
z r. 1872.

Z funduszu tego otrzymały w roku 1880 zasiłki na budowę nowych lub przeistoczenie już istniejących budynków szkolnych następujące gminy:

- a) gmina Borszczów w okręgu szkolnym Zaleszczyckim 300 zł.;
- b) po 200 zł.: Gródek w okręgu szkolnym Gorlickim, Prusy w okręgu Krakowskim, Wampierzów w Mieleckim, Strzelczyska i Wielkie Oczy w Mościskim, Harta w Sanockim, Kańczuga w Wadowickim i Ozydów w Brodzkim;
- c) 180 zł. otrzymała gmina Tuligłowy w okręgu szkolnym Mościskim;
- d) 150 zł. gmina Bogumiłowice w Tarnowskim, wreszcie
- e) po 100 zł. gminy: Breźnica i Chrośc w okręgu szkolnym Bocheńskim, Wyczułki w okręgu Czortkowskim, Bogusza w Gorlickim, Kołbajowice w Grodeckim, Basznia dolna, w Jarosławskim, Niepla, Wojaszowce, Harklewa i Świętkowa w Jasielskim, Kamień i Kalna w Kałuskim, Dmytrze, Wisłoboki i Łopuszna w Lwowskim, Skawica w Myślenickim, Weleśnica w Nadwórniańskim, Rozdorzany i Fraga w Rohatyńskim, Czerchowa w Samborskim, Niebocko w Sanockim, Głuchów w Sokalskim, Bednarów w Stanisławowskim, Libochora w Stryjskim, Łuka mała w Tarnopolskim, Werchobuż i Kniáže w Złoczowskim, Przemiwółki, Uhnów i Dziewięcierz w Zótkiewskim.

Razem wynoszą powyższe zasiłki 5.330 zł., którato suma równa się czystemu dochodowi funduszu szkół ludowych z roku 1872.

Zaliczki z funduszu szkolnego krajowego udzielane Radom szkolnym okręgowym.

Wedle preliminarza funduszu szkolnego kraj. na r. 1881. (Rubr. VII. str. 17) wynosiły zaległości zaliczek Radom szkolnym okręgowym kwotę . . . . . 158 855 zł. 69 zł.

Jeszcze przed rozpoczęciem rozpraw sejmowych nad tym przedmiotem, Wydział krajowy wystosował do kraj. Rady szkolnej odezwę dno 17. Czerwca 1880. L. 26.219, że pomimo ustawicznych przedstawień zwroty tych zaliczek nader powolnie wpływają.

Nadto zwrócono uwagę kraj. Rady szkolnej, że po nad uchwalone dla Rad okręgowych zasiłki, udziela im zaliczek, które ciągle wzrastają, i że asygnowanie podobnych zaliczek nie da się usprawiedliwić.

Następnie, gdy przy rozprawach nad budżetem szkolnym W. Sejm uchwałami z 28. i 30. Czerwca 1880. postępowanie w tym względzie kraj. Rady szkolnej uznał nieprawidłowem, a rozbiegając przedmiot szczegółowo Wydziałowi krajowemu polecił, aby wspólnie z kraj. Radą szkolną obmyślił środki zaradcze, sporządził Wydział krajowy wykazy szczegółowe zaległych zaliczek, i zakomunikował je odezwą z 2. lipca 1880. L. 27.914 tak c. k. Starostwom, jako też c. k. kraj. Radzie szkolnej z prośbą o ściągnięcie zaległości i zawiadomienie Rad szkolnych okręgowych, że żadnego dalszego zasiłku nie otrzymają, dopóki zaległych zaliczek nie spłacą lub nie wyrachują. Nadto zwrócono uwagę kraj. Rady szkolnej, że wykonanie tego rygoru jest pożądanem szczególnie tam gdzie Rady okręgowe od lat kilku z znacznemi kwotami zalegają, i o spłaceniu ich się nie troszczą.

Na te odezwy nadeszły odpowiedzi i to niezadawalniające, tylko od c. k. Starostw w Krakowie, Stryju i Husiatynie, zaś reszta c. k. Starostw żadnej nie dała odpowiedzi. Wydział krajowy ponowił wezwanie swoje, i za-

żądał załatwienia sprawy odezwą z d. 4. Sierpnia 1880. L. 34.705. Krajowa Rada szkolna wydała w skutek naszych odez w dnia 20. Sierpnia 1880. L. 7.976 do Rad szkolnych okr. w Bochni i Ropczycach rozporządzenie, aby zaległości zaliczkowe w drodze przymusowej ściągnęły najdalej do końca Października 1880. pod odpowiedzialnością przewodniczącego Rady szkolnej okr. Pod dniem zaś 2. Października 1880. L. 46.175. rozesłała kraj. Rada szkolna do wszystkich Rad szkolnych okr. okólnik z poleceniem zarządzenia zwrotu zaległych zaliczek najdalej po koniec Grudnia 1880. z zagrożeniem, że w przeciwnym razie żadne dalsze zasiłki udzielone nie zostaną i że przewodniczący Rad szkolnych okr. za niedotrzymanie nieprzekraczalnego terminu osobiście będą odpowiedzialni.

Niespuszczając z oka tej sprawy Wydział krajowy prowadził częstą korespondencję z pojedynczemi Radami szkolnemi okręgowymi i wydał w tej mierze 69 zbiorowych a 79 specjalnych odez w i urgensów do okręgowych Rad szkolnych po dzień 20. Lipca b. r. a nadto odez w z dnia 13. Grudnia 1880 LW. 56.900 wezwał właściwe c. k. Starostwa o dołożenie starań aby zaległe zaliczki w wyznaczonym przez kraj. Radę szkolną terminie t. j. po koniec Grudnia 1880. zwrócone zostały. Wreszcie odez wami z dnia 30. Listopada 1880. i 10. Lutego 1881. l. 47.253/80 i 6.649/81 zawiadomił kraj. Radę szkolną o niepomyślnych rezultatach co do zwrotów zaliczek, o niedotrzymaniu przez Rady okręgowe terminu wyznaczonego przez kraj. Radę szkolną po koniec Grudnia 1880., udzielił jej spis szczegółowy zaległości, doniósł o zupełnym braku odpowiedzi od kilku Starostw, wezwał o stosowne zarządzenie aby rozporządzenia Rady szkolnej kraj. niepozostały martwą literą i aby przy udzielaniu zaliczek wyznaczano terminu zwrotu.

Kraj. Rada szkolna, jak już wyżej powiedziano, zaleciła okręg. Radom szkolnym energiczne ściąganie zaległości i przy każdej asygnacyi nowych zaliczek, wyznaczała termin prekluzyjny do spłaty. Ale Rady okręgowe a względnie pp. Starostowie z małymi wyjątkami, terminów tych nie dotrzymują, bo oprócz Rad okręgowych w Gorlicach, Kołomyi, Sokalu, Złoczowie i Jasle, wszystkie inne pozostały z zaliczkami w restaneyi.

W skutek tego Wydział kraj. odez wami z dnia 9. i 10. Marca, 13. Maja, 21. Czerwca i 22. Lipca 1881. l. 11.241 do 11.248, 11.475, 11.477, 21.017, 27.851 i 35.545 ponownie odniósł się do kraj. Rady szkolnej, a przedstawiając dokładnie niepomyślny stan rzeczy, przesłał jej szczegółowy wykaz zaległości, zwrócił uwagę na tylokrotne swoje przedstawienia, wreszcie na okoliczność, że Rady szkolne okręgowe w Tarnowie, Tarnopolu, Bochni, Gródku, Drohobyczu, Ropczycach, Mościskach i Żółkwi, pomimo ustawicznych urgowań nie zwróciły na rachunek zaległości od r. 1877 wykazywanych. Nadto wydano do c. k. kraj. Rady szkolnej 8 zbiorowych a 84 specjalnych odez w i urgensów w tej sprawie a nie widząc skutku przedstawiono całą rzecz c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą o zaradcze środki.

Z całego stanu rzeczy wynika, że w tych okręgach, gdzie przewodniczący p. Starosta zajmuje się energiczniej sprawami tego rodzaju, zaległości zaliczkowych albo bardzo mało albo wcale żadnych nie ma, podczas gdy w innych okręgach pomimo ciągłych przypomnień naszych nie tylko nic z dawnych zaległości nie ubywa, lecz przeciwnie nowe żądania cyfrę dawnych zaliczek zwiększają, a niespłacanie zaległości usprawiedliwianem bywa najróż-

źnorodniejszymi przyczynami jak np. niestosownością pory, nieurodzajem, zaległościami prestacyi (które właśnie z powodu zaniedbania ściągnięcia urosły), wreszcie pretensjami do innych funduszów i t. p. chociaż pewną jest rzeczą, że przy odpowiednim działaniu wszystkie zaległości mogłyby być umorzane.

Nie ustając w czynności nad tą sprawą, Wydział krajowy po upływie każdego 20 dni urguje tak okręgowe Rady, jakoteż i kraj. Radę szkolną o ściąganie lub wyrachowanie zaliczek i postępowania tego i nadal ściśle przestrzegać będzie.

Alegat XVIII.

Dołączony pod / wykaz przedstawia wszystkie należności, uiszczenia i zaległości zaliczek Rad szkolnych okręgowych poczynszy od 17. Czerwca 1880. aż do 1. Lipca 1881.

Wedle tego wykazu wynosił stan zaległości	
w Czerwcu 1880.	158.855 zł. 69 ct.
na to spłacono lub wyrachowano	42.260 " 34 "
pozostaje w zaległości	116.595 zł. 35 ct.
nowych zaliczek wydano	95.929 zł. 14 ct.
na to spłacono	25.421 " 36 1/2
pozostaje w zaległości	70.507 " 77 1/2
Razem przeto zalega	187.103 zł. 12 1/2

Zarazem przedstawia ten wykaz jak liczne korespondeucye w tej sprawie przeprowadzono.

Temi faktami i doświadczeniem wiedziony Wydział krajowy stanowczo twierdzi, że dawanie zaliczek podobnych jest szkodliwe, i stanowi główną przyczynę niedbałego ściągania prestacyi i nierozstrzygnięcia sporów od lat kilku ciągnących się niepotrzebnie, bo otrzymując z łatwością zaliczki coraz nowe bez płacenia dawnych, Rady szkolne okręgowe i Starostwa nie troszczą się o egzekwowanie prestacyi i załatwienie spraw rzeczonych.

Dla przykładu i na dowód tego twierdzenia przytaczamy tu Rady okręgowe, które od 1876. roku biorą a niespłacają zaliczki wzrosłe obecnie do kwot aż nazbyt wielkich jak n. p. Tarnopol 41.400 zł., Tarnów 14.500 zł., Bochnia 32.900 zł., Ropczyce 10.000 zł., Kałusz 15.000 zł. i t. d., podczas gdy inne Rady szkolne jako to w Jarosławiu, Kołomyi, Złoczowie, Sokalu, Gorlicach i Jaśle, zaliczek albo wcale nie brały, albo pobrane bezzwłocznie zwróciły. Wreszcie w nadzwyczajnych wypadkach i tylko wtedy gdy okręg. Rada szkolna udowodni, że ściągnęła zaległe i bieżące prestacye i że brak pieniędzy jest chwilowym i powstał nie z zaniedbania obowiązków lub braku należytego dozoru nad podrzędnymi organami, szczególnie zaś gdy nie ma wątpliwości, iż przed upływem roku budżetowego zwróconą zostanie zaliczka, powinna być dawana, zaś w każdym innym wypadku odmówiona.

Tej zasady przestrzegał Wydział krajowy także przy układaniu budżetu na rok 1882 i zapreliminował na podobne zaliczki kwotę 20.000 zł., chociaż Rada szkolna krajowa żądała na ten cel 70.000 zł.

Nadmieniamy w końcu, że obradująca właśnie Ankieta szkolna, a w szczególności sekcya administracyjna tej ankiety wciągnęła w zakres swych

prac także kwestyą, czyli i w jaki sposób możnaby zapomocą zmiany odnośnych ustaw i instrukcyj zapobiedz na przyszłość niedogodnościom i nieprawidłowościom, z dzisiejszego stanu rzeczy wynikającym.

Sprawy fundacyj stypendyjnych.

Uzpełniając szczegóły podane w zamknięciu rachunków funduszów stypendyjnych za rok 1879, stosownie do teraźniejszego stanu, przytaczamy co następuje:

Zarodowy majątek fundacyj stypendyjnych wynosi obecnie w efektach, znajdujących się w przechowaniu Wydziału krajowego, 1,997.720 zł. 29 ct., w dobrach i realnościach, według wartości szacunkowej 346.734 zł. 18 ct., w należnościach czynnych 118.371 zł. 49½ ct., czyli razem w zaokrągleniu 2,451.800 zł.

Prócz tego pobiera fundacya ś. p. Ładuńskiego roczną rentę 200 dukatów holenderskich w złocie, fundacya Wgo Emila Torosiewicza roczną rentę 250 zł., zaś fundacya Ożańska takąż rentę 150 zł.

Stypendyów systemizowanych jest obecnie 579, a suma na nie przeznaczona wynosi 103.831 zł., wypada zatem na każde stypendyum w przecięciu około 179 zł. 30 ct.

Znaczna część dochodów wykazanego wyżej majątku fundacyj stypendyjnych, służy na pokrycie ustanowionych statutami poszczególnych fundacyj dożywoci, alimentacyi, specjalnych wydatków administracyjnych itp., dlatego też suma przeznaczona na stypendya mniej wynosi, niżby w stosunku do wysokości majątku żelaznego wynosić powinna.

Nadzwyczaj niska stopa procentowa pociągnęła za sobą niepraktykowane dotąd podniesienie się wartości obiegowej papierów lokacyjnych, skąd przyrost majątku żelaznego fundacyj, które kapitały swoje przeważnie w listach zastawnych mają ulokowane, znacznie jest mniejszy, niż w latach poprzednich, zwłaszcza, że niektóre zakłady hipoteczne korzystając ze sprzyjających okoliczności, przeznaczają na umorzenie swoich dawniejszych, wyżej oprocentowanych efektów o wiele wyższe sumy, niż dotychczas, a do gotówki, którą fundacye stypendyjne otrzymują za wylosowane efekta, przy zakupnie nowych efektów 3 do 4% wartości imiennej z zasobów fundacyjnych dopłacać potrzeba.

W ubiegłym roku szkolnym weszły w wykonanie z fundacyj, o których już poprzednio zdaliśmy sprawę, fundacya imienia Maryi Kruszewskiej o dwóch stypendyach po 200 i 160 zł., i fundacya Sabiny Korzelińskiej o dwóch stypendyach po 160 zł. rocznie.

P. Karol Bylina Brzozowski złożył na uposażenie swojej fundacyi, o której wspomnieliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu, sumę 100.500 zł. w efektach do rąk Wydziału krajowego.

Dochody tego kapitału pobiera dotąd fundator.

Inne fundacye, o których założeniu wspominaliśmy w poprzednich sprawozdaniach, znajdują się w zrealizowaniu, a w sprawach ich nie zaszło nic takiego, coby osobnej wzmianki wymagało.

Nowe fundacye stypendyjne.

Fundacya
Wgo Mikołaja Aywasa.

Dla zachowania wiecznej pamięci odwiedzin Najj. Pana w naszym kraju, złożył Wny Mikołaj Aywas do rąk Prezesa Rady powiatowej w Horodence 5% list zastawny galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego na 1000 zł., przeznaczając takowy na uposażenie fundacyi wieczystej dla ubogiego, w powiecie Horodeńskim urodzonego młodzieńca, oddającego się nauce w szkołach publicznych, w jakimkolwiek bądź zawodzie.

Na pamiątkę, że z powodu podróży Najj. Pana, ówczesny Marszałek krajowy, J. E. JW. hr. Ludwik Wedzicki, będąc w Horodence, zwiedził tamtejszy Wydział powiatowy i zainteresował się sprawami powiatu, wyraził fundator życzenie, iżby JE. hr. Wodzicki przyjął opiekę nad fundacją, podał bliższe wskazówki do jej urządzenia i w dniu 16. Września, jako w rocznicę bytności swej w Horodence, przyznawał wsparcie z fundacyi uczniowi pochodzącemu z powiatu Horodeńskiego.

Na podstawie otrzymanych wskazówek ułożył Wydział krajowy list fundacyjny dla zapisu Wgo Aywasa, a że kapitał zakładowy złożony już został pod zarząd Wydziału krajowego, zaś zatwierdzeniu listu fundacyjnego nie już na przeszkodzie nie stoi, przeto fundacya wejdzie w wykonanie już w roku szkolnym 1881/2., zwłaszcza, że w skutek podania Wydziału krajowego fundacya ta na mocy ustawy państwowej z 11. Kwietnia 1881. uwolnioną została od wszystkich należności rządowych.

Fundacya ks. Pawła
Kretowicza.

Zmarły dnia 5. Listopada 1875 ś. p. ks. Paweł Kretowicz, proboszcz obrz. rz. kat. w Bączalu dolnym, przeznaczył ostatej woli rozporządzeniem z 25. Września i z mocy osobnego zapisu fundacyjnego z 30. Września 1875 list zastawny Zakładu kredytowego włościańskiego na 1.000 zł. na uposażanie fundacyi stypendyjnej dla uczącej się młodzieży pochodzącej z Sękowy (powiatu Gorlickiego) z rodziców włościan narodowości polskiej obrządku rzym. kat., — oddającej się nauce w szkołach wyższych (z wyjątkiem szkół gimnazyalnych) lub też nauce gospodarstwa wiejskiego lub jakiegokolwiek rzemiosła. Pierwszeństwo służyć ma uczniom imienia „Kretowicz“ i krewnym ś. p. fundatora.

Stypendyum zastosowane będzie początkowo do wysokości czystych dochodów fundacyi i wzrastać ma według możliwości do kwoty 100 zł. rocznie, poczem drugie stypendyum miałyby być utworzone.

Ponieważ sprawy tej fundacyi zostały już uporządkowane, a zatwierdzenie wygotowanego już listu fundacyjnego według upewnienia c. k. Namiestnictwa nie napotka żadnych trudności, przeto fundacya będzie mogła wejść w wykonanie już z początkiem roku szkolnego 1881/2.

Abrahama Oranża zapis
stypendyjny.

Dnia 24. Stycznia 1880 zeszedł z tego świata Abraham Oranż, właściciel dóbr ziemskich, zamieszkały w Krakowcu.

Ostatej woli rozporządzeniem zeznanem dnia 9. Stycznia 1880 wobec komisji sądowej, przeznaczył on sumę 2.000 zł. na uposażenie fundacyi, której dochody służyć mają na wypłatę stypendyum dla ucznia szkół średnich pochodzącego z Krakowca bez różnicy wyznania.

Prawo nadawania stypendyum z tej fundacyi przyznał fundator każdoczesnemu sędziemu powiatowemu w Krakowcu na przedstawienie wła-

ściwej władzy szkolnej, a w porozumieniu z jednym ze spadkobierców ś. p. fundatora

Egzekutorami testamentu ustanowił fundator synów swoich Chaima i Mojżesza.

Z uwagi, że fundator względem fundacyi swojej nie poruczył Wydziałowi krajowemu żadnej czynności, a o zapisie zawiadomione zostało również c. k. Namiestnictwo, poprzestał Wydział krajowy na przyjęciu do wiadomości doniesień, które w tej sprawie otrzymał.

Inne fundacye dobroczynne.

Fundacya Dr. Józefa Kazimierza dwojga imion Malinowskiego.

Dla zachowania wiecznej pamięci pobytu Jego Cesarsk. i Królewskiej Apostolskiej Mości, Cesarza Franciszka Józefa I. we Lwowie w roku 1880, złożył Wny Dr. Józef Kazimierz dwojga imion Malinowski dnia 10. Września 1880 do rąk Wydziału krajowego z majątku swego sumę 100.000 zł. w papierach publicznych, przeznaczając takową na uposażenie nowej fundacyi o celach humanitarnych i dobroczynnych.

W fundacyi istnieć ma sześć odrębnych działów o specjalnych celach, a mianowicie:

1) fundusz uposażony sumą 20.000 zł. w 5% listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego, którego dochody służyć mają ku wspieraniu adwokatów należących do lwowskiej Izby adwokackiej, którzy w skutek nieuleczalnej słabości lub kalectwa stali się do pracy niezdolnymi i w skutek tego zubożeli. — Z funduszu tego korzystać mają również ubogie wdowy po adwokatach. Wsparcia z funduszu tego wynosić mają początkowo po 360 zł. rocznie, a przyznawać je będzie Wydział krajowy na propozycję Wydziału lwowskiej Izby adwokatów;

2) fundusz ku wspieraniu artystów i literatów, dla którego fundator z ogólnej sumy fundacyjnej przeznaczył 20.000 zł. w 6% listach hipotecznych. — Dochody funduszu tego dzielą się na cztery równe części, z których dwie stanowią będą zapomogi dla artystów i literatów, którzy na polu ojczyściej literatury lub sztuki szczególniejsze zasługi położyli, a w skutek choroby, kalectwa lub podeszłego wieku w zawodzie swoim pracować nie mogą i znajdują się bez środków utrzymania. — Dwa drugie wsparcia z tego funduszu otrzymywać będą tytułem stypendyów młodzi utalentowani artyści, którzy dla dalszego kształcenia się chcieliby wyjechać za granicę. — Rozdawnictwo wsparć z niniejszego funduszu odbywać się będzie na propozycję Kasyna miejskiego we Lwowie.

Kapitał przeznaczony na cele tego funduszu ma być w roku 1884 lub 1885 wypożyczony Towarzystwu kasyna miejskiego we Lwowie, jeżeli toż Towarzystwo w owym czasie pożyczki tej zażąda i kapitał, o którym mowa na realności swojej stosownie ubezpieczy a oraz zobowiąże się opłacać rocznie na cele fundacyi 1.200 zł.;

3) fundusz ku popieraniu celów galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie uposażony sumą 20.000 zł. w 5% listach zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego. — Dochodów tego funduszu używać będzie Towarzystwo muzyczne na własne cele według własnego

uznania, winno jednak, wyprawić corocznie dwie produkcje muzykalne na korzyść kasyna miejskiego we Lwowie, tudzież wykonać w dniu 19. Marca każdego roku w jednym z kościołów lwowskich „Requiem“ z całą orkiestrą i chórami i urządzić własnym kosztem Mszę świętą z animadwersarzem dla fundatora;

4) fundusz 20.000 zł. w 6% obligacjach pożyczki krajowej z roku 1873, którego dochody obracane będą na wypłatę wsparć dla sług prywatnych chrześcian, pochodzących z Galicyi lub W. K. Krakowskiego, którzy przynajmniej od lat 20 we Lwowie w służbie pozostawali, a w skutek nieuleczalnej słabości, kalectwa lub podeszłego wieku do dalszej pracy są niezdolne i nie mają środków do utrzymania. — Pierwszeństwo mają te sługi, które jak najdłużej u jednego służbodawcy służyły.

Zapomogi wynosić będą po 250, 200, 120 i 100 zł., a przyznawać je będzie Wydział krajowy na propozycję lwowskiej Rady miejskiej;

5) fundusz posagowy dla ubogich dziewcząt służących, uposażony sumą 10.000 zł. w 6% listach hipotecznych. — Dochody tej sumy będą na dwie równe części dzielone i corocznie tytułem posagów rozlosowane pomiędzy takie dziewczęta służące, które co najmniej od lat trzech zostają w służbie we Lwowie u tego samego służbodawcy. Losowaniem zajmować się będzie Magistrat miasta Lwowa;

6) fundusz wreszcie z 10.000 zł. w 6% obligacjach węgierskiej renty oprocentowanej w złocie, dla ubogich chłopców uczących się rzemiosła we Lwowie.

Z funduszu tego mają być nadawane wsparcia wynoszące po 60 zł. rocznie chłopcom będącym w wieku od 10 do 14 lat życia, którzy pilnie przykładają się do nauki rzemiosła i dobrze się prowadzą. Wsparcie trwa aż do czasu, w którym obdarzony ukończy 18 rok życia.

Zarząd majątku fundacyi i wykonywanie wszystkich z zarządem połączonych czynności oddał fundator do rąk Wydziału krajowego, zastrzegając zarazem że fundacya wejdzie w wykonanie dopiero po najdłuższym życiu fundatora, który zatem za życia dochodami onej rozporządzać będzie dowolnie według własnego zdania.

Wskutek osobnej próśby Wgo Fundatora raczył Najjaśniejszy Pan zezwolić, ażeby fundacya nosiła najdostojniejsze imię Jego — zaś wskutek interwencji Wydziału krajowego zamieszczoną została fundacya powyższa w szeregu tych, które na mocy osobnej ustawy państwowej uwolnione zostały od opłaty należytości rządowej.

Uporządkowanie spraw fundacyi t. j. ułożenin listu fundacyjnego zostało już uskutecznione, a fundacya uzyskała już zatwierdzenie rządowe.

Fundacya
śp. Anny Helclowej.

Zmarła w Krakowie dnia 12. Kwietnia 1880 śp. Anna z Treutlerów Szternsztyń-Helclowa przeznaczyła testamentem z dnia 8. Stycznia 1878 cały swój majątek jaki po spłaceniu legatów pozostanie, na uposażenie zakładu dobroczynnego, który ma być urządzony w Krakowie dla ubogich chrześcian obrządku katolickiego.

W zakładzie znaleźć mają utrzymanie na czas życia co najmniej 20 takich ubogich obojga płci, którzy cierpią na nieuleczalne choroby, zaś czasowy przytułek dalszych conajmniej 20 takich ubogich obojga płci, którzy

wyszedszy ze szpitala potrzebują wygodnego pomieszczenia, pożywienia i staranności aby odzyskać siły do pracy. Liczba jednych i drugich w miarę wzrostu funduszów ma być powiększoną.

Zakład ten ma być utrzymywany i rządony przez siostry miłosierdzia w Krakowie, a stanąć ma o ile być może przy głównym ich zakładzie. Tylko ubodzy katolicy miasta Krakowa mogą być umieszczeni w tym zakładzie.

Wykonawcą testamentu i dozgonnym kuratorem zakładu mianowała śp. fundatorka W. Ludwika Szumańczowskiego, po nim zaś Wydział krajowy, któremu śp. fundatorka powierzyła zarząd majątku przeznaczanego na utrzymanie fundacyi (skoro majątek ten będzie zrealizowanym) i oddała zwierzchni nadzór nad instytucją.

Spuścizna ś. p. Helclowej składa się z dóbr Radłów z przynależnościami w wartości około 1,200.000 zł., z kilku kamienic w Krakowie wreszcie z kapitałów ulokowanych w papierach publicznych i innych ruchomości. Legaty, które w gotowiźnie spłacone być mają, wynoszą 258.000 zł. pomiędzy tymi znajduje się również legat 5000 zł. dla akademii umiejętności w Krakowie i wiele mniejszych lub większych legatów dla różnych instytucji publicznych dobroczynnych i humanitarnych w Krakowie.

Z kamienic legowała ś. p. fundatorka jedną Arcybractwu Miłosierdzia w Krakowie na wsparcia dla prawdziwie ubogich chrześcian, inne zaś osobom prywatnym.

Pertraktacya spadkowa postępuje zwykłym trybem, sprawą sprzedaży dóbr Radłowa z przyległościami zajmuje się według woli ś. p. fundatorki Wny Ludwik Szumańczowski, zaś czynność Wydziału krajowego w sprawach tej fundacyi rozpocznie się dopiero po zrealizowaniu majątku fundacyi.

Zapis dla ciemnych ś. p.
Maryi Mochnackiej.

Zmarła w Dobrkowie dnia 9. Maja 1879. ś. p. Marya z Słotwińskich Mochnacka przeznaczyła ostatniej woli rozporządzeniem z dnia 18. Kwietnia 1879. sumę 4000 zł. w 5% listach zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego dla czterech ubogich ciemnych wstydzających się żebrać. Dochody tego kapitału mają być wypłacane dwom osobom ociemniałym pochodzącym ze Lwowa i dwom takimże osobom z Krakowa a to na czas życia. Zarząd i rozdawnictwo względem tej fundacyi przekazała ś. p. Mochnacka Wydziałowi krajowemu.

W spadku po ś. p. fundatorce znalazło się 4000 zł. w listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego, które wkrótce wpłynąć mają do rąk Wydziału krajowego, poczem po spłaceniu należności rządowej wymierzonej w kwocie 354 zł. będzie można przystąpić do wykonania woli ś. p. fundatorki.

Fundacya imienia
Antoniego Schiffnera.

W celu uczczenia 25-letniej rocznicy działalności urzędowej teraźniejszego Dyrektora poczt, p. Antoniego Schiffnera umyśliło stowarzyszenie pocztmistrzów i poczt ekspedytorów utworzyć dobroczynną fundacyę i zebrało w tym celu ze składek członków swoich sumę 1200 zł. w 5% listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego i los pożyczki m. Krakowa na

20 zł. Dochody fundacyi służyć mają na udzielanie jednorazowych wsparć dla wdów i sierót po pocztmistrzach, ekspedytorach i ekspedyentach pocztowych, a to o ile możliwości w pierwszych chwilach po śmierci męża a względnie ojca osoby ubiegającej się o wsparcie.

Rozdawnictwo wsparć służyć ma p. Antoniemu Schiffnerowi, po nim Wydziałowi stowarzyszenia pocztmistrzów, a gdyby to ostatnie zostało rozwiązane, naówczas przeszłoby rozdawnictwo na Wydział krajowy.

Zarząd majątku fundacyi umyśliło stowarzyszenie oddać w ręce Wydziału krajowego, który oświadczenie swe w tej mierze już oddał.

Urządzenie fundacyi jest w toku.

Departament IV.

Referent: Członek Wydziału krajowego Władysław hrabia Badeni.

A. Najwyższe sankcye w sprawach drogowych i mytniczych.

Uchwały sankcyonowane.

Najwyższem postanowieniem z 21. Września 1880. otrzymały Najw. Sankcyę uchwały Wys. Sejmu przyznające prawo do poboru myt:

Radzie powiatowej Dąbrowskiej, od mostu na rzece Młynówce w Radgoszczy.

Radzie powiatowej Dolińskiej, drogowego na drodze Wełdzirsko-Węgierskiej.

Radzie powiatowej Podhajeckiej, drogowego na drodze powiatowej w Podhajcach.

Obszarowi dworskiemu w Bludnikach od przewozu na Łomnicy w Pukasowcach.

Obszarowi dworskiemu i gminie Borek stary, od mostu na Ryjaku.

Obszarowi dworskiemu w Lataczu, od przewozu na Dniestrze.

Obszarowi dworskiemu w Lisowcach, od mostu na Serecie.

Obszarowi dworskiemu w Maryampolu od przewozu na Dniestrze.

Obszarowi dworskiemu w Mogile od przewozu na Wiśle.

Obszarom dworskim w Sinkowie i w Zazulińcach, od przewozu na Dniestrze.

Obszarowi dworskiemu w Wełdzirzu, wspólnie z tamtejszą gminą od mostu na Świcy.

Probstwu w Leżajsku, od przewozu na Sanie w Rzuchowie.

Najw. postanowieniem z 3. listopada. 1880. otrzymały Najw. Sankcyę uchwały Wys. Sejmu przyznające prawo poboru myta:

Radzie powiatowej Chrzanowskiej, na drodze powiatowej z Chrzanowa do Jaworzna na stacyi w Korzeńcu.

Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu, na drodze powiatowej z Drohobycza na Stebnik do Truskawca.

Radzie powiatowej Krośnieńskiej, od mostu na rzece Wisłoku na drodze z Krosna do Korczyzna.

Radzie powiatowej Limanowskiej, na drodze powiatowej Kamienica-Słupnickiej.

Radzie powiatowej Mieleckiej, na drodze powiatowej z Mielca do Radomyśla.

Radzie powiatowej Rudeńskiej, na drodze powiatowej Komarno-Rutki.

Radzie powiatowej Rzeszowskiej, od przewozu na Wisłoku na drodze powiatowej Domaradzko-Strzyzowskiej.

Radzie powiatowej Wadowickiej od mostu na rzece Skawie w Zembrzycach.

Obszarowi dworskiemu w Babinie, od przewozu na Łomnicy.

Obszarowi dworskiemu i gminie miasta Buska od mostu na Pełtwi na drodze z Buska do Jaryczowa.

Obszarowi dworskiemu w Gniewczynie łańcuckiej, od mostu na rzece Mlecze na drodze gminnej między Przeworskiem a Grodziskiem i Leżajskiem.

Obszarowi dworskiemu w Gumniskach, od przewozu na Dunajcu między Świerzchowem a Ostrowem.

Obszarowi dworskiemu w Krasieczynie od przewozu na Sanie.

Obszarowi dworskiemu w Kutkorzu, od mostu na Pełtwi.

Obszarowi dworskiemu w Łososinie od mostu na Łososinie na drodze Bocheńsko-Sowlińskiej.

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Tymowie powiatu Drohobyckiego, od mostu nad Bystrzycą.

Obszarowi dworskiemu w Wiktorowi od mostu na Łukwicy.

Obszarowi dworskiemu w Wojniłowie i w Dołpotowie, od mostu na Siwce.

Gminie miasta Halicza wspólnie z obszarem dworskim w Tustaniu od mostu na Lipie.

Gminie Kaniowa od mostu na Wiśle, a w razie wezbrania rzeki od przewozu tamże.

Gminie Swaryczowa od mostu na rzece Dubie.

Najwyższem postanowieniem z 5. Listopada 1880. otrzymały Najwyższą Sankcyę uchwały Wys. Sejmu przyznające pobór myta kopytkowego gminie miasta Kołomyi i gminie miasta Tarnopola.

2. Uchwały których Sankcyja nie nadeszła.

Uchwalona przez Wys. Sejm dnia 13. Lipca 1880. ustawa o publicznych dojazdach kolejowych nie otrzymała dotąd Najw. Sankcyi; równie jak uchwalona dnia 23. Lipca 1880. ustawa o pomocy kraju dla wykończenia galicyjskiej tak zwanej kolei transwersalnej.

B. Uchwały niepodlegające Sankcyi Najwyższej.

Zapomoga dla konduktora Żubrawskiego i wsparcie dożywotnie dla dróżnika Medaka.

W skutek uchwały Wys. Sejmu z 26. Czerwca 1880. wyasygnowano konduktorowi dróg krajowych Władysławowi Żubrawskiemu zapomogę 100 zł.

Również wyasygnowano dróżnikowi Teodorowi Medakowi od 1. marca 1881. dożywotnie wsparcie o rocznych 60 zł., przyznane mu w skutek uchwały Wys. Sejmu z 26. Czerwca 1880.

W sprawie uzupełnienia
 studyów technicznych po-
 trzebnych do wypracowa-
 nia ostatecznego projektu
 regulacji Górnego Dnie-
 stru i jego dopływów.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 28. Czerwca 1880 r., w przedmiocie uzupełnienia studyów technicznych potrzebnych do wypracowania ostatecznego projektu regulacji Górnego Dniestru i jego dopływów oraz urządzenia stacyi meteorologicznych i wodoskazów potrzebnych do zbadania stosunków hydrotechnicznych w całym dorzeczu Górnego Dniestru przedsięwzięto następujące czynności.

I. Wydział krajowy zarządził wykonanie powyższych studyów poruczywszy przeprowadzenie tej czynności inżynierowi p. Józefowi Jankowskiemu, dodawszy mu trzech pomocników i poleciwszy, ażeby studia te wykonał w myśl opinii Lwowskiego Towarzystwa politechnicznego, podanej do wiadomości Wys. Sejmu w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 2. Marca 1880. L. 1331. (21. alegat do sprawozdań stenogr. Sejmu galic. z 1880 r.)

W skutek tego zarządzenia wykonano już następujące prace:

- a) Pomiary ilości przepływu wody, zrobiono na Dniestrze w Rozwadowie i w Brzezynie pod Rozdołem; przytem oznaczono zawartość namułu w Rozwadowie i zdjęto kilka profilów poprzecznych rzek: Dniestru w Kołodrubach, Stryja pod Wołcniowem oraz Tyśmienicy i Bystrzycy.
- b) Urządzono wodoskazy na Dniestrze w Brzezynie i w Zaleszczach, przymocowując łaty wodoskazowe do lodowców osobno w tym celu zbudowanych, i przygotowano materyał na lodowiec podobny w Żurawnie Wodoskazy mające się urządzić powyżej Rozwadowa będą łatwiejsze do wykonania, ponieważ tam istnieją mosty, do których można przybić łaty.
- c) Co do dokładnej niwelacyi podłużnej wykonano:
  - 1) zdjęcie danych do profilu podłużnego z pomiarem odległości: na Dniestrze od Mołotowa do Manasterca na długości około 55 kilometr. na Stryju od Wołcniowa do Ujścia 7 kilometrów, na Tyśmienicy i Bystrzycy 8 kilometrów.
  2. Kontrolę i niwelację dokładną znaków wysokości na długość 40 kilometrów.
- d) Co do profilów poprzecznych doliny Górnego Dniestru i dopływów oraz świdrowań gruntu wykonano profilów długości około 24 kilometrów i 4 świdrowania gruntu pod Rozwadowem.

W miesiącach zimowych opracowane być mają zebrane daty i przedsięwzięto przygotowania do dalszych studyów.

Pozostające jeszcze studia na gruncie ukończone będą w ciągu roku 1881, jeżeli nie zajdą wypadki nadzwyczajne jak n. p. deszcze długotrwałe, wylewy rzek i t. p.

II. Urządzenie potrzebnych stacyi meteorologicznych w dorzeczu Górnego Dniestru poruczył Wydział krajowy Drowi Tomaszowi Staneckiemu, profesorowi fizyki w uniwersytecie lwowskiem i członkowi wiedeńskiego Towarzystwa meteorologicznego, w porozumieniu z komisją fizyograficzną Akademii umiejętności w Krakowie, która na prośbę Wydziału krajowego przyrzekła pomoc i radę. Profesor Stanecki odbył już konferencję z członkami sekcyi meteorologicznej rzeczzonej komisji profesorem Drem Kuczyńskim i profesorem Drem Karlińskim, którzy z największą uprzejmością wskazali mu najodpo-

wiedniejsze środki prowadzące do celu i przedłożył Wydziałowi krajowemu sprawozdanie i wnioski odnośne.

Nadmieniamy przytem, że profesor Stanecki jedynie z zamiłowania nauki i dla wyświadczenia ważnej przysługi krajowi podjął się poruczonego mu zadania z zupełną bezinteresownością i że potrzebne stacje meteorologiczne urządzone będą pod kierunkiem jego w ciągu wiosny i lata 1881 roku kosztem około 1000 zł., które Wysoki Sejm przeznaczył na urządzenie stacyj rzeczonych i wodoskazów.

Utrzymanie wspomnianych stacyj i wodoskazów będzie wymagało wydatku rocznego w przybliżeniu w kwocie 800 zł., którą wstawiliśmy do preliminarza budżetu krajowego na rok 1882.

III. Wydział krajowy odniósł się powtórnie do c. k. Prezydium Namiestnictwa o jak najrychlejsze wyjednanie subwencji państwowej w kwocie 6000 zł. w. a. na uzupełnienie rozpoczętych przez Wydział krajowy studyów w myśl rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 28. Czerwca 1880 r., wzywającej c. k. Rząd do udzielenia subwencji rzeczonej.

Wedle informacji naszych c. k. Prezydium Namiestnictwa poparło tę sprawę u c. k. Ministerstwa. Gdy jednak decyzja odnośna nie nadeszła, ograniczeni jesteśmy na razie na kredyt 6000 zł. w. a., który Wysoki Sejm wyznaczył z swej strony na uzupełnienie studyów technicznych potrzebnych do wypracowania ostatecznego projektu regulacyi górnego Dniestru i jego dopływów. Po wykonaniu odnośnych studyów na gruncie, następnie zaś po sprawdzeniu i uporządkowaniu raptularzy niwelacyjnych, opisanii znaków wysokości, sporządzeniu planów przeglądowych niwelacyi, profilów podłużnych Dniestru i dopływów, niemniej profilów poprzecznych Dniestru i dopływów z obliczeniem przepływu wody i t. d., sporządzeniu profilów poprzecznych doliny Dniestru i dopływów z oznaczeniem świdrowań i t. d., wypracowaniu sprawozdania i opisanii studyów — udzielimy cały operat lwowskiemu Towarzystwu politeniczemu dla objawienia opinii co do wypracowania ostatecznego projektu regulacyi Górnego Dniestru i jego dopływów.

Subwencya na regulacyę
Żabnicy.

Z mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 13. Lipca 1880. wyasygnował Wydział krajowy komitetowi, zawiązanemu dla regulacyi rzeczki Żabnicy przyznana mu subwencya bezzwrotną w kwocie 5000 zł., i udzielił mu na tenże cel pożyczkę oprocentowaną w kwocie 5000 zł. za poręczeniem tejże przez Radę powiatową.

Budowa drogi krajowej
Lwowsko - Stojanowskiej
w kierunku ze Zboisk do
Kamionki Strumiłowej.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 17. Lipca 1880. rozpoczął Wydział krajowy budowę drogi krajowej Lwowsko - Stojanowskiej w części od Zboisk do Kamionki Strumiłowej.

Uwolnienie od zwrotu sub-
wencji, udzielonej powia-
towi Niskiemu na budo-
wę mostu na Tanwi pod
Ulanowem.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. Lipca 1880. za-
wiadomił Wydział krajowy Wydział powiatowy w Nisku o przyzwolonem przez Wysoki Sejm odpisanii kwoty 1050 zł. z udzielonej mu w latach 1870 i 1872 zwrotnej subwencji w kwocie 2000 zł. na budowę mostu na Tanwi pod Ulanowem, i zarządził odpisanie tej zaległości.

C. Sprawy przekazane Wydziałowi krajowemu specjalnymi uchwałami.

Wniosek posła Tyszkowskiego o ograniczenie poboru kopytkowego.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 21. Lipca 1880., którą Wydziałowi krajowemu przekazany został wniosek posła Tyszkowskiego o ograniczenie poboru kopytkowego, przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

Petycja Gedeona Gedroyca o wynagrodzenie szkód poniesionych przy przedsiębiorstwie drogowym.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 21. Lipca 1880 r., którą Wydziałowi krajowemu przekazaną została „do załatwienia według własnego przekonania“ petycja Gedeona Gedroyca byłego przedsiębiorcy budowy dróg krajowej Lubelskiej o bonifikację w drodze łaski za doznane klęski elementarne przyznał Wydział krajowy petentowi kwotę 2500 zł. i wypłacił ją po przeprowadzeniu komplanacji sądowej, na mocy której otrzymaliśmy zrzeczenie się wszelkich pretensyi do funduszu krajowego z tytułu tego przedsiębiorstwa.

W sprawie drogi Baliogrodzkiej.

W skutek polecenia Wysokiego Sejmu z 21. Lipca 1880., ażeby Wydział krajowy wszedł w rokowania z Rządem o objęcie w poczet dróg eraryalnych drogi prowadzącej z Liska na Baligród do Roztoki, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa, które pismem z 15. Listopada 1880. oznajmiło, iż w sprawie tej nie zapadła jeszcze stanowcza decyzja c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

W sprawie ofiar powiatów na rzecz funduszu potrzebnego do nabycia i wywłaszczenia gruntów pod budowę kolei tak zwanej tranwersalnej.

W załatwieniu przekazanych Wydziałowi krajowemu uchwałą z d. 23. Lipca 1880. petycji Reprezentacyi powiatowych Gorlickiej, Krościeńskiej, Sanockiej, Buczackiej, Nowotargskiej, Jasielskiej, Czortkowskiej i Zaleszczyckiej, zawierających oświadczenia w sprawie przyczynienia się tych powiatów do kosztów nabycia i expropriacyi gruntów pod budowę kolei tranwersalnej zażądał Wydział krajowy od dotyczących Wydziałów powiatowych wykazania o ile deklaracje powyższe odpowiadają warunkom §. 24. ustawy o Repr. pow. i na podstawie złożonych w tej mierze dowodów zatwierdził dotąd odnośnie uchwały Rad powiatowych Zaleszczyckiej, Nowotargskiej i Buczackiej.

Petycja Franciszka Kopernickiego o wynagrodzenie strat poniesionych na dostawie szutru dla drogi krajowej Żółkiew-Mosty-Krystynopol.

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 24. Lipca 1880 r., którą Wydziałowi krajowemu odstąpioną została do uwzględnienia petycja Franciszka Kopernickiego przedsiębiorcy dostawy szutru dla drogi Krajowej Żółkiew-Mosty-Krystynopolskiej o wynagrodzenie poniesionej na tej dostawie straty, przyznał Wydział krajowy petentowi tytułem odszkodowania kwotę 2000 zł.

Petycja mieszkańców przedmieścia Żółkiewskiego we Lwowie w sprawie niedogodności z powodu przeprowadzenia tamże kolei Lwowsko-Brodzkiej.

W skutek odstąpionej Wydziałowi krajowemu uchwałą z dnia 24. Lipca 1880. petycji mieszkańców przedmieścia Żółkiewskiego we Lwowie o przynaglenie c. k. Rządu, aby spowodował zarząd kolei Karola Ludwika do jak najrychlejszego usunięcia niedogodności powstających dla mieszkańców, w skutek tamowania ruchu przez przecięcie ulicy torem drogi żelaznej zarządził Wydział krajowy techniczne zbadanie powyższych niedogodności, i

polecił wypracować projekt urządzenia zjazdu w ulicy Żółkiewskiej usuwającego dotychczasowe przeszkody swobodnego ruchu, i udzielił sporządzony w tym celu szkic projektu Magistratowi król stoł. miasta Lwowa do dalszego zbadania sprawy ewentualnie przeprowadzenia rokowań ze stronami interesowanymi oraz zarządem kolei i tramwaju o przychylenie się do kosztów urządzenia zjazdu i przedłożenia Wydziałowi krajowemu powziąć się mającej w tej sprawie uchwały Reprez. miasta Lwowa.

Petycja Lazara Wolfa
Kurzera o zwolnienie
z kontraktu dzierżawy
myt krajowych.

O uchwale Wysokiego Sejmu z 24. Lipca 1880, którą Wydziałowi krajowemu petycja Lazara Wolfa Kurzera i spół. o zwolnienie ich z kontraktu dzierżawy myt na drogach krajowych Brzeżańsko-Rohatyńskiej i Żółkiew-Mosty-Krystynopolskiej przekazaną została do uwzględnienia o tyle o ile takowa dotyczy zwolnienia od dzierżawy myta mostowego w Mostach wielkich, zawiadomił Wydział krajowy petentów, którzy atoli do układu co do takiego częściowego zwolnienia ich z kontraktu nie przystąpili, i przeciw Wydziałowi krajowemu spór awizacyjny co do całego kontraktu wytoczyli.

Spór ten rozstrzygnięty został orzeczeniem drugiej instancji, którem awizacja Kurzera za nieważną uznaną została.

W sprawie komunikacyi
w okolicach przemysłu
naftowego.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 17. Lipca 1880. polecającej Wydziałowi krajowemu wzięcie w opiekę komunikacye w okolicach przemysłu naftowego, i udzielenia subwencyi na drogi tych okolic, oraz wpływania na tworzenie konkurencyi dobrowolnych do budowy i konserwacyi dróg wiodących do kopalń, udzielił Wydział krajowy stosowne wskazówki Wydziałowi powiatowemu w Jaśle z poleceniem, przeprowadzenia pertraktacyi ze stronami interesowanymi względem wykończenia drogi gminnej w Harklowej aż do połączenia jej z drogą Żmigrod-Biecz, zapewniając w tym celu dalszą subwencyę. Również na podanie p. Franciszka Wolfartha właściciela kopalń i fabryki czyszczenia nafty w Słobodzie, polecił Wydział krajowy Kołomyjskiemu Wydziałowi powiatowemu przeprowadzenie takiejże pertraktacyi względem budowy drogi z Peczeniżyna na Rungóry i Słobodę rungorską do kopalń tamtejszych.

W końcu polecił Wydział krajowy także Wydziałowi powiatowemu Drohobyckiemu sporządzenie projektu dla budowy drogi wiodącej z Borysławia przez Dział do Schodnicy i przeprowadzenie pertraktacyi ze stronami interesowanymi o utworzenie dobrowolnej konkurencyi w celu wybudowania i utrzymania tej drogi.

D. Przekazane Wydziałowi krajowemu petycje sejmowe.

Niezałatwione petycje sejmowe, przekazane Wydziałowi krajowemu uchwałami Wys. Sejmu z dnia 21., 22., 23. i 24. Lipca 1880. r., załatwił Wydział krajowy jak następuje:

Petycyę Wydziału powiatowego Podhajeckiego o udzielenie subwencyi na dokończenie budowy drogi powiatowej Podhajecko-Halickiej, załatwiono asygnowaniem Komitetowi budowy zasiłku w kwocie 2500 zł.

Na petycję Wydziału powiatowego Mieleckiego o udzielenie subwencji na budowę dróg, przyrzeczono zasiłek w kwocie 4000 zł. z dotacji 1881. r. na budowę drogi z Radomyśla ku Lisiej górzej, i drogi z Otałęża do Bugaja.

Na petycję Wydziału powiatowego Buczackiego o udzielenie subwencji w kwocie 7000 zł na budowę drogi powiatowej, prowadzącej z Buczacza na Potok Złoty do Nieźwisk, oznajmiono, że Wydział krajowy, udzieliwszy już z dotacji 1880. r. zasiłek w kwocie 3000 zł. na cel powyższy, mógłby dopiero w roku następnym poddać rozpoznaniu prośbę Wydziału powiatowego o udzielenie dalszej subwencji.

Na petycję Wydziału powiatowego Gorlickiego o udzielenie zasiłku w kwocie 5000 zł. na wykończenie budowy części drogi gminnej Ropa-Wysowa, oznajmiono, że w obec udzielenia Wydziałowi powiatowemu z dotacji 1880. r. subwencji w kwocie 5000 zł. na budowę dróg, ocenienie prośby Wydziału powiatowego o ponowne udzielenie subwencji, odłożone być musi do roku następnego.

Petycję gminy Zarwanicy o udzielenie pożyczki w kwocie 800 zł. na budowę mostu na Strypie, a ewentualnie o spowodowanie wypłacenia gminie na ten cel, zaległej należności w kwocie 779 zł. z funduszu *pro praeterito* drogi krajowej Strusowsko-Buczackiej, odstąpiono c. k. Namiestnictwu w celu zarządzenia wypłaty należności przypadającej.

Petycję gminy chrześcijańskiej w Buczaczu o uwolnienie jej od spłaty zaległego datku konkurencyjnego na rzecz funduszu *pro praeterito* dróg krajowych Strusów-Buczacz i Czortków-Monasterzyska, odstąpiono c. k. Namiestnictwu do dalszego zarządzenia.

Petycję gminy Sobiecin w powiecie Jarosławskim o regulację Sanu i zabezpieczenie brzegów gminy rzeczonyj, udzielono c. k. Namiestnictwu, które oznajmiło następnie, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zgodziło się w zasadzie na projekt uregulowania Sanu pomiędzy Jarosławiem a Muniną, mającego na celu także zabezpieczenie brzegów gminy Sobiecin, i że projekt ten przesłany został c. k. Staroście w Przemyślu do szczegółowego wypracowania i obliczenia kosztów, jako też do przeprowadzenia rokowań ze stronami interesowanymi tak co do wykupna gruntów potrzebnych na przekopy, jako też co do uiszczenia prestacyi konkurencyjnych. Gdy jednak do przeprowadzenia tych czynności, jako też do wypracowania szczegółowego projektu regulacji Sanu pomiędzy Jarosławiem a Muniną, i zatwierdzenia go przez c. k. Ministerstwo potrzeba dłuższego czasu, a położenie proszącej gminy, która w skutek powodzi i zmiany koryta rzeki już znaczną część swych gruntów postradała, postanowił Wydział krajowy przyjść jej w pomoc wypracowaniem projektu niezbędnego na razie zabezpieczenia brzegów, jakoteż udzieleniem subwencji 300 zł. z funduszu dyspozycyjnego.

Projekt został już wypracowanym, a gdy gmina oświadczyła się z gotowością poniesienia części kosztów, polecono Wydziałowi powiatowemu, ażeby wyjednał potrzebne zezwolenie c. k. Władzy politycznej do przedsięwzięcia robót projektowanych i zajął się ich wykonaniem.

Petycję Komitetu zawiązanego dla zabezpieczenia brzegów Sanu, w powiecie Niskim, o poparcie tej sprawy u c. k. Rządu, udzielono c. k. Namiestnictwu z prośbą, ażeby odnośnie do odezw Wydziału krajowego i

uchwały Wys. Sejmu z dnia 28. Czerwca 1880., w przedmiocie regulacji rzek galicyjskich, wzięło pod rozwagę wyrażone w petycyi żądanie. W odpowiedzi oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że dla zabezpieczenia lewego brzegu Sanu pod Nową wsią wykonano w 1880. roku dwie tamy skrzydłowe kosztem około 10.000 zł. i że dalsze postanowienie w sprawie petycyi udzielonej zawisło od c. k. Ministerstwa i rezultatu rokowań względem przyczynienia się kraju do kosztów uporządkowania rzek galicyjskich.

Na petycę Wydziału powiatowego Łańcuckiego o przedłużenie budowy drogi krajowej Przeworsk-Kańczuga od kościoła unickiego do skrzyżowania przy koszarach żandarmeryi w Kańczudze, w celu połączenia tej drogi z drogą powiatową Kańczuga-Jarosław, polecono Wydziałowi powiatowemu, ażeby doniósł, o ile budowa drogi powiatowej postąpiła, i zarazem zarządzono wypracowanie projektu żadanego przedłużenia drogi krajowej.

Petycę gminy miasta Kałusza o polecenie zarządowi kameralnemu w Kałuszu urządzenia nowej drogi salinarnej w myśl ugody notaryalnej z gminą zawartej, i zniesienia zapory na exkamerowanej drodze dawniejszej — przesłano Wydziałowi powiatowemu w Kałuszu, celem zwrócenia jej Zwierzchności gminy miasta Kałusza, z poleceniem udania się w tej sprawie na drogę właściwą.

Petycę mieszkańców przedmieścia Korost w Drohobyczu o urządzenie drogi gminnej z Drohobycza przez górę wójtowską do Korosta, przesłano Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu z poleceniem poczynienia bezwzględnie odpowiednich kroków, celem urządzenia powyższej drogi.

Petycę gminy Książpol o uznanie drogi gminnej, wiodącej z Sannoka przez Olchowce, Książpol do Dobromila, za powiatową, a ewentualnie o udzielenie subwencji na utrzymanie tej drogi — udzielono Wydziałowi powiatowemu w Dobromilu do załatwienia we własnym zakresie działania i zdania następnie sprawy Wydziałowi krajowemu.

Petycę gminy Łutczy o uznanie drogi gminnej z Łutczy do Żyżnowa i do Domaradza za powiatową, przesłano Wydziałowi powiatowemu w Brzozowie do urzędowania.

Petycę gminy Suchodół o uwolnienie jej od zwrotu kosztów budowy mostu nad Czezwą, zarządzanej przez c. k. Starostwo na koszt tej gminy, przesłano Wydziałowi powiatowemu w Dolinie, w celu zwrócenia jej gminie bez skutku.

Na petycę gminy Brzostek, w powiecie Pilźnieńskim, o wznowienie sprawy zaniechania drogi wiodącej z Brzostka przez „Góry“ do Siedlisk postanowiono zbadać sprawę ponownie i delegowano w tym celu urzędnika Wydziału krajowego na miejsce, dla rozpoznania faktycznego stanu rzeczy, następnie zaś z powodu wniesionego podania właściciela obszaru dworskiego w Siedliskach i zachodzących wątpliwości co do uchwały powziętej w tej sprawie przez Radę gminną Siedlisk, zażądano przedłożenia księgi uchwał rzeczonyj Rady gminnej, w celu dalszego zbadania sprawy.

Na petycę gminy miasta Podgórze o uwolnienie jej mieszkańców od obowiązku uiszczania presta-yi drogowych przy uchwaleniu nowej Ustawy drogowej — oznajmiono, że Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 13. Lipca 1880 r. odroczył uchwalenie nowej ustawy drogowej, merytoryczne zaś załatwienie wniesionej petycyi przekracza zakres działania Wydziału krajowego.

Petycję Rady powiatowej Rudeckiej o przywrócenie bezpośredniej komunikacji pocztowej pomiędzy Rudkami a Samborem, przekazaną Wydziałowi krajowemu jako komisji uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 22. Lipca 1880 r., udzielono i poparto usilnie u c. k. krajowej Dyrekcyi poczt, która oznajmiła następnie, że zniesienie bezpośredniego związku pocztowego między Rudkami a Samborem nastąpiło w skutek zaprowadzenia drugich pociągów na kolei Naddniestrzańskiej i że obecnie ruch pocztowy między miastami rzezonemi jest tak nieznaczny, iż przywrócenie kursu pocztowego nie dałoby się usprawiedliwić potrzebą rzeczywistą.

Petycję mieszkańców z okolicy Mrzygłoda o zaprowadzenie napowrót poczty jezdnej dla przesyłek w Mrzygłodzie odstąpiono c. k. Namiestnictwu z prośbą o jej uwzględnienie. Wedle oznajmienia c. k. Prezydium Namiestnictwa c. k. Ministerstwo handlu nie przychyliło się do żądania petentów.

Petycję p. Konstantego Ramulta c. k. notaryusza w Bochni o spowodowanie Dyrekcyi ruchu c. k. uprzyw. kolei Karola Ludwika do uregulowania pociągów pomiędzy Krakowem a Tarnowem lub Rzeszowem w sposób dla mieszkańców okolic całej tej przestrzeni dogodniejszy, odstąpiono c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie możliwego jej uwzględnienia, i według oznajmienia c. k. Ministerjum handlu kursować mają w porze letniej dalsze jeszcze pociągi mieszane między Krakowem a Tarnowem.

Na petycję gminy miasta Tarnowa wniesionej przeciw projektowi Ustawy regulującej pobór myta kopytkowego w gminie miast Tarnowa i Nowego Sącza, na wzór koncesyi przez Wysoki Sejm w ostatnim czasie dla 5 miast: (Stanisławowa, Brzeżan, Rzeszowa, Kołomyi i Tarnopola) uchwalonych postanowiono odroczyć wznowienie tego projektu w Wysokim Sejmie do czasu, w którym regulacja poboru kopytkowego nastąpi w Brodach, Stryju i Przemyślu, jeżeli gminy miast Tarnowa i Nowego Sącza, tymczasem, stosować się będą do udzielonych im wskazówek co do obracania całkowitego dochodu z myta kopytkowego na utrzymanie w dobrym stanie ulic, dróg i placów miejskich, a ewentualnie używania także na ten cel prestacyi drogowych.

Na petycję Wydziału powiatowego Śniatyńskiego, o omycenie drogi powiatowej Załucze-Rożnów, przekazaną Wydziałowi krajowemu do załatwienia, uchwałą Wys. Sejmu z dnia 23. Lipca 1880 r., t. j. w przeddzień zamknięcia sesyi sejmowej oznajmiono rzezonemu Wydziałowi, że petycja wniesiona nie mogła przyjść już na porządek dzienny, następnie zaś pouczono tenże Wydział, w jaki sposób podobne petycje przedkładane być mają.

Na petycję gminy i obszaru dworskiego w Sokołowie, o odnowienie koncesyi na pobór myta od mostu na rzece Strypie, przekazaną Wydziałowi krajowemu, jako komisji, uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 21. Lipca 1880 r.; objaśniono petentów, że termin dotychczasowej komisji upływa dopiero we Wrześniu 1881 r., i wskazano zarazem sposób, w jaki podobne petycje, w myśl wydanych przepisów, wnoszone być mają.

Petycję p. Kajetana Zadurawicza, właściciela obszaru dworskiego w Rożnowie o koncesye na myto mostowe wniesioną w sposób niewłaściwy i z pominięciem przepisów okólnika przez Wydział krajowy w tym względzie

wydanego, przesłano Wydziałowi powiatowemu Śniatyńskiemu w celu objaśnienia petenta, w jaki sposób prośby tego rodzaju przedkładane być mają.

Na petycję gminy i obszaru dworskiego w Bukaczowcach, w powiecie Rohatyńskim, o odnowienie wygasłej koncesyi na pobór myta mostowego, oznajmiono, że sprawa ta nie była traktowaną w Wysokim Sejmie, i że chociażby to było nawet nastąpiło, Wydział krajowy nie mógłby być jej popierać ze swej strony.

Petycję Dimitra Horoszki z Płazowa w sprawie sporu jego z właścicielem obszaru dworskiego o przejazd do swych gruntów przez las dworski w Płazowie przesłano Wydziałowi powiatowemu Cieszanowskiemu w celu odesłania petenta do Władz w sprawie tej kompetentnych.

Petycję Sebastjana Półzięcia inwalidy wojskowego o udzielenie posady przy drogach krajowych załatwiono przesłaniem alegatów prośby Wydziałowi powiatowemu Rzeszowskiemu do urzędowania we własnym zakresie działania.

Petycję Aleksandra Chodorowskiego, pomocnika inżyniera okręgowego o udzielenie zaliczki na płacę załatwiono udzieleniem petentowi zapomogi w kwocie 50 zł.

Petycję ks. Antoniego Szersznika o zezwolenie mu na bezpłatny przejazd przez rogatkę krajową w Podwołoczyskach załatwiono powołaniem się na decyzję poprzednio w tej sprawie przez Wydział krajowy wydaną, w której zwrócono uwagę petenta na obowiązujące przepisy mytnicze, oraz na postanowienie §. 29. ustawy drogowej, wedle którego rozstrzygnięcie sporów co do uwolnienia od myta należy do zakresu działania władz rządowych.

Następujące petycje załatwił Wydział krajowy odmownie:

Petycję Abrahama Tiefenbrunna, byłego dzierżawcy myt krajowych w Krzyżu i Radwanie o zdjęcie z niego zarzutu złamania kontraktu co do dzierżawy myta w Radwanie i o zwrot kaucyi 400 zł., przyjętych na pokrycie strat, poniesionych przez fundusz krajowy, i petycję Wolfa Leizora Friedmanna i spółki, dzierżawców stacyi mytniczej w Buczaczu o zwolnienie ich z kontraktu.

Petycję Wydziału powiatowego Lwowskiego o udzielenie subwencji na budowę dojazdów do stacyi kolejowych Barszczowice i Glinna-Nawarya, załatwiono odmownie z uwagą, że gdy uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 13. Lipca 1880. r. ustawa o publicznych dojazdach kolejowych otrzyma sankcję Najwyższą, poda Reprezentacyi powiatowej sposobność do wzięcia inicjatywy w wybudowaniu dróg, wiodących do stacyi kolejowych w Barszczowicach i Glinnie-Nawaryi.

Następujące petycje załatwiono uwiadomieniem petentów, że przedmioty ich prośb nie były w Wysokiej Izbie traktowane.

Petycję Wydziału powiatowego Kołomyjskiego i petycję gminy Obertyna, o uznanie drogi wiodącej z Kołomyi na Obertyn, Potok złoty do Buczacza za krajową.

Petycję Wydziału powiatowego Brodzkiego, petycję gmin Pali-krowy, Styberówka, Jaśniszcze i Kutyszcze, petycję gminy i obszaru dworskiego w Nakwaszy i petycję gminy Załośce, — o uznanie za krajową drogi wiodącej z Brodów na Podkamień i Załośce do Tarnopola.

Petycję reprezentacji gminy miasta Sokala, petycję gminy Korczyn, petycję komitetu c. k. Galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, i Rady Oddziału Towarzystwa gospodarskiego w Bełzie, petycję zwierzchności gminy m. Tartakowa, tudzież petycję zwierzchności gminy wsi Tartakowa, o uznanie za krajowej drogi wiodącej z Krystynopola do Sokala.

Petycję gminy m. Piwniczny o uznanie drogi z Piwniczny do Szczawnicy za krajową.

Petycję gmin powiatów Wadowickiego, Myślenickiego i Żywieckiego o przyjęcie na fundusz krajowy drogi gminnej wiodącej od drogi krajowej Sucha-Zator do Biertowic.

Petycję L. Engländera, dzierżawcy myta mostowego na Dunajcu pod Niedzicą o opuszczenie czynszu dzierżawnego.

Petycję p. Michała Kuszniwicza, właściciela obszaru dworskiego w Matkowie, w powiecie Turczańskim, o udzielenie subwencji na budowę mostów w Matkowie.

Petycję gminy Nowosiółka Skałacka o udzielenie subwencji do budowy mostu na drodze gminnej wiodącej ze Skałatu do Podwołoczysk.

Petycję przełożonego obszaru dworskiego i urzędu gminnego w Hłudnie X. Walentego Mączki, proboszcza z Wesoły, zwierzchności gmin Wesoły i Barycza, tudzież zarządu dóbr Wesoła, Magierów i Ujazdy, — o udzielenie subwencji na budowę drogi komunikacyjnej pomiędzy drogą krajową Dynowsko-Sanocką w Nozdrzu a c. k. gościńcem rządowym w Baryczu i

Petycję gminy Zamarstynowa o udzielenie subwencji na rekonstrukcję drogi gminnej wiodącej ze Lwowa do Hołoska Wielkiego.

Co do ostatnich trzech petycyi oznajmiono petentom, że ewentualne ich prośby o udzielenie subwencji z dotacyi 1881. r., mógłby Wydział krajowy poddać rozpoznaniu tylko na podstawie warunków, przepisanych okólnikami Wydziału krajowego, normującymi rozdzielenie subwencji drogowych, w myśl odnośnych uchwał Wysokiego Sejmu.

Nakoniec petycję Rady powiatowej Horodeńskiej o zmianę ustawy drogowej złożono do akt, odnośnie do postanowienia Wysokiego Sejmu z dnia 13. Lipca 1880. r. odraczającego uchwalenie nowej ustawy drogowej.

E. Inne ważniejsze sprawy Departamentu IV.

W sprawie zapomogi, udzielonej z funduszu państwowego na wykonanie robót publicznych.

Ustawą państwową z dnia 11. Lutego 1880. D. p. p. Nr. 15., wyznaczony został na ulżenie nędzy w Galicyi kredyt w sumie 250.000 zł. w. a., który w myśl rzeczonyj ustawy mógł być użyty w części także na wykonanie robót publicznych w celu dostarczenia zarobku ludności, nawiedzonej niedostatkiem.

Wydział krajowy znając żądania i wnioski, przedłożone przez Wydziały powiatowe w odpowiedzi na przesłane im pytania w sprawie grożącego niedostatku, zalecił w odezwie swej z dnia 13. Lutego 1880. szczególniej opiece c. k. Prezydium Namiestnictwa, przy rozdzieleniu zapomogi państwowej powiaty klęską najbardziej nawiedzone, a wymieniwszy szczególnie ważniejsze roboty publiczne, mianowicie zaś roboty drogowe w tych powiatach, upraszał o użycie zapomogi państwowej na wykonanie robót

rzeczonych, i dostarczenie tym sposobem zarobku ludności niedostatkiem dotkniętej.

C. k. Prezydium Namiestnictwa postanowiło wedle możności uwzględnić wnioski, przedstawione przez Wydział krajowy.

Wedle odezw c. k. Prezydium Namiestnictwa asygnowano z funduszu zapomogi na wykonanie robót publicznych celem dostarczenia zarobku ludności niedostatkiem dotkniętej, tak subwencye bezzwrotne, jako też pożyczki bezprocentowe w 9 lub 10 równych ratach rocznych spłacać się mające, a mianowicie:

A. Subwencye bezzwrotne.

Powiatowi Krościeńskiemu, na dokonanie robót publicznych około drogi Żmigród-Grabie, tudzież w ogóle na roboty około dróg gminnych i powiatowych	2.000 zł.
„ Pilźnieńskiemu na dokonanie robót około drogi od gościńca pod Dębicą przez Latoszyn, Gumniska do Brzostka, tudzież drogi z Pilzna na Radomyśl do Zdziarca, również około dróg z Mchawy do Czarnej, z Pilzna do Wielopola i Zalazowej	1.000 „
„ Grodeckiemu, na dokonanie robót około dróg z Gródka do Jaryny i do Artyszczowa	2.000 „
„ Grybowskiemu,	
a) na roboty około drogi dojazdowej do stacyi kolejowej w Bobowie	2.000 zł.
b) na drogę z Florynki do Izbku granicy węgierskiej	2.500 „
razem	4.500 „
„ Jasielskiemu, na roboty około drogi z Siepietnicy do Swoszowej i drogi z Szerzyn ku Olszynom	3.000 „
„ Ropczyckiemu, na roboty około dróg gminnych z Sędziszowa do Pstrągowy, do Zawadki i do Czarnej, tudzież z Łączek do Małej	4.000 „
„ Kolbuszowskiemu, na roboty około drogi z Kolbuszowej na Raniżów do Sokołowa, a przytem także około dróg z Kolbuszowy do Maydanu i z Kolbuszowy do Sędziszowa	5.000 „
„ Mieleckiemu, na uregulowanie wód po lewej stronie drogi krajowej Dębicko-Tarnowskiej	2.000 „
„ Jarosławskiemu:	
a) na roboty około drogi Jarosławsko-Sieniawskiej	4.000 zł.
b) na roboty około drogi, prowadzącej przez gminę Dobra do Oleszyc	200 „
razem	4.200 „
„ Mościskiemu, na roboty około drogi dojazdowej do mostu na rzece Wiszni w gminie Podgaci, tudzież na drogę dojazdową w Słomiance	3.000 „

Powiatowi Tarnowskiemu:

	a) na roboty około drogi Zakluczyn-Zgłobice	2.000 zł.	
	b) na roboty około oczyszczenia i uregu-		
	lowania rzeki Żabnicy	1.000 „	
		razem	3.000 zł.
„	Rudeckiemu, na dokonanie robót publicznych około		
	naprawy drogi w Kołodrubach	500 „	
„	Myślenickiemu, na roboty około dróg z Naprawy		
	do Rapki i z Pcinia na Tokarnię do Jordanowa	2.000 „	
„	Bocheńskiemu:		
	a) na roboty około dróg z Niepołomic na Wolę ba-		
	torską do Sierosławiec, z Nieszkowiec przez Wiśnicz		
	do Poremby, i z Uścia solnego do Barczkowa,		
	wreszcie około drogi powiat. Łapanowskiej	3000 zł.	
	b) na roboty około naprawy wałów w okrę-		
	gu Niedarskim i Uścia solnego	1.000 „	4.000 „
„	Brzozowskiemu, na roboty około drogi Brzo-		
	zowsko-Nozdrzeckiej	2.000 „	
„	Żydaczowskiemu, na roboty około drogi z Mi-		
	kołajowa na Rozdół do Żurawna	2.000 „	
„	Rohatyńskiemu, na roboty około drogi od go-		
	ścińca Bursztyńsko-Stanisławowskiego do Bołszowca	1.500 „	
„	Tarnobrzeskemu, na naprawę przerwanych		
	w skutek ostatniego wylewu wałów	4.000 „	
„	Buczackiemu, na roboty około drogi z Buczacza		
	na potok Złoty ku Niezwiskom	2.500 „	
„	Staromiejskiemu, na roboty około drogi Fulsztyn-		
	Czaple i na rekonstrukcję dróg górskich	1.000 „	
„	Przemysłańskiemu,		
	a) na roboty około drogi z Zadwórze do Kamionki,		
	tudzież na rekonstrukcję dróg w ogóle	1.000 zł.	
	b) na budowę grobli w Mereszczowie	300 „	1.300 „
„	Nowo-Sądeckiemu,		
	a) na roboty około dróg gminnych z Sienny ku Woj-		
	narowie i z Witowic ku Jakóbkowicom	1.000 zł.	
	b) na roboty około dróg: Żałubińce, Siedlce, Jasienna,		
	Zawada, Jamnica-Kamionka, Naszacowice, Ol-		
	szana, Czarny Potok	1.000 zł.	2.000 „
„	Bobreckiemu, na roboty około drogi do stacji ko-		
	lei żelaznej w Chlebowicach wielkich na Bóbrkę, Strzałki		
	do granicy powiatu Przemysłańskiego	1.000 „	
„	Rzeszowskiemu:		
	a) na roboty około drogi Tyczyn-Jawornik	1.000 zł.	
	b) na zabezpieczenie zagrożonych przez		
	Wisłok gruntów włościańskich w Trze-		
	bownisku	600 „	1.600 „

Powiatowi Dąbrowskiemu, na roboty około dróg z Dąbrowy do Mędrzychowa i do Radgoszczy, tudzież z Otfinowa do Żelechowa	1.800 zł.
„ Stryjskiemu, na budowę tamy nad rzeką Stryj pod Chodowicami i Tatarskiem	300 „
„ Lwowskiemu, na roboty około murowanego dojazdu do stacji kolei Arcyksięcia Albrechta w Szczercu i około rekonstrukcyi dojazdu do stacji kolei Karola Ludwika w Barszczowicach oraz na rekonstrukcyę drogi prowadzącej przez Zamarstynów do Hołoska wielkiego	1.000 „
	<u>Razem 62.200 zł.</u>

B. Pożyczki bezprocentowe.

Powiatowi Krośnieńskiemu, na roboty około drogi Żmigród-Grabie, tudzież w ogóle na roboty około dróg gminnych i powiatowych	2.000 zł.
„ Pilźnieńskiemu, na roboty około drogi od gościńca pod Dębicą przez Latoszyn-Gumniska do Brzostka, tudzież drogi z Pilzna na Radomyśl do Zdziarza, również jak około dróg z Mchawy do Czarnej z Pilzna do Wielopola i Zalazowej	4.000 „
„ Gródeckiemu, na roboty około dróg z Gródka do Jaryny i do Artyszczowa	2.000 „
„ Samborskiemu, na roboty około drogi z Sambora ku powiatowi Mościskiemu, a przytem także około dróg z Neudorfu do Bereźnicy z Kalinowa do Łąki i około wykończenia drogi w Manastercu	3.000 „
„ Dąbrowskiemu, na roboty około dróg z Dąbrowy do Mędrzychowa i Radgoszczy, tudzież z Otfinowa do Żelechowa	5.000 „
„ Brzeskiemu, na roboty około drogi z Słotwiny ku Wiśle a przytem około dróg z Jurkowa do Witowic z Lustowic do Wróblowic i z Okocima do Biesiadek	5.000 „
„ Jaworowskiemu, na budowę drogi z Jaworowa do stacji kolejowej w Sądowej Wiszni	4.000 „
„ Gorlickiemu, na roboty około drogi z Biecza ku Rzepiennikowi marciszewskiemu i z Ropy do Blichnarki	5.000 „
„ Rzeszowskiemu, na roboty około drogi Tyczyn-Jawornik	4.000 „
„ Niskiemu, na roboty około drogi Jeźów-Rudnik-Krzeszów tudzież dróg Nisko-Ulanów i Ulanów-Rudnik	6.000 „
„ Mieleckiemu, na roboty około drogi od Bugaja-Gorki do Szczucina, tudzież około wykończenia wałów nad Wisłą i Wisłoką	2.000 „
„ Staromiejskiemu, na roboty około drogi Fulsztyn-Czaple i około drogi Terszów-Tycha	1.000 „

Powiatowi Przemyślańskiemu, na roboty około drogi z Zadzórcza do Kamionki, tudzież na rekonstrukcję dróg w ogóle	1.000	zł.
„ Nowo-Sądeckiemu, na roboty około dróg gminnych z Sienny ku Wojnarowi i z Witowic ku Jakóbkowicom	2.000	„
„ Tarnowskiemu, na roboty około oczyszczenia i uregulowania rzeki Żabnicy	4.000	„
„ Krakowskiemu, na roboty około drogi Tyniecko-Zabieżowskiej	1.600	„
„ Żółkiewskiemu, na roboty około drogi z Żółkwi przez Glińsko i Krechów do Bryszcza	1.000	„
„ Gminie Pietruszowa Wola, w powiecie Jasielskim, na roboty około miejscowej drogi gminnej	400	„
„ Gminie Dębowiec, w powiecie Jasielskim:		
a) na roboty około drogi gminnej Miejskowa, Sieniawa w terytorium gminy Dębowieckiej	400	zł.
b) na wykończenie drogi do Ciekłina w terytorium gminy Dębowieckiej	120	„
„ Gminie Komarno, w powiecie Rudeckim, na roboty około budowy drogi w Komarnie od kościoła na górne przedmieście	3.000	„
„ Gminie Krościenko Wyżne powiatu Krościenkiego na szutrowaniu drogi gminnej	500	„
„ Gminie Trzciana powiatu Krośnieńskiego na wybudowanie tamy nad rzeką Jasiołką	300	„
„ Gminie Huczko powiatu Dobromińskiego na roboty około drogi prowadzącej do Broniowic	500	„
„ Gminie Zarzecze powiatu Nadwórniańskiego na zabezpieczenie brzegów rzeki Prut w celu ochrony nadbrzeżnych gruntów od zalewów	500	„
	Razem	58.320 zł.

Oprócz powyższych subwencji bezzwrotnych i zaliczek zwrotnych udzieliło c. k. Prezydium Namiestnictwa, wedle informacji naszych, jeszcze niektóre dalsze zasiłki na wykonanie robót publicznych, celem dostarczenia zarobku ludności niedostatek cierpiącej, lecz o zasiłkach tych nie otrzymaliśmy dotąd uwiadomienia urzędowego.

W sprawie wyjednanania u c. k. Rządu przyjęcia na etat państwowy 4 dróg wojskowych w zachodniej Galicyi.

C. k. Namiestnictwo uwiadomiło nas, że c. k. Ministerstwo nie powzięło jeszcze żadnego postanowienia na ponowne przedstawienie nasze o przyjęcie do budżetu państwa kosztu całkowitego utrzymania dróg wojskowych Podgórsko-Bialskiej, Proszowsko-Niepołomickiej, Gdowsko-Gorlickiej i Gorlicko-Żmigrodzkiej.

W sprawie odbudowania drogi powiatowej Muszy-na-Krynica.

Zakład zdrojowy w Krynicy należy do najznakomitszych zdrojowisk kraju, a słynąc również po za granicami Galicyi, ściąga corocznie tysiące gości szukających zdrowia ze wszystkich ziem dawnej Rzeczypospolitej Polskiej, a także z sąsiednich Węgier, Niemiec i t. d.

Do zakładu tego dojeżdża się koleją Tarnowsko-Leluchowską do stacyi w Muszynie, zkąd prowadzi najpierw droga gminna przez miasto, a następnie droga powiatowa Muszyńsko-Krynicka, która do niedawna znajdowała się w tak opłakanym, a nawet niebezpiecznym stanie, że chorzy goście przybywający do Krynicy znużeni niewygodami przebytej drogi kamienistej i nierównej ciągle zanosili skargi, i zachodziła obawa, że napływ osób do zakładu, którym kraj chlubić się może, i który prócz balneologicznego ma także ekonomiczne znaczenie, zacznie się zmniejszać, i że mianowicie goście z pod rosyjskiego i pruskiego panowania zmuszeni będą dla uniknięcia trudów podróży, szukać obcych zdrojowisk, mających te same lub podobne własności lecznicze.

Wobec tego stanu rzeczy zachodziła konieczna potrzeba odbudowania drogi powiatowej Muszyńsko-Krynickiej.

Gdy atoli powiat Nowosądecki, w obrębie którego znajduje się droga rzeczona, ma stosunkowo bardzo liczną sieć dróg powiatowych i wydaje corocznie na ich utrzymanie znaczne sumy pochodzące z dodatku do podatków bezpośrednich — przeto niepodobna było żądać od tego uboższego powiatu, ażeby ponosił kosztą odbudowania drogi Muszyńsko-Krynickiej.

Wydział krajowy wzięwszy inicjatywę w tej sprawie, postanowił z tytułu naczelnego nadzoru nad drogami, ująć budowę tej drogi w ręce własne, delegować inżyniera do przeprowadzenia rzeczonej rekonstrukcyi w porozumieniu z Wydziałem powiatowym Nowosądeckim i c. k. Dyrekcyą domen i lasów, a dla pokrycia kosztów udzielić znaczniejszy zasiłek z dotacyi przeznaczonych przez Wysoki Sejm na subwencye drogowe, nadto zaś wyjednać u c. k. Ministerstwo rolnictwa odpowiedni zasiłek z dochodów zakładu zdrojowego w Krynicy.

Usiłowania Wydziału krajowego uwieńczone zostały pomyslnym skutkiem, albowiem c. k. Ministerstwo rzeczono po dłuższych rokowaniach, postanowiło udzielić na rekonstrukcyę drogi powiatowej Muszyńsko-Krynickiej subwencyę do wysokości kwoty 15.000 zł., z której pierwsze dwie raty po 3.000 zł. w łącznej kwocie 6.000 zł. już uiściło, trzecią ratę w kwocie 6.000 zł. uiści po ogłoszeniu ustawy skarbowej na rok 1881, a ostatnią ratę po ogłoszeniu takiejże ustawy na rok 1882.

Wydział krajowy pragnąc, ażeby droga wspomniana ze względu na przytoczone wyżej okoliczności, jako też dla zmniejszenia kosztów administracyi, jak najrychlej przebudowaną została, przystąpił do budowy już w jesieni 1879. roku i dokonał jej do dnia 1. Września 1880. roku tak, że droga cała oddaną została powiatowi Nowosądeckiemu dnia 4. Września 1880. roku do użytku publicznego.

Koszta rekonstrukcyi drogi na przestrzeni 9 kilm. 100 m., oraz budowy lub przebudowania 34 mostów, 44 sztuk poręczy nowych, 2.170 m. b. murów podtrzymujących i t. d., czyni 30.245 zł. 42 ct., a po potrąceniu dochodów niestałych w kwocie 216 zł. 56 ct. 30.028 zł. 85 ct., z których 15.000 zł. przypada na subwencyę rządową, dotąd jak nadmieniliśmy wyżej dopiero w kwocie 6.000 zł. wypłaconą.

Droga powiatowa Muszyńsko-Krynicka należy obecnie do najlepszych i najwygodniejszych dróg w kraju.

Wydział krajowy nie przestanie opiekować się nią i nadal, ażeby fundusze wydane na rekonstrukcję nie zostały zmarnowane przez zaniedbanie konserwacyi i droga rzeczona utrzymywana była odtąd w stanie odpowiednim jej znaczeniu.

W sprawie budowy dalszego ciągu drogi powiatowej z Podhajec ku kolei żelaznej w Haliczu.

W poprzednich sprawozdaniach z czynności podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że w obec trudności, stawianych przez powiat Rohatyński co do zbudowania dalszego ciągu drogi Podhajeckiej, również z uwagi, że powiaty Podhajecki i Stanisławowski oświadczyły się za budową drogi w kierunku na Meduchę: połączenie Podhajec z koleją żelazną za pomocą drogi bitej dałoby się najłatwiej w ten sposób przeprowadzić, gdyby gmina Meducha w powiecie Rohatyńskim, przez którą ta droga wiedzie w swym prostym kierunku do Halicza, została od tego powiatu odłączoną, a do powiatu Stanisławowskiego przyłączoną.

Gdy jednak odnośne wnioski Wydziału krajowego i komisji pracowniczej (Aleg. 31. i 160. do sprawozdań stenograf. Sejmu z r. 1880) nie zostały załatwione przez Wysoki Sejm dla krótkości czasu, a droga rzeczona w obrębie powiatu Podhajeckiego została już w roku zeszłym zbudowaną, gdy nadto Rada powiatowa Stanisławowska uchwałą z dnia 1. Lipca 1880 r. uznała drogę z Halicza przez Tustań do granicy powiatu Podhajeckiego za powiatową — przeto dla nieprzerywania budowy tak ważnej drogi, na którą udzielono z funduszu krajowego znaczne subwencye bądź na podstawie specjalnych uchwał Wysokiego Sejmu, bądź też z dotacyi, przeznaczonych przez Wysoki Sejm na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych — drogi, która zastąpiła poniekąd drogę z Monasterzysk do Halicza, uznanej za krajową ustawą z dnia 18. Grudnia 1868 r. (D. U. kr. Nr. 6. z 1869 r.) nie pozostawało nic innego, jak dalszemi zasiłkami przyjść w pomoc komitetowi, który prowadzi dalej budowę tej drogi na obecnem terytoryum powiatu Rohatyńskiego, a mianowicie w obrębie gminy Meduchy, która pragnie również przyłączenia jej do starostwa Stanisławowskiego i oczekuje jak najrychlejszego przeprowadzenia tej zmiany.

Wydział krajowy postanowił zatem przedłożyć Wysokiemu Sejmowi ponownie na obecnej sesyi wnioski względem niektórych zmian terytoryalnych, a między nimi względem wyłączenia miejscowości Meduchy z okręgu Sądu powiatowego w Bursztynie i z obrębu Starostwa Rohatyńskiego, a przydzielenia jej do okręgu Sądu powiatowego w Haliczu, tudzież do Starostwa Stanisławowskiego. Zanim to przyłączenie nastąpi, zamierza Wydział krajowy popierać budowę drogi powiatowej Podhajeckiej w sposób dotychczasowy — po przyłączeniu zaś Meduchy do powiatu Stanisławowskiego gotów jest użyć odpowiedniej pomocy reprezentacyi powiatu Stanisławowskiego, w celu wykończenia budowy drogi rzeczonej.

W sprawie rewizyi tras projektowanych kolei drugorzędnych z Dubowiec, a względnie ze Stanisławowa do Husiatyna i z Tarnopola do Husiatyna.

Dnia 15. marca 1880 r. odbyła się w biurze prezydialnem c. k. Namiestnictwa, komisya celem rewizyi tras projektowanych kolei drugorzędnych z Dubowiec, a względnie ze Stanisławowa do Husiatyna i z Tarnopola do Husiatyna.

W konferencyi tej, odbytej pod przewodnictwem J. E. p. Namiestnika wzięli udział: zastępcy kolei żelaznych Karola Ludwika i Czerniowie-

ckiej, delegat Ministerstwa wojny i Szef Dep. IV. jako delegat Wydziału krajowego.

Po przeprowadzeniu dyskusji złożył delegat Wydziału krajowego następującą deklarację:

„Zważywszy, że z pomiędzy projektowanych tras a mianowicie:

- a) Husiatyn-Stanisławów
- b) Husiatyn-Dubowce
- c) Husiatyn-Tarnopol

tylko pierwsza trasa stanowi ogniwo południowej linii kolejowej Husiatyn-Stanisławów-Zagórz-Nowy-Sącz-Żywiec, której uzupełnienie dałoby możliwość uzyskania dla płodów galicyjskich transportu o ile możliwości taniego, i zaspokojenia tym sposobem jednej z pierwszorzędných potrzeb ekonomicznych kraju;

Zważywszy, że potrzebę tę miał na oku Wysoki Sejm, wzywając rezolucją z dnia 29. maja 1875 r. Wysoki Rząd, aby poczynił kroki potrzebne dla umożliwienia i przyspieszenia budowy kolei z Husiatyna do Stanisławowa, lub innego punktu kolei Albrechta i z Zagórz przez Grybów, Żywiec do Bielska;

Zważywszy, że trasa z Husiatyna do Dubowce jako wpadająca do kolei Czerniowieckiej nie ma warunków linii niezależnej, któraby mogła stanowić ogniwo kolei południowej, mającej konkurować z koleją Karola Ludwika i Czerniowiecką;

Zważywszy, że projektowana trasa Husiatyn-Stanisławów nie dochodzi do tego miasta, a względnie do kolei Albrechta, lecz wpada do Czerniowieckiej kolei w Chryplinie, wskutek czego przestrzeń Chryplin-Stanisławów nie miałaby należytej wartości dla kolei Husiatyńsko-Stanisławowskiej, gdyby użytkowanie z niej miało być zależnem od kolei Czerniowieckiej;

Zważywszy, że w obec pierwszorzędnego znaczenia linii Husiatyn-Stanisławów dla kraju, trasa Husiatyn-Tarnopol ma tylko znaczenie arteryi ściągającej ruch na kolei Karola Ludwika, i że jakkolwiek przeciw budowie tej nowej arteryi, jako w ogóle zwiększającej sieć kolei galicyjskich, nie ma nic do zarzucenia, zwłaszcza jeżeli uwzględnić będzie interesa lokalne, to jednak zbudowanie tej linii bez równoczesnego zbudowania linii Husiatyn-Stanisławów przyniosłoby szkodę krajowi przez zmonopolizowanie całego ruchu na kolei Karola Ludwika, i odwrócenie takowego od linii południowej, mającej uwolnić kraj od dziś ciężącego zgubnego dlań monopolu;

Zważywszy, że uzupełnienie linii południowej przez zbudowanie linii Husiatyn-Stanisławów, oraz reszty ogniw brakujących tylko w takim razie odpowiedziałoby w zupełności potrzebom i życzeniom kraju, gdyby zarząd tej kolei prowadził politykę taryfową, zgodną z ekonomicznymi interesami kraju;

Zważywszy, że w razie gdyby obok kolei Husiatyn-Stanisławów budowaną być miała kolej Husiatyn-Tarnopol przez kolej Karola Ludwika, nadarza się c. k. Rządowi sposobność uwzględnienia życzeń kraju, czyniąc udzielenie koncesyi na budowę linii Tarnopol-Husiatyn zależnem od uregulowania taryf kolejowych na całej linii Karola Ludwika w myśl rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875, udzielonej pismem z dnia 29. maja 1875 l. 476/S. c. k. Prezydium Namiestnictwa, a wzywającej Wy-

soki Rząd, aby wpływał na zgodne z interesami ekonomicznymi kraju uregulowanie taryf na kolejach galicyjskich ;

Zważywszy, że trasa Husiatyn-Stanisławów pomija tak ważne punkta jak miasteczko Kopeczyńce i miasto Czortków, oba położone u węzła czterech dróg bitych, trasa zaś Husiatyn-Tarnopol prowadzi środkiem stepu, nie dotykając miast i miasteczek, a tem samem nie oglądając się wcale na interesa miejscowe ;

Zważywszy nakoniec, że stacje kolejowe zakładane być winny ile możliwości w samych miastach i miasteczkach, będących środkowymi punktami ruchu okolicznego, delegat Wydziału krajowego imieniem Reprezentacyi krajowej:

I. Popiera jak najusilniej przyjęcie trasy Husiatyn-Stanisławów ;

II. Oświadcza się przeciw trasie Husiatyn-Dubowce ;

III. Zastrzega, aby w obec podniesionego powodu, że względy oszczędności wskazują korzystanie z przestrzeni Chryplin-Stanisławów dla trasy Husiatyńsko-Stanisławowskiej, kolei tej zawarowaną była zupełna niezależność na kolei Czerniowieckiej co do dowolnego użytkowania z przestrzeni Chryplin-Stanisławów ;

IV. Nie występując w zasadzie przeciw budowie linii Tarnopol-Husiatyn oświadcza się jednak kategorycznie przeciw koncesjonowaniu tej linii w takim wypadku, gdyby budowa tej linii utrudniała lub wykluczała budowę linii Husiatyn-Stanisławów ;

V. Uprasza, aby c. k. Rząd przy uzupełnieniu południowej linii kolei galicyjskich zastrzegł sobie jak najszerszy wpływ na taryfy tej kolei ;

VI. Uprasza, aby c. k. Rząd ewentualne udzielenie koncesyi na kolei Husiatyn-Tarnopol uczynił zawistem od uregulowania taryf na całej linii kolei Karola Ludwika w myśl rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875.

VII. Wyraża życzenie, ażeby trasa Husiatyn-Stanisławów nie pomijała Kopeczyniec i zbliżyła się do Czortkowa, trasa zaś Husiatyn-Tarnopol nie szła stepem, lecz trzymając się bądź Mikuliniec, Trembowli i Kopeczyniec, bądź też przecinała Skałat, Grzymałów, Chorostków.

VIII. Wyraża życzenie, ażeby dworce kolejowe zakładane były w samych miastach i miasteczkach, w szczególności zaś ażeby stacje kolei żelaznych w Kopeczyńcach, Czortkowie i Buczaczu o ile być może zbliżone były do miast samych, przyczem oświadcza, iż gdyby mimo ustanowienia stacyi w Czortkowie pożądane było pozostawienie projektowanej stacyi w Siemakowcach, kombinacya ta nie byłaby w sprzeczności z interesem krajowym.

Sprawa odprowadzenia
wód po obu stronach
drogi krajowej
Dębicko - Tarnobrzeskiej.

Wydział krajowy przedstawił Wys. Sejmowi w sprawozdaniu z czynności za czas od 1. Czerwca 1878. do 31. Grudnia 1879. r. na str. 79. stan sprawy odprowadzenia wód po obu stronach drogi krajowej Dębicko - Tarnobrzeskiej, odnośnie do uchwały z dnia 17. Października 1878. r., którą Wys. Sejm upoważnił Wydział krajowy do udzielenia z funduszu krajowego na uregulowanie wód po lewej stronie rzeczonyj drogi subwencyi w kwocie 2000 zł., na uregulowanie zaś wód po prawej stronie tejże drogi subwencyi w kwocie 8000 zł. pod następującymi warunkami :

- a) strony interesowane zawiążą spółkę wodną wedle ustawy krajowej z dnia 14. Marca 1875. r. i przedłożą statut spółki do zatwierdzenia Wydziału krajowego;
- b) w statucie spółki musi być oznaczony termin ukończenia robót odwodniających;
- c) udzielenie subwencji 2000 zł. i 8000 zł. czyni się zawisłem od tego, jeżeli c. k. Rząd taką samą subwencją na wykonanie rzeczonych robót udzieli.

Wydział krajowy uczynił z swej strony wszystko, ażeby tę sprawę posunąć naprzód w granicach warunków przez Wys. Sejm położonych; lecz pomimo udzielenia odpowiednich wskazówek co do ułożenia statutu zawiązać się mającej spółki wodnej i potrzeby przerobienia projektów przedłożonych, oraz ofiarowanej przez nas pomocy technicznej, pomimo wyjednania zasiłku rządowego na odprowadzenie wód po lewej stronie drogi Dębicko-Tarnobrzskiej w kwocie 2000 zł., i oświadczenia c. k. Namiestnictwa, że nie omieszka poprzeć jak najusilniej u c. k. Ministerstwa całej sprawy, skoro przedłożone zostaną plany i kosztorysy, niemniej też statut spółki wodnej, pomimo wszelkich ułatwień i licznych upomnień, dotąd nie stało się zadość warunkom, z jakimi subwencya krajowa ograniczoną została, a w szczególności nie nastąpiło zawiązanie spółki wodnej ani dla odprowadzenia wód po lewej stronie drogi Dębicko-Tarnobrzskiej, ani też dla uregulowania wód po prawej stronie drogi rzeczonyj.

Powodem tego ociągania się, zdaje się być głównie ta okoliczność, że wykonanie projektowanych regulacyj wymagałoby nakładu około 40.000 zł. przy regulacji wód po lewej stronie drogi Dębicko-Tarnobrzskiej, a przeszło 360.000 zł. przy regulacji wód po prawej stronie tejże drogi, tak że po potrąceniu subwencji krajowej i rządowej, której uzupełnienia spodziewać się można, przypadłyby na strony interesowane jeszcze znaczne datki konkurencyjne.

Uchwałą z dnia 22. Lipca 1880. r. powziętą przy rozprawie budżetowej nad Rubr. XIII. budżetu krajowego na rok 1881., wstawił Wysoki Sejm jako dodatkową subwencją na odprowadzenie wód po lewej stronie drogi Dębicko-Tarnobrzskiej kwotę 4000 zł. — na poczet zaś subwencji 8000 zł. przyrzeczonej uchwałą Wys. Sejmu z dnia 17. Października 1878. r. na odprowadzenie wód po prawej stronie drogi Dębicko-Tarnobrzskiej połowę tej subwencji, tj. kwotę 4000 zł. z uwagą, że „prawidłowe zużycie większej kwoty z owej subwencji w ciągu roku 1881., nie jest możliwem“.

W obec tej uchwały i w przypuszczeniu, że wstawione przez Wys. Sejm kwoty subwencyjne zostaną zrealizowane w ciągu 1881. r. po dopełnieniu warunków wskazanych, zamieścił Wydział krajowy w preliminarzu na 1882. r. kwotę 4000 zł. jako drugą połowę uchwalonej przez Wysoki Sejm dnia 17. Października 1878. r. subwencji na odprowadzenie wód po prawej stronie drogi krajowej Dębicko-Tarnobrzskiej.

W sprawie regulacji Sanu
między Przemyślem
a Składem Solnym.

C. k. Ministerjum spraw wewnętrznych, uznając słuszność zapatrywań Wydziału krajowego, w sprawie projektu regulacji Sanu pomiędzy Przemyślem a Składem Solnym, podanych do wiadomości Wysokiego Sejmu

w zeszłorocznem sprawozdaniu na str. 80., a wyrażających obawę, ażali przeprowadzenie rzeczony regulacyi, wedle projektu rządowego, nie wywrze szkodliwego wpływu na okolice niżej położone, poleciło reskryptem z dnia 9 Września 1879. r., udzielonym w treści Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 11. Lutego 1880. r., ażeby w celu rozwiązania podniesionych wątpliwości, przeprowadzone były jak najgruntowniejsze badania przez inżyniera c. k. Namiestnictwa przy współdziałaniu inżyniera Wydziału krajowego.

C. k. Namiestnictwo zarządziło studia odnośne, które jednak zdaniem Wydziału krajowego, nie były wystarczające dla osiągnięcia celu zamierzonego, zwłaszcza, że w kwestyi tak ważnej, i w obec doświadczeń, jakich dostarczyły w ostatnim czasie straszne zniszczenia, zrządzone wylewami rzek w obrębie Monarchii austro-węgierskiej, nie można być dość oględnym, przewidującym i ścisłym przy wykonaniu badań, mających na celu przekonanie się, czyli projektowana częściowa regulacya rzeki nie wywrze szkodliwego wpływu na okolice niżej położone.

W odpowiedzi na odnośne przedstawienia nasze, czynione w ciągu 1880. r., oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że c. k. Ministerstwo orzekło, iż studia względem zamierzonej regulacyi Sanu pomiędzy Przemyślem a Składem Solnym na razie wykonane być mają w myśl rozporządzenia Ministeryalnego z dnia 9. Września 1879. r.

Gdy z wyrażenia „na razie“ przypuszczać można, że c. k. Ministerstwo nie wyklucza potrzeby dodatkowych studyów przez Wydział krajowy proponowanych, gdy z drugiej strony Wysoki Sejm uchwałą z dnia 17. Lipca 1880. r. zakomunikowaną c. k. Prezydium Namiestnictwa, i następnie dwukrotnie c. k. Namiestnictwu przypominaną, wezwał c. k. Rząd, „aby do regulacyi Sanu pomiędzy Przemyślem a Składem Solnym jak najrychlej przystąpił“, upraszał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo o jak najrychlejsze oznajmienie:

1. czy studia zarządzone zostały już ukończone?
2. w jakim razie przedsięwzięte będą ewentualnie stndya dodatkowe przez Wydział krajowy proponowane?
3. kiedy zamierza c. k. Rząd przystąpić do regulacyi Sanu pomiędzy Przemyślem a Składem Solnym?

Na pytania powyższe nie otrzymaliśmy dotąd odpowiedzi.

W przypuszczeniu atoli, że c. k. Rząd przystąpi do wspomnianej regulacji w ciągu roku 1881. i w nadziei, że w myśl rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 17. lipca 1880 r. przeprowadzac ją będzie spieszenie i energicznie, że zatem dwie pierwsze raty z subwencyi 50.000 zł. w. a., uchwalonej przez Wysoki Sejm dnia 29. Sierpnia 1877., wstawione do budżetu krajowego na rok 1881. w kwocie 14.286 zł. zrealizowane zostaną, zamieścił Wydział krajowy w preliminarzu na rok 1882. kwotę 7.143 zł. jako trzecią ratę subwencyi na regulację Sanu między Przemyślem a Składem Solnym.

W sprawie regulacyi rzek w ogólności.

W zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności na str. 84. podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, w jaki sposób poruszył ponownie sprawę regulacyi rzek galicyjskich wedle pewnego planu i systemu.

Odezwą z dnia 11. Lutego 1880 r. uwiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że c. k. Ministerstwo podziela w zupełności zapatrywanie się Wydziału krajowego pod względem ważności uregulowania rzek galicyjskich, i jest również zdania, że wnioski w tym przedmiocie nie mogą się ograniczać na sam przedmiot i obszar przeprowadzić się mających regulacji rzek, gdyż jak z natury rzeczy wynika, wskazane być muszą potrzebne do tego fundusze, mniema jednak, że przedewszystkiem rozchodzi się w tej sprawie, o kwestę zasadniczą, dotyczącą oświadczenia się Wysokiego Sejmu co do poniesienia części kosztów regulacji rzek według normy, któraby miejscowym stosunkom odpowiadała, — która to kwestya rozwiązana być może bez poprzedniego sporządzenia szczegółowych projektów, i że jest interesem kraju, ażeby Wysoki Sejm powziąć mógł jak najspieszniej zasadniczą uchwałę pod względem przyczyniania się kraju do potrzeb regulacyjnych.

Alegat XIX.

W odpowiedzi na tę propozycję przedłożył Wydział krajowy c. k. Ministerstwu za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa załączony memoriał /, w którym podzieliwszy wszystkie w naszym kraju potrzebne roboty regulacyjne na sześć głównych kategorii, a mianowicie: 1. regulacje dla spławności przez sprostowanie i ustalenie koryta rzeki; 2. obwałowania rzek uznanych za spławne w zachodniej części kraju; 3. regulacje tak dla spławności jako też dla zmniejszenia wylewów i zabezpieczenia brzegów; 4. regulacje przedsiębrane głównie w celach melioracyjnych, połączone przytem w wielu razach z uregulowaniem koryta rzeki dla spławu; 5. regulacje górskich potoków, czyli w ogólności tak zwane roboty górskie i zalesienia w celu zmniejszenia wylewów i uregulowania stanu wody w rzekach; 6. regulację rzek połączoną z budową kanałów spławnych dla statków w celu utworzenia nowych dróg wodnych — i wymieniwszy szczegółowo te roboty oraz skreśliwszy dotychczasowe postępowanie c. k. Rządu w tak żywotnej sprawie kraju i państwa podał Wydział krajowy warunki, pod jakimi mógłby przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek względem udziału funduszu krajowego i odpowiedniej ingerencji Reprezentacji krajowej w przeprowadzeniu robót regulacyjnych.

Jakkolwiek od wniesienia naszego memoriału upłynęło już kilka miesięcy, nie upominaliśmy się dotąd powtórnie o odpowiedź, będąc z jednej strony przekonani, że gruntowne i wyczerpujące zbadanie wniosków naszych przedstawionych rozwadze c. k. Rządu wymaga dłuższego czasu, z drugiej zaś strony mając zapewnienie c. k. Namiestnictwa dane w odezwie z dnia 3. grudnia 1880 r., że decyzja c. k. Ministerstwa w tym przedmiocie udzieloną będzie Wydziałowi krajowemu w swoim czasie.

Z tej samej przyczyny nie nalegaliśmy dotąd na załatwienie rezolucji Wysokiego Sejmu z dnia 28. Czerwca 1880. r. wzywającej c. k. Rząd „aby program regulacji rzek galicyjskich jak najrychlej wypracował i komu należy przedłożył“.

F. Drogi krajowe.

Znane Wysokiemu Sejmowi reformy zaprowadzone w latach poprzednich, w zarządzie dróg krajowych, co raz ściślej przestrzegane, pozwalają też co raz głębszego wnikania we wszystkie szczegóły administracji.

W dalszym ciągu okólnika z dnia 14. Października 1879. normującego kontrolę inżynierów nad podwładną im służbą drogową, podanego do wiadomości Wysokiego Sejmu w zeszłorocznym sprawozdaniu z czynności (na str. 85.) zaprowadził Wydział krajowy okólnikiem z dnia 18. Marca 1880. r. l. 11945 jak najściślej określoną kontrolę, tak nad czynnościami drożników, jako też nad drobniejszemi robotami własnego zarządu.

Dostrzeżone w ciągu roku nieprawidłowości służbowe u trzech konduktorów zniewoliły Wydział krajowy do oddalenia winnych i zastąpienia ich nowymi konduktorami.

Osobiste inspekcye Szefa departamentu IV., otrzymywane raporty służbowe, jako też zasiągane informacje poufne świadczą, że stan dróg krajowych z końcem roku 1880. był w ogóle zadowolający, co tem trudniejszym było do osiągnięcia, że zaniechane być musiały niektóre roboty konserwacyjne z przyczyny użycia części dotacyi z 1880. r. na pokrycie kosztów niektórych robót preliminowanych na 1879. r. a z powodu słyoty, oraz ciężkiej i długotrwałej zimy wykonanych dopiero w 1880. r. lub kolaudowanych już po upływie pierwszego kwartału rzeczzonego roku, kiedy przy wypłacie ostatecznych należności nie można już było korzystać z kredytu 1879. r.

W skutek powyższych okoliczności zmuszeni byliśmy zaoszczędzić z dotacyi przeznaczonych przez Wysoki Sejm na konserwację dróg krajowych w 1879. r. kwotę 27.425 zł., którą wykazujemy w odnośnym zamknięciu rachunkowym.

A). Rekonstrukcja dróg krajowych z okresu przedautonomicznego.

Oprócz zwykłych robót konserwacyjnych wykonano w ciągu 1880. roku następujące roboty rekonstrukcyjne na drogach dawnych:

1. Na drodze Zakluczyn - Sącz - Niedzica.

- a) Wykonano w zupełności przełożenie drogi w Jazowsku, połączone z regulacją rzeki Dunajca, tamże na przestrzeni 2 kilometrów;
- b) przełożono drogę w Ochotnicy (w 70. klm.), w skutek czego dawna droga z 470 m. b. skróconą została na 330 m. b.;
- c) przebudowano drogę w 72. 73. 79. i 83. klm. celem nadania jej regularnych spadków i normalnej szerokości oraz wzmocnienie pokładu kamiennego;
- d) odbudowano częściowo most na Popradzie pod Starym Sączem, nabyty od funduszu religijnego, a uszkodzony przez lody wiosenne.

Droga Zakluczyn - Sącz - Niedzica znajduje się w ogóle w bardzo trudnych warunkach. Droga ta prowadząc górami, przechodząc przez większe rzeki jak Poprad, Dunajec, Kamienica, Ochotnica i setki dzikich górskich potoków, przytem będąc założoną i budowaną w dawniejszych czasach z pomięciem zasad technicznych, do niedawna jeszcze była trudną do przebycia i tylko z nazwy uchodziła za drogę krajową.

Przeprowadzone w ciągu ostatnich pięciu lat roboty większych rozmiarów, jak zupełne przełożenie drogi w Jazowsku, Gołkowicach, Kłodnie, Ochotnicy, przeprowadzona gruntowna rekonstrukcja innych przestrzeni, mająca na celu zmniejszenie i unormowanie spadków, doprowadzenie drogi do normalnej szerokości, wzmocnienie pokładu kamiennego — wybudowanie większych mostów, doprowadziły do tego, że obecnie cała przestrzeń między Nowym Sączem a Krościenkiem, na długości 46 klm., uważaną być może za zupełnie odpowiednią i dobrą pierwszorzędną drogę. A jest to przestrzeń najważniejsza, gdyż łączy stacje kolejowe w Nowym i Starym Sączu ze zdrojowiskami w Szczawnicy.

2. Na drodze Krościenko - Szczawnica.

Uporządkowano część tej drogi prowadzącej przez zakład zdrojowy w Szczawnicy.

3. Na drodze Tarnopol-Podwołoczyska.

Przestrzeń drogi tej między Tarnopolem a Smykowcami stanowi jej część najważniejszą, bo wspólną także drogom krajowym, wiodącym do Zbaraża i Kopeczyniec. — W roku 1880. wspomniana przestrzeń wynosząca 9 kilom. została przebudowaną bądź zmianą, bądź wzmocnieniem pokładu kamiennego, uregulowaniem szerokości drogi i spadu wód.

4. Na drodze Jarosław - Bełzec.

Przez znacznie zwiększoną od lat kilku konserwę kamienną, uregulowanie spadku wód, doprowadzono całą tę drogę 73.218 klm. długą do stanu odpowiedniego, tak, że pomimo stale znacznej frekwencji i znacznego ruchu handlowego, ilość konserwy kamiennej na rok 1881. mogła już być zmniejszoną.

5. Na drodze Stanisławów - Bursztyn.

W czasie przejścia lodów z wiosną 1880. r. most w Haliczu na Dniestrze 225 m. b. długi, w roku 1854. wybudowany, na znacznej długości został zniszczony. W skutek tego zarządzono odbudowanie części mostu w długości 140 m. b. kosztem 15.250 zł., zaś część pozostałą, mogącą jeszcze służyć jakiś czas, pozostawiono na razie w dawnym stanie.

B) Budowa i rekonstrukcja dróg, uznanych za krajowe w okresie autonomicznym.

I. Roboty wykonane.

W ciągu 1880 r. wykonano następujące roboty w tym dziale:

1. Na drodze Lwów - Stojańów.

- a) Wybudowano w zupełności 3 klm.;
- b) wypalono cegły 2,076.160 sztuk;
- c) dowieziono kamienia na drogę 4.075 m. sz.;
- d) wybudowano most na Bugu 150 m. b. długi;
- e) wykonano roboty ziemne na 5 dalszych kilometrach;
- f) przygotowano materiał potrzebny na budowę mostów.

2. Na drodze Przeworsk - Szklary.

Wykończono w zupełności 5.068 klm., tak, że cała przestrzeń do Kańczugi, wynosząca 11.068 klm. jest już gotową. Dalsze 240 m. w samem

mieście Kańczudze wybudowane zostaną w ciągu roku 1881, a to na skutek petycji tej gminy, przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu przekazanej.

3. Na drodze Grzymałów - Suchostaw.

- a) Wybudowano 4.550 klm. nowej drogi;
- b) wykonano roboty ziemne na końcowych 8 kilometrach;
- c) przysposobiono kamień do dalszej budowy, z którego dowieziono na drogę około 6.000 m. s.

4. Na drodze Zborów - Załośce.

- a) Wybudowano w zupełności 4.300 klm.;
- b) wykonano roboty ziemne na końcowych 8 kilometrach;
- c) nałamano kamienia 7.000 m. s.;
- d) dowieziono na drogę kamienia 600 m. sz.;
- e) przysposobiono materiały do budowy mostów.

5. Na drodze Smykowce - Grzymałów.

- a) Zrekonstruowano całkowicie 11.400 klm.;
- b) przygotowano materiały i rozpoczęto rekonstrukcję na dalszych 8 klm.

Wydatki, poszczególnione w dziale A) i B) mieszczą się w granicach sumy, na ten cel przez Wysoki Sejm na rok 1880. przeznaczonych.

II. Roboty projektowane.

W roku 1881. zamierzamy wykonać następujące roboty:

1. Na drodze Lwów - Stojanów.

Prowadzić budowę z dwóch punktów, t. j. od Zboisk ku Kamionce Strumiłowej i od Kamionki ku Stojanowu:

- a) Na pierwszym z tych punktów zarządzoną została dostawa kamienia w ciągu lat dwóch, potrzebnego do budowy pierwszych 15 kilometrów. Oprócz tego między Zboiskami a Kamionką mają być prowadzone roboty ziemne — głównie nasypy — na przestrzeni tak zwanych błot torfowych między Żydatyczami a Podliskami.

Również będziemy usiłowali dla ułatwienia komunikacji z zakładem rolniczym w Dublanach wybudować pierwsze półtora kilometra drogi, wiodące od drogi rządowej w Zboiskach ku Malechowu.

- b) Na przestrzeni między Kamionką a Stojanowem zamierzamy wykończyć w zupełności 9.800 klm. drogi między Łanami a Zalesiem; nadto produkować cegłę i kamień dla przestrzeni między Sapieżanką a Łanami, tudzież wykonać część robót ziemnych między Zalesiem a Chołojowem.

2. Na drodze Przeworsk - Kańczuga.

Wykonać budowę 242 m. b. drogi w m. Kańczudze między rynkiem a koszarami żandarmeryi.

3. Na drodze Zborów - Załośce.

Prowadzić dalszą budowę między Olejowem a Załościami na przestrzeni 11 kilometrów.

4. Na drodze Grzymałów - Suchostaw.

Wykończyć budowę ostatnich 8 kilometrów między Chorostkowem a Suchostawem.

5. Na drodze Smykowiec - Grzymałów.

Prowadzić dalszą rekonstrukcją na pozostałych 11.600 kilometrach.

Drogi ze Smykowiec do Kopeczyniec (Suchostawu) i ze Zborowa do Załoziec wykończone być miały, wedle zeszłorocznego sprawozdania Wydziału krajowego, w ciągu 1881. r.

Wysoki Sejm preliminowaną przez Wydział krajowy na ten rok dotację na „nowe budowy i rekonstrukcje dróg“ w sumie 200.000 zł. zniżył z powodu braku funduszków do sumy 150.000 zł., w skutek czego budowa dróg krajowych, zastosowana do środków rozporządzalnych, nie mogła postępować w rozmiarach pierwotnie zamierzonych, przeto też i wykończenie dróg wyżej wymienionych nastąpi dopiero w ciągu 1882. r. Gdy zaś Wydział krajowy w zeszłorocznym sprawozdaniu z czynności swoich, za czas od 1. Czerwca 1878. do 31. Grudnia 1879. r. str. 87—88 przedstawił Wysokiemu Sejmowi, że z pomiędzy linii, uznanych za krajowe, budowa przestrzeni dróg krajowych z Kańczugi do Szklar, z Niska do Nadbrzezia i z Borszczowa do Jezierzan do czasu późniejszego winna być odroczone, a Wysoki Sejm uchwałą z dnia 21. Lipca 1880. r. sprawozdania te przyjął do wiadomości, przeto wypadnie ograniczyć się w ciągu 1882. r. do budowy dróg krajowych, uznanych za względnie naglejsze.

Rok 1883. zostanie już wykończoną, w przeważnej części, budowę sieci dróg krajowych przez Wysoki Sejm uchwalonych.

W obec tego stanu rzeczy zajdzie potrzeba zorganizowania administracji prowincjonalnej przez utworzenie nowych okręgów drogowych, zastosowanych do linii nowo zbudowanych i całej sieci dróg krajowych.

Oдноśny projekt przedłożymy Wysokiemu Sejmowi w roku przyszłym.

G. Myta na drogach krajowych.

Licytacje na dzierżawę dochodów mytniczych.

Z końcem r. 1880. upływał termin dzierżawny na 16stu stacjach mytniczych.

Na dalszą dzierżawę tych stacji rozpisane zostały licytacje w formie, praktykowanej w latach poprzednich.

Łączna cena wywołania, na podstawie czynszów płaconych podług ostatnich kontraktów, wynosiła kwotę 23.463 zł. po zatwierdzeniu ofert najkorzystniejszych, jakimi często bywały oferty podane przed licytacją wprost do Wydziału krajowego, ostateczny rezultat zapewnia czynsz roczny w kwocie 23.885 zł. w. a.

Nadwyżka przeto spodziewanego dochodu z pomienionych stacji na rok 1881. i na lata bezpośrednio następujące wynosi rocznie 422 zł.

Nadto, skutkiem oddzielnych zarządzeń, wydzierżawiono w r. 1880. następujące myta :

w Radwanie, pod Dąbrową, po zerwaniu kontraktu przez byłego dzierżawcy;
 w Podzagórniu i Chełmku, powiatu Chrzanowskiego, gdzie czasowo prowadzonym był własny zarząd;
 w Kozaczówce i Babińcach, po sprawdzeniu zmian miejscowych stosunków, powodujących rozwiązanie pierwotnego kontraktu;
 wreszcie nowe myta na stacyach:
 Staromieście pod Rzeszowem i Krzywe-Panasówka, w powiecie Skałackim;
 w trakcie licytacji, z końcem r. 1880. pozostały myta:
 pod Przeworskiem w powiecie Łańcuckim;
 w Kluwińcach, w powiecie Husiatyńskim, w Młynowcach i Kudobińcach, powiatu Złoczowskiego.

Rezultat administracji
 myt krajowych.

W poprzednim sprawozdaniu, Wydział krajowy wykazał Wysokiemu Sejmowi, że dochód z myt na drogach krajowych, w r. 1879. spodziewanym był w przybliżonej kwocie . . . . . 197.943 zł.
 Zamknięcie ksiąg rachunkowych z tego roku wykazuje, że dochód powyższy w rzeczywistości uczynił . . . . . 203.779 „
 że zaś ogólny dochód w r. 1878. przyniósł . . . . . 195.506 „
 wzrósł więc w roku 1879. o kwotę . . . . . 8.273 „

W r. 1880. dochód spodziewanym był w przybliżeniu już w zwiększonej kwocie 221.000 zł.; cyfrę jednak prawdziwą wykaże dopiero zamknięcie ksiąg rachunkowych, według obliczenia doraźnego dziś już twierdzić można, że dochód w r. 1880. skutkiem zaprowadzenia nowych stacji mytniczych wzrósł do kwoty 224.000 zł.

Podług kontraktów dzierżawnych i zatwierdzonych ofert licytacyjnych na rok 1881. ogólna cyfra zakontraktowanych czynszów dzierżawnych ze 132ch myt krajowych, wynosi kwotę 221.631 zł. Nadto w ciągu roku bieżącego nastąpi jeszcze wydzierżawienie czterech nowych stacji prowadzonych dotąd prowizorycznie we własnym zarządzie.

Nowo zaprowadzone myta.

W miarę postępu budowy nowych dróg krajowych, zaprowadzono pobór opłat mytniczych;
 przy drodze Dynów-Przeworsk: na stacji drogowo-mostowej, pod Przeworskiem;
 na drodze Zborów-Załoście:
 w Młynowcach od mostu na rzece Strypie;
 i w Kudobińcach myto drogowe;
 wreszcie przy drodze z Grzymałowa do Chorostkowa myto drogowe w Kluwińcach.

Budowa, zakupno i reperacye domków mytniczych, zapory rogatkowe i godła krajowe.

Zbudowano domki mytnicze na stacyach:
 w Młynowcach i Kudobińcach zarządzono budowę;
 w Niezwiskach, Haliczu i w Chełmku;
 zakupiono od byłego dzierżawcy domek w Wulce zapałowskiej;
 wreszcie, uskuteczono reperacye domków:
 w Demianowie, Brzesku, Stawczanach, Maszkowicach i w Kozowie.

Przytem, w miarę potrzeby, zarządzono budowę lub reperację zapór rogatkowych i sprawiono dla stacyi mytniczych 60 godeł krajowych.

Własny zarząd dochodów mytniczych i czasowe sekwestracje.

We własnym zarządzie pobierano czasowo dochody mytnicze na stacyach:

w Podzagórniu, Chełmku, oraz na stacyi Krzywe-Panasówka dla braku odpowiedniej konkurencji licytacyjnej;

w Staromieściu (pod Rzeszowem) w Młynowcach i w Kudobińcach, a także pod Przeworskiem, celem wypróbowania wartości tych stacyi.

Czasowe sekwestracje, z powodu zaległości dzierżawnych, prowadzono na koszt i stratę dzierżawców:

w Radwanie pod Dąbrową, w Ujściu biskupiem, w Kozaczówce i Babińcach, i w Kutcach (pod Zbarażem).

Zaległości w dochodach mytniczych.

Zamknięcie rachunkowe z r. 1879. wykazuje zaległości w dochodach mytniczych w kwocie 1.390 zł. 90 ct.

Z tego przypada: na myto w Rzyskach, powiatu Mieleckiego 200 zł. 50 ct.

Zaległość ta, z lat dawnych wykazaną była Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu poprzednim, i dotąd jest poszukiwaną na majątku byłego dzierżawcy, sprawa jednak w drodze sądowej ukończoną jeszcze nie została.

Pozostała reszta w wykazanej zaległości, odnosząca się do rachunków w r. 1879. w kwocie 1.190 zł. 40 ct. przypadała na stacyę Krzywe-Panasówka, administrowaną przez Wydział powiatowy Skałacki w czasie, w którym droga była powiatową.

Należytość jednak ta, wpłynęła już do kasy krajowej, i pobraną została do dochodu za rok 1880.

Wynagrodzenie za straty.

Z czynszu dzierżawnego, przy przewozie w Kurowie, opuszczono 87 zł. 68 $\frac{1}{2}$ ct. za przerwę z powodu braku komunikacji w porze zimowej, która to kwota jakkolwiek wypłacona w roku 1880. przypada wszakże na rachunek r. 1879. i jest uwzględnioną w zamknięciu rachunkowym z tegoż roku;

z dzierżawy myta pod Haliczem, za czas przerwy z powodu reparacji zniesionego mestu na rzece Dniestrze, przyznano wynagrodzenie w kwocie 333 zł. 73 ct.;

dzierżawcy myta w Starym Sączu, opuszczono z czynszu kwotę 270 zł., z powodu przerwy komunikacji na moście Popradowym;

dzierżawcom myta pod Buczaczem, oceniając wyjątkowe straty w dochodach po uporządkowaniu drogi gminnej, przez las „Fedor“ prowadzącej, a służącej do objazdu rogatki, asygnowano jednorazowe wynagrodzenie w kwocie 500 zł.

Rozporządzenia ogólne.

Stosując się do wskazówek zawartych w Ustawach, uchwalonych przez W. Sejm, w przedmiocie uregulowania koncessyi na pobór opłat kopytkowych w miastach, Wydział krajowy zaprowadził zarządzoną w tej mierze ścisłą kontrolę, i stale przestrzegał, ażeby warunki zastrzeżone znalazły w praktyce zastosowanie. W tym względzie zasługuje na uwagę uchwała

Rady gminnej miasta Stanisławowa z d. 27. Października 1880. r., nakładająca na członków gminy wymiar prestacyi, w myśl §. 12. i 16. Ustawy drogowej, bez względu na dochód, pobierany na rzecz gminy z opłat myta kopytkowego.

Uchwałę tę, jako przykład godny a często potrzebujący jeszcze naśladowania, udzielił Wydział krajowy tym miastom, które w drodze ustawodawstwa krajowego dawniej otrzymały były prawo do pobierania myta kopytkowego bez powyższego zastrzeżenia, i zalecił im stosowanie się do intencji W. Sejmu, oraz zdawanie nam o tem sprawy.

H. Drogi powiatowe i gminne.

Drogi powiatowe.

Alegat XX.

I.

Załączony wykaz 7. dróg powiatowych z końcem 1880. roku ułożony został na podstawie dat przedłożonych przez Wydziały powiatowe.

Dane te sięgają po koniec 1880. r. z wyjątkiem dat odnoszących się do powiatów Grybowskiego i Rzeszowskiego, które do tego czasu nie przedstawiły wykazów żądanych.

Dla tych powiatów zamieszczono w wykazie daty wzięte z dawniejszych wykazów.

Od czasu ostatniego wykazu dróg powiatowych, przedłożonego Wysokiemu Sejmowi w 1878. r., a zawierającego daty po koniec 1877. r. zaszły następujące zmiany w stanie dróg powiatowych:

1. W ciągu trzech lat. t. j. 1878. 1879. i 1880. uznano następujące nowe drogi za powiatowe:

a) Podgórsko-Kobierzyńską, w pow. Wielickim w długości Klm.	5·000
b) Dobczycko-Szczyrzycką, w powiecie Wielickim	14·000
c) z Lisiej góry ku Radomyślowi, w pow. Tarnowskim „	11·623
d) Radomyślsko-Lisogórską, w powiecie Mieleckim „	8·469
e) Głogowsko-Ranizowską, w powiecie Kolbuszowskim „	7·000
f) Bołszowiecką, w powiecie Rohatyńskim	3·815
g) Terszów-Tycha-Krościenko, w pow. Staromiejskim „	18·400
h) Topolnica-Tusze-Drohobycz, w pow. Staromiejskim „	17·600
i) Dojazd do stacyi kolei żelaznej w Krechowicach, w powiecie Dolińskim	0·840
k) z Niezwick do Obertyna, w powiecie Horodeńskim „	12·134
l) z Czernelicy do Olejowa, w powiecie Horodeńskim „	11·617
m) Buczacz-Złoty Potok, w powiecie Buczackim	21·240
n) Halicz-Meducha (część drogi Podhajecko-Halickiej) w powiecie Stanisławowskim	10·900
o) Trembowelsko-Budzanowską, w pow. Trembowelskim	16·500
	<hr/>
	159 klm. 738

2. W tym czasie zaniechano następujące drogi powiatowe:

	Klm.
a) Wrzępie-Wola-Przemkowska, w pow. Brzeskim w długości	19·300
b) Czekań-Dąbie, w powiecie Ropczyckim	11·000
c) Sędziszów-Strzyżów, w powiecie Ropczyckim	22·307
d) Smykowce-Grzymałów, w powiecie Tarnopolskim „	12·800
e) Smykowce-Grzymałów, w powiecie Skałackim	22·550
	<hr/>
Razem	87·957

Nadmieniamy przytem, że droga powiatowa Smykowce-Grzymałów stanowiąca część drogi Smykowiecko-Kopeczynieckiej uznanej za krajową, zaniechaną została jako powiatowa w skutek oddania jej w zarząd Wydziału krajowego. — Ilość więc dróg powiatowych zaniechanych w sposób zwykły wynosi tylko 52 kilom. 607 m.

3. W trzyletnim okresie zbudowano w ogóle w 22 powiatach (Bocheńskim, Brzeskim, Dąbrowskim, Pilźnieńskim, Ropczyckim, Mieleckim, Kolbuszowskim, Mościskim, Gródeckim, Rawskim, Rudeckim, Przemyślańskim, Podhajeckim, Śniatyńskim, Borszczowskim, Wielickim, Tarnowskim, Rohatyńskim, Staromiejskim, Dolińskim, Buczackim, Trembowelskim) 92 klm. 329 m. dróg powiatowych, z których najwięcej przypada na powiat Podhajecki, t. j. 11.700 klm., najmniej zaś na pow. Rawski 515 m.

4. Z końcem 1877. r. było 41 powiatów posiadających razem 1227 klm. 669 m. dróg powiatowych zbudowanych, a 373 klm. 445 m. niezbudowanych, z końcem zaś 1880 r. liczba powiatów posiadających drogi powiatowe wzrosła do 46, w których wykazano 1259 klm. 931 m. dróg zbudowanych, a 404 klm. 315 m. dróg niezbudowanych.

Z 41 powiatów posiadających drogi powiatowe, wedle wykazu z 1878 r. ubył tylko powiat Skałacki z powodu uznania za krajową drogi Smykowce-Grzymałów, przybyło zaś sześć powiatów, a mianowicie: Staromiejski, Doliński, Stanisławowski, Trembowelski, Buczacki i Horodeński, które pierwiej dróg powiatowych nie miały.

5. Porównując wykaz dróg powiatowych z 1878. r. z wykazem obecnie przedłożonym i z datami powyżej przytoczonymi, zdawałoby się, że ilość dróg powiatowych w ogóle wynosić powinna 1672 klm. 895 m., podczas kiedy wykazano tylko 1664 klm. 246 m.

Różnica ta wynosząca około 8 klm. pochodzi stąd, że niektóre Wydziały powiatowe po ściślejszym pomiarze długości swych dróg sprostowały je obecnie. I tak np. Wydział powiatowy Drohobycki wykazuje około 7 klm. mniej dróg powiatowych, niż pierwiej, również inne Wydziały powiatowe wykazują teraz bądź większe, bądź mniejsze cyfry, aniżeli dawniej.

6. Co do długości dróg powiatowych zbudowanych, to pomimo, że w ciągu trzech lat ubiegłych zbudowano 92 klm., przybyło wedle terażniejszego wykazu tylko 32 klm. w porównaniu z wykazem 1878. r.

Tę pozorną sprzeczność tłumaczymy następującemi okolicznościami:

- a) Z dróg zbudowanych wykazanych w 1878. r. zaniechano 42 klm. 217 m. w powiatach: Brzeskim, Ropczyckim, Tarnopolskim i Skałackim.
- b) Niektóre Wydziały powiatowe wykazały obecnie inną ilość dróg zbudowanych aniżeli w 1878. roku, a to wskutek sprostowania długości lub też wskutek zaliczenia dróg, które wykazane były dawniej jako zbudowane do kategorii dróg niezbudowanych. Jako przykład w tym względzie wymieniamy sprawozdanie Wydziału powiatowego Krośnieńskiego, który wykazał był w 1878. r. na drodze Komborsko-Żmigrodzkiej 35 kilometrów zbudowanych, obecnie zaś wykazuje na tej drodze tylko 10 klm. zbudowanych, zaliczając resztę, t. j. 25 klm. do kategorii dróg niezbudowanych.

7. Oprócz dat powyższych zawiera przedłożony wykaz dróg powiatowych takie daty odnoszące się do gospodarstwa drogowego w ciągu ostatniego roku t. j. 1880.

Z dat tych okazuje się, że powiaty posiadające drogi powiatowe wydały w 1880. r. na cele tych dróg ogółem sumę 332.182 zł. 52 ct. a mianowicie 170.754 złr. 27 ct. na konserwację, 110.819 złr. 30 ct. na budowę i 50.608 zł. 95 ct. na administrację, i że głównymi źródłami pokrycia wydatków były dochody z myta, które uczyniły w 1880. r. 100.229 zł. 27 $\frac{1}{2}$ c. i dodatek do podatków bezpośrednich, z którego uzyskano ogółem sumę 143.540 zł. 16. ct.

Resztę pokryły subwencje z funduszu krajowego, reszty kasowe z roku poprzedniego i t. d.

8. Przedłożony wykaz świadczy w ogóle o pewnym postępie. Atoli zwrócić musimy uwagę Wysokiego Sejmu, że jak w latach poprzednich, tak i obecnie rzeczywista wartość dróg powiatowych w rozmaitych powiatach jest rozmaita, a koszta budowy i konserwacji bardzo niejednostajne. Zależy to nie tylko od mniej lub więcej sprzyjających warunków miejscowych jak np. natury gruntu większej lub mniejszej odległości, obfitości i jakości materiału kamiennego i drewnianego i t. d., lecz bardziej jeszcze od niejednostajnego systemu budowy i utrzymania drogi, i mniej lub więcej racjonalnej administracji.

Są powiaty, w których budowa i konserwacja dróg odbywają się prawidłowo i wedle zasad umiejętności, są zaś i takie, które zasad tych wcale się nie trzymają. Tamte wydają na budowę i utrzymanie dróg stosunkowo większe kwoty, lecz natomiast mają tę pewność, że drogi ich nie ulegną zniszczeniu i służyć będą do zamierzonego celu, te zaś budują i konserwują swe drogi taniej i wykazują pozorne oszczędności, które częstokroć stają się przyczyną rychłego zniszczenia drogi i zmarnowania funduszy wyłożonych. Wydział krajowy stara się o ile możności temu zapobiegać w specjalnych wypadkach, mianowicie przy zatwierdzaniu projektów dróg subwencyonowanych, ogólnej zaś normy co do budowy i utrzymania dróg powiatowych nie wydał, będąc z jednej strony zmuszony liczyć się ze szczupłymi funduszami, które powiaty rozporządzać mogą, z drugiej zaś strony uwzględniając tę okoliczność, że na wielu drogach powiatowych odbywa się ruch stosunkowo słaby, że zatem do tych dróg nie dałyby się zastosować ogólne prawidła co do szerokości drogi, grubości nasypki szutrowej, konstrukcyi mostów i t. d. Jak wynika z przytoczonych wyżej dat, dochód z myta pokrywa prawie 60% wydatków na konserwację. Świadczy to o stosunkowo słabym ruchu na drogach powiatowych w ogóle, gdyż przy terażniejszej wysokości taryf mytniczych i w warunkach zwykłych koszta utrzymania drogi w skutek spotęgowanego ruchu zwiększają się w znacznie większym stosunku, aniżeli dochód z myta na tej drodze, a to tak dalece, że np. kiedy na drogach, na których odbywa się ruch bardzo ożywiony, dochód z myta pokrywa nieraz zaledwie trzecią część kosztów konserwacji, dochód z myta na drogach, na których ruch jest słaby, pokrywa częstokroć zupełnie koszta konserwacji racjonalnie prowadzonej, a czasem daje jeszcze przewyżkę pewną.

Drogi gminne.

W ostatniem sprawozdaniu z czynności przedłożonem Wysokiemu Sejmowi wspomniał Wydział krajowy, jak baczną zwraca uwagę na stan dróg niższego rzędu, jak starannie śledzi każdy postęp w ich rozwoju i wspiera odnośną działalność władz miejscowych, a zarazem na podstawie dat sięgających po koniec 1878. roku przedstawił usiłowanie niektórych Reprezentacyi powiatowych dążące do stopniowego i systematycznego polepszenia komunikacyi gminnych.

Wydział krajowy prowadził dalej naczelny nadzór w powyższym kierunku.

Z powodu zażaleń niektórych Wydziałów powiatowych, że c. k. Starostwa nie wspierają należycie ich starań i zabiegów, zmierzających do poprawy dróg gminnych, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydym Namiestnictwa z prośbą o wydanie rozporządzenia do wszystkich c. k. Starostów, ażeby usiłowania Reprezentacyi powiatowych, podejmowane w sprawie polepszenia komunikacyi gminnych zechcieli wspierać jak najskuteczniej z całą powagą swej władzy.

W skutek tego wydało c. k. Prezydym Namiestnictwa dnia 2. Października 1880. roku l. 8.841/pr. okólnik do wszystkich c. k. Starostów wzywający do ścisłego przestrzegania postanowienia wydanego już w tym przedmiocie rozporządzenia dawniejszego, kładąc przytem nacisk na to, że Reprezentacye powiatowe bez należytego poparcia ze strony władz politycznych nie mogą rozwinąć skutecznej działalności w kierunku poprawy dróg gminnych.

Wydział krajowy podał ten okólnik do wiadomości Wydziałów powiatowych, zalecając im, ażeby w granicach obowiązujących ustaw i przepisów korzystały z życzliwego poparcia, którego użyczyło c. k. Prezydym Namiestnictwa jednej z najżywotniejszych spraw, należących do bezpośredniego nadzoru Reprezentacyi powiatowych.

Wydział krajowy chcąc się przekonać, o ile działalność nadzorcza Wydziałów powiatowych nad drogami gminnymi postąpiła w ciągu dwóch lat ostatnich, t. j. 1879. i 1880., zażądał od nich odpowiedzi na następujące pytania:

I. Ile kilometrów dróg gminnych uporządkowano w ogóle w powiecie i ile z nich wyszutrowano należycie?

II. Ile prestacyi przepisanych ustawą drogową użyto w ciągu 1880. roku na utrzymanie i uporządkowanie dróg gminnych?

III. W ilu wypadkach zmuszony był Wydział powiatowy w ciągu 1880. roku uciekać się do środków przymusowych z tytułu nadzoru przysługującego mu na mocy postanowienia §. 27. — 2) ustawy drogowej?

Na żądanie powyższe odpowiedziały dotąd następujące Wydziały powiatowe: 1. Bialski, 2. Bocheński, 3. Bohorodczański, 4. Borszczowski, 5. Brodzki, 6. Brzeski, 7. Brzozowski, 8. Buczacki, 9. Chrzanowski, 10. Cieszanowski, 11. Dąbrowski, 12. Dobromilski, 13. Doliński, 14. Drohobycki, 15. Gorlicki, 16. Grodecki, 17. Horodeński, 18. Husiatyński, 19. Jarosławski, 20. Jasielski, 21. Jaworowski, 22. Kałuski, 23. Kamionecki, 24. Kolbuszowski, 25. Kołomyjski, 26. Kossowski, 27. Krakowski, 28. Krośnieński, 29. Łańcucki, 30. Mielecki, 31. Mościski, 32. Myślenicki, 33. Niski, 34. Nowotarski, 35. Pilźnieński, 36. Podhajecki, 37. Przemyski, 38. Przemyślański, 39. Rawski,

40. Rohatyński, 41. Ropczycki, 42. Rudecki, 43. Samborski, 44. Sanocki, 45. Śniatyński, 46. Stanisławowski, 47. Staromiejski, 48. Tarnopolski, 49. Trembowelski, 50. Turczański, 51. Wadowicki, 52. Wielicki, 53. Zaleszczycki, 54. Zbarazki, 55. Złoczowski.

Zestawienie i porównanie przedłożonych dat i wykazów przedstawia następujące rezultaty:

1. Następujące Wydziały powiatowe utrzymują mniej lub więcej staranną ewidencję stanu i potrzeb dróg gminnych w powiecie: Bialski, Bocheński, Brzeski, Brzozowski, Dąbrowski, Drohobycki, Gorlicki, Horodeński, Jarosławski, Jasielski, Kałuski, Kamionecki, Kolbuszowski, Kołomyjski, Krakowski, Krośnieński, Łańcucki, Mościski, Myślenicki, Niski, Pilznieński, Przemysłański, Rudecki, Samborski, Sanocki, Stanisławowski, Trembowelski, Turczański, Wadowicki, Zaleszczycki, Zbarazki i Złoczowski.

Z pomiędzy wymienionych Wydziałów powiatowych odznaczają się prowadzeniem dokładnej ewidencji następujące Wydziały powiatowe: Brzeski, Pilznieński, Bialski, Gorlicki, Kałuski, Kamionecki, Samborski, Sanocki i Zaleszczycki.

Pierwsze dwa zasługują na osobną wzmiankę.

Wydział powiatowy Brzeski przedstawił ze wszystkich najdokładniejszy, w daty najobfitszy wykaz dróg gminnych w każdej miejscowości powiatu, podając oparte na katastrze drogowym daty w rubrykach następujących:

- a) gmina,
- b) droga (nazwa i kierunek),
- c) długość drogi zbudowanej i szutrowanej,
- d) długość drogi pozostałej do budowy,
- e) ilość mostów w każdej gminie,
- f) ilość dni prestacyjnych pieszych i ciągłych w każdej gminie,
- g) uwagi, w których znajduje się opisanie drogi, wskazówki co do natury gruntu i t. p.

Nadto zaś przedłożył Wydział powiatowy Brzeski szczegółowy wykaz mostów w każdej gminie, podług rubryk następujących:

- a) rozpiętość mostów,
- b) szerokość   „
- c) wysokość   „
- d) uwagi, w których znajdują się daty co do czasu, w którym most został zbudowany i z jakiego materiału.

Wydział powiatowy Pilznieński nie przedstawił wprawdzie tak wyczerpującego wykazu dróg gminnych, lecz przedłożył go pierwiej i podał w nim daty dokładne z każdej miejscowości, świadczące wymownie o znakomitym nadzorze, wykonywanym przez Reprezentację powiatową nad drogami gminnymi.

Rubryki tego wykazu są następujące:

- a) gmina,
- b) nazwa drogi,
- c) długość drogi,
- d) prestacje użyte w każdej gminie w roku 1880.

e) opłacanie drogi,

f) uwagi.

Wydział krajowy przesłał odpis tego wykazu innym Wydziałom powiatowym jako wzór mogący służyć do składania sprawozdań o stanie dróg gminnych, zauważywszy przytem, że formularz ten należałoby uzupełnić dwiema rubrykami, odnoszącemi się do mostów i materiału drewnianego dostarczonego przez obszary dworskie.

Jeżeli inne Wydziały powiatowe pójdą w ślady tych, które odznaczają się utrzymywaniem dokładnej ewidencji dróg gminnych w powiecie, natenczas zmnszone będą do równie gorliwej i skutecznej pracy, a w szczególności zniewolone będą zapoznać się jak najdokładniej ze stanem i potrzebami tych dróg jakoteż z zasobami, które na ich budowę i utrzymanie zapewnia ustawa drogowa i wtedy dopiero działalność nadzorcza tych Reprezentacyi powiatowych, oparta na katastrze drogowym i umiejętnem kierownictwie, rozwijając się systematycznie i podług pewnego planu, przyczynić się może do poprawy dróg gminnych.

2. Następnie Wydziały powiatowe nie utrzymują należytej lub nie mają wcale żadnej ewidencji stanu i potrzeb dróg gminnych: Bohorodczański, Borszczowski, Brodzki, Buczacki, Chrzanowski, Cieszanowski, Dobromilski, Doliński, Grodecki, Kossowski, Mielecki, Nowotarski, Podhajecki, Przemyski, Rawski, Rohatyński, Ropczycki, Staromiejski, Tarnopolski i Wielicki.

3. Najwięcej zdziałano dla budowy i istotnej poprawy dróg gminnych w następujących powiatach: Bialskim, Brzeskim, Brzozowskim, Dąbrowskim, Gorlickim, Jarosławskim, Jasielskim, Kałuskim, Kolbuszowskim, Krakowskim, Krośnieńskim, Pilźnieńskim, Samborskim, Sanockim, Stanisławowskim i Wadowickim.

4. Nie tak wybitne a jednak widoczne rezultaty osiągnięto w następujących powiatach: Bocheńskim, Dobromilskim, Drohobyckim, Kołomyjskim, Łańcuckim, Mościskim, Myślenickim, Niskim, Przemyskim, Rudeckim, Trembowelskim, Turczańskim, Zbarazkim, Złoczowskim i Zaleszczyckim.

5. Następujące Wydziały powiatowe wykazały ogólnikowo lub cyframi większe lub mniejsze polepszenia stanu dróg gminnych w ciągu dwóch lat ostatnich: Borszczowski, Brodzki, Buczacki, Cieszanowski, Grodecki, Horodeński, Husiatyński, Jaworowski, Mielecki, Podhajecki, Przemyślański, Ropczycki, Śniatyński, Storumiejski i Tarnopolski. Postęp ten jest atoli w wielu razach względnym tylko, a to bądź z powodu natury gruntu utrudniającego należyte utrzymanie dróg i braku materiału kamiennego, bądź też z powodu braku umiejętnej w odpowiedni system ujętej pracy nadzorczej.

6. Wydziały powiatowe: Bohorodczański, Nowotarski i Rohatyński, nie wykazały postępu w poprawie dróg gminnych, inne zaś jak n. p. Chrzanowski, Kossowski, Rawski, Wielicki, przyznają otwarcie, że stan dróg gminnych w ich powiatach niewiele się zmienił w ciągu dwóch lat ostatnich. Liczba powiatów, w których poprawa dróg gminnych nie postąpiła, okaże się w rzeczywistości większą, gdy się zważy, że wykazanie polepszenia w wielu powiatach jest skutkiem zbyt optymistycznego zapatrywania się na tę sprawę, z drugiej zaś strony, że na 74 Wydziałów powiatowych brakuje jeszcze sprawozdań z 19. Wydziałów powiatowych, pomiędzy którymi jest zaledwie 3 ta-

kich (Sokalski, Lwowski, Nowosądecki), których skuteczna działalność znaną jest Wydziałowi krajowemu z innych relacji.

7. Następujące Wydziały powiatowe wykazały cyframi użycie pre-stacyi drogowych w ciągu 1880. r. na budowę i utrzymanie dróg gminnych w swych powiatach, tudzież wypadki, w których zastosowane być musiały w tymże roku środki przymusowe, bądź przeciw gminie, a względnie jej Zwierzchności i mieszkańcom, bądź też przeciw obszarowi dworskiemu.

Wydział powiatowy:	dni piesze	dni ciągłe	liczba uży- tych środków przymuso- wych
Bialski	49.944	4.500	4
Bocheński	2.886	791	6
Brodzki	—	—	18
Brzeski	74.202	3.908	11
Brzozowski	24.363	5.285	—
Buczacki	27.203	5.698	23
Cieszanowski	—	—	41
Doliński	—	—	64
Drohobycki	87.494	—	—
Gorlicki	13.321	3.010	17
Grodecki	—	—	16
Horodeński	1.928	711	11
Jasielski	50.000	—	48
Jaworowski	34.801	—	1
Kałuski	27.601	9.374	22
Kamionecki	43.579	9.663	2
Kolbuszowski	50.064	7.027	4
Kołomyjski	30.316	6.271	23
Kossowski	—	—	8
Krakowski	40.000	—	16
Krośnieński	36.292	11.951	—
Łańcucki	94.635	—	8
Mielecki	—	—	74
Mościski	6.000	200	8
Myślenicki	41.000	15.000	7
Niski	4.733	506	5
Pilznieński	56.030	4.959	14
Podhajcki	—	—	30
Przemyski	—	—	50
Przemysłański	25.404	6.453	28
Rawski	—	—	19
Rohatyński	31.564	6.459	7
Ropczycki	—	—	5
Rudecki	50.000	—	32
Samborski	31.468	12.675	23
Sanocki	16.200	—	29
Śniatyński	1.535	420	15
Stanisławowski	—	—	12
Staromiejski	—	—	14
Tarnopolski	—	—	8
Do przeniesienia	952.623	114.861	723

Wydział powiatowy:	dni piesze	dni ciągle	liczba uży- tych środków przymuso- wych
Z przeniesienia	952.623	114.861	723
Trembowelski	7.650	—	8
Turczański	28.680	9.108	52
Wadowicki	65.000	—	7
Wielicki	—	—	11
Zaleszczycki	35.543	5.682	24
Zbarazki	26.229	4.238	1
Złoczowski	17.696	1.673	38
Ogółem	1,133.421	135.562	864

8. W następujących powiatach wykazano drogi gminne uporządkowane w ogólności, oraz drogi szutrowane:

W powiecie:	Drogi upo- rządkowane	Drogi szu- trowane
	klm.	klm.
Bialskim	613	274
Bocheńskim	?	48
Brodzkim	67	—
Brzeskim	113	113
Brzozowskim	183	65
Buczackim	?	11
Cieszanowskim	—	3
Dąbrowskim	?	23
Dobromilskim	—	268
Dolińskim	15	349
Drohobyckim	236	236
Gorlickim	174	82
Grodeckim	?	1·5
Horodeńskim	60	3·7
Husiatyńskim	65	—
Jarosławskim	37	37
Jasielskim	92	82
Kałuskim	266	266
Kolbuszowskim	452	30
Kołomyjskim	165	?
Krakowskim	198	123
Krośnieńskim	215	87
Łańcuckim	?	8
Mieleckim	—	5
Mościskim	315	?
Myślenickim	?	31
Niskim	?	10
Pilźnieńskim	418	140
Podhajeckim	50	10
Do przeniesienia	3.734	2.306·2

W powiecie:	Drogi nporządkowane	Drogi szutrowane
	klm.	klm.
Z przeniesienia	3.734	2.306·2
Przemysłańskim	10·5	2·3
Rudeckim	63	1·5
Samborskim	199	199
Sanockim	227	111
Śniatyńskim	34	—
Stanisławowskim	105	105
Staromiejskim	—	14
Trembowelskim	48	—
Turczańskim	537	150
Wadowickim	211·5	211·5
Zaleszczyckim	164	20
Zbarazkim	103·7	0·7
Złoczowskim	430	2·2
Ogółem	5.866·7	3.123·4

Do powyższego wykazu dodajemy następujące uwagi:

Drogami uporządkowanymi nazywamy te, które zostały należycie uregulowane, okopane rowami, wyrównane i t. d. bez względu, czy drogi te są ziemne czy też szutrowe.

Ponieważ w niektórych powiatach wykazano tylko jedną z powyższych kategorii dróg, pomimo, że istnieją tam o ile nam wiadomo obydwie kategorie, przeto zamiast cyfry, której nie znamy, położyliśmy w odnośnych rubrykach znak zapytania w odróżnieniu od kreski, oznaczającej brak dotyczącej kategorii dróg.

W powiecie Dolińskim pomiędzy wykazanymi drogami szutrowanymi w ilości 349 klm. jest w dobrym stanie, tylko 15 klm., które też wykazaliśmy w rubryce dróg uporządkowanych.

Ilość wykazanych dróg szutrowanych wynosząca 3.123,4 klm. nie obejmuje:

- a) drogi Dolińsko-Węgierskiej w pow. Dolińskim zbudowanej przeważnie kosztem funduszu krajowego na przestrzeni . . . . . 45 klm.
- b) drogi Zagórz-Radoszyce w powiecie Sanockim mającej znaczenie linii strategicznej i zbudowanej przeważnie kosztem funduszu państwowego na przestrzeni . . . . . 33 "
- c) drogi Jaśliska-Czeremcha w powiecie Sanockim, również strategicznej i przeważnie kosztem państwa zbudowanej na przestrzeni . . . . . 15 "

Ogólna zatem ilość szutrowanych dróg gminnych w 51 powiatach wynosi . . . . . 3.216 klm. które to do jakości swej dałyby się podzielić na rozliczne kategorie i odcienie tychże, począwszy od dróg niezbudowanych i posypanych tylko szutrem, znajdującym się w stanie surowym, aż do dróg bitych, zbudowanych prawidłowo, wedle zasad technicznych, podług naszych informacji.

Ilość dróg gminnych zbudowanych i należycie wyszutrowanych w 55 powiatach, które przedłożyły wykazy, wynosi w przybliżeniu zaledwie 1500 klm., t. j. mniej niż połowę wykazanych dróg szutrowanych, ilość zaś dróg istotnie uporządkowanych wynosi w przybliżeniu zaledwie 3000 klm. t. j. około 12% ogółu dróg gminnych, podczas gdy w niektórych powiatach ilość dróg należycie uporządkowanych przenosi 50% ogółu dróg gminnych w powiecie istniejących.

W obec tak odmiennych rezultatów osiągniętych przez Wydziały powiatowe wykonujące nadzór nad drogami gminnymi, i w obec faktu, że prestacye drogowe używane bywają z pożytkiem prawie wyłącznie tylko w tych powiatach, których reprezentacye potrafiły nadać nadzorowi swemu pewną organizacyę opartą na umiejętnem i fachowem kierownictwie — zamierza Wydział krajowy na mocy postanowienia §. 25 — ustęp I. z tytułu przysługującego mu nadzoru naczelnego uregulować bezpośredni nadzór Wydziałów powiatowych nad drogami gminnymi przez nadanie mu pewnej stałej, jednolitej a jednak odrębne miejscowe warunki uwzględniającej organizacyi ogólnej — i dla tego Wydział krajowy zbiera dalsze materyały, które razem z materyałami gromadzonemi w tym celu od lat kilku, posłużyć mogą do należytego przeprowadzenia rzeczonyj organizacyi, a w pierwszym rzędzie do przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosku, o zwiększenie dotychczasowej dotacyi, przeznaczonyj przez Wysoki Sejm corocznie na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych.

Odpowiednio zwiększona dotacya taka dałaby zdaniem Wydziału krajowego, możność racjonalnego spożytkowania prestacyi drogowych w robociznie i materyale drzewnym, stanowiących ogromny milionowy zasób, przeznaczony ustawą drogową na budowę i utrzymanie dróg gminnych, a w skutek nieudolnego gospodarstwa drogowego i braku środków potrzebnych do urochomienia tego kapitału zbyt często marnowany, z niepowetowaną szkodą kontrybuentów i kraju.

Wydział krajowy nie tai bynajmniej trudności, na jakie w przeprowadzeniu tej organizacyi natrafić może, wiele miałby do zwalczenia z przeszkodami mnogimi, nie tai również, że są okolice, w których systematyczna stopniowa poprawa dróg z powodu braku materyału kamiennego, postępowaćby musiała mozolnie, powolnie, i tylko przy zastosowaniu odpowiedniej na długoletnim doświadczeniu i zdobyczach nauki opartej instrukcyi technicznej — niemniej przeto gotów jest Wydział krajowy podjąć się tego nader trudnego zadania, bacząc na wielką ważność tej sprawy dla ekonomicznego rozwoju kraju, który dopiero wtedy potrafi korzystać w całej pełni z kolei żelaznych sieci dróg państwowych, krajowych i powiatowych, gdy posiadać będzie sieć poprawionych komunikacyi gminnych tych drobnych wprowadzie, lecz najliczniejszych arteryi idących od samych źródeł produkcyi i zasilających ekonomiczny ruch całego kraju.

III.

Subwencye.

Jak w latach poprzednich tak i w 1880. r. udzielał Wydział krajowy zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych na podstawie okólnika swego z dnia 12. października 1877. L. 30.354.

Fundusz, którym Wydział krajowy na ten cel rozporządzał składał się:

a) z dotacji przeznaczonej przez Wysoki Sejm na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych na r. 1880.	70.000 zł. — ct.
b) z reszty pozostałej z funduszu r. 1879. wykazanej w zeszłorocznym sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego (na stron. 99) w kwocie	6.537 „ 77 „
c) z drugiej raty subwencji udzielonej przez c. k. Ministerstwo rolnictwa na rekonstrukcję drogi powiatowej Muszyna-Krynica w kwocie	3.000 „ — „
Razem	79.539 zł. 77 ct.

Z tego funduszu asygnował Wydział krajowy w ciągu 1880. r. następujące subwencje:

A. Dla dróg powiatowych:

1. Wydziałowi powiatowemu Bocheńskiemu:	
a) na budowę drogi Bocheńsko Łapanowskiej	2.000 zł. — ct.
b) na budowę drogi Bocheńsko Limanowskiej	1.000 „ — „
Razem	3.000 zł. — ct.
2. Wydziałowi powiatowemu Borszczowskiemu na budowę drogi z Iwankowa do Germakówki	
	2.000 „ — „
3. Wydziałowi powiatowemu Buczańskiemu na budowę drogi Buczacz-Potok złoty	
	3.000 „ — „
4. Wydziałowi powiatowemu Gródeckiemu na budowę drogi Stradecko-Mszańskiej	
	1.000 „ — „
5. Wydziałowi powiatowemu Krościeńskiemu na rekonstrukcję drogi Komborsko-Żmigrodzkiej	
	1.500 „ — „
6. Wydziałowi powiatowemu Kossowskiemu na rekonstrukcję dróg Kossów-Żabie i Kutry-Hryniawa	
	3.000 „ — „
7. Wydziałowi powiatowemu Liskiemu na dokończenie drogi Lutowskiej (dawniej udzieloną lecz nie podniesioną kwotę)	
	49 „ 22 „
8. Wydziałowi powiatowemu Mościskiemu na budowę mostu w Podgaci na rzece Wiszni	
	2.000 „ — „
9. Wydziałowi powiatowemu Pilźnieńskiemu na budowę drogi Pilzno-Radomyślskiej	
	2.000 „ — „
10. Komitetowi budowy drogi Podhajecko Halickiej	
	5.500 „ — „
11. Wydziałowi powiatowemu Trembowelskiemu na budowę drogi Trembowelsko-Budzanowskiej	
	3.000 „ — „
12. Powiatowi Nowo-Sandeckiemu na rekonstrukcję drogi Muszyna-Krynica	
	14.878 „ 85 1/2 „
Razem	40.928 zł. 7 1/2 ct.

B. Dla dróg gminnych:

1. Wydziałowi powiatowemu Brzozowskiemu:	
a) na dokończenie drogi Brzozowsko-Nozdrzeckiej	1.500 zł. — ct.
b) na uregulowanie drogi z Wzdowa do Beska	300 „ — „
Razem	1.800 zł. — ct.

2. Wydziałowi powiatowemu Dąbrowskiemu na budowę dróg: Szczucin-Ostałęż, Dąbrowa-Radgoszcz i Dąbrowa-Mędrzychów	3.000 zł. — ct.
3. Wydziałowi powiatowemu Dolińskiemu na odbudowanie dwóch mostów na rzece Mizunce (dawniej udzieloną lecz nie podniesioną kwotę)	120 " — "
4. Wydziałowi powiatowemu Husiatyńskiemu na rekonstrukcję drogi wiodącej z Suchodołu do Husiatyna	200 " — "
5. Wydziałowi powiatowemu Gorlickiemu:	
a) na budowę drogi Biecz-Golanka	2 000 zł.
b) na budowę drogi Libusza-Lipniki	1.500 "
c) na budowę drogi Ropa-Wysowa	1.500 "
razem	5.000 " — "
6. Wydziałowi powiatowemu Jasielskiemu:	
a) na dalszą budowę dróg z Siepietnicy przez Szerzyny ku Janinom i z Szerzyn do Jodłówki	3.000 zł.
b) na budowę drogi z Harkłowej do Skołyszyna	1.000 "
razem	4.000 " — "
7. Wydziałowi powiatowemu Jarosławskiemu:	
a) na dalsze uporządkowanie drogi Przemysko-Pruchnickiej	1.500 zł.
b) na dalsze uporządkowanie drogi Jarosławsko-Kańczuckiej	1.000 "
c) na dalsze przebudowanie drogi Jarosławsko-Sieniawskiej	500 "
d) na dalsze przebudowanie drogi łączącej drogę krajową Bełzec-Jarosławską z drogą eryaralną Radymsko-Krakowiecką	300 "
razem	3.300 " — "
8. Wydziałowi powiatowemu Łańcuckiemu na budowę drogi Łańcut-Leżajsk	3.000 " — "
9. Wydziałowi powiatowemu Liskiemu:	
a) na uporządkowanie drogi z Monasterca do Załuża	100 zł.
b) na ukończenie dojazdu do mostu na rzece Solince w obrębie gminy Cisny	150 "
razem	250 " — "
10. Wydziałowi powiatowemu Mościskiemu na budowę mostu gminnego w Słomiance na rzece Wiszni	1.000 " — "
11. Wydziałowi powiatowemu Niskiemu na budowę drogi z Jeżowego do Rudnika	3.000 " — "
12. Wydziałowi powiatowemu Nowosąndeckiemu:	
a) na budowę drogi Sienna-Wojnarowa	500 zł.
b) na budowę drogi dojazdowej, wiodącej od przystanku kolejowego do zakładu zdrojowego w Żegestowie	1000 "
razem	1.500 " — "

13. Wydziałowi powiatowemu Przemyskiemu na ukończenie budowy mostu w Buszkowicach	150 zł. —	ct.
14. Wydziałowi powiatowemu Sanockiemu na budowę części drogi oraz mostu pomiędzy Sieniawą a Odrzechową	1.000 „ —	„
15. Wydziałowi powiatowemu Tarnowskiemu na budowę drogi Tarnów-Zakluczyn	1.500 „ —	„
16. Wydziałowi powiat. Żydaczowskiemu:		
a) na rekonstrukcję dróg Mikołajów-Rozdół, Żydaczów-Żurawno	2.000 zł.	
b) na uporządkowanie drogi wiodącej do zakładu sierot w Drohowyżu	900 „	
	<u>razem</u>	2.900 „ — „
17. Komitetowi regulacji rzeki Żabnicy na budowę 3 mostów gminnych na Żabnicy	600 „ —	„
	<u>Razem</u>	32.320 zł. — ct.

C. Zaliczki asygnowane na rachunek subwencji wyjednanej u c. k. Ministerstwa rolnictwa na rekonstrukcję drogi powiatowej Muszyna-Krynica . . . . .

12.000 zł. — ct.

D. Wydatki na kontrolę techniczną . . . . .

213 „ 71 „

Zestawienie.

A. Drogi powiatowe	40.928 zł. 07 ¹ / ₂ ct.
B. Drogi gminne	32.320 „ — „
C. Zaliczki	12.000 „ — „
D. Kontrola techniczna	213 „ 71 „
	<u>Ogółem</u>
	85.461 zł. 78 ¹ / ₂ ct.
Z porównania wydatków w sumie	85.461 zł. 78 ¹ / ₂ ct.
Z dochodami w sumie	79.539 „ 77 „
	<u>Okazuje się różnica</u>
	5.922 zł. 01 ¹ / ₂ ct.

mająca być wyrównaną z trzeciej raty subwencji państwowej w kwocie 6.000 zł., która wypłaconą nam zostanie po uchwaleniu państwowej ustawy finansowej na 1881. r., jak o tem nadmieniliśmy w zamieszczonem powyżej sprawozdaniu o rekonstrukcji drogi powiatowej Muszyńsko-Krynickiej.

Sprawy drogowe wytoczone przed c. k. Trybunał administracyjny.

W sporach wytoczonych przed c. k. Trybunał administracyjny w sprawach drogowych odrzucił tenże po przeprowadzonej rozprawie ustnej:

- zażalenie ks. Tomasza Oleksińskiego, jako zastępcy obszaru dworskiego w Szczytnie, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 28. Marca 1879. l. 5881 w sprawie dostawy materiału na mosty, wyrokiem z dnia 21. Lutego 1880. l. 333;
- zażalenie gminy i obszaru dworskiego w Spytkowicach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 16. Kwietnia 1880. l. 13.521 co do

obowiązku tychże do utrzymywania drogi z Wysokiego do Raby wyższej i mostu na tejże w Spytkowicach — wyrokiem z dnia 27. Listopada 1880. l. 2.170.

Również odrzucił c. k. Trybunał administracyjny bez rozprawy wyrokiem z dnia 2. Września 1880. l. 1560 zażalenie gminy Majdan z przysiółkami Krzywe i Pawłów przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 11. Lutego 1880. l. 4546 w sprawie uznania za gminną drogę publiczną, drogi wiodącej z Sieniawy, Dobry i Dobczy przez las obszaru dworskiego w Krzywem i w Pawłowie do Cewkowa.

Wyrokiem zaś z dnia 3. Maja 1880. l. 540 na zażalenie obszaru dworskiego w Bucniowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 10. Października 1879. l. 36.407, w sprawie sporu tego obszaru dworskiego z obszarem dworskim w Myszkowicach o używanie drogi wiodącej od grobli młyńskiej w Bucniowie przez grunta obszaru dworskiego w Myszkowicach granicą gminy Ostrowa do gościńca rządowego, zwrócił c. k. Trybunał administracyjny sprawę tę do uzupełnienia i wydania ponownego orzeczenia.

Departament V.

Referent: Członek Wydziału krajowego Dr. Franciszek Hoszard.

Koszta leczenia.
(Rub. III.)

Na posiedzeniu dnia 21. Lipca 1880 r. powziął Wysoki Sejm w przedmiocie leczenia ubogich chorych kosztem funduszu krajowego następującą uchwałę:

„Wzywa się Wydział krajowy, ażeby do szpitali powszechnych tyle jedynie przyjmował chorych, na ilu przestrzeń szpitala dozwala, i ażeby przestrzeni tych nie powiększał bez upoważnienia Sejmu.“

„Wzywa się Wydział krajowy, ażeby w celu sprowadzenia wydatków w budżecie krajowym na koszta leczenia ubogich chorych do odpowiedniej miary, dążył do zaprowadzenia oszczędności w administracji szpitali powszechnych, a na tej drodze w szczególności do możliwegoniżenia taks szpitalnych.“

„Wzywa się Wydział krajowy, ażeby w szpitalach powszechnych przestrzegał ściśle dopełnienia obowiązków, jakie ciąży na służbodawcach wszystkich kategorii co do opłacania kosztów leczenia za swoich służących i czeladź.“

W wykonaniu tych poleceń Wysokiego Sejmu wydaliśmy w dniu 27. Lipca 1880. r. l. 34.084 okólnik do tych Zwierzchności gminnych i Wydziałów powiatowych, w których obrębie szpitale powszechne się znajdują, tudzież do dyrektorów szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie $\%.$ polecający zarządom szpitalnym, ażeby się do powyżej przytoczonych uchwał Wysokiego Sejmu jak najściślej stosowały. W szczególności zaś poleciliśmy, w celu położenia tamy przepełnieniu szpitali i mnożeniu w nich łóżek, oparciu na obowiązujących przepisach, ażeby lekarze szpitalni pod osobistą odpowiedzialnością nie przyjmowali do szpitali chorych dotkniętych chorobami czy to nieuleczalnemi, czyli też przewłócznemi, a nie wymagającemi koniecznie opieki szpitalnej. Wymieniliśmy przytem te choroby, któremi dotkniętych do szpitali przyjmować nie należy. Poleciliśmy także, ażeby, jeżeli w razie zapelnienia szpitali zgłosi się chory, któremu przyjęcia odmówić nie można, bezzwłocznie wydalono ze szpitala bądź to rekonwalescenta, bądź mniej obłożnie chorego, który bez opieki szpitalnej już się obejść może. Poleciliśmy również najusilniej, ażeby chorzy przeznaczeni do operacji, nie bywali przed operacją długo w szpitalu przytrzymywani; ażeby ciężarne tylko w nadzwyczajnych wypadkach przed czasem koniecznej potrzeby były przyjmowane; ażeby wyzdrowieńców jak najprędzej wydalano; wreszcie ażeby świadectwa ubóstwa jak najściślej poddawano kontroli, a kazden wątpliwy

Alegat XXI.

wypadek natychmiast do wiadomości Wydziału krajowego był podawany. Zalecając jak największą oszczędność we wszystkich wydatkach szpitalnych, zastrzeżliśmy również osobistą odpowiedzialność tak zarządców jak lekarzy ordynujących za wszystkie wydatki nieuzasadnione nieuniknioną koniecznością.

Powody, które Wydział krajowy skłoniły do wykonania polecenia Wysokiego Sejmu wydaniem właśnie rozporządzenia do l. 34.084, a nie innym sposobem, są następujące: Niektóre z chorób tam wymienionych, a któreśmy od przyjmowania do szpitali stanowczo wykluczali, są nieuleczalne i jako takie wedle obowiązujących przepisów bez tego w szpitalach traktowane być nie powinny, inne zaś jako łżejsze nie koniecznie wymagają opieki szpitalnej, a bardzo często bywają pozorem do zalegania łózek szpitalnych przez całe miesiące zimowe, jak np. wrzody przedudzia i żyłaki. Jak jedne tak drugie razem wzięte stanowią znaczny procent kontyngensu szpitalnego. Jest więc usprawiedliwione przypuszczenie, że przy zaostreniu przepisów co do zbyt długiego przytrzymywania chorych, jeżeli nie zajdą jakie nieprzewidziane a niekorzystne stosunki zdrowotne w kraju, zapobieży się przepełnieniu szpitali i że liczba dni leczenia — pomimo wzrostu ludności — nie tylko się nie wzmoże, lecz bez wątpienia zmniejszy.

Dotychczasowe, aczkolwiek zbyt krótkie doświadczenie, przekonało nas, że przypuszczenie nasze nie było bezpodstawne. Załączone porównanie ilości dni leczenia między r. 1879 a 1880 $\%$ wykazuje, że już w roku 1880, chociaż nasze rozporządzenie dopiero w ostatnim kwartale tegoż roku w życie weszło, liczba dni leczenia zmniejszyła się o 65.525 w tych szpitalach, w których się do naszych zarządzeń ściśle stosowano. Wprawdzie w innych wzrosła ona o 37.879, a to z powodu, że te zakłady zostały w tym roku rozszerzone, albo że w nich nie przestrzegano naszych poleceń tak ściśle, jakby tego wymagał interes funduszu krajowego; albo nareszcie że w okolicy zaszły chwilowo niekorzystne stosunki zdrowotne w skutek klęsk ekonomicznych lub elementarnych miejscowych. Pomimo to liczba dni leczenia zmniejszyła się w roku 1880. we wszystkich szpitalach w ogóle o 27.646.

Alegat XXII.

Wyraźniej przedstawiają się skutki naszego zarządzenia przez porównanie frekwencji szpitali w pierwszych półroczach lat 1880 i 1881 $\%$. Podczas kiedy w pierwszych sześciu miesiącach roku 1880 leczyło się w naszych szpitalach 20.205 chorych przez 558.615 dni, leczyło się ich w tym samym okresie czasu w r. 1881 tylko 18.510 przez 462.442 dni. To jest liczba chorych zmniejszyła się o 1695, a liczba dni leczenia o 96.173.

Alegat XXIII.

Także i średni pobyt chorych w szpitalach naszych uległ zmianie. Podczas kiedy wynosił w r. 1877 27 $\cdot$ 3 dni, a w r. 1879 25 $\cdot$ 9 dni, spadł w r. 1880. na 22 $\cdot$ 9 przeciętnie. W szpitalu lwowskim wynosił tylko 20 $\cdot$ 1, w Krakowie 20 $\cdot$ 4, w Nowym Sączu 19, a w Brodach 18, kiedy w Wiedniu wynosi 29 dni.

To nasze rozporządzenie (l. 34.084) udzieliliśmy wszystkim Radom szpitalnym do wiadomości z wezwaniem, ażeby czuwały nad ściśłem jego wypełnianiem; a inspektor szpitali dostał polecenie, ażeby przy zwiedzaniu szpitali jak najściślej sprawdzał, czy i o ile nasze zarządzenia bywają wykonywane.

Nareszcie zawiadomiliśmy o tem naszym postanowieniu c. k. Namiestnictwo.

Alegat XXIV.
Alegat XXV.

Odezwą z dnia 4. Lutego 1881 roku l. 1824 /, przesłało nam c. k. Namiestnictwo memoriał c. k. Rady zdrowia /, oświadczający się przeciwko na wstępie przytoczonej uchwale Wysokiego Sejmu, ograniczającej przyjmowanie chorych do szpitali, przeciwko innej uchwale Wysokiego Sejmu polecającej zniesienie filii zakładu dla obłąkanych, tudzież przeciwko naszym rozporządzeniom, wydanym w skutek tych uchwał Sejmowych. C. k. Rada zdrowia żąda w tym memoriale, ażeby c. k. Namiestnictwo zawiesiło powołane uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. i 21. Lipca 1880 r., i zniósło rozporządzenie Wydziału krajowego z dnia 27. Lipca 1880 r. l. 34.084. Ze swej strony zwraca c. k. Namiestnictwo w tej odezwie uwagę Wydziału krajowego na to: „że zmniejszenie ilości łóżek na teraz dla umysłowo chorych przeznaczonych musi uważać za szkodliwe dla kraju. Co się zaś tyczy uchwały ograniczającej przyjmowanie chorych do szpitali, to takowa nie może mieć zastosowania w obec przepisów obowiązujących i w obec statutu szpitalnego. Jest przeto niewykonalną“.

Alegat XXVI.

Na tę odezwę odpowiedzieliśmy w dniu 15. Lutego 1881 r. l. 6609 /, „że Wydział krajowy, którego powołaniem i obowiązkiem jest wykonywać wszystkie uchwały Wysokiego Sejmu, wprowadził już w życie i te dwie uchwały, o których zawieszenie c. k. Rada zdrowia uprasza, a przeciwko którym reprezentant c. k. Rządu podczas rozpraw w Sejmie głosu nie zabierał. Pierwszą uchwałę wprowadził Wydział krajowy w życie, związając filię w Przemyślu do dnia 28. Lutego r. b. i zamierzając zwinąć i Żółkiewską w jak najbliższym czasie. Drugą uchwałę wprowadził Wydział krajowy w życie, wydając rozporządzenie do l. 34.084; przy czem oparł się na rozporządzeniu ministeryalnym z r. 1856 l. 26.641, na cyrkularzu z r. 1815 l. 38.184, na rozporządzeniu minister. z r. 1865 l. 19.194, na rozporządzeniu minist. z r. 1869. l. 1713, nareszcie na statutach szpitali we Lwowie §. 29. i w Krakowie §. 26. Mniema przeto, że zarządzenia jego jako zgodne z obowiązującymi przepisami, nie napotkają w wykonaniu na żadne trudności ze strony c. k. Namiestnictwa, tem pewniej, że spodziewa się po nich ulgi dla funduszu krajowego“.

Polecenie Wysokiego Sejmu, ażeby nie powiększać przestrzeni szpitali bez upoważnienia Sejmu, wykonaliśmy o tyle, żeśmy w roku ubiegłym nie zezwolili na żadną nową budowę lub rozszerzenie któregokolwiek szpitala, żeśmy niezezwolili na żadną pożyczkę na cele szpitalne, i żeśmy ze względów higienicznych polecieli zmniejszyć dotychczasową ilość łóżek w następujących szpitalach: w Brzeżańskim o 5, w Kołomyjskim o 12, w Stanisławowskim o 11, w Sądeckim o 16, w Tarnopolskim o 10, w Wadowickim o 4, w Samborskim o 2, a w Lwowskim o 4, a nadto ubyło nam 80 łóżek przez zwiniecie filii dla obłąkanych w Przemyślu, a 70 w Żółkwi, razem ubyło łóżek 214. Natomiast przybyło nam przez otworzenie nowych lecz już dawniej dozwolonych ubikacyi szpitalnych w Sanoku 20 łóżek, w Krakowie 30, w Sokalu 8, a w Kulparkowie 32; razem 90. W ogóle zatem mamy teraz we wszystkich naszych zakładach o 124 łóżek mniej, a niżej w r. 1879.

Zaznaczamy także, żeśmy nieuwzględnili prośby zwierzchności gminnej miasta Tarnowa z dnia 19. Lutego r. b. o pozwolenie przynajęcia domu na cele szpitalne, z powodu zupełnienia tamtejszego szpitala, i żeśmy

przy tej sposobności wszelkich rozszerzeń ubikacyi szpitalnych raz na zawsze stanowczo zabronili.

Alegat XXVII.

W myśl wezwania Wys. Sejmu, ażeby Wydział krajowy dążył do zaprowadzenia oszczędności w administracyi szpitali, a na tej drodze do zniżenia taks, Wydział krajowy postępuje już od lat czterech, starając się usilnie o zmniejszenie wydatków szpitalnych przez wprowadzenie racjonalnej a oszczędnej gospodarki. Świadczy o tem cały szereg zarządzeń, któreśmy w tym czasie w życie wprowadzili; świadczy o tem porównanie wydatków w zakładach krajowych %, które wykazuje, że pomimo zwiększenia się liczby dni leczenia, wydatki zmniejszają się z roku na rok; podczas bowiem, kiedy w roku 1877 właściwe wydatki gospodarskie wynosiły w naszych zakładach krajowych razem kwotę 476.334 zł. a w. przy 486.379 dniach leczenia, spadły one w r. 1879 na 443.799 zł., pomimo że liczba dni leczenia wzrosła do 533.946, t. j. wydatki zmniejszyły się o 32.535 zł., kiedy dni leczenia przybyło o 47.567; świadczy o tem nareszcie porównanie rubryki żywienia chorych, z którego przekonać się można, że żywienie dzienne chorego kosztuje teraz o wiele mniej niż w roku 1877. W ten czas (t. j. w r. 1877) kosztował dzień żywienia we Lwowie 33·56 cen. w Krakowie 39·91, w Kulparkowie 44·59 cent., teraz zaś kosztuje we Lwowie tylko 28·18, w Krakowie 27·31, w Kulparkowie 37·14 cent.

W szpitalach prowincjonalnych odniosły starania nasze także pożądany skutek. A jeżeli nie we wszystkich gospodarka bywa tak oszczędnie prowadzoną, jakby tego sobie w interesie funduszu krajowego życzyć należało, toć zauważyć należy, że szpitale prowincjonalne są zakładami gminnymi lub powiatowymi i jako takie bywają administrowane przez władze miejscowe.

Stosownie do poleceń Wysokiego Sejmu zniżyliśmy takse na podstawie trzechletnich zamknięć rachunkowych w ośmiu szpitalach, mianowicie: w Brzeżanach o 5 centów, w Jaśle o 10, w Wadowicach o 5, w Podhajcach o 7, w Samborze o 5, w Rzeszowie o 3, w Złoczowie o 7, w Drohobyczni o 6, w Przemyślu ponownie o 17 ct. a w roku poprzednim zniżyliśmy takse w Biale, Przemyślu i Żółkwi w każdym o 10 centów.

Wezwaniu Wysokiego Sejmu, ażeby Wydział krajowy przestrzegał dopełnienia obowiązków jakie ciążą na służbodawcach, co do opłacania kosztów leczenia za służbę i czeladź, odpowiedział Wydział krajowy, wydając w tym przedmiocie rozporządzenia z dnia 27. Lipca 1880 l. 34.084, z dnia 12. Października 1880 l. 44.758 i z dnia 6. marca 1881 l. 7889. We wszystkich polecamy zarządom szpitalnym jak największą czujność w tym względzie, wskazujemy sposób postępowania i wkładamy na zarządy obowiązek donoszenia nam o każdym wątpliwym wypadku. Rezultat dotychczasowy jest bardzo skąpy. Tylko zwierzchność miasta Bochni doniosła nam o paru takich wątpliwych wypadkach i w tych zarządaliśmy dochodzenie i stosowne kroki, w celu pociągnięcia winnych do odpowiedzialności.

Wydatki Rub. III i XI.

Uchwalona przez Wysoki Sejm w Rub. III budżetu krajowego na „koszta leczenia“ w r. 1880 kwota 536.000 zł. nie została przekroczoną, wydano bowiem 535.118 zł. t. j. o 82 zł. mniej od kwoty dozwolonej.

Kwota preliminowana w Rub. XI. na dotacje dla zakładów krajowych 225.640 zł. także nie została wyczerpaną, wydano bowiem po koniec

Czerwca b. r. 169.139 zł. t. j. o 66.501 zł. mniej od kwoty preliminowanej. Wysokość wydatku tego może jeszcze ulegnie zmianie po ścisłym zamknięciu rachunków funduszków szpitalnych, które niebawem nastąpi.

Porównanie wydatków Rub. III w ostatnich czterech latach przedstawia się jak następuje: W r. 1877 leczono chorych 21.490 kosztem 429.367; zatem jeden chory kosztował fundusz krajowy 29 zł. 28 ct.; w roku 1878 leczono ich 24.315 kosztem 497.985 zł. jeden chory kosztował 20 zł. 48 ct.; w roku 1879 leczono 25.846 kosztem 537.255 zł. jeden chory kosztował 20 zł. 78 ct.; a w r. 1880 leczono chorych 26.908 kosztem 534.518 i chory kosztował 19 zł. 90 ct., zatem w r. 1880 kosztował chory o 9 zł. 38 ct. mniej niż w roku 1877.

Zaległe koszta leczenia.

Koszta leczenia, które fundusz krajowy w zastępstwie gmin w dawniejszych latach zaliczkowo zapłacił, a które dotąd zalegają, wynosiły z końcem roku 1879. . . . . 82.239 zł. 98¹/₂ ct.

Z końcem zaś roku 1880. (w. j. po koniec czerwca 1881) wynosiły . . . . . 68.559 „ 33 „

Mianowicie:

1) Od gmin w 55 powiatach (w 19 powiatach nie ma za-
ległości) . . . . . 16.531 zł. 87 ct.

2) Od miasta Lwowa . . . . . 171 „ 38 „

3) Od miasta Krakowa:

a) Za leczonych w szpitalu Św. Łazarza (należytość ta pozostaje
w sporze) . . . . . 42.816 zł. 42 ct.

b) za leczonych w innych szpitalach (należytość ta
ma być spłaconą w rocznych ratach po 3000 zł. 9.039 „ 66 „

Czyli razem . . . . . 53.856 zł. 08 ct.

Nadto winna gmina Krakowska zwrócić za leczonych w roku 1878 na dur powrotny kwotę . . . . . 15.893 zł. 92 ct.

Wydział krajowy jak każdego roku, tak i w latach ubiegłym i bieżącym udawał się do c. k. Starostw i do Prezydium c. k. Namiestnictwa (LW. 42.440/880 i 12.286/81) z prośbą o jak najenergiczniejsze ściąganie zaległości. Wskutek tego zmniejszyły się zaległe koszta leczenia wyżej wykazane z kwoty 82.239 zł. 98¹/₂ ct. na kwotę 68.559 zł. 33 ct.

Petycja gminy Żulina.

Przekazaną przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia petycję gminy Żulina, o uwolnienie ją od obowiązku zwrotu kosztów leczenia i utrzymania w domu ubogich Eleonory Michałowskiej, nie mógł Wydział krajowy dotąd stanowczo załatwić. Od c. k. Namiestnictwa zażądaliśmy potrzebnych wyjaśnień w przedmiocie wyroku, którym gmina Żulin na ponoszenie owych kosztów skazaną została. To co nam dostarczono, rzeczy należyte nie wyjaśniło, przeto musieliśmy zażądać szczegółowych dalszych wyjaśnień, na które dotąd nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

Koszta szczepienia.

(R. IV.)

Nagrody.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. Sierpnia 1877. ustanawiającej cztery nagrody dla lekarzy lub chirurgów, którzy się przy szczepieniu ospy ochronnej odznaczyli, udzieliliśmy zgodnie z wnioskiem c. k.

Rady zdrowia z dnia 17. Lutego 1880. i z propozycją c. k. Namiestnictwa z dnia 1. Marca 1880 L. 1079.

za rok 1879.

1szą nagrodę w kwocie 200 złr. a. w. lekarzowi powiatowemu Dr. Józefowi Barzyckiemu w Rzeszowie,

2gą nagrodę w kwocie 180 złr. chirurgowi Adolfowi Landauowi w Gródku,

3cią nagrodę w kwocie 150 złr. w. a. lekarzowi powiatowemu Dr. Franciszkowi Niedźwiedzkiemu w Gródku,

4tą nagrodę w kwocie 100 złr. a. w. lekarzowi powiatowemu Dr. Alojzemu Rothowi w Bochni,

za rok 1880. zaś, udzieliliśmy zgodnie z wnioskiem c. k. Rady zdrowia z dnia 4. Stycznia 1881. i z propozycją c. k. Namiestnictwa z dnia 21. Stycznia 1881. L. 1804.

1szą nagrodę w kwocie 200 złr. w. a. chirurgowi Adolfowi Landauowi w Gródku,

2gą nagrodę w kwocie 180 złr. w. a. lekarzowi Dr. Ignacemu Jendłowi w Drohobyczy,

3cią nagrodę w kwocie 150 złr. chirurgowi Maurycemu Feuersteinowi w Nadwórnie,

4tą nagrodę w kwocie 100 złr. w. a. chirurgowi Joachimowi Grabkowiczowi w Tarnowie.

Szczepienie ochronne
w miastach i miasteczkach

Odezwą z 10. Marca 1881. do L. 12.804 przedstawiło nam c. k. Namiestnictwo propozycje krajowej Rady zdrowia w przedmiocie unormowania szczepienia ochronnego w miastach.

Wydział krajowy w piśmie z 12. Lipca 1881. do L. 23.625 odpowiedział c. k. Namiestnictwu, że w zupełności uznaje potrzebę energicznego wykonywania obowiązujących przepisów, tak co do szczepienia ospy ochronnej, jak co do wywierania w tym celu pośredniego przymusu zwłaszcza w miastach i miasteczkach kraju naszego. Jednakowoż na propozycję krajowej Rady zdrowia zgodzić się nie może. W §. 2. tych propozycji powiedziano, iż koszta szczepienia ponosi fundusz krajowy, płacąc lekarzowi szczepiącemu po 10 ct. w. a. za szczepienie i rewizję każdego dziecka, w §. 9. zażądano, aby dla łatwiejszego otrzymania krowianki humanizowanej wyznaczać z funduszu krajowego nagrody pieniężne dla ochotników do zbierania. Oba te §§. nałożyłyby przeto na fundusz krajowy nowy i znaczny ciężar. Przyjmując według danych statystycznych ilość dzieci podlegających szczepieniu od 3 miesięcy do 2 lat w miasteczkach i miastach jako 5.06%, ogólnej ludności kraju, otrzymamy prawdopodobną cyfrę 69.682 dzieci, których szczepienie kosztowałoby rocznie fundusz krajowy 6968 złr. Nagrody, według §. 9. podniosłyby tę kwotę ponad 7000 rocznie. Takiego wydatku ani Wydział krajowy przyjmować na fundusz krajowy nie ma kompetencji, ani może doradzać jego przyjęcia Wysokiemu Sejmowi, tak ze względu na ogólne niepomyślne stosunki finansowe, jak z powodu, że ściśle wykonywanie obowiązujących przepisów już samo przez się potrzebie zadość uczynić zdoła.

Koszta sanitarne.
(R. V.)

C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych poleciło c. k. Namiestnictwu, reskryptem z dnia 20. Listopada 1880. L. 16.500, ażeby wyjaśniło na jakiej podstawie prawnej, bywają $\frac{2}{3}$ części kosztów, za leki, dla epidemicznych chorych ubogich w kraju naszym opłacane z funduszu państwowego i aby zastanowiło się nad pytaniem, czy dotychczasowy wyjątkowy sposób opłacania tych kosztów przez państwo ma być na dal zatrzymanym w Galicyi w obec tego, że w innych prowincjach, takie koszta wedle ogólnych przepisów ponoszą gminy, względnie fundusze krajowe, lub inne do tego obowiązane osoby.

Na odezwę c. k. Namiestnictwa z dnia 14. Lutego 1881. L. 61926, którą Wydział krajowy o objawienie zdania swego w tym względzie, upraszano, odpowiedzieliśmy c. k. Namiestnictwu odezwą z dnia 25. Lutego 1881. L. 8224: „że koszta te ponosi fundusz krajowy w jednej trzeciej części, a skarb Państwa w dwóch trzecich częściach, na mocy układu zawartego z rządem z dnia 7. Lipca 1866, a zatwierdzonego reskryptem c. k. Prezydum Namiestnictwa z 30. Sierpnia 1868. L. 7697/pr.“ — że ustęp III lit. B. tego układu wyraźnie opiewa: „Wydatki na lekarstwa z powodu szczepienia ospy, lub też w wypadkach innych chorób epidemicznych, ponosi w myśl dekretu kancelaryi Nadwornej z 17. Lipca 1786, L. 1299 i rozporządzenia ministerjalnego z dnia 14. Marca 1849. Dz. ust. P. Nr. 165, w jednej trzeciej części fundusz krajowy a w dwóch trzecich częściach skarb Państwa“; że zatem przytoczone okoliczności, jakoby w innych krajach koronnych miały ponosić koszta za medykamenta dla ubogich chorych epidemicznych gminy a względnie fundusze krajowe, nie mogą w obec zawartego układu z rządem, zastosowane być do Galicyi, tem mniej, ile że według udzielonych nam wyjaśnień Wydziałów krajowych, skarb Państwa ponosi dwie trzecie części pomienionych kosztów także w Tyrolu, Morawii, Salzburgu, Krainie, Styryi i na Bukowinie, dalej, że z tych powodów jesteśmy zdania, iż dotychczasowy sposób płacenia kosztów sanitarnych winien być i nadal zażrzymym;

w końcu, że Wydział krajowy zastrzega się ponownie przeciw jakiemukolwiek obciążaniu funduszu krajowego i oświadcza, iż nie odstępuje od wniesionego już kilkakrotnie żądania, ażeby i owa jedna trzecia część pomienionych kosztów, którą opłaca fundusz krajowy, przyjętą została na Skarb Państwa.“

Zanim jednak żądanie to ponowić będziemy mogli, wyczekujemy jeszcze rezultatu procesu wytoczonego rządowi w tym względzie przez Wydział krajowy Kraiński przed trybunałem Państwa, o którym Wydział krajowy Kraiński odezwą z dnia 26. Lutego 1881. L. 927 zawiadomić nas przyrzekł.

Nowe posady weterynarzy.

Odezwą z dnia 22. Marca 1881. zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 2. Grudnia 1880. r. ustanowił Jego Excellencya Pan Minister spraw wewnętrznych, trzy nowe posady weterynarzy powiatowych z siedzibami w Tarnowie, w Bochni i w Mielcu.

Zakłady krajowe (R. XI.).

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Budynek gospodarski.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 19. Października 1878. roku dozwolony budynek gospodarski został w początkach roku 1880. do użytku oddany. Kolaudacya przeprowadzona w Maju 1880. roku okazała, że budynek jest zbudowany dobrze i przeznaczeniu swemu odpowiednio. — Koszta budowy wynosiły 7.515 zł. t. j. o 702 zł. mniej, niż było preliminowanych.

Oświetlenie.

Z uwagi na zbyt wielkie koszta oświetlenia gazowego i z uwagi, że gazometer wymagał ponownie wielkiego nakładu (2.607 zł.), na naprawę urządzeń, znieśliśmy rozporządzeniem z dnia 22. Września 1880. roku l. 42.606 gazowe oświetlenie w szpitalu, zastępując je oświetleniem lampami naftowymi. — Jednocześnie zwinęliśmy posadę maszynisty-gazownika. — Oszczędność z tych zarządzeń wynikła wynosiła w roku 1880, 414 zł., a w pierwszym półroczu 1881, 759 zł.

Pożar.

Dnia 12. Września 1880. roku, po iluminacji miasta w czasie pobytu Najjaśniejszego Pana we Lwowie, wybuchł o godzinie 3. zrana, w skutek pęknięcia rury gazowej w ustronnem miejscu, pożar w szpitalu, który zniszczył trzecią część dachu na głównym gmachu i dach na jednej baszcie latrynowej. — Pogorzałe części odbudowano przed nastaniem pory zimowej, a chorzy mogli być już w listopadzie pomieszczeni w dawniej zajmowanych salach. Z powodu pożaru nikt ani ze służby, ani z chorych nie ucierpiał na zdrowiu. — Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie wypłaciło za pogorzałą część dachu 10.300 zł., za spalone sprzęty i bieliznę 1.168 zł., odsetki od tej kwoty od dnia wypłaty po koniec grudnia wynosiły 99 zł. 47 ct. Było więc do dyspozycyi 11.567 zł. 47 ct., a ponieważ restauracya kosztowała 11.288 zł. 08 ct., pozostało na odnowienie sprzętów i bielizny 279 zł. 39 ct. Zamiast blachą cynkową pokryto dach blachą żelazną cynkowaną, jako trwalszą i od ognia więcej zabezpieczającą.

Owiedziny Najjaśniejszego Pana.

Trzeciego dnia po pożarze raczył Najjaśniejszy Pan zaszczyścić szpital Swoją bytnością, zwiedził kaplicę, sale chorych, pogorzelnisko i kuchnię i objawił Najwyższe Swe zadowolenie z porządku i czystości, które zastał zaraz po pożarze.

Wydatki.

Budżetem na rok 1880. preliminował Wysoki Sejm dla szpitala we Lwowie w wydatkach kwotę 194.200 zł. — Rzeczywiście wydano wedle ksiąg szpitalnych tylko 176.020 zł. t. j. o 18.180 zł. mniej od kwoty preliminowanej. — Zauważyć należy, że w R. XIII. p. 59. wstawionych było do budżetu na utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii tylko 6.800 zł., a wydano z powodu przeniesienia szpitalu do nowego własnego a większego budynku, i ztąd powstałego znaczniejszego napływu chorych 9.339 zł. t. j. o 3.139 zł. więcej niż było preliminowanych. — Jeżeli tę kwotę 3.139 zł. dodamy do powyżej wykazanych 18.180 zł., wypadnie, że w samym szpitalu głównym wydano właściwie o 21.319 zł. mniej niż Wysoki Sejm dozwolił.

Porównanie wydatków z
ostatnich czterech lat.

Wydatki ogólne szpitala we Lwowie w roku 1877 wynosiły 199.682 zł., chorych było 8.213, zatem jeden chory kosztował 24 zł. 31 ct. w r. 1878. wynosiły 193.777 zł., chorych było 8.737, zatem jeden chory kosztował . . . 22 zł. 17 ct. w r. 1879. wynosiły 182.266 zł., chorych było 9.288, zatem jeden chory kosztował . . . 19 „ 62 „ w r. 1880. wynosiły 180.009 zł., chorych było 9.787, zatem jeden chory kosztował . . . 18 „ 39 „

Okazuje się z tego porównania, że się wydatki w ogóle od czterech lat z roku na rok zmniejszały, podczas kiedy się liczba chorych wzmacniała. — Utrzymanie jednego chorego kosztowało w r. 1880. przeciętnie o 5 zł. 92 ct. mniej, niż w r. 1877.

Koszt jednego dnia żywienia chorego wynosił w r.

1877 — 33·56 ct. przy 193.453 dniach leczenia

1878 — 28·76 „ „ 209.358 „ „

1879 — 26·40 „ „ 211.258 „ „

1880 — 28·18 „ „ 197.579 „ „

Z czego wypływa, że w r. 1880 koszt żywienia chorego na dzień był mniejszy o 5·38 ct. niż w r. 1877.

Ruch chorych.

Spełniając polecenie Wysokiego Sejmu, ograniczyliśmy przyjmowanie chorych — rozporządzeniem z d. 27. Lipca r. 1880. l. 34.084, wykluczając chorych nieuleczalnych lub dotkniętych chorobami niewymagającymi koniecznie traktowania szpitalnego. W skutek tego zmniejszyła się w szpitalu lwowskim ilość dni leczenia w r. 1880 w porównaniu z r. 1879 o 13.679, pomimo, że zarządzenie nasze wykonywanem było tylko przez cztery miesiące ubiegłego roku.

W pierwszym półroczu r. 1881. było chorych 4.682 a dni leczenia 89.361, podczas kiedy w tych samych miesiącach roku ubiegłego było chorych 5.772 a dni leczenia 117.202. — Liczba chorych zmniejszyła się zatem o 1.090 czyli o 18·8 procent a dni leczenia o 27.841 czyli o 23·6 procent.

W ogóle przedstawia się r. 1880. w porównaniu z r. 1879. jak następuje:

a) łóżek było	w r. 1879	710;	w r. 1880	710;
b) chorych było	„ „	9.288;	„ „	9.787;
c) dni leczenia było	„ „	211.258;	„ „	197.579;
d) przeciętny pobyt chorego wynosił	„ „	23·11 dnia;	„ „	20·18 dnia;
e) procent śmiertelności	„ „	7·73;	„ „	9·58 *).

Na oddziale chirurgicznym dokonano w r. 1880. większych operacji 265, mniejszych 319; założono opasek gipsowych 74. — Na oddziale ocznym wykonano operacji 287. — Ilość chorych na syfilis zmalała o 1650 w porównaniu z rokiem poprzednim. — Do szpitala św. Zofii odesłano chorych dzieci 263.

*) Dla porównania przytaczamy, że jeden z najlepiej urządzonych szpitali w Wiedniu, szpital Rudolfa mający taką samą prawie ilość łóżek, co szpital lwowski i 30 znakomitych lekarzy, wykazuje śmiertelności 12·60 procent, a średni czas pobytu chorego 32·16 dni.

Stan służby.

W r. 1880. było w szpitalu:

Lekarzy wraz z dyrektorem, chemikiem i prosektorem	. 23,
Urzędników wraz z rządcą	 5,
Dyurnistów	 5,
Kapelanów	 2,
Aptekarz	 1,
Sióstr Miłosierdzia	 27,
Wózny i odzwiernych	 3,
Posługaczy przy chorych	 59,
Służby domowej	 25,
Służby kuchennej	. . . . . 18.

Odbieranie dzieci ze szpitala św. Zofii.

Znaczna liczba dzieci leczonych w szpitalu św. Zofii, po wyleczeniu zostawała czas dłuższy w szpitalu, ponieważ odebrać ich nie było komu. Magistrat miasta Lwowa w myśl przepisów obowiązujących, powołany do odbierania takich dzieci, uchylał się od obowiązku tłumacząc, że nie brak dobrych chęci, ale zupełny brak tak krajowego jako też gminnego przytuliska dla małych dzieci uniemożliwia Magistratowi odbieranie wyleczonych ze szpitala.

Wreszcie pismem z 12. Kwietnia r. b. zawiadomił prezydent miasta Wydział krajowy, iż udał się do istniejącego we Lwowie prywatnego przytuliska z prośbą o przyjmowanie dzieci ze szpitalika św. Zofii kosztem kraju leczonych, i o wskazanie warunków takiego przyjmowania, i prosząc Wydział o poparcie w tej sprawie.

Na to pismem z dnia 24. Czerwca r. b. odpowiedział Wydział krajowy, że z uznaniem bierze do wiadomości wyż wymienione usiłowania, które gdy pomyślny skutek wezmą, dopełni gmina miasta Lwowa w sposób rzeczywicie humanitarny obowiązek, jaki na nią istniejące wkładają ustawy, pośredniczyć jednak nie może Wydział między gminą a przytuliskiem, ponieważ sprawa ta należy wyłącznie do zakresu działania i obowiązków gminy. Dalej oświadczył Wydział krajowy, że w obec przepisów obowiązujących stanowczo zezwolić nie może, ażeby dzieci wyzdrowiały w szpitaliku św. Zofii dłużej nad czas koniecznej potrzeby zostawały.

Zaleciwszy Dyrekcyi szpitala ścisłe stosowanie się do tych przepisów, oczekuje Wydział krajowy skutków układu między gminą miasta Lwowa a przytuliskiem.

Szpital św. Łazarza
w Krakowie.
Oświetlenie gazowe.

Na posiedzeniu z dnia 16. Lipca 1880. powziął Wys. Sejm uchwałę wzywającą Wydział krajowy, aby zbadał, czy by mimo kosztu wyłożonego już na urządzenie gazowni, nie należało powrócić do oświetlenia naftowego w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Czyniąc zadość temu wezwaniu, postanowił Wydział krajowy poruczyć zbadanie całej sprawy Komisji złożonej z mężów fachowych i zaprosił do składu tej komisji oprócz dyrektora szpitala Dr. Harajewicza, także Dr. Stanisława Biesiadeckiego przewodniczącego Komitetu administracyjnego, Dr. Bolesława Lutostańskiego, Pana Macieja Moraczewskiego budowniczego miejskiego, Dr. Grabowskiego docenta chemii i Pana Walerego Rzewuskiego członka Komitetu administracyjnego.

Komisya odbyła swą czynność na miejscu w szpitalu w Krakowie w dniu 12. Marca r. b. pod przewodnictwem członka Wydziału krajowego referenta spraw szpitalnych i przedłożyła (do LW. 15261) protokół swych obrad wraz z wnioskami.

Z protokołu tego okazuje się, że wedle wykazów przedłożonych przez Dyrektora — a później sprawdzonych przez Wydział krajowy — świeciło się w obydwóch szpitalach krakowskich: św. Łazarza i św. Ducha w roku 1874/5, t. j. przed zaprowadzeniem oświetlenia gazowego, 160 lamp naftowych kosztem 1187 zł. 19 ct. rocznie, czyli 3 zł. 25 ct. dziennie. Co przy 126.415 dniach leczenia wynosiło na jeden dzień leczenia 0.93 ct. Jedna lampa kosztowała wówczas 7 zł. 42 ct. rocznie, czyli 2.03 centa dziennie.

W roku 1880, po połączeniu szpitali w jednym rozszerzonym szpitalu św. Łazarza, paliło się 250 płomieni gazowych kosztem 3.223 zł. rocznie, a 8 zł. 80 ct. dziennie, nie licząc w to procentu amortyzacyjnego od kapitału zakładowego. Jeden płomień gazowy kosztował rocznie 12 zł. 89 ct. a dziennie 3.53 centa. Rozdzieliwszy cały koszt roczny na 149.941 dni leczenia wypada na dzień leczenia 2.14 centa.

Gdyby zaprowadzono teraz zamiast oświetlenia gazowego, oświetlenie naftą i to 250 lampami t. j. tyle, ile się teraz płomieni gazowych pali, to by przy uwzględnieniu teraźniejszych cen nafty i potrzeb rozszerzonego szpitala koszta wynosiły dziennie 6 zł. 88 ct. czyli rocznie 2.512 zł. t. j. o 711 zł. mniej, niż oświetlenie gazowe w r. 1880 kosztowało.

Względy oszczędności przemawiałyby zatem za powrotem do oświetlenia naftowego. Pomimo tego oświadczyła się komisya po dłuższej dyskusyi jednogłośnie za zatrzymaniem na dal oświetlenia gazowego, a to z następujących powodów: Gaz służy w szpitalu nie tylko do oświetlenia lecz także do wentylacyi i do ogrzewania kuchenek podręcznych na oddziałach; nie daje przy spaleniu kopcia ani innych produktów szkodliwych zdrowiu; zaleca się przeto ze względów gospodarskich i higienicznych. Nakład na urządzenie gazowni i przyrządów do oświetlenia gazowego, wynoszący 5.870 zł. byłby zmarnowanym a nowy nakład na przyrządy do oświetlenia naftą, musiałby być zrobionym. Różnica kosztów o jaką oświetlenie gazem, jest droższe od naftowego, może być wyrównaną przez zmniejszenie liczby i wielkości płomieni, przez skrócenie czasu świecenia, tudzież przez zainteresowanie pracujących około gazu. Dla tego oświadczyła się komisya: 1) za zatrzymaniem oświetlenia gazowego, 2) za wprowadzeniem oszczędności w oświetleniu co do czasu świecenia, co do objętości i co do ilości płomieni, 3) za zapewnieniem gazownikowi tanyemy od kwoty przez niego oszczędzonej.

Wydział krajowy, uwzględniając zdanie komisyi, postanowił: na razie nie znosić oświetlenia gazowego, chyba dopiero w ten czas, skoroby się nowe a znaczne wkłady potrzebnymi okazały, lub gdyby zarządzenia, które w myśl uwag komisyi zaprowadzone będą, nie dały spodziewanych rezultatów. — W tym celu polecił Wydział krajowy na teraz dyrektorowi, ażeby jak najenergiczniej przeprowadził oszczędności przez zmniejszenie objętości i liczby płomieni gazowych, i przez skrócenie czasu świecenia gazu we wszystkich ubikacyach szpitalnych. Nadto przyznał Wydział krajowy gazownikowi tanyemę dziesięcio procentową od kwoty przez niego oszczędzonej. Kwota ta ma być obliczoną na podstawie przeciętnej wydatków z trzech ostatnich lat.

Po upływie pół roku ma dyrektor zdać sprawę o skutku tych zarządzeń, a Wydział krajowy w tenczas dopiero powezmie stanowczą decyzję, skoro się — po przeprowadzonej próbie — gruntownie przekona czy nafta czy gaz większe przedstawia korzyści dla funduszu krajowego.

Odstąpienie gruntu pod pawilony kliniczne.

Na posiedzeniu z dnia 13. Lipca 1880. r. powziął Wysoki Sejm uchwałę treści następującej:

„Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby część gruntu, będącego własnością szpitala św. Łazarza w Krakowie, około jednego morga wynosić mogącego, odstąpił bezpłatnie klinice pod dwa pawilony kosztem rządu wystawić się mające“.

Uchwałę tę w myśl §. 20. Statutu krajowego przesłano c. k. Namiestnictwu w celu wyjednania dla niej sankcyi Naj. Pana. Dotąd otrzymaliśmy zawiadomienie, że uchwała ta będzie do sankcyi przedłożoną, jak ukończy czynności komisya, wysadzona do zbadania sprawy budowy kliniki. — Zarazem zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że c. k. Ministerstwo oświecenia postanowiło zaproponować Wydziałowi bezpłatne odstąpienie gruntu także pod budowę gmachu, który równocześnie z nowymi budynkami klinicznymi i w pobliżu tych budynków ma być postawiony dla zakładu anatomii patologicznej. Na to zawiadomienie i na żądanie poparcia u Wys. Sejmku odpowiedział Wydział krajowy c. k. Rządowi w piśmie z d. 14. Czerwca r. b. do L. 24.628, że gdyby zarządzone dochodzenia okazały, że gmach taki stanąć tam może i że w tym celu oprócz odstąpionego już w moc uchwały sejmowej gruntu, potrzebnym jest jeszcze kawałek gruntu z posiadłości szpitalnej, Wydział krajowy gotów będzie poprzeć wnioszek u Wysokiego Sejmu na odstąpienie takiego kawałka gruntu, idąc w tem za skazówką udzieloną w przeszłorocznej uchwale sejmowej.

Kliniki akademickie w Krakowie.

Na temże posiedzeniu z 13. Lipca 1880. r. powziął Wysoki Sejm następujące trzy uchwały:

- „1. Wydział krajowy złoży oświadczenie gotowości przyjęcia napowrót kliniki dzieci do szpitalu św. Łazarza, i takiego jej umieszczenia, jakie miała przed przeniesieniem jej w moc układu z roku 1876. do wystawionego przez prywatne Towarzystwo szpitala św. Ludwika; a to w tym razie gdyby z jakiego bądź powodu w tym ostatnim zostawać nie mogła.
2. Od żądania opłaty czynszowej za umieszczenie kliniki chorób skórnych i syfilitycznych, w szpitalu św. Łazarza, Wydział krajowy odstępuje, uważając ją za ekwiwalent wymaganego przez Rząd zasiłku na budowę kosztem funduszu edukacyjnego 2 pawilonów klinicznych.
3. Upoważnia się Wydział krajowy do ułożenia się z rządem względem wynagrodzenia za odstąpienie w szpitalu św. Łazarza sali wykładowej dla kliniki chorób skórnych i syfilitycznych“.

O tych uchwałach Wys. Sejmku zawiadomił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo w piśmie z 17. Września 1880. r. do L. 36.167, wykonując w ten sposób polecenie Wys. Sejmu. Równocześnie zawiadomił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo, iż tytułem czynszu za salę wykładową dla kliniki syfilitycznej postanowił żądać 250 zł. rocznie.

Na to zawiadomienie c. k. Namiestnictwo w odezwie z 22. Listopada 1880. r. do L. 5.685 ponowiło żądanie, ażeby Wydział krajowy zechciał oświadczyć, czy ze swej strony nie ma co do zarzucenia przeciw projektowanej umowy Rządu z zawiadostwem szpitala św. Ludwika względem urządzenia kliniki pedagogicznej.

Na to żądanie odpowiedział Wydział krajowy w piśmie z dnia 21. Stycznia 1881. do L. 54.470, że Towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci na mocy umowy z Wydziałem krajowym, mianowicie z dnia 25. Stycznia 1876. do L. 1848 i dodatkowej z 12. Maja 1876 do L. 9322 jest zobowiązane do zezwolenia na urządzenie kliniki w szpitalu św. Ludwika, że od czasu zawarcia tej umowy warunki jej były przez Towarzystwo najdokładniej wypełniane, że więc nie zachodzi potrzeba, aby te warunki na nowo Towarzystwu przypominać i do wypełnienia ich wzywać je trzeba było. A co się tyczy projektu umowy między c. k. Namiestnictwem i temże Towarzystwem zawrzeć się mającej, Wydział krajowy żadnej o nim opinii udzielić nie może, z powodu, że ta umowa dotyczy wyłącznie c. k. Namiestnictwa i Towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci, że zostaje przeto zupełnie po za wpływem i zakresem działania Wydziału krajowego, któremu ani nad jedną ani nad drugą stroną kontraktującą nie przysługuje prawo nadzoru lub zatwierdzenia jej postanowień.

Czynsz za salę kliniczną.

W skutek prośby c. k. Namiestnictwa zniżył Wydział krajowy żądany pierwotnie czynsz roczny za salę wykładową dla kliniki syfilitycznej z 250 na 150 zł.

Należitości od miasta
Krakowa za leczonych
na dur powrotny.

W roku 1878 panował w Krakowie nagminnie dur powrotny, a z powodu braku osobnego szpitala, chorzy tacy leczeni byli w szpitalu św. Łazarza. Wprawdzie c. k. Namiestnictwo poleceniami z 10. Lutego 1878 r. L. 7475, i 28. Maja 1878 r. L. 15.788 wezwało p. Prezydenta miasta Krakowa do urządzenia dla chorych epidemicznych osobnego szpitala, lecz miasto Kraków wniosło przeciw temu rekurs do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, a gdy to decyzją z 6. Lipca 1878 r. L. 1740 rekurs odrzuciło, wniosło skargę do c. k. Trybunału administracyjnego, który wyrokiem z 3. Marca 1879. r. L. 280 zniósł powyższe orzeczenie.

W skutek tego c. k. Namiestnictwo pod dniem 23. Listopada 1879. L. 24.680 wydało nowe orzeczenie postanawiające, że gmina miasta Krakowa stosownie do §. 2 3 i 4 ustawy z dnia 2. Kwietnia 1870 L. 68 Dz. u. P. była obowiązana w roku 1878 do urządzenia osobnego szpitala celem pomieszczenia w nim chorych na dur powrotny. Przeciw temu wniosła znowu gmina bezskuteczny rekurs do c. k. Ministerstwa Spraw wewnętrznych, a później zażalenie do c. k. Trybunału administracyjnego, który wyrokiem z d. 26. Lutego 1881 do L. 360 zażalenie to jako nieuzasadnione odrzucił.

Wydział krajowy wezwał przeto gminę pismem z 8. Kwietnia 1881 do L. 33.574 do zapłacenia kwoty 15.893 zł. i 92 ct. jako odliczonych kosztów leczenia w szpitalu św. Łazarza w r. 1878 chorych dorem powrotnym dotkniętych.

Kanalizacja.

W roku ubiegłym wybudowano kanał betonowy, idący od budynku ekonomicznego do kanału miejskiego przy ulicy Kopernika, przez co usunięto odprowadzanie do Starej Wisły nieczystości otwartym rowem mającym 850 metr. długości, który zatrzymywał powietrze całej okolicy. Dało też to możliwość system dołowy, istniejący w starym gmachu przemienić na system kanałowy, przez co zaoszczędzono raz na zawsze 500 zł. wydatku łożonego corocznie na wywóz nieczystości.

Urządzenie ogrodów.

Jeszcze przed ukończeniem kanalizacji zaczęto urządzać teren około starego gmachu i nowych pawilonów dla chorób wewnętrznych; zrównano go, nawieziono urodzajną ziemię, zasadzono mnóstwo drzewek, narzeczcie urządzono trawniki i dogodne chodniki, tak że przestrzeń ta dawniej poorana dołami, dziś stała się pięknym ogrodem spacerowym, wiele przyczyniającym się do odświeżania powietrza otaczającego zakład.

Pranie bielizny.

Pranie bielizny przy pomocy maszyn pod względem oszczędności oddaje rzeczywiście wielkie usługi szpitalowi św. Łazarza, bo opranie jednej sztuki kosztuje 1.67 ct., wtedy gdy w Kulparkowie gdzie pewna tylko część prania odbywa się za pomocą maszyn opranie sztuki bielizny kosztuje 2.43 ct., a w Lwowskim szpitalu, gdzie pranie oddano w przedsiębiorstwo kosztowało dotychczas 3.5 ct. a w r. 1882 będzie kosztować 4.5 ct.

Żywnienie chorych.

Pod względem żywienia chorych żaden ze szpitali nie przedstawia takiego wybitnego polepszenia gospodarstwa szpitalnego od roku 1877 jak szpital św. Łazarza. I tak, dzień żywienia chorego wynosił:

w roku 1877	39.91 ct.	przy 133.821	dniach leczenia		
" 1878	40.75 "	" "	156.842	" "	" "
" 1879	33.58 "	" "	153.396	" "	" "
" 1880	27.31 "	" "	149.941	" "	" "

Wydatki ogólne.

Porównanie wydatków ogólnych w czterech ostatnich latach jest także bardzo korzystne:

w r. 1877	wynosiły 162.413 zł.	chorych było 5.194	jeden chory koszt. 31 zł. 27 ct.
" 1878	" 182.929 "	" " "	6.215 " " " 29 " 43 "
" 1879	" 157.339 "	" " "	5.865 " " " 26 " 82 "
" 1880	" 143.850 "	" " "	6.230 " " " 23 " 09 "

Zauważyć przytem należy że utrzymanie dzieci w szpitalu św. Łudwika, które cięży na budżecie szpitala św. Łazarza wynosi około 11.000 zł. rocznie.

Ruch chorych.

Ruch chorych w porównaniu do r. 1879 przedstawia się jak następuje:

a) Łóżek było w roku 1879	460	w roku 1880	490
b) Chorych " " " "	5.865	" " "	6.230
c) Dni leczenia " " "	153.396	" " "	149.941
d) Przeciętny pobyt chorego	23.63	" "	20.5
e) Procent śmiertelności	8.66	" "	10.8

Na oddziale chirurgicznym w roku 1880 dokonano 212 operacji

większych i mniejszych, a na oddziale ginekologicznym 97. Ilość wenerycznych leczonych w szpitalu wynosiła 876. Odesłano dzieci do szpitala Św. Ludwika 693. Na oddziale obłąkanych leczono chorych 211, z których wyszło wyleczonych 57, niewyleczonych 65, zmarło zaś 29. Czas pobytu jednego chorego na oddziale 105 dni. Procent śmiertelności 13.74. Ograniczenie przyjmowania chorych zmniejszyło liczbę dni leczenia w porównaniu z r. 1878 o 6.854 a w porównaniu z 1879 o 3.455. Porównanie zaś pierwszego półroczu 1880 z takimże w bieżącym roku wykazuje zmniejszenie dni leczenia w tym ostatnim o 3.231.

Stan służby.

W roku 1880 było w szpitalu

Lekarzy wraz z dyrektorem	18
Akuszerka	1
Aptekarz	1
Urzędników wraz z rządcą	5
Dyurnistów	6
Dozorca domu	1
Woźny i odźwierny	2
Sióstr miłośier., emerytek i postulantek	31
Służby przy chorych	39
Służby domowej	44.

W stanie służby w r. 1880 nastąpiły zmiany: Dr. Gustaw Neusser został mianowany pełniącym obowiązki Dyrektora w zakładzie obłąkanych w Kulparkowie, a posadę jego na oddziale obłąkanych objął tymczasowo Dr. Żuławski. Na posadę zaś drugiego pisarza po zmarłym śp. Mikołaju Gromadzkim mianowany został prowizorycznie p. Franciszek Werner.

Świerzbńska.

Dnia 20. Maja zmarła p. Józefa Świerzbńska, wdowa po byłym rządcy szpitala św. Ducha w Krakowie. Ponieważ preliminarz na rok 1882 był już w druku, nie można było wykreślić wstawionej w Rubr. IV poz. 24 kwoty 267 zł. który to wydatek z powodu śmierci wyźrzczonej osoby odpada.

Trupiarnia i osuszenie terenu około szpitala.

W szpitalu św. Łazarza pozostają jeszcze dwie ważne rzeczy do zrobienia 1) zbudowanie lepszej trupiarni, gdyż obecna jest zupełnie zrujnowana, mała i bardzo nieodpowiednio do potrzeb urządzona, 2) Osuszenie stawków i mokrych łąk otaczających szpital, dla usunięcia szkodliwych wyziewów.

Pierwsza z tych rzeczy jest tak nagląca, że przedstawiamy kosztorys do zatwierdzenia i wyznaczenia na to osobnego funduszu. Druga zaś na którą potrzeba dużo czasu i wydatków, może być dokonana zbiorowemi siłami. Robota ta już się o tyle rozpoczęła, że jeden ze stawków bywa powoli zasypany, odpadkami od palenia pod kotłami i w piecach szpitalnych.

Zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Na posiedzeniu z 22. Lipca 1880 powziął Wysoki Sejm uchwałę następującą:

Machina parowa.

„Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby kazał dokładnie zbadać, ewentualnie gruntownie przeistoczyć maszynę parową na Kulparkowie o sile 6

(nie 12) koni, która rocznie konsumuje za 6.300 zł. węgla i wymaga dla obsługi, dozoru, ruchu i utrzymania rocznej kwoty 3500 zł. i ażeby wziął pod rozwagę, czyli zupełnem usunięciem maszyny parowej zmniejszenie wygórowanych wydatków nie dałoby się najskuteczniej przeprowadzić.“

Wykonując to polecenie Wydział krajowy złożył komisję, do której zaprosił jako znawców: WW. Dr. Jana Frankiego, profesora mechaniki i rektora szkoły politechnicznej we Lwowie, Edwarda Heppego nadinżyniera kolei Karola Ludwika, Macieja Moraczewskiego Dyrektora budownictwa w Krakowie i P. Rychnowskiego mechanika.

W dniu 17. Października 1880 zebrała się komisja w Kulparkowie. Ze strony Wydziału krajowego wzięli w niej udział Szef Dep. V, inspektor szpitali Dr. Stella Sawicki, dyrektor zakładu Dr. Neusser i inżynier Baranowski.

W obec całej komisji puszczone maszynę w ruch, przyczem członkowie komisji przez parę godzin obserwowali i sprawdzali czynność maszyny we wszystkich kierunkach. Zażądawszy wyjaśnień i rachunków, oświadczyli zaproszeni znawcy, iż zrobiwszy potrzebne obliczenia, oświadczenie swe w sprawie przez Wysoki Sejm poleconej złożą pisemnie. Przedkładając w brzmieniu dosłownem to sprawozdanie komisji w sztuce biegłych $\%.$ sądzimy iż takowe na postawione przez Wysoki Sejm pytanie stanowczą dają odpowiedź.

Alegat XXVIII.

Komisja sprawdziła, że maszyna Kulparkowska jest o sile 5·5 konia działająca przy 3·5 atmosferach i 60 obrotach na minutę i że spełnia następujące czynności:

- 1) Obraca piłę cyrkularną do rżnięcia drzewa;
- 2) Utrzymuje w ruchu pompę która daje w jednej godzinie 20.000 litrów wody na wysokości 31 metrów do zbiorników;
- 3) obraca centryfugę do odwilgotniania bielizny i
- 4) obraca młynek do robienia mąki razowej i krup.

Komisja sprawdziła dalej że dwa kotły parowe z dwoma bulierami są kaźden o ciśnieniu 6 atmosfer, a powierzchnia ogrzewana w bulierach wynosi 25 metrów kw. i że para z kotła w ruchu będącego używaną bywa do:

- 1) poruszania maszyny parowej,
- 2) ogrzewania 7 kociołków kuchennych razem objętości 1050 litr.
- 3) ogrzewania 3 kotłów i jednego zbiornika w pralni razem objętości 6950 litrów,
- 4) grzania wody na 70 kąpieli dziennie i
- 5) do suszni.

Komisja obliczyła, że sumaryczny koszt dziennego utrzymania maszyny parowej wynosi 6 zł. 43 ct. i że chcąc siłę maszyny do tych samych czynności zastąpić siłą ludzką oprócz wydatku na nadzór wypadłby koszt dzienny na 38 zł. 55 ct. t. j. sześć razy większy.

Uznała również komisja, że fak maszyna parowa jako też kotły funkcyonują zupełnie prawidłowo. Wydatek na paliwo uznała komisja wyższym o 115 kilogramów dziennie, niżli być powinien, dając tego powody następujące: raz że według uznanej powszechnie okoliczności kaźdy kocioł parowy z początku więcej konsumuje paliwa, gdyż obsługa tego i maszyny parowej potrzebują dość długiego czasu aby poznać wiasności tychże i palić

oszczędnie z równym skutkiem; powtóre z powodu niedokładności niektórych w urządzeniu maszyny i w trybie administracyjnym, którym zapobiedz należy przez:

- a) przerobienie obmurowania kotłów,
- b) zaprowadzenie ścisłej kontroli przy używaniu pary w kuchni i pralni,
- c) ustawienie regulatora do maszyny parowej i
- d) sprowadzenie wody deszczowej do zbiornika.

Wszystkie te polecenia zostały bezzwłocznie zastosowane.

W części administracyjnej zaleciła komisya:

- a) sprowadzać węgiel wprost z kopalni,
- b) wyznaczyć tantiemę od oszczędzonego węgla i smarowidła.

Jedno i drugie zostało już także w życie wprowadzone.

Ważną jest uwaga komisji co do strony rachunkowej. Komisya twierdzi, że zestawienie rachunków z powodu mniej odpowiedniego kontowania w księgach jest niejasne, nie można bowiem z tego wykazu dojść, ile kosztuje budowa i urządzenie przyrządów mechanicznych, a ile ich utrzymanie w ruchu, oddzielnie co do maszyny, a oddzielnie do innych części. Komisya przedstawiła wzory do założenia i prowadzenia księgi kontowania, tudzież rozłożenia rubryk na działy pojedyncze, które także bezzwłocznie zastosowane zostały.

Wglądnęła komisya szczegółowo także w organizację służby przy maszynie i uznała, że etat dotychczasowy jest możliwie minimalny. Skonstatowała również komisya, że czasowe oddalenie jednego ślusarza miało ten tylko skutek, że zwiększyło wydatki w innym uniknąć się nie dającym kierunku.

Całe sprawozdanie komisji fachowej stwierdza, że ani praktyczności urządzeń mechanicznych na Kulparkowie ważnych zarzutów uczynić nie można, ani też koszta funkcyonowania i utrzymywania do wygórowanych zaliczyć należy. Jakie oszczędności przynieść będą mogły zarządzenia zrobione w skutek wniosków komisji, koniec roku dopiero pokaże.

Obecnie zwracamy jedynie uwagę na końcowy ustęp sprawozdania komisji, w którym na pytanie, czy nie należałoby znieść zupełnie urządzenia mechaniczne i zastąpić je innym celowi odpowiedniejszym motorem, odpowiada stanowczo, że innego motora komisya fachowa wskazać nie umie, a obecnie istniejące urządzenia po uwzględnieniu środków zaradczych uzupełniających, okazały się niewątpliwie najtańszymi i najodpowiedniejszymi.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie wziąć do wiadomości.

Wydzierżawienie ogrodu
i zaprowadzenie gospodarstwa mlecznego w Kulparkowie.

Na posiedzeniu z dnia 16. Lipca 1880. r. powziął Wysoki Sejm uchwałę następującą:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby wydzierżawił ogrody warzywne i folwarczne ogrodnikowi, któryby zobowiązał się za czynsz dzierżawny dostarczać do zakładu Kulparkowskiego jarzynę w ilości przez Wydział krajowy oznaczonej, oraz utrzymywać w porządku ogrody spacerowe przy zakładzie bezpłatnie lub za pewne wynagrodzenie rocznie.“

W celu wykonania tego polecenia wezwał Wydział krajowy pismem z 27. Lipca 1880 L. 34.182 Dyrektora Zakładu Kulparkowskiego, ażeby uło-

zył warunki dzierżawy czy to w drodze licytacji, czy w drodze dobrowolnej umowy z ogrodnikami.

Dwa razy została licytacja rozpisana, mianowicie w Sierpniu i Październiku 1880. i oba razy bezskutecznie, ponieważ żaden kompetent się nie zgłosił. Rokowania w krótkiej drodze z ogrodnikami także do żadnego nie doprowadziły rezultatu.

Nie pozostało przeto Wydziałowi krajowemu jak tylko pismem z 12. Listopada 1880. L. 50.105 zawiadomić Dyrektora zakładu, że gospodarstwo ogrodowe nadal w własnym zarządzie będzie prowadzone. Dodać wreszcie należy, iż pozwolenie udzielone w r. 1877 na użycie części ogrodów zakładowych dla Dyrektora i Rządcy zostało stanowczo cofnięte.

Zdając sprawę na polecenie Wydziału krajowego w przedmiocie ułożenia warunków dzierżawy owych gruntów, Dyrektor zakładu przedstawił projekt zaprowadzenia gospodarstwa mlecznego na Kulparkowie. Wykazał on w nim, że kwoty wyznaczone w budżecie na mleko, na ogród i na konie, prawie wystarczają na zaprowadzenie takiego gospodarstwa, które już w najbliższych latach następnych znacznymi spłaci się korzyściami.

W celu dokładnego zbadania wniosku, złożył Wydział krajowy fachową komisję do której weszli: J.E. Marszałek Ludwik hr. Wodzicki, członkowie Wydziału hr. Badeni, Dr. Wereszczyński i Dr. Hoszard, Dyrektor Zakładu Dr. Neusser, wreszcie Dyrektor szkoły rolniczej w Dublanach W. Lubomęski i profesor tejże szkoły K. Pańkowski.

Na posiedzeniu z dnia 3. Października 1880. uznała komisya, że zaprowadzenie własnego gospodarstwa mlecznego byłoby korzystnem, że jednak w obec uchwały Wysokiego Sejmu, polecającej wydzierżawienie gruntów, gospodarstwo takie w r. 1881. tylko częściowo dla próby może być zaprowadzone.

W tym celu zaproszono pp.: Lubomęskiego i Pańkowskiego do zbadania sprawy na miejscu i przedstawienia odpowiedniego planu.

Alegat XXIX.

Sprawozdanie tych panów rzeczoznawców podajemy w brzmieniu dosłownem między załącznikami :/. Wykazuje ono najpierw, że obszar pól ornych, łąk i pastwisk należących do zakładu wynosi ogółem 39 hektarów 91 arów i 55 metr. □, które bez wszelkich nakładów i ryzyka bardzo korzystnie można zagospodarować. Wskazując jakie części pola na jaki obrócone być mają użytek, jak ogromną posiada zakład siłę nawozową, wreszcie, że budynki do gospodarstwa potrzebne znajdują się na gruncie i co najwyżej niewielkim kosztem potrzebują być adaptowane, daje sprawozdanie zestawienie rachunkowe tak kosztów zaprowadzenia gospodarstwa jak wypływających z niego korzyści.

Sprawdza najpierw, że według ksiąg rachunkowych wydaje rocznie zakład na mleko	5.628 zł.
na śmietankę	875 „
Razem	6.503 zł.

Koszta zaprowadzenia gospodarstwa od 1. Stycznia 1881 i utrzymania go do końca Grudnia tegoż roku obliczono:

kupno 24 krów	1.680	zł.
karma tychże do końca Maja	1.440	"
kupno narzędzi rolniczych	125	"
" " mleczarskich i stajennych	120	"
adaptacya stajni	200	"
kupno nasienia na zasiew	160	"
roboty gospodarskie	495	"
utrzymanie dozorczy	370	"
" skotarza	212	"
" dwóch dziewczek	424	"
podatki	120	"
Razem	5.350	zł.

Dochód obliczono następnie :

za mleko	4.032	zł.
" 20 cieląt	105	"
" owies	294	"
" siano	165	"
Razem	4.596	zł.

Z porównania wypada nadwyżka wydatku w kwocie 754 zł.

Na pokrycie tej nadwyżki zostaje remanent:

w owsie na kwotę	21	zł.
" słomie	53	"
" burakach	448	"
" krowach po strąceniu 25% od ceny kupna	1.444	"
Razem	1.966	zł.

Przypuściwszy nawet możliwość wypadków nieprzewidzianych, które w tem obliczeniu znaczną mogłoby wywołać różnicę, osądził Wydział krajowy, że wprowadzenie próby gospodarstwa mlecznego nie narazi funduszu zakładowego na straty. Przeto też reskryptem z 15. Października 1880, l. 46.127 upoważnił dyrektora zakładu do zarządzenia jesiennej uprawy gruntów, zakupienia od 1. Stycznia 1881 12 krów i próbnego wprowadzenia gospodarstwa mlecznego.

Pierwsze dwa miesiące próby wykazały rezultat wcale pomyślny pomimo, że cała pasza dla krów była na targu zakupywaną. Utrzymanie krów i służby kosztowało 252 zł. 89 ct., a dochód z nabiału wynosił 358 zł. 60 ct.

Rezultat ten spowodował Wydział krajowy do uwzględnienia wniosku dyrektora zakładu, aby zezwolić na zakupno reszty krów do liczby 24 i na uprawę całego obszaru gruntów w własnym zarządzie.

Po upływie roku bieżącego nie omieszka Wydział krajowy zdać Wysokiemu Sejmowi szczegółowego sprawozdania o rezultacie tej gospodarki.

Tymczasem podajemy rachunek za czas od 1. Stycznia do 31. Maja 1881:

Wydatki wynosiły na kupno 24 sztuk krów	2.144	zł.	09	ct.
urządzenie stajni	34	"	26	"
sprzęty i naczynia	52	"	29	"
Razem	2.230	zł.	64	ct.

pasza dla krów	885 zł. 90 ct.
utrzymanie służby	125 „ 72 „
Razem	1.011 zł. 62 ct.
Dochody wynosiły za 18,758·50 litrów mleka po	
cenie kontraktowej 10 ct.	1.875 „ 85 „
za cielęta	57 „ 36 „
Razem	1.933 zł. 21 ct.
Po potrąceniu wydatków	1.011 „ 62 „
Zostaje zysk	921 zł. 59 ct.

Trzoda chlewna.

Rachunek z wypasu trzody chlewnej za rok 1880 przedstawia się jak następuje:

Zostało z r. 1879 wieprzy 10 wartości	200 zł. — ct.
kupiono w ciągu r. 1880 wieprzy 66 za	699 „ 72 „
utrzymanie służby kosztowało	180 „ 88 1/2 „
Wydano razem	1.080 zł. 60 1/2 ct.
Sprzedano wieprzy 14 za	350 zł. — ct.
zabito dla zakładu wieprzy 38 wartości 1.154 „ 97 „	
pozostało z końcem roku wieprzy 24 wartości 480 „ — „	
Razem	1.984 „ 97 „
pozostaje nadwyżka	904 zł. 36 1/2 ct.

która przeniesioną została w rachunku na korzyść kuchni zakładowej.

Piekarnia i młynek.

Od Października r. z. wypieka się na potrzeby zakładu chleb i bułki we własnej piekarni, urządzonej w suterrenach domu gospodarskiego. Do jej obsługi przyjęto czeladnika piekarskiego, pomocnika i parobka.

Od Nowego Roku puszczone w ruch młynek poruszany siłą pary. Miele na potrzebę zakładu mąkę razową i różne rodzaje kasz. Obsługiwany bywa przez parobka. Od 1. Stycznia do końca Kwietnia wypieczono chleba 17.646 kilo przeciętnie po 11·9 ct. za kilo i 4.286 kilo bułek po 18·06 ct.

Przedsiębiorcy płacono przeciętnie za kilo chleba 16·9 ct. a za kilo bułek 21·56 ct., zaś u piekarzy w mieście kosztował w Czerwcu r. b. kilo chleba 18·69 ct. a bułek 30 ct.

Zakupno wiktuałów.

Przekonani o korzyściach wypływających z zakupywania artykułów żywności w właściwym czasie ile możności z pierwszej ręki, poleciliśmy ten sposób dostawy we własnym zarządzie z wyjątkiem drzewa opałowego, mięsa, mąki i omasty.

Rezultat okazał się korzystnym nie tylko pod względem ceny, ale i pod względem gatunku.

Przyrządy pożarne.

Dla bezpieczeństwa od pożaru i z powodu oddalenia zakładu od miasta, poleciliśmy sprawić sikawkę nową i różne przyrządy pożarne, a ze służby zorganizować straż pożarną. Przyjęliśmy nadto zamiast dochodzącego, stałe w zakładzie mieszkającego kominiarza.

Używanie chorych do roboty.

W r. 1880 używano chorych do różnych robót w zakładzie. W pierwszym półroczu przez dni 11.069, w drugim półroczu przez dni 11.021;

z tą różnicą, że w pierwszej połowie roku używano chorych przeważnie do robót w salach zakładu, n. p. do szycia bielizny, do krawiecczyny, szewstwa i t. p., w drugiej zaś połowie więcej do robót w polu i ogrodach.

Wynagrodzenie za wszelkie roboty wykonywane w zakładzie przez obłąkanych — przyznane statutem — zostało w r. z. uzupełnione i uregulowane. Od 1. Stycznia do końca Czerwca r. b. używani byli chorzy do robót tylko przez dni 6.932, a to dla tego, że po wydaleniu spokojnych, zostało mniej chorych, którzyby do pracy używani być mogli.

Opał.

W skutek uwag zrobionych w roku ubiegłym przez komisję budżetową względem opału w trzech zakładach krajowych, przedstawiamy wyniki zamknięć rachunkowych z r. 1879 i wypisy z ksiąg zakładów za r. 1880 jeszcze nie zamkniętych przez Wydział krajowy.

	L w ó w		K r a k ó w		Kulparków	
	1879	1880	1879	1880	1879	1880
Ogólny koszt opału . . .	7516·20	5518·24	9039·05	8708·85	13·109 ⁵⁵	13·845
Ilość palowisk	228	229	202	208	256	285
Ilość łóżek dla chorych i służby	819	819	546	613	676	674
Ilość dni leczenia	211.258	197.579	153.396	149.941	169.292	157.462
Ilość stałych mieszkańców	715	673	549	540	612	575
Na jedno palowisko	32.97	24.10	44.75	41.87	51.21	48.58
„ „	9.18	6.74	16.55	14.20	19.39	20.54
„ „ „ „ „ „ „ „	0.04	0.03	0.06	0.06	0.08	0.09
„ „ „ „ „ „ „ „	10.51	8.20	16.46	16.13	21.42	24.08

Porównanie to we wszystkich rubrykach wypada na korzyść szpitala lwowskiego; należy jednak uwzględnić, że szpital lwowski nie pierze u siebie bielizny, gdyż pranie jest oddane w przedsiębiorstwo i nie posiada maszyny parowej, która tak znacznie zwiększa koszt opału.

Niekorzystne wyniki w Kulparkowskim zakładzie zmusiły nas do polecenia: Aby wyznaczono deputaty drzewa funkcyonaryuszom, aby zmniejszono czas palenia pod kotłem parowym i w kuchni do koniecznej potrzeby, aby przywrócono napowrót zasówki piecowe wyjęte dla lepszej wentylacji sal, aby sprowadzano węgiel po niższej cenie wprost z kopalni, aby opatrzone dokładnie okna i drzwi, aby komasowano chorych w zimie i przez to nie opalano korytarzy i kilka sal.

Oprócz tego przyznaliśmy maszyniście tantjemę za oszczędzone przy maszynie parowej paliwo.

Nie mogąc jeszcze przedstawić rezultatów liczbowych tych rozporządzeń, nadmieniamy tylko, że w r. 1881 są już w opale dość znaczne oszczędności.

Wydatki.

Wysoki Sejm przeznaczył w budżecie na r. 1880 na wydatki w zakładzie Kulparkowskim kwotę 180.444 zł., wydano zaś rzeczywiście

wedle rachunków zarządu tylko 178.957 zł., t. j. o 1.487 zł. mniej niż było preliminowanych.

Porównanie wydatków z liczbą chorych w ostatnich czterech latach wykazuje następujące cyfry:

w r. 1877 leczono chorych	997	kosztem	190.745 zł.
utrzymanie chorego kosztowało	191 zł. 32 ct.		
w r. 1878 leczono chorych	977	kosztem	189.013 zł.
utrzymanie chorego kosztowało	193 zł. 35 ct.		
w r. 1879 leczono chorych	1.004	kosztem	181.783 zł.
utrzymanie chorego kosztowało	181 zł. 05 ct.		
w r. 1880 leczono chorych	998	kosztem	178.957 zł.
utrzymanie chorego kosztowało	179 zł. 30 ct.		

Zatem kosztowało utrzymanie całe jednego obłąkanego w Kulparkowie w r. 1880 o 14 zł. 05 ct. mniej niż w r. 1878.

Koszt żywienia chorego wynosił dziennie w r.:

1877	—	44·59 ct.
1878	—	37·75 „
1879	—	33·15 „
1880	—	37·14 „

Ruch chorych.

Ruch chorych w zakładzie Kulparkowskim wraz z filiami w Żółkwi i Przemyśle przedstawia się w porównaniu jak następuje:

Od 1. Stycznia do końca Czerwca r. 1880 leczono chorych 788 w 100.797 dniach, a przeciętny stan chorych wynosił 598; w tym samym okresie w r. 1881 leczono chorych 644 w 75.707 dniach, a przeciętna ilość chorych wynosiła 418. Liczba chorych zmniejszyła się więc w jednym półroczu o 144, dni leczenia o 33.090, a przeciętny stan chorych o 180 osób.

Allegat XXX.

Od Sierpnia r. 1880 do 30. Czerwca r. 1881 wydano w myśl uchwały Wysokiego Sejmu polecającej wydać nieuleczalnych a spokojnych obłąkanych 183 chorych.

Opuściło zakład wyleczonych w r. 1879 — 101, w r. 1880 — 100, a w pierwszym półroczu r. 1881 — 46.

Umarło w r. 1879 — 111, w r. 1880 — 123, a w pierwszym półroczu r. 1881 — 72.

Procent śmiertelności wynosił w r. 1879 — 11·05, w r. 1880 — 12·32, a w pierwszym półroczu r. 1881 — 12·16.

Średni pobyt obłąkanego w zakładzie wynosił w r. 1879 — 209·7 dni, w r. 1880 — 190·4, a w pierwszym półroczu 1881 — 117·5 dni.

Sprawy osobowe.

Po ustąpieniu Dr. Marescha z posady dyrektora, zamianowanym został w dniu 1. Sierpnia 1880 r. tymczasowym dyrektorem zakładu Dr. Gustaw Neuser, prymaryusz oddziału obłąkanych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Stabilizowani zostali na posadach zajmowanych: prymaryusz Dr. Dobiński, sekundaryusz Dr. Hankiewicz; oficyałowie: PP. Kalita i Bieńkowski. Prowizorycznie zaś zostali zamianowani: prymaryusz Dr. Pluciński, a sekundaryuszem Dr. Laškiewicz Friedensfeld.

Stan służby.

Stan służby w zakładzie był następujący:

Lekarzy wraz z dyrektorem .	5,
Urzędników wraz z rządcą .	4,
Kapelanów	2,
Dyetaryuszów	3,
Sióstr Miłosierdzia	17,
Służby starszej	3,
Służby przy chorych	70,
Służby domowej	31.

Filie w Żółkwi
i Przemyślu.

Dnia 16. Lipca 1880 r. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:
„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby istniejących filii w Żółkwi i w Przemyślu nie rozszerzał, przeciwnie ażeby z nich polecił wydalic obłąkanych nieuleczalnych i zarazem nie zagrażających bezpieczeństwu publicznemu ani obyczajności i ażeby starał się stopniowo o ile być może jaknajrychlejsze zwinienie tych filii“.

Dnia 18. Lipca 1880 r. polecił Wydział krajowy (l. 32.542) dyrektorowi zakładu kulparkowskiego, ażeby w myśl tej uchwały nie wysłał więcej żadnego umysłowo chorego do szpitali w Żółkwi i Przemyślu.

Dnia 27. Lipca 1880 r. polecił Wydział krajowy temuż dyrektorowi (l. 34.176) ażeby wspólnie z inspektorem szpitali i z lekarzami ordynującymi przedsięwziął ścisły i dokładny przegląd wszystkich obłąkanych w Kulparkowie, w Żółkwi i w Przemyślu i ażeby z tych zakładów wydalił wszystkich chorych na umyśle, którzy, — w myśl powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, — na dal w zakładach krajowych nie powinni być pielęgowani.

Dnia 12. Sierpnia wykonała komisya tak złożona z psychiatrów, czynność swoją w Kulparkowie i przeznaczyła 61 chorych do wydalenia.

Dnia 25. Sierpnia znalazła w szpitalu w Żółkwi 14-tu obłąkanych nie kwalifikujących się do dalszego pobytu, a dnia 30. Sierpnia w szpitalu Przemyśkiem 24 takich chorych. Razem poleciła komisya wydalic ze wszystkich trzech zakładów 99 obłąkanych.

Przedkładając swoje sprawozdanie zastrzegła się komisya, że wprawdzie dopełniła z całą sumiennością polecenia danego jej przez Wydział krajowy lecz pomimo to, nie może wziąć na siebie odpowiedzialności za skutki wydalenia tyloletnich mieszkańców zakładów. Przeznaczeni bowiem do wydalenia chorzy, dopóki pozostają pod ścisłą opieką lekarską i mają wszelkie potrzeby zaspokojone, dopóty są zupełnie spokojni i dotychczasowem zachowaniem się swoim w zakładzie upoważniają komisję do orzeczenia, że nie zagrażają bezpieczeństwu publicznemu. Zaręczać jednak komisya nie może, czy pozostaną w takim stanie, skoro pozostawieni sobie samym pozbawieni będą opieki i wygód, które im zakład dawał, skoro narażeni będą na walkę z troskami życia codziennego.

Od Sierpnia r. 1880. tedy, każdy obłąkany bywa — na mocy powołanej uchwały Wysokiego Sejmu — z zakładu wydalony i oddawany do dalszego pielęgowania, czy to rodzinie czy gminie, do której przynależy, skoro zostanie skonstatowanem że choroba jego jest nieuleczalną a on sam jako spokojny nie zagraża ani obyczajności ani bezpieczeństwu publicznemu. Tym sposobem wydalonych zostało: w Sierpniu 48, we Wrześniu 13,

w Październiku 14, w Listopadzie 21, w Grudniu 12, w Styczniu 19, w Lutym 14, w Marcu 9, w Kwietniu 16, w Maju 11, w Czerwcu 6, razem do 1-go Lipca r. b. 183 chorych. Z tych dotąd tylko pięciu do zakładu powróciło. Za to powiększyła się nieco frekwencja chorych na umyśle w Szpitalach prowincjonalnych. Podczas kiedy w r. 1878 w tych szpitalach tylko 154 obłąkanych pielęgnowano, powiększyła się ich liczba w r. 1880 do 214.

W dniu 1. Grudnia 1880 znajdowało się w Kulparkowie chorych na umyśle 374, w Żółkwi 55, w Przemyśle 61, razem 490. Ta mała liczba spowodowała Wydział krajowy, że dnia 14. Grudnia polecił dyrektorowi zakładu kulparkowskiego, ażeby poczynił przygotowania do przeniesienia wszystkich kobiet obłąkanych z Przemyśla do Kulparkowa i do zwinięcia filii Przemyskiej z dniem 1-ym Marca. Polecenie to zostało wykonane w dniach 20-ym i 28-ym Lutego r. b. tak, że z dniem 1-ym Marca filia w Przemyśle istnieć przestała.

Filia Żółkiewska w której się w Czerwcu r. b. 53 chorych znajdowało została — stosownie do woli Wysokiego Sejmu z dniem ostatnim Czerwca roku bieżącego zwinięta, skoro chorych, którzy dotąd w Żółkwi przebywali, można było pomieścić na oddziale mężczyzn w Kulparkowie bez obawy, że przez to zabraknie miejsca dla innych obłąkanych, którzy w ciągu roku z chorobami o przebiegu ostrym szukać będą opieki w zakładzie, a którzyby uleczeni być mogli.

Petycja Dra Marescha.

Petycję Dra Marescha o wynagrodzenie z powodu ustąpienia z posady dyrektora zakładu kulparkowskiego, którą Wysoki Sejm, uchwałą z dnia 17. Lipca 1880 r. odstąpił Wydziałowi krajowemu do załatwienia wedle ustanowy służby krajowej, Wydział krajowy na razie nie uwzględnił, a to z powodu, że ustanowa służby krajowej, do której uchwała Wysokiego Sejmu wyraźnie odkazała, nie przyznaje ustępującemu urzędnikowi żadnego wynagrodzenie w wypadku jaki tu miał miejsce.

Szpitala prowincjonalne.

Oprócz zakładów leczniczych we Lwowie, Krakowie i Kulparkowie, które wysoki Sejm uznał zakładami krajowemi, znajduje się w kraju naszym trzy powiatowe szpitale powszechne (w Podhajcach, w Sokalu i w Złoczowie) i 20 gminnych. Powiatowe zakłady są administrowane przez Wydziały powiatowe, gminne zaś przez Zwierzchności gminne. Wydziałowi krajowemu przyznaje ustawa (z dnia 12. Grudnia 1869 r. Dz. u. kr. z r. 1870. Część. II. Nr. 8.) tylko kierunek i nadzór pod względem administracyjnym i ekonomicznym, a to ze względu na udział funduszu krajowego w opędzaniu kosztów pielęgnowania chorych ubogich. Z tego tytułu wydał Wydział krajowy instrukcję dla zarządów szpitalnych jak gospodarować należy. Z tego tytułu bada Wydział krajowy rok rocznie zamknięcia rachunkowe z roku ubiegłego i zatwierdza budżeta na rok następny, przyczem wykreśla stanowczo wszelkie wydatki, które nie są usprawiedliwione nieodzowną koniecznością, tudzież udziela wskazówek i poleceń, gdzie tego zajdzie potrzeba. Właściwa jednak administracja pozostaje w ręku Zwierzchności gminnej, lub Wydziału powiatowego. Kontrolę zaś wykonuje Wydział krajowy przez inspektora szpitali, który przy corocznych swych inspekcyach bada istotne

potrzeby szpitali i sprawdza czy i o ile nasze zarządzenia bywają wykonywane. Otóż przeważna część władz administrujących szpitalami wywiązuje się ze swego zadania dobrze i z pożytkiem dla funduszu krajowego. Celują w tym: Rzeszów, Przemyśl, Wadowice i Biała. W dwóch szpitalach pozostaje wiele do życzenia. Doszło nawet do tego, że Zwierzchność miasta Sambora nie chcąc stosować się do naszych poleceń i opierając się zniesieniu taksy, usiłowała zrzucić z siebie obowiązek zarządzania szpitalem, i w tym celu wniosła prośbę, ażeby Wydział krajowy objął na siebie miejscową administrację szpitala tamtejszego. Prośby tej nie uwzględniliśmy, jako przeciwnej obowiązującym ustawom, lecz zawezwaliśmy Wydział powiatowy tamtejszy, żeby na mocy §§. 98. i 102. Ustawy gminnej zniewolił Zwierzchność gminą do wykonywania naszych poleceń a jej obowiązków. — Skutek był zadawalniający.

Pożyczki na budowę szpitali.

W roku 1876. podała Zwierzchność miasta Sanoka petycję do Wysokiego Sejmu o udzielenie tamtejszemu szpitalowi na budowę gmachu szpitalnego pożyczki 10.000 zł. spłacalnej z dochodów szpitala przez odciążenia 2% co kwartał z kosztów kuracyi ubogich.

Alegat XXXI.

Na posiedzeniu dnia 24. Kwietnia 1876. powziął Wysoki Sejm uchwałę odstępującą tę petycję Wydziałowi krajowemu z poleceniem udzielenia gminie miasta Sanoka żądanej pożyczki z funduszy jakimi rozporządza na umiarkowany procent, i z zabezpieczeniem spłaty na dochodach gminy.

W myśl tej uchwały Wydział krajowy udzielił dnia 13. Marca 1877. r. powiatowi Sanockiemu dla miasta Sanoka na budowę szpitala pożyczkę w kwocie 10.000 zł. z funduszu dyspozycyjnego za opłatą 6%, spłacalną w 32 ratach półrocznych, na których umorzenie ma być wstawiana do budżetu szpitala każdego roku odpowiedna kwota.

O udzieleniu pożyczki doniósł Wydział krajowy Wys. Sejmowi w r. 1877. na str. 113 sprawozdania ze swych czynności; przy czem wyraźnie oświadczył, że według planu amortyzacyjnego pożyczka będzie spłaconą przez umieszczanie w budżecie szpitalnym przez przeciąg lat 16 kwoty 964 zł.

Z pożyczki tej spłacono do dnia 6. Maja 1881. r.:

kapitału	1.441 zł. 75 ct.
procentów	2.307 „ 25 „
razem	3.749 zł. — ct.
pozostaje do spłacenia kapitału . .	8.558 „ 25 „
procentów	3.479 „ 92 „
razem	12.038 zł. 17 ct.

Z dniem 1. Maja 1893. r. pożyczka będzie zupełnie umorzona.

Na tem samym posiedzeniu w dniu 24. Kwietnia 1876. r., na którym była załatwioną petycja miasta Sanoka, Wys. Sejm odstąpił Wydziałowi krajowemu petycję Zwierzchności miasta Stryja o bezzwrotną zapomogę w kwocie 6000 zł. na budowę szpitala do uwzględnienia przez udzielenie miastu pożyczki w takiej kwocie, jaka się okaże potrzebną do pokrycia kosztów budowy i do urządzenia szpitala, a to pod warunkami jak najprzystępniejszymi.

Na podstawie tej uchwały udzielił Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Stryju dla miasta Stryja na budowę szpitala w roku 1877. pożyczkę w łącznej kwocie 26.000 zł. pod tymi samymi warunkami i tak samo spłacalną z funduszu szpitalnego, jak to się dzieje z pożyczką udzieloną Sanokowi.

Po dzień 6. Maja r. b. spłacono z tej pożyczki:

kapitału	2.831 zł. 33 ct.
procentów	3.904 „ 47 „
razem	6.735 zł. 80 ct.
pozostaje do spłacenia kapitału . .	23.168 „ 67 „
procentów	10.167 „ 44 „
razem	33.336 zł. 11 ct.

Pożyczka będzie całkowicie umorzona z dniem 1. Listopada 1893.

Zaliczki dawane szpitalom
na koszt leczenia ubogich.

Alegat

XXXII i XXXIII.

W alegatach $\frac{1}{2}$ przedkładamy wykazy zaliczek udzielanych szpitalom na poczet kwartalnych rachunków za koszt leczenia ubogich z funduszu krajowego. (Rub. III.)

Zauważyć należy, że Wydział krajowy obejmując od Wysokiego Rządu w roku 1866. zarząd szpitali, objął także zaliczkę w kwocie 5.480 zł. 16 ct., daną przez c. k. Rząd szpitalowi w Tarnopolu na budowę gmachu, którą dopiero w roku 1878. potrąciliśmy przy obrachunku zaległych kosztów leczenia.

Z wykazów załączonych okazuje się: że największą kwotę (60.618 zł.) asygnowano w roku 1871., że najwyższa kwota ogólna zaliczek wynosiła w roku 1872. 102.283 zł., że od roku 1872. kwoty zaliczane rok rocznie się zmniejszały, że w dniu 1. Maja r. b. kwota zaliczona wynosiła tylko 3450 zł., z której do końca roku wpłynęło jeszcze $\frac{2}{3}$ części; że w roku 1882. wszystkie zaliczki będą spłacone; że nareszcie w ostatnich dwóch latach 1880. i 1881. żadnych nie udzielaliśmy zaliczek oprócz $\frac{2}{3}$ należności, które po złożeniu kwartalnych rachunków a przed ich zbadaniem na prowadzenie gospodarki szpitalom udzielamy, a które zaraz po zbadaniu rachunku z należności kwartalnej stracone bywają.

Zaległości szpitalne.

Komisya lustracyjna zeszłoroczna zwróciła uwagę na dwa szpitale, w Rzeszowie i Kołomyi, w których w skutek dawnej gospodarki zaległości kosztów leczenia niepomrotnie urosły.

W tej sprawie dajemy następujące wyjaśnienie:

Zaległości czynne szpitala w Rzeszowie wynosiły w roku 1878. kwotę 10.311 zł. 98 ct. Od tego czasu ściągnięto w skutek naszych poleceń a po nastaniu nowego rządcy do dnia 1. Marca 1881. kwotę 9.239 zł. 43 ct., tak że cała zaległość wynosi jeszcze tylko 1.072 zł. 55 ct.

W Kołomyi ma się rzecz inaczej; tam zalegają znaczniejsze kwoty, tak jak we wszystkich funduszach gminnych, tak też i w funduszu szpitalnym. Pomimo naszych poleceń, aby ściągano zaległości szpitalne (LW. 16808, 5532, 57519 z r. 1879., LW. 2060 i 57737 z r. 1880), urosły one do kwoty 22.017 zł. 68 ct. Po przeprowadzeniu komisji powierzył Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 29. Marca 1881. LW. 3194, sprawę zaległości funduszków gminnych i szpitalnych opiece JW. prezesa Rady powiatowej i posła

Franciszka Jasińskiego, dodając mu do pomocy komisję złożoną z radnych miasta Wgo ks. Koblańskiego, Wgo Dra Teofila Dębickiego i kapitana Wgo Białoskórskiego.

O skutku tego zarządzenia nie omieszka Wydział krajowy zdać sprawę w swoim czasie.

Szpital w Śniatynie.

Między uwagami komisji lustracyjnej z roku zeszłego, które Wysocki Sejm nie przyjął do Swej wiadomości, znajduje się także uwaga dotycząca odjęcia szpitalowi w Śniatynie charakteru szpitala powszechnego.

Jak to w sprawozdaniu zeszłorocznem umieszczono, Wydział krajowy poruszył w roku 1879. sprawę szpitala Śniatyńskiego, przedkładając ją c. k. Namiestnictwu z zapytaniem, czyby nie należało odjąć temu szpitalowi prawa przysługujące szpitalom powszechnym, ze względu, iż przedstawia właściwie cechy zakładu miejscowego, a nie powszechnego.

Z uwagi jednak, że c. k. Namiestnictwo udzieliło nam później raport lekarza powiatowego ze Śniatyna, oświadczający się za utrzymaniem znamienia powszechności szpitalowi tamtejszemu; z uwagi, że szpital ten zaledwie 2.000 zł. rocznie na opędzenie swych wydatków potrzebuje, zatem bardzo małą kwotą fundusz krajowy obciąża; z uwagi, że się w tym szpitalu leczy stosunkowo znaczna liczba syfilitycznych (bo na 148 chorych 36); z uwagi nareszcie, że w okolicy Śniatyna na odległość 40 kilometrów nie ma innego szpitala powszechnego — Wydział krajowy odstąpił od zamiaru pozbawienia szpitala w Śniatynie cech zakładu publicznego i powszechnego i nie przedsięwziął w tym względzie żadnych dalszych kroków.

Ruch chorych.

*Alegat XXXIV,
XXXV, XXXVI,
XXXVII, XXXVIII.*

W alegatach $\therefore$ przedstawiamy ogólny ruch chorych w r. 1880. w naszych leczniczych zakładach krajowych i prowincjonalnych.

Zamknięcia rachunków.

Alegat XXXIX.

Budżety szpitali.

Alegat XL.

W alegacie $\therefore$ przedkładamy zamknięcia rachunków za rok 1879; a w alegacie $\therefore$ budżety na r. 1880. prowincjonalnych szpitali powszechnych.

Departament VI.

Referent: Członek Wydziału krajowego Waleryan Podlewski.

A. Uchwały sejmowe z 1880 roku podlegające najwyższej sankcyi.

Najwyższa sankcyja dodatków dla funduszu krajowego na rok 1880.

Jego ces. i król. Apostolska Mość, raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 14 listopada 1880 zatwierdzić najmiłościwiej, uchwalony przez Sejm krajowy wymiar wysokości dodatków dla funduszu krajowego na rok 1880 po 37 ct. od jednego złotego wal. austr. podatków bezpośrednich z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części.

Pismo c. k. Przenydyum Namiestnictwa z dnia 23 listopada 1880 l. 11.547/pr. zawiadamiające o tej najwyższej sankcyi, odebrał Wydział krajowy dopiero przy końcu (t. j. 26) listopada 1880 — i w tym czasie dopiero nastąpiło ogłoszenie tego rozkładu dodatków krajowych, przed tem zaś a mianowicie w ciągu r. 1880 opłaty te na mocy najwyższego postanowienia z dnia 19 grudnia 1879 r., pobierano według wymiaru z r. 1879 po 34 ct. od jednego zhr., jak to w zeszłorocznem sprawozdaniu podaliśmy do wiadomości Wysokiego Sejmu.

Wydział krajowy jeszcze pismem z dnia 21 września 1880 l. 41.937, odniósł się z prośbą do c. k. Prezydyum krajowej Dyrekeyi skarbu o przyspieszenie obliczenia między funduszem krajowym a funduszem indemnizacyjnym, z powodu, że według wymiaru na rok 1879 dodatki krajowe pobierano w wysokości 34 centy, dodatki zaś indemnizacyjne w wysokości 51 ct. od 1 zhr. podatków, a według uchwalonego wymiaru na rok 1880 należało je pobrać dla funduszu krajowego w wysokości 37, zaś dla funduszu indemnizacyjnego w wysokości 48 ct. od jednego złotego podatków bezpośrednich.

Chodziło zatem o przyspieszenie przelania tej nadwyżki 3 ct. od jednego złotego pobieranej dla funduszu indemnizacyjnego, — a należącej się funduszowi krajowemu, — co też c. k. Prezydyum krajowej Dyrekeyi skarbu okólnikiem z dnia 28 września 1880 l. 52.136 wystosowanym do gal. c. k. urzędów podatkowych zarządziło. Tym sposobem wyrównanie to mogło nastąpić przed końcem roku 1880. W skutek tego wpłynęły rzeczywiście przy ostatnich miesięcznych obrachunkach roku 1880, stosunkowo znacznie-sze sumy do funduszu krajowego, któremi jak Wysokiemu Sejmowi wiadomo, pokrywano wydatki nadzwyczajne w roku 1880.

Najwyższa sankcyja dodatków do podatków dla funduszu krajowego na r. 1881.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 14 listopada 1880 zatwierdzić najmiłościwiej uchwałę Sejmu

krajowego ustanawiającą dodatek na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1881 po 37 centów od jednego złotego w. a. podatków bezpośrednich z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części. Prócz tego uchwałą powyższą Wydział krajowy na wypadek, gdyby w ciągu roku 1881 wysokość kwoty podatku gruntowego zmienioną została, upoważnionym został, w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zmienić także stopę procentową od podatku gruntowego tak, aby dodatek na podatek gruntowy wraz $\frac{1}{3}$ częścią przypadający, rozłożony został odpowiednio do zmienionej kwoty podatku gruntowego.

Obwieszczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 7 grudnia 1880 l. 61.918, ogłoszoną została sankeya rozkładu dodatków na rok 1881 przy czem polecono wszystkim kasom, aby rzezone dodatki pobierały według istniejących przepisów.

Zmiana w stopie procentowej tych dodatków nie nastąpiła dotąd, albowiem dopiero dnia 9 czerwca r. b. ogłoszoną została ustawa z dnia 7. czerwca r. b. (nr. 49 Dz. ust. pań.), na podstawie której repartyeya podatku gruntowego na rok 1881 ma być dokonana.

Najwyższa sankeya dodatków do podatków dla funduszu indemnizacyjnego na rok 1880.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 15 listopada 1880 zatwierdzić najlaskawiej, uchwalony przez Sejm krajowy rozkład dodatków indemnizacyjnych na rok 1880, a mianowicie dla funduszów indemnizacyjnych Galicyi zachodniej i wschodniej po 45, a dla funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego po 30 ct. od jednego złotego w. a. podatków bezpośrednich z dodatkiem jednej trzeciej części.

Zawiadamiając o tem Wydział krajowy c. k. Prezydium Namiestnictwa w piśmie swoim z dnia 27 listopada 1880 l. 11.663/pr. nadmieniło, że stosownie do reskryptu Jego Exzelleneyi pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 21 listopada 1880 do l. 18.920 celem usunięcia dyferencji spowodowanej tem, że w roku 1880 dodatki dla funduszów indemnizacyjnych Galicyi zachodniej i wschodniej po 48 centów, a dla funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego po 37 centów w. a. pobierane były, zażądano, aby obliczenie rocznej należitości nastąpiło przy poborze raty za 4 kwartał.

Powyżej, w ustępie dotyczącym Najwyższej sankeyi dodatków do podatków dla funduszu krajowego wyszczególniliśmy powody, dla których Wydział krajowy postarał się o przyspieszenie tego obliczenia, wskutek czego wyrównanie powyższej dyferencji z końcem roku 1880 nastąpiło.

Najwyższa sankeya dodatków do podatków dla funduszu indemnizacyjnego na rok 1881.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył najwyższem rozporządzeniem z dnia 14 listopada 1880. zatwierdzić najlaskawiej uchwalony przez Sejm krajowy rozkład dodatków indemnizacyjnych na rok 1881, a mianowicie dla funduszów indemnizacyjnych Galicyi zachodniej i wschodniej po 45 ct. a dla funduszu Wielkiego Księstwa Krakowskiego po 30 ct. od jednego złotego w. a. podatków bezpośrednich z dodatkiem jednej trzeciej części, tudzież i tę uchwałę sejmową, że w razie gdyby w roku 1881 zmieniono wysokość podatku gruntowego, Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zmienić ma także wysokość dodatku indemnizacyjnego do podatku gruntowego, a to w ten sposób, aby dodatek indemnizacyjny, przypadający na terażniejszy podatek gruntowy wraz jedną trzecią

częścią, rozłożony został odpowiednio do zmienionej kwoty podatku gruntowego. — Zmiana w stopie procentowej dodatków indemnizacyjnych dotąd nie nastąpiła z powodu, że dopiero dnia 9 czerwca b. r. ogłoszoną została ustawa z dnia 7 czerwca b. r. Nr. 49 Dz. ust. państw., na podstawie której ma być dokonana repartyeya podatku gruntowego na rok 1881.

B. Uchwały sejmowe z r. 1880 nie podlegające najwyższej sankcyi.

Uchwała Wysokiego Sejmu z 22 czerwca 1880 w sprawie nietykalności postów Seweryna Smarzewskiego i Edwarda Simona.

W tej sprawie donosimy, iż c. k. Sąd krajowy karny we Lwowie odezwał swą z 16 września 1880 l. 13.505 zawiadomił nas, że postanowienie sędziego śledczego z 27 maja 1880, odnoszące się do wprowadzenia śledztwa wstępnego przeciw posłom Edwardowi Simonowi i Sewerynowi Smarzewskiemu, przez c. k. Sąd krajowy Wyższy dnia 17 sierpnia 1880 l. 20.776 zniesione zostało.

Uchwała z 28 czerwca 1880 w sprawie pozostawienia miejscowości Chodnowiec, Tyszkowice, Chraplice, Popowice i Pleszowice przy okręgu Sądu powiatowego w Nizankowicach.

O tej uchwale Wys. Sejmu zawiadomił Wydział krajowy dnia 25 stycznia 1881 l. 36.139, p. Ministra sprawiedliwości, który pomimo to pismem swem z dnia 14 marca 1881 l. 2640 oznajmił, że wyłączenie gmin Chodnowiec, Tyszkowice i Chraplice z okręgu Sądu powiatowego w Nizankowicach, a przyłączenie ich do okręgu Sądu powiatowego delegowanego miejskiego w Przemyślu z dniem 1 czerwca 1881 nastąpi.

Uchwała Wys. Sejmu z 14 Lipca 1880 przyjmująca do wiadomości sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie wydatków na kwaterunek c. k. wojska.

W tej sprawie udaliśmy się dnia 12 listopada 1880 l. 36.129 do c. k. Prezydium Namiestnictwa z wezwaniem, ażeby c. k. Rząd wniósł na najbliższem Zgromadzeniu Wys. Sejmu stosowne przedłożenie Rządowe, zwłaszcza iż gminy nasze domagają się usilnie uregulowania tej sprawy. — W skutek tego zawiązania zgłosiło się do nas c. k. Namiestnictwo, lecz dopiero odezwał z dnia 11 lutego 1881 l. 42.599, w której udzielając nam pewne acz bardzo niedostateczne objaśnienia co do stałej dyslokacji wojska, objawiło intencję do utworzenia komisji mieszanej z delegatów Wydziału krajowego, c. k. Namiestnictwa i c. k. Jeneralnej Komendy, dla głębszego zbadania tej sprawy, oświadczając przytem gotowość do wdrożenia rokowań z c. k. władzą wojskową, o dostarczenie Wydziałowi krajowemu podstaw do wypracowania odpowiedniego przedłożenia do Wys. Sejmu. Wydział krajowy na podstawie swej uchwały z 4 marca 1881 l. 8221 odniósł się powtórnie do c. k. Prezydium Namiestnictwa, a wspominając o tem, iż w ciągu lat 1879 i 1880 starania jego o pozyskanie tak od c. k. Jeneralnej Komendy jak też od c. k. Namiestnictwa potrzebnych dat dla bliższego ocenienia sprawy kwaterekowej nie odniosły żadnego rezultatu, oświadczył gotowość przyjęcia udziału w czynnościach zaproponowanej przez c. k. Namiestnictwo komisji mieszanej.

Objasniwszy nakoniec treść uchwały Sejmowej z 14 lipca 1880 Wydział krajowy doniósł, iż stosując się w tym względzie do wyraźnej intencji Wys. Sejmu, pozostawia Wys. Rządowi wypracowanie i przedłożenie do Wys. Sejmu odpowiednich do uregulowania tej sprawy wniosków.

C. k. Namiestnictwo oznajmiło nam pismem z 7 czerwca 1881 l. 13.290, iż ustanowiło komisję mieszaną dla rozpatrywania sprawy kwa-

terunkowej i wezwało nas do wyznaczenia delegatów do tej komisji. Wydział krajowy zamianował delegatami swoimi do rzeczonyj komisji W. Dra Walerego Waygarta, zastępcę członka Wydziału krajowego i swego konceptistę Jana Antoniewicza. Komisya odbyła się dnia 26 lipca b. r., a projekt odnośnej ustawy krajowej wniesiony być ma na tegorocznej Sessyi W. Sejmu, jako przedłożenie rządowe.

C. Wezwania Wys. Sejmu do c. k. Rządu i sprawy temuz do załatwienia odstąpione.

Sprawa odebrania funduszów indemnizacyjnych w zarząd Reprezentacyi krajowej.

Na posiedzeniu dnia 19 lipca 1880 uchwalił Wysoki Sejm preliminarz funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego i wydał przytem następującej treści uchwałę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do ostatecznego załatwienia przeprowadzonych rokowań między c. k. Rządem a Wydziałem krajowym, względem dotacyj galicyjskich funduszów indemnizacyjnych i oddania ich w zarząd Reprezentacyi kraju“. Powołując się na tę uchwałę, tudzież na przedstawienia tak Wysokiego Sejmu jak i Wydziału krajowego, wystósowane do Rządu jeszcze w latach zeszyłych, dwukrotnie przypomnieliśmy c. k. Prezydum Namiestnictwa tę sprawę w ostatnim czasie, a to odezwą z dnia 1 października 1880 do l. 33.731 i pismem z dnia 1 lutego 1881 do l. 54576/80 upraszając, ażeby wyjednało u c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych ostateczne a przychylnie załatwienie tej sprawy. Na te pisma nasze nie otrzymaliśmy dotąd żadnej odpowiedzi.

Rezolucya Wys. Sejmu z dnia 16 lipca 1880 o pomnożeniu posterunków żandarmeryi w kraju.

Powyższa rezolucya osiągnęła ten skutek, iż w r. 1880 utworzył c. k. Rząd jeden nowy posterunek w Zawałowic, w powiecie Podhajeckim, i dwanaście nowych expozytur o jednym żandarmie, a mianowicie:

w Dębowcu i Kołaczycach w powiecie Jasielskim,	
w Hohenbach	„ Mieleckim,
w Rożnowie	„ Śniatyńskim,
w Brodkach i Grzędzie	„ Lwowskim,
w Derewni	„ Żółkiewskim,
w Hruszowie	„ Jaworowskim,
w Wileczej Woli	„ Kolbuszowskim,
w Krasnem	„ Złoczowskim,

wreszcie w Mikołajowie i Brzozdowcach, w powiecie Bobreckim.

Wezwanie o zaprowadzenie trybunału 1. instancyi w Sanoku i innych trybunałów poszczególnionych w uchwałach Sejmu z roku 1873 i 1875.

Wysoki Sejm uchwałą swą z 24 lipca 1880 oświadczył c. k. Rządowi w myśl ustawy z 26. kwietnia 1873 nr. 63 dz. p. p. swe zdanie w sposób następujący:

- I) „Pożądaniem jest jak najspieszniejsze ustanowienie trybunału 1szej instancyi w Sanoku dla utworzyć się mającego okręgu z dawnego obwodu Sanockiego.
- II) „Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ustanowił i zaprowadził jak najrychlej trybunały pierwszej instancyi, których naglącą potrzebę Sejm uznał uchwałami swemi z 15 grudnia 1873 i z 4 maja 1875.

Wydział krajowy pismem z 8 października 1880 l. 35.070 zawiadomił P. Ministra Sprawiedliwości o powyższej uchwale Sejmowej, a odwołując się na swe pisma dawniejsze z 3 marca 1874, l. 21.924, z 25 czerwca 1875 l. 10.803, tudzież z 2 lipca 1878 l. 34.741 i l. 34.742, wreszcie na pismo z 3 grudnia 1878 l. 57.603 upraszał, ażeby P. Minister względem przeprowadzenia uchwał sejmowych z 15 grudnia 1873, z 4 maja 1875, z 30 września i 5 października 1878, i z 24 lipca 1880, a w szczególności względem wprowadzenia w życie Sądu obwodowego w Wadowicach, nie mniej względem ustanowienia i zaprowadzenia trybunałów Iszej instancji w Jaśle, w Sanoku, w Brzeżanach, w Stryju i w Czortkowie potrzebne kroki jak najspieszniej przedsięwziąć zechciał.

Przy tej sposobności donieść musimy Wys. Sejmowi, iż c. k. Prezydium Wyższego Sądu krajowego we Lwowie pismem z 14 sierpnia 1880 l. 5.642, zawiadamiając nas o przedłożonych c. k. Rządowi przez reprezentacje miast Sanoka i Brzeżan dość znacznych ofertach w celu śpieszniejszego ustanowienia Sądów kolegialnych w Sanoku i Brzeżanach, zażądało dalszej z naszej strony interwencji, to jest żeby reprezentacje, o których mowa, starały się więcej korzystne dla c. k. Rządu poczynić deklaracje. Wskutek tego weszliśmy za pośrednictwem Wydziałów powiatowych w Sanoku i Brzeżanach w odpowiednie rokowania z oferentami, t. j. z gminą miasta Sanoka i gminą miasta Brzeżan, tudzież z właścicielem dóbr Brzeżany z przyległościami.

Uchwała z d. 24 lipca 1880 w przedmiocie przydzielenia sądów powiatowych w Kałuszu i Wojniłowie do obrebu Sądu obwodowego w Stanisławowie.

O powyższej uchwale Sejmowej zawiadomiliśmy dnia 25 stycznia 1881 l. 3.967 P. Ministra Sprawiedliwości, upraszając o jak najrychlejsze przyłączenie okręgów Sądów powiatowych w Kałuszu i Wojniłowie do obrebu Sądu obwodowego w Stanisławowie. Przytem wskazaliśmy, iż Wys. Sejm już dawniejszą uchwałą swoją z 29 maja 1875 odstąpił takąż samą petycję rady powiatowej Kałuskiej c. k. Rządowi do uwzględnienia.

Uchwała Wys. Sejmu z 24 Lipca 1880 odstępująca c. k. Rządowi do uwzględnienia petycję Czesława Kozłowieckiego w sprawie zmian terytorjalnych.

O tej uchwale Sejmowej zawiadomiliśmy dnia 25 stycznia 1881 l. 35.069 P. Ministra Sprawiedliwości, upraszając, ażeby przestrzeń lasu 400 morgów, stanowiąca osobne ciało tabularne pod nazwą „Stefanów“, z okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Tarnobrzegu wyłączoną, i do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Kolbuszowej przydzieloną została.

D. Sprawy Wydziałowi krajowemu przekazane i polecane.

Uchwała Wys. Sejmu z 20 lipca 1880, polecająca Wydziałowi krajow. zbadanie sprawy utworzenia nowego Sądu powiatowego w Borysławiu.

W tej sprawie zarządziliśmy dnia 14 stycznia 1881, l. 36.131 bliższe dochodzenia w myśl powyższej uchwały sejmowej. Wynik dochodzenia przedłożymy Wys. Sejmowi w osobnym sprawozdaniu.

Petycja gminy Brzeżan o uwolnienie od płacenia dodatku do podatku domowoczynszowego dla funduszu krajowego od nowo wybudowanych i dobudowanych domów.

Na posiedzeniu z dnia 24 lipca 1880 powziął Wysoki Sejm wskutek powyższej petycji następującej treści:

U c h w a ł ę :

„Miasto Brzeżany uwalnia się od opłaty dodatków na potrzeby „krajowe od nowo-wybudowanych lub dobudowanych domów na ten sam

„przeciąg czasu, przez który w moc istniejących ustaw, nie będą pociągane „do opłaty podatku domowo-czynszowego dla skarbu Państwa.“

Uchwała ta zakomunikowaną została Wydziałowi krajowemu pismem z dnia 24 lipca 1880 l. 908, a to wraz z pomienioną petycją; Wydział krajowy zawiadomił zaś dnia 18 sierpnia 1880 l. 34.464 c. k. Prezydium Namiestnictwa o treści powyż przytoczonej uchwały nadmieniając przy tém, że jakkolwiek wspomniane opłaty do funduszu krajowego od nowych budowli w Brzeżanach nie były pobierane aż do roku 1876, a to na mocy uchwały Sejmu krajowego z dnia 28 września 1868 (N. 20. Dz. ust. kraj.) to jednak c. k. krajowa Dyrekeya skarbu oznajmiając tej gminie dnia 1 maja 1876 do l. 10.915, iż to uwolnienie gminie Brzeżan nie przysłuży, zarządziła, aby przypisano i ściągano rzeczzone opłaty. C. k. Dyrekeya skarbu, dając powyższe rozporządzenie powołała się na oświadczenie c. k. Namiestnictwa z dnia 30 października 1875 l. 51.976, iż miejscowość Brzeżany uważana dotychczas jako miasto — wedle prawnej kwalifikacji tylko do rzędu miasteczek zaliczyć należy.

W skutek tego upraszaliśmy zarazem c. k. Prezydium Namiestnictwa o zarządzenie, ażeby ściąganie i dalsze przypisywanie rzeczonych opłat w myśl przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu zaniechanem zostało.

Sprawozdaniem z dnia 10 grudnia 1880 l. 3.708 doniosła nam wszakże Zwierzchność gm. Brzeżan, że władze skarbowe nie zarządziły jeszcze nie w przedmiocie wykonania uchwały Sejmowej z d. 24 lipca 1880, co spowodowało, iż Wydział krajowy zapytał znowu c. k. Prezydium Namiestnictwa o zarządzenia jakie w tej sprawie wydane zostały.

Na odnośne pismo nasze z dnia 8 stycznia 1881 l. 57.697/80, otrzymaliśmy odpowiedź c. k. Namiestnictwa z dnia 16 stycznia 1881 l. 2.110 tej treści, — że gdy główną przeszkodą przeciw wykonaniu uchwały Sejmu z dnia 24 lipca 1880 jest brak dowodu, iż miejscowość Brzeżany należy do kategorii miast, przeto zażądano od Reprezentacji gminnej w Brzeżanach zakomunikowania odnośnych oryginalnych dokumentów, celem przedłożenia tej sprawy do wyższej decyzji.

Wydział krajowy czuł się obowiązany udać się powtórnie do c. k. Namiestnictwa upraszając o wykonanie rzeczonej uchwały Sejmowej, co też uczynił pismem z dnia 15 marca 1881 l. 3.768, w którym przedstawił, że rzeczzone uwolnienie przyznane zostało pierwotnie uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 28 września 1868 istotnie tylko miastom, że jednakże gdyby Brzeżany nie posiadały nawet prawnej kwalifikacji do zaliczenia tej gminy do rzędu miast, gmina ta nie byłaby zmuszoną ubiegać się w drodze petycji o specjalne uwolnienie, które uzyskała w myśl uchwały Sejmu z dnia 24 lipca 1880.

Zwróciliśmy także uwagę c. k. Namiestnictwa na tę okoliczność, że ta uchwała wydana specjalnie dla gminy Brzeżan, ma tylko takie znaczenie, iż Wysoki Sejm jako zarządzający funduszem krajowym, oraz ze względu, iż uchwałą z dnia 28 września 1868 uwolnione zostały od rzeczonych opłat tylko miasta, widział się w tym wypadku spowodowanym, traktować gminę Brzeżan na równi z innymi miastami naszego kraju stosując do niej postanowienie uchwały z dnia 28 września 1868, wszakże tem nie wyniósł gminy Brzeżan do rzędu miast, co jest wyłączną atrybucją Najjaśniejszego Pana. — Sprawa — czy gmina Brzeżan należy do rzędu

miast, czyli też do rzędu miasteczek — nie była w Sejmie merytorycznie traktowaną i niestanowiła rdzenia uchwały z dnia 24 lipca 1880, gdyż szło tu jedynie o uwolnienie Brzeżan od rzeczonych opłat.

Z tych tedy powodów upraszaliśmy c. k. Namiestnictwo o wykonanie tej uchwały Sejmowej ewentualnie z tém zastrzeżeniem, że ta uchwała nie wywiera żadnego skutku na prawną kwalifikacyę miejscowości Brzeżany, co do zaliczenia jej do rzędu miast lub do rzędu miasteczek.

Zwrot pożyczki zaciągniętej z funduszu indemnizacyjnego dla zasilenia funduszu krajowego.

Nieurodzaj panujący w kraju r. 1879 był przyczyną, że dochody z dodatków krajowych nie wpływały w końcu r. 1879 i na początku r. 1880 do kasy krajowej w kwotach preliminowanych. Gdy znowu z innych powodów fundusz krajowy był biernym, a Wysoki Sejm w r. 1879 zwołanym nie został, Wydział krajowy spowodowany nagłymi potrzebami administracyjnymi, zmuszony był zarządzić tej potrzebie chociażby tylko chwilowo.

W celu zatem uzyskania środków pieniężnych na pokrycie bieżących wydatków, udał się Wydział krajowy dnia 9 marca 1880 l. 10.531 do Jego Ekscelencyi P. Ministra spraw wewnętrznych upraszając o zasilenie funduszu krajowego z zasobów funduszu indemnizacyjnego.

C. k. Rząd przychylił się do tego żądania, wskutek czego c. k. Prezydium Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy pismem z dnia 5 czerwca 1880 l. 5.580/pr., iż kasa indemnizacyjna otrzymała polecenie wydania Wydziałowi krajowemu sumy jednego miliona zł. w obligacjach indemnizacyjnych z zastrzeżeniem, iż te efekta mają być zwrócone kasie indemnizacyjnej z końcem grudnia 1880 r.

Effekta te podniosła kasa krajowa dnia 10 czerwca 1880 r. a zastawiając je w miarę potrzeby w tutejszej kasie oszczędności, uzyskaliśmy potrzebną gotówkę. Następnie gdy pod koniec roku 1880, dochody z dodatków krajowych rychlej i obficiej wpływać zaczęły, a to z powodu podniesienia wysokości dodatków krajowych z 34 na 37 ct. od każdego złotego podatków bezpośrednich, polecił Wydział krajowy dnia 1 lutego 1881 do l. 5.242 kasie krajowej, która już przedtem zwróciła była kasie oszczędności znaczną część wypożyczonej gotówki, ażeby spłaciła tej instytucyi resztę z pobranych od niej zaliczek, i wykupiła wszystkie zastawione obligacye indemnizacyjne dla zwrócenia ich kasie rządowej. Rzeczona też suma jednego miliona zł. nominalnej wartości w obligacjach indemnizacyjnych została dnia 11 lutego 1881 kasie rządowej rzeczywiście zwróconą, tak, że kasa krajowa korzystała z kredytu rządowego tylko przez 8 miesięcy t. j. od 10 czerwca 1880 do 11 lutego 1881 r.

W sprawie zmian w okręgach już istniejących w kraju Sądów kolegialnych.

Wskutek próby Wydziału pow. w Kolbuszowej udaliśmy się dnia 25 stycznia 1881 l. 53.261 do P. Ministra Sprawiedliwości z przedstawieniem, ażeby w myśl uchwały Wys. Sejmu z 30 września 1878 wyłączył z obrębu Sądu obwodowego w Tarnowie cały okręg Sądu powiatowego w Kolbuszowej i przyłączył go do obrębu Sądu obwodowego w Rzeszowie.

Przedstawienie to osiągnęło pożądany skutek, gdyż P. Minister Sprawiedliwości zawiadomił nas pismem z dnia 26 lutego 1881 l. 3135, iż wydał już pod tą samą datą rozporządzenie, według którego Sąd powiatowy Kolbuszowski z dniem 1 czerwca 1881 do obrębu Sądu obwodowego w Rzeszowie przydzielonym zostaje.

W sprawie terytorjalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych.

I. Odwołując się do uchwały Wys. Sejmu z dnia 29 maja 1875 w przedmiocie podziału całego kraju na okręgi Sądów powiatowych, tudzież złączonej z tą sprawy rozgraniczenia poszczególnych Starostw, donosimy najprzód Wys. Sejmowi, iż c. k. Rząd wydał od czasu zeszłorocznej Sesi Sejmowej następujące rozporządzenia:

A) P. Minister Sprawiedliwości oznajmił nam 5 sierpnia 1880 l. 9906, iż propozycyi Wys. Sejmu zmierzającej do zniesienia Sądu powiatowego w Nowem Siole, a utworzenia natomiast nowego Sądu powiatowego w Podwoleczyskach na teraz nie uwzględni. Równocześnie udzielił nam swe rozporządzenie z powyższej daty dotyczące rozgraniczenia Sądów powiatowych w Skalacie, Grzymałowie, Nowem Siole i Tarnopolu, a które to rozgraniczenie dopełnione z uwzględnieniem uchwał Sejmowych z dnia 29 maja 1875 i z d. 19 października 1878 od dnia 1 grudnia 1880 weszło w życie.

B) P. Minister Sprawiedliwości pismem swem z d. 5 września 1880 l. 12.971 zawiadomił nas, iż ustanawia nowy Sąd powiatowy w Żydaczowie, że jednak wprowadzenie w życie Sądu tego później oznaczonem będzie.

Rzeczony rozporządzenie ministeryalne zgodne jest z uchwałami Sejmowemi z 29 maja 1875 i z 19 października 1878 jednak z tą zmianą, iż gminy Bortniki, Demidów, Mołotów i Bukowina pozostawił p. Minister i nadal przy okręgu Sądu pow. w Chodorowie.

C) P. Minister Sprawiedliwości w piśmie swem z 11 grudnia 1880 l. 18.418 oznajmił nam, iż w myśl uchwały Sejmowej z dnia 29 maja 1875 i pisma naszego z 3 grudnia 1878 l. 36.947 wyłącza gminy: Kalników, Małnów i Wola Małnowska vel Małnówka z okręgu Sądu powiat. w Krakowcu, a przydziela je do okręgu Sądu powiat. w Mościskach. Rozporządzenie to weszło w życie dnia 1 marca 1881.

II. Następnie donosimy Wys. Sejmowi, iż względem niezłatwionych na ostatniej sesyi Sejmowej wniosków naszych, jako to:

a) w sprawie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podkamieniu w Starostwie Brodzkim i rozgraniczenia sąsiednich Sądów powiatowych, dalej

b) w przedmiocie utworzenia nowego Sądu pow. w Mszanie Dolnej w powiecie Limanowskim, następnie

c) w przedmiocie najrychlejszego przyspieszenia całego podziału kraju na okręgi sądowe w myśl uchwały Sejmowej z 29 maja 1875 i odnośnych późniejszych uchwał, wreszcie

d) w przedmiocie zmiany niektórych ustępów uchwały Sejmowej z 29 maja 1875

wnosimy do Wys. Sejmu cztery oddzielne sprawozdania do l. 7.351, 7.352, 7.353 i do l. 7.354/81, a przy tej ostatniej liczbie załatwiamy i te petycje Sejmowe, które na zeszłorocznem zebraniu Wys. Sejmu z powodu krótkości sesyi nie dostały się już pod obrady Wys. Izby, a mianowicie petycje:

1) kapituły katedralnej krakowskiej o przyłączenie miejscowości Brzezinka i Niegoszowice z Saniarką do Sądu pow. w Krzeszowicach;

2) miejscowości Jabłonica ruska, Hroszówka i Ulucz o przyłączenie do Sądu pow. w Brzozowie;

3) miejscowości Ostra o przydzielenie jej do Sądu powiatowego w Tłumaczu, wreszcie

4) gminy i obszaru dworskiego w Horbaczach i Czerkasach, o przydzielenie ich do Sądu pow. w Szczereu.

III. Dalej wspominamy, iż względem niezłatwionej w Wys. Izbie zeszłorocznej petycji sejmowej gminy Czechów i innych 22 gmin o utworzenie nowego Sądu pow. w Czechowie zarządziliśmy dnia 14 stycznia 1881 l. 35.527 bliższe zbadanie tej sprawy, a mianowicie zażądaliśmy od reprezentacyi powiatowej w Brzesku przedłożenia nam wraz z swoją opinią uchwał rad gminnych w odnośnych miejscowościach.

Wreszcie donosimy, iż wskutek prośby gminy i obszaru dworskiego w Poboczu udaliśmy się dnia 25 stycznia 1881 l. 28.746 do p. Ministra Sprawiedliwości upraszając go, ażeby miejscowość Pobocz w myśl uchwały Sejmowej z dnia 29 maja 1875 z okręgu Sądu powiatowego w Olesku wyłączoną i do okręgu c. k. Sądu powiatowego deleg. miejskiego w Złoczowie przydzieloną została.

Sprawa wykonania ustawy krajowej z 13 lutego 1879 w przedmiocie przeprowadzenia zmian w odgraniczeniu okręgów Rad powiatowych.

W tej sprawie wezwaliśmy najprzód wszystkie Reprezentacye powiatowe, ażeby przedstawiły nam, czyli i jakie zachodzą trudności przeciwko zrównaniu okręgu rady powiatowej z okręgiem właściwego c. k. Starostwa.

Następnie zaproponowaliśmy Prezydium c. k. Namiestnictwa przyjęcie tej zasady, że każde zrównanie okręgu pewnej Rady powiatowej z okręgiem właściwego c. k. Starostwa nastąpić może tylko z końcem administracyjnego roku, gdyż inaczej sprowadzonoby zamęt w całym gospodarstwie powiatowym, zwłaszcza, iż budżety powiatowe różnią się pomiędzy sobą prawie w każdym powiecie.

Prezydium c. k. Namiestnictwa zgodziło się na tę naszą propozycję, a Wydział krajowy, rozpatrzywszy dokładnie sprawozdania wydziałów powiatowych i przedstawione w nich stosunki majątkowe i ekonomiczne poszczególnych powiatów autonomicznych, oświadczył Prezydium c. k. Namiestnictwa w ciągu jesieni 1880 r. w licznych odezwach swoje zdanie w myśl ustawy z 13 lutego 1879 nr. 78 dz. ust. kraj. — Prezydium c. k. Namiestnictwa, trzymając się ściśle zdania Wydziału krajowego, odniosło się do p. Ministra spraw wewnętrznych, a w skutek jego reskryptu z 27 grudnia 1880 l. 20.310, wydało swe rozporządzenie z dnia 31 grudnia 1880, l. 12.878, wedle którego w porozumieniu z Wydziałem krajowym, przeprowadziło z dniem 1 stycznia 1881 rozgraniczenie okręgów 56 Rad powiatowych, ogłaszając to rozporządzenie w części urzędowej Gazety Lwowskiej i w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

W końcu Wydział krajowy czyni tu uwagę, iż przy przeprowadzeniu tej sprawy, baczył troskliwie na uchwałę Wysokiego Sejmu z d. 29 maja 1875 i na późniejsze uchwały Sejmowe, odnoszące się do terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i c. k. Starostw, uwzględniając reklamacye i prośby gmin o tyle, o ile te były zupełnie zgodne z opinią Wysokiego Sejmu.

Ponieważ jest rzeczą nader pożądaną, ażeby p. Minister sprawiedliwości przyspieszył załatwienie i reszty ustępów opinii Wysokiego Sejmu, przeto wnosimy do Wysokiego Sejmu osobne sprawozdanie o uchwaleniu odpowiedniej rezolucyi do c. k. Rządu.

Rezolucye Wys. Sejmu z 22
grudnia 1873 i z 16 paźdź.
1878 odnoszące się do po-
boru wojskowego.

W tych rezolucyach Wys. Sejmu mieszczą się dwie nader ważne kwestye, a mianowicie:

- I. w przedmiocie wyjednania stanowczego wpływu dla delegatów rad powiatowych przy komisjach poboru wojskowego;
- II. w przedmiocie środków zaradczych przeciwko uchylaniu się żydów od obowiązku służby wojskowej.

W obydwóch tych kwestyach wnieśliśmy dnia 15 marca 1881, przy l. 45.692 i l. 46.293 dwa oddzielne przedstawienia do c. k. Prezydium Namiestnictwa, a to treści następującej:

ad I. Właściwy i pierwszy pochop do podjęcia sprawy rozszerzenia atrybucyi delegatów powiatowych przy komisjach poboru wojskowego, wyszedł z inicjatywy Wys. Sejmu, który dnia 28 grudnia 1866 wniósł prośbę do Najjaśniejszego Pana i domagał się rzeczywistego wpływu i stanowczego udziału reprezentacyi powiatowej przy układaniu spisu obowiązanych do służby wojskowej, przy kontroli losowania, przy rozstrzyganiu reklamacyi i przy orzekaniu co do niezdatności do wojska. Powyższa prośba nie pozostała też zupełnie bezskuteczna, gdyż wydana w r. 1869 instrukcya ministeryalna do ustawy wojskowej, powołała delegatów powiatowych jako członków do mieszanych komisji poboru wojskowego.

Wszelako rzeczona instrukcya ministeryalna nie zgadza się poniekąd z duchem ustawy wojskowej, gdyż zapoznając właściwe znaczenie wyrazu: „członków“ wyznaczyła delegatom powiatowym tylko stanowisko znawców i świadków przy poborze wojskowym, jednak bez prawa wglądania w akta i zabierania głosu. Wskutek tego, odgrywają ci delegaci powiatowi w praktyce tylko rolę niemych figurantów, albowiem polityczni lub wojskowi naczelnicy komisji, nie są bynajmniej obowiązani zasięgać zdania tych delegatów lub takowe uwzględniać.

Dla tego też przedstawił Wydział krajowy jeszcze dnia 6 grudnia 1869, l. 12.172 swe wnioski, które wskutek wyraźnego żądania c. k. Namiestnictwa sformułował w swej odezwie z 30 lipca 1870 l. 4299 w sposób następujący:

Delegaci powiatowi mają być uznani jako istotni członkowie komisji poborowych z prawem wglądania we wszystkie czynności poboru wojskowego i z prawem zabierania głosu, które jakkolwiek nie mogłoby wstrzymywać wykonania decyzji politycznych lub wojskowych naczelników komisji, wszakże podlegałoby bliższemu rozpoznawaniu i orzeczeniu wyższych władz bądź politycznych, bądź też wojskowych.

Słuszność tych wniosków uznała nie tylko c. k. Jeneralna Komenda we Lwowie, ale i Wys. Sejm w swych dwukrotnych rezolucyach. Dla tego też Wydział krajowy nie zrażając się dotychczasowem niepowodzeniem w ciągu lat dwunastu, ponawia w tej mierze rok rocznie ciągłe starania i wnosi na nowo najusilniejsze przedstawienie do c. k. Prezydium Namiestnictwa o wyjednanie przychylnego załatwienia tych wniosków, mogących tak dla kraju jakoteż i samego c. k. Rządu przynieść nie mało korzyści.

Ad II W przedmiocie znowu stosownego zapobieżenia, uchylaniu się żydów od służby wojskowej, zwróciliśmy uwagę c. k. Prezydium Namiestnictwa, iż fakt powyższy jest notorycznym, wszystkie bowiem władze

bez wyjątku, a nawet i najwyższe rządowe uznają ten stan rzeczy, iż Żydzi usuwają się od obowiązku wojskowego i że dawniejsze księgi metrykalne żydowskie są wadliwie, niewiarogodnie prowadzone, gdyż niema w nich autentycznych dowodów co do wieku Izraelitów, lub jeśli są jakieś wskazówki, to te nie dają żadnej rękojmi ich autentyczności.

Dalej zaznaczyliśmy, iż c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w najnowszym czasie, a to przy różnych sposobnościach, orzekło to wyraźnie, że konskrypcya ludności służy jedynie dla celów statystycznych, a nie dla celów wojskowych.

Następnie przytoczyliśmy, iż konsygnacya obowiązanych do służby wojskowej opiera się głównie na wyciągach metrykalnych, gdyż naczelnicy gmin dopiero na podstawie udzielonych im wyciągów metrykalnych śledzić mogą, gdzie się znajdują osoby tamże wykazane (§. 15 l. 3 instrukcyi ministeryalnej do ustawy wojskowej);

wspomnieliśmy dalej, iż Żydzi w ogóle będąc niezrównanymi mistrzami przebiegłości, wykręcają się od każdej ustawy i z reguły nie zgłaszają się osobiście ani do konskrypcyi, a tem mniej do wojska;

nakoniec odwołaliśmy się do pisma c. k. Namiestnictwa z dnia 16 kwietnia 1870 l. 11.548, w którym władza ta przyznaje wyraźnie:

iż naczelnicy gmin nie doszli jeszcze do uznawania potrzeby utrzymywania ludności Żydów w ewidencji, że zatem zachowują się względem Żydów zupełnie biernie i za mało ich uznają, tudzież że w gminach policya co do obcych zupełnie jest zaniedbaną; wskutek czego też Żydzi uchylają się od wojska także i w ten sposób, iż przed każdym poborem wojskowym przenoszą się do innych miejscowości najczęściej pod zmienionemi nazwiskami.

Wyrażając następnie, iż podzielamy zupełnie to zdanie c. k. Namiestnictwa, objawiliśmy nasze przekonanie, że te przez c. k. Namiestnictwo jeszcze przed 10 laty określone stosunki istnieją dotąd w całej swej i niezmiernie niezachwianej mocy. Wskutek tego zwichniętą jest zasada równouprawnienia, spada bowiem na Chryścian daleko większy obowiązek w corocznem dostarczaniu najcięższego podatku krwi, zwłaszcza iż prowadzenie noworegulowanych metryk żydowskich rozpoczęło się dopiero 1 stycznia 1877, a zatem do 1 stycznia 1896 musimy jeszcze przebyć 16 lat przy dawniejszych w wątpliwy sposób prowadzonych, lub też zupełnie uronionych metrykach żydowskich, dlatego czujemy się zniewoleni do wniosku, ażeby c. k. Prezydium Namiestnictwa zarządziło jaknajrychlej następujące środki zaradcze:

Wszystkim naczelnikom gminy należy polecić, ażeby w 30 dniach spisali wszystkich Izraelitów mężczyzn tak do gminy przynależnych, jakoteż i do niej nieprzynależnych, lecz w gminie przybywających, którzy nie przekroczyli jeszcze 36 roku życia, a zatem dla wszelkiego bezpieczeństwa wszystkich męskich Żydów, którzy według wszelkiego prawdopodobieństwa liczyć mogą od 4 do 40 roku życia.

Spisy te należy sporządzać w czterech egzemplarzach, a po upływie 30 dni przedłożyć naczelnik gminy dwa egzemplarze takiego spisu c. k. staroście, który jeden egzemplarz udzieli c. k. żandarmeryi do należytego skontrolowania go na miejscu.

Równocześnie każdy naczelnik gminy wyłoży jeden egzemplarz spisu na widok publiczny w gminie z wezwaniem, ażeby każdy, ktokolwiekby

wiedział o jakimś opuszczeniu lub mylnem zapisaniu, zgłosił się ze swem doniesieniem do naczelnika gminy lub do odnośnego c. k. Starosty.

Wspomniany na końcu exemplarz ma być w gminie przez 30 dni do publicznego przejrzania wyłożonym i w miarę zgłoszonych doniesień należy go stosownie zrektyfikować, poczem tenże zrektyfikowany spis przedłoży naczelnik gminy odnośnemu c. k. Staroście, a c. k. Starosta udzieli go ponownie c. k. żandarmeryi do należytego skontrolowania na miejscu, czyli nie zaszły jakieś opuszczenia, lub czyli później nie przybyli do gminy jacyś do niej nieprzynależni starozakonni.

C. k. Starosta w ciągu dni 60 przekona się naocznie, czy wszyscy do pewnej gminy przynależni izraelici, którzy zamieszczą się w zrektyfikowanym spisie, są zapisani do izraelickich ksiąg metrykalnych i w jakim wieku?

W razie gdyby się tam nie znajdowali, lub w braku ksiąg metrykalnych, wyda c. k. Starosta na podstawie opinii lekarskiej orzeczenie co do wieku każdego z tych izraelitów z dozwoleniem mu rekursu do c. k. Namiestnictwa.

Toż samo postępowanie zachować należy w takim razie, gdyby zapisany w dawniejszych metrykach wiek izraelity podpadał w jakikolwiek sposób uzasadnionej wątpliwości; po prawomocności zaś odnośnego orzeczenia Starostwa, należy zaraz przeprowadzić dodatkową imatrykulację, lub sprostowanie w dawniejszych metrykach wieku odnośnego izraelity, a stosownie do okoliczności należy zarządzić natychmiast rozprawę karną za zaniedbanie osobistego zameldowania się, lub za zbiegostwo przed poborem wojskowym.

Co do izraelitów, którzy nie przynależą do pewnej gminy, lecz w niej tylko przebywają, odstąpi c. k. Starosta wyciągi z powyższego rektyfikowanego spisu odnośnemu c. k. Staroście, w którego obrębie leży właściwa gmina przynależności do stosownego, jak wyżej wspomniano, urzędowania.

Wskazaną jest przytem ta konieczna oględność, ażeby tożsamość każdego izraelity, który stawić się ma do oględzin lekarskich w sposób wiarogodny należycie sprawdzoną została. W powyższy przeto sposób poczyniliśmy starania, ażeby zapobiedz usuwaniu się żydów od służby wojskowej i pozyskać w tym celu autentyczny spis wszystkich męskich żydów, urodzonych od roku 1841 aż do 1 stycznia 1877, odkąd rozpoczyna się prowadzenie nowo uregulowanych metryk żydowskich.

Donosząc więc o tem, iż staraliśmy się zadosyć uczynić wezwaniu zesłorocznej Sejmowej komisji lustracyjnej, której sprawozdanie przyjął Wysoki Sejm do swej wiadomości, a to uchwałą z 23 lipca 1880; podnosimy w końcu, iż c. k. Namiestnictwo w odpowiedzi swej na wnioski nasze pod dniem 15 czerwca r. b. l. 16.601 udzielone, wynurzyło nam za udzielenie rady wdzięczność, zapewniając, że sprawa ta jest ustawicznym przedmiotem wszelkich według prawa możliwych zabiegów i starań Namiestnictwa.

Niezałatwiona petycja sejmowa Teofila Merunowicza o zarządzanie autentycznego przekładu tałmudu.

W tej sprawie udaliśmy się dnia 15 marca 1881 l. 35.524 do c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, a udzielając jej powyższą petycję Sejmową, zavezwaaliśmy ją, ażeby oświadczyła nam w tym podmiocie swe zdanie. Jakoż w odpowiedzi swej z dnia 14 kwietnia 1881 l. 35, Akademia umiejętności w Krakowie, uznając podejmowane w tym kierunku dążenia

p. Merunowicza, uważałaby za stosowne przed poczynieniem jakich kroków w kraju, oczekiwać skutku podania, które p. Merunowicz wniósł do Rady Państwa, od tego bowiem zależyoby musiało, czyli i co w tym przedmiocie Wydział krajowy przedsięwzięsby powinien.

Niezałatwiona petycja sejmowa Teofila Merunowicza w przedmiocie zmiany lub uzupełnienia przepisów z r. 1875, normujących sposób prowadzenia metryk żydowskich.

Jakkolwiek ta petycja jest zupełnie ogólnikową i nie zawiera w sobie żadnych faktów szczegółowych, to jednakże zgodziliśmy się z uchwałą Sejmowej komisji administracyjnej z 25 czerwca 1880 l. 231/s. i w myśl tej uchwały odstąpiliśmy rzeczoną petycyę a to dnia 15 marca 1881 l. 35.440 do rąk c. k. Prezydium Namiestnictwa do właściwego użytku i stosownego załatwienia, zwłaszcza co do zawartego w tej petycyi twierdzenia o zachodzących nadużyciach w prowadzeniu izraelskich ksiąg metrykalnych, a mianowicie pod względem zaciągania w nich jako ważne izraelskich małżeństw rytualnych, które z pominięciem przepisów powszechnej ustawy cywilnej zawarte zostały.

Na pismo to jednak nie mamy od c. k. Namiestnictwa dotąd żadnej odpowiedzi.

Rezolucya Wys. Sejmu z d. 2 paźdz. 1878 o przyspieszenie zaprowadzenia nowych ksiąg hipotecznych.

Oдноśnie do tej rezolucyi, w której Wys. Sejm zawezwał c. k. Rząd, ażeby w celu spiesniejszego w kraju naszym zakładania ksiąg hipotecznych, liczbę urzędników sądowych pomnożył, jak najspiesniejsze sprostowanie operatów katastralnych zarządził i na ten cel wyjednał ze Skarbu państwa potrzebne fundusze, — udaliśmy się dnia 6 marca 1881 l. 28.455 do c. k. Prezydium Namiestnictwa upraszając jak najusilniej, ażeby wyjednało u c. k. Ministerstwa przychylnie załatwienie tej ważnej sprawy, zwłaszcza, iż wówczas zbliżała się pora rozpraw budżetowych w Radzie państwa, a zatem było na czasie poruszyć skutecznie powyż wspomnianą rezolucyę Wysokiego Sejmu.

W odpowiedzi na to, dnia 19 maja 1881 l. 2.633/pr. powołało się c. k. Namiestnictwo na dawniejsze pismo swoje z dnia 14 czerwca 1879 l. 2.677/pr., którem zawiadomiono nas, że p. Minister sprawiedliwości nie może uczynić zadość życzeniu Wys. Sejmu, ażeby podwyższyć fundusze przeznaczone na założenie ksiąg gruntowych w Galicyi, o czem donosiliśmy Wysokiej Izbie już sprawozdaniem zeszłorocznem.

W sprawie uregulowania szupaśnictwa.

A) W tej sprawie wydaliśmy dnia 8 marca 1881 l. 31.456 okólnik do wszystkich naszych Wydziałów powiatowych, oznajmiając im, które władze w każdym kraju Monarchii austriacko-węgierskiej są kompetentne do wydawania orzeczeń szupasowych. Do okólnika tego dołączyliśmy zawezwanie, ażeby Wydziały powiatowe pouczyły o tem położone w ich obrębie stacye szupasowe jak się mają zachować w razie dostrzeżenia z dokumentów szupasowych w innych krajach Monarchii wystawionych takich usterek, któreby wykazywały, że szupasowanie przez władzę niekompetentną zarządzone zostało.

O treści tego okólnika zawiadomiliśmy oraz c. k. Namiestnictwo z wezwaniem, ażeby poinformowało o tem wszystkie c. k. Władze szupasowe.

B) Wskutek zapytania c. k. Namiestnictwa, które udzieliło nam wniośki Wydziałów krajowych w Bernie i Opawie zmierzające do tego, ażeby transport peryodyczny szupaśników koleją żelazną odbywał się dwa razy na tydzień z Mährisch-Weisskirchen do Krakowa i napowrót z Krakowa do Weiss-

kirchen, oświadczyliśmy dnia 20 lutego 1881 l. 59.074 c. k. Namiestnictwu, iż musimy pozostać przy naszym pierwotnym projekcie, odbywania w kraju naszym tylko jeden raz na tydzień transportu szupaśników, a to ze Lwowa na Kraków aż do szląskiej stacji szupasowej w Dziedzicach i na odwrót z Dziedzic na Kraków do Lwowa; cały bowiem ruch szupasowy na tej linii ze Lwowa do Szląska i na odwrót, nie wymaga ustanowienia dwukrotnych na tydzień peryodycznych transportów, mogących bez potrzeby narazić fundusz krajowy na powiększenie wydatków.

W sprawie pokrywania kosztów szupasowych.

Wysoki Sejm przeznaczył na pokrycie kosztów szupasowych w r. 1880 kwotę 25.000 zł. w. a.

W ciągu r. 1880 asygnowaliśmy aż do końca stycznia 1881:

a) dla naszych stacji szupasowych łączną sumę 29.076 zł. 43 ct.

b) dla obcych Wydziałów krajowych łączną kwotę 3.656 „ 96 „

c) na administrację czyli na wynagrodzenia zatrudnionych przy tej sprawie dyetaryuszów

Oddziału rachunkowego łączną kwotę . . . 2.926 „ 80 „

przezo razem . . . . . 35.660 zł. 19 ct.

Przekroczyliśmy zatem ustanowiony budżet szupasowy na r. 1880 o łączną sumę 10.660 zł. 19 ct., wskutek czego też już od 1 lutego 1881 rozpoczęliśmy asygnować dalsze wydatki szupasowe z dotacyi na r. 1881 ustanowionej.

Wniosek c. k. Nadprokuratorowi Państwa, ażeby Wydział kraj. zrzekł się zwrotu kosztów szupasowych od ukaranych więźni kryminalnych z ich zarobkowych pieniędzy uiścić się mającego.

Na zapytanie c. k. Namiestnictwa, które udzieliło nam powyższy wniosek c. k. Nadprokuratorowi państwa oświadczyliśmy, a to dnia 11 lutego 1881 l. 52.060, iż Wydział krajowy nie jest powołanym do zrzekania się tych korzyści, które w moc ustaw zapewnione są dla funduszu krajowego.

Pragnąc wszakże uchylić cytowane przez c. k. Nadprokuratorowę państwa nadużycia straży szupasowej, zaproponowaliśmy, ażeby Dyrekcya domu kary, przy wypuszczaniu więźni po odbyciu ich kar nie doręczała im rzeczonych zarobionych pieniędzy, lecz odsyłała takowe wprost do odnośnego c. k. Starostwa, które po zaspokojeniu kosztów szupasowych, doręczyłoby im resztę za stosownem pokwitowaniem.

Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej.

We funduszach tej fundacyi nie zaszła od czasu ostatniego sprawozdania naszego żadna zmiana.

Wszakże z obdarzonych dożywotników zmarli w r. 1880: Konstanty Herubowicz, Antoni Kotarasiński, Wojciech Rybiński i Kajetan Dąbrowski, a opróżnione po nich miejsca nadał kurator fundacyi Piotrowi Strzyżowskiemu, Karolowi Paszkiewiczowi, Janowi Młodeckiemu i Ignacemu Neuburgowi.

Donosimy dalej, iż Jego Exzelleneya JW. Ludwik hr. Wodzicki złożył godność zastępcy kuratora; a sam kurator JW. Jerzy hr. Moszyński na czas swej nieobecności w kraju uprosił sobie na zastępcę swego w godności kuratora JW. Dr. Mikołaja Zyblikiewicza Marszałka krajowego.

Galicyjski fundusz inwalidów z lat 1813, 1814, 1815. pozostający dotąd w rękach c. k. Rządu.

W chęci jak najrychlejszego odbioru tego funduszu pod nasz zarząd, zgłaszaliśmy się na nowo, a to dnia 6 marca 1881 l. 17.064 do c. k. Prezydium Namiestnictwa, upraszając o wyjaśnienie obecnego stanu rzeczy w sprawie oddania nam w zarząd rzeczonych funduszków.

Dodatkowa dotacya dla kwaterunku c. k. żandarmeryi na r. 1880.

Z powodu utworzenia w r. 1880 licznych nowych posterunków, lub expozytor żandarmeryjnych, tudzież ze względu, iż w r. 1880 skończeniu się licznych kontraktów o najem koszar żandarmeryjnych, zawarto nowe, z podwyższeniem rocznego czynszu, który nieustannie wzrasta, powstały takie wydatki kwaterunkowe, które w budżecie żandarmeryjnym na r. 1880 uchwalonym, przewidziane być nie mogły.

Z tego też powodu uchwalili Wydział krajowy d. 11 marca 1881 l. 1.184 dodatkową dotacyę dla kwaterunku żandarmeryi za rok 1880 i wypłacił takową c. k. 5 Komendzie żandarmeryi w sprawdzonej kwocie 3.532 zł. 23 ct.

Wskutek czego przekroczyliśmy uchwalony przez Wysoki Sejm budżet żandarmeryjny na r. 1880 o kwotę 152 zł. 46 ct. w. a., lecz niedobór ten pokrytym zostanie z oszczędności innych rubryk, a to w myśl uchwały finansowej z d. 17 Lipca 1880.

Domagania się Wydziałów pow., ażeby c. k. żandarmerya w sprawach własnego zakresu działania gmin przadkładała swe spostrzeżenia bezpośrednio Wydziałom powiatowym.

W tej sprawie udaliśmy się dnia 20 lutego 1881 l. 2882 do c. k. Prezydium Namiestnictwa z wezwaniem, ażeby poleciło wszystkim pp. Starostom, by raporta c. k. żandarmeryi odnoszące się do spraw własnego zakresu działania gmin odstępywali natychmiast po otrzymaniu takowych odnośnemu Wydziałowi pow., któremu przysłuży nadzór nad gminami.

Wskutek tego zawiadomiło nas c. k. Prezydium Namiestnictwa dnia 4 marca 1881 l. 10.521 i wydało taki okólnik do wszystkich pp. Starostów w myśl odezwy naszej.

W sprawie uwolnienia od stempli i należności prawnych dokumentów odnoszących się do konwersyi ciążących na posiadłościach ziemskich i wysoko oprocentowanych długów na niżej oprocentowane.

W tej sprawie wskutek podania lwowskiego Wydziału pow. wzięliśmy wszystkie inne Wydziały pow., a to okólnikiem z dnia 6 marca 1881 l. 6.880, ażeby w ten sam sposób, jak Lwowski Wydział pow., wnosili petycje do Rady Państwa o zawezwanie c. k. Rządu do wniesienia jeszcze w bieżącej sesyi Rady Państwa projektu do takiej ustawy, która uwalniałaby od stempli i fiskalnych należności prawnych wszystkie dokumenta, odnoszące się do konwersyi ciążących na posiadłościach ziemskich, a wysoko oprocentowanych długów na niżej oprocentowane.

Równocześnie zaś zawiadomiliśmy o tem wszystkie inne Wydziały krajowe z wezwaniem, ażeby ze swej strony wpłynęły w podobny sposób na tamtejsze Reprezentacye powiatowe w celu poparcia tej sprawy w Radzie Państwa. Nareszcie udaliśmy się do c. k. Prezydium Rady Ministrów z prośbą, ażeby jeszcze w ciągu bieżącej sesyi Rady państwa wniosło do niej projekt do ustawy, uwalniającej od stempli i należności prawnych wszystkie takie dokumenta, które odnoszą się do skonwertowania wysoko oprocentowanych długów właścicieli ziemskich na niżej oprocentowane.

Z Rady Wydziału krajowego

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 9 sierpnia 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydz. krajowego i Sprawozdawca

Oktaw z Siemuszowy Pietruski w. r.

Alegat I. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas od 1 stycznia 1880.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 30. listopada 1880 l. 6837 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W odpowiedzi na szacowne pisma z dnia 6. lipca 1880 l. 32512, z dnia 26. sierpnia 1880 l. 44418 i z dnia 17. października 1880 l. 53327 mamy zaszczyt oznajmić świetnemu c. k. Namiestnictwu przy zwrocie aktów przesłanych tem ostatniem pismem, że jakkolwiek wedle brzmienia obowiązujących ustaw w rzeczy samej wszelkie kary pieniężne nakładane bądź to przez c. k. Starostwa, bądź przez c. k. Sądy do miejscowego funduszu ubogich wpływać, przeto tym Zwierzchnościom gminnym w obrębie których użyte być mają na wspomnienie miejscowych ubogich odsełane być powinny — to przecie nadzór nad temi Zwierzchnościami ustawą nam wskazany, wkłada na nas obowiązek czuwania nad tem, ażeby tak te kary pieniężne które c. k. Sądy i c. k. Władze polityczne, jako też i kary które Zwierzchności gminne w myśl § 60 u. g. lub innych poszczególnych ustaw nakładają — na cele ustawami wskazane były obracane, co jednak tylko w takim razie byłoby możliwem, jeżeli zarówno tak c. k. Starostwa jakoteż i c. k. Sądy o każdej do Zwierzchności gminnej przesłanej karze i nadal uwiadamiać będą właściwy Wydział powiatowy; ile że tym sposobem Wydziałom powiatowym podaną będzie możność wykonywać wskazaną § 20 rozporządzeniem naszym z 17. sierpnia 1875 l. 14359 doroczną kontrolę, ażali nadsełane kary pieniężne wciągano regularnie i takowe na cele właściwe użyto.

Dla tego też udajemy się równocześnie do c. k. Wyższych Sądów krajowych we Lwowie i Krakowie, ażeby zechcieli przypomnąć podwładnym sobie c. k. Sądom wydane już rozporządzenia względem zawiadamiania Wydziałów Rad powiatowych o każdorazowym przesłaniu Zwierzchności gminnej kar przy wykonywaniu sprawiedliwości nałożonych i ściągionych, świetne c. k. Namiestnictwo zaś upraszamy uprzejmie, ażeby raczyło przypomnąć ściśle przestrzeganie takiego samego rozporządzenia z 13 marca 1868 do l. 14085 c. k. Starostwom już wydanego.

Odpis okólnika wydanego w tej sprawie do Wydziałów Rad powiatowych dołączamy pod /.

We Lwowie dnia 30 listopada 1880.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 30. listopada 1880 l. 6832 do c. k. Wyższego Sądu krajowego we Lwowie.

W załatwieniu szacownego pisma z dnia 22. czerwca 1880 l. 15511 mamy zaszczyt podać do wiadomości świetnego c. k. Wyższego Sądu krajowego, że wobec istniejących ustaw zgadzamy się z tem, ażeby kary pieniężne przez c. k. Sądy przy wykonywaniu sprawiedliwości nakładane i ściągane a dla funduszu miejscowych ubogich przeznaczone, dotyczącym Zwierzchnościom gminnym były przesyłane.

Gdy jednakowo nadzór nad temi Zwierzchnościami ustawą nam wskazany wkłada na nas obowiązek czuwania nad tem, ażeby tak te kary pieniężne, które c. k. Sądy i c. k. Władze polityczne jako też i kary, które Zwierzchności gminne w myśl § 60 u. g. lub innych poszczególnych ustaw nakładają — na cele ustawami wskazane były obracane — co jednak tylko w takim razie byłoby możliwem, jeżeli zarówno tak c. k. Starostwa jakoteż i c. k. Sądy o każdej do Zwierzchności gminnej przesłanej karze i nadal uwiadamiać będą właściwy Wydział powiatowy; ile że tym sposobem

Wydziałom powiatowym podaną będzie możność wykonywać wskazaną § 20 rozporządzeniem naszym z 17. sierpnia 1875 l. 14359 doroczną kontrolę, ażali nadesłane kary pieniężne wciągano regularnie i takowe na cele właściwe użyto — upraszamy uprzejmie świetny c. k. Wyższy Sąd krajowy, ażeby zechciał wszystkim podwładnym sobie c. k. Sądom przypomnąć i do ścisłego przestrzegania polecić wykonanie rozporządzenia swojego z 9. października 1872 do l. 22991 na skutek naszej odezwy z 26. sierpnia 1872 do l. 13358 wydanego.

We Lwowie dnia 30. listopada 1880.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 30. listopada 1880 l. 6.832 do c. k. Wyższego Sądu krajowego w Krakowie.

Odnosnie do szacownego pisma z dnia 19. sierpnia 1879 l. 12.615, mamy zaszczyt podać do wiadomości świetnego c. k. Wyż. Sądu krajowego, że do nadzorowania, czyli kary pieniężne przez c. k. Sądy przy wykonywaniu sprawiedliwości nakładane a następnie ściągane i Zwierzchnościom gminnym w celu użycia takowych na wspomóżenie miejscowych ubogich przesyłane, rzeczywiście przez naczelników gmin na cele zaopatrzenia miejscowych ubogich obracane bywają, nieodzowną jest potrzebą, ażeby c. k. Sądy stosownie do rozporządzenia świetnego c. k. Wyższego Sądu krajowego z 10. lipca 1872 l. 10.651 zawiadamiały właściwe Wydziały powiatowe o każdorazowem odeśłaniu grzywny do naczelnika gminy i tym sposobem umożliwiały Wydziałom Rad powiatowych przekonywać się corocznie w myśl § 20 rozporządzenia naszego z 17. sierpnia 1875 l. 14.359 — czyli nadesłane Zwierzchnościom kary pieniężne w rzeczy samej wpisane zostały do dochodu przeznaczanego na zaopatrzenie miejscowych ubogich — i na cel właściwy były użyte.

Dla tego też upraszamy uprzejmie świetny c. k. Wyższy Sąd krajowy, ażeby podwładnym c. k. Sądom ścisłe przestrzeganie rozporządzenia z 10. lipca 1872 l. 10.651 na skutek naszej odezwy z d. 25. czerwca 1872 l. 2.413 wydanego — zalecić raczył.

D. j. w.

Alegat II. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas 1. stycznia 1880

M e m o r y a l

Wydziału krajowego z dnia 30. lipca 1880 l. 34784 do Najjaśniejszego Pana.

Wasza Cesarska i Królewska Apostolska Mość, Najmikościwszy Panie Cesarzu i Królu.

W skutek wniosków przedłożonych przez organa c. k. Ministerstwa Skarbu Komisji centralnej dla regulacji podatku gruntowego co do taryf klasyfikacyjnych i klasowania gruntów grozi Galicyi niebezpieczeństwo, że oszacowanie dochodu wypadnie nadmiernie wysoko w porównaniu z innemi krajami koronnemi i w sposób niestosowny wewnątrz kraju, że zatem nastąpi niesprawiedliwe przeciążenie kraju podatkami.

W obec wywołanych tem w całym kraju obaw oraz wskutek licznych przeciw zamierzonemu podwyższeniu podatku gruntowego skierowanych petycji, widział się Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem spowodowanym, zająć się dokładnem zbadaniem tej sprawy. Na podstawie sprawozdania specjalnej Komisji Sejm uchwalił na posiedzeniu z 24. lipca b. r. jednomyślnie umotywowaną rezolucyę do c. k. Rządu przeciw zamierzonemu podwyższeniu podatku gruntowego, a zarazem polecił Wydziałowi krajowemu, aby w jak najkrótszym czasie złożył u stóp Najwyższego Tronu prośbę, żeby w tej żywotnej dla kraju naszego sprawie słuszności zadość się stało. Wskutek tego polecenia ośmiela się najwierniejszy Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem złożyć w najgłębszej czci u stóp Najwyższego tronu następujące najuniżeńsze przedstawienie:

Jakkolwiek na wzór ustawy pruskiej ułożona ustawa regulująca podatek gruntowy z 24. maja 1869 przyjęła za zasadę, że do ustanowienia poszczególnych pozycyi taryfy nie żąda się szczegółowego obliczenia czystego dochodu, lecz że wszystkie na czysty dochód wpływające okoliczności pod ścisłą należy brać rozwagę, wprowadzono przeciw dla poszczególnych klas używany niegdyś przy stałym katastrze rodzaj szczegółowego obliczenia czystego dochodu, przy którym to obliczaniu cyfry licznych czynników ustanawia się podług osobistych zapatrywań, a wiele ważnych momentów pozostaje nieuwzględnionych. Dla bliższego objaśnienia tego postępowania podnieść należy szczególnie, że wydatki na roboty gospodarskie oznaczone zostały przy zarządzone obliczaniu czystego dochodu pewną liczbą dni roboczych, potrzebną do dokonania robót polnych.

W szczególności reprezentuje tam wydatki na robotę pociągową pewna liczba dni potrzebnych do uprawienia pola, do wywozu nasienia i nawozu i do zwiezienia zebranego plonu z pola do zabudowań gospodarskich.

Nie uwzględniono zaś weale przy obliczaniu czystego dochodu mniejszej lub większej potrzeby utrzymywania przy gospodarstwie wiejskiem sił roboczych i całorocznych kosztów ich utrzymywania. Ależ właśnie ten moment ma szczególną wagę przy ocenianiu dochodu, gdyż nie przedstawia się wszędzie jednakowo i wykazuje właśnie najznacześniejsze różnice. Różnice te pochodzą ze stosunków klimatycznych, z jakości istniejących sił roboczych, ze sposobności do mniej albo więcej korzystnego ich użycia, która to sposobność od klimatu i innych stosunków ekonomicznych zależy.

Wszystkie te stosunki przedstawiają się w Galicyi o wiele gorzej, niż w zachodnich krajach koronnych. Pominięcie rzeczonego momentu musiało przeto doprowadzić, do pokrzywdzenia Galicyi ono to spowodowało w szczególności to błędne zapatrywanie, iż wydatki gospodarskie w Galicyi nie tylko w swej bezwzględnej wysokości, ale także względnie t. j. w porównaniu z mniejszym dochodem brutto nie są wyższe, tylko niższe jak w zachodnich krajach koronnych.

Wartość płodów, łąk i pastwisk, również rozmaitych produkowanych dla bydła na rolaach gatunków traw, roślin głowiastych, owsa i t. d. a nawet słomy, co wszystko największą część produktów rolnych stanowi, oznaczono w zarządzonych obliczeniach czystego dochodu, podług mniej albo więcej, stósownie wysledzonych cen sprzedażnych tych płodów, chociaż takowe tylko w małej a w szczególności w Galicyi w nadzwyczaj nieznacznej części idą na sprzedaż; zresztą zaś służą do utrzymania gospodarskich sił roboczych i do wytwarzania innych płodów zwierzęcych. Rozmaitem jest ich użycie i tegoż rezultat.

W zachodnich krajach, w których ludność w stosunku do powierzchni kultur ekonomicznych jest większa, gdzie jest w szczególności znacznie zamożniejsza i tem samem więcej konsumująca, znajdują płody zwierzęce, dobry łątowy i bliski odbyt, tam przeto jest i produkcya takich płodów większa, tam hodują głównie krowy jako bydło użytkowe, ponieważ produkta mleczne, które ze wszystkich zwierzęcych płodów najwięcej przynoszą dochodu, dobry odbyt w miejscu, albo w pobliżu znajdują. — Inaczej ma się rzecz w Galicyi, gdzie zwierzęce płody niskie mają ceny, gdzie z wyjątkiem okolic większych miast produkcya mleczna jest nieznaczna i po największej części ogranicza się na własną potrzebę, gdzie się zajmują chowem bydła mało dochodu przynoszącym, gdzie za tem wszystkie do wytwarzania płodów zwierzęcych używane płody rolne i łąkowe przy-

noszą dochód mały, znacznie mniejszy od obliczonej i przy oznaczeniu czystego dochodu zastosowanej ceny sprzedażnej tychże płodów.

Oszacowanie lasów musiało także doprowadzić do błędnych zapatrywań, gdyż z pominięciem okoliczności wpływających na czysty dochód, praktyka stałego katastru przeniesioną została do terazniejszego szacowania dochodu.

Referenci szacunkowi nie uwzględniali dat z rachunków lasowych o rzeczywistym dochodzie czystym. Obliczenia czystego dochodu uskuteczniono na podstawie poszczególnionych czynników dla dochodu brutto z przyrostu drzewa i z cen drzewa. — Przyrost drzewa osądzono według zapatrywań osobistych lub według obliczeń z przestrzeni próbnych, przyczem trudno było oznaczyć odpowiednio ilość drzewa, którego spieniężyć nie można, a która szczególnie w górach i w lesistych okolicach Galicyi jest wielka. Co do cen drzewa można było w Galicyi tylko rzadko otrzymać pewne daty z przepisanych w ustawie lat piętnastu, gdyż sprzedaż drzewa odbywała się nieregularnie, na różne miary, — także na morgi. — To też musiano prawie wszędzie wstawiać ceny drzewa według osobistego zapatrywania opartego na różnych kombinacjach. — Nieuwzględniano także momentów, które na wysokość dochodu czystego szczególny wpływ mają.

W szczególności oceniano wszystko drzewo według cen drzewa opałowego bez względu na znacznie większą wartość drzewa materyałowego, z drugiej strony pominięto kosztą zarządu. — Ztąd wynikła nierówność szacowania, ponieważ w jednych lasach produkuje się i spienięża daleko więcej drzewa materyałowego jak w drugich, kosztą zaś zarządu zostają w rozmaitym stosunku do przychodu surowego, a mianowicie, są właśnie w tym stosunku większe, tam gdzie dochód surowy jest mniejszy, mniejsze zaś, gdzie tenże jest większy.

Pominięcie tych momentów, jako też całe postępowanie musiało również spowodować porzywdzenie Galicyi, ponieważ właśnie w tym kraju dochód brutto jest mały z powodu złych dróg, większych kosztów wywozu, braku przemysłu zużywającego wiele drzewa, braku zamożnych nabywców i niemożności spieniężenia lichszych rodzajów drzewa w okolicach lesistych; kosztą zaś są większe w porównaniu z małym dochodem brutto.

Roboty reambulacyjne, przyspieszone nowymi nakazami wysokiego c. k. Ministerstwa skarbu w latach 1878 i 1879, mogły usunąć zaledwie część błędów przestarzałych operatów pomiarowych.

Byłoby koniecznem, ażeby wysoki Rząd przekonał się, czy takie operaty mogą być użyte do prowizorycznego rozdziału podatku, począwszy od 1. stycznia 1881.

Bez wielu kosztów i straty czasu otrzymaliby wys. Rząd wyjaśnienia w tym względzie od urzędników sądowych, którzy się zajmują wprowadzaniem ksiąg hipotecznych i są w stanie co do gmin, w których w ostatnim czasie przeprowadzili założenie ksiąg hipotecznych — zdać sprawę, — ile nowych parcel przy tej czynności urzędowej odkryli, tudzież ile sprostowali błędów operatów pomiarowych co do oznaczenia właścicieli. — Zalegające w Galicyi klasowania — a mianowicie w okręgu Krakowskim 69%, w okręgu lwowskim 67%, a w okręgu Tarnopolskim 60% wykonano w lecie roku 1879, przyczem niektóre grupy delegatów musiały zaklasować 600 do 2000 parcel w jednym dniu.

Przy takim pospiechu nie można było myśleć o odpowiedniem obejrzeniu gruntów, które miały być klasowane, zwłaszcza, że klasowanie przeprowadzano często przez kilka grup w jednym pojedynczym dystrykcie klasyfikacyjnym, pod kontrolą, a raczej pod wyłącznem kierownictwem świeżo mianowanych referentów ekonomicznych, nie mogących już z braku czasu nabyć koniecznego obznajomienia się z wszelkimi warunkami wpływ na zaszacowanie wywierającemi, a nawet z gruntami wzorowemi. — Komisye zaś powiatowe i krajowe nie miały także czasu, ażeby zbadać dokładnie wynik tych klasowań i usunąć błędy.

Kiedy wszystkie operaty z całego państwa przedłożone c. k. Ministerstwu skarbu, zostały takowe zbadane przez organa tegoż Ministerstwa, jednak o ile nam wiadomo, bez udziału ludzi, którzy rezultaty gospodarstwa w naszym kraju znają z własnego doświadczenia. — Skutki tegoż ba-

dania objawiły się we wnioskach przedłożonych przez c. k. referentów Ministerstwa skarbu komisji centralnej.

W tych wnioskach nie zważano na uchwały galicyjskich komisji krajowych, które w każdym razie pod względem równowagi wewnątrz kraju zasługiwały na poszanowanie, bo o tej równowadze względnie najtrafniejszy sąd wydać mogły.

Komisje krajowe galicyjskie uchwaliły żądać reklasowania poszczególnych kultur w małej tylko liczbie powiatów.

Referenci c. k. Ministerstwa skarbu zaproponowali jednak w komisji centralnej wiele innych reklasowań kultur ekonomicznych.

Komisja centralna uchwaliła proponowane reklasowania nie mając nawet czasu do zbadania potrzeby tych reklasowań.

Również i referentom powiatowym, którym przypada wykonać te reklasowania, braknie czasu do odpowiedniego ich przeprowadzenia, bo one w ciągu tego lata mają być wykonane i przesłane Ministerstwu wraz z opinią komisji powiatowych i krajowych.

Dochodzą nas niepokojące z różnych powiatów wiadomości, że zarządzone reklasowania zaczęły się odbywać w kierunku fiskalnym.

Podniesiony w motywach referentów rządowych brak stosunku między cyframi przeciętnego dochodu czystego w Galicyi, na Szląsku i na Bukowinie, nie może stanowić podstawy do podwyższenia sumy tego dochodu, gdyż pod tym względem nie można zestawiać tych trzech krajów koronnych.

W porównaniu ze Szląskiem, w Galicyi wszystkie stosunki ekonomiczne są bez porównania gorsze; ludność w ogóle mniejsza, nie mała część kraju w paśmie wysokich gór karpackich słabo zaludniona; środki komunikacyjne znacznie gorsze, potrzeba miejscowa mniej licznej i biednej ludności, oraz liczba konsumentów, którzy tych płodów ziemi sami nieprodukują, ale je kupują, bardzo jest mała, a nadto Galicya rozciąga się od Szląska ku wschodowi 100 mil pomiędzy krajami rosyjskimi i węgierskimi, które same produkują znaczną nadwyżkę płodów ziemi.

Jak nrzędowe daty statystyczne wykazują, przypada na Szląsk na jedną milę kwadratową o 44% więcej mieszkańców, i o 79% więcej kultur ekonomicznych, aniżeli w Galicyi. Produkcya cukru, wódki i piwa, która płody ziemi przerabia, materiał opałowy zużytkowuje, a przytem także odpadki dla gospodarstwa wiejskiego pozostawia, jest na Szląsku większa niż w Galicyi, mianowicie produkcya cukru 81½ razy, wódki 3½, piwa 6½ razy większa na jednej mili kwadratowej kultur ekonomicznych.

Według wyników austriackiej statystyki kolejowej z r. 1878 przypada na Szląsku na 10 kilometrów kwadratowych więcej kolei żelaznych aniżeli w Galicyi o 274%, więcej dróg państwowych o 78%, więcej dróg krajowych i powiatowych o 560%. — Z dalszego zestawienia dat statystycznych wypada w Galicyi na jedną milę kwadratową daleko większa ilość wołów roboczych i koni roboczych, zaś na Szląsku daleko znaczniejsza ilość bydła użytkowego. — W szczególności jest na Szląsku ilość krów, które tam najintrańsze inwentarz użytkowy stanowią o 866 lub 77% na jednej mili kwadratowej większa, od ilości gorszych krów Galicyi.

Nieuzasadnionem jest także porównywanie Galicyi z Bukowiną mianowicie graniczących ze sobą części obu krajów.

Powiat bukowiński Kotzmań, sąsiadujący z Galicyą, ma w dolinie Czeremoszu i Prutu glebę napływową, której żyzność, jakkolwiek wskutek nieustającej uprawy kukurydzy coraz się umniejsza, obecnie jeszcze jest tak znaczną, że w Galicyi równej sobie nie znajduje. Zresztą jak powszechnie wiadomo, oszacowanie gruntów na Bukowinie doprowadziło do tak niewłaściwych rezultatów, że właściciele ziemscy widzą się zagrożonymi w swojej egzystencji, a sama komisya krajowa widziała się spowodowaną, zaproponować ogólne zniżenie taryf klasowych, które w pewnych pozycjach wynosi 20—25%.

Często podnoszona okoliczność, że w Galicyi nastąpił przyrost gruntu podlegającego podatkowi nie może usprawiedliwić znacznego podwyższenia sumy czystego dochodu, gdyż większa część tego przyrostu położona jest w okolicach górzystych, które w czasie otworzenia obecnej podstawy podatkowej nie dawały żadnego dochodu, a i obecnie przynosić mogą tylko bardzo mały dochód.

Wobec tych wszystkich okoliczności Galicya wystawioną jest na niebezpieczeństwo podwyższenia wynikającej z operatów krajowych sumy czystego dochodu z 22,300.000 złr. na 29,975.855 zł. Ostatnia ta suma wynosi 16.354 proc. od ogólnej sumy czystego dochodu w kwocie 183,298.580 złr. obliczonej na podstawie wniosków ministeryalnych dla całego państwa. Na Galicyę przeto przypadłby (przy rozdziale głównej sumy 37,562.832 złr. podatku gruntowego) podatek w kwocie 6,143.025 zł. zatem w stosunku do obecnej kwoty wynoszącej 4,618.300 złr. wypadłoby podwyższenie o 33%. Pominąwszy nawet nadzwyczajnie wysokie i ciągle wzrastające dodatki krajowe, powiatowe i gminne, samo tak znaczne podwyższenie podatku gruntowego doprowadziłoby właścicieli ziemskich do nieuniknionej ruiny.

Podwyższenie to nagle zaprowadzone, spowodowało zupełny przewrót w stosunkach majątkowych, kredytowych i wartościowych, mianowicie w tych częściach kraju, gdzie podatek gruntowy w skutek nierównego rozdziału zostałby podwyższony o 160—175%.

Dla braku dat obliczenie mogło być dokonane tylko w niektórych powiatach Galicyi. Z tego obliczenia pokazuje się, że kwota podatkowa wymierzona na podstawie czystego dochodu, jaki wynika z wniosków referentów ministeryalnych, zostałaby podwyższona w powiecie borszczowskim o 105%, w powiecie zaleszczyckim o 140%, w powiecie horodeńskim o 170%, a w powiecie czortkowskim o 174%.

Wobec takiego Galicyi ruiną grożącego niebezpieczeństwa, i w wykonaniu polecenia od Sejmu otrzymanego — ośmiela się najwierniejszy Wydział krajowy złożyć w najgłębszej czci u stóp Tronu Najwyższego następną najuniżeńszą prośbę:

Wasza Cesarsko-Królewska i Apostolska Mość raczy najmiłościwiej Swoją najwyższą łaskę, której kraj nasz tyle wspomniałomyślnych dobrodziejstw zawdzięcza, okazać także i w tej dla Galicyi wielce ważnej sprawie.

Alegat III. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. stycznia 1880.

O d e z w a

c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie, z dnia 17. października 1880 L. 10388/pr. do Wydziału krajowego.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 7. b. m. najmiłościwiej upoważnić Jego Excelelencyę Pana Ministra skarbu, by wniesione na moje ręce przedstawienie Świetnego Wydziału krajowego w sprawie regulacji podatku gruntowego polecił Komisji centralnej do uwzględnienia. Mam zaszczyt zawiadomić o tem Świetny Wydział krajowy, wskutek reskryptu Jego Excelelencyi Pana Ministra skarbu z dnia 13. b. m. l. ^{5252.}_{F. M.} odnośnie do szacownej odezwy z dnia 25. sierpnia b. r. l. 39213 z nadmienieniem, że wspomniane przedstawienie poleceniem zostało przez Pana Ministra w myśl powołanego Najwyższego postanowienia, Komisji centralnej do uwzględnienia.

Alegat IV. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas 1. stycznia 1880.

O k ó l n i k

c. k. Namiestnictwa L. 10352 do wszystkich c. k. Starostów.

Ustawą z dnia 26. lutego b. r. dz. p. p. Nr. 22 udzielił c. k. Rząd Reprezentacji kraju tu-tejszego pożyczkę w kwocie 500.000 zł. którą to kwotę Wydział krajowy w myśl §. 1 powołanej ustawy rozdzielił między ludność wiejską tytułem bezprocentowych pożyczek na zasiewy za soli-darną poręką gmin. — W odnośnych protokołach zastępujących skrypt dłużny a podpisanych przez każdego dłużnika z osobna, dzień 1. stycznia 1881 r. oznaczony został jako termin zwrotu otrzy-manej pożyczki. Gdy zaległe raty pożyczek tych w myśl §. 2 powołanej ustawy od restancyona-ryuszów za pomocą egzekucyi polityczoej ściągnięte być mogą, wzywam pana Starostę wskutek odezwy Wydziału krajowego z dnia 22. września b. r. L. 38580, byś już obecnie przy każdej na-darzającej się sposobności, a mianowicie przy rokach urzędowych odpowiednio pouczał przełożonych gmin i ludność wiejską, że pożyczki te w terminie uiszczone być muszą, i że dłużnicy chcąc uniknąć surowych środków przymusowych w czas winni myśleć o uiszczeniu kwot pobranych. — Gdyby zaś mimo tych pouczeń zwroty wezas nie wpłynęły, natenczas masz pan Starosta od wło-ścian, którzy panu po upływie powyższego terminu ze strony Wydziału krajowego jako tacy zo-staną wykazani, zalegające kwoty ściągnąć bezzwłocznie w drodze przymusowej. — Pietnastego stycznia 1881. r. przedłożysz mi pan Starosta wykaz poszczególniający tak spłacone jak i zalega-jące kwoty rzeczoney pożyczki. — We Lwowie dnia 17. października 1880. Za c. k. Namiestnika Loebl w. r. C. k. Prezydum Namiestnictwa we Lwowie. L. 10352/pr. Odezwa. Mam zaszczyt udzielić Świetnemu Wydziałowi krajowemu w miejscu odnośnie do szacownej odezwy z dnia 13. b. m. L. 45742 do wiadomości. We Lwowie dnia 17. października 1880. Za c. k. Namiestnika. Loebl. w. r.

Alegat V. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas 1. stycznia 1880.

O d e z w a

Wydziału krajowego - dnia 21. grudnia 1880 l. 52017 do Świetnego Prezydum c. k. Namiestnictwa.

W załączeniu przesyła się uprzejmie Świetnemu Prezydum c. k. Namiestnictwa 35 podań powiatów i gmin w sprawie przedłużenia terminu zwrotu pożyczek na zasiewy z prośbą o zwró-cenie uwagi właściwych c. k. Starostw na miejscowości, w których ludność, widząc niemożność ui-szczenia całej pożyczki, prosi o przedłużenie terminu lub rozłożenia na raty. Wydział krajowy zapewnił sobie wprawdzie fundusze potrzebne do zwrócenia skarbowi państwa w oznaczonym ter-minie całej półmilionowej pożyczki, gdy jednak Wysoki Sejm uchylił wniosek rozłożenia zwrotu pożyczek na raty, nie może Wydział krajowy zwalniać ludności wiejskiej od dopełnienia przyjętych zobowiązań z wyjątkiem wypadków, w których zachodzi rzeczywiście taki brak środków, iż bez-względne ściągnięcie pożyczki spowodziłoby ruinę włościanina, a tem samem zniweczyłoby cel, który wytknięty został pożyczkom na zasiewy i który w r. b. rzeczywiście osiągnięty został.

Światne Prezydium c. k. Namiestnictwa zechce tedy pouczyć c. k. Starostów, aby przy zastosowaniu środków egzekucyjnych zwrócili uwagę na miejscowości i okolice, z których wpłynęły prośby o ulgę i jeżeli przekonają się o rzeczywistej niemożności uiszczenia całej pożyczki przez pojedynczych dłużników, nie doprowadzali na razie egzekucyi do ostateczności, lecz tylko upomnieli ich i zalecili im jak najrychlejsze dopełnienie przyjętych zobowiązań, z zagrożeniem bezwzględnego zastosowania środków egzekucyjnych w razie dalszego zwlekania spłaty. Zechce Światne Prezydium c. k. Namiestnictwa polecić także c. k. Starostom, aby o wypadkach tego rodzaju w swoim czasie wezwześnie donieśli Wydziałowi krajowemu celem wydania dalszych zarządzeń Wydziałom powiatowym.

Ponieważ względy powyższe stosują się także do miejscowości, z których już dawniej wpływały prośby o przedłużenie terminu lub rozłożenie pożyczki na raty, a którym Wydział krajowy odmowną musiał dać odpowiedź, nie mając jeszcze zapewnionych funduszów, celem zwrócenia skarbowi państwa pożyczki półmilionowej w oznaczonym terminie, przeto npraszamy Światne Prezydium c. k. Namiestnictwa, aby właściwym c. k. Starostom zalecił powyżej wskazany sposób postępowania także co do gmin powiatu Kolbuszowskiego, gdzie według sprawozdań Wydziału powiatowego stan ludności wiejskiej ma być i w tym roku bardzo niepomyślny, dalej gmin: Kudynowce (w powiecie Złoczowskim), Rostoczki (w powiecie Dolińskim) i Dobrków (w powiecie Pilźnieńskim).

Dalsze prośby tego rodzaju przysyłać będzie Wydział krajowy Światnemu Prezydium c. k. Namiestnictwa w miarę, jak jeszcze do 1. stycznia 1881 wpływać będą. Zarazem zwraca się Światnemu Prezydium c. k. Namiestnictwa do użytku powyżej wskazanego, załącznik szacownej odezwy z dnia 17. b. m. l. 12.379 pr.

Alegat VI. do sprawozdania Wydziału krajowego za czas od 1 stycznia 1880.

Przedstawienie

Wydziału krajowego we Lwowie dnia 18. sierpnia 1881 L. 36.541 wystosowane do Najjaśniejszego Pana.

Wasza Cesarska i Królewska Apostolska Mości!

Najmiłościwszy Cesarzu i Królu!

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem powziął na posiedzeniu z dnia 20. lipca 1880 następującą uchwałę:

„Na pokrycie niedoborów z lat 1877, 1878 i 1879, tudzież na uposażenie funduszu budowy gmachu Sejmowego sumą złr. 109.785 upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia na skrypcie dłużny pożyczki aż do wysokości złr. 600.000 w przeciągu najdłużej lat 30 ratami umorzyć się mającej i zapisać bezpieczeństwo tej pożyczki na hipotecę gmachu sejmowego (realność l. 717 $\frac{1}{4}$ we Lwowie)“.

Wspomniane w tej uchwale niedobory wynoszą: za rok 1877. 141.000 zł. w. a., za rok 1878 338.606 zł. a za rok 1879. 151.000 zł. razem tedy 630.606 zł, w. a. — Nadto zwrócić ma fundusz krajowy funduszowi budowy gmachu sejmowego 109.785 zł. w. a., gdyż suma ta użyta została

z funduszu budowy w myśl uchwały sejmowej z 23. sierpnia 1877 na pokrycie już wtedy spraw-
dzonego niedoboru. — Okazał się zatem w całości niedobór 740.391 zł. w. a., który bez użycia
kredytu krajowego nie może być pokrytym. Ponieważ jednak część tego niedoboru znajduje po-
krycie w zapasach gotówki funduszu pożyczki krajowej z roku 1873, a w obec faktu, że fundusz
ten potrzebować będzie gotówkę dopiero w roku 1884, ten sposób częściowego pokrycia niedoboru
stawia się jako najkorzystniejszy dla funduszu krajowego, — przeto sejm ograniczył operację kre-
dytową za niezbędnie uznaną do 600.000 zł. w. a. i wybrał przytem dla funduszu krajowego naj-
korzystniejszą, a pod względem uzyskania pieniędzy najodpowiedniejszą formę pożyczki hipotecznej.
Obecny stan targu pieniężnego, wznawiania coraz więcej w jaw wstępujący napływ kapitałów szu-
kających lokacyi — pozwoli Wydziałowi krajowemu zrealizować pod jaknajkorzystniejszymi wa-
runkami pożyczkę hipotecznie zabezpieczoną. Spłata ratalna pożyczki nie przeciąży finansów
krajowych, gdyż niedobory powyżej wykazane przypisać należy tylko chwilowemu zachwianiu
równowagi między dochodami a wydatkami w skutek znacznego, a przez Sejm w budżecie nie-
przewidzianego wzrostu wydatków we wszystkich gałęziach autonomicznej administracyi.

Ponieważ w myśl §. 20 statutu krajowego wszelkie uchwały Sejmowe stale majątek kraju
obciążające podlegają najwyższej sankcyi, przeto najwierniejszy galicyjski Wydział krajowy ośmiela
się najuniższej upraszać:

Wasza Cesarska i Królewska Apostolska Mość raczy najłaskawiej użyczyć najwyższej sankcyi
uchwale Sejmu galicyjskiego z 20. lipca 1880 o zaciągnięcie pożyczki 600.000 zł. w. a. zabezpie-
czonej na hipotece gmachu Sejmowego. Z Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 18. sierpnia 1880.

Alegat VII. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas od 1 stycznia 1880.

Schuldurkunde.

I. Mit Beschluss des Landtages des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Gross-
herzogthume Krakau vom 20. Juli 1880 wurde der galizische Landes-Ausschuss ermächtigt, zum
Zwecke der Deckung des Deficits aus den Jahren 1877, 1878 und 1879 und zur Dotirung des
Landtagsgebäude-Baufonds mit 109.785 fl. ö. W. ein Darlehen im Betrage von 600.000 fl. ö. W.,
welches in längstens 30 Jahren zurückgezahlt werden soll, aufzunehmen.

Dieser Beschluss des Landtages Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Kra-
kau wurde von Seiner Kaiserlichen und Königlichen Apostolischen Majestät mit der Allerhöchsten
Entschliessung vom 14. November 1880 sanctionirt.

Auf Grund der obgedachten Ermächtigung erklärt nun der galizische Landes-Ausschuss im
Namen des Königsreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau, dass
er von der kais. königl. privilegirten österreichischen Länderbank einen Betrag von 600.000 fl. ö.
W. (Sechsmalshunderttausend Gulden öst. W.) entliehen hat, und bestätigt, dass er diesen Darlehens-
betrag pr. Sechsmalshunderttausend Gulden öst. W. (600.000 fl. ö. W.) von der kais. königl. pri-
viligirten österreichischen Länderbank im Baren zugezählt, erhalten hat.

II. Der galizische Landes-Ausschuss verpflichtet sich, im Namen des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau, diesen Darlehensbetrag pr. 600.000 fl. ö. W. der kais. königl. privilegirten österreichischen Länderbank in fünfzig (50) gleichen halbjährigen, am 1. Jänner und 1. Juli eines jeden Jahres fälligen Raten à 12.000 fl. ö. W. (Zwölftausend Gulden öst. W.), von denen die erste am 1. Juli 1881 fällig sein wird, in Wien im Baaren zurückzubezahlen, und von diesem Darlehen bis zu dessen vollständiger Zurückzahlung der kais. königl. privilegirten österreichischen Länderbank Zinsen in der Höhe von vier neun Zehntel Perzent ($4\frac{9}{10}\%$) pro annum in der Weise zu bezahlen, dass sich der galizische Landes-Ausschuss verpflichtet, die Zinsen für die Zeit vom heutigen Tage als dem Zahlungstage des Darlehens bis zum 1. Juli 1881 gleich bei Unterfertigung dieser Schuldurkunde zu entrichten und die weiteren halbjährigen anticipativen von dem jeweilig noch aushaftenden Kapitalsreste entfallenden Zinsensraten von $4\frac{9}{10}\%$ pro annum am 1. Jänner und 1. Juli eines jeden Jahres gleichzeitig mit den oben festgesetzten Kapitalsraten der kais. königl. privilegirten österreichischen Länderbank in Wien im Baaren zu bezahlen.

III. Der galizische Landes-Ausschuss verpflichtet sich, im Namen des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau, für den Fall, als er die im Artikel II festgesetzten Kapitals- oder Zinsensraten nicht pünktlich an den jeweiligen Fälligkeits-Terminen bezahlen sollte, hievon der kais. königl. privilegirten österreichischen Länderbank Verzugszinsen in der Höhe von 6% pro annum zu entrichten.

Uebrigens wird, in dem Falle, wenn der Verzug länger als drei Monate dauern sollte, der jeweilig noch aushaftende Kapitalsrest, ohne Rücksicht auf die in dem Artikel II gewährten Theilzahlungsfristen, sofort fällig werden.

Alegat VIII. do sprawozdania z czynności Wydziału krajow. za czas od 1 stycznia 1880.

Z c. k. Namiestnictwa l. 66270.

Odezwa.

Reskryptem z 10. grudnia 1880 l. 5423 oznajmiło wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa, że w wielu krajach koronnych, a nawet w takich, gdzie chów koni na stosunkowo wysokim stopniu się znajduje, nie dostrzeżono należytej dbałości pod względem pielęgnowania kopyt koni i umiejętnego ich kucia, i że zaradzenie złemu nastąpić może jedynie przy racjonalnem wykształceniu większej ilości kowali do kucia koni.

Kwestyą w jaki sposób dałby się ten cel osiągnąć, zajmuje się wysokie Ministerstwo rolnictwa od dłuższego czasu i na razie oświadczyło swą gotowość przy zakładach stadników rządowych przez dotyczących weterynarzy corocznie w przybliżeniu 3-miesięczny bezpłatny kurs kucia koni urządzić w przypuszczeniu, że ze strony dotyczących wydziałów krajowych, towarzystw chowu koni, towarzystw gospodarczych i innych korporacji odpowiednie zasiłki dostarczone będą na utrzymanie uczniów, którzy zazwyczaj zupełnie są pozbawieni środków do utrzymania.

W tem przypuszczeniu też Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa oświadczyło, że uczęszczającym na ten kurs pozwoli wolne mieszkanie w budynku zakładowym i udzielanie wiktury za złożeniem opłaty do wojskowego menażu. Przy ofiarności Wydziału krajowego górnej Austrii, który

znaczne kwoty na ten cel wyznaczył, umożliwiono już dwa takie kursa przy zakładzie stadników w Stadl, mianowicie jeden z ubiegłą wiosną, drugi zaś w trzech ostatnich miesiącach r. b., a wynik tego kursu kucia koni, w którym po 6 czeladników kowalskich z górnej Austrii udział brało, był tak pomyślnym, że powtórzenie kursów w latach następnych bardzo pożądanem się przedstawia.

Jeszcze skuteczniejszy i odpowiedniejszy środek ku podniesieniu przemysłu kucia koni upatruje Wysokie Ministerstwo rolnictwa w tem, aby pewnej liczbie czeladników kowalskich umożliwić odbycie zupełnego (t. j. do złożenia egzaminu wymaganego) 6-miesięcznego kursu kucia koni przy wojskowym instytucie weterynarnym we Wiedniu.

Nie potrzeba bowiem dowodów, że nauka w tym wyborowym instytucie sama przez się jest już dostateczną, aby słuchaczom zupełne teoretyczne i praktyczne wiadomości z zawodu kucia koni dostarczyć, a przedewszystkiem ważną jest okoliczność, że uczęszczający na ten kurs są uprawnieni do złożenia egzaminu, który jest nieodzownym warunkiem uzyskania koncesyi na przemysłowość kucia koni.

Wprawdzie dozwolonem jest składanie tego egzaminu także bez ukończenia wspomnianego kursu, ponieważ jednak doświadczenie poucza, że egzamin bez poprzedniego kursu tylko w rzadkich wypadkach składanym bywa, przedstawia się w umożliwieniu uczęszczania 6-miesięcznego kursu kucia koni w wiedeńskim instytucie weterynarnym środkiem najodpowiedniejszym do stosownego pomnożenia niedostatecznej w niektórych krajach koronnych ilości koncesyonowanych do kucia koni przemysłowców. Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa uważa więc za rzecz bardzo pożądaną, by ile możności wielu czeladnikom kowalskim użyczono środków do uczęszczania instytutu weterynarnego, nie będąc zaś samo z powodu szczupło wymierzonej dotacji w położeniu dostarczenia tych środków przez utworzenie stypendyów, zwraca się Wysokie Ministerstwo rolnictwa do reprezentacji krajów interesowanych z wezwaniem, by takowe ze względu na korzyści dla chowu koni w kraju, tych środków dostarczyły, a Wysokie Ministerstwo ofiaruje swą gotowość tam, gdzie przez kraj dostarczone środki byłyby niedostatecznymi, przyzwolić małe zasiłki, aby stypendya uzupełnić w stosunku do rzeczywistej potrzeby.

Udzielając te zapatrywania Wysokiego Ministerstwa, uprasza c. k. Namiestnictwo świątynny Wydział krajowy, aby zecheiał rzecz wziąć pod ścisłą rozwagę w celu obmyślenia środków na cele wspomniane.

Zauważa się przytem, że już wskutek zeszlórocznych zabiegów Wydział powiatowy w Kamionce Strumiłowej wyjawil swą gotowość dostarczenia stypendyum roczne 120 złr. dla jednego uczestnika kursu kucia koni w zakładzie stadników w Drohowyżu.

Gdy dalej istnieje już we Lwowie wojskowa szkoła kucia koni, w której kowale z Galicyi w 6-miesięcznym kursie bezpłatnie naukę kucia koni pobierać mogą i gdzie także konie osób prywatnych w zastosowaniu do wszystkich rozmaitych potrzeb kute bywają, zwraca się na to uwagę, że w razie, gdyby świątynny Wydział krajowy nie przychylił się do umożliwienia wysłania czeladników kowalskich z Galicyi do wiedeńskiego instytutu weterynarnego, byłoby bardzo pożądanem umożliwienie uczęszczania tych uczniów na wspomniony kurs we Lwowie za pomocą stosownych zasiłków.

Wreszcie jako trzecią alternatywę, gdyby uczęszczanie do instytutu wiedeńskiego lub do lwowskiej szkoły nie było za odpowiednie uznaniem, wypadnie wziąć pod rozwagę zasilenie czeladników kowalskich, w celu udziału ich w kursie kucia koni przy zakładzie w Drohowyżu.

Upraszając świątynny Wydział krajowy o łaskawe oznajmienie swego w tej mierze powziętego postanowienia, nadmieniam c. k. Namiestnictwo, że równocześnie udaje się z temi samemi wyłączeniami stanu rzeczy do obydwu komitetów Towarzystw gospodarczych we Lwowie i w Krakowie.

We Lwowie dnia 22. grudnia 1880.

W zastępstwie Mandyczewski w. r. Do świątynnego Wydziału krajowego we Lwowie.

Alegat IX. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas od 1 stycznia 1880.

L. W. 129.

Do c. k. Namiestnictwa.

W odpowiedzi na szacowną odezwę z dnia 22. Grudnia 1880 l. 66.270 w sprawie pielęgnowania kopyt koni i umiejętnego ich kucia, Wydział krajowy zwraca przedewszystkiem uwagę Świątelnego c. k. Namiestnictwa, że jeden ze wskazanych w tej odezwie środków osiągnięcia celu, który w tej mierze wskazało Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 10. Grudnia 1880 l. 5.423, t. j. ułatwienie czeladnikom kowalskim nauki w tutejszej wojskowej szkole kucia koni, jest już od dawna praktykowany tak przez Wydział krajowy, który pokrywa za czeladników przyjętych do tej szkoły, koszta udzielania nauki, jak i przez Reprezentacye powiatowe, które niejednokrotnie już wysyłały w tym celu kosztem funduszu powiatowego czeladników do Lwowa i zapewniały im utrzymanie na czas nauki. Co do dalszych środków podniesienia umiejętnego kucia koni, wskazanych w powołanej na wstępie szacownej odezwie, mianowicie wysyłania czeladników kowalskich do wiedeńskiego instytutu weterynarskiego, lub subwencyonowania czeladników zgłaszających się do szkoły w Drohowyżkim zakładzie stadników rządowych. Wydział krajowy oświadcza, że nie mógłby przyjmować nowych ciężarów na fundusz krajowy wobec faktu, że fundusz ten tak wielkie już poniósł ofiary na założenie szkoły weterynaryi i kucia koni we Lwowie, ofiarowawszy c. k. Rządowi na cel ten realność (Szumanówka) w wartości około 100.000 zł., oraz resztę funduszu budowlanego i stałą subwencyę roczną. Zresztą otwarcie szkoły weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni we Lwowie w myśl uchwały Wysokiego Sejmu najlepiej rozwiązałoby kwestyę umiętnego pielęgnowania kopyt końskich, a ponieważ na jednym z ostatnich posiedzeń Rady państwa c. k. Rząd zażądał już kredytu do dodatkowego urządzenia tej szkoły, przeto oczekując rychłego jej wejścia w życie, Wydział krajowy wyraża zdanie, że na razie kwestya podniesiona przez Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 10. Grudnia 1880 l. 5.423, a przedstawiona Wydziałowi krajowemu szacowną odezwą z dnia 22. Grudnia 1880 l. 66.270 nie wymaga dalszego rozpatrywania

We Lwowie dnia 28. stycznia 1881.

Alegat X. do sprawozdania z czynności Wydziału krajow. za czas od 1 stycznia 1880.**P o d a n i e****Wydziału krajowego z dnia 18. maja 1880 l. 12.943 do c. k. Ministerstwa rolnictwa.**

Wysokie c. k. Ministerstwo! W roku 1870 uznało c. k. galic. Towarzystwo gospodarskie za potrzebne, przyjąć inżyniera kultury, ażeby móżd w zakresie działania swego tak inicjować przedsięwzięcia melioracyjne jakoteż ułatwiać przeprowadzenie robót melioracyjnych.

Gdy postanowienie to wprowadzone w życie przy pomocy subwencyi państwowej okazało się w przeciągu czasu od roku 1872. do r. 1878. zupełnie odpowiedniem celowi swemu, Sejm galicyjski

uważał za stosowne powiększeniem i rozszerzeniem tej przez c. k. galic. Towarzystwo gospodarcze utworzonej instytucji, której działalność do tego czasu wychodziła tylko na korzyść jednej części kraju, a która nadto nie była w stanie zadośćuczynić mnożącym rokrocznie zgłoszeniom interesowanych, zrobić ją przystępną dla całego kraju i powziął w tym celu na posiedzeniu swoim z dnia 14. października 1878 następującą uchwałę.

1. „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu utworzenie biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym i otwiera w tym celu Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 3.500 złr. w. a. rocznie. Wydział krajowy wyda instrukcję, w której określi wynagrodzenie kierującego biurem melioracyjnym inżyniera i jego pomocników, tudzież wysokość dyet i kosztów podróży, następnie zaś zakres ich działania i ciężące na nich obowiązki.

2. „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu urządzenie kursu robót melioracyjnych dla wykształcenia niższego personelu technicznego do tych robót (podmajstrzy), i otwiera w tym celu Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 2.500 złr. w. a. rocznie.

3. „Sejm otwiera na stypendya dla techników, mających już zawodową praktykę, a chcących wykształcić się w zawodzie melioracyjnym za granicą i przyjmujących zobowiązanie pracowania w tym zawodzie w kraju przez pewną liczbę lat jednorazowy kredyt do wysokości 2.000 złr. w. a.

4. „Otworzone pod 1 2 i 3 kredyty będą pokryte z funduszu krajowego.

5. „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby u c. k. Rządu wyjednał urządzenie w c. k. Lwowskiej szkole politechnicznej wykładów techniki rolniczo-melioracyjnej“.

Przeprowadzając uchwałę ad 1) utworzył dnia 17. stycznia 1879 podpisany Wydział krajowy biuro melioracyjne, którego czynność unormował załączoną instrukcją. Personel biura tego składał się z początku z dwóch inżynierów z płacą roczną po 1.500 złr. w. a.

Na wiosnę 1879. r. przyjęto następnie do biura melioracyjnego dwóch inżynierów pomocników z płacą roczną po 720 złr. w. a., a w jesieni tegoż roku okazała się dalej potrzeba przyjęcia jeszcze trzeciego inżyniera-pomocnika z taką samą płacą, tak że roczny wydatek na biuro wynosi teraz 5.160 złr. w. a.

Dalej widział się zmuszonym podpisany Wydział krajowy, pomimo tego, że Komitet c. k. gal. Tow. gosp. odstąpił mu bezpłatnie instrumenta i narzędzia wartości 620 złr. w. a. używane przez byłego inżyniera kultury, zakupić jeszcze nowe instrumenta i narzędzia dla biura melioracyjnego za 500 złr. w. a.

Odnosnie do uchwały ad 2) został otworzony w jesieni 1879. r. w Dublanach kurs robót melioracyjnych, według załączonego programu, dla wykształcenia niższego personelu technicznego. Podpisany Wydział krajowy skorzystał z tej sposobności i zaprowadził jednocześnie dla uczniów wyższej szkoły rolniczej w Dublanach wykłady melioracji rolnych.

Co się zaś tyczy na koniec uchwały ad 3) to uczyniono jej zadość w ten sposób, że trzem ukończonym technikom nadano na razie stypendya po 600 złr. w. a., ażeby przez rok jeden (od lutego 1879 do lutego 1880) uczyli się w wyższej szkole rolniczej w Dublanach pewnych przepisanych przedmiotów. Następnie gdy powyżsi technicy pozdawali egzamina z przepisanych przedmiotów, przyznano im dalsze krajowe stypendya po 1000 złr. w. a. na podróż naukową za granicę.

Wracając do biura melioracyjnego ośmiela się podpisany Wydział krajowy nadmienić, że równocześnie z otwarciem tego biura zwinęta została posada inżyniera przy c. k. gal. Tow. gosp., a w skutek tego cofnięto subwencję państwową udzielaną dotychczas corocznie temu Towarzystwu od r. 1872. na opłacanie inżyniera kultury.

Skoro tedy kraj poniósł już tak znaczne ofiary na cele melioracyjne, a przez utworzenie biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym istnienie i rozwój tej dla galicyjskiego rolnictwa niezmiernie ważnej instytucji, podobnież dalszemi ofiarami zabezpieczył; to spodziewać się można, że państwo tak samo teraz popierać będzie materyalnie to usiłowanie kraju, jak w swoim czasie nie odmówiło poparcia c. k. gal. Tow. gosp. ku utrzymaniu instytucji, którą pod względem działalności w zakresie melioracji rolnych nasza instytucya o wiele przewyższa.

Podpisany Wydział krajowy ma więc zaszczyt upraszać, aby Wysokie c. k. Ministerstwo raczyło przeznaczyć roczną subwencję ze skarbu państwa w odpowiedniej wysokości od roku 1880 począwszy na utrzymanie biura melioracyjnego przy galicyjskim Wydziale krajowym.

Alegat XI. do sprawozdania z czynności Wydziału krajow. za czas od 1 Stycznia 1880.

R e s k r y p t

c. k. Ministerjum Skarbu w Wiedniu z dnia 5. Stycznia 1881 l. 690
do Wydziału krajowego we Lwowie.

In Gemässheit des Artikels IV des Gesetzes vom 28. März 1880 (R. G. Bl. Nro 34) ist für die Ausführung des Reclamations-Verfahrens bezüglich der Grundsteuer-Regelung in jedem Kronlande, nach Auflösung der bisher bestandenen Landes- und Landes-Subcommissionen eine Reclamations-Commission zu bilden. In jenen Kronländern, in welchen wegen ihrer besonderen Verhältnisse die Durchführung des Reclamations-Verfahrens durch eine Reclamations-Commission nicht thunlich ist, bleibt dem Finanz-Minister vorbehalten, nach Einvernehmung des betreffenden Landes-ausschusses Reclamations-Subcommissionen anzustellen. Mit Rücksicht auf das bevorstehende Reclamations-Verfahren beabsichtige ich nunmehr die Bildung der Reclamations-Commissionen zu veranlassen, zu welchem Zwecke es nothwendig erscheint, vorerst die Frage bezüglich der Aufstellung von Reclamations-Subcommissionen in einzelnen Ländern zu lösen. In dieser Beziehung würde ich keinen Anstand nehmen, in jenen Ländern, in welchen bisher Landes- und Landes-Subcommissionen fungirten, der bisherigen Rayons-Einteilung gemäss neben der Reclamations- auch die Reclamations-Subcommissionen aufzustellen. Ich beehre mich den löblichen Landesauschuss um die gefällige schleunige Mitteilung zu ersuchen, ob gegen eine derartige Organisation des Reclamations-Dienstes in Galizien vom dortigen Standpunkte aus, irgend ein Bedenken obwalten würde.

Alegat XII. do sprawozdania z czynności Wydziału krajow. za czas od 1 Stycznia 1880.

O d e z w a

Wydziału krajowego z dnia 11. Stycznia 1881 l. 1602 do Jego Excelencyi JW. Pana
Dra Juliana Dunajewskiego, c. k. Ministra Skarbu we Wiedniu.

W odpowiedzi na uprzejme zapytanie z 5. stycznia b. r. l. 690 galicyjski Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić Waszej Excelencyi najuprzejmiej, że jego zdaniem nie zachodzi żadna zasadnicza trudność co do wskazanej przez Waszą Excelencyę organizacyi krajowej Komisyi i podkomisyi dla postępowania reklamacyjnego w sprawie regulacyi podatku gruntowego. Ze względu jednak

na stosunki Galicyi mniema podpisany Wydział krajowy, że wskazanem byłoby ustanowienie jednej z 18 członków złożonej, na trzy sekeye według dotychczasowych rajonów podzielonej komisji krajowej we Lwowie, któraby w komplecie rozstrzygała o ostatecznym rezultacie. Jeżeliby jednak Waszej Excelencyi odpowiednem się wydało, ustanowić obok komisji krajowej także dwie podkomisye dla postępowania reklamacyjnego, to w każdym razie zdaniem naszym byłoby wskazanem, ustanowić Lwów siedzibą wszystkich komisji, gdyż dotychczasowe doświadczenia przy tworzeniu podkomisji krajowych dla regulacji podatku gruntowego wykazały, że jest rzeczą trudną, co do Tarnopolskiej podkomisji nawet niemożliwą, znaleźć między właścicielami ziemskimi osobistości, któreby posiadały należyłą znajomość rzeczy, a zarazem były w położeniu bawić dłuższy czas w Tarnopolu dla dopełnienia obowiązków.

Alegat XIII. do sprawozdania z czynności Wydziału krajow. za czas od 1 Stycznia 1880.

R e s k r y p t

c. k. Ministerjum skarbu w Wiedniu, z dnia 28 lutego 1881 l. 1469
do Wydziału krajowego we Lwowie.

Uiber meine Anfrage vom 5. Jänner 1881 Z. 690 bezüglich der Aufstellung von Reclamations-Commissionen für die weitere Durchführung der Grundsteuer-Regelung in Galizien, hat sich der löbliche Landesauschuss mit der geschätzten Zuschrift vom 11. Jänner 1881 Z. 1602 für die Bildung nur Einer Reclamations-Commission mit dem Sitze in Lemberg ausgesprochen. Gegen eine derartige Organisation des Reclamations-Verfahrens in Galizien haben 23 Ausschüsse der Bezirksvertretungen aus dem westlichen Theile des Landes hieramts die beiliegenden Vorstellungen mit der Bitte überreicht, damit für die Ausführung des Reclamationsverfahrens in sämtlichen Schätzungs-Bezirken des Krakauer Rayons eine abgesonderte Reclamations-Subcommission mit dem Sitze in Krakau errichtet werde. Dieses Begehren wird durch die besonderen den westlichen bis an das Flussgebieth des San reichenden Bezirken Galiziens durch die Lage, Bodenart, die Zahl und Richtung der dewastirenden Flüsse eigenthümlichen im Vergleiche mit den anderen Theilen des Landes entschieden ungünstigeren Culturverhältnisse begründet, und hiedurch die Unmöglichkeit einer zureichenden Würdigung dieser Verhältnisse durch eine in Lemberg tagende Reclamations-Commission nachgewiesen. In diesen Vorstellungen wird ausserdem noch auf den Umstand hingewiesen, dass die Nöthigung der mit den geschilderten Verhältnissen vertrauten Fachmänner aus dem Westeu zu Reisen nach Lemberg der Förderung des Geschäftes hinderlich, für den Staatsschatz zu kostspielig und für die Mehrzahl der berufenen Mitglieder aus wirtschaftlichen, finanziellen und persönlichen Gründen oft unmöglich wäre. Bei dem Umstande, als gegen die mir Seitens des löblichen Landesauschusses kundgemachte Ansicht über die Organisation des Reclamationsdienstes aus den östlichen Theilen des Landes Galiziens keine Vorstellungen erhoben wurden, so dürfte vielleicht der Errichtung einer Reclamations-Commission für den Lemberger und Tarnopoler Rayon mit dem Sitze in Lemberg nichts im Wege stehen. Die vorliegenden begründeten Einwendungen in Betreff des westlichen Theiles des Landes scheinen mir aber einer neuerlichen reiflichen Erwägung und Berücksichtigung um so mehr würdig, als für dieselben mit den Landesverhältnissen wohlvertraute hervorragende Persönlichkeiten auch im mündlichen Wege bei mir eingetreten sind. Ich wäre dem-

nach nicht abgeneigt, für den Krakauer Rayon eine besondere Reclamations-Subcomission mit dem Sitze in Krakau zu bestimmen, und beehre mich den löblichen Landesauschuss zu ersuchen, mir noch in diesen beiden Richtungen die geschätzte Wohlmeinung unter Rückschluss der Communcate und mit thunlichster Beschleunigung gefällig eröffnen zu wollen.

Alegat XIV. do sprawozdania z czynności Wydziału krajow. za czas od 1 stycznia 1880.

O d e z w a

**Wydziału krajowego z dnia 7. marca 1881 L. 10600 do JEx. JWgo Dra Juliana Dunajewskiego
c. k. Ministra skarbu ect. we Wiedniu.**

W odpowiedzi na wielce uprzejme zapytanie Waszej Excelencyi z dnia 28. lutego b. r. L. 1469 w sprawie organizacyi komisji reklamacyjnych dla dalszego przeprowadzenia regulacyi podatku gruntowego w Galicyi, podpisany Wydział krajowy ma zaszczyt przy zwrocie załączników odnośnie do swojego przedstawienia z dnia 11. stycznia b. r. L. 1602 oświadczyć najuprzejmiej, że wobec okoliczności przedstawionych w petycyach 23 reprezentacyj powiatowych zachodnio-galicyjskich, a uznanych przez Waszą Excelencyę za uwzględnienia godne, zgadza się zupełnie na wyrażone w powyżej powołanym reskrypcie zdanie, że dla rejonu krakowskiego należałoby ustanowić osobną podkomisję reklamacyjną z siedzibą w Krakowie, zaś dla rejonu lwowskiego i tarnopolskiego jedną komisję reklamacyjną z siedzibą we Lwowie.

Alegat XV. do sprawozdania z czynności Wydziału krajow. za czas od 1 Stycznia 1880.

M e m o r y a ł

**Wydziału krajowego z dnia 2. marca 1880 l. 9.029 do Wysokiego c. k. Ministerstwa
rolnictwa we Wiedniu.**

Wysokie c. k. Ministerstwo!

Nowa ustawa o zarazie bydła zabrania bezwarunkowo przewozu bydła z Rosyi i Rumunii do Galicyi począwszy od 1. Stycznia 1882. roku.

Podpisany Wydział krajowy nie myli się z pewnością z przypuszczeniem, że doniosłość zamknięcia granicy, którego według powyższej ustawy oczekiwać należy, dla rolnictwa galicyjskiego jest Wysokiemu c. k. Rządowi dobrze znaną, i że wskutek tego Wysoki c. k. Rząd już w tej chwili obmyśla środki, któreby zdolne były odwrócić groźne niebezpieczeństwo. jakie ustawa ta zrodzi dla

rolnictwa galicyjskiego. Nie wdając się przeto w bliższy opis położenia, w jakie ustawa wspomniana wprawi rolnictwo galicyjskie, ani też nie zwracając uwagi Wysokiego c. k. Ministerstwa na szczególne środki do odwrócenia niebezpieczeństwa, co zresztą galicyjskie Towarzystwa rolnicze prawdopodobnie albo już uczyniły, albo też w najbliższym czasie uczynią, poprzestaje podpisany Wydział krajowy na podniesieniu następujących okoliczności.

Jak wiadomo, importuje Galicya obecnie z Rosyi i Rumunii corocznie około 100.000 sztuk bydła stepowego, które po części zaraz po zakupnie. po części, gdy przestanie być używanym do pociągu, w tutejszych gospodarstwach gorzelnianych się tuczy, a następnie jako bydło opasowe do zaopatrzenia w żywność stolicy, jako też zachodnich prowincyi państwa bardzo znacznie się przyczynia. Bydło to ze względu na to, że według nowej ustawy o zarazie bydła granica zamkniętą będzie z dniem 1. stycznia 1882, wypada zastąpić. Ponieważ zaś w danych stosunkach, oprócz pomnożenia i udoskonalenia produkcji bydła w Galicyi, nie ma innego środka, za pomocą któregooby można przysposobić pokrycie niedoboru, wynikającego z zakazu wprowadzania bydła stepowego lub przyczynić się po zamknięciu granicy do uchylenia braku bydła roboczego i opasowego, przeto wspomniana ustawa pośrednio obarczyła galicyjskich hodowców bydła zadaniem, które wprawdzie da się spełnić, którego nadzwyczajnej trudności jednakże, spotęgowanej jeszcze krótkością czasu do działania pozostającego, żadną miarą zapoznawać nie można.

Podpisany Wydział krajowy pozwala sobie przeto wyrazić silną przekonanie, że zarządzenie i środki zaradcze potrzebne do podniesienia chowu bydła w Galicyi bezwarunkowo nie tylko muszą być bardzo dosadne i wyczerpujące, ale nadto, że należy przystąpić do nich niezwłocznie, jeżeli znaczna część gospodarstw wielkich właścicieli galicyjskich, mianowicie gospodarstw opartych na pędzeniu gorzeli, z nią także najważniejsza gałąź przemysłu rolniczego w Galicyi nie ma uleść szkodliwym skutkom ustawy, i jeżeli przez zakaz przywozu bydła zaopatrywanie stolicy państwa w żywność nie ma swego czasu być zagrożonem.

Nie może zapewne ulegać wątpliwości, że w tym wypadku przedewszystkiem państwo powołanem jest do niesienia pomocy rolnictwu galicyjskiemu, że owszem obowiązek zaradzenia trudnościom, które wywołała nowo wydana ustawa państwowa, nie ciąży na nikim innym, jak tylko na państwie. Podpisany Wydział krajowy jednakże do tego stopnia przyjętym jest całkiem wyjątkową ważnością sprawy niniejszej, że nie omieszka także i Sejmowi galicyjskiemu na najbliższej sesyi zaproponować środków do podniesienia chowu bydła w Galicyi, jeżeli Skarb państwa dostarczy krajowi w odpowiedniej obfitości funduszy na odwrócenie niebezpieczeństwa.

Nakoniec pozwala sobie podpisany Wydział krajowy jeszcze zauważać, że zdaniem jego byłoby najodpowiedniej poruszyć przeprowadzenie wydać się mających zarządzeń, o ile takowe skierowane będą bezpośrednio na podniesienie chowu bydła w Galicyi, jakoteż oddać do rozporządzenia wszystkie na ten cel przeznaczone fundusze osobnej komisji, złożonej z reprezentantów Wysokiego c. k. Rządu, Wydziału krajowego i galicyjskich Towarzystw rolniczych, któraby działała jako fachowy organ doradczy c. k. Namiestnictwa pod tegoż nadzorem.

Na podstawie wywodów powyższych podpisany Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać, ażeby Wysokie c. k. Ministerstwo raczyło wyjednać u Wysokiej Rady państwa na uchylenie szkodliwych skutków wspomnianej na wstępie ustawy w Galicyi kredyt dodatkowy na rok 1880. w odpowiedniej wysokości.

Alegat XVI. do sprawozdania z czynności Wydziału krajow. za czas od 1 stycznia 1880.**O d p i s**

odezwy Wydziału krajowego z dnia 30 lipca 1880 L. 33.870 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa w miejscu.

Zatwierdzony reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 31 sierpnia 1874 l. $\frac{10.124}{1.212}$ statut organizacyjny istniejącej we Lwowie krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, zawiera w końcowym ustępie §. 10. postanowienie, „że po ukończeniu dwuletniego kursu poddać się mają uczniowie egzaminowi ogólnemu ze wszystkich przedmiotów, celem wykazania nabytego uzdolnienia.“ Postanowienie to miało na celu skłonić uczniów do powtórzenia i odświeżenia w pamięci tego, czego uczono ich w szkole przez dwa lata, oraz do ujęcia nabytej wiedzy w jedną całość uporządkowaną. Celu tego nie osiągnęło powyższe postanowienie. Uczniowie szkoły lasowej nie zgłaszają się do ogólnego egzaminu z powodu, że to narażałoby ich na koszt, a nie przynosi praktycznych korzyści w dalszym zawodzie. Ustawy bowiem wymagają do kwalifikacyi na samoistnego leśnika egzaminu państwowego, a nie żądają wykazania absolutorium z fachowej szkoły leśnej. Wystarcza w tej mierze przedłożenie czterech semestralnych świadectw, które wystarczające są także dla ubiegających się o posady prywatne. Jakkolwiek ze stanowiska praktycznego egzamin ogólny zdaje się zbytecznym, mimo to jednak naukowe względy, mianowicie powód na wstępie wskazaui, skłonił Wydział krajowy do uchylenia wniosku kuratoryi lasowej, aby w miejsce egzaminu ogólnego zaprowadzono wydawanie absolutoryów według przeciętnego wyniku klasyfikacyjnego. Natomiast postanowił Wydział krajowy zapewnić uczniom składającym egzamin ogólny pewne korzyści, które mogłyby stanowić silną zachętę. W tym celu w przyszłości stypendya krajowe udzielane będą tylko uczniom, którzy złożą deklaracyę, że w swoim czasie poddadzą się egzaminowi ogólnemu. Nadto zgodnie z wnioskiem kuratoryi szkoły lasowej Wydział krajowy uprasza Światne Prezydyum o wyjednanie we właściwej drodze normy, aby prerogatywy, przyzwolone ukończonym uczniom kraj. szkoły leśnej we Lwowie rozp. Ministerstwa roln. z dnia 31 sierpnia 1874 nr. 116. Dz. u. p., były przyznawane tylko tym uczniom, którzy poddali się egzaminowi ogólnemu, i na tej podstawie otrzymali absolutorium, mianowicie, aby tylko tacy uczniowie z praktyką skrócono trzech lat zamiast pięciu lat byli przypuszczani do egzaminu państwowego na samoistnych leśników.

Alegat XVII. do sprawozdania z czynności Wydziału krajow. za czas od 1 stycznia 1880.**O d p i s**

odezwy c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 25 października 1880 L. 54.322 do Wydziału krajowego.

Na przedłożony skutek szanownej odezwy z dnia 30 lipca 1880 l. 33.870 Wysokiemu Ministerstwu rolnictwa wniossek o wyjednanie normy, ażeby prerogatywy przyzwolone ukończonym uczniom kraj. szkoły leśnej we Lwowie rozp. Minist. roln. z dnia 31 sierpnia 1874 d. u. p. l. 116,

były przyznawane tylko tym uczniom, którzy się poddali egzaminowi ogólnemu, i na tej podstawie otrzymali absolutorium, oznajmił JExc. Pan Minister, że przywiązując zasadniczą wielką wagę do składania egzaminów ogólnych i wobec przedsięwzięć się mającej regulacji obydwóch egzaminów państwowych dla leśnictwa, względnie warunków dopuszczalności do tych egzaminów, zamierza wydać w tej mierze stosowne rozporządzenie. Gdy jednak nawiązane w tym kierunku rokowania są jeszcze w toku, a postanowienia odnośnie dotyczyć muszą także szkół gospodarstwa lasowego w Eulenburgu i w Weisswasser, postawionych na równi ze szkołą tutejszą, przeto decyzja w tej sprawie na razie nastąpić jeszcze nie może.

WYKAZ

należytości, uiszczeh i zaległości zaliczek danych c. k. Radom szkolnym okręgowym

po koniec czerwca 1881 z uwidocznieniem

korrespondencyj przez Wydział krajowy przeprowadzonych z ces. król. Radami: krajową i okręgowemi, tudzież z ces. król. Starostwami.

Wykaz zaległości zaliczek, danych Radom szkolnym okręgowym

Pozycja	Nazwa Rady szkolnej okręgowej	z r. 1879	Pierwotnie dane zaliczki		Z tego umorzono		Zalega z końca czerwca 1881		Korrespondencye i urgensa Wydziału krajowego		Z c. k. Starostwami, urzędami powiatowemi i wydziałami powiatowemi
			zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	Z Radami szkolnemi okręgowemi	Z krajową Radą szkolną	
1	Bochnia	"	20900	—	—	—	20900	—	33255/80, 45014/80, 11646/80	—	—
2	Drohobycz	"	8000	—	—	—	8000	—	58921/80	—	—
3	Gorlice	"	2500	—	2500	—	—	—	52761/80	—	—
4	Gródek	"	6000	—	—	—	6000	—	37163/80	—	—
5	Husiatyn	"	3000	—	2000	—	1000	—	32785/80, 6649/81, 11646/81	—	—
6	Jarosław	"	4000	—	4000	—	—	—	38111/80, 57014/80, 8587/81	—	—
7	Jasło	"	2000	—	2000	—	—	—	57017/80	—	—
8	Kalusz	"	9000	—	1000	—	8000	—	30861/80, 39232/80, 142310/80, 11644/81	—	—
9	Kolomyja	"	3000	—	3000	—	—	—	22553/80	—	—
10	Kraków	"	11260	—	10060 34	—	1199 66	—	32656/80, 22959/80, 57014/80, 57385/80, 3838/81, 11646/81, 16994/81, 24365/81	—	—
11	Lwów	"	10000	—	2500	—	7500	—	37375/80	—	—
12	Mielec	"	1200	—	1200	—	—	—	37451/80, 55805/80, 58409/80, 11646/81	—	—
13	Moszciska	"	3000	—	—	—	3000	—	40234/80, 26547/81	—	—
14	Pilzno	"	4348 36	—	—	—	4348 36	—	29959/80, 11646/81	—	—
15	Ropczyce	"	6000	—	—	—	6000	—	30355/80, 11646/81	—	—
16	Sanbort	"	500	—	500	—	—	—	34846/80, 26504/80	—	—
17	Sokal	"	4000	—	4000	—	—	—	57968/80, 11646/81	—	—
18	Stryj	"	7000	—	2000	—	5000	—	37335/80, 1237/81	—	—
19	Tarnopol	"	29400	—	—	—	29400	—	57014/80, 11646/81	—	—
20	Ternopol	"	10000	—	—	—	10000	—	37660/80, 11646/81	—	—
21	Włocławek	"	5500	—	5500	—	—	—	29014/80, 34705/80, 51039/70, 57011/80	—	—

c. k. Starostwa o ściągnięcie zwrot tych zaliczek.
szkolne okręgowe o zwrot zaliczek.
szkol. okręg., zwrócenie zaliczek pod odpowiedzialnością przewodniczącego.

niepomysłny stan rzeczy i konieczność powstrzymania asygnacyi zaliczek.
zaległości i uproszono o ściągnięcie i zamknięcie dalszych zaliczek
niepomysłnych rezultatach wpływów zaległości i proszono o odpowiednie kroki.

6649/81, 10271/81, 28700/81
5719/81, 10273/81, 17693/81
119459/81, 20545/81, 32240/81
40234/80, 10275/81
29959/80
13038/81, 17692/81, 18835/81,
24236/81, 28217/81, 33075/81
37660/80, 11476/81, 17688/81,
22326/81, 20543/81, 26431/81,
33046/81
57011/80
6649/81, 277/81

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 27 kwietnia 1880 L. 8.048 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W załatwieniu szacownej odezwy z dnia 11. lutego r. b. l. 4.132 Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić Świątelnemu c. k. Namiestnictwu, co następuje: Wobec petycyj Wydziału krajowego, wnoszonych od 1869 r. do c. k. Ministerstwa w sprawie regulacji rzek w Galicyi, — wobec ogłoszonego w dziennikach krajowych memoriału polskiego koła deputowanych galicyjskich do Rady państwa z dnia 28 lutego r. b., wręconego JExc. Panu Prezesowi Ministrów dnia 8 marca r. b. a zawierającego obszerny pogląd na tę sprawę wraz z wnioskami, — wobec zakomunikowanego nam szacowną odezwą oznajmienia c. k. Ministerstwa, że podziela w zupełności zapatrywanie Wydziału krajowego co do ważności sprawy uregulowania rzek galicyjskich, — wreszcie wobec świeżych klęsk powodzi, które kraj nasz w tym roku ponownie nawiedziły, nie potrzebujemy dowodzić, że sprawa regulacji rzek w Galicyi stała się nagłą, i że z porządku dziennego zejść nie powinna, dopóki nie stanie się zadość słusznym życzeniom kraju, zaniedbanego pod tym względem przez wiek cały, a i w ostatnich latach upośledzonego w porównaniu z innymi krajami koronnymi reprezentowanymi w Radzie państwa. Wobec tego stanu rzeczy Wydział krajowy przystępując do szczegółowego traktowania sprawy, w zasadzie nie potrzebującej już rozstrzygnięcia, pozwala sobie zestawić potrzebne w naszym kraju roboty regulacyjne, i wskazać zarazem warunki, na podstawie których mógłby przedstawić Wysokiemu Sejmowi wnioski względem przyczyniania się kraju do potrzeb regulacyjnych. Roboty regulacyjne, których wykonanie w najbliższej, lub dalszej przyszłości, uważamy za niezbędne, podzielić się dadzą wedle ich rodzaju na następujące kategorie: 1) Regulacje dla spławności przez sprostowanie i ustalenie koryta rzeki. 2) Obwałowanie rzek uznanych za spławne w zachodniej Galicyi w celu zabezpieczenia okolicy od wylewów. 3) Regulacje tak dla spławności jakoteż dla zmniejszenia wylewów i zabezpieczenia brzegów. 4) Regulacje przedsiębrane głównie w celach melioracyjnych dla osuszenia łąk i bagien, połączone przytem w wielu razach z uregulowaniem koryta rzeki dla spławu. 5) Regulacje górskich potoków, czyli w ogólności tak zwane roboty górskie i zalesienia, w celu zmniejszenia wylewów i uregulowania stanu wody w rzekach. 6) Nakoniec regulacja a właściwie *kanalizacya rzek połączona z budową kanałów spławnych*, dla statków w celu otworzenia nowych dróg wodnych. *Ad. 1.* Do *pierwszej* kategorii należą roboty regulacyjne na częściach rzek, które c. k. Rząd uznał za spławne a mianowicie: *na Wiśle* od Krakowa do granicy państwa pod Zawichostem (27½ mili), *na Dunajcu* od mostu w Zgłobicach do ujścia do Wisły (5¾ mil), *na Sanie* od Jarosławia do ujścia do Wisły (17 mil), *na Wistoce* od Mielca do ujścia do Wisły (2½ mil) i *na Dniestrze* od Żurawna do granicy państwa. Roboty te również jak roboty regulacyjne przy rzekach do powyższej kategorii nie należących, a *odgraniczających państwo* od krajów innych, jak n. p. przy rzece Przemszy, w myśl zasadniczych postanowień obowiązujących co do budowy wodnych przedsiębranych w celach rządowych, wykonywane być winny wyłącznie na koszt skarbu państwa. Najwyższe postanowienie z 11. listopada 1861. r., wedle którego roboty około regulacji Wisły, Dunajca, Sanu i Wisłoki uskutecznione być miały na koszt państwa w przeciągu lat 20-stu, dalekiem jest od zupełnego wykonania, jakkolwiek dobiega już do końca okres tem postanowieniem oznaczony. Jeżeli jednak z robót regulacyjnych kategorii *pierwszej* zamierzonych w zachodniej Galicyi pozostaje jeszcze wiele do zrobienia, to bardziej jeszcze upośledzoną jest wschodnia część kraju, gdzie roboty około Dniestru wykonane w celach żeglugi, nie przedstawiają prawie żadnego postępu widocznego. *Ad. 2.* Do *drugiej* kategorii robót należą obwałowania rzek uregulowanych w ogólności, a w szczególności wały i groble wzdłuż Wisły, Dunajca, Sanu i Wisłoki.

Dawniej stosownie do dekretu Ministerstwa handlu z 15 listopada 1849 l. $\frac{3390}{1326}$ przyczyniał się skarb państwa do kosztów budowy wałów w $\frac{1}{4}$ części, oprócz ponoszenia całkowitych kosztów zarządu. W r. 1861 jednak cały ciężar wydatków włożono na gminy, dwory i inne strony interesowane, wychodząc z zasady, że te wały jedynie dla ochrony gmin od wylewów, a zatem dla wyłącznej ich korzyści służyć mają. Wiadomo jednak, że obwałowanie racjonalnie przeprowadzone służyć może również do *uregulowania biegu rzeki*, a zatem nie jest bez znaczenia dla spławności, stanowiącej główny cel robót regulacyjnych dotąd przez c. k. Rząd przedsięwziętych.

Z drugiej strony brak wałów należycie zbudowanych i utrzymywanych, staje się powodem klęsk i spustoszeń przez wylewy, które niszcząc okolice nadbrzeżne, wstrzymując rozwój dobrobytu i zmniejszając siłę podatkową, przynoszą także skarbowi państwa pośrednio znaczną stratę, a bezpośrednio ubytek przez konieczne uwolnienie od podatków z gruntów, które *zasypane piaskiem lub żwirem częstokroć nie na rok jeden, lecz na zawsze stają się nieużytecznymi*. Zapatrywania nasze w tym przedmiocie wyraziliśmy kilkakrotnie, a najdobitniej w memoryale z 29 stycznia 1872 l. 14.552, którego odpis załączamy. C. k. Ministerstwo nie raczyło uwzględnić naszego wniosku, czas jednak okazał, że obawy przez nas wyrażone nie były płonne. *Ad 3.* Do trzeciej kategorii, t. j. do regulacyi w celu spławności a równocześnie dla *zmniejszenia wylewów i zabezpieczenia brzegów* należą roboty obejmujące części rzek lub rzeki następujące: *Wisłę* powyżej Krakowa do ujścia Przemszy, *Skawę* od Wadowie do ujścia, *Dunajec* powyżej mostu w Zgłobicach do Łososiny, *San* powyżej Jarosławia do Przemyśla, *Wisłok* od Trzebowniska do ujścia do Sanu, *Bug* od Dobrotworu do granicy państwa, *Dniestr* powyżej Żurawna do Czartoryi t. j. do ujścia rzeki Stryja — *Stryj, Świec, Bystrzycę srebrną i złotą, Prut*.

Oprócz tego należą do tej kategorii niewątpliwie jeszcze: *Soła, Wisłoka* powyżej Mielca, *Łomnica* i *Czeremosz*. W dziale tych robót zrobiono dotąd bardzo mało. Wprawdzie c. k. Rząd uznając, że roboty regulacyjne na powyższych rzekach wykonane, mogłyby uczynić je dogodnymi drogami wodnymi mianowicie dla spławu drzewa, postanowił przyczynić się w $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$ a najwyżej w $\frac{2}{3}$ częściach kosztów regulacyi wraz z kosztami zarządu, lecz pominiawszy niedostateczność skali udziału państwowego, uderza w tym dziale robót regulacyjnych przedewszystkiem brak programu rządowego. A jednak zaprzeczyć się nie da, że bez inicjatywy, przeważnego udziału i odpowiedniego programu c. k. Rządu systematyczna regulacja rzek nie da się urzeczywistnić, gdyż tylko państwo posiada środki i władzę niezbędne do przeprowadzenia tego dzieła. *Ad 4.* Do czwartej kategorii t. j. do regulacyi w *celach melioracyjnych* dla osuszenia *łąk i bagien*, nie wykluczającej przytem uregulowania koryta rzeki *dla spławu*, należy w pierwszym rzędzie regulacja *górnego Dniestru* i jego dopływów: Strwiąża z Błozewką, Bystrzycy z Tyśmienicą i t. d. celem osuszenia łąk i bagien na przestrzeni około 7 mil kwadratowych. C. k. Rząd uznał ważność tej sprawy jeszcze przed *ośmdziesięciu* laty, lecz do r. 1876 nie ustalił projektu z powodu braku potrzebnych do tej pracy inżynierów. *Od lat kilku odbywa się ustalenie projektu rzeczzonego staraniem reprezentacyi krajowej, a dokonane w tym przedmiocie studia techniczne, które kosztowały około 6.000 zł. wymagają jeszcze uzupełnienia i nowego wydatku w sumie przeszło 12.000 złr. Oprócz regulacyi górnego Dniestru należą do tej kategorii roboty mniejsze na rzekach następujących: *Rudawie* od Niegoszowic do ujścia i mniejszych dopływach lewego brzegu *Wisły* jak n. p. Sanka i Morawica, Białucha i Dłubnia, — *Białe* z dopływami: Straconką, Wilkówką i Meszenką, — *Górnej Sole* z dopływami: Cicha, Żabnica, Leśna, Koszarowa, Żylcza, Łękawka z Kocierzem, Pisanówka z Czerwonką, Macocha (górski potok) i Domaczka, *Skawie* z dopływami: Skawica, Lachówka i Stryszowa, *Rabie* z dopływami: Mszanka, Krzezonka, Stradomka, Królówka i Dźwinka, *Uszwicy* z dopływami: Rajbrotką i Kisielina. (Regulacje te w części wykonane wymagają utrzymania w dobrym stanie). *Dunajcu* powyżej ujścia Łososiny z dopływami: Łososina, Biała, Królówka i t. d. *Żabnicy* i *Brniu*. (Projekt regulacyi Żabnicy został wypracowany. Regulację Staro-Brnia i Wiszni rozpoczęła *Spółka wodna* przy pomocy subwencyi państwowej w sumie 6.000 zł. i zasiłku krajowego w tej samej wysokości. Dla uregulowania dzikich wód w powiecie

Dąbrowskim rozpoczęte zostały studia techniczne). *Górnej Wisłocy* z dopływami: Ropa, Jasiołka, Dembówka, Czarna i Wielopolka. Tu należy także projektowana regulacja po obu stronach drogi krajowej z Mielca do Tarnobrzegu, na którą Wysoki Sejm krajowy udzielił subwencję 10.000 zł., a c. k. Rząd dotąd 2.000 zł. *Górnym Wisłoku* z dopływami. (Istnieje częściowy projekt regulacji od Beska do Haczowa.) *Górnej części Sanu* z dopływami: Hłudniczka, Kruszelnica, Wiar, Wyrwa, Stobnica, Wisznia i t. d. *Łęgu* wpadającym do Wisły. *Bugu* z dopływami: Gołogórka, Pełtew, Złoczówka, Sołokia, której regulacja wymaga dokończenia. (Wykonana regulacja Jaryczowki potrzebuje utrzymania.) *Styrze* z dopływami. *Struju* i innych dopływach dolnego Dniestru jak: Bereznica, Gniła Lipa, Złota Lipa, Seret i t. d. *Górnym Prucie* z dopływami. Roboty regulacyjne tej kategorii mają w ogólności bardzo doniosłe znaczenie dla spotęgowania *sily podatkowej* kraju, szczególnie zaś znaczenie ma *melioracya* łąk wobec ustawy państwowej z dnia 29 lutego r. b. Dz. pr. p. nr. 37, która przez zamknięcie granicy państwa dla bydła rosyjskiego i rumuńskiego, mające nastąpić z dniem 1 stycznia 1882 r. wywoła potrzebę podniesienia chowu bydła krajowego, nietylko w celu zaspokojenia potrzeb własnych, lecz także dla wywozu bydła do znaczniejszych miejsc konsumcyjnych Monarchii, a osobliwie do *stolicy państwa*, której tanie zaprowiantowanie, będące dziś już przedmiotem troskliwej rozważki, uleczby musiało jeszcze większym trudnościom, gdyby c. k. Rząd nie dołożył wszelkich starań do podniesienia produkcji bydła w kraju naszym, posiadającym tak odpowiednie ku temu warunki. Z inicjatywy c. k. Rządu odbyć się ma wkrótce pod przewodnictwem JExc. Pana Namiestnika ankieta w sprawie podniesienia chowu bydła w naszym kraju. Z tego powodu, jakoteż z uwagi, że c. k. Ministerstwo rolnictwa w odnośnym reskrypcie swym z dnia 8 marca r. b. l. 324 zaleca przedewszystkiem *intensywną produkcję* paszy, jakiej wymaga *podwyższenie stanu bydła*, mamy zaszczyt zwrócić uwagę Świetnego c. k. Namiestnictwa na niezmierną ważność poparcia ze strony c. k. Rządu robót regulacyjnych przedsiębrać się mających w celu melioracyi łąk i pastwisk.

Dotąd c. k. Rząd przyczyniał się tylko w $\frac{1}{3}$ części do kosztów ważniejszych robót regulacyjnych tej kategorii. Nie wątpimy jednak, że c. k. Rząd uzna słuszność uwag powyższych i że w większym aniżeli dotąd stosunku poprze publiczne roboty melioracyjne, a już w najbliższej przyszłości użyczy odpowiedniego poparcia finansowego sprawie regulacyi górnego Dniestru. Przytem zauważyć musimy, że byłoby rzeczą bardzo pożądaną dla podniesienia siły podatkowej w kraju, gdyby c. k. Rząd wyjednał w drodze właściwej wyznaczenie *pewnej dotacyi rocznej w budżecie państwa na subwencye* dla tych spółek wodnych, któreby zamierzały wykonywać mniejsze roboty regulacyjne w celach melioracyjnych. Wyznaczenie funduszu subwencyjnego, którymby Światne c. k. Namiestnictwo jako obeznane ze stosunkami miejscowemi mogło dysponować, zachęciłoby do zawiązywania spółek wodnych i obudziłoby znaczny ruch w tym kierunku.

ad 5). *Roboty górskie i zalesienia nagich stoków* należące do 5 kategorii, nie były dotąd wcale przedsiębrane, a jednak roboty te stanowią bardzo ważną część regulacyi, na które zwracamy uwagę Świetnego c. k. Namiestnictwa sądząc, że zasługują na to, ażeby wzięte były do ogólnego programu robót regulacyjnych. Ponieważ roboty te wpływają mogą nietylko *na zmniejszenie a może zupełne uchylenie wylewów, lecz także na uregulowanie średniego stanu wody* nader pożądanego tak dla żeglugi, jako też dla kultury, a to głównie po za obrębem robót wykonanych: przeto byłoby słuszną rzeczą, ażeby roboty te, mające na celu rozwój *ogólnego dobrobytu i zwiększenie siły podatkowej* wykonywane były przy współdziałaniu funduszu państwowego z małym tylko udziałem właścicieli gruntów, na których wypadłoby roboty te wykonywać.

ad 6). Nakoniec *szósta* kategoria robót regulacyjnych tyczy się głównie projektowanego *połączenia Dniestru z Sanem, a w dalszym ciągu z Wisłą*.

Sprawę tę poruszyliśmy w odezwie z dnia 4 czerwca 1879 l. 20.842 przytaczając zarazem powody, dla których zasługuje, ażeby c. k. Rząd zwrócił na nią szczególniejszą uwagę.

Z powyższego zestawienia najważniejszych robót regulacyjnych, których wykonanie nie powinno być odkładane, jeżeli działalność c. k. Rządu w tym zakresie nie ma być złudną, okazuje się, że

c. k. Rząd ma przed sobą wielkie i doniosłe zadanie, które wymaga przedewszystkiem jasnego programu tak co do robót wykonywać się mających, jako też co do *czasu, porządku i środków* wykonania. Zanim jednak program ten w całości przedyskutowany i ułożony będzie, zanim mianowicie przybliżone studia techniczne i wypracowanie ogólnych planów przeglądowych dostarczą dat potrzebnych do ustalenia programu rzeczzonego, dziś już wykonane być mogą i powinny najnaglejsze roboty regulacyjne, do których zaliczamy przedewszystkiem: a) Regulację Wisły, Dunajca, Sanu i Wisłoki w myśl najwyższego postanowienia z dnia 11 listopada 1861 r. b) Należyte obwałowanie wyżej wymienionych rzek, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 17 października 1871 r. zakomunikowanej c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych w memoryale naszym z 29 stycznia 1872 l. 145.512 c) Regulację Sanu pomiędzy Przemyślem a Składem solnym przy udziale skarbu państwa oznaczonym w szacownej odezwie z 7 sierpnia 1874 l. 32.572 d) Regulację Dniestru od Żurawna do granicy Państwa e) Regulację Górnego Dniestru i jego dopływów, która wymaga na teraz subwencji państwowej do uzupełnienia studyów mających na celu ustalenie projektu.

Co się tyczy dalszych robót regulacyjnych i programu tychże nie, naszą jest rzeczą wskazywać c. k. Rządowi, w jaki sposób ma ten program ułożyć i przeprowadzić.

Jeżeli zaś c. k. Namiestnictwo objawiło zdanie, że dokonanie tak olbrzymiego dzieła, jakim jest uregulowanie rzek w Galicyi, wymaga koniecznie złączonych sił, i jeżeli z tego powodu wzywa Wydział krajowy, ażeby przedstawił Sejmowi krajowemu wnioski, co do przyczynienia się kraju do potrzeb regulacyjnych, — oświadczyć musimy, że zdaniem naszym Sejm krajowy niewątpliwie potrzeby te uwzględni, skoro tylko nabędzie przekonania, że c. k. Rząd postanowił zmienić dotychczasowy tryb postępowania przy regulacji rzek w Galicyi, polegający na traktowaniu tej sprawy bez odpowiedniego programu i systemu, bez należytego udziału skarbu państwa w kosztach, bez odpowiedniej potrzebom dotacyi państwowej na cele regulacyjne, bez dostatecznej liczby inżynierii wodnej, bez odpowiedniej kontroli reprezentacyi kraju, mianowicie przy ocenieniu potrzeb układaniem preliminarzy rocznych, również jak kolaudacyi robót wykonanych i bez tej swobody w bezpośredniej administracyi, jaką władza krajowa mieć powinna, jeżeli niema być krępowaną w swem działaniu, i roboty regulacyjne wykonywane być mają racjonalnie, a bez marnowania funduszków na nie *przeznaczonych*.

W tym względzie Wydział krajowy, odnośnie do odezwy swej z dnia 4 czerwca 1879 l. 20.842 oraz odnośnie do propozycyi zawartych w przytoczonym powyżej memoryale polskiego Koła deputowanych galicyjskich do Rady państwa, pozwala sobie w odpowiedzi na reskrypt c. k. Ministerstwa z dnia 9 września 1879 l. 12.452 i powołaną na wstępie szacowną odezwę Świątecznego c. k. Namiestnictwa, przedstawić c. k. Rządowi następujące dalsze wnioski:

I. C. k. Rząd raczy ułożyć *program* robót regulacyjnych w Galicyi, które w przeciągu *pewnego okresu czasu* wykonać zamierza.

II. Roboty regulacyjne objętę 1-szą, 2-gą i 6-tą z wyżej poszczególnionych kategorii przeprowadzone będą wyłącznie na koszt Skarbu państwa.

III. Koszta robót regulacyjnych objętych 3-cią kategorią, pokryte będą w $\frac{2}{3}$ częściach ze skarbu państwa, który opędzi zarazem koszta administracyi.

IV. Do *większych* robót regulacyjnych kategorii 4-tej, jak n. p. do regulacyi górnego Dniestru i jego dopływów, oraz do robót regulacyjnych kategorii 5-tej, przyczyniać się będzie skarb państwa w połowie kosztów ogólnych.

V. Na *mniejsze* roboty regulacyjne kategorii 4-tej udzielane będą subwencye z funduszu państwowego w miarę każdorazowego uznania korzyści publicznej.

VI. Oprócz dotacyi odpowiedniej potrzebom zamieszczanej w budżecie państwa na wykonanie budowli wodnych w Galicyi i kredytów nadzwyczajnych na większe roboty regulacyjne w celach melioracyjnych przedsiębrane, wyznaczoną będzie w budżecie rzeczonym stosowna dotacya roczna do dyspozycyi c. k. Rządu krajowego na subwencye dla spółek wodnych, wykonujących roboty regulacyjne w celu melioracyi gruntów.

VII. Zarządzaniem i wykonywaniem robót regulacyjnych kierować będzie pod przewodnictwem c. k. Namiestnika stała komisya krajowa złożona z przedstawicieli Rządu i Sejmu krajowego.

Wydział krajowy przedstawiając powyższe wnioski świątłej rozwadze c. k. Rządu w celu przeprowadzenia ich na drodze właściwej, oczekuje przychylniej decyzji, która da mu zarazem możność i podstawę do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wniosków, względem udziału funduszu krajowego i odpowiedniej ingerencji reprezentacyi krajowej w przeprowadzeniu robót regulacyjnych.

Upraszając Świątne c. k. Namiestnictwo, ażeby raczyło powyższe wnioski nasze, dążące do zespolenia ekonomicznych interesów państwa i kraju, poprzeć jak najusilniej u Wysokiego c. k. Ministerstwa, objawiamy zarazem szczerą i stanowczą chęć wystąpienia przed Wysokim Sejmem z wnioskami dodatnimi i wyrażając niepłonną nadzieję, że Wysoki Sejm krajowy, po otrzymaniu rękopisów od c. k. Rządu, że sprawa regulacyi rzek w Galicyi wprowadzoną została na tory właściwe zgodne z dobrem państwa i kraju, użyczy jej swego poparcia w granicach sił i możności kraju.

Przechodząc do poruszonej specjalnej kwestyi projektu regulacyi Sanu pomiędzy Przemysłem a Składem Solnym, Wydział krajowy ponawiając oświadczenie złożone w odezwie z dnia 22 maja 1879 r. l. 17.580, że gotów wydelegować ze swej strony inżyniera, na którego znajomości rzeczy i doświadczeniu polegać może w celu spólnego komisyonalnego zbadania kwestyi w powyższej odezwie podniesionych, oznajmia obecnie, że do tej czynności przeznacza inżyniera kultury krajowej p. Józefa Jankowskiego, który na wezwanie Świątne c. k. Namiestnictwa weźmie udział w pracach odnośnej komisji tak co do zbadania stanu rzeczy, jako też co do ustalenia projektu na podstawie zarządzić się mających studyów hydrotechnicznych.

O d p i s

pisma Wydziału krajowego z dnia 27 kwietnia 1880 l. 8.048 do Jego Excelencyi Kazimierza Grocholskiego, przewodniczącego polskiego koła posłów galicyjskich na Radę państwa wWiedniu.

EXCELENCYO!

Odnosnie do ogłoszonego w dziennikach krajowych memoriału polskiego koła posłów galicyjskich na Radę państwa z dnia 28 lutego r. b., w sprawie regulacyi rzek, wręczonego JExc. Panu Prezesowi Ministrów dnia 8 marca b. r., Wydział krajowy ma zaszczyt przesłać na ręce Waszej Excelencyi do wiadomości Koła odpis równoczesnej odezwy swej wystosowanej do c. k. Namiestnictwa w odpowiedzi na wezwanie c. k. Ministerstwa względem przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wniosków o powzięcie *zasadniczej* uchwały co do przyczyniania się kraju do potrzeb regulacyjnych podług *normy*, któraby miejscowym stosunkom odpowiadała.

Przy tej sposobności racz Excelencyo przyjąć wyraz naszego głębokiego poważania.

W Y K A Z

DRÓG POWIATOWYCH

z końcem roku

1880.

Liczba porządkowa	1	2	3			W y-	
	Powiaty	Nazwa drogi	długość drogi w powiecie			a	b
			zbudowa- nej do końca r. 1880	niezbu- dowanej	całej	konser- wacja	budowa
			Kilometry			Złoty ch	
1	Chrzanów	1 Wrocławska 2 Alwerniańska 3 Brodelska 4 Lgocka 5 Oświęcimska Ogółem	47.220 15.015 12.670 10.380 16.000 101.285	— — — — — —	47.220 15.015 12.670 10.380 16.000 101.285	4.701.41 1.213.77 2.330.84 569.61 491.98 9.307.61	398.00 435.50 — — — 833.50
2	Biała	Międzybrodzka	11.000	10.430	21.430	4.638.00	—
3	Żywiec	1 Polhorska 2 Międzybrodzka 3 Pietrasińska Razem	23.895 10.430 3.382 37.707	— — — —	23.895 10.430 3.382 37.707	6.000 złr. 58.00 6.058.00	— — — —
4	Kraków	1 Wrocławska 2 Lisiecko-Czernichowska Razem	15.171 8.950 24.121	— — —	15.171 8.950 24.121	2.356.64 1.011.53 3.368.17	— — —
5	Myślenice	Głogoczowska	8.900	—	8.900	1.382.87	3.395.20
6	Nowy targ	1 Nowy targ-Czarny Dunajec, Sucha Góra 2 Czarny Dunajec Piekielnik Razem	24.575 4.528 29.103	— — —	24.575 4.528 29.103	1.013.49 —	4.609.57 —
7	Wieliczka	1 Wielicko-Dobczycka 2 Wielicko-Gdowska 3 Podgórsko-Kobierzyńska 4 Dobczycko-Szczyrzycka Razem	12.600 13.500 5.000 — 31.100	— — — 14.600 14.600	12.600 13.500 5.000 14.600 45.700	2.569.94 2.448.18 393.28 — 5.411.40	— — — 186.70 186.70

4		5				6
datki		P o k r y c i e				U w a g i
c	d	a	b	c	d	
admi- nistracya	ogółem	dochody z myta	z dodatków do podat- ków bezpo- średnich	z innych źródeł	ogółem	
reńskich w. a.		Złotych reńskich w. a.				
15991.65	6.698.57 ₅					
502.66	2.151.93					
456.82	2.787.66	10.544.00	3.646.86	890.97	15.081.83	
393.55	963.16					
349.92	841.90					
3.302.15	13.443.22 ₅	10.544.00	3.646.86	890.97	15.081.83	
314.00	4.952.00	2.088.00	—	2.864.00	4.952.00	
768.00	6.768.00	5.121.00	1.296.00	—	6.417.00	
	—	600.00	—	—	600.00	
120.00	178.00	—	—	—	—	
888.00	6.946.00	5.721.00	1.296.00	—	7.017.00	
834.62	3.191.26	1.916.66	1.274.60	—	3.191.26	
439.99	1.451.52	250.00	1.201.52	—	1.451.52	
1.274.61	4.642.78	2.166.66	2.476.12	—	4.642.78	
243.60	5.021.67	2.250.49	2.457.72	313.46	5.021.67	
509.77	6.132.83	972.00	1.439.48	2.456.17	4.867.65	
—	—	—	—	—	—	
336.00	2.905.94	2.500.00	—	7.40	2.507.40	
636.00	3.084.18	3.000.00	—	11.00	3.011.00	
132.00	525.28	1.400.00	—	—	1.400.00	
—	186.70	—	450.00	—	450.00	
1.104.00	3.702.10	6.900.00	450.00	18.40	7.368.40	

Liczba porządkowa	1	2	3			W y-	
	Powiaty	Nazwa drogi	długość drogi w powiecie			a	b
			zbudowa- nej do końca r. 1880	niezbu- dowanej	całej	konser- wacya	budowa
			Kilometry			Złoty ch	
8	Bochnia	1 Bocheńsko-Limanowska 2 Bocheńsko-Ujska 3 Bocheńsko-Łapanowska <hr/> Razem	25.033 ₅ 19.287 13.287 <hr/> 58.147 ₅	— — 3.073 <hr/> 3.073	25.033 ₅ 19.287 16.900 <hr/> 61.220 ₅	4.762.38 4.656.98 91.00 <hr/> 9.510.36	1.000.45 — 6.213.85 <hr/> 7.214.30
9	Limanowa	1 Kamienicko-Stopnicka 2 Sowlińsko-Laskowska 3 Dobrsko-Skrzydlniańska <hr/> Razem	22.200 8.853 7.500 <hr/> 38.553	— — — <hr/> —	22.200 8.853 7.500 <hr/> 38.553	3.767.88 $\frac{1}{2}$ 686.73 922.67 <hr/> 5.377.28 $\frac{1}{2}$	— — — <hr/> —
10	Nowy Sącz	1 Nowy Sącz Tylicz Mu- szyńska 2 Krzyżówka Krynica Mu- szyna 3 Stary Sącz Piwniczna i Mniszek 4 Zabrzez Stopnica <hr/> Razem	45.763 15.000 19.865 3.394 <hr/> 84.022	— — — — <hr/> —	45.763 15.000 19.865 3.394 <hr/> 84.022	5.975.41 — 2.982.74 — <hr/> 8.958.15	— — — — <hr/> —
11	Brzesko	1 Bogumiłowice Zakluczyn 2 Jurków Wytrzyńska <hr/> Razem	21.000 7.280 <hr/> 28.280	0.400 1.000 <hr/> 1.400	21.400 8.280 <hr/> 29.680	3.608.32 815.23 <hr/> 4.423.55	— 4.404.81 <hr/> 4.404.81
12	Dąbrowa	1 Dąbrowa Żabno 2 Czyżów Ujście jezuickie <hr/> Razem	7.000 13.570 <hr/> 20.570	— — <hr/> —	7.000 13.570 <hr/> 20.570	511.05 1.300.60 <hr/> 1.811.65	— — <hr/> —
13	Tarnów	1 Tarnów Ujście jezuickie Żabno Dąbrowa 2 Tarnów Gromnik 3 Tuchów Dębarzyn Pilzno Joniny Olpiny 4 Lisia góra Radomyśl <hr/> Razem	22.844 27.740 21.152 2.700 <hr/> 74.436	— — — 8.923 <hr/> 8.923	22.844 27.740 21.152 11.623 <hr/> 83.359	4.195.54 $\frac{1}{2}$ 5.971.41 $\frac{1}{2}$ 4.570.12 — <hr/> 14.737.08	— — — 9.259.11 <hr/> 9.259.11

4		5				6
datki		P o k r y c i e				U w a g i
c	d	a	b	c	d	
admi- nistracya	ogółem	dochody z myta	z dodatków do podat- ków bezpo- średnich	z innych źródeł	ogółem	
reńskich w. a.		Złotych reńskich w. a.				
1.940.57	7.703.40	5.171.08	—	2.532.32	7.703.40	
371.48	5.028.46	3.500.00	—	1.528.46	5.028.46	
333.25	6.638.10	—	2.810.61	3.827.49	6.638.10	
2.645.30	19.369.96	8.671.08	2.810.61	7.888.27	19.369.96	
639.50	4.407.38 $\frac{1}{2}$	225.86	4.181.82 $\frac{1}{2}$	—	4.407.38 $\frac{1}{2}$	
263.00	949.73	985.92	—	—	985.92	
275.00	1.197.67	—	1.197.67	—	1.197.67	
1.177.50	6.554.78 $\frac{1}{2}$	1.211.78	5.379.19 $\frac{1}{2}$	—	6.590.97 $\frac{1}{2}$	
3.416.04	9.391.45	2.333.76	—	4.934.53 $\frac{1}{2}$	—	
874.81	38.577.55	1.312.01	—			
40.00	40.00	603.16	—			
4.330.85	13.289.00	4.263.07	9.689.63 $\frac{1}{2}$	4.934.53 $\frac{1}{2}$	18.887.24	
999.00	4.607.32	915.00	3.089.32	—	4.004.32	
472.00	5.692.04	—	3.548.32	3.000.00	6.548.32	
1.471.00	10.299.36	915.00	6.637.64	3.000.00	10.552.64	
242.00	753.05	708.75	44.30	—	753.05	
477.00	1.777.60	1.500.00	277.60	—	1.777.60	
719.00	2.530.65	2.208.75	321.90	—	2.530.65	
958.50	5.154.04 $\frac{1}{2}$	3.489.87	599.57 $\frac{1}{2}$	1.064.60	5.154.04 $\frac{1}{2}$	
1.118.00	7.089.41 $\frac{1}{2}$	4.394.30	772.17 $\frac{1}{2}$	1.922.94	7.089.41 $\frac{1}{2}$	
786.00	5.356.12	505.50	3.491.05	1.359.57	5.356.12	
225.00	9.484.11	—	—	14.000.00	14.000.00	
3.087.50	27.083.69	8.389.67	4.862.80	18.347.11	31.599.58	

Liczba porządkowa	1	2	3			W y-	
	Powiaty	Nazwa drogi	długość drogi w powiecie			a	b
			zbudowa- nej do końca r. 1880	niezbu- dowanej	całej	konser- wacya	budowa
			Kilometry			Złotych	
14	Grybów	Zborowice Huta	28.085	14.050	42.135	4.007.58	—
15	Jasło	1 Warzycko Lubelska	12.364	—	12.364	5.298.04	—
		2 Frysztacko Strzyżowska	13.275	—	13.275		—
		3 Frysztacko Brzostocka	16.860	—	16.860		—
		Razem	42.499	—	42.499	5.298.04	—
16	Pilzno	Pilzno Radomyśl	24.450	4.645	29.095	1.508.25	8 460.39 $\frac{1}{2}$
17	Ropczyce	1 Czekaj Wielopole	23.000	10.500	33.500	4.927.00	1.253.00
		2 Frysztak Strzyżów	6.250	—	6.250	760.00	—
		3 Sędziszów Kolbuszowa	3.000	11.500	14.500	412.00	—
		Razem	32.250	22.000	54.250	6.099.00	1.253.00
18	Mielec	1 Mielecko Radomska	17.259	—	17.259	2.059.00	1.068.00
		2 z Radomyśla ku Lisiej górze	0.500	7.969.6	8.469.6	—	1.647.00
		Razem	17.759	—	—	2.059.00	2.715.00
19	Tarnobrzeg	Tarnobrzesco Majdańska	3.793	22.207	26.000	3.370.40	—
20	Kolbuszowa	1 Rzeszowsko Kolbu- szowska	12.900	0.600	13.500	494.20	303.25
		2 Głogowsko Raniżowska	5 500	2.000	7.000	155.90	—
		Razem	14.900	2.600	20.500	650.10	303.25
21	Rzeszów	1 Boguchwałsko Strzy- żowska	37.709	—	37.709	4.280.36	—
		2 Domaradzko Strzyżowska	8.884	—	8.884	962.45	2.120.55

4		5				6
datki		P o k r y c i e				U w a g i
c	d	a	b	c	d	
admi- nistracya	ogółem	dochody z myta	z dodatków do podat- ków bezpo- średnich	z innych źródeł	ogółem	
reńskich w. a.		Złotych reńskich w. a.				
1.106.70	5.114.28	987.50	3.600.00	27.59	4.615.09	
} 1.936.00	} 7.234.00	2.300.00	7.680.00	67.15	10.047.15	
1.936.00	7.234.00	2.300.00	7.680.00	67.15	10.047.15	
896.72	10.865.36	1.302.50	3.150.00	1.136.43 $\frac{1}{2}$	11.588.93 $\frac{1}{2}$	
1.282.00	7.462.00	1.008.00	8.960.00	500.00	10.468.00	
144.00	904.00	325.00	—	—	325.00	
144.00	556.00	60.00	—	—	60.00	
1.570.00	8.922.00	1.393.00	8.960.00	500.00	10.853.00	
1.863.00	6.637.00	635.00	4.494.00	1.508.00	6.637.00	
—	—	—	—	—	—	
1.863.00	6.637.00	635.00	4.494.00	1.508.00	6.637.00	
120.00	3.490.40	—	3.370.40	120.00	3.490.40	
} 1.234.00	797.45	530.24	1.009.76	491.45	2.031.45	
	1.234.00	—	155.90	—	155.90	
	155.90					
1.234.00	2.187.35	530.24	1.165.66	491.45	2.187.35	
1.375.00	5.655.36	4.608.39	1.128.00	21.41	5.757.80	
353.00	3.436.00	220.00	4.009.00	12.00	4.241.00	

Liczba porządkowa	1	2	3			W y-	
	Powiaty	Nazwa drogi	długość drogi w powiecie			a	b
			zbudowa- nej do końca r. 1880	niezbu- dowanej	całej	konser- wacja	budowa
			Kilometry			Złoty ch	
21	Rzeszów	3 Głogowska i Stykowska (do Ranizowa)	18.641	—	18.641	4.405.10 $\frac{1}{2}$	—
		4 Głogowsko-Widelska (do Kolbuszowy)	3.535	—	3.535	546.06	—
		5 Rzeszów Ujazdy	27.518	—	27.518	6.343.20 $\frac{1}{2}$	—
		6 Drogi dojazdowe do ko- leji w Rzeszowie	0.702	—	0.702	120.00	—
		Razem	96.989	—	96.989	16.657.18	2.120.55
22	Krosno	1 Żmigrod-Grabska	22.448	—	22.448	2.530.37	—
		2 Frysztacko-Strzyżowska	7.016	—	7.016	379.34	—
		3 Komborsko-Żmigrodzka	10.000	25.000	35.000	5.436.52	—
		Razem	39.464	25.000	64.464	8.346.23	—
23	Brzozów	1 Brzozowsko-Domaradzka	17.554	—	17.554	—	—
		2 Odnoga Jasieniecka	3.648	—	3.648	5.886.56	107.00
		3 Brzozowsko - Rymano- wska	20.247	—	20.247	—	—
		4 Odnoga do Krosna	—	2.089	2.089	4.436.99	—
		Razem	41.449	2.089	43.538	10.323.55	107.00
24	Sanok	Rymanów Brzozów	6.826	—	6.826	478.72	—
25	Jarosław	Jarosławsko-Huciska	26.300	—	26.300	6.000.00	—
26	Lisko	1 Baligrodzka	47.048	—	47.048	—	—
		2 Lutowiska	22.758	—	22.758	3.132.19	1.000.00
		Razem	69.806	—	69.806	3.132.19	1.000.00
27	Turka	Ustrzycko-Lutowiska	3.230	—	3.230	300.00	—

4		5				6
datki		P o k r y c i e				U w a g i
c	d	a	b	c	d	
admi- nistracya	ogółem	dochody z myta	z dodatków do podat- ków bezpo- średnich	z innych źródeł	ogółem	
reńskich w. a.		Złotych reńskich w. a.				
712.49	5.117.59 $\frac{1}{2}$	4.726.50	501.00	20.00	5.247.50	
176.48	722.54	—	890.22	—	890.22	
1.055.49	7.398.69 $\frac{1}{2}$	4.078.01 $\frac{1}{2}$	4.073.00	318.00	8.460.01 $\frac{1}{2}$	
—	120.00	—	—	—	—	
3.672.46	22.450.19	13.632.90 $\frac{1}{2}$	10.601.22	371.41	24.605.53 $\frac{1}{2}$	
430.00	2.960.37	955.22	—	2.000.00	—	
120.00	499.34	407.24	4.464.62	2.307.21	—	
630.00	6.066.53	529.68	—	1.400.00	—	
1.180.00	9.526.23	1.892.14	4.464.62	6.007.21	12.363.97	
—	—	—	—	—	—	
842.08 $\frac{1}{2}$	6.835.64 $\frac{1}{2}$	2.625.50	650.42	3.834.85 $\frac{1}{2}$	7.110.77 $\frac{1}{2}$	
—	—	—	—	—	—	
352.24	4.789.23	609.00	2.948.30 $\frac{1}{2}$	1.062.61 $\frac{1}{2}$	4.619.92	
1.194.32 $\frac{1}{2}$	11.624.87 $\frac{1}{2}$	3.234.50	3.598.72 $\frac{1}{2}$	4.897.47	11.730.69 $\frac{1}{2}$	
120.00	598.72	394.40	204.32	—	598.72	
1.226.00	7.226.00	3.959.00	3.267.00	—	7.226.00	
584.00	584.00	2.036.00	—	—	2.036.00	
530.00	4.662.19	736.94	2.925.25	1.000.00	4.662.19	A) Całą drogą administruje c.k. Starostwo. Wydział powiat. wydzierżawia tylko myta w Choczwi i Baligródzie, odbiera czynsz i po odciążeniu kwoty 584 zlr. na płacę konduktora i droźnika, resztę oddaje Starostwu.
1.114.00	5.246.19	2.442.94	2.925.25	1.000.00	6.698.29	
100.00	400.00	—	400.00	—	400.00	

Liczba porządkowa	1	2	3			Wy-	
	Powiaty	Nazwa drogi	długość drogi w powiecie			a	b
			zbudowa- nej do końca r. 1880	niezbu- dowanej	całej	konser- wacya	budowa
			Kilometry			Złoty ch	
37	Kossów	1. Kossów Żabie 2. Kutry Hryniawa	47.000 53.000	34 548 26.272	81.548 79.272	3.908.21 3.623.11	— —
		Razem	100.000	60.820	160.820	7.531.32	—
38	Tłumacz	1. Jezierzany Zabłotów 2. Tłumacz Ottynia 3. Markowce Kamienna	4.000 1.600 9.000	7.000 18.900 —	11.000 20.500 9.000	— 66.41½ 93.00	— 1.282.50½ —
		Razem	14.600	25.900	40.500	159.41½	1.282.50½
39	Podhajce	Podhajeczko Halicka	31.300	—	31.300	2.796.00	8.000.00
40	Stanisławów	Podhajeczko Halicka (z Meduchy do Halicza)	—	10.900	10.900	—	—
41	Tarnopol	Tarnopolsko Brodzka	10.000	18.508	28.508	229.80	—
42	Trembowla	Trembowelsko Budza- nowska	6.300	10.200	16.500	—	17.673.16
43	Buczacz	Złoty potok Buczacz	1.500	19.740	21.240	—	7.000.00
44	Horodenka	1. z Niezvisk do Obertyna 2. z Czernelicy do Olejowej	— —	12.134 11.617	12.134 11.617	— —	— —
				23.751	23.751	—	—
45	Śniatyn	Załużce Rożnów	20.000	10.000	30.000	1.546.00	1.779.00
46	Borszczów	Iwankowsko Giermako- wiecka	5.308	12.666	17.974	236.80	3.930.79½
		Ogółem	1,259.931	404.315 ₆	1,664.24 ₆	170.754.27	110.819.30

Oprócz powyższych 46 Wydziałów powiatowych, posiadających drogi powiatowe, są 2 powiaty, które mają mosty uznane za powiatowe w myśl postanowienia §. 5 ust. drogowej, a mianowicie powiat Stryjski most na rzece Opór w Hrebenowie 48 m. 68 długi a 6 m. 32 szeroki i powiat Niski most na rzece Tanwi w Ulanowie.

4		5				6
datki		P o k r y c i e				U w a g i
c	d	a	b	c	d	
admi- nistracya	ogółem	dochody z myta	z dodatków do podat- ków bezpo- średnich	z innych źródeł	ogółem	
reńskich w. a.		Złotych reńskich w. a.				
976.54	4.884.75	—	3.841.55	1.043.20	4.884.75	
976.54	4.599.65	—	1.537.02	3.062.63	4.599.65	
1.953.08	9.484.40	—	5.378.57	4.105.83	9.484.40	
—	—	—	—	—	—	
—	1.348.92	—	974.07	374.85	1.348.92	
—	93.00	—	27.13	65.87	93.00	
—	1.441.92	—	1.001.20	440.72	1.441.92	
2.604.00	13.400.00	4.000.00	—	9.400.00	134.00	
—	—	—	—	—	—	
120.00	349.80	—	349.80	—	349.80	
412.90	18.086.06	—	9.107.46	8.978.60	18.086.06	
500.00	7.500.00	—	1.000.00	6.500.00	7.500.00	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
640.00	3.965.00	—	2.000.00	1.965.00	3.965.00	
567.30	4.734.89 $\frac{1}{2}$	—	2.410.00	2.500.00	4.910.00	
50.608.95	332.182.52	100.229.27 $\frac{1}{2}$	143.540.16	115.396.31 $\frac{1}{2}$	359.165.75	Różnica pomiędzy wydatkami a pokry- ciem stanowi resztę kasową przeznaczoną na zaspokojenie zaległych należności lub też na wydatki roku następnego.

O k ó l n i k

Wydziału krajowego z dnia 27. lipca 1880. r. l. 34.084 do Zwierzchności gminnych i Wydziałów powiatowych.

Na posiedzeniu z dnia 21. Lipca 1880. r. powziął Wysoki Sejm uchwały następujące :

I. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby do szpitali powszechnych tyle jedynie przyjmował chorych, na ilu przestrzeń szpitala dozwala i ażeby tych przestrzeni nie powiększał bez upoważnienia Sejmu.

II. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby w celu sprowadzenia wydatków w budżecie krajowym na koszt leczenia ubogich chorych do odpowiedniej miary, dążył do zaprowadzenia oszczędności w administracji szpitali powszechnych, a na tej drodze w szczególności do możliwego zmniejszenia taks szpitalnych.

III. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby w szpitalach powszechnych przestrzegał ściśle dopełnienia obowiązków, jakie ciążyą na służbodawcach wszystkich kategorii co do opłacania kosztów leczenia za swoich służących i czeladź.

Polecając niniejszem, ażeby zarząd szpitala tamtejszego do tych uchwał Wys. Sejmu jak najściślej się zastosował, wzywamy zarazem Zwierzchność gminną do czuwania, iżby wszystkie odpowiednie zarządzenia istotnie w życie zostały wprowadzone.

Do takich zarządzeń w myśl wskazówek Wys. Sejmu udzielonych zwłaszcza Wydziałowi krajowemu przy obradach budżetowych, należeć będzie usilne staranie się, ażeby wydatki szpitalne ile możliwości ograniczyć, powtóre, ażeby starać się o obniżenie taksy szpitalnej, potrzebie, ażeby stanowczo położyć tamę przepełnieniu szpitali, które dla celów leczniczych jest wysoce szkodliwe, wreszcie po czwarte, ażeby pod żadnym pozorem nie pomnażać ilości łóżek w szpitalu.

Opierając się na rozporządzeniu ministeryalnym z d. 4. Grudnia 1856. r. L. 26.641, mianowicie na ustępie A. 1) według którego do szpitali publicznych przyjmowani być mają wszyscy chorzy bez różnicy, których lekarz szpitalny do przyjęcia uzna ukwalifikowanymi, zarządzamy niniejszem, ażeby panowie lekarze zakładowi nie przyjmowali do szpitali osób dotkniętych chorobami następującymi: wrzodami przedudzia, żyłakami, rakami, uwiązem starczym, uwiązem mózgu, zapaleniom przewłocznem mózgu, rozedną płuc, chorobami serca w mniejszych rozmiarach, uwiązem mleczka piersiowego, porażeniem przewłocznem, liszajem, wypryskiem, bąblicą, świerbiączką, padaczką, maciennicą, blednicą, zołzami, chorobą cukrową, reumatyzmem przewłocznym, dną i wadami piękności, któreby operacyj plastycznych wymagały.

Zastrzegamy stanowczo, iż za przyjęcie chorych tego rodzaju, jeżeli z powodu ważnych powikłań przyjęcie nie jest koniecznem, są osobiście odpowiedzialni lekarze przyjmujący i że koszta leczenia takich chorych bezwarunkowo z płac lekarzy przyjmujących ściągnięte będą.

Powtóre czuwać będą panowie lekarze ordynujący, ażeby nie następowało przepełnienie szpitali i w tym celu stosować się będą ściśle do postanowień I. Uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. Lipca roku bież.

Jeżeli w razie zapełnienia szpitali zgłosi się chory, któremu przyjęcia odmówić nie można, należy bezwzględnie wydalić ze szpitala bądźto rekonwalescenta, bądź mniej obłożnie chorego, który już bez opieki szpitalnej obejść się może. Polecamy również najusilniej, ażeby chorzy przeznaczeni do operacyi nie byli przed operacją długo w szpitalu przytrzymywani, ażeby położnice tylko w nadzwyczajnych wypadkach przed czasem koniecznej potrzeby były przyjmowane; ażeby wyzdrowieńców jak najprędzej wydalono; wreszcie, ażeby świadectwa ubóstwa jak najściślej poddawano kontroli, a każdy wątpliwy wypadek natychmiast do wiadomości Wydziału krajowego był podawany.

Zalecając jak największą oszczędność we wszystkich wydatkach szpitalnych, zastrzegamy również osobistą odpowiedzialność tak zarządów jak lekarzy ordynujących za wszystkie wydatki nieuzasadnione nieuniknioną koniecznością.

Rozporządzenie niniejsze należy ogłosić tak pp. lekarzom jak urzędnikom szpitala.

We Lwowie dnia 27. Lipca 1880 r.

Alegat XXII. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. za czas od 1. Stycznia 1880.

Ilość dni leczenia.

W szpitalu powszechnym		w r. 1879	w r. 1880	mniej o	więcej o
we Lwowie	chorych	202.782	187.150	15.632	.
	położnic	9.706	10.429	.	723
	dzieci	10.903	15.972	.	5.069
w Krakowie	chorych	126.335	119.606	6.729	.
	położnic	8.219	3.719	4.500	.
	dzieci	20.684	20.445	239	.
	oblakanych	18.842	22.189	.	3.347
w Kulparkowie	"	169.085	157.482	11.603	.
w Żółkwi	"	24.608	23.785	823	.
w Przemyślu	"	28.680	27.150	1.530	.
w Biale	chorych	20.986	21.951	.	965
w Bochni	"	18.554	19.427	.	873
w Brodach	"	11.604	10.739	865	.
w Brzeżanach	"	12.803	11.573	1.230	.
w Drohobyczu	"	14.949	15.768	.	819
w Jasle	"	18.233	17.028	1.205	.
w Kołomyi	"	15.631	15.348	283	.
w Podhajcach	"	17.873	16.950	923	.
w Przemyślu	"	34.981	30.242	4.739	.
w Rzeszowie	"	19.710	24.107	.	4.397
w Samborze	"	14.072	11.937	2.135	.
w Sanoku	"	15.032	17.080	.	2.048
w Sniatynie	"	2.715	3.323	.	608
w Sokalu	"	11.804	13.994	.	2.190
w Stanisławowie	"	33.369	26.700	6.669	.
w Stryju	"	17.451	21.842	.	4.391
w Sączu	"	11.213	9.417	1.796	.
w Tarnopolu	"	25.195	22.565	2.630	.
w Tarnowie	"	42.790	53.986	.	11.196
w Wadowicach	"	5.478	3.878	1.600	.
w Zaleszczykach	"	10.368	9.974	394	.
w Złoczowie	"	18.417	19.446	.	1.029
w Żółkwi	"	10.446	10.670	.	224
Razem		1,023.518	995.872	65.525	37.879
				27.646	

Wykaz

porównawczy frekwencji w szpitalach powszechnych za pierwsze półrocze 1880 i 1881.

Szpital	1880		1881		W roku 1881 było zatem:			
	chorych	dni leczenia	chorych	dni leczenia	mniej		więcej	
					cho-rych	dni le-czenia	cho-rych	dni le-czenia
1 Lwów	5.772	117.202	4.682	89.361	1.090	27.841	.	.
2 Kraków	3.715	86.770	3.634	83.273	81	3.497	.	.
3 Kulparków	641	81.859	591	64.084	50	17.775	.	.
4 Biała	359	12.064	394	11.550	.	514	35	.
5 Bochnia	395	10.850	414	9.412	.	1.438	19	.
6 Brody	363	6.728	277	3.755	86	2.973	.	.
7 Brzeżany	252	7.481	287	7.357	.	124	35	.
8 Drohobycz	450	9.732	447	8.657	3	1.075	.	.
9 Jasło	476	11.932	389	9.147	87	2.785	.	.
10 Kołomyja	346	10.778	371	9.422	.	1.356	25	.
11 Podhajce	405	10.583	363	8.359	42	2.224	.	.
12 Przemyśl	897	34.281	662	17.149	235	17.132	.	.
13 Rzeszów	856	14.888	796	12.325	60	2.563	.	.
14 Sambor	348	7.991	293	6.192	55	1.799	.	.
15 Sanok	288	9.248	278	9.169	10	79	.	.
16 Śniatyn	109	2.076	83	1.661	26	415	.	.
17 Sokal	298	7.145	319	7.393	.	.	21	248
18 Stanisławów	502	16.604	458	14.345	44	2.259	.	.
19 Stryj	428	11.712	377	9.776	51	1.936	.	.
20 Nowy Sącz	297	5.585	220	6.380	77	.	.	795
21 Tarnopol	609	13.685	556	12.353	53	1.332	.	.
22 Tarnów	1.224	30.390	1.487	28.583	.	1.807	263	.
23 Wadowice	108	2.338	122	2.124	.	214	14	.
24 Zaleszczyki	250	5.900	219	4.303	31	1.597	.	.
25 Złoczów	483	12.206	452	10.856	31	1.350	.	.
26 Żółkiew	334	18.587	339	15.456	.	3.131	5	.
Razem	20.205	558.615	18.510	462.442	2.112	97.216	417	1.043

O d e z w a

c. k. Namiestnictwa z d. 4. Lutego 1881. l. 1824 do Wydziału krajowego.

W załatwieniu mam zaszczyt udzielić Świątnemu Wydziałowi krajowemu memoriał c. k. kraj. Rady zdrowia dotyczący uchwał Wys. Sejmu kraj. w sprawie zwinięcia filii Przemyskiej i Żółkiewskiej zakładu dla obłąkanych i w sprawie ograniczenia przyjęcia chorych do szpitalów krajowych tylko o tyle, o ile miejsca dla takowych się znajdują.

Uchwałę pierwszą Wys. Sejmu może c. k. Rząd tylko w ten sposób tłumaczyć, iż zwi-
jając filię będą chorzy tamże umieszczeni, przeniesieni do szpitalu Kulparkowskiego lub Krakowskiego.

Nie podlega jednak wątpliwości, iż w kraju jest — jak to rok rocznie sprawozdania sanitarne udowadniają, bardzo znaczna ilość umysłowo chorych na szal, którzy nie są umieszczeni w szpitalach publicznych, a których umieszczanie jest nie tylko ustawami i przepisami lecz i względami dla ludzkości nakazane.

C. k. Rząd musi przeto zwrócić uwagę Świątnego Wydziału na to, iż w porównaniu z wielką ilością chorych obłąkanych w szpitalach nie umieszczonych, ilość łóżek w zakładach dla umysłowo chorych w Kulparkowie i Krakowie wraz z filiami Przemyską i Żółkiewską jest raczej za małą jak za wielką, i że w razie zwinięcia tychże ostatnich musiałyby być obydwaj powyżej podane główne zakłady odpowiednio powiększone.

Czy zwinięcie filii a powiększenie zakładów głównych leży w interesie Świątnego Wydziału krajowego, czy takowe zmniejszy czy powiększy koszta utrzymania chorych, nie jest rzeczą, w którą c. k. Rząd wchodzić może. Jego obowiązkiem jest tylko zwrócić Świątnego Wydziału uwagę na to, iż zmniejszenie ilości łóżek na teraz dla umysłowo chorych przeznaczonych musi uważać jako szkodliwe dla kraju.

Co się tyczy drugiej uchwały, to takowe nie może mieć zastosowania w obec przepisów obowiązujących i statutu szpitalnego przez Wysoki Sejm uchwalonego a przez c. k. Rząd zatwierdzonego. Takowa jest przeto nie wykonalną.

Memoryał Rady zdrowia.

Uchwałą Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi powziętą dnia 15. Lipca 1880. na XXII. posiedzeniu popołudniowem, poleconem zostało Wydziałowi krajowemu zniesienie filii kulparkowskiego zakładu dla obłąkanych w Przemyślu i w Żółkwi.

Uchwałą tegoż Sejmu powziętą dnia 21. Lipca 1880. na XXVI. posiedzeniu, poleconem zostało Wydziałowi krajowemu, ażeby do szpitali powszechnych tyle jedynie przyjmował chorych, na ile przestrzeń szpitala zezwala.

Ostatnia z powołanych uchwał, normująca bliżej warunki przyjęcia chorych do szpitali publicznych, weszła już w życie wydaniem ze strony Wydziału krajowego rozporządzenia z dnia 27. Lipca r. b. do l. 34084.

W obec tego stanu rzeczy pozwala sobie c. k. Rada zdrowia wnieść do c. k. Namiestnictwa, jako władzy rządowej, której nadzór sanitarno-policyjny nad szpitalami publicznymi krajowymi ustawą z dnia 30. Kwietnia 1870. jest zawarowany następujący:

M e m o r y a ł.

Między postulatami, przedkładanymi do uwzględnienia w sprawozdaniach zdrowotnych o stosunkach sanitarnych Galicyi stawia c. k. krajowa Rada zdrowia rokrocznie, począwszy od r. 1873. i ten „aby istniejące w Galicyi zakłady dla obłąkanych rozszerzyć, a to z powodu, iż nie odpowiadają celowi względnie do ilości i wzrostu tego rodzaju chorób w kraju wykazanych“. Odwołując się na motywa, wyłuszczone w odpowiednich sprawozdaniach z lat 1874., 1875., 1876., 1877., 1878. dołączamy tutaj tablicę wykazującą pojemność zakładów krajowych dla obłąkanych, ilość tego rodzaju chorych umieszczonych w zakładach publicznych, ilość i jakość chorych nie umieszczonych, oraz ilość kretynów w kraju mieszkających umieszczamy w tem przekonaniu, że w obec mowy cyfer wszelka inna argumentacya ustaje i tylko wniosek przez c. k. Radę zdrowia zrobiony, zdążający do powiększenia zakładów dla obłąkanych, jako jedyny przedstawić można.

W roku	Łóżek	Chorych umieszczonych	rozzuczonych po kraju	Z nieumieszczonych w żadnym zakładzie obłąkanych cierpiało:						
				szaleństwo	zadumę	obłąkanie z porażeniem	obłąkanie z padaczką	pomieszanie	ogłupienie	oprócz tego w kraju kretynów:
1874	314	744	1835	103	161	109	245	?	?	1502
1875	395	780	1726	127	185	82	275	282	825	1726
1876	515	988	2300	135	214	112	332	430	1068	2106
1877	734	1162	2149	92	259	114	299	416	969	2049
1878	745	1146	2346	89	236	104	316	517	641	2192
1879	710	1175	2521	73	250	118	321	521	1196	2240

Dodać tu musimy, że Wydział krajowy uznał te przedstawienia c. k. Rady zdrowia, i już w roku 1875. w celu uwolnienia od przepełnienia zakładu Kulparkowskiego, utworzył dwie filie w Przemyślu i w Żółkwi, czem się krajowi zasłużył nietylko pod względem humanitarnym ale i finansowym. W ten tylko sposób stać się mogło, że zakład Kulparkowski o tyle się opróżnił, iż jest zdolny przyjmować wypadki chorób umysłowych ostre, wymagające bezzwłocznej opieki i dające

w takim tylko razie możność ratunku. Pomimo to i pomimo powiększenia zakładu Kulparkowskiego z 264 łóżek na 500 obok istniejących już filij, pomimo więc zwiększenia ilości łóżek w całym kraju z 314 w roku 1874. na 745 w roku 1878., a 710 w r. 1879. okazuje się z przyłączonej tablicy, że potrzeby nie są wcale pokryte. Liczba bowiem umieszczonych chorych w zakładach publicznych wzrosła z sumy 744 w r. 1874. na 1175 w roku 1879., liczba zaś nieumieszczonych po kraju rozrzuconych wzrosła z sumy 1835 r. 1874. do 2521 r. 1879.

Z tych nieumieszczonych, t. j. oddanych losowi i wolno puszczonej, było 73 szaleństw, a 250 cierpiących na zadumę, t. j. takich, których stan chorobowy wymagał umieszczenia i dozoru już dla bezpieczeństwa drugich osób, a oprócz tego 321 epileptyków i 118 obłąkanych z porażeniem tarza się po ulicach miast galicyjskich, zalega przedsięnia kościołów, sprawiają widowiska w obec których dziczeje mało tylko ucywilizowana ludność.

Ogółem zaś 2½ tysiąca ludzi niepoczytalnych, nieodpowiedzialnych i niekrępowanych żadną ustawą, w każdej chwili mogących bezkarnie być zbrodniarzami, błąka się wolno po kraju, a tylko niewiele nad 1000 znalazło przynależny im przytułek i stało się bezpiecznymi dla drugich. Do tej cyfry dodać należy jeszcze 2240 kretynów w kraju żyjących, którzy toż samo od r. 1874. do 1870. prawie się podwoili.

W obec tego uchwała Sejm zniesienie filij zakładów obłąkanych w Przemyślu i Żółkwi.

Oprócz bolesnej strony pokrzywdzonej ludzkości ma to zniesienie filij zakładów obłąkanych jeszcze ujemną stronę finansową. Utrzymanie bowiem dzienne jednego chorego w zakładach Kulparkowskim i Krakowskim wynosi około 1 zł. w. a., w filiach zaś kosztuje tylko po 70 ct. Na każdym więc dniu leczenia zyskuje fundusz krajowy 30 ct. Niemniej zyskują i szpitale w Przemyślu oraz Żółkwi. Takowe bowiem skutkiem małej ilości chorych i braku funduszy znalazły się w tym stanie, że potrzeb swych z dochodów opędzić nie mogły. Wydział krajowy przyszedł im tedy z pomocą, gdyż utworzywszy w ich budynkach poprzednio pustkami stojących, albo rudery przedstawiających, filie zakładów obłąkanych, przysporzył im dni leczenia, a tem samem dochodu; gdy zaś te filie na utrzymanie chorych nie spotrzebowują całej dziennej taksy 70 ct., lecz tylko około 50 ct., więc obok 30 ct. zysku na jednym dniu leczenia dla funduszu krajowego zyskały około 20 ct. również na jednym dniu leczenia szpitale w Przemyślu i Żółkwi. Tym sposobem były w możności uporządkować swe budynki, pokryć potrzeby pieniężne i stawały na silnych podstawach. Uchwała Sejmu niweczy jednym zamachem pióra byt szpitali w Przemyślu i w Żółkwi i oddaje kilkaset obłąkanych na pastwę losu, doliczając ich do owych 2½ tysiąca wolno po kraju się błąkających. Gminy w Galicyi nie mają domów przytułków, gminy są za małe, aby je mieć mogły, łączcie je razem, zakładajcie domy kalek, lekarzy i akuszerki gminne, woła Rada zdrowia prawie od lat 10. bezskutecznie. Od lat 10. w tym kierunku nic nie zrobiono, nadto znosi się to, co już było, choć nie wystarczało, bo to cel nieprodukcyjny. Jeżeli ustawa pierwsza jest niehumanitarną i nie uwzględnia praw ogółu co do bezpieczeństwa życia i osoby, to uchwała druga, normująca przyjmowanie chorych do szpitali publicznych sprzeciwia się ustawom.

Wedle istniejących ustaw państwowych, dotąd obowiązujących (rozp. ministr. z dnia 4. grudnia 1856. L. 26641), każdy szpital mający cechę publicznego, obowiązany jest przyjmować chorych kwalifikujących się bezwarunkowo. W statutach przez Sejm galicyjski dla szpitali publicznych, wydanych mianowicie w statutach dla szpitali lwowskich i krakowskich, zasada ta najwyraźniej jest zawarowaną. Z tego tytułu i jedynie z tego mają te zakłady taksy szpitalne opłacane z funduszu krajowego, z tego tytułu mają prawo ściągania należności w drodze administracyjnej, z tego tytułu słowem mają prawa, których inne zakłady, prywatnemi zwane, nie mają. Zostawić prawa, a znieść obowiązki, to co najmniej niewłaściwe, a tak się przecież stało. Postanowienie bowiem, że przyjęcie chorego do szpitala powszechnego zawisła od warunku „na ile przestrzeń szpitala dozwala“, zniosło tem samem charakter szpitala publicznego, a zrobiło go tylko prywatnym, który nie ma prawa pobierać taksy szpitalnej, który nie ma prawa administracyjnej egzekucyi, ale za to ma prawo

przyjmować chorego tylko wtedy, jak mu miejsce pozwala, t. j. tak, jak żąda uchwała Sejmu dla szpitali powszechnych.

W wykonaniu tej uchwały musiał dojść Wydział krajowy do rozporządzenia, które z pomocą nauki lekarskiej pogodzić się nie da, tak samo, jak się nie zgadza uchwała Sejmu z powołaniem rozporządzeniem minister. z dnia 4. Grudnia 1856. l. 26641. Otóż postanowienie Wydziału krajowego z dnia 27. Lipca 1880. l. 34084 „opierając się na rozp. minister. z 4. Grudnia 1856. „l. 26641 mianowicie na ustępie A., według którego do szpitali publicznych przyjmowani być „mają wszyscy chorzy bez wyjątku, których lekarz szpitalny do przyjęcia uzna ukwalifikowanymi, zarządza niniejszem, ażeby panowie lekarze zakładowi nie przyjmowali do szpitali osób „dotkniętych chorobami następującymi“: tu wymieniono 22 grup chorób, które niezaprzeczenie ogółem $\frac{3}{4}$ wszystkich niemocy przedstawiają.

Zakaz przyjęcia jest tak ostry, „że koszta leczenia takich chorych bezwarunkowo z płac „lekarzy przyjmujących ściągnięte będą“.

Nie dość na tem, albowiem powołane rozporządzenie poleca dalej, „powtórę czuwać będą pp. lekarze ordynujący, ażeby nie następowało przepełnienie szpitali“, jakby to od tych lekarzy zawisło i co zakrawa nader na ustawę zabraniającą chorować w ogóle. „Jeżeli w razie zapełnienia „szpitali zgłosi się chory, któremu przyjęcia odmówić nie można, należy bezzwłocznie wydalić ze „szpitala bądźto rekonwalescenta, bądź mniej obłożnie chorego, który już bez opieki szpitalnej obejść „się może“. Jak gdyby rekonwalescent, lub mniej obłożnie chory należał do zdrowych, bez opieki szpitalnej obejść się mogących, a nie raczej do tych, co wypuszczeni przed czasem wrócić muszą na drugi dzień właśnie jako ciężko chory i to skutkiem wydalenia przed czasem. Nareszcie jest ustęp odnoszący się do położnic (powinno być brzemiennych), których przyjęcie także, poczynawszy od 8. miesiąca ciąży ogólnymi przepisami jest unormowane. Do takich konsekwencyi doprowadzić musiała uchwała Sejmu galicyjskiego swój organ wykonawczy. Są to atoli konsekwencye z nauką lekarską tak dalece niezgodne, że żaden sumienny lekarz pomimo całej odpowiedzialności płacenia kosztów kuracyi chorego do nich zastosować się absolutnie nie może. I albo fałszywie przy przyjęciu chorego kwalifikować musi, albo zredukuje przyjęcie do cyfry chorych takiej, dla której osobne gmachy szpitalne, oddziały i biura administracyjne stają się rzeczą całkiem zbyteczną. Jeżeli uchwała Sejmu z dnia 21. Lipca zniosła w Galicyi szpitale publiczne, to rozporządzenie w wykonaniu tej uchwały wydane, zniosło właściwie szpitale prawie w całości, a gdyby to rozporządzenie utrzymać w całej swej rozciągłości było możebnem, toby się okazało, że liczba dni leczenia spadłaby do takiego *minimum*, iż utrzymanie dzienne chorego wynosiłoby musiało znacznie wyżej. Rozporządzenie powołane nie osiągnie więc zamierzonego celu oszczędności, musi bowiem zmniejszyć ilość dni leczenia, ale w tym samym stosunku powiększyć koszta dziennego utrzymania, a nadto naraża niezawodnie byt wielu szpitali prawincjonalnych, które ściślej do powołanego rozporządzenia się stosują.

Wobec tego wyłuszczenia rzeczy widzi się c. k. krajowa Rada zdrowia zmuszoną upraszać Wysokie c. k. Prezydium Namiestnictwa w myśl zawarowanego ustawą z 30. Kwietnia 1870. wpływu c. k. Rządu:

I. O zawieszenie uchwały Wysokiego Sejmu galicyjskiego z dnia 15. Lipca 1880. polecającej zniesienie filij zakładów dla obłąkanych w Przemyślu i Żółkwi przynajmniej do czasu, dopóki sprawa ta głębiej zbadaną i dokładniej wyświeconą nie będzie.

II. O zniesienie uchwały Wysokiego Sejmu galicyjskiego z dnia 21. Lipca 1880. normującej przyjęcie chorych do publicznych szpitali krajowych, oraz rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 27. Lipca 1880. l. 34084 w przeprowadzeniu powyższej uchwały sejmowej wydanego, a to z powodu, iż tak uchwała jakoteż rozporządzenie powołane sprzeciwiają się obowiązującym niezniezionym przepisom państwowym, mianowicie rozporządzeniu minister. z dnia 4. Grudnia 1856 l. 26641 ust. A 1., oraz sankcyonowanym statutem wydanym przez Sejm galicyjski dla szpitali publicznych we Lwowie i Krakowie.

Lwów dnia 4. Stycznia 1881.

Dr. Czyżewicz m. p.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 15. Lutego 1881 l. 6609 do c. k. Namiestnictwa w miejscu.

Na wielce szacowną odezwę z dnia 4. Lutego r. b. l. 1824, w której Światne c. k. Namiestnictwo, załączając memoryał c. k. Rady zdrowia, w sprawie uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 15. Lipca 1880, co do zwinięcia filii zakładu dla obłąkanych, tudzież z dnia 21 Lipca 1880, co do ograniczenia przyjmowania chorych w szpitalach publicznych, ze swej strony oświadczyć raczyło, że zmniejszenie ilości łóżek dla umysłowo chorych przeznaczonych, musi uważać za szkodliwe dla kraju, co zaś do drugiej uchwały, że wobec obowiązujących przepisów uchwała ta nie może mieć zastosowania — mamy honor odpowiedzieć, co następuje: Wydział krajowy, którego powołaniem i obowiązkiem jest wykonywać wszystkie uchwały Wysokiego Sejmu, wprowadził już w życie te dwie uchwały, o których zawieszenie i zniesienie c. k. Rada zdrowia c. k. Rząd uprasza, a przeciwko którym reprezentant c. k. Rządu podczas rozpraw w Wysokim Sejmie głosu nie zabierał. Co do pierwszej uchwały, wprowadził ją Wydział krajowy o tyle, że rozporządzeniem z dnia 27. Lipca 1880 l. 34176 polecił wydalic z zakładów krajowych wszystkich chorych na umyśle, których komisya złożona z psychiatrów uzna za nieuleczalnych, spokojnych a nie zagrażających ani obywatelności ani bezpieczeństwu publicznemu. Do dnia 1. Lutego r. b. 112 takich chorych zakłady nasze już opuściło. Kobiety obłąkane w liczbie około 50, które po takim wydzieleniu dotychczas w szpitalu przemyskim zostają, będą do dnia 28. lutego r. b. do Kulparkowa przewiezione, a filia w Przemyśle będzie w tym dniu zwinięta. Tożsamo zamierza Wydział krajowy uczynić w jak najbliższym czasie z filią Żółkiewską, skoro się po temu możność okaże. Ilość łóżek dla obłąkanych w zakładach krajowych zmniejszy się przez te zarządzenia o przeszło 100. W wykonaniu drugiej uchwały Sejmowej polecającej, ażeby do szpitali powszechnych tyle jedynie przyjmowano chorych, na ile przestrzeń szpitala zezwala, wydaliśmy w dniu 27. Lipca 1880 do l. 34084 rozporządzenie, o którym zawiadomiliśmy Światne c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 27. Września 1880 r. l. 43.460. Wydając to nasze rozporządzenie oparliśmy się na obowiązującym rozporządzeniu ministeryalnem z dnia 4. Grudnia 1856 l. 26641, a mianowicie na ustępie A. 1., wedle którego do szpitali publicznych przyjmowani być mają wszyscy chorzy bez różnicy przynależności, płci, wiary, stanu i wieku, których lekarz szpitalny uzna za ukwalifikowanych do przyjęcia, oparliśmy się na cyrkularzu z 13. Października 1815 l. 38134, §. 13. a.), wedle którego chorzy dotknięci chorobami przewlekłemi nieuleczalnemi raz na zawsze wykluczonemi są od przyjęcia do szpitalu we Lwowie, oparliśmy się na rozporządzeniu ministeryalnem z 26. Września 1865 l. 19194 przypominającym, że nieuleczalnych nie należy do szpitalów przyjmować; oparliśmy się na rozporządzeniu c. k. Szefa Namiestnictwa z dnia 16. Sierpnia 1869 r. l. 29874, wydanem na podstawie rozporządzenia c. k. Ministerstwa z dnia 17. Czerwca 1869 r. l. 1713, mianowicie na ustępie 2, który brzmi: „Według istniejących przepisów nie można żądać od funduszu krajowego zwrotu kosztów za pielęgnowanie osób niewyleczalnych i nie mogących być w szpitalu kurowanemi“ oparliśmy się nareszcie na statucie szpitala lwowskiego §. 29, i na statucie szpitala krakowskiego §. 26, orzekającym jakich chorych do szpitali przyjmować nie należy. Z tych powodów mniemamy, że tak uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 21. Lipca r. z., jak również rozporządzenie nasze z 27. t. m. i r. są zgodne z obowiązującymi przepisami i jako takie nie napotkają w wykonaniu na żadne trudności ze strony Światnego c. k. Namiestnictwa, tem pewniej, że spodziewamy się po nich ulgi dla funduszu krajowego.

Alegat XXVII. do Sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. Stycznia 1880.

W y k a z

wydatków w trzech zakładach krajowych w r. 1877, 1878, 1879 według

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu . . .	L w ó w.				K r a k ó w.				K u l p a r k ó w.			
		Ilość dni leczenia .				183.821	156.842	153.396	149.941	159.105	163.973	169.292	157.462
		1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880
1	Żywienie chorych	64.919	60.216	55.778	55.681	53.415	63.917	51.503	40.957	70.937	61.895	56.114	58.484
2	Bielizna	7.990	7.640	7.675	6.790	6.790	6.215	5.180	6.052	7.750	7.660	5.265	6.311
3	Pranie	7.345	7.486	7.142	7.263	6.536	6.794	5.176	5.560	7.239	5.862	6.502	5.671
4	Opał	6.120	5.788	4.212	3.482	4.893	4.115	5.097	3.839	9.416	3.573	9.837	7.934
5	Oświetlenie	6.397	3.540	2.938	2.396	2.051	2.518	3.502	3.555	5.396	5.710	3.369	2.325
6	Leki i apteka	4.668	3.882	7.938	5.826	5.968	7.702	4.970	6.144	927	—	1.328	624
7	Koszta sanitarne i narzędzia chirurgiczne	4.814	5.587	5.930	4.866	2.365	2.262	3.483	2.868	1.992	1.918	1.846	1.456
8	Sprzęty	3.583	2.478	2.408	1.632	966	3.542	3.206	1.569	3.980	2.422	2.358	2.786
9	Słoma i siano do sienników	388	641	503	417	730	816	730	618	441	651	552	545
10	Utrzymanie kapelanów i kaplicy	1.633	1.465	1.453	1.249	1.200	1.200	1.087	1.200	950	2.051	1.589	1.633
11	Utrzymanie koni	—	—	—	—	607	555	632	799	1.735	1.919	1.603	1.690
12	Utrzymanie ogrodów	—	—	—	przy bud.	819	641	1.163	1.066	1.096	2.102	2.098	1.797
13	Koszta pogrzebowe	107	571	500	500	674	704	534	600	139	146	189	146
14	Utrzymanie budynków	11.527	3.435	6.808	4.661	2.894	6.723	4.125	3.230	7.131	6.771	4.900	7.657
15	Utrzymanie dyrektora, lekarzy i akuszerok	22.523	21.868	22.234	22.487	12.812	12.381	16.222	16.627	6.459	6.841	9.898	9.739
16	Koszta zarządu	8.874	10.312	9.866	9.051	10.072	9.416	9.215	9.521	5.944	9.615	8.691	7.213
17	Utrzymanie Sióstr oddziałowych	6.003	5.720	6.269	6.555	7.284	6.575	6.090	5.074	2.003	2.830	2.351	2.312
18	Służba niższa	17.350	17.323	18.058	18.473	12.292	13.267	11.961	10.839	22.145	22.588	22.155	24.787
19	Czynsz	8.026	8.886	6.643	6.354	3.000	9.000	—	—	—	—	—	—
20	Koszta kancelaryjne	1.456	993	1.262	895	709	866	725	1.003	754	991	936	769
21	Wodociągi	—	—	—	—	—	—	—	1.601	—	—	—	—
22	Łazienki	—	—	—	—	—	—	—	1.508	—	—	—	—
	Suma A.	183.773	172.831	167.617	158.578	136.077	159.209	134.601	123.781	156.484	145.545	141.581	143.879
	Do tego dolicza się:												
1	Zaliczki na płace	1.141	6.009	707	1.152	50	225	—	100	226	440	537	281
2	Pensye i emerytury	3.509	3.509	3.516	3.462	1.850	664	517	517	205	205	205	245
3	Zaopatrzenia, dary z łaski i odprawy	333	295	307	329	173	173	173	118	19	16	14	14
4	Remunercyje i zapomogi	1.215	911	1.020	895	1.399	1.623	518	550	625	702	375	374
5	Nadwyżeczne wydatki budowlane	4.887	—	—	—	—	—	2.000	922	—	—	—	—
6	Utrzymanie dzieci w szpitalikach i obłąkanych w Zólkwi i w Przemysłu	1.395	6.469	6.265	11.939	11.049	10.719	10.629	11.243	27.431	38.410	30.164	28.906
7	Odsetki od kapitałów dłużnych	352	352	352	352	—	60	20	20	1.408	1.408	1.408	1.408
8	Zapisy	—	—	—	—	112	112	112	112	—	—	—	—
9	Podatki i daniny	—	—	—	—	1.347	1.123	1.062	1.161	15	214	209	189
10	Wydatki z prawa patronatu	—	—	—	—	358	32	38	380	—	—	—	—
11	Dyety i koszta podróży	—	—	—	—	56	33	6	—	—	—	—	—
12	Utrzymanie podrzutków	—	—	—	—	8.544	6.109	4.224	3.276	—	—	—	—
13	„ dzieci na oddz. położn.	11	8	21	19	139	174	180	202	—	—	—	—
14	Zapomogi dla położnic	1.836	2.046	1.985	2.176	930	860	1.200	1.254	—	—	—	—
15	Wikty udzielane za zwrotem koszt.	—	—	—	836	—	—	—	—	254	433	170	—
16	Różne wydatki gosp. i drobne	1.230	1.347	476	271	329	1.813	2.059	314	4.078	1.590	7.120	3.661
	Suma B.	15.909	20.946	14.649	21.431	26.336	23.720	22.738	20.069	34.261	43.468	40.202	35.078
	Do tego: Suma A.	183.773	172.831	167.617	158.578	136.077	159.209	134.601	123.781	156.484	145.545	141.581	143.879
	„ Nadwyżka dochodów oddana funduszowi kraj.	—	—	—	16.696	5.692	—	40.667	—	—	—	—	—
	Ogólny wydatek w r. 1877, 1878, 1879 wedle zamknięć rachun. zaś w r. 1880 wedle rachunków sporządzonych przez zarządy szpitalne	199.682	193.777	182.266	196.705	168.105	182.929	198.006	143.850	190.745	189.013	181.783	178.957

porównawczy

zamknięć rachunkowych a w r. 1880 wedle rachunków szpitalnych.

L w ó w.				K r a k ó w.				K u l p a r k ó w.				
n a d z i e ń l e c z e n i a w y p a d a												
1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880	
33.56	28.76	26.40	28.18	39.91	40.75	33.58	27.31	44.59	37.75	33.15	37.14	
4.13	3.65	3.63	3.44	5.00	3.97	3.38	4.03	4.87	4.67	3.11	4.01	
3.80	3.58	3.38	3.68	4.88	4.33	3.38	3.78	4.55	3.57	3.84	3.60	
3.16	2.76	1.99	1.77	3.65	2.62	3.32	2.56	5.92	2.18	5.81	5.08	
3.31	1.69	1.39	1.21	1.53	1.60	2.28	2.37	3.39	3.48	1.99	1.47	
2.41	4.24	3.76	2.95	4.46	4.91	3.24	4.09	0.58	—	0.78	0.45	
2.49	2.67	2.81	2.46	1.77	1.44	2.27	1.91	1.25	1.17	1.09	0.92	
1.85	1.18	1.14	0.82	0.72	2.26	2.09	1.04	2.50	1.48	1.39	1.77	
0.20	0.31	0.24	0.21	0.55	0.52	0.47	0.41	0.28	0.40	0.38	0.34	
0.87	0.70	0.69	0.63	0.90	0.76	0.70	0.80	0.60	1.25	0.94	1.04	
—	—	—	—	0.45	0.35	0.41	0.53	1.12	1.17	0.95	1.07	
—	—	—	—	0.61	0.41	0.75	0.71	0.69	1.28	1.24	1.14	
0.05	0.27	0.24	0.25	0.50	0.45	0.34	0.40	0.09	0.09	0.11	0.09	
5.96	1.64	3.22	2.36	2.17	4.30	2.69	2.15	4.48	4.13	2.89	4.86	
11.64	10.45	10.52	11.38	9.57	7.89	10.58	11.08	4.06	4.17	5.85	6.18	
4.59	4.93	4.67	4.58	7.52	6.04	6.02	6.35	3.74	5.86	5.13	4.58	
3.10	2.73	2.97	3.32	5.44	4.19	3.97	3.38	1.26	1.73	1.39	1.46	
8.97	8.27	8.55	9.35	9.28	8.41	7.80	6.92	13.92	13.78	13.09	15.74	
4.15	4.24	3.14	3.22	2.24	5.74	—	—	—	—	—	—	
0.75	0.47	0.60	0.45	0.53	0.56	0.47	0.67	0.47	0.60	0.55	0.48	
—	—	—	—	—	—	—	1.06	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	1.00	—	—	—	—	
94.99	82.54	79.34	80.26	101.68	101.50	87.74	82.55	98.36	88.76	83.63	91.37	

Sprawozdanie

komisyjne z dnia 18. Października 1880 r. w sprawie urządzeń mechanicznych w Zakładzie dla umysłowo chorych na Kulparkowie, odnośnie do rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 17. Września 1880 do L. 36978/80.

Członkowie komisji.

Wny Pan **J. Franke**, rektor szkoły politechnicznej we Lwowie.

Wny Pan **E. Heppe**, starszy inżynier przy kolei Karola Ludwika we Lwowie.

Wny Pan **M. Moraczewski**, dyrektor urzędu budowniczego w Krakowie.

Wny Pan **F. Richnowski**, cywilny inżynier we Lwowie.

Wny Pan **T. Baranowski**, inżynier asystent przy Wydziale krajowym delegowany przez Wysoki Wydział krajowy.

Po należytem zbadaniu urządzeń mechanicznych na Kulparkowie w dniu 17. Października 1880 i zrobieniu odnośnych prób we wszystkich działach, komisja skonstatowała, że:

Maszyna parowa (razem z pompą skombinowana) ustawiona nad studnią, zasilana parą z dwóch kotłów (z których jeden w rezerwie), pracująca pełną parą — a więc bez ekspansyi i bez kondenzacyi — o sile 5·5 konia przy 3·5 atmosferach i 60ciu obrotach na minutę, o średnicy cylindra $200\frac{m}{m}$ a $377\frac{m}{m}$ skoku, spełnia następujące czynności:

- 1) obraca piłę cyrkularną do rznięcia drzewa, przez 2·5 godzin dziennie;
- 2) utrzymuje pompę w ruchu przez 2·5 godzin dziennie — pompa daje w jednej godzinie 20.000 litrów wody na wysokości 31 metrów do zbiorników, z których rozprowadzona jest rurami po całym zakładzie;
- 3) obraca centrifugę do odwilgotniania bielizny przez 1·5 godzin dziennie, a względnie do 3ch godzin;
- 4) obraca młynek do robienia krup według potrzeby.

B.

Dwa kotły parowe, każdy z dwoma bulierami o ciśnieniu 6ciu atmosfer (średnicy 1·24 metr. długości 4 metry kotły) zaś buliery średnicy 0·62 metr. długość $\frac{3\cdot40}{2\cdot75}$ metr. — szyi śred. $\frac{0\cdot50}{0\cdot62}$; dług. $\frac{1\cdot0}{1\cdot0}$ metr. powierzchnia ogrzew. 25 metrów kwadratowych.

Jeden kocioł pracuje przez dwa tygodnie, podczas gdy drugi wewnątrz z osadu kamienia się wyczyszcza jest w rezerwie.

Para z kotła w ruchu będącego, użyta jest do:

- 1) poruszania maszyny parowej *ad A.*
- 2) ogrzewania 7miu kociołków kuchennych mających razem objętości 1050 litrów;

- 3) ogrzewanie 3ch kotłów i 1go zbiornika w pralni mających razem objętości 6950 litrów;
- 4) grzania wody na 70 kąpeli dla chorych dziennie;
- 5) do suszni; susznia ta o dwóch piętrach jest ogrzana wprost z kotła wychodzącą parą — komisya zaleca przerobić rurę, którą para zużyta od maszyny po nad dach budynku odchodzi, w ten sposób by rura ta do suszni skierowana została, ażeby od maszyny odchodzącą parę w suszni zużytkować można.

Para w kotle parowym utrzymuje się w ciągu doby przez godzin 14cie odpowiednio do czasu trwania wymienionych czynności gospodarskich. Tak maszyna parowa jako też i kotły funkcyonują zupełnie prawidłowo; wydatek atoli na paliwo wyższy jest obecnie aniżeli by być powinien o 115 kilogramów dziennie — powodem tego jest po części znana i uznana powszechnie okoliczność, że każdy kocioł parowy z początku więcej konsumuje paliwa, gdyż obsługa tegoż i maszyny potrzebują dość długiego czasu aby poznać właściwość tychże i palić oszczędnie z równym skutkiem, po części zaś przyczyniają się do wyższej konsumpcyi węgla powody o których niżej.

Chcąc tedy zmniejszyć koszta rocznego utrzymania przyrządów mechanicznych należy zarządzić co następuje:

- a) węgiel do parowych kotłów można zakupywać taniej przez bezpośrednie sprowadzenie go wprost z kopalni, a nie za pośrednictwem jak się to obecnie praktykuje;
- b) kanały w obmurowaniu kotłów, których przekrój na skrętach jest nieodpowiedni wypada przerobić — zaleca się jednak zrobić to dopiero przy ewentualnie nastąpić mającej większej robocie, jaka przy reparacyi kotłów lub obmurowaniu tychże pokaże się niezbędną. Robota taka powinna być tylko w lecie wykonana, obecne bowiem obmurowanie kotłów w zimie wykonane, nie należy do dobrze wykończonej roboty;
- c) zaleca się najusilniej zaprowadzić ścisłą i surową kontrolę przy używaniu pary w kuchni i pralni, zauważano bowiem, że po ugotowaniu jedzenia i ukończeniu prania kurki bywają przez czas dłuższy otwarte, a uchodząca z tego powodu bezpożytecznie para przyczynia się do znacznego zwiększenia opału i zawilgotnia mury;
- d) zaprowadzić w sposób przy kolejach praktykowany taniemę od zaoszczędzonego węgla i smarowidła a to tak dla maszynisty jako też i dla obydwóch palaczy;
- e) sprowadzony już z fabryki regulator do maszyny parowej jak najspieszniej ustawić, celem oszczędniejszego użycia i regularniejszego ruchu maszyny;
- f) ustawiony zbiornik na skondenzowaną wodę z powodu, że studzienna woda jest mocno wapnem przesycona uważa komisya za odpowiedni, należało by doń atoli sprowadzić deszczową wodę, co przez połączenie go z rynwami deszczowemi z dodaniem odpowiedniej rury, małym kosztem uskutecznić można.

C.

Służba do urządzeń mechanicznych i tych robót w zakładzie, które do konserwacyi budynków, jako też inwentarza całego są konieczne i niezbędne potrzebne, powinna się minimalnie składać z jednego maszynisty, dwóch palaczy egzaminowanych i dwóch slusarzy; jeden ze slusarzy powinien być egzaminowany i mieć kwalifikacyę do zastąpienia maszynisty — drugi slusarz powinien nie tylko umieć wykonywać wszelkie roboty przy urządzeniach mechanicznych ale także odnośne roboty w zakładzie potrzebne, jak: pobielenie garnków, kotłów parowych kuchennych i wszelkiego naczynia kuchennego, uskutecznić reperacyę zamków, okuć do okien, łożek żelaznych itd.

Czynności w zakładzie całym są różnorodne (a jeden slusarz nie może być zawsze ukwalifikowany do wykonania onych) i jest ich tak dużo, że zaproponowana ilość tych funkcyonaryuszów zaledwie podołać może wszystkim potrzebom. Oddalenie jednego slusarza ten miało skutek, że pobielenie kociołków kuchennych wykonuje we Lwowie prywatny przedsiębiorca, co przy znacznym oddaleniu zakładu od miasta nie tylko trwa dłużej a więc nie miłą powoduje przerwę w użytkowaniu kotłów, ale i znacznie drożej kosztuje.

wództw w skład naszego kraju wchodzących i podaliśmy do Najwyższego Tronu prośbę o nadanie takiego herbu. Nie otrzymaliśmy jeszcze najwyższej decyzji.

Powołanie pp. Zygmunta Sawczyńskiego i Henryka Schmitta do c. k. Rady szkolnej krajowej.

Jego ces. i kr. Apostolska Mość raczył na wniosek Wydziału krajowego najwyższem postanowieniem z dnia 12. Lutego 1880. najmiłościwiej zamianować dotychczasowych członków krajowej Rady szkolnej pp. Zygmunta Sawczyńskiego i Henryka Schmitta członkami tejże Rady na dalszy trzechletni okres.

Budowa gmachu sejmowego.

Budowa gmachu sejmowego została ukończoną. Nie są gotowe jeszcze tylko dwie grupy, które stanąć mają przed środkowym rezalitem głównego frontu od ulicy Słowackiego.

Spóźnienie nastąpiło z winy rzeźbiarza, któremu wykonanie tych grup powierzone zostało. Jest nadzieja, że grupy te jeszcze w roku bieżącym przed zimą będą skończone.

Ostateczne sprawozdanie i szczegółowe rachunki całej budowy złoży Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi skoro kolaudacya robót dokonanych będzie uskutecznią.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Na wstępie tegorocznego sprawozdania winniśmy zapisać, że Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Cesarz Franciszek Józef I. podczas Swego pobytu we Lwowie zwiedził dnia 13. Września 1880. bibliotekę, galerię obrazów i muzea Zakładu, i że na pamiątkę tych odwiedzin wpisał dostojne Swe Imię w Księgę na ten cel przeznaczoną.

W wewnętrznem życiu tej instytucji widoczną była także w roku ubiegłym trwała i skuteczna dążność do ciągłego rozwoju. Prace nad uporządkowaniem zbiorów postępowały naprzód, a rezultatem ich jest wydany w ciągu tego roku pierwszy zeszyt katalogu rękopisów biblioteki Ossolińskich. Publikacya ta jest nader ważną dla uczonych chcących korzystać ze skarbów rękopiśmiennych nagromadzonych w Zakładzie. Nie mniejszej wagi dla szerszej publiczności będzie ułożenie katalogu przedmiotowego, którą to pracę rozpoczęto przyjmując za wzór katalog realny Biblioteki Jagiellońskiej. Dla zapełnienia znacznych luk w dziale nowszych książek, których z powodu niepomyślnych stosunków finansowych przez czas długi albo wcale nie kupowano, albo tylko za kwoty bardzo nieznaczne, przeznaczyła kuratorya na wniosek Zarządu biblioteki w roku 1880. kwotę 3,000 zł. Z tego funduszu zakupywano przeważnie dzieła i publikacje wchodzące w zakres specjalny Zakładu, t. j. rzeczy odnoszące się do dziejów literatury polskiej, historii krajów postronnych i filologii słowiańskiej.

Z ważniejszych dzieł zakupionych w tym roku wymieniamy biblię Szarfenbergerowską z r. 1575., którą zastąpiono dotychczasowy egzemplarz defektowy, dalej pisma Fausta Socyna, zbiorowe wydanie dzieł Rankiego i t. d.

Biblioteka wzbogaconą została licznemi i cennemi darami, między którymi pierwsze miejsce zajmuje dar śp. Antoniego Schneidera, znanego archeologa, który przed śmiercią wszystkie swe zbiory ofiarował zakładowi Ossolińskich. Ogólna liczba dzieł przezeń darowanych wynosi 1019 w 1342 tomach i 23 rękopisów. Dar ten zupełnie już skatalogowany, oddany został

do użytku publiczności, a ma on dla Zakładu wartość tem większą, że obejmując przeważnie publikacje z dziedziny archeologii, znacznie kompletuje ten dział zbiorów Zakładu.

Jako osobliwość wymieniamy nadto nadesłaną bibliotecę w darze z Wilna kolekcję 80 dzieł i broszur w języku rosyjskim wydanych od r. 1863. w kwestyi polskiej na Litwie, między którymi znajduje się także słynny „zbiór rozporządzeń hr. Michała Murawiewa z lat 1864—1865. dla północno-zachodnich gubernii“.

Ogółem przybyło Zakładowi w r. 1880. dzieł drukowanych 2103, między temi 603 dubletów, rękopisów 122, autografów 9, dyplomatów 2, rycin 975, obrazów 6, atlasów i map 15, rzeczy muzealnych 117.

Zakład liczył w tym roku: dzieł drukowanych unikatów 75,605, dubletów 5603, prób druku 449, atlasów i map 1089, rękopisów 2867, autografów 2689, dyplomatów 872, podobizn 75, rycin 23,487, obrazów 676, rzeczy muzealnych 1768, monet rozmaitych 10,448.

Inwentarz zbrojowni Przeworskiej należącej do muzeum Lubomirskich doszedł do cyfry 569.

W sprawozdaniu o stanie zakładu tego rodzaju szczególną ważność mają daty o udziale publiczności, one bowiem dają miarę pożyteczności instytucji dla ogółu. Otóż z przyjemnością podnieść musimy, że udział publiczności zwiększa się z każdym rokiem.

W pracowni naukowej był ruch następujący: 1959 czytelnikom wydano 5743 dzieł w 12,720 tomach i 806 rękopisów. Ponieważ zaś pracownia ta otwartą była dla publiczności przez dni 219, przeto w przecięciu wypadła dziennie na 9 czytelników 26 dzieł w 57 tomach i 4 rękopisy (w roku poprzednim wypadła przeciętnie na dzień 8 czytelników, 25 dzieł w 55 tomach i 5 rękopisów).

W czytelni górnej było czytających 12,779 (w roku poprzednim 10,857), ponieważ zaś czytelnia ta była otwartą przez 165 dni, przeto wypadła średnio dziennie 77 osób podczas gdy w roku poprzednim cyfra ta wynosiła tylko 60.

Pozwolenie wypożyczania książek do domu otrzymało 237 osób, czyli o 14 więcej niż w roku poprzednim; książek zaś wypożyczono do domu 6620 dzieł w 9796 tomach a zatem więcej niż kiedykolwiek a o 1436 dzieł i 1659 tomów więcej niż w roku poprzednim.

Muzeum zwiedziło 2807 osób a więc więcej niż kiedykolwiek, a o 342 osób więcej niż w roku poprzednim, studyowało w niem 559 osób, a więc o 229 osób więcej niż w roku poprzednim.

Ogólna suma dochodów Zakładu wynosiła w r. 1879.	32.927 zł. 28 1/2 ct.
Wydatków	28.518 „ 52 1/2 „
Zaoszczędzono więc w r. 1879.	4.408 „ 76 „

W sprawie lustracji dóbr Zakładu narodowego im. Ossolińskich, będących w posiadaniu kuratora ekonomicznego tego Zakładu p. Antoniego Broniewskiego mamy do zapisania, że zaproszeni przez nas Zastępcy reprezentantów potomności J. E. ks. Eustachy Sanguszko, i Jw. Jan hr. Stadnicki

należy do rurociągów i łazienek, a nadto pozycye 7) i 12) mają być od przedsiębiorcy Iskierskiego ściągnięte.

Wykaz A. ad 9) pozycya z kwotą . . .	48 zł. 85 ct.
" " 19) " " . . .	26 " 39 "
Wykaz B. 3) " " . . .	4 " 70 "
<u>Summa 79 zł. 94 "</u>	

jako koszta podróży i dyety należy do całości urządzeń mechanicznych, a zatem do budowy.

Wykaz A. ad 20) pozycya z kwotą . 101 zł. 65 ct.

należy do adaptacji budynków.

Wykaz A. ad 21) pozycya z kwotą 779 zł. 48 1/2 ct.

Wykaz B. 4) " " . . .	314 " 45 "
<u>Summa 1093 zł. 93 1/2 ct.</u>	

należy do suszni a nadto pewna część tej kwoty ma być od przedsiębiorcy Iskierskiego ściągnięta, bo na jego koszt ma być susznia przerobiona.

Wykaz A. ad 24) pozycya z kwotą 225 zł. 56 1/2 ct.

ma być w całości z rubryki utrzymania maszyny wykreślona, bo Ilgi ślusarz zajęty jest wyłącznie naprawą inwentarza, zamków, okucia drzwi i okien w całym zakładzie, tudzież pomagał pobielać kociołki i naczynia kuchenne.

Na utrzymanie maszyny jako motora przypada tedy na rok 1880.:

Wykaz A. ad I a) pozycya w kwocie . . .	20 zł. — ct.
b) " " . . .	76 " 36 "
c) " " . . .	12 " — "
m) " " . . .	65 " 20 "
o) " " . . .	12 " — "
ż) " " . . .	8 " — "
ż/VI) " " . . .	1 " 20 "
ż/II) " " . . .	24 " — "
ż/VI) " " . . .	2 " — "
22) " " . . .	535 " 77 "

Wykaz A. z kwoty 1092 zł. 56 1/2 ct. przypada 1/20 część 54 " 63 "

Wykaz B. ad 1) pozycya w kwocie . . .	9 " — "
" " 5) " " . . .	75 " 51 "
<u>Summa 895 zł. 67 ct.</u>	

za rok 1879 wykazano 2968 " 36 "

Razem od 1. Stycznia 1879. do 30. Września 1880. roku 3864 zł. 03 ct.

Rachunek ten jest jednakowoż nie zupełnie dokładny, bo przecież niepodobieństwem jest, ażeby cały zapas konopi, pokostu, łoju, tyktury, bleiweisu, szlaglutu, boraxu użyty został tylko do maszyny, dlatego z wykazanej kwoty 3864 zł. 03 ct. można by o 3% odciągnąć, a kwota ta wykazała by w przybliżeniu wydatek na utrzymanie maszyny parowej jako motora, więcej o kwotę jaka jeszcze przypadnie do końca roku 1880. t. j. za trzy miesiące za węgle, oliwę i płacę obsługi.

Z powyższego przedstawienia wynika, że utrzymanie maszyny parowej z kotłami parowemi jako motoru, nie pożera tak wygórowanej kwoty, jak to z przedłożonego wyciągu kosztów za rok 1879. i za rok 1880 od 1. Stycznia po koniec Września wynikać się zdaje, że raczej zestawienie rachunków z powodu mniej odpowiedniego kontowania w księgach jest niejasne, nie można bowiem z tego wykazu dojść ile kosztuje budowa i urządzenie przyrządów mechanicznych, a ile ich utrzymanie w ruchu, oddzielnie co do maszyny, a oddzielnie do innych części.

Ażeby temu zapobiedz i mieć każdego czasu dokładne daty ile każdy z pojedynczych działów kosztuje, należało by zaprowadzić prowadzenie rachunków w księgach zakładu w Kulparko-

wie według załączników I. i II. Załącznik ad I. wskazuje według jakich rubryk wydatki na pojedyncze działy mają być rozłożone i kontowane. Załącznik II. wskazuje jak książka celem takiego kontowania miałyby być założona i prowadzona.

E.

Na postawione przez Wysoki Wydział krajowy pytanie, czyby nie należało znieść zupełnie urządzenia mechaniczne i zastąpić je innym celowi odpowiedniejszym motorem, lub wrócić do ręcznej pracy, odpowiada komisya jednomyślnie, iż obecnie istniejące urządzenia skoro uwzględnia się należycie proponowane powyżej środki zaradcze i uzupełniające, okażą się niewątpliwie najtańszymi i najodpowiedniejszymi, innego motora do tej czynności komisya nie umie wskazać, zaś robota ręczna kosztowała by rocznie co najmniej 14.000 złr., a co rachunek udowadnia.

Jeden koń maszynowy 75 metr. kilogr. zaś jeden człowiek pracujący przez 6 godzin bez przerwy = 8 metr. kilogramów. Dla zastąpienia tedy jednego konia maszynowego potrzeba $75 \cdot 8 = 9 \cdot 35$ ludzi a ponieważ maszyna pracuje 5·5 konia, więc $9 \cdot 35 \times 5 \cdot 5 = 51 \cdot 4$ ludzi potrzeba do zastąpienia siły maszyny. Jeżeli płacę człowieka pracującego ciężko, porachuje się 45 ct. dziennie co najmniej, więc kosztą jednego dnia pracą ręczną wynosiły by $51 \cdot 4 \times 45 = 23 \text{ zł. } 13 \text{ ct.}$

Kosztą jednego konia maszynowego wynoszą: 6·5 klg. węgla na jedną godzinę, a przy pracy 10 godzin jak maszyna dziennie pracuje i 5·5 koniach siły, wynosi ilość dziennie potrzebnego węgla $6 \cdot 5 \times 10 \times 5 \cdot 5 = 357$ kilogramów — a ponieważ kosztą 100 kilogramów wynoszą 1 zł. 32 ct. więc 1 kilogram kosztuje 1·32 ct. w. a., a zatem kosztą jednego dnia (10 godzin) $357 \times 1 \cdot 32 = 4 \text{ zł. } 71 \text{ ct.}$ pracą maszyną.

Siła ludźmi kosztuje tedy dziennie w 6ciu godzinach (bo człowiek bez przerwy dłużej jak 6 godzin pracować nie może) 23 zł. 13 ct., zaś siła pary kosztuje w 10ciu godzinach 4 zł. 71 ct., co jeżeli się do równego stosunku przeprowadzi wypadnie

$$6 : 23 \cdot 13 = 10 : x \text{ czyli}$$

$$6 : 23 \text{ zł. } 13 \text{ ct.} = 10 : 38 \text{ zł. } 55 \text{ ct.}$$

jak 4 zł. 71 ct. do 38 zł. 55 ct. to jest siła pary w 10 godzinach kosztuje 4 zł. 71 ct. w. a. zaś siła ludźmi w 10ciu godzinach 38 zł. 55 ct. w. a. pomijając nieregularność w obsłudze przez ociężałość ludzi, nieporządek zlewania i zanieczyszczenie schodów i korytarzy, zawilgocenia budynku, nakoniec kosztą dozoru przy tak wielkiej ilości ludzi, niniejszym rachunkiem nieobjęte.

Do kosztów siłą pary, które według powyższego rachunku 4 zł. 71 ct. w. a. dziennie wynoszą, doliczyć potrzeba kosztą obsługi maszyny a mianowicie według załącznika I płaca maszynisty 180 zł., płaca obydwóch palaczy 7 zł. 32 ct., płaca Igo ślusarza 47 zł. 40 ct., płaca IIgo ślusarza 8 zł. 68 ct., razem 543 zł. 40 ct. rocznie, co czynni dziennie 1 zł. 49 ct. w. a. Kosztą oliwy do smarowania maszyny dziennie 0·35 kilg. po cenie 35 ct. wynoszą 12·2, łożu 0·17 klig. po 50 ct. = 8·5 ct. w. a.; kłaków 0·12 kilgr. po 20 ct. = 2·4 ct. w. a. co przedstawia koszt sumaryczny na dzienne utrzymanie maszyny parowej 4 zł. 71 ct. + 1 zł. 49 ct. + 12·2 ct. + 8·5 ct. + 2·4 ct. + razem 6 zł. 43 ct. w stosunku do 38 zł. 55 ct. w. a. — t. j. kosztą na utrzymanie siły pary (w 10 godzinach) dziennie 6 zł. 43 ct., zaś kosztą siłą ludźmi (w 10 godzinach) dziennie 38 zł. 55 ct. w. a. co czyni rocznie (365 dni) siła pary 2.347 zł. 31 ct. w. a. zaś siła ludźmi 14.070 zł. 75 ct. w. a.

Lwów dnia 10. Lutego 1881.

Maciej Moraczewski w. r.

Fr. Richnowski w. r.

Edward Heppé w. r.

Jan Franke w. r.

Teofil Baranowski w. r.

A.

Kontowanie zwykłych reparacyi.

- I. Maszyna parowa z regulatorem.
- II. Kotły parowe z injektorami, rurociągami któremi się prowadzi para włącznie do każdego działu cała armatura kotłów.
- III. Pompa ze studnią, zbiornikami na zimną i ciepłą wodę, rurociągiem całym na zimną i ciepłą wodę, włącznie wszędzie tam dokąd woda wchodzi, kurki, muszle i kieszki do wodociągu należące, tudzież sikawki i hydranty.
- IV. Piła cyrkularna z transmisją do piły prowadzącą.
- V. Pralnia, centryfuga z transmisją do centryfugi prowadzącą, susznią, magiel i winda w pralni.
- VI. Łazienki, tusze, parnia, kociołki do grzania wody do łazienek, aparaty cyrkulacyjne wraz z rurami do górnych wanien prowadzącami.
- VII. Kuchnia parowa naprawa i pobielanie kociołków parowych jako też naczynia kuchennego.
„ a) Kuchnia angielska.
- VIII. Młynek z transmisją do młynka prowadzącą.
- IX. Windy do drzewa i innych ciężarów.
- X. Naprawa naczyń z Wiednia sprowadzonego jakoteż i takiego, które przedsiębiorca Iskierski dostarczył, a które do ogólnego użytku wszystkich działów mechanicznych jako narzędzie pomocnicze służą.
- XI. Naprawa wszelkiego rodzaju inwentarza domowego jako to: naprawa łóżek żelaznych, okucie drzwi, okien, szaf, naprawa wszelkiego rodzaju zamków, naprawa narzędzi ogrodowych, rynien deszczowych i t. p.
- XII. Piekarnia.

B.

Kontowanie nadzwyczajnych wydatków, jeżeliby się okazała potrzeba sprawienia nowych przyrządów mechanicznych, uzupełnienie lub ulepszenie takowych.

Konta według tych samych rubryk od I. do XII. odnośnie do każdego działu.

Rozdział kosztów na poszczególne działy przy końcu roku.

Płaca maszynisty rocznie	600 zł.
Wikt „ „	300 „
	razem . . . . .
	900 zł.

rozdzielona na poszczególne działy :

I. na maszynę	0·20 %	czyli	180 zł.
II. „ kotły	0·15 „	„	135 „
III. „ pompę	0·08 „	„	72 „
IV. „ piłę cyrkul.	0·04 „	„	36 „
V. „ pralnię etc.	0·20 „	„	180 „
VI. „ łazienki	0·20 „	„	180 „
VII. „ kuchnię	0·09 „	„	81 „
VIII. „ młynek	0·04 „	„	36 „
	1·00 %		900 zł.

Płaca 2ch palaczy, każdy po 156 zł. =	312 zł.
Wikt " " za każdego po 210 zł. =	420 "
	razem <u>732 zł.</u>

I.	w stosunku do	0·01 =	7 zł. 32 ct.
II.	"	" 0·60 =	439 " 20 "
III.	"	" 0·05 =	36 " 60 "
IV.	"	" 0·04 =	29 " 28 "
V.	"	" 0·09 =	65 " 88 "
VI.	"	" 0·09 =	65 " 88 "
VII.	"	" 0·12 =	87 " 84 "
		<u>1·00 =</u>	<u>732 zł. w. a.</u>

Płaca Igo slusarza	264 zł.
Wikt " " " " " " " "	210 "
	rocznie <u>470 zł.</u>

rozdzielona na

I.	w stosunku do	0·10 =	47 zł. 40 ct.
II.	"	" 0·15 =	71 " 10 "
III.	"	" 0·15 =	71 " 10 "
IV.	"	" 0·04 =	18 " 96 "
V.	"	" 0·15 =	71 " 10 "
VI.	"	" 0·15 =	71 " 10 "
VII.	"	" 0·25 =	118 " 50 "
VIII.	"	" 0·01 =	4 " 74 "
		<u>1·00 =</u>	<u>470 zł. — ct.</u>

Płaca Iigo slusarza	224 zł.
Wikt " " " " " " " "	210 "
	rocznie <u>434 zł.</u>

rozdzielona na

I.	w stosunku do	0·020 =	8 zł. 68 ct.
II.	"	" 0·020 =	8 " 68 "
III.	"	" 0·020 =	8 " 68 "
IV.	"	" 0·010 =	4 " 34 "
V.	"	" 0·032 =	13 " 88 _s "
VI.	"	" 0·020 =	8 " 68 "
VII.	"	" 0·210 =	91 " 14 "
VIII.	"	" 0·006 =	2 " 60 ₄ "
IX.	"	" 0·006 =	2 " 60 ₄ "
X.	"	" 0·150 =	65 " 10 "
XI.	"	" 0·500 =	217 " — "
XII.	"	" 0·006 =	2 " 60 ₄ "
		<u>1·000 =</u>	<u>434 zł. — ct.</u>

Lwów dnia 10. lutego 1881. r.

Maciej Moraczewski, w. r.
F. Richnowski, w. r.

Edward Heppé, w. r.
Jan Franke, w. r.

Teofil Baranowski, w. r.

Rok 1881.

Założenie księgi do prowadzenia rachunków według poszczególnienia działów.

zapasowe rubryki według potrzeby

Liczba porządkowa	Datum dzień i miesiąc	Conto	Liczba Wydziału krajowego	Wyszczególnienie	☐ kg	☐ m ³	kg	kubicz. metr	kg	sztuk	kg	kilogrammy	m ² /kg	kilogr.	sztuk	kg	☐ m ³ lub kg.	kilogrammy	kg/kg	zł.	ct.	zł.	ct.	U w a g i	
																									poszczególna
1	2/2	A I.		Do uszczelnienia i smarowania maszyny .					2			2													
2	"	" II.		Do uszczelnienia kotłów parowych				4	3			2													
3	8/2	" II.		Do kotłów parowych .											1			4000							
4	10/8	" VI.		Lutowania rur do łazienek			0.20.6																		
5	12/8	" VI.		Reparacja rur do łazienek				8							22				4						
6	"	" VIII.		Naprawa myłnka																					
7	18/8	" V.		Naprawa centrifugi . .																					
8	"	" IX.		Nowe linwy do windy .																					
9	"	" VII.		Pobielanie kociołków w kuchni																					
10	"	" VII/a		Nowe płyty blaty do kuchni																					

Lwów dnia 10. Lutego 1881. r.

Maciej Moraczewski, w. r.
F. Richnowski, w. r.

Edward Hepp, w. r.
Jan Franke, w. r.
Teofil Barnowski, w. r.

Sprawozdanie

rzeczoznawców pp. Władysława Lubomęskiego i K. Pańkowskiego
z d. 8. października 1880.

Wysoki Wydziale krajowy!

Wskutek polecenia przez Jego Excellencyę Pana Marszałka krajowego ustnie nam danego, udaliśmy się dnia 6. b. m. do Kulparkowa, by zbadać na miejscu wszystkie dane, do których zastósować należy decyzję o wniosku Dyrekcyi domu obłąkanych w Kulparkowie, tyczącym się wprowadzenia na gruntach tamtejszych gospodarstwa mlecznego. Obeszliśmy pola orne, łąki i ogrody do zakładu należące, i te budynki, które na pomieszczenie krów a ewentualnie koni użytymi być mogą.

Od północnej strony przypiera do Zakładu obszarek pola ornego zajmujący powierzchnię 6 hektarów 92 arów 47 □ metr. Pole to ma glebę złożoną z glinki piaszczystej w której obok znacznej ilości miążkiego, jest także trochę grubszego piasku — głębokość jej dostateczną jest na wszystkie płody rolnicze. W podłożu glinka spoista nieprzepuszczalna. Położenie lekko stoczyste ku północy, z zagłębieniami zarosłemi trawą. Pole to poorane płytko w małe zagonki, źle uprawione, obsianem było w tym roku owsem, hreczką, pszenicą a w części obsadzonem burakami pastewnemi i kapustą. Resztki stratowanej ścierni, świadczą, że owies był słaby, hreczka dobra, pszenica również dobra. Buraki widziane przez nas w gruncie prawie zadawalniają na zagonach wczas oplewionych, jakkolwiek w bok zagięty korzeń świadczy o płytkości orki — nie oplewione wczas są liche. Kapusta dobra. Z chwastów obok perzu dziki sporek i polygorem persicaria; nigdzie śladów Carexu lub innych chwastów świadczących o zbytnej wilgoci lub nieprzenikalności ziemi, nawet między trawą w zagłębieniach terenu nie ma ich.

Od strony południowej przypiera do ogrodu Zakładowego drogą tylko oddzielony obszarek pola ornego mający 14 hektarów 67 arów 64 □ metrów w powierzchni. Ma on glebę złożoną z glinki ze znaczną przymieszką miążkiego piasku i dostateczną przymieszką dobrej próchnicy. Głębokość jej dostateczna dla wszystkich płodów rolniczych — podłoże nieprzepuszczalne, położenie lekko stoczyste ku północy a w dalszym ciągu ku południowi z zagłębieniami w części wypełnionemi wodą, w części zarosłemi trawą.

Cały ten obszarek od lat kilku nieorany używanym jest jako nieobsianym samorodne pastwisko, na którym słodkie trawy (przedewszystkiem z rodzaju poa.) i biały konicz dominują; utworzyły one runo nie pozostawiające nic nadto do życzenia; szczerze pragniemy, by obsiewane pastwiska w Dublinach w gęstości temu samorodnemu dorównały. Kwaśnych traw nie ma tam, o czem najlepiej świadczy okoliczność, że na całym obszarku nic dojrzeć prócz kilku pokrzew — niewygrzyzonego przez pasane tam bydło. Jakość gleby wyżej tu stoi jak na obszarku północnym i zapewnia bez dalszych zachodów w przyszłym roku dobre pastwisko.

Pola te zapewniają przy dobrym nawożeniu i należytej uprawie piękne plony w burakach, zbożach i koniczu z trawami na siano lub na pastwisko. Życzyć wprawdzie należy zdrenowanie północnego w szczególności obszarku, lecz na razie niezbędnem ono nie jest.

Pastwisko wzdłuż linii kolei żelaznej i drogi z zakładu do Lwowa wiodącej jest wprawdzie bardzo nierówne, jest to bowiem jedno wielkie cegielnisko, znacznie jednak partye jego można małym kosztem wyrównać, w uprawę zająć i na bardzo dobre uprawne pastwisko zamienić.

Łąki małemi kawałkami w zagłębieniach terenu między polami rozrzucone, dadzą dobre siano dla koni zakładowych a urodzajność ich po znawożeniu znakomicie się zwiększy.

Trawniki w parku i w owocowym ogrodzie wydają siano na karmę dla krów odpowiednie, jeżeli wczas skoszone są. Obecnie po zebraniu potrawu dobre na nich pastwisko dla krów.

Cały obszar pól ornych w powierzchni 21 hekt. 60 arów 11 □ metr.

łąk	"	5	"	95	"	73	"
i pastwisk	"	12	"	35	"	71	"
łącznie 39 hekt. 91 arów 55 □ metr.							

można bardzo korzystnie zagospodarować bez wielkich nakładów i wielkiego rezyka, opierając gospodarstwo o ogromną siłę nawozową, jakiej zakład dostarcza t. j. o odchody 600 ludzi (2 do 2 $\frac{1}{2}$ tysięcy hektolitrow) rocznie z zawartością azotu odpowiadającą 4.000 metr. cet. dobrego nawozu stajennego, i zawartością kwasu fosforowego odpowiadającą przeszło 2.000 metr. cetn. takiegoż nawozu), o popioły po tyłu kub. metrach drzewa opałowego, o nawóz z pod koni i nierogacizny, które zakład obecnie trzyma i z pod krów, które gospodarstwo utrzyma. Ponieważ zakład potrzebuje rocznie (podług ksiąg zarządu):

mleka około 53.600 litrów płacąc je po 10 $\frac{1}{2}$ ct.	za	5628 złr.
i śmietanki około 3.500 litrów płacąc po 25 ct.	za	875 „
razem za		6503 złr.

to wysoka cena za mleko płacona, i zapewniony nań zbyt w zakładzie samym wskazuje, by wprowadzić gospodarstwo mleczne, które $\frac{2}{3}$ części ornego pola używać będzie jako pastwiska obsianego, a jedną trzecią uprawiać będzie pod buraki dla krów i zboże z podsiewem koniczu i traw. Takie gospodarstwo da się prowadzić najtaniej, nie wymaga wielkich nakładów i nie pociąga za sobą wielkiego rezyka, a rokuje, w obec cen mléka i terażniejszego stanu pastwiska na południowym obszarku znakomite rezultaty. Budynki dla takiego gospodarstwa potrzebne stoją już na gruncie; mianowicie: stajnie dla koni zakładowych i wozownia da się kosztem 200 złr. przerobić na stajnię mieszczącą 25 krów, trzeba bowiem jeno żłoby i drabiny ustawić na razie, szopa zaś i stajnia znajdująca się obok mieszkania rządcy pomieści konie i powozy zakładowe. Bróg i szopa na pomieszczenie kilkudziesięciu kóp zboża i siana jest również.

Uwzględniając jednostajność robót przy gospodarstwie pastwiskowem, i nie wielki obszar zagospodarować się mający, uwzględniając, że zakład licznych ma urzędników, nie trudno będzie wybrać między niemi chętnego, który przy pomocy stałego dozorca, podług wskazówek przez fachowych ludzi danych, gospodarstwo takie dobrze prowadzić potrafi.

Gospodarstwo to korzystać będzie z wielu innych jeszcze dogodności, jakie mu zakład z korzyścią dla siebie, a przynajmniej bez szkody dla siebie podać może i tak będzie ono mieć na zawołanie w dostatecznej liczbie robotnika bardzo taniego z pomiędzy chorych zakładu; dostanie na ściółkę słomę z sienników wytrzęsanych za bardzo niską cenę, którą dotychczas zakładowi płacono — może część robót wykonać koźmi zakładowemi za wynagrodzeniem stosownem i może krowę pod koniec okresu taktacyjnego, lub każdego czasu, jeśli się źle doi, na rzeź oddać, sprzedając mięso Zakładowi.

Gospodarstwo przysporzy nadto zakładowi korzyści; da mu mléko nie rozcieńczone wodą, usunie i zużyje wszystkie odchody stałe i płynne, z których pierwsze odwożone drugie odprowadzane dotychczas kanałem, zapowietrzają najbliższe zakładu otoczenie, z pola i pastwiska zdziczałego tuż obok zakładu położonego zrobi pożyteczne, a miłe oku i na zdrowie chorych dobroczynnie oddziałające, bujną wegetacją pokryte pastwisko.

W założeniu więc projekt Dyrekcyi zakładu Kulparkowskiego wytrzyma je najostrożniejszą krytykę.

Wprowadzenie tego gospodarstwa takie, by je w danym razie z końcem roku bez żadnych strat zwinąć można, jest łatwem do wykonania; wymaga ono na cały nakład zaliczki z góry na mleko i produkta, które dostarczy; i kredytu 800 złr. który pokrytem będzie całą wartością zakupić się mających krów i narzędzi, wynoszącą 1925 złr. aby zaliczkę na rok z góry bez uchwały Wysockiego Sejmku dostać, trza zaczynać od 1. Stycznia.

Krów 24 sześciocetnarowych, jakie na targu u nas kupić można, to ilość odpowiadająca obszarowi gospodarstwa tego; znajdują one w niem dostatnie pożywienie zimą i latem przy małym dokupnie grysu. W lecie pasza na 12 do 14 hektarach obsianego i 12 hektarach naturalnego pastwiska obok podawku do poddoju z pola lub ogrodu — w 7 miesiącach zimowych zaś przy normalnem silnem żywieniu sześciocetnarowych krów trza będzie na sztukę i 1 dzień 5 kilogr. siana, 1½ kilogr. grysu, 20 kilogr. buraków i 1½ kilogr. sieczki więc na 210 dni i 24 sztuk 252 metr. cetn. siana, 75 metr. cet. 60 kilogr. grysu, tyleż sieczki i 1008 metr. cetn. siana, (czyli korcy) buraków. Gdy z łąk między polami leżących krytą będzie potrzeba dla koni zakładowych, gdy z gazonów i ogrodu owocowego zbiera się więcej siana jak normalna potrzeba 24 krów wynosi, gdy nadto dostarczać będzie siana (od r. 1882 począwszy) pole, to na wszelki wypadek brak będzie niemożliwym w latach przyszłych ani nawet w r. 1881/2. Wyprodukować potrzebną ilość buraków i słomy na sieczkę wcale nie będzie trudno już w roku 1881 jak wykazuje następujący planik użytkowania roli na rok 1881.

Obszerek południowy użytym będzie na pastwisko, obszerek północny (6.92 hektarów) będzie częścią w jesieni, częścią w zimie i na wiosnę silnie znawiezionym odchodami ludzkiemi, rozcieńczonemi trochę wodą, lub przerobionemi z ziemią, popiołem i śmieciami na kompost, a nakoniec obornikiem; podzieliwszy go na 4 równe części, obsiać należy jednak (1.73 hekt.) burakami pastwnemi, drugą (1.72 hekt.) mieszanką, trzecią i czwartą część (3.46 hekt.) owsem z podsiewem koniczu i traw. Prócz tego na warzywnym ogrodzie zakładowym obecnie do 2. hekt. zajmującym połowa obsadzona będzie burakami pastwnemi. Licząc na zbiór, w obec silnego nawiezienia, mierny spodziewać się należy buraków z 2.73 hekt. 1.000 korcy, owsa z 3.46 hekt. ziarna 45 metr. cetn. (po 13. z hektara) i słomy 80. metr. cetn., mieszanki z 1.73 hekt. 250 metr. cetn. surowej do poddoju. W r. 1882. zajętem zostanie mięszanczysko pod buraki, buraczysko pod jęczmień lub owies z podsiewem koniczu z trawami, 2 hekt. z południowego obszarku pod owies z podsiewem i dwa dalsze pod mieszankę. W r. 1882. zbiór siana koniczowego z 3.46 hekt. da ostrożnie licząc 140 metr. cetn. siana.

300 metr. cetn. słomy, które z sienników zakład rocznie wytrzęsa, dadzą nie zbyt obfitą, ale dostateczną ściółkę dla 24 krów. Tak więc utrzymanie 24 krów nie przedstawia trudności.

Koszta wprowadzenia gospodarstwa od 1. Stycznia 1881. i utrzymania go do 31. Grudnia 1881. przedstawia się następnie:

Kupno krów 24 6cio-cetnarowych, na ocieleniu będących, które nie będą przez cały rok trzymanemi, ale po wydojeniu na rzeź (dla zakładu) oddanemi, i zastąpionemi przez świeże zakupno, w obec czego udoju na sztukę i rok po 1600 litrów śmiało spodziewać się można, licząc sztukę po 70 zł. . . . . 1,680 złr.

Karma kupna od 1. Stycznia do 31. Maja 1881. — na krowę dziennie (ponieważ nie będzie buraków) siana 7 kilgr grysu 2½, kilgr. sieczki 1½, kilgr. więc na 24 krów i pięć miesięcy.

252 metr. cetn. siana	po 2.50 =	630	
90 " " grysu	" 5.— =	450	
54 " " słomy na sieczki	" 1.50 =	81	1.161 "
	Do przeniesienia		1.161 złr.

	Z przeniesienia	1.161 zfr.	
Dokupno grysu na czas od 15. Paźdz. do 31. Grudnia 1881. po 1½ kilogr.			
na dzień i sztukę czyni na 24 sztuk i 75 dni 27 metr. cent. po 5 zfr.		135 "	
Kupno od zakładu siana na czas od 15. Października do 31. Grudnia 1881.			
po 5 kilgr. na dzień i sztukę, czyni na 75 dni i 24 sztuk 90 metr. cetn. po 1.65 zfr.		148 "	
Kupno narzędzi rolniczych.			
1 pług Sacha	56 zfr.		
1 ruchadło	10 "		
1 podskibnik	20 "		
2 brony lekkie	7 "		
2 " ciężkie	12 "		
1 pilnik z ogartywaczem	20 "	125 "	
Kupno naczyń mleczarskich i narzędzi stajennych.			
3 szkopce blaszanne	7.50 zfr.		
10 mis "	25.— "		
20 garków kamiennych	20.— "		
2 spusty z sitkami metalow.	24.— "		
2 chłodniki Schwartza	12.— "		
24 łańcuchów, widły etc.	30.— "	okrągło 120 "	
Adaptacya stajni końskiej na krowiarnię		200 "	
Kupno nasienia.			
Buraków na 2.73 hekt. 14 kilgr.	14 zfr.		
owsa na 3.46 hekt. 600 kilgr. a 8.	48 "		
koniczu i traw za	66 "		
wyki i jęczmienia z dodatk. bobu i kukurudzy na 1.73 hekt. za	32 "	160 "	
Nawożenie przed zimę płynnemi odchodami	60 zfr.		
przeróbka kompostów	20 "		
rozwiezienie kompostów i nawozu stajennego przy częściowem użyciu koni zakładowych	80 "		
rozzrucenie kompostu	18 "		
zoranie przed zimą 6.92	80 "		
bronowanie na wiosnę zakładowemi końmi i zoranie na wiosnę	35 "		
sadzenie i sianie	10 "		
Bronowanie zakładowemi końmi.			
plewienie i okopanie buraków (częściowy najem)	30 zfr.		
zbiór owsa (częściowy najem)	12 "		
młocka owsa	30 "		
zbiór buraków z zadołowaniem	100 "		
zbiór siana na łąkach dotychczas wydzierzawionych (4 kltry) (częściowy najem)	20 "	655 "	
Utrzymanie dozorca folwarcznego		370 "	
" 1 skotarza		212 "	
" 2 dziewczek		424 "	
na zapłacenie podatku		120 "	
	Suma wydatków	5.350 zfr.	
opuszczono należącą Zakładowi za wytrzęsioną z sieników słomę 100 do 150 zfr.			

Nie wliczam robót jesiennych pod zasiew w r. 1882, bo jeśli gospodarstwo zwiniętem będzie, to się ich nie wykona, a jeśli się utrzyma policzonemi będą na rachunek r. 1882. tak, jak policzyliśmy tu jesiennie roboty.

Przychody przedstawia się następnie.

Licząc po 1.600 litrów mleka od zmienianej w ciągu roku krowy, otrzymamy od 24 krów 38.400 litrów, a oddając je zakładowi po 10 $\frac{1}{2}$ centa uzyskamy	4.032 złr.
za 30 cieląt po 3 $\frac{1}{2}$ złr.	105 „
za 42 metr. cetn. owsa po 7 złr.	294 „
„ 100 „ „ siana z łąk dotychczas wydzierzawianych	165 „
Suma przychodu	4.596 złr.

których zaliczania z góry w miarę potrzeby gospodarstwa potrzebować będzie.

Z końcem roku 1881. zostanie remanentem 300 klgr. owsa na zasiew po 7. złr.	21 „
53 metr. ct. słomy owsian. po 1. „	53 „
640 „ „ buraków po 70 ct. .	448 „

24 krów rolnicze i mleczarskie narzędzia kupione za cenę 1.925 złr. z ceny tej strącamy za zużycie 25% t. j. 481 złr.	1.444 „
Razem	1.966 złr.

która to kwota służy na pokrycie kredytu . . . . . 800 „

Suma przychodu i wartość remanentów łącznie wyniesie 6.562 złr. potrąciwszy wydane na nakład i utrzymanie gospodarstwa 5.350 złr. zostaje jako czysty dochód 1.212 złr. czyli okrągło 1.200 złr. Potrąciwszy z czystego dochodu 350 złr. na czynsz dzierżawny, oblicza się czysty zysk na 850 złr. za pierwszy, więc najtrudniejszy rok.

Gdyby Wysoki Sejm uchwalić miał zwinięcie tego gospodarstwa, to sprzedaćby musiano wszystkie remanenta; cenę ich szacunkową z końcem roku obniżyliśmy względnie do ceny kupna już o 25%; gdyby wszystko najgorsze przepuszczając, przy sprzedaży tylko połowę tej już obniżonej ceny uzyskać się miało, t. j. 883 złr. to jeszcze nie byłoby straty, ale mały zysk w kwocie 33 złr.

Kończąc niniejsze sprawozdanie, powtarzamy, że podług przeświadczenia naszego, gospodarstwo pastwiskowe z utrzymywaniem krów w Kulparkowie dobrze rentować się będzie, że wprowadzenie jego za pomocą udzielania zaliczki na mleko i produkta lgo roku oddać się mające i kredytu około 800 złr. jest możliwem, że wyjąwszy przypadek niechęci kierownika jego — na straty już w 1szym roku nie narazi, i że w danym razie bez strat z końcem roku zwiniętem być może.

Dublany dnia 8. Października 1880.

Wł. Lubomęski, w. r.

K. Pańkowski, w. r.

Ruch chorych w zakładzie Kulparkowskim.

w miesiącu	zostało z poprzedniego miesiąca	przybyło	Razem	u b y ł o					Zostało	chorowało obłożnie	pod ścisłym dozorem	w separatkach	przy pracy zatrudnieni			Uwaga
				wyleczonych	za rewersem	w myśl uchwał Sejmu	umarło	Razem					ilość chorych	przez dni ^{a)}	przy repar. biel. szt. ^{b)}	
1880 Sierpniu . . .	470	31	501	16	16	48	18	98	403	.	.	.	49	1040	490	Praca chorych jest zarachowywaną ^{a)} na dzień, ^{b)} na sztuki, mianowicie praca dotycząca szycia nowej i reperacyi starej bielizny.
Wrześniu . . .	403	29	432	7	14	13	5	39	393	.	.	.	51	1118	680	
Październiku . . .	393	29	422	6	9	14	2	31	391	63	73	13	52	1107	742	
Listopadzie . . .	391	30	421	6	7	21	13	47	374	67	52	26	59	999	886	
Grudniu . . .	374	29	403	8	10	12	7	37	366	107	86	37	69	936	986	
1881 Styczniu . . .	366	24	390	12	11	19	10	52	338	118	128	39	79	1140	632	
Lutym . . .	338	49	387	7	5	14	10	36	351	92	137	38	81	1290	647	
Marcu . . .	351	48	399	10	4	9	9	32	367	105	132	50	77	1296	538	
Kwietniu . . .	367	32	399	7	9	16	15	47	352	112	147	51	76	1196	432	
Maju . . .	352	30	382	6	8	11	20	45	337	107	188	48	64	1168	438	
Czerwcu . . .	337	43	380	4	6	6	8	24	356	83	131	50	49	842	524	

Alegat XXXI. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. za czas od 1. Stycznia 1880.

Wykaz

udzielonych pożyczek Wydziałom powiatowym w Stryju i Sanoku na budowę szpitali z pozostałego funduszu zapomogi z r. 1866. i z funduszu krajowego.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Wydział powiatowy Stryj otrzymał				
do LW. 16.793/77 kwotę	10.000			
„ „ 23.632/ „ „	5.000			
„ „ 31.529/ „ „	5.000			
„ „ 58.232/ „ „	6.000			
od tegoż kapitału 6% odsetki spłacalne w 32 półrocznych ratach anuitetowych wedle planu umorzenia wynoszą . . .			14.071	91½
Razem	26.000		14.071	91½
Na to spłacił po dzień 6. maja b. r.	2.831	33	3.904	47
Pozostaje dług	23.168	67	10.167	44½
Wydział powiatowy w Sanoku otrzymał z funduszu krajowego				
do LW. 6.209/77 kwotę	10.000			
od tegoż kapitału 6% odsetki spłacalne w 32 ratach anuitetowych wedle planu umorzenia wynoszą			5.787	17½
Razem	10.000		5.787	17½
Na to spłacił po dzień 6. Maja b. r.	1.441	74½	2.307	25½
Pozostaje dług	8.558	25½	3.479	92

Wykaz zaliczek udzielonych szpitalom.

W roku	Pozostało z dawnych lat		Otrzymano		Razem		Zwrócono		Pozostało		U w a g a.
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1868	7.050	.	1.000	.	8.500	.	2.650	.	5.400	.	
1869	5.400	.	7.000	.	12.400	.	2.500	.	9.900	.	
1870	9.900	.	15.600	.	25.500	.	12.234	83 1/2	13.265	16 1/2	
1871	13.265	16 1/2	60.618	26	73.883	42 1/2	8.400	.	65.483	42 1/2	
1872	65.483	42 1/2	36.800	.	102.283	42 1/2	44.641	39	57.642	03 1/2	
1873	57.642	03 1/2	37.272	.	94.914	03 1/2	50.197	17 1/2	44.716	86	
1874	44.716	86	25.400	.	70.116	86	15.215	90	54.900	96	
1875	54.900	96	6.300	.	61.200	96	28.774	76 1/2	32.426	19 1/2	Zaliczki w wysokości 1/3 przedkładanych przez szpitale rachunków kwartalnych zaczęto udzielać w r. 1875.
1876	32.426	19 1/2	9.000	.	41.426	19 1/2	13.319	69	28.106	50 1/2	
1877	28.106	50 1/2	8.500	.	36.606	50 1/2	11.970	09	24.636	41 1/2	
1878	24.636	41 1/2	5.800	.	30.436	41 1/2	15.486	41 1/2	14.950	.	Zaliczki te nie mieszczą się w cyfrach tutaj podanych.
1879	14.950	.	7.000	.	21.950	.	9.450	.	12.500	.	
1880	12.500	.	.	.	12.500	.	7.375	.	5.125	.	
1881	5.125	.	.	.	5.125	.	1.675	.	3.450	.	

Lwów dnia 9. Maja 1881.

Wykaz zaliczek

udzielonych szpitalom na koszt leczenia za czas od 1. stycznia 1878 do 1. maja 1881.

Nazwa szpitala	Pozostałość dawnych zaliczek w d. 1. stycznia 1878		Zaasygnowano w roku				Razem		Zwrócono z kwartalnych rachunków w roku				Razem		Pozostałość z dn. 1. maja 1881	
	zł.	ct.	1878	1879	1880	1881	zł.	ct.	1878	1879	1880	1881	zł.	ct.		
			Z ł o t y c h						Z ł o t y c h							
Brody	1.400	.	.	2.000	.	.	3.400	.	400	1.600	600	400	3.000	.	400	
Brzeżany	406	25	.	400	.	.	806	25	406	25	50	200	50	706	25	
Jaśło	.	.	5.000	.	.	.	5.000	.	.	.	1.500	1.700	200	3.400	.	
Podhajce	500	.	.	900	.	.	1.400	.	500	.	675	225	1.400	.	.	
Przemysł	3.000	.	.	.	.	.	3.000	.	3.000	.	.	.	3.000	.	.	
Rzeszów	3.000	.	.	500	.	.	3.500	.	500	.	2.000	1.000	3.500	.	.	
Sanok	.	.	.	2.000	.	.	2.000	.	.	.	750	1.000	2.000	.	.	
Śącz nowy	250	.	.	.	.	.	250	.	250	.	.	.	250	.	.	
Śniatyn	1.200	.	.	.	.	.	1.200	.	750	.	450	.	1.200	.	.	
Stryj	.	.	.	1.200	.	.	1.200	.	.	.	300	600	150	1.050	150	
Tarnopol	5.480	16 1/2	800	.	.	.	6.280	16 1/2	6.080	16 1/2	200	.	6.280	16 1/2	.	
Tarnów	6.400	.	.	.	.	.	6.400	.	1.600	.	1.600	1.600	400	5.200	1.200	
Złoczów	1.750	.	.	.	.	.	1.750	.	1.000	.	750	.	1.750	.	.	
Zółkiew	1.250	.	.	.	.	.	1.250	.	1.000	.	250	.	1.250	.	.	
Suma	24.636	41 1/2	5.800	7.000	.	.	37.436	41 1/2	15.486	41 1/2	9.450	7.375	1.675	33.986	41 1/2	3.450

Uwaga: Cyfry powyższe podane są według dat asygnacyi, bez względu na czas zrealizowania ich w kasie.

Alegat XXXIV. do sprawozdania z czynności Wydz. krajowego za czas od 1. Stycznia 1880.

Wykaz

o ruchu chorych w szpitalach krajowych za rok 1880.

Ruch chorych w szpitalach krajowych w r 1880.												
Lwów i Kraków	Ilość łózek	Pozostało w końcu roku 1879.	Przyjęto w r. 1880.	Leczono w ogóle	U b y ł o			Pozostało z końcem r. 1880.	Ilość dni leczenia	% śmiertelności	Średni pobyt	Ilość chorych na kiłę
					Wyszło	Umarło	Razem					
Oddziały chorych w szpitalu <i>Lwowskim</i>	668	607	8.662	9.269	7.925	917	8.842	427	187.150	9.89	20.19	1.650
Odesłano dzieci do szpitala św. Zofii	72	36	515	551	366	138	504	47	15.972	24.86	28.98	10
Oddziały chorych w szpitalu <i>Krakowskim</i>	390	433	5.396	5.829	4.881	635	5.516	313	119.606	10.8	20.5	709
Odesłano dzieci do szpitala św. Ludwika	72	64	693	757	461	241	702	55	20.445	31.8	27.0	1
Razem	1.202	1.140	15.266	16.406	13.633	1.931	15.564	842	343.173	11.77	20.9	2.370
W roku 1879. było	1.030	910	14.112	15.022	12.509	1.388	13.897	1.125	360.704	9.2	24.0	2.282
Różnica	+ 172	+ 230	+ 1154	+ 1384	+ 1124	+ 543	+ 1667	- 283	- 17531	+ 2.57	- 3.1	+ 88

Alegat XXXV. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. Stycznia 1880.

Wykaz

o ruchu pielęgowanych w krajowych zakładach dla położnic za rok 1880.

Ruch pielęgowanych w krajowych zakładach dla położnic.												
Nr.	Zakłady	Ilość łózek	Pozostało z końcem roku 1879.	Przyjęto w r. 1880.	Pielęgowano w ogóle	U b y ł o			Pozostało z końcem r. 1880.	Ilość dni leczenia	Średni czas pobytu	Taksa
						Wyszło	Umarło	Razem				
1	Kraków	15	10	180	190	179	6	185	5	3.719	10.35	
2	Lwów	42	38	480	518	482	19	501	17	10.429	21.06	
	Ogółem	57	48	660	708	661	25	686	22	14.148	19.98	
	W roku 1879 było	65	51	813	864	767	34	801	63	17.925	20.7	
	Różnica	- 8	- 3	- 153	- 156	- 106	- 9	- 115	- 41	- 3777	- 0.72	

Alegat XXXVI. do sprawozdania z czynności Wydz. kraj. za czas od 1. Stycznia 1880.

Wykaz

o ruchu chorych obłąkanych w zakładach krajowych za r. 1880.

Ruch chorych na obłąkanie w zakładach krajowych w roku 1880.													
Liczba porz.	Zakłady	Półe łózek	Chorych			U b y ł o				z końcem roku 1880 pozostało	Półe dni leczenia	Taksa	
			pozostało w końcu r. 1879	przyjęto w r. 1880	leczone w ogóle	wyleczono	przeniesiono	umarło	razem			zł.	ct.
1	Kraków	70	62	149	211	120	2	29	151	60	22.189	.	98
2	Kulparków	500	447	380	827	318	23	123	464	363	157.482	3	150
3													
4	Żółkiew	70	68	13	81	16	.	13	29	52	23.785	.	60
	Ogółem	720	656	553	1.209	473	25	179	677	532	230.606	.	.
	W r. 1889 było	710	649	526	1.175	149	197	172	518	657	241.215	.	.
	Różnica	+10	+7	+27	+34	+324	-172	+7	+159	-125	-10.609	.	.

Alegat XXXVII. do sprawozdania z czynności Wydz. kraj. za czas od 1. Stycznia 1880.

Wykaz

o ruchu pielęgowanych podzrutek w zakładach krajowych za r. 1880.

Ruch pielęgowanych podzrutek w roku 1880.									
Liczba podzrutekowa	Zakłady	pozostało z końcem roku 1879	przybyło w roku 1880	razem	U b y ł o			Pozostało w końcu r. 1880.	
					wyszło	umarło	razem		
1	Lwów	245	8	253	52	11	63	190	
2	Kraków	314	5	319	124	12	136	183	
	Ogółem	559	13	572	176	23	199	373	
	W roku 1879 było	810	5	815	236	20	256	559	
	Różnica	-251	+8	-243	-60	+3	-57	-186	

W y k a z

o ruchu chorych w szpitalach prowincjonalnych za r. 1880.

Ruch chorych w szpitalach prowincjonalnych za r. 1880.													
Liczba porz.	Nazwa szpitala	Ilość łóżek	Pozostało z końcem r. 1879	Przyjęto w r. 1880	Leczono w ogóle	Wyszło	Umarło	Razem	Pozostało z końcem r. 1880	Ilość dni leczenia	$\frac{0}{100}$ śmiertelności	Średni pobyt chorego	Ilość leczonych na kiłę
1	Biała . . .	83	69	550	619	496	70	566	53	21.951	11.3	35.4	206
2	Bochnia . .	55	63	619	682	516	115	631	51	19.427	16.86	28.5	55
3	Brody . . .	52	35	560	595	504	68	572	23	10.739	11.43	18.0	90
4	Brzeżany . .	50	39	384	423	338	42	380	43	11.573	9.93	27.3	74
5	Drohobycz .	46	67	623	690	528	121	649	41	15.768	17.53	22.8	112
6	Jasło . . .	100	62	663	725	613	69	682	43	17.028	9.5	23.4	67
7	Kołomyja . .	70	52	522	574	476	59	535	39	15.348	10.28	26.7	193
8	Podhajce . .	60	53	605	658	550	57	607	51	16.950	8.66	25.7	118
9	Przemysł . .	160	142	1.248	1.390	1.228	94	1.322	68	30.242	6.77	22.0	230
10	Rzeszów . .	80	78	675	753	604	75	679	74	24.107	9.26	32.0	62
11	Sambor . . .	52	41	488	529	439	58	497	32	11.937	10.96	22.5	52
12	Sanok . . .	80	55	525	580	498	33	531	49	17.080	5.7	29.4	69
13	Sącz Nowy . .	60	37	454	491	406	42	448	43	9.417	8.55	19.0	156
14	Śniatyn . . .	24	10	150	160	146	5	151	9	3.323	3.13	20.7	47
15	Stanisławów	120	104	833	937	760	102	862	75	26.700	10.88	28.5	283
16	Stryj . . .	77	58	639	697	546	105	651	46	21.842	15.0	31.3	102
17	Sokal . . .	52	44	486	530	458	28	486	44	13.994	5.28	26.4	40
18	Tarnopol . .	75	79	919	998	861	72	933	65	22.565	7.21	22.6	296
19	Tarnów . . .	150	129	2.059	2.188	1.770	273	2.043	145	53.986	12.48	24.7	301
20	Wadowice . .	30	19	160	179	159	13	172	7	5.878	7.26	21.6	38
21	Zaleszczyki .	40	23	390	413	368	25	393	20	9.974	6.0	24.0	195
22	Złoczów . . .	80	83	661	744	622	69	691	53	19.446	9.27	26.1	127
23	Żółkiew . . .	40	37	401	438	357	48	405	33	10.670	10.95	24.4	49
Razem . .		1636	1379	14614	15993	13243	1643	14886	1107	407945	10.27	25.5	29.62
W r. 1879 było		1728	1151	13065	14216	11415	1421	12836	1380	403674	9.9	28.3	25.69
Różnica . .		-92	+ 228	+1549	+1777	+1828	+ 222	+2050	- 273	+4271	+ 0.37	- 2.8	+ 393

Zamknięcie rachunków
z obrotu funduszów szpitali prowincjonalnych
zatwierdzone przez Wydział krajowy
za rok 1879.

	R u b r y k i																					
	Biała		Bochnia		Brody		Brzeżany		Drohobycz		Jasioł		Kołomyja		Podhajce		Przemysł		Rzeszów			
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
Utrzymanie budynków	Czynsz najmu						550		678											1800		
	Konserwacje zwykłe			280	49	190	96	35	89	67	19	142	49	324	12	49	56	502	41	84	97	
	Budowy i roboty nadzwyczajne	596	39	308	44					26	65	353		63		92	65					
	Podatek domowy			3	98	3	32							1	04						1	62
	Asekuracja ogniowa	42	72	36	88	33	97					25	90	45	26	58	27	43	50	9	24	
Czyszczenie kominów	18		8	64	33	12	10		10	14	12	68	98	50	18	50	22	50	10			
	" kanałów i kloaków			36		40		23	18	21	02	74	50			33	18			19	20	
Wikt	Żywność i wino	4433	14½	3857	38	3064	58½	2594	07	3345	70	4557	91	3009	28	2517	13	7010	49½	4318	64	
	Dzień żywienia kosztował		21		21		26		21		22		25		19		14		9		22	
Leczenie	Płaca lekarza ordynującego	500		500		537	49	600		500		600		496	96	500		500		473	72	
	" sekundaryusza			300		233	36	250				300				250		240		216	74	
	Lekarstwa	865	20	753	59	548	59	502	10	496	02	858	28	676	02	972	76	923	36	503	84	
	Sanitarne wydatki	97	74	50	34	54	61	36	47	22	65	68	77	44	97	123	42	106	40	240	05	
Narzędzia chirurgiczne							6	97	15	64	47	02			75	56	152	69	33	32		
Koszta gospodarze	Bielizna i pościel	128	94½	363	87	342	07	106	31	281	38	576	53	193	67	431	91	1246	38	376	49	
	Pranie	52	76	20		19	02	42	43	44	45	39	02	16	44	29	08	93	38	73	80	
	Sprzęty domowe	45	68	75	16	95	99	592	89	109	80	54	07	104	06	858	07	566	76	105	69	
	Słoma i siano	147	66	100		18	50	20	90	26	20	103	73	18	61	24	20	125	17	56	35	
	Opał	232	50	759		309	30	107	50	270		422	95	71		425		1438	50	278	55	
	Oświetlenie	190	80	89	96	76	35	41	53	16	93	62	41½	51	57	64	37	90	54	61	78	
Zarząd	Płaca rządcy	400		499	84	320		600		650		500		517	42	600		800		530		
	Dyurniści					300		100								120				190	80	
	Koszta kancelaryjne	180	67	56	21	77	88	82	42	51	77	133	71	77	05	68	12	109	94	82	37	
Wydatki rozmaite	Pogrzeby	161	09	89	50	15		23	10	77	17	56		110	77	67	90	153	86	34	20	
	Duchowna obsługa	73	33			480		50								50		120				
	Płaca sług	376	97	872	23			224	78	384	30	310	25	378		414	05	1263	96	673	33	
	Wikt sług	582	30					252	02							650		1026	38½			
	Akuszerka									12		15	30	16		12		32		21		
	Cyrulik																					
	Kasyer											200								60		
	Kontrolor	50										60				60		432		60		
	Wydatki administracyjne			150		160						33	96			50		51	17			
	Remuneracje							100				100		99	97	10				50		
	Emerytury, prowizye i pensye											186										
	Zaliczki Wydziałowi krajowemu					1600		50				1500									2000	
	" gminie										1200		200		2068	65						
	" do wyrachowania	450		405							200		74	92	198	78	814				465	
" na płace										30										212	01	
Należytości liwerantom															300	79	3991	77				
Kaucye i depozyta										17	24	1227	02	4885	74							
Różne inne	1598	17	407	31	132	69				49	18			178	96	60	55	1989	55	338	58	
Na fundusz rezerwowy			800													750						
Przebieg ogólny	Rozchód ogólny	11224	07	10823	82	8686	81	7002	56	8603	43	12896	45½	13675	55	10550	59	23032	72	13381	21	
	Dochód ogólny	14262	58	11828	61	9001	04	8059	41	8981	91	13905	60	13679	35	10985	25	34937	93	14045	35	
	Różnica	3038	51	1004	79	314	23	1056	85	378	48	1009	15	3	80	434	66	11905	21	664	06	
	Kapitał żelazny	7300		1150		2440	3			1071	43	200		420							2412	90
	Zaległości kosztów leczenia	1881	90	412	39	3415	06	2274	52	3883	35	2474	05	19650	04	4449	55	16528	92	8312	19	
	Należytości niespłacone			25	32	4088	99	350		7237	15	5079	26½	21142	15			8575	76	15066	73	
Taksa szpitalna		50/30		54/30		52/30		60/30		57/30		60/35		57/30		60/25		50/20		60/30		
Ilość dni leczenia w roku 1879	20.986		18.554		11.604		12.803		14.949		18.233		15.631		17.873		34.981		19.710			

Sambor		Sanok		Sącz		Śniatyn		Stanisławów		Sokal		Stryj		Tarnopol		Tarnów		Wadowice		Żółkiew		Złoczów		Zaleszczyki		Suma rubryki					
zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.	zl.	ct.
67	.	165	.	159	19	25	.	750	60	188	05	.	.	173	34	.	.	468	.	.	.	216	12	238	39	91	90	3834	34		
21	.	3136	70	.	.	3	.	866	22	2235	37	365	70	180	.	300	.	.	.	.	.	1756	63	132	.	103	84	3894	33		
17	99	75	91	10	57	.	.	5	12	24	07	39	28	22	13	23	86	46	.	2	39	101	08	24	79	18	71	679	86		
15	.	.	.	15	.	5	.	57	43	4	40	38	54	51	86	40	.	.	.	30	.	101	08	15	.	5	.	518	93		
71	90	.	.	.	.	3	.	.	.	12	.	10	75	100	.	110	72	.	.	66	70	101	08	33	.	24	25	679	40		
2693	24	1794	.	1684	11	705	45	5092	23	2816	98	2622	79	6384	67	8150	83	1103	81	6229	24	2795	59	1777	78	82559	07				
.	19	.	12	.	15	.	26	.	17	.	23	.	15	.	25	.	19	.	20	.	18	.	15	.	17	.	20				
500	.	499	92	400	.	.	.	600	.	223	82	316	66	500	.	799	98	300	.	300	.	500	08	350	.	10498	63				
166	62	199	92	.	.	.	.	300	.	140	.	116	62	200	.	355	53	.	.	200	.	199	92	75	.	3743	71				
1217	47	611	49	367	12	135	36	1471	37	562	59	686	04	807	16	2041	41	188	53	1727	02	308	76	335	68	17559	76				
60	31	38	30	11	.	11	88	145	78	89	77	170	62	.	.	412	35	.	.	465	98	110	70	85	47	2447	58				
23	32	30	.	4	17	31	28	50	.	72	30	24	30	51	05	68	20	.	.	74	48	62	27	55	49	878	06				
81	20	174	42	296	70	25	40	933	57	469	69	25	10	590	50	536	88	320	15	1946	52	394	87	311	11	10153	66				
89	01	42	56	123	51	.	.	174	54	60	83	197	70	47	87	124	80	60	.	252	34	40	64	25	.	1669	18				
210	38	389	52	171	07	15	.	349	74	592	36	79	59	287	70	300	.	1	.	260	23	320	47	75	21	5660	44				
88	98	60	60	18	86	20	.	250	74	19	02	71	52	11	69	152	80	16	.	75	.	18	40	42	87	1487	82				
225	.	70	40	275	80	129	60	1154	70	385	35	441	90	659	96	1164	27	113	80	964	80	345	40	302	65	10477	64				
90	44	32	44	25	34	10	.	67	06	74	79	135	79	132	63	96	48	8	65	182	66	93	11	38	52	1734	16				
400	.	300	.	500	.	180	.	500	.	300	.	550	.	333	33	491	65	120	.	600	.	828	50	400	.	10920	74				
110	40	62	82	41	73	19	62	25	.	57	32	91	60	365	.	410	.	.	.	.	.	.	.	60	.	1632	80				
14	31	80	27	11	02	2	.	280	86	210	.	38	10	105	10	119	46	9	.	33	81	53	34	58	92	1934	12				
153	.	315	.	383	72	240	90	1006	25	324	.	486	.	624	.	1758	66	180	.	926	.	612	67	308	.	12216	07				
238	80	4	.	40	95	.	.	850	.	518	69	481	50	.	.	.	.	.	.	840	22	450	80	240	40	6131	11				
7	.	.	.	2	60	.	.	21	.	8	.	30	.	.	.	.	.	3	.	8	.	10	.	.	.	210	25				
.	.	.	.	.	.	.	.	200	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	60	.	.	.	.	.	92	60				
.	.	9	82	.	.	.	.	300	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	460	.				
.	.	115	.	100	.	.	.	100	.	19	.	.	.	95	.	120	.	.	.	.	.	.	.	.	.	962	.				
.	.	1714	.	600	.	.	.	150	.	.	.	275	.	120	.	152	63	.	.	.	.	170	.	100	.	743	95				
112	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3804	52	600	.	1600	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1192	60				
1151	94	59	36	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	600	.	750	.	.	.	744	32				
4700	.	.	.	755	27	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	601	63	.	.	7310	63				
233	65	10	.	348	25	4	83	2101	03	.	.	13	80	.	.	1415	06	.	.	.	.	.	.	.	.	706	01				
.	.	.	.	2600	.	.	.	645	.	.	.	232	20	.	.	1178	25	.	.	.	.	.	.	.	.	6476	69				
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	36	77	.	.	1068	34	23	72	27	43	247	40	.	.	12240	45				
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	342	96	.	.	100	.	.	.	.	.	.	.	9198	89				
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2500	10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	7395	10				
12759	97	10093	45	8345	99	2167	32	18670	30	9265	71	12220	25	15829	89	25981	52	3075	66	18550	25	9413	43	4880	69	271131	73				
13011	19	10324	04	9264	62	2290	15	18769	63	9361	96	12234	16	15965	56	29577	67	3261	69	19843	70	9308	66	4924	84	298324	95				
251	22	230	59	918	63	122	83	99	38	96	25	13	90	135	66	3596	15	186	03	1293	45	395	22	44	15	27193	22				
11429	82	138	70	3000	.	.	.	2020	74	.	.	.	.	7224	33	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	52652	07				
16693	30	5928	95	761	19	692	07	9680	90	2230	20	2045	50	2505	62	6108	45	834	60	5466	24	6567	56	4468	59	122001	66				
.	.	17634	95	1	40	3386	07	124	59	244	26	10265	43	5000	.	9826	27	100	.	666	43	2538	51	908	21	128954	80				
63/30		80/30		60/30		55/30		55/30		55/30		60/35		64/30		60/35		60/30		50/30		57/30		50/30							
14.072		15.032		11.213		2.715		30.369		11.804		17.451		25.195		42.861		5.478		10.446		18.417		10.368		400.745					

Alegat XL. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. za czas od 1. Stycznia 1880.

Budżety szpitali powszechnych na prowincyi zatwierdzone

R u b r y k i		Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Drohobycz	Jasło	Kolomyja	Podhajce	Przemysł	Rzeszów
Utrzymanie budynków	Czynsz najmu	.	.	.	550	600	.	.	.	.	650
	Konserwacye zwykłe	100	250	100	52	.	120	200	80	.	80
	Budowy i roboty nadzwyczajne	600	1.436	.	.	541	3 565	.	.	600	.
	Podatek domowy	.	4	3	.	.	.	.	20	.	2
	Asekuracya ogniowa	43	37	34	.	.	26	50	60	43	10
	Czyszczenie kominów	18	9	25	10	10	13	8	24	30	12
" kanałów i kloak	.	40	40	30	25	10	50	80	30	50	
Wikt	Żywność i wino	4.903	4.514	2.400	2.524	3.129	3.847	3 000	3.630	4.489	5.500
	Dzień żywienia po centów	26 7	24	25	23	20.8	23	19	24	15	27
Leczenie	Płaca lekarza ordynującego	500	500	500	600	500	600	500	500	500	500
	" sekundaryusza	200	300	200	250	.	300	.	250	240	250
	Opust ° na leki	15	10	10	10	10	10	13	10	10	10
	Lekarstwa	917	902	600	546	681	627	700	825	1 487	800
	Sanitarne wydatki	150	110	80	50	35	60	12	180	100	180
	Narzędzia chirurgiczne	65	65	55	15	5	26	.	40	135	72
Koszta gospodarcze	Bielizna i pościel	1.000	428	120	310	548	406	385	500	300	455
	Pranie	100	240	20	60	60	35	25	60	45	90
	Sprzęty domowe	60	80	100	120	666	80	35	120	200	107
	Słoma i siano	200	80	20	30	50	100	40	30	57	80
	Ilość pieców	10	13	13	9	11	21	18	17	41	11
	Opał	550	412	300	150	350	400	500	425	940	350
	Oświetlenie	300	72	70	45	45	80	60	60	120	80
Zarząd	Płaca rządcy	400	500	240	600	650	500	500	600	800	500
	Dyurniści	.	.	300	100	.	.	.	120	.	150
	Koszta kancelaryjne	115	78	87	64	82	67	82	94	98	72
Wydatki rozmaite	Pogrzeby	250	150	20	40	60	54	100	80	150	60
	Duchowna obsługa	65	30	.	50	.	.	.	50	120	.
	Płaca sług	408	749	360	264	466	350	456	482	900	747
	Wikt sług	657	219	547	300	504	600	600	547	735	.
	Ilość posługi	4	7	5	3	5	5	6	6	14	4
	Akuszarka	20	20	40	.	20	12	10	15	30	30
	Cyrulik	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Kasyer	.	.	.	150	.	100	.	.	.	.
	Kontrolor	50	.	.	.	.	.	120	.	500	.
	Wydatki administracyjne	.	120	160	.	.	15	.	60	55	140
	Remuneracye	100	.	.	.	.	.	120	.	50	100
	Emerytury i pensye	.	.	.	.	.	186	.	.	.	.
	Zaliczki Wydziałowi krajowemu	.	.	800	150	.	800	.	225	.	.
	Różne inne	.	.	12	33	1.063	.	5 480	.	176	100
Fundusz rezerwowy	1.000	200	.	300	.	.	.	.	.	.	
Należytości liwerantom	100	500	1 464	622	.	1 284	.	747	.	.	
Pogład ogólny	Preliminowany ogólny { Rozchód	12.871	12.090	8.699	8 015	10.090	13.666	13.033	9.904	12.931	11.167
	{ Dochód	17.005	11.925	8.981	7.698	9.694	11.069	13.033	11.200	25.014	13.507
	{ Różnica	4.134	165	282	317	396	2.597	.	1.296	12 083	2 340
	Kapitał żelazny	8.300	1.150	24.350	300	1.055	200	420	.	10.000	2.413
	Zaległości kosztów leczenia	4.390	2.284	5.249	2.892	2.600	2.323	19.231	2 058	6.657	4.505
	Pretensye gminne z tytułu zaliczek	.	.	2.607	622	6.800	.	15.970	.	.	1.711
	Należytości niespłacone	100	500	1.464	622	.	1.284	1.480	747	.	.
Taksa szpitalna	⁵⁰ / ₃₀	⁵⁴ / ₃₀	⁵² / ₃₀	⁵⁵ / ₃₀	⁵⁷ / ₃₀	⁵⁰ / ₃₀	⁵⁷ / ₃₀	⁵² / ₃₀	⁵⁰ / ₃₀	⁵⁷ / ₃₀	
Ilość dni leczenia w 3-letniem przecięciu	21.917	18.956	11.808	12.063	13.903	18.831	16.000	16.677	34.534	20.138	

przez Wydział krajowy na rok 1881.

Sambor	Sanok	Sącz	Śniatyn	Stanisławów	Sokal	Stary	Tarnopol	Tarnów	Wadowice	Żółkiew	Złoczów	Zaleszczyki	Suma Rubryki
.	.	.	.	.	.	24	260	.	312	.	.	.	2.396
60	100	20	30	620	170	50	430	300	.	250	250	100	3.422
442	700	4.500	.	710	.	300	140	.	.	.	.	70	13.604
2	10	.	.	5	16	.	1	1	.	2	.	5	71
20	40	12	25	25	40	22	24	59	.	100	30	12	712
15	30	20	5	60	50	39	51	40	.	40	15	5	529
90	.	.	3	50	10	25	100	158	.	50	50	25	916
2.064	2.338	1.489	690	5.762	2.640	3.463	5.742	9.205	1.000	7.063	3.960	1.760	85.112
21	17	20	23	20	22	21	25	20	20	25	22	22	21
500	509	400	.	600	500	400	600	800	300	300	500	350	10.950
200	200	.	.	300	200	200	250	550	.	200	200	100	4.390
8	10	10	10	25	10	16	10	12 ₃	5	6	10	8	
490	595	372	150	1.440	480	800	1.017	2.301	250	682	540	400	17.602
40	30	10	10	200	200	150	30	400	.	400	90	100	2.617
100	15	61	10	60	105	10	65	47	.	65	78	55	1.149
590	427	300	193	1.292	305	150	79	600	200	580	506	150	9.824
100	100	120	.	100	90	200	48	179	40	200	40	25	1.980
104	175	150	15	414	200	150	300	153	20	100	37	46	3.432
80	120	50	10	277	90	60	12	144	30	100	20	40	1.720
11	10	13	5	41	14	25	11	41	6	38	20	8	407
249	250	250	200	1.078	300	350	660	984	200	800	500	325	10.523
80	80	60	20	173	120	100	133	191	12	184	90	40	2.215
400	400	500	180	600	360	600	500	650	150	600	828	500	11.558
200	15	120	.	.	.	300	365	610	.	.	.	60	2.340
100	105	63	15	300	60	67	119	162	60	50	43	52	2.035
70	80	25	5	100	40	30	138	60	50	100	110	13	1.785
.	50	.	.	100	.	.	.	50	.	50	40	.	605
279	360	361	247	1.224	540	476	624	1.036	180	828	552	308	12.242
211	.	307	.	860	693	547	.	1.095	.	1.004	576	292	9.634
3	5	4	3	11	7	5	8	15	1	11	5	4	141
.	10	25	.	40	30	20	.	.	10	30	14	5	381
.	.	10	.	.	.	30	.	.	.	60	.	5	105
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	250
.	.	.	.	300	.	.	.	.	.	.	80	.	1.050
.	20	100	.	200	.	.	80	200	.	150	.	.	1.300
.	50	.	.	100	.	100	.	.	100	.	.	25	745
.	.	.	.	.	.	.	.	138	.	.	.	.	319
.	1.964	.	.	.	.	4.463	.	1.600	.	.	.	.	10.002
369	760	.	.	90	.	125	100	4.889	20	34	50	.	13.301
.	.	600	.	324	.	.	.	.	500	657	2.145	400	6.126
.	5.219	587	.	250	1.025	1.507	486	.	100	.	448	1.778	16.167
6.855	14.743	10.572	1.809	17.594	8.265	14.757	12.352	26.596	3.534	14.679	11.840	7.047	263.109
15.712	14.358	10.796	1.809	17.844	7.363	15.325	17.615	29.928	3.587	15.079	14.327	8.143	301.002
8.857	385	224	.	250	902	563	5.263	3.332	53	400	2.487	1.086	37.893
.	607	4.200	174	1.530	.	3.000	9.029	.	.	.	.	311	67.039
13.568	5.565	3.116	692	7.862	2.963	1.688	2.221	7.821	673	3.828	7.709	4.688	114.583
10.412	.	.	3.327	.	.	5.559	.	.	.	.	.	.	46.386
.	17.243	587	3.327	2.200	1.025	1.507	486	6.289	100	.	475	1.778	41.214
⁶⁰ / ₃₀	⁶⁰ / ₃₀	⁶⁰ / ₃₀	⁵⁵ / ₃₀	⁵⁵ / ₃₀	⁵⁵ / ₂₀	⁶⁰ / ₃₅	⁵⁴ / ₃₀	⁶⁰ / ₃₅	⁵⁵ / ₃₀	⁵⁰ / ₃₀	⁵⁰ / ₃₀	⁵⁰ / ₃₀	.
12.627	14.979	10.833	2.881	28.212	12.000	18.189	23.274	46.051	4.964	10.675	18.653	9.914	398.034

Aleg. 2.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o oszczędnościach wydatków na druki sejmowe i manipulacyjne Wydziału krajowego.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 22. lipca 1880 r. polecono Wydziałowi krajowemu, aby obmyślał środki dążące do obniżenia wydatków na druki sejmowe i druki Wydziału krajowego.

Rezolucya ta spowodowana wnioskiem posła Torosiewicza (14. lipca 1880) zakupienia drukarni na rzecz funduszu krajowego, zniewoliła Wydział krajowy do gruntownego zbadania przedmiotu, a szczególnie, czyli przez zakupienie własnej drukarni rzeczywiście osiągnąćby można obniżenie kosztu druków, które wedle podania wnioskodawcy, corocznie około 20.000 zł. wynoszą; i czyli projektowana przez niego kwota 15.000 zł. na to zakupno będzie dostateczną. Z tych badań okazało się, że projektowana na zakupno drukarni kwota jest niedostateczną i że w razie nabycia drukarni własnej, kosztu druków nie tylkoby się nie zmniejszyły lecz przeciwnie, fundusz krajowy daleko większe niż dotąd ponosiłby wydatki, ponieważ:

Wedle obliczeń w porozumieniu z rzeczoznawcami i na podstawie dokonanych cenników fabrycznych wynosiłby koszt zakupna i pierwszego urządzenia drukarni o czterech maszynach około . . . . . 28.000 zł.
zaś bieżące koszty zarządu, materiałów roboczych, i zwykłych potrzeb, rocznie 27.300 zł.
oprócz kosztów potrzebnego papieru.

Według dokładnego obliczenia wynosił roczny wydatek rzeczywisty na druki po odtrąceniu kosztów papieru, oprawy i korekty — od roku 1874 do włącznie 1880 średnio licząc co następuje:

1. Druki sejmowe	11.099 zł.
2. Ustaw krajowych	2.484 zł.
3. Manipulacyjne Wydziału krajowego	1.032 zł.
4. Akta grodzkie	800 zł.
Razem	15.415 zł.

W porównaniu z wyżej wykazanim kosztem okazuje się, że drukowanie we własnej drukarni, kosztowałoby więcej aniżeli dotychczas rocznie . . . . . 11.885 zł.

Nadto zaprowadzeniem własnej drukarni o 4 maszynach, zastąpiono by siłą roboczą tylko dwóch drukarń a dotychczas wśród natłoku robót drukarskich szczególnie przed Sejmem i podczas Sejmu zatrudniano 7 do 10 drukarń; — przeto, gdyby drukarnia własna uskuteczniała te prace nawet z podwójną szybkością nie zdołałaby dostarczyć wszystkich druków i musiano by szukać pomocy jeszcze przynajmniej dwóch obcych drukarń i zapłacić im stosunkowo licząc co najmniej

czwartą część kosztu druków sejmowych, powyżej wykazanych w kwocie 11.099 zł.		
to jest	2.775 zł.	
a nadto płacić c. k. Rządowi ra druk ustaw krajowych jak wyżej	2.484 zł.	
przeto wynosiłaby strata z zaprowadzenia własnej drukarni rocznie		17.144 zł.

Strata ta mogłaby się zniżyć:

a) uzyskaniem przyzwolenia c. k. Rządu drukowania Ustaw krajowych we własnej drukarni, przez co zaoszczędzono by rocznie powyższych 2.484 zł.		
b) wydzierżawieniem własnej drukarni coby przyniosło rocznie	800 zł.	
c) uzyskaniem od dzierżawcy zniżenia ceny druków wedle projektu pośła Torosiewicza od całej sumy wydatków j. w. 15.415 zł. 20% 3.083 zł.		
Razem		6.367 zł.

Po potrąceniu tej kwoty od powyższej sumy strat pozostałoby jeszcze straty rocznej		10.777 zł.
--	--	------------

Ze względu na tak niekorzystny wynik, Wydział krajowy starał się o uzyskanie zmniejszenia kosztów druku innymi sposobami, a mianowicie:

- przez nakłonienie właścicieli drukarni do zniżenia cen dotychczasowych.

Ten cel osiągnięto, bo pomimo stanowczej do LW. 15.950/881 wniesionej odpowiedzi największej części drukarni, iż na żadne zniżenie ceny druków nie przystaną, przecież 3 drukarnie wniosły oferty pisemne, że z dotychczasowych cen za druki polskie i niemieckie opuszczą 20%.

Wedle zestawienia wyżej danego, druki sejmowe, manipulacyjne i aktów grodzkich kosztowały razem		12.931 zł.
przyjmując z tego na druki ruskie w zaokrągleniu		1.031 zł.
	pozostaje	11.900 zł.
od których uzyskane zniżenie cen o 20% wyniesie		2.380 zł.

2. przez zaprowadzenie używania tańszego papieru w największej części druków. Ponieważ papieru wypotrzebowano rocznie do 900 ryz i płacono takowy dotąd po 2 zł. 80 ct., zaś obecnie po 2 zł. 20 ct., przeto zaoszczędzenie to przyniesie około		400 zł.
---	--	---------

3. przez urządzenie ściślejszego drukowania zbioru uchwał i protokołów sejmowych przez co zaoszczędzi się najmniej kwotę		350 zł.
--	--	---------

4. przez uskutecznianie korekty wszystkich druków z wyjątkiem rachunkowych, — o ile można własnymi siłami pracowników ekspedytury, z dodaniem tylko chwilowej pomocy w razie nawału czynności i udzielaniem wynagrodzeń tylko za nadzwyczajne prace pozaurzędowe, zarządzeniem tym zaoszczędzi się około		300 zł.
--	--	---------

5. przez projektowane ściśnienie druku preliminarzy funduszków krajowych, zaniechanie druku osobnych wyjaśnień, lecz zamieszczanie takowych obok każdej pozycji w preliminarzu i opuszczeniu sumaryuszów i wykazów porównawczych przy drobnych funduszach, które są alegatami preliminarza funduszu krajowego, przez co uzyska się najmniej		200 zł.
---	--	---------

6. przez ściśnienie druku zamknięć rachunkowych, opuszczenie wakatów i tytułów pomiędzy wydatkami a dochodami jednego i tego samego funduszu, tudzież opuszczeniem wakatów po zamknięciach rachunków i opuszczeniem osobnych tytułów stronic dla alegatów — wreszcie przez umieszczanie wynikłości dochodów i wydatków przy małych funduszach na jednej stronicy; — w skutek czego uzyska się 4½ arkuszy druku po 22 zł.		99 zł.
i 6 ryz papieru po 2 zł. 50 ct.		15 zł.
		114 zł.

Razem przeto zaoszczędzenie		3.744 zł.
-----------------------------	--	-----------

które jednak w roku bieżącym tylko w pewnej części uzyskane będzie z przyczyny, że zanim skończono układ z drukarniami, druk preliminarzy na r. 1882 i zamknięć rachunkowych za rok 1879 już był na ukończeniu, przeto wynagrodzenie za takowe wedle dawnego cennika, a odtąd dopiero dalszy druk wedle zniżonego cennika płaconym będzie.

Przez te zarządzenia właściwa forma druków zmieni się tylko przy preliminarzach funduszków krajowych a mianowicie:

a) opuszczony zostanie druk osobnych wyjaśnień, które zamieszczone będą zaraz przy każdej pozycji przezco podwójne drukowanie treści preliminarza i odosobnienie wyjaśnień, uniknionem będzie, tak jak to przy zamknięciach rachunków się wykonywa.

b) odpadną wykazy porównawcze kwot preliminowanych z kwotami poprzednio uchwalonemi w preliminarzach funduszków, będących właściwie tylko alegatami preliminarza funduszu krajowego.

Przy funduszu krajowym w którym się koncentrują wyniki wszystkich dalszych funduszków, wykaz taki przedstawiający różnice cyfrowe każdej rubryki i nadal drukowanym będzie. Więć już z tego powodu — i z powodu, że w preliminarzach szczegółowych zmiany i różnice, jakoteż wynikiłości i uchwalone poprzednio kwoty, drukowane i usprawiedliwione są w wyjaśnieniach przy każdej rubryce i pozycji, odpada potrzeba drukowania wykazów porównawczych, które zwiększają niepotrzebnie ilość alegatów i objętość już i tak obszernych druków.

c) Opuszczone zostają sumaryusze przy preliminarzach i zamknięciach rachunków mniejszych funduszków jakimi są fundusze: podrzutek, policyi, domestykalne, kultury, sierocińskie, hr. Standnickiego, pożyczki z r. 1873.

Fundusze te zawierają zaledwie po kilka pozycji, a często nawet i żadnej pozycji w rubrykach; przeto dodawszy tylko sumę ogólną rubryk przy preliminarzach szczegółowych, uzyskamy obraz sumaryusza, który jest tylko powtórzeniem niepotrzebnem tych nielicznych szczegółów, mieszczących się przy każdym z tych funduszków na jednej strónnicy.

Przez wprowadzenie tych zmian, operat budżetowy nie tylko mniej kosztować będzie ale stanie się więźlejszym, zyska na jasności i usunie potrzebę trudnego częstokroć poszukiwania wyjaśnień.

Na podstawie wywodu powyższego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy:

- I. przyjąć niniejsze sprawozdanie do wiadomości zatwierdzająco;
- II. przyzwolić na projektowane powyżej w ustępach 5 i 6 zmiany w druku preliminarzy i zamknięć rachunków funduszków krajowych a mianowicie:

opuszczenie drukowania osobnych wyjaśnień a zamieszczanie takowych przy każdej pozycji preliminarzy;

opuszczenie drukowania sumarycznych wykazów porównań kwot preliminowanych na rok przedmiotowy z kwotami uchwalonemi na rok upłyniony w preliminarzach specjalnych, z wyjątkiem funduszu krajowego;

opuszczenie drukowania sumaryuszów w preliminarzach i zamknięciach rachunków mniejszych funduszków a to: podrzutek, policyi, domestykalnym, kultury kr., sierocińskim, hr. Standnickiego i pożyczki z r. 1873.

Lwów dnia 23. Kwietnia 1881 r.

Marszałek krajowy
Dr. Mikołaj Zyblikiewicz, w. r.

Sprawozdawca
Oktaw z Siemuszowy Pietruski, w. r.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie dyet i kosztów podróży funkcyjnaruszów Wydziału krajowego i zakładów krajowych.

Wysoki Sejmie!

Dotychczas obowiązują co do dyet i kosztów podróży funkcyjnaruszów Wydziału krajowego i sług :

- a) §. 27. instrukcyi dla Wydziału krajowego;
- b) alegat H. do ustanowy służby krajowej;
- c) §. 9. uchwały Wys. Sejmu z dnia 3. stycznia 1874. tyczącej się etatu i płac urzędników i sług Wydziału krajowego.

Zaprzeczyć się nie da, że przepisy te nie odpowiadają już we wszystkim potrzebie, a mianowicie :

1. są porozrzucane w różnych uchwałach sejmowych;
2. zawierają postanowienia tylko dla funkcyjnaruszów Wydziału krajowego, urzędników i sług krajowych, nie zaś także dla funkcyjnaruszów zakładów krajowych;
3. zawierają postanowienia co do jazdy końmi nieodpowiednie, a mianowicie co do użycia ekstrakucy;
4. są niejasne i niewyczerpujące co do należytości za lokomocyę w miejscu siedziby urzędu i w jej bliskości;
5. nie są jasne co do ryczałtowania kosztów w razie dłużej trwającej misyi ;
6. nie zawierają dokładnych postanowień co do czasu, za jaki wynagrodzenie przyznać należy.

Nie jeden już raz przyznanie kosztów urzędowych podróży było przedmiotem uwag w Wys. Sejmie, uwag słusznych, bo opartej na widocznej sprzeczności prawdy z rezultatem przyznania dyet i kosztów podróży na podstawie istniejących przepisów.

Mianowicie na ostatniej sesyi sejmowej dały się słyszeć poważne głosy za rewizyą odnosnych przepisów.

Wydział krajowy nie mógł nie przyznać tym głosom słuszności, *bo z nimi zgadzały się doświadczenia, jakie Wydział krajowy w tej gałęzi administracyi sam porobił. Dlatego postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt nowych przepisów o dyetach i kosztach podróży.

W tym projekcie zatrzymujemy częściowo dawne postanowienia, wprowadzamy zaś główne odmiany w należytościach za podróż końmi i dajemy ścisłejsze podstawy do ocenienia należytości przypadającej.

Projekt ten załączamy pod % i stawiamy

Wniosek

Wysoki Sejm raczy załączony projekt „Przepisów tyczących się dyet i kosztów podróży funkcyjnaruszów przy Wydziale krajowym i zakładach krajowych“ uchwalić.

Lwów 4. Marca 1881.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblíkiewicz w. r.

Sprawozdawca :

Oktaw Pietruski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Przepisy

tyczące się dyet i kosztów podróży funkcyonaryuszów przy Wydziale krajowym i zakładach krajowych.

Dyety.

- §. 1. Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom, dyurnistom i sługom Wydziału krajowego i zakładów krajowych, wydalającym się w celach urzędowych po za miejsce swej posady, należą się koszta utrzymania czyli dyety i koszta podróży.
- §. 2. Tylko za uchwałą Rady Wydziału krajowego mogą być podróże w celach urzędowych przedsięwzięte — pod utratą wszelkiego za nie wynagrodzenia.
- §. 3. Wysokość dziennej płacy czyli dyet wyznacza się:
- a) dla Marszałka krajowego, Członków Wydziału krajowego i ich Zastępców, tudzież dla urzędników z płacą stałą 1500 zł. w. a. i wyżej po 5 zł. w. a. na dzień;
  - b) dla urzędników z płacą stałą 1000 złr. w. a. aż do 1500 złr. w. a. po 4 złr. w. a. dziennie;
  - c) dla wszystkich innych urzędników i aplikantów po 3 złr. w. a. dziennie;
  - d) dla dyurnistów po 2 złr. w. a. dziennie;
  - e) dla sług po 1 złr. 50 ct. w. a. dziennie.
- Po za obrębem granic kraju koronnego Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem dyety liczone będą w dwójnasób.
- §. 4. Dzienną płacą opędzane być mają wszystkie koszta utrzymania t. j. wikt, pomieszkanie, opał, światło i t. d. Gdyby zaś sprawa służbowa wymagała niezbędnie oprócz pomieszkania osobnej izby na kancelaryę, wydatek na taką izbę osobno policzony być może.
- §. 5. Urzędnikowi, który wysłany w służbie za miejsce swojej posady zachorował, należy się — za udowodnieniem choroby — dzienna płaca i za czas choroby.
- §. 6. Urzędnik, który z miejsca, do którego w celach urzędowych wysłany został wydalą się, czy to we własnej sprawie, czy też w jakiejkolwiek innej sprawie nieurzędowej, traci przez czas wydalenia się dzienną płacę, a nadto staje się odpowiedzialnym za samowładne oddalenie się i za wynikłą szkodę.

Koszta podróży.

- §. 7. Koszta podróży należą się za podróż z miejsca posady i napowrót.
- §. 8. W podróży należy używać przedewszystkiem kolei żelaznych lub statków parowych, a tylko tam gdzie tych środków komunikacyi nie ma, można użyć koni.
- §. 9. Za podróż koleją żelazną należy się:
- Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom I. klasa;
  - urzędnikom, aplikantom i dyurnistom II. klasa;
  - sługom III. klasa.

Za podróż statkiem parowym:

- Marszałkowi, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, tudzież urzędnikom, aplikantom i dyurnistom I. klasa;
- sługom II. klasa;

Za podróż końmi:

- Marszałkowi, Członkom Wydziału krajowego, ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom i dyurnistom 1 złr. w. a. od mili i wynagrodzenie za myto;
- sługom 50 ct. w. a. od mili i wynagrodzenie za myto.

- §. 10. Czy i w jakiej wysokości należy osobom w §. 1. wskazanym wynagrodzić wydatki na utrzymanie i jazdę z budynku urzędowego do miejsca urzędowania, czy to w tem samym mieście, czy też w jego bliskości, orzecze Wydział krajowy w każdym pojedynczym wypadku.

- §. 11. Przy wysełaniu urzędników do czynności urzędowych, które prawdopodobnie przez jeden miesiąc w jednym miejscu potrwać, może Wydział krajowy zamiast dziennej płacy z góry oznaczyć pewien ryczałt.

Partykularze.

- §. 12. Z odbytej podróży urzędowej, należy najdalej w przeciągu trzech miesięcy po powrocie do miejsca posady, złożyć rachunek pod utratą prawa do wynagrodzenia za koszta utrzymania i podróży.

Wyjątkowo tylko może Wydział krajowy zaasynować zadawnioną kwotę, jeżeli składający rachunek udowodni, że przewłoka nie nastąpiła z jego winy.

Urzędnik, aplikant i dyurnista winien prowadzić podczas całego trwania swej misji dziennik, w którym z odwołaniem się do spisanych protokołów, dokumentów i aktów wykazać należy czynności każdego dnia przedsięwzięte.

Dziennik ten należy dołączyć do rachunku (partykularza).

- §. 13. Rachunek (partykularz) zbadają:
- Oddział techniczny co do odległości kilometrowej, wysokości myta i czasu potrzebnego koniecznie do prac technicznych;

b) Oddział rachunkowy co do cyfry, należytości za podróż i co do czasu potrzebnego koniecznie do prac rachunkowych.

Co do innych czynności wyłoży Szef departamentu odnośnego swoje zdanie wraz z swoją opinią nad zdaniem oddziału technicznego i rachunkowego i przedłoży sprawę z odpowiednim wnioskiem Radzie Wydziału krajowego do powzięcia decyzji.

Tylko za czas koniecznie potrzebny do gruntownego i ostatecznego zakończenia sprawy może być przyznana dzienna płaca.

Zaliczki

§. 14.

Na rachunek dziennej płacy i kosztów podróży można asygnować czy to przed rozpoczętą podróżą, czy w czasie trwania misji, czy też po powrocie — stosowną zaliczkę.

Jeżeli wydalenie się w sprawie urzędowej trwa dłużej, można dawać zaliczki ponownie.

§. 15.

Przepisami tymi uchylone zostają wszelkie dotychczas w tym przedmiocie wydane rozporządzenia.

Aleg. 4.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zaliczki w kwocie 11.433 zł. 34 ct. w. a., udzielonej gminie miasta Krakowa w roku 1875 z funduszu szkolnego krajowego.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Krakowa otrzymała z mocy rozporządzenia Rady szkolnej krajowej z dnia 21. Listopada 1875 l. 12.337 na pokrycie płac nauczycieli tamtejszych szkół ludowych zaliczkę z funduszu szkolnego krajowego w kwocie 11.433 zł. 34 ct. w. a.

Geneza tej zaliczki jest następująca: Po dokonanej na podstawie ustawy krajowej z dnia 2 Maja 1873 Nr. 250 Dz. u. kr. reorganizacji szkół ludowych w Krakowie. Rada szkolna krajowa orzeczeniem z dnia 11. Czerwca 1875 l. 3572 wezwała gminę tego miasta, aby począwszy od dnia 1. Września 1875 dostarczała na pokrycie płac nauczycieli tamtejszych szkół ludowych stosownie do przepisu art. 19, 27 i 28 wspomnianej ustawy, potrzebnej kwoty pieniężnej aż do wysokości 16% podatków bezpośrednich w obrębie gminy miasta opłacanych. Przeciw temu orzeczeniu wniosła gmina do Rady szkolnej krajowej przedstawienie, w którym, opierając się na brzmieniu ostatniej alinei art. 27. zacytowanej ustawy, twierdzi, że skoro w Krakowie osobny fundusz szkolny okręgowy nie istnieje, nie może też mieć do gminy krakowskiej zastosowania przepis o wnoszeniu 4% prestacyj do funduszu okręgowego, zaczem gmina ma tylko obowiązek uiszczania 12% do funduszu szkolnego miejscowego. Przedstawienie to nie znalazło uwzględnienia, natomiast jednak Rada szkolna krajowa, pragnąc przyjść w pomoc gminie, w skutek reorganizacji szkół ludowych znacznymi wydatkami obciążonej, udzieliła jej tytułem zaliczki z funduszu szkolnego krajowego, zwrotnej w ciągu roku 1877, na pokrycie płac nauczycielskich kwotą 11.433 zł. 34 ct. w. a., odpowiadającą 4% podatków bezpośrednich, w czasie od 1. Września 1875 do końca roku 1876 w obrębie gminy miasta Krakowa opłacanych.

W roku 1876 wniosła gmina krakowska do Wysokiego Sejmu petycję o interpretację ostatniej alinei art. 27. ustawy z dnia 2. Maja 1873 w tym duchu, że gminy, które same przez się stanowią okręg szkolny, wolne są od obowiązku uiszczania owych 4% na fundusz szkolny okręgowy.

Interpretacja taka, zniżając prestacje gminy krakowskiej z 16% na 12% podatków bezpośrednich, byłaby oraz uwolniła gminę od zwrotu otrzymanej zaliczki. Gdy jednak Wysoki Sejm uchwałą z dnia 8. Kwietnia 1876 przeszedł nad tą petycją do porządku dziennego, przeto obowiązek prawny gminy do zwrócenia tej zaliczki funduszowi szkolnemu krajowemu stał się niewątpliwym.

Skoro więc upłynął termin przez Radę szkolną krajową gminie wyznaczony, zawezwał ją Wydział krajowy, aby zaliczkę ową funduszowi szkolnemu wróciła. Na to wezwanie odpowiedziała gmina podaniem de praes. 25. Stycznia 1879 do l. 3599 wniesionem, w którym prosi, aby Wydział krajowy wyjednał u Wysokiego Sejmu:

1) umorzenie owej zaliczki 11.433 zł. 34 ct. w. a.;

2) wyznaczenie na potrzeby krakowskich szkół ludowych stałej rocznej subwencji w kwocie 5000 zł. z funduszu krajowego

Prośbę tę uzasadnia gmina krakowska wielkiem przeciążeniem budżetu swego wydatkami na potrzeby szkolne. I tak przytacza, że gdy od roku 1867 do 1870 preliminarz szkolny postępował od 6000 zł. do 10.000 zł., a w latach od 1871 do 1874 podniósł się z 22.000 zł. na 48.000 zł., to od czasu nowej organizacyi szkół ludowych krakowskich, t. j. od roku 1875, wzrósł ten preliminarz szkolny wraz z subwencyami dla prywatnych zakładów, szkół średnich i instytucyj naukowych do rocznej kwoty przeszło 60.000 zł. Nadto poniosła gmina od roku 1875 na budowę i urządzenie pięciu nowych budynków szkolnych wydatek nadzwyczajny około 300.000 zł. Wobec tak znacznych ofiar, w przeciągu kilku lat ostatnich na cele szkolne poniesionych, gmina miasta Krakowa mniema mieć prawo nie tylko do żądania umorzenia zaliczki, której bez wielkiego uszczerbku dla innych gałęzi administracyi miejskiej zwrócić nie byłaby w stanie, ale także do stałej subwencji rocznej na potrzeby szkolne z funduszu krajowego.

Wydział krajowy udzielił to podanie Radzie szkolnej krajowej do zaopiniowania, a ta odezwą z dnia 20. Grudnia 1879 l. 9018 oświadczyła, że prośby gminy krakowskiej ani co do umorzenia zaliczki z r. 1875, ani też co do przyznania stałej rocznej subwencji w kwocie 5000 zł. z funduszu krajowego, popierać nie może.

Konkluzję poprzedza długi i wyczerpujący wywód, na danych i cyfrach oparty w którym Rada szkolna krajowa dochodzi do rezultatu, że wydatki gminy miasta Krakowa na cele szkolne w okresie od reorganizacyi szkół, t. j. od r. 1875 do końca roku 1879, nie przekraczały bynajmniej miary obowiązkowych prestacyj ustawą z roku 1873 na gminę nałożonych, a w stosunku do wydatków wielu innych gmin w kraju były nawet znacznie mniejsze, tudzież, że i na przyszłość nie czekają gminy krakowskiej takie wydatki, któreby budżet miejski przeciążały i dawały gminie prawo do żądania pomocy z funduszu krajowego.

Jakkolwiek wywodom Rady szkolnej, opartym na ścisłem obliczeniu stosunku procentowego wydatków szkolnych do ilości opłacanych w gminie podatków bezpośrednich, ze stanowiska prawnego z pewnością nie zarzucić nie można, to jednak trudno także zgodzić się w zupełności na konkluzję z tych wywodów wysnutą. Rada szkolna w swem porównawczem obliczeniu ciężarów ponoszonych przez pojedyncze gminy na cele szkolne, ma na względzie jedynie stosunek wydatków szkolnych do podatków bezpośrednich przez gminy opłacanych, nie uwzględnia zaś stosunku tych wydatków do potrzeb gmin komparacyi poddanych. Takie jednostronne obliczenie nie może jednak dać miary rzeczywistego obciążenia gmin wydatkami szkolnymi, jeżeli bowiem gminy wiejskie, nie mające a przynajmniej nie czujące prawie żadnych innych potrzeb komunalnych, mogą niekiedy bez wielkiego wysilenia płacić na potrzeby szkolne nawet *alterum tantum* opłacanych podatków bezpośrednich, to dla gmin miast wielkich, szczególnie zaś miasta tego co Kraków znaczenia, które obok potrzeb szkolnych ma tyle innych ważnych potrzeb do zaspokojenia, nawet wydatek, nieprzekraczający miary ustawą oznaczonej, może być bardzo uciążliwym.

Ze takie bezwzględne traktowanie Krakowa na równi z gminami wiejskimi i małomiejskimi nie odpowiadałoby zasadom słuszności, wynika dalej i ztąd, że Kraków oprócz prawnego obowiązku ponoszenia wydatków na szkoły ludowe ma także wprowadzić nieprawny, ale równie święty, moralny obowiązek subwencyonowania licznych szkół prywatnych, średnich i uajwyższych instytucyj naukowych. Wydatki roczne, jakie z tego tytułu gmina krakowska ponosi, doliczone do obowiązkowych prestatcyj na utrzymanie szkół ludowych, przewyższają znacznie prawnie unormowany procent od podatków bezpośrednich w gminie opłacanych. Dość wspomnieć, że na utrzymanie szkoły sztuk pięknych wstawia gmina krakowska do budżetu corocznie 6000 zł., a jest to wydatek ponoszony przez Kraków niejako w zastępstwie całego kraju, który nie mogąc dozwolić na upadek takiej instytucyi, musiałby w razie odmówienia tej subwencyi przez gminę krakowską, przyjąć ją na budżet krajowy.

Nie można także pominąć i tej ważnej okoliczności, że gdy gminy pomniejsze tylko swojej ludności młodzież w szkołach gminnych mieszczą, to w krakowskich szkołach ludowych kształci się bardzo wiele dzieci w innych gminach zamieszkałych, w skutek czego Kraków zmuszony jest utrzymywać większą liczbę szkół, niżby dla swej młodzieży potrzebował.

Wszystkie te względy zdolne są utwierdzić w przekonaniu, że pod względem wydatków szkolnych, miasta takiego jak Kraków nie można traktować na równi z gminami wiejskimi i małomiejskimi i że mogą zajść wypadki w których pomoc ze strony kraju jest wskazaną, chociażby nawet nie zachodziły wszystkie warunki, od jakich ustawa pomoc tę czyni zawisłą.

Wypadek tego rodzaju zachodzi, zdaniem Wydziału krajowego, właśnie co do zaliczki udzielonej gminie krakowskiej w roku 1875 z funduszu szkolnego krajowego w kwocie 11.433 zł. 34 ct.

Jak już wyżej wspomniano, udzieliła Rada szkolna krajowa tej zaliczki, uwzględniając wielkie ciężary, jakie Kraków z powodu reorganizacyi swych szkół ludowych ponieść musiał. W tem uzasadnieniu leży już niejako uznanie, że gmina krakowska w r. 1875 wydatkami na potrzeby szkolne w latach 1875 i 1876 była nad swoje siły obciążoną. Uznał to Wys. Sejm, przyznając gminie miasta Krakowa, uchwałą z dnia 8 kwietnia 1876, jednoroczną subwencyę w kwocie 5000 zł. na szkołę wydziałową żeńską. Zważywszy, że od tego czasu stosunki majątkowe gminy bynajmniej się nie polepszyły, lecz owszem, powszechne zubożenie musiało wpłynąć niekorzystnie także na dochody Krakowa; zważywszy, że Kraków nie posiada prawie żadnego majątku; zważywszy, że pomimo zwiększonych od r. 1875 wydatków zwyczajnych na szkoły ludowe, poniósł właśnie w tym względzie z własnych funduszy bez żadnej ze strony kraju pomocy wydatek nadzwyczajny w ogromnej stosunkowo kwocie przeszło 300.000 zł. na budowę i urządzenie pięciu nowych gminach szkolnych, mniema Wydział krajowy, że uwolnienie gminy miasta Krakowa od obowiązku zwrócenia funduszowi szkolnemu krajowemu zaliczki w kwocie 11.433 zł. 34 ct. w. a. będzie tylko słusznem ze strony kraju uznaniem za ofiary, jakie ta gmina w ostatnich kilku latach z własnego popędu na ołtarzu oświaty ludowej złożyła.

Jeżeli jednak ulga taka dla gminy krakowskiej wydaje się Wydziałowi krajowemu słuszną i sprawiedliwą, to z drugiej strony jest on równie mocno przekonany, że ustępstwo to jest najwyższą miarą tego, co kraj na teraz dla gminy krakowskiej zrobić powinien i może. Jakkolwiek wydatki gminy na potrzeby szkół ludowych w stosunku do dochodów są niezaprzeczenie dość znaczne, to jednak nie osiągają one znowu takiej wysokości, aby stała subwencya ze strony kraju była konieczną, zwłaszcza, że jak na teraz nawet prawdopodobieństwa nie ma, ażeby wydatki te przynajmniej w najbliższej przyszłości zwiększyć się mogły. Ten wzgląd jak niemniej stan funduszu krajowego, który obecnie mniej niż kiedykolwiek zdolny jest do ponoszenia tak znacznego stosunkowo ciężaru, skłania Wydział krajowy do odmówienia poparcia drugiej prośbie gminy krakowskiej o wyznaczenie stałej rocznej subwencyi w kwocie 5000 zł. z funduszu krajowego na potrzeby szkół ludowych krakowskich.

Z tych powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zaliczka z funduszu szkolnego krajowego w kwocie 11.433 zł. 34 ct., rozporządzeniem Rady szkolnej krajowej z dnia 21. Listopada 1875 l. 12.357 gminie miasta Krakowa na pokrycie płac nauczycieli w krakowskich szkołach ludowych udzielona, uznaje się za umorzoną.

Z Rady Wydziału Krajowego królestwa Galicyi i Łodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 17. Maja 1881 r.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyplikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego

Oktaw Pietruski w. r.

Sprawozdawca

Aleg. 5.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie założenia internatu dla uczniów c. k.
Seminaryum nauczycielskiego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Potrzeba zapewnienia krajowi odpowiednich swemu powołaniu nauczycieli ludowych, skłoniła posła Pawła Popiela już w roku 1876 do przedstawienia wniosku, aby przy c. k. seminaryach nauczycielskich urządzone zostały t. z. internaty czyli zakłady wychowawcze dla kandydatów nauczycielskich, a to na razie przynajmniej we Lwowie i w Krakowie. Z powodu krótkości sesji sejmowej, wniosek ten nie doczekał się załatwienia, a sprawozdanie komisji edukacyjnej, której go przekazano do opracowania, nie mogło nawet być wydrukowanym.

Część
historyczna

Na posiedzeniu z dnia 22 czerwca 1880 ponowił poseł Paweł Popiel swój wniosek powyższy z tém wszakże ograniczeniem, że ze względu na utworzony tymczasem dzięki prywatnym usiłowaniom zakład tego rodzaju w Krakowie zaproponował założenie na teraz tylko internatu dla uczniów c. k. Seminaryum nauczycielskiego we Lwowie.

Nowy ten wniosek tak opiewa :

„Zważywszy, że w obec powiększającej się liczby szkół ludowych zastęp nauczycieli odpowiednich swemu powołaniu, jest koniecznie potrzebny;

zważywszy, że społeczeństwu na wychowaniu religijno-moralném tych nauczycieli w wysokim stopniu zależy;

zważywszy, że suma na stypendya dla uczniów seminaryów nauczycielskich, przez państwo i kraj przeznaczona, daleko korzystniej mogłaby być użytą, gdyby uczniom tym zapewniono nietylko jak dotąd naukę, ale utrzymanie i nadzór wychowawczy w zakładach zamkniętych (internatach) urządzonych według dołączonych do niniejszego wniosku zasad:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby w porozumieniu z Radą szkolną, urządził i otworzył do 1 listopada wedle dołączonych zasad, internat przy seminaryum nauczycielskiém tymczasowo w mieście Lwowie.“

Wniosek ten wraz z dołączonemi do niego zasadami, został na posiedzeniu z 24 czerwca 1880 przekazany komisji edukacyjnej, która złożyła swe sprawozdanie na posiedzeniu z dnia 19 lipca. W sprawozdaniu tém komisya, powołując się na sprawozdanie komisji edukacyjnej z r. 1876,

i streszczając przytoczone tamże argumenta, za urządzeniem internatów przemawiające, oświadczyła się za propozycją posła Pawła Popiela, i zakończyła swój wywód wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby w porozumienie z Radą szkolną krajową urządził, a otwarł dnia 1 listopada b. r. internat przy seminarjum nauczycielskiem tymczasowo we Lwowie.“

W skutek uwagi posła Pietruskiego sprostowała komisya swój wniosek o tyle, że termin otwarcia internatu zamiast na 1 listopada 1880, oznaczono na dzień 1 września 1881.

W dyskusyi, jaka się następnie w Wys. Izbie wywiązała, przemawiali za wnioskiem komisji posłowie: Paweł Popiel, dr. Szujski i sprawozdawca Sawczyński, przeciw wnioskowi zaś posłowie: dr. Goldmann, Rappaport i Romanowicz, W toku rozprawy poseł dr. Wesołowski postawił wniosek odraczający następującej treści:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Pawła Popiela, tudzież wniosek komisji edukacyjnej przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał, czyli zaprowadzenie internatów przy seminarjach nauczycielskich jest potrzebne i odpowiednie, i odnośne wnioski swe z ewentualnemi projektami organizacyi tych internatów, tudzież sposobem pokrycia kosztów na przyszłej sessyi sejmowej przedłożył.“

Do tego wniosku poseł książe Czartoryski postawił poprawkę, zmierzającą do usunięcia z pod badania kwestyi potrzeby internatów, jako zdaniem tego posła nie wątpliwą, a Wysoki Sejm większością głosów przyjął ostatecznie wniosek w ten sposób zmodyfikowany, a to w brzmieniu następującem:

„Wniosek posła Pawła Popiela tudzież wniosek komisji edukacyjnej przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową odnośne wnioski z projektem organizacyi tych internatów (powinno być: tego internatu) tudzież sposobem pokrycia kosztów na przyszłej sessyi sejmowej przedłożył.“

Zanim przystąpimy do właściwego przedmiotu, winniśmy nadmienić, że ustępowi uchwały powyższej, polecającemu nam wypracowanie wniosków z projektem organizacyi internatu w porozumieniu z Radą szkolną krajową, nie byłoby w możności zadość uczynić. Pismem z dnia 2 kwietnia 1881 l. 15.379 zakomunikowaliśmy Radzie szkolnej krajowej wypracowany przez nas projekt statutu dla internatu z prośbą o udzielenie nam swój opinji tak o tym projekcie w ogóle, jak i w szczególności o kwestyi wyznaniowości internatu. Na to pismo nasze, otrzymaliśmy od Rady szkolnej krajowej pod dniem 21 czerwca b. r. l. 3385 następującą odpowiedź:

„Odezwa. W odpowiedzi na szanowną odezwę z dnia 2 kwietnia b. r. l. 15.379 ma c. k. Rada szkolna krajowa zaszczyt oświadczyć, że jakkolwiek projektowany internat dla 60 kandydatów seminarjum nauczycielskiego męskiego we Lwowie uważa za rodzaj konwikt, utrzymywanego z funduszu krajowego i jakkolwiekby wolała, aby to był internat w właściwem wyrazu tego znaczeniu ściśle połączony z rzezonem seminarjum, sądzi przecież, że i taki zakład, zapewniający 60 kandydatom całkowite utrzymanie i nadzór miejscowy, a tém samém dający im możność poświęcania się zupełnego naukom swym zawodowym, niewątpliwie przyniesie krajowi i sprawie oświaty powszechniej korzyści. Ponieważ to ma być zakład, wyjęty z pod nadzoru i wpływu władz szkolnych, wstrzymuje się c. k. Rada szkolna krajowa od wszelkich uwag eo do postanowień, zawartych w statucie, załączonym do odezwy Świetnego Wydziału krajowego, a uprasza jedynie, aby jej w swoim czasie udzielił zechciał do wiadomości regulamin, który ma być wydany dla rzezonego zakładu. W końcu zastrzega się dla Dyrekeyi seminarjum nauczycielskiego we Lwowie, przysługujące jej prawo nadzoru nad kandydatami, umieszczonym w tym zakładzie.

W zastępstwie: pod. *Loebl* m. p.“

Po tej odpowiedzi, nie pozostawało nam nic innego, jak skonstatowawszy, że Rada szkolna krajowa uważa internat za „zakład niewątpliwie korzystny dla kraju i dla sprawy oświaty powszechniej“ — przystąpić do spełnienia włożonego na nas zadania.

Zadanie to według brzmienia uchwały Wys. Sejmu podzielić można na dwie części, z których 1) pierwsza obejmie zasady i wnioski z projektem organizacji internatu, 2) druga zaś koszta połączone z jego założeniem i utrzymaniem, tudzież sposób ich pokrycia.

Część pierwsza.

Zasady i wnioski.

Zakłady zamknięte, w których uboższa młodzież ucząca się, znajduje kosztem publicznym całe utrzymanie a oraz nadzór i opiekę domową, nie są w naszym kraju w ogóle rzeczą nową. Pomijając seminaria duchowne, które wychowują kandydatów duchownego stanu, mamy tu i owdzie w kraju, szczególnie zaś w Krakowie, t. z. bursy studenckie z dawnych datujące się wieków, gdzie młodzież szkolną pod wspólnym dachem i nadzorem znajduje zaspokojenie najniezbędniejszych potrzeb życia, aby swobodnie oddawać się mogła swym studjom. Nowością wszakże, do niedawna zupełnie u nas nieznaną, są konwikty przeznaczone specjalnie dla kandydatów ludowego nauczycielstwa, znane zagranicą a zwłaszcza w Niemczech i Szwajcaryi pod utartą nazwą internatów. Są to zakłady, zwykle ściśle połączone z seminariami nauczycielskimi, w których uczniowie tych seminariów otrzymują wychowanie odpowiednie przyszłemu swemu zawodowi. Użyteczność tych zakładów, tam gdzie one istnieją, uznawaną jest powszechnie; świadczy o tém najlepiej okoliczność, że n. p. w Szwajcaryi, Saxonji, Badenji i Wirtembergii wszyscy, a w Prusiech przeważna część nauczycieli szkół ludowych odbiera wychowanie w takich internatach.

**Potrzeba
i korzyści
internatu.**

Czy internaty tego rodzaju potrzebne są w naszym kraju i czyli można z nich spodziewać się korzyści dla oświaty ludu? Wys. Sejm miał już sposobność objawić swe zdanie w tym względzie, przyjęciem poprawki posła ks. Czartoryskiego usunął z pod rozpoznania Wydziału krajowego kwestyę potrzeby i użyteczności internatów. Jeżeli mimo to w sprawozdaniu niniejszém pozwalamy sobie dotknąć ponownie tej kwestyi, czynimy to raz ze względu na nowość tej instytucyi i na znaczne stosunkowo ofiary, jakich od kraju dla niej wymagamy, powtóre zaś z powodu, że w toku dyskusyi nad wnioskiem komisji edukacyjnej jeden z posłów zażądał wyraźnie bliższego uzasadnienia rzeczy, a w przemówieniu jego zarówno jak w rezultacie głosowania, które wykazało pewną liczbę niechętnych tej instytucyi posłów, upatrujemy zapowiedź, że kwestya potrzeby i użyteczności internatów w naszym kraju przy dyskusyi nad niniejszém przedłożeniem zostanie w Wys. Izbie poruszoną.

Już w roku 1876, kiedy szanowny inicjator tej sprawy po raz pierwszy ze swym wnioskiem wystąpił, ówczesna komisya edukacyjna przyszła do przekonania, że założenie internatów dla kandydatów nauczycielskich w naszym kraju byłoby rzeczą nader potrzebną i pożądaną. Przekonaniu temu dała komisya wyraz w sprawozdaniu, które jednakże z powodu zamknięcia sessyi sejmowej nie mogło być wydrukowanem i rąk Wys. Sejmu nie doszło.

Sprawozdanie to wypracowane przez dyrektora c. k. seminarjum nauczycielskiego we Lwowie, posła Zygmunta Sawczyńskiego, wykazało dosadnie i przekonywująco potrzebę rychłego zaradzenia smutnym stosunkom moralnym i materyalnym, wśród których kandydaci zawodu nauczycielskiego obecnie żyć są zniewoleni. Ułatwimy sobie zadanie a zarazem odpowiemy życzeniu przez szanownego sprawozdawcę komisji podczas rozpraw Wys. Izbie wyrażonemu, jeżeli merytoryczną część tego niedrukowanego dotąd sprawozdania przytoczymy tutaj:

„Brak nauczycieli szkół ludowych, mówi sprawozdanie komisji edukacyjnej z r. 1876, których liczba ciągle zwrasta w kraju naszym, wymaga użycia wszelkich środków, któreby młodzieży, pragnącej się poświęcić zawodowi nauczycielskiemu, ułatwiły osiągnięcie celu, zwłaszcza, że to młodzież bez majątku, uboga, garnie się do zawodu nauczycielskiego w szkołach ludowych, a zatem z najrozliczniejzemi walcząca trudnościami. Dostarczenie więc ję zdrowego a spokojnego schro-

nienia, które w internacie znaleźć może, już skutecznym w usunięciu części onych trudności byłoby środkiem.

Nieobojętna to bowiem już ze względu na samo zdrowie rzecz, gdzie mieści się młodzieniec, będący właśnie w wieku rozwoju sił fizycznych, wymagającego odpowiednich warunków; nie obojętna więc, czy mieszka w izbie zdrowej, dostarczającej dość powietrza i światła, czy też w izbie dusznej, wilgocią zatęchłej, do której prawie nie dochodzą promienie słoneczne. Równie ważnym jest także wzgląd, czy młodzieniec sposobiący się do zawodu nauczycielskiego, który znaczną część pracy swęj naukowej po za szkołą wykonać musi, znajdzie w swém mieszkaniu dość swobody i spokoju, do pracy téj niezbędnego; nie tak łatwo zaś znajdzie w izbie, będącej nieraz i kuchnią i pralnią, a przytém mieszkaniem całej rodziny i może kilku uczniów. W warunkach takich trudno zazwyczaj i o ład, czystość i schludność, które przecież nie pozostają bez wpływu nie tylko na samo zdrowie, lecz zarazem i na moralny rozwój młodego człowieka. A jeżeli już mowa o moralnej jego rozwoju stronie, tedy tém bardziej zwrócić na się muszą uwagę stosunki, w których przychodzi żyć młodemu aspirantowi do zawodu nauczycielskiego, na koła, w których przez lat kilka ma się obracać; o które przez tych lat kilka ocierać się musi.

Wprawdzie może się pod tym względem nasunąć uwaga, iż przyszlęmu nauczycielowi dzieci ludu najstosowniej obracać się w warstwie społecznej, dostarczającej uczniów szkole, w której on kiedyś pełnić będzie obowiązki nauczycielskie. Niezawodnie uwaga to ważna i na uwzględnienie zasługująca, i możnaby ją przyjąć w zupełności, gdyby seminarya nauczycielskie mieściły się po wsiach lub miasteczkach, w których i stosunki społeczne warstw onych zdrowsze i znajomość ich i kontrola łatwiejsza, bo dostępnejsza. Ale inaczej rzecz się ma po miastach większych. Drogość życia z jednej, a bardzo mały zasób środków do zaspokojenia potrzeb tego życia z drugiej strony, zniewalają ucznia seminaryum, chociaż pobiera stypendyum w kwocie 10 zł. miesięcznie, do szukania jak najtańszego umieszczenia. W jakie często dostaje się koła społeczne, nie trudno sobie wyobrazić. W jakichże przyjdzie mu żyć warunkach i pod jakimi pozostawać wpływami?

Wprawdzie niebez zasadnym jest zdanie, że charakter wytwarza się wśród ruchu życia; ale z długiiego, wielu po sobie następujących pokoleń doświadczenia, z doświadczenia na licznych opar tego przykładach, powstało także nasze przysłowie: „Kto z kim przystaje, takim sam się staje.“ A owo ocieranie się w ruchu świata, ocieranie się w pewnych kołach społecznych, pociąga za sobą nieraz i starcie lub wyszarzanie szlachetniejszych stron natury ludzkiej. To też może nie bez przyczyny napisał któryś z naszych poetów: „Pokażcie mi ludzkie serce, coby się nie sterało w świata poniewierce!“

Otóż steranie się sere ludzkich w poniewierce, wśród niezdrowych stosunków, a zwłaszcza sere młodych, ma się głównie na względzie, jeżeli mowa o stosunkach, w których najczęściej żyć muszą po większych miastach uczniowie seminaryum. A jeśli się dotknęło ważności poznania stosunków i życia warstw niższych, jako ważnego w wykształceniu przyszlęgo nauczyciela czynnika, tedy nie należy spuszczać z uwagi, że kandydaci stanu nauczycielskiego to zazwyczaj synowie właśnie tych warstw niższych, zatem, że znają oni swe stosunki rodzinne i towarzyskie, wśród których wzrastali, a do których zazwyczaj na ferye powracają.

Uczniowie seminaryów, jako zakładów do nauczycielstwa sposobiących, tém się różnią od uczniów szkół gimnazyalnych i realnych, że wstępując do seminaryów, już wybrali pewien zawód, kiedy tamci przechodzą dopiero przez stopnie wykształcenia naukowego pośrednie, aby się dostać do zakładów wyższych przygotowujących do przyszłych zawodów. Nie ulega więc wątpliwości, że pożycie wspólne uczniów, już do zawodu się sposobiących, ważnym czynnikiem właśnie w ich przyspasabianiu się do zawodu. W takich stosunkach wyrabia się i koleżeństwo i trwalsze na przyszłość węzły, wydatniej i jaśniej występuje cel i przyszłe zadanie życia w obranym przyszłym zawodzie; toż i uwaga na tę przyszłość silniej skupiona, aniżeli wtedy, kiedy seminarzyści tylko na naukę zbierają się na kilka godzin dziennie w zakładzie naukowym. Rzecz jasna, że wspólne seminarzystów mieszkanie znacznie ułatwia poznanie rozwijających się ich charakterów, względem tem

ważniejszy, że chodzi o poznanie charakterów tych, którym ma się powierzyć wychowanie przyszłych pokoleń dzieci ludu, wychowanie przede wszystkim właśnie na nauczycielu polegające z powodu bądźto nieudolności, bądź ciągłej pracy na chleb codzienny, rodziców tych dzieci.

Zresztą zakres nauki w seminariach nauczycielskich jest tak rozległy, że uczeń, jak się już powyżej rzekło, tylko przy usilnej pracy domowej, pozaszkolnej, podołać mu może. Nadto zakres ten zawiera także przedmioty, których nabycie polega na wprawie i ćwiczeniu. Ma się tu na względzie sadownictwo, ogrodnictwo, muzykę. Postęp w tych naukach zależy głównie od pracy pozaszkolnej; w gałęziach gospodarczych na samém wykonywaniu pracy, w muzyce i na dostarczeniu instrumentów i miejsca do ćwiczeń stosownego, do czego seminarzyści po mieście mieszkający, mieć nie mogą sposobności.

Z tych tedy powodów komisya edukacyjna zgodnie z wnioskodawcą, uważa myśl urzędzenia internatów za myśl pożyteczną. Sądzi ona, że wspólne mieszkanie kandydatów stanu nauczycielskiego pod sumiennym nadzorem, w warunkach godziwej, a do rozwoju charakteru uczniów potrzebnej swobody, skutecznym w kraju naszym byłoby czynnikiem w kształceniu nauczycieli.

Zapatrywanie to podzielała w zupełności ankieta, zaproszona przez Wydział krajowy do omówienia poruczonej sprawy, a złożona oprócz wnioskodawcy z dyrektora lwowskiego c. k. seminarjum nauczycielskiego męzkiego, dyrektora zakładu Drohowyckiego i regenta prywatnego internatu dla uczniów seminarjum nauczycielskiego w Krakowie. Ankieta uznała jednogłośnie i bez dyskusji potrzebę utworzenia internatu dla uczniów seminarjum nauczycielskiego we Lwowie.

Największy nacisk kładła ankieta na konieczność zajęcia się moralną stroną przyszłych nauczycieli ludowych, stroną ich wychowania odpowiedniego przyszłemu powołaniu. Pod tym względem wszystko albo prawie wszystko jest u nas jeszcze do zrobienia. Wiadomo, że punkt ciężkości całego wychowania leży nie w szkole, lecz w rodzinie. Skoła kształci, wychowuje rodzina. Otóż większa część naszych kandydatów nauczycielskich nie przynosi ze sobą do szkoły owęj moralnej podwaliny, która gdy nie została założoną za młodu, w późniejszych latach już prawie nie jest do osiągnięcia. A ta część młodzieży, wobec której rodzina spełniła swe wzniosłe, etyczne zadanie, zasiawszy w młode serca ziarna moralności i szlachetnych uczuć, ta nieznaczna niestety część młodych adeptów szkolnictwa, przybywszy z wiejskiego zacisza na gorący grunt wielkiego miasta, opuszczona od swoich, którzy jej nie dać nie mogą, odrącona przez obcych, którzy jej nie dać nie chcą, zmuszona dla braku środków tułać się po miejscach najniższego rzędu, jako najtańszych, oddycha przez lat cztery atmosferą moralnie i fizycznie niezdrową, narażona na wszelkie pokusy, jakie nastreczyć może niemoralne otoczenie, gra, nałogi, wystawiona na zgubne działanie przewrotnych teoryj społecznych, które znajdują grunt żyzny wśród młodzieży przez społeczeństwo tak opuszczonej. Szkoła sama zapobiedz temu nie może, jakkolwiek i jej zadaniem jest baczyć na prowadzenie się swych uczniów; nie ma ona bowiem ani dość czasu, ani dość środków po temu. a w większych miastach, gdzie seminaria zwykle się mieszczą, utrudnia spełnienie tego zadania brak możliwości ciągłego i skutecznego nadzoru. Otóż tutaj internat przyjsie ma szkole w pomoc, ma on zastąpić to, czego rodzina nie dała, dopełnić, czego dała za mało — i to w chwili krytycznej, gdy chłopiec wyrasta w młodzieńca, w porze najniebezpieczniejszej, gdy charakter na całe życie zwichnąć się może. Co zaś daje większą rękojmię dobrego wychowania, czy ciągły i staranny nadzór w internacie, czy zupełna poza internatem samowola — na to pytanie nie trudna odpowiedź.

Jeżeli jednak internat ma przede wszystkim na celu wychować człowieka o zdrowych moralnych zasadach, to z drugiej strony jak każde dobrze obmyślane wychowanie pamiętać musi także o tém, aby wykształcić go i przysposobić dla jego specjalnego powołania. W usposobieniu dzisiejszém młodzieży, posada pracowita z dochodem 300 zł. mało kogo zaspokoi, zwłaszcza przy tak rozbudzonych potrzebach i rozumieniu o sobie. Ztąd niezadowolenie nauczycieli ze swojego stanu, ztąd u zdutniejszych pochopność do szukania korzystniejszych posad. Inaczej z młodym człowiekiem, który tam kilka spędził w internacie. Dla niego wydostanie się na wolność, objęcie samodzielnego stanowiska będzie ideałem, który mu powołanie drogiem uczyni. Przez lat kilka słyssał ciągle

i marzył o nauczycielstwie, dusza jego zrosła się z tą myślą a psychologicznie da się wytłumaczyć, czemu dla tak przygotowanego będzie miłym, powołanie lekceważone przez tych, co choć je obrali, do niego nie są przygotowani. Korzyści tej żadną miarą zbyt nisko cenić nie należy. Nauczyciel niezadowolony sam z siebie nie może spełniać swoich obowiązków z tem zamiłowaniem i poświęceniem, jakiego społeczeństwo od niego wymaga.

Tyle na wykazanie potrzeby i korzyści z internatów. A teraz przejdziemy wkrótce zarzuty jakie zwykle podnoszone są przeciw zakładom tego rodzaju.

**Zarzuty
przeciw in-
ternatom.**

Najwyklesze i najczęściej powtarzane zarzuty są, że internat zamyka od świata, że przeszkadza rozwojowi samodzielności charakteru a przez zbytek karności wyrabia w młodzieży ducha hipokryzji, służalstwa a nawet delatorstwa.

Zarzuty podobne, wygłoszone z siłą, jaką daje każde rzetelne chociażby najbłędniejsze przekonanie mogą istotnie sprawić efekt a nawet zachwiać na chwilę przekonanie o użyteczności internatów. Ale po bliższej rozwadze muszą przedstawić się jako płonne, oparte są bowiem po części na fałszywych premisach, po części na przesadnej albo nawet wprost urojonej obawie.

Klauzura zbyt rygorystycznie przeprowadzona mogłaby rzeczywiście wywrzeć wpływ niekorzystny na wychowanców zakładu a nawet wywołać skutek, wprost przeciwny zamierzonemu. Zupełne odciecię od świata, jako gwałt zadany naturze ludzkiej, musi wycisnąć na umyśle człowieka pewne chorobliwe piętno, które na zewnątrz objawia się zwykle jednostronnością pojęć, jeżeli nie mizantropią lub co zwyklesza zatwardziałym egoizmem. Wychowywać w ten sposób przyszłych nauczycieli ludu byłoby istotnie błędem nie do darowania. Ale w internacie klauzury takiej nie będzie a nawet być nie może. Wszakże wychowañcy internatu pięć godzin dziennie muszą przepędzać poza zakładem, w seminaryum nauczycielskiem, a cały czas wielkich feryj gdziekolwiek zechcą, tylko nie w zakładzie, który przez ten czas będzie dla uczniów zamknięty. Więc w zupełnem odcieciu od świata już z tych dwóch powodów zgoła mowy być nie może. A w czasie zwykłym, w porze przebywania w internacie, wolność wychodzenia ograniczoną będzie tylko o tyle, o ile ograniczoną jest ona w rodzinie dla wyrostków, zostających pod opieką dbałego o ich wychowanie ojca rodziny. Jak dziecko nie może wychodzić z domu wtedy i tam, kiedy i dokąd mu się podoba, tak samo wychowanie internatu bez wiedzy i pozwolenia regensa nigdzie wydalie się nie będzie mógł. Ale to pozwolenie udzielanem będzie zawsze, ilekroć ważna przeszkoda nie stanie temu w drodze.

Regens internatu będzie miał pod tym względem wyraźne wskazówki tak w instrukcyi jak i we własnym rozsądku i pedagogicznem doświadczeniu. Będą więc mieli wychowañcy dość sposobności stykać się ze światem a odciecią im będzie jedynie możność wchodzenia w kontrakt ze sferami i osobami, któreby mogły wywrzeć wpływ niekorzystny na ich wychowanie.

Dalszy zarzut o szkodliwym wpływie internatu na rozwój samodzielnych charakterów uzasadniają zwykle tém że wychowañcy będąc zniewoleni we wszystkich swych czynnościach stosować się do przepisów porządku domowego, zatracają w końcu w sobie poczucie własnej woli i stają się ślepem w ręku swych przełożonych narzędziem. Niezawodnie, wola młodego człowieka będzie w internacie znacznie ograniczoną, ale czy rozwój samodzielnego charakteru wymaga, aby młodzieńcowi zostawioną była swoboda dawania folgi swym chwilowym skłonnościom? Mniemamy, że żaden pedagog zdania tego nie podpisze, a każdy zgodzi się z nami, że ograniczenie woli do pewnego stopnia koniecznym jest przy wychowaniu warunkiem i że bez takiego ograniczenia niemożliwym jest wychowanie. Porządek domowy w internacie ograniczać będzie zresztą wolę wychowanców tylko o tyle, ile do celów wychowania niezbędnie potrzeba. A chociażby nawet poszedł cokolwiek dalej, zawsze to jeszcze mniej szkodliwym będzie, niż zupełna swoboda kandydata, zostawionego samemu sobie, swoboda, która u młodzieży tego wieku i wykształcenia równa się bezkarnej samowoli a raczej swawoli. Jeżeli co, to właśnie rozumne ograniczenie woli indywidualnej, poddanie jej jakiejś wyższej woli wyrabia charakter, wytwarza ów hart duszy tak potrzebny nauczycielowi w jego zawodzie, a posłuszeństwo, bez którego nikt się rozkazywać nie nauczy, nie po-

niza, ale podnosi moralnie młodzieńca ucząc go abnegacyi i poskramiania zachceń, nie zawsze go dziwych.

Ostatni zarzut, że internaty mają być szkołą dla hipokrytów, służalców i delatorów wytłumaczyć sobie można tylko uprzedzeniem do tych instytucyj a priori powziętem, bynajmniej jednak nieuzasadnionem. Zapewne, że internat źle kierowany może stać się rozsądnikiem nie tylko tych ale gorszych jeszcze wad i występków, ale cóż uprawnia do przypuszczenia, że internat będzie źle kierowanym? — że ludzie stojący na jego czele zamiast umoralniać, demoralizować będą młodzież? Hipokryzja i pokrewne, jej wady tam tylko wystąpić i zakorzenie się mogą, gdzie panuje pedantyczna surowość i rygor przekraczający granice wskazane nieodzowną potrzebą, gdzie przełożeni postępowaniem taktownem i sprawiedliwem, nie umieją pozyskać sobie serc wychowawców. Jestto więc po prostu kwestya osobistych kwalifikacyj regensa, a nie możemy przecież przypuszczać, aby w kraju naszym nie znalazł się mąż, któremu by bez podobnych obaw wychowanie młodzieży powierzyć można.

Na dnie wszystkich tych i tym podobnych zarzutów leży zwykle myśl, nie zawsze otwarcie wypowiedana, jakoby internaty nie dały się pogodzić z duchem czasu.

Otóż uprzedzenie, jakoby internaty z duchem czasu pogodzić się nie dały, zostało już gdzie-indziej szczęśliwie pokonane, bo nawet kraje, które z duchem czasu wiele, może za wiele liczyć się zwykły, zakładają teraz internaty bez obawy o popełnienie herezyi. Wszakże, aby przytoczyć przykład dość wymowny, sejm dolno-austryjacki na posiedzeniu z dnia 7. grudnia 1872 a zatem w czasie, gdy era nowoczesnego liberalizmu była w pełni swego rozkwitu, uchwalił założyć internat dla kandydatów nauczycielskich w St. Pölten, a uchwała zapadła na wniosek jeonego z koryfeuszów liberalizmu prof. Dra Edwarda Suessa. Widocznie wzięło tedy górę przekonanie, że nie może być sprzecznem z duchem czasu, co wiedzie najprostszą drogą do celu przez ten duch czasu wskazanego, do rozpowszechnienia i podniesienia oświaty ludowej.

Oto motywa, które i nas skłaniają do przemawiania za wychowaniem kandydatów nauczycielskich w internatach. Gdy jednak z jednej strony zbyt wielki ciężar spadłby na kraj, gdyby wszystkim w ogóle kandydatom nauczycielskim chciało dać wychowanie kosztem funduszu krajowego, gdy zresztą ten sposób wychowania jako rzecz nowa potrzebuje dopiero zdobyć sobie prawo obywatelstwa w naszym kraju, przeto zgodnie z wnioskiem posła Pawła Popiela i komisji edukacyjnej proponujemy utworzenie na teraz jednego internatu na próbę przy seminarjum nauczycielskiem we Lwowie.

Przystępujemy teraz do drugiej zasadniczej kwestyi a to, czyli internat ma mieć cechę wyznaniową lub nie. Kwestya to drażliwa, ale gdy już w Wys. Sejmie poruszona została, więc rozprawić się z nią potrzeba.

Celem internatu, który ma być założony jest przedewszystkiem wychowanie przyszłych nauczycieli dla ludu głównie wiejskiego. Lud wiejski w naszym kraju jest, rzec można, bez wyjątku chrześcijańsko-katolicki i przejęty duchem pozytywnej wiary. Owóż wychowanie nauczycieli tego ludu musi być opartem na zasadach wiary chrześcijańskiej, jeżeli przyszły nauczyciel ma umieć trafić w ton tego ludu, jeżeli ma potrafić przemawiać do jego przekonania i być przezeń zrozumianym. Celu tego nie możnaby osiągnąć, jeżeliby internatowi odebrano cechę wyłącznie chrześcijańską, przyjmując doń także kandydatów niechrześcijańskiego wyznania. Jednolitość kierunku wychowania, duch zakładu musiałby uciepnieć na tem. W szkole rzecz inna, ta może nie mieć cechy wyznaniowej, bo głównem jej zadaniem jest nauka. Szkoła sposobi młodzież do rozmaitych zawodów, uczniowie spędzają w niej kilka godzin i wracają napowrót do swych ognisk rodzinnych, gdzie każdy odnajduje znowu tradycje i zwyczaje, ducha swego wyznania. Wychowawcom internatu zakład ten ma zastąpić rodzinę. Mająż wróciwszy z niewyznaniowej szkoły znaleźć się znowu w niewyznaniowym przybytku? Musiałoby to w końcu wyrodzić pewien indyferentyzm religijny, którego

**Kwestya
wyznaniowości inter-
natu.**

właśnie unikać należy. Społeczeństwo nasze nie zna jeszcze na szczęście bezwyznaniowej rodziny w tém znaczeniu, żeby pojedynczy jej członkowie do różnych należeli wyznań. Stosunki takie, które w Ameryce przy odmiennych z gruntu warunkach uchodzić mogą za normalne, u nas słuszenie uważane są zawsze jeszcze za coś potwornego. A równie potworném byłoby przypuszczenie, że obojętném jest dla wychowania naszego ludu, czy nauczyciele jego przejęci będą duchem pozytywną wiary, czyli indyferentyzmem religijnym.

Wychowanie moralne nie oparte na zasadach religii jest zdaniem naszym niemożliwe, dlatego musimy się domagać, aby religia była podstawą wychowania przyszłych nauczycieli ludu, a to religia chrześcijańska, tak jak lud ten jest u nas na wskróś chrześcijańskim.

Tak przedstawia się rzecz ze strony moralnej. A co do strony materyalnej jakież kłopoty miałyby zarząd internatu z wychowancami różnych wyznań, z których jedni święciliby sabat a drudzy niedzielę, z których jedni uważaliby krucyfiks, zdobiący ściany sal, za godło zbawienia, drudzy zaś odwrzazaliby się od niego z niechęcią, z których jedni odbywaliby praktyki religijne, przeszkadzające drugim, a nawet pobudzające ich może do śmiechu. Nie należy zapominać także, że wychowanci izraeliocy mieliby prawo domagać się koszernej diety a w pewnych okresach zupełnie odrębnego ze względu na rytualne przepisy musieliby dopominać się jadła (święto Paschy). Trzeba by prowadzić w internacie dwie kuchnie i w ogóle przeprowadzić w zakładzie pewien rozdział, co musiałoby doprowadzić tylko do zaostrzenia antagonizmu wyznaniowego, zamiast złagodzić istniejące różnice. Niedogności te byłyby tém przykrzejsze, że ostatecznie cały ten ambaras ponosiłoby wypadało dla bardzo a bardzo nieznacznej liczby wyznawców starego zakonu, którzy w internacie znaleźby mogli umieszczenie.

Według dat urzędowych udzielonych Wydziałowi krajowemu przez Dyrekcję c. k. seminarjum nauczycielskiego we Lwowie, było w tém seminarjum od czasu jego utworzenia t. j. od roku 1870 aż do roku 1880 włącznie, na ogólną cyfrę 1171 uczniów tylko 54 zapisanych uczniów izraelickiego wyznania a więc zaledwie $4\frac{7}{11}\%$. Zastosowując ten procent do liczby wychowanców w internacie t. j. do liczby 60, wypadnie, że w internacie znalazłoby umieszczenie prawdopodobnie 3 tylko izraelitów. dla których cały ten w wewnętrznych stosunkach internatu zamęt wprowadzaćby trzeba. Pomijając już względy zasadnicze prosty rozum musi tego odradzać.

Ale powiedziano, że stosunki mogą się zmienić, że z czasem większa, liczba izraelickiej młodzieży może się garnąć do seminarjum nauczycielskiego, więc nie należy zagradzać jej drogi do korzystania z dobrodziejstwa internatu. Mówiąc otwarcie, nie przypuszczamy znacznej zmiany w dzisiejszych stosunkach, bo podzielamy zdanie wyrażone już podczas dyskusji 10. lipca 1880 przez szanownego wnioskodawcę, że sfera nauczycielstwa ludowego mianowicie po wsiach w praktyce nie jest dostępna dla żydowskiego żywiołu, a nawet nieodpowiadająca jego usposobieniu, z natury rwaćmu się do działania na szerszej arenie i szukającemu zajęć więcej lukratywnych. Jeżeliby jednak zmieniły się stosunki tak radykalnie i tak niespodzianie, żeby z jednej strony żywioł izraelicki widział dla siebie w nauczycielstwie ludowém powołanie dostępne i pożądane, a z drugiej strony znikły wszelkie uzasadnione obawy, to sądzimy, że reprezentacya kraju pospieszyłaby założyć internat dla kandydatów izraelickich, zawsze jednak zdaniem naszym, musiałby to być internat wyznaniowy, innego bowiem nie możemy sobie wyobrazić.

Z tych powodów oświadczamy się za utworzeniem internatu wyznaniowego dla kandydatów nauczycielskich religii chrześcijańsko-katolickiej bez różnicy obrządku.

Zestawiając w załączonym ./ projekcie statutu główne zasady organizacyi internatu, mamy dla bliższego objaśnienia zawartych w nim postanowień, przytoczyć, co następuje:

W internacie krajowym ma zgodnie z wnioskiem posła Pawła Popiela znaleźć bezpłatne umieszczenie 60 kandydatów nauczycielskich to jest mniej więcej po 20 z każdego kursu seminarzyckiego. Jako wiek normalny przy przyjęciu ustanowiono 18ty rok życia, aby zapobiedz zbyt wielkiej różnicy wieku między wychowancami, która utrudniałaby prowadzenie zakładu. W seminarjach nauczycielskich bowiem zdarzają się nie rzadko kandydaci, znacznie zaawansowani w latach

którzy spróbowawszy przedtém bez sukcesu rozmaitych zawodów, dopiero w hraku czegoś korzystniejszego zdecydowali się w końcu oddać się nauczycielstwu. Tacy weterani byłiby niestosownym żywiołem w zakładzie.

Internat da wychowañcom całe zaopatrzenie z wyjątkiem ubrania i bielizny, które sami sprawić sobie muszą. Postanowienie to wypłynęło nie z samych tylko względów na koszt, ważniejszą pobudką było, aby wychowañcy nie przyzwyczaili się we wszystkim spuszczać na fundusz publiczny lecz także i sami pamiętali o zaspokojeniu przynajmniej pewnej części swych potrzeb.

Kuchnia w zakładzie nie może zdaniem naszym pod żadnym warunkiem być oddawaną w przedsiębiorstwo, lecz winna być koniecznie prowadzoną we własnym zarządzie. Jadło, choć proste, musi być zdrowe i dostateczne, nie bowiem szkodliwszego w zakładach publicznych, jak niedostateczność pożywienia, która nie tylko źle oddziaływa na zdrowie młodzieży, ale wywołuje także usposobienie kłótlive i nie karne. Młody człowiek, który nie dojadł, nie odpowiada za zachwalstwo i niecierpliwość, a czasem za użycie trunku, którym głód zaspokaja.

Ponieważ internat będzie instytucją utrzymywaną z funduszu krajowego, zastrzega statut najważniejsze prawo przyjmowania i oddalania tak przełożonych jak i wychowañców zakładu — Wydziałowi krajowemu, jako organowi wykonawczemu reprezentacyi kraju. Pod zwierzchnictwem i kontrolą Wydziału krajowego zarządzać będzie internatem regens, którym może być tak dobrze osoba świecka jak duchowna, któregokolwiek obrządku katolickiego, jeżeli tylko posiadać będzie odpowiednie kwalifikacye. Pod względem dydaktycznym kwalifikacya regensa powinna stać na równi co najmniej z kwalifikacyą wymaganą od nauczycieli szkół wydziałowych. Nierównie jednak ważniejszą będzie kwalifikacya regensa pod względem pedagogiczno-wychowawczym. Winien on obok gruntownego wykształcenia teoretycznego i praktycznego w tym kierunku posiadać nadto osobiste przymioty, któreby pozwalały z całym spokojem złożyć w jego ręce wychowanie przyszłych nauczycieli ludu. Winien on mieć świadomość ważności swego powołania, poświęcić mu się z zapalem i zaparciem siebie w przekonaniu, że nie może być Bogu miłszj a przed ludźmi zaszczytniojszj służby. Kto w przekonaniu, w zasadach, w charakterze a nawet w temperamencie tego usposobienia nie ma, ten nie może odpowiedzieć tak trudnemu powołaniu. Władza regensa w internacie będzie równie rozległą, jak jego odpowiedzialność. W stosunku do wychowañców służby będzie on miał atrybucye ojca rodziny — w granicach oznaczonych instrukcyą i regulaminem, które wyda Wydział krajowy.

Regensa wyręczać i zastępować będzie w internacie wiceregens, którym będzie ukwalifikowany nauczyciel szkół ludowych, z czasem były wychowawiec internatu. Wiceregens jak najczęściej, choćby co rok zmieniać się powinien.

Wielką wagę przykładą Wydział krajowy do postanowienia statutu, że regens internatu powinien być w ciągłej styczności z dyrektorem seminaryum nauczycielskiego. Jestto koniecznym raz dlatego, że konwiktorowie pobierać będą naukę wspólnie z innymi uczniami seminaryum, a więc regens musi z natury rzeczy zostawać w ciągłej relacyi z kierownikiem tego zakładu i znosić się z nim co do usposobienia, pracowitości, regularnego uczęszczania na naukę, przygotowywania lekcyj i zadań; — a powtóre, że bacznie przestrzegać winien, aby między externistami a internistami nie wywiązał się szkodliwy antagonizm.

Ponieważ konwiktorowie pobierać będą nauki wspólnie z innymi uczniami seminaryum nauczycielskiego, nie zachodzi potrzeba osobnych kursów w zakładzie. Jeżeli jednak regens uzna czy to dla niektórych uczniów, czy téż dla ogółu potrzebę dopełniającego wykładu domowego, służyć mu będzie prawo urządzenia lekcyj w internacie dawanych bądź przez niego samego bądź przez wiceregensa, a to bez wszelkiego wynagrodzenia. Nauka muzyki i śpiewu ma stanowić jeden z ważniejszych środków wykształcenia kandydatów nauczycielskich. Będzie ona udzielaną przez specjalnych nauczycieli za osobnym wynagrodzeniem w oznaczonych przez regensa godzinach i na instrumentach, których zakład dostarczy. Nacisk, jaki się tu kładzie na muzykę odpowiada cywilizacyjnemu znaczeniu, jakie ona w kształceniu ludzkości posiada. Tém zaś ważniejszą jest dla

naszego ludu, że coraz bardziej w nim obumięra. Nauczyciel obznajomiony ze śpiewem i grą na instrumencie potrafi dać zpiewowi ludowemu ową metodę, która go usposobi i do śpiewu w kościele i do choralnego śpiewu, z którym tak rzadko u nas spotkać się można. Nadto nauczyciel ludowy będzie mógł szczerze dochody swoje pomnożyć daniem lekcyj muzyki, jak to się dzieje w Niemczech bez najmniejszego dla jego godności uszczerbku. Przepisując odbywanie praktyk religijnych, które w regulaminie bliżej oznaczone zostaną, statut zaznacza tylko wyraźnie, że w internacie panować powinien duch pozytywnej wiary. Do roztropności regensa należyć będzie, aby praktyki, oddając świadectwo prawdzie, podnosząc ducha i wzmacniając moralne poczucie, nie przechodziły w cześć formę. Dlatego czuwając nad tem, aby nie opuszczano ćwiczeń duchownych, które jak są skutkiem tak i świadectwem wiary, a duszę ze Stwórcą łączą, będzie rzeczą regensa nie dopuścić przeładowania praktykami, które przedłużone, nużąc uwagę, mogą wprost przeciwny na serce i umysł wyrzucić skutek. Modlitwa nie mierzy się czasem; słusznie karność czyni ją obowiązkową, ale przedrażnienie mogłoby łatwo wywołać obojętność, jeżeli nie co gorsza, udanie zewnętrznej formy.

Co się wreszcie tyczy posług w internacie przez wychowawców wykonać się mających, te ograniczać się będą do takich robót, które bynajmniej ujmy godności kandydatów nauczycielskich nie przynosząc, zaprawiać ich będą do dawania sobie rady w domowym gospodarstwie, a z drugiej strony ćwiczyć w zajęciach, których tylko praktyka nauczyć może. Do pierwszych liczą się roboty około utrzymania czystości i porządku w domu, i około swego ubraoia, do drugich roboty w ogrodzie i sadzie, jeżeli te przy internacie mieć będzie można. Wszystkie cięższe roboty i posługi spełniać będzie służba zakładu.

Część druga.

Koszta założenia i utrzymania.

Przystępując do ułożenia preliminarzy i kosztorysów dla nowo powstać mającej instytucji nie spuszczałyśmy ani na chwilę z oka konieczności liczenia się ze stanem funduszu krajowego. Ztąd też wszystkie pozycje preliminarzowe są z wszelką możliwą oszczędnością, jak o tem rzut oka na poniżej zestawione cyfry z łatwością przekona. Jeżeli mimo to ogólna cyfra wydatku wypadła stosunkowo dość wysoko, to przyczyny tego szukać należy z jednej strony w samych rozmiarach zakładu, z drugiej zaś w wysokich cenach pomieszkania i żywności w mieście Lwowie. Pomijając koszta założenia, które z pewnością zawierają minimalne cyfry przechodzimy wprost do kosztów utrzymania, pragnąc dać objaśnienia do niektórych najważniejszych pozycji.

Co się tyczy najprzód pomieszczenia zakładu, to preliminarz nasz trzymał się przeciętnych cen pokojów, praktykowanych we Lwowie. Liczba 18 pokojów dla wychowawców nie wyda się za wysoką, jeżeli się uwzględni, że mieści się w niej 10 sypialni t. j. jedna na 6 wychowawców. Oszczędność tutaj nie wydała nam się wskazaną, bo wiadomo powszechnie jak szkodliwy wpływ wywierają na zdrowie młodzieży zbyt gęsto obsadzone sypialnie. Dla regensa musieliśmy preliminarzować 3 pokoje z przedpokojem i kuchnią, raz dlatego, że w lepszym cokolwiek mieszkaniu znajdzie poniekąd indemnizację za szczerze wynagrodzenie pieniężne, powtóre zaś, że nie wydawało nam się wskazanem stawiać warunek, aby regens był koniecznie bezżennym!

Co do wiktów, ten liczyliśmy po 50 ct. dziennie dla każdego wychowawcy przez 320 dni w roku, albowiem internat przez czas wielkich wakacyj, które trwają dni 45 będzie dla wychowawców zamkniętym. Kwota 50 ct. dziennie na osobę jest pewnie umiarkowaną, jeżeli się ją porówna z kwotami praktykowanymi w innych podobnych zakładach. I tak n. p. w duchownym seminaryum obrz. łać, we Lwowie przypada dziennie za wikt na głowę kwota 65 ct., w takimże seminaryum obrz. gr. kat. kwota 63 ct. a. w. My mogliśmy preliminarzować niższą kwotę dlatego,

że kuchnia zakładowa prowadzić się będzie we własnym zarządzie, a więc zysk przedsiębiorcy odpada.

Do płac etatowych nie mamy żadnej uwagi prócz téj, że radzibyśmy, aby okazały się wystarczającymi. Służbę internatu mogliśmy prelimitować tak nieliczną jedynie ze względu na to, że wielką część posług domowych wychowawcy sami sobie spełniać będą musieli. Zamierzamy w regulaminie zaprowadzić w internacie instytucję seniorów, wybieranych przez regensa z pomiędzy stateczniejszych i w ogóle kwalifikujących się do tego uczniów. Ci seniorowie będą mieli bezpośredni nadzór każdy nad pewną liczbą wychowawców tudzież nad pewną wskazaną sobie częścią lokalności zakładu. Dla nich to jak i w ogóle dla pilniejszych i wzorowo prowadzących się wychowawców proponujemy dla zachęty gratyfikacyę, prelimitując rocznie 300 zł. t. j. przeciętnie po 5 zł. na głowę. Z pozycyi téj jakoteż z pozycyi „Nieprzewidziane“ opędzane będą także n. p. wydatki na podróż na ferye, gdyby rodzina wychowawca kosztów tych pokryć nie była w stanie.

Po tych wyjaśnieniach przystępujemy do cyfrowego zestawienia kosztów, które oczywiście są tylko apromytywne:

A. Koszta założenia.

I. Koszta ewentualnej adaptacji.

pomieszkania . . . . . 500 zł.

II. Meble.

1) w sypialniach:

60 łóżek żelaznych á 12 zł.	720 zł.
60 szafek na rzeczy sosnowych lakierowanych á 12 zł.	720 „
60 krzeseł dębowych pełnych á 1 zł. 20 ct.	72 „
60 stolików nocnych oraz umywalń á 6 zł.	360 „
Razem	1872 zł.

2) w jadalniach:

4 wielkie stoły sosnowe lakierowane z dębowymi nogami á 15 zł.	60 zł.
60 krzeseł po 1 zł. 20 ct.	72 „
Razem	132 zł.

3) w pokojach do nauki:

45 stołów z szufladkami sosnowych lakierowanych z dębowymi nogami, á 10 zł.	150 zł.
60 krzeseł po 1 zł. 20 ct.	72 „
4 szafy szklane, sosnowe lakierowane na przechowanie wspólnych przyborów naukowych, á 22 zł.	88 „
Szaragi na 60 kołków sosnowe, lakierowane	60 „
Razem	370 zł.
	<u>2374 zł.</u>

III. Pościel:

60 sienników po 3 zł. 50 ct.	210 złr.
60 koców po 6 zł.	360 „
60 poduszek pierzanych bez powłok po 5 zł.	300 „
120 prześcieradeł do koców po 1 zł. 20 ct.	180 „
120 poszewek na poduszki po 1 zł. 20 ct.	144 „
Razem	1374 zł.

IV. R ó ż n e.

60 mis blaszanych do mycia po 1 zł.	60	zł.
20 konewek blaszanych do wody a 1 zł. 20 ct.	24	"
8 konewek drewnianach a 40 ct.	3	20 ct.
15 krafek po 40 ct.	6	"
60 szklanek po 10 ct.	6	"
15 spluwaczek sosnowych po 1 zł.	15	"
30 lamp wiszących a 3 zł. 50 ct.	105	"
1 dzwonek	5	"
12 rogózek po 50 ct.	6	"
Cerata na stoły jadalne.	40	"
120 serwet	60	"
60 par sztućców	120	"
Przybory do nauki	600	"
Instrumenta do muzyki	50	"
Na złożenie biblioteki	100	"
	Razem	1200 zł. 20 ct.
	Ogółem przeto	5448 zł. 20 ct.
a z doliczeniem na nieprzewidziane 10%		545 " "
	Razem	5993 " 20 "

czyli w zaokrągleniu 6000 zł. w. a. to jest po 100 zł. w. a. na jednego ucznia.

B. Koszta utrzymania.

I. Pomieszkanie.

1) Pomieszkanie dla Regensa 3 pokoje z przedpokojem i kuchnią	500	zł.
2) Pomieszkanie dla wiceregensa 2 pokoje	300	"
3) pomieszkanie dla 60 uczniów:		
a) sypialnie, 10 pokoiów po 100 zł.	1000	"
b) jadalnie, 2 duże pokoje po 200 zł.	400	"
c) do nauki 6 pokoiów po 150 zł.	900	"
4) dla gospodyni jeden pokój	100	"
5) dla odźwiernego i 2 stróżów, 3 izby po 50 zł.	150	"
6) Magazyn bielizny	100	"
7) Spiżarnia	150	"
8) Sala gimnastyczna	200	"
9) Infirmerya	200	"
10) Kuchnia	150	"
	Suma rnbryki I	4150 złr.

II. O p a ł.

30 pieców pieców po 7 metr. kwadr. a 3 zł. 50 ct. w zaokrągleniu . 400 zł.

III. Oświetlenie . . . . . 200 zł.

IV. W i k t.

1) Dla regensa po 80 ct. dziennie	300	zł.
2) Dla wiceregensa " " " "	300	"

3) Dla gospodyni po 50 ct.	180 zł.
4) Dla 2 dziewczek do kuchni po 25 ct.	180 "
5) Dla odzwiernego i dwóch stróżów po 50 ct.	540 "
6) Dla 60 wychowalców po 50 ct. dziennie na dni 320	9600 "
Suma rubryki	11.100 zł.

V. Płace etatowe.

1) Regens	600 zł.
2) Wiceregens	300 "
3) Odzwierny	180 "
4) 2 stróżów po 120 zł.	240 "
5) Gospodyni	180 "
6) Dwie dziewczki do kuchni po 60 złr.	120 "
7) Nauczyciele muzyki i śpiewu po 300 zł.	600 "
Suma rubryki	2220 zł.

VI. Rozmaite.

1) uzupełnienie przyborów do nauki	100 zł.
2) uzupełnienie biblioteki	100 "
3) odnawianie bielizny i pościeli 25% kosztów pierwotnych	150 "
4) utrzymanie sprzętów i inwentarza po 3 zł. na głowę	180 "
5) Pranie od głowy 8 zł.	480 "
6) Lekarz i lekarstwa	150 "
7) gratyfikacje i zasiłki	300 "
8) nieprzewidziane	300 "
Suma rubryki	1760 zł.

Ogółem kosztu utrzymania rocznie . . . 19830 zł.

czyli w zaokrągleniu 20.000 zł. w. a., t. j. po 333 zł. na jednego wychowanka.

Gdy zaś wraz z utworzeniem internatu odpadnie samo przez się potrzeba udzielania uczniom seminaryum nauczycielskiego męskiego we Lwowie stypendyów i zasiłków, które w roku szkolnym 1880/81 wynosiły 3415 zł. przeto utworzenie internatu obciąży corocznie budżet krajowy nadwyżką wydatku w kwocie 16.585 zł. w. a.

Ponieważ jednak wskutek późnego zebrania się Wys. Sejmu w tym roku, internat na najbliższy rok szkolny urządzony już być nie może i dopiero z początkiem roku szkolnego 1882/83 w życie wejść ma, przeto suma 30.000 zł. w. a. wstawiana przez Wys. Sejm corocznie do budżetu krajowego na stypendya i wsparcia dla uczniów c. k. seminaryów nauczycielskich, nie może już w budżecie na rok 1882 być zmniejszoną o całą kwotę, jaka w poprzednim roku szkolnym 1880/81 dla uczniów c. k. seminaryum nauczycielskiego we Lwowie na stypendya i wsparcia rozdana została, tj. o kwotę 3415 zł. w. a. W budżecie na rok 1882 można okroić sumę 30.000 zł. tylko o część kwoty 3315 zł. wypadającą za 4 ostatnie miesiące roku 1882. A gdy stypendya i wsparcia wypłacane bywają w 10 ratach miesięcznych, odpowiadających 10 miesiącom roku szkolnego, przeto odpadną z budżetu na r. 1882 $\frac{4}{10}$ części kwoty 3415 zł. t. j. 1366 zł. 20 ct. Wstawić przeto wypadnie do budżetu krajowego na rok 1882 na stypendya i zasiłki dla uczniów seminaryów nauczycielskich w kraju 30.000 zł., mniej 1366 zł., czyli 28.633 zł. 80 ct.

Po téj nawiasowej uwadze, formułujemy wnioski nasze w sprawie internatu, jak następuje:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Z początkiem roku szkolnego 1882/83 ma być założony we Lwowie internat dla uczniów c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego we Lwowie;

- 2) Internat ten utworzony będzie na razie dla 60 uczniów religii chrześcijańskiej wszystkich trzech obrządków katolickich, i utrzymywany będzie kosztem funduszu krajowego;
- 3) Na pierwsze urządzenie tego internatu wyznacza się suma 6000 zł. w. a., zaś na jego utrzymanie rocznie suma 20.000 zł. w. a.
- 4) Wstawia się do budżetu na rok 1882, a to:
a) na pierwsze urządzenie internatu	.	.	6000 zł.
b) na utrzymanie za 4 miesiące 1882	.	.	6666 „ 66 ct,
- 5) Uchwala się obok załączony statut dla internatu;
- 6) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby internat ten wprowadził w życie i wydał potrzebne instrukcje i regulaminy.“

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 26 lipca 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego

Oktaw z Siemaszowy Pietruski w. r.
Sprawozdawca.

Projekt statutu

internatu krajowego dla uczniów c. k. Seminarium nauczycielskiego we Lwowie.

- §. 1. Internat krajowy Lwowski ma na celu ułatwić młodzieży kształcącej się w c. k. seminarium nauczycielskim męskim we Lwowie przygotowanie się do zawodu nauczycielskiego i przychodzić w pomoc temuż c. k. seminarium pod względem jej wychowania.
- §. 2. Do internatu krajowego we Lwowie, mogą być przyjęci tylko tacy uczniowie, którzy do c. k. seminarium nauczycielskiego męskiego we Lwowie przyjęci zostali, przedłożą świadectwo zdrowia i szczepionej ospy, świadectwa szkolne a przynajmniej świadectwo z ostatniego półrocza szkolnego i poręczenie rodziców lub opiekunów, iż władzę swoją pod względem wychowania przeleweją na zakład, obowiązują się do odebrania wychowanka, gdyby z zakładu był wydalonym, i że wychowaniec, który w zakładzie wychowanie ukończył, albo wysłuży sześć lat jako nauczyciel w szkole ludowej w naszym kraju, albo też zwróci zakładowi kosztą wychowania.
- §. 3. Nie może być przyjętym do zakładu, kto przekroczył 18 rok życia.
- §. 4. Pierwszeństwo do przyjęcia mają ci, którzy wykazują najlepszy postęp w naukach przy chwalebnych obyczajach i są stosunkowo najubożsi.
- §. 5. Prawo przyjęcia i wydalenia wychowanków przysługuje Wydziałowi krajowemu. Wystąpienie z c. k. seminarium nauczycielskiego pociąga za sobą konieczne opuszczenie zakładu.
- §. 6. Krajowy internat zapewnia wychowankom mieszkanie, pożywienie, opał, światło, pranie, łóżko z pościelą i przybory do nauki.

W razie potrzeby udzielane będą w internacie uzupełniające wiadomości.

Muzyka, śpiew i gimnastyka, uczone będą przez osobnych nauczycieli. Uczniowie uznani za niezdolnych do muzyki, będą od tej nauki uwolnieni. Instrumentów do muzyki i przyrządów do gimnastyki, dostarczy zakład.

- §. 7. Uczniowie obowiązani są do praktyk religijnych, które regulaminem oznaczone zostaną.
  - §. 8. Regulamin oznaczy również, do których posług w zakładzie uczniowie użyć mają.
  - §. 9. Najwyższą władzą dla internatu krajowego jest Wydział krajowy. Pod jego zwierzchnictwem i kontrolą, zarządza zakładem regens przy pomocy wiceregensa w granicach oznaczonych regulaminem i instrukcjami, przez Wydział krajowy wydać się mającemi.
  - §. 10. Przez czas wielkich feryj seminaryum nauczycielskiego męskiego, internat będzie zamknięty.
-

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wniosku posła Tyszkowskiego w przedmiocie ograniczenia poboru kopytkowego.

Wysoki Sejmie!

Poseł Tyszkowski wniósł na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 20. lipca 1880 r. projekt następującej uchwały:

„Na publicznych drogach komunikacyjnych, przechodzących przez miasta, nie wolno pobierać przy rogatkach miejskich kopytkowego, targowego i t. p. opłat, przeznaczonych na utrzymanie ulic i placów miejskich lub na inne miejscowe cele, od zaprzęgów, tylko przejeżdżających przez miasto.“

„Opłacane w takim razie przy wjeździe do miasta myto, o ile nie jest przeznaczone na koszt utrzymania drogi lub mostów, użytych przez jadącego (w myśl dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 18. grudnia 1841 L. 38372 i reskryptu min. handlu z dnia 12. grudnia 1856 L. 31121) ma być zwracane przy wyjeździe przez rogatkę z przeciwnej strony miasta znajdującą się, jeżeli wyjazd nastąpi nie później jak w godzinę po wjeździe. Ku temu celowi służyć mają zaprowadzone odpowiednie kartki mytnicze“.

Uchwałą z dnia 21. lipca 1880 r. przekazał Wysoki Sejm powyższy wniosek Wydziałowi krajowemu do zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej.

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy przedkłada następujące sprawozdanie:

Wnioskodawca żąda, ażeby od zaprzęgów przejeżdżających tylko przez miasto nie wolno było pobierać kopytkowego, targowego i t. p. opłat, opłacane zaś w takim razie przy wjeździe do miasta myto było zwracane, jeżeli nie jest przeznaczone na koszt utrzymania drogi lub mostów użytych przez jadącego i jeżeli wyjazd nastąpi nie później niż godzinę po wjeździe.

Wniosek swój opiera poseł Tyszkowski głównie na przypuszczeniu, że nie zachodzi żadna różnica pomiędzy zwykłym mytem a mytem kopytkowym lub opłatą targową i dla tego pragnie ażeby do tych opłat zastosowane były przepisy dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 18. grudnia 1841 L. 38.372 i reskryptu ministerstwa handlu z dnia 12go grudnia 1856 L. 31.121 normujące nadawanie prawa do poboru zwykłego myta prywatnego.

Nadawanie koncesyi na pobór kopytkowego, targowego i t. p. opłat opiera się atoli na innych zasadach i przypuszczeniach aniżeli ndzielenie koncesyi na pobór prywatnego myta drogowego, mostowego lub przewozowego, — gdy bowiem myto rzeczne wedle powołanego przez wnioskodawcę dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 18 grudnia 1841 r. służy na pokrycie kosztów budowy i utrzymania przedmiotu omyconego; prawo do poboru kopytkowego jak świadczą specjalne ustawy odnośne (D. u. i r. kr. z r. 1879 nr. 46, 47, i 48 tudzież z r. 1880 nr. 44 i 45) udziela się miastom dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pobieranie zaś targowego dozwolane bywa gminom, w myśl reskryptu ministeryalnego z dnia 29go września 1850 r. L. 22290 za wykonywanie policyi targowej.

Podzielając zresztą zapatrywanie wpływające z treści wniosku posła Tyszkowskiego, że kopytkowe jest rodzajem myta, Wydział krajowy zauważyć musi, że wnioskodawca opierający swój wniosek na rządowych rozporządzeniach mytniczych, które w tym wypadku zastosować się nie dadzą, pominął milczeniem właśnie to rozporządzenie, które przemawia przeciw jego wnioskowi, a mianowicie dekret kamer. nadwornej z dnia 6go grudnia 1822 (Zbiór ustaw prow. z r. 1823

nr. 19) wedle którego opłatę myta uiszczać należy przy wstąpieniu na roгатkę za każdym razem jadąc tam i napowrót bez względu, czyli się tego samego dnia przez roгатkę przejeżdżało i należytość mytniczą już raz zapłaciło.

Jeżeli takie postępowanie obowiązuje przy poborze myta zwykłego, to tém mniej dałoby się usprawiedliwić, ażeby zaprzęgi przejeżdżające przez roгатkę i miasto, a tém samem używające drogi, w obrębie miasta położonej, wolne były od opłaty myta kopytkowego choćby przebywały w mieście mniej niż godzinę.

Nie krótszy bowiem lub dłuższy pobyt w mieście, lecz fakt użycia drogi miejskiej i potrzeba ulżenia ciężarowi gminy, zmuszonej ponosić znaczne koszta na utrzymanie w dobrym stanie swych dróg, ulic i placów, uzasadnia prawo poboru kopytkowego i na tej podstawie opierają się wszystkie przez Wysoki Sejm w ostatnim czasie uchwalone koncesye na pobór kopytkowego.

Czas przebyty w mieście już z tego względu nie może być wzięty za sprawiedliwą podstawę do uiszczenia lub nieuiszczenia opłaty, że zaprzęgi, co do ładunku i ciężaru nie są równe i że częstokroć zaprzęg ładowny zniszczyć może drogę więcej w jednej godzinie aniżeli zaprzęg lekki w ciągu dnia całego.

To samo da się powiedzieć o opłatach targowych i t. p.

Krótki czas pobytu osób przybyłych na targ nie decyduje o większem lub mniejszem zużyciu drogi albo placu targowego, nie daje również miary interesu targowego tych, którzy do miasta przybyli, ani też nie zabezpiecza gminy od potrzeby wykonywania policji targowej.

Jeżeli myśl przewodnicząca wnioskowi p. Tyszkowskiego sprzeciwia się zasadom, na których oparte są koncesye na pobór kopytkowego, targowego i t. p. opłat, to z drugiej strony wykonanie tej myśli byłoby tak uciążliwe a kontrola nad czasem przebytem w mieście, zwłaszcza w dniu targowe połączona z tylu trudnościami, sporami i kosztami, że wniosek ten uważać należy w ogóle za niewykonalny.

W końcu dodać musimy, że gdyby wniosek p. Tyszkowskiego mógł być nawet wyjątkowo zastosowany, naraziłby miasta na szkody, a nie przyniósł by mieszkańcom wsi ulg zamierzonych.

Wedle wniosku tego myto opłacone przy wjeździe do miasta a przeznaczone na koszta utrzymania drogi lub mostów użytych nie byłoby zwracane przy wyjeździe, choćby pobyt w mieście trwał mniej niż godzinę.

Ponieważ jednak kopytkowe udzielane bywa nie ze względu na pewną drogę lub most pewien, lecz dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie wszystkich dróg i mostów w obrębie miasta położonych, z drugiej zaś strony dochód z kopytkowego obracany być winien w całości na cele drogowe a dochód z targowego i t. d. służy przeważnie na pokrycia kosztów policji targowej, przeto zamierzone uwolnienie od opłat wspomnianych ograniczyłoby się musiało chyba do bardzo nielicznych wyjątków i byłoby w ogóle złudne.

Z powyższych powodów Wydział krajowy nie może podzielać zapatrywania wyrażonego we wniosku na wstępie przytoczonym i uprasza :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

„Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem p. Tyszkowskiego o ograniczenie poboru kopytkowego, targowego i t. p. opłat“.

We Lwowie dnia 20 maja 1881.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy :

Dr. Mikołaj Zybkiewicz w. r.

Sprawozdawca :

Władysław hr. Badeni,
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1882.

WYSOKI SEJMIE!

Projekt budżetu krajowego na rok 1882. przedkłada Wydział krajowy pod **A.**
dołączając preliminarze specjalne, a mianowicie:

I. Fundusze i zakłady dotowane ze Skarbu krajowego.

Preliminarz funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu wraz z preliminarzami funduszu szkolnego krajowego, tudzież szkół rolniczych w Dublanach i w Czernichowie i folwarku dublańskiego . . . . . **B.**

Preliminarz szpitalu głównego we Lwowie — oddziału chorych i położnic . . . . . **C.**

„ zakładu obłąkanych w Kulparkowie . . . . . **D.**

„ funduszu podrzutków we Lwowie . . . . . **E.**

„ szpitalu Św. Łazarza w Krakowie, wszystkich czterech oddziałów . . . . . **F.**

„ funduszu policji krajowej . . . . . **G.**

II. Fundusze samoistne.

Preliminarz funduszu domestykalnego . . . . . **H.**

„ „ kultury krajowej . . . . . **I.**

„ „ stanowego sierot . . . . . **K.**

„ „ Al. hr. Stadnickiego . . . . . **L.**

„ „ weterynaryi . . . . . **M.**

„ „ pożyczki krajowej z roku 1873. . . . . **N.**

Do każdego preliminarza dodano wyjaśnienia, w których uzasadniono cyfrę każdej pozycji i przyczynę różnic okazujących się z porównania z budżetem roku 1881. Tutaj przedstawiamy jednak te różnice sumarycznie.

W funduszu krajowym w ściślejszym znaczeniu.

Ogólną sumę wydatków tego funduszu prelinujemy w kwocie	2,813.932 zł.
Na rok 1881. uchwalono	2,718.026 „
przeto na rok 1882. więcej o	95.906 zł.

a mianowicie:

W wydatkach.

W rubryce I. więcej o . . . . . 580 zł.
 ponieważ stosownie do większych rozmiarów nowego gmachu, sali sejmowej i przynależnych do tejże ubikacyj, potrzebna będzie większa ilość służby, oświetlenia, zapuszczania i czyszczenia podłóg, kurytarzy i t. p.

Do pozycyi 3. „Koszta druków“ czyni się uwagę, że uchwałą sejmową z dnia 22. Lipca 1880. polecono Wydziałowi krajowemu starać się o obniżenie wydatków na druki sejmowe i Wydziału krajowego. W tej sprawie przedkładamy osobne sprawozdanie do LW. 9581/1881, z którego się okazuje, że zaprowadzenie własnej drukarni spowodowałoby corocznie prawie dwa razy większy wydatek, aniżeli dotąd ponoszono; zaniechano przeto myśl urządzenia własnej drukarni, a zawarto umowę z trzema drukarniami o dostarczanie druków za cenę o 20% niższą, aniżeli dotąd płacono. Ponieważ preliminarz funduszu krajowego wydrukowano przed zawarciem tej umowy, a nadto gdy w roku 1880. zapłacono za druki sejmowe 17.002 zł. 57 ct., Wydział krajowy pozostawił w Rub. I. p. 3. prelinowaną dotąd kwotę 13.000 zł. bez zmniejszenia.

W rubryce II. mniej w ogóle o	873 zł.
ponieważ a) odpadła pozycya „Najmu pomieszkania“ w kwocie	5.863 zł.
b) przeniesiono do nowo utworzonej pozycyi (32.) płacę frotera	1.000 „
c) zmniejszono wydatek na opał dla dyrektora i portyera	7 „
d) opuszczono jednorazowe datki dla sierot po Iwanickim i dla Łopuszańskiej	248 „
<u>Razem mniej o . . . . .</u>	<u>7.118 zł.</u>

Natomiast zwiększono:

a) dodatki pięcioletnie dla urzędników o	1.490 zł.
b) remuneracye dla tłumaczy	505 „
c) potrzeby kancelaryjne	1.300 „
i utworzono nową pozycyę (32.)	
d) konserwacyę i utrzymanie czystości w gmachu własnym, w której się mieści opuszczone powyżej wynagrodzenie frotera w kwocie 1.000 zł.	2.950 „
<u>Razem . . . . .</u>	<u>6.245 zł.</u>
przeto w ogóle mniej jak wyżej o	873 „
Do przeniesienia	580 zł.
	873 zł.

Z przeniesienia . . .

580 zł.

873 zł.

Do pozycyi 31. lit d. „Papier do druków, druk ksiąg i wzorów“ czyni się tę samą uwagę, jak przy rubryce I. p. 3. co do umniejszenia wydatków na druki, dodając, że zapłacono za druki Wydziału krajowego w roku 1877. 2.716 zł., w roku 1878. 2.314 zł., w roku 1879. 1.876 zł., a w roku 1880. 2.096 zł. 50 ct., przeto na rok 1882. prelinuje się 2.300 zł. Dalej zauważa się, że z tej rubryki przy pozycjach 17—23. wydaje się corocznie sześć do siedmiu tysięcy zł. jako zaliczki na płace urzędnikom, które następnie ściągane bywają w 20. ratach miesięcznych. Ponieważ na ten cel dotychczas nie uchwalano kredytu, a dochód z rat zaległych na podstawie uchwały sejmowej z dnia 14. Października 1874., 22. Kwietnia 1876. i 14. Paźdz. 1878. wykazywanym być musi w rubryce V. dochodów, przeto w wydatkach rubryki II. przy płacach urzędników okazuje się corocznie przekroczenie, które chociaż tylko jest pozornem, staje się powodem różnic cyfrowych i poszukiwania ich przyczyn. Na dowód przedstawiamy tu wyniki z lat ostatnich:

W roku 1878. wydano po odtrąceniu dochodu	
z rat bieżących	5.831 zł. 31 ct.
na to spłacono	7.546 „ 98 „
W roku 1879. wydano	5.923 zł. 31 ct.
na to spłacono	6.984 „ 48 „
W roku 1880. wydano wraz z przywołoną	
uchwałą sejmową z dnia 22. Lipca 1880. adj. Trandzie	
zaliczką 3.000 zł.	8.651 zł. 50 ct.
na to spłacono	7.609 „ 61 „

Dla uniknienia różnic i pozornych przekroczeń, szczególnie zaś dla porządku rachunkowego, koniecznem jest utworzenie w rubryce II. wydatków nowej pozycyi pod tytułem: „zaliczki na płace urzędników“ w kwocie okrągłej 6.000 zł., odpowiadającej oduosnej pozycyi dochodów.

W rubryce V. więcej o . . . . . 700 „
na podstawie wynikłości z ostatnich 3 lat.

W rubryce VII. mniej o . . . . . 136.685 „
ponieważ odłączono zupełnie wydatki na cele gospodarstwa krajowego i zamieszczono takowe poniżej w osobno utworzonej rubryce XV.

W rubryce VIII. mniej o . . . . . 1.000 „
ponieważ odpadł jednorazowy dar na restaurację archikatedry gr. kat. Św. Jura.

W rubryce IX. mniej o . . . . . 1.515 „
ponieważ c. k. Rząd przyjął na Skarb państwa opłatę częściową za żandarmów używanych do kontroli stanu bydła (*Viehbestandskataster*).

W rubryce X. więcej o . . . . . 107.402 „
na płace dla urzędników i sług na drogach nowozbudowanych (1860), na budowę większych mostów (100.000) i na utrzymanie nowozbudowanych 21 kilometrów dróg krajowych (5.718 zł.). Natomiast zmniejszono wydatki na ryczałty objazdu i najem na umieszczenie biura o 176 zł.

W rubryce XI. mniej o . . . . . 16.676 „
Do przeniesienia . . . . . 108.682 zł. 156.749 zł.

	Z przeniesienia	108.682 zł.	156.749 zł.
z powodu zaprowadzonych w szpitalach krajowych zaoszczędzeń na podstawie specjalnych preliminarzy.			
W rubryce XII. więcej o		6.500 „	
na podstawie wynikłości z roku 1879. i ponieważ wydatki szupaśnictwa ciągle się wzmagają.			
W rubryce XIII. mniej o			13.843 „
ponieważ na regulację Sanu przypada w 1882. r. do zapłacenia tylko jedna t. j. 3cia rata (7.143 zł.) i odpadły wydatki: na uzupełnienie stacyj technicznych regulacyi Dniestru (3.000 zł.), na urządzenie stacyj meteorologicznych i wodoskazów górń. Dniestru (500 zł.) i zasiłek dla spółki wodnej dla odprowadzenia wód po lewej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzeskiej (4.000 zł.) — zaś przyrosła pozycya na utrzymanie stacyj meteorologicznych i wodoskazów górniego Dniestru (800 zł.).			
W rubryce XIV. więcej o		15.036 „	
ponieważ a) wedle przedłożonego do L. W. 36.812. Wys. Sejmowi osobnego sprawozdania co do umorzenia pożyczki zaciągniętej na budowę kulparkowską z funduszu pożyczki kraj. z r. 1873. przypada oprócz procentu spłacić na kapitał			
		3.226 zł.	
b) na umorzenie pożyczki w banku krajów koronnych przypada wedle planu umorzenia, zapłacić więcej jak w r. 1881. było uchwalono o			
		11.930 „	
		<u>15.156 zł.</u>	
Natomiast preliminarzuje się mniej o		120 „	
wedle planu umorzenia na spłatę 2óch rat amortyzacyjnych z odsetkami od pożyczki zaciągniętej przez SS. Miłosierdzia w kasie oszczędności.			
po odtrąceniu tej kwoty zostaje j. w.		<u>15.036 zł.</u>	
Rubryka XV. Wydatki na cele gospodarstwa krajowego mieściły się dotąd w rubryce VII. zawierającej wydatki na cele wykształcenia i oświaty i wynosiły początkowo (w r. 1866) 11.400 zł. obecnie wzrosły takowe do kwoty			
		141.282 „	
mieszcząc w sobie potrzeby na górnictwo, meljoracye gruntów, rolnictwo, leśnictwo, przemysłowość, ogrodnictwo, rybactwo, geologię, rękodzielnictwo i t. p. — Odłączenie przeto tych działów gospodarstwa krajowego od tytułu „wykształcenia i oświaty“, wskazanem jest koniecznością.			
W tej rubryce preliminarzuje Wydział kraj. jak wyżej wskazano		141.282 „	
Na r. 1881. uchwalono było w rubryce VII. na			
te cele		125.067 zł.	
przeto obecnie więcej o		16.215 „	
a mianowicie dla szkół dublańskich i dla folwarku tamże 2.309 zł. — dla szkoły rolniczej czernichowskiej 13.506 zł. na podstawie preliminarzy szczegółowych (patrz Rub. VIII. i IX. dochodów) zaś 400 zł. dla górników jako prawdopodobną potrzebę. — Oprócz tego Wydział krajowy osobnem sprawozdaniem przedstawia potrzebę otworzenia kredytu w kwocie 6.000 zł. na pożyczki dla stowarzyszeń tkaczy i prosi o przy-			
Do przeniesienia		<u>271.500 zł.</u>	<u>170.592 zł.</u>

Z przeniesienia . . . 271.500 zł. 170.592 zł.

zwolenie tej kwoty, która nie jest zamieszczoną w preliminarzu z powodu, iż takowy już przedtem był wydrukowany.

Do L. W. 5150/1881 przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt zaopatrzenia kasy krajowej w stałą dotację — wnosi zarazem na zniesienie istniejącego dotąd osobnego funduszu kultury krajowej — (dla którego oddzielne sporządzano preliminarze), i wcielenie takowego do funduszu krajowego.

O dokonaniem oddaniu do rąk c. k. Rządu realności przeznaczonej na szkołę weterynaryi, jest mowa poniżej przy funduszach samoistnych. Po załatwieniu ostatecznem tych spraw, rubryka XV. ulegnie znacznej zmianie cyfrowej, ponieważ wszystkie pozycje tych obu funduszy przeniesione zostaną do obecnej rubryki.

W rubryce XVI. „Rozmaite“ mniej o . . . . . 5.102 „
z tych przeniesiono do Rub. X. dar z łaski droźnika Kokosińskiego w kwocie . . . . . 100 „
zaś opuszczono uchwalone dla stron rozmaitych datki jednorazowe i już spłaconą zupełnie kradzież jasielską.

Suma różnic	271.600 zł.	175.694 zł.
Z porównania	175.694 „	
okazuje się zwiększenie wydatków o	95.906 zł.	

D o c h o d y.

W rubryce III. więcej o	4.500 zł.	
z powodu nowozaprowadzonych stacyj mytnicznych na drogach krajowych i korzystniejszych kontraktów dzierżawnych.		
W rubryce IV. mniej o		434 zł.
na podstawie specyjalnego preliminarza funduszu policji krajowej.		
W rubryce VI. więcej o	2.198 „	
stosownie do przypadających ilości zwrotów pożyczek od stron obowiązanych.		
W rubryce VIII. więcej o	910 „	
na podstawie specyjalnego preliminarza szkół rolniczych i folwarku dublańskiego.		
W rubryce IX. więcej o	12.423 „	
wedle takiegoż preliminarza szkoły rolniczej w Czernichowie.		
W rubryce XI. „Rozmaite“ więcej o	160 „	
wedle przeciętnych wyników z ostatnich trzech lat.		
W rubryce XII. więcej o	95.000 „	
na podstawie sprawdzonej należytości podatków za rok 1879. i przypadających od tychże dodatków po 37 centów od 1 zł. a. w.		
Suma różnic	115.191 zł.	434 zł.
Z porównania	434 „	
okazuje się zwiększenie dochodów o	114.757 zł.	
Odtrąciwszy od tego sumę wydatku większego	95.906 zł.	
okazuje się w ogóle budżet korzystniejszym jak na rok 1881. o	18.851 zł.	

Fundusze dotowane ze Skarbu krajowego (bez funduszu szkolnego).

	w dochodach	w wydatkach
Suma ogólna tego działu wynosi	329.971 zł.	518.642 zł.
na rok 1881. uchwalono	316.403 „	539.760 „
przeto na rok 1882.		
w dochodach więcej o	13.568 zł.	
w wydatkach mniej o		21.118 zł.

Uzasadnienie różnic przedstawionem jest w specjalnych preliminarzach: szpitali lwowskiego i krakowskiego tudzież zakładu podrzutków i funduszu policyi, a wyniki ostateczne zawarte są w rubr. XI. wydatków i w rubryce IV. dochodów funduszu krajowego.

Fundusze samoistne.

Suma ogólna w tym dziale wynosi	87.973 zł.	117.992 zł.
---	------------	-------------

W preliminarzach tych znaczne zajdą zmiany, bowiem:

a) już powyżej przy rubryce XV. wydatków funduszu kraj. zaznaczono, że Wydział krajowy do LW. 5150/1881 przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek zwinięcia zupełnego funduszu kultury krajowej, a jeżeli takowy przyjętym zostanie, kwoty preliminowane dochodów i wydatków przeniesione zostaną do właściwych rubryk funduszu krajowego.

b) Najwyższem postanowieniem Jego Ces. król. Apost. Mości z dnia 27. Grudnia 1880. r. intymowanem Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 4. Lipca 1881. r. L. 5860 zezwolono na utworzenie we Lwowie szkoły weterynaryi, kucia koni i szpitala dla zwierząt, — a koszta urządzenia i utrzymania tego zakładu przyjęto ustawą finansową z dnia 7. Czerwca r. b. do budżetu państwowego. Stosownie do uchwały sejmowej z dnia 20. Maja 1875. i 17. Lipca 1880. r. Wydział krajowy oddał przeznaczoną na ten cel realność pod L. 466³/₄ we Lwowie znajdującą się c. k. Rządowi i zobowiązał się wypłacać przeznaczoną z funduszków krajowych subwencję, o czym traktuje sprawozdanie ogólne z czynności Wydziału krajowego. Ponieważ preliminarz wszystkich funduszków krajowych, już przedtem był wydrukowanym, przeto na skutek obecnej zmiany stanu rzeczy, odpadnie cały preliminarz fund. weterynaryi, a wydatki uchwalone, przeniesione zostaną do rubr. XV. funduszu krajowego.

W funduszu pożyczki z r. 1873. stosownie do uchwały sejmowej z dnia 21. Lipca 1880. zaprojektował Wydział krajowy osobnem sprawozdaniem do L. W. 36812/1880. plan umorzenia pożyczki zaciągniętej z tego funduszu na budowę zakładu obłąkanych w Kulparkowie, a przypuszczając zatwierdzenie wniosku tego, wstawił odpowiednie kwoty na umorzenie kapitału i odsetków.

Właściwy dochód bieżący tego funduszu wynosi	71.602 zł.	
zaś wydatek	105.130 „	
przeto przewyżka wydatków	33.528 zł.	

która pokrytą zostanie pozostałością z rachunków tego funduszu wynoszącą z końcem 1879. roku w gotowości 360.058 zł. 37 1/2 ct. zaś w obligacjach własnych 158.500 zł.

Już przy rubryce I. poz. 3. i przy rubryce II. poz. 31. wspomniano, iż stósownie do uchwały sejmowej z 22. Lipca 1880. r. przedkłada Wydział krajowy osobno wnioski do L. W. 9581/1881. co do obniżenia wydatków na druki sejmowe i Wydziału krajowego. Pomiędzy tymi wnioskami, zaprojektowano także:

a) Drukować wyjaśnienia do preliminarzy zaraz obok każdej pozycyi, tak jak się to wykonywa przy zamknięciach rachunków, przezco podwójne drukowanie całego tekstu preliminarzy i odosobnienie wyjaśnień, uniknionem będzie;

b) Opuścić wykazy porównawcze kwot prelininowanych z kwotami poprzednio uchwalonemi w preliminarzach będących alegatami funduszu krajowego, zwłaszcza że różnice te, przy każdej pozycyi są zawsze przedstawiane, i ponieważ w preliminarzu funduszu kraj. gdzie koncentrują się wyniki dotowanych funduszków, wykaz porównawczy zawiera wszystkie dla poglądu ogólnego potrzebne zestawienia i różnice;

c) Opuścić sumaryusze preliminarzy funduszków mniejszych, nie zawierających jak po kilka a czasem i żadnych pozycyi i mieszczących się całkowicie na jednej stronicy, na której sumę ogólną uwiocznąć można.

Przez zmiany te — jeśli Wysoki Sejm je zatwierdzi, budżet krajowy będzie zwięźlejszym a wydatek druku mniejszym. W obec przepisanej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 9go Październ. 1871. r. formy preliminarzy, zalecanej kilkakrotnemi późniejszymi uchwałami, Wydział krajowy nie czuł się uprawnionym do wprowadzenia projektowanych zmian już w obecnym preliminarzu, — wykona wszakże takowe w przyszłości, gdy wnioski odnośne przyjęte zostaną.

Sumaryusz preliminarza funduszu krajowego przedstawia:

dochodów własnych	313.961 zł.
wydatków	<u>2,813.932 „</u>
niedobór	2,499.971 zł.

który ma być pokrytym dodatkami do podatków.

Wedle wykazów otrzymanych od c. k. Krajowej Dyrekcyi Skarbu i od c. k. Urzędów podatkowych, sprawdzona należytość podatków za rok 1879 wynosi	7,249.140 zł.
w porównaniu z należytością z roku 1878.	<u>6.874.996 „</u>
okazuje się przyrostu	374.144 zł.

Przypuszczając, że w roku 1882. nie zdarzą się nadzwyczajne wypadki elementarne, przyjmuje się za podstawę kwotę podatków w ilości . . . . . 7,200.000 „

przeto na pokrycie niedoboru wyż wykazanego, wypada nałożyć po 37 ct. dodatku od każdego złotego austriackiego, co uczyni . . . . .
 a w porównaniu z niedoborem okazuje nadwyżkę dochodów w kwocie .
 która jednakże ulegnie zmianie z powodu żądanego przy rubr. XV. funduszu krajowego kredytu w wysokości 6.000 zł. na pożyczki dla Stowarzyszeń tkaczy, wedle wniosku do L. W. 5150/1881. Wysokiemu Sejmowi przedłożonego. Pozostała nadwyżka służyć ma na częściową dotację dla kasy krajowej.

2,664.000 zł.

164.029 „

Wydział krajowy wnosi :

I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego za rok 1882. pobieranym być ma dodatek do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części po 37 centów od każdego złotego austriackiego.

II. W razie wprowadzenia w życie regulacyi i podwyższenia podatku gruntowego w r. 1882. pobierać wypadnie dodatek powyższy przy podatku gruntowym nie od całego złotego austriackiego, lecz od części jego zostającej do całego złotego austr. w tym samym stosunku, który zachodzić będzie między sumą przypisaną obecnie w całym kraju, a postulatem tegoż podatku na rok 1882.

III. Upoważnia się Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności w dziale potrzeb zwyczajnych — jednej rubryki, na potrzebę rubryk innych, udzielając podobnego upoważnienia także Radzie szkolnej co do krajowego funduszu szkolnego

IV. W rubryce II. funduszu krajowego, należy otworzyć osobną pozycję na zaliczki zwrotne dla urzędników i zamieszczać na ten cel rocznie 6.000 zł. a. w.

Lwów dnia 24. Sierpnia 1881.

Marszałek krajowy :

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

LW. 10.067/1881.

Lit. A.

Projekt budżetu krajowego

na rok 1882.

Projekt budżetu funduszków

Liczba porządkowa	Alegat pod lit.	Rubryka	Nazwa funduszków i zakładów	Dochody	Wydatki	Z porównania okazuje się	
						nadwyżka dochodów	niedobór
1	B.		A. Fundusz krajowy w ściślejszym znaczeniu.				
		I.	Koszta reprezentacji kraju		101.380		
		II.	„ zarządu		215.083		
		III.	„ leczenia ubogich chorych		500.000		
		IV.	„ szczepienia		57.930		
		V.	Wydatki sanitarne		9.400		
		VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności		9.072		
		VII.	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty		436.486		
		VIII.	Utrzymanie pomników historycznych		9.900		
		IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi		70.595		
		X.	Drogi krajowe		889.944		
		XI.	Dotacje dla zakładów krajowych		194.560		
		XII.	Wydatki na szupaństwo		33.000		
		XIII.	Budowy wodne		11.943		
		XIV.	Odsetki od pożyczek i umarżanie tychże		100.357		
		XV.	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego		141.282		
		XVI.	Różne wydatki		33.000		
		I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych				
		II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	2.000			
		III.	Dochody z dróg krajowych	225.500			
		IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	5.889			
		V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	25.000			
		VI.	„ pożyczek	7.381			
		VII.	Dochody szkoły gospod. lasowego we Lwowie	5.390			
		VIII.	„ szkół rolniczych i folwarku w Dublanach	28.778			
		IX.	„ szkoły rolniczej w Czernichowie	12.423			
		X.	Zwroty za sprawdzanie rachunk. aptekarskich	600			
		XI.	Różne dochody	1.000			
		XII.	Dodatki do podatków	2 664.000			
			<i>Suma funduszu krajowego</i>	2.977.961	2.813.932	164.029	.

krajowych na rok 1882.

Liczba porządkowa	Alegat pod lit.	Rubryka	Nazwa funduszków i zakładów	Dochody	Wydatki	Z porównania okazuje się	
						nadwyżka dochodów	niedobór
B. Fundusze krajowe w obszerniejszem znaczeniu.							
2	C.		Krajowy szpital powszechny we Lwowie . .	147.930	196.619	.	48.689
3	D.		„ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	37.804	162.032	.	124.228
4	E.		Fundusz podrzutków we Lwowie	.	3.290	.	3.290
5	F.		Szpital św. Łazarza w Krakowie	137.931	156.284	.	18.353
6	G.		Fundusz policji krajowej	6.306	417	5.889	.
<i>Suma ogólna funduszków i zakładów dotowa- nych z funduszu krajowego . .</i>				329.971	518.642	5.889	194.560
188.671							
C. Fundusze samoistne.							
7	H.		Fundusz domestykalny	4.217	1.205	3.012	.
8	I.		„ kultury krajowej	4.429	4.415	14	.
9	K.		„ stanowy sierociński	1.888	1.692	196	.
10	L.		„ Aleksandra hr. Stadnickiego	1.988	1.977	11	.
11	M.		„ szkoły weterynaryi	3.849	3.573	276	.
12	N.		„ pożyczki krajowej z r. 1873.	71.602	105.130	.	33.528
<i>Suma ogólna funduszków samoistnych</i>				87.973	117.992	3.509	33.528
30.019							

L. W. 10 067/1881.
Alegat B. do sprawozdania Wydziału
krajowego o budżecie krajowym
na rok 1882.

Lit. **B.**

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu

PRELIMINARZ

na rok 1882.

- W załączeniu: *a)* preliminarz szkół rolniczych w Dublanach.
b) preliminarz folwarku w Dublanach.
c) preliminarz szkoły w Czernichowie.
d) rachunek podatków i dodatków.

L. W. 14.989/1881.

Fundusz krajowy.

S u m a r y u s z.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
I.	1 — 16	Koszta reprezentacji kraju	101.380	—	101.380
II.	17 — 32	Koszta zarządu	215.083	—	215.083
III.	33	Koszta leczenia	500.000	—	500.000
IV.	34 — 36	Koszta szczepienia	57.930	—	57.930
V.	37 — 38	Wydatki sanitarne	9.400	—	9.400
VI.	39 — 44	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	9.072	—	9.072
VII.	45 — 75	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	436.486	—	436.486
VIII.	76 — 78	Utrzymanie pomników historycznych	9.900	—	9.900
IX.	79 — 95	Kwaterunkowe żandarmeryi	70.595	—	70.595
X.	96 — 103	Drogi krajowe	636.944	253.000	889.944
XI.	104 — 107	Dotacje dla zakładów krajowych	194.560	—	194.560
XII.	108	Wydatki na szupaństwo	33.000	—	33.000
XIII.	109 — 111	Budowy wodne	—	11.943	11.943
XIV.	112 — 117	Odsetki od pożyczek i umarzenie tychże	100.357	—	100.357
XV.	118 — 145	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego	141.282	—	141.282
XVI.	146 — 147	Różne wydatki	33.000	—	33.000
		<i>Suma wydatków</i>	2,547.989	264.943	2,813.932
D o c h o d y.					
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	—
II.	2	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	2.000	—	2.000
III.	3 — 6	Dochody z dróg krajowych	225.500	—	225.500
IV.	7	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	5.889	—	5.889
V.	8	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	25.000	—	25.000
VI.	9 — 19	Zwroty pożyczek	7.381	—	7.381
VII.	20 — 22	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.390	—	5.390
VIII.	23 — 25	„ krajowych szkół rolniczych i folwarku w Du- blanach	28.778	—	28.778
IX.	26	Dochody krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie	12.423	—	12.423
X.	27	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	—	600
XI.	28 — 29	Różne dochody	1.000	—	1.000
		<i>Suma dochodów własnych</i>	313.961	—	313.961
XII.	30	Dodatki do podatków (po 37 centów)	2,664.000	—	2,664.000
		<i>Ogólna suma dochodów</i>	—	—	2,977.961
		Z porównania ze sumą wydatków	—	—	2,813.932
		okazuje się nadwyżka dochodów	—	—	164.029

Fundusz krajowy.

Rubr. I. Koszta reprezentacji kraju. — Rubr. II. Koszta zarządu.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
I.		Koszta reprezentacji kraju	101.380	—	101.380
<i>Poszczególnością.</i>					
I.		A. Sejm krajowy.			
	1	Koszta podróży pp. Posłów	6.700		
	2	Dyety pp. Posłów	36.000		
	3	Koszta druków	13.000		
	4	Spisywanie sprawozdań	4.000		
	5	Pisarze dzienni	650		
	6	Remuneracye dla urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zajęcie podczas Sejmu	1.200		
	7	Służba	850		
	8	Opał	780		
	9	Oświetlenie	860		
	10	Zapuszczanie i mycie podłóg	120		
	11	Potrzeby kancelaryjne	120		
	12	Różne drobne wydatki	100		64.380
		B. Wydział krajowy.			
	13	Marszałek krajowy . . . . . 6.000 zł.			
		" " dodatek na reprezentacye 4.000 "	10.000		
	14	Sześciu Członków Wydziału po 4.000 zł.	24.000		
	15	Zastępcy	2.000		
	16	Dodatek dla Członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000		37.000
		<i>Suma rubryki I . . . . .</i>	—	—	101.380
II.		Koszta zarządu	215.083	—	215.083
<i>Poszczególnością.</i>					
II.	17	Place urzędników, dyurnistów i służ. Oddział konceptowy.			
		a) 2ch radców, płaca po 2.800 zł. . . . . 5.600 zł.			
		dodatek aktywalny " 480 " . . . . . 960 "	6.560		
		b) 6ciu sekretarzy, płaca " 2.000 " . . . . . 12.000 "			
		dodatek aktywalny " 360 " . . . . . 2.160 "	14.160		
		c) Kalicki Bernard, płaca sekretarza . . . . . 2.000 "			
		dodatek aktywalny . . . . . 360 "	2.360		
		d) 6ciu konceptistów, płaca po 1.300 zł. . . . . 7.800 "			
		dodatek aktywalny " 240 " . . . . . 1.440 "	9.240		
		e) 2ch adjunktów płaca " 1.000 " . . . . . 2.000 "			
		dodatek aktywalny " 200 " . . . . . 400 "	2.400		
		f) 2ch asystentów płaca " 700 " . . . . . 1.400 "			
		dodatek aktywalny " 100 " . . . . . 200 "	1.600		36.320
		Do przeniesienia	—	—	36.320

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
II.		Z przeniesienia . . .	—	—	36.320
	18	Oddział rachunkowy.			
		a) Dyrektor, płaca . . . . . 2.600 zł. dodatek aktywalny . . . . . 400 "	3.000		
		b) Zastępca dyrektora, płaca . . . . . 2.000 " dodatek aktywalny . . . . . 360 "	2.360		
		c) 17 ^{tu} adjunktów, płaca po 1.200 zł. . . . . 20.400 " dodatek aktywalny " 240 " . . . . . 4.080 "	24.480		
		d) 10 ^{ciu} asystentów, płaca " 700 " . . . . . 7.000 " dodatek aktywalny " 100 " . . . . . 1.000 "	8.000		
		e) Woźny, płaca . . . . . 500 " dodatek aktywalny . . . . . 50 "	550	—	38.390
	19	Oddział kasowy.			
		a) Kasyer, płaca . . . . . 2.000 zł. dodatek aktywalny . . . . . 360 "	2.360		
		b) Kontrolor, płaca . . . . . 1.600 " dodatek aktywalny . . . . . 300 "	1.900		
		c) 4 ^{ch} adjunktów, płaca po 1.200 zł. . . . . 4.800 " dodatek aktywalny " 240 " . . . . . 960 "	5.760		
		d) Woźny, płaca . . . . . 600 " dodatek aktywalny . . . . . 50 "	650	—	10.670
	20	Oddział techniczny.			
		a) Nadinżynier, płaca . . . . . 3.000 zł. dodatek aktywalny . . . . . 1.000 "	4.000		
		b) 2 ^{ch} inżynierów, płaca po 2.000 zł. . . . . 4.000 " dodatek aktywalny " 360 " . . . . . 720 "	4.720		
		c) 2 ^{ch} asystentów, płaca " 1.000 " . . . . . 2.000 " dodatek aktywalny " 120 " . . . . . 240 "	2.240	—	10.960
	21	Oddział sanitarny.			
		Inspektor szpitali, płaca . . . . . 2.000 zł. dodatek na mieszkanie . . . . . 300 "	2.300	—	2.300
	22	Oddział statystyczny.			
		a) Naczelnik Oddziału 2.000	2.000		
		b) Koncepista, płaca . . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . . . . . 240 "	1.540		
		c) Pisarze dzienni 1.460	1.460	—	5.000
		Do przeniesienia	—	—	103.640

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
II.			Z przeniesienia . . .	—	—
	23	Oddział manipulacyjny.			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca	2.000		
		b) Archiwista, płaca . . . . . 1.500 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 300 "	1.800		
		c) Ekspedytor, płaca . . . . . 1.300 "			
		dodatek aktywalny . . . . . 270 "	1.570		
		d) Protokolista, płaca . . . . . 1.200 "			
		dodatek aktywalny . . . . . 240 "	1.440		
		e) <u>4ch</u> kancelistów, płaca po 1.000 zł. . . . . 4.000 "			
		dodatek aktywalny " 200 " . . . . . 800 "	4.800		
		f) <u>3ch</u> asystentów, płaca " 700 " . . . . . 2.100 "			
		dodatek aktywalny " 100 " . . . . . 300 "	2.400		
		g) Odźwierny, płaca 600			
		h) Portyer, płaca 500			
		i) <u>5ciu</u> woźnych, płaca po 500 zł. . . . . 2.500 "			
		dodatek aktywalny " 50 " . . . . . 250 "	2.750	—	17.860
		<i>Suma wszystkich płac stałych wraz z dodatkami aktywalnymi . . . . .</i>	—	—	121.500
	24	Dyurniści.			
		<i>a) Dla Oddziału konceptowego.</i>			
		1 po 5 zł. — ct. dziennie . . . . . 1.825 zł.			
		1 " 3 " 60 " " . . . . . 1.314 "			
		1 " 3 " — " " . . . . . 1.095 "			
		1 " 2 " 50 " " . . . . . 913 "			
		<u>3ch</u> " 2 " — " " . . . . . 2.190 "			
		<u>3ch</u> " 1 " — " " . . . . . 1.095 "	8.432		
		<i>b) Dla Oddziału rachunkowego.</i>			
		<u>2ch</u> po 2 zł. — ct. dziennie . . . . . 1.460 zł.			
		<u>12tu</u> " 1 " 80 " " . . . . . 7.884 "			
		<u>3ch</u> " 1 " 40 " " . . . . . 1.533 "			
		<u>4ch</u> " 1 " 20 " " . . . . . 1.752 "			
		<u>3ch</u> " 1 " — " " . . . . . 1.095 "	13.724		
		<i>c) Dla Oddziału kasowego.</i>			
		1 po 2 zł. dziennie	730		
		<i>d) Dla Oddziału technicznego.</i>			
		<u>2ch</u> po 2 zł. 20 ct. dziennie . . . . . 1.606 zł.			
		<u>2ch</u> " 2 " — " " . . . . . 1.460 "			
		<u>2ch</u> " 1 " 80 " " . . . . . 1.314 "	4.380		
		Do przeniesienia . . .	27.266	—	121.500

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
II.	24		Z przeniesienia	27.266	—
		<i>e) Dla Oddziału manipulacyjnego.</i>			
		7 ^{miu} po 1 zł. 65 ct. dziennie . . . . . 4.216 zł.			
		15 ^{tu} " 1 " 10 " " . . . . . 6.023 "	10.239		
		<i>f) Na zastępstwa urzędników. . . . .</i>	2.000	—	39.505
	25	Zaslugi.			
		11 ^{tu} stróżów	3.000	—	3.000
	26	Emolumenta.			
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra	50		
		b) " " 21·6 metrów sześciennych drze- wa, po 3 zł. 20 ct. za metr	69		
		c) Ubranie urzędowe dla odźwiernego i 7 ^{miu} woźnych po 50 zł.	400		
		d) Ubranie dla portyera	100		
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 7·2 metrów sześciennych drzewa	46		
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników, według imien- nego wykazu (patrz wyjaśnienia)	11.609		
		g) Dodatek do płacy ekspedytora Bienkowskiego	20	—	12.294
	27	Remuneracye.			
		I. Stałe.			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo	1.500		
		b) Tłumacz języka ruskiego	800		
		c) Tłumaczenia z obcych języków	30		
		II. Niestaje.			
		Urzednicy, dyurnisci i sludzy Wydzialu krajowego	1.000	—	3.330
	28	Koszta podróży i diety.			
		a) Dla urzędników w ogóle	7.000		
		b) Dla inspektora szpitali	400	—	7.400
	29	Pensye i zaopatrzenia.			
		a) Mochnacka Eleonora	280		
		b) Jankowska Karolina	400		
		c) Pawulska Paulina	350		
		d) Wagilewiczowa Amelia	200		
		e) Madeyski Wojciech	1.200		
		Do przeniesienia	2.430	—	187.029

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu. — Rubryka III. Koszta leczenia ubogich.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
II.	29	Z przeniesienia	2.430	—	187.029
		f) Tarczyńska Marcyanna	350		
		g) Łopuszańska Walerya	350		
		h) Łopuszańskiego sieroty	100		
		i) Iwanickiego sieroty	175		
		k) Karatnicka Zofia	300		
		l) Placer Marya	314		
		m) Jędrzejewski Napoleon	1.600		
		n) Dr. Bulikowski Franciszek, Benedykt	1.155		
		o) Stroiński Sylwery	200		
		p) Prokopowicz Jan	690		
		r) Olewińska Julia	350	—	8.014
	30	Dary z łaski.			
		a) Bojarskie: Walerya, Józefa i Adolfiną	300		
		b) Rzepińska Ludwika Franciszka	120		
		c) Szczęsnowicza 2 sieroty po 200 zł.	400		
		d) Pawulska Paulina, dodatek	250		
		e) Prokopowicz Jan	270	—	1.340
	31	Potrzeby kancelaryjne.			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	4.000		
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	800		
		c) Potrzeby do pisania i rysowania	2.000		
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.300		
		e) Oprawa ksiąg i druków	450		
		f) Oświetlenie	500		
		g) Opał	3.500		
		h) Uzupelnienie biblioteki	900		
		i) Rozmaite pomniejsze	1.300	—	15.750
	32	Konserwacya gmachu i utrzymanie czystości.			
		a) Nadzorca techniczny	800		
		b) Kominiarz	300		
		c) Froter	1.000		
		d) Mycie podłóg	100		
		e) Pompowanie wody	100		
		f) Zgartywanie i wywóz śniegu	150		
		g) Czyszczenie kloak i wywożenie nieczystości	100		
		h) Rozmaite nieprzewidziane	400	—	2.950
		<i>Suma rubryki II.</i>	—	—	215.083
III.		Koszta leczenia ubogich	500.000	—	500.000
<i>P o s z c z e g ó l n i e n i e .</i>					
III.	33	Koszta leczenia ubogich w szpitalach krajowych, za- granicznych i wojskowych	500.000		
		<i>Suma rubryki III.</i>	500.000	—	500.000

Fundusz krajowy.

Rubr. IV. Koszta szczepienia. — Rubr. V. Wydatki sanitarne. — Rubr. VI. Zasiłki dla zakł. dobrocz.

Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
IV.		Koszta szczepienia.	57.930	—	57.930
<i>Poszczególne.</i>					
IV.	34	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	1.300		
	35	Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia	56.000		
	36	Premia dla lekarzy odszczególniających się przy szczepieniu	630		
	<i>Suma rubryki IV. . .</i>		57.930	—	57.930
V.		Wydatki sanitarne	9.400	—	9.400
<i>Poszczególne.</i>					
V.	37	$\frac{1}{3}$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych . .	5.200		
	38	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	4.200		
	<i>Suma rubryki V. . .</i>		9.400	—	9.400
VI.		Zasiłki dla zakładów dobroczynności	9.072	—	9.072
<i>Poszczególne.</i>					
VI.	39	Szpitala Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198		
	40	Szpitala Sióstr Miłosierdzia w Nowosiólkach	400		
	41	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424		
	42	Zakład św. Józefa, dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000		
	43	Komitet Ochronek w Krakowie	550		
	44	Towarzystwo Ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500		
	<i>Suma rubryki VI. . .</i>		9.072	—	9.072

Fundusz krajowy.

Rubryka VII. Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozyeyi		Złote austriackie.		
VII.			Wydatki na cele wykształcenia i oświaty . . .	436.486	—
<i>P o s z c z e g ó l n i e n i e .</i>					
VII.	45	Akademia umiejętności w Krakowie	15.000		
	46	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	314.286		
	47	Sześciu Członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200		
	48	Schmitt Henryk, Członek Rady szkolnej krajowej, re- muneracya	800		
	49	Szkoła żeńska w Jaworowie, pp. Bazylianek	500		
	50	" " " Kołomyi	600		
	51	" " " Krakowie	2.500		
	52	" " " " Sw. Tomasza	500		
	53	" " " " pp. Augustyanek	500		
	54	" " " we Lwowie pp. Benedyktynek ormiańskich	1.000		
	55	" " " w Starym-Sączu pp. Klarysek	750		
	56	" " " Stryju	600		
	57	Szkoła ludowa u OO. Dominikanów we Lwowie, dla nauczyciela języka ruskiego	200		
	58	Zakład głuchoniemych we Lwowie, na stypendya dla 50 wychowanków	6.000		
	59	Szkoła głuchoniemych Bardacha Izaaka we Lwowie	200		
	60	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000		
	61	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie	750		
	62	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki na gmach własny	7.000		
	63	Teatr polski w Krakowie	8.000		
	64	Teatr polski we Lwowie, zasiłek stały	4.200		
	65	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporzą- dzenia Wydziału krajowego: a) dramat i komedia . . . . . 7.000 zł. b) opera polska . . . . . 13.000 "	20.000		
	66	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	4.000		
	67	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800		
	68	" " " we Lwowie	1.800		
	69	" " " „Harmonia“ we Lwowie	300		
	70	Stypendya dla uczniów i uczenie seminariów nauczy- cielskich i kursów przygotowawczych	30.000		
	71	Dla uczniów internatu przy seminarjum nauczyciel- skim w Krakowie	3.000		
	72	Nagrody za najlepsze książki dla szkół średnich	1.000		
	73	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	2.000		
	74	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“	500		
	75	Zasiłek dla ruskiej gazety szkolnej	500		
<i>Suma rubryki VII.</i>			436.486	—	436.486

Fundusz krajowy.

Rubryka VIII. Utrzymanie pomników historycznych. — Rubr. IX. Kwaterunkowe żandarmeryi.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycji		Złote austriackie.		
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych	9.900	—	9.900
<i>P o s z c z e g ó l n i e n i e.</i>					
VIII.	76	Restauracja pomników w ogóle	1.500		
	77	Badanie i ocalanie zabytków historycznych, piśmien- nych i archeologicznych, dla Zakładu narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie	500	—	2.000
	78	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziem- skich we Lwowie i w Krakowie.			
		a) Dyrektor we Lwowie	1.200		
		b) Dyrektor w Krakowie	1.000		
		c) Adjukt we Lwowie, płaca . . . . . 1.100 zł. dodatek aktywalny 100 „	1.200		
		d) Adjukt w Krakowie, płaca . . . . . 900 zł. dodatek aktywalny 100 „	1.000		
		e) Czterech aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł.	1.200		
		f) Dwóch aplikantów w Krakowie „ „ 300 „	600		
		g) Stróże	600		
		h) Czynnosc za najem lokalu we Lwowie	600		
		i) Opał i potrzeby kancelaryjne	500		7.900
		<i>Suma rubryki VIII. . . . .</i>	—	—	9.900
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi	70.595	—	70.595
<i>P o s z c z e g ó l n i e n i e.</i>					
IX.	79	Czyszczenie koszar i innych pomieszczeń, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	5.543		
	80	Oświetlenie koszar	2.048		
	81	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla ofi- cerów i służących	450		
	82	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	20		
	83	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy	1.581		
	84	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	662		
	85	Pranie bielizny pościelnej dla żołnierzy, furyerów i woźnych	1.770		
	86	Naprawa bielizny pościelnej	154		
	87	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosiennych i słomianych	412		
	88	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	965		
		Do przeniesienia	13.605	—	—

Fundusz krajowy.

Rubryka X. Drogi krajowe.

Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycji		Złote austriackie.		
X.	97	Z przeniesienia . . .	91.530		
		<i>b) Koszta kancelaryjne.</i>			
		1) dla 7miu inżynierów po . . . . . 48 zł.	336		
		2) „ 41 konduktorów „ . . . . . 16 „	656		
		<i>c) Na umieszczenie biur.</i>			
		1) dla 2 inżynierów we Lwowie i Krakowie po 100 zł.	200		
		2) „ 5 „ na prowincyi „ 60 „	300		
	98	Remuneracye i zapomogi.			
		a) Remuneracye dla służby drogowej	3.000		
		b) Zapomoga stała, ryczałtowa, przyzwolona przez Wy- soki Sejm dla 41 konduktorów po . . . 100 zł.	4.100		
	99	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla Oddziału technicznego, inżynierów okręgowych, konduktorów i droźników	4.600	—	109.282
	100	Koszta podróży.			
		Dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, in- spektorów i komisij nadzwyczajnych	4.500		
		<i>B. Budowy i rekonstrukcyje dróg.</i>			
	101	Na budowę nowych i rekonstrukcyje istniejących dróg, oraz na budowę większych mostów	—	250.000	250.000
		<i>C. Utrzymanie dróg.</i>			
	102	Na utrzymanie istniejących dróg, jakoteż nowo wybu- dowanych, a w roku 1881. oddanych do użytku publicznego	453 602	—	453.602
		<i>D. Zasiłki.</i>			
	103	Dla dróg powiatowych i gminnych	70.000	—	70.000
		<i>E. Wydatki na myta.</i>			
	104	Budowa i utrzymanie domków mytniczych	—	3.000	3.000
	105	Koszta komisyjne, ogłoszenia licytacji i inne drobne .	1.400	—	1.400
	106	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	2.500	—	2.500
		<i>F. Zaopatrzenia.</i>			
	107	Medok Fedor, droźnik, zaopatrzenie dożywotnie	60	—	60
	108	Kokosiński Wojciech z Przegorzały przy Krakowie, wysłuszony droźnik, dar z łaski o rocznych	100	—	100
		<i>Suma rubryki X. . . . .</i>	636 944	253.000	889.944

Fundusz krajowy.

Rubryka XI. — Dotacje dla zakładów krajowych. — Rubryka XII. Wydatki na szupaśnictwo
 Rubryka XIII. Budowy wodne.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
XI.			Dotacje dla zakładów krajowych	194.560	—
<i>Poszczególnienie.</i>					
XI.	109	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	48.689		
	110	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	124.228		
	111	Fundusz podrztnków	3.290		
	112	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	18.353		
		<i>Suma rubryki XI.</i>	194.560	—	194 560
XII.		Wydatki na szupaśnictwo	33.000	—	33.000
<i>Poszczególnienie.</i>					
XII.	113	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	33.000		
		<i>Suma rubryki XII.</i>	33.000	—	33.000
XIII.		Budowy wodne	—	11.943	11.943
<i>Poszczególnienie.</i>					
XIII.	114	Na regulację rzeki Sanu, jedna rata z przeznaczonej kwoty . . . . . 50.000 zł.	—	7.143	
	115	Na utrzymanie stacyj meteorologicznych i wodoskazów urządzonych dla zbadania stosunków hidrotechnicznych w dorzeczu górnego Dniestru	—	800	
	116	Dla spółki wodnej w celu odprowadzenia wód w powiecie mieleckim po prawej stronie drogi dembicko-nadbrzeziańskiej, druga połowa subwencji 8.000 zł.	—	4.000	
		<i>Suma rubryki XIII.</i>	—	11.943	11.943

Fundusz krajowy.

Rubryka XIV. Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże. — Rubryka XV. Wydatki na cele gospodarstwa krajowego.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozyeyi		Złote austriackie.		
XIV.			Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże . .	100.357	—
<i>P o s z c z e g ó l n i e n i e .</i>					
XIV.	117	Umorzenie pożyczki . . . . . 66.000 zł. zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską	5.280		
	118	Umorzenie pożyczki . . . . . 40.400 zł. zaciągniętej w galic. kasie oszczędności na bu- dowę kulparkowską	2.826		
	119	Umorzenie pożyczki . . . . . 273.583 zł. 56 ct. zaciągniętej z funduszu pożyczki krajowej z roku 1873. na budowę kulparkowską	19.641		
	120	Umorzenie pożyczki . . . . . 10.000 zł. zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosier- dzia św. Wincentego a Paulo	680		
	121	Umorzenie pożyczki . . . . . 300 000 zł. zaciągniętej w c. k. Banku dla krajów koronnych (Länderbank)	51.930		
	122	Odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych dla udo- towania kasy krajowej	20.000		
		<i>Suma rubryki XIV. . .</i>	100.357	—	100.357
XV.		Wydatki na cele gospodarstwa krajowego . .	141.282	—	141.282
<i>P o s z c z e g ó l n i e n i e .</i>					
XV.	123	Inżynier — górnik przy Wydziale krajowym	1.800		
	124	Biuro melioracyjne przy Wydziale krajowym	5.300		
	125	Ekspozytura biura melioracyjnego w Tarnowie	200		
	126	Urządzenie kursu robót melioracyjnych	2.500		
	127	Wydatki szkół rolniczych w Dublanach :			
		a) Szkoła wyższa	30.894		
		b) „ parobków	9.392		
	128	Wydatki folwarku w Dublanach	10.620		
	129	Wydatki szkoły rolniczej w Czernichowie	20.506		
	130	Wydatki szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie :			
		<i>I. Płace nauczycieli.</i>			
		a) Profesor fachowy, zarazem dy- rektor . . . . . 2.560 zł.			
		b) Drugi profesor fachowy . . . 1.740 „			
		c) Dwóch adjunktów po 800 zł. . 1.600 „			
		Do przeniesienia . 5.900 „	81.212	—	—

Fundusz krajowy.

Rubryka XV. Wydatki na cele gospodarstwa krajowego.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
XV.	130	Z przeniesienia . . . . . 5.900 zł.	81.212	—	—
		d) Docent matematyki i fizyki . . . . . 800 „			
		e) „ łowiectwa . . . . . 100 „			
		f) „ rysunków . . . . . 400 „			
		g) „ chemii . . . . . 300 „			
		h) „ inżynieryi leśnej . . . . . 300 „			
		i) „ stylistyki . . . . . 300 „			
		k) „ ekonomii politycznej i administracyi . . . . . 200 „ 8.300 zł.			
		<i>II. Zaslugi.</i>			
		a) Dozorca . . . . . 300 zł.			
		b) Pomocnik dozorca . . . . . 180 „ 480 „			
		<i>III. Koszta administracyjne.</i>			
		a) Asekuracja budynków . . . . . 45 zł.			
		b) Opał i oświetlenie . . . . . 300 „			
		c) Potrzeby kancelaryjne . . . . . 200 „			
		d) Pomniejsze administracyjne . . . . . 195 „ 740 „			
		<i>IV. Potrzeby naukowe.</i>			
		a) Środki naukowe . . . . . 720 zł.			
		b) Wycieczki naukowe . . . . . 600 „			
		c) Utrzymanie ogrodu doświadczalnego na Szumanówce . . . . . 200 „ 1.520 „			
		<i>V. Spłata pożyczki.</i>			
		Kasie oszczędności XV. i XVI rata			
		w kapitale . . . . . 207 zł. 82 ct.			
		w odsetkach . . . . . 461 „ 68 „ 670 „ 11.710			
131		Koszta rozszerzenia szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie 7.000			
132		Muzeum przemysłowe we Lwowie 2.000			
133		Muzeum przemysłowe w Krakowie 2.000			
134		Komisya fizyograficzna w Krakowie 3.000			
135		Komisya fizyograficzna w Krakowie, na badania geologiczno-górniczne 500			
136		Towarzystwo rolnicze w Krakowie 3.000			
137		Towarzystwo rolnicze we Lwowie 3.000			
138		Towarzystwo ogrodniczo-sadowniczo-pszczelnicze we Lwowie 700			
139		Towarzystwo tatrzańskie 400			
140		Towarzystwo rybackie w Krakowie 600			
141		Badania głębszych pokładów ziemi 10.000			
142		Badania geologiczne kraju 3.000			
		Do przeniesienia	128.122	—	—

Fundusz krajowy.

Rubr. XV. Wydatki na cele gospodarstwa krajowego. — Rubr. XVI. Rozmaite wydatki.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
XV.		Z przeniesienia . . .	128.122		
	143	Na cele szkół rękodzielniczych i na popieranie przemysłu domowego	5.000		
	144	Na zalesienie wydm piaszczystych w powiatach Nisko i Tarnobrzeg.	1.500		
	145	Na szkołę snycerstwa w Zakopanem:			
		a) towarzystwu tatrzańskiemu . . . . . 300 zł.			
		b) zarządowi tej szkoły . . . . . 300 „	600		
		Stypendya.			
	146	Dla jednego ucznia weterynaryi . . . . . 200 zł. i na koszta podróży . . . . . 60 „	260		
	147	Dla uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi, rolnictwa i leśnictwa	2.000		
	148	Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach	1.000		
	149	Dla uczniów szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	2.400		
	150	Dla górników	400		
		<i>Suma rubryki XV.</i> . . .	141.282 _z	—	141.282
XVI.		Rozmaite wydatki	33.000	—	33.000
<i>P o s z c z e g ó l n i e n i e.</i>					
XVI.	151	Do rozporządzałości Wydziału krajowego	30.000		
	152	Dla księży Unitów chelmskich	3.000		
		<i>Suma rubryki XVI.</i> . . .	33.000	—	33.000

Fundusz krajowy.

Rub. I. Pozostałość z rach. z lat ubiegłych. — **Rub. II.** Odsetki od pieniędzy chwil. lokowanych. — **Rub. III.** Dochody z dróg kraj. — **Rub. IV.** Nadwyżki dochodów od zakł. dotowanych.

Liczba		Dochody.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych . . .	—	—	—
<i>Poszczególnienie.</i>					
II.		Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych . . .	2.000	—	2.000
<i>Poszczególnienie.</i>					
II.	2	Od banków	2.000		
		<i>Suma rubryki II.</i>	2.000	—	2.000
<i>Poszczególnienie.</i>					
III.		Dochody z dróg krajowych	225.500	—	225.500
<i>Poszczególnienie.</i>					
III.	3	Myta	220.000		
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	340		
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe	160		
	6	Datki dobrowolne na budowę dróg	5.000		
		<i>Suma rubryki III</i>	225.500	—	225.500
<i>Poszczególnienie.</i>					
IV.		Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	5.889	—	5.889
<i>Poszczególnienie.</i>					
IV.	7	Od funduszu policji krajowej	5.889		
		<i>Suma rubryki IV.</i>	5 889	—	5.889

Fundusz krajowy.

Rubr. V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych — Rubr. VI. Zwroty pożyczek —
 Rubr. VII. Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba		D o c h o d y .	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
V.		Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	25.000	—	25.000
<i>P o s z c z e g ó l n i e n i e .</i>					
V.	8	Od rozmaitych stron obowiązanych	25.000		
		<i>Suma rubryki V.</i>	25.000	—	25.000
VI.		Zwroty pożyczek	7.381	—	7.381
<i>P o s z c z e g ó l n i e n i e .</i>					
VI.	9	Od klasztoru pp. Benedyktynek w Przemyślu . . .	1.400		
	10	„ Wilda Karola	605		
	11	„ pp. Kanoniczek w Krakowie	569		
	12	„ gminy Piwnicznej	1.145		
	13	„ „ miasta Sanoka	964		
	14	„ „ Chłopczyce	100		
	15	„ „ Brzeszcze	100		
	16	„ bursy św. Kazimierza w Tarnowie	250		
	17	„ Wydziału powiatowego w Tarnowie	648		
	18	„ Komitetu parafialnego obrz. łac. w Sanoku . . .	1.350		
	19	„ gminy Dereżyce	250		
		<i>Suma rubryki VI.</i>	7.381	—	7.381
VII.		Dochody szkoły gosp. lasowego we Lwowie .	5.390	—	5.390
<i>P o s z c z e g ó l n i e n i e .</i>					
VII.	20	Subwencya od c. k. Skarbu Państwa	5.000		
	21	Od uczniów wpisowe	50		
	22	„ „ czesne	340		
		<i>Suma rubryki VII.</i>	5.390	—	5.390

Fundusz krajowy.

Rub. VIII. Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach. — Rub. IX. Dochody krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie. — Rub. X. Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich. — Rub. XI. Rozmaite dochody. — Rub. XII. Dodatki do podatków.

Liczba		Dochody.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
VIII.		Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach	28.778	—	28.778
<i>Poszczególnienie.</i>					
VIII.	23	Dochody wyższej szkoły rolniczej	14.850		
	24	„ szkoły parobków	3.728		
	25	„ folwark	10.200		
		<i>Suma rubryki VIII. . .</i>	28.778	—	28.778
IX.		Dochody krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie	12.423	—	12.423
<i>Poszczególnienie.</i>					
IX.	26	Dochody szkoły rolniczej w Czernichowie	12.423		
		<i>Suma rubryki IX. . .</i>	12.423	—	12.423
X.		Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	—	600
<i>Poszczególnienie.</i>					
X.	27	Od szpitali powszechnych	600		
		<i>Suma rubryki X. . .</i>	600	—	600
XI.		Rozmaite dochody	1.000	—	1.000
<i>Poszczególnienie.</i>					
XI.	28	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	350		
	29	Rozmaite przypadkowe	650		
		<i>Suma rubryki XI. . .</i>	1.000	—	1.000
XII.		Dodatki do podatków	2,664.000	—	2,664.000
<i>Poszczególnienie.</i>					
XII.	30	Po 37 centów od 1 zł. austr.	2,664.000		
		<i>Suma rubryki XII. . .</i>	2,664.000	—	2,664.000

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu krajowego

na rok 1882.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Wydatki.	Preliminowano na rok 1882.			Uchwalono na rok 1881.		
		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Z ł o t e							
I.	Koszta reprezentacji kraju	101.380	—	101.380	100.800	—	100.800
II.	„ zarządu	215.083	—	215.083	215.956	—	215.956
III.	„ leczenia	500.000	—	500.000	500.000	—	500.000
IV.	„ szczepienia	57.930	—	57.930	57.930	—	57.930
V.	Wydatki sanitarne	9.400	—	9.400	8.700	—	8.700
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności .	9.072	—	9.072	9.072	—	9.072
VII.	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	436.486	—	436.486	573.171	—	573.171
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych .	9.900	—	9.900	10.900	—	10.900
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	70.59 5	—	70.595	72.110	—	72.110
X.	Drogi krajowe	636.944	253.000	889.944	629.542	153.000	782.542
XI.	Dotacje dla zakładów krajowych . . .	194.560	—	194.560	211.236	—	211.236
XII.	Wydatki na szupaśnictwo	33.000	—	33.000	26.500	—	26.500
XIII.	Budowy wodne	—	11.943	11.943	—	25.786	25.786
XIV.	Odsetki od pożyczek i umarżanie tychże	100.357	—	100.357	85.321	—	85.321
XV.	Wydatki na cele gospodarstwa kraj. .	141.282	—	141.282	—	—	—
XVI.	Różne wydatki	33 000	—	33.000	38.002	—	38.002
	<i>Suma wydatków . . . . .</i>	2,548 989	264.943	2,813.932	2,539.240	178.786	2,718.026
Dochody.							
I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych .	—	—	—	—	—	—
II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	2.000	—	2.000	2.000	—	2.000
III.	Dochody z dróg krajowych	225.500	—	225.500	221.000	—	221.000
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	5.889	—	5.889	6.323	—	6.323
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	25.000	—	25.000	25.000	—	25.000
VI.	Zwroty pożyczek	7.381	—	7.381	5.183	—	5.183
VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.390	—	5.390	5.390	—	5.390
VIII.	Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach	28.778	—	28.778	27.868	—	27.868
IX.	Dochody szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie	12.423	—	12.423	—	—	—
X.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	—	600	600	—	600
XI.	Różne dochody	1.000	—	1.000	840	—	840
	<i>Suma dochodów własnych . . . . .</i>	313.961	—	313.961	294.204	—	294.204
XII.	Dodatki do podatków	2,664.000	—	2,664.000	2,569.000	—	2,569.000
	<i>Ogólna suma dochodów . . . . .</i>	—	—	2,977.961	—	—	2,863.204
	Z porównania ze sumą wydatków . . .	—	—	2,813.932	—	—	2,718.026
	okazuje się <i>nadwyżka dochodów . . .</i>	—	—	164.029	—	—	145.178

Śnienia.

na rok 1882, z uchwalonemi na rok 1881.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1882.				Ogółem na rok 1882.		U w a g a
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
580	—	—	—	580	—	
—	873	—	—	—	873	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
700	—	—	—	700	—	
—	—	—	—	—	—	
—	136.685	—	—	—	136.685	
—	1.000	—	—	—	1.000	
—	1.515	—	—	—	1.515	
7.402	—	100.000	—	107.402	—	
—	16.676	—	—	—	16.676	
6.500	—	—	—	6.500	—	
—	—	—	13.843	—	13.843	
15.036	—	—	—	15.036	—	
141.282	—	—	—	141.282	—	
—	5.002	—	—	—	5.002	
171.500	161.751	100.000	13.843	271.500	175.594	
9.749	—	86.157	—	95.906	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
4.500	—	—	—	4.500	—	
—	434	—	—	—	434	
—	—	—	—	—	—	
2.198	—	—	—	2.198	—	
—	—	—	—	—	—	
910	—	—	—	910	—	
12.423	—	—	—	12.423	—	
—	—	—	—	—	—	
160	—	—	—	160	—	
20.191	434	—	—	20.191	434	
95.000	—	—	—	95.000	—	
115.191	434	—	—	115.191	434	
—	—	—	—	114.757	—	

Dochody własne *większe* o 19.757 zł.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preliminarza					
I.			Koszta reprezentacji kraju.		
			Na rok 1881. uchwalono w tej rubryce 100.800 zł.		
			„ „ 1882. preliminuje się 101.380 „		
			a zatem <i>więcej</i> o . . . . . 580 „		
			a mianowicie:		
			w pozycjach 7 do 12, które w budżecie na r. 1881. objęte były jedną pozycją 6, <i>więcej</i> o . . . . . 680 „		
			natomiast <i>ubyla</i> pozycja wy- datku w kwocie . . . . . 100 „		
			na bibliotekę. różnica jak wyżej . . . . . 580 „		
			Potrzebę funduszu na uzupełnienie biblio- teki uwzględniono w rubryce II. pod po- zycją 31 h).		
	1	Koszta podróży pp. Posłów 6.700 zł.		—	6.700
	2	Dyety pp. Posłów 36.000 zł.		—	36.000
	3	Koszta druków 13.000 zł.		6.315	13.000
	4	Spisywanie sprawozdań 4.000 zł.	Preliminuje się kwoty uchwalone na rok 1881. bez zmiany.	—	4.000
	5	Pisarze dzienni 650 zł.		—	650
	6	Remuneracye 1.200 zł.		—	1.200
	7	Służba 850 zł.			
	8	Opał 780 zł.	W latach ubiegłych wydatki od poz. 7. do 12, tudzież wydatki na urządzenie sali i wypożyczenie mebli, objęte były jedną pozycją budżetu, z której wydano w roku 1880 . . . . . 1.766 zł.		
	9	Oświetlenie 860 zł.			
	10	Zapuszczanie i mycie podłóg 120 zł.	Na rok 1881. uchwalono na te wydatki kwotę . . . . . 2.150 „ Na rok 1882. preliminuje się . . . . . 2.830 „ zatem <i>więcej</i> o . . . . . 680 „	395	2.150
	11	Potrzeby kancelaryjne 120 zł.	a to na podstawie następujących obliczeń: <i>do poz. 7.</i>		
	12	Różne drobne 100 zł.	Preliminuje się zaokrąglony wydatek (835 zł.) z roku 1880.		

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preliminarza .					
I.			<p><i>do poz. 8.</i></p> <p><i>Drzewa bukowego potrzeba:</i></p> <p>do 6 pieców przez 6 tygodni metr. sześć. 6, po 3 zł. 20 ct. 19 zł. 20 ct. rąbanie po 45 ct. za metr. 2 „ 70 „</p> <p>do 9 kaloryferów, po 1/2 metra dziennie do każdego, t. j. 189 metrów . . . 604 „ 80 „ rąbanie po 32 ct. . . . 60 „ 48 „</p> <p><i>Koksu potrzeba:</i></p> <p>do 13 pieców żelaznych, więk- szych, po 18 kilogr. dzien- nie do każdego, t. j. 9.828 kilogr. po 85 ct. za 100 . 83 „ 54 „</p> <p>do 4 pieców żelaznych, mniej- szych, po 9 kilogr. dziennie do każdego, t. j. 1.512 kil. 12 „ 85 „</p> <p>razem . 783 „ 57 „</p> <p>preliminuje się w zaokrągleniu 780 „ — „</p> <p><i>do poz. 9.</i></p> <p><i>Oświetlenie elektryczne sali.</i></p> <p>Za godzinę 1 zł. 33 ct., a licząc po 4 godziny dziennie przez 3 tygodnie, t. j. 84 godzin 111 zł. 72 ct. nadzór po 2 zł. dziennie . 42 „ — „</p> <p>razem . 153 „ 72 „</p> <p><i>Oświetlenie gazowe:</i></p> <p>Jeden płomień zużywa w 4ch godzinach 20' kub. gazu, przeto w 6 tygodniach 840' a 108 płomieni 90.720' li- cząc po 5 zł. 25 ct. za 1.000' kub. . . . . 476 „ 28 „</p> <p><i>Oświetlenie naftowe:</i></p> <p>Nafta do 40 lamp, i przybory do tychże . . . . . 200 „ — „</p> <p><i>Świece . . . . . 30 „ — „</i></p> <p>razem . 860 „ — „</p>		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preliminarza					
I.			<p><i>do poz. 10.</i> Zapuszczenie i froterowanie przez 8 tygodni 1.238 metr. kwadrat. po 10 ct. . . . . 123 zł. 80 ct. Mycie 343 metr. kw. po 1 ct. 3 „ 43 „ razem . 127 „ 23 „ preliminuje się w zaokrągleniu 120 „ — „</p> <p><i>do poz. 11.</i> Preliminuje się zaokrąglony wydatek (112 zł.) z r. 1880.</p> <p><i>do poz. 12.</i> Na nieprzewidziane drobne potrzeby, naprawy sprzętów i t. p., preliminuje się prawdopodobną kwotę . . . 100 zł.</p>		
	13	Marszałek krajowy 10.000 zł.		10.000	10.000
	14	Członkowie Wydziału 24.000 zł.	Preliminuje się jak w latach ubiegłych.	23.411	24.000
	15	Zastępcy 2.000 zł.		633	2.000
	16	Zastępcą Marszałka 1.000 zł.		1.000	1.000
II.			<p align="center">Koszta zarządu</p> <p>Na rok 1881. uchwalono w tej rubryce . . . . . 215.956 zł. „ rok 1882. preliminuje się 215.083 „ a zatem <i>mniej</i> o . 873 „</p> <p>w skutek zmian następujących: <i>podwyższono</i> wydatki:</p> <p>1) Na dodatki pięcioletnie dla urzędników . . . . . 1.490 zł. 2) „ remuneracyę dla tłumacza języka ruskiego i za tłumaczenia z języków obcych . 505 „ 3) „ potrzeby kancelaryjne . . 1.300 „ 4) „ konserwacyę i utrzymanie czystości we własnym gmachu 2.950 „ razem 6.245 „</p>		

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
II.			<p><i>zmniejszono wydatki:</i></p> <p>1) Na frotera, którego wynagrodzenie mieści się w podwyższeniu jak wyżej poz. 4 . . 1.000 zł.</p> <p>2) „ opał dla dyrektora kancelaryi, odźwiernego i portyera 7 „</p> <p>3) „ dary z łaski dla sierot po Iwanickim i dla Łopuszańskiej 248 „</p> <p>4) „ na najem pomieszczeń na kancelarye Wydziału krajowego 5.863 „</p> <p style="text-align: right;">razem 7.118 „</p> <p>Z porównania z podwyższeniem . 6.245 „</p> <p>wynika różnica jak wyżej . 873 „</p>		
		P ł a c e.			
	17	Oddział conceptowy 36.320 zł.		36.768	36.320
	18	Oddział rachunkowy 38.390 zł.	Wszystkie płace stałe i dodatki aktywalne, wynoszące razem 121.500 zł. preliminuje się w takich samych kwotach jakie W. Sejm uchwalił na rok 1881.	40.369	38.390
	19	Oddział kasowy 10.670 zł.		11.291	10.670
	20	Oddział techniczny 10.960 zł.		11.160	10.960
	21	Oddział sanitarny 2.300 zł.		2.300	2.300
	22	Oddział statystyczny 5.000 zł.		5.127	5.000
	23	Oddział manipulacyjny 17.860 zł.		18.629	17.860
	24	Dyurniści 39.505 zł.	Preliminuje się na taką samą ilość osób i takież sam koszt, jak uchwalono na rok 1881.	39.264	39.505

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preliminarza					
II.	25	Zaslugi 3.000 zł.	Na rok 1881. uchwalono dla 10 stróżów po 300 zł. razem kwotę 3.000 zł. Na rok 1882. preliniuje się też samą kwotę, bo chociaż ilość stróżów będzie musiała być zwiększoną o jednego, to wynagrodzenie ich zostanie zniżone z powodu, iż w nowym gmachu własnym otrzymają wszyscy pomieszkania w naturze. Wynagrodzenie frotera (1.000 zł.), które w latach ubiegłych zamieszczane było pod tą pozycją, przeniesiono pod poz. 32. c).	3.866	4.000
	26	Emolumenta.			
	a)	Dyrektor kancelaryi na fiakra 50 zł.	Preliminuje się jak w latach ubiegłych.	50	50
	b)	Tenże na opał 69 zł.	Licząc po 3 zł. 20 ct. za metr sześć. drzewa, wypada za 21·6 m. sześć. 69 zł. 12 ct. t. j. o 4 zł. mniej aniżeli uchwalono na rok 1881, a to z powodu niższej ceny drzewa.	73	73
	c)	Ubranie dla odźwier- nego i 7 ^{miu} woźnych 400 zł.	Preliminuje się bez zmiany, jak uchwalono na rok 1881.	400	400
	d)	Ubranie dla portyera 100 zł.		96	100
	e)	Opał dla odźwiernego i portyera 46 zł.	Za 14·4 metr sześć. drzewa po 3 zł. 20 ct. wypada 46 zł. 08 ct. zatem mniej o 3 zł. aniżeli w roku 1881. z powodu niższej ceny drzewa.	45	49
	f)	Dodatki pięcioletnie dla urzędników 11.609 zł.	Na podstawie uchwały W. Sejmu z dnia 3. Stycznia 1874. przypadają dodatki pięcioletnie w roku 1882. następującym urzędnikom:	7.910	10.119

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
II.	26 f)	Dodatki pięcioletnie (ciąg dalszy).	<p><i>2 radców:</i></p> <p>Mochuacki Edmund . . . . 400 zł. Niewiadomski Ignacy . . . . 400 "</p> <p><i>4 sekretarzy:</i></p> <p>Wolański Julian 2 po 200 zł. 400 " Marek Józef od 2/1 . . . . 200 " Kopertyński Apolinary . . . . 200 " Michalczewski Józef . . . . 200 "</p> <p><i>3 koncepcistów:</i></p> <p>Ożwald Emil 2 po 200 zł. . 400 " Dr. Duleba Bronisław . . . . 200 " Dr. Łoziński Bronisław . . . . 200 "</p> <p><i>Adjunkt conceptowy:</i></p> <p>Zienkiewicz Tytus . . . . . 100 "</p> <p><i>Dyrektor Oddziału rachunkowego.</i></p> <p>Pierożyński Ludwik, pierwszy 300 " drugi od 9/7 . . . . . 143 "</p> <p><i>Zastępca dyrektora Oddziału rach.</i></p> <p>Chrzanowski Mieczysław . . . 200 "</p> <p><i>14 adjunktów rachunkowych.</i></p> <p>Żółkiewski Karol 3 po 150 zł. 450 " Sapalaczyński Robert " 450 " Janikowski Tomasz " 450 " Mrozowicki Jan 2 po 150 " 300 " Orzechowski Antoni " 300 " Trauda Edward " 300 " Sidorowicz Władysław " 300 " Urbański Aureli " 300 " Semetkowski Stanisław, pierwszy 150 " drugi od 9/7 . . . . . 72 " Taruawski Teofil, pierwszy . 150 " drugi od 9/7 . . . . . 72 " Gołębski Władysław . . . . 150 " Bielski Maryan . . . . . 150 " Niedzielski Antoni . . . . . 150 " Niedziałkowski Karol . . . . 150 "</p> <p><i>5 asystentów rachunkowych:</i></p> <p>Żórawski Wiktor . . . . . 50 " Topolnicki Jan . . . . . 50 " Gordon Jakób . . . . . 50 "</p> <p align="right">Do przeniesienia . . . 7.387 "</p>		

Wyjaśnienia.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wnikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
II.	26 f)	Dodatki pięcioletnie (ciąg dalszy).	<p>Z przeniesienia . . . 7.387 zł.</p> <p>Hupcyc Henryk . . . . . 50 „</p> <p>Mystkowski Władysław . . . 50 „</p> <p><i>Woźny Oddziału rachunkowego:</i></p> <p>Kuźniar Jan 3 po 30 zł. . . . 90 „</p> <p><i>Kasyer:</i></p> <p>Horoszkiewicz Julian 3 po 200 zł. 600 „</p> <p><i>Kontrolor:</i></p> <p>Silkiewicz Władysław . . . . 175 „</p> <p><i>4 adjunktów kasowych:</i></p> <p>Olszewski Konstanty, pierwszy 150 „</p> <p>drugi od 17/2 . . . . . 131 „</p> <p>Sternał Ludwik . . . . . 150 „</p> <p>Kotiers Franciszek . . . . . 150 „</p> <p>Bynowski Włodzimierz . . . 150 „</p> <p><i>Woźny kasowy:</i></p> <p>Hermiński Walenty 3 po 30 zł. 90 „</p> <p><i>Nadziżynier:</i></p> <p>Raciborski Ludwik . . . . . 300 „</p> <p><i>2 inżynierów:</i></p> <p>Czaderski Ferdynand . . . . 200 „</p> <p>Reutt Gustaw . . . . . 200 „</p> <p><i>2 asystentów technicznych:</i></p> <p>Baranowski Teofil 2 po 80 zł. 160 „</p> <p>Luniewski Aleksander . . . . 80 „</p> <p><i>Dyrektor kancelaryi:</i></p> <p>Dr. Grott Antoni, pierwszy . 200 „</p> <p>drugi od 12/3 . . . . . 161 „</p> <p><i>Archiwista:</i></p> <p>Duszyński Hipolit . . . . . 175 „</p> <p><i>4 kancelistów:</i></p> <p>Kiszelka Albin, 2 po 100 . . . 200 „</p> <p>Krzeczkowski Wład., pierwszy 100 „</p> <p>drugi od 15/3 . . . . . 79 „</p> <p>Kunisch Leon Władysław . . . 100 „</p> <p>Słomkowski Władysław . . . . 100 „</p> <p>Do przeniesienia . . . 11.228 „</p>		

Wyjaśnienia.

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycya	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
11.	26 f)	Dodatki pięcioletnie (ciąg dalszy).	Z przeniesienia . . 11.228 zł. <i>Portyer :</i> Karmalita Andrzej 3 po 30 zł. 90 „ <i>4 woźnych :</i> Gorczyca Marcin 3 po 30 zł. . 90 „ Kalita Józef 2 „ 30 „ . 60 „ trzeci od 23/8 . . . . 11 „ Kowalski Józef 2 po 30 zł. . 60 „ trzeci od 23/8 . . . . 11 „ Hermiński Michał, pierwszy . 30 „ drugi od 12/1 . . . . 29 „ razem . 11.609 „		
	g)	Dodatek do płacy ekspedytora Bienkowskiego 20 zł.	Preliminuje się, jak uchwalono na rok 1881.	20	20
	27	Remuneracye. <i>I. State.</i>			
	a)	Rzecznik prawny 1.500 zł.	Jak w latach ubiegłych.	1.500	1.500
	b)	Tłumacz języka ruskiego 800 zł.	Preliminuje się o 500 zł. więcej, aniżeli w latach ubiegłych, a to z powodów następujących: P. Platon Kostecki, tłumacz języka ruskiego, wniósł był do W. Sejmu w roku 1880. petycję do L. 499. o podwyższenie wynagrodzenia; — petycja ta nie została przez W. Sejm zatwierdzoną. Wydział krajowy opierając się na wniosku Komisji budżetowej, który co do tej petycji brzmi: „Wysoki Sejm raczy uchwalić: Wzywa się Wydział krajowy, by, jeżeli to uzna za stosowne, prośbę p. Platona Kosteckiego, tłumacza ruskiego języka, uwzględnił w preliminarzu najbliższego budżetu“ — i oceniając długoletnie zasługi p. Kosteckiego, proponuje podwyższenie jego dotychczasowego wynagrodzenia z 300 zł. na 800 zł.	500	300

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
II.	27 c)	Tłumaczenia z języków obcych 30 zł.	Wydatki w tej pozycji wynosiły: w roku 1875 . . . . . 16 zł. " 1876 . . . . . 18 " " 1877 . . . . . 28 " " 1878 . . . . . 63 " " 1879 . . . . . 17 " razem . . . . . 142 " przeciętnie . . . . . 28 " preliminuje się w zaokrągleniu 30 zł.	17	25
		<i>II. Niestale.</i>			
		Urzednicy, dyurnisci i słudzy 1.000 zł.	Jak w latach ubiegłych.	1.000	1.000
	28	Koszta podróży i diety:			
	a)	Dla urzedników 7.000 zł.	Wydatki te wynosiły: w roku 1877 . . . . . 5 339 zł. " 1878 . . . . . 5.900 " " 1879 . . . . . 9.320 " razem . . . . . 20.559 " przeciętnie . . . . . 6.853 " preliminuje się w zaokrągleniu jak na rok 1881.	9.320	7.000
	b)	Dla inspektora szpitali 400 zł.	Jak w latach ubiegłych.	400	400
	29	Pensye i zaopatrzenia 8.014 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881, albowiem w osobach pobierających pensye i zaopatrzenia żadna nie zaszła zmiana.	7.664	8.014
	30	Dary z łaski 1.340 zł.	Preliminuje się stałe dary, uchwalone na rok 1881. Jednorazowe dary dla sierót po Iwanickim (148 zł.) i dla Łopuszańskiej (100 zł.) opuszczono.	1.488	1.588
	31	Potrzeby kancelaryjne:			
	a)	Wydawnictwo rozporządzeń krajowych 4.000 zł.	Wydatki te wynosiły: w roku 1877 . . . . . 3.882 zł. " 1878 . . . . . 3.284 " " 1879 . . . . . 5.058 " razem . . . . . 12.224 " przeciętnie . . . . . 4.075 " w zaokrągleniu . . . . . 4.000 "	5.058	5.000

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycya	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
II.	31	Sprzęty 800 zł.	Wydatki te wynosiły: w roku 1877 . . . . . 639 zł. " 1878 . . . . . 1.151 " " 1879 . . . . . 629 " razem . 2.419 " przeciętnie . 806 " w zaokrągleniu . 800 "	629	800
	b/				
	c/	Potrzeby do pisania i rysowania 2.000 zł.	Wydatki te wynosiły: w roku 1877 . . . . . 1.555 zł. " 1878 . . . . . 2.207 " " 1879 . . . . . 2.211 " razem . 5.973 " przeciętnie . 1.991 " w zaokrągleniu . 2.000 "	2 211	2.000
	d/	Druk ksiąg i wzorów 2.300 zł.	Wydatki te wynosiły: w roku 1877 . . . . . 2.716 zł. " 1878 . . . . . 2.314 " " 1879 . . . . . 1.876 " razem . 6.906 " przeciętnie . 2.302 " w zaokrągleniu . 2.300 "	1.876	2.100
	e/	Oprawa ksiąg i druków 450 zł.	Wydatki te wynosiły: w roku 1877 . . . . . 556 zł. " 1878 . . . . . 309 " " 1879 . . . . . 475 " razem . 1.340 " przeciętnie . 447 " w zaokrągleniu . 450 "	475	400
	f/	Oświetlenie 500 zł.	Wydatki te wynosiły: w roku 1877 . . . . . 323 zł. " 1878 . . . . . 315 " " 1879 . . . . . 300 " razem . 938 " przeciętnie . 313 "	300	350
			Z powodu przeniesienia kancelaryi do większego, własnego gmachu, wynikłości powyższe z lat ubiegłych nie mogą służyć za podstawę do obliczenia tych potrzeb. — Preliminuje się przeto prawdopodobną kwotę 500 zł., a praktyka wskaże dopiero w latach następnych cyfrę pewniejszą.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.																						
preliminarza																											
II.	31 g)	Opał 3.500 zł.	<p>Wydatki te wynosiły w domach wynajmowanych:</p> <table border="0"> <tr> <td>w roku 1877 . . . . .</td> <td>1.489 zł.</td> </tr> <tr> <td>" 1878 . . . . .</td> <td>1.875 "</td> </tr> <tr> <td>" 1879 . . . . .</td> <td>1.687 "</td> </tr> <tr> <td>razem . . . . .</td> <td><u>5.051 "</u></td> </tr> <tr> <td>przeciętnie . . . . .</td> <td>1.684 "</td> </tr> </table> <p>Obliczenie kosztów opału w gmachu własnym przedstawia się jak następuje:</p> <p><i>drzewo bukowe</i> (licząc opalenie przez 7 miesięcy) do 68 pieców po 9 metr. sześć. t. j. 612 m. po 3 zł. 20 ct. . 1.958 zł. 40 ct. <i>rabanie</i> 612 m. po 45 ct. . 275 " 40 " do 4 kaloryferów po 1/4 m. dziennie, t. j. 210 metr. . 672 " — " <i>rabanie</i> 210 metr. po 32 ct. 67 " 20 " <i>koks</i> do 19 większych pieców żelaznych po 18 kil. dziennie, licząc 100 kilogr. 85 ct. 610 " 47 " do 6 mniejszych pieców żelaznych po 9 kilogr. dziennie, licząc jak wyżej. . . 96 " 39 " razem . 3.679 " 86 "</p> <p>w przypuszczeniu jednak, że potrzeba opalania nie potrwa przez całych 7 miesięcy, preliminuje się kwotę zniżoną na 3.500 zł., a ściślejszą, lecz zawsze przeciętną potrzebę, wykaże dopiero praktyka w kilku latach następujących.</p>	w roku 1877	1.489 zł.	" 1878	1.875 "	" 1879	1.687 "	razem	<u>5.051 "</u>	przeciętnie	1.684 "	1.687	1.900												
w roku 1877	1.489 zł.																										
" 1878	1.875 "																										
" 1879	1.687 "																										
razem	<u>5.051 "</u>																										
przeciętnie	1.684 "																										
	h)	Biblioteka 900 zł.	<p>Wydatki na bibliotekę wynosiły:</p> <table border="0"> <tr> <td>w roku 1877:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) z rubr. I. poz. 8.</td> <td>300 zł.</td> </tr> <tr> <td>b) " II. " 26h.</td> <td>581 " 881 zł.</td> </tr> <tr> <td>w roku 1878:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) z rubr. I. poz. 9.</td> <td>300 zł.</td> </tr> <tr> <td>b) " II. " 26h.</td> <td>1.063 " 1.363 "</td> </tr> <tr> <td>w roku 1879:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) z rubr. I. poz. 9.</td> <td>100 zł.</td> </tr> <tr> <td>b) " II. " 26h.</td> <td>797 " 897 "</td> </tr> <tr> <td>razem . . . . .</td> <td><u>3.141 "</u></td> </tr> <tr> <td>przeciętnie . . . . .</td> <td>1.047 "</td> </tr> </table> <p>Ponieważ w latach 1877. i 1878. wydano znacznie większe kwoty tak z rubryki I. jakoteż i z rubryki II. na uzupełnienie biblioteki W. Sejmu i Wydziału krajowego; ponieważ dalej kancelarye W. Sejmu i Wydziału krajowego mieścić się będą w jednym gma-</p>	w roku 1877:		a) z rubr. I. poz. 8.	300 zł.	b) " II. " 26h.	581 " 881 zł.	w roku 1878:		a) z rubr. I. poz. 9.	300 zł.	b) " II. " 26h.	1.063 " 1.363 "	w roku 1879:		a) z rubr. I. poz. 9.	100 zł.	b) " II. " 26h.	797 " 897 "	razem	<u>3.141 "</u>	przeciętnie	1.047 "	797	600
w roku 1877:																											
a) z rubr. I. poz. 8.	300 zł.																										
b) " II. " 26h.	581 " 881 zł.																										
w roku 1878:																											
a) z rubr. I. poz. 9.	300 zł.																										
b) " II. " 26h.	1.063 " 1.363 "																										
w roku 1879:																											
a) z rubr. I. poz. 9.	100 zł.																										
b) " II. " 26h.	797 " 897 "																										
razem	<u>3.141 "</u>																										
przeciętnie	1.047 "																										

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycya	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
II.	31		chu, a w skutek tego utrzymywanie dwóch osobnych bibliotek było by zbyt cieżkiem — przeto bez względu na wyżej wykazaną wynikłość przeciętną, prelininuje się zaokrągloną sumę wydatku z roku 1879. a natomiast opuszcza się w rubryce I. wydatek w kwocie 100 zł. uchwalony na rok 1881. na uzupełnienie biblioteki sejmowej.		
	<i>h)</i>				
	<i>i)</i>	Rozmaite pomniejsze 1.300 zł.	Preliminuje się kwotę uchwaloną na rok 1881.	1.198	1.300
	32	Konserwacya gmachu i utrzymanie czystości:			
	<i>a)</i>	Nadzorca techniczny 800 zł.	Dla technicznej administracyi budynku, obsługi maszyny gazowej, pompy maszyny elektrycznej, nadzoru przy windach i kaloryferach, obsługi przyrządów do wentylacyi, nadzoru wateklozetów, wodociągów, gazociągów i pieców żelaznych, pilnowania i ogrzewania ubikacyj, utrzymania dachów w porządku, nadzoru przy czyszczeniu dachów; — utrzymania w porządku robót ślusarskich, tudzież wykouania pomniejszych naprawek — potrzebuym jest ślusarz czyli maszynista a zarazem nadzorca techniczny, dla którego prelininuje się płace o rocznych 720 zł. pomieszkawanie w gmachu i 24 metr. sześć. drzewa, t. j. razem 796 zł. 80 ct. czyli w zaokrągleniu 800 zł.		
	<i>b)</i>	Kominiarz 300 zł.			
	<i>c)</i>	Froter 1.000 zł.			
	<i>d)</i>	Mycie podłóg 100 zł.			
	<i>e)</i>	Pompowanie wody 100 zł.	Preliminuje się kwoty prawdopodobnych potrzeb, które dopiero po doświadczeniu w latach następnych będą mogły być ściślej obliczone.		
	<i>f)</i>	Zgartywanie i wywóz śniegu 150 zł.			
	<i>g)</i>	Czyszczenie kloak 100 zł.			

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.																
	preliminarza																				
II.	32 h)	Rozmaite nieprzewidziane 400 zł.	Na rozmaite drobne, przypadkowe, a powyższemi pozycjami nie objęte potrzeby jak n. p. pomniejszych naprawy rozmaitych profesjonalistów. tłuszcz do machin, stłuczone szyby i t. p. preliminuje się prawdopodobną kwotę 400 zł.																		
III.	33	Koszta leczenia ubogich w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych 500.000 zł.	<p align="center">Koszta leczenia.</p> <p>Wydatki na koszta leczenia (bez potrącenia zwrotów zaliczek od gmiu) wynosiły:</p> <table border="0"> <tr> <td>w roku 1877 . . . . .</td> <td>440.298 zł.</td> </tr> <tr> <td>" 1878 . . . . .</td> <td>503.757 "</td> </tr> <tr> <td>" 1879 . . . . .</td> <td>541.320 "</td> </tr> <tr> <td><u>razem . . . . .</u></td> <td><u>1.485.375 "</u></td> </tr> <tr> <td>przecietnie . . . . .</td> <td>495.125 "</td> </tr> </table> <p>W obec wzrastającego z każdym rokiem wydatku na koszta leczenia, niepodobna przy obliczeniu potrzeb na rok 1882. opierać się jedynie na powyższej wynikłości przecietnej, lecz uwzględnić należy wydatki z lat 1879. i 1880. tudzież inne okoliczności.</p> <p>W roku 1879. wynosił czysty wydatek po odtrąceniu zwrotów . . . . . <u>537.855 zł.</u></p> <p>Na rachunek roku 1880. wyasygnowano już do pierwszych dni Lutego 1881. (w zaokrągleniu) . . . . . 461.000 zł.</p> <p>a jeszcze do końca Marca 1881. wyasygnowane będą koszta których sprawdzenie już dokonano lub jest w toku, a mianowicie:</p> <table border="0"> <tr> <td>Szpitalowi lwowskiemu za 2 kwartały około . . . . .</td> <td>56.000 "</td> </tr> <tr> <td>Szpitalowi św. Łazarza w Krakowie za 2 kwartały około . . . . .</td> <td>23.000 "</td> </tr> <tr> <td><u>zatem suma wyasygnowanych wydatków wyniesie około . . . . .</u></td> <td><u>540.000 "</u></td> </tr> </table> <p>Obliczając zwroty, które wpłynąć mają, a od wydatku potrącanie bywają. w przybliżeniu na . . . . . <u>5.000 "</u></p> <p>okazuje się prawdopodobny czysty wydatek za rok 1880. . . . . <u>535.000 "</u></p> <p>a zatem prawie zgodny z uchwaloną na ten rok kwotą w budżecie.</p>	w roku 1877	440.298 zł.	" 1878	503.757 "	" 1879	541.320 "	<u>razem . . . . .</u>	<u>1.485.375 "</u>	przecietnie	495.125 "	Szpitalowi lwowskiemu za 2 kwartały około	56.000 "	Szpitalowi św. Łazarza w Krakowie za 2 kwartały około	23.000 "	<u>zatem suma wyasygnowanych wydatków wyniesie około . . . . .</u>	<u>540.000 "</u>	537.855	500.000
w roku 1877	440.298 zł.																				
" 1878	503.757 "																				
" 1879	541.320 "																				
<u>razem . . . . .</u>	<u>1.485.375 "</u>																				
przecietnie	495.125 "																				
Szpitalowi lwowskiemu za 2 kwartały około	56.000 "																				
Szpitalowi św. Łazarza w Krakowie za 2 kwartały około	23.000 "																				
<u>zatem suma wyasygnowanych wydatków wyniesie około . . . . .</u>	<u>540.000 "</u>																				

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preliminarza					
III.	33	Koszta leczenia (ciąg dalszy)	<p>Zważywszy jednak, że w roku 1880. i z początkiem 1881. niżono taksy w szpitalach prowincjonalnych, a mianowicie:</p> <p>w Brzeżanach . . . . . 0 5 ct. „ Jaśle . . . . . „ 10 „ „ Podhajcach . . . . . „ 8 „ „ Rzeszowie . . . . . „ 3 „ „ Samborze . . . . . „ 5 „ „ Wadowicach . . . . . „ 5 „ „ Złoczowie . . . . . „ 7 „</p> <p>a niżnienie to (biorąc za podstawę przeciętną ilość dni leczenia z ostatnich 4ch lat) spowoduje umniejszenie wydatków o przeszło . . . . . 6.500 zł.</p> <p>że dalej, rozporządzenia wydane przez Wydział krajowy 27. Lipca 1880. L. 34.084, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. Lipca 1880, doprowadzą do oszczędności, której cyfry teraz jeszcze oznaczyć nie można, preliniuje się takąż samą kwotą, jaką uchwalono na rok 1881.</p>		

Obliczenie oszczędności w skutek niżnienia taks szpitalnych.

Nazwa szpitalu	W r. 1880 i 1881 niżono takse o centów	Ilość zapłaconych z funduszu krajowego dni leczenia wynosiła w roku						Pomnożywszy przeciętną ilość dni przez ilość centów niżnienia	Okazuje się umniejszenie wydatku o zł.
		1877	1878	1879	1880	Razem	Przeciętnie		
1 Brzeżany	5	11.854	11.899	11.921	12.105	47.779	11.945	5	597
2 Jasło	10	20.940	22.850	17.773	17.448	79.011	19.753	10	1.975
3 Podhajce	8	14.174	14.253	18.553	15.744	62.724	15.681	8	1.254
4 Rzeszów	3	18.677	16.111	17.740	29.941	82.469	20.617	3	618
5 Sambor	5	15.523	11.919	11.626	15.267	54.335	13.584	5	679
6 Wadowice	5	5.131	4.950	4.450	4.168	18.699	4.675	5	234
7 Złoczów	7	15.425	16.340	17.164	16.856	65.785	16.446	7	1.151
Razem		.	.	.	.	.	.	.	6.508

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
IV.			Koszta szczepienia.		
	34	Krowianka 1.300 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	1.300	1.300
	35	Koszta podróży i dyety 56.000 zł.	Koszta te wynosiły: w roku 1877 . . . . . 55.341 zł. " 1878 . . . . . 55.111 " " 1879 . . . . . 55.845 " preliminuje się przeto jak na rok 1881.	55.845	56.000
	36	Premia dla lekarzy 630 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	630	630
V.			Wydatki sanitarne.		
	37	1/3 część za lekarstwa 5.200 zł.	Koszta te wynosiły: w roku 1878 . . . . . 3.145 zł. " 1879 . . . . . 5.946 " do końca Grudnia 1880 . . . . . 6.303 " razem . 15.394 " przeciętnie . 5.131 " preliminuje się w zaokrągleniu 5.200 "	5.946	4.500
	38	Strzeżenie granic podczas zarazy 4.200 zł.	Koszta te wynosiły: w roku 1874 . . . . . 5.328 " " 1875 . . . . . 2.686 " " 1876 . . . . . — " " 1877 . . . . . 1.732 " " 1878 . . . . . 11.077 " " 1879 . . . . . 4.448 " razem . 25.271 " przeciętnie . 4.212 " preliminuje się jak na rok 1881 . 4.200 "	4.448	4 200
VI.			Zasiłki dla zakładów dobroczynności.		
	39—40	Szpitala Sióstr Miłosierdzia 1.598 zł.		1.598	1.598
	41	Dom ubogich i sierót w Krakowie 5.424 zł.		5.424	5.424
	42	Zakład św. Józefa w Krakowie 1.000 zł.	Zasiłki stale uchwalane corocznie, preliminuje się jak na rok 1881. wedle uchwały W. Sejmu z dnia 22. Lipca 1880. — 29. i 30. Sierpnia 1877. i 16. Lipca 1880.	500	1.000
	43	Komitet ochronek w Krakowie 550 zł.		550	550
	44	Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie 500 zł.	Jak wyżej i wedle uchwały W. Sejmu z dnia 13. Lipca 1880.	500	500

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
VII.			<p>Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.</p> <p>Na rok 1881. uchwalono w tej rubryce . . . . . 573.171 zł. Na rok 1882. preliniuje się . 436.486 „ zatem <i>mniej</i> o . . . 136.685 „ uwzględnivszy jednak, iż pod nowo utworzoną rubryką XV. zamieszczono wydatki: Na cele gospodarstwa krajowego w kwocie . . . . . 141.282 „ okazuje się właściwie <i>podwyższenie</i> wydatków o . . . . 4.597 „</p>		
	45	Akademia umiejętności 15.000 zł.	Prelimiuje się jak w latach ubiegłych.	15.000	15.000
	46	Niedobór funduszu szkolnego krajowego 314.286 zł.	Według załączonego preliminarza szczegółowego.	318.097	320.404
	47	Członkowie Rady szkolnej 7.200 zł.		7.200	7.200
	48	Schmitt Henryk 800 zł.		800	800
		<i>Szkoły żeńskie:</i>			
	49	Jaworów 500 zł.		300	500
	50	Kołomyja 600 zł.	Prelimiuje się jak w latach ubiegłych.	600	600
	51	Kraków 2.500 zł.		2.500	2.500
	52	Kraków, św. Tomasza 500 zł.		500	500
	53	Kraków, pp. Augustyanek 500 zł.		500	500
	54	Lwów 1.000 zł.		1.000	1.000

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycya	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preliminarza					
VII.					
	55	Stary-Sącz 750 zł.		750	750
	56	Stryj 600 zł.		600	600
	57	Szkoła ludowa u OO. Dominikanów we Lwowie 200 zł.	Preliminuje się jak w latach ubiegłych.	200	200
	58	Zakład głuchoniemych we Lwowie 6.000 zł.		6.000	6.000
	59	Szkoła głuchoniemych Bardacha 200 zł.	Roczny ten zasiłek przyznał W. Sejm począwszy od roku 1881. uchwałą z dnia 22. Lipca 1880.	—	200
	60	Zakład ciemnych 2.000 zł.		2.000	2.000
	61	Szkoła gimnastyczna 750 zł.		750	750
	62	Szkoła sztuk pięknych 7.000 zł.		7.000	7.000
	63	Teatr polski w Krakowie 8.000 zł.	Preliminuje się jak w latach ubiegłych.	8.000	8.000
	64	Teatr polski we Lwowie 4.200 zł.		4.200	4.200
	65	Teatr polski i opera polska we Lwowie 20.000 zł.		20.000	20.000
	66	Teatr ruski 4.000 zł.	Zasiłek dla teatru ruskiego podwyższony został począwszy od roku 1881. z 3.000 zł. na 4.000 zł. uchwałą W. Sejmu z dnia 22. Lipca 1880.	3.000	4.000
	67	Towarzystwo muzyczne w Krakowie 800 zł.		800	800
	68	Towarzystwo muzyczne we Lwowie 1.800 zł.	Preliminuje się jak w latach ubiegłych.	1.800	1.800

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
VII.	69	Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ 300 zł.	Uchwałą z dnia 16. Lipca 1880. wyznaczył W. Sejm zasiłek ten na trzy lata, począwszy od roku 1880. preliminuje się więc zasiłek trzeci.	—	300
	70	Stypendya dla seminarzystów 30.000 zł.	Preliminuje się jak w latach ubiegłych.	29.510	30.000
	71	Uczniowie internatu przy seminarjum naucz. w Krakowie 3.000 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881. w myśl uchwał W. Sejmu z dnia 13. i 22. Lipca 1880.	—	3.000
	72	Nagrody za książki szkolne 1.000 zł.	Preliminuje się prawdopodobną kwotę w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 14. Lipca 1880.	—	1.000
	73	Ruskie książki szkolne 2.000 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	1.886	2.000
	74	Czasopismo szkoła 500 zł.		500	500
	75	Ruska gazeta szkolna 500 zł.		500	500
	76	Restauracye pomników w ogóle 1.500 zł.	Utrzymanie pomników historycznych.	700	1.500
	77	Zakład im. Ossolińskich 500 zł.	Stałe zasiłki corocznie uchwalane. Preliminuje się bez zmiany jak na rok 1881. z opuszczeniem wydatku 1.000 zł. uchwalonego na rok 1881. jednorazowo na wewnętrzne urządzenie cerkwi św. Jura.	500	500
	78	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie 7.900 zł.	Etat urzędników archiwum aktów grodzkich uchwalono na posiedzeniu W. Sejmu z d. 21. Sierpnia 1877.	9.085	7.900

Wyjaśnienia.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preliminarza					
IX.	79—95	70.595 zł.	<p>Kwaterunkowe żandarmeryi.</p> <p>Za podstawę do obliczenia potrzeb korpusu całego, służy prawo organiczne c. k. żandarmeryi z d. 18. Stycznia 1851.</p> <p>Przy wymiarach ilości materyałów, stosowano się ile możności do uchwał sejmowych z lat 1866. 1869. i 1872.</p> <p>Stan czynny korpusu żandarmeryi w Galicyi zawiera wedle tabeli dyslokacyjnej, poczynszy od 1. Stycznia 1881:</p> <p style="text-align: center;"><i>Przy sztabie:</i></p> <p>1 komendant, major, 1 major, zastępca komendanta, 1 porucznik, adjutant, 1 rotmistrz, rachmistrz, 2 wachmistrzów rachunkowych, 1 wachmistrz, jako pisarz, 1 komendant posterunkowy, jako pisarz, 2 woźnych.</p> <p style="text-align: center;"><i>Przy oddziale naukowym:</i></p> <p>1 podporucznik, 1 wachmistrz, 1 komendant posterunkowy.</p> <p style="text-align: center;"><i>Przy komendach oddziałowych:</i></p> <p>4 rotmistrzów, 7 poruczników, 2 podporuczników, 5 wachmistrzów manipulacyjnych, 74 wachmistrzów posterunkowych, 192 komendantów posterunkowych, 983 żołnierzy, 266 stacyj posterunkowych, 58 stacyj pojedynczych (Expozytur), 13 komend oddziałowych, 1 szkoła wyższych stopni żołnierzy, 18 służących oficerskich, 3 żony żołnierzy.</p>	69.392	72.110

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
IX.	79—95	Kwaterunkowe żandarmeryi. (ciąg dalszy).	<p>Szczegółowy preliminarz potrzeb na r. 1882. sporządziła c. k. Komenda żandarmeryi i przedłożyła Wydziałowi krajowemu do L. W. 4643/1881.</p> <p>Oddział rachunkowy Wydziału krajowego sprawdził wykaz czynszów za wynajęte pomieszczenia dla sztabu i na koszary oddziałowe c. k. Komendy żandarmeryi</p> <p>na kwotę . . . . . 70.615 zł. 40 ct.</p> <p>Odrąciwszy od tej kwoty:</p> <p>a) za kwaterunek sztabu i noclegowe niższych stopni żołnierzy, kwotę . . . 17.260 zł. 62 ct.</p> <p>b) za kwaterunek pomieszczenia 90 żandarmów w posterunkach dla kontroli (<i>des Viehbestandkaters</i>) z c. k.</p> <p>Skarbu państ. 3.875 „ 71 „ 21.136 „ 33 „ pozostaje należytość . . 49.479 „ 07 „ którą to kwotę zamieszcza się w zaokrągleniu pod poz. 93.</p> <p>Na rok 1881. uchwalono . 72.110 zł. w porównaniu z preliminaryśną na rok 1882. kwotą . 70.595 „ okazuje się <i>mniej</i> o . . 1.515 „ z powodu, iż na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 29. Października 1880. L. 15795/3470. III. 90 żandarmów dla kontroli (<i>des Viehbestandkaters</i>) w posterunkach zostało umieszczonych, za których Skarb państwa kwaterowe stosunkowo do zawartych kontraktów opłaca.</p>		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.																																																						
X.	preliminarza		<p style="text-align: center;">Drogi krajowe.</p> <p style="text-align: center;"><i>Uwagi ogólne.</i></p> <p>Na rok 1881. uchwalono w tej rubryce . . . . . 782.542 zł.</p> <p>Na rok 1882. prelininuje się . . . . . 889.944 „</p> <p style="text-align: right;">zatem <i>więcej</i> o . . . . . <u>107.402 „</u></p> <p>1. Zmniejszono wydatki:</p> <p>a) Ryczałt na zwiedzanie dróg, t. j. dla 1 konduktora przejazd kolejną . . . . . 76 zł.</p> <p>b) Ryczałt na umieszczenie biura dla inżyniera w Przemysłu . . . . . <u>100 „</u> 176 zł.</p> <p>2. Zwiększono wydatki:</p> <p>a) Płaca pełniącego obowiązki inżyniera na drodze Rzeszów, Nisko i Przeworsk-Kańczuga . . . . . 1.200 „</p> <p>b) Płace dla 4 drożników po 150 zł. . . . . 600 „</p> <p>c) Ryczałt na umieszczenie biura dla inżynierów na prowincyi . . . . . 60 „</p> <p>d) Budowa dróg . . . . . 100.000 „</p> <p>e) Utrzymanie dróg . . . . . <u>5.718 „</u> 107.578 „</p> <p>Okazuje się zatem zwiększenie preliminarza dla dróg krajowych na rok 1882. jak wyżej wykazano o 107.402 zł.</p> <p>Pojedyncze pozycje preliminarza uzasadnia się jak następuje:</p> <p style="text-align: center;"><i>A. Koszta zarządu.</i></p> <p>Płace:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 30%;">6.000 zł.</td> <td style="width: 30%;"></td> <td style="width: 30%; text-align: right;">4.500</td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%; text-align: right;">6.000</td> </tr> <tr> <td>a)</td> <td>3.600 „</td> <td></td> <td style="text-align: right;">4.800</td> <td></td> <td style="text-align: right;">3.600</td> </tr> <tr> <td>b)</td> <td>10.500 „</td> <td></td> <td style="text-align: right;">10.000</td> <td></td> <td style="text-align: right;">10.500</td> </tr> <tr> <td>c)</td> <td>8.000 „</td> <td></td> <td style="text-align: right;">7.633</td> <td></td> <td style="text-align: right;">8.000</td> </tr> <tr> <td>d)</td> <td>840 „</td> <td></td> <td style="text-align: right;">840</td> <td></td> <td style="text-align: right;">840</td> </tr> <tr> <td>e)</td> <td>900 „</td> <td></td> <td style="text-align: right;">900</td> <td></td> <td style="text-align: right;">900</td> </tr> <tr> <td>f)</td> <td>1.500 „</td> <td></td> <td style="text-align: right;">1.500</td> <td></td> <td style="text-align: right;">1.500</td> </tr> <tr> <td>g)</td> <td>1.400 „</td> <td></td> <td style="text-align: right;">1.400</td> <td></td> <td style="text-align: right;">1.400</td> </tr> <tr> <td>h)</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table> <p>Preliminuje się jak na rok 1881. w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 22. Lipca 1880.</p>		6.000 zł.		4.500		6.000	a)	3.600 „		4.800		3.600	b)	10.500 „		10.000		10.500	c)	8.000 „		7.633		8.000	d)	840 „		840		840	e)	900 „		900		900	f)	1.500 „		1.500		1.500	g)	1.400 „		1.400		1.400	h)							
	6.000 zł.		4.500		6.000																																																						
a)	3.600 „		4.800		3.600																																																						
b)	10.500 „		10.000		10.500																																																						
c)	8.000 „		7.633		8.000																																																						
d)	840 „		840		840																																																						
e)	900 „		900		900																																																						
f)	1.500 „		1.500		1.500																																																						
g)	1.400 „		1.400		1.400																																																						
h)																																																											

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
X.	96 i)	1.200 zł.	Wstawia się na rok 1882. nową pozycję z powodu ukończenia budowy dróg krajowych: Rzeszów, Nisko i Przeworsk-Kańczuga, które to drogi nie mogą pozostać bez opieki technicznej. Gdy drogi te z powodu zbytniego oddalenia, nie mogą być przyłączone do żadnego z istniejących już okręgów, przeto okazała się potrzeba ustanowienia prowizorycznie (do czasu zorganizowania okręgów nowych z uwzględnieniem dróg krajowych nowo wybudowanych) pełniącego obowiązki inżyniera w Rzeszowie z roczną płacą, łącznie z ryczałtami w preliminowanej kwocie 1.200 zł. Inżynier ten pełni zarazem obowiązki jednego konduktora.		
	k)	44.400 zł.	W roku 1882. przybędzie do utrzymania nowo wybudowanych dróg krajowych 21 kilometrów, oraz most na Bugu długości 150 metrów. Stosując się do uchwały W. Sejmu z dnia 30. Sierpnia 1877., by drożnik obsługiwał przeciętnie 6 kilometrów drogi z wyjątkiem większych mostów i dróg prowadzących przez miasta, oblicza się ilość drożników jak następuje: Z ogólnej ilości dróg krajowych 1.666 kilometrów potrąca się 30 " na drogi w miastach na 1.636 kilometrach wypada na jednego drożnika po 6 kilometrów drogi, razem drożników . . . . . 273 W miastach większych, drożników . 15 Przy większych mostach, drożników . 8 razem drożników . 296 Ilość drożników zwiększa się zatem o 4, co spowoduje powiększenie wydatku o 600 zł.	41.656	43.800
	l)	4.380 zł.		4.298	4.380
	97	Ryczałty:			
	a) 1)	3.500 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	3.500	3.500
	2)	2.250 "		2.250	2.250
	3)	3.120 "		2.890	3.120
	b) 1)	336 "		336	336
	2)	656 "		624	656
	c) 1)	200 "	Preliminuje się mniej o 40 zł. z powodu przeniesienia biura okręgowego z Przemysła do Jarosławia, gdzie pomieszkania są tańsze.	200	300
	2)	300 "		300	240

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminaryarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.																																		
preliminaryarza																																							
X.	98	Remuneracye i zapomogi:																																					
	a)	3.000 zł.		3.050	3.000																																		
	b)	4.100 „		3.908	4.100																																		
	99	Sprawienie narzędzi 4.600 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	4.574	4.600																																		
	100	Koszta podróży 4.500 zł.		3.246	4.500																																		
	101	B. Budowa dróg 250.000 zł.	W roku 1882. zwiększa się wydatki na budowę nowych i rekonstrukcyę istniejących dróg, oraz na budowę większych mostów o 100.000 zł. dla wyrównania dotacyi preliminowanej przez Wydział krajowy na r. 1881. a przez W. Sejm obniżonej dla braku dostatecznych funduszków.	295.680	150.000																																		
	102	C. Utrzymanie dróg 453.602 zł.	W roku 1882. preliminuje się na utrzymanie istniejących dróg, jako też nowo wybudowanych, a w roku 1881. oddanych do użytku publicznego, stosunkowo tę samą kwotę jak w poprzednich latach, to jest według uchwalonego przez Wysoki Sejm ryczałtu na jeden kilometr 272 zł. 27 ct. W tym roku przypadnie do utrzymania 1.666 kilometrów dróg krajowych, zatem więcej o 21 kilometrów, co też spowodowało — w porównaniu z rokiem 1881 — zwiększenie wydatku o 5.718 zł. Wydatki rzeczywiste tej rubryki w trzechletnim okresie przedstawiają się jak następuje:	405.177	447.884																																		
			<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">W roku</th> <th rowspan="2">Utrzymywano dróg krajowych kilom.</th> <th colspan="2">Rzeczywiste wydatki wynoszą</th> <th colspan="2">Przeciętnie na 1 kilometr</th> </tr> <tr> <th>zł.</th> <th>ct.</th> <th>zł.</th> <th>ct.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1877</td> <td>1.342</td> <td>360.080</td> <td>49</td> <td>268</td> <td>31</td> </tr> <tr> <td>1878</td> <td>1.491</td> <td>403.337</td> <td>14¹</td> <td>270</td> <td>52</td> </tr> <tr> <td>1879</td> <td>1.575</td> <td>405.177</td> <td>17</td> <td>257</td> <td>26</td> </tr> <tr> <td>razem</td> <td>4.408</td> <td>1,168.594</td> <td>80¹</td> <td>796</td> <td>09</td> </tr> </tbody> </table>	W roku	Utrzymywano dróg krajowych kilom.	Rzeczywiste wydatki wynoszą		Przeciętnie na 1 kilometr		zł.	ct.	zł.	ct.	1877	1.342	360.080	49	268	31	1878	1.491	403.337	14 ¹	270	52	1879	1.575	405.177	17	257	26	razem	4.408	1,168.594	80 ¹	796	09		
W roku	Utrzymywano dróg krajowych kilom.	Rzeczywiste wydatki wynoszą				Przeciętnie na 1 kilometr																																	
		zł.	ct.	zł.	ct.																																		
1877	1.342	360.080	49	268	31																																		
1878	1.491	403.337	14 ¹	270	52																																		
1879	1.575	405.177	17	257	26																																		
razem	4.408	1,168.594	80 ¹	796	09																																		
			czyli przeciętnie na 1 kilometr 265 zł. 36 ct.																																				
			Ułożenie preliminaryarza na podstawie powyższego 3-letniego zestawienia, okazało by																																				

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
X.			<p>jednak kwotę niedostateczną z powodu, że w roku 1879. zbyt słotnym, nie można było wykonać potrzebnych i zarządzonych dostaw i robót na drogach krajowych.</p> <p>W zamknięciu rachunkowem za rok 1879. porównując wydatki z preliminarzem, okazała się wprawdzie na utrzymaniu dróg krajowych oszczędność 24.423 zł. ta kwota jednak nie jest właściwą oszczędnością, lecz wynikła w skutek opóźnienia niektórych dostaw i robót; nadto niektóre kolidacye dla długo trwającej zimy odbyły się dopiero w Kwietniu 1880, w którym to czasie nie można było już wydawać asygnat na rok ubiegły.</p>		
	103	D. Zasiłki 70.000 zł.		69.900	70.000
		E. Wydatki na myta			
	104	Budowa i utrzymanie domków 3.000 zł.		3.004	3.000
	105	Koszta komisyjne 1.400 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	1.482	1.400
	106	Przerwy z powodu wypadków elementarnych 2.500 zł.		360	2.500
		F. Zaopatrzenia.			
	107	Medok Fedor 60 zł.		—	60
	108	Kokosiński Wojciech 100 zł.		—	100
XI.			<p>Dotacye dla zakładów krajowych.</p> <p>Na rok 1881. uchwalono w tej rubryce 211.236 zł.</p> <p>Na rok 1882. preliminuje się . 194.560 „</p> <p>zatem <i>mniej</i> o . . 16.676 „</p>		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wnikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
XI.	109	Szpital lwowski 48.689 zł.	Preliminuje się kwoty niedoborów wykazane w szczegółowych preliminarzach zakładów dotowanych z funduszu krajowego.	45.695	48.833
	110	Zakład kulparkowski 124.228 zł.		144.160	134.412
	111	Fundusz podrzutek 3.290 zł.		8.610	5.150
	112	Szpital św. Łazarza 18.353 zł.		12.868	22.841
XII.			Wydatki na szupaśnictwo.		
	113	Ryczałt 33.000 zł.	Wydatki te wynosiły: w roku 1877 . . . . . 19.999 zł. " 1878 . . . . . 31.530 " " 1879 . . . . . 32.973 " razem . 84.502 " przeciętnie . . . . . 28.167 " Z powodu, iż koszty te stopniowo wzrastają, preliminarzuje się zaokrąglony wynik z roku 1879.	32.973	26.500
XIII.			Budowy wodne.		
	114	Regulacja Sanu 7.143 zł.	Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 29. Sierpnia 1877. zgodzono się na regulację rzeki Sanu pomiędzy Przemyślem a Składem solnym w terminie siedmioletnim. W budżecie na rok 1881. uchwalił Wysoki Sejm dnia 22. Lipca 1880. dwie raty w łącznej kwocie 14.286 zł. Przypuszczając, że pozycja ta w pierwszym kwartale 1882. zrealizowaną zostanie, wstawia się do preliminarza na rok 1882. trzecią ratę z przeznaczonej pierwotnie dotacji na ten cel 50.000 zł.	—	14.286
	115	Utrzymanie stacyj meteorologicznych 800 zł.	W roku 1881. zamierzamy urządzić wszystkie potrzebne stacje meteorologiczne i wodokazy w dorzeczu górnego Dniestru. Na wynagrodzenie za dozór ich i utrzymanie wstawia się na rok 1882. nową pozycję obliczoną w przybliżeniu.	—	—

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycya	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preliminarza					
XIII.	116	Spółki wodne 4.000 zł.	Wstawia się na rok 1882. drugą połowę subwencyi dla spółki wodnej w celu odprowadzenia wód w powiecie mieleckim po prawej stronie drogi krajowej dębicko-nadbrzeziańskiej, odnośnie do uchwały Wysockiego Sejmu z dnia 22. Lipca 1880. w przypuszczeniu, że przyzwolona na rok 1881. pierwsza połowa zrealizowaną zostanie.	—	4.000
XIV.			Odsetki od pożyczek i umarzenie tychże. Na rok 1881. uchwalono w tej rubryce . . . . . 85.321 zł. Na rok 1882. preliminarzuje się . 100.357 „ a zatem <i>więcej</i> o . 15.036 „		
	117	Pożyczka z funduszu domestykalnego 5.280 zł.	Z kapitału . . . . . 66.000 „ wypożyczonego w roku 1873. od funduszu domestykalnego na budowę kulparkowska, pozostanie z końcem roku 1881 . . . . . 44.167 zł. 40 ct. W roku 1882. spłaconą zostanie X. rata roczna w kapitale 3.071 zł. 63 ct. 3.071 zł. 63 ct. odsetkach 2.208 „ 37 „ razem 5.280 „ a dług z końcem roku 1882 wynosić będzie . . . . . 41.095 zł. 77 ct.	5.280	5.280
	118	Pożyczka z Kasy oszczędności 2.826 zł.	Preliminarzuje się jak na rok 1881. 2 raty przypadające na rok 1882.	2.756	2.826
	119	Pożyczka z funduszu pożyczki krajowej z roku 1873. 19.641 zł.	Na podstawie osobnego sprawozdania przedłożonego W. Sejmowi pod L. W. 36.812 preliminarzuje się pierwszą ratę umorzenia, która wynosi . . . . . 19.641 zł. 17 ct. z tej raty przypada na umorzenie kapitału . . . . . 273.583 zł. 56 ct. kwota . . . . . 3.226 „ 16 „ zatem z końcem roku 1882. pozostaje dług w kapitale 270.357 zł. 40 ct.	15.486	16.415

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
XIV.	120	Pożyczka Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo 680 zł.	<p>Na podstawie uchwały W. Sejmu z dnia 17. Lipca 1880. zaciągnęło zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w galic. Kasie oszczędności pożyczkę . 10.000 zł. spłacalną w 71 ratach półrocznych.</p> <p>W roku 1881. spłacono 1 ratę z której przypadło na kapitał . . . 41 zł. 24 ct.</p> <p>W roku 1882. przypadają 2 raty t. j. 2^{ga} i 3^{cia} rata w kapitale . . . . . 86 „ 34 „ w odsetkach . . . . . 593 „ 66 „ razem . . . . . 680 „ — „ po spłaceniu 3 rat w kapitale 127 „ 58 „ pozostanie z końcem roku 1882. dług w kapitale 9.872 „ 42 „</p>	—	800
	121	Pożyczka w Banku dla krajów koronnych 51.930 zł.	<p>Na podstawie uchwały W. Sejmu z dnia 20. Lipca 1880. zaciągnął Wydział krajowy w Banku dla krajów koronnych (Länderbank) pożyczkę w sumie . 600.000 zł. Pożyczka ta ma być spłacaną w 50ciu ratach półrocznych po 12.000 zł. płatnych 1. Stycznia i 1. Lipca każdego roku wraz z odsetkami po 4 ⁹/₁₀ % obliczonemi z góry od każdorazem pozostającej reszty niespłaconego kapitału.</p> <p>Pierwsza rata spłacaną będzie 1. Lipca 1881, w roku 1882. przypadnie do zapłacenia:</p> <p>1. Stycznia druga rata w kapitale . . . . . 12.000 zł. w odsetkach od 576.000 zł. za I. półrocze 1882. . . . . 14.112 „</p> <p>1. Lipca trzecia rata w kapitale . . . . . 12.000 „ w odsetkach od 564.000 zł. za II. półrocze 1882 . . . . . 13.818 „ razem . . . . . 51.930 „</p> <p>Potrąciwszy od wypożyczonej samey . . . . . 600.000 „ spłacone 3 raty kapitału . . . . 36.000 „ pozostanie z końcem roku 1882. dług w kapitale . . . . . 564.000 „</p>	—	40.000
	122	Odsetki od pożyczek na udotowanie kasy krajowej 20.000 zł.	<p>Na rok 1881. uchwalił W. Sejm w tej pozycji 20.000 zł. Ponieważ sprawa zaopatrzenia kasy krajowej w stałą dotację nie jest jeszcze załatwioną, przeto preliminuje się też samą kwotę na rok 1882.</p>	—	20.000

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
XV.			Wydatki na cele gospodarstwa krajowego.		
			Pozycye objęte tą rubryką mieściły się aż do roku 1881. w rubryce VII. wydatków „Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego.“ Z powodu, że wydatki na cele gospodarstwa krajowego w ostatnich latach znacznie się wzmożyły, utworzono tę osobną rubrykę.		
	123	Inżynier górnik 1.800 zł.	} Preliminuje się jak na rok 1881.	1.800	1.800
	124	Bióro melioracyjue 5.300 zł.		3.874	5.300
	125	Ekspozytura w Tarnowie 200 zł.		—	200
	126	Kurs melioracyjny 2.500 zł.		1.021	2.500
	127	Szkoły dublańskie 40.286 zł.	} Na podstawie załączonych szczegółowych preliminarzy.	29.449	38.137
	128	Folwark dublański 10.620 zł.		12.994	10.460
	129	Szkoła czernichowska 20.506 zł.		7.000	7.000
	130	Szkoła gosp. lasowego 11.710 zł	Jak na rok 1881.	12.385	11.710

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
XV.	131	Rozszerzenie szkoły gosp. lasowego 7.000 zł.	Preliminuje się trzecią i ostatnią część z kwoty 20.000 zł. przeznaczonej na ten cel uchwałą W. Sejmu z 13. Lipca 1880.	—	7.000
	132	Muzeum przemysł. we Lwowie 2.000 zł.		2.000	2.000
	133	Muzeum przemysł. w Krakowie 2.000 zł.		000	2.000
	134	Komisya fizyogr. w Krakowie 3.000 zł.		3.000	3.000
	135	Komisya fizyogr. w Krakowie 500 zł.		500	500
	136	Towarzystwo rolnicze w Krakowie 3.000 zł.		—	3.000
	137	Towarzystwo rolnicze we Lwowie 3.000 zł.		—	3.000
	138	Towarzystwo ogrodniczo-sadownicze we Lwowie 700 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	700	700
	139	Towarzystwo tatrzańskie 400 zł.		400	400
	140	Towarzystwo rybackie w Krakowie 600 zł.		—	600
	141	Badania głębsz. pokł. ziemi 10.000 zł.		518	10.000
	142	Badania geolog. kraju 3.000 zł.		—	3.000
	143	Szkoły rękodzielnicze 5.000 zł.		5.000	5.000
	144	Zalesienie wydm piaszczystych 1.500 zł.		—	1.500
	145	Szkoła snycerstwa w Zakopanem 600 zł.		—	600

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycya	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
XV.		<i>Stypendya.</i>			
	146	1 uczeń weterynaryi 260 zł.		320	260
	147	Uczn. szkół pozakraj. weter., roln. i leśn. 2.000 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	2.000	2.000
	148	Uczn. szkoły dublań- skiej 1.000 zł.		1.000	1.000
	149	Uczn. szkoły leśn. 2.400 zł.		2.365	2.400
	150	Górnicy 400 zł.	W latach ubiegłych prelimitowano na ten cel znaczniejsze kwoty — obecnie, na wypadek zajść mogącej potrzeby prelimituje się kwotę 400 zł.	—	—
XVI.			Rozmaite wydatki.		
			Na rok 1881. uchwalono w tej rubryce . . . . . 33.102 zł.		
			Na rok 1882. prelimituje się . . . . . 33.000 „		
			<u>zatem mniej o . . . . . 5.102 „</u>		
			z powodów następujących :		
			a) przeniesiono do innych rubryk :		
			1) Dar z łaski Kokosińskiego do rubr. X. . . . . 100 zł.		
			2) Zasiłki dla szkoły snycerstwa w Zakopanem		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
XVI.			do rubr. XV. . . 600 „ . 700 „ b) opuszczono wydatki na spłaconą już zupełnie kradzież jasielską 932 zł. dalej opuszczono nie- stałe zasiłki jako to: stypendyum Majewskiej 300 zł. Hawła szkołę w Brodach 450 zł., Cza- sopismo Kosmos 600 zł., Matki Miłosierdzia w Krakowie 400 zł., szko- łę snycerską w Zako- panem za lata 1879 i 1880, 620 zł., dla Fe- licyanek w Belzie 250 zł., Stupnickiej 100 zł., Kublina 100 zł., Bień- kowskiego 650 zł. razem . . 4.402 „ razem j. w. . . 5.102 „		
	151	Do rozporządzalności Wydziału krajowego 30.000 zł.	Preliminuje się jak w latach ubiegłych na podstawie §. 9. Instrukcyi dla Wydziału krajowego.	29.978	30.000
	152	Unicy chełmscy 3.000 zł.	Zasiłek ten wyznaczył W. Sejm jako <i>roczny</i> uchwałą z dnia 17. Lipca 1880.	3.000	3.000

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	D o c h o d y.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
I.			Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych.		
	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych.	<p>Według budżetu uchwalonego przez W. Sejm na rok 1880. spodziewana jest z końcem tegoż roku nadwyżka dochodów w kwocie . . . . . 83.468 zł. którą należałoby prelimitować jako dochód na rok 1882. jednakowoż Wydział krajowy, wykonując uchwałę W. Sejmu z dnia 21. Lipca 1880, przedkłada osobnem sprawozdaniem do L. 5.150/1881 wnioski mające na celu zaopatrzenie kasy krajowej w stałą dotację i proponuje tam na częściowe udotowanie kasy, użycie pozostałości z rachunków za lata 1880. i 1881., z tego powodu nie się tutaj nie prelimituje.</p>		
II.			Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.		
	2	Od banków 2.000 zł.	<p>Dochody te wynosiły:</p> <p>w roku 1878 . . . . . 1.606 zł. „ 1879 . . . . . 298 „</p> <p>W przypuszczeniu, że wniosek Wydziału krajowego w sprawie udotowania kasy krajowej przez W. Sejm przyjętym zostanie, a w skutek tego nie zajdzie potrzeba zaciągania znacznych pożyczek na wydatki bieżące w pierwszej połowie roku — (na których spłacenie używano dotąd nadwyżek dochodów wpływających w drugim półroczu — lokowanie ich zatem nie było możliwe) prelimituje się jak na rok 1881 . . . . . 2.000 zł.</p>	298	2.000
III.			Dochody z dróg krajowych.		
	3	Myta 220.000 zł.	<p>Na rok 1881. uchwalono w tej rubryce . . . . . 215.500 zł. „ „ 1882. prelimituje się . 220.000 „ zatem <i>więcej</i> o . . . . . 4.500 „</p>	203.800	215.500

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Dochody.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
III.	3	Myta (ciąg dalszy).	Dochody tej rubryki wynosiły: w roku 1877 . . . . 174.645 zł. " 1878 . . . . 194.842 " " 1879 . . . . 203.800 " razem . . . . 573.287 " przeciętnie . . . . 191.096 " na r. 1882. prelininuje się 220.000 " zatem więcej o 28.904 zł. z powodu zaprowadzenia przy nowo wybudowanych drogach krajowych nowych stacyj mytnicznych, jakoteż korzystniejszych kontraktów dzierżawnych.		
	4	Odsetki zwłoki 340 zł.		679	340
	5	Grzywny 160 zł.	Z powodu niestałości tych rubryk prelininuje się kwoty uchwalone przez W. Sejm na rok 1881.	154	160
	6	Datki dobrowolne 5.000 zł.		6.453	5.000
IV.			Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych		
	7	Od funduszu policji krajowej 5.889 zł.	Według preliminarza funduszu policji krajowej.	7.102	6.323
V.			Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.		
	8	Od rozmaitych stron 25.000 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881. Dochody te wynosiły: w roku 1877 . . . . 80.426 zł. " 1878 . . . . 68.851 " " 1879 . . . . 50.684 " razem . . . . 199.961 " przeciętnie . . . . 66.653 "	50.684	25.000

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Dochody.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
V.	8	Od rozmaitych stron (ciąg dalszy)	<p>a mianowicie:</p> <p>1) Raty ściągnięte od urzędników . . . . . 7.065 zł.</p> <p>2) " " " szpitali . . . . . 9.125 "</p> <p>3) Od gmin za koszta leczenia. . . . . 34.139 "</p> <p>4) Zwroty ze spraw drogowych wynikłe . . . . . 2.302 "</p> <p>5) Rozmaite . . . . . 14.022 "</p> <p>razem jak wyżej . . . . . 66.653 "</p> <p>Cyfry powyższe wskazują, że najgłówniejszem źródłem dochodu były zwroty od gmin na rachunek kosztów leczenia zaliczkowo z funduszu krajowego szpitalom wypłaconych.</p> <p>Dochody w tym dziale wynosiły:</p> <p>w roku 1877 . . . . . 45.977 zł.</p> <p>" 1878 . . . . . 28.714 "</p> <p>" 1879 . . . . . 27.728 "</p> <p>zważywszy jednak, że należność tych zaliczek znacznie się zmniejszyła, wynosi bowiem z końcem Lutego 1881. 73.726 zł. a po potrąceniu kwoty . . . . . 42.816 " należnej się od gminy miasta Krakowa za leczonych w szpitalu św. Łazarza, co do której obowiązek zwrotu nie jest jeszcze rozstrzygnięty, właściwie tylko . . . . . 30.910 "</p> <p>zważywszy dalej, że ze względu na niedostatek — Wydział krajowy dozwala wielu gminom spłatę ratalną a nakoniec, że część należności jeszcze w roku 1881. ściągnięta zostanie, niemożna się spodziewać w roku 1882. większego dochodu w tym dziale jak 4.000 zł. Preliminuje się zatem prawdopodobne dochody jak następuje:</p> <p>1) od urzędników . . . . . 5.000 zł.</p> <p>2) " szpitali . . . . . 5.000 "</p> <p>3) " gmin za koszta leczenia. . . . . 4.000 "</p> <p>4) zaliczki drogowe. . . . . 1.000 "</p> <p>5) rozmaite . . . . . 10.000 "</p> <p>razem . . . . . 25.000 "</p>		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Dochody.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
VI.			Zwroty pożyczek.		
	9	Klasztor pp. Benedyktynek w Przemyślu 1.400 zł.	<p>Preliminuje się dwie raty przypadające z pożyczek bezprocentowych, a mianowicie:</p> <p>a) dziewiątą ratę pożyczki w kwocie . . . . . 8.000 zł. udzielonej w roku 1873. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 7. Grudnia 1872 . . . 500 zł.</p> <p>b) dwunastą i trzynastą ratę pożyczki w kwocie 8.000 zł. udzielonej w roku 1876. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 26. Maja roku 1875. . . . . 900 „</p> <p>razem . . . 1.400 „</p>	1.400	1.400
	10	Wild Karol 605 zł.	<p>Preliminuje się w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 18. Października 1878. dwie raty pożyczki 6.000 zł. udzielonej w roku 1874. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 15. Stycznia 1874. a mianowicie:</p> <p>w kapitale . . . . . 500 zł.</p> <p>w 5% odsetkach . . . . . 105 „</p> <p>razem . . . 605 „</p>	—	630
	11	Zgromadzenie pp. Kanioniczek w Krakowie 569 zł.	<p>Preliminuje się czternastą i piętnastą ratę pożyczki w kwocie 5.000 zł. udzielonej w roku 1875. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 17. Października 1874. a mianowicie:</p> <p>w kapitale . . . . . 500 zł. — ct.</p> <p>w 5% odsetkach . . . . . 68 „ 75 „</p> <p>razem . . . 568 „ 75 „</p>	644	594
	12	Gmina Piwniczna 1.145 zł.	<p>Preliminuje się dwunastą i trzynastą ratę pożyczki w kwocie 9.600 zł. udzielonej w r. 1876. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 26. Kwietnia 1876, a mianowicie:</p> <p>w kapitale . . . . . 862 zł. 17 ct.</p> <p>w 5% odsetkach . . . . . 283 „ 03 „</p> <p>razem . . . 1.145 „ 20 „</p>	1.145	1.145
	13	Gmina Sanok 964 zł.	<p>Preliminuje się dziesiątą i jedenastą ratę pożyczki w kwocie 10.000 zł. udzielonej w roku 1876. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 24. Kwietnia 1876. a mianowicie:</p> <p>w kapitale . . . . . 501 zł. 24½ ct.</p> <p>w 6% odsetkach . . . . . 462 „ 75½ „</p> <p>razem . . . 964 „ — „</p>	964	964

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Dochody.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
VI.	14	Gmina Chłopczyce 100 zł.	Preliminuje się czwartą ratę bezprocentowej pożyczki w kwocie 1.000 zł. udzielonej w roku 1877. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 24. Kwietnia 1876 . . . 100 zł.	100	100
	15	Gmina Brzeszcze 100 zł.	Preliminuje się czwartą ratę bezprocentowej pożyczki w kwocie 1.000 zł. udzielonej w roku 1877. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 24. Kwietnia 1876 . . . 100 zł.	100	100
	16	Bursa św. Kazimierza w Tarnowie 250 zł.	Preliminuje się trzecią ratę bezprocentowej pożyczki w kwocie 2.000 zł. udzielonej w roku 1877. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 26. Kwietnia 1876 . . . 250 zł.	—	250
	17	Wydział powiatowy w Tarnowie 648 zł.	Preliminuje się drugą ratę pożyczki w kwocie 5.000 zł. udzielonej w r. 1880. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 13. Lipca 1880. a mianowicie: kapitał . . . . . 417 zł. 40 ct. 5% odsetki . . . . . 230 „ 12 „ razem . 647 „ 52 „	—	—
	18	Komitet parafialny obrzędki łacifskiego w Sanoku 1.350 zł	Preliminuje się drugą ratę pożyczki w kwocie 8.000 zł. udzielonej w r. 1880. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 22. Czerwca 1880., a mianowicie: kapitał . . . . . 1.000 zł. 5% odsetki . . . . . 350 „ razem . 1.350 „	—	—
	19	Gmina Dereżyce 250 zł.	Preliminuje się drugą ratę bezprocentowej pożyczki w kwocie 500 zł. udzielonej w r. 1880. w skutek uchwały W. Sejmu z dnia 17. Lipca 1880. . . . . 250 zł.	—	—
VII.			Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.		
	20	Od c. k. Skarbu Państwa 5.000 zł.		5.000	5.000
	21	Wpisowe 50 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	48	50
	22	Czesne 340 zł.		360	340

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Dochody.	Wnikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
VIII.			Dochody krajowych szkół rolniczych i fowarku w Dublinach.		
	23	Szkoła wyższa 14.850 zł.	Na podstawie szczegółowych preliminarzy, załączonych pod a) b).	14.067	14.950
	24	Szkoła parobków 3.728 zł.		2.954	3.308
	25	Folwark 10.200 zł.		9.335	9.610
			Na rok 1881. uchwalono . . . 27.868 zł. " " 1882. preliniuje się . . . 28.778 " zatem <i>więcej</i> o . . . 910 "		
IX.			Dochody krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie.		
	36	12.423 zł.	Według szczegółowego preliminarza, załączonego pod lit. c).	—	—
X.			Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.		
	27	Od szpitali powszechnych 600 zł.	Preliniuje się jak na rok 1881.	—	600
XI.			Rozmaite dochody.		
	28	Taksy archiwum akt grodzkich i ziemskich 350 zł.	Dochody te wynosiły: w roku 1879 . . . . . 359 zł. " 1880 . . . . . 326 " razem . 685 " przeciętnie . 343 " preliniuje się jak na rok 1881. 350 "	359	350
	29	Przypadkowe 650 zł.	Dochody te wynosiły: w roku 1876 . . . . . 260 zł. " 1877 . . . . . 407 " " 1878 . . . . . 965 " " 1879 . . . . . 3.297 " razem . 4.929 "	3.297	490

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycya	Tytuł.	Dochody.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
XI.	29	Przypadkowe 650 zł. (Ciąg dalszy).	Z przeniesienia 4.929 zł. a po odtrąceniu nadzwyczajnego zasiłku, otrzymanego w r. 1879. od c. k. Skarbu na koszta restauracyi lokalu archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie . . . . . 2.264 " zostaje . 2.665 " przeciętnie . 666 " Preliminuje się w zaokrągleniu 650 "		
XII.	30	Dodatki do podatków 2,664.000 zł.	Dodatki do podatków. Za podstawę do obliczenia dochodów z dodatków do podatków przyjęto należność podatków z roku 1879. w zaokrąglonej kwocie 7.200.000 zł. — zatem jeden cent dodatku przyniesie 72.000 zł., a 37 centów 2,664.000 zł. (Patrz alegat d).	2,358.733	2,569.000

Alegat d.

— 62 —

do preliminarza funduszu krajowego
na rok 1882.**WYKAZ**

pozostałych zaległości z końcem roku budżetowego 1879. każdego gatunku podatku i dodatku krajowego w porównaniu z takimiż zaległościami z końcem roku budżetowego 1878.

Przedmiot	Gruntowy	D o m o w o		Zarobkowy	Dochodowy	Razem	Uwagi
		czynszowy	klasowy				
1879							
Zaległość podatku	506.333	241.396	208.066	339.811	433.705	1,729.311	
Zaległość bez dodatku wojennego	405.087	193.117	182.188	291.267	345.747	1,417.406	
Zaległość dodatku krajowego	107.729	55.659	51.943	69.030	93.242	377.603	
1878							
Zaległość podatku	419.960	224.217	185.066	303.450	397.354	1,530.047	
Zaległość bez dodatku wojennego	314.970	168.163	138.800	227.588	298.015	1,147.536	
Zaległość dodatku krajowego	94.000	50.003	41.040	65.000	88.000	338.043	

WYKAZ

sprawdzonej należności podatków za rok 1879. bez dodatków wojennych, sporządzony na podstawie przedłożonych przez c. k. Urzędy podatkowe wykazów specjalnych.

Rodzaj podatku	Od kontrybuentów	Od funduszu religijnego	Razem
Gruntowy	3,693.596	56.445	3,750.041
Domowo-czynszowy	1,062.801	—	1,062.801
Domowo-klasowy	1,009.111	82	1,009.193
Zarobkowy	460.540	—	460.540
Dochodowy	966.565	—	966.565
Razem	7,192.613	56.527	7,249.140

W y k a z

dochodów z podatków stałych i dodatków krajowych za rok budżetowy 1879.

Pozytywa	Nazwiska rubryk	Dochód rzeczywisty za r. 1879.			Prelimino- wana kwota na r. 1879.	Rzeczywi- sty dochód był przeto większym lub <i>mniej- szym</i>	Zalegiłość pozostała z dniem 30. Czerwca 1880 za rok budże- towy 1879	Z obok wykazanych opłat potrącono	
		Od 1. Stycz. 1879. do koń- ca Grudnia 1879.	Od 1. Stycz. 1880. do koń- ca Czerwca 1880.	Razem				opusty czyli odpisania	zwroty nadpłat
		Zł.	Zł.	Zł.				Zł.	Zł.
I	Gruntowy								
	z 1/3 dodatkiem i z do- datkiem wojennym . .	3,787.082	665.949	4,453,031	4,508.000	54.969	506.333	a) 33.638 b) 130.834	a) 5.718 b) 16.400
	z tego wypadu na zwy- czajną należytość bez dodatku wojennego . .	3,029.664	532.764	3.562.428					
	przy tem dodatek kra- jowy	1,030.005	181.120	1,121.125					
II	Domowo-czynszowy								
	bez dodatku wojennego	862.396	328.197	1,190.593	1,116.000	74.593	241.396	a) 64.073 b) 421.836	a) 3.927 b) 8.803
	przy tem dodatek kra- jowy	689.917	195.558	885.475					
		234.572	89.269	323.841					
III	Domowo-klasowy								
	bez dodatku wojennego	1,428.677	203.689	1,632.366	1.581.000	51.366	208.066	a) 20.078 b) 89.139	a) 1.254 b) 4.882
	przy tem dodatek kra- jowy	816.386	116.396	932.782					
		277.471	39.574	317.045					
IV	Zarobkowy								
	bez dodatku wojennego	649.342	104.953	754.295	691.000	63.295	339.811	a) 80.163 b) 166.686	a) 2.157 b) 12.505
	przy tem dodatek kra- jowy	371.053	59.974	431.027					
		126.158	20.390	146.548					
V	Dochodowy								
	a) fasonowany	1,301.000	649.739	1,950.739	1,607.955	342.784	403.372	a) 86.489 b) 314.975	a) 4.050 b) 17.514
	bez dodatku wojennego	743.432	371.276	1,114.708					
	przy tem dodatek kra- jowy	251.580	126.233	377.813					
	b) nie podpadające po- borowi dodatków krajo- wych płace urzędników (poz. V)	51.410	231	51.641	124.021	72.380	—	—	194 686
	c) od domów wolnych od podatku czynszowe- go (poz. II)	47.180	20.393	67.523	60.000	7.523	30.333	a) 1.214 b) 40.816	a) — b) 402
	d) procenta od obligacyj	428.426	8.033	436.459	361.024	75.435	—	—	484
	Suma podatków z do- datkami	8,555.463	1,981.184	10,536.647	10,049.000	127.349 614.996	1,729.311	a) 285.655 b) 1,164.286	a) 17.784 b) 61.192
	z tych wypadu na zwyczajną należy- tość podatków bez dodatku wojenne- go	5,650.452	1,275.968	6,926.420					
	dodatki krajowe .	1,919.786	456.586	2,376.372			377.603		

Wykaz ten sporządzono co do podatków rządowych na podstawie zamknięć rachunków udzielonych Wydziałowi krajowe-
mu do L. W. 8.412/1881 i z kwartalnych wykazów obrotów c. k. Krajowej Dyrekcji Skarbu; — dodatki wojenne obliczono wedle
Ustawy państwowej z dnia 22. Maja 1879. — zaś dodatki krajowe na podstawie obrachunków miesięcznych i wykazów c. k. Urzędów
podatkowych.

KORNELA

Z DRUKARNI

PILLERA.

1881.

A l e g a t a)

do preliminarza funduszu krajowego

na rok 1882.

(Rubryka XV. wydatków
i „ VIII. dochodów.)

PRELIMINARZ

krajowych szkół rolniczych w Dublanach

na rok 1882.

A) Wyższa szkoła rolnicza.

B) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.

L. W. $\frac{12.434}{14.612/1881.}$

Z drukarni K. Pillera.

S u m a r y u s z.

Liczba		A. Wyższa szkoła rolnicza.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
Wydatki.					
I.	1—10	Płace profesorów i docentów	15.587	—	15.587
II.	11—13	Inne płace	1.180	—	1.180
III.	14—17	Zasługi	1.110	—	1.110
IV.	18—29	Koszta administracyjne	3.270	750	4.020
V.	30—38	Potrzeby naukowe	5.415	3.160	8 575
VI.	39—40	Podatki i opłaty	45	227	272
VII.	41	Stacya kontroli nasion	—	150	150
<i>Suma wydatków</i>			26.607	4.287	30.894
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.500	—	5.500
II.	2	„ z funduszu kultury krajowej	4.400	—	4.400
III.	3—7	Opłaty od uczniów	4.470	—	4.470
IV.	8	Dochód z pasieki	230	—	230
V.	9	Sprzedaz plodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250	—	250
<i>Suma dochodów</i>			14.850	—	14.850
B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.					
Wydatki.					
I.	1—5	Płace nauczycieli	2.350	—	2.350
II.	6—8	Zarząd	840	—	840
III.	9—10	Utrzymanie uczniów	5.712	—	5.712
IV.	11—14	Potrzeby naukowe	490	—	490
<i>Suma wydatków</i>			9.392	—	9.392
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	1.500
II.	1—3	Opłaty i datki	1.220	—	1.220
III.	4	Zarobek uczniów	1.008	—	1.008
<i>Suma dochodów</i>			3.728	—	3.728
Z e s t a w i e n i e.					
Wydatki.					
A. Wyższej szkoły rolniczej			26.607	4.287	} 40.286
B. Szkoły parobków i dozorców gospodarskich			9.392		
Dochody.					
A. Wyższej szkoły rolniczej			14.850	—	} 18.578
B. Szkoły parobków i dozorców gospodarskich			3.728		
Z porównania okazuje się niedobór			—	—	21.708
<i>Uwaga.</i>					
W preliminarzu funduszu krajowego zamieszczone są wydatki w rubryce XV. dochody zaś w rubryce VIII. w pełnych cyfrach.					

rolnicze w Dublinach.

P o s z c z e g ó l n i e n i e .

Liczba		A. Wyższa szkoła rolnicza.	Zwy-	Nadzw-	Razem
rubryki	pozycyi		czajne	czajne	
			Złote austriackie.		
		Wydatki.			
I.		Place profesorów i docentów.			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2.360		
	2	Sześciu profesorów fachowych . . . . . po 1.440 zł.	8.640		
	3	Dwóch adjuktów . . . . . " 880 "	1.600		
	4	Docent fizyki	800		
	5	" weterynaryi	480		
	6	" leśnictwa	80		
	7	" ustaw rolnych	120		
	8	" ogrodnictwa	67		
	9	" melioracyi	240		
	10	Dwóch asystentów . . . . . po 600 zł.	1.200		
		<i>Suma rubryki I.</i>	15.587	—	15.587
II.		Inne place.			
	11	Lekarz zakładowy	400		
	12	Kapelan	300		
	13	Kasyer, zarazem pisarz Dyrekcji	480		
		<i>Suma rubryki II.</i>	1.180	—	1.180
III.		Zasługi.			
	14	Sługa szkolny	240		
	15	Stróż domowy	210		
	16	Usługa dla uczniów w laboratoriach; dwóch służących po 240 zł.	480		
	17	Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	180		
		<i>Suma rubryki III.</i>	1.110	—	1.110
IV.		Koszta administracyjne.			
	18	Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne . . . . . 100 zł.			
		b) druki i inseraty . . . . . 100 "			
		c) portorya i posyłki . . . . . 40 "			
		d) koszta podróży Dyrekcji . . . . . 100 "			
			340	—	340
	19	Opał	600	—	600
	20	Oświetlenie	145	—	145
	21	Utrzymanie budynków	400	—	400
	22	" dziedzińca	50	50	100
	23	Ubezpieczenie budynków	300	—	300
	24	Płaca kominiarza	65	—	65
	25	Sprzęty i ruchomości	120	250	370
	26	Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana	1.000	450	1.450
	27	" lustracyi zakładu	100	—	100
	28	" nabożeństwa	50	—	50
	29	Apteka i różne inne	100	—	100
		<i>Suma rubryki IV.</i>	3.270	750	4.020

P o s z c z e g ó l n i e n i e .

Liczba		A. Wyższa szkoła rolnicza.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
V.		Potrzeby naukowe.			
	30	Eksperymenta przy wykładach : a) dla profesora rolnictwa . . . . . 25 zł. b) " " hodowli zwierząt . . . . . 10 " c) " " anatomii i fizjologii . . . . . 25 " d) " " weterynaryi . . . . . 25 " e) " " botaniki . . . . . 25 " f) " " chemii rolniczej . . . . . 25 " g) " " " zwierząt . . . . . 20 " h) " " fizyki . . . . . 20 " i) " " miernictwa . . . . . 15 "			
	31	Zbiory i muzea : a) utrzymanie i uzupełnienie zbioru rolni- czego w ogóle . . . . . 160 zł. α) na zbiór ziem . . . . . 20 zł. β) " " nawozów . . . . . 10 " γ) " " nasion . . . . . 10 " δ) " " przyrządy, szkła i t. d. 10 " 50 zł. b) utrzymanie i uzupełnienie zbioru hodowla- nego w ogóle . . . . . 360 " α) na modele . . . . . 50 " β) " ryciny . . . . . 15 " γ) " przybory mleczarskie . . . . . 30 " δ) " zbiór wełn i instrumenta . . . . . 20 " ε) " wzory uprząży i przyborów stajen. 25 " ζ) " zbiór pszczelniczy . . . . . 10 " η) " okazy dotyczące chowu ryb 10 " 160 " c) utrzymanie i uzupełnienie zbioru fizykalnego 150 " 500 " d) założenie i utrzymanie zbioru okazowych preparatów chemicznych . . . . . 20 " 100 " e) utrzymanie i uzupełnienie zbioru botani- cznego w ogóle . . . . . 50 " α) na zielniki . . . . . 15 zł. β) " modele botaniczne . . . . . 25 " γ) " ryciny . . . . . 10 " δ) " nasiona . . . . . 10 " ε) " preparata spirytusowe, naczynia szklane i t. d. . . . . 15 " 75 " f) utrzymanie i uzupełnienie zbioru zoologi- cznego w ogóle . . . . . 140 " α) na preparaty anatomiczne . . . . . 25 zł. β) " modele paleontologiczne . . . . . 20 " γ) " zbiór entomologiczny . . . . . 20 " δ) " modele embryologiczne . . . . . 20 " ε) " preparaty zoologiczne . . . . . 20 " ζ) " " mikroskopijne i ryciny 20 " s) " naczynia szklane i t. d. . . . . 25 " 150 "	Zwycz.	Nadzwycz.	
			190	—	190
		Do przeniesienia	605	1.310	
			190	—	190

rolnicze w Dublanach.

P o s z c z e g ó l n i e n i e .

Liczba		A. Wyższa szkoła rolnicza.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
V.	31	<p align="right">Z przeniesienia . 605 zł. 1.310 zł.</p> <p><i>g)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru mechanicznego w ogóle . . . . . 500 „</p> <p><i>a)</i> na maszyny i narzędzia . . . . . 100 zł.</p> <p><i>β)</i> „ modele maszyn . . . . . 75 „</p> <p><i>γ)</i> „ części składowe maszyn . . . . . 75 „</p> <p><i>δ)</i> „ koszty transportu . . . . . 50 „ 300 „</p> <p><i>h)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbiorów: mineralogicznego, petrograficznego i geologicznego . . . . . 20 „ 100 „</p> <p><i>i)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru technologicznego . . . . . 60 „ 260 „</p> <p><i>k)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów leśnych . . . . . 10 „</p> <p><i>l)</i> utrzymanie i uzupełnienie okazów ogrodniczych . . . . . 10 „</p> <p><i>m)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów weterynarskich . . . . . 25 „</p> <p><i>n)</i> utrzymanie i uzupełnienie instrumentów mierniczych i matematycznych . . . . . 10 „</p> <p><i>o)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów modeli do budownictwa . . . . . 10 „</p> <p><i>p)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów do geografii fizycznej . . . . . 10 „</p> <p><i>r)</i> utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów melioracyjnych . . . . . 10 „</p>	190	—	190
	32	<p>Laboratorya:</p> <p><i>a)</i> laboratorium chemiczne w ogóle . . . . . 390 zł.</p> <p><i>a)</i> na uzupełnienie preparatów, szkła, na przyrządy, spirytus i t. d. . . . . 300 zł.</p> <p><i>β)</i> „ eksperymenta przy wykładach . . . . . 100 „</p> <p><i>γ)</i> „ ćwiczenia uczniów w laborat. . . . . 200 „ 600 „</p> <p><i>b)</i> laboratorium roślinno - fizyologiczne w ogóle . . . . . 150 „</p> <p><i>a)</i> na narzędzia . . . . . 50 zł.</p> <p><i>β)</i> „ przyrządy . . . . . 100 „</p> <p><i>γ)</i> „ szkła . . . . . 50 „</p> <p><i>δ)</i> „ odczynniki i t. d. . . . . 50 „ 250 „</p> <p><i>c)</i> laboratorium zoologiczne w ogóle . . . . . 150 „</p> <p><i>a)</i> na narzędzia . . . . . 50 zł.</p> <p><i>β)</i> „ przyrządy . . . . . 100 „</p> <p><i>γ)</i> „ szkła . . . . . 25 „</p> <p><i>δ)</i> „ odczynniki . . . . . 25 „ 200 „</p>	1.070	2.170	3.240
		<p align="right">Do przeniesienia . . . . .</p>	1.050	690	1.740
			2.310	2.860	5.170

Poszczególnienie.

Liczba		A. Wyższa szkoła rolnicza.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozyceyi		Złote austriackie		
V.		Zwy- czajne Nad- zwy- czajne			
		Z przeniesienia	2.310	2.860	5.170
	33	Biblioteka i czytelnia			
		<i>a)</i> na przykupno dzieł . . . . . 200 zł. 300 zł.			
		<i>b)</i> „ oprawę książek . . . . . 50 „			
		<i>c)</i> czasopisma . . . . . 250 „	500	300	800
	34	Utrzymanie pola doświadczalnego.	250	—	250
	35	Wycieczki naukowe profesorów z uczniami	500	—	500
	36	Utrzymanie i uzupełnienie pasieki	30	—	30
	37	Ogród:			
		<i>a)</i> płaca ogrodnika . . . . . 500 zł.			
		<i>b)</i> utrzymanie ogrodu botanicznego 150 „			
		<i>c)</i> „ i uzupełnienie sad- dów i szkółek . . . . . 100 „			
		<i>d)</i> ogród warzywny . . . . . 50 „			
		<i>e)</i> druk katalogu i jego rozesłanie 25 „	825	—	825
	38	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego, za straty ponoszone przez zastosowanie stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000	—	1.000
		<i>Suma rubryki V.</i>	5.415	3.160	8.575
VI.		Podatki i opłaty.			
	39	Podatek gruntowy i domowy	45	—	45
	40	Opłata od przeniesienia szkół dublańskich na własność kraju, trzecia rata	—	227	227
		<i>Suma rubryki VI.</i>	45	227	272
VII.	41	Stacya kontroli nasion	—	150	150
		Dochody.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.500	—	5.500
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	4.400	—	4.400
		Opłaty od uczniów.			
III.	3	Wpisowe od 70 uczniów po 5 zł.	350	—	—
	4	Czesne:			
		<i>a)</i> od 50 uczniów po 50 zł. . . . . 2.500 zł.	—		
		<i>b)</i> „ 20 „ „ 25 „ . . . . . 500 „	3.000	—	—
		Do przeniesienia	3.350	—	—

rolnicze w Dublanach.

P o s z e c z e g ó l n i e.

Liczba		A. Wyższa szkoła rolnicza	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia	3.350		
	5	Oplata za ćwiczenia w laboratorium:			
		a) chemicznem od 25 uczniów po 10 zł. . . . . 250 zł.			
		b) roślinno-fizyolog. „ 25 „ „ 5 „ . . . . . 125 „			
		c) zoologicznem „ 25 „ „ 5 „ . . . . . 125 „	500		
	6	Na bibliotekę od 70 uczniów po 2 zł.	140		
	7	Na usługę od uczniów	480		
		<i>Suma rubryki III.</i>	4.470	—	4.470
IV.	8	Dochód z pasieki.	230	—	230
V.	9	Sprzedaż plodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250	—	250
		B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.			
		Wydatki.			
I.		Place nauczycieli.			
	1	Nauczyciel fachowy	920		
	2	„ pomocniczy	600		
	3	Docent weterynaryi	150		
	4	Katecheta	200		
	5	Dwaj dozorczy robót ręcznych po . . . . . 240 zł.	480		
		<i>Suma rubryki I.</i>	2.350	—	2.350
II.		Koszta administracyjne.			
	6	Zarząd:			
		a) remuneracya dyrektora . . . . . 200 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki, porto- rya i t. d. . . . . 100 „	300		
	7	Opał i oświetlenie	240		
	8	Utrzymanie budynku szkolnego i ruchomości, ubezpieczenie i ko- miniarsz	300		
		<i>Suma rubryki II.</i>	840	—	840
III.		Utrzymanie uczniów.			
	9	Stołowanie 28 uczniów po . . . . . 144 zł.	4.032		
	10	Odzież i pranie dla 28 uczniów po . . . . . 60 „	1.680		
		<i>Suma rubryki III.</i>	5.712	—	5.712

Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach.

P o s z c z e g ó l n i e n i e .

Liczba		B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
IV.		Potrzeby naukowe.			
	11	Zaprzęgi do demonstracyj	140		
	12	Przybory do pisania i nauki uczniów	120		
	13	Przykupno zwierząt do sekcyi	30		
	14	" modeli, machin i narzędzi	200		
		<i>Suma rubryki IV.</i>	490	—	490
		Dochody.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	1.500
II.		Oplaty i datki.			
	2	Oplaty na utrzymanie uczniów	270		
	3	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i innych	950		
		<i>Suma rubryki II.</i>	1.220	—	1.220
III.	4	Zarobek 28 uczniów, po 36 zł.	1.008	—	1.008

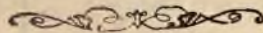

Wyjaśnienia

do

preliminarza krajowych szkół rolniczych w Dublinach

na rok 1882.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	Wydatki	Preliminowano na rok 1882			Uchwalono na rok 1881		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Złote								
A. Wyższa szkoła rolnicza								
I.	1—10	Płace profesorów i docentów	15 587	—	15.587	15.320	—	15.320
II.	11—13	Inne płace	1.180	—	1.180	600	—	600
III.	14—17	Zasługi	1.110	—	1.110	1.590	—	1.590
IV.	18—29	Koszta administracyjne	3.270	750	4.020	3.270	1.100	4.370
V.	30—38	Potrzeby naukowe	5.415	3.160	8.575	5.165	2.100	7.265
VI.	39—40	Podatki i opłaty	45	227	272	45	227	272
B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich								
I.	1—5	Płace nauczycieli	2.350	—	2.350	2.350	—	2.350
II.	6—8	Zarząd	840	—	840	840	—	840
III.	9—10	Utrzymanie uczniów	5.712	—	5.712	5.040	—	5.040
IV.	11—14	Potrzeby naukowe	490	—	490	490	—	490
<i>Suma wydatków</i>			35.999	4.137	40.136	34.710	3.427	38.137
Dochody.								
A. Wyższa szkoła rolnicza								
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.500	—	5.500	5.500	—	5.500
II.	2	„ z funduszu kultury krajowej	4.400	—	4.400	5.000	—	5.000
III.	3—7	Opłaty od uczniów	4.470	—	4.470	3.970	—	3.970
IV.	8	Dochód z pasieki	230	—	230	230	—	230
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250	—	250	250	—	250
B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich								
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	1.500	1.500	—	1.500
II.	2—3	Opłaty i datki	1.220	—	1.220	800	—	800
III.	4	Zarobek 28 uczniów po 36 zł.	1.008	—	1.008	1.008	—	1.008
<i>Suma dochodów</i>			18.578	—	18.578	18.258	—	18.258
Z porównania ze sumą wydatków			—	—	40.136	—	—	38.137
okazuje się niedobór			—	—	21.558	—	—	19.879

na rok 1882. z uchwalonemi na rok 1881.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1882.				Ogółem na r. 1882.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
267	—	—	—	267	—	
580	—	—	—	580	—	
—	480	—	—	—	480	
—	—	—	350	—	350	
250	—	1.060	—	1.310	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
672	—	—	—	672	—	
—	—	—	—	—	—	
1.769	480	1.060	350	2.829	830	
—	—	—	—	1.999	—	
—	—	—	—	—	—	
—	600	—	—	—	600	
500	—	—	—	500	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
420	—	—	—	420	—	
—	—	—	—	—	—	
920	600	—	—	920	600	
—	—	—	—	320	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.	
preliminarza						
A. Wyższa szkoła rolnicza.						
Wydatki.						
I.		15.587 zł.	<i>Płace profesorów.</i>	13.133	15.320	
	1—3	2.360 zł. 8.640 zł. i 1.600 zł.	Jak w roku 1881.			
	4	Docent fizyki 800 „	Patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.			
	5	„ weterynaryi 480 „	} Jak w roku 1881.			
	6	„ leśnictwa 80 „				
	7	„ ustaw rolu. 120 „		Jak przy poz. 4.		
	8	„ ogrodnict. 67 „				
	9	„ melioracyi 240 „		Jak w roku 1881.		
	10	2 asystentów 1.200 „	Jak przy poz. 4.			
II.		1.180 zł.	<i>Inne płace.</i>	1.180	1.080	
	11	Lekarz 400 zł.	Przy zwiększonej liczbie uczniów szkoły wyższej i szkoły parobków, dojeżdża lekarz około 50 razy w roku do Dublin, przeto wynagrodzenie 300 zł. jest za małe, preliminuje się 400 zł.			
	12	Kapelan 300 zł.	Jak w roku 1881.			
	13	Kasyer, zarazem pisarz dyrekcyi 480 zł.	Patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.			
III.	14—17	1.110 zł.	<i>Zastugi.</i>	879	1.110	
			Jak w roku 1881.			
IV.		Zwyczajne 3.270 zł. Nadzwyczajne 750 „	<i>Koszta administracyjne.</i>	4.087	4.370	
	18	Zarząd 340 zł.	} Jak w roku 1881.			
	19	Opał 600 zł.				
	20	Oświetlenie 145 zł.				
	21	Utrzymanie budynków 400 zł.	Patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.			
	22—25		Jak w roku 1881.			
	26	Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana.	} Patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.			
		Zwyczajne 1.000 zł.				
		Nadzwyczajne 450 „				
	27,28,29		Jak w roku 1881.			

Wyjaśnienia

Szkoły rolnicze w Dublinach.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
V.		Zwyczajne 5.415 zł. Nadzwyczajne 3.160 „	<i>Potrzeby naukowe.</i>	3.885	7.265
	30 a—i	Eksperymenta przy wykładach 190 zł.	Jak w roku 1881.		
	31 a. b.	—	Jak w roku 1881.		
	31 c. d.	—	Patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.		
	31 e.	Utrzymanie i uzupełnienie zbioru botanicznego wogóle Nadzwyczajne 50 zł.	} Jak w roku 1881.		
	31 f.	„ botanicznego wogóle nadzw. 140 zł.			
	31 f. α β γ δ ε ζ η		Patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.		
	31 g.		Jak w roku 1881.		
	31 h. i.		Patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.		
	31 k. l.		Jak w roku 1881.		
	31 m.		Patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.		
	31 n. o.		Jak w roku 1881.		
	p. r.				
	32 a.	Laboratorya.			
	b. c.	Zwyczajne 1.050 zł. Nadzwyczajne 690 „	} Jak w roku 1881.		
	33 a.	Przykupno dzieł Zwyczajne 200 zł. Nadzwyczajne 300 „			
	33 b.	Oprawa książek 50 zł.	Jak w roku 1881.		
	33 c.	Czasopisma 250 zł.	Patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.		
	34, 35, 36, 37, 38		} Jak w roku 1881.		
VI.	39—40	Zwyczajne 45 zł. Nadzwyczajne 227 „	<i>Podatki i opłaty.</i>	88	272
			Wedle obowiązujących ustaw finansowych, jak w roku 1881.		
VII.	41	Nadzwyczajne 150 zł.	<i>Stacya kontroli nasion.</i>	—	—
			Patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycya	Tytuł.	Dochody.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preliminarza					
Dochody.					
I.	1	5.500 zł.	<i>Subwencya z c. k. Skarbu Państwa.</i> Wedle reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 1. Sierpnia 1876, L. 8.366.	5.500	5.500
II.	2	4.400 zł.	<i>Subwencya z funduszu kultury krajowej.</i> Wedle uchwały sejmowej z dnia 30. sierpnia 1877 i 18. października 1878. — Co do zmniejszonej kwoty patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.	5.000	5.000
III.		4.470 zł.	<i>Opłaty od uczniów.</i>	3.366	3.970
	3	Wpisowe 350 zł.	} Jak w roku 1881.		
	4	Czesne 3.000 zł.			
	5	Opłata za ćwiczenia w laboratorium 500 zł.	} Patrz wyjaśnienie przy sprawozdaniu do L. W. 13.643/81.		
	6	Na bibliotekę 140 zł.			
	7	Usługa uczniów 480 zł.	Jak w roku 1881.		
IV.	8	230 zł.	<i>Dochód z pasieki.</i>	—	230
V.	9	250 zł.	<i>Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu.</i> Jak w roku 1881.	—	250
B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.					
Wydatki.					
I.	1—5	2.350 zł.	<i>Płace nauczycieli.</i> Jak w roku 1881.	2.050	2.350
II.	6—8	840 zł.	<i>Koszta administracyjne.</i> Jak w roku 1881.	647	840

Wyjaśnienia

Szkoły rolnicze w Dublinach.

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
	preliminarza				
III.	9	5.712 zł. Stołowanie dla 28 uczniów 4.032 zł.	<i>Utrzymanie uczniów.</i> Preliminuje się na podstawie umowy, zawartej z dostarczycielem żywności w r. 1881, t. j. po 144 zł. rocznie od jednego ucznia. Jest to najniższa cena, na którą się przedsiębiorca zgodził. (Patrz L. W. 45.798/80).	3.767	5.040
	10	Odzież i pranie 1.680 zł.	Jak w roku 1881.		
IV.	11 - 14	490 zł.	<i>Potrzeby naukowe.</i> Jak w roku 1881.	407	490
D o c h o d y.					
I.	1	1.500 zł.	<i>Subwencya z c. k. Skarbu Państwa.</i> Jak w roku 1881. Patrz Rubr. I. dochodów szkoły wyższej.	1.500	1.500
II.		1.220 zł.	<i>Opłaty i datki.</i>	760	800
	2	Opłaty na utrzymanie uczniów 270 zł.	Preliminuje się na podstawie wynikłości z r. 1881, która wynosiła 270 zł.		
	3	Datki od Rad powiatowych, Towarzystw gospodarskich i innych 950 zł.	Wynikłość z roku 1878 wynosiła . 575 zł. " " 1879 " . 760 " " " 1880 " . 1.430 " razem . 2.765 " przeciętnie . 921 " którą to kwotę zaokrąglono na 950 zł.		
III.	4	1.008 zł.	<i>Zarobek 28 uczniów.</i> Jak w roku 1881.	694	1.008

A l e g a t b)

do preliminarza funduszu krajowego

na rok 1882.

(Rubryka XV. wydatków
i „ VIII. dochodów.)

PRELIMINARZ

folwarku w Dublanach

na rok 1882.

S u m a r y u s z.

Liczba		W y d a t k i.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycji		Złote austriackie.		
I.	1—14	Wydatki na gospodarstwo	6.660	400	7.060
II.	15	Torfiarnia.	100	—	100
III.	16—18	Podatki i opłaty	720	215	935
IV.	19—20	Splata kapitałów i odsetków dłużnych	2.425	—	2.425
V.	21	Rozmaite nieprzewidziane	100	—	100
<i>Suma wydatków</i>			10.005	615	10.620
D o c h o d y.					
I.	1—4	Dochody z gospodarstwa	9.590	—	9.590
II.	5	Z torfiarni	200	—	200
III.	6—7	Dochody z propinacyi i młyna	360	—	360
IV.	8	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
<i>Suma dochodów</i>			10.200	—	10.200
W porównaniu z wydatkami.			—	—	10.620
okazuje się niedobór			—	—	420
W y j a ś n i e n i a.					
W y d a t k i.					
Na rok 1881. uchwalono			10.460		
" " 1882. preliminuje się			10.620		
zatem <i>więcej</i> o			—	—	160
a mianowicie:					
w rubryce I. więcej o			—	60	
" II. "			—	100	160
D o c h o d y.					
Na rok 1881. uchwalono			9.610		
" " 1882. preliminuje się			10.200		
zatem <i>więcej</i> o			—	—	590
a mianowicie:					
w rubryce I. więcej o			—	340	
" II. "			—	200	
" IV. "			—	50	590
z porównania większych dochodów			590		
" z większymi wydatkami			160		
okazuje się budżetowy wynik korzystniejszym od roku 1881 o			430		
Powody różnic powyższych przedstawione są w osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego do L. 13.643/1881.					

w Dublanach.

P o s z c z e g ó l n i e n i e .

Liczba		W y d a t k i .	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
I.		Wydatki na gospodarstwo.			
	1	Płace i zasługi	1.200	—	1.200
	2	Najem robotnika	2.500	—	2.500
	3	Dokupno nasienia	100	—	100
	4	„ nawozów dopełniających	200	—	200
	5	„ karmy: owsa, grysu i makuchów	1.200	—	1.200
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprząży	350	—	350
	7	Utrzymanie budynków	150	—	150
	8	„ i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie	250	—	250
	9	„ rowów i drenowanie	50	400	450
	10	Zabezpieczenie od pożaru, gradobicia i zarazy	400	—	400
	11	Kuchnia folwarczna	150	—	150
	12	Koszta kancelaryjne	25	—	25
	13	Światło i smarowidło	35	—	35
	14	Kultura lasu	50	—	50
		<i>Suma rubryki I.</i>	6.660	400	7.060
II.	15	Torfiarnia	100	—	100
III.		Podatki i opłaty.			
	16	Podatek gruntowy i domowy (po potrąceniu części przypadającej na szkoły rolnicze w Dublanach)	675	—	675
	17	„ dochodowy z młyna i propinacyi	45	—	45
	18	Należność od przeniesienia własności folwarku (druga rata)	—	215	215
		<i>Suma rubryki III.</i>	720	215	935
IV.		Splata kapitałów i odsetków dłużnych.			
	19	Kapitał i odsetki Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu	825	—	825
	20	Renta c. k. gal. Towarzystwu gospodarskiemu	1.600	—	1.600
		<i>Suma rubryki IV.</i>	2.425	—	2.425
V.	21	Rozmaite nieprzewidziane	100	—	100

A l e g a t C)

do preliminarza funduszu krajowego

na rok 1882.

(Rubryka XV. wydatków
i „ IX. dochodów.)

PRELIMINARZ

krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie

na rok 1882.

(W załączeniu preliminarz folwarku czernichowskiego.)

S u m a r y u s z.

Liczba		W y d a t k i.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
I.	1	Płace nauczycieli	8.630	—	8.630
II.	2-3	Inne płace tudzież zasługi	790	—	790
III.	4-13	Koszta administracyjne	3.086	—	3.086
IV.	14-20	Utrzymanie uczniów	6.730	—	6.730
V.	21-26	Potrzeby naukowe	1.270	—	1.270
<i>Suma wydatków</i> .			20.506	—	20.506
D o c h o d y.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.000	—	5.000
II.	2-3	Oplaty od uczniów	6.870	—	6.870
III.	4	Dochód czysty z folwarku	553	—	553
<i>Suma dochodów</i> .			12.423	—	12.423
W porównaniu z wydatkami					20.506
okazuje się niedobór					8.083
<p>Wyjaśnienia do tego preliminarza znajdują się w osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego, przedłożonem W. Sejmowi pod L. 16.138/1881.</p>					

rolnicza w Czernichowie.

P o s z c z e g ó l n i e n i e .

Liczba		W y d a t k i .	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
I.	1	Płace nauczycieli	8.630	—	8.630
II.		Inne płace tudzież zastugi.			
	2	Płaca i utrzymanie kasyera	600		
	3	Chłopiec do usługi w laboratorium chemicznem	190		
		<i>Suma rubryki II.</i>	790	—	790
III.		Koszta administracyjne.			
	4	Zarząd:			
		a) Pomoc kancelaryjna dla Delegata Wydziału kra- jowego i dla Kuratorji szkoły	800 zł.		
		b) Potrzeby kancelaryjne szkoły	85 "		
		c) Druki i inseraty	60 "		
		d) Portorya i posyłki	35 "		
		e) Koszta podróży Dyrekcyi w interesach zakładu	100 "		
		f) Utrzymanie koni Dyrektora	400 "		
			<u>1.480</u>		
	5	Opał	300		
	6	Oświetlenie	128		
	7	Utrzymanie budynków	650		
	8	Zabezpieczenie budynków od pożaru	38		
	9	Płaca kominiarza	30		
	10	Sprzęty i ruchomości	100		
	11	Koszta lustracyi zakładu	250		
	12	" nabożeństwa	40		
	13	Różne nieprzewidziane	70		
		<i>Suma rubryki III.</i>	3.086	—	3.086
IV.		Utrzymanie uczniów.			
	14	Żywność	4.200		
	15	Kuchnia i gospodarstwo domowe	1.050		
	16	Odzież	1.100		
	17	Naczynia stołowe	50		
	18	Pościel	100		
	19	Pranie bielizny i pościeli	130		
	20	Różne nieprzewidziane	100		
		<i>Suma rubryki IV.</i>	6.730	—	6.730

- 4 -

Krajowa szkoła rolnicza w Czernichowie.

P o s z c z e g ó l n i e n i e .

Liczba		W y d a t k i .	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozyeci		Złote austriackie.		
V.		Potrzeby naukowe.			
	21	Eksperymenta przy wykładach: a) dla nauczyciela rolnictwa b) " " hodowli zwierząt c) " " anatomii i fizyologii d) " " weterynaryi e) " " botaniki f) " " chemii rolniczej g) " " " zwierząt h) " " fizyki i) " " miernictwa			
	22	Zbiory i muzea: a) zbiór rolniczy b) " hodowlany c) " fizyczny d) " botaniczny e) " zoologiczny f) " mechaniczny g) " mineralogiczny h) " technologiczny i) " okazów leśnych k) " " ogrodniczych l) " " weterynarskich m) " narzędzi mierniczych i matematycznych n) " modeli do budownictwa o) " " geografii fizycznej	1.070		
	23	Laboratoria: a) laboratorium chemiczne b) " roślinno-fizyologiczne c) " zoologiczne			
	24	Biblioteka i czytelnia: a) przykupno dzieł b) oprawa książek c) czasopisma			
	25	Utrzymanie pola doświadczalnego		200	
	26	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami			
		<i>Suma rubryki V.</i>	1.270	—	1.270
		D o c h o d y .			
I.	1	Subwencya od c. k. Skarbu Państwa	5.000	—	5.000
II.		Opłaty od uczniów.			
	2	Opłaty na utrzymanie od 33 uczniów po 200 zł.	6.600		
	3	" " laboratorium chemiczne od 27 uczniów po 10 "	270		
		<i>Suma rubryki II.</i>	6.870	—	6.870
III.	4	Dochód czysty z folwarku, (według załączonego preliminarza szczegółowego)	553	—	553

W y b a r k i

			Liczba	
			ogółem	innych
1	1	Wzrost do 150 cm	1	1
2	2	Wzrost do 160 cm	1	1
3	3	Wzrost do 170 cm	1	1
4	4	Wzrost do 180 cm	1	1
5	5	Wzrost do 190 cm	1	1
6	6	Wzrost do 200 cm	1	1
7	7	Wzrost do 210 cm	1	1
8	8	Wzrost do 220 cm	1	1
9	9	Wzrost do 230 cm	1	1
10	10	Wzrost do 240 cm	1	1
11	11	Wzrost do 250 cm	1	1
12	12	Wzrost do 260 cm	1	1
13	13	Wzrost do 270 cm	1	1
14	14	Wzrost do 280 cm	1	1
15	15	Wzrost do 290 cm	1	1
16	16	Wzrost do 300 cm	1	1
17	17	Wzrost do 310 cm	1	1
18	18	Wzrost do 320 cm	1	1
19	19	Wzrost do 330 cm	1	1
20	20	Wzrost do 340 cm	1	1
21	21	Wzrost do 350 cm	1	1
22	22	Wzrost do 360 cm	1	1
23	23	Wzrost do 370 cm	1	1
24	24	Wzrost do 380 cm	1	1
25	25	Wzrost do 390 cm	1	1
26	26	Wzrost do 400 cm	1	1
27	27	Wzrost do 410 cm	1	1
28	28	Wzrost do 420 cm	1	1
29	29	Wzrost do 430 cm	1	1
30	30	Wzrost do 440 cm	1	1
31	31	Wzrost do 450 cm	1	1
32	32	Wzrost do 460 cm	1	1
33	33	Wzrost do 470 cm	1	1
34	34	Wzrost do 480 cm	1	1
35	35	Wzrost do 490 cm	1	1
36	36	Wzrost do 500 cm	1	1
37	37	Wzrost do 510 cm	1	1
38	38	Wzrost do 520 cm	1	1
39	39	Wzrost do 530 cm	1	1
40	40	Wzrost do 540 cm	1	1
41	41	Wzrost do 550 cm	1	1
42	42	Wzrost do 560 cm	1	1
43	43	Wzrost do 570 cm	1	1
44	44	Wzrost do 580 cm	1	1
45	45	Wzrost do 590 cm	1	1
46	46	Wzrost do 600 cm	1	1
47	47	Wzrost do 610 cm	1	1
48	48	Wzrost do 620 cm	1	1
49	49	Wzrost do 630 cm	1	1
50	50	Wzrost do 640 cm	1	1
51	51	Wzrost do 650 cm	1	1
52	52	Wzrost do 660 cm	1	1
53	53	Wzrost do 670 cm	1	1
54	54	Wzrost do 680 cm	1	1
55	55	Wzrost do 690 cm	1	1
56	56	Wzrost do 700 cm	1	1
57	57	Wzrost do 710 cm	1	1
58	58	Wzrost do 720 cm	1	1
59	59	Wzrost do 730 cm	1	1
60	60	Wzrost do 740 cm	1	1
61	61	Wzrost do 750 cm	1	1
62	62	Wzrost do 760 cm	1	1
63	63	Wzrost do 770 cm	1	1
64	64	Wzrost do 780 cm	1	1
65	65	Wzrost do 790 cm	1	1
66	66	Wzrost do 800 cm	1	1
67	67	Wzrost do 810 cm	1	1
68	68	Wzrost do 820 cm	1	1
69	69	Wzrost do 830 cm	1	1
70	70	Wzrost do 840 cm	1	1
71	71	Wzrost do 850 cm	1	1
72	72	Wzrost do 860 cm	1	1
73	73	Wzrost do 870 cm	1	1
74	74	Wzrost do 880 cm	1	1
75	75	Wzrost do 890 cm	1	1
76	76	Wzrost do 900 cm	1	1
77	77	Wzrost do 910 cm	1	1
78	78	Wzrost do 920 cm	1	1
79	79	Wzrost do 930 cm	1	1
80	80	Wzrost do 940 cm	1	1
81	81	Wzrost do 950 cm	1	1
82	82	Wzrost do 960 cm	1	1
83	83	Wzrost do 970 cm	1	1
84	84	Wzrost do 980 cm	1	1
85	85	Wzrost do 990 cm	1	1
86	86	Wzrost do 1000 cm	1	1

A l e g a t

do preliminarza szkoły czernichowskiej.

Preliminarz folwarku

S u m a r y u s z.

Liczba		W y d a t k i.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
I.	1—15	Wydatki na gospodarstwo	4.191	—	4.191
II.	16	„ na piec wapienny	200	—	200
III.	17	„ na cegielnię	450	—	450
IV.	18	„ na promy	50	—	50
V.	19	„ na utrzymanie brzegów Wisły	60	—	60
VI.	20—22	Podatki i opłaty	639	—	639
VII.	23—25	Spląty kapitałów i odsetek dłużnych	2.032	928	2.960
VIII.	26	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
<i>Suma wydatków</i>			7.722	928	8.650
D o c h o d y.					
I.	1—6	Dochody z gospodarstwa	4.838	—	4.838
II.	7	„ z rybołówstwa	140	—	140
III.	8	„ z pieca wapiennego	1.800	—	1.800
IV.	9	„ z cegielni	250	—	250
V.	10	„ z propinacyi (i promu)	1.800	—	1.800
VI.	11	Lądowe i olborne	350	—	350
VII.	12	Rozmaite nieprzewidziane	25	—	25
<i>Suma dochodów</i>			9.203	—	9.203
W porównaniu z wydatkami					8.650
okazuje się nadwyżka dochodów przeniesiona do fundu- szu szkoły					553
<p>Wyjaśnienia do tego preliminarza znajdują się w osobnem spra- wozdaniu Wydziału krajowego, przedłożonem W. Sejmowi do L. 16.138/1881.</p>					

w Czernichowie.

P o s z c z e g ó l n i e n i e .

Liczba		W y d a t k i .	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycji		Złote austriackie		
I.		Wydatki na gospodarstwo.			
	1	Płace i zasługi:			
		a) Ekonom i jego utrzymanie	300 zł.		
		b) Służba folwarczna	650 "		
		c) Służba leśna	150 "		
			1.100		
	2	Najem robotnika		1.200	
	3	Dokupno nasienia			
	4	" nawozów dopełniających }		700	
	5	" słomy i karmy }			
	6	Inwentarz roboczy i uprząż		260	
	7	" żywy użytkowy		—	
	8	Utrzymanie budynków		260	
	9	" i naprawa maszyn, narzędzi i sprzętów		230	
	10	" rowów			
	11	Zabezpieczenie od pożaru, gradobicia i zarazy		41	
	12	Kuchnia folwarczna		—	
	13	Koszta kancelaryjne i światło		—	
	14	Las i szkółki		300	
	15	Utrzymanie plantacji wikła		100	
		<i>Suma rubryki I.</i>	4.191	—	4.191
II.	16	Wydatki na piec wapienny	200	—	200
III.	17	Wydatki na cegielnię	450	—	450
IV.	18	Wydatki na promy	50	—	50
V.	19	Wydatki na utrzymanie brzegów Wisły	60	—	60
VI.		Podatki i opłaty.			
	20	Podatek gruntowy i domowy }	650	—	—
	21	" dochodowy z propinacyi }		—	—
	22	Składka na szkołę ludową	39	—	—
		<i>Suma rubryki VI.</i>	689	—	689
VII.		Splata kapitałów i odsetków dłużnych.			
	23	Kasie oszczędności:			
		a)	657 zł. 50 ct.		
		b)	642 " 50 "		
		c)	732 " 50 "		
			2.032	—	2.032
		Do przeniesienia	2.032	—	2.032

Preliminarz folwarku w Czernichowie.

P o s z c z e g ó l n i e.

Liczba		W y d a t k i.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie.		
		Z przeniesienia .	2.032	—	2.032
VII.	24	Oplata od przeniesienia szkoły czernichowskiej na własność kraju ($\frac{1}{10}$ część)	—	183	183
	25	Spłata zaległego czynszu erbpachtowego ($\frac{2}{3}$ części)	—	745	745
		<i>Suma rubryki VII.</i>	2.032	928	2.960
VIII.	26	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		D o c h o d y.			
		I. Dochody z gospodarstwa.			
	1	Z sprzedaży ziemiopłodów	1.500		
	2	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk	188		
	3	Czynsz z domu i ogrodu od szkoły ogrodniczej	200		
	4	Z sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) krowiarnia	1.200		
		b) nierogacizna			
	5	Z lasu	500		
	6	Z wikła	1.250		
		<i>Suma rubryki I.</i>	4.838	—	4.838
II.	7	Z rybołówstwa	140	—	140
III.	8	Z pieca wapiennego	1.800	—	1.800
IV.	9	Z cegielni	250	—	250
V.	10	Z propinacyi (i promu)	1.800	—	1.800
VI.	11	Ładowe i olborne	350	—	350
VII.	12	Rozmaite nieprzewidziane	25	—	25

Krajowy szpital

S u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	F u n d u s z			
ru- bryki	po- zycyi		chorych	położnic	całego szpitalu	
			Złote austriackie			
I.	1—15	Płace i emolumenta etatowe	zwyczajne	27.549	2.602	30.151
II.	16—23	Koszta utrzymania osób nieetatowych	"	27.161	2.239	29.400
			nadzwyczajne	1.400	—	1.400
III.	24—31	Pensye	zwyczajne	3.243	172	3.415
IV.	32—35	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	"	216	63	279
V.	36	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	"	300	30	330
VI.	37—38	Remuneracye i zapomogi	"	813	109	922
VII.	39—47	Koszta gospodarcze	"	75.715	4.825	80.540
			nadzwyczajne	7.450	750	8.200
VIII.	48—51	Koszta sanitarne	zwyczajne	13.000	600	13.600
IX.	52	Potrzeby kancelaryjne	"	1.157	83	1.240
X.	53	Potrzeby kapliczne	"	360	—	360
XI.	54—56	Utrzymanie budynków	"	4.407	493	4.900
			nadzwyczajne	2.156	244	2.400
XII.	57	Najem pomieszczeń	zwyczajne	4.330	2.170	6.500
XIII.	58	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii	"	10.000	—	10.000
XIV.	59	Odsetki od kapitałów dłużnych	"	—	352	352
XV.	60	Zapomogi dla położnic	"	—	2.000	2.000
XVI.	61	Koszta utrzymania dzieci, zrodzo- nych na bezpłatnym oddziale położnic	"	—	30	30
XVII.	62—63	Rozmaite	"	520	80	600
		Suma wydatków zwyczajnych		168.771	15.848	184.619
		" " nadzwyczajnych		11.006	994	12.000
		Razem		179.777	16.842	196.619
D o c h o d y						
I.	1	Opłaty pośmiertne	zwyczajne	8.850	—	8.850
II.	2—3	Dodatki	"	23.667	139	23.806
III.	4—6	Zwroty kosztów leczenia	"	114.630	440	115.070
IV.	7	Rozmaite	"	200	4	204
		Suma dochodów		147.347	583	147.930
		w porównaniu z wydatkami		179.777	16.842	196.619
		okazuje się niedobór		32.430	16.259	48.689

powszechny we Lwowie.

Pszczególnienie.

Liczba		Wydatki	Fundusz		
			chorych	położnic	całego szpitalu
ru- bryki	po- zycyi		Złote austryackie		
I.		Place i emolumenta etatowe.			
1		Dyrektor, płaca	1.493	107	1.600
		" dodatek pięcioletni	280	20	300
		" " na pomieszkanie	373	27	400
		" opał: 47-736 metrów sześć. po 3 zł. 14 ct.	140	10	150
2		6 prymaryuszów, płaca . . . . . po 1.200 zł.	7.200	—	7.200
		dodatki pięcioletnie	1.972	—	1.972
3		Profesor akuszeryi, płaca	—	650	650
4		Prosektor, płaca	1.120	80	1.200
		dodatek pięcioletni	187	13	200
5		Chemik patologii, płaca	933	67	1.000
		dodatki pięcioletnie	274	20	294
6		7 sekundaryuszów, płaca . . . . . po 600 zł.	4.200	—	4.200
7		Sekundaryusz dla oddziału położnic, płaca	—	600	600
8		4 asystentów, płaca . . . . . po 500 zł.	2.000	—	2.000
9		Akuszerka pierwsza, płaca	—	400	400
		dodatki pięcioletnie	—	80	80
10		2 kapelanów, płaca . . . . . po 600 zł.	1.120	80	1.200
		dodatek na mieszkanie . . . . . " 200 zł.	373	27	400
11		Bządeca, płaca	1.120	80	1.200
		dodatki pięcioletnie	364	26	390
		" opał: 47-736 metrów sześć. po 3 zł. 14 ct.	140	10	150
		" oświetlenie: 120 kil. nafty i 12 kil. świece „Milly“	51	4	55
12		2 oficyałów, płaca . . . . . po 1.000 zł.	1.867	133	2.000
		dodatek pięcioletni . . . . . " 150 "	280	20	300
13		2 pisarzy, płaca . . . . . " 600 "	1.120	80	1.200
		dodatek pięcioletni	93	7	100
14		Woźny, płaca	373	27	400
		dodatek pięcioletni	28	2	30
		" na ubiór	47	3	50
15		Odźwierny, płaca	326	24	350
		dodatek pięcioletni	28	2	30
		" na ubiór	47	3	50
Suma rubryki I.			27.549	2.602	30.151
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.			
16		Przełożona Sióstr Miłosierdzia, płaca	75	5	80
		" wikt wraz z pieczywem i innemi potrzebami	220	16	236
17		18 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych, płaca . . . . . po 80 zł.	1.440	—	1.440
		" wikt dla tychże wraz z pieczywem . . . . . " 197 "	3.546	—	3.546
		" inne potrzeby . . . . . " 39 "	702	—	702
18		1 Siostra Miłosierdzia dla oddziału położnic, płaca	—	80	80
		" wikt dla tejże wraz z pieczywem i innemi potrzebami	—	236	236
Do przeniesienia			5.983	337	6.320

powszechny we Lwowie.

P o s z c z e g ó l n i e

Liczba		Wydatki	Fundusz		
			chorych	położnie	całego szpitalu
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
V.	36	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.	300	30	330
VI.		Remuneracye i zapomogi.			
	37	Za sprawdzanie recept	151	9	160
	38	Remuneracye i zapomogi	662	100	762
		Suma rubryki VI.	813	109	922
VII.		Koszta gospodarcze.			
	39	Wyżywienie :			
		a) zwykła strawa i dodatki	39.500	2.500	42.000
		b) 6 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych w kuchni, płaca . . . . . po 80 zł.	448	32	480
		c) wikt dla tychże wraz z pieczywem . . . . . " 197 "	1.103	79	1.182
		d) inne potrzeby . . . . . " 39 "	218	16	234
		e) służba kuchenna :			
		1) 20 sług kuchennych, płaca . . . . . " 71 "	1.321	99	1.420
		2) wikt dla powyższych . . . . . " 119 "	2.223	157	2.380
		3) pieczywo . . . . . " 30 "	560	40	600
		f) drzewo na kuchni	2.292	228	2.520
		g) naczynia i sprzęty kuchenne	680	20	700
		h) fiaker dla rządcy	187	13	200
		i) pieczywo dla chorych	6.640	360	7.000
		j) wino dla chorych	1.960	40	2.000
		Suma pozycyi 39	57.132	3.584	60.716
	40	Wikt dla lekarza dyżurnego, wraz z pieczywem i innymi potrzebami, jakoto: winem, piwem i t. d., miesięcznie po 29 zł.	325	23	348
	41	Wikt z pieczywem dla pisarza, pełniącego obo- wiązki dozorca domu	196	14	210
	42	Sprzęty			
		zwyyczajne	972	28	1.000
		nadzwyczajne	1.600	200	1.800
	43	Bielizna i pościel :			
		a) reparaacya i sprawienie nowej bielizny i pościeli	1.050	150	1.200
		zwyyczajne	5.850	550	6.400
		nadzwyczajne			
		b) 1 Siostra Miłosierdzia, zatrudniona w maga- zynie bielizny i pościeli, płaca	75	5	80
		c) wikt dla tejże wraz z pieczywem i innymi potrzebami	220	16	236
		Suma pozycyi 43	7.195	721	7.916
	44	Pralnia	7.776	224	8.000
	45	Słoma do sienników	535	15	550
	46	Drzewo opałowe	5.094	506	5.600
		Do przeniesienia			
		zwyyczajne	73.375	4.565	77.940
		nadzwyczajne	7.450	750	8.200

Poszczególnienie

Liczba		Wydatki	Fundusz		
			chorych	położnic	całego szpitalu
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
VII.		Z przeniesienia	73.375	4.565	77.940
		zwyczajne	7.450	750	8.200
		nadzwyczajne			
47		Oświetlenie :			
		a) oświetlenie gazem i naftą	2.060	240	2.300
		b) lampiarz, płaca	280	20	300
		c) drzewo i węgle użyte do gazowni	—	—	—
		Suma pozycy 47	2.340	260	2.600
		Suma rubryki VII.	75.715	4.825	80.540
		zwyczajne	7.450	750	8.200
		nadzwyczajne			
		Razem	83.165	5.575	88.740
VIII.		Koszta sanitarne.			
48		Sanitarne w ścisłym znaczeniu	4.400	150	4.550
49		Lekarstwa	7.200	300	7.500
50		Instrumenta chirurgiczne	900	100	1.000
51		Koszta pogrzebowe	500	50	550
		Suma rubryki VIII.	13.000	600	13.600
IX.		Potrzeby kancelaryjne.			
52		Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu	1.157	83	1.240
X.		Potrzeby kapliczne	360	—	360
XI.		Utrzymanie budynków.			
54		Konserwacye i reparacye	3.148	352	3.500
		zwyczajne	2.156	244	2.400
		nadzwyczajne			
55		Utrzymanie gmachu i obejścia, jakoto: bielenie, mycie i czy- szczenie podłóg i okien, utrzymanie ogrodów, dróg, chodników, szkarp i kanałów	899	101	1.000
56		Kominiarze i straż ogniowa	360	40	400
		Suma rubryki XI.	4.407	493	4.900
		zwyczajne	2.156	244	2.400
		nadzwyczajne			
		Razem	6.563	737	7.300
XII.		Najem pomieszczeń.			
57		Czynsz za najem filii Hofmana, wraz z podatkami gminnymi	4.330	2.170	6.500

powszechny we Lwowie.

P o s z c z e g ó l n i e n i e

Liczba	Wydatki	Fundusz			
		chorych	położnic	całego szpitalu	
ru- bryki	po- zyty	Złote austriackie			
XIII.	58	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii	10.000	—	10.000
XIV.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
	59	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego, za część budynku użytego dla oddziału położnic, oszacowaną na kwotę 6 705 zł. 3 kr. mon. konw. — 5%	—	352	352
XV.		Zapomogi dla położnic.			
	60	Dla położnic, opuszczających wraz z dzieckiem zakład, po 6 zł.	—	2.000	2.000
XVI.		Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.			
	61	Wynagrodzenie dla mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	30	30
XVII.		Rozmaite.			
	62	Na utrzymanie biblioteki	90	10	100
	63	Przypadkowe	430	70	500
		Suma rubryki XVII.	520	80	600
		D o c h o d y			
I.	1	Oplaty pośmiertne	8.850	—	8 850
II.		Dodatki.			
	2	Od e. k. Skarbu za 681.58 metrów sześć. drzewa opałowego, część przypadająca na te oddziały, z kwoty 1.846 zł.	1.183	133	1 316
	3	Z kasy miejskiej:			
		a) $\frac{1}{5}$ część dochodu z rogatek	22.430	—	22.430
		b) na utrzymanie trupiarni, z rocznych 84 zł.	54	6	60
		Suma rubryki II.	23.667	139	23.806
III.		Zwroty kosztów leczenia.			
	4	Od płacących za siebie	8.750	250	9.000
	5	Od funduszków obcokrajowych i innych publicznych	5.880	190	6 070
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	100.000	—	100.000
		Suma rubryki III	114.630	440	115.070
IV.		Rozmaite.			
	7	Ze sprzedaży sprzętów i inne mniejsze dochody	200	4	204

Śnienia

na rok 1882. z uchwalonemi na rok 1881.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1882.				Ogółem na rok 1882.		U w a g a
w funduszu chorych		w funduszu położnic		większe	mniejsze	
większe	mniejsze	większe	mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
1.097	—	63	—	1.160	—	W porównaniu z budżetem na r. 1881. preliminaruje się na rok 1882. w wy- datkach mniej o . . . . . 1.468 zł. w dochodach mniej o . . . . . 1.324 „ wynik zatem na rok 1882. jest korzystniejszym o róż- nicę w kwocie . . . . . 144 zł. i o tyleż żąda się niższej dotacyi.
—	953	—	46	—	999	
—	—	—	—	—	—	
—	88	—	6	—	94	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	4.547	—	248	—	4.795	
100	—	—	—	100	—	
360	—	—	70	290	—	
83	—	7	—	90	—	
360	—	—	360	—	—	
342	—	38	—	380	—	
2.156	—	244	—	2 400	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
4.498	5.588	352	730	4.420	5.888	
—	—	—	—	—	1.468	
—	50	—	—	—	50	
—	617	—	27	—	644	
—	620	—	10	—	630	
—	—	—	—	—	—	
—	1.287	—	37	—	1 324	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyí preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zy- cya	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preli- minarza					
I.	1 15	30.151 zł.	Place i emolumenta etatowe. W rubryce I. uchwalono na rok 1881. 28.991 zł. na rok 1882. prelinuje się . . . . . 30.151 „ przeto więcej o . . . . . 1.160 zł. a to przy poz. 1. opał dyrektora o 7 zł. „ 2. pięciolecia prym. „ 772 „ „ 5. „ chemika „ 144 „ „ 9. „ akuszerki „ 40 „ „ 11. „ rząduy „ 190 „ „ „ opał „ 7 „ razem jak wyżej . . . . . 1.160 zł. wedle wyjaśnień danych przy każdej pozycyi. Wedle uchwalonego dnia 2. Maja 1875. etatu preli- minuje się jak na rok 1881. z następującemi zmianami :	27.206	28.991
	1	Dyrektor, opał 150 zł.	W myśl uchwały W. Sejmu z dnia 30. Sierpnia 1877. 47.736 metrów sześć. drzewa bukowego po 3 zł. 14 ct. wedle ceny zakontraktowanej na rok 1881. (LW. 43408/80).	154	143
	2	6 prymaryuszów, pięciolecia 1.972 zł.	Preliminuje się więcej o . . . . . 772 zł. z tytułu drugich pięcioleci (LW. 35776/76), a mianowicie : dla Dra Chądzyńskiego, od 9. Styczn. 1882., w stosunku 200 zł. rocznie . . . . . 196 zł. dla Dra Widmana, od 16. Stycznia 1882., w stosunku 200 zł. rocznie . . . . . 192 „ dla Dra Opolskiego, jak wyżej . . . . . 192 „ dla Dra Rożańskiego, „ „ . . . . . 192 „ razem . . . . . 772 zł.	1.000	1 200
	5	Chemik patologii, pięciolecia 294 zł.	Dodaje się drugi dodatek pięcioletni, począwszy od 16. Stycznia 1882. z rocznych 150 zł. w kwocie 144 zł. (LW. 35776,76).	151	150
	9	Akuszerka, pięciolecia 80 zł	Preliminuje się więcej o 40 zł. na drugi dodatek pięcioletni od 1 Stycznia 1882. (LW. 31497/75).	40	40
	11	Rządca, pięciolecie 390 zł. opał 150 zł.	Do przyjętej na rok 1881. płacy wraz z pięcioleciem do LW. 35776/76 dodaje się drugi dodatek pięcio- letni od 19. Stycznia 1882., wynoszący z rocznych 200 zł. kwotę 190 zł. Na opał prelinuje się za 47.736 metrów sześć. drzewa o 7 zł. więcej, licząc za metr po 3 zł. 14 ct., jak przy pozycyi 1.	202 154	200 143
II.	16—23	30.800 zł.	Koszta utrzymania osób nieetatowych. Ogółem prelinuje się w tej rubryce mniej o 1.000 zł., opuszczono bowiem placę maszynisty. Natomiast na opał dodano 1 zł. (patrz poz. 20).	29 782	31.799

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zy- cya	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preli- minarza					
	16	Przełożona Sióstr Miłosierdzia 316 zł.		312	316
	17	18 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych 5.688 zł.		5.645	5.688
	18	1 Siostra Miłosierdzia dla oddziału położnic 316 zł.	Jak na rok 1881.	312	316
	19	Dyetaryusze 3.018 zł.		3.467	3.018
	20	Maszynista płaca — opak 37 zł.	Uchwałą do LW. 42606/80 postanowiono zaniechać w szpitalu oświetlenia gazem, w skutek czego nie prelininuje się płacy dla maszynisty, pozostawia się jednak temuż za nadzorowanie urządzeń mechanicznych mieszkanie w gmachu szpitalnym i deputat drzewa w ilości 11.934 metrów sześć., na które prelininuje się, jak obok 37 zł., licząc za metr po 3 zł. 14 ct. wedle ceny zakontraktowanej na rok 1881.	500 38	1.000 36
	21	Akuszerka druga, płaca 250 zł.	Jak na rok 1881.	250	250
	22	Służba 19.775 zł.	Jak na rok 1881. wedle uchwały W. Sejmu z dnia 22. Maja 1875. i w myśl rozporządzenia do LW. 20970/74.	18.058	19.775
	23	Naczelnik oddziału chirurgicznego 1.400 zł.	Jak na rok 1881.	1.200	1.400
III.	24—31	3.415 zł.	Pensye.	3.516	3.509
			Jak na rok 1881. z opuszczeniem 94 zł. dla zmarłej pensyonistki Bodaszewskiej.		
IV.	32—35	279 zł.	Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski.	277	279
			Jak na rok 1881.		
V.	36	330 zł.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.	30	330
			Jak na rok 1881.		
VI.	37—38	922 zł.	Remuneracye i zapomogi.	1.020	922
			Jak na rok 1881.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycja	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preli- minarza					
VII.	39 - 47	88.740 zł.	Koszta gospodarcze.	81.205	93.435
	39	Wyżywienie	W r. 1881. uchwalono w tej rubryce . . . . . 93.435 zł.		
	39a)	Zwykła strawa i do- datki 42.000 zł.	na rok 1882. prelinuje się . . . . . 88.740 .	38.398	46.400
			ogółem mniej o . . . . . 4.695 zł.		
			a to przy poz. 39 a) mniej o . . . . . 4.400 zł.		
			39 g) więcej o . . . . . 35 zł.		
			39 i) " . . . . . 300 "		
			39 j) " . . . . . 100 "		
			43 a) " . . . . . 20 "		
			43 b) " . . . . . 100 "		
			44 " . . . . . 400 "		
			46 mniej o . . . . . 200 "		
			47 a) " . . . . . 600 "		
			47 c) " . . . . . 450 "		
			razem więcej 955 zł. mniej 5.650 zł.		
			z porównania . . . . . 955 .		
			w ogóle mniej o . . . . . 4.695 zł.		
			Koszt zwykłej strawy i dodatków wynosił w od- działach:		
			chorych . . . . . 42.214 zł.		
			położnic . . . . . 3.182 zł.		
			w r. 1877. . . . . 39.791 "		
			" 1878. . . . . 36.503 "		
			" 1879. . . . . 118.508 zł.		
			razem . . . . . 7.598 zł.		
			przeciętnie i w za- okrągleniu . . . . . 39.500 " . . . . . 2.500 "		
			Sprawdzona ilość dni leczenia w obu oddziałach wynosiła:		
			w roku 1877. . . . . 193.453		
			" 1878. . . . . 209.358		
			" 1879. . . . . 211.258		
	39b)	6 Sióstr Miłosierdzia		1.874	1.896
	c) d)	kuchennych 1.896 zł.	Jak na rok 1881.		
	39e)	Służba kuchenna 4.400 zł.		3.991	4.400
	39f)	Drzewo na kuchnię 2.520 zł.	Wynikłość z r. 1877. wynosi . . . . . 2.653 zł. 76 ct.	2.266	2.520
			" " 1878. " . . . . . 2.522 " 50 "		
			" " 1879. " . . . . . 2.266 " 25 "		
			razem . . . . . 7.442 zł. 51 ct.		
			przeciętnie . . . . . 2.480 " 83 "		
			ze względu jednak na zakontraktowane do LW. 43408/80 wyższe ceny drzewa na rok 1881. (patrz poz. 46) prelinuje się jak na rok 1881.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycja	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preli- minarza					
VII.	39g)	Naczynia i sprzęty kuchenne 700 zł.	Wydatek w r. 1877. wynosił . . . 507 zł. 45 ct. " " 1878. " . . . 731 " 23 " " " 1879. " . . . 890 " 7 " razem <u>2.129 zł. 55 ct.</u> przeciętnie i w zaokrągleniu . . . 700 zł. z których wedle dzielnika stałego przypada: na fundusz chorych . . . . . 680 " " " położnic . . . . . 20 " razem . 700 zł.	891	665
	39h)	Fiakier dla rządu 200 zł.	Jak na rok 1881.	200	200
	39i)	Pieczyno dla chorych 7.000 zł.	Wydatek wynosił: w funduszu chorych . . . . . położnic w r. 1877. 7.233 zł. 06 1/2 ct. 412 zł. 27 1/2 ct. " 1878. 6.275 " 98 " 357 " 64 " " 1879. 6.361 " 76 " 282 " 61 1/2 " razem . 19.870 zł. 80 1/2 ct. 1.082 zł. 53 ct. przeciętnie i w zaokrągleniu 6.640 " — 360 " —	6.644	6.700
	39j)	Wino dla chorych 2.000 zł.	Na podstawie wynikłości, wynoszącej: w funduszu chorych . . . . . położnic w r. 1877. 2.341 zł. 63 ct. 36 zł. 93 ct. " 1878. 2.103 " 24 " 63 " 16 " " 1879. 1.486 " 99 " 27 " 26 " razem . 5.931 zł. 86 ct. 126 zł. 35 ct. preliminuje się zni- żoną nieco prze- ciętą w zaokrą- gleniu . . . 1.960 " — 40 " —	1.514	1.900
	40	Wikt dla lekarza dyżurnego 348 zł.	Jak na rok 1881.	320	348
	41	Wikt dla dozorey domu 210 zł.		239	210
	42	Sprzęty 2.800 zł.	Wydatek w obu funduszach wynosił: w roku 1877. . . . 3.582 zł. 78 1/2 ct. " 1878. . . . 2.176 " 94 1/2 " " 1879. . . . 2.408 " 28 " razem . 8.168 zł. 01 ct. przeciętnie i w zaokrągleniu . . . 2.800 " — jak na rok 1881.	2.408	2.800

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.										
preli- minarza															
VII.	43a)	Bielizna i pościel 7.600 zł.	<p>Preliminuje się na podstawie trzechletniego przecięcia, a mianowicie wynikłości w funduszu chorych i położnicze wynoszą:</p> <table> <tr> <td>w roku 1877.</td> <td>7.989 zł. 72 ct.</td> </tr> <tr> <td>" 1878.</td> <td>7.339 " 45¹/₂ "</td> </tr> <tr> <td>" 1879.</td> <td>7.363 " — "</td> </tr> <tr> <td>razem</td> <td>22.692 zł. 17¹/₂ ct.</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie i w zaokrągleniu</td> <td>7.600 " —</td> </tr> </table> <p>a to: na fundusz chorych zwyczajnie . . . 1.050 zł. nadzwyczajnie . . . 5.850 " " położnicze zwyczajnie . . . 150 " nadzwyczajnie . . . 550 " razem . . . 7.600 zł.</p>	w roku 1877.	7.989 zł. 72 ct.	" 1878.	7.339 " 45 ¹ / ₂ "	" 1879.	7.363 " — "	razem	22.692 zł. 17 ¹ / ₂ ct.	przeciętnie i w zaokrągleniu	7.600 " —	7.363	7.480
w roku 1877.	7.989 zł. 72 ct.														
" 1878.	7.339 " 45 ¹ / ₂ "														
" 1879.	7.363 " — "														
razem	22.692 zł. 17 ¹ / ₂ ct.														
przeciętnie i w zaokrągleniu	7.600 " —														
	43b)	1 Siostra Miłosierdzia w magazynie bielizny 316 zł.	Jak na rok 1881.	312	316										
	44	Pralnia 8.000 zł.	<p>W roku 1877. wynosił wydatek . . . 7.042 zł. 68¹/₂ ct. " 1878. " " . . . 7.485 " 96 " " 1879. " " . . . 7.141 " 58¹/₂ "</p> <table> <tr> <td>razem</td> <td>21.670 zł. 23 ct.</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie</td> <td>7.223 " 41 "</td> </tr> </table> <p>z powodu jednak, że kontrakt z dotychczasowym przedsiębiorcą kończy się w roku 1881., (jak LW. 38279 878) i spodziewanem jest, że dla braku konkurentów do tego przedsiębiorstwa, nowy układ znacznie się pogorszy, prelininuje się w zaokrągleniu zwiększoną kwotę . . . 8.000 zł. z czego wedle dzielnika przypada: na fundusz chorych 7.776 zł. " położnicze 224 " razem 8.000 zł.</p>	razem	21.670 zł. 23 ct.	przeciętnie	7.223 " 41 "	7.142	7.600						
razem	21.670 zł. 23 ct.														
przeciętnie	7.223 " 41 "														
	45	Słoma do sienników 550 zł.	<p>Wydatek z roku 1877. wynosił . . . 387 zł. 59¹/₂ ct. " " 1878. " " . . . 640 " 60 " " " 1879. " " . . . 503 " 32 "</p> <table> <tr> <td>razem</td> <td>1.531 zł. 51¹/₂ ct.</td> </tr> </table> <p>przeciętnie i w zaokrągleniu jak na rok 1881. . . . . 550 " — z czego zarachowuje się wedle dzielnika stałego: na fundusz chorych 535 zł. " położnicze 15 " razem 550 zł.</p>	razem	1.531 zł. 51 ¹ / ₂ ct.	503	550								
razem	1.531 zł. 51 ¹ / ₂ ct.														
	46	Drzewo opałowe 5 600 zł.	<p>Opał kosztował w obu funduszach:</p> <table> <tr> <td>w roku 1877.</td> <td>6.120 zł. 43 ct.</td> </tr> <tr> <td>" 1878.</td> <td>5.788 " 07 "</td> </tr> <tr> <td>" 1879.</td> <td>4.212 " 11 "</td> </tr> <tr> <td>razem</td> <td>16.120 zł. 61 ct.</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie</td> <td>5.373 " 54 "</td> </tr> </table>	w roku 1877.	6.120 zł. 43 ct.	" 1878.	5.788 " 07 "	" 1879.	4.212 " 11 "	razem	16.120 zł. 61 ct.	przeciętnie	5.373 " 54 "	4.212	5.800
w roku 1877.	6.120 zł. 43 ct.														
" 1878.	5.788 " 07 "														
" 1879.	4.212 " 11 "														
razem	16.120 zł. 61 ct.														
przeciętnie	5.373 " 54 "														

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rn- bryka	Po- zycya	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preli- minarza					
VII.			z powodu jednak zakontraktowanych do LW. 43408/80 wyższych cen drzewa opałowego na rok 1881, a mianowicie : o 14 ct. na 1 metrze sześć. bukowego " 16 " " " " brzożowego " 15 " " " " sosnowego preliminuje się w zaokrągleniu przypuszczalną, nieco zwiększoną kwotę 5.600 zł. na mocy rozporządzenia do LW. 9191/881.		
47 a)	Oświetlenie 2.300 zł.	Oświetlenie z wykluczeniem drzewa i węgla użytego do gazowni (patrz poz. 47. c) ko- sztowało w r. 1878. . . . . 3.095 zł. 26 ¹ / ₂ ct. " 1879. . . . . 2.694 " 82 ¹ / ₂ "	razem 5.790 zł. 09 ct. przeciętnie . . . . . 2.895 " 04 "	2.695	2.900
47 b)	Lampiarz 300 zł.	Jak na rok 1881.		—	300
47 c)	Drzewo i węgle do gazowni.	Nie się nie preliminuje z powodu, jak przy pozycyi 47. a)		243	450
VIII.	48 - 51	13.600 zł.	Koszta sanitarne.	14.367	13.310
48	Sanitarne w ścisłym znaczeniu 4.550 zł.	Rzeczywisty wydatek wynosił : w funduszu chorych . . . . . połoźnie w roku 1877. 3.542 zł. 74 ¹ / ₂ ct. 166 zł. 79 ct. " 1878. 4.663 " 38 " 142 " 55 " " 1879. 4.892 " 90 " 113 " 47 " razem 13.099 zł. 02 ¹ / ₂ ct. 422 zł. 81 ct. przeciętnie i w zaokrągleniu 4.400 " — 150 " — przeło o 560 zł. więcej, jak na r. 1881.	5.006	3.990	
49	Lekarstwa 7.500 zł.	Wydatek wynosił : A) w funduszu chorych : w roku 1877. . . . . 4.470 zł. 07 ct. " 1878. . . . . 8.486 " 17 " " 1879. . . . . 7.666 " 86 " razem 20.623 zł. 10 ct. przeciętnie . . . . . 6.874 " 36 " ze względu jednak na większą wynikłość lat ostatnich preliminuje się kwotę . . . . . 7.200 zł. B) w funduszu połoźnie : w roku 1877. . . . . 198 zł. 37 ct. " 1878. . . . . 395 " 40 " " 1879. . . . . 270 " 94 " razem 864 zł. 61 ct.	7.938	7.710	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycja	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preli- minarza					
VIII.			przeciętnie i w zaokrągleniu 300 zł. — do tego: Oddział chorych 7.200 „ — razem 7.500 zł. — przeło mniej o 210 zł., jak w r. 1881.		
	50	Instrumenta chirurgiczne 1.000 zł.	Wynikłość wynosi: w funduszu chorych położnic w roku 1877. 1 031 zł. 12 ct. 73 zł. 82 ct. " 1878. 705 " 98 " 75 " 45 " " 1879. 848 " 85 " 74 " 35 " razem 2.585 zł. 95 ct. 223 zł. 62 ct.	923	1.040
	51	Koszta pogrzebowe 550 zł.	przeciętnie i w zaokrągleniu 900 " — 100 " — Preliminuje się według wynikłości, wynoszącej w obu funduszach: w roku 1878. . . . . 571 zł. 30 ct. " 1879. . . . . 500 " — razem 1.071 zł. 30 ct. przeciętnie i w zaokrągleniu 550 " — a to: na fundusz chorych 500 zł. " " położnic . . . 50 " razem 550 zł.	500	570
IX.	52	1.240 zł.	Potrzeby kancelaryjne. Wydatek w ogóle wynosił: w roku 1877. . . . . 1.456 zł. 42 ¹ / ₂ ct. " 1878. . . . . 992 " 54 ¹ / ₂ " " 1879. . . . . 1.261 " 54 ¹ / ₂ " razem 3.710 zł. 51 ¹ / ₂ ct. przeciętnie i w zaokrągleniu 1.240 " — a to wedle dzielnika stałego: na fundusz chorych . . . . 1.157 zł. — " " położnic . . . . . 83 " — razem 1.240 zł. —	1.262	1.150
X.	53	3.0 zł.	Potrzeby kapliczne. Wydatek w roku 1877. . . . 581 zł. 68 ct. " " 1878. . . . . 364 " 75 " " " 1879. . . . . 344 " 25 " razem 1.290 zł. 68 ct. przeciętnie . . . . . 430 " 22 " preliminuje się jednak na mocy rozporządzenia do LW. 9191/81 jak na rok 1881. tylko kwotę . . . 360 " — a to wedle przyjętego porządku w tym roku w całości na fundusz chorych.	344	360

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycya	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preli- minarza					
XI.	54—56	7.300 zł.	Utrzymanie budynków.	6.808	4.520
	54	Konserwacye i repara- cye, zwyczajne 3.500 zł.	Wydatek wynosił: w roku 1878. . . . . 3.034 zł. 59 ¹ / ₂ ct. " 1879. . . . . 6.408 " 38 ¹ / ₂ "	6.408	3.120
	55	nadzwyczajne 2.400 zł. Utrzymanie gmachu i obejścia 1.000 zł.	razem 9.442 zł. 98 ct. przeciętnie i w zaokrągleniu 4.700 " — preliminuje się jednak na mocy rozp. do LW. 9191/881 tylko kwotę . . . . . 4.500 zł. która się rozdziela, jak następuje: Ponieważ w powyższych wynikach roku 1878. i 1879. mieszczą się i koszta utrzymania gmachu i obejścia preliminowane osobno przy poz. 55., zamieszcza się przy pozycyi 54. na konserwacye i reparacye jako wydatki zwyczajne tylko kwotę . 3.500 zł. z czego przypada wedle dzielnika: na fundusz chorych . . . . . 3.148 zł. " " położnie . . . . . 352 " razem 3.500 zł. zaś resztę preliminuje się przy pozycyi 55. na utrzy- manie gmachu i obejścia, jak na rok 1881. w kwocie . . . . . 1.000 zł. a to: na fundusz chorych . . . . . 899 zł. " " położnie . . . . . 101 " razem 1.000 zł. Jako wydatek nadzwyczajny dodaje się do pozycyi 54. wedle projektu zarządu szpitalu do LW. 9191/81 wymagany koszt: a) na postawienie dachu na mieszkaniu rządcy w kwocie . . . . . 1.400 zł. b) na pociągnięcie nowych gzymsów w gma- chu szpitalnym w kwocie . . . . . 1.000 " razem 2.400 zł. a mianowicie wedle stałego dzielnika: na fundusz chorych . . . . . 2.156 zł. " " położnie . . . . . 244 " razem 2.400 zł.	1.000	
	56	Kominiarze i straż ogniowa 400 zł.	Jak na rok 1881.	400	400
XII.	57	6.500 zł.	Najem pomieszczeń.	6.643	6.500
			Jak na rok 1881.		
XIII.	58	10.000 zł.	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii.	6.265	10.000
			Preliminuje się jak na rok 1881. ze względu na zwiększającą się ilość dni leczenia, która wynosiła: w roku 1879. . . . . 11.225 " 1880. (wedle wykazu zarządu szpi- talu do LW. 9191/81) 15.972		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycya	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preli- minarza					
XIV.	59	352 zł.	Odsetki od kapitałów dłużnych. Jak na rok 1881.	352	352
XV.	60	2.000 zł.	Zapomogi dla położnic. Jak na rok 1881.	1.985	2.000
XVI.	61	30 zł.	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic. Jak na rok 1881.	21	30
XVII.	62—63	600 zł.	Rozmaite.	476	600
	62	Na utrzymanie bi- blioteki 100 zł.	Jak na rok 1881.	32	100
	63	Przypadkowe 500 zł.		444	500
D o c h o d y					
I.	1	8.850 zł.	Oplaty pośmiertne. Dochód wynosił: w roku 1877. . . . . 10.804 zł. 38 ct. " 1878. . . . . 6.151 " 09 ¹ / ₂ " " 1879. . . . . 9.687 " 02 " razem 26.642 zł. 49 ¹ / ₂ ct. przeciętnie i ze względu na nie- równę wyniki w zmniejszonym nieco zaokrągleniu . . . . 8.850 " —	9.687	8.900
II.	2—3	23.806 zł.	Dodatki. Dochód ten wspólnym jest z zakładem kulparkow- skim, — a gdy wedle zamknięcia roku 1879. wpływ z tego tytułu wynosił w obudwu zakładach za rok 1878. i 1879. kwotę . . . 3.691 zł. 07 ct. czyli przeciętnie w dwóch latach czynił 1.846 "	25.623	24.450
	2	Od c. k. Skarbu za drzewo opałowe 1.316 zł.		2.631	1.590

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rn- bryka	Po- zycya	T y t u ł	D o c h o d y	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preli- minarza					
II.	3	Z kasy miejskiej: a) $\frac{1}{5}$ część dochodu z rogatek 22.430 zł.	preliminuje się takąż przeciętną dla obudwu za- kładów wedle dzielnika: a) dla szpitalu we Lwowie na fundusz chorych . . . . . 1.183 zł. . . . . " " położnie . . . . . 133 " 1.316 zł. b) dla zakładu na Kulparkowie . . . . . 530 " razem jak wyżej . . . . . 1.846 zł. Wyniki trzyletnie wynoszą: w roku 1877. . . . . 21.949 zł. 55 ct. " 1878. . . . . 22.629 " 17 " " 1879. . . . . 22.712 " 25 " razem 67.290 zł. 97 ct. przeciętnie i w zaokrągleniu . . . . . 22.430 " — Jak na rok 1881.	22.712	22.800
		b) na utrzymanie trupiarni 60 zł.		180	60
III.	4—6	114.970 zł.	Zwroty kosztów leczenia.	98.405	115.700
	4	Od płacących za siebie 9.000 zł.	Dochód rzeczywisty wynosił: w funduszu chorych położnie w roku 1877—7.547 zł. 52 ct. 174 zł. 50 ct. " 1878—9.031 " 94 $\frac{1}{2}$ " 177 " 20 " " 1879—9.657 " 03 $\frac{1}{2}$ " 381 " 52 " razem 26.236 zł. 50 ct. 733 zł. 22 ct. przeciętnie i w zaokrągleniu 8.750 " — 250 " — Wynikłość wynosi: w funduszu chorych położnie w roku 1877—6.758 zł. 30 ct. 338 zł. 40 ct. " 1878—6.445 " 10 " 61 " 20 " " 1879—4.450 " 56 " 174 " 90 " razem 17.653 zł. 96 ct. 574 zł. 50 ct.	10.039	9.390
	5	Od funduszków obco- krajowych i innych publicznych 6.070 zł.	przeciętnie i w zaokrągleniu 8.750 " — 250 " — Wynikłość wynosi: w funduszu chorych położnie w roku 1877—6.758 zł. 30 ct. 338 zł. 40 ct. " 1878—6.445 " 10 " 61 " 20 " " 1879—4.450 " 56 " 174 " 90 " razem 17.653 zł. 96 ct. 574 zł. 50 ct.	4.625	6.490
	6	Od funduszu krajo- wego galicyjskiego 100.000 zł.	przeciętnie i w zaokrągleniu 5.880 " — 190 " — Dochód ten wynosił: w roku 1877. . . . . 98.621 zł. 83 $\frac{1}{2}$ ct " 1878. . . . . 115 253 " 73 " " 1879. . . . . 83.740 " 69 " razem 297.616 zł. 25 $\frac{1}{2}$ ct. przeciętnie . . . . . 99.205 " 41 ze względu na zmienność dochodu preliminuje się jak na rok 1881. . . . . 100.000 zł.	83.741	99.820
IV.	7	204 zł.	Rozmaite. Z powodu iż na rubrykę tę zarachowują się różne zwroty z lat ubiegłych, preliminuje się mimo mało znaczącego wpływu z właściwego tytułu tej rubryki za rok 1879., taki sam dochód, jak na rok 1881.	3	204

L. W. 10067/1881
Alegat **D.** do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1882.

Lit. D.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

PRELIMINARZ

na rok

1882.

L. W. 8793/1881.

Krajowy zakład dla

S u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozyceji		Złote austriackie		
I.	1—11	Płace i emolumenta etatowe	17.620	—	17.620
II.	12—21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	30.129	—	30.129
III.	22	Substytucye	—	—	—
IV.	23—29	Pensye i emerytury	350	—	350
V.	30—31	Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski	14	—	14
VI.	32	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40
VII.	33—34	Remuneracye i zapomogi	590	—	590
VIII.	35—46	Koszta gospodarcze	89.361	6.600	95.961
IX.	47—51	„ sanitarne	3.370	—	3.370
X.	52	„ kancelaryjne	900	—	900
XI.	53	„ kapliczne	200	—	200
XII.	54—59	„ utrzymania budynków, dróg i urzędzeń	7.450	2.000	9.450
XIII.	60—64	„ „ chorych na umyśle, pomieszczonych w Zół- kwi i Przemysłu	—	—	—
XIV.	65	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	—	1.408
XV.	66	Podatki i daniny	200	—	200
XVI.	67—70	Rozmaite	1.800	—	1.800
Suma wydatków			153.432	8.600	162.032
D o c h o d y .					
I.	1—3	Dodatki	654	—	654
II.	4	Zwroty kosztów leczenia	33.800	—	33.800
III.	5—7	Dochody z dóbr	2.950	—	2.950
IV.	8	Rozmaite	400	—	400
Suma dochodów			37.804	—	37.804
W porównaniu z wydatkami			—	—	162.032
okazuje się niedobór			—	—	124.228

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

P o s z e c z e g ó l n i e n i e					
Liczba		W y d a t k i	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyj		Złote austriackie		
I.		Place i emolumenta etatowe.			
	1.	Dyrektor, płaca	2.200		
		" dodatek osobisty	800		
	2.	2 prymaryuszów, płaca, ... po 1500 zł.	3.000		
		" wikt . . . . . " 420 "	840		
	3.	2 sekundaryuszów, płaca . . . . . " 1000 "	2.000		
		" wikt . . . . . " 420 "	840		
	4.	Rządca, płaca	1.200		
	5.	2 oficyałów, płaca . . . . . 700 "	1.400		
		" wikt . . . . . " 370 "	740		
	6.	Pisarz, płaca	600		
		" wikt	370		
		" dodatek pięcioletni	80		
	7.	2 kapelanów, płaca . . . . . " 400 "	800		
		" wikt . . . . . " 370 "	740		
	8.	Nadzorca służby, płaca	400		
		" wikt	260		
	9.	Akuszerka, płaca	400		
	10.	Wozny, płaca	150		
		" wikt	260		
		" dodatek na ubiór	50		
	11.	Odźwierny, płaca	150		
		" wikt	260		
		" dodatek na ubiór	50		
		" " pięcioletni	30		
		Suma rubryki I.	17.620	—	17.620
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.			
	12.	8 Sióstr miłosierdzia oddziało- wych, płaca . . . . . po 80 zł.	640		
		Wikt z pieczywem tychże . . . . . " 190 "	1.520		
		Inne potrzeby tychże . . . . . " 15 "	120		
	13.	Dyetaryusze:			
		1 po 1 zł. dziennie . . . . . 365 "			
		2 po 75 ct. dziennie . . . . . 547 " 50 ct.			
		Wikt tychże z pieczywem po 370 zł. . . . . 1.110 " — "	2.023		
	14.	Stolarz, płaca	208		
		" wikt	220		
	15.	Krawiec, płaca	260		
		" wikt	220		
	16.	Szewe, płaca	180		
		" wikt	220		
	17.	Maszynista, płaca	600		
		" wikt	370		
	18.	2 palaczy do maszyny parowej, płaca . . . . . po 156 zł.	312		
		" " " wikt . . . . . 220 "	440		
	19.	Slusarz, płaca	264		
		" wikt	220		
		Do przeniesienia	7.817	—	—

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem	
rubryki	pozycyi		Wydatki	czajne	yczajne	
				Złote austriackie		
VIII.		Koszta gospodarcze.				
	35.	Wyżywienie :				
		a) zwykła strawa i dodatki	46.000			
		b) pieczywo	8.800			
		c) wino	800			
	36.	Służba kuchenna i magazynowa :				
		a) Płaca :				
		4 sług kucharek miesięcznie po 8 zł.	384 zł.			
		8 „ zwykłych „ „ 4 „	384 „			
		2 parobków „ „ 7 „	168 „			
		b) Wikt dla 14 osób „ 140 „	1.960 „			
		c) Gratyfikacye dla tejże służby z końcem roku	50 „			
				2.946		
	37.	a) Drzewo na kuchnię			2.500	
		b) Naczynia kuchenne			900	
		c) 5 Sióstr miłosierdzia zatrudnionych w kuchni i magaz. wiktuałów, płaca po 80 zł.	400 zł.			
		Wikt z pieczywem po 190 zł.	950 „			
		Inne potrzeby tychże, jako to : desery, farbka, krochmal, wino itp. po 15 zł.	75 „			
				1.425		
	38.	Sprzęty :				
		a) zakupno i naprawa	1.000		1.500	
		b) Koszt utrzymania 1 Siostry miłosierdzia, zatrudnionej w magazynie sprzętów :				
		płaca	80 zł.			
		wikt z pieczywem	190 „			
		inne potrzeby tejże	15 „			
				285		
	39.	Bielizna i pościel :				
		a) zakupno i naprawa	1.000		5.100	
		b) Koszta utrzymania 1 Siostry miłos., zajętej w mag. bielizny :				
		płaca	80 zł.			
		wikt z pieczywem	190 „			
		inne potrzeby tejże	15 „			
				285		
	40.	Pralnia :				
		a) drzewo	2.200 zł.			
		b) inne potrzeby	3.800 „			
				6.000		
		c) Koszt utrzymania 2 Sióstr miłos. zatrudnionych w pralni :				
		płaca po 80 zł.	160 zł.			
		wikt z pieczywem po 190 zł.	380 „			
		inne potrzeby tychże po 15 „	30 „			
				570		
	41.	Słoma do sienników			650	
	42.	Drzewo opałowe i węgiel kamienny			9.200	
	43.	Oświetlenie			3.400	
	44.	Utrzymanie ogrodu wraz z połową kosztu utrzymania ogrodnika, tudzież urządzenie wewnętrzne ogrodów			650	
	45.	Uprawa pól, kupno nasion oraz zbiór produktów surowych z połową kosztu utrzymania ogrodnika			1.250	
	46.	Utrzymanie 2 par koni z 2 furmanami wraz z reparacją wozów, upręży tudzież z innymi potrzebami			1.700	
		Suma rubryki VIII.	89.361	6.600	95.961	

Wydatki.

Krajowy zakład dla

P o s z c z e g ó l n i e n i e					
Liczba		W y d a t k i	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozyeyi		Złote sustryackie		
IX.		Koszta sanitarne.			
	47.	Sanitarne w ścisłym znaczeniu	1.800		
	48.	Lekarstwa	1.000		
	49.	Instrumenta chirurgiczne	170		
	50.	Utrzymanie prosektoryum	200		
	51.	Koszta pogrzebowe	200		
		Suma rubryki IX.	3.370	—	3.370
X.		Koszta kancelaryjne.			
	52.	Różne potrzeby dla kancelarii zarządu	900	—	900
XI.	53.	Koszta kapliczne	200	—	200
XII.		Koszta utrzymania budynków, dróg i urzędzeń.			
	54.	Konserwacje i reparacje budynków	3.000	2.000	
	55.	Koszta utrzymania mechanicznych urzędzeń	1.600	—	
	56.	Asekuracja budynków i ruchomości	650	—	
	57.	Pokostowanie podłóg	700	—	
	58.	Kominiarze i straż ogniowa	700	—	
	59.	Utrzymanie dróg dojazdowych	800	—	
		Suma rubryki XII.	7.450	2.000	9.450
XIII.	60- 64	Koszta utrzymania chorych na umyśle, w Żółkwi i Przemyślu.	—	—	—
XIV.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
	65.	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego 5% od dłużnej sumy 26.820 złr. m. k.	1.408	—	1.408
XV.	66.	Podatki i daniny	200	—	200
XVI.		Różne.			
	67.	Na utrzymanie biblioteki lekarskiej	150		
	68.	Na książki i czasopisma dla chorych	250		
	69.	Myto drogowe	300		
	70.	Przypadkowe	1.100		
		Suma rubryki XVI.	1.800	—	1.800

obłąkanych na Kulparkowie.

Dochody.

P o s z c z e g ó l n i e					
Liczba		D o c h o d y	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie		
I.		D o d a t k i.			
	1.	Od c. k. Skarbu, za 200 sagów drzewa opałowego, część przypadającą na ten fundusz z kwoty 1846 zł.	530		
	2.	Od kasy miejskiej, na utrzymanie trupiarni, z rocznych 84 zł.	24		
	3.	Od kasy miejskiej, na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa.	100		
		Suma rubryki I.	654	—	654
II.		Zwroty kosztów leczenia.			
	4.	Od płacących za siebie i z obcych funduszków publicznych	33.800	—	33.800
III.		Dochody z dóbr.			
	5.	Czynsz z propinacyi na Kulparkowie	550		
	6.	Dochód z pól i pastwisk	1.600		
	7.	Dochód z ogrodów	800		
		Suma rubryki III.	2.950	—	2.950
IV.		R o z m a i t e.			
	8.	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze dochody	400	—	400

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i	Preliminowano na rok 1882.			Uchwalono na rok 1881.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	1—11	Płace i emolumenta etatowe	17.620	—	17.620	16.835	—	16.835
II.	12—21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	30.129	—	30.129	30.045	—	30.045
III.	22	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	23—29	Pensye i emerytury	350	—	350	205	—	205
V.	30—31	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	14	—	14	14	—	14
VI.	32	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40	40	—	40
VII.	33—34	Remuneracye i zapomogi	590	—	590	390	—	390
VIII.	35—46	Koszta gospodarcze	89.361	6.600	95.961	83.374	5.800	89.174
IX.	47—51	„ sanitarne	3.370	—	3.370	3.370	—	3.370
X.	52	„ kancelaryjne	900	—	900	800	—	800
XI.	53	„ kapliczne	200	—	200	200	—	200
XII.	54—59	„ utrzymania budynków, dróg i urzą- dzeń	7.450	2.000	9.450	6.750	—	6.750
XIII.	60—64	„ utrzymania chorych na umyśle, pomieszczonych w Żółkwi i Prze- myślu	—	—	—	—	20.000	20.000
XIV.	65	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	—	1.408	1.408	—	1.408
XV.	66	Podatki i daniny	200	—	200	200	—	200
XVI.	67—70	Rozmaite	1.800	—	1.800	1.300	—	1.300
Suma wydatków			153.432	8.600	162.032	144.931	25.800	170.731
D o c h o d y .								
I.	1—3	Dodatki	654	—	654	764	—	764
II.	4	Zwroty kosztów leczenia	33.800	—	33.800	33.800	—	33.800
III.	5—7	Dochody z dóbr	2.950	—	2.950	1.455	—	1.455
IV.	8	Rozmaite	400	—	400	300	—	300
Suma dochodów			37.804	—	37.804	36.319	—	36.319

na rok 1882. z uchwalonemi na rok 1881.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1882.				Ogółem na rok 1882.		U w a g a
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
austryackie						
785	—	—	—	785	—	W porównaniu z budżetem na rok 1881. uchwalonym, preliminuje się na rok 1882. w wydatkach mniej o . 8.699 zł. w dochodach więcej o . 1.485 „ wynik zatem na rok 1882. jest korzystniejszym o . 10.184 zł. i o taką kwotę żąda się obecnie niższej dotacji od funduszu krajowego.
84	—	—	—	84	—	
—	—	—	—	—	—	
145	—	—	—	145	—	
—	—	—	—	—	—	
200	—	—	—	200	—	
5.987	—	800	—	6.787	—	
—	—	—	—	—	—	
100	—	—	—	100	—	
—	—	—	—	—	—	
700	—	2.000	—	2.700	—	
—	—	—	20.000	—	20.000	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
500	—	—	—	500	—	
8.501	—	2.800	20.000	11.301	20.000	
					8.699	
—	110	—	—	—	110	
—	—	—	—	—	—	
1.495	—	—	—	1.495	—	
100	—	—	—	100	—	
1.595	110	—	—	1.595	110	
					1.485	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Pozycya	T y t u ł	W y d a t k i	Wyni- kłość z r. 1879	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminarza					
I.	1—11	17.620 zł.	<p style="text-align: center;">Płace i emolumenta etatowe.</p> <p>Płace preliniuje się wedle uchwalonego przez W. Sejm dnia 22. Maja 1875. etatu z przypadającymi dodatk. pięciolecia. Na rok 1881. uchwalono w tej rubryce . . . . . 16.835 zł. Na rok 1882. preliniuje się . . . . . 17.620 „ przezo więcej o . . . . . 785 zł. ponieważ :</p> <p>a) podwyższono koszt wikt w pozycyji 2 i 3 po 140 zł. 280 zł. „ „ „ „ 5, 6 i 7 — 385 „ „ „ „ „ 8, 10 i 11 „ 40 „ 120 „ Wikt obliczono po cenach ustanowionych rozporządzeniem do LW. 39101/880 na rok 1880., wedle których faktyczny koszt samejże stawy bez pieczywa i wina wynosi:</p> <p>1) dla lekarzy i urzędników żonat., miesięcz. po 28 zł. 50 ct. „ „ „ „ beżzennych „ „ 23 „ - „ 2) „ „ „ „ żonatej „ „ 19 „ — „ „ „ „ „ beżzennej „ „ 15 „ 50 „ Ze względu, iż beżzennym funkcyonaryuszom mającym stałe posady, w razie uznanej potrzeby, przyznany być może wikt przysługujący żonatom, przyjmuje się dla tej rubryki kosztu tegoż ostatniego, a które wedle wyników roku 1880. wynoszą:</p> <p>a) Wikt I. klasy dla lekarzy: strawa 342 zł. pieczywo 30 „ wino 50 „ 422 zł. w roku 1879. wynosił koszt ten 433 zł. preliniuje się jednak tylko 420 „</p> <p>b) Wikt I. kl. dla urzędników: strawa 342 zł. pieczywo 30 „ 372 „ wynik z r. 1879. wynosił 374 zł. preliniuje się okrągłych 370 „</p> <p>c) Wikt II. kl. dla służby wyż. a to: strawa 228 zł. pieczywo 37 „ 265 „ wynik z r. 1879. wynosił 285 zł. preliniuje się jednak tylko 260 „ Wyniki powyższe zaokrąglono w obniżonych kwotach z powodu zaprowadzonego własnego młewa i piekarni. tudzież dostarczania wina bezpośrednio z ręki producentów. przez co prawdopodobnie i kosztu wikt się zmniejszą.</p>	17.056	16.835
II.	12—21	30.129 zł.	<p style="text-align: center;">Koszta utrzymania osób nieetatowych.</p> <p>Preliminuje się płace jak na rok 1881. z wyjątkiem płacy dla szewca (pozycya 16), dla którego preliniuje się . . . . . 180 zł. zamiast dawniejszych . . . . . 260 „ a zatem mniej o . . . . . 80 zł. i zwiniejętej posady felczera (poz. 20 e. f.), w miejsce której wprowadza się niezbędnie potrzebnego dozorcę domu (pozycya 21 a. f.) z takim samym wynagrodzeniem (LW. 8793/1881).</p>	27.383	30.045

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Pozycya	T y t u ł	W y d a t k i	Wy- ni- kłość z r. 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
	preliminarza				
II.			<p>Koszta wiktów podwyższono w ogóle o . . . . . 164 zł.</p> <p>a mianowicie :</p> <p>a) dla dyetaryuszów (poz. 13) i dla maszy- nisty (poz. 17) podwyższono o kwotę . . . . . 280 zł. zarachowując tymże wikt klasy I.b. po cenie przyjętej dla rub. I. i tamże obja- śnionej.</p> <p>b) dla służby wyższej (poz. 14, 15, 16, 18, 19, 20c. i 21f.) przyjmuje się usta- nowioną do LW. 39101/1880. cenę wikt II. kl. dla bezżennych po 15 zł. 50 ct. miesięcznie za strawę, która czyni ro- cznie . . . . . 186 zł. a po doliczeniu kosztu pieczywa rocz. . . . . 37 „ wynosi . . . . . 223 zł. a chociaż wikt ten kosztował w r. 1879. 235 „ preliminuje się tylko . . . . . 220 „ przeto po 10 zł. więcej od osoby, jak na rok 1881., czyli razem więcej o . . . . . 100 „ ogółem . . . . . 380 zł.</p> <p>c) dla Sióstr Miłosierdzia przyjmuje się koszt niższy jak na r. 1881. wedle ceny ustanowionej do LW. 39101/1880. i wy- ników tegoż roku, a to : na strawę po 13 zł. 50 ct. miesięcznie, rocznie 162 zł. na pieczywo . . . . . 27 „ razem . . . . . 189 zł. i preliminuje się w zaokrągleniu po . . . . . 190 „ choćby wynik z roku 1879. wynosił 197 „ Razem więc preliminuje się . . . . . 1.520 „ przeto mniej, jak na rok 1881. o . . . . . 216 „</p> <p>po odtrąceniu tej kwoty od powyższej okazuje się preliminowany koszt wikt w ogóle większy jak wyżej o . . . . . 164 zł. a gdy na płacach niżono koszta o . . . . . 80 „</p> <p>okazuje się ogólny wynik rubryki. pod- wyższony tylko o kwotę . . . . . 84 zł.</p>		
III.	22	—	S u b s t y t u c y e.	—	—
			Nie preliminuje się nic, jak na r. 1881.		
IV.	23—29	350 zł.	P e n s y e i e m e r y t u r y.	205	205
			<p>Preliminuje się poz. 23, 24, 26 jak na r. 1881. — zaś po- zycyę 25. opuszczono w kwocie . . . . . 11 zł. z powodu śmierci pensjonistki (LW. 28232/1880.) Dodaje się poz. 27, 28, 29, łącznie . . . . . 156 „ nowo przyznanych prowizyj na mocy uchwały W. Sejmu z dnia 5. Października 1878. i rozporządzeń do LW. 22372/1880. i 56256/1880.</p>		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminaryrza na rok 1882.

Ru- bryka	Pozycya	T y t u ł	W y d a t k i	Wyni- kłość z r. 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminaryrza					
VIII.			Jakkolwiek ze względu na zwinięte filie zakładu spodziewane jest powiększenie ilości chorych i pomnożenie kosztów ich żywienia, to jednak z powodu zaprowadzenia własnego młyna i piekarni, spodziewać się należy zniżenia kosztów pieczywa. — Preliminaryrzuje się przeto na ten cel tylko nieznacznie podwyższoną kwotę nad przeciętną w zaokrągleniu . 8.800 zł. to jest o 500 zł. więcej, jak na rok 1881.		
35 c)	Wino 800 zł.		Koszta wina wynosiły: w roku 1877. . . . . 1.011 zł. „ 1878. . . . . 1.158 „ „ 1879. . . . . 812 „ razem . 2.981 zł. przeciętnie 993 „ preliminaryrzuje się jednak zniżoną kwotę . . . . . 800 zł. a to z uwagi, iż zarządzeniem zostało sprowadzanie wina bezpośrednio od producentów, na skutek czego spodziewana jest pewna oszczędność, jak niemniej, że użytkowanie wina zostało ściślej ograniczone.	812	800
36	Służba kuchenna 2.946 zł.		Preliminaryrzuje się mniej o . . . . . 920 zł. jak na r. 1881. wedle projektu Dyrekcyi do LW. 8793/881.	2.475	3.866
37 a)	Drzewo na kuchnię 2.500 zł.		Preliminaryrzuje się więcej, niż na r. 1881. o . . . . . 500 zł. na podstawie przeciętnej z trzech lat ubiegłych, a mianowicie: W r. 1877. spotrzebowano drzewa za 2.374 zł. „ 1878. „ „ „ 2.177 „ „ 1879. „ „ „ 2.626 „ przeciętnie . . . . . 2.393 „ Ze względu na wynik roku 1879. preliminaryrzuje się, jak obok . . . . . 2.500 zł.	2.626	2.000
37 b)	Naczynia kuchenne 900 zł.		Koszta naczyń kuchennych wynosiły w r. 1877. . . . . 766 zł. 1878. . . . . 746 „ 1879. . . . . 382 „ razem 1.894 zł. przeciętnie 631 „ preliminaryrzuje się jednak wyższą kwotę o . . . . . 150 „ jak na r. 1881. z powodów, jak przy poz. 35a, tudzież, że zakład ma 7 kotłów parowych, których samo pobielanie co dwa miesiące, wymaga około . . . . . 200 zł.	382	750
37 c)	5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni 1.425 zł.		Jak na rok 1881. z obniżeniem kosztów wiktury o 135 „ na podstawach wyjaśnionych przy rub. II. poz. 12.	1.470	1.560
38 a)	Sprzęty, zakupno i naprawa 2.500 zł.		Preliminaryrzuje się na wydatki zwyczajne 1.000 zł. na nadzwyczajne . . . . . 1.500 „ przeto więcej, jak na r. 1881. o . . . . . 500 zł. Wydatki w roku 1877. wynoszą 3.980 zł. „ 1878. „ 2.422 „ „ 1879. „ 2.064 „ przeciętnie . . . . . 2.822 „ preliminaryrzuje się jednak tylko . . . . . 2.500 „ według istotnej potrzeby.	2.064	2.000

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Pozycja	T y t u ł	W y d a t k i	Wyni- kłość z r. 1879.	Kwota prelimino- wana na rok 1881.
preliminarza					
VIII.	38 b)	Siostra Miłosierdzia 285 zł.	Jak na rok 1881. z obniżeniem kosztu wiktów w kwocie 27 zł. z powodu wyjaśnionego przy poz. 37c.	294	312
	39 a)	Bielizna i pościel, zakupno i naprawa 6.100 zł.	Preliminuje się na podstawie przeciętnej z dwóch lat ubiegłych, a mianowicie: Wydatek r. 1878. wynosił . 7.660 zł. a po strąceniu wydatku na szewca, preliminow. osobno 498 .. 7.162 zł. Wydatek r. 1879. wynosił 4.971 .. 12.133 zł. przeciętna wynosi . . . . . 6.066 .. preliminuje się więc zaokrągloną kwotę . . . . . 6.100 .. to jest więcej, jak na rok 1881. o . . . . . 100 zł.	4.971	6.000
	39 b)	Siostra Miłosierdzia 285 zł.	Jak przy poz. 38b) t. j. mniej o . . . . . 27 ..	294	312
	40 a) b)	Pralnia z drzewem i innymi potrzebami 6.000 zł.	Preliminuje się o 2.000 zł. więcej, jak na rok 1881. na podstawie przeciętnej z trzech lat ubiegłych, a to: W r. 1877. wynosił ogólny wydatek 7.239 zł. a po strąceniu wydatku na Siostrę Miłosierdzia, osobno preliminowanego . 320 .. 6.919 zł. Z tego przypada na drzewo 2.886 zł. na inne potrzeby zaś . 4.033 .. W r. 1878. wynosił wydatek ogólny . 5.862 zł. a po strąceniu wydatku na Siostrę Miłosierdzia, osobno preliminowanego . 629 .. 5.233 .. Z tego przypada na drzewo 1.389 zł. na inne potrzeby zaś . 3.844 .. W r. 1879. wynosił wydatek ogólny . 6.502 zł. a po strąceniu wydatków na Siostrę Miłosierdzia, osobno preliminowanych 588 .. 5.914 .. Z tego przypada na drzewo 2.303 zł. na inne potrzeby zaś . 3.611 .. Razem wydatek trzyletni . . . . . 18.066 zł. Z tego przypada na drzewo i węgle . . . . . 6.578 .. Reszta stanowi zwykle inne potrzeby dla pralni w kwocie . . . . . 11.488 zł. Przeciętna wynosi: na drzewo . . . . . 2.193 zł. na inne wydatki . . . . . 3.829 .. 6.022 .. preliminuje się więc zaokrągl. kwotę, na węgiel i drzewo . . . . . 2.200 zł. na inne potrzeby . . . . . 3.800 .. 6.000 ..	5.914	4.000
	40 c)	2 Sióstr Miłosierdzia 570 zł.	Jak wyjaśnienie przy poz. 38 b), t. j. o . . . . . 54 ..	588	624
	41	Słoma do sienników 650 zł.	W r. 1877. wynosił wydatek . . . . . 441 zł. " 1878. " " . . . . . 651 .. " 1879. " " . . . . . 552 .. 1.644 .. przeciętnie . . . . . 548 .. preliminuje się jednak, jak na r. 1881. kwotę . . . . . 650 .. z powodu zwinięcia filij w Przemyślu i Żółkwi, jak przy poz. 35 a).	552	650

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wyni- kłość z r. 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminarza					
VIII.	42	Drzewo opałowe i węgiel kamien. 9.200 zł.	<p>Preliminuje się więcej, niż na r. 1881. o . . . 1.200 zł. Ze względu, iż wyniki kosztów opału lat dawniejszych nie mieszczą w sobie rocznych potrzeb ani parowej maszyny, ani domu administracyjnego i w ogóle nie biorą za podstawę tych warunków, w jakich zakład obecnie pozostaje, przyjmuje się dla oparcia takż wynik kosztów tylko roku 1880., który uwzględniając właśnie wzmiankowane warunki, jest dla oceny jedynie odpowiedni — i tak:</p> <p>W r. 1880. wynosił wydatek ogólny na drzewo i węgiel kamienny . . . . . 18.606 zł. a po strąceniu:</p> <p>a) wartości remanentu wykazanego w rachunku opału za r. 1880. do LW. 8983/1881. a to:</p> <p>drzewa buk. 82 stosów po 11.50 zł. 943 zł. „ brzoź. 101 „ „ 8.76 „ 884 „ węgla kam. kl. 220.644 „ 1.33 „ 2.934 „ 4.761 zł.</p> <p>b) wartości drzewa prelinin.:</p> <p>na kuchnię poz. 37 a) . . . . . 2.500 „ na pralnię poz. 40 a) . . . . . 2.200 „ 9.461 „</p> <p>pozostaje wydatek na opał reszty ubikacyj . . . . . 9.145 zł.</p> <p>Preliminuje się więc sumę zaokrągloną . . . . . 9.200 „ która co najmniej okaże się potrzebną, ile że zatwierdzone do LW. 42746/1880. ceny drzewa na rok 1881. podniosły się już na jednym czterometrowym drzewa bnkowego o 50 ct., zaś brzoźowego o 24 ct.</p>	9.837	8.000
	43	Oświetlenie 3.400 zł.	<p>W r. 1877. wynosił wydatek . . . 5.396 zł. „ 1878. „ „ . . . 5.710 „ „ 1879. „ „ . . . 3.369 „ 14.475 zł.</p> <p>Przeciętna wynosi . . . . . 4.825 „ Ze względu jednak na zarządzone oszczędności w oświetle- niu do LW. 5294/881 i z uwagi na wynik roku 1879., preliminuje się zniżoną kwotę w zaokrągleniu 3.400 zł. t. j. mniej, jak na r. 1881. o . . . . . 100 „</p>	3.369	3.500
	44	Utrzymanie ogro- dów z połową kosztów utrzyma- nia ogrodnika 650 zł.	<p>W r. 1877. wynosił wydatek . . . 1.096 zł. „ 1878. „ „ . . . 2.102 „ „ 1879. „ „ . . . 2.098 „ 5.296 „</p> <p>Przeciętna wynosi . . . . . 1.765 „ Z uwagi, że w powyższych wynikach mieszczą się i nad- zwyczajne wydatki na założenie ogrodów, prelininuje się tylko . . . . . 650 zł.</p>	2.098	500
	45	Uprawa pól, oraz zbiór produktów i połowa kosztów utrzymania ogro- dnika 1.250 zł.	<p>Wydatek ten nowowstawiony na skutek zaprowadzonego gospodarstwa mlecznego i wymaganej dla tego celu uprawy pól dla produkowania paszy dla bydła, a który to wydatek prelininuje się dla braku podstawy w myśl powołanego projektu Dyrekcji w kwocie . . . 1.250 zł. z tą uwagą, iż kwota ta znajduje pokrycie w prelinino- wanym dochodzie przy rubr. III. poz. 6. (patrz dotyczące wyjaśnienie.)</p>	—	—

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Pozycya	T y t u ł	W y d a t k i	Wyni- kłość z r. 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminarza					
VIII.	46	Utrzymanie 2 par koni z dwoma furmanami, wraz z reparacją powozów i uprzęży, tudzież z innymi potrzebami 1.700 zł.	<p>Preliminuje się na podstawie przeciętnej z trzech lat ubiegłych, a mianowicie:</p> <p>W r. 1877. wynosił wydatek . . . 1.785 zł. " 1878. " " . . . 1.919 " " 1879. " " . . . 1.603 " <u>5.307 zł.</u></p> <p>przeciętnie . . . 1.769 " Preliminuje się jednak nieco zniżoną kwotę . . . 1.700 " t. j. o . . . 700 "</p> <p>więcej, jak na rok 1881. z uwagi, iż potrzeb taka co najmniej będzie niuniknioną, ponieważ nieodzowną jest kosztowniejsza reparacya wozów i powozów -- prócz wydatków zwykłych.</p>	1.603	1.000
IX.	47—51	3.370 zł.	Koszta sanitarne. Ze względu na wynik roku 1879. preliminuje się jak na rok 1881.	3.362	3.370
X.	52	900 zł.	Koszta kancelaryjne. Preliminuje się więcej, jak na r. 1881. o . . . 100 zł. na podstawie przeciętnej z trzech lat ubiegłych, a to: W r. 1877. był wydatek . . . 755 zł. " 1878. " " . . . 991 " " 1879. " " . . . 936 " <u>2.682 "</u> przeciętnie . . . 894 " Preliminuje się zaokrągloną kwotę . . . 900 "	936	800
XI.	53	200 zł.	Koszta kapłeczne. Preliminuje się jak na rok 1881.	245	200
XII.	54—59	9.450 zł.	Koszta utrzymania budynków, dróg i urzędzeń.	4.900	6.750
	54	Konserwacye i reparacye budynków 5.000 zł.	<p>Preliminuje się więcej, jak na r. 1881. o . . . 2.000 zł. na podstawie przeciętnej z trzech lat ubiegłych, a mianowicie:</p> <p>W r. 1877. wynosił wydatek . . . 5.305 zł. " 1878. " " . . . 5.495 " " 1879. " " . . . 3.590 " <u>14.390 zł.</u></p> <p>przeciętnie . . . 4.796 " Preliminuje się zaokrągloną kwotę . . . 5.000 " z tych na zwyczajne wydatki . . . 3.000 " zaś na nadzwyczajne, a konieczne, t. j. na pokostowanie dachu na budynku głównym i ekonomicznym, na pokrycie gontem dachu i zabezpieczenie sufitów w domu folwarcznym, na odmianę ciosowych cokołów i na zmianę podłóg w gmachu głównym . . . 2.000 zł.</p>	3.590	3.000
	55	Koszta utrzymania mechaniczn. urzędzeń 1.600 zł.	Preliminuje się więcej, jak na rok 1881. o . . . 600 " ze względu na potrzebę sprawienia różnych zapasowych a brakujących przyborów do ruchu mechanicznych urzędzeń.	—	1.000
	56	Asekuracya budynków i ruchomości 650 zł.	Preliminuje się jak na r. 1881.	427	650

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Pozycya- preliminarza	T y t u ł	W y d a t k i	Wyni- kłość z r. 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
XII.	57	Pokostowanie podłóg 700 zł.	Preliminuje się jak na r. 1881.	491	700
	58	Kominiarze i straż ogniowa 700 zł.	Preliminuje się więcej, niż na r. 1881. o . . . 100 zł. a to z powodu przyjęcia stałego kominiarza, który na mocy rozporządzeń do LW. 22373/1880. i 51705/1880. pobiera z tej rubryki płacę w kwocie 250 zł. tudzież wikt klasy II. wynoszący, jak wyjaśnie- nie dla wiktów przy rubryce II. . . . . 220 „ Razem . . . . . 470 zł. a nadto potrzebną jest na utrzymanie w po- rządku nowo sprawionych narzędzi ogniowych i na różne przybory kominiarskie co najmniej kwota . . . . . 230 „ ogółem przeto preliminuje się jak obok kwotę 700 zł.	392	600
	59	Utrzymanie dróg dojazdow. 800 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	—	800
XIII.	60—64	—	Koszta utrzymania chorych na umyśle w Żółkwi i Przemyślu. Nie się nie preliminuje na skutek zwinienia filii przemyskiej na mocy rozp. do LW. 58464/1880. i zamierzonego zwi- nienia także filii w Żółkwi.	30.164	20.000
XIV.	65	1.408 zł.	Odsetki od kapitałów dłużnych. Preliminuje się jak na r. 1881.	1.408	1.408
XV.	66	200 zł.	Podatki i daniny. Jak na rok 1881.	209	200
XVI.	67—70	1.800 zł.	R o z m a i t e.	7.120	1.300
	67	Na utrzymanie biblioteki lekarsk. 150 zł.	Preliminuje się ze względu na istotną potrzebę o 100 zł. więcej, niż na rok 1881., t. j. kwotę . . . 150 „	39	50
	68	Na książki i cza- sopisma dla cho- rych 250 zł.	Preliminuje się jak na r. 1881.	192	250
	69	Na myto dro- gowe 300 zł.	Preliminuje się jak na r. 1881.	238	300
	70	Przypadkowe 1.100 zł.	Preliminuje się więcej, niż na r. 1881. o . . . 400 „ a to z następujących powodów: Zakład tak wielki, posiadający rozgałęzioną gospodarkę, co- rocznie ma rozliczne potrzeby, które przy układaniu budżetu przewidziane być nie mogą, a że takie wy- padki się powtarzają, dowodzą tego zamknięcia rachun- kowe coroczne, i tak: Dział wydatków przypadkowych nieprzewidzianych wynosił: w roku 1877. kwotę 3.135 zł. „ 1878. „ 1.032 „ „ 1879. „ 6.651 „	6.651	700

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Pozyeya	T y t u ł	W y d a t k i	Wyni- kłość z r. 1879.	Kwota uchwa- iona na rok 1881.
preliminarza					
			Z wydatków roku 1879. w kwocie . . . . . 6.651 zł. stracić należy:		
			a) wydatek niepowtarzający się, a uczyniony na zakupno narzędzi budowlanych, pozostałych po budowie Kulparkowskiej, których wartość zapłaconą została do funduszu budowy w kwocie . . . . . 4.779 zł.		
			b) wydatek dla maszyny parowej (preliminowany obecnie w rub. XII. poz. 55) w kwocie . . . . . 594 „ tudzież wydatek uczyniony dla dróg (preliminowany obecnie na rub. XII. poz. 59) . . . . . 132 „ 5.505 „		
			po straceniu powyższych kosztów wyjątkowych, okaże się wynik wydatków nieprzewidzianych a powtarzających się w kwocie . . . . . 1.146 zł.		
			Na tej podstawie prelininuje się okrągłych . . . . . 1.100 „		
			D o c h o d y.		
I.	1—3	654 zł.	D o d a t k i.	1.132	764
	1	Od c. k. Skarbu Państwa za 200 sagów drzewa opałowego 530 zł.	Dochód wspólnie pobierany z krajowym szpitalem we Lwowie za pośrednictwem tegoż szpitala, w części przypadającej wedle dzielnika (patrz wyjaśnienie powyższego szpitala Rubr. II poz. 2 dochodów).	1.060	640
	2	Od kasy miejskiej Lwowskiej na utrzymanie trupiarni stale 24 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881. Wynik roku 1879. zawiera należitości uiszczone za lata ubiegłe.	72	24
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi z Kulparkowa do Lwowa 100 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881. na mocy deklaracji gminy miasta Lwowa, która obowiązała się przyczyniać rocznym datkiem w kwocie 100 zł.	—	100
II.	4	33.800 zł.	Zwroty kosztów leczenia.	33.389	33.800
			Preliminuje się na podstawie przeciętnej z trzech lat, a mianowicie:		
			W roku 1877. był dochód . . . . . 33.689 zł.		
			„ „ 1878. „ „ . . . . . 34.554 „		
			„ „ 1879. „ „ . . . . . 33.389 „ 101.632 zł.		
			Przeciętna wynosi . . . . . 33.877 „		
			Preliminuje się w zaokrągleniu . . . . . 33.800 „ jak na rok 1881.		
			Ilość dni leczenia zakładu z filiami wynosiła:		
			w roku 1877. . . . . 197.063 dni		
			„ „ 1878. . . . . 217.330 „		
			„ „ 1879. . . . . 222.578 „		
			lecz stosunkowo, jak tego zamknięcia rachunkowe dowodzą, tylko nie wielka część jest płacących — i znacznie przeważna część chorych obłąkanych jest leczoną bezpłatnie.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminaryrza na rok 1882.

Ru- bryka	Pozycya	T y t u ł	D o c h o d y	Wyni- kłość z r. 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminarza					
III.	5—7	2.950 zł.	Dochody z dóbr.	1.879	1.455
	5	Czynsz z propina- cyi 550 zł.	Preliminuje się na podstawie kontraktu zatwierdzonego do LW. 55822/80.	571	305
	6	Dochody z pól i pastwisk 1.600 zł.	Z powodu niewydzierżawienia pól i pastwisk i użycia takowych dla własnej gospodarki mlecznej, prelininuje się podwyższony dochód na podstawach następujących: Na mocy ostatniego kontraktu do LW. 38233/879 na rok 1880. zawartego, płacił dzierżawca tychże gruntów kwotę . . . . . 352 zł. Na wydatki uprawy powyższych gruntów proje- ktuje obecnie zarząd, jak wyjaśnienie przy rub. VIII. poz. 45 wydatków, kwotę . . . . . 1.250 „ która dochody gospodarstwa pokryć powinny. Razem przeto powinno przynieść to gospodarstwo dochodu . . . . . 1.602 zł. w skutek czego prelininuje się okrągłych . . . 1.600 „	420	350
	7	Dochód z ogro- dów 800 zł.	Ze względu na wynik roku 1879. prelininuje się jak na rok 1881.	888	800
IV.	8	400 zł.	R o z m a i t e.	525	300
			Ze względu na wynik roku 1879., i z uwagi, że jakkolwiek dochody te są niestałe, to jednak wpływa tutaj część zarobków chorych w moc §. 22. statutu, prelininuje się podwyższony dochód w kwocie . . . . . 400 zł.		

Wzrost

do 1881 roku (preliminarna) na rok 1882

Lp. porządkowa	Lp. porządkowa	Nazwa	Lp. porządkowa	Lp. porządkowa	Wzrost	
					1881	1882
1	1	...	...	...	...	...
2	2	...	...	...	...	...
3	3	...	...	...	...	...
4	4	...	...	...	...	...
5	5	...	...	...	...	...
6	6	...	...	...	...	...
7	7	...	...	...	...	...
8	8	...	...	...	...	...
9	9	...	...	...	...	...
10	10	...	...	...	...	...
11	11	...	...	...	...	...
12	12	...	...	...	...	...
13	13	...	...	...	...	...
14	14	...	...	...	...	...
15	15	...	...	...	...	...
16	16	...	...	...	...	...
17	17	...	...	...	...	...
18	18	...	...	...	...	...
19	19	...	...	...	...	...
20	20	...	...	...	...	...
21	21	...	...	...	...	...
22	22	...	...	...	...	...
23	23	...	...	...	...	...
24	24	...	...	...	...	...
25	25	...	...	...	...	...
26	26	...	...	...	...	...
27	27	...	...	...	...	...
28	28	...	...	...	...	...
29	29	...	...	...	...	...
30	30	...	...	...	...	...
31	31	...	...	...	...	...
32	32	...	...	...	...	...
33	33	...	...	...	...	...
34	34	...	...	...	...	...
35	35	...	...	...	...	...
36	36	...	...	...	...	...
37	37	...	...	...	...	...
38	38	...	...	...	...	...
39	39	...	...	...	...	...
40	40	...	...	...	...	...
41	41	...	...	...	...	...
42	42	...	...	...	...	...
43	43	...	...	...	...	...
44	44	...	...	...	...	...
45	45	...	...	...	...	...
46	46	...	...	...	...	...
47	47	...	...	...	...	...
48	48	...	...	...	...	...
49	49	...	...	...	...	...
50	50	...	...	...	...	...

L. W. 14.433/1881. Alegat E.
do sprawozdania Wydziału krajo-
wego o zamknięciu rachunkowem
funduszy krajowych za rok 1879

Lit. E.

Fundacya Stanisława hr. Skarbka.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

za rok 1879.

Indeks.

Sprawozdanie Rady administracyjnej	str. 3.
Zamknięcie rachunku majątku obrotowego	„ 5
Bilans majątku	„ 8

L. W. 33.301/1881.

Administracya centralna zakładu hr. Skarbka.

L. 429/1881

Wysoki Wydział krajowy!

W myśl postanowienia §. 58. instrukcyi dla Kuratora i Rady administracyjnej fundacyi Stan. hr. Skarbka. Rada administracyjna ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi krajowemu następujące sprawozdanie z czynności swoich za rok 1879.

Stosownie do powyższej instrukcyi, odbyła Rada administracyjna 23 posiedzeń i prócz pomniejszych, w zakres jej działania wchodzących czynności, załatwiła następujące ważniejsze przedmioty:

1. Sprawdziła rachunki fundacyi i zakładu drohowskiego za lata 1877 i 1878 i przedłożyła takowe ze sprawozdaniem Wysokiemu Wydziałowi krajowemu.

2. Uchwaliła budżet fundacyi i zakładu drohowskiego na rok 1880, zatwierdziła plany i kosztorysy dotyczące urządzenia warsztatów zakładu.

3. Zbadała roboty i wyroby warsztatowe, jakoteż plany i kosztorysy wodociągów w zakładzie drohowskim przez swych delegatów pp. Dąbrowskiego i Dra Juliana Czerkawskiego, którzy przedłożyli dotyczące sprawozdanie na posiedzeniu w dniu 29. Maja 1879.

4. Zatwierdzono rezultat licytacji względem dzierżawy realności Kortumówki, austeryi w Mikołajowie, tartaku i studzien naftowych w Roźniatowie i propinacyi w Klimcu.

5. Wydelegowano komisye celem zbadania stosunków dzierżawnych i lustracyi dóbr Brzozdowce w osobach Dra Juliana Czerkawskiego i Dra Semilskiego, a do dóbr Drohowyża Wgo Emila Torosiewicza — a na podstawie tych sprawozdań rozpisano i zatwierdzono licytację względem dalszej dzierżawy tych dóbr.

6. Rada wydelegowała Wgo Dra Wereszczyńskiego celem zbadania oświetlenia gazowego — jakoteż potrzebnych restauracyj w gmachu teatralnym.

7. Uchwaliła na regulację rzeki Rabezanki w Oparach kwotę 1.635 zł.

8. Przyjęła do zakładu drohowskiego 29 chłopców i 21 dziewcząt — jakoteż 4 starców.

9. Rada porzuciła trutynowanie regulaminu dla warsztatów zakładowych członkom Rady administracyjnej pp. Dąbrowskiemu i Drowi Zuckrowi i na podstawie ich sprawozdania ten regulamin zatwierdziła.

10. Przedłożyła Wysokiemu Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia wynik licytacji względem dostarczenia żywności dla zakładu sierót i ubogich w Drohowyżu na rok 1880. po należytem zbadaniu onegoż.

W załączeniu pod 1/4 Rada przedkłada Wysokiemu Wydziałowi krajowemu sprawozdanie Dyrekcyi zakładu sierót i ubogich w Drohowyżu o rozwoju i stanie tegoż zakładu (alegat niedrukowany), na którego utrzymanie i rozszerzenie wydano w roku 1879 — jak świadczą wyniki kasowe i rachunek szczegółowy zakładu za rok 1879, przedłożony Wysokiemu Wydziałowi krajowemu — po strąceniu zwrotów — 90.590 zł. 51 ct. w. a. przyczem się zauważa, że ks. Kurator, jakoteż Członkowie Rady administracyjnej przy częstej bytności w zakładzie, a w szczególności przy egzaminie odbytym w miesiącu Sierpniu 1879. mieli sposobność przekonać się o postępie w nauce i administracyi zakładu.

Dołączony tu pod 1/2 bilans majątku fundacyjnego z końcem roku 1879. w porównaniu z bilansem z końcem roku 1878. wykazuje przyrost:

a) w majątku zarodowym	11.950 zł. 60 ct.
b) „ obrotowym	7.995 „ 69 ..
c) „ asekuracyjnym	3.005 „ 49 „
razem przeto	<u>22.951 zł. 78 ct.</u>

Równie też rachunek majątku obrotowego wykazuje pomyślny rezultat — wykazuje bowiem czysty dochód . . . . . 102.837 zł. 45 ct.
 który od takiegoż dochodu z roku 1878 . . . . . 99.546 „ 13 „
 jest wyższym o . . . . . 3.291 zł. 32 ct.
 w skutek czego, pomimo wyłożonych na zakład 90.590 „ 51 „ zapasy kasowe fundacyi z końcem roku 1879. wzmocniły się:

	w gotówce o	11.986 „ 94 „
	w efektach o	260 „ — „
tak, iż wynosiły:	w gotówce	79.166 „ 42 „
	w efektach	20.300 „ — „

w majątku obrotowym.

Zaległości czynne wynoszące z końcem roku 1878	29.950 zł. 70 ct.
w porównaniu z kwotą roku 1879	17.295 „ 65 „
	<u>12.655 „ 05 „</u>

zmniejszyły się o . . . . .

tak, iż oprócz prawdopodobnie nieściągalnych niektórych pozycji z kwotą około 4.000 zł. — z których na mocy uchwały Rady administracyjnej z dnia 12. Marca b. r. kwotę 3.725 zł. w bieżącym roku już odpisano, redukują się na kwotę przeszło 8.000 zł. — co przy dochodach brutto przeszło 350.000 zł. jest wcale pomyślnym rezultatem.

Co się tyczy rentowania majątku fundacyjnego, to takowe się przedstawia w sposób następujący:

Straciwszy od ogólnej wartości majątku zarodowego, która z końcem r. 1879. wynosiła 3,051.972 zł. 90½ ct. wartość zabudowania zakładu drohowyżkiego, jako części majątku niedającego żadnej renty, w kwocie . . . . . 532.802 „ 29 „
 to w stosunku do tej kwoty . . . . . 2,519.170 zł. 61½ ct.
 przedstawia się czysty dochód z całego majątku 1879. roku jako przeszło 4%, a biorąc dochody częściowo i bez ogólnych wydatków (centralnej administracyi), to czyniły: a) dobra 5½%, b) gmach teatru 3¼%, c) realność Kortumówka 10%.

Powyższe sprawozdanie raczy Wysoki Wydział krajowy przyjąć do wiadomości i udzielić je, stosownie do instrukcyi. do wiadomości Wysokiego Rządu.

Z Rady administracyjnej Fundacyi St. hr. Skarbka.

We Lwowie dnia 21. Marca 1881.

Kurator:
Karol książę Jabłonowski w. r.
 jako przewodniczący.

Członek Rady administracyjnej:
Dr. Józef Wereszezyński w. r.

Fundacya Stanisława hr. Skarbka.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

majątku obrotowego

za rok 1879.

Dochody

Fundacja Stanisława

Rubryka budżetu	Dochody	Należytość						Uiszczenie	Należytość pozostała z końcem roku 1879	Uchwalona budżetem kwota wynosi	Z porównania sumy uiszczenia z kwota budżetową okazują się dochody						
		zaległa		bieżąca		razem					mniejsze		większe				
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				zł.	ct.	zł.	ct.			
A. Rzeczywiste.																	
I.	Zarząd centralny	41	20	356	99	398	19	376	99	21	20	375	—	—	—	1	99
II.	Legata i gracze	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	Gmach teatru	2190	66	452	55	4744	578	4537	847	2067	31	4523	29	—	—	145	18
IV.	Teatr	—	—	330	71	330	71	330	71	—	—	130	71	40	—	200	00
V.	Dobra	2206	66	1732	82	1953	49	1845	92	1075	62	1720	43	30	—	125	49
VI.	Przedsiębiorstwa	—	—	70	—	70	—	70	—	—	—	70	—	—	—	—	—
VII.	Realności lwowskie	—	—	49	65	49	65	48	49	92	115	48	02	50	—	47	42
VIII.	Papiery wartościowe	—	—	17	300	17	300	17	300	—	—	—	—	—	—	17	300
IX.	Prowizye czynne	—	—	21	469	21	469	21	469	58	—	17	096	—	—	4	373
X.	" dłużne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XI.	Zakład drogowyżki	—	—	13	104	13	104	13	104	95 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	13	104
XII.	Przygodne	3	08	60	86	60	89	60	86	37	3	750	—	—	—	5	336
	Razem	24301	90	31496	18	339264	08	326300	59	12963	49	253441	49	—	—	72859	10
B. Przenośne.																	
1	Dotacje	—	—	21	600	21	600	21	600	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Importacje	—	—	3	750	3	750	3	750	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Kaucyje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Zaliczki zwrotne	4	675	2	912	7	588	3	256	22	4	332	16	—	—	—	—
	Razem	4675	60	28262	78	32938	38	28606	22	4332	16	—	—	—	—	—	—
Zestawienie.																	
	A. Dochody rzeczywiste	24301	90	31496	18	339264	08	326300	59	12963	49	253441	49	—	—	72859	10
	B. " przenośne	4675	60	28262	78	32938	38	28606	22	4332	16	—	—	—	—	—	—
	Ogółem	28977	50	343224	96	372202	46	354906	81	17295	65	—	—	—	—	—	—
Zapasy kasowe z 1. Stycznia 1879.																	
1	gotówką	40	679	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	asygnatami bankowymi	2	650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	efektami	2	040	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem	—	—	—	—	—	—	87	219	48	—	—	—	—	—	—	—
	Ogółem	—	—	—	—	—	—	44	2126	29	—	—	—	—	—	—	—

Stan czynny.

Bilans majątku

Liczba porządk.	P o s z c z e g ó l n i e n i e	Szczegół		O g ó ł	
		zł.	ct.	zł.	ct.
A. M a j a t e k					
1	Czysty stan czynny z początkiem roku 1879:				
	a) w gotówce	2,708.202	30 ¹ / ₂		
	b) w efektach	331.820	—	3,040.022	30 ¹ / ₂
2	Wkłady w dalszą budowę zakładu drohowyżkiego	5.781	26 ¹ / ₂		
3	Przyrost papierów wartościowych imiennej wartości	1.130	—		
4	Spłata długów hipotecznych	5.039	33 ¹ / ₂	11.950	60
				3,051.972	90 ¹ / ₂
B. M a j a t e k					
1	Czysty stan czynny z początkiem roku 1879:				
	a) w gotówce	226.288	81		
	b) w efektach	20.040	—	246.328	81
2	Należytości czynne na rok 1879:				
	a) w gotówce . . . . . 325.924 zł. 96 ct.				
	b) w efektach . . . . . 17.300 „ — „	343.224	96		
3	Odpisane zaległości bierne z roku 1878		145	59	
4	Przyrost w ruchomościach:				
	a) fundacyi . . . . . 500 zł. 40 ct.				
	b) zakładu drohowyżkiego 16.357 „ 74 „	16.858	14	360.228	69
				606.557	50

z końcem roku 1879

Stan bierny.

Liczba porządk.	P o s z c z e g ó l n i e n i e		S z c z e g ó ł		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y .						
1	Czysty stan czynny z końcem roku 1879:					
	a)	zakładu drohowyżkiego		532.802	29	
	b)	dóbr ziemskich	1,620.175 zł. — ct.			
		po strąceniu długów	50.137 „ 17 $\frac{1}{2}$ „	1,570.037	82 $\frac{1}{2}$	
	c)	realności lwowskich		616.182	79	
	d)	papierów wartościowych		332.950	—	3,051.972 90 $\frac{1}{2}$
						3,051.972 90 $\frac{1}{2}$
o b r o t o w y .						
1	Należytości bierne na rok 1879:					
	a)	w gotówce	326.075 zł. 39 ct.			
	b)	w efektach	17.040 „ — „	343.115	39	
2	Odpisane zaległości czynne z roku 1878			973	20	
3	Ubytek w ruchomościach:					
	a)	fundacyi	314 zł. 40 ct.			
	b)	zakładu drohowyżkiego	7.830 „ 01 „	8.144	41	352.233 —
4	Czysty stan czynny z końcem roku 1879:					
	I. zapasy kasowe:					
	a)	gotówką	52.666 zł. 42 ct.			
	b)	asygnatami kasowymi	26.500 „ — „			
	c)	efektami	20.300 „ — „	99.466	42	
	II. należytości zaległe:					
	a)	czynne	17.295 zł. 65 ct.			
	b)	bierne	1.073 „ 24 $\frac{1}{2}$ „	16.222	40 $\frac{1}{2}$	
	III. ruchomości					
	a)	fundacyi	66.548 zł. 93 ct.			
	b)	zakładu drohow.	72.086 „ 74 $\frac{1}{2}$ „	138.635	67 $\frac{1}{2}$	254.324 50
				—	—	606.557 50
Zestawienie stanu majątkowego.						
	A)	Majątek zarodowy		—	—	3,051.972 90 $\frac{1}{2}$
	B)	„ obrotowy		—	—	254.324 50
		do tego własny fundusz asekuracyjny		—	—	38.751 61 $\frac{1}{2}$
		Razem		—	—	3,345.049 02

WE LWOWIE.
Z DRUKARNI LUDOWEJ.
1881.

L. W. 10.067/1881.
Alegat **F.** do sprawozdania Wy-
działu krajowego o budżecie
krajowym na rok 1882.

Lit. F.

KRAJOWY SZPITAL ŚW. ŁAZARZA

W KRAKOWIE.

PRELIMINARZ

na rok 1882.

S u m a r y u s z

Liczba		W Y D A T K I.	Z funduszu oddziału:				Razem
rubryki	pozycyi		I. chorych	II. położnic i pod- rzutków	III. syfility- cznych	IV. obląka- nych	
Z ł o t e a u s t r y a c k i e							
I.	1—16	Płace i emolumenta etatowe	12.403	4.172	4.451	3.796	24.822
II.	17—22	Koszta utrzymania osób nieetatowych	8.856	3.384	4.447	3.741	20.428
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—
IV.	23—24	Pensye i emerytury	250	—	178	89	517
V.	25—26	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	—	78	73	—	151
VI.	—	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—
VII.	27—28	Remuneracye i zapomogi	345	122	222	111	800
VIII.	29—39	Koszta gospodarcze	40.275	9.341	17.224	10.646	77.486
IX.	40—47	„ sanitarne	4.997	839	1.490	674	8.000
X.	48	„ kancelaryjne	350	200	130	70	750
XI.	49	„ kapliczne	110	56	56	28	250
XII.	50—54	„ utrzymania budynków	2.339	770	870	911	4.890
XIII.	55	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	—	—	20
XIV.	56—58	Zapisy	112	—	—	—	112
XV.	59—66	Podatki i daniny	923	235	—	—	1.158
XVI.	67	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi	150	—	—	—	150
XVII.	68	Dyety i koszta podróży	150	—	—	—	150
XVIII.	69—70	Koszta utrzymania podrzutków	—	3.300	—	—	3.300
XIX.	71	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	200	—	—	200
XX.	72	Zapomogi dla położnic	—	1.200	—	—	1.200
XXI.	73	Rozmaite	200	100	50	50	400
XXII.	74	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika	—	11.500	—	—	11.500
Suma wydatków			71.480	35.497	29.191	20.116	156.284
D O C H O D Y.							
I.	1—3	Odsetki od kapitałów	2.214	82	246	163	2.705
II.	4—8	Dochody z realności i dóbr	9.155	1.706	—	—	10.861
III.	9—10	Zwroty kosztów leczenia	55.800	18.700	30.600	19.200	124.300
IV.	11	Rozmaite dochody	25	20	10	10	65
Suma dochodów			67.194	20.508	30.856	19.373	137.931
W porównaniu z wydatkami			71.480	35.497	29.191	20.116	156.284
okazuje się { niedobór			4.286	14.989	—	743	—
{ nadwyżka			—	—	1.665	—	—
w ogólności niedobór			—	—	—	—	18.353

P o s z c z e g ó l n i e n i e

L i c z b a		W Y D A T K I.	Z funduszu oddziału:				R a z e m	
rubryki	pozycyi		I.	II.	III.	IV.	Szcze- gół	Ogół
			chorych	położnic i pod- rzutków	syfility- cznych	obląka- nych		
Z ł o t e a u s t r y a c k i e								
I.		Place i emolumenta etatowe.						
	1	Dyrektor a) płaca	711	356	355	178	1.600	
		b) dodatek pięciolecia	135	66	66	33	300	
		c) drugi od 25. Marca 1882. z ro- cznych 300 zł.	103	51	51	26	231	2.131
	2	5 prymaryuszów a) płaca po 1.200 zł. . .	3.600	—	1.200	1.200	6.000	
		b) dodatek pięciolecia po 200 zł.	400	—	200	200	800	
		c) pierwszemu podobny dodat. od 1. Stycz. 1882.	200	—	—	—	200	7.000
	3	1 profesor położnictwa, za pełnienie obo- wiązków prymaryusza	—	650	—	—	—	650
	4	6 sekundaryuszów 1 klasy, płaca po 600 zł.	1.800	600	600	600	—	3.600
	5	3 " 2 " " " 500 "	1.500	—	—	—	—	1.500
	6	Akuszerka a) płaca	—	400	—	—	400	
		b) 2 dodatki pięciolecia po 40 zł.	—	80	—	—	80	480
	7	Aptekarz a) płaca	356	177	178	89	800	
		b) dodatek na pomieszkanie	89	44	45	22	200	1.000
	8	Prosektor, płaca	356	177	178	89	—	800
	9	Chemik patologii, płaca	310	155	155	80	—	700
	10	Kapelan a) płaca	266	133	134	67	600	
		b) dodatek na pomieszkanie	89	44	45	22	200	800
	11	Rządca a) płaca	533	267	267	133	1.200	
		b) dodatek pięciolecia	89	44	45	22	200	1.400
	12	2 Oficyałów:						
		a) płaca po 1.000 zł.	889	444	445	222	2.000	
		b) dodatek pięciolecia dla pierwszego oficyała	67	33	34	16	150	
		c) dodatek osobisty dla tegoż	22	11	11	6	50	2.200
	13	2 pisarzy stałych, płaca po 600 zł.	534	266	267	133	—	1.200
	14	Dozorca domu (oddział obląkanych)						
		a) płaca	—	—	—	400	400	
		b) wikt II. kl. po 14 zł. miesięcznie	—	—	—	168	168	568
	15	Woźny a) płaca	134	66	67	33	300	
		b) na ubior	22	11	11	6	50	
		c) dodatek osobisty z powodu umniejszenia poborów	34	16	16	9	75	425
	16	Odźwierny a) płaca	67	33	33	17	150	
		b) wikt II. kl. po 14 zł. miesięcz.	75	37	37	19	168	
		c) na ubior	22	11	11	6	50	368
Suma rubryki I.			12.403	4.172	4.451	3.796	—	24.822

P o s z c z e g ó l n i e n i e

L i c z b a		W Y D A T K I.	Z funduszu oddziału :				R a z e m	
rubryki	pozycyi		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic i pod-rzutek	syfilitycznych	oblakanych		
Z ł o t e a u s t r y a c k i e								
IV.		Pensye i emerytury.						
	23	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu oddziału chorób wewnętrznych	250	—	—	—	—	250
	24	Świerzbńska Józefa, wdowa po zarządcy szpitalu św. Ducha	—	—	178	89	—	267
		Suma rubryki IV.	250	—	178	89	—	517
V.		Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski.						
	25	Okońska Anastazy, była nadzorczyń chorych, po 20 ct. dziennie	—	—	73	—	—	73
	26	Skotnicka Katarzyna, była posługaczka przy podrzutekach, pół porcyi wikt u służby szpitalnej	—	78	—	—	—	78
		Suma rubryki V.	—	78	73	—	—	151
VI.		Odprawy i spłaty kwartałów po-smiernych	—	—	—	—	—	—
VII.		Remuneracye i zapomogi.						
		<i>A. Stałe.</i>						
	27	Urzednicy c. k. Kasy krakowskiej, za sprawowanie czynności kasowych	45	22	22	11	—	100
		<i>B. Niestale.</i>						
	28	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	300	100	200	100	—	700
		Suma rubryki VII.	345	122	222	111	—	800
VIII.		Koszta gospodarze.						
	29	Żywienie chorych :						
		a) zwykła strawa dla chorych i dodatki	20.200	2.700	8.700	4.600	36.200	
		b) 5 Sióstr miłosierdzia zatrudnionych w kuchni i spiżarni, płaca po 80 zł.	177	89	89	45	400	
		c) wikt dla tychże z pieczywem i dodatkami, miesięcznie po 15 zł.	400	200	200	100	900	
		d) koszta utrzymania służby kuchennej i magazynu kuchennego, a mianowicie : płaca dla 8 sług rocznie po 48 zł.	172	85	85	42	384	
		płaca dla 1 parobka rocznie 60 „	27	13	13	7	60	
		Do przeniesienia	20.976	3.087	9.087	4.794	37.944	

Wydatki.

Krajowy szpital

P o s z c z e g ó l n i e n i e

Liczba		W Y D A T K I.	Z funduszu oddziału:				R a z e m	
rubryki	pozycyi		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic i pod-rzutek	syfilitycznych	obłąkanych		
			Z ł o t e a u s t r y a c k i e					
VIII.	29	Z przeniesienia	20.976	3.087	9.087	4.794	37.944	
		e) wikt dla tychże miesięcznie po 13 zł.	624	312	312	156	1.404	
		f) drzewo i węgle do kuchni i maszyny parowej	505	254	254	127	1.140	
		g) naczynia i sprzęty kuchenne	75	38	38	19	170	
		h) pieczywo	2.400	400	1.700	1.000	5.500	
		i) piekarz, płaca	67	33	33	17	150	
		k) " wikt miesięcznie po 13 zł.	69	35	35	17	156	
		l) 2 parobków w piekarni, płaca po 60 "	53	27	27	13	120	
		m) " wikt miesięcznie po 13 "	139	69	69	35	312	
		n) drzewo do piekarni	130	30	90	50	300	
		o) wino dla chorych	1.600	100	150	450	2.300	49.496
	30	Wikt lekarza dyżurnego, z winem i pieczywem	137	69	69	34	—	309
	31	Opał łazienek, sal chorych i innych ubikacyj	2.616	1.133	1.134	717	—	5.600
	32	Oświetlenie:						
		a) olej, koks, nafta, świece, reparacye aparatu gazowego i inne	1.155	578	578	289	2.600	
		b) drzewo i węgle użyte do gazowni	220	55	120	105	500	
		c) gazownik, płaca	53	26	27	14	120	
		d) lampiarz oraz parobek do gazowni, płaca	28	14	14	8	64	
		e) wikt dla powyższych, miesięcznie po 13 zł.	139	69	69	35	312	3.596
	33	Sprzęty gospodarcze, naprawa tychże i sprawienie nowych:						
		a) zwyczajne	100	100	100	50	350	
		b) nadzwyczajne	1.000	200	500	600	2.300	2.650
	34	Utrzymanie jednej pary koni:						
		a) siano, owies, słoma i t. p.	133	67	67	33	300	
		b) utrzymanie wozów, uprzęży i t. p.	67	33	33	17	150	
		c) fornal, płaca	28	14	14	8	64	
		d) " wikt miesięcznie po 13 zł.	69	35	35	17	156	670
	35	Utrzymanie ogrodu:						
		a) roboty ogrodowe, nasiona, ogrodzenia, sprzęty i inne potrzeby:						
		1) zwyczajne	400	200	—	—	600	
		2) nadzwyczajne (na zasypianie rowu i wyczyszczenie stawu)	810	405	—	—	1.215	
		b) ogrodnik, płaca wraz z relutum za wikt miesięcznie po 30 zł.	160	80	80	40	360	2.175
		Do przeniesienia	33.753	7.463	14.635	8.645	—	64.496

P o s z c z e g ó l n i e n i e

L i c z b a		W Y D A T K I.	Z funduszu oddziału:				R a z e m	
rubryki	pozycyi		I.	II.	III.	IV.	Szcze- gół	Ogół
			chorych	położnic i pod- rzućków	syflity- cznych	oblaka- nych		
Z ł o t e a u s t r y a c k i e								
VIII.	36	Z przeniesienia	33.753	7.463	14.635	8.645	—	64.496
		Utrzymanie pralni:						
		a) mydło, proszek, farbka, krochmal	500	120	250	130	1.000	
		b) drzewo i węgle do pralni i suszarni	500	120	250	130	1.000	
		c) 2 Siostry miłosierdzia zatrudnione w pralni, płaca po 80 zł. rocznie	71	36	36	17	160	
		d) wikt tychże z pieczywem i dodatkami, miesięcznie po 15 zł.	160	80	80	40	360	
		e) 10 praczek, rocznie po 48 zł.	213	107	107	53	480	
		f) " " wikt tychże, miesięcznie po 13 zł.	693	347	347	173	1.560	
		g) 1 parobek do pralni, płaca	27	13	13	7	60	
		h) " wikt miesięcznie po 13 zł.	69	35	35	17	156	4.776
	37	Słoma do sienników	350	100	200	100	—	750
	38	Bielizna i odzież:						
		a) reparacye i sprawienie nowej:						
		1) zwyczajne	800	100	300	100	1.300	
		2) nadzwyczajne	2.300	400	500	1.000	4.200	
		b) 1 Siostra miłosierdzia zatrudniona przy magazynie bielizny i szwalni, płaca 80 zł. rocznie	36	17	18	9	80	
		c) wikt teje z pieczywem i dodatkami, miesięcznie po 15 zł.	80	40	40	20	180	
		d) 1 szwaczka, płaca rocznie 48 zł.	21	11	11	5	48	
		e) wikt dla teje miesięcznie po 13 zł.	69	35	35	17	156	
		f) 1 szwaczka po 30 ct. dziennie	40	20	20	10	90	6.054
	39	Rozmaite:						
		a) sprzęty, olej i reparacya maszyny parowej	493	247	247	123	1.110	
		b) rozmaite drobne gospodarcze	100	50	100	50	300	1.410
		Suma rubryki VIII.	40.275	9.341	17.224	10.646	—	77.486
IX.		Koszta sanitarne.						
	40	Lekarstwa	2.500	300	700	350	—	3.850
	41	Drzewo i węgle do apteki	49	24	25	12	—	110
	42	2 Siostry miłosierdzia w aptece:						
		a) płaca rocznie po 80 zł.	71	36	36	17	160	
		b) wikt z pieczywem i dodatkami po 15 zł. miesięcznie	160	80	80	40	360	
	43	1 parobek w aptece a) płaca	28	14	14	8	64	
		b) wikt po 13 zł. mies.	69	35	35	17	156	740
		Do przeniesienia	2.877	489	890	444	—	4.700

Wydatki.

Krajowy szpital

P o s z c z e g ó l n i e n i e

Liczba		W Y D A T K I.	Z funduszu oddziału:				R a z e m	
rubryki	pozycyi		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic i pod-rzutek	syfilitycznych	oblakanych		
Z ł o t e a u s t r y a c k i e								
IX.	44	Z przeniesienia	2.877	489	890	444	—	4.700
	45	Na odczynniki chemikowi patologii . . .	50	—	50	—	—	100
		Instrumenta chirurgiczne a) zwyczajne . . .	170	50	50	30	300	
		b) nadzwyczajne . . .	300	50	—	—	350	650
	46	Potrzeby sanitarne . . .	1.500	200	450	150	—	2.300
47	Koszta pogrzebowe Sióstr miłosierdzia i ubogich chorych . . .	100	50	50	50	—	250	
		Suma rubryki IX. . .	4.997	839	1.490	674	—	8.000
X.		Koszta kancelaryjne.						
	48	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	350	200	130	70	—	750
XI.		Koszta kapliczne.						
	49	Zgromadzeniu Sióstr miłosierdzia, wynagrodzenie za utrzymanie kościoła . . .	110	56	56	28	—	250
XII.		Utrzymanie budynków.						
	50	a) Konserwacye i reparacye budynków szpitalnych	1.600	400	500	700	3.200	
		b) Konserwacye wodociągów	133	67	67	33	300	
	51	Asekuracya budynków	100	50	50	50	250	
	52	Kominiarze i straż ogniowa	102	51	51	26	230	
	53	Czyszczenie kanałów	137	69	69	35	310	4.290
	54	Wynagrodzenie za czynności techniczne . . .	267	133	133	67	—	600
		Suma rubryki XII . . .	2.339	770	870	911	—	4.890
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.						
	55	4% od kapitału 2.000 złp. ubezpieczonego na dobrach „Prądnik Czerwony“ na rzecz kościoła P. Maryi w Krakowie . . .	20	—	—	—	—	20

P o s z c z e g ó l n i e n i e

L i c z b a		W Y D A T K I.	Z funduszu oddziału:				R a z e m	
rubryki	pozycyi		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic i pod-rzutek	syfilitycznych	obłąkanych		
Z ł o t e a u s t r y a c k i e								
XIV.		Zapisy.						
	56	Zapis ś. p. Biskupa Szembeka, na odprawienie Mszy św. przez kapitułę krakowską	38	—	—	—	38	
	57	Zapis ś. p. Wencla, na obdzielenie rekonwalescentów	38	—	—	—	38	
	58	Zapis ś. p. ks. Gałęckiego i Kłozowej, na odprawienie Mszy św.	36	—	—	—	36	
		Suma rubryki XIV.	112	—	—	—	112	
XV.		Podatki i daniny.						
		<i>A. Z realności i dóbr.</i>						
	59	Od realności szpitalnych	62	—	—	—	62	
	60	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	626	—	—	—	626	
	61	Z propinacyi w Krowodrzy	—	157	—	—	157	
							845	
		<i>B. Ekwiwalenta.</i>						
	62	Od nieruchomego majątku szpitalnego	12	—	—	—	12	
	63	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	108	—	—	—	108	
	64	Z propinacyi w Krowodrzy	—	78	—	—	78	
							198	
		<i>C. Podatek dochodowy.</i>						
	65	Z dóbr w Królestwie polskiem położonych: Z dóbr „Tropiszów“ 459 złp. 16 gr.	115	—	—	—	115	
		<i>D. Podatek dochodowy od prowizyj.</i>						
	66	7% od prowizyj pobieranych od kapitałów hipotekowanych	—	—	—	—	—	
		Suma rubryki XV.	923	235	—	—	1.158	
XVI.	67	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	150	—	—	—	150	
XVII.		Dyety i koszta podróży.						
	68	Na podróże komisyjne w sprawach funduszu jako właściciela dóbr	150	—	—	—	150	

Wydatki.

Krajowy szpital

P o s z c z e g ó l n i e n i e

Liczba		W Y D A T K I.	Z funduszu oddziału:				R a z e m	
rubryki	pozycyi		I.	II.	III.	IV.	Szcze- gół	Ogół
			chorych	położnic i pod- rztuków	syfility- cznych	oblaka- nych		
Z ł o t e a u s t r y a c k i e								
XVIII.		Koszta utrzymania podrzuktów.						
	69	Utrzymanie podrzuktów przyjętych na wieś przed 29. Sierpnia 1873	—	3.000	—	—	—	3.000
	70	Utrzymanie podrzuktów przyjętych na wieś po 29. Sierpnia 1873	—	300	—	—	—	300
		Suma rubryki XVIII.	—	3.300	—	—	—	3.300
XIX.		Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.						
	71	Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	200	—	—	—	200
XX.		Zapomogi dla położnic.						
	72	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział położnic	—	1.200	—	—	—	1.200
XXI.		Rozmaite.						
	73	Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane wydatki	200	100	50	50	—	400
XXII.	74	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika po 55 ct. dziennie	—	11.500	—	—	—	11.500

Dochody. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

P o s z c z e g ó l n i e n i e

Liczba		D O C H O D Y.	Z funduszu oddziału:				R a z e m	
rubryki	pozycyi		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic i pod- rzućków	syfility- cznych	obłąka- nych		
Z ł o t e a u s t r y a c k i e								
II.	7	Z przeniesienia	8.355	—	—	—	8.355	
		a) Dochód z ogrodu szpitalnego, z ro- cznych 1.200 zł.	800	—	—	—	800	9.155
		b) Dochód z ogrodu szpitalnego, z ro- cznych 1.200 zł.	—	400	—	—	400	
	8	Czynsz dzierżawny z propinacyi w Kro- wodrzy	—	1.306	—	—	1.306	1.706
		<u>Suma rubryki II.</u>	<u>9.155</u>	<u>1.706</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>10.861</u>
III.		Zwroty kosztów leczenia.						
	9	Z funduszu krajowego galicyjskiego	50.000	18.000	28.000	17.000	113.000	
	10	Z funduszy obcokrajowych i od stron samopłacących	5.800	700	2.600	2.200	11.300	124.300
		<u>Suma rubryki III.</u>	<u>55.800</u>	<u>18.700</u>	<u>30.600</u>	<u>19.200</u>	<u>—</u>	<u>124.300</u>
IV.	11	Dochody rozmaite	25	20	10	10	—	65

Wyjaśnienia

do

preliminarza krajowego szpitalu św. Łazarza

w Krakowie

na rok

1882.

Wydatki		Dochody	
1881	1882	1881	1882
10000	10000	10000	10000
20000	20000	20000	20000
30000	30000	30000	30000
40000	40000	40000	40000
50000	50000	50000	50000
60000	60000	60000	60000
70000	70000	70000	70000
80000	80000	80000	80000
90000	90000	90000	90000
100000	100000	100000	100000
110000	110000	110000	110000
120000	120000	120000	120000
130000	130000	130000	130000
140000	140000	140000	140000
150000	150000	150000	150000
160000	160000	160000	160000
170000	170000	170000	170000
180000	180000	180000	180000
190000	190000	190000	190000
200000	200000	200000	200000

Krajowy szpital

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryki	Pozyty	W y d a t k i	Preliminowano na rok 1882.			Uchwalono na rok 1881.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
I.	1—16	Płace i emolumenta etatowe	24.822	—	24.822	27.185	—	27.185
II.	17—22	Koszta utrzymania osób nieeta- towych	20.428	—	20.428	19.580	780	20.360
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	23—24	Pensye i emerytury	517	—	517	517	—	517
V.	25—26	Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski	151	—	151	73	—	73
VI.	—	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—
VII.	27—28	Remuneracye i zapomogi	800	—	800	550	—	550
VIII.	29—39	Koszta gospodarcze	69.771	7.715	77.486	63.918	5.100	69.018
IX.	40—47	„ sanitarne	7.650	350	8.000	6.688	350	7.038
X.	48	„ kancelaryjne	750	—	750	725	—	725
XI.	49	„ kapliczne	250	—	250	250	—	250
XII.	50—54	„ utrzymania budynków	4.890	—	4.890	3.480	—	3.480
XIII.	55	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	20	20	—	20
XIV.	56—58	Zapisy	112	—	112	112	—	112
XV.	59—66	Podatki i daniny	1.158	—	1.158	1.158	—	1.158
XVI.	67	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	150	—	150	150	—	150
XVII.	68	Dyety i koszta podróży	150	—	150	50	—	50
XVIII.	69—70	Koszta utrzymania podrzutków	3.300	—	3.300	4.100	—	4.100
XIX.	71	Koszta utrzymania dzieci zro- dzonych na bezpłatnym od- dziale położnic	200	—	200	200	—	200
XX.	72	Zapomogi dla położnic	1.200	—	1.200	1.000	—	1.000
XXI.	73	Rozmaite	400	—	400	400	—	400
XXII.	74	Koszta utrzymania dzieci w szpi- talu św. Ludwika	11.500	—	11.500	11.700	—	11.700
		Suma wydatków	148.219	8.065	156.284	141.856	6.230	148.086
D o c h o d y								
I.	1—3	Odsetki od kapitałów	2.705	—	2.705	2.363	—	2.363
II.	4—8	Dochody z realności i dóbr	10.861	—	10.861	11.182	—	11.182
III.	9—10	Zwroty kosztów leczenia	124.300	—	124.300	111.500	—	111.500
IV.	11	Rozmaite dochody	65	—	65	200	—	200
		Suma dochodów	137.931	—	137.931	125.245	—	125.245

św. Łazarza w Krakowie.

na rok 1882. z uchwalonemi na rok 1881.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1882.				Ogółem na rok 1882.		U w a g a
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	2.363	—	—	—	2.363	<p>W porównaniu z budżetem na rok 1881. preliminuje się na rok 1882 w wydatkach więcej o . 8.198 zł. w dochodach więcej o . 12.686 „ wynik zatem na rok 1882, jest korzystniejszy o kwotę 4.488 zł. i o tyleż żąda się niższej dotacyi od funduszu krajowego.</p>
848	—	—	780	848	780	
—	—	—	—	—	—	
78	—	—	—	78	—	
—	—	—	—	—	—	
250	—	—	—	250	—	
5.853	—	2.615	—	8.468	—	
962	—	—	—	962	—	
25	—	—	—	25	—	
—	—	—	—	—	—	
1.410	—	—	—	1.410	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
100	—	—	—	100	—	
—	800	—	—	—	800	
—	—	—	—	—	—	
200	—	—	—	200	—	
—	—	—	—	—	—	
—	200	—	—	—	200	
9.726	3.363	2.615	780	12.341	4.143	
				8.198		
342	—	—	—	342	—	
—	321	—	—	—	321	
12.800	—	—	—	12.800	—	
—	135	—	—	—	135	
13.142	456	—	—	13.142	456	
				12.686		

W y j a ś n i e n i a

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	W y d a t k i	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminarza					
I.	1-16	24.822 zł.	Place i emolumenta etatowe.	23.677	27.185
	1	Dyrektor 2131 zł.	<p>Preliminuje się płacę z dodatkami pięcioletnimi na mocy uchwalonego etatu płac przez Wysoki Sejm na dniu 10. Października 1878. z dodatkiem drugiego pięciolecia dla dyrektora i pierwszego prymaryusza.</p> <p>Na mocy powyższej uchwały, zgodnie z uchwaleniami kwotami na rok 1881.</p> <p>Na mocy powyższej uchwały z kosztem wiktów II. klasy po 14 zł. miesięcznie.</p> <p>Na mocy etatu uchwalonego przez Wysoki Sejm na dniu 10. Października 1878 — jak na rok 1881. bez zmiany.</p> <p>Na mocy powyższej uchwały z kosztem wiktów po 14 zł. miesięcznie jak przy poz. 14.</p>	1.900	1.900
	2	Prymaryusze 7.000 zł.		6.479	6.800
	3	Profesor położ- nictwa 650 zł.		650	650
	4	Sekundaryusze I. klasy 3.600 zł.		3.598	3.600
	5	Sekundaryusze II. klasy 1.500 zł.		1.517	1.500
	6	Akuszerka 480 zł.		440	467
	7	Aptekarz 1.000 zł.		1.000	1.000
	8	Prosektor 800 zł.		833	800
	9	Chemik patologii 700 zł.		500	700
	10	Kapelan 800 zł.		800	800
	11	Rządca 1.400 zł.		1.200	1.400
	12	2 oficyałów 2.200 zł.		2.200	2.200
	13	2 pisarzy stałych 1.200 zł.		1.200	1.200
	14	Dozorca domu (oddział obłąka- kanych) 568 zł.		567	567
	15	Woźny 425 zł.		425	425
	16	Odźwierny 368 zł.		367	367

W y j a ś n i e n i a

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	W y d a t k i	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
II.		20.428 zł.	Koszta utrzymania osób nieetatowych.	30.938	20.360
			Wynik ogólnego kosztu tej rubryki z roku 1879. przed- stawia się w kwocie wyższej od preliminowanej, z powodu iż zawiera w sobie kwotę 10.555 zł. stanowiącą koszt utrzy- mania funkcyonaryuszów — których obecnie w myśl uchwa- lonego budżetu na rok 1881. preliminuje się wedle ich zajęcia na odnośnych rubrykach poszczególnych działów gospodar- czych, gdy na tejsze rubryce pozostawia się tylko następu- jących :		
	17	Siostry Miłosier- dzia :			
		a) Przełożona Sióstr miłosier- dzia 80 zł.	Preliminuje się na mocy kontraktu, zawartego do L. W. 14.226/1874 przypadającą ilość płac dla Sióstr tegoż działu jak na rok 1881. (patrz L. W. 1.280/1880.)	80	80
		b) 13 Sióstr oddziałowych 1.040 zł.		1.040	1.040
		c) 1 Siostra wspólna 80 zł.	Preliminuje się o 2 Siostry mniej jak na rok 1881. a to na skutek uchwały sejmowej z dnia 16. Lipca 1880 (L. W. 9.487/1881).	240	240
	18	a) Żywność z dodatkami dla powyższych po 15 zł. miesię- cznie 2.700 zł.	Wydatek wynosił w szpitalu św. Łazarza : w roku 1877 . . . . . 18 zł. 09 ct. miesięcznie " 1878 . . . . . 16 " 63 " " " 1879 . . . . . 14 " 65 " "	2.988	3.060
		b) Żywność z dodatkami dla 3 emerytek i 4 po- stulantek 1.260zł.	Preliminuje się ze względu na wynikłość roku 1879. po 15 zł. miesięcznie, zgodnie z uchwaloną kwotą na rok 1881, z opuszczeniem wiktów dla 2 Sióstr wspólnych.	1.231	1.260
	19	Służba oddzia- łowa :			
		a) 4 posługa- czów po 90 zł. 360 zł.			360
		b) 11 posługa- czów po 64 zł. 704 zł.	Preliminuje się wedle faktycznego stanu i rzeczywistej potrzeby, zgodnie z kwotami uchwalonemi na rok 1881.	1.243	704

W y j a ś n i e n i a

dla szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminarza					
II.	19	c) 5 posługaczek po 72 zł. 360 zł.			360
		d) 15 posługaczek po 48 zł. 720 zł.		1.118	720
	20	Służba wspólna:			
		a) Odźwierny, płaca 120 zł.		140	120
		dodatek na ubiór 60 zł.		60	60
		b) parobek do pomocy 48 zł.		48	48
		c) parobek do łazienek 60 zł.	Preliminuje się wedle faktycznego stanu i rzeczywistej potrzeby, zgodnie z kwotami uchwalonemi na rok 1881.	45	60
		d) parobek do kurytarzy 64 zł.		18	64
		e) stolarz 150 zł.		120	150
		f) murarz 100 zł.		80	100
		g) 2 grabarzów 128 zł.		128	128
		h) 5 stróżów 320 zł.		456	320
		i) palacz do maszyny 120 zł.		91	120
		k) maszynista 750 zł.		750	750
	21	Żywnienie służby:			
		a) oddziałowej 5.460 zł.	Żywnienie służby kosztowało w szpitalu św. Łazarza: w roku 1877 . . . . . 15 zł. 17 ct. miesięcznie " 1878 . . . . . 13 " 95 " " " 1879 . . . . . 12 " 67 " "	5.322	5.040

W y j a ś n i e n i a

dla szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	W y d a t k i	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminarza					
II.	21	b) wspólnej 14 2.184 zł.	Preliminuje się ze względu na wynikłość roku 1879 po 13 zł. miesięcznie.	2.129	2.016
	22	Dyurniści: 2 po 2 zł. dziennie 3 " 1.50 " " 1 " 1.25 " " 3.560 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	3.056	3.560
III.			Substytucye. Nic się nie preliminuje.	—	—
IV.		517 zł.	Pensye i emerytury.	517	517
	23	Bobrzyńska Zo- fia 250 zł.	Preliminuje się zgodnie z uchwaloną kwotą na rok 1881. (L. W. 1.368 i 20.836/1872).	250	250
	24	Świerzbńska Jó- zefa 267 zł.	Jak na rok 1881. bez zmiany. (L. W. 34.051/1878).	267	267
V.		151 zł.	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski.	173	73
	25	Okońska Ana- stazyja 73 zł.	Pobiera dar z łaski po 20 ct. dziennie, na mocy rozporz. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 5. Lipca 1860 L. 21.057/1860. i byłego Rządu krajowego w Krakowie z dnia 7. Sierpnia 1860. L. 20.480/1860.)	73	73
	26	Skotnicka Kata- rzyna 78 zł.	Pobiera w szpitalu pół poreyi wiktury służby szpital- nej — z powodu 40-letniej służby jako posługaczka na od- dziale podrzutków, a to na wniosek Dyrekcji szpitalu do L. W. 56.078/1880. przedstawionego. (Uchwała Wydz. kraj. z dnia 10. Grudnia 1880 L. W. 56.078/1880.) Wydatek ten ponosi w całości oddział II.	—	—
VI.			Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych. Nic się nie preliminuje.	—	—
VII.		800 zł.	Remuneracye i zapomogi.	518	550
	27	A. Stałe. Urzędnicy c. k. kasy krakow- skiej 100 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	100	100

Wyjaśnienia

dla szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.																																																					
preliminarza																																																										
VII.		<i>B. Niestale.</i>																																																								
	28	Wsparcia przy- padkowe i za- stępstwa 700 zł.	<p>Wydatek w roku 1879. wynosił . . . . . 418 zł.</p> <p>doliczywszy do tego gratyfikację udzieloną służbie szpitalnej z Rubr. II. poz. 23 w kwocie . . . . . 200 „</p> <p>okazuje się rzeczywisty wydatek . . . . . 618 zł.</p> <p>Ponieważ z tej rubryki pokrywane bywają prócz remu- neracyj i zapomog udzielanych lekarzom, urzędnikom i służbie szpitalnej — także wydatki na chwilowe zastępstwa funk- cyonaryuszów z powodu słabości lub urlopów, — preli- minuje się w zaokrągleniu kwotę 700 zł. która conajmniej okaże się potrzebną.</p>	418	450																																																					
VIII.		77.486 zł.	Koszta gospodarcze.	79.384	69.018																																																					
	29	Żywnienie cho- rych:	Wydatek wynosił w oddziałach:																																																							
		a) zwykła stra- wa i dodatki 36.200 zł.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: center;">I. zł.</th> <th style="text-align: center;">II. zł.</th> <th style="text-align: center;">III. zł.</th> <th style="text-align: center;">IV. zł.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>w roku 1878 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">26.793</td> <td style="text-align: right;">3.196</td> <td style="text-align: right;">9.133</td> <td style="text-align: right;">5.172</td> </tr> <tr> <td>po strąceniu wydatku na chorych dorem do- tkniętych . . . . .</td> <td style="text-align: right;">4.832</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> </tr> <tr> <td>pozostaje . . . . .</td> <td style="text-align: right;">21.961</td> <td style="text-align: right;">3.196</td> <td style="text-align: right;">9.133</td> <td style="text-align: right;">5.172</td> </tr> <tr> <td>w roku 1879 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">20.233</td> <td style="text-align: right;">2.688</td> <td style="text-align: right;">8.680</td> <td style="text-align: right;">4.537</td> </tr> <tr> <td>razem . . . . .</td> <td style="text-align: right;">42.194</td> <td style="text-align: right;">5.884</td> <td style="text-align: right;">17.813</td> <td style="text-align: right;">9.709</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie . . . . .</td> <td style="text-align: right;">21.097</td> <td style="text-align: right;">2.942</td> <td style="text-align: right;">8.906</td> <td style="text-align: right;">4.854</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ponieważ ilość dni leczenia przestaje się wzmaczać — preliminuje się prawdopodobną potrzebę w stosunku do wy- nikłości roku 1879, a to:</p> <table style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>na oddział I. kwotę . . . . .</td> <td style="text-align: right;">20.200 zł.</td> </tr> <tr> <td>„ II. „ . . . . .</td> <td style="text-align: right;">2.700 „</td> </tr> <tr> <td>„ III. „ . . . . .</td> <td style="text-align: right;">8.700 „</td> </tr> <tr> <td>„ IV. „ . . . . .</td> <td style="text-align: right;">4.600 „</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">razem jak wyżej . . . . .</td> <td style="text-align: right;">36.200 zł.</td> </tr> </table> <p>Ilość dni leczenia wynosiła na czterech oddziałach:</p> <table style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>w roku 1877 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">126.400 zł.</td> </tr> <tr> <td>„ 1878 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">156.842 „</td> </tr> <tr> <td>„ 1879 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">153.396 „</td> </tr> <tr> <td>„ 1880 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">149.941 „</td> </tr> </table>		I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.	w roku 1878	26.793	3.196	9.133	5.172	po strąceniu wydatku na chorych dorem do- tkniętych	4.832	—	—	—	pozostaje	21.961	3.196	9.133	5.172	w roku 1879	20.233	2.688	8.680	4.537	razem	42.194	5.884	17.813	9.709	przeciętnie	21.097	2.942	8.906	4.854	na oddział I. kwotę	20.200 zł.	„ II. „	2.700 „	„ III. „	8.700 „	„ IV. „	4.600 „	razem jak wyżej	36.200 zł.	w roku 1877	126.400 zł.	„ 1878	156.842 „	„ 1879	153.396 „	„ 1880	149.941 „	36.138	31.550
	I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.																																																						
w roku 1878	26.793	3.196	9.133	5.172																																																						
po strąceniu wydatku na chorych dorem do- tkniętych	4.832	—	—	—																																																						
pozostaje	21.961	3.196	9.133	5.172																																																						
w roku 1879	20.233	2.688	8.680	4.537																																																						
razem	42.194	5.884	17.813	9.709																																																						
przeciętnie	21.097	2.942	8.906	4.854																																																						
na oddział I. kwotę	20.200 zł.																																																									
„ II. „	2.700 „																																																									
„ III. „	8.700 „																																																									
„ IV. „	4.600 „																																																									
razem jak wyżej	36.200 zł.																																																									
w roku 1877	126.400 zł.																																																									
„ 1878	156.842 „																																																									
„ 1879	153.396 „																																																									
„ 1880	149.941 „																																																									

W y j a ś n i e n i a

dla szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.																																			
preliminarza																																								
VIII.	29	b) 5 Sióstr miłosierdzia zatrudnionych w kuchni po 80 zł. 400 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881 bez zmiany, a to na podstawie rzeczywistej potrzeby, wykazanej przez Dyrekeyę szpitalu do L. W. 1.280/1880.	400	400																																			
		c) Wikt dla powyższych z dodatkami po 15 zł. mies. 900 zł	Preliminuje się na podstawie wyniku z roku 1879.	879	900																																			
		d) Służba kuchenna i magazynukuchennego 8 sług po 48 zł. 384 zł.		356	336																																			
		1 parobek do kuchni 60 zł.	Preliminuje się o 1 sługę więcej jak na rok 1881 przyzwolono, na podstawie faktycznej potrzeby, jak L. W. 52.818/1879.	45	60																																			
		e) Wikt dla tychże po 13 zł. mies. 1.404 zł.	Preliminuje się na podstawie wynikłości z roku 1879.	1.216	1.152																																			
		f) Drzewo i węgle do kuchni i maszyny parowej 1.140 zł.	Preliminuje się prawdopodobną potrzeb jak na rok 1881 — a to na podstawie obliczenia Dyrekeyi szpitalu (L. W. 8.371/1880.)	874	1.140																																			
		g) Naczynia i sprzęty kuchenne 170 zł.	Wydatek wynosił w 4 oddziałach: w roku 1877 kwotę . . . . . 170 zł. " 1878 " . . . . . 187 " " 1879 " . . . . . 139 " razem . . . . . 496 zł. przeciętnie . . . . . 165 " Preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 170 zł.	139	300																																			
		h) Pieczywo 5.500 zł.	Pieczywo kosztowało na oddziałach:	6.572	4.973																																			
			<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>I. zł.</th> <th>II. zł.</th> <th>III. zł.</th> <th>IV. zł.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>w roku 1878 . . . . .</td> <td>3.078</td> <td>353</td> <td>2.525</td> <td>1.159</td> </tr> <tr> <td>od tego wydatek dla chorych durowych . . . . .</td> <td>624</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> </tr> <tr> <td>pozostaje . . . . .</td> <td>2.454</td> <td>353</td> <td>2.525</td> <td>1.159</td> </tr> <tr> <td>w roku 1879 . . . . .</td> <td>3.677</td> <td>490</td> <td>1.580</td> <td>825</td> </tr> <tr> <td>razem . . . . .</td> <td>6.131</td> <td>843</td> <td>4.105</td> <td>1.984</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie . . . . .</td> <td>3.065</td> <td>421</td> <td>2.052</td> <td>992</td> </tr> </tbody> </table>		I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.	w roku 1878	3.078	353	2.525	1.159	od tego wydatek dla chorych durowych	624	—	—	—	pozostaje	2.454	353	2.525	1.159	w roku 1879	3.677	490	1.580	825	razem	6.131	843	4.105	1.984	przeciętnie	3.065	421	2.052	992		
	I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.																																				
w roku 1878	3.078	353	2.525	1.159																																				
od tego wydatek dla chorych durowych	624	—	—	—																																				
pozostaje	2.454	353	2.525	1.159																																				
w roku 1879	3.677	490	1.580	825																																				
razem	6.131	843	4.105	1.984																																				
przeciętnie	3.065	421	2.052	992																																				

W y j a ś n i e n i a

dla szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	W y d a t k i	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.																																			
preliminarza																																								
VIII.	29		<p>Preliminuje się jednak zmniejszoną potrzebę obliczoną przez Dyрекcyę szpitalu do L. W. 9.487/1881, a to:</p> <table> <tr> <td>dla oddziału I.</td> <td>kwotę</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>2.400 zł.</td> </tr> <tr> <td>"</td> <td>II.</td> <td>"</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>400 "</td> </tr> <tr> <td>"</td> <td>III.</td> <td>"</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>1.700 "</td> </tr> <tr> <td>"</td> <td>IV.</td> <td>"</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>1.000 "</td> </tr> <tr> <td colspan="6" style="text-align: right;">razem jak wyżej</td> <td>5.500 zł.</td> </tr> </table>	dla oddziału I.	kwotę	.	.	.	.	2.400 zł.	"	II.	"	.	.	.	400 "	"	III.	"	.	.	.	1.700 "	"	IV.	"	.	.	.	1.000 "	razem jak wyżej						5.500 zł.		
dla oddziału I.	kwotę	.	.	.	.	2.400 zł.																																		
"	II.	"	.	.	.	400 "																																		
"	III.	"	.	.	.	1.700 "																																		
"	IV.	"	.	.	.	1.000 "																																		
razem jak wyżej						5.500 zł.																																		
		i) Piekarz, płaca 150 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	140	150																																			
		k) Wikt po 13 zł. mies. 156 zł.	Preliminuje się na podstawie wyniku z roku 1879. po 13 zł. miesięcznie.	152	144																																			
		l) 2 parobków do piekarni po 60 zł. 120 zł.	Prelimiuje się jak na rok 1881.	105	120																																			
		m) Wikt dla tychże po 13 zł. miesięcz. 312 zł.	Na podstawie wynikłości z roku 1879.	266	288																																			
		n) Drzewo do piekarni 300 zł.	Preliminuje się zgodnie z uchwaloną na rok 1881. kwotą bez zmiany.	327	300																																			
		o) Wino dla chorych 2.300 zł.	<p>Wino kosztowało w oddziałach:</p> <table> <thead> <tr> <th></th> <th>I.</th> <th>II.</th> <th>III.</th> <th>IV.</th> </tr> <tr> <th></th> <th>zł.</th> <th>zł.</th> <th>zł.</th> <th>zł.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>w roku 1879 . . . .</td> <td>2.090</td> <td>285</td> <td>898</td> <td>470</td> </tr> </tbody> </table>		I.	II.	III.	IV.		zł.	zł.	zł.	zł.	w roku 1879	2.090	285	898	470	3.743	2.200																				
	I.	II.	III.	IV.																																				
	zł.	zł.	zł.	zł.																																				
w roku 1879	2.090	285	898	470																																				
			<p>Preliminuje się z powodu zaprowadzonych oszczędności do L. W. 40077/1878, 34654/1879 i 9487/1881, prawdopodobny, zmniejszony koszt:</p> <table> <tr> <td>dla oddziału I.</td> <td>kwotę</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>1.600 zł.</td> </tr> <tr> <td>"</td> <td>II.</td> <td>"</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>100 "</td> </tr> <tr> <td>"</td> <td>III.</td> <td>"</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>150 "</td> </tr> <tr> <td>"</td> <td>IV.</td> <td>"</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>.</td> <td>450 "</td> </tr> <tr> <td colspan="6" style="text-align: right;">razem jak wyżej</td> <td>2.300 zł.</td> </tr> </table>	dla oddziału I.	kwotę	.	.	.	.	1.600 zł.	"	II.	"	.	.	.	100 "	"	III.	"	.	.	.	150 "	"	IV.	"	.	.	.	450 "	razem jak wyżej						2.300 zł.		
dla oddziału I.	kwotę	.	.	.	.	1.600 zł.																																		
"	II.	"	.	.	.	100 "																																		
"	III.	"	.	.	.	150 "																																		
"	IV.	"	.	.	.	450 "																																		
razem jak wyżej						2.300 zł.																																		
	30	Wikt dla lekarza dyżurnego 309 zł.	Preliminuje się prawdopodobny wydatek, jak na r. 1881.	304	309																																			

W y j a ś n i e n i a

dla szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	W y d a t k i	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminarza					
VIII.	31	Opał sał, łazienek i innych ubikacyj 5.600zł.	<p>Preliminuje się prawdopodobną potrzeb zgodnie z uchwalonemi kwotami na rok 1881 — bez zmiany a to:</p> <p>dla oddziału I. kwotę . . . . . 2.616 zł.</p> <p>„ II. „ . . . . . 1.133 „</p> <p>„ III. „ . . . . . 1.134 „</p> <p>„ IV. „ . . . . . 717 „</p> <p>razem jak wyżej . . . . . 5.600 zł.</p>	5.098	5.600
	32	Oświetlenie:			
		a) Olej, koks, nafta, świece i inne 2.600 zł.	<p>Oświetlenie kosztowało w r. 1879 . . . . . 3.014 zł.</p> <p>a po strąceniu kosztu drzewa . . . . . 370 „</p> <p>razem kwotę . . . . . 2.644 zł.</p> <p>Preliminuje się w stosunku do powyższej wynikłości, wedle stałego dzielnika:</p> <p>dla oddziału I. kwotę . . . . . 1.155 zł.</p> <p>„ II. „ . . . . . 578 „</p> <p>„ III. „ . . . . . 578 „</p> <p>„ IV. „ . . . . . 289 „</p> <p>razem jak wyżej . . . . . 2.600 zł.</p>	2.644	2.500
		b) Drzewo i węgle do gazowni 500 zł.	<p>Preliminuje się zgodnie z uchwaloną kwotą na rok 1881.</p> <p>dla oddziału I. . . . . 220 zł.</p> <p>„ II. . . . . 55 „</p> <p>„ III. . . . . 120 „</p> <p>„ IV. . . . . 105 „</p> <p>razem kwotę . . . . . 500 zł.</p>	370	500
		c) Gazownik płaca 120 zł.		120	120
		d) Lampiarz płaca 64 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	64	64
		e) Wikt dla tychże po 13 zł. miesięcznie 312zł	Na podstawie wynikłości roku 1879.	304	288
	33	Sprzęty gospodarcze i naprawa:			
		a) zwyczajne 350 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881. bez zmiany.	350	350

W y j a ś n i e n i a

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	W y d a t k i	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminarza					
VIII.	33	b) nadzwycz 2.300 zł.	Wydatek w roku 1879. wynosił, w oddziałach : I. 1535 zł. II. 235 zł. III. 573 zł. IV. 652 zł. Preliminuje się w stosunku do powyższych wynikłości, zmniejszoną potrzebę, ze względu na poczynione wydatki na sprzęty w latach poprzednich : dla oddziału I. kwotę . . . . . 1.000 zł. " II. " . . . . . 200 " " III. " . . . . . 500 " " IV. " . . . . . 600 " razem jak wyżej . . . . . 2.300 zł.	2.995	1.050
	34	Utrzymanie 1 pary koni: a) Siano, o- wies, słoma, it. p. 300 zł. b) Utrzymanie powozów, uprę- ży i t. p. 150 zł. c) Fornal, płą- ca 64 zł. d) Wikt po 13 zł. mies. 156 zł.	Utrzymanie koni i wozów wraz z innymi potrzebami kosztowało w roku 1879 — 416 zł., prelininuje się praw- dopodobny wydatek jak na rok 1881 bez zmiany — a to: dla pozycji a) kwotę . . . . . 300 zł. " b) . . . . . 150 "	416	300
	35	Utrzymanie ogrodu: a) Roboty o- grodowe, sprzę- ty i t. p. 1) zwyczajne 600 zł. 2) nadzwycz. 1.215 zł.	Wydatek w roku 1879. wynosił kwotę 803 zł. Ze względu iż część ogrodu warzywnego przeistoczona została na ogród spacerowy dla obłąkanych — prelininuje się tylko kwotę 600 zł. a to: dla oddziału I. . . . . 400 zł. " II. . . . . 200 " (patrz dochody rubr. II. poz 7). Preliminuje się konieczną potrzebę, na zasypianie rowu i wyczyszczenie stawu w ogrodzie (L. W. 2949/1881).	803	1.200

W y j a ś n i e n i a

dla szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	W y d a t k i	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminarza					
VIII.	35	b) Ogrodnik . płaca wraz z re- lutum na wikt 360 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	360	360
		Utrzymanie pralni:			
	36	a) Mydło, pro- szek, farbka, krochmal i t. p. 1.000 zł.	Pranie w 4 oddziałach kosztowało: w roku 1877 . . . . . 840 zł. " 1878 . . . . . 1.173 zł. a po strąceniu kosztu prania dla cho- rych durowych . . . . . 102 " 1.071 " w roku 1879 . . . . . 1.002 " razem . . . . . 2.913 zł. przeciętnie . . . . . 971 " Preliminuje się ze względu na wynikłość z roku 1879, dla oddziału I. 500 zł. — II. 120 zł. — III. 250 zł. IV. 130 zł.	1.002	800
		b) Drzewo i węgle 1.000 zł.	Drzewo i węgle do pralni i suszarni kosztowało w r. 1879 dla całego szpitalu . . . . . 1.038 zł. Preliminuje się w stosunku do powyższej wynikłości w zaokrągleniu kwotę . . . . . 1.000 "	1.038	850
		c) 2 Siostry mił. zatrudnione w pralni po 80 zł. — 160 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	160	160
		d) Wikt dla tychże z dodat- kami po 15 zł. miesięcz. 360 zł.	Na podstawie wynikłości z roku 1879.	352	360
		e) 10 praczek po 48 zł. 480 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	633	480
		f) Wikt dla po- wyższych po 13 zł. mies. 1.560 zł.	Preliminuje się w stosunku do wynikłości z roku 1879.	1.672	1.440
		g) 1 parobek płaca 60 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	45	60

W y j a ś n i e n i a

dla szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.																									
preliminarza																														
VIII.	36	h) Wikt tegoż 156 zł.	Na podstawie wynikłości z roku 1879. w zaokrągleniu po 13 zł. miesięcznie.	152	144																									
	37	Słoma do sien- ników 750 zł.	Preliminuje się ze względu na wynik roku 1879. pra- wdopodobny wydatek jak na rok 1881: dla oddziału I. . . . . 350 zł. " II. . . . . 100 " " III. . . . . 200 " " IV. . . . . 100 " razem jak wyżej . . . . . 750 zł.	731	750																									
	38	Bielizna i odzież. a) Reparacya i sprawienie no- wej: 1) zwyczajne 1.300 zł. 2) nadzwycz. 4.200 zł.	Preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak na r. 1881. bez zmiany. Wydatek wynosił w oddziałach: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th></th> <th>I. zł.</th> <th>II. zł.</th> <th>III. zł.</th> <th>IV. zł.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>w roku 1878 . . . .</td> <td>2.613</td> <td>—</td> <td>236</td> <td>1.587</td> </tr> <tr> <td>" 1879 . . . .</td> <td>2.006</td> <td>401</td> <td>797</td> <td>416</td> </tr> <tr> <td>razem . . . .</td> <td>4.619</td> <td>401</td> <td>1.033</td> <td>2.003</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie . . . .</td> <td>2.309</td> <td>200</td> <td>516</td> <td>1.001</td> </tr> </tbody> </table> Preliminuje się na podstawie przeciętnej wynikłości prawdopodobną potrzebę na sprawienie nowej bielizny i po- ścieli z uwzględnieniem dla oddziału II. wyniku r. 1879, i zarachowuje się na oddział I. kwotę 2.300 zł. " II. " . . . . 400 " " III. " . . . . 500 " " IV. " . . . . 1.000 " razem . . . . . 4.200 zł.		I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.	w roku 1878	2.613	—	236	1.587	" 1879	2.006	401	797	416	razem	4.619	401	1.033	2.003	przeciętnie	2.309	200	516	1.001	1.300	1.300
	I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.																										
w roku 1878	2.613	—	236	1.587																										
" 1879	2.006	401	797	416																										
razem	4.619	401	1.033	2.003																										
przeciętnie	2.309	200	516	1.001																										
		b) 1 Siostra miłos. w pralni i magazynie bie- lizny 80 zł.	Preliminuje się o 1 Siostrę mniej jak na rok 1881, na skutek uchwały sejmowej z d. 16. Lipca 1880. (L.W. 9487/1881).	160	160																									
		c) Wikt dla teżę z dodatka- mi 180 zł.	Preliminuje się na podstawie wyniku r. 1879. po 15 zł. miesięcznie, tylko dla 1 Siostry jak wyżej.	352	360																									

W y j a ś n i e n i a

dla szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	W y d a t k i	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.																														
preliminarza																																			
VIII.	38	d) 1 szwaczka 48 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	48	48																														
		e) Wikt tejże 156 zł.	Na podstawie wynikłości z r. 1879.	152	144																														
		f) 1 szwaczka po 30 ct. dzien- nie 90 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	23	90																														
	39	Rozmaite:																																	
		a) Sprzęty, o- lej i reparacya maszyny paro- wej 1.110 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881 — pomimo wyniku znacznie mniejszego w r. 1879. a to z powodu, że maszyna parowa w tymże roku tylko krótki czas fungowała w łazien- kach i pralni. (L. W. 8371/1880).	397	1.110																														
		b) Rozmaite drobne 300 zł.	Preliminuje się, ze względu na wynikłość roku 1879 — prawdopodobną potrzebę jak na rok 1881.	265	300																														
IX.		8.000 zł.	Koszta sanitarne.	6.757	7.038																														
	40	Lekarstwa 3.850 zł.	Wydatki wynosiły w oddziałach:	3.171	3.200																														
			<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>I. zł.</th> <th>II. zł.</th> <th>III. zł.</th> <th>IV. zł.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>w roku 1877 . . .</td> <td>2.296</td> <td>384</td> <td>872</td> <td>488</td> </tr> <tr> <td>" 1878 . . .</td> <td>3.373</td> <td>406</td> <td>1.362</td> <td>625</td> </tr> <tr> <td>" 1879 . . .</td> <td>2.348</td> <td>224</td> <td>416</td> <td>183</td> </tr> <tr> <td>razem . . .</td> <td>8.017</td> <td>1.014</td> <td>2.650</td> <td>1.296</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie . .</td> <td>2.672</td> <td>338</td> <td>883</td> <td>432</td> </tr> </tbody> </table>		I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.	w roku 1877 . . .	2.296	384	872	488	" 1878 . . .	3.373	406	1.362	625	" 1879 . . .	2.348	224	416	183	razem . . .	8.017	1.014	2.650	1.296	przeciętnie . .	2.672	338	883	432		
	I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.																															
w roku 1877 . . .	2.296	384	872	488																															
" 1878 . . .	3.373	406	1.362	625																															
" 1879 . . .	2.348	224	416	183																															
razem . . .	8.017	1.014	2.650	1.296																															
przeciętnie . .	2.672	338	883	432																															
			Preliminuje się nieco niższe przeciętne, z powodu za- rządzonych oszczędności w wydawaniu lekarstw, a to:																																
			na oddział I. . . . . 2.500 zł.																																
			" II. . . . . 300 "																																
			" III. . . . . 700 "																																
			" IV. . . . . 350 "																																
			razem . . . . . 3.850 zł.																																
	41	Drzewo do apte- ki 110 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	71	110																														

W y j a ś n i e n i a

dla szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.	
preliminarza						
IX.	42	2 Siostry miłos. w aptece:				
		a) Płaca po po 80 zł. 160 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	160	160	
		b) Wikt dla tychże z doda- tkami po 15 zł. miesięcz. 360 zł.	Na podstawie wynikłości z r. 1879.	352	360	
	43	1 parobek w aptece:				
		a) Płaca 64 zł.	Preliminuje się jak w r. 1881.	64	64	
		b) Wikt tegoż 156 zł.	Na podstawie wynikłości z r. 1879.	152	144	
	44	Na odczynniki chemikowi pato- logii 100 zł.	Preliminuje się na mocy ugody zawartej do L. W. 9.468/1873. — jak na rok 1881.	100	100	
	45	Instrumenta chi- rurgiczne:				
		a) zwyczajne 300 zł.	Preliminuje się, ze względu na konieczną potrzebę uzu- pełnienia i sprawienia nowych instrumentów chirurgicznych dla oddziałów I. i II. — prawdopodobną potrzebę jak na rok 1881, a to: pod pozycyą a) . . . . . 300 zł. " b) . . . . . 350 "	354	300	
		b) nadzwycz. 350 zł.		—	350	
46	Potrzeby sani- tarne 2.300 zł.	Wydatki wynosiły w oddziałach:				
			I.	II.	III.	IV.
			zł.	zł.	zł.	zł.
		w roku 1877	1.599	123	157	80
		" 1878	1.341	81	445	100
		" 1879	1.622	372	812	223
		razem	4.562	576	1.414	403
		przeciętnie	1.520	192	471	134
		Preliminuje się w stosunku do przeciętnych wynikłości, ze względu na spodziewaną oszczędność, zmniejszone kwoty od wyniku r. 1879, a to: na oddział I. . . . . 1.500 zł. " II. . . . . 200 " " III. . . . . 450 " " IV. . . . . 150 " razem . . . . . 2.300 zł.				
				3.029	2.000	

Wyjaśnienia

dla szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.																														
preliminarza																																			
IX.	47	Koszta pogrzebowe 250 zł.	Preliminuje się, prawdopodobną potrzebę jak w r. 1881.	102	250																														
X.		750 zł.	Koszta kancelaryjne.	725	725																														
	48	Druki, litografie, koszta insercyj- ne i t. p. 750 zł.	Wydatki wynosiły w oddziałach:																																
			<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>I. zł.</th> <th>II. zł.</th> <th>III. zł.</th> <th>IV. zł.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>w roku 1877 . . . .</td> <td>382</td> <td>191</td> <td>93</td> <td>42</td> </tr> <tr> <td>" 1878 . . . .</td> <td>435</td> <td>219</td> <td>138</td> <td>74</td> </tr> <tr> <td>" 1879 . . . .</td> <td>334</td> <td>151</td> <td>159</td> <td>81</td> </tr> <tr> <td>razem . . . .</td> <td>1.151</td> <td>561</td> <td>390</td> <td>197</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie . . . .</td> <td>383</td> <td>187</td> <td>130</td> <td>69</td> </tr> </tbody> </table>		I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.	w roku 1877	382	191	93	42	" 1878	435	219	138	74	" 1879	334	151	159	81	razem	1.151	561	390	197	przeciętnie	383	187	130	69		
	I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.																															
w roku 1877	382	191	93	42																															
" 1878	435	219	138	74																															
" 1879	334	151	159	81																															
razem	1.151	561	390	197																															
przeciętnie	383	187	130	69																															
			Preliminuje się w stosunku do przeciętnych wyników prawdopodobną potrzebę:																																
			dla oddziału I.	350 zł.																															
			" II.	200 "																															
			" III.	130 "																															
			" IV.	70 "																															
			razem	750 zł.																															
XI.		250 zł.	Koszta kapliczne.	287	250																														
	49	Siostram miłos. za utrzymanie kościół 250 zł.	Preliminuje się na mocy zawartego kontraktu z Sio- strami miłosierdzia do L. W. 393/1876 i 47.368/1879 — jak na rok 1881.																																
XII.		4.890 zł.	Utrzymanie budynków.	6.125	3.480																														
	50	a) Konserwa- cja i reparacja budynków 3.200 zł.	Wydatek ten wynosił w 4 oddziałach po koniec Gru- dnia 1880 kwotę . . . . . 4.079 zł. zaś po strąceniu wydatków na budowę kanału i adaptację gmachu . . . . . 865 " kwotę . . . . . 3.214 zł.	4.742	1.650																														
			Preliminuje się ze względu na powyższą wynikłość tu- dzież że do utrzymania przybył jeszcze budynek gospodar- czy, prawdopodobny wydatek dla oddziału I. kwotę . . . . . 1.600 zł.																																
			" II. " . . . . . 400 "																																
			" III. " . . . . . 500 "																																
			" IV. " . . . . . 700 "																																
			razem	3.200 zł.																															

W y j a ś n i e n i a

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	W y d a t k i	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
	preliminarza				
XII.	50	b) Konserwa- cya wodociągów 300 zł.	Preliminuje się rzeczywistą potrzebę obliczoną przez Dyrekcyę szpitalu do L. W. 9487/1881.	—	—
	51	Asekuracya 250 zł.	Preliminuje się na podstawie wynikłości z roku 1879, jak na rok 1881, na oddział I. II. III. IV. " 100 zł. 50 zł. 50 zł. 50 zł.	266	250
	52	Kominiarze i straż ogniowa 230 zł.	Wydatek wynosił w 4 oddziałach: w roku 1879 . . . . . 236 zł. " 1880 . . . . . 231 " razem . . . . . 467 zł. przeciętnie . . . . . 233 " Preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 230 zł., a to: w oddziale I. 102 zł. — II. 51 zł. — III. 51 zł. — IV. 26 zł.	236	180
	53	Czyszczenie ka- nałów 310 zł.	Wydatek w 4 oddziałach, wynosił po koniec Grudnia 1880 kwotę 307 zł. 34 ct. Z powodu wybudowania nowych kanałów odprowadza- jących nieczystości do głównego miejskiego kanału — pre- liminuje się zmniejszoną potrzeb jak na r. 1881 w kwocie 310 zł., a to: dla oddziału I. 137 zł. — II. 69 zł. — III. 69 zł. — IV. 35 zł.	401	800
	54	Wynagrodzenie za czynności techniczne 600 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881. (uchwała Wydziału krajowego z dnia 13. Stycznia 1880 L. 1.081).	480	600
XIII.		20 zł.	Odsetki od kapitałów dłużnych.	20	20
	55	4% od kapitału 2.000 złp. 20 zł.	Na mocy rozporz. byłego Rządu krajowego w Krako- wie z dnia 1. Lipca 1859 l. 19.226.		
XIV.		112 zł.	Zapisy.	112	112
	56	śp. Szembeka 38 zł.	Na mocy rozporz. byłego Senatu Rzeczypospolitej kra- kowskiej z dnia 30. Grudnia 1840 l. 1.327.	38	38
	57	śp. Wencla 38 zł.	Na mocy aktu fundacyjnego wznowioną została funda- cya do L. W. 21.083/1876. (Patrz dochody rubr. I. poz. 3. i).	38	38

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preliminarza					
XIV.	58	śp. Gałęckiego i Kłozowej 36 zł.	Na mocy aktów fundacyjnych utworzono fundację Kłozowej do L. W. 631/1877. (Patrz dochody rubr. I. poz. 3. c).	36	36
XV.		1.158 zł.	Podatki i daniny.	1.062	1.158
		<i>A) Z realności i dóbr.</i>			
	59	Od realności szpitalnych 62 zł.		62	62
	60	Z dóbr „Prądnik Czerwony“ 626 zł.		627	626
	61	Z propinacyi w „Krowodrzy“ 157 zł.		157	157
			Preliminuje się na podstawie wyników roku 1880.		
		<i>B) Ekwiwalenta.</i>			
	62	Od nieruchomego majątku szpitalnego 12 zł.		12	12
	63	Z dóbr „Prądnik Czerwony“ 108 zł.		107	108
	64	Z propinacyi w „Krowodrzy“ 78 zł.		78	78
		<i>C) Podatek dochodowy.</i>			
	65	Z dóbr „Tropiszów“ 115 zł.	Na mocy kontraktu zawartego z dzierżawcą dóbr, do L. W. 12.071/1873.	—	115
	66	Od kapitałów hipotekowanych.	Nie się nie prelininuje, albowiem pozostały tylko kapitały hipotekowane w Królestwie Polskiem i niespłacone reszty ceny kupna dóbr — od których się podatek dochodowy nie należy.	—	—

W y j a ś n i e n i a

dla szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	W y d a t k i	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
	preliminarza				
XVI.		150 zł.	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi.	38	150
	67	Wydatki z prawa patronatu i t. p. 150 zł.	Preliminuje się z powodu zmienności tej rubryki prawdopodobną potrzebę jak na rok 1881.		
XVII.		150 zł.	Dyety i koszta podróży.	6	50
	68	Na podróże komisyjne w sprawach funduszu 150 zł.	Z powodu zmienności tej rubryki prelininuje się podwyższoną i prawdopodobną kwotę dla potrzeb tego rodzaju.		
XVIII		3.300 zł.	Utrzymanie podrzutków.	4.244	4.100
	69	Utrzymanie podrzutków przyjętych na wieś przed 29. Sierpnia 1873. 3.000 zł.	Wydatek wynosił: w roku 1878 kwotę . . . . . 5.950 zł. " 1879 " . . . . . 3.999 " " 1880 " . . . . . 3.023 " Z powodu iż część podrzutków ukończywszy wiek normalny zakład opuszcza, prelininuje się prawdopodobną zmniejszoną potrzebę w kwocie 3.000 zł.	3.999	3.800
	70	Utrzymanie podrzutków przyjętych na wieś po 29. Sierpnia 1873 300 zł.	Wydatek w rok 1878 wynosił . . . . . 159 zł. " " 1879 " . . . . . 225 " " " 1880 " . . . . . 252 " Preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak na r. 1881. w kwocie 300 zł. Wydatki powyższe ponosi w całości oddział II.	225	300
XIX.		200 zł.	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.	180	200
	71	Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie 200 zł.	Wydatek wynosił w roku 1878 . . . . . 174 zł. " " " 1879 . . . . . 180 " " " " 1880 . . . . . 198 " Preliminuje się ze względu na wynikłość z roku 1880 kwotę 200 zł.		

Wyjaśnienia

dla szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Rubryka preliminarza	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.										
XX.	72	1.200 zł.	<p style="text-align: center;">Zapomogi dla położnic.</p> <p>Wydatek w roku 1878 wynosił . . . . . 860 zł. " " 1879 " . . . . . 1.200 " " " 1880 " . . . . . 1.254 " Preliminuje się w stosunku do wynikłości ostatniego roku kwotę 1.200 zł. Wydatek powyższy ponosi oddział II. w całości, na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. Listopada 1872. r.</p>	1.200	1.000										
XXI.	73	400 zł.	<p style="text-align: center;">Rozmaite.</p> <p>Wydatek rzeczywisty wynosił w roku 1879. po strące- niu wydatków spowodowanych dorem powrotnym, kwotę 400 zł. 60 ct. Preliminuje się w stosunku do wynikłości powyższej kwotę 400 zł. jak na rok 1881. a to:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>na oddział I.</td> <td style="text-align: right;">200 zł.</td> </tr> <tr> <td>" II.</td> <td style="text-align: right;">100 "</td> </tr> <tr> <td>" III.</td> <td style="text-align: right;">50 "</td> </tr> <tr> <td>" IV.</td> <td style="text-align: right;">50 "</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">razem jak obok . . . . .</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">400 zł.</td> </tr> </table>	na oddział I.	200 zł.	" II.	100 "	" III.	50 "	" IV.	50 "	razem jak obok	400 zł.	1.397	400
na oddział I.	200 zł.														
" II.	100 "														
" III.	50 "														
" IV.	50 "														
razem jak obok	400 zł.														
XXII.	74	11.500 zł.	<p style="text-align: center;">Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika.</p> <p>Ilość dni leczenia wynosiła:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>w roku 1878 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">21.437 dni</td> </tr> <tr> <td>" 1879 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">20.684 "</td> </tr> <tr> <td>" 1880 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">20.442 "</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">razem . . . . .</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">62.563 "</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">przeciętnie . . . . .</td> <td style="text-align: right;">20.854 "</td> </tr> </table> <p>Licząc jeden dzień leczenia po taksie umówionej 55 ct. dziennie, wypadnie wydatek 11.469 zł. 70 ct. — preliminuje się w zaokrągleniu i w stosunku do przeciętnej wynikłości kwotę 11.500 zł. Wydatek ten ponosi w całości oddział II.</p>	w roku 1878	21.437 dni	" 1879	20.684 "	" 1880	20.442 "	razem	62.563 "	przeciętnie	20.854 "	10.629	11.700
w roku 1878	21.437 dni														
" 1879	20.684 "														
" 1880	20.442 "														
razem	62.563 "														
przeciętnie	20.854 "														

W y j a ś n i e n i a

do szczegółowych pozycyji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Docho dy	Wyni- kłość z roku 1879.	Kwota uchwa- lona na rok 1881.
preliminarza					
I.	1—3	2.705 zł.	Odsetki od kapitałów.	2.895	2.363
	1	Od papierów publicznych.	Ponieważ wszystkie papiery wartościowe do majątków zarodowych należące, w skutek uchwał sejmowych z dnia 17. Października 1871. i 30. Września 1878. sprzedane i na budowę szpitalu w Krakowie użyte zostały — przeto żadnego dochodu się nie prelinuje.	47	—
	2	Od kapitałów hipotekowanych 1.201 zł.	Preliminuje się rzeczywisty dochód, jaki kapitały ubezpieczone na dobrach lub realnościach w tym roku przynieść powinny.	1.229	859
	3 a)-p)	Dochody z fundacyj 1.504 zł.	Preliminuje się rzeczywiste dochody od kapitałów fundacyjnych — jak na rok 1881. bez zmiany.	1.619	1.504
II.		10.861 zł.	Dochody z realności i dóbr.	11.946	11.182
	4	Czynsz dzierżawny z „Tropiszowa“ 4.500 zł.	Na podstawie kontraktu dzierżawnego zawartego do L. W. 12.071/1873. (dzierżawa trwa do 23. Czerwca 1885).	4.226	4.500
	5	Czynsz dzierżawny z „Prądnika Czerwonego“ 3.805 zł.	Na mocy kontraktu dzierżawnego zawartego do L. W. 19.573/1874. (dzierżawa trwa do 23. Czerwca 1887).	4.941	3.805
	6	Czynsz emfiteutyyczny z folwarku „Przeginia Duchowna“ 50 zł.	Na mocy rozporządzenia byłej krakowskiej Rady administracyjnej z dnia 27. Sierpnia 1850. L. 4873.	100	50
	7 a)-b)	Dochód z ogrodu szpitalnego 1.200 zł.	Dochód w roku 1877 wynosił . . . . . 2.248 zł. „ „ 1878 „ . . . . . 1.854 „ „ „ 1879 „ . . . . . 1.652 „ razem . . . . . 5.754 zł. przeciętnie . . . . . 1.918 „ Ze względu iż część ogrodu warzywnego przeistoczono na ogród spacerowy dla chorych obłąkanych, prelinuje się w stosunku do przeciętnej wynikłości tylko kwotę 1.200 zł. a to: dla oddziału I. 800 zł. zaś dla II. 400 zł.	1.652	1.800
	8	Czynsz dzierżawny z propinacyi w „Krowodrzy“ 1.306 zł.	Preliminuje się zwiększoną roczną należitość na podstawie kontraktu dzierżawnego zawartego do L. W. 2950/1881 — na czas od 1. Stycznia 1881. do końca Grudnia 1883.	1.027	1.027

Wyjaśnienia

dla szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Dochody				Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
preliminarza								
III.		124.300 zł.	Zwroty kosztów leczenia.				169.914	111.500
	9	Z funduszu krajowego galicyjskiego 113.000zł.	Dochody wynosiły w oddziałach:				156.774	100.000
			I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.		
		w roku 1877 . . .	48.356	13.878	16.962	16.094		
		„ 1878 . . .	49.766	21.090	26.543	17.146		
		„ 1879 . . .	77.786	20.839	40.718	17.431		
		razem . . .	175.908	55.807	84.223	50.671		
		przeciętnie . . .	58.636	18.602	28.074	16.890		
		Nie zwykle wysoki wynik przeciętnej oddziału I. spowodowany był w części panującą w roku 1878. epidemią duru powrotnego. Na skutek tego a nadto dla okoliczności iż przyjmowanie chorych do szpitali ściśle ograniczone zostało — przyjmuje się za podstawę dla tegoż oddziału wynik tylko roku 1877. w zaokrągleniu podwyższonem; zaś dla innych oddziałów przyjmuje się za podstawę przeciętne wynikiłości i prelininuje się						
		w oddziale I.				50.000 zł.		
		„ II.				18.000 „		
		„ III.				28.000 „		
		„ IV.				17.000 „		
		razem jak wyżej . . .				113.000 zł.		
	10	Z funduszków obokrajowych i od stron samopłacących 11.300 zł.	Dochody wynosiły w oddziałach:				13.140	11.500
			I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.		
		w roku 1877 . . .	4.585	737	1.825	2.403		
		„ 1878 . . .	6.114	752	2.939	2.237		
		„ 1879 . . .	6.999	778	3.152	2.211		
		razem . . .	17.698	2.267	7.916	6.851		
		przeciętnie . . .	5.899	756	2.638	2.283		
		Preliminuje się w stosunku do przeciętnych wynikiłości z powodu jak wyżej — prawdopodobny dochód:						
		w oddziale I.				5.800 zł.		
		„ II.				700 „		
		„ III.				2.600 „		
		„ IV.				2.200 „		
		razem kwotę . . .				11.300 zł.		
IV.	11	Rozmaite 65 zł.	Rozmaite.				383	200
		Preliminuje się, dla zmienności tej rubryki, prawdopodobny dochód w zmniejszonej kwocie, zwłaszcza iż w wyniku z roku 1879. mieści się zwrot zaliczki na płace w kwocie 180 zł.						

L. W. 10.067/1881.

Alegat G. do sprawozdania
Wydziału krajowego o bu-
dżecie krajowym na rok 1882.

Lit. G.

Fundusz policyi krajowej.

PRELIMINARZ

na rok

1882.

L. W. 9.472/1881.

Fundusz policyi krajowej.

S u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
rubryki	pozycji		Złote austriackie		
I.	1—4	Koszta gospodarcze	380	—	380
II.	5	Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek	10	—	10
III.	6	Zwroty grzywien policyjnych	10	—	10
IV.	7	Zwroty należności posłańców karnych	2	—	2
V.	8	Remuneracye	5	—	5
VI.	9	Rozmaite	10	—	10
Suma wydatków			417	—	417
D o c h o d y					
I.	1—7	Odsetki	6.284	—	6.284
II.	8	Policyjne grzywny	10	—	10
III.	9	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów	10	—	10
IV.	10	Rozmaite	2	—	2
Suma dochodów			6.306	—	6.306
W porównaniu z wydatkami okazuje się nadwyżka dochodów która wpłynie do funduszu krajowego.			—	—	417
			—	—	5.889
P o s z c z e g ó l n i e n i e .					
W y d a t k i					
Koszta gospodarcze.					
I.	1	Utrzymanie korekcyonistów	50	—	—
	2	Koszta leczenia	10	—	—
	3	Ubiór	20	—	—
	4	Utrzymanie korekcyonistek	300	—	—
Suma rubryki I.			380	—	380
II.	5	Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek	10	—	10
III.	6	Zwroty grzywien policyjnych	10	—	10
IV.	7	Zwroty należności posłańców karnych	2	—	2
V.	8	Remuneracye	5	—	5
VI.	9	Rozmaite	10	—	10

Dochody. Fundusz policyi krajowej.

P o s z c z e g ó l n i e n i e .

Liczba		D o c h o d y	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
I.		O d s e t k i			
	1	5% od kapitału zabezpieczonego na domu Nr. 86 i 87 w Krakowie, w kwocie . . . 109 złp. 1 gr.	1	—	—
	2	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości . . . . . 7.600 zł.	456	—	—
	3	6% przypadających w roku 1882. od resztującej ceny kupna 32.000 zł. za realność t. z. św. Maryi Magdaleny L. 20 ³ / ₄ we Lwowie	1.920	—	—
	4	4 ¹ / ₂ od asygnat kasowych galic. Banku kred., na 8000 zł.	360	—	—
	5	5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego. imiennej wartości . . . 24.100 zł.	1.005	—	—
	6	4 ⁰ / ₁₀ od książeczki galic. Kasy oszczędn., na 61 zł. 45 ct.	2	—	—
	7	4 ¹ / ₂ od chwilowo lokowanej gotowizny 56.444 zł. 09 ct.	2.540	—	—
		Suma rubryki I.	6.284	—	6.284
II.	8	Policyjne grzywny	10	—	10
III.	9	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyj- nistów	10	—	10
IV.	10	Rozmaite	2	—	2

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i	P r e l i m i n o w a n o na rok 1882			U c h w a l o n o na rok 1881		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	1-4	Koszta gospodarcze	380	—	380	380	—	380
II.	5	Koszta transportu korekcyonistów i ko- rekeyonistek	10	—	10	10	—	10
III.	6	Zwroty grzywien policyjnych	10	—	10	10	—	10
VI.	7	Zwroty należności posłańców karnych	2	—	2	2	—	2
V.	8	Remuneracye	5	—	5	5	—	5
VI.	9	Rozmaite	10	—	10	10	—	10
Suma wydatków			417	—	417	417	—	417
D o c h o d y.								
I.	1-7	Odsetki	6.284	—	6.284	6.718	—	6.718
II.	8	Policyjne grzywny	10	—	10	10	—	10
III.	9	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów	10	—	10	10	—	10
IV.	10	Rozmaite	2	—	2	2	—	2
Suma dochodów			6.306	—	6.306	6.740	—	6.740

Śniena

na rok 1882. z uchwalonemi na rok 1881.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1882				Ogółem na rok 1882		U w a g a
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	434	—	—	—	434	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	434	—	—	—	434	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Pozy- cya	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879	Kwota uchwalona na rok 1881
preli- minarza					
I.	1-4	Koszta gospodarcze 380 zł.	<i>Do poz. 1-4.</i> W latach 1876 do 1880. nie było żadnych wydatków; ze względu jednak, iż właściwe przepisy korekcyjne zawsze jeszcze obowiązują i przewidzieć nie można, jaka kwota może być potrzebna, prelinuje się jak na rok 1881.	—	380
II.	5	Koszta transportu 10 zł.		—	10
III.	6	Zwroty grzywien 10 zł.		—	10
IV.	7	Zwroty należności posłańców 2 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	—	2
V.	8	Remuneracye 5 zł.		—	5
VI.	9	Rozmaite 10 zł.		—	10

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka zycya	Po- preli- minarza	T y t u ł	D o c h o d y	Wynikłość z roku 1879	Kwota uchwalona na rok 1881
I.	1 - 7	Odsetki 6.284 zł.	<p><i>Do poz. 1—5%</i> od kapitału zabezpieczonego na realności nr. 86 i 87 w Krakowie, w kwocie 109 złp. 1 gr. czyli 27 zł. 25 ct. w a. 1 zł.</p> <p><i>Do poz. 2.—6%</i> od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873 imiennej wartości 7.600 zł. 456 „</p> <p><i>Do poz. 3.</i> W r. 1874. sprzedano c. k. Rządowi realność t. zw. św. Maryi Magdaleny L. 20³/₄ za cenę . 120.000 zł. na to spłacono po koniecie roku 1880 kwotę . 72.000 zł. a spłacone będą w r. 1881 i 1882 16.000 „ 88.000 „ pozostanie jeszcze 32.000 zł. spłacalnych na mocy zawartego kontraktu, w rocznych ratach po 8.000 zł. z 6% aż do roku 1886, od których przypada w roku 1882. 6% . 1.920 „</p> <p><i>Do poz. 4.—4¹/₂ %</i> od asygnat kasowych galic. Banku kredytowego na 8 000 zł. 360 „</p> <p><i>Do poz. 5.—5%</i> od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, imiennej wartości 8.100 zł. 405 „</p> <p>Dnia 15. Maja 1881. wpłynię od c. k. Rządu przypadająca rata ceny kupna i sprzedaży realności L. 20³/₄ w kwocie 8.000 zł., za którą zakupi się po kwocie mało niżej nominalnej wartości, listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego imiennej wartości 8.000 zł. a od takowych wpłynię 5% . 400 „</p> <p>Dnia 15. Maja 1882. wpłynię znowu taka sama rata i w taki sam sposób użytą zostanie, od której otrzyma się za pół roku po 5% 200 „</p> <p><i>Do poz. 6.—4%</i> od książeczki galic. Kasy oszczędności na 61 zł. 45 ct. . 2 „</p> <p><i>Do poz. 7.—4¹/₂ %</i> od chwilowo lokowanej gotowizny w kwocie 56.444 zł. 9 ct. : 2.540 „</p>	7.102	6.718
II.	8	Policyjne grzywny 10 zł.	} Preliminuje się jak na rok 1881.	—	10
III.	9	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów 10 zł.		—	10
VI.	10	Rozmaite 2 zł.		—	2

PRELIMINARZE

na rok

1882.

Lit.	H.	Fundusz domestykalny	Str.	1
„	I.	„ kultury krajowej	„	9
„	K.	„ stanowy sierociński	„	17
„	L.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	„	23
„	M.	„ szkoły weterynaryi	„	29
„	N.	„ pożyczki krajowej z roku 1873.	„	39

L. W. 10.067/1881.
Alegat **H.** do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1882.

Lit. **H.**

Fundusz domestykalny

Preliminarz

na rok

1882.

L. W. 9.912/1881.

S u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	pozy- cyi		Złote austriackie		
I.	1	Wydawnictwo aktów grodzkich	1.200	—	1.200
II.	2	Rozmaite	5	—	5
		Suma wydatków .	1.205	—	1.205
D o c h o d y.					
I.	1—5	Odsetki	4.212	—	4.212
II.	6	Sprzedaż dzieła „Poczet szlachty“	5	—	5
III.	7	Rozmaite	—	—	—
		Suma dochodów .	4.217	—	4.217
		W porównaniu z wydatkami	—	—	1.205
		okazuje się nadwyżka dochodów	—	—	3.012
		która użyta zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.			

8881

domestykalny.

P o s z c z e g ó l n i e n i e

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	pozy- cyi		Złote austriackie		
I.	1		Wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich z archiwum bernardyńskiego (dotacya dla funduszu Aleksandra hr. Stańnickiego)	1.200	—
II.	2	Rozmaite przypadkowe	5	—	5
D o c h o d y.					
I. Odsetki.					
	1	5% od kapitału wypożyczonego na budowę zakładu kulpar-kowskiego, według planu amortyzacyjnego	2.208	—	—
	2	5% od obligacyj indemnizacyjnych, imiennej wartości 3.500 zł. m. k. po potrąceniu 10% podatku dochodowego	165	—	—
	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości 1.600 zł. w. a.	96	—	—
	4	5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, a to:			
		a) od zapasu istniejącego im. wart. 25.600 zł. 5% 1.280 zł.			
		b) od zakupić się mających " " 11.400 " " 453 "	1.733	—	—
	5	4% od książeczek gal. Kasy oszczędności	10	—	—
		Suma rubryki I. .	4.212	—	4.212
II.	6	Sprzedaz dzieła pod tytułem „Poczet szlachty galicyjskiej i bukowińskiej“	5	—	5
III.	7	Rozmaite przypadkowe	—	—	—

W y j a -

Fundusz domestykalny.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i	Preliminowano na rok 1882			Uchwalono na rok 1881		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	1	Wydawnictwo aktów grodzkich	1.200	—	1.200	1.200	—	1.200
II.	2	Rozmaite	5	—	5	5	—	5
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>1.205</u>	<u>—</u>	<u>1.205</u>	<u>1.205</u>	<u>—</u>	<u>1.205</u>
D o c h o d y.								
I.	1—5	Odsetki	4.212	—	4.212	4.099	—	4.099
II.	6	Sprzedaż dzieła „Poczet szlachty“	5	—	5	5	—	5
III.	7	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>4.217</u>	<u>—</u>	<u>4.217</u>	<u>4.104</u>	<u>—</u>	<u>4.104</u>

ś n i e n i a

na rok 1882. z uchwalonemi na rok 1881.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1882				Ogółem na rok 1882		U w a g a
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a n s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
113	—	—	—	113	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
113	—	—	—	113	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycza	Tytuł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879	Kwota uchwalona na rok 1881	
prelimi- narza						
I.	1	Wydawnictwo aktów grodzkich 1.200 zł.	Według uchwały W. Sejmu z d. 16. Stycznia 1866.	1.200	1.200	
II.	2	Rozmaite 5 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	—	5	
D o c h o d y .						
I.	1	Odsetki 4.212 zł. Od fund. bud. zakładu w Kulparkowie 2.208 zł.	<p><i>Do poz. 1.</i> Funduszowi budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie wypożyczono w r. 1873 kapitał . . . . . 66.000 zł. — ct.</p> <p>Z tego spłacono w latach 1873. do 1880. i umorzy się wr. 1881. razem 21.832 „ 60 „ pozostanie jeszcze . . . 44.167 zł. 40 ct. a od takowych przypada odsetków według planu umorzenia do L. W. 5.731/1873. na rok 1882 . . . 2.208 „ 37 „</p>	3.927	4.099	
	2	Od papierów wartościowych 165 zł.	<p><i>Do poz. 2., 3., 4./a.</i> Odsetki obliczone według stopy właściwej każdego efektu. Według planu umorzenia, wpłyną od funduszu krajowego a względnie od funduszu budowy zakładu kulparkowskiego. następujące raty kapitałowe:</p> <p>a) w roku 1881—1. 2. 3. i 4. rata 2.925 zł. 36 ct. b) dnia 2. Marca 1882 . . . 767 „ 90 „ c) „ 2. Czerwca „ . . . 767 „ 90 „ d) „ 2. Września „ . . . 767 „ 90 „ e) „ 2. Grudnia „ . . . 767 „ 93 „ f) nadwyżka dochodów z r. 1880. wynosi . . . 2.696 „ 79 „ g) prawdopodobna nadwyżka dochodów z końcem roku 1881. wynosić będzie . . . 2.750 „ — „</p> <p align="right">Suma 11.443 zł. 78 ct.</p> <p>za którą zakupi się 5% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego po kursie prawie <i>al pari</i> imiennej wartości 11.400 zł.</p> <p>Od zakupionych listów zastawnych wpłyną odsetki:</p> <p><i>ad a)</i> całoroczne od listów na 2.900 zł. które zakupione będą w r. 1881 145 zł. <i>ad b) i c)</i> półroczne od listów na 1.500 zł., które zakupione będą w czerwcu 1882 . . . . . 38 „</p>			
	3	96 „				
4/a		1.280 „				
4/b		453 „				

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycya	T y t u ł	D o c h o d y	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
prelimi- narza					
I.	1—5	Odsetki (ciąg dalszy)	<p><i>ad d) i e)</i> półroczne odsetki od 1.600 zł. nie wpłyną, bo zakupno nastąpi dopiero z końcem roku 1882.</p> <p><i>ad f)</i> całoroczne od listów na 2.700 zł. zakupionych z nadwyżki r. 1880. na początku roku 1881. . . . . 135 zł.</p> <p><i>ad g)</i> całoroczne od listów im. wart. 2.700 zł., z nadwyżki roku 1881. . . . . 135 „</p> <p><i>Do poz. 5.</i> Każdoczesne przy zakupach efektów pozostałości w gotówce, lokowane będą w książeczkach galic. Kasy oszczędności, od których, z uwzględnieniem już obecnie istniejącej książeczki na 256 zł. 70 ct., prelininuje się prawdopodobny dochód po 4% . . . . . 10 „</p>		
II.	6	Sprzedż dzieła: „Poczet szlachty“ 5 zł.	Dochód w tej rubryce co roku się umniejsza, tak, iż w roku 1878. sprzedano już tylko jeden egzemplarz (za cenę 4 zł. 73 ct.) zaś w latach 1879. i 1880. nie sprzedano nic; prelininuje się prawdopodobny dochód (cenę jednego egzemplarza w zaokrągleniu) . . . . . 5 „	—	5
III.	7	Rozmaite	Nie prelininuje się nic jak w roku 1881.	—	—

L. W. 10.067/1881.
Alegat I. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1882.

Lit. I.

Fundusz kultury krajowej.

Preliminarz

na rok

1882.

L. W. 10.454/1881.

Fundusz kultury

S u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	pozy- cyi		Złote austriackie		
I.	1		Zwroty kar	15	—
II.	2—3	Rozmaite	4.400	—	4.400
		Suma wydatków .	4.415	—	4.415
D o c h o d y.					
I.	1	Odsetki	2.429	—	2.429
II.	2	Kary	2.000	—	2.000
III.	3	Rozmaite	—	—	—
		Suma dochodów .	4.429	—	4.429
		W porównaniu z wydatkami	—	—	4.415
		okazuje się nadwyżka dochodów	—	—	14

krajowej.

P o s z c z e g ó l n i e n i e

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	pozy- cyi		Złote austriackie		
I.	1	Zwroty kar	15	—	15
II.		Rozmaite.			
	2	Zasitek dla szkoły rolniczej w Dublanach	4.400	—	4.400
	3	Wydatki nieprzewidziane	—	—	—
		Suma rubryki II.	4.400	—	4.400
		D o c h o d y.			
I.	1	Odsetki	2.429	—	2.429
II.	2	Kary za przestępstwa lasowe i wodne	2.000	—	2.000
III.	3	Rozmaite	—	—	—

Fundusz kultury krajowej.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i	Preliminowano na rok 1882			Uchwalono na rok 1881		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	1	Zwroty kar	15	—	15	15	—	15
II.	2—3	Rozmaite	5.000	—	5.000	5.000	—	5.000
		Suma wydatków .	5.015	—	5.015	5.015	—	5.015
D o c h o d y.								
I.	1	Odsetki	2.429	—	2.429	2.479	—	2.479
II.	2	Kary	2.000	—	2.000	3.000	—	3.000
III.	3	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów .	4.429	—	4.429	5.479	—	5.479

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycja	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1879	Kwota uchwalona na rok 1881
I.	1	Zwroty kar 15 zł.	<p>Wydatek w roku 1878 . . . . . 1 zł. 92 ct.</p> <p>„ „ 1879 . . . . . 8 „ 58 „</p> <p>„ „ 1880 . . . . . 29 „ 50 „</p> <hr/> <p>razem 40 zł. — ct.</p> <p>przeciętnie 13 „ 33 „</p> <p>Preliminuje się jak na r. 1881. 15 zł.</p>	9	15
II.	2—3	Rozmaite 4.400 zł.	<p><i>Do poz. 2.</i> Zasilek dla szkoły rolniczej w Dublinach przeznaczył W. Sejm uchwałami z d. 16. Października 1871. r. i z dnia 18. Paźdz. 1878. rocznie po 5.000 zł. z tego funduszu.</p> <p>Ponieważ obecnie dochody tego funduszu się zmniejszyły, przeto prelininuje się tylko tyle, ile wystarcza, zaś resztę brakującą (600 zł.) zamieszcza się w funduszu krajowym, Rubr. XV.</p> <p><i>Do poz. 3.</i> Na wydatki nieprzewidziane nie prelininuje się nic, jak w roku 1881.</p>	5.000	5.000
D o c h o d y.					
I.	1	Odsetki 2.429 zł.	<p>Dla chwilowego zasilenia kasy krajowej gotówką na pokrycie potrzeb funduszu krajowego użyto całego majątku zarodowego funduszu kult. kraj. a to:</p> <p>a) w roku 1878. sprzedano 5% książeczki galic. kasy oszczędności na . . . . . 197 zł. 85 ct.</p> <p>b) w roku 1879. sprzedano 6% listy galic. banku hipotecznego imiennej wartości . . . . . 15.600 „ — „</p> <p>c) w roku 1879. sprzedano 6% obligacje pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości . . . . . 17.600 „ — „</p> <p>d) w roku 1879. sprzedano 5% obligacje indemnizacyjną, imiennej wartości m. k. . . . . 100 „ — „</p> <p>e) w roku 1878. podniesiono z 6% rachunku bieżącego galic. Banku kredytowego kapitał . . . . . 9.420 „ 45 „</p> <p>Na mocy uchwały Sejmowej z dnia 17. Lipca 1880. r. wykazane efekta w takiej samej nominalnej</p>	2.058	2.479

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycij preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycya	T y t u ł	D o c h o d y	Wynikłość z roku 1879	Kwota uchwalona na rok 1881
			<p>wartości i kapitał podniesiony w takiej samej wysokości — fundusz krajowy winien zwrócić funduszowi kultury krajowej wraz z odsetkami, które na rok 1882 wynoszą:</p> <p><i>ad a)</i> po 4% . . . . . 7 zł. 91 ct. <i>ad b)</i> i <i>c)</i> po 6% . . . . . 1.992 " — " <i>ad d)</i> po 5% po odtrąceniu 10% podatku dochodowego . . . . . 4 " 72 " <i>ad e)</i> po 4 1/2 % . . . . . 423 " 92 "</p> <p style="text-align: right;">Razem . . . . . 2.428 zł. 55 ct.</p> <p>Preliminuje się w zaokrągleniu 2.429 zł.</p>		
II.	2	Kary 2.000 zł.	<p>Dochód w roku 1877 . . . . . 5.678 zł. 78 ct. " " 1878 . . . . . 4.928 " 91 1/2 " " " 1879 . . . . . 3.485 " 32 " razem . . . . . 14.093 zł. 01 1/2 ct. przeciętnie . . . . . 4.697 " 67 "</p> <p>Kwota przeciętna nie może służyć za podstawę, ponieważ dochody tej rubryki, z powodu przekazania kar połowych na rzecz kas gminnych corocznie się zmniejszają i od kilku lat kwoty preliminowanej niedosięgają.</p> <p>W roku 1880. wynoszą takowe . . . . . 2.932 zł. " 1881. dojdą najwyżej do . . . . . 2.500 " a w roku 1882. za ledwo . . . . . 2.000 " zwłaszcza, że zaległe kary prawie wszystkie odpisywane lub na areszt zmieniane bywają; przeto preliminuje się na rok 1882 tylko . . . . . 2.000 zł.</p>	3.485	3.000
III.	3	Rozmaite.	<p>Nie preliminuje się nic, jak na rok 1881.</p>	—	—

L. W. 10.067/1881.
Alegat **K.** do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1882.

Lit. **K.**

Fundusz stanowy sierociński.

Preliminarz

na rok

1882.

Fundusz stanowy

S u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	pozy- cyi		Złote austriackie		
I.	1—4	Utrzymanie sierót	1.687	--	1.687
II.	5	Rozmaite	5	--	5
<u>Suma wydatków .</u>			1.692	--	1.692
D o c h o d y.					
I.	1—5	Odsetki	1.888	--	1.888
II.	6	Rozmaite	--	--	--
<u>Suma dochodów .</u>			1.888	--	1.888
W porównaniu z wydatkami			--	--	1.692
okazuje się nadwyżka dochodów			--	--	196
która użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.					

sierociński.

P o s z c z e g ó l n i e n i e

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	pozy- cyi		Złote austriackie		
I.		Utrzymanie sierót.			
	1	Siedm miejsc w zakładzie ś. Antoniego we Lwowie po 120 zł.	840	—	—
	2	Cztery miejsc w szkole ogrodniczej w ogrodzie botanicznym we Lwowie, po 63 zł.	252	—	—
	3	Cztery miejsc w zakładzie ś. Józefa w Krakowie, po 120 „	480	—	—
	4	Jedno miejsce w zakładzie ś. Wincentego we Lwowie, na	115	—	—
		Suma rubryki I.	1.687	—	1.687
II.	5	Rozmaite	5	—	5
		D o c h o d y.			
I.		Odsetki.			
	1	5% od obligacyj indemnizacyjnych, imiennej wartości mon. konw. . . . . 3.450 zł.	163	—	—
	2	Od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego:			
		a) 4% od imiennej wartości . . . . . 3.106 zł.	124	—	—
		b) 5% „ „ „ . . . . . 12.100 „	605	—	—
	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości . . . . . 10.600 „	636	—	—
	4	6% od listów galic. Banku hipotecznego, imiennej wartości . . . . . 6.000 „	360	—	—
		Suma rubryki I.	1.888	—	1.888
II.	5	Rozmaite przypadkowe	—	—	—

Fundusz stanowy sierociński.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i	Preliminowano na rok 1882			Uchwalono na rok 1881		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	1—4	Utrzymanie sierót	1.687	—	1.687	1.687	—	1.687
II.	5	Rozmaite	5	—	5	5	—	5
Suma wydatków .			1.692	—	1.692	1.692	—	1.692
D o c h o d y.								
I.	1—5	Odsetki	1.888	—	1.888	1.867	—	1.867
II.	6	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
Suma dochodów .			1.888	—	1.888	1.867	—	1.867

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycja	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1879	Kwota uchwalona na rok 1881
I.	1—4	Utrzymanie sierót 1687 zł.	Stan taki sam, jak w roku 1881. Patrz LW. 13.550/1872. 4.314/1875. 48.620/1879.	1.329	1.687
II.	5	Rozmaite 5 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	5	5
D o c h o d y.					
I.	1—5	Odsetki 1.888 zł.	<p><i>Do poz. 1., 2. a) 3. i 4.</i> Odsetki obliczono według stopy właściwej każdego efektu.</p> <p><i>Do poz. 2. b)</i> Od istniejących obecnie listów zastawnych galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemskiego imiennej wartości 11.4000 zł. po 5%</p> <p>Za wylosowany w roku 1880. list galic. Banku hipotecz. na 100 zł. wpłynię w roku 1881. . . . . 100 zł. — ct.</p> <p>Nadwyżka dochodów z r. 1880. wynosi 296 „ 91 „</p> <p>Nadwyżka spodziewana z końcem r. 1881. wyniesie około . . . . . 296 „ — „</p> <p>Istniejąca książeczka Kasy oszczędności wynosi obecnie . . . . . 38 „ 21 „</p> <p style="text-align: right;">Razem . . . 731 zł. 12 ct.</p> <p>Za 700 zł. zakupi się listy zastawne tow. kred. ziemsk. <i>alpari</i>, które przyniosą 5%</p> <p>Tym sposobem zapas listów zastawnych tow. kred. ziemsk. wynosić będzie razem 12.100 zł.</p> <p>Reszta pozostałej z zakupna gotówki pozostanie w Kasie oszczędności na 4%.</p>	1.834	1.867
II.	6	Rozmaite	Nie preliniuje się nic, jak w roku 1881.		35

L. W. 10.067/1881.
Alegat **L.** do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1882.

Lit. **L.**

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Preliminarz

na rok

1882.

Fundusz Aleksandra

S u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	pozy- cyi		Złote austriackie		
I.	1		Płace	800	—
II.	2	30 % rabat od sprzedaży ksiąg	122	—	122
III.	3	Koszta druku i oprawy dzieł	1.050	—	1.050
IV.	4	Rozmaite	5	—	5
Suma wydatków .			1.977	—	1.977
D o c h o d y.					
I.	1	Dotacya	1.200	—	1.200
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich	405	—	405
III.	3—5	Odsetki	133	—	133
IV.	6	Rozmaite	—	—	—
V.	7	Pozostałość kasowa spodziewana z końcem 1881. roku .	250	—	250
Suma dochodów .			1.988	—	1.988
W porównaniu z wydatkami			—	—	1.977
okazuje się nadwyżka dochodów			—	—	11

hr. Stadnickiego.

Poszczególnienie

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	pozy- cyi		Złote austriackie		
I.	1	Płaca Dr. Liskemu Ksaweremu za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich, rocznie	800	—	800
II.	2	30% rabat księgarski za sprzedaż aktów grodzkich	122	—	122
III.	3	Koszta druku i oprawy aktów grodzkich	1.050	—	1.050
IV.	4	Rozmaite	5	—	5
D o c h o d y.					
I.	1	Dotacya z funduszu domestykalnego, na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich	1.200	—	1.200
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich i ziemskich	405	—	405
III.	Odsetki.				
	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości . . . . . 200 zł.	12	—	—
	4	4½% od książeczek oszczędności galicyjsk. Banku kredytowego . . . . . na 27 „ 81 ct.	1	—	—
	5	4% od książeczek galic. Kasy oszczędności	120	—	—
		Suma rubryki III.	133	—	133
IV.	6	Rozmaite	—	—	—
V.	7	Pozostałość kasowa spodziewana z końcem roku 1881.	250	—	250

Fundusz Al. hr. Stadnickiego.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	Wydatki	Preliminowano na rok 1882			Uchwalono na rok 1881		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	1	Płace	800	—	800	800	—	800
II.	2	30 % rabat od sprzedaży ksiąg	122	—	122	122	—	122
III.	3	Koszta druku i oprawy dzieł	1.050	—	1.050	1.150	—	1.150
IV.	4	Rozmaite	5	—	5	5	—	5
Suma wydatków .			1.977	—	1.977	2.077	—	2.077
D o c h o d y .								
I.	1	Dotacya	1.200	—	1.200	1.200	—	1.200
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich	405	—	405	405	—	405
III.	3—5	Odsetki	133	—	133	163	—	163
IV.	6	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
V.	7	Pozostałość kasowa, spodziewana z końcem roku 1881.	250	—	250	500	—	500
Suma dochodów .			1.988	—	1.988	2.268	—	2.268

ś n i e n i a.

na rok 1882. z uchwalonemi na rok 1881.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1882				Ogółem na rok 1882		U w a g a
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	100	—	—	—	100	
—	—	—	—	—	—	
—	100	—	—	—	100	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	30	—	—	—	30	
—	—	—	—	—	—	
—	250	—	—	—	250	
—	280	—	—	—	280	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycza	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
I.	1	Płace 800 zł.	Według uchwały sejmowej z dnia 11. Października 1871. LW. 43/1869.	800	800
II.	2	30% rabat 122 zł.	Według umowy zawartej do LW. 5.911/1868. — Odpowiednio wynikłościom Rubr. II. dochodów, preliminuje się 122 zł.	—	122
III.	3	Koszta druku i oprawy 1.050 zł.	Wydatki w roku 1876 . . . . . 966 zł. 10 ct. " " 1878 . . . . . 1.426 " 39 " " " 1880 . . . . . 778 " 25 " razem 3.170 zł. 74 ct. przeciętnie 1.056 " 91 " preliminuje się w zaokrągleniu 1.050 " — "	—	1.150
IV.	4	Rozmaite 5 zł.	Preliminuje się jak na rok 1881.	—	5
D o c h o d y.					
I.	1	Dotacya 1.200 zł.	Według uchwały W. Sejmu z d. 16. Stycznia 1866.	1.200	1.200
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich 405 zł.	Ponieważ do L. W. 39.321/1878. podniesiono cenę wydawnictwa, mianowicie Tomu I. do VI. z 2 zł. 50 ct. na 4 zł. za egzemplarz, cenę zaś następnych tomów (obecnie VII. i VIII.) ustanowiono na 5 zł. za egzemplarz, przeto nie można prelimitować na podstawie przeciętnych rezultatów z lat poprzednich, ale na podstawie przecięcia z liczby sprzedanych egzemplarzy. W roku 1875. sprzedano 76 egzemplarzy " 1876. " 95 " " 1878. " 101 " razem 272 " przeciętnie 90 " po przeciętnej (z 4 zł. i 5 zł.) cenie 4 zł. 50 ct. otrzyma się 405 zł.	—	405
III.	3—5	Odsetki 133 zł.	Do poz. 3. i 4. Odsetki obliczono według stopy procentowej. Do poz. 5. Książeczki galic. Kasy oszczędności wynoszą obecnie 3.900 zł. Ze względu jednak, iż takowe po wydrukowaniu aktów grodzkich, w części spieniężyć wypadnie, prelimituje się tylko od kwoty 3.000 zł. po 4% — 120 zł.	178	163
IV.	6	Rozmaite.	Nie prelimituje się nic, jak w roku 1881.	—	—
V.	7	Pozostałość kasowa 250 zł.	Z końcem roku 1880. reszta kasowa wynosi kwotę 192 zł. 52 ct., która prawdopodobnie z końcem 1881. roku wynosić będzie około 250 zł.	4.400	500

L. W. 10.067/1881.
Alegat **M.** do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1882.

Lit. **M.**

Fundusz szkoły weterynaryi.

Preliminarz

na rok

1882.

Fundusz szkoły

S u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie		
I.	1—3	Płace, zasługi i emolumenta	697	—	697
II.	4—6	Utrzymanie budynków	276	—	276
III.	7—8	Utrzymanie ogrodu	60	—	60
IV.	9	Utrzymanie stawu	30	—	30
V.	10—11	Podatki	1.200	—	1.200
VI.	12—13	Spłata pożyczki	1.190	—	1.190
VII.	14	Rozmaite wydatki	120	—	120
Suma wydatków .			3.573	—	3.573
D o c h o d y.					
I.	1—4	Czynsze z realności pod l. 466 ³ / ₄	3.399	—	3.399
II.	5—6	Dochody z ogrodu	200	—	200
III.	7	Dochody ze stawu	250	—	250
Suma dochodów .			3.849	—	3.849
W porównaniu z wydatkami			—	—	3.573
okazuje się nadwyżka dochodów			—	—	276

weterynaryi.

Poszczególnienie

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie		
I.		Płace, zasługi i emolumenta.			
	1	Zarządca domu realności pod l. 466 1/4	360		
	2	Stróż, zasługa	260		
	3	Drzewo na opał dla zarządcy i stróża	77		
		Suma rubryki I.	697	—	697
II.		Utrzymanie budynków.			
	4	Asekuracja	40		
	5	Czyszczenie kominów i kloak	36		
	6	Reparacye i inne wydatki	200		
		Suma rubryki II.	276	—	276
III.		Utrzymanie ogrodu.			
	7	Czyszczenie drzew owocowych	50		
	8	Różne inne	10		
		Suma rubryki III.	60	—	60
IV.		Utrzymanie stawu.			
	9	Czyszczenie i utrzymanie	30	—	30
V.		Podatki.			
	10	Podatek gruntowy z dodatkami	21		
	11	Podatek domowy z dodatkami krajowymi, indemniza- cyjnymi i powiatowymi	1.179		
		Suma rubryki V.	1.200	—	1.200
VI.		Splata pożyczki.			
	12	Kasie oszczędności XIII. i XIV. rata kapitału	347		
	13	" " odsetki	843		
		Suma rubryki VI.	1.190	—	1.190
VII.	14	Różne wydatki	120	—	120

Fundusz szkoły weterynaryi.

Poszczególnienie

Liczba		D o c h o d y	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie		
I.		Czynsze za pomieszkania pod l. 466¹/₄			
	1	Z budynku II.	380		
	2	" III.	200		
	3	" IV.	400		
	4	" VI.	2.419		
		Suma rubryki I.	3.399	—	3.399
II.		Dochody z ogrodu.			
	5	Za siano i grunt orny	150		
	6	Za sad	50		
		Suma rubryki II.	200	—	200
III.		Dochody ze stawu.			
	7	Za staw wdzierżawiony na ślizgawkę	250	—	250

W y j a ś n i e n i a

do

preliminarza funduszu szkoły weterynaryi

na rok

1 8 8 2.

Fundusz szkoły weterynaryi.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i	Preliminowano na rok 1882			Uchwalono na rok 1881		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	1—3	Płace, zasługi i emolumenta	697	—	697	701	—	701
II.	4—6	Utrzymanie budynków	276	—	276	469	—	469
III.	7—8	Utrzymanie ogrodu	60	—	60	50	—	50
IV.	9	Utrzymanie stawu	30	—	30	50	—	50
V.	10-11	Podatki	1.200	—	1.200	1.200	—	1.200
VI.	12-13	Splata pożyczki	1.190	—	1.190	1.190	—	1.190
VII.	14	Rozmaite wydatki	120	—	120	120	—	120
Suma wydatków .			3.573	—	3.573	3.780	—	3.780
D o c h o d y.								
I.	1—4	Czynsze z realności pod l. 466 ⁴ / ₄	3.399	—	3.399	3.399	—	3.399
II.	5—6	Dochody z ogrodu	200	—	200	200	—	200
III.	7	Dochody ze stawu	250	—	250	250	—	250
Suma dochodów .			3.849	—	3.849	3.849	—	3.849

ś n i e n i a .

na rok 1882. z uchwalonemi na rok 1881.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1882				Ogółem na rok 1882		U w a g a
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	4	—	—	—	4	
—	193	—	—	—	193	
10	—	—	—	10	—	
—	20	—	—	—	20	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
10	217	—	—	10	217	
					207	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycza	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879	Kwota uchwalona na rok 1881
prelimi- narza					
I.	1—3	Płace, zasługi i emolumenta 697 zł.	<p><i>Do poz. 1.</i> Zarządca realności, tytułem wynagrodzenia za administrację, otrzymuje pomieszkanie składające się z 3 pokoi i kuchni w wartości 360 zł. patrz L. W. 36.346/1877.</p> <p><i>Do poz. 2.</i> Zasluga stróża (LW. 25.622/1875) rocznie . . . . . 260 „</p> <p><i>Do poz. 3.</i> Na opał dla zarządcy i stróża za przyznanych im (LW. 41.419/1879) 24 metrów kub. drzewa bukowego, po 3 zł. 20 ct. za metr . . . . . 77 „</p>	701	701
II.	4—6	Utrzymanie budynków 276 zł.	<p><i>Do poz. 4.</i> Zabezpieczenie od ognia budynków od wartości 20.000 zł. według policy na rok 1881 . . . . . 40 zł.</p> <p><i>Do poz. 5.</i> Na czyszczenie kominów i kloak, według wynikłości z r. 1880. . . . . 36 „</p> <p><i>Do poz. 6.</i> Na reparacye i inne niezbędne wydatki utrzymania budynków, preliniuje się prawdopodobną potrzebę . . . . . 200 „</p>	72	469
III.	7—8	Utrzymanie ogrodu 60 zł.	<p><i>Do poz. 7.</i> Na czyszczenie drzew owocowych, kupno szczepów i pielęgnowanie takowych . . . . . 50 zł.</p> <p><i>Do poz. 8.</i> Na uprawę gruntu w ogrodzie, naprawę parkanów i t. p. . . . . 10 „</p>	—	50
IV.	9	Utrzymanie stawu 30 zł.	Preliminuje się na czyszczenie, naprawy i t. p. prawdopodobną potrzebę . . . . . 30 zł.	—	50
V.	10-11	Podatki 1.200 zł.	<p><i>Do poz. 10.</i> Podatek gruntowy, tak jak w roku 1881. . . . . 21 zł.</p> <p><i>Do poz. 11.</i> Podatek domowy od fasyonowanego dochodu z czynszów, (Rub. I. dochodu) z uwzględnieniem wynikłości z roku 1879. preliniuje się podatek jak na rok 1881. w kwocie 1.179 „</p>	1.061	1.200
VI.	12-13	Spłata pożyczki 1.190 zł.	<p>Preliminuje się XIII. i XIV. ratę przypadającą od wypożyczonego kapitału z Kasy oszczędności w kwocie 16.000 zł. według planu umorzenia :</p> <p>a) na umorzenie kapitału . . . . . 347 zł. 02 ct.</p> <p>b) na 6% od reszty dłużnego kapitału 14.308 zł. 55 ct. . . . . 842 „ 98 „</p>	1.190	1.190

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycya	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879	Kwota uchwalona na rok 1881
VII.	14	Rozmaite 120 zł.	Nim rokowania co do ustanowienia własnej szkoły kucia koni załatwione zostaną, może zająć potrzeba umieszczenia uczniów cywilnych w c. k. wojskowej szkole kucia koni, i na ten cel preliminarzuje się jak na rok 1881. . . . . 120 zł.	70	120
D o c h o d y.					
I.	1—4	Czynsz z realności 3.399 zł.	W realności pod l. 466 ⁴ / ₄ przeznaczonej na szkołę weterynaryi, wynajęto tymczasowo pomieszkania osobom prywatnym na czas, nim rokowania z c. k. Rządem co do wprowadzenia w życie tego Zakładu załatwione zostaną. Dochód na rok 1882. preliminarzuje się na podstawie fasyi na rok 1881.	2.318	3.399
II.	5—6	Dochody z ogrodu 200 zł.	<i>Do poz. 5.</i> Za siano i grunt orny, preliminarzuje się prawdopodobny dochód jak w roku 1880. . . . . 150 zł. <i>Do poz. 6.</i> Za sad, ze względu na nieurodzaj w roku 1879. i 1880. prawdopodobny dochód 50	150	200
III.	7	Dochód ze stawu 250 zł.	Do LW. 10.133/1876 wdzierżawiono staw na ślizgawkę Towarzystwu łyżwiarzy od 1. Maja 1876. do 30. Kwietnia 1882. za czynsz roczny . . . . . 250 zł. Przypuszczając, że kontrakt na czas dalszy przedłużony zostanie, preliminarzuje się czynsz powyższy. Dochodu z połowu ryb i za sprzedaż trzciny nie preliminarzuje się wcale — z powodu, iż stan zarybienia nie pozwala spodziewać się w roku 1882. jakiegokolwiek z tego tytułu korzyści; w skutek zaś wdzierżawienia stawu na ślizgawkę i konieczności czystego utrzymywania tegoż, nie podobna liczyć na dochód ze sprzedaży trzciny lub sitowia.	250	250

L. W. 10.067/1881.
Alegat N. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1882.

Lit. N.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Preliminarz

na rok

1882.

Fundusz pożyczki

S u m a r y u s z.

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
rubryki	pozycyi		Złote austriackie		
I.	1		Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	16.200	—
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	80.000	—	80.000
III.	3—5	Koszta administracyjne	8.330	—	8.330
IV.	6	Wydatki rozmaite	600	—	600
Suma wydatków			105.130	—	105.130
D o c h o d y.					
I.	1—2	Zwroty kapitałów	33.134	—	33.134
II.	3—6	Odsetki	36.768	—	36.768
III.	7—8	Rozmaite dochody	1.700	—	1.700
Suma dochodów			71.602	—	71.602
W porównaniu z wydatkami			—	—	105.130
okazuje się przewyżka wydatków			—	—	33.528
Uwzględniwszy jednak, iż w preliminarzu na rok 1881. wykazano prawdopodobną pozostałość z rachunków tegoż roku (patrz Wyjaśnienia do poz. 4. dochodów)			—	—	514.703
okazuje się ogólna z końcem roku 1882. rozporzą- dzalna gotówka w kwocie			—	—	481.175

krajowej z roku 1873.

Poszczególnienie.

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	pozy- cyi		Złote austriackie		
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	16.200	—	16.200
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	80.000	—	80.000
III.		Koszta administracyjne.			
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów	8.000		
	4	Temuż, należytość stemplowa od kuponów	230		
	5	Potrzeby kancelaryjne i inne pomniejsze	100		
		Suma rubryki III.	8.330	—	8.330
IV.	6	Rozmaite wydatki	600	—	600
		D o c h o d y.			
I.		Zwroty kapitałów.			
	1	Zwrot kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym	29.908		
	2	Zwrot zasiłku danego funduszowi budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	3.226		
		Suma rubryki I.	33.134	—	33.134
II.		Odsetki.			
	3	Od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym, 6%	1.173		
	4	Od Wydziałów pow. za niedotrzymanie terminów rat, 10%	1.430		
	5	Od kapitałów chwilowo lokowanych	17.750		
	6	Od kapitału wypożyczonego funduszowi budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	16.415		
		Suma rubryki II.	36.768	—	36.768
III.		Dochody rozmaite.			
	7	Dochód z wylosowanych na korzyść funduszu obligacyj	1.200		
	8	Od banków, zwrot zaliczek udzielonych w latach ubiegłych na wypłatę kuponów	500		
		Suma rubryki III.	1.700	—	1.700

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Preliminowano na rok 1882.			Uchwalono na rok 1881.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	16.200	—	16.200	15.300	—	15.300
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	80.000	—	80.000	80.500	—	80.500
III.	3—5	Koszta administracyjne	8.330	—	8.330	8.380	—	8.380
IV.	6	Wydatki rozmaite	600	—	600	800	—	800
Suma wydatków .			105.130	—	105.130	104.980	—	104.980
D o c h o d y.								
I.	1—2	Zwroty kapitałów	33.134	—	33.134	71.736	—	71.736
II.	3—6	Odsetki	36.768	—	36.768	46.251	—	46.251
III.	7—8	Dochody rozmaite	1.700	—	1.700	1.960	—	1.960
Suma dochodów .			71.602	—	71.602	119.947	—	119.947

ś n i e n i a.

na rok 1882. z uchwalonemi na rok 1881.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1882.				Ogółem na rok 1882.		U w a g a
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
900	—	—	—	900	—	
—	500	—	—	—	500	
—	50	—	—	—	50	
—	200	—	—	—	200	
900	750	—	—	900	750	
				150		
—	38.602	—	—	—	38.602	
—	9.483	—	—	—	9.483	
—	260	—	—	—	260	
—	48.345	—	—	—	48.345	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycja	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacji 16.200 zł.	Preliminuje się na podstawie planu umorzenia do LW. 16.009/1873.	9.700	15.300
II.	2	Wypłata kuponów od obligacji w obiegu będących 80.000 zł.	Wedle planu umorzenia przypada na wypłatę kuponów w roku 1882. kwota 89.742 zł. Ponieważ takowy zastosowany jest do pełnej emisji obligacji, wynoszącej 1,600.000 zł., faktycznie zaś puszczono ich w obieg tylko na 1,433.000 zł., przeto z uwzględnieniem obligacji już wylosowanych i jeszcze po dzień 1. Lutego 1882. wylosować się mających, prelininuje się w przybliżeniu jak obok, uwzględniając wynikiłości z lat 1878. i 1879.	83.220	80.500
III.		Koszta administracyjne 8.330 zł.		8.670	8.380
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów 8.000 zł.	Tytułem podatku dochodowego prelininuje się 10% od spodziewanej w roku 1882. wypłaty kuponów, wynoszącej (jak wyżej wykazano) około 80.000 zł.	8.340	8.050
	4	Temuż należytość stemplowa od kuponów 230 zł.	C. k. rządowi przypadają należytości stemplowe po 7 ct. od półrocznego kuponu na 3 zł., mianowicie od obligacji Ser. A. Nr. 6.260. do Nr. 8.000. Należytość ta zmienia się, o ile która z tych obligacji wylosowaną zostanie. — Półroczna należytość wynosiła: na dniu 1. Maja 1879. . . . 117 zł. 39 ct. " " 1. Listopada 1879. . . . 177 " 11 " " " 1. Maja 1880. . . . 116 " 83 " " " 1. Listopada 1880. . . . 116 " 34 " Preliminuje się przeto z tego tytułu na rok 1882. w przewidywaniu drobnej tylko różnicy kwotę 230 zł. jak na rok 1881.	235	230
	5	Potrzeby kancelaryjne i inne pomniejsze 100 zł.	Preliminuje się na podstawie corocznie okazującej się potrzeby; mianowicie wynosiły te wydatki w zaokrągleniu w roku 1878. . . . 100 zł. " 1879. . . . 95 " " 1880. . . . 111 "	95	100
IV.	6	Rozmaite wydatki 600 zł.	W rubryce tej mieszczą się prócz nieprzewidzianych wydatków, także zaliczki niewyrachowane przez banki, które wypłacają kupony. Z tego względu (z powodu niestałości tej rubryki) prelininuje się na podstawie wynikiłości z roku 1879. w zaokrągleniu 600 zł.	572	800

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycza	T y t u ł	D o c h o d y	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
prelimi- narza					
I.		Zwroty kapitałów 33.134 zł.		155.637	71.736
	1	Zwrot kapitału wypo- życzonego Wydziałom powiatowym 29.908 zł.	Wedle planu utworzenia.	155.637	71.736
	2	Zwrot kapitału danego funduszowi budowy zakładu dla obłąka- nych na Kulparkowie 3.226 zł.	Wedle planu umorzenia do LW. 36.812/1880. wy- pracowanego w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 21. Lipca 1880.	—	—
II.		Odsetki 36.768 zł.		57.328	46.251
	3	Od kapitału wypoży- czonego Wydziałom powiatowym 6% 1.173 zł.	Wedle planu umorzenia.	24.361	5.236
	4	Od Wydziałów powia- towych odsetki zwłoki 10%, 1.430 zł.	Preliminuje się wedle trzechletniego przecięcia : Dochód w roku 1878. . . . . 563 zł. " " 1879. . . . . 1.807 " " " 1880. . . . . 1.913 " <hr/> razem . . . . . 4.283 zł. przeciętnie . . . . . 1.428 " w zaokrągleniu 1.430 "	1.807	900
	5	Od kapitałów chwilowo lokowanych 17.750 zł.	Dochody (z pominięciem kapitału w rubr. I. poz. 2., odsetków od chwilowych lokacyj w rubr. II. poz. 5, jakoteż odsetków w rubr. II. pod poz. 6. wyka- zanych, które wpłyną z końcem roku), wyniosą w roku 1882. . . . . 34.211 zł. do tego spodziewana nadwyżka gotówki z końcem roku 1881. (patrz preliminarz tegoż fundu- szu na rok 1881.) w sumie . . . 514.703 " ogółem . . . 548.914 zł. potrąciwszy zaś od tego sumę wydatków w roku 1882., wedle niniejszego preliminarza . . . 105.130 " <hr/> okaże się spodziewana w roku 1882. nadwyżka gotówki . . . 443.784 "	15.674	23.700
			która wedle obecnych stosunków finansowych ulokowana na 4%, przyniosłaby w zaokrągleniu odsetki w kwocie 17.750 zł.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka	Po- zycya	T y t u ł	D o c h o d y	Wynikłość z roku 1879.	Kwota uchwalona na rok 1881.
prelimi- narza					
II.	6	Od kapitału wypożyczonego funduszowi budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie 16.415 zł.	Wedle planu umorzenia do LW. 36.812/1880. wypracowanego w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 21. Lipca 1880.	15.486	16.415
III.		Rozmaite dochody 1.700 zł.		1.759	1.960
	7	Dochód z wylosowanych na korzyść funduszu obligacyj 1.200 zł.	<p>Dochód w roku 1878. wynosił . . . 1.100 zł.</p> <p>„ „ 1879. „ . . . 1.100 „</p> <p>„ „ 1880. „ . . . 1.200 „</p> <hr/> <p>razem . 3.400 zł.</p> <p>przeciętnie . 1.133 „</p> <p>w zaokrągleniu . 1.200 „</p>	1.100	1.300
	8	Od banków zwrot zaliczek udzielonych w latach ubiegłych na wypłatę kuponów 500 zł.	<p>Preliminuje się wedle trzechletniego przecięcia:</p> <p>Dochód w roku 1878. wynosił . . . 339 zł.</p> <p>„ „ 1879. „ . . . 608 „</p> <p>„ „ 1880. „ . . . 572 „</p> <hr/> <p>razem . 1.519 zł.</p> <p>przeciętnie w zaokrągleniu . 500 „</p>	608	660
—		Zwrot za brakujące kupony —	Nie prelininuje się nic, jak na rok 1881. dla wyłącznie przypadkowej natury tej pozycyi.	51	—

Fundusz szkolny krajowy.

PRELIMINARZ

na rok

1882.

1) Preliminarz	str. 2
2) Sumaryusz dochodów i wydatków okręgowych funduszków szkolnych na r. 1881. udzielony przez krajową Radę szkolną, odezwą z dnia 4. Maja 1881. L. 3590. (alegat I.)	„ 15
3) Wykaz zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne od r. 1876. po koniec r. 1880. sporządzony przez Oddział rachunk. Wydziału krajowego (aleg. II.)	„ 20
4) Odezwa Rady szkolnej krajowej z dnia 4. Maja 1881. L. 3590. (alegat III.)	„ 20

— 2 —

Preliminarz sumaryczny.

Liczba		Nazwa rubryk	Wyni- kłość z roku 1880	Uchwa- lona kwota na rok 1881	Wniosek na rok 1882		U w a g a
rubryki	pozycyi				Rady szkolnej	Wydz. krajow.	
					Złote wal. austr.		
Wydatki.							
I	1—4	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych	303.561	323.622	390.015	307.015	
II	5	Substytucye	36.931	40.000	50.000	45.000	
III	6—9	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	2.218	3.470	3.775	3.775	
IV	10	Adjuta	5.229	5.000	5.000	5.000	
V	11—12	Remuneracye i zapomogi	21.179	22.000	22.000	22.000	
VI	13	Podatki i daniny	—	5	6	6	
VII	14	Koszta podróży i dyet	664	500	500	500	
VIII	15—17	Dodatki pięcioletnie dla nauczy- cieli	16.190	25.000	32.454	32.454	
IX	18	Dodatek do funduszu emerytal- nego	12.800	12.800	12.800	12.800	
X	19	Na emerytury dla nauczycieli, którzy utracą posadę wskutek reorganizacji szkół	5.422	5.000	5.000	5.000	
XI	20—39	Dary z łaski	3.815	4.000	3.530	3.530	
XII	40—41	Potrzeby ogólnej natury	4.992	6.500	2.000	1.000	
XIII	42—43	Różne wydatki	9.462	6.800	6.800	6.800	
XIV	44—45	Zasiłki bezzwrotne i zaliczkizwro- tne na budynki szkolne	26.666	30.000	30.000	20.000	
		<i>Suma wydatków</i>	449.129	484.697	563.880	464.880	
Dochody.			Z roku 1879				
I	1—8	Odsetki od kapitałów	15.426	16.095	—	16.112	
II	9—13	Dochody z dóbr, realności i in- nych praw	9	10	—	9	
III	14—16	Dodatki	549	530	—	530	
IV	17	Zysk ze sprzedaży książek szkol- nych	7.091	7.200	—	2.835	
V	18	Zapisy i darowizny	—	—	—	—	
VI	19	Taksy od spadków	8.071	8.500	—	8.150	
VII	20—22	Różne dochody	24.532	52.015	—	48.015	
VIII	23	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	54.943	—	54.943	
IX	24	Zwroty zaliczek gminom na bu- dynki szkolne udzielonych	20.411	25.000	—	20.000	
		<i>Suma dochodów</i>	131.032	164.293	—	150.594	
		Z porównania ze sumą wydatków okazuje się niedobór	—	—	—	464.880	
			—	—	—	314.286	

Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki.

Poszczególnienie pozycji każdej rubryki

Liczba porząd.	Przedmiot	Wy- nikłość z roku 1880	Uchwa- lona kwota na r. 1881	Wniosek na rok 1882		Uzasadnienie Wydziału krajowego
				Rady szkolnej	Wydz. krajow.	
				Złote wal. austr.		
I. Zasiłki dla funduszków szkol- nych okręgowych.						
1	Na pokrycie niedoboru szkół po koniec roku 1880. zreorgani- zowanych	239.247	266.956	298.392	275.392	<i>Do poz. 1.</i> Rada szkolna krajowa żąda na podstawie załączonego zestawienia sprawdzonych preliminarzy okręgo- wych Rad szkolnych z roku 1881, kwoty 298.392 zł. — Zważywszy, że rubr. IV, V, VI. tych preliminarzy, wynoszące 45.971 zł. mogą być ana- logicznie do uchwały W. Sejmu z 22. Lipca 1880. o połowę, t. j. o 23.000 zł. zmniejszone bez ujmy dla szkolni- ctwa, Wydział krajowy preliniuje na tę pozycję 275.392 zł.
2	Na utrzymanie szkół, które od 1. Lutego 1881. weszły w życie	—	—	1.623	1.623	<i>Do poz. 2.</i> Preliminuje się wedle uchwa- ły Rady szkolnej krajowej z d. 20. Stycznia 1881. L. 264. dla szkół: w Koniuszkach Tuligłówn. 129 zł. 56 ct. w Róży . . . . . 145 " 27 " w Wiewiórcie . . . . . 185 " 38 " w Wojaszówce . . . . . 164 " 41 " w Niepli . . . . . 86 " 77 " w Osieku . . . . . 105 " 63 " w Rozkochowie . . . . . 225 " 66 " w Sielcu . . . . . 225 " 90 " w Załużu . . . . . 133 " 40 " w Ropicy polskiej . . . . . 117 " 05 " w Białej pod Tyczynem . . . . . 84 " 04 " w Spasie, z powodu wy- dzielenia gminy Łuhy . . . . . 20 " — " <i>Razem</i> 1.623 zł. 07 ct.
3	Na utrzymanie szkół w latach 1881. i 1882. zreorganizować się mających, na podniesie- nie filialnych szkół na eta- towe i na przekształcenie po- sady młodszych nauczycieli na posady starszych w szkołach o kilku klasach	—	6.666	20.000	10.000	<i>Do poz. 3.</i> Rada szkolna krajowa żąda na tę pozycję 20.000 zł., lecz nieu- zasadnia potrzeby dokładniej. Ze względu na ciągły brak funduszków i z uwagi, że wedle wykazu dołączo- nego, istnieje obecnie szkół 1.877, a przybyło w roku 1880. etatowych szkół zorganizowanych 27, wreszcie z uwa- gi, że rubryka zasiłków od r. 1874. do 1881. z kwoty 166.112 zł. urosła do 323.622 zł. Wydział krajowy preliniuje na ten cel kwotę 10.000 zł. (patrz budżet z r. 1874. rubryka X. i XXVII).
	Do przeniesienia	239.247	273.622	320.015	287.015	

Wydatki.

F u n d u s z

Poszczególnienie pozycji każdej rubryki

Liczba porząd.	Przedmiot	Wy- nikłość z roku 1880	Uchwa- lona kwota na r. 1881	Wniosek na rok 1882		Uzasadnienie Wydziału krajowego
				Rady szkolnej	Wydz. krajow.	
				Złote wal. austr.		
	Z przeniesienia	239.247	273.622	320.015	287.015	
4	Zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych	69.800	50.000	70.000	20.000	<i>Do poz. 4.</i> Rada szkolna krajowa żąda 70.000 zł. Ze względu, że po koniec Kwietnia 1881. zalega zaliczek podobnych kwota 185.603 zł. 12½ ct. i że niektóre Rady szkolne okręgowe dostawszy zaliczki, nietylko takowych nie spłacają, lecz ustawicznie nowych, a nawet darowania dawnych zaliczek żądają, tłumacząc się zaległościami prestacyj, które tylko z ich winy w czasie odpowiednim ściągnięte nie zostały; Wydział krajowy uważa za rzecz niezbędną, ograniczyć asygnowanie zaliczek tylko do najkonieczniejszej potrzeby i żądać, aby z wyjątkiem jedynie nadzwyczajnych wypadków, wszelkie zaliczki w ciągu roku przedmiotowego zwrócone lub wyrachowane zostały i dlatego preliniuje na ten cel 20.000 zł.
	<i>Suma rubryki I</i>	309.047	323.622	390.015	307.015	
	II. Substytucye.					
5	Na płacę dla zastępców nauczycieli i nauczycielek przy klasach równorzędnych	47.100	40.000	50.000	45.000	<i>Do poz. 5.</i> Ponieważ organizacya szkół i nominacya stałych nauczycieli ciągle postępuje i wydatki na ten cel corocznie się wzmagają, przeto Wydział krajowy preliniuje mniej o 5000 zł. aniżeli Rada szkolna kraj.
	III. Zasilki czasowe dla szkół, utrzymywanych przez korporacye.					
6	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie		2.000	2.000	2.000	<i>Do poz. 6.</i> Preliminuje się jak na rok 1881.
7	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Benedyktynek obrz. łacińsk. w Przemyślu	3.375	1.220	1.440	1.440	<i>Do poz. 7.</i> Preliminuje się według obecnego faktycznego stanu kwotę 1440 zł.
8	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Klarysek w Starym Sączu		250	250	250	<i>Do poz. 8.</i> Jak na rok 1881.
9	Dla Konwentu OO. Bazylianów w Ławrowie, za udzielanie nauki w 4ro klasowej szkole w klasztorze			85	85	<i>Do poz. 9.</i> Rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 7 Czerwca 1879. L. 4930. i uchwałą z dnia 30 Listopada 1879. L. 7874. przyznano Konwentowi to wynagrodzenie za udzielanie nauk, począwszy od roku 1875.
	<i>Suma rubryki III</i>	3.375	3.470	3.775	3.775	

Poszczególzenie pozycyj każdej rubryki

Liczba porząd.	Przedmiot	Wy- nikłość z roku 1880	Uchwa- lona kwota na r. 1881	Wniosek na rok 1882		Uzasadnienie Wydziału krajowego
				Rady szkolnej	Wydz. krajow.	
				Złote wal. austr.		
	IV. Adjuta.					
10	Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego	4.937	5.000	5.000	5.000	<i>Do poz. 10.</i> Jak na r. 1881.
	V. Remuneracye i zapomogi.					
11	Remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli szkół ludowych i katechetów	21.963	20.000	20.000	20.000	<i>Do poz. 11 i 12.</i> Jak na r. 1881.
12	Remuneracye za naukę robót ręcznych		2.000	2.000	2.000	
	<i>Suma rubryki V</i>	21.963	22.000	22.000	22.000	
	VI. Podatki i daniny.					
13	Od gruntów szkolnych i realności na podatki i ekwiwalenta	6	5	6	6	<i>Do poz. 13.</i> Preliminuje się na podstawie wynikłości z roku 1880.
	VII. Koszta podróży i dyet.					
14	Na koszta podróży i dyet nauczycieli, przeniesionych ze względów służbowych	504	500	500	500	<i>Do poz. 14.</i> Jak na rok 1881.
	VIII. Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli.					
15	Na dodatki pięcioletnie według obecnego stanu			26.700	26.700	<i>Do poz. 15.</i> Preliminuje się według obecnego stanu kwotę 26.700 zł.
16	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli, którym drugi dodatek 5-letni w ciągu r. 1882 przyznany zostanie	25.175	25.000			<i>Do poz. 16.</i> Preliminuje się rzeczywistą należytość na r. 1882 przyznaną. <i>Do poz. 17.</i> Preliminuje się prawdopodobną w r. 1882. przypaść mającą potrzebę.
17	Na dodatki 5-letnie w r. 1882 przyznać się mające			3.754	3.754	
	<i>Suma rubryki VIII</i>	25.175	25.000	32.454	32.454	

Wydatki.

F u n d u s z

Poszczególnienie pozycji każdej rubryki

Liczba porządk.	Przedmiot	Wy- nikłość z roku 1880	Uchwa- lona kwota na r. 1881	Wniosek na rok 1882		Uzasadnienie Wydziału krajowego
				Rady szkolnej	Wydz. krajow.	
Złote wal. austr.						
IX. Dodatek do funduszu emerytalnego.						
18	Dodatek stałe systemizowany na emerytury dla nauczycieli etatowych, tudzież na zaopatrzenie wdów i sierót po nauczycielach	12.800	12.800	12.800	12.800	Do poz. 18. Jak na r. 1881, na mocy §. 36. ustawy z dnia 2. Maja 1873, przeciętną kwotę wydatku (z lat 1871—1873, patrz budżet na rok 1875. rubr. VIII).
X. Na emeryturę dla nauczycieli.						
19	którzy utracą posady w skutek reorganizacji szkół	4.993	5.000	5.000	5.000	Do poz. 19. Jak na rok 1881.
XI. Dary z łaski.						
a) stałe:						
20	Januszewskiej Wiktoryi i czterem sierotom			83	83	Do poz. od 20—38. Preliminuje się według obecnego stanu kwotę 1030. zł.
21	Kloss Franciszce			35	35	
22	Hołubowicz Petroneli			63	63	
23	Klesiewicz Julii			36	36	
24	Dubiel Amalii			63	63	
25	Theil Annie			53	53	
26	Prokopowicz Emilii			30	30	
27	Mikiewicz Eleonorze			20	20	
28	Hurakowskiej Maryi			42	39	
29	Konopnickiej Katarzynie	1.054		105	105	
30	Potockiej Waleryi			31	31	
31	Praszałowicz Maryi			40	40	
32	Runie Leokadyi			12	12	
33	Filipowskiej Joannie			53	53	
34	Kołdrasińskiej Zofii			80	80	
35	Januszewskiej Wiktoryi			167	167	
36	Elsner Karolinie			80	80	
37	Rogosińskiej Józefie			40	40	
38	Konopnickiej Rozalii i 5 sierót.			240	—	
	<i>Razem</i>	1.054	1.273	1.030	1.030	
b) Jednorazowe:						
39	Na jednorazowe dary z łaski dla nauczycieli, jakoteż wdów i sierót po nauczycielach	2.146	2.727	2.500	2.500	Do poz. 39. Preliminuje się prawdopodobną kwotę 2.500 zł.
	<i>Suma rubryki XI</i>	3.200	4.000	3.530	3.530	

Poszczególnienie pozycji każdej rubryki

Liczba porząd.	Przedmiot	Wy- nikłość z roku 1880	Uchwa- lona kwota na r. 1881	Wniosek na rok 1882		Uzasadnienie Wydziału krajowego
				Rady szkolnej	Wydz. krajow.	
				Złote wal. austr.		
XII. Potrzeby szkół ogólnej natury.						
40	Na potrzeby szkół ogólnej natury, według obecnego stanu	250	2.500	2.000	1.000	<i>Do poz. 40.</i> Ze względu na wynik z r. 1880. preliniuje się prawdopodobną potrzebę, t. j. o 1000 zł. mniej aniżeli żądała kraj. Rada szkolna.
41	Na konferencyę krajową w roku 1882. urządzić się mającą	—	4.000	—	—	
<i>Suma rubryki XII</i>		250	6.500	2.000	1.000	
XIII. Rozmaite wydatki.						
42	Dodatek służbowy dla nauczycieli szkół pospolitych w Krakowie	3.800	3.800	3.800	3.800	<i>Do poz. 42.</i> Wedle uchwały sejmowej z dnia 17. Października 1878.
43	Rozmaite wydatki inne	3.000	3.000	3.000	3.000	<i>Do poz. 43.</i> Jak w roku 1881.
<i>Suma rubryki XIII</i>		6.800	6.800	6.800	6.800	
XIV. Zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na budynki szkolne.						
44	Zasiłki bezzwrotne	—	10.000	10.000	10.000	<i>Do poz. 44. i 45.</i> Na zasiłki bezzwrotne preliniuje się kwotę na r. 1881. uchwaloną z powodu, iż wiele gmin ubogich nie jest w stanie o własnych siłach pobudować budynków szkolnych. Na zasiłki zwrotne preliniuje się tylko 10.000 zł., zamiast żądanych przez Radę szkolną 20.000 zł., ponieważ od roku 1876. rozdano gminom kwotę 187.844 zł., z której w zaległości pozostaje z końcem r. 1879. kwota 145.619 zł. 16 ct., zwrócić się mająca w ratach od 1 do 10 lat. Oprócz tego udzielono od roku 1874. do końca 1880: a) na zasiłki bezzwrotne (p. 44) 110.693 zł. b) " " " " z funduszu szkół ludowych z r. 1872 . . . . . 26.120 " dotego powyższe zasiłki zwrot. 187.844 " <i>Ogółem . 324.657 zł.</i>
45	Zaliczki zwrotne	—	20.000	20.000	10.000	
<i>Suma rubryki XIV</i>		—	30.000	30.000	20.000	

Poszczególne pozycje każdej rubryki					
Liczba porządkowa	Przedmiot	Wy- nikłość z roku 1879	Uchwa- lona kwota na r. 1881	Wniosek na rok 1882	Uzasadnienie Wydziału krajowego
		Złote wal. austr.			
	I. Odsetki od kapitałów.				
1	5% od obligacyj indemnizacyjnych na 9.080 zł. m. k.	429	429	429	<p><i>Uwaga ogólna.</i> Kapitał zarodowy w efektach wynosił wedle budżetu na rok 1881 . . . . . 298.000 zł. obecnie wynosi . . . . . 298.500 „, ponieważ ściągnięto od izraelskiej gminy w Krakowie część zaległej zaliczki w kwocie 460 zł. 74 ct., do tego dodano 49 zł. 80 ct. z istniejącej w książeczkach Kasy oszczędności gotowizny i kupiono list zastawny galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemsk. na 500 zł.</p> <p>Dalej zaszły następnne zmiany w stanie efektów:</p> <p>a) wylosowano list Banku hipotecz. na 100 zł. i obligacje pożyczki kraj. na 1.300 zł. razem 1.400 zł.</p> <p>b) kupiono za to listy zastawne Tow. kredytowego ziemsk. na 900 zł. i Banku hipotecz. na 500 zł.</p>
2	5% od obligacyj jednolitego długu państwa na 156.620 zł.	6.577	6.577	6.577	Do poz. 1. i 2. Podatek dochodowy od obligacyj indemnizacyjnych i jednolitego długu państwa odtrącany bywa z góry, przeto dochód preliniuje się netto.
3	6% od listów zastawnych Zakładu kredytow. ziemskiego w Krakowie na 11.500 zł.	690	690	690	Poz. 3. Jak w roku 1881.
4	6% od listów zastawnych Banku hipotecznego na 22.500 zł.	1.318	1.326	1.350	Do poz. 4. Preliminuje się więcej o 24 zł. jak w roku zeszłym, ponieważ kapitał zwiększył się o 400 zł.
5	6% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873, na 97.400 zł.	5.898	5.922	5.844	Do poz. 5. Preliminuje się mniej o 78 zł. — wyjaśnienie powyżej.
6	5% od listów zastawnych galicyjskiego Tow. kredytowego ziemsk. na 1.400 zł.	—	—	70	Do poz. 6. Pozycya nowa, wyjaśnienie powyżej.
	Do przeniesienia	14.912	14.944	14.960	

Poszczególne pozycje każdej rubryki

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wy- nikłość z roku 1879	Uchwa- lona kwota na r. 1881	Wniosek na rok 1882	Uzasadnienie Wydziału krajowego	
		Złote wal. austr.				
	Z przeniesienia	14.912	14.944	14.960		
7	5% od kapitałów hipotekowa- nych w walucie wiedeńskiej, mianowicie: 1) Od kapitału Bra- ctwa Jarosławskiego ś. Anny, wynoszącego 75 zł. . . . . 1 zł. 57 1/2 2) od kapitału litera- torów w Mościskach, zabezpieczonego na re- alności Nr. 35 tamże od 7 zł. 30 kr. . . . . — „ 16 ct. 3) dtto. na realności Nr. 40. 105. 202 i 48 tamże, od 31 zł. 15 kr. . . . . — „ 67 „ 4) dtto. Bractwa ró- żańcowego w Dobezy- cach, zabezpieczonego na dobrach Stojanowi- ce od 125 zł. . . . . 2 „ 62 1/2 „ 5) dtto. Bractwa ró- żańcowego w Gdowie, zabezpiecz. na dobrach Gdów, od 187 zł. 30 kr. . . . . 3 „ 94 „ 6) dtto. Bractwa szka- plerzow. bocheńskiego na 50 zł. . . . . 1 „ 05 „ 7) dtto. Bractwa nie- pokal. poczęcia N. P. Maryi w Łukawicy na 112 zł. 30 kr. . . . . 2 „ 36 1/2 „ 8) dtto. Bractwa ró- żańcowego w Bośniku na 250 zł. . . . . 5 „ 25 „ 9) dtto. Bractwa św. Maryi Magd. w Brze- sku, zabezpieczonego na dobrach Wola Lu- becka od 267 zł. 30 kr. . . . . 5 „ 62 1/2 „ 10) dtto. Bractwa po- cieszenia N. P. Maryi w Pryszowie, na 125 zł. 2 „ 62 1/2 „				Do poz. 7. i 8. Jak w roku 1881.	
	Do przeniesienia	25 „ 88 1/2 „	14.912	14.944	14.960	

ody.

Fundusz

Poszczególności pozycyji każdej rubryki					
Liczba porządkowa	Przedmiot	Wy- nikłość z roku 1879	Uchwa- lona kwota na 1881	Wniosek na rok 1882	Uzasadnienie Wydziału krajowego
		Złote wal. austr.			
	Z przeniesienia 25 zł. 88½ ct.	14.912	14.944	14.960	
8a	5% od kapitałów w walucie polskiej, na hipotekach prywatnych ulokowanych, mianowicie:				
	1) od kapitału zabezpieczonego na dobrach Branice na 5.000 złp. 62 " 52 "				
	2) Głęboka na 17.418 złp. 5 gr. . . . . 217 " 73 "				
	3) Dojazdów " 28.712 złp. 22 gr. . . . . 358 " 91 "				
	4) Mistrzowice na 16.966 złp. 12 gr. 212 " 08 "				
8b	Od kapitałów zabezpieczonych na realnościach w Krakowie:				
	5) na Nr. 73 I. 99 na 2.815 złp. 22 gr. 35. " 20 "				
	6) na Nr. 73 I. 99 na 1.435 złp. 18 gr. 17 " 94 "				
	7) na Nr. 73 I. 99 na 1.388 złp. 27 gr. 17 " 36 "				
	8) na Nr. 141 I. 194 I. na 2.815 złp. 14 gr. 35 " 20 "				
	9) na Nr. 93 I. 203 II. na 132 złp. 10 gr. 1 " 68 "				
	10) na Nr. 151 I. 224 II. na 3.387 złr. 42 " 34 "				
	11) na Nr. 151 I. 224 II. 4.000 złp. 50 " — "				
	12) na Nr. 208 I 334 III. na 1.196 11 gr. 14 " 94½ "				
	13) na Nr. 342 I. 551 IV. na 949 złp. 13 gr. . . . . 11 " 86½ "				
	14) na Nr. 328 VIII. 193 IV. na 3.484 złp. 4 gr. . . . . 43 " 54½ "				
	15) na Nr. 327 VIII. 193 IV. na 389 złp. 10 gr. . . . . 4 " 86½ "				
	16) na Nr. 171 I. 256 I. na 421 złp. 26 gr.	514	1.151	1.152	
	<i>Suma rubryki I</i>	15.426	16.095	16.112	

Do poz. 8, b, 16. Odsetki w kwocie 5 złr. 82 ct. pobiera najstarszy z księży u P. Maryi w Krakowie, za nadzór szkoły w Bronowicach.

Poszczególne pozycje każdej rubryki

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wy- nikłość z roku 1879	Uchwa- lona kwota na r. 1881	Wniosek na rok 1882	Uzasadnienie Wydziału krajowego
		Złote wal. austr.			
II. Dochody z dóbr. realności i innych praw.					
9	Czynsz z ogrodu, własności Bractwa różańcowego w Duna-jowie	1	1	1	Do poz. 9, 10, 11, 12, jak w r. 1881.
—	Spadkobiercy Misesa z docho-dów realności Nr. 269 m. na potrzeby Bractwa Bożego Ciała, obecnie funduszu szkolnego krajowego rocznie 10 złp.	—	1	—	Niepreliminuje się nic, ponieważ w r. 1881 kapitał w kwocie 21 zł. zo-stał spłacony, a książeczkę galic. kasy oszczędności Nr. 13.783/80 pobrano do majątku zarodowego.
10	Czynsz z ogrodu Bractwa Serca Jezusowego wydzierżawionego probostwu w Krukienicach	2	2	2	
11	Czynsz z ogrodu Bractwa różań-cowego w Bieczu	1	1	1	
12	Czynsz z wydzierżaw. gruntów szkolnych w Zagórzcu	5	5	5	
<i>Suma rubryki II.</i>		9	10	9	
III. Dodatki.					
13	Od c. k. Skarbu Salin, zwrot $\frac{1}{3}$ części pensyj emerytalnych nauczycieli i nauczycielek szkoły głównej, tudzież szkoły pa-nieńskiej w Wieliczce	490	490	490	Jak w roku 1881.
14	Od dominium Zaleszczyki, doda-tek na wydatki kancelaryjne dla tamtejszej szkoły głównej	32	14	14	
15	Od tarnowskiej gminy żydow-skiej, dodatek na utrzymanie IV klasy przy tamtejszej szkole głównej	26	26	26	
<i>Suma rubryki III.</i>		548	530	530	
16	IV. Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	7.091	7.200	2.835	Do rubr. IV. Na podstawie kontraktu z dnia 22 Lutego 1878 zawartego na lat 10, między c. k. Rządem a Zakładem narodowym Ossolińskich, w myśl rozporządzenia c. k. Mini-sterstwa wyznań i oświaty z dnia 17 Stycznia 1878 do L. 643 (LW. 10.386/78). Wynikłość w roku 1879 jest tak zna-czną z powodu spłat zaległości z lat dawniejszych przez rozmaitych przedsiębiorców.

Poszczególnienie pozycji każdej rubryki

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wy- nikłość z roku 1879	Uchwa- lona kwota na r. 1881	Wniosek na rok 1882	Uzasadnienie Wydziału krajowego
		Złote wal. austr.			
	V. Zapisy i darowizny.	—	—	—	Do rubr. V. Dochodów w tej rubryce nie ma od lat kilku.
17	VI. Taksy od spadków.	8.071	8.500	8.150	Do rubr. VI. Dochód w r. 1877 . . . 8.344 zł. " 1878 . . . 7.985 " " 1879 . . . 8.071 " <hr/> Razem . 24.400 " przeciętnie . . 8.133 " prelim. się w zaokrągleniu 8.150 "
18	VII. Rozmaite dochody.				
19	Zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych (Nadzwyczajne).	18.917	50.000	46.000	Do rubr. VII. <i>poz. 19.</i> Krajowa Rada szkolna udzieliła na wydatki bieżące Radom okręgowym po koniec Kwietnia 1881: zaliczek zwrotnych . . . 185.603 zł. 12 ¹ / ₂ ct. W r. 1879 zwróciły Rady szkolne okręgowe z tego tytułu 18.916 „ 99 ¹ / ₂ „ Zwrócone kwoty przez kompenzate . . 17.000 „ — „ <hr/> Razem więc zwrócono . . . 35.916 „ 99 ¹ / ₂ „ W roku 1880 wpłynęło z tego tytułu po koniec kwietnia 1881 13.965 zł. Zaś kompensowano 3.631 zł. lecz właściwy wynik okaże się dopiero z końcem Czerwca. Peliminuje się prawdopodobny dochód w zaokrągleniu 46 000 złr. O zwrot tych zaliczek wystosowano do Rady szkolnej krajowej i do Rad okręgowych 53 urgensów (patrz LW. 26.219/80 i 11.477, 11.646, 21.017/81.
	Do przeniesienia	18.917	50.000	46.000	

Poszczególnienie pozycyj każdej rubryki					
Liczba porządkowa	Przedmiot	Wy- nikłość z roku 1879	Uchwa- lona kwota na r. 1881	Wniosek na rok 1882	Uzasadnienie Wydziału krajowego
		Złote wal. austr.			
	Z przeniesienia	18.917	50.000	46.000	
20	Zwroty wydatków innych ru- bryk budżetowych, tudzież zaliczek z lat dawniejszych .	5.607	2.000	2.000	Do <i>poz.</i> 20. Wynikłości z roku 1879 zawierają kwotę 3.243 zł. 30 ¹ / ₂ ct. jako przeprowadzenie mylnych wydatków c. k. Urzędów podatkowych. Suma zaległości zwrotów wynosi po koniec Kwietnia 1881 r. 19.534 zł. 90 ct. lecz z tego znaczna część odpisaną zostanie, a nadto ulegnie ta cyfra zmianie po zamknięciu rachunków z końcem Czerwca 1881 roku Preliminuje się zatem jak na rok 1881. 2.000 zł.
21	Rozmaite drobne . . . . . <i>Suma rubryki VII.</i>	9 <u>24.533</u>	15 <u>52.015</u>	15 <u>48.015</u>	Do <i>poz.</i> 21. Jak na rok 1881.
22	VIII. Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	54.943	54.943	Do rubr. VIII. Na mocy reskryptu c. k. Ministerjum Wyznań i oświaty z dnia 29 Września 1869 L. 6.863 (§. 66. Ustawy państwa z dnia 14 Maja 1869 d. u. s.)
23	IX. Zwroty zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych (nadzwyczajne)	20.411	25.000	20.000	Do rub. IX. Na budowę szkół udzielono gminom od roku 1875 po koniec Kwietnia 1881 zaliczek zwrotnych na 187.844 zł. Wedle wykazu (alegat 2.) przypada w roku 1882 tytułem ratalnego zwrotu tych zaliczek od gmin, kwota 18.460 zł. 61 ct., zaś zaległe (LW. 19.999/81 po koniec Lutego r. 1881. raty dawniejsze wynoszą 14.242 zł. 24 ct. Ze względu na wynikłość z r. 1879 i z powodu prośb ustawicznych o prolongacye terminów wpłat, prelininuje się 20.000 zł.

S U M A R Y U S Z

szkół zreorganizowanych tudzież dochodów i wydatków okręgowych funduszków szkolnych na rok 1881.

Wykaz zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne od roku 1876 po koniec 1880.

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Zaliczka		Raty w roku 1882 do spłaty przypadające		Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Zaliczka		Raty w roku 1882 do spłaty przypadające	
		zł.	ct.	zł.	ct.			zł.	ct.	zł.	ct.
1	Bachorzec	500	—	50	—		Z przeniesienia	38.870	—	4.193	38 ¹ / ₂
2	Balice	300	—	—	—	48	Grzymałów	1.000	—	200	—
3	Balińce	600	—	100	—	49	Hadyńkowce	500	—	50	—
4	Bar	200	—	20	—	50	Hodowica	400	—	40	—
5	Bernadówka	500	—	—	—	51	Hruszów i Kłonicze	530	—	66	25
6	Biała (pow. Czortków)	600	—	100	—	52	Hucisko Oleskie	100	—	—	—
7	Biskupice	1.000	—	—	—	53	Hyżne	400	—	40	—
8		500	—	100	—	54	Jaryczów stary	500	—	50	—
9	Bohutyn	300	—	50	—	55	Jazłowczyk	300	—	—	—
10	Bolestraszyce	1.000	—	200	—	56	Jezierzanka	300	—	30	—
11	Boniszyn	500	—	—	—	57	Kławeze	500	—	50	—
12	Borszczów	1.500	—	150	—	58	Jordanów	1.000	—	100	—
13	Bóbrka	1.000	—	100	—	59	Ispas	300	—	50	—
14		1.000	—	100	—	60	Kałuż	2.000	—	200	—
15	Brzyszczyki	270	—	27	—	61	Kędzierzawce	200	—	—	—
16	Buczacz	1.500	—	150	—	62	Koburzyn	250	—	—	—
17	Capowce	300	—	50	—	63	Kobyłowlaki	1.000	—	100	—
18	Cetula	600	—	—	—	64	Kołomyja	1.000	—	100	—
19	Chyrów	600	—	60	—	65	Komarno, pow. Rudki	1.000	—	—	—
20	Cyków	400	—	40	—	66		500	—	50	—
21	Czarnokońce małe	250	—	—	—	67	Kopki	300	—	—	—
22	Czarny Potok	400	—	100	—	68	Korczyn { powiat Stryj pow. Krosno	600	—	—	—
23	Czarniechowce	2.000	—	500	—	69		500	—	50	—
24	Czerniejów	500	—	50	—	70	Koropiec { p. Czortków p. Złoczów	400	—	—	—
25	Czudec	500	—	50	—	71		300	—	50	—
26	Czudeckie przedm.	500	—	50	—	72	Kornalowice	600	—	120	—
27	Czystopad	200	—	16	—	73	Kosmacz	350	—	58	33
28	Czyski { powiat Brody powiat Lwów	200	—	—	—	74	Kozy	500	—	—	—
29		200	—	20	—	75	Kulików	2.000	—	—	—
30	Darachów	600	—	100	—	76	Kuty	3.000	—	300	—
31	Dąbrowa	6 000	—	415	39 ¹ / ₂	77	Królin	102	—	10	20
32	Derzów	1.000	—	200	—	78	Krościenko	200	—	—	—
33	Dobromil, miasto	3 000	—	300	—	79	Krakowiec	400	—	40	—
34	Dubiecko	1.500	—	150	—	80	Krowniki	400	—	—	—
35	Dukla	800	—	80	—	81	Krynica	1.000	—	—	—
36		2 000	—	200	—	82	Kryłos	500	—	50	—
37	Duleza wielka	800	—	80	—	83	Krzęcin	500	—	50	—
38	Duńkowice	1.000	—	100	—	84	Krzywcze	800	—	80	—
39	Dylagówka	300	—	50	—	85	Lachowice	600	—	60	—
40	Dźurków	500	—	100	—	86	Lacka wola	600	—	—	—
41	Firlejówka	100	—	—	—	87	Lackie wielkie i małe	600	—	100	—
42	Folwarki żydaczowsk.	820	—	82	—	88	Lanckorona	600	—	60	—
43	Gaje starobrodzkie	600	—	60	—	89	Leszczyn	200	—	20	—
44	Glinik	500	—	50	—	90	Leszniów	400	—	—	—
45	Gołogóry { wieś miasteczko	500	—	50	—	91	Leżajsk	5.000	—	500	—
46		800	—	80	—	92	Lisko	800	—	100	—
47	Gorajowice	130	—	13	—		Do przeniesienia	71.902	—	6.968	17 ¹ / ₂
	Do przeniesienia	38.870	—	4.193	39 ¹ / ₂						

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Zaliczka		Raty w roku 1882 do spłaty przypadające		Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Zaliczka		Raty w roku 1882 do spłaty przypadające	
		zł.	ct.	zł.	ct.			zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	71.902	—	6.968	17 ¹ / ₂		Z przeniesienia	107.521	—	10.371	25 ¹ / ₂
93	Lisowice	900	—	—	—	144	Przewłoczna	300	—	50	—
94	Lipnica dolna	300	—	—	—	145	Przewrotne	800	—	80	—
95	Lubaczów	400	—	40	—	146	Przybówka	400	—	40	—
96	Lubiana	2.000	—	—	—	147	Radłowice	400	—	100	—
97	Lubla	400	—	100	—	148	Radymno	3.000	—	500	—
98	Łańcut miasto	200	—	25	—	149	Radziechów	5 650	—	376	72
99	Łąki	2.000	—	—	—	150	Rakowczyk	500	—	50	—
100	Łosznów	4.000	—	400	—	151	Raszówce	500	—	50	—
101	Łukowa	500	—	50	—	152	Rawa gmina	500	—	—	—
102	Markowa	500	—	62	50	153	Raźniów	200	—	33	33
103	Markowce	500	—	50	—	154	Reniów	200	—	—	—
104	Meteniów	250	—	—	—	155	Rodatyceze	500	—	50	—
105	Męcina	600	—	200	—	156	Rohatyn	5.000	—	500	—
106	Milatyn	400	—	100	—	157	Rozhucze	600	—	60	—
107	Mitulín	300	—	—	—	158	Równe	400	—	40	—
108	Młyniska	300	—	—	—	159	Rudki	1.600	—	—	—
109	Młyniska	600	—	100	—	160	Ryków	500	—	100	—
110	Myścowa	600	—	50	—	161	Rzepniów	300	—	50	—
111	Nadwórna	250	—	—	—	162	Rzeszów	100	—	—	—
112	Nahorce	400	—	40	—	163	Rzeszów	3.000	—	300	—
113	Nalże	400	—	100	—	164	Sanok gmina	1.200	—	120	—
114	Narajów	400	—	50	—	165	Sarny	1.000	—	100	—
115	Nawsie	400	—	—	—	166	Schönangier	500	—	50	—
116	Niemitów	200	—	—	—	167	Siary	500	—	100	—
117	Niepołomice	400	—	50	—	168	Sielec	400	—	100	—
118	Nisko gmina	800	—	80	—	169	Siemakowce	600	—	100	—
119	Nowy Sącz	161	—	—	—	170	Siepraw i Łyczanka	800	—	160	—
120	Nowy Targ	1.000	—	100	—	171	Skała	500	—	50	—
121	Nowosielce	1.500	—	150	—	172	Sokołów	2.000	—	200	—
122	Ochładów	400	—	—	—	173	Sokolniki	300	—	—	—
123	Ochrymowce	1.000	—	250	—	174	Stary Wiśnicz	2.000	—	200	—
124	Olszanik	600	—	100	—	175	Starzawa	1.000	—	100	—
125	Osiek { powiat Białą	100	—	—	—	176	Stawna	130	—	—	—
126	Ostrowczyk polny	400	—	—	—	177	Stare Miasto	500	—	50	—
127	Padew Narodowa	400	—	40	—	178	Stulsko	1.000	—	—	—
128	Petlikowce	300	—	—	—	179	Stupnica i Kotowania	400	—	100	—
129	Pisarzowice	500	—	50	—	180	Stechnikowce	250	—	—	—
130	Piskorowice	500	—	50	—	181	Stojanów	400	—	50	—
131	Pistyn { wieś	500	—	—	—	182	Stubno	250	—	—	—
132	Pobereże	600	—	60	—	183	Stulsko	800	—	160	—
133	Pohorce	400	—	40	—	184	Strachocina	400	—	100	—
134	Podhorodce	400	—	40	—	185	Stronibaby	200	—	33	33
135	Podłęże	600	—	60	—	186	Srodopolce	600	—	60	—
136	Poreba Radlna	600	—	60	—	187	Sroki	200	—	20	—
137	Potęga	200	—	20	—	188	Sułkowice	200	—	80	—
138	Potok Złoty	500	—	32	25	189	Swileza	800	—	80	—
139	Przemysł	129	—	—	—	190	Szebnie	600	—	100	—
140	Przeniesienia	200	—	—	—	191	Szymańkowce	100	—	20	—
141	Przeniesienia	6.000	—	600	—	192	Szymańkowce	400	—	—	—
142	Przeniesienia	6.000	—	600	—	193	Szymańkowce	400	—	—	—
143	Przeniesienia	6.000	—	600	—	194	Szymańkowce	200	—	—	—
	Do przeniesienia	107.521	—	10.371	25 ¹ / ₂		Do przeniesienia	150.701	—	14.824	63 ¹ / ₂

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Zaliczka		Raty w roku 1882 do spłaty przypadające		Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Zaliczka		Raty w roku 1882 do spłaty przypadające	
		zł.	ct.	zł.	ct.			zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	150.701	—	14.824	63 ¹ / ₂		Z przeniesienia .	168.297	—	16.643	22 ¹ / ₂
195	Tarnobrzeg z Dzikow.	300	—	42	86	223	Winniki	2.000	—	200	—
196	Trzciana	400	—	40	—	224	Włosz	400	—	—	—
197	Trzcianiec { p. Mościska	800	—	200	—	225	Wolica Ługowa i Pia- skowa	400	—	100	—
198		p. Dobromil	600	—	75	—					
199	Tuligłowy { p. Mościska	174	—	17	40	226	Wołoskowce	1.000	—	—	—
200		p. Jarosław	1.000	—	100	—	227	Wołńców	1.000	—	100
201	Turka gmina	1.000	—	100	—	228	Wybranówka	400	—	40	—
202	Turza { powiat Jasło	200	—	—	—	229	Wysocko	200	—	25	—
203		p. Stare Miasto	300	—	30	—	230	Wysoka Łańcucka	800	—	100
204	Tyczyn . . . . . {	300	—	30	—	231	Zaboże	400	—	50	—
205			600	—	60	—	232	Zagorzany	300	—	30
206	Tyśmienica	800	—	80	—	233	Zakliczyn	322	80	—	—
207	Uheńska	400	—	40	—	234	Zakonarze	400	—	40	—
208	Uhnów gmina	500	—	50	—	235	Załęże . . . . . {	100	—	30	—
209	Ulanów	200	—	—	—	236			300	—	30
210	Ułazów	400	—	40	—	237	Zarzecze	124	—	12	40
211	Ujście Solne . . . . . {	322	50	—	—	238	Zawidcze	200	—	33	33
212			2.000	—	200	—	239	Zazdrość	500	—	50
213	Uściczko	200	—	—	—	240	Zdziarzec	600	—	60	—
214	Usznia	500	—	50	—	241	Żółkiew	1.500	—	250	—
215	Urlów	200	—	33	33	242	Żołynia miasto i wieś	400	—	40	—
216	Urlów z Chrabiezną	200	—	20	—	243	Żulice . . . . . {	400	—	—	—
217	Werchrata	400	—	—	—	244			400	—	66
218	Weryń	1.500	—	150	—	245	Żurawno . . . . . {	2.000	—	200	—
219	Wesołów	1.200	—	120	—	246			3.000	—	300
220	Wiązowa	300	—	60	—	247	Zuzel	400	—	100	—
221	Wielkie oczy	2.000	—	200	—	248	Żydaczów	2.000	—	—	—
222	Witkowice	800	—	80	—						
	Do przeniesienia	168.297	50	16.643	22 ¹ / ₂		<i>Suma</i>	187.844	30	18.490	61 ¹ / ₂

Uwaga. Wykaz ten sporządzony został na podstawie dat znanych po koniec roku 1880. w czasie układania preliminarza na rok 1882. Nie uwidoczniiono w nim przeto ani zaliczek, które w ciągu roku 1881. udzielone zostaną, ani zwrotów tychże, których spłata przypadnie w roku 1882.

Aleg. III. L. 3.590/1881.
R. S. kr.

O d e z w a.

Załatwiając szacowne odezwy z dnia 13 i 23 Lutego, tudzież 7 Kwietnia 1881 do L. 6.833. 8.757 i 15.763, c. k. krajowa Rada szkolna ma zaszczyt przestać Świątnemu Wydziałowi krajowemu ułożony w myśl art. 34. Ustawy z dnia 2 Maja 1873 (dz. ust. i rozp. kr. L. 250) A. preliminarz wydatków krajowego funduszu szkolnego na rok 1882 i upraszać o wyjednanie u Wysokiego Sejmu krajowego uchwalenia kwoty 563.880 zł. w. a. potrzebnej na pokrycie wydatków połączonych z utrzymaniem publicznych szkół ludowych w kraju i upoważnienia c. k. krajowej Rady szkolnej do przenoszenia możliwych zaoszczędzeń w poszczególnych rubrykach wydatków na pokrycie niedoboru w innych rubrykach.

Co do uzasadnienia poszczególnych rubryk preliminarza. powołuje się c. k. krajowa Rada szkolna na załączone pod B. wyjaśnienia, i pozwala sobie jeszcze tylko co do rubryki I. poczynić następujące uwagi.

W rubrykę I. wstawiono pod pozycjami 1, 2, 3, jako wydatek zwyczajny kwoty 298.392 zł., 1.623 i 20.000 zł. pod pozycją zaś 4. jako nadzwyczajny wydatek kwotę 70.000 zł. pod pozycją 1. wykazano kwotę 298.392 zł. na podstawie preliminarzy okręgowych funduszy szkolnych na rok 1881. ułożonych według faktycznego stanu z końcem roku 1880.

Według załączonego pod C. D. wykazu i sumaryusza zorganizowanych publicznych szkół ludowych. tudzież dochodów i wydatków miejscowych i okręgowych funduszy szkolnych, zestawionych na podstawie preliminarzy okręgowych funduszy szkolnych na rok 1881 wynoszą dochody 37 okręgowych funduszy szkolnych, według rzeczywistego stanu z końcem roku 1880 — 1.006.326 zł. 83 ct. a właściwie po potrąceniu a) nadwyżek pojedynczych miejscowych funduszy szkolnych w kwocie 3.703 zł. 25 ct. tudzież b) nadwyżki pojedynczych powiatów w kwocie 2.174 zł. 69 ct. w. a., które na rzecz innych miejscowych, a względnie powiatowych funduszy szkolnych użyte być nie mogą — 1.000.448 zł. 89 ct. wydatki zaś tak na płace nauczycielom rzeczywiście wypłacać się mogące, jako też na inne potrzeby szkolne łącznie 1.298.841 zł. 31 ct. w. a. Z tego okazuje się niedobór okręgowych funduszy szkolnych, który z krajowego funduszu szkolnego pokryty być musi w kwocie 298.392 zł. 42 ct.

Wykazana pod pozycją 2. rubryki I. kwota 1.623 zł. przypada na utrzymanie szkół w załączonych wyjaśnieniach poszczególnionych.

Wydatek na utrzymanie tych szkół nie został wykazany w preliminarzach okręgowych funduszy szkolnych; szkoły te jednak weszły w życie z dniem 1. Lutego 1881., a skutkiem tego wydatek na utrzymanie tych szkół w roku 1882 w kwocie 1.623 zł. który z dotyczących miejscowych funduszy szkolnych pokryty być nie może, przypada na krajowy fundusz szkolny i doliczony być musi do wykazanego pod pozycją 1. niedoboru okręgowego funduszu szkolnego.

Do tego niedoboru musi być jeszcze doliczona i kwota 20.000 zł. wykazana w pozycyi 3. rubryki I. preliminarza. a to ze względu na zmiany w ustroju publicznych szkół ludowych w roku 1881 i 1882 już to z tego powodu, a) że w kraju znajduje się jeszcze przeszło 360 szkół dotąd nie zorganizowanych, które w przeważnej części koniecznie zorganizować wypada, b) że we wielu miejscowościach w których dotąd szkoły nie ma, gminy postarały się o budynki szkolne i już to z tego względu, już to ze względu na stosunki miejscowe nowe szkoły urządzone być muszą, c) że w znacznej liczbie szkół już zorganizowanych ze względu na wielki napływ młodzieży szkolnej muszą być w myśl art. 4. ustawy z dnia 2 Maja 1873 (dz. ust. i rozp. kraj. L. 250) urządzone nowe posady nauczycielskie, d) że dotychczasowe szkoły filialne w przeważnej części wypada koniecznie przekształcić na szkoły etatowe, a w szkołach etatowych o kilku klasach podnieść posady młodszych nauczycieli do posad rzeczywistych nauczycieli, gdyż inaczej ze względu na nader szczupłe płace nauczycieli młodszych, trudno dostać odpowiednich sił nauczycielskich na te posady i spodziewać się skutecznego zajęcia nauką szkolną. e) że nauczycielom nie mającym obecnie kwalifikacyi nauczycielskiej i z tego powodu pobierającym dawniejsze niskie płace, będą musiały być przyznane po nabyciu kwalifikacyi nauczycielskiej płace etatowe, f) że nareszcie nauczycielom nie mającym kwalifikacyi nauczycielskiej, lecz skutecznie w swym zawodzie pracującym, wypadnie dotychczasowe do utrzymania nie wystarczające płace odpowiednio podwyższyć.

Preliminowana na wydatki powyższemi okolicznościami spowodowana kwota 20.000 zł. jest tak umiarkowana, że tylko przy największej oszczędności wystarczy na te wydatki.

W roku 1881. wypadnie przynajmniej 100 szkół zorganizować, a przyjąwszy płacę nauczyciela każdej każdej szkoły w kwocie 300 zł., która według dotychczasowych doświadczeń zaledwie w połowie w miejscowych funduszach szkolnych znajdzie pokrycie, wydatek zaś na drobne potrzeby szkolne i urzędowe dla każdej szkoły w kwocie 10 zł. to wypadła na zorganizowanie 100 szkół kwota 16.000 zł.

Resztująca kwota 4.000 zł. wystarczy zaledwie na wydatki, spowodowane okolicznościami powyżej pod *c*, *d* *e* i *f* przytoczonymi.

Przy tej sposobności pozwala sobie c. k. krajowa Rada szkolna oświadczyć Świątnemu Wydziałowi krajowemu, że nie podziela wyrażonego w sprawozdaniach Komisji budżetowej w roku 1880 zapatrywania, jakoby wydatki, spowodowane przytoczonymi powyżej pod *a* do *f* okolicznościami, zachodziły dopiero z 1. Września dotyczącego roku budżetowego.

Nie ma bowiem żadnego słusznego powodu do odroczenia wykonania wydanych w ciągu pewnego roku zarządzeń aż do Września następnego roku, a to tak co do zarządzeń względem organizacyi szkół, jakoteż względem podwyższenia płac nauczycielom. jeżeli się uwzględni, że szkoły, o które tu chodzi, z małymi bardzo wyjątkami już istnieją, mają nauczycieli i wszelkie warunki, ażeby mogły być jako zorganizowane uważane, i że okoliczności, które spowodowały podwyższenie płac nauczycielom, już podczas wydania dotyczących zarządzeń istniały.

Zdaniem c. k. krajowej Rady szkolnej powinny być wydatki spowodowane wydaniami w roku 1881. zarządzeniami, tak co do organizacyi szkół, jakoteż co do podwyższenia płac nauczycielom, uważane jako wydatki zachodzące już z początkiem roku 1882, i nie powinny być odraczane, z pokrzywdzeniem nauczycieli i ze szkodą dla rozwoju szkolnictwa, do Września 1882.

W rubryce I. pod pozycją 4. wykazano jako nadzwyczajny wydatek na zasiłki dla okręgowych funduszków szkolnych kwotę 70.000 zł. ponieważ przyzwolona na ten cel w roku 1880 i 1881 kwota 50.000 zł. okazała się niedostateczną, i według załączonych wyjaśnień w roku 1880 musiano na ten cel wydać kwotę 69.800 zł.

Powodem potrzeby znaczniejszej kwoty na ten cel są okoliczności przytoczone w tutejszej odezwie z dnia 3 Lipca 1880 L. 6.444, a obecnie i ta okoliczność, że ściąganie bieżących należności obok zaległości okręgowych funduszków szkolnych natrafia na nieprzewyciężone trudności. C. k. krajowa Rada szkolna żywi nadzieję, że Świątny Wydział krajowy zechce powyższe uwagi do rubryki I. preliminarza należyście uwzględnić i nie odmówi jej swego poparcia u Wysokiego Sejmu krajowego, ażeby przy uchwaleniu budżetu krajowego funduszu szkolnego na rok 1882 wstawione w rubrykę I. preliminarza tego funduszu kwoty bez obniżenia były przyzwolone.

Przytem raczy Świątny Wydział krajowy także i co do reszty rubryk preliminarza przyjąć zapewnienie, że c. k. krajowa Rada szkolna, mając na względzie nietylko konieczne wymogi szkolnictwa, ale także i materialne stosunki w kraju, ograniczyła wydatki na szkoły na najniezbędniejsze potrzeby, i tak samo jak co do rubryki I. wyjednać u Wysokiego Sejmu krajowego uchwalenia bez uszczuplenia kwot w tych rubrykach preliminarzowanych.

Lwów dnia 4. Maja 1881 r.

Potocki. w. r.

Sprawozdanie Wydziału krajowego

o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych

za rok 1879.

WYSOKI SEJMIE!

Stosownie do postanowień §. 18. Statutu krajowego i §. 7. Instrukcyi dla Wydziału krajowego, przedkładamy pod %. zamknięcia rachunkowe wszystkich pod zarządem Reprezentacyi kraju zostających funduszków za rok 1879, a mianowicie:

Pod *A.* Zamknięcie funduszków budżetem objętych.

„ *B.* „ „ „ nieobjętych.

„ *C.* „ funduszu propinacyjnego.

„ *D.* Sumaryczne zestawienie ogólnego obrotu brutto i stanu wszystkich funduszków w majątku obrotowym i zarodowym, zapasów kasowych, kapitałów lokowanych i hipotekowanych, dóbr i realności, tudzież należności czynnych i biernych.

„ *E.* Zamknięcie rachunku fundacyi St. hr. Skarbka wraz ze sprawozdaniem Rady administracyjnej tejże fundacyi.

Dział *A.* zawiera fundusze budżetem objęte:

1. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	12. Fundusz domestykalny
2—3. „ szpitalu lwowskiego (2 oddz.)	13. „ kultury krajowej
4. „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	14. „ stanowy sierociński
5. „ podrzutków	15. „ Al. hr. Stadnickiego
6—9. „ szpitalu św. Łazarza w Krakowie (4 oddz.)	16. „ szkoły weterynaryi
10. „ policyi krajowej	17. „ budowy zakładu kulparkowskiego
11. „ szkolny krajowy	18. „ pożyczki krajowej z r. 1873.
	19. „ budowy gmachu sejmowego.

Dział B. zawiera fundusze budżetem nieobjęte:

1. Fundusz pomnika Kościuszki	120. Fundusz szkół ludowych z r. 1872.
2—108. Fundusze stypendyjne (107)	121. „ Ponińskiego
109. Fundusz administracji dóbr Winniki	122. „ Kochmana dla literatów
110. „ galicyjski inwalidów wojskowych	123. „ „ „ dziewcząt służą- cych
111. „ niżankowicki inwalidów wojsk.	124. „ Jędrzejowiczowej
112. „ posagowy Komarnickich	125. „ pomnika hr. Gołuchowskiego
113. „ zakładu Ossolińskich	126. „ budowy szpitalu krakowskiego
114. „ zapomogi byłego obwodu tar- nowskiego	127. Fundacya Sądecka „Dom roboczy“
115. „ zapomogi z roku 1868.	128. Fundusz budowy kaplicy w Dublanach
116. „ „ pozostałej z r. 1866.	129. „ „ laboratorium w Dubla- nach
117. „ budowy domu podrzutków	130. Fundacya hr. Weissenwolfowej
118. „ depozytów serwitutowych	131. Depozyta.
119. „ Russanowskiej	

A zatem w dziale A. funduszy 19, w dziale B. 131, pod C. 1; razem wszystkich funduszy 151. W roku 1878. było 143, więc przybyło funduszy 8, a mianowicie: fundacje stypendyjne 1) Kruszewskiej, 2) Pawłowskiego, 3) Pinelesa, 4) Schnella, 5) Torosiewiczza, 6) Wilczyńskiego; dalej: 7) Fundusz budowy laboratorium w Dublanach, 8) Fundacya hr. Weissenwolfowej dla ozdrowieńców.

Formę zamknięcia zachowano taką, jak w roku 1878.

Według załączonego wykazu sumarycznego wydatków i dochodów funduszy budżetem objętych, rezultat jest następujący:

1. W funduszu krajowym wraz z funduszami ze skarbu krajowego uposażonymi:	
wydatki większe od budżetu o	864.822 zł. — ct.
dochody większe „ „ „	864.891 „ — „
wynik w ogóle korzystniejszy o	69 zł. — ct.
2. W funduszach samoistnych, ze skarbu krajowego nieuposażonych:	
wydatki mniejsze od budżetu o	5.926 zł. — ct.
dochody mniejsze „ „ „	1.487 „ — „
wynik w ogóle korzystniejszy o	4.439 zł. — ct.
3. W funduszu budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie:	
wydatki wynoszą	57.712 zł. 87 1/2 ct
dochody „	58.220 „ 34 „
4. W funduszu budowy gmachu sejmowego:	
wydatki wynoszą	335 944 zł. 70 ct.
dochody „	505.355 „ 90 „

Zamknięcie rachunku funduszu krajowego w ściślejszym znaczeniu obejmuje wydatki i dochody za rok budżetowy 1879; dalej wydatki na spłatę pożyczek zaciągniętych na pokrycie niedoborów z lat 1877 i 1878, a w końcu nowo zaciągnięte pożyczki chwilowe na pokrycie ogólnego niedoboru, który się okazał przy zamknięciu roku 1879.

Ogólna suma wydatków jest większą od budżetu o	749.879 zł. — ct.
„ „ dochodów „ „ „ „ „	749.593 „ — „
różnica	286 zł.

zgodna z różnicą między sumą preliminowanych wydatków (2,631.701 zł.) a sumą preliminowanych dochodów (2,631.987 zł.), to jest z nadwyżką budżetową. Zgodność ta wynikła ztąd, że zamknięcie

zało niedobór, pobrano zatem do dochodów ściśle taką sumę pożyczek, jaka okazała się
 ściągnąć do zrównania sumy dochodów ze sumą wydatków.

Po wyłączeniu dochodów i wydatków, wynikłych z zaciągnięcia i spłaty pożyczek
 tek niedoborów, okazuje się w roku budżetowym 1879. rezultat następujący:

wydatki większe od budżetu o	.	.	.	270.273 zł. — ct.
dochody większe „ „ „	.	.	.	118.195 „ — „
ostateczny wynik niekorzystny	.	.	.	<u>152.078 zł. — ct.</u>
Suma wydatków rzeczywistych wynosi				2,901.974 zł. 32 ct.
„ dochodów „ „				<u>2,750.182 „ 02 „</u>
niedobór	.	.	.	<u>151.792 zł. 30 ct.</u>
mniejszy od wyżej wykazanego wyniku niekorzystnego o kwotę	.	.	.	286 zł.
zgodną z nadwyżką dochodów w budżecie.				

W sprawozdaniu Wydziału krajowego o stanie funduszy krajowych za lata 1877, 1878
 i 1879, przedłożonem Wysokiemu Sejmowi w roku 1880, wykazaliśmy, że niedobory, udowodnione
 zamknięciami rachunków, wynosiły w roku 1877 . . . 140.999 zł. 74 ct.

„ 1878 . . . 338.605 „ 87 „

t. j. razem . . . . . 479.605 zł. 61 ct.

niedobór zaś z roku 1879. nie mógł wówczas ściśle być obliczonym, gdyż
 rachunki nie były jeszcze zamknięte; w przybliżeniu jednak zestawione obli-
 czenie wykazało prawdopodobny niedobór w kwocie 151.000 zł., który oka-
 zał się prawie zupełnie zgodnym z niedoborem obliczonym ściśle w zam-
 knięciu rachunku, różnica bowiem wynosi nieznaczną kwotę 792 zł. 30 ct.

Oprócz wydatków poniesionych na rachunek budżetu roku 1879.

w sumie	.	.	.	2,901.974 „ 32 „
wydano na spłacenie funduszowi budowy gmachu sejmowego zaliczek wzię- tych na pokrycie niedoborów: z roku 1877	.	.	.	140.999 zł. 74 ct.
„ 1878	.	.	.	<u>338.605 „ 87 „</u>
t. j. razem	.	.	.	<u>479.605 zł. 61 ct.</u>
ogólna zatem suma wydatków wynosi	.	.	.	<u>3,381.579 zł. 93 ct.</u>
a gdy dochody rzeczywiste wynoszą tylko	.	.	.	<u>2,750.182 „ 02 „</u>
przeto okazuje się z końcem roku budżetowego 1879. niedobór	.	.	.	<u>631.397 zł. 91 ct.</u>

Suma ta mieści w sobie niedobory z trzech lat, a mianowicie:

z roku 1877 — 140.999 zł. 74 ct.

„ 1878 — 338.605 „ 87 „

„ 1879 — 151.792 „ 30 „

Na pokrycie tego niedoboru użyto pożyczek chwilowych:

Od Banku hipotecznego . . . . . 80.000 zł. — ct.

„ funduszu propinacyjnego . . . . . 273.195 „ — „

„ „ pożyczki z roku 1873 — 278.202 „ 91 „

a wszystkie te pożyczki spłacono w roku 1880.

Różnice okazujące się z porównania kwot budżetowych z wydatkami i dochodami rze-
 czywiwymi, uzasadnione są przy szczegółowych pożyczkach zamknięcia rachunku.

W funduszu propinacyjnym wynikiłości są następujące:

Dochody rzeczywiste	.	.	.	331.492 zł. 28 1/2 ct.
Wydatki	.	.	.	<u>8.916 „ 91 „</u>
Czysty dochód z roku 1879.	.	.	.	<u>322.575 zł. 37 1/2 ct.</u>

	Z przeniesienia	322.575 zł. 3 ⁷
Doliczywszy do tego:		
Zapas gotówki z początkiem roku 1879.	18.089 zł. 30 ¹ / ₂ ct.	
i gotówkę otrzymaną za wylosowany list zastawny	100 " — "	18.189 "
okazuje się suma gotówki		<u>340.764 zł.</u>

Z sumy tej wydano :

a) Na zakupno 5% listu zastawnego galicyj. Towarzystwa kredytowego, imiennej wartości 100 zł. (w zamian za wylosowany) po kurcie 91 zł. 05 ct.	91 zł. 05 ct.	
b) Na zakupno 6% listów zastawnych Banku hipotecznego, imiennej wartości 19.400 zł. po kursie 93 zł.	18.042 " — "	
razem na zakupno efektów		18.133 zł. 05 ct.
c) Na 6% pożyczkę funduszowi krajowemu		273.195 " — "
wydano przeto razem		<u>291.328 zł. 05 ct.</u>
Pozostało w kasie z końcem roku 1879		49.436 " 63 "
Razem, zgodnie z wyżej wykazaną sumą zasobów w gotówce		<u>340.764 zł. 68 ct.</u>

Pożyczka wyżej pod c) wykazana, została w roku 1880. od funduszu krajowego odebrana, a uzyskanej ztąd gotówki wraz z pozostałością w kasie z końcem roku 1879. użyto na zakupno papierów wartościowych.

Stan funduszu z końcem roku 1879 jest następujący :

1. Gotówka: a) w kasie	49.436 zł. 63 ct.	
b) w należności od funduszu krajowego	273.195 " — "	322.631 zł. 63 ct.
2. Efekta imiennej wartości:		
a) 5% listy zastawne galic. Towarz. kredytow. ziemskiego	175.200 zł. — ct.	
b) 6% listy zastawne galic. Banku hipotecznego	19.400 " — "	194.600 " — "
razem		<u>151.823 " 05¹/₂ ct.</u>
3. Nadwyżka należności czynnych od stron obowiązanych		669.054 zł. 68 ¹ / ₂ ct.
razem		<u>310.359 " 55¹/₂ "</u>
W porównaniu ze stanem z końcem roku 1878		358.695 zł. 13 ct.
okazuje się wzrost funduszu		

Obliczając zaś efekta według przeciętnego kursu z dnia 31. Grudnia 1879. roku między „płacą” a „żądaną” — przedstawia się stan funduszu następujący :

1. Gotówka		322.631 zł. 63 ct.
2. 5% listy zastawne galicyj. Towarz. kredyt. ziemskiego imiennej wartości 175.200 zł. po kursie (95 ²⁵ —96 ²⁵) 95 zł. 75 ct.		167.754 " — "
3. 6% listy Banku hipotecznego imiennej wartości 19.400 zł. po kursie (98.85—99.85) 99 zł. 35 ct.		19.273 " 90 "
4. Nadwyżka należności czynnych		151.823 " 05 ¹ / ₂ "
razem		<u>661.482 zł. 58¹/₂ ct.</u>
W tenże sam sposób obliczony stan z końcem roku 1878 wynosił		285.700 " 15 ¹ / ₂ "
z porównania okazuje się wzrost		<u>375.782 zł. 43 ct.</u>

Ściągnięcie zaległości czynnych, które z końcem roku 1879. wynoszą 155.181 zł. 37¹/₂ ct. przypomina Wydział krajowy nieustannie dotyczącym Władzom.

Zmiany w stanie szynkarzy i przypadających od nich opłat, od 1. Kwietnia 1878. po koniec roku 1880. wykazują następujące tablice :

W Y K A Z

ilości szynkarzy i obliczenie rocznej należitości opłat :

R o k	Po 10 zł.		Po 15 zł.		Po 20 zł.		Po 60 zł.		Po 80 zł.		Po 100 zł.		R a z e m	
	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna
1878	8.743	87.430	10.705	160.575	3.410	68.200	46	2.760	242	19.360	140	14.000	23.286	352.325
1879	8.926	89.260	10.011	150.165	3.160	63.200	46	2.760	202	16.160	99	9.900	22.444	331.445
1880	8.540	85.400	9.329	139.935	2.687	53.740	39	2.340	170	13.600	79	7.900	20.844	302.915
Razem . . .	26.209	262.090	30.045	450.675	9.257	185.140	131	7.860	614	49.120	318	31.800	66.574	986.685
Przeciętnie .	8.736	87.363	10.015	150.225	3.085	61.713	43	2.620	204	16.373	106	10.600	22.191	328.895

W Y K A Z

przybytku i ubytku szynkarzy :

R o k	Po 10 zł.		Po 15 zł.		Po 20 zł.		Po 60 zł.		Po 80 zł.		Po 100 zł.		R a z e m	
	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło
1879	183	.	.	694	.	250	.	.	.	40	.	41	183	1.025
1880	.	386	.	682	.	473	.	7	.	32	.	20	.	1.600
Razem . . .	183	386	.	1.376	.	723	.	7	.	72	.	61	183	2.625

2.442

Według sumarycznego zestawienia Lit. D. stan wszystkich fundusów z końcem roku 1879. jest następujący :

a) W majątku zarodowym :

1. Gotówka	98.158 zł. — ct.
2. Efekta imiennej wartości	2.691.359 „ 05 „
3. Dobra i realności	3.486.865 „ 28 „
4. Kapitały lokowane w bankach	.
5. Kapitały hipotekowane	170.523 „ 71 „
6. Nadwyżka należitości czynnych	69.578 „ 43 „
	<u>6,516.484 zł. 47 ct.</u>

b) W majątku obrotowym :

1. Gotówka	405.414 zł. 72 ct.
2. Efekta	940.003 „ 52 „
3. Kapitały lokowane w bankach	14.136 „ 40 „
4. Nadwyżka należitości czynnych	780.960 „ 93 1/2
	<u>2,140.515 „ 57 1/2 ct.</u>

c) W depozytach :

1. Gotówka	35.503 zł. 23 ct.
2. Efekta	311.059 „ 84 „
	<u>346.563 „ 07 „</u>
Razem	9,003.563 zł. 11 1/2 ct.

Z końcem roku 1878. był stan następujący:

a) w majątku zarodowym	6,250.353 zł. 08 ct.
b) „ obrotowym	1,994.611 „ 60 „
c) w depozytach	326.125 „ 07 „
	<u>8,571.089 zł. 75 ct.</u>

Z porównania okazuje się:

w majątku zarodowym przyrost	266.131 zł. 39 ct.
„ obrotowym „	145.903 „ 97 1/2
w depozytach	20.438 „ — „
Razem przyrost	432.473 zł. 36 1/2 ct.

Należytości czynne z końcem roku 1879. wynoszą:

a) w majątku zarodowym	153.120 zł. 15 1/2 ct.
b) „ obrotowym	<u>3,170.175 „ 71 1/2 „</u>
	3,323.295 zł. 87 ct.

Z końcem roku 1878. wynosiły:

a) w majątku zarodowym	170.321 zł. 28 1/2 ct.
b) „ obrotowym	<u>2,920.632 „ 21 1/2 „</u>
	3,090.953 „ 50 „
wzrosły zatem w roku 1879. o	232.342 zł. 37 ct.

Wszelkie zaległości czynne bywają nietylko peryodycznie, ale także przy każdej sposobności urgowane.

Na podstawie powyższego sprawozdania

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Z rachunków funduszków budżetem objętych za rok 1879. wydaje Sejm Wydziałowi krajowemu absolutorium.
2. Rachunki funduszków samoistnych, budżetem nieobjętych, tudzież funduszu propinacyjnego i Zakładu Stanisława hr. Skarbka za rok 1879. przyjmuje Sejm do wiadomości.

Lwów dnia 24. Sierpnia 1881.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblíkiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sumaryczny wykaz

wydatków i dochodów krajowych

za rok 1879.

i porównanie takowych z uchwalonemi przez Wysoki Sejm krajowy kwotami potrzeb i pokrycia.

L. W. 14.488/1881.
Alegat A. do sprawozdania Wydziału
krajowego o zamknięciu rachunkowem
funduszków krajowych
za rok 1879.

Lit. A.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

FUNDUSZÓW

DOTOWANYCH I SAMOISTNYCH

BUDŻETEM OBJĘTYCH

za rok

1879.

INDEKS.

	Stronica.
Sumaryusz	3
I. Fundusz krajowy	9
II. Krajowy szpital powszechny we Lwowie	83
III. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	111
IV. Fundusz podrzutków we Lwowie	137
V. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	143
VI. Fundusz policji krajowej	171
VII. „ szkolny krajowy	179
VIII. „ domestykalny	197
IX. „ kultury krajowej	205
X. „ stanowy sierociński	213
XI. „ Al. hr. Stadnickiego	221
XII. „ szkoły weterynaryi	227
XIII. „ budowy zakładu kulparkowskiego	235
XIV. „ pożyczki krajowej z roku 1873.	245
XV. „ budowy gmachu sejmowego	253

1878

SUMARYUSZ
ZAMKNIĘĆ RACHUNKOWYCH
FUNDUSZÓW

BUDŻETEM OBJĘTYCH

za rok

1879.

Wydatki.

S u m a -

Liczba porząd- kowa	Poszczególnienie funduszków	Wydatki w roku 1879.					
		Zwyczajne		Nad- zwyczajne		R a z e m	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Dział I.						
	Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.						
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	3,075.007	27 1/2	306.572	65 1/2	3,381.579	93
II.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	172.969	95 1/2	9.296	28	182.266	23 1/2
III.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	146.345	01 1/2	35.438	04 1/2	181.783	06
IV.	Fundusz podrzutek w Lwowie	8.610	55			8.610	55
V.	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	191.390	70	6.615	92 1/2	198.006	62 1/2
VI.	Fundusz policji krajowej						
VII.	Fundusz szkolny krajowy	414.822	39 1/2	34.306	77 1/2	449.129	17
	Suma wydatków funduszków dotowanych	4,009.145	89	392.229	68	4,401.375	57
	Dział II.						
	Fundusze samoistne, niedotowane.						
VIII.	Fundusz domestykalny	2.100				2.100	
IX.	Fundusz kultury krajowej	6.508	78			6.508	78
X.	Fundusz stanowy sierociński	1.333	65			1.333	65
XI.	Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego	800				800	
XII.	Fundusz szkoły weterynaryi	3.093	92 1/2			3.093	92 1/2
XIV.	Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873	102.162	37			102.162	37
	Suma wydatków funduszków samoistnych	115.998	72 1/2			115.998	72 1/2
	Dział III.						
	Fundusze, dla których budżet nie został uchwalony.						
XIII.	Fundusz budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	57.712	87 1/2			57.712	87 1/2
	Dział IV.						
XV.	Fundusz budowy gmachu sejmowego	335.944	70			335.944	70

Dochody.

Liczba porządkowa	Poszczególne fundusze.	Dochody w roku 1879.					
		Zwyczajne		Nadzwyczajne		Razem	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Dział I.							
Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.							
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	3,381.579	93	.	.	3,381.579	93
II.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	182.266	23 1/2	.	.	182.266	23 1/2
III.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	181.783	06	.	.	181.783	06
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	8.610	55	.	.	8.610	55
V.	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	198.006	62 1/2	.	.	198.006	62 1/2
VI.	Fundusz policji krajowej	7.102	29	.	.	7.102	29
VII.	Fundusz szkolny krajowy	402.051	84 1/2	47.077	32 1/2	449.129	17
	Suma dochodów funduszy dotowanych	4,361.400	53 1/2	47.077	32 1/2	4,408.477	85 1/2
Dział II.							
Fundusze samoistne, nie dotowane.							
VIII.	Fundusz domestykalny	3.927	03	.	.	3.927	03
IX.	Fundusz kultury krajowej	5.543	50	.	.	5.543	50
X.	Fundusz stanowy sierociński	1.833	69	.	.	1.833	69
XI.	Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego	5.227	81	.	.	5.227	81
XII.	Fundusz szkoły weterynaryi	2.718	30	.	.	2.718	30
XIV.	Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.	214.724	51	.	.	214.724	51
	Suma dochodów funduszy samoistnych	233.974	84	.	.	233.974	84
Dział III.							
Fundusze, dla których budżet nie został uchwalony.							
XIII.	Fundusz budowy krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	58.220	34	.	.	58.220	34
Dział IV.							
XV.	Fundusz budowy gmachu sejmowego	505.355	90	.	.	505.355	90

P Y S Z.

Dochody.

Kwota preliminowana		Wynikłości są zatem						Należytości				
wedle ustawy z dnia 19. Października 1878.		R a z e m	mniejsze :		większe :		w o g o łą e		czynne	bierne		
Zwyczajne	Nadzwyczajne		zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw. czajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
2,631.987	.	2,631.987	.	.	749.593	.	.	749.593	259.895	36 ¹ / ₂	631.397	91
185.637	.	185.637	3.371	.	.	.	5.371	.	175.830	54	.	.
186.513	.	186.513	4.730	.	.	.	4.730	.	21.617	95 ¹ / ₂	.	.
10.696	.	10.696	2.086	.	.	.	2.086	.	.	.	.	.
142.160	.	142.160	.	.	55.846	.	.	55.846	19.757	26 ¹ / ₂	.	.
7.364	.	7.364	262	.	.	.	262	.	137	.	.	.
339.228	40.000	379.228	.	.	62.824	7.077	.	69.901	58.322	50 ¹ / ₂	.	.
3,503.585	40.000	3,543.585	10.449	.	868.263	7.077	10.449	875.340	535.425	.	631.397	91
								864.891				
3.801	.	3.801	.	.	126	.	.	126	.	.	.	.
6.006	.	6.006	463	.	.	.	463	.	744	40	.	.
1.789	.	1.789	.	.	45	.	.	45	.	.	.	.
1.852	.	1.852	.	.	3.376	.	.	3.376	.	.	.	.
4.134	.	4.134	1.416	.	.	.	1.416	.	472	52 ¹ / ₂	.	.
217.880	.	217.880	3.155	.	.	.	3.155	.	46.551	53	.	.
235.462	.	235.462	5.034	.	3.547	.	5.034	3.547	47.760	45 ¹ / ₂	.	.
							1.487					
									87	97		

I.

FUNDUSZ KRAJOWY

W ŚCIŚLEJSZYM ZNACZENIU.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Do tego rachunku dołącza się:

1) Zamknięcie rachunku krajowych szkół rolniczych w Dublinach	Str. 82/I.
2) Zamknięcie rachunku folwarku w Dublinach	" /XVII.
3) Zamknięcie rachunku podatków	" /XXV.
4) Wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych	" /XXVIII.

Fundusz krajowy

Liczba		Sumaryusz	Wynikłości z roku 1879.						
rubryki	pozycji		Zwyczajne		Nad- zwyczajne		R a z e m		
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
		Wydatki.							
		a) Rzeczywiste.							
I.	1-13	Koszta reprezentacyi kraju	47.254	26			47.254	26	
II.	14-29	" zarządu	230.708	09 ¹ / ₂			230.708	09 ¹ / ₂	
III.	30	" leczenia	537.854	60			537.854	60	
IV.	31-33	" szczepienia	57.774	74			57.774	74	
V.	34-35	Wydatki sanitarne	60.555	89 ¹ / ₂			60.555	89 ¹ / ₂	
VI.	36-41	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	13.852				13.852		
VII.	42-87	" " " naukowych i wychow. publicznego	528.520	12 ¹ / ₂	666	66	529.186	78 ¹ / ₂	
VIII.	88-90	Utrzymanie pomników historycznych	10.285	26	3.000		13.285	26	
IX.	91-106	Kwaterunkowe żandarmeryi	69.392	29			69.392	29	
X.	107-155	Drogi krajowe	590.049	32	301.683	71 ¹ / ₂	891.733	03 ¹ / ₂	
XI.	156-159	Dotacje dla zakładów krajowych	211.333				211.333		
XII.	160	Wydatki na szpasaństwo	32.973	43			32.973	43	
XIII.	161-162	Budowy wodne			1.222	28	1.222	28	
XIV.	163-173	Różne wydatki	204.848	65			204.848	65	
		<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>	2,595.401	66 ¹ / ₂	306.572	65 ¹ / ₂	2,901.974	32	
		Zaliczki zwrócone funduszowi budowy gmachu sejmowego	479.605	61			479.605	61	
		<i>Razem</i>	3,075.007	27 ¹ / ₂	306.572	65 ¹ / ₂	3,381.579	93	
		b) Przenośne.							
		Lokacya funduszu budowy gmachu sejmowego					533.287	43	
		" " propinacyjnego					1.190	44	
		" " budowy laboratorium w Dublinach					2.280	50	
		" w Banku kredytowym					15.327	64	
		Pożyczki i zaliczki zwrócone bankom i Kasie oszczędności					424.596	21	
		Zaliczki zwrócone depozytom					130.000		
		<i>Ogółem</i>					4,488.262	15	
		Dochody.							
		a) Rzeczywiste.							
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych							
II.	2	Z odnajmu ubikacyj sejmowych	798	87			798	87	
III.	3	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	297	83			297	83	
IV.	4-7	Dochody z dróg krajowych	211.085	68 ¹ / ₂			211.085	68 ¹ / ₂	
V.	8	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	47.769	79 ¹ / ₂			47.769	79 ¹ / ₂	
VI.	9	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	50.684	28			50.684	28	
VII.	10-17	Zwroty pożyczek	4.352	95			4.352	95	
VIII.	18-20	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego	5.420				5.420		
IX.	21	Dochody krajowych szkół rolniczych w Dublinach	17.020	29			17.020	29	
X.	22	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	627	97			627	97	
XI.	23	Różne dochody	53.391	44 ¹ / ₂			53.391	44 ¹ / ₂	
XII.	24	Dodatki do podatków (po 34 centy)	2,358.732	90 ¹ / ₂			2,358.732	90 ¹ / ₂	
		<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>	2,750.182	02			2,750.182	02	
		Pożyczki na pokrycie niedoboru	631.397	91			631.397	91	
		<i>Razem</i>	3,381.579	93			3,381.579	93	
		b) Przenośne.							
		Lokacya funduszu budowy gmachu sejmowego					533.287	43	
		" " propinacyjnego					1.190	44	
		" " budowy laboratorium w Dublinach					2.280	50	
		" w Banku kredytowym					103.619	14	
		Pożyczki i zaliczki od banków i Kasy oszczędności					336.304	71	
		Zaliczki od depozytów					130.000		
		<i>Ogółem</i>					4,488.262	15	

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana			Wynikłości są zatem						należitości			
wedle ustawy z dnia 19. Października 1878.		razem	mniejsze:		większe:		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne		zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
106.200	.	106.200	58.946	.	.	.	58.946	.	.	.	.	.
218.812	.	218.812	.	.	11.896	.	.	11.896	6.779	22	.	.
420.000	.	420.000	.	.	117.855	.	.	117.855	4.453	91	27	75
57.930	.	57.930	155	.	.	.	155	.	16	39	.	.
32.700	.	32.700	.	.	27.856	.	.	27.856	.	.	.	40
13.852	.	13.852	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
433.494	800	434.294	.	133	95.026	.	.	94.893	675	.	51	.
9.900	3.000	12.900	.	.	385	.	.	385	.	.	.	.
65.196	.	65.196	.	.	4.196	.	.	4.196	.	.	.	.
619.271	303.000	922.271	29.222	1.316	.	.	30.538	.	1.138	61	9.522	44 1/2
238.554	.	238.554	27.221	.	.	.	27.221	.	.	.	.	.
25.000	.	25.000	.	.	7.973	.	.	7.973	4.497	91 1/2	54	99
.	27.143	27.143	.	25.921	.	.	25.921	.	.	.	2.000	.
56.849	.	56.849	.	.	148.000	.	.	148.000	30.395	35	40.192	58
2,297.758	333.943	2,631.701	115.544	27.370	413.187	.	142.781	413.054	.	.	.	.
.	.	.	.	.	479.606	.	.	479.606	.	.	.	.
2,297.758	333.943	2,631.701	115.544	27.370	892.793	.	142.781	892.660	47.956	39 1/2	51.849	16 1/2
.	.	.	.	.	.	.	.	749.879	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	47.956	39 1/2	51.849	16 1/2
1.000	.	1.000	201	.	.	.	201	.	.	.	.	.
1.000	.	1.000	702	.	.	.	702	.	.	.	.	.
210.500	.	210.500	.	.	586	.	.	586	73.014	40	.	.
6.747	.	6.747	.	.	41.023	.	.	41.023	.	.	.	.
40.000	.	40.000	.	.	10.684	.	.	10.684	.	.	.	.
5.525	.	5.525	1,172	.	.	.	1,172	.	179	99	.	.
5.300	.	5.300	.	.	120	.	.	120	.	.	.	.
15.715	.	15.715	.	.	1.305	.	.	1.305	.	.	.	.
600	.	600	.	.	28	.	.	28	.	.	.	.
600	.	600	.	.	52.791	.	.	52.791	802	29	.	.
2,345.000	.	2,345.000	.	.	13.733	.	.	13.733	185.898	68 1/2	.	.
2,631.987	.	2,631.987	2.075	.	120.270	.	2.075	120.270	.	.	.	.
.	.	.	.	.	631.398	.	.	631.398	.	.	631.397	91
2,631.987	.	2,631.987	2.075	.	751.668	.	2.075	751.668	259.895	36 1/2	631.397	91
.	.	.	.	.	.	.	.	749.593	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	259.895	36 1/2	631.397	91

Lp. porządkowa	Data	Opis wydatku	Wzrost
1	1880	...	...
2	...	...	...
3	...	...	...
4	...	...	...
5	...	...	...
6	...	...	...
7	...	...	...
8	...	...	...
9	...	...	...
10	...	...	...
11	...	...	...
12	...	...	...
13	...	...	...
14	...	...	...
15	...	...	...
16	...	...	...
17	...	...	...
18	...	...	...
19	...	...	...
20	...	...	...
21	...	...	...
22	...	...	...
23	...	...	...
24	...	...	...
25	...	...	...
26	...	...	...
27	...	...	...
28	...	...	...
29	...	...	...
30	...	...	...
31	...	...	...
32	...	...	...
33	...	...	...
34	...	...	...
35	...	...	...
36	...	...	...
37	...	...	...
38	...	...	...
39	...	...	...
40	...	...	...
41	...	...	...
42	...	...	...
43	...	...	...
44	...	...	...
45	...	...	...
46	...	...	...
47	...	...	...
48	...	...	...
49	...	...	...
50	...	...	...
51	...	...	...
52	...	...	...
53	...	...	...
54	...	...	...
55	...	...	...
56	...	...	...
57	...	...	...
58	...	...	...
59	...	...	...
60	...	...	...
61	...	...	...
62	...	...	...
63	...	...	...
64	...	...	...
65	...	...	...
66	...	...	...
67	...	...	...
68	...	...	...
69	...	...	...
70	...	...	...
71	...	...	...
72	...	...	...
73	...	...	...
74	...	...	...
75	...	...	...
76	...	...	...
77	...	...	...
78	...	...	...
79	...	...	...
80	...	...	...
81	...	...	...
82	...	...	...
83	...	...	...
84	...	...	...
85	...	...	...
86	...	...	...
87	...	...	...
88	...	...	...
89	...	...	...
90	...	...	...
91	...	...	...
92	...	...	...
93	...	...	...
94	...	...	...
95	...	...	...
96	...	...	...
97	...	...	...
98	...	...	...
99	...	...	...
100	...	...	...

Część I.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.		Koszta reprezentacji kraju.			
		<i>Sumaryczne zestawienie rubryki I.</i>			
		A. Sejm krajowy	12.209	86	69.200
		B. Wydział krajowy	35.044	40	37.000
		Suma ogólna rubryki I.	47.254	26	106 200
		Poszczególnienie.			
		A. Sejm krajowy.			
1		a) Czynsz najmu sali i ubikacyj sejmowych	5.150	zł.	
		b) Podatek gminny 5%	250	"	
		Suma	5.400		5.400
2		Koszta podróży pp. Posłów			6.700
3		Dyety pp. Posłów			36.000
4		Koszta druków	6.314	86	13.000
5		Spisywanie sprawozdań			4.000
6		Remuneracye dla urzędników Wydziału krajowego, za dodatkowe zajęcia podczas Sejmu			1.200
7		Urządzenie sali, opał, oświetlenie i inne drobne wydatki	395		2.150
8		Pisarze dzienni			650
9		Uzupełnienie biblioteki sejmowej	100		100
		Suma	12.209	86	69 200
		B. Wydział krajowy.			
10		Marszałek krajowy	10.000		10.000
11		Sześciu Członków Wydziału krajowego	23.411	08	24.000
12		Zastępcy	633	32	2.000
13		Dodatek dla Członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000		1.000
		Suma	35.044	40	37.000

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytosci			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
56.990	.					
1.956	.					
58 946	.					
6.700	.	} <i>Nie wydano nic</i> , ponieważ w roku 1879. sesji sejmowej nie było.				
36.000	.					
6.685	.	} <i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ w roku 1879. sesji sejmowej nie było, drukowano więc tylko sprawozdania Wydziału krajowego dla sesji spodziewanej, a nie poniesiono kosztów drukowania referatów sejmowych.				
4.000	.					
1.200	.	} <i>Nie wydano nic</i> z powodu, iż w roku 1879. sesji sejmowej nie było.				
1.755	.					
650	.	} <i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ w roku 1879. sesji sejmowej nie było, a wykazany wydatek poniesiono tylko na konieczne restauracje w ubikacjach sejmowych.				
	.					
56.990	.					
589	.	} <i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, że Członek Wydziału Dr. Smolka nie przez cały rok pobierał wynagrodzenie.				
1.367	.		} <i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ rzadko zdarzała się potrzeba powoływania zastępców.			
1.956	.					

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Wydatki	Wydatki		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu					zł.
W y d a t k i.					
II. Koszta zarządu.					
<i>Sumaryczne zestawienie rubryki II.</i>					
14-20	Płace urzędników i woźnych	125.643	51	120.130	
21	Dyurniści	39.263	80	39.505	
22	Zasługi	3.865	74	3.835	
23	Emolumenta	8.593	81	9.330	
24	Najem pomieszkania	17.419	95	17.350	
25	Remuneracye	2.817	03	2.810	
26	Potrzeby kancelaryjne	14.231	70	13.300	
27	Koszta podróży i diety	9.720	25 1/2	3.400	
28	Pensye i zaopatrzenia	7.664	30	7.664	
29	Dary z łaski	1.488	.	1.488	
Ogólna suma rubryki II.		230.708	09 1/2	218.812	
Płace urzędników i woźnych.					
<i>Sumaryczne zestawienie płac wraz z dodatkami aktywalnymi i wydanemi zaliczkami, po potrąceniu zwróconych rat bieżących.</i>					
14	Oddział conceptowy	36.767	72	35.500	
15	" rachunkowy	40.368	59	38.390	
16	" kasowy	11.291	31	10.670	
17	" techniczny	11.160	.	10.960	
18	" sanitarny	2.300	.	2.300	
19	" statystyczny	5.127	10	5.000	
20	" manipulacyjny	18.628	79	17.310	
Suma płac		125.643	51	120.130	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należności			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.
	5.513	Różnice uzasadnione są szczegółowo przy każdej pozycji.	5.728	31	.	.
241	.		213	75	.	.
	31		22	.	.	.
736	.		.	.	.	.
.	70		.	.	.	.
.	7		.	.	.	.
.	932		16	52	.	.
.	6.320		798	64	.	.
.	.		.	.	.	.
977	12.873		6.779	22	.	.
	11.896	Przekroczenie to jest właściwie mniejszem o 600 zł. albowiem przy uchwaleniu budżetu pominięte zostały pobory jednego woźnego, o którego pomnożono etat uchwałą z d. 4. Października 1878.				
		Wydatki na płace, nie licząc zaliczek, wynoszą:				
		poz. 14 Oddział conceptowy 35.335 zł. 22 ct.				
		„ 15 „ rachunkowy 38.341 „ 09 „				
	1.268	„ 16 „ kasowy 10.670 „ — „	1.432	50	.	.
	1.978	„ 17 „ techniczny 10.960 „ — „	2.027	50	.	.
	621	„ 18 „ sanitarny 2.300 „ — „	621	31	.	.
	200	„ 19 „ statystyczny 5.127 „ 10 „	200	.	.	.
		„ 20 „ manipulac. 16.986 „ 79 „ 119.720 zł. 20 ct.				
		w porównaniu z kwotą preliminowaną 120.130 „ — „				
	127	okazuje się <i>zaoszczędzenie</i> . . . 409 zł. 80 ct.				
	1.319	Wykazane obok przekroczenie wynikało w skutek udzielenia urzędnikom zaliczek na płace.	1.447	.	.	.
	5.513	Wydatki te, chociaż nie bywają w budżecie nchwalane, oparte są na ustanowie służby krajowej i nie obciążają funduszu, są bowiem zwrotne. (Patrz dochody Rub. VI. poz. 9). Po potrąceniu ściągniętych rat bieżących wydano w tym roku na zaliczki:	5.728	31	.	.
		a) dla Oddziału conceptowego . . . . 1.432 zł. 50 ct.				
		b) „ „ rachunkowego . . . . . 2.027 „ 50 „				
		c) „ „ kasowego . . . . . 621 „ 31 „				
		d) „ „ technicznego . . . . . 200 „ — „				
		e) „ „ manipulacyjnego . . . . . 1.642 „ — „				
		razem . . . . . 5.923 zł. 31 ct.				
		po odtrąceniu powyższego zaoszczędzenia w płacach . . . . . 409 „ 80 ct.				
		pozostaje obok wykazane <i>przekroczenie</i> . 5.513 zł. 51 ct.				

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w r. 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
II.		Poszczególnienie.			
	14	<i>Oddział koncepcyjowy.</i>			
		a) 2 radców, płaca po 2.800 zł. dodatek aktywalny po 480 zł.	6.560	.	6.560
		b) 6 sekretarzy " " 2.000 " " " " 360 "	14.160	.	14.160
		c) Koncepiści " " 1.300 " " " " 240 "	10.617	44	10.780
		d) 2 adjunktów " " 1.000 " " " " 200 "	2.400	.	2.400
		e) Asystenci " " 700 " " " " 100 "	1.597	78	1.600
		Suma	35.335	22	35.500
		Do tego zaliczki udzielone na płace . . . . . 2 090 zł.			
		po potrąceniu ściąganych rat bieżących . . . . . 657 " 50 ct.	1.432	50	
		Razem	36.767	72	35.500
	15	<i>Oddział rachunkowy.</i>			
		a) Dyrektor, płaca 2.600 zł. dodatek aktywalny 400 zł.	3.000	.	3.000
		b) Zastępca " " 2.000 " " " " 360 "	2.360	.	2.360
		c) 17 adjunktów " po 1.200 " " " " po 240 "	23.139	94	24.480
		d) Asystenci " " 700 " " " " 100 "	7.991	15	8.000
		e) Woźny " " 500 " " " " 50 "	550	.	550
		f) Remuneracye	1.300	.	
		Suma	38.341	09	38.390
		Do tego zaliczki udzielone na płace . . . . . 3.806 zł. 89 ct.			
		po potrąceniu ściąganych rat bieżących . . . . . 1.779 " 39 "	2.027	50	
		Razem	40.368	59	38 390
	16	<i>Oddział kasowy.</i>			
		a) Kasyer, płaca 2.000 zł. dodatek aktywalny 360 zł.	2.360	.	2.360
		b) Kontrolor " " 1.600 " " " " 300 "	1.900	.	1.900
		c) 4 adjunktów " po 1.200 " " " " po 240 "	5.760	.	5.760
		d) Woźny " " 600 " " " " 50 "	650	.	650
		Suma	10.670	.	10.670
		Do tego zaliczki udzielone na płace . . . . . 1.217 zł. 50 ct.			
		po potrąceniu ściąganych rat bieżących . . . . . 596 " 19 "	621	31	
		Razem	11.291	31	10.670

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należności				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
163	.	<i>Wydatek mniejszy z powodu, iż nie wszystkie posady przez cały rok obsadzone były.</i>					
2	.						
165	.						
	1.433		1.432	50	.	.	
165	1.433			1.432	50	.	.
	1.268						
1.340	.	<i>Wydatki mniejsze z powodu, iż nie wszystkie posady przez cały rok obsadzone były.</i>					
9	.						
	1.300						
1.349	1.300						
	2.027			2.027	50	.	.
1.349	3.327			2.027	50	.	.
	1.978						
.	.						
.	.						
.	.						
.	.						
	621			621	31	.	.
	621			621	31	.	.

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Wydatki.	Wydatki w roku 1879		Kwota p eli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
II.	17	<i>Oddział techniczny.</i>			
		a) Nadzorca, płaca 3.000 zł. dodatek aktywalny 1.000 zł.	4.000	.	4.000
		b) 2 inżynierów „ po 2.000 „ „ „ po 360 „	4.720	.	4.720
		c) 2 asystentów „ „ 1.000 „ „ „ „ 120 „	2.240	.	2.240
		Suma	10.960	.	10.960
		Do tego zaliczki udzielone na płace	250 zł.		
		po potrąceniu ściąganych rat bieżących	50 „	200	
		Razem	11.160	.	10.960
	18	<i>Oddział sanitarny.</i>			
		Inspektor szpitali, płaca	2.000 zł.		
		dodatek na mieszkanie	300 „	2.300	2.300
	19	<i>Oddział statystyczny.</i>			
		a) Naczelnik Oddziału	2.000	.	2.000
		b) Koncepista	1.540	.	1.540
		c) Pisarze dzienni	1.587	10	1.460
		Suma	5.127	10	5.000
	20	<i>Oddział manipulacyjny.</i>			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca	2.000	.	2.000
		b) Archiwista, płaca 1.500 zł. dodatek aktywalny 300 zł.	1.800	.	1.800
		c) Ekspedytor	1.570	.	1.570
		d) Protokolista, płaca 1.200 zł. dodatek aktywalny 240 „	1.440	.	1.440
		e) Kanceliści „ po 1.000 „ „ „ po 200 „	6.599	94	7.200
		f) Odźwierny, płaca	50	.	600
		g) Portyer	500	.	500
		h) 5 woźnych, płaca po 500 zł. dodatek aktywalny po 50 zł.	3.026	85	2.200
		Suma	16.986	79	17.310
		Do tego zaliczki udzielone na płace	2.805 zł.		
		po odtrąceniu ściąganych rat bieżących	1.163 „	1.642	
		Razem	18.628	79	17.310
	21	<i>Dyurniści.</i>			
		a) Dla Oddziału konceptowego	8.824	60	8.432
		b) „ „ rachunkowego	12.890	70	13.724
		c) „ „ kasowego	1.203	.	730
		d) „ „ technicznego	4.205	.	4.380
		do przeniesienia	27.123	30	27.266

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	ct.					
	200		200			
	200		200			
	127	<i>Wydatek większy</i> , spowodowany konieczną potrzebą przyjęcia chwilowego dyurnisty do prac nagłych, znajduje pokrycie na podstawie dozwolonego virement w ogólnem zaoszczędzeniu w płacach, wykazanem przy sumarycznem zestawieniu płac, w kwocie 409 zł. 80 ct.				
	127					
600		<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ posada jednego kancelisty opróżniona od 1. Lipca 1879. w skutek rezygnacji Zabierzowskiego w roku 1879. obsadzoną nie była.				
550		<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ ta posada dopiero od 1. Grudnia 1879. obsadzoną została.				
	827	<i>Wydatek większy</i> , znajduje uzasadnienie co do kwoty 550 zł. w uchwale W. Sejmu z d. 4. Października 1878. którą dozwolono pomnożenie etatu o jednego woźnego, — co do reszty zaś w zaoszczędzeniu na płacy odźwiernego który zastępowany był przez woźnego	1.447			
1.150	827			1.447		
	1.642	Uwzględniwszy zatem, że kwota 550 zł. dla woźnego, tylko przez omyłkę w budżecie zamieszczoną nie została, okaże się w pozycjach f) i h) zaoszczędzenie 273 zł.				
1.150	2.469					
	1.319					
	392					
833						
	473					
175						
1.008	865					

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
II.					
	21	Z przeniesienia	27.123	30	27.266
		e) Dla Oddziału manipulacyjnego	10.181	95	10.239
		f) Na zastępstwa urzędników	1.744	80	2.000
		Suma	39.050	05	39.505
		Do tego zaliczki udzielone na płacę . . . . . 225 zł. — ct.			
		po potrąceniu ściągniętych rat bieżących . . . . . 11 " 25 "	213	75	
		Razem	39.263	80	39.505
	22	Zasługi.			
		a) 8 stróżów dla Oddziału manipulacyjnego po 300 zł. 2.398 zł. 34 ct.			
		b) 2 " " " rachunkowego " 300 " 610 " 20 "	3.008	54	3.000
		c) Froter	835	20	835
		Suma zasług	3.843	74	3.835
		Do tego zaliczka . . . . . 30 zł.			
		po odtrąceniu ściągniętych rat bieżących . . . . . 8 "	22		
		Razem	3.865	74	3 835
	23	Emolumenta.			
		a) Dyrektor kancelaryi, na fiakra	50	.	50
		b) " 21 6 metrów sześciennych drzewa	72	79	73
		c) Ubranie dla odźwiernego i 7 woźnych	400	.	350
		d) Ubranie dla portyera	96	.	100
		e) Opał dla odźwiernego i portyera	45	16	49
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników	7.909	86	8.708
		Do przeniesienia	8.573	81	9.330

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.008	865					
57	.					
255	.					
1.320	865					
.	214		213	75	.	
1.320	1.079		213	75	.	
241		Ścisłe zastosowanie sił pomocniczych do koniecznych wymagań manipulacji urzędowej umożliwiło tę, chociaż nieznaczną oszczędność. Doliczywszy do obok wykazanej kwoty . . . 241 zł. kwotę zaoszczędzoną w płacach urzędników . 409 „ okazuje się ogólne <i>zaoszczędzenie</i> w wyngrodzeniu sił pracujących . . . . . 650 zł.				
.	9					
.	.					
.	.	Różnica nieznaczną, spowodowaną chwilową, konieczną potrzebą.				
.	22		22	.	.	
.	31		22	.	.	
.	.					
.	50	Uchwałą z 4. Października 1878. zezwolił W. Sejm na powiększenie etatu o jednego woźnego, lecz przypadające dla niego pobory nie zostały w budżecie zamieszczone.				
4	.	Różnica nieznaczną, której przy sprawieniu ubrania uniknąć trudno.				
4	.	Odźwierny nie pobrał całej wyznaczonej ilości drzewa, gdyż nie przez cały rok pełnił obowiązki.				
798	.	Wydano mniej z powodów następujących:				
806	50	W skutek awansu utracili prawo do dodatku pięcioletniego: Sekretarze: Dr. Ekielski 200 zł.; Dr. Niedzielski 200 zł. Koncepiści: Stadnicki 30 zł.; Dr. Wiktor 24 zł.; Adjunkci rachunkowi: Krobiński 38 zł., Olpiński 38 zł., Ziembicki 13 zł., Szajnok 10 zł.; Inżynier Reutt 19 zł.; Ekspedytor Bienkowski 150 zł.; Protokolista Olewiński 100 zł.; w skutek śmierci Asystent Ciołkowski 38 zł.; w skutek odejścia ze służby Kancelista Zabierzowski 50 zł.; w skutek pensjonowania odźwierny				

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
II.	23	Z przeniesienia . . .	8.573	81	9.330
		g) Dodatek do płacy ekspedytora Bieńkowskiego	20	.	.
		<u>Suma emolumentów</u>	8 593	81	9.330
	24	Najem pomieszkania.			
		a) Na kancelarye Wydziału krajowego	16.583	32	} 17.350
		b) Dodatek gminny 5%	836	63	
		<u>Suma najmu pomieszkań . . .</u>	17.419	95	17.350
	25	Remuneracye.			
		I. Stałe:			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo	1.500	.	1.500
		b) Tłumacz języka ruskiego	300	.	300
		c) Tłumaczenia z języków obcych	17	03	10
		II. Niestale:			
		Urzednicy, dyurnisci i sludzy Wydziału krajowego	1 000	.	1.000
		<u>Suma remuneracyj . . . . .</u>	2.817	03	2.810
	26	Potrzeby kancelaryjne.			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	5.058	41	5.000
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	628	95	800
		c) Potrzeby do pisania i rysowania	2.211	42	1.500
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	1.876	39	2.000
		e) Oprawa ksiąg i druków	474	89	500
		f) Oświetlenie	300	.	300
		g) Opał	1.686	96 ¹ / ₂	1.700
		h) Uzupelnienie biblioteki Wydziału krajowego	797	22	600
		i) Rozmaite pomniejsze	1 197	45 ¹ / ₂	900
		<u>Suma potrzeb kancelaryjnych . . . . .</u>	14.231	70	13.300

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniej	więcej		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
806	50	Prokopowicz 90 zł.; przez ścisłe obliczenie należytości umniejszył się wydatek o 1 zł., a suma umniejszenia wynosi . . . . . 1.001 zł. natomiast wydano więcej na drugi, niepreliminowany dodatek dla Koncepisty Ozwada 200 zł. i w skutek ścisłego obliczenia należytości (Łozińskiego, Sidorowicza i Słomkowskiego) 3 zł., razem wydano więcej . . . . . 203 „ różnica . . . . . 798 zł.				
	20	Niepreliminowany ten wydatek stanowi uzupełnienie poborów ekspedytora do tej wysokości, do jakiej miał prawo jako protokolista, po uzyskaniu dodatku pięcioletniego.				
806	70					
736						
	70					
	70	Wydatek większy, z powodu wypłacenia czynszu Towarzystwu ubezpieczeń (w gmachu gal. Tow. kredytowego) za czwarty kwartał 1878.				
	7	Różnica nieznaczna, gdyż wydatki te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.				
	7					
	58					
171	712	W tym dziale wydatków, które naprzód nie mogą być ściśle obliczone, różnice z budżetem są nieuniknione — najznaczniejsze przekroczenia w pozycjach c) i i) spowodowane zostały powiększającami się z każdym rokiem czynnościami urzędowymi.				
124						
25						
13						
	197					
	298					
333	1.265		16	52		
	932		16	52		

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
II.	27	Koszta podróży i diety.			
		a) Dla urzędników w ogóle	9.320	25 1/2	3.000
		b) Dla inspektora szpitali	400	.	400
		Suma kosztów podróży i dyet	9.720	25 1/2	3.400
	28	Pensye i zaopatrzenia.			
		a) Mochnacka Eleonora	280	.	280
		b) Jankowska Karolina	399	96	400
		c) Pawulska Paulina	350	.	350
		d) Wagilewiczowa Amelia	200	.	200
		e) Madeyski Wojciech	1.200	.	1.200
		f) Tarczyńska Marcyanna	350	.	350
		g) Łopuszańska Walerya	349	92	350
		h) Łopuszańskiego sieroty	99	96	100
		i) Iwanickiego sieroty	175	.	175
		k) Karatnicka Zofia	300	.	300
		l) Placer Marya	314	04	314
		m) Jędrzejowski Napoleon	1.599	96	1.600
		n) Dr. Bulikowski Franciszek, Benedykt	1.155	48	1.155
		o) Stroiński Sylwery	199	98	200
		p) Prokopowicz Jan	690	.	690
		Suma pensyj i zaopatrzeń	7.664	30	7.664
	29	Dary z łaski.			
		a) Bojarskie: Walerya, Józefa, Adolfinia	300	.	300
		b) Rzepińska Ludwika, Franciszka	120	.	120
		c) Szczęsnowicza dwie sieroty po 200 zł.	400	.	400
		d) Pawulska Paulina, dodatek	250	.	250
		e) Iwanickiego sieroty	148	.	148
		f) Prokopowicz Jan	270	.	270
		Suma darów z łaski	1.488	.	1.488

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Wydatki.						Wydatki w roku 1879.		Kwota preliniowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1878.
rubryki	pozycji							zł.	ct.	zł.
budżetu										
III.	30	Koszta leczenia ubogich chorych.								
<i>A. W szpitalach powszechnych w Galicyi.</i>		Stale z rubryki III.		Zaliczkowo za zwrotem od gmin		Razem				
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			
		Biała	6.051	20	.	.	6.051	20		
		Bochnia	9.042	08	17	25	9.059	33		
		Brody	6.214	26 ¹ / ₂	175	42	6.389	68 ¹ / ₂		
		Brzeżany	7.323	83	25	25	7.349	08		
		Drohobycz	6.538	94 ¹ / ₂	18	56	6.557	50 ¹ / ₂		
		Jasło	10.350	70	30	.	10.380	70		
		Kołomyja	6.074	28	109	85	6.184	13		
		Kraków (Łazarz)	98.118	19 ¹ / ₂	519	57 ¹ / ₂	98.637	77		
		„ (Duch)	57.936	29	212	23	58.148	52		
		„ (Klinika)	24.052	03	188	62	24.240	65		
		Lwów	81.356	67 ¹ / ₂	2.384	01 ¹ / ₂	83.740	69		
		Podhajce	11.704	15	20	50	11.724	65		
		Przemyśl	17.233	84	105	02	17.338	86		
		Rzeszów	10.188	24	197	25 ¹ / ₂	10.385	49 ¹ / ₂		
		Sambor	7.348	50	56	.	7.404	50		
		Sanok	8.808	20	7	50	8.815	70		
		Śącz	7.434	13	112	96	7.547	09		
		Śniatyn	1.042	90	.	.	1.042	90		
		Sokal	4.078	95	.	.	4.078	95		
		Stanisławów	15.277	09 ¹ / ₂	187	50 ¹ / ₂	15.464	60		
		Stryj	8.823	80	5	.	8.828	80		
		Tarnopol	14.364	52	20	45	14.384	97		
		Tarnów	22.351	.	60	90	22.411	90		
		Wadowice	2.625	60	13	50	2.639	10		
		Zaleszczyki	3.938	50	4	.	3.942	50		
		Złoczów	8.877	42 ¹ / ₂	114	47 ¹ / ₂	8.991	90		
		Żółkiew	4.545	72 ¹ / ₂	12	75	4.558	47 ¹ / ₂		
		<i>Suma w szpitalach krajowych do przeniesienia</i>	461.701	06 ¹ / ₂	4.598	58 ¹ / ₂	466.299	65	466.299 65	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.						Należytości					
								czynne		bierne			
mniejsze	większe							z roku bieżącego					
								zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Rachunek zaliczek zwrotnych od gmin za koszty leczenia, wedle powiatów:											
		Nazwa powiatu	Należytość		Uiszczenie		Zaległość						
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.					
		Biała	230	85	145	33 1/2	85	51 1/2					
		Bóbrka	2.233	82 1/2	774	85 1/2	1.458	97					
		Bochnia	2.647	88	890	57	1.757	31					
		Bohorodczany	90	55 1/2	45	54	45	01 1/2					
		Borszczów	198	46 1/2	32	46	166	00 1/2					
		Brody	361	80	361	79 1/2	.	00 1/2					
		Brzesko	601	44 1/2	377	88	223	56 1/2					
		Brzeżany	130	84	83	59	47	25					
		Brzozów	290	01	78	94	211	07					
		Buczacz	8	86	.	.	8	86					
		Chrzanów	868	89 1/2	173	67 1/2	695	22					
		Cieszanów	696	31 1/2	476	28	220	03 1/2			27	75	
		Czortków	13	96	.	85	13	11					
		Dąbrowa	33	86	33	86	.	.					
		Dobromil	1.611	40	1.363	25 1/2	248	14 1/2					
		Dolina	141	48 1/2	14	52	126	96 1/2					
		Drohobycz	43	86	36	61	7	25					
		Gorlice	65	64	27	36 1/2	38	27 1/2					
		Gródek	1.241	02	387	86 1/2	853	15 1/2					
		Grybów	123	77	82	89 1/2	40	87 1/2					
		Horodenka	398	46	262	15	136	31					
		Husiatyn	27	20 1/2	18	80 1/2	8	40					
		Jarosław	80	67	18	.	62	67					
		Jaśło	961	25	93	55 1/2	867	69 1/2					
		Jaworów	391	88	81	02	310	86					
		Kałusz	96	65	74	15 1/2	22	49 1/2					
		Kamionka	250	25	153	15	97	10					
		Kolbuszowa	327	91	136	69	191	22					
		Kołomyja	366	93 1/2	192	17	174	76 1/2					
		Kossów	250	43	211	83	38	60					
		Kraków	59.581	69	3.248	95 1/2	56.332	73 1/2					
		Krosno	1.839	65 1/2	578	14 1/2	1.261	51					
		Limanowa	889	23	353	15 1/2	536	07 1/2					
		Lisko	212	73	212	73	.	.					
		Lwów	13.059	97 1/2	8.370	33 1/2	4.689	64					
		Łańcut	30	27	22	15	8	12					
		Mielec	221	24	168	51	52	73					
		Mościska	375	33 1/2	102	82	272	51 1/2					
		Myślenice	562	72 1/2	514	97 1/2	47	75					
		Nadwórna	6	66	6	66	.	.					
		Nisko	80	64	80	64	.	.					
		Nowy targ	1.504	16 1/2	576	83	927	33 1/2					
		Pilzno	10	35	.	.	10	35					
		Podhajce	1.279	47	205	55	1.073	92					
		Do przeniesienia	94.440	51	21.071	12	73.369	39			27	75	

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Wydatki						Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji							zł.	ct.	zł.
budżetu										
III.	30	Z przeniesienia						466.299	65	
		<i>B. W szpitalach zagranicznych.</i>		Stale z rubryki III.		Zaliczkowo za zwrotem od gmin		Razem		
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
		Austria Niższa	36.498	62 1/2	513	41 1/2	37.012	04		
		" Wyższa	233				233			
		Bukowina	6.411	29 1/2	371	31	6.782	60 1/2		
		Czechy	2.590	98 1/2	77	64	2.668	62 1/2		
		Istrya	33	15			33	15		
		Karyntya	375	40			375	40		
		Kroacya i Sławonia	333	27			333	27		
		Morawa	3.147	16 1/2			3.147	16 1/2		
		Pogranicze wojskowe	93	66			93	66		
		Salzburg	174	60			174	60		
		Siedmiogród	175	74			175	74		
		Styrya	4.119	76	6		4.125	76		
		Szląsk	150	40			150	40		
		Tryest	22	68			22	68		
		Tureya	145	50			145	50		
		Tyrol	215	67			215	67		
		Węgry	16.966	57	361	07	17.327	64		
		<i>Suma w szpitalach zagranicznych . . . . .</i>	71.687	47	1.329	43 1/2	73.016	90 1/2	73.016 90 1/2	
		<i>C. W szpitalach wojskowych</i>	2.625	54	44	52 1/2	2.670	06 1/2	2.670 06 1/2	
		<i>Suma we wszystkich szpitalach . . . . .</i>	536.014	07 1/2	5.972	54 1/2	541.986	62	541.986 62	
		Do tego: a) Wynagrodzenie za sprawdzanie rachunków aptekarskich			600	zł. — ct.				
		b) Zwroty i wydatki rozmaite			6.532	" 94 "	7.132	94		
		Suma wydatków					549.119	56		
		Po odtrąceniu zwrotów:								
		a) od gmin, zaliczki z r. 1879.			3.465	zł. 18 1/2 ct.				
		b) " samopłacących i inne			7.799	" 77 1/2 "	11.264	96		
		Czysty wydatek rubryki III.					537.854	60	420.000	

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Wydatki	Wydatki w roku 1879		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1878.
rubryki	pozyty		zł.	ct.	zł.
budżetu					
III.					
IV.		Koszta szczepienia.			
31	Utrzymanie i odświeżanie krowianki		1.300		1.300
32	Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia		55.844	74	56.000
33	Premia dla lekarzy odszczególniających się przy szczepieniu		630		630
	Suma rubryki IV.		57.774	74	57.930

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
		<p>Ilość dni leczenia rzeczywiście z funduszu krajowego zapłaconych, wynosiła:</p> <p>w roku 1874 . . . . . 435.802 dni</p> <p> " 1875 . . . . . 475.245 "</p> <p> " 1876 . . . . . 526.608 "</p> <p> " 1877 . . . . . 711.741 "</p> <p> " 1878 . . . . . 776.997 "</p> <p> razem . . . . . 2,926.393 dni</p> <p> przeciętnie . . . . . 585.278</p> <p>Pełne koszta wynosiły:</p> <p>w roku 1874 . . . . . 305.547 zł.</p> <p> " 1875 . . . . . 334.827 "</p> <p> " 1876 . . . . . 367.932 "</p> <p> " 1877 . . . . . 440.970 "</p> <p> " 1878 . . . . . 504.079 "</p> <p> razem . . . . . 1,953.355 zł.</p> <p> przeciętnie . . . . . 390.671 zł.</p> <p>Podzieliwszy przeciętne koszta przez przeciętną ilość dni leczenia, okazuje się przeciętny koszt jednego dnia 66-7 ct. czyli 67 ct.</p> <p>Pomnożywszy przez tę kwotę 794.513 dni leczenia z roku 1879. otrzymamy sumę . . . . . 532.324 zł.</p> <p>wypłacono zaś szpitalom . . . . . 541.987 "</p> <p>zatem więcej o . . . . . 9.663 zł.</p> <p>Uwzględniwszy jednak, że w sumie wydatków mieści się kwota 16.300 zł. niewyrachowanych zaliczek udzielonych szpitalom — wynika wydatek mniejszy, aniżeli powyższe obliczenie wskazuje o 6.637 zł.</p>				
155		Różnica, stosunkowo do sumy wydatków nieznaczna, jest skutkiem niemożności ścisłego obliczenia tych wydatków naprzód.	16	39		
155			16	39		

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
V.		Wydatki sanitarne.			
34	a) Koszta podróży lekarzy z powodu komisyj w sprawach sanitarnych	50.161 zł. 45 ct.			
	b) 1/3 część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	5.946 „ 33 1/2 „	56.107	78 1/2	30.000
35	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło, i zamknięcie miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi . . .		4.448	11	2.700
	Suma rubryki V.		60 555	89 1/2	32.700
VI.		Zasiłki dla zakładów dobroczynności.			
36	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie		1.198	.	1.198
37	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiótkach		400	.	400
38	Dom ubogich i sierót w Krakowie		5.424	.	5.424
39	Amortyzacja pożyczki zaciągniętej na budowę domu dla obłąkanych na Kulparkowie		5.280	.	5.280
40	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie		500	.	500
41	a) Komitet ochronek w Krakowie		550	.	550
	b) Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie		500	.	500
	Suma rubryki VI.		13.852	.	13.852
VII.		Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego.			
	<i>Sumaryczne zestawienie rubryki VII.</i>				
	A. Zasiłki dla zakładów		79.852	50	79.700
	B. Na cele gospodarstwa krajowego		93.727	60 1/2	92.505
	C. Na cele wykształcenia i oświaty		355.606	68	262.089
	Razem		529.186	78 1/2	434.294
	Poszczególne.				
	A. Zasiłki dla zakładów.				
42	Stypendya roczne dla 50 wychowanków zakładu głuchoniemych we Lwowie		6.000	.	6.000
42 1/2	Stypendyum dla nauczyciela zakładu głuchoniemych we Lwowie		400	.	.
43	Zakład ciemnych we Lwowie		2.000	.	2.000
44	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie		750	.	750
	Do przeniesienia		9.150	.	8.750

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
.	26.108	Wydatki te są zmienne i nie zależą od zarządzeń Wydziału krajowego, lecz tylko od mniej lub więcej panujących epidemij i zarazy na bydło.	.	.	.	40
.	1.748		.	.	.	40
.	27.856		.	.	.	
.	.		.	.	.	.
.	.		.	.	.	.
.	152		300	.	.	.
.	1.223		375	.	51	.
.	93.518		.	.	.	.
.	94.893		675	.	51	.
.	.		.	.	.	.
.	400	Stypendyum to uchwałił W. Sejm dnia 12. Października 1878. lecz w budżecie potrzebną na ten cel kwotę opuszczono.	.	.	.	.
.	.		.	.	.	.
.	400		.	.	.	.

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycyi		w roku 1879.		
budżetu			zł.	ct.	zł.
VII.		Z przeniesienia	9.150	.	8.750
45		Teatr polski w Krakowie	8.000	.	8.000
46		Teatr polski we Lwowie, zasiłek stały	4.200	.	4.200
47		Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzenia Wy- działu krajowego:			
		a) Dramat i komedya . . . . . 7.000 zł.			
		b) Opera polska . . . . . 13.000 „	20.000	.	20.000
48		Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	3.000	.	3.000
49		Towarzystwo muzyczne we Lwowie	1.800	.	1.800
50		Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800	.	800
51		Akademia umiejętności w Krakowie	15.000	.	15.000
52		Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki za- ciągniętej na budowę własnego gmachu w kwocie 100.000 zł.	7.000	.	7.000
53		Czasopismo „Szkola“	500	.	500
54		Wydawnictwo ruskiej gazety szkolnej	500	.	500
55		Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	1.885	84	2.000
		<i>Szkoły żeńskie:</i>			
57		W Jaworowie dla Bazylianek	300	.	300
58		„ Kołomyi	600	.	600
59		„ Krakowie	2.500	.	2.500
60		„ Krakowie św. Tomasza	500	.	500
61		„ Krakowie p. p. Augustyanek	500	.	500
62		We Lwowie u Dominikanów, dla nauczyciela języka ruskiego	200	.	200
64		W Starym Sączu p. p. Klarysek	750	.	750
66		„ Stryju	600	.	600
67		„ Tarnowie	800	.	800
68		„ Wadowicach	266	66	400
68a		Pp. Benedyktynek ormiańskich we Lwowie	1.000	.	1.000
		Suma zasiłków dla zakładów	79.852	50	79.700
		B. Na cele gospodarstwa krajowego.			
69		Wydatki na utrzymanie szkół rolniczych w Dublanach	29.449	21	27.435
69a		Wydatki folwarku w Dublanach	12.393	50 1/2	.
70		Zasiłek dla szkoły rolniczej w Czernichowie	7.000	.	7.000
71		Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie:			
		<i>I. Płace nauczycieli.</i>			
		a) Profesor fachowy, zarazem dyrektor, Strzelecki . . . . . 2.560 zł. — ct.			
		b) Drugi profesor fachowy, Tyniecki . . . . . 1.598 „ 89 „			
		c) Adjunkt, Dr. Romer . . . . . 800 „ — „			
		8miu docentów:			
		d) Matematyki i fizyki, Dr. Stanecki . . . . . 800 „ — „			
		e) Łowiectwa . . . . . — „ — „			
		Do przeniesienia . . . . . 5.758 „ 89 „	48.842	71 1/2	34.435

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
zł.	zł.		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
	400					
114	.	Koszta wydawnictwa pokrywano tylko w miarę udowodnionej potrzeby.	300			
134	.	Wydano <i>mniej</i> , albowiem szkoła ta przestała istnieć z dniem 1. Września 1879.				
248	400		300			
	152					
.	2.014	Według szczegółowego zamknięcia rachunku załączonego pod I). Wydatek ten nie był w budżecie przewidziany, — dochody folwarku wykazane są w rubryce XI. dochodów, a szczególności wydatków i dochodów wykazuje zamknięcie rachunku folwarku załączone pod II).				
.	12.394					
	14.408					

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Wydatki	Wydatki		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.	
rubryki	pozycyi		w roku 1879.			
budżetu			zł.	ct.	zł.	
VII.	71	Z przeniesienia	5.758 zł. 89 ct.	48.842	71 1/2	34.435
		f) Miernictwa, Jaegermann	374 " 94 "			
		g) Rysunków, Tschirschnitz	400 " — "			
		h) Chemii, Dr. Radziszewski	300 " — "			
		i) Inżynierii leśnej, Jaegermann	300 " — "			
		k) Stylistyki, Dr. Zgórski	300 " — "			
		l) Ekonomii politycznej i administracyi, Dr. Till	200 " — "	7.633	83	7.800
		<i>II. Zasługi.</i>				
		a) Stróż	300 zł. — ct.			
		b) Pomocnik stróża	177 " 50 "	477	50	480
		<i>III. Koszta administracyjne.</i>				
		a) Asekuracja budynku szkolnego i składu okazów	39 zł. 20 ct.			
		b) Opał i oświetlenie	251 " 66 "			
		c) Potrzeby kancelaryjne	116 " 93 "			
		d) Podatki i inne pomniejsze	240 " 46 "	648	25	740
		<i>IV. Potrzeby naukowe.</i>				
		a) Środki naukowe	1.271 zł. 82 ct.			
		b) Wycieczki naukowe	632 " 44 "			
		c) Utrzymanie ogrodu doświadczalnego na Szu- manówce	9 " 90 "	1.914	16	1.520
		<i>V. Spłata pożyczki.</i>				
		Kasie oszczędności IX. i X. rata.				
		a) w kapitale	173 zł. 12 ct.			
		b) w odsetkach	496 " 48 "	669	60	670
		Na remunerację za pomoc naukową (wydatek nadzwyczajny)				
		Zaliczka na płacę Dyrektora	500 zł. — ct.	666	66	800
		po odtrąceniu zwrotów	125 " — "	375		
		Suma pozycyi 71.		12.385		12.010
	72	Muzeum przemysłowe we Lwowie		2.000		2.000
	73	Muzeum przemysłowe w Krakowie		2.000		2.000
	74	Komisya fizyograficzna w Krakowie i na stypendya geologiczne		3.000		5.000
	75	Towarzystwo ogrodniczo-sadowniczo-pszczelnicze we Lwowie		700		700
	76a)	a) Na urządzenie biura melioracyjnego		3.874		3.500
		Do przeniesienia		72.801	71 1/2	59.645

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
	14.408	<p>Zaoszczędzenie w płacach powstało z powodów następujących:</p> <p><i>Wydano mniej:</i></p> <p>a) z powodu nieobsadzenia posady docenta łowiectwa . . . . . 100 zł.</p> <p>b) z powodu zamknięcia płacy docenta mierznictwa z dniem 30. Września 1879. . . . . 125 „</p> <p>razem . . . . . 225 zł.</p> <p>natomiast <i>wydano więcej</i> na dodatek pięcioletni dla profesora Tynieckiego . . . . . 59 „</p> <p>różnica jak obok . . . . . 166 zł.</p>				
166						
2						
92		<p>Wydatki zastosowano do ścisłej potrzeby, a obliczenie ich dokładne naprzód nie jest możliwe.</p> <p>Przekroczenie w tych pozycjach o 300 zł. znajduje częściowe pokrycie w zaoszczędzeniu rubryki płac o 166 zł.</p>				
	394					
134		<p><i>Wydano mniej.</i> albowiem wezwany do pomocniczych wykładów p. Demianowski, rozpoczął swą czynność dopiero od 1. Marca 1879.</p> <p>Wydatek na zaliczki nie był w budżecie przewidziany.</p>				
	375					
	375			375		
2.000		<p>Stypendyów nie nadano, z powodu braku odpowiednich kandydatów.</p>				
	374					
2.000	15.157	<p>Z powodu licznych zgłoszeń stron interesowanych do biura melioracyjnego, musiano wzmocnić to biuro przez przyjęcie inżynierów pomocników.</p>				
				375		

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu					
VII.		Z przeniesienia	72.801	71 1/2	59.645
		b) Na urządzenie kursu robót melioracyjnych	1.021	29	2.500
		c) Na stypendya dla techników, mających już zawodową praktykę	2.000	.	2.000
77		Szkoła koszykarstwa w Krakowie	.	.	500
78		Na cele szkół rękodzielniczych, tudzież na popieranie przemysłu domowego	5.000	.	5.000
78a)		Towarzystwo tatrzańskie	400	.	400
78b)		Na zalesienie wydm piaszczystych w powiecie niskim i tarno- brzeskim	.	.	1.500
78c)		Na inżyniera górnika przy Wydziale krajowym	1.800	.	1.800
78d)		Na wykonanie geologicznej mapy kraju	1.928	50	2.000
78e)		Na badanie głębszych pokładów ziemi, osobliwie w okolicach naftowych	517	93	10.000
78f)		Dla komisji fizyograficznej w Krakowie na badania geologiczno- górniczne	500	.	500
		Ankiety w różnych sprawach gospodarstwa krajowego	1.073	12	.
		<i>Stypendya.</i>			
79		Dla jednego ucznia weterynaryi i na koszta podróży	320	.	260
80		Dla uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi, rolnictwa i le- śnictwa	2.000	.	2.000
81		Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublinach	1.000	.	1.000
82		Dla uczniów szkoły parobków w Dublinach	1.000	.	1.000
83		Dla uczniów szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	2.365	.	2.400
		<u>Suma wydatków na cele gospodarstwa krajowego</u>	<u>93.727</u>	<u>60 1/2</u>	<u>92.505</u>
		C. Na cele wykształcenia i oświaty.			
84		Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru krajowego funduszu szkolnego	318.096	68	224.089
85		Sześciu Członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200	.	7.200
86		Schmitt Henryk, Członek Rady szkolnej krajowej, remuneracya	800	.	800
87		Stypendya dla uczniów i uczennic seminariów nauczycielskich i kursów przygotowawczych	29.510	.	30 000
		<u>Suma na cele wykształcenia i oświaty</u>	<u>355.606</u>	<u>68</u>	<u>262.089</u>

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.000	15.157	<i>Wydano mniej</i> , albowiem kurs melioracyjny rozpoczął się dopiero z początkiem roku szkolnego 1879/80.	375	.	.	.
1.479	.		.	.	51	.
500	.	<i>Nie wydano nic</i> , albowiem szkoła ta istnieć przestała.				
1.500	.	Wydatek ten pokryto z funduszu kultury krajowej.				
71	.	Stosownie do ściśle obliczonej potrzeby.				
9.482	.	<i>Wydatek mniejszy</i> wyjaśniony w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 23. Czerwca 1880. L. 23.981. przyjętem do wiadomości przez W. Sejm na posiedzeniu z d. 17. Lipca 1880.				
.	1.073	Wydatki spowodowane ustanowieniem Rady górniczej i Kuratorji dla przemysłu domowego, nie były w budżecie przewidziane.				
.	60	W tym roku zaasygnowano koszta podróży dla dwóch stypendystów, natomiast zaś w r. 1878. nie przypadła ten wydatek dla żadnego stypendysty.				
35	.	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu nienadania wszystkich stypendyów na rok cały.				
15.067	16.290		375	.	51	.
	1.223					
.	94.008	<i>Wydatek większy</i> , uzasadniony jest szczegółowem zamknięciem rachunku funduszu szkolnego krajowego. Usprawiedliwienie przekroczenia wskazanem zostało uchwałą W. Sejmu z dnia 9. Lipca 1880.				
490	.	<i>Wydano mniej</i> , albowiem nie wszystkie stypendya były na cały rok nadane.				
.	93.518					

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
VIII		Utrzymanie pomników historycznych.			
	88	Restauracya pomników w ogóle	700	.	1.500
	88a	Na sarkofag dla Długosza w kościele na Skałce; na restauracyę wielkiego ołtarza w katedrze na Wawelu, tudzież na zabytki dzieł sztuki w Krośnie, Bieczu, Tarnowie i w Sączu (<i>wydatek nadzwyczajny</i>)	3.000	.	3.000
	89	Badanie i ocalenie zabytków historycznych i archeologicznych, dla Zakładu narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie	500	.	500
	90	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie			
		a) Dyrektor we Lwowie	1.200	.	1.200
		b) Dyrektor w Krakowie	999	96	1.000
		c) Adjunkt we Lwowie, płaca . . . . . 1.100 zł. dodatek aktywalny . . . . . 100 „	1.200	.	1.200
		d) Adjunkt w Krakowie, płaca . . . . . 900 „ dodatek aktywalny . . . . . 100 „	999	96	1.000
		e) Czterech aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł.	1.200	.	1.200
		f) Dwóch aplikantów w Krakowie, „ „ 300 „	500	83	600
		g) Stróże	600	.	600
		h) Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600	.	600
		i) Opał i potrzeby kancelaryjne	310	18	500
		k) Restauracya lokalu archiwum we Lwowie	1.474	33	.
		Suma rubryki VIII.	13.285	26	12.900
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi.			
	91/105	Ryczałt na potrzeby kwaterunkowe	67.696	45	64.296
	106	Na urządzenie nowych koszar	1.695	84	900
		Suma rubryki IX.	69.392	29	65.196

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należności			
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
800	.	<p><i>Wydatek mniejszy, albowiem mniejsza ilość restauracyj wykonaną została, aniżeli w budżecie przewidziano.</i></p>				
99	.		<p><i>Wydatek mniejszy z powodu niestałości tych potrzeb.</i> Wydatek ten nie był w budżecie przewidziany, znajduje jednakowoż pokrycie w kwocie 2263 zł. 85 ct. otrzymanej od c. k. Skarbu na podstawie Najwyższego postanowienia z dnia 26. Listopada 1877. (Minist. Sprawiedl. 29. Listopada 1877. L. 15981,—LW. 2614/1879) (obacz Rubr. XI. dochodów).</p>			
190	1.474					
1.089	1.474					
	385					
	3.400	<p><i>Wydatki większe z powodu urządzenia koszar dla 3 nowych posterunków i 26 ekspozytur, i najmu mieszkań dla tychże i dla 50 aspirantów żandarmeryjnych, tudzież w skutek podwyższenia czynszów przy nowo zawartych kontraktach. (L. W. 1195/880).</i></p>				
	796					
	4.196					

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należitości			
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
2.541	.	Budżetem na rok 1879. przyzwolono na drogi krajowe ogólną	140	77	29	.
1.320	.	kwotę . . . . . 922.271 zł.	997	34	78	76
24.423	.	Wydatki tej rubryki wynoszą . . . . . 891.733 „ 03 1/2 ct.	.	.	9.181	40
.	800	okazuje się zatem <i>oszczędność</i> . . . . . 39.537 zł. 96 1/2 ct.	.	.	100	.
3.058	.	Usprawiedliwienie następuje w pojedynczych rubrykach, je-	.	.	.	.
.	4	dnakże nadmienić wypada, że rok 1879. przeważnie	.	50	133	28 1/2
31.342	804	słotny, przy ciężkiej i długotrwałej zimie nie dozwolił	1.138	61	9.522	44 1/2
30.538		wykonania wszelkich potrzebnych robót przy drogach krajowych, — a nadto pozostały obok wykazane zale-				
		głości bierne.				
1.093	.		.	.	.	.
126	.		.	.	4	.
42	.		.	.	25	.
26	.		8	25	.	.
1.254	.		132	52	.	.
2.541	.		140	77	29	.
1.500	.	Różnice te powstały z powodu, że inżynier okręgowy Bien-				
.	1.200	kowski, przydzielony czasowo dla załatwienia czynności				
		zwiększonych do Oddziału technicznego Wydziału kra-				
		jowego, pobierał płacę roczną . . . . . 1500 zł.				
		zaś jego zastępcy, Kurniewiczowi, zaasyg-				
		nowano rocznie tylko . . . . . 1200 „				
367	.					
.	.					
.	.					
.	.					
344	.					
82	.					
2.293	1.200					
1.093						

Wydatki mniejsze z powodu interkalaryów.

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
X.	108	<i>Ryczałty.</i>			
		a) Kosztów podróży na obowiązkowe zwiedzania dróg	8.640	.	8.750
		b) Kosztów kancelaryjnych	960	.	976
		c) Na umieszczenie biór	500	.	500
		Suma ryczałtów	10.100	.	10.226
	109	<i>Remuneracye i zapomogi.</i>			
		a) Dla 40 konduktorów po 100 zł.	3.908	zł.	
		b) „ reszty służby drogowej	3.050	„ 16 ct.	
			6.958	16	7.000
	110	<i>Sprawienie, uzupełnienie i naprawa instrumentów, wzorów i naczyń dla Oddziału technicznego, inżynierów okręgowych, konduktorów i drożników . . . . .</i>	4.574	02	4.600
	111	<i>Koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i komisyj nadzwyczajnych . . . . .</i>	3.246	42	4.500
		B. Nowe budowy i rekonstrukcyje dróg.			
		<i>Wydatki nadzwyczajne.</i>			
	112	Na budowę nowych i rekonstrukcyę istniejących dróg, oraz na budowę większych mostów.			
		Drogi:			
		1. Bełzec - Jarosław	10.000	.	
		2. Dynów - Przeworsk	15.925	.	
		3. Grzymałów - Kopyczyńce	64.682	62	
		4. Krościenko - Szczawnica	900	.	
		5. Lwów - Stojanów	38.748	45	
		6. Rzeszów - Nadbrzezie	43.110	08	
		7. Tarnów - Szczucin	3.518	18	
		8. Tarnopol - Zbaraż	255	03	
		9. Zborów - Założce	61.874	21	
		10. Zator - Sucha - Wadowice	8.050	58	
		11. Zakliczyn - Sącz - Niedzica	54.309	51	
		12. Rozmaite wydatki, jakoto: Płaca inżyniera i pomocników w Oddziale technicznym Wydziału krajowego, koszta sporządzenia kopij, planów dróg i mostów	3.291	.	
		Suma na nowe budowy	304.664	66	
		Po odtrąceniu zwrotów z budowy drogi Tarnów - Szczucin	5.984	95	
		pozostaje czysty wydatek	298.679	71	300.000

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości				
			czynne		bierne		
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego				
			zł.	ct.	zł.	ct.	
110	.	} <i>Wydatek mniejszy z powodu interkalaryów.</i>	.	.	.	.	
16	.		.	.	4	.	
126	.		.	.	4	.	
42	.	} <i>Wydatek mniejszy wedle uznanej rzeczywistej potrzeby.</i>	.	.	25	.	
26	.		8	25	.	.	
1.254	.	} <i>Wydatek mniejszy wedle uznanej rzeczywistej potrzeby. Kolaudacye dostawy szutru i robót budowlanych, niewykończonych w terminach kontraktowych z powodu słotnego roku i długiej zimy, odbyły się dopiero w Kwietniu 1880, zatem niemożna już było asygnować z tej rubryki na rachunek roku ubiegłego, a wydatek przypadł na rok bieżący.</i>	132	52	.	.	
		} <i>Datków dobrowolnych wpłynęło na budowę dróg:</i>					
			<i>a) Brzeżany - Rohatyn . . . . . 333 zł. 50 ct.</i>				
			<i>b) Dynów - Przeworsk . . . . . 225 " — "</i>				
			<i>c) Krasne - Busk . . . . . 400 " — "</i>				
			<i>d) Krzywczce - Borszczów . . . . . 300 " — "</i>				
		<i>e) Most pod Gołkowicami . . . . . 1.600 " — "</i>					
		<i>f) Rzeszów - Nadbrzezie . . . . . 1.539 " 42 1/2 "</i>					
		<i>g) Tarnopol - Zbaraż . . . . . 976 " 59 —</i>	997	34			
		<i>h) Tarnów - Szczucin . . . . . 1.003 " 18 —</i>					
		<i>i) Zborów - Załóżce . . . . . 75 " — —</i>					
		<i>Razem 6.452 zł. 69 1/2 ct.</i>			78	76	
1.320	.	} <i>Wydatek mniejszy z powodu, iż przedsiębiorcy niewykończyli niektórych pomniejszych robót w terminach kontraktowych.</i>	997	34	78	76	

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
X.		C. Utrzymanie dróg.			
	113	Borszczów - Okopy	2.904	45	7.000
	114	Brzeżany - Złoczów	12.451	47	13.000
	115	Buczacz - Tłuste	7.099	13	7.000
	116	Czyżyny - Cło (Lubelska)	4.498	44	6.000
	117	Czorsztyn - Nowy targ - Zabornia	5.938	73	8.000
	118	Czortków - Skała	4.410	08	7.000
	119	Dębica - Nadbrzezie	20.995	48	24.000
	120	Dynów - Przeworsk	500	.	3.000
	121	Dynów - Sanok	5.852	66	10.000
	122	Gorlice - Konieczna	3.249	84	7.000
	123	Grzymałów - Kopyczyńce	1.422	68	3.000
	124	Husiatyn - Kopyczyńce	6.582	63	7.000
	125	Horodenka - Załucze	5.194	74	6.000
	126	Jarosław - Bełzec	29.796	53	30.000
	127	Iwanie - Mossorówka	1.882	25	3.000
	128	Kraków - Baran (Barańska)	17.749	78	18.000
	129	Kraków - Chełmek (Prusko - Szląska)	17.948	77 1/2	18.000
	130	Krasne - Busk	4.549	19	6.000
	131	Krościenko - Szczawnica	5.171	75	1.000
	132	Lwów - Rohatyn	18.717	35	22.000
		Do przeniesienia	176.915	95 1/2	206.000

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
4.096	.	Z powodu dobrego stanu drogi zmniejszono pierwotnie preliminowaną na ten rok ilość szutru konserwacyjnego, a zamiast przebudowania niektórych mostów ograniczono się na ich naprawę.				
549	.	Wydatek poniesiono stosownie do rzeczywiście wykonanych robót. Oszczędności właściwie nie ma, gdyż należytości bierne wynoszą . . . . . 748 zł. 49 ct. Potrąciwszy od takowych wykazany wydatek mniejszy . . . . . 549 „ — „ okazuje się <i>przekroczenie</i> . . . . . 199 zł. 49 ct.			748	49
	99	Według rzeczywistej potrzeby.				
1.502	.	Z powodu dobrego stanu drogi, zmniejszono ilość szutru konserwacyjnego.				
2.061	.	Odroczono przebudowanie jednego z większych mostów.				
2.590	.	Z powodu dobrego stanu drogi zmniejszono ilość szutru konserwacyjnego i odroczone przebudowanie niektórych mostów.				
3.005	.	Przebudowanie jednego większego mostu wraz z rekonstrukcją przyległej mu części drogi odroczone do lat następnych, a nadto należytość bierna wynosi 1.266 zł. 68 ct.			1.266	68
2.500	.	Zmniejszono ilość szutru z powodu dobrego stanu drogi i pozostaje należytość bierna . . . . . 863 zł. 50 ct.			863	50
4.147	.	Odroczono do lat następnych pomniejsze rekonstrukcje drogi.			8	72
3.750	.	Przebudowanie jednego większego mostu odroczone do lat następnych.			358	84
1.577	.	Zmniejszono ilość szutru konserwacyjnego z powodu dobrego stanu drogi.				
417	.	Według rzeczywistej potrzeby.				
805	.	Należytość bierna wynosi . . . . . 1.267 zł. 51 ct. przeziemna oszczędności, tylko <i>przekroczenie</i> . . . . . 462 zł. — „ spowodowane zwiększoną ilością robót budowlanych.			1.267	51
203	.	Według rzeczywistej potrzeby, a nadto należytość bierna wynosi . . . . . 260 zł.			260	.
1.118	.	Przebudowanie jednego większego mostu odroczone do lat następnych.				
250	.	} Według rzeczywistej potrzeby.				
51	.				65	39
1.451	.	Zamierzonego zwiększenia szutru konserwacyjnego zaniechano z powodu dobrego stanu drogi.			151	.
.	4.172	Dokonano częściowej rekonstrukcji drogi i przeprowadzono większych rozmiarów naprawę mostu kratowego.				
3.283	.	Zamierzoną rekonstrukcję niektórych części drogi odroczone do lat następnych, a nadto wpływa na zmniejszenie oszczędności należytość bierna . . . . . 636 zł. 86 ct.			636	86
33.355	4.271				5.626	99

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Wydatki	Wydatki		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.	
Rubryki	pozycji		w roku 1879.			
budżetu			zł.	ct.	zł.	
X.		W y d a t k i.				
		Z przeniesienia		176.915	95 1/2	206.000
133	Monasterzyska - Czortków	8.030	66	9.000		
134	Przemysł - Sanok	7.376	91	10.000		
135	Rohatyn - Brzeżany - Tarnopol	27.750	37	20.000		
136	Rzeszów - Nadbrzezie	11.692	16	12.000		
137	Sędziszowska	110	12	200		
138	Sielec - Zaleszczyki	18.020	16 1/2	18.000		
139	Słotwina - Brzesko - Sącz	16.441	64	17.000		
140	Stanisławów - Bursztyn	8.175	87	7.000		
141	Strussów - Buczacz	7.110	53	6.000		
142	Tarnopol - Podwołoczyska	10.824	93	9.000		
143	Tarnopol - Zbaraż	7.755	65 1/2	8.000		
144	Tarnów - Szczucin	13.122	43	15.000		
145	Tyśmienica - Kołomyja	5.707	21	7.000		
146	Zakliczyn - Sącz - Niedzica	23.817	50 1/2	24.000		
147	Zaleszczyki - Skala	10.156	26 1/2	12.000		
148	Zator - Wadowice - Sucha	8.576	08 1/2	9.000		
149	Zborów - Załośce	1.375	70	2.400		
150	Zimnawoda - Hoszany	5.792	91	8.000		
151	Żółkiew - Mosty - Krystynopol	36.424	10	30.000		
	Suma utrzymania dróg	405.177	17	429.600		
152	D. Zasiłki.					
	<i>a) Dla dróg powiatowych.</i>					
	W powiatach:					
	1. Bochnia, na prowadzenie dalszej budowy drogi Bocheńsko - Ła- panowskiej i Bocheńsko - Sowlińskiej			3.000	zł.	
	2. Borszczów, na budowę drogi z Germakówki do Iwankowa			2.000	"	
	3. Brzesko, na wykończenie drogi Bogumiłowicko - Za- kliczyńskiej i Jurków - Wytrzyńska			4.000	"	
	4. Dolina, na rekonstrukcję drogi Dolińsko - Węgierskiej			2.000	"	
	5. Dąbrowa, na budowę dróg z Dąbrowy do Radomyśla i z Dąbrowy ku Mędrzechowowi wiodących			1.500	"	
	Do przeniesienia			12.500	zł.	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
33.355	4.271	Zmniejszono ilość robót budowlanych.	.	.	5.626	99
969	.	Zamierzoną rekonstrukcję drogi z powodu usuwania się góry w Korzeniu, odroczone do czasu ustalenia się usuwiska, a należytość bierna zmniejsza zaoszczędzenie o 330 zł. 10 ct.	.	.	330	10
2.623	.	Przeprowadzono częściową rekonstrukcję drogi i zwiększono ilość szutru konserwacyjnego.	.	.	.	.
.	7.750	Według rzeczywistej potrzeby.	.	.	217	26
308	.	Naprawa mostu pod Haliczem wymagała większego nakładu.	.	.	46	12
90	20	Naprawa mostów wymagała większego nakładu.	.	.	324	65
558	1.176	Na części drogi zwiększono ilość szutru konserwacyjnego.	.	.	.	.
.	1.111	Według rzeczywistej potrzeby.	.	.	.	.
.	1.825	Zmniejszono ilość szutru konserwacyjnego z powodu dobrego stanu drogi.	.	.	70	96
244	.	Pomniejsze rekonstrukcje drogi odroczone do lat następnych.	.	.	2	32
1.878	.	Według rzeczywistej potrzeby.	.	.	1.196	88
1.293	.	Zmniejszono ilość szutru konserwacyjnego z powodu rozwiązania kontraktu z przedsiębiorcą, a nadto należytość bierna zmniejsza zaoszczędzenie o 1.196 zł. 88 ct.	.	.	378	09
183	.	Według rzeczywistej potrzeby, a należytość bierna równoważy oszczędność wykazaną.	.	.	.	.
1.844	.	Zmniejszono ilość szutru konserwacyjnego z powodu dobrego stanu drogi.	.	.	988	03
424	.	Przedsiębiorca nie dotrzymał warunków kontraktu, co do ilości materiału konserwacyjnego; kontrakt rozwiązano a brakującą dostawę przeniesiono na rok następny, — należytość bierna zmniejsza zaoszczędzenie o 988 zł. 03 ct.	.	.	.	.
1.024	.	Dostawiono zapas kamienia na rok następny.	.	.	9.181	40
2.207	.		.	.		
.	6.424		.	.		
47.000	22.577		.	.		
24.423			.	.		

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Wydatki	Wydatki		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
X.	152	Z przeniesienia	12.500	zł. — ct.	
		6. Gorlice, na pokrycie kosztów przywrócenia komunikacji przerwanej w skutek oberwania chmur na drodze Biecz - Golanka	1.500	" — "	
		7. Kossów, na budowę drogi Kossów - Żabie i Kutty - Hryniawa	2.000	" — "	
		8. Krosno, na dokończenie drogi Komborsko - Żmigrodzkiej	1.500	" — "	
		9. Lisko, na dokończenie drogi Lutowskiej pomiędzy Czarną a Lutowskami	2.000	" — "	
		10. Lwów, na dalsze prowadzenie drogi dojazdowej ze Szczercza do stacyi kolejowej w Szczercu i od Siemianówki do stacyi kolejowej w Szczercu	2.000	" — "	
		11. Mościska, na dokończenie budowy drogi z Krysowic do Pakości	500	" — "	
		12. Mielec, na budowę drogi Mielec - Radomyśl	2.000	" — "	
		13. Pilzno, na budowę drogi Pilzneńsko - Radomyskiej	1.500	" — "	
		14. Przemyślany, na budowę drogi Zadwórzecko - Gliniańskiej	1.500	" — "	
		15. Rudki, na budowę drogi Komarno - Gródek	1.000	" — "	
		16. Ropczyce, na rekonstrukcyę drogi Czekań - Wielepole	3.500	" — "	
		17. Śniatyn, na budowę drogi z Załucza do Rożniowa	2.000	" — "	
		18. Staremiasto, na dokończenie budowy mostu na Dniestrze	750	" — "	
		19. Trembowla, na budowę drogi Trembowelsko - Budzanowskiej	2.870	" 55 "	
		20. Komitet budowy drogi Zagórz - Radoszyce, na dalszą budowę	1.200	" — "	
		21. Sokołowski Zygmunt, inspektor budowy drogi Muszyna - Krynica	3.168	" 77 "	
			41.489	32	
		<i>b) Dla dróg gminnych.</i>			
		W powiatach:			
		1. Bóbrka, na budowę drogi dojazdowej do dworca kolejowego w Chodorowie	2.000	zł. — ct.	
		2. Brzozów, na budowę drogi Brzozowsko - Nozdrzeckiej	1.000	" — "	
		3. Buczacz, na dokończenie budowy drogi gminnej od drogi krajowej w Jezierzanach do Wierzbiatyna	1.500	" — "	
		4. Dąbrowa, na budowę drogi z Dąbrowy przez Radgoszcz ku Radomyślowi	3.000	" — "	
		5. Dolina, na odbudowanie dwóch mostów na rzece Mizuńce	120	" — "	
		6. Gorlice, na budowę drogi Ropa - Wysowa i na pokrycie kosztów projektu budowy drogi z Ropy do Klimkówki	2.707	" 88 "	
		Do przeniesienia	10.327	zł. 88 ct.	
			41.489	32	

Fundusz krajowy.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu				zł.	
X.		Z przeniesienia	10.327 zł. 88 ct.	41.489	32
		7. Husiatyn, na rekonstrukcyę drogi z Suchodołu do Husiatyna	300 " — "		
		8. Jasło na budowę drogi Siepietnicko-Swoszowskiej i na urządzenie drogi do kopalni w Harlowej	2.500 " — "		
		9. Jarosław, na przebudowanie drogi Przemysko-Pruchnickiej, Jarosław-Kańczuga-Wysocko-Ryszkowa wola, Jarosław-Sieniawa, Chłopice-Rokietnica i na uporządkowanie drogi łączącej drogę krajową Bełzec-Jarosław z drogą eraryalną Radymno-Krakowiec	3.500 " — "		
		10. Myślenice, na budowę drogi w Krzczonowie od gościńca rządowego przez Krzczonów do Tokarni	500 " — "		
		11. Nisko, na budowę drogi z Jeżowej do Rudnika	3.000 " — "		
		12. Przemyśl, na dokończenie budowy drogi Żurawicko-Rokietnickiej	3.000 " — "		
		13. Pilzno, na uporządkowanie drogi od granicy Januszkowic, do gościńca rządowego pod Brzostkiem i na wywłaszczenie gruntów pod budowę drogi wiodącej od gościńca rządowego przez Łatoszyn, Gumniska i Braciejową ku Brzostkowi	500 " — "		
		14. Rohatyn, na wywłaszczenie gruntów pod budowę dojazdu gminnego w Łopusznie do drogi krajowej	— " — "		
		15. Sanok, na uporządkowanie drogi z Jaćmierza do Wzdowa i Bażanówki	400 " — "		
		16. Sokal, na rekonstrukcyę drogi Sokal-Krystynopol	1.000 " — "		
		17. Sambor, na budowę mostu na drodze Samborsko-Przemyskiej w Czyszkach	300 " — "		
		18. Nowy Sącz, na budowę drogi Sieuna-Wojnarnarowa i obejście gór w Siedlcach, na budowę drogi Gródek-Tropie i Wytrzyńska-Jakóbkowice	4.000 " — "		
		19. Tłumacz, na wykończenie drogi Uściańsko-Zadarowskiej	1.000 " — "		
		20. Tarnów, rekonstrukcyja drogi Pogwizdowskiej pod Tarnowem	1.257 " 80 "	31.585	68
		Suma		73.075	
		Po odtrąceniu: a) zwrotu zasiłku od Wydziału powiatowego w Nisku	175 zł.		
		Do przeniesienia	175 "	3.175	

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		Wydatki.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
X.	152	Z przeniesienia . . . . . 175 zł.	73.075	.	.
		b) zwrotu połowy kosztów rekonstrukcji drogi Muszyna- Krynica za rok 1879. od c. k. Dyrekcji lasów i domen w Bolechowie . . . . . 3.000 „	3.175	.	.
		pozostaje czysty wydatek	69.900	.	70.000
	152a	c) Na budowę drogi do Kulparkowa	9.824	99 ¹ / ₂	9.825
		d) Na ukończenie drogi powiatowej kolbuszowsko-głogowskiej	900	.	.
		Suma zasiłków	80.624	99¹/₂	79.825
		E. Wydatki na myta.			
	153	Budowa i utrzymanie domków mytniczych (<i>nadzwyczajne</i>)	3.004	00 ¹ / ₂	3.000
	154	Koszta komisyjne, ogłoszenia, licytacje inne drobne	1.482	31	2.400
	155	Przerwy z powodu szkód elementarnych	359	68 ¹ / ₂	2 500
		Suma wydatków na myta	4.846	.	7.900
XI.		Dotacje dla zakładów krajowych.			
	156	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	45.695	06 ¹ / ₂	30.883
	157	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	144.159	04	164.179
	158	Fundusz podrzutków	8.610	55	10.696
	159	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	12 868	34 ¹ / ₂	32.796
		Suma rubryki XI.	211.333	.	238.554

Wydatki.

Fundusz krajowy.

preliminowana stawka dzierż. 878.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
	mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego		zł.	ct.
				czynne	bierno		
	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
						100	
000	100						
325		900	Rubryka ta nie przedstawia w rzeczywistości przekroczenia, gdyż z przyzwolonej uchwałą W. Sejmu z dnia 24. Sierpnia 1877. (pod pozycją 146 a) budżetu na r. 1878.) specjalnej subwencji na dokończenie drogi powiatowej kolbuszowsko-głogowskiej w kwocie . . . 4.000 zł. ostatnia częściowa kwota . . . . . 900 „ dla opóźnionego postępu w robotach w ciągu roku 1878. nie mogła być asygnowaną i pozostała w tym roku niezrealizowaną, jakto wykazano w zamknięciu rachunku rubryki X. poz. 146 a) (str. 51. zamknięcia rachunków za rok 1878.) Wydział powiatowy w Rohatynie nie podniósł do końca Czerwca 1880. r. 100 zł. i tę kwotę wykazuje się jako należytość bierną.				
	100	900				100	
		800					
		4					
	918		Według rzeczywistej potrzeby.		50	133	28 1/2
	2.140						
	3.058	4			50	133	28 1/2
	3.054						
		14.812					
83	20.020		Różnice uzasadnione są szczegółowemi zamknięciami rachunków zakładów dotowanych.				
79	2.085						
96	19.928						
96	42.033	14.812					
54	27.221						

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
XII.		Wydatki na szupaśnictwo.			
	160	a) Koszta szupasowe w kraju	22.764	64 ¹ / ₂	
		b) " " w Austrii Niższej . . . . . 1.377 zł. 62 ¹ / ₂ ct.			
		c) " " " " Wyzszej . . . . . 183 " 41 "			
		d) " " w Bukowinie . . . . . 1.051 " 45 ¹ / ₂ "			
		e) " " w Czechach . . . . . 195 " 57 "			
		f) " " w Dalmacyi . . . . . 4 " 79 "			
		g) " " w Gorycyi . . . . . 14 " 72 ¹ / ₂ "			
		h) " " w Istrii . . . . . 9 " 54 "			
		i) " " w Karyntyi . . . . . 20 " 50 ¹ / ₂ "			
		k) " " w Krainie . . . . . 19 " 72 ¹ / ₂ "			
		l) " " w Morawie . . . . . 3.799 " 27 "			
		m) " " w Salzburgu . . . . . 6 " 80 "			
		n) " " w Styryi . . . . . 348 " 62 "			
		o) " " w Szląsku . . . . . 2.877 " 19 "			
		p) " " w Tryeście . . . . . 33 " 87 "			
		r) " " w Tyrolu . . . . . 72 " 63 ¹ / ₂ "	10.015	73	
		s) Zwroty i wydatki rozmaite 136		82 ¹ / ₂	
		t) Koszta administracyjue 2.418		60	
		Suma wydatków	35.335	80	
		Po odtrąceniu dochodów:			
		a) od gmin . . . . . 1.234 zł. 49 ct.			
		b) " samopłacących . . . . . 105 " 84 ¹ / ₂ "			
		c) " obcych krajów . . . . . 826 " 96 "			
		d) Rozmaite . . . . . 195 " 07 ¹ / ₂ "	2.362	37	
		Czysty wydatek rubryki XII.	32.973	43	25.000
XIII.		Budowy wodne.			
		(Wydatki nadzwyczajne.)			
	161	Na regulację Sanu, druga rata z przeznaczonej kwoty 50.000 zł.			7.143
	162	Na koszta robót wstępnych około regulacji Dniestru.	1.222	28	5.000
	162a)	Na subwencye dla spółek wodnych w powiecie mieleckim			10.000
	162b)	Na regulację rzeki Świcy			5.000
		Suma rubryki XIII.	1.222	28	27.143

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należitości				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
						54	99
		<p>Wydatki na szupaństwo nie są jeszcze ustalone, za krótki bowiem okres czasu służył dotąd za podstawę do obliczenia potrzeb tej rubryki w budżecie.</p> <p>Wydatki te wynosiły w roku 1877. . . . . 19.999 zł. „ 1878. . . . . 31.530 „ wzrosły więc znacznie, w skutek zlikwidowania wielkiej ilości przedłożonych rachunków — co w budżecie przewidzianem być nie mogło.</p> <p>Kwotę preliminowaną podniósł już W. Sejm w budżecie na rok 1881. na . . . . . 26. 500 zł. a na rok 1882. proponuje Wydział krajowy w przedłożonym preliminarzu — na podstawie wyników z lat ostatnich i ciągłego wzrostu wydatków — kwotę 33.000 zł.</p>					
	7.973		3.424	58 1/2			
			547	48 1/2			
			399	74			
			126	10 1/2			
			4.497	91 1/2		54	99
7.143	.						
3.778	.	<p>Powody niewyczerpania tych kredytów, przedstawił już Wydział krajowy W. Sejmowi w roku 1880. w sprawozdaniu ze swoich czynności za czas od 1. Czerwca 1878. do 31. Grudnia 1879. do L. 17.084/1880.</p>					
10.000	.					2.000	.
5.000	.						
25.921	.					2.000	.

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba	Wydatki	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.		
		rubryki	pozycji	zł.	ct.	zł.
budżetu						
XIV.	Rozmaite wydatki.					
	<i>Sumaryczne zestawienie rubryki XIV.</i>					
	Wydatki w budżecie wyszczególnione			56.827	60	56.849
	" " niewyszczególnione			148.021	05	
	Razem			204.848	65	56.849
	Poszczególnienie.					
163	Do rozporządzalności Wydziału krajowego.					
	<i>1. Zapomogi i wsparcia jednorazowe.</i>					
	Abgarowicz, dyurnista manipul. (następnie aplikant)			100	zł.	
	Balzer, dyurnista konceptowy			230	"	
	Bieńkowski, ekspedytor			60	"	
	Brzyski, dyurnista rachunkowy			30	"	
	Chrzanowski Ignacy, inżynier			182	"	
	Chudzikiewicz, dyurnista manipulacyjny			25	"	
	Dobek, " rachunkowy			30	"	
	Fischer, dyurnista manipulacyjny, pogrzeb			30	"	
	Gordon, asystent rachunkowy			30	"	
	Gustanowicz, dyurnista manipulacyjny			20	"	
	Hupczye, asystent rachunkowy			30	"	
	Jelonek, dyurnista rachunkowy			40	"	
	Kahane, p. o. adjunkta w Dublanach			50	"	
	Kamiński, dyurnista manipulacyjny			40	"	
	Kalita, woźny			10	"	
	Kiszelka, kancelista			40	"	
	Kopertyński, sekretarz			200	"	
	Kostecki Platon, tłumacz języka ruskiego			500	"	
	Kraczyło, kancelista			80	"	
	Krzczkowski "			60	"	
	Kulczycki, dyurnista manipulacyjny			25	"	
	Kunisch, kancelista			60	"	
	Leszczyński, były członek orkiestry teatr. lwowskiej			50	"	
	Marcinkiewicz, dyurnista rachunkowy, koszta pogrzebu			50	"	
	Marcinkowski, " " na " "			40	"	
	Michalczewski, sekretarz			200	"	
	Odrzywolski, dyurnista manipulacyjny			30	"	
	Olewiński, protokolista, zapomoga i koszta pogrzebu			200	"	
	Orłowicz, stróż			25	"	
	Orzechowski, adjunkt rachunkowy			40	"	
	Pierożyński Eng., adjunkt konceptowy			100	"	
	Piotrowski, dyurnista rachunkowy			25	"	
	Do przeniesienia 2.632 zł.					

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należności			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
21	148.021		602	97		
	148.000		29.792	38	40.192	58
			30.395	35	40.192	58

Fundusz krajowy.

Liczba		Wydatki	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
fabryki	posycyji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
XIV.	159	Z przeniesienia 2.632 zł.			
		Reicher, konduktor drogowy	100	"	
		Rewakowicz, dyurnista conceptowy	50	"	
		Rogowski, nauczyciel dozorca robót ręcznych w Dublanach	20	"	
		Rostkowski, dyurnista conceptowy	150	"	
		Rożanowski, " manipulacyjny	30	"	
		Russocki, " rachunkowy	30	"	
		Rylski, " manipulacyjny	30	"	
		Salowa Anna, b. artystka dramatyczna	75	"	
		Sałamacha, stróż	15	"	
		Senczyszyn, "	15	"	
		Sidorowicz, adjunkt rachunkowy	30	"	
		Skwirczyński, dyurnista "	30	"	
		Solarczyk Jędrzej, pleban w Tropiu	200	"	
		Starzecki, dyurnista manipulacyjny	25	"	
		Sternal, adjunkt kasowy	50	"	
		Stęczyński, literat	200	"	
		Strzelecki, dyrektor szkoły gospod. lasowego	100	"	
		Szim, dyurnista manipulacyjny	50	"	
		Tranda, adjunkt rachunkowy	100	"	
		Ujejski, dyurnista manipulacyjny	25	"	
		Walter, " rachunkowy	25	"	
		Wisłocki, literat	50	"	
		Zakrzewska, wdowa po sekretarzu Wydziału krajowego	100	"	
		Zawadzki, dyurnista conceptowy	60	"	
		Zienkowicz, adjunkt	60	"	
		Żmigrodzki, dyurnista manipulacyjny	50	"	
		Ploder, " rachunkowy	30	"	4.332
		<i>2. Zapomogi dla gmin.</i>			
		Gminy powiatu Bocheńskiego z powodu powodzi	300	zł.	
		" " Liskiego z powodu gradobicia	300	"	
		Zadwórze, pogorzelcy	150	"	
		Żyrówka, "	100	"	850
		<i>3. Zasilki dla rozmaitych stowarzyszeń, zakładów, czasopism, tudzież dla osób kształcących się, na prace naukowe, podróże i t. p.</i>			
		Abancourt, słuchacz Akademii rolniczej we Wiedniu	200	zł.	
		Ajdukiewicz, " " " "	100	"	
		Czasopisma: Wieniec i Pszczółka " "	300	"	
		Przegląd sądowy i administracyjny	200	"	
		Szewc postępowy	100	"	
		Gottlieb Józefa, na kształcenie się w muzyce	300	"	
		Jasienicki, słuchacz Akad. rolniczej we Wiedniu	50	"	
		Internat, dla uczniów seminaryum nauczyciel. w Krakowie	1.500	"	
		Kędzior, słuchacz Akademii roln. we Wiedniu	200	"	
		Kruszyński, " Uniwersytetu w Lipsku	100	"	
		Do przeniesienia 3.050 zł.	5.182		

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należitości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		001				
		002				
		003				
		004				
		005				
		006				
		007				
		008				
		009				
		010				
		011				
		012				
		013				
		014				
		015				
		016				
		017				
		018				
		019				
		020				
		021				
		022				
		023				
		024				
		025				
		026				
		027				
		028				
		029				
		030				
		031				
		032				
		033				
		034				
		035				
		036				
		037				
		038				
		039				
		040				
		041				
		042				
		043				
		044				
		045				
		046				
		047				
		048				
		049				
		050				
		051				
		052				
		053				
		054				
		055				
		056				
		057				
		058				
		059				
		060				
		061				
		062				
		063				
		064				
		065				
		066				
		067				
		068				
		069				
		070				
		071				
		072				
		073				
		074				
		075				
		076				
		077				
		078				
		079				
		080				
		081				
		082				
		083				
		084				
		085				
		086				
		087				
		088				
		089				
		090				
		091				
		092				
		093				
		094				
		095				
		096				
		097				
		098				
		099				
		100				

Fundusz krajowy.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
XIV.	159	Z przeniesienia 3.050 zł.	5.182	.	
		Leiter, słuchacz Akademii rolniczej we Wiedniu	75	"	
		Leopolski, malarz na podróż naukową	500	"	
		Mieczkowski Domicyan, literat	200	"	
		Dr. Olearski, na kształcenie się	400	"	
		Dr. Pilat Tadeusz, na podróż do Wiednia na kongres leśny	150	"	
		Piotrowski Stefan, uczeń szkoły rolniczej w Dublanach, stypendyum	100	"	
		Prażmowski, słuchacz Uniwersytetu agronomicznego w Lipsku	300	"	
		Pszczelniczo-ogrodnicza wystawa w Jarosławiu	150	"	
		Scheuring, słuchacz Akademii rolniczej we Wiedniu	100	"	
		Stypendya uczniów szkoły uprawy lnu w Gródku	360	"	
		Szkoła rolnicza w Czernichowie	816	"	
		" uprawy lnu w Gródku	360	"	
		Towarzystwo bratniej pomocy uczniów szkoły dublańskiej	50	"	
		" głuchoniemych „Nadzieja“	150	"	
		" gospodarskie na wylęgarnie ryb	150	"	
		" ogrodniczo-sadownicze we Lwowie	250	"	
		" pedagogiczne na XIII. zgromadzenie	200	"	
		Twardowski, na kosztą próby sieczkarni	40	"	
		Tyniecki, na podróż do Jarosławia na zebranie Towarzy- stwa gospodarskiego	25	"	
		Wiec szewców	100	"	
		Witkowski, technik	800	"	
		Zielińska, na szkołę wyrobu sztucznych kwiatów	100	"	
		Związek stowarzyszeń zarobkowo-gospodarczych	300	"	
			8.726	.	
		<i>4. Rozmaite.</i>			
		Adresowa teka dla Najjaśniejszego Pana, z powodu 25-letniej rocznicy zaślubin, i fotografie	596	zł. 65 ct.	
		Borynia, na budowę kościoła	200	" — "	
		Dublany folwark, na kupno buhajów	600	" — "	
		Druk sprawozdań z wystawy krajowej	597	" 53 "	
		Felicyanki w Bełzie, na budynek szkoły żeńskiej	1.000	" — "	
		Jamiński, adwokat, kosztą ściągnięcia pożyczek miasta Brody	102	" 97 "	
		Kaplica dublańska, budowa	4.307	" 79 "	
		Odprawa kancelisty Zabierzowskiego	1.500	" — "	
		" Olewińskiej	300	" — "	
		Podróży kosztą: Dyrektora Oddziału rachunkowego od 1873—1878.	72	" — "	
		" " Dra Baranieckiego na posiedzenie Kurat. dla przemysłu domowego	54	" 66 "	
		Portret byłego Marszałka J. E. hr. Dzieduszyckiego (artysta-malarz Rodakowski)	3.168	" — "	
		Do przeniesienia 12.499 " 60 "	13.908	.	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należitości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
.	.		500	.	.	.
.	.		102	97	.	.
.	.		602	97	.	.

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
XIV.	159	Z przeniesienia 12.499 zł. 60 ct.	13.908	.	
		Portret JE. hr. Marszałka Wodzickiego, fotografie i przesyłka stroju	283	" 57 "	
		Raczyński, adwokat we Wiedniu, za obronę przed Trybunałem administracyjnym	154	" — "	
		Szegedyn, powodzią dotknięci	2.000	" — "	
		Siostry miłosierdzia we Lwowie, na restaurację szpitalu	500	" — "	
		Serajewo, pogorzelnicy	500	" — "	
		„Unii lubelskiej“ przywóz i ustawienie	66	" 50 "	
		Stemple przy zaciągnięciu pożyczki kulparkowskiej	26	" 13 "	
		Rzeczoznawcy pisma w sprawie Zabierzowskiego	40	" 47 "	
		Razem	16.070	27	
			29.978	27	30.000
164		Na pokrycie skradzionych pieniędzy pożyczkowych w Jasle	1.863	48	1.863
165		Witkowski August	800	.	800
166		Olearski Kazimierz	800	.	800
167		Gąsiorowski Kazimierz	400	.	400
168		Konwent Sióstr Sakramentek we Lwowie	2.000	.	2.000
169		Komitet restauracji cerkwi św. Jura we Lwowie	2.000	.	2.000
170		Siostry miłosierdzia we Lwowie	200	.	200
171		Księża unicy chełmscy	3.000	.	3.000
172		Majewski Adolf, dla córki pianistki	300	.	300
173		Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873. odsetki 6% od pożyczki kulparkowskiej . . . . . 258.097 zł. 56 ct.	15.485	85	15.486
		Suma wydatków w budżecie wyszczególnionych.	56.827	60	56.849
Wydatki w budżecie niewyszczególnione.					
<i>Zwrotne.</i>					
		Na budowę szpitalu św. Łazarza w Krakowie	29.553	20 1/2	.
		Funduszom stypendyjnym, na pokrycie chwilowych niedoborów przy zamknięciu rachunków	239	17 1/2	.
<i>Bezawrotne.</i>					
		Na budowę domu administracyjnego w Kulparkowie	40.400	.	.
		Do przeniesienia	70.192	38	.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
			602	97	.	.
22		Różnica w porównaniu ze sumą wydatków jest nieznaczną.				
.	1					
21	.		602	97	.	.
.	29.553	Wydatek ten, poniesiony w skutek chwilowego braku w funduszu budowy szpitalu Św. Łazarza — zwróconym będzie w latach przyszłych ze ściągnąć się mających należytości czynnych i innych dochodów majątku zarodowego szpitali krakowskich.	29.553	20 1/2		
.	239	Chwilowe te wydatki powtarzają się corocznie, — lecz bywają w roku następnym zwracane.	239	17 1/2		
.	40.400	Wydatek ten znajduje pokrycie w pożyczce zaciągniętej w Kasie oszczędności na podstawie uchwał W. Sejmu z d. 11. i 19. Października 1878.	.	.	40.192	58
.	70.192		29.792	38	40.192	58

Fundusz krajowy.

Część I.

Liczba		W y d a t k i.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
XIV.		Z przeniesienia	70.192	38	.
		Rata umorzenia pożyczki zaciągniętej w Kasie oszczędności na pokrycie powyższego wydatku	2.756	39	.
		Odsetki od gotówki chwilowo w ciągu roku 1879. wypożyczanej	75.072	27	.
		Mylna wypłata w kasach rządowych		01	.
		<u>Suma wydatków w budżecie niewyszczególnionych . . . . .</u>	<u>148.021</u>	<u>05</u>	.
		Zwrot zaliczek funduszowi budowy gmachu sejmowego.			
		Zwrot zaliczki wziętej na pokrycie niedoboru			
		z roku 1877.	140.999	zł. 74 ct.	
		„ 1878.	338.605	„ 87 „	
			<u>479.605</u>	<u>61</u>	.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
	70.192			29.792	38	40.192	58
	2.757	Wydatek ten, chociaż w budżecie nie zamieszczony, usprawiedliwiony jest uchwałą W. Sejmu z d. 19. Października 1878., którą dozwolono zaciągnięcie pożyczki w kwocie 40.400 zł.					
	75.072	Znaczne niedobory z lat 1877. i 1878., tudzież brak dotacyi kasowej w czasie, kiedy niedostatecznie wpływające dochody nie wystarczają na pokrycie wydatków — spowodowały potrzebę zaciągania chwilowych pożyczek oprocentowanych, — o czem już Wydział krajowy zdał sprawę W. Sejmowi w roku 1880. (L. 22.055.)					
	148.021			29.792	38	40.192	58
	479.606	Wydatek ten nie był w budżecie zamieszczony. — O niedoborach, na których pokrycie zaliczki te były wzięte, zdał już Wydział krajowy sprawę W. Sejmowi w roku 1880.					

Fundusz krajowy.

Część II.

Liczba		Dochody	Dochody w r. 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	.	.	.
II.		Z odnajmu ubikacyj sejmowych.			
	2	Czynsz z chwilowego odnajmu pomieszczeń w gmachu teatralnym hr. Skarbka	798	87	1.000
III.		Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.			
	3	Od banków	297	83	1.000
IV.		Dochody z dróg krajowych.			
	4	<i>Dochody z myt na stacyach:</i>			
		1. Annopol, 2. Bagienica, 3. Bełzec, 4. Białokiernica, 5. Borszczów, 6. Cie- szanów, 7. Czortków, 8. Dawidkowce, 9. Dynów, 10. Dżuryn, 11. Gładyszów, 12. Gródek, 13. Iwanie, 14. Jarosław, 15. Kasparowce, 16. Konieczna, 17. Mie- chocin, 18. Mosty (mostowe), 19. Mo- sty (drogowe), 20. Niewistka, 21. Ole- szyce, 22. Płazów, 23. Ropica ruska, 24. Siary, 25. Stary Sącz, 26. Tłumacz, 27. Tuszów, 28. Uście biskupie, 29. Wielo- wieś, 30. Wulka zapałowska, 31. Za- bełcze, 32. Żółkiew	58.921	—	ct.
		33. Babice, 34. Branice, 35. Przeginia du- chowna i Kaszów	2.345	"	"
		36. Babińce, 37. Kozaczówka	800	"	"
		38. Bedrykowce, 39. Korolówka, 40. Tłuste	2.312	"	"
		41. Białakarczma, 42. Podwołoczyska	8.610	"	"
		43. Bieńczyce, 44. Chełmek, 45. Mogiła.			
		46. Podzagórnia, 47. Przegorzały	6.749	"	"
		48. Bieśnik	1.155	"	"
		Do przeniesienia	80.892	zł.	— ct.

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należności				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
201	.	Dochody te nie mogą być naprzód ściśle obliczone, bo nie tylko że niewiadomem jest, na jak długo lokalności mogą być wynajęte, — ale nadto dochód z czynszów zależy od popytu na mieszkania.					
702	.	Nadwyżki dochodów nie mogły być na czas dłuższy lokowane, albowiem musiały być używane na spłatę częściową pożyczek chwilowo zaciąganych, bądź na pokrycie niedoborów z roku ubiegłego, bądź na udotowanie kasy krajowej w czasie, kiedy wpływające dochody nie wystarczają na wydatki bieżące.					

Fundusz krajowy.

Część II.

Liczba		Dochody	Dochody		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		w roku 1879.		
budżetu			zł.	ct.	zł.
IV.	4	Z przeniesienia	80.892	zł. —	ct.
		49. Bircza	1.805	" —	"
		50. Bohutyn, 51. Rozhadów	1.801	" —	"
		52. Brzeżany, 53. Hurodyszcze, 54. Ko- zowa	9.611	" 54	"
		55. Brzeźnica, 56. Dąbie	3.000	" —	"
		57. Buczacz, 58. Monasterzyska, 59. Zale- szczyki	12.024	" —	"
		60. Busk	750	" —	"
		61. Dawidów	1.525	" —	"
		62. Dębno, 63. Nowy Targ (biały Dunajec), 64. Nowy Targ (czarny Dunajec), 65. Obydowa	4.936	" —	"
		66. Demianów	1.783	" —	"
		67. Darachów, 68. Dobropol, 69. Strussów	3.070	" —	"
		70. Graboszyce	1.266	" 78	"
		71. Gnojnik, 72. Iwkowa, 73. Just, 74. Kurów, 75. Pomianowa	4.368	" —	"
		76. Grabownica	821	" 20	"
		77. Goryczkowce, 78. Skawce	3.270	" —	"
		79. Gołkowice, (Most.)	2.278	" —	"
		80. Halicz, 81. Jamnica, 82. Pobereże	4.360	" —	"
		83. Husiatyn	1.230	" —	"
		84. Jasionka, 85. Sokołów	3.045	" 50 ¹ / ₂	"
		86. Jasienów, 87. Śniatyn (Mikulińce) 88. Stecowa	8.278	" 88	"
		89. Jezupol	1.569	" 96	"
		90. Iwanków	662	" —	"
		91. Jeżowe, 92. Piorunka	3.034	" —	"
		93. Koszylowce	645	" —	"
		94. Krogulec	360	" 27	"
		95. Krzywce	300	" —	"
		96. Krzyż	1.700	" —	"
		97. Kurzany	459	" 01	"
		98. Kulce	1.682	" 04 ¹ / ₂	"
		99. Krzywe, 100. Panasówka	1.097	" 40	"
		101. Łęcica, 102. Szczawnica, 103. Maszko- wice (Łącko)	2.046	" 51	"
		104. Miłowanie vel Jurkówka	672	" —	"
		105. Niedzica (most graniczny)	953	" —	"
		106. Nieźwiska	1.075	" —	"
		107. Nowy dwór	1.985	" 56	"
		108. Ottynia, 109. Odaje vel Wygoda	3.900	" —	"
		110. Olchowce, 111. Tyrawa wołoska	605	" —	"
		112. Olszany, 113. Przemyśl	3.333	" 33	"
		114. Podkamień, 115. Zalipie	1.497	" —	"
		Do przeniesienia	177.692	zł. 99	ct.

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
		Mimo wielokrotnych upomnień obok wykazana zaległość ciąży dotąd na Wydziale powiatowym skałackim.	1.190	40	.	.	
			1.190	40	.	.	

Fundusz krajowy.

Część II.

Liczba		Dochody.	Dochody		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycyi		w roku 1879.		
			zł.	ct.	
budżetu				zł.	
IV.	4	Z przeniesienia	177.692	zł. 99 ct.	
		116. Perejmy	550	" — "	
		117. Porzeczce	991	" — "	
		118. Puhary	630	" 75 "	
		119. Raszków, 120. Serafińce	2.418	" — "	
		121. Repechów, 122. Spilczyn	1.050	" — "	
		123. Rzyszki	1.980	" — "	
		124. Radwan	2.275	" 32 "	
		125. Stawczany	1.409	" — "	
		126. Smykowce, 127. Zagrobela	9.750	" — "	
		128. Sielce	1.400	" — "	
		129. Szlachcińce	1.700	" — "	
		130. Zbaraż	1.650	" — "	
		131. Załuże vel Wujskie	302	" 66 "	
			203.799	72	192.000
	5	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	679	06	340
	6	Grzywny za przestępstwa drogowe	154	21	160
	7	Datki dobrowolne na budowę dróg			
		1. Na drogę Brzeżany-Rohatyn.			
		Gmina Rohatyn	250	zł. — ct.	
		" Dubryniów	83	" 50 "	333 zł. 50 ct.
		2. Na drogę Dynów-Przeworsk.			
		Wydział pow. w Łańcucie	150	zł. — ct.	
		Gmina Uszejowice	75	" — "	225 " — "
		3. Na drogę Krasne-Busk.			
		Gmina Busk	400	" — "	
		4. Na drogę Krzywczce-Borszczów.			
		Gmina Krzywczce dolne	100	" — "	
		" " górne	200	" — "	300 " — "
		5. Na budowę mostu w Kadczy pod Gołkowicami.			
		Rada pow. w Nowym Sączu	1.400	zł. — ct.	
		Gmina Stary Sącz	200	" — "	1.600 " — "
		6. Na drogę Rzeszów-Nadbrzezie.			
		Gmina Sokołów	45	zł. 16 1/2 ct.	
		Kostheim Aniela	200	" — "	
		Hr. Zamojski Jan	641	" 76 "	
		Jędrzejowicz Adam	300	" — "	
		" Stanisław	352	" 50 "	1.539 " 42 1/2 "
		7. Na drogę Tarnopol-Zbaraż.			
		Gmina miasta Zbaraż	976	" 59 "	
		8. Na drogę Tarnów-Szczucin.			
		Gmina Szczucin	100	zł. — ct.	
		Husarzewska Helena	843	" 18 "	
		Gmina Lubacz	60	" — "	1.003 " 18 "
		Do przeniesienia	6.377	zł. 69 1/2 ct.	
			204.632	99	192.500

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należitości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
			1.190	40	.	.
.	11.800	Dochód większy z powodu pomyslnych rezultatów przy wydzierżawieniu stacyj mylniczych.				
6	339	Dochody te nie mogą być dokładnie z góry obliczone.				
6	12.139		1.190	40	.	.

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
6	12.139			1.190	40	.	.
11.547	.			71.824	.	.	.
11.553	12.139	Datki dobrowolne wpłynęły opieszale mimo powtarzanych upomnień.		73.014	40	.	.
	586						
.	355	Dochody te udowodnione są szczegółowemi zamknięciami rachunków obok wymienionych funduszów.					
.	40.668						
.	41.023						
		Dochody te nie mogą być naprzód ściśle obliczone — pochodzą bowiem z należytości, których ściąganie regularnie odbywać się nie może. — Dochód większy w tym roku wynikł w skutek wpływu znaczniejszych zwrotów od gmin za kosztą leczenia.					
.	10.684						
594	.	Pomimo upomnień, raty pożyczki przypadające w tym roku nie zostały przez p. Wilda zapłacone.		179	99	.	.
.	.						
.	.						
.	.						
578	.	Pożyczka ta została w całości zwróconą funduszowi krajowemu z funduszu zapomogi z roku 1866.					
1.172	.			179	99	.	.
12	.	Dochody te, z powodu zmian w stanie uczniów, nie mogą być naprzód dokładnie obliczone.					
.	120						
.	12	Przypadkowy ten dochód nie był w budżecie przewidziany.					
12	132						
	120						

Fundusz krajowy.

Część II.

Liczba		Dochody	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
IX.		Dochody krajowych szkół rolniczych w Dublanach.			
	21	a) Szkoła wyższa w Dublanach	14.066	58	15.715
		b) " parobków "	2.953	71	
		Suma rubryki IX.	17.020	29	15.715
X.		Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.			
	22	Od szpitali powszechnych	627	97	600
XI.		Rozmaite dochody.			
		<i>Sumaryczne zestawienie rubryki XI.</i>			
	23	Dochody w budżecie poszczególnione	1.033	21 ¹ / ₂	600
		" " " nieposzczególnione	52.358	23	
		Suma rubryki XI.	53.391	44 ¹ / ₂	600
		Poszczególnienie.			
		Dochody przypadkowe, w budżecie poszczególnione.			
		a) Sprzedaż książek i druków	161	78	
		b) " papierów wyskartowanych	72	42	
		c) " wzorów dla stacyj szupasowych	45	71 ¹ / ₂	
		d) Odsetki zwłoki za niespłacone w terminach rozmaite należności	58	68	
		e) Zwrot od gminy m. Brody wypłaconych w roku 1878. kosztów adwokatowi Drowi Jamińskiemu w sprawie ściągnięcia pożyczek od dłużników tejże gminy	672	58	
		f) Rozmaite drobne	22	04	
		Razem	1.033	21 ¹ / ₂	600
		Dochody w budżecie nieposzczególnione.			
		Dochody z taks, uzyskane w krajowych Archiwach aktów grodzkich i ziemskich:			
		1. we Lwowie . . . . . 222 zł. — ct.			
		2. w Krakowie . . . . . 137 " 40 "	359	40	
		Od c. k. Skarbu Państwa na restaurację Archiwum aktów grodzkich i ziemskich	2.263	85	
		Dochody folwarku w Dublanach, według zamknięcia szczegółowego	9.334	98	
		Pożyczka z Kasy oszczędności na budowę domu administracyjnego w Kulparkowie	40.400		
		Razem	52.358	23	

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
1.649	2.954	Według załączonego pod I. szczegółowego zamknięcia rachunku.				
	1.305					
	28					
	433	Dochód większy w skutek ściągnięcia zaległości z roku ubiegłego.	802	29	.	.
	52.358					
	52.791		802	29	.	.
			802	29	.	.
	433	Przypadkowe te dochody nie mogą być naprzód dokładnie obliczone.	802	29	.	.
	359	Dochody te nie były w budżecie zamieszczone, — pożyczkę 40.400 zł. zaciągnięto na podstawie uchwały W. Sejmu z d. 19. Października 1878. i użyto na udotowanie funduszu budowy kulparkowskiej (patrz wydatki Rubr. XIV.)				
	2.264					
	9.335					
	40.400					
	52.358					

Fundusz krajowy.

Część II.

Liczba		Dochody.	Dochody		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
XII.		Dodatki do podatków.			
	24	Po 34 centy od jednego złotego waluty austriackiej podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części.			
		W powiatach:			
		Biała	35.628	36	
		Bóbrka	27.231	65	
		Bochnia	32.579	40	
		Bohorodczany	10.893	36	
		Borszczów	30.647	71 $\frac{1}{2}$	
		Brody	47.336	42 $\frac{1}{2}$	
		Brzesko	31.167	94 $\frac{1}{2}$	
		Brzeżany	37.118	33	
		Brzozów	19.367	72	
		Buczacz	33.805	68 $\frac{1}{2}$	
		Chrzanów	24.837	24	
		Cieszanów	22.600	05	
		Czortków	17.728	05 $\frac{1}{2}$	
		Dąbrowa	18.861	79	
		Dobromil	19.218	46 $\frac{1}{2}$	
		Dolina	17.091	66	
		Drohobycz	40.670	81	
		Gorlice	22.206	98 $\frac{1}{2}$	
		Gródek	26.688	09	
		Grybów	12.779	49	
		Horodenka	26.025	35 $\frac{1}{2}$	
		Husiatyn	24 022	74 $\frac{1}{2}$	
		Jarosław	46.646	32 $\frac{1}{2}$	
		Jasło	27.416	87	
		Jaworów	28.262	66	
		Kałusz	14.820	41	
		Kamionka	31.178	37 $\frac{1}{2}$	
		Kolbuszowa	18.510	03 $\frac{1}{2}$	
		Kołomyja	28.863	07 $\frac{1}{2}$	
		Kossów	12.876	69 $\frac{1}{2}$	
		Kraków	115.555	92 $\frac{1}{2}$	
		Krosno	20.457	58 $\frac{1}{2}$	
		Limanowa	15.194	23	
		Lisko	17.628	43 $\frac{1}{2}$	
		Lwów	392.352	76	
		Łańcut	34.764	12 $\frac{1}{2}$	
		Mielec	18.213	37	
		Mościska	22.434	49 $\frac{1}{2}$	
		Myślenice	19.613	43 $\frac{1}{2}$	
		Nadwórna	11.687	77 $\frac{1}{2}$	
		Nisko	15.648	20	
		Nowy Targ	15.093	61	
		Pilzno	13.975	06 $\frac{1}{2}$	
		Do przeniesienia	1,499.700	78	

Fundusz krajowy.

Część II.

Liczba		Dochody.	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Paździer- nika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
XII.	24	Z przeniesienia	1,499.700	78	
		Podhajce	30.631	69 ¹ / ₂	
		Przemysł	44.120	59	
		Przemysłany	24.993	64	
		Rawa	27.429	54 ¹ / ₂	
		Rohatyn	33.904	92	
		Ropczyce	21.923	99 ¹ / ₂	
		Rudki	20.219	86 ¹ / ₂	
		Rzeszów	44.558	42 ¹ / ₂	
		Sambor	33.258	11	
		Sanok	25.385	28 ¹ / ₂	
		Sącz	27.033	98	
		Skalat	24.123	92	
		Śniatyn	20.062	77 ¹ / ₂	
		Sokal	32.320	16	
		Stanisławów	31.494	63	
		Staremiasto	12.429	16	
		Stryj	25.207	37 ¹ / ₂	
		Tarnobrzeg	16.264	65 ¹ / ₂	
		Tarnopol	47.615	08 ¹ / ₂	
		Tarnów	41.537	61	
		Tłumacz	21.421	47	
		Trembowła	20.348	33 ¹ / ₂	
		Turka	13.620	19	
		Wadowice	30.372	41 ¹ / ₂	
		Wieliczka	31.297	39	
		Zaleszczyki	19.991	04 ¹ / ₂	
		Zbaraż	22.760	84	
		Złoczów	45.205	14 ¹ / ₂	
		Żółkiew	27.064	80 ¹ / ₂	
		Żydaczów	20.999	53	
		Żywiec	21.435	54	
		Suma rubryki XII.	2,358.732	90¹/₂	2,345.000
		Pożyczki chwilowe na pokrycie niedoboru przy zamknięciu rachunku.			
		a) Od Banku hipotecznego	80.000	zł. — ct.	
		b) „ funduszu propinacyjnego	273.195	„ — „	
		c) „ „ pożyczki krajowej z r. 1873.	278.202	„ 91 „	
			631.397	91	

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należitości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
		<p>Zamknięcie rachunku podatków państwowych za rok 1879. udzielone Wydziałowi krajowemu przez c. k. krajową Dyрекcyę skarbu do LW. 8.412/1881. przedkłada się w osobnym alegacie.</p> <p>Rachunek dodatków krajowych jest następujący:</p> <p><i>Należitość zaległa</i> wynosiła według zamknięcia rachunku za rok 1878. . . 338.043 zł. 47 ct. na to wpłynęło rzeczywiście . . . 146.339 „ 15 „ <u>pozostało w zaległości . . . 191.704 „ 32 „</u></p> <p><i>Należitość bieżąca</i> za rok 1879. wynosiła . . . 2,415.931 zł. 85¹/₂ ct. na to wpłynęło . . . 2,230.033 „ 17 „ <u>pozostało w zaległości . . . 185.898 zł. 68¹/₂ ct.</u></p> <p>W ogóle zatem po koniec roku budżetowego 1879. należało się . . . 2,753.975 zł. 32¹/₂ ct. wpłynęło . . . 2,376.372 „ 32 „ <u>zalega . . . 337.603 zł. —¹/₂ ct.</u></p> <p>Potrąciwszy od sumy dochodów pobranych . . . 2,376.372 zł. 32 ct. zwroty wypłacone opodatko- wanym . . . 17.639 „ 41¹/₂ „ <u>pozostaje czysty dochód . . . 2,358.732 zł. 90¹/₂ ct.</u></p> <p>Zaległości z roku 1879. zamieszczono tutaj w kwocie . . . 185.898 zł. 68¹/₂ ct. „ z lat ubiegłych . . . 191.704 „ 32 „ w osobnym wykazie zaległości.</p>				
13.733			185.898	68 ¹ / ₂		
	631.398				631.397	91

No.	Name	Age
1	John Smith	25
2	Mary Jones	22
3	James Brown	30
4	Elizabeth White	28
5	Robert Green	35
6	Sarah Black	20
7	William Grey	40
8	Jane Pink	18
9	Thomas Red	45
10	Anna Blue	24
11	George Yellow	50
12	Lucy Purple	15
13	Henry Cyan	55
14	Isabella Magenta	12
15	Richard Olive	60
16	Elizabeth Gold	10
17	Charles Silver	65
18	Anna Copper	8
19	Thomas Iron	70
20	Mary Lead	6
21	James Zinc	75
22	Sarah Tin	4
23	William Nickel	80
24	Jane Cobalt	2
25	Robert Vanadium	85
26	Elizabeth Chromium	1
27	Thomas Manganese	90
28	Anna Silicon	0
29	George Boron	95
30	Lucy Carbon	0
31	Henry Nitrogen	100
32	Isabella Oxygen	0
33	Richard Hydrogen	105
34	Elizabeth Helium	0
35	Charles Lithium	110
36	Anna Beryllium	0
37	Thomas Magnesium	115
38	Jane Calcium	0
39	Robert Strontium	120
40	Sarah Barium	0
41	William Radium	125
42	Jane Actinium	0
43	Thomas Thorium	130
44	Anna Uranium	0
45	George Plutonium	135
46	Lucy Americium	0
47	Henry Curium	140
48	Isabella Berkelium	0
49	Richard Californium	145
50	Elizabeth Einsteinium	0
51	Thomas Fermium	150
52	Anna Mendelevium	0
53	George Nobelium	155
54	Lucy Lawrencium	0
55	Henry Rutherfordium	160
56	Isabella Dubnium	0
57	Richard Seaborgium	165
58	Elizabeth Bohrium	0
59	Thomas Hassium	170
60	Anna Meitnerium	0
61	George Darmstadtium	175
62	Lucy Roentgenium	0
63	Henry Copernicium	180
64	Isabella Nihonium	0
65	Richard Tennessine	185
66	Elizabeth Oganesson	0

I. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego

za rok 1879.

(Rubr. VII. poz. 69. wydatków; — Rubr. IX. dochodów).

Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach.

Zamknięcie rachunku

za rok 1879.

- A) Wyższa szkoła rolnicza . . . . str. 82/IV.
B) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich „ 82/XII.

Krajowe szkoły

Liczba		SUMARYUSZ	Wynikłości z r. 1879.					
rubryki	pozycyi		Zwyczajne		Nad- zwyczajne		R a z e m	
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
A) Wyższa szkoła rolnicza.								
Wydatki.								
I.	1-9	Płace profesorów i docentów	13.133	26	—	—	13.133	26
II.	10-11	Inne płace	700	—	—	—	700	—
III.	12-15	Zasługi	1.359	—	—	—	1.359	—
IV.	16-26	Koszta administracyjne	2.574	42	1.503	31	4.077	73
V.	27-34	Potrzeby naukowe	2.862	74	1.022	74	3.885	48
—	—	Podatki i daniny	88	34	—	—	88	34
—	—	Rozmaite przypadkowe	233	33	—	—	233	33
Suma wydatków			20.951	09	2.526	05	23.477	14
Dochody.								
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	5.500	—	—	—	5.000	—
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	5.000	—	—	—	5.500	—
III.	3-5	Opłaty od uczniów	3.366	50	—	—	3.366	50
IV.	6	Dochód z pasieki	—	—	—	—	—	—
V.	7	Zwrot myta z kasy miejskiej	—	—	—	—	—	—
—	—	Rozmaite przypadkowe	200	08	—	—	200	08
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	9.410	56	—	—	9.410	56
Suma dochodów			23.477	14	—	—	23.477	14
B) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.								
Wydatki.								
I.	1-5	Płace nauczycieli	2.050	—	—	—	2.050	—
II.	6-8	Koszta administracyjne	646	79	—	—	646	79
III.	9-12	Potrzeby naukowe	406	83	—	—	406	83
—	—	Utrzymanie uczniów	3.766	87	—	—	3.766	87
—	—	Rozmaite przypadkowe	101	58	—	—	101	58
Suma wydatków			6.972	07	—	—	6.972	07
Dochody.								
—	—	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	1.500	—	—	—	1.500	—
—	—	Datki na utrzymanie uczniów	760	—	—	—	760	—
—	—	Zarobek uczniów	693	71	—	—	693	71
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	4.018	36	—	—	4.018	36
Suma dochodów			6.972	07	—	—	6.972	07

Stan majątku z końcem roku 1879.

Stan czynny t. j. należitości czynne

- a) Wyższa szkoła rolnicza . . . . . 207 zł. 50 ct.
- b) Szkoła parobków . . . . . 21 " — " 228 zł. 50 ct.

Stan bierny.

- a) Wyższa szkoła rolnicza . . . . . 347 zł. 76 ct.
- b) Szkoła parobków . . . . . — " — " 347 " 76 "

Czysty stan bierny . . . . . 119 zł. 26 ct.

rolnicze w Dublanach.

Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 18. Października 1878.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem	mniejsze:		większe:		w ogóle:		czynne	bierne		
			zwy- czajne	nad- zwy- czajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	mniej- sze	więk- sze		z roku bieżącego		
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
14.040	—	14.040	1.102	—	195	—	907	—	—	—	—	—
600	—	600	—	—	100	—	—	100	—	—	—	—
1.110	—	1.110	6	—	255	—	—	249	—	—	—	—
2.635	1.670	4.305	577	167	516	—	228	—	—	—	23	40
2.860	1.400	4.260	151	377	154	—	374	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	89	—	—	89	—	—	—	—
—	—	—	—	—	233	—	—	233	150	—	324	36
21.245	3.070	24.315	1.836	544	1.542	—	1.509	671	150	—	347	76
								338				
7.000	—	7.000	1.500	—	—	—	1.500	—	—	—	—	—
5.000	—	5.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.375	—	3.375	1.000	—	991	—	9	—	57	50	—	—
200	—	200	200	—	—	—	200	—	—	—	—	—
140	—	140	140	—	—	—	140	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	200	—	—	200	—	—	—	—
8.600	—	8.600	—	—	811	—	—	811	—	—	—	—
24.315	—	24.315	2.840	—	2.002	—	1.849	1.011	57	50	—	—
								838				
2.110	—	2.110	935	—	875	—	60	—	—	—	—	—
580	—	580	—	—	67	—	—	67	—	—	—	—
430	—	430	29	—	6	—	23	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	3.767	—	—	3.767	1	—	—	—
—	—	—	—	—	101	—	—	101	—	—	—	—
3.120	—	3.120	964	—	4.816	—	83	3.935	1	—	—	—
								3.852				
—	—	—	—	—	1.500	—	—	1.500	—	—	—	—
—	—	—	—	—	760	—	—	760	20	—	—	—
—	—	—	—	—	694	—	—	694	—	—	—	—
3.120	—	3.120	—	—	898	—	—	898	—	—	—	—
3.120	—	3.120	—	—	3.852	—	—	3.852	20	—	—	—

Wydatki.

A) Wyższa

Liczba		WYDATKI	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 18. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.		Place profesorów i docentów.			
1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2.555	34	2.360	
2	Sześciu profesorów fachowych	7.560	—	8.040	
3	Dwóch adjunktów	1.599	92	1.600	
4	Docent zoologii	18	—	240	
5	„ weterynaryi	480	—	480	
6	„ leśnictwa	200	—	240	
7	„ języka polskiego i niemieckiego	—	—	360	
8	„ historii i geografii	360	—	360	
9	„ ustaw rolnych	360	—	360	
		Suma rubryki I.	13.133	26	14.040
II.		Inne place.			
10	Lekarz zakładowy	400	—	300	
11	Kapelan	300	—	300	
		Suma rubryki II.	700	—	600
III.		Zaslugi.			
12	Pisarz dyrekcji	480	—	480	
13	Sługa szkolny	240	—	240	
14	Stróż domowy (nocny)	204	—	210	
15	Pasiecznik i dozorca pola	180	—	180	
—	Służba uczniów	255	—	—	
		Suma rubryki III.	1.359	—	1.110
IV.		Koszta administracyjne.			
16	Zarząd: a) potrzeby kancelaryjne . . . . . 34 zł. 90 ct. b) druki i inseraty . . . . . 61 „ 78 „ c) portorya i posyłki . . . . . 78 „ 47 „ d) koszta podróży dyrekcji . . . . . — „ — „	175	15	180	
17	Opał	330	33	600	
18	Oświetlenie	75	41	145	
		Do przeniesienia	580	89	925

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	195	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ ustępujący z dniem 30. Września 1879. dyrektor Dr. Juliusz Au pobrał płacę po koniec tegoż miesiąca, następcy zaś jego asygnowano takową od dnia 1 Września 1879. (Patrz LW. 43.741/1879 i 43.877/1879).				
480	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż szósty profesor fachowy zamianowany został dopiero od 1. Października 1879. (Patrz LW. 38.018/1879).				
—	—					
222	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż docent zoologii rozpoczął swe obowiązki dopiero od 13. Grudnia 1879. (Patrz LW. 53.275/1879)				
—	—					
40	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż docentowi leśnictwa nie przyznano wyższego poboru.				
360	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż docentura ta w r. 1879. nie była obsadzona.				
—	—					
1.102	195		—	—	—	—
907						
—	100	<i>Wydatek większy</i> z powodu, iż lekarzowi udzielono remuneracyę w kwocie 100 zł., celem wynagrodzenia nadzwyczajnych czynności, pomnożonych przez wzrost szkoły. (Patrz LW. 3.024/1880).				
—	—					
—	100					
—	—					
—	—					
6	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż stróż domowy pobierał mniejsze wynagrodzenie.				
—	—					
—	255	<i>Wydatek ten</i> w budżecie nie zamieszczony, znajduje zupełne pokrycie w opłatach od uczniów na służbę, uiszczonych w kwocie 510 zł. (Patrz rubr. III. dochodów).				
6	255		—	—	—	—
—	249					
—	—					
5	—	<i>Wydatek nieznacznie mniejszy</i> z powodu, iż cyfra tych wydatków nie da się naprzód dokładnie obliczyć.				
270	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż w skutek łagodnej zimy zdołano opał zaoszczędzić i wydatki tego rodzaju nie dadzą się ściśle naprzód obliczyć.				
70	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż uczniowie nie mieszkali w zakładzie, tudzież laboratoria niezupełnie były urządzone, w skutek czego pełna liczba uczniów pracować w nich nie mogła, a zatem nie zachodziła potrzeba zużytkowania większej ilości nafty.				
345	—					

Wydatki.

A) Wyższa

Liczba		WYDATKI.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 18. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
IV.		Z przeniesienia	580	89	925
19	Utrzymanie budynków	a) <i>zwyczajne</i>	400	—	400
		b) <i>nadzwyczajne</i>	685	46	840
20	Utrzymanie dziedzińca		49	95	50
21	Asekuracja budynków		225	22	300
22	Płaca kominiarza		64	—	60
23	Sprzęty i ruchomości	a) <i>zwyczajne</i>	11	80	50
		b) <i>nadzwyczajne</i>	817	85	830
24	Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana:				
		Karma dla koni	534	zł. 35 ct.	
		Płaca furmana	240	—	"
		Rogatkowe	159	" 41	"
		Nowe sanki	46	—	"
		Kucie koni i reparacje kowalskie i stelmackie	121	" 53	"
		Reparacja uprzęży	15	—	"
		Smarowidło, świece itd.	20	" 37	"
		Postajenne we Lwowie	32	" 05	"
		Najem podwód	43	" 30	"
			1.212	01	700
25	Koszta lustracyi zakładu		6	72	100
26	Koszta nabożeństwa		23	83	50
		Suma rubryki IV.	4.077	73	4.305
V.		Potrzeby naukowe.			
27	Eksperymenta przy wykładach:				
		a) dla profesora rolnictwa	16	zł. 45 ct.	
		b) " " anatomii i fizyologii	20	" —	"
		c) " " miernictwa i niwelacyi	10	" —	"
			46	45	65
28	Zbiory i muzea:	A) <i>zwyczajne</i>			
		a) utrzymanie i uzupełnienie zbioru anatomicznego	65	zł.	
		b) " " " botanicznego	50	"	
		c) " " " entomologicznego	25	"	
		d) zbiór modeli do mechaniki	250	"	
		e) sprawienie instrumentów fizykalnych	150	"	
			540	—	540
		B) <i>nadzwyczajne</i>			
		a) dla muzeum botanicznego	187	zł. 22 ct.	
		b) " laboratorium botanicznego	43	" 03	"
		c) " muzeum mechaniki	7	" 43	"
		d) " gabinetu fizyki	200	" —	"
		e) " laboratorium chemicznego	422	" 08	"
			850	76	880
		Do przeniesienia	1.437	21	1.485

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
345	—					
—	—					
155	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż nie postawiono nowego parkanu (patrz sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 11. Czerwca 1880. L. 15044).				
—	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż premia asekuracyjna w tym roku była mniejszą.				
75	—	Wydatek większy bo przybył 1 komin przez zajęcie 1. pokojn w budynku folwarcznym do użytku szkoły; podwyższono przeto o 4 zł. rocznie wynagrodzenie kominiarza.				
—	4	Wydatki mniejsze, ponieważ nie wszystkie reparacye i roboty zostały w bieżącym roku uskutecznione.				
38	—					
12	—					
—	512	Wydatek większy albowiem: 1) koszta utrzymania 4 koni przewyższyły kwotę preliminowaną, 2) okazała się potrzeba zakupna nowych sanek, 3) z powodu częstych posylek do Lwowa w obec złej drogi, własne konie nie wystarczały i musiano dodatkowo najmo wać podwody.	—	—	23 40	
93	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż lustrujący zakład nie przedkładali do likwidacyi kosztów podróży.				
26	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż w r. 1879. spodziewano się przenieść nabożeństwo do nowej kaplicy, oprócz więc koniecznych tylko przedmiotów, jak świece, wina do Mszy św. itp. nic więcej nie kupowano.	—	—	23 40	
744	516					
228						
18	—	Wydatek zastosowany do ścisłej potrzeby wypadł mniejszy niż preliminowano.				
—	—					
29	—	Wydatki mniejsze, zastosowane do ścisłej potrzeby.				
47	—					

Wydatki.

A) Wyższa

Liczba	rubryki	pozycji	WYDATKI.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 18. Październi- ka 1878.
				zł.	ct.	
budżetu						
V.			Z przeniesienia .	1.437	21	1.485
29			Laboratoria:			
			a) utrzymanie i usługa laboratorium che- micznego . . . . . 500 zł.			
			b) utrzymanie i usługa laboratorium roślinno- fizyologicznego . . . . . 100 „	600	—	600
30			Ogród botaniczny:			
			a) płaca ogrodnika . . . . . 460 zł. — ct.			
			b) utrzymanie ogrodu			
			c) utrzymanie i uzupełnienie ogrodu owo- cowego i szkółek . . . . . 267 „ 85 „	727	85	710
31			Biblioteka i czytelnia:			
			<i>A) zwyczajne</i>			
			a) przykupno dzieł . . . . . 205 zł. 34 ct.			
			b) czasopisma . . . . . 7 „ — „	212	34	345
			<i>B) nadzwyczajne</i>			
			c) oprawa książek	122	10	220
32			Utrzymanie pola doświadczalnego i przykupno nawozów:			
			a) <i>zwyczajne</i>	250	—	250
			b) <i>nadzwyczajne</i>	49	88	300
33			Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	469	33	350
34			Zakupno i utrzymanie bydła rasowego i nierogacizny	—	—	—
—			Utrzymanie pasieki	16	77	—
			Suma rubryki V. .	3.885	48	4.260
—	—		Podatki i daniny	88	34	—
—	—		Rozmaite wydatki.			
			a) Zapomogi . . . . . 50 zł. — ct.			
			b) Leki . . . . . 22 „ 33 „			
			c) Zwożenie lodu i słomy do lodowni . . . . . 10 „ 90 „			
			d) Drobne . . . . . — „ 10 „	83	33	—
			e) Zaliczka dana na płacę	150	—	—
			Suma .	233	33	—

szkoła rolnicza.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.		Należytości			
				czynne		bierne	
z roku bieżącego							
zł.	zł.			zł.	ct.	zł.	ct.
47	—						
—	—						
—	18	Wydatek większy o nieznaczną kwotę znajduje zupełne pokrycie w rubr. „Dochody rozmaite.“ Jakkolwiek poz. b) i c) osobno były w preliminarzu wyszczególnione, wykazuje się obie wynikiłości razem, gdyż prawie jest niemożliwym ściśle obliczenie robocizny i innych wydatków z tego tytułu osobno dla ogrodu botanicznego a osobno dla owocowego i warzywnego.					
133	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż w bieżącym roku nie wszystkie rachunki księgarskie zostały zlikwidowane.					
98	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż zastosowano się do ściślej potrzeby.					
250	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż drenowanie pola doświadczalnego odroczone aż do wypracowania planu drenowania folwarku.					
—	119	Koszta wycieczki na wystawę w Sanoku i do gospodarstw w Sanockiem, spowodowały przekroczenie. (Patrz LW. 18.621/1879).					
—	17	Wydatek ten niezbędny na materiały do reparacji ulów itp. nie był w budżecie zamieszczony.					
528	154						
374							
—	89	Wydatek budżetem nieobjęty, a spowodowany podatkiem od gruntu pola doświadczalnego.					
—	83	Wydatki budżetem nieprzewidziane, a spowodowane koniecznością.				324	36
—	150	Wydatek większy z powodu, iż na zaliczkę nic nie preliminowano. Zwrot z tego tytułu uwidocznił obok jako należytosć czynna, która spłaconą została w roku 1880.		150	—	—	—
—	233			150	—	324	36

Dochody.

A) Wyższa

Liczba		DOCHODY	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 18. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu				zł.	
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	5.500	—	7.000
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	5.000	—	5.000
III.		Oplaty od uczniów.			
	3	Wpisowe po 5 zł.	305	—	250
	4	Czesne po 25 zł. i 50 zł.	2.467	50	2.125
	5	Za pomieszkanie po 50 zł.	—	—	1.000
—	—	Na służbę	510	—	—
—	—	Na czytelnię	84	—	—
		Suma rubryki III.	3.366	50	3.275
IV.	6	Dochód z pasieki	—	—	200
V.	7	Zwrot myta z kasy miejskiej	—	—	140
—	—	Rozmaite dochody.			
		a) z ogrodu botanicznego			39 zł. 81 ct.
		b) „ warzywnego			6 „ 47 „
		c) „ za nasiona			4 „ 50 „
		d) z pola doświadczalnego	200	08	—
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	9.410	56	8.600

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należności			
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.500	—	<i>Dochód mniejszy z powodu, iż na tę rubrykę preliminowano całą subwencję w kwocie 7.000 zł., zaś wedle reskryptu z c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 9. Marca 1878. l. 2187 i sprawozdania Wydziału kraj. do L. 37.743/1878 W. Sejmowi przedłożonego, przeznaczono i udzielono dla tego funduszu kwotę 5.500 zł., resztę zaś w kwocie 1.500 zł. przeniesiono do funduszu szkoły parobków.</i>	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	55 342	<i>Dochody większe z powodu znaczniejszej ilości uczniów.</i>	10	—	—	—
1.000	—	<i>Dochód mniejszy z powodu, iż w skutek rozszerzenia laboratorium chemicznego i roślinno-fizyologicznego nie było wcale w zakładzie miejsca na pomieszczenie uczniów (patrz sprawozd. Wydziału kraj. z dnia 11. Czerwca 1880. l. 15.044).</i>	37	50	—	—
—	510	<i>Dochód ten w budżecie niezamieszczony, używany bywa na utrzymanie służby (patrz rubr. III. wydatków).</i>	10	—	—	—
—	84	<i>Dochód ten nie był w budżecie zamieszczony.</i>	—	—	—	—
1.000	991		57	50	—	—
9						
200	—	<i>Dochód mniejszy z powodu, iż rok był niepomyślny dla pszczelnictwa, a mały zapas miodu sprzedano dopiero w roku 1880.</i>	—	—	—	—
140	—	<i>Magistrat lwowski odezwą z dnia 29. Marca 1879. do L. 4646 (LW. 13506/1879) odmówił zwrotu myta, który swego czasu przyznawał jedynie Towarzystwu gospodarskiemu przez wzgląd na szczupłe fundusze tegoż.</i>	—	—	—	—
—	200	<i>Dochód ten nie był preliminowany.</i>	—	—	—	—
—	811	<i>Dochód większy z powodu, iż na pokrycie niniejszym rachunkiem objętych, a nieodzownych wydatków, budżetem określona dotacja okazała się niewystarczającą.</i>	—	—	—	—

Wydatki.

B) Szkoła parobków i

Liczba		WYDATKI	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 18. Października 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		Place nauczycieli.			
1	Nauczyciel fachowy		—	—	920
2	Nauczyciel pomocniczy		600	—	600
3	Docent weterynaryi		135	—	155
4	Nauczyciel, dozorca robót ręcznych		240	—	240
5	Katecheta		200	—	200
—	Docenci		875	—	—
		Suma rubryki I.	2.050	—	2.110
II.		Koszta administracyjne.			
6	Zarząd: a) Remuneracya dyrektora		200	—	200
	b) Potrzeby kancelaryjne, druki, inseraty, portorya itd.		61	85	60
7	Opał i oświetlenie		173	56	120
8	Utrzymanie budynku szkolnego i mobiliów, asekuracya i kominiarz		211	38	200
		Suma rubryki II.	646	79	580
III.		Potrzeby naukowe.			
9	Zaprzęgi do demonstracyj		141	50	140
10	Przybory do pisania i nauki uczniów		47	74	60
11	Przykupno zwierząt do sekcji		13	—	30
12	Przykupno modeli, machin i narzędzi		204	59	200
		Suma rubryki III.	406	83	430
		Utrzymanie uczniów	3.766	87	—
		Rozmaite.			
	a) Zapomogi		50	—	ct.
	b) Lekarstwa		51	58	"

dozorów gospodarskich.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
920	—	Wydatku nie było z powodu, iż posada ta wakowała, a nauczyciel fachowy zastępowanym był docentami. (Patrz poniżej).				
15	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż prelekcye opłacano tylko według ilości godzin wykładowych.				
—	875	Wydatek ten w budżecie nieprzewidziany, znajduje pokrycie w zaoszczędzeniu poz. 1. tejże rubryki.				
935	875					
60						
—	—					
—	2					
—	54	Wydatek większy z powodu, iż w skutek pomnożenia się ilości uczniów i oddania kilka sal szkoły wyższej do użytku szkoły parobków, na fundusz ten przypadły większe koszta opału i oświetlenia.				
—	11	Wydatek większy z powodu, iż wydatki tego rodzaju nie dadzą się ściśle naprzód obliczyć.				
—	67					
—	1					
12	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż nie wszystkie rachunki księgarskie w bieżącym roku zostały zlikwidowane.				
17	—	Wydatek mniejszy, zastosowany do ściślej potrzeby.				
—	5	Wydatek większy ma przyczynę w zwiększonej liczbie uczniów, w skutek czego potrzebowano i użyto większą ilość narzędzi do pracy.				
29	6					
23						
—	3.767	Wydatek ten nie był preliminowany.		1		
—	101	Wydatki przypadkowe, nieodzowne, preliminarzem nie przewidziane.				

Dochody.

B) Szkoła parobków i

Liczba		DOCHODY	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 18. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
—	—	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	1.500	—	—
—	—	Datki na utrzymanie uczniów od Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i osób prywatnych	760	—	—
—	—	Zarobek uczniów	693	71	—
—	—	Dotacya z funduszu krajowego.			
		a) na stypendya dla uczniów (na ich utrzymanie) 1.000 zł. — ct.			
		b) na pokrycie niedoboru ogólnego . . . . . 3.018 „ 36 „	4.018	36	3.120

dozorców gospodarskich.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	1.500	<i>Dochód większy, ponieważ należąca się tej szkole subwencya, preliminowana była mylnie w Rub. I. Szkoły wyższej. (Patrz wyjaśnienie do funduszu szkoły wyższej Rubr. I. poz. 1. dochodów.)</i>	—	—	—	—
—	760		20	—	—	—
—	694	<i>Dochody te nie były w budżecie zamieszczone.</i>	—	—	—	—
—	898		—	—	—	—
		<i>Dotację pobrano w takiej wysokości, jaka okazała się potrzebną w skutek porównania dochodów z wydatkami.</i>				

Revision Date Description	Description of Change	Approved By Title

**II. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego
za rok 1879.**

(Rubr. VII. wydatków: — Rubr. XI. dochodów).

Folwark w Dublanach.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

Liczba		Sumaryusz	Wynikłości z roku 1879					
rubryki	po- zycy		Zwy- czajne		Nad- zwyczajne		Razem	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
budżetu								
Wydatki.								
I.	1-16	Wydatki na gospodarstwo	7.127	04	2.426	65	9.553	69
II.	17-18	Podatki	587	67 ¹ / ₂	—	—	587	67 ¹ / ₂
III.	19-21	Spłata kapitałów i odsetków	2.852	14	—	—	2.852	14
		Suma wydatków	10.566	85 ¹ / ₂	2.426	65	12.993	50 ¹ / ₂
—	—	Zapasy kasowe pozostałe z końcem roku 1879	2.868	68	—	—	2.868	68
		Razem	13.435	53 ¹ / ₂	2.426	65	15.862	18 ¹ / ₂
Dochody.								
I.	1-6	Dochód z gospodarstwa	8.842	10 ¹ / ₂	—	—	8.842	10 ¹ / ₂
II.	7-8	Dochód z propinacyi i młyna	420	—	—	—	420	—
III.	9	Różne	72	87 ¹ / ₂	—	—	72	87 ¹ / ₂
IV.	10	Dotacja z funduszu krajowego	6.527	20 ¹ / ₂	—	—	6.527	20 ¹ / ₂
		Suma dochodów	15.862	18 ¹ / ₂	—	—	15.862	18 ¹ / ₂

Stan majątku z końcem roku 1879.

Stanczynny.

Zapasy kasowe w gotówce	2.868 zł. 68 ct.
Należności czynne: a) w rubrykach wydatków	347 „ 76 „
b) w rubrykach dochodów	20 „ — „ 3.236 zł. 44 ct.

w Dublanach.

Kwota preliminowana			Wynikłości są zatem:						Należytości			
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze:		większe:		w ogóle:		czynne		bierne	
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	347	76	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	347	76	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—

[Faint, illegible text and bleed-through from the reverse side of the page, including some numbers and possibly names.]

Wydatki.

Folwark

Liczba	rubryki	pozycyi	budżetu	Wydatki w roku 1879.		Kwota prelimino- wana		
							zł.	ct.
W Y D A T K I								
I.	Wydatki na gospodarstwo.							
1					819	78	—	
2					3.052	29	—	
3					835	33	—	
4					15	50	—	
5					1.307	24	—	
6					904	19	—	
7					150	80	—	
8					540	20	—	
9					159	50	—	
10					315	56	—	
11					193	81	—	
12					194	84	—	
13					40	85	—	
14					—	—	—	
15					648	72	—	
16					375	08	—	
					Suma rubryki I.	9.553	69	—
II.	Podatki.							
17					541	73	—	
18					45	94 ¹ / ₂	—	
					Suma rubryki II.	587	67¹/₂	—
III.	Splata kapitalów i odsetków.							
19					412	50	—	
20					2.121	12	—	
21					318	52	—	
					Suma rubryki III.	2.852	14	—

Dochody.

Folwark

Liczba		D O C H O D Y.	Dochody w roku 1879.		Kwota prelimino- wana
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.		Dochody z gospodarstwa.			
1	a) Ze sprzedaży ziemiopłodów		3.528	07	—
2	b) Za owies i siano dostarczone szkołom		599	33 ¹ / ₂	—
2	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk		771	85	—
3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
	a) krowiarnia . . . . . 1.742 zł. 23 ct.				
	b) nierogaczna . . . . . 143 " 21 "				
	c) ryczałt od szkół rolniczych za straty z zastosowania inwentarza żywego do potrzeb szkół . . . . . 34 " — "		1.919	44	—
4	Z lasu		—	—	—
5	Ze sprzedaży bydła, koni i t. d.		1.877	81	—
6	Ze stawu		145	60	—
	Suma rubryki I.		8.842	10 ¹ / ₂	—
II.		Dochody z propinacyi i młyna.			
7	Z propinacyi		420	—	—
8	Z młyna		—	—	—
	Suma rubryki II.		420	—	—
III.	9	Rozmaite dochody	72	87 ¹ / ₂	—
IV.	10	Dotacya z funduszu krajowego	6.527	20 ¹ / ₂	—

w Dublanach.

Dochody.

W porównaniu z kwotą prelimino- waną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		20	—	—	—
—	—		20	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—

**III. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego
za rok 1879.**

**Odpis zamknięcia rachunku podatków państwowych
za rok 1879.**

udzielony przez

c. k. kraj. Dyrekcyę Skarbu do L. 8012/1881 (LW. 8412/1881.)

Post Nr.	Kapitel	Titel	Bezeichnung der Rubriken und Objekte nach der Reihenfolge der Theilvoranschläge.	Erfolg vom 1. Jänner bis Ende März 1880.				Laufender Dienst des Jahres 1879.			
				Laufender Dienst		Dienst der Vorjahre					
				fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.		
I. Einnahmen.											
A) Ordentliche.											
1	12	—	Grund-Steuer	a) das vormalige Krakauer Gebiet nach dem stabilen Kataster		6.896	54	10.253	64 ¹ / ₂	105.361	27
				b) der übrige Theil des Landes nach dem Provisorium		218.589	55	515.470	45 ¹ / ₂	3.681.720	48 ¹ / ₂
				Zusammen		225.486	09	525.724	10	3.787.081	75 ¹ / ₂
2	13	—	Gebäude-Steuer	a) Hauszinssteuer		23.516	16	235.145	48	862.396	01
				b) Hausklassensteuer		92.221	67 ¹ / ₂	157.507	80 ¹ / ₂	1.428.677	48 ¹ / ₂
3	14	—	Erwerb-Steuer	. . . . .		153.002	99	58.670	18 ¹ / ₂	649.342	25
4	15	—	Einkom- men-Steuer	a) vom fatirten Einkommen		30.514	01	508.366	58 ¹ / ₂	1.300.999	85
				b) von fixen Bezügen		12.871	71	231	28 ¹ / ₂	51.409	35
				c) von Zinsen der öffentl. Fonds-Obligationen		16.189	84 ¹ / ₂	8.032	64	428.425	85
5	16	—	Fünfperzentige Abgabe vom Ertrage hauszinssteuerfreier Gebäude	. . . . .		1.007	74 ¹ / ₂	11.730	96	47.129	97
				Zusammen		554.810	22 ¹ / ₂	1.488.881	19	8.555.462	52
B) Ausserordentliche.											
6	17	—	Steuer-Executions-Gebühren	. . . . .		5.314	15	9.484	20	67.488	18
7	18	—	Verzugszinsen von rückständigen Steuern	. . . . .		2.328	28 ¹ / ₂	13.910	09 ¹ / ₂	43.353	61
				<i>Im Ganzen</i>		562.452	66	1.512.275	48 ¹ / ₂	8.666.304	31
II. Ausgaben.											
A) Ordentliche.											
8	12	1	Vergütungen und Belohnungen	. . . . .		—	—	1.627	—	40.585	—
9	12	2	Auslagen für Vorerhebungen im Zwecke der Steuerreform	. . . . .		—	—	—	—	—	—
10	12	3	Entschädigungen an früher steuerfreie Parteien in Dalmatien	. . . . .		—	—	—	—	—	—
B) Ausserordentliche.											
11	12	4	Steuer-Executionskosten	. . . . .		1.151	20	93	83	38.380	92 ¹ / ₂
				<i>Im Ganzen</i>		1.151	20	1.720	83	78.965	92 ¹ / ₂

Gesamterfolg für das Jahr 1879.		Voranschlag für das 1879.	Der Erfolg ist demnach günstiger (ungünstiger)		Aktiv-Rückstände mit Ende März 1880 aus der Zeitperiode bis inclus. des Jahres 1879.	Von den neben ausgewiesenen Rückständen betreffen				Anmerkung.		
fl.	kr.	fl.	fl.	kr.		das Jahr 1879.		die früheren Jahre				
fl.	kr.	fl.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.		
115.614	91 1/2	4,508.000	195.194	14 1/2								
4,197.190	94											
4,312.805	85 1/2											
1,097.541	49	1,116.000	18.458	51								
1,586.185	29	1,581.000	5.185	29								
708.012	43 1/2	691.000	17.012	43 1/2								
1,809.366	43 1/2	1,607.955	201.411	43 1/2								
51.178	06 1/2	124.021	72.842	93 1/2								
420.393	21	361.024	59.369	21								
58.860	93	60.000	1.139	07								
10,044.343	71	10,049.000	4.656	29								
76.972	38	60.000	16.972	38								
57.263	70 1/2	55.000	2.263	70 1/2								
10,178.579	79 1/2	10,164.000	14.579	79 1/2								
42.212	—	50.000	7.788	—								
—	—	—	—	—								
—	—	—	—	—								
38.474	75 1/2	45.000	6.525	24 1/2								
80.686	75 1/2	95.000	14.313	24 1/2								

ad 4. b.

Die nach den Bestimmungen des hohen k. k. Finanzministerial-Erlasses vom 6. Juni 1868. Z. 17.611. hier nicht einbezogene Einkommen-Steuer von stehenden Bezügen beziffert sich u. z. bei der Gebarung des Jahres 1879 mit 73.734 fl. 52 kr. und bei jener des Jahres 1880. mit 3.524 fl. 37 kr.

Die letzten drei Collonen der gegenwärtigen Nachweisung werden ebenso wie in den Vorjahren nicht ausgefüllt, weil wie dies mittelst h. o. Berichtes v. 21. Juni 1869. Zahl 28.603 angezeigt wurde, dem Rechnungsdepartemente hiezu in Folge der für die directen Steuern vorgeschriebenen Rechnungslage die nothwendigen Daten abgehen.

Eine spezielle Nachweisung der diesfälligen Endresultate zu den besagten drei letzten Collonen wurde von den Steuerämtern deshalb nicht abverlangt, weil erfahrungsgemäss bei derlei ohne förmlichen Bücherabschluss und ohne Dokumente gelieferten Nachweisungen auf Genauigkeit nicht gerechnet werden darf.

ad 1. bis 7.

In die Gebarungs-Nachweisung wurden bloss die Netto-Einnahmen d. i. nach vorangegangener Compensirung der Brutto-Einnahmen mit den nicht preliminirten Steuerrückvergütungen, sowol bei dem laufenden Dienste, als auch jenen für die Vorjahre eingestellt.

Die Nachweisung über die mit den Einnahmen für die Zeit vom 1. Jänner bis Ende März 1880. kompensirten Steuerrückvergütungen wird hier beigeschlossen, wogegen jene bezüglich des Jahres 1879. mit dem Gebarungsausweise für dasselbe Jahr vorgelegt wurde.

II.

KRAJOWY SZPITAL POWSZECHNY

W E L W O W I E.

ODDZIAŁ CHORYCH i POŁOŻNIC.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

W załączeniu wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Krajowy szpital powszechny

Liczba rubryki	budżetu	pozycyi	SUMARYUSZ	O d d z i a ł				R a z e m		Ogólna kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.		
				chorych		położnic		zł.	ct.		zł.	ct.
				Wynikłości w roku 1879.								
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.		
WYDATKI.												
I.	1-15	Płace i emolumenta etatowe . . .	<i>zwyczajne</i>	25.383	28	2 503	83	27.887	11	28.677		
			<i>nadzwyczajne</i>	23	—	2	—	25	—	25		
II.	16-23	Koszta utrzymania osób nieetatowych	<i>zwyczajne</i>	26 634	44	1 947	79	28 582	23	29 617		
			<i>nadzwyczajne</i>	1 200	—	—	—	1 200	—	1 200		
III.	24-31	Pensye	<i>zwyczajne</i>	3 337	90	178	—	3 515	90	3 509		
IV.	32-37	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	"	214	—	62	75	276	75	387		
V.	38	Odrpawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	"	28	—	2	—	30	—	330		
VI.	39-40	Remuneracye i zapomogi	"	911	61	108	69	1 020	30	1 043		
VII.	41-49	Koszta gospodarcze	"	69 250	48 1/2	3 883	01	73 133	49 1/2	82 107		
			<i>nadzwyczajne</i>	7 465	28	606	—	8 071	28	8 740		
VIII.	50-53	Koszta sanitarne	<i>zwyczajne</i>	13 860	61	506	76	14 367	37	9 100		
IX.	54	Potrzeby kancelaryjne	"	1 176	00 1/2	85	54	1 261	54 1/2	1 080		
X.	55	Potrzeby kapliczne	"	—	—	344	25	344	25	300		
XI.	56-57	Utrzymanie budynków	"	6 100	38 1/2	708	—	6 808	38 1/2	3 470		
XII.	58	Najem pomieszczeń	"	4 427	30	2 216	—	6 643	30	7 400		
XIII.	59	Koszta utrzym. dzieci w szpitalu św. Zofi	"	6 264	58	—	—	6 264	58	5 600		
XIV.	60	Odsetki od kapitałów dłużnych	"	—	—	352	02	352	02	352		
XV.	61	Zapomogi dla położnic	"	—	—	1 985	—	1 985	—	2 000		
XVI.	62	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	"	—	—	21	30	21	30	100		
XVII.	63-64	Rozmaite	"	438	42	38	—	476	42	600		
		<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych, zwyczajne</i>		158 027	01 1/2	14 942	94	172 969	95 1/2	175 672		
		<i>nadzwyczajne</i>		8 688	28	608	—	9 296	28	9 965		
		<i>Razem</i>		166 715	29 1/2	15 550	94	182 266	23 1/2	185 637		
DOCHODY.												
I.	1	Zapisy i legaty (Opłaty pośmiertne)	<i>zwyczajne</i>	9 687	02	—	—	9 687	02	9 000		
II.	2-3	Dodatki	"	25 239	75 1/2	283	11	25 522	86 1/2	26 750		
III.	4-6	Zwroty kosztów leczenia	"	97 848	28 1/2	556	42	98 404	70 1/2	118 800		
IV.	7-9	Rozmaite	"	2 701	28	255	30	2 956	58	204		
—	10	Dotacye	"	31 238	95 1/2	14 456	11	45 695	06 1/2	30 883		
		<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych, zwyczajne</i>		166 715	29 1/2	15 550	94	182 266	23 1/2	185 637		

we Lwowie.

W porównaniu z kwotą prelimino- waną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic.		Należytości			
				czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
mniejsze	większe			zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.			zł.	ct.	zł.	ct.
		Sumy wydatków uchwalone w budżecie wynosiły:					
790	—	A) w Oddziale chorych . . . . . 168.171 zł.					
—	—	zaś wydatki rzeczywiste wynoszą . . . 166.715 „		706	49	—	—
1.035	—	wydano <i>mniej</i> o . . . . . 1.456 zł.		—	—	—	—
—	—	B) w Oddziale położnic		70	—	—	—
—	7	preliminowano . . . . . 17.466 zł.		—	—	—	—
110	—	zaś wydatki rzeczywiste		—	—	—	—
300	—	wynoszą . . . . . 15.551 „		—	—	—	—
23	—	wydano <i>mniej</i> o . . . . . 1.915 „		—	—	—	—
9.642	—	razem wydatki <i>mniejsze</i> od budżetu,		—	—	—	—
—	—	jak obok wykazano . . . . . 3.371 zł.		97	08	—	—
—	5.267			—	—	—	—
—	182			—	—	—	—
—	44			—	—	—	—
—	3.338			—	—	—	—
757	—			—	—	—	—
—	665			—	—	—	—
—	—			—	—	—	—
15	—			—	—	—	—
79	—			—	—	—	—
123	—			—	—	—	—
12.205	9.503			804	27	—	—
669	—			—	—	—	—
12.874	9.503			804	27	—	—
3.371	—			—	—	—	—
—	687	Nie licząc dotacyi z funduszu krajowego, wynosiły dochody:		4.469	63	—	—
1.227	—	w oddziale chorych . . . . . 135.476 zł.		—	—	—	—
20.396	—	preliminowano . . . . . 153.984 „		171.360	91	—	—
—	2.753	zatem dochód <i>mniejszy</i> o . . . . . 18.508 zł.		—	—	—	—
—	14.812	w oddziale położnic . . . . . 1.095 zł.		—	—	—	—
21.623	18.252	preliminowano . . . . . 770 „		175.830	54	—	—
3.371	—	zatem dochód <i>większy</i> o . . . . . 325 „		—	—	—	—
		czyli w ogóle dochód <i>mniejszy</i> o . . . 18.183 zł.		—	—	—	—
		a gdy i wydatki okazały się <i>mniejsze</i> o . 3.371 „		—	—	—	—
		różnica stanowi nadebraną dotację,		—	—	—	—
		jak obok wykazano . . . . . 14.812 zł.		—	—	—	—
		a to z przyczyn, objaśnionych przy		—	—	—	—
		pozycei 10. dochodów.		—	—	—	—

Stan majątku z k o ń c e m r o k u 1879.

Stan czynny.

Należności czynne:

a) w rubrykach wydatków:

bieżące	804 zł. 27 ct.		
z lat ubiegłych (patrz str. 110)	<u>3.935 . 76 .</u>	4.740 zł. 03 ct.	

b) w rubrykach dochodów:

bieżące	175.830 zł. 54 ct.		
z lat ubiegłych (patrz str. 110)	<u>186.671 „ 17 1/2 „</u>	362.501 „ 71 1/2 „	
Suma stanu czynnego		367.241 zł. 74 1/2 ct	

Stan bierny

Czysty stan czynny   367.241 zł. 74 1/2 ct.

Lp. pozycji	Wydział	Wydział		Lp. pozycji	Wydział	Lp. pozycji	Wydział
		Wydział	Wydział				
1	Wydział I	100	100	1	Wydział I	100	100
2	Wydział II	200	200	2	Wydział II	200	200
3	Wydział III	300	300	3	Wydział III	300	300
4	Wydział IV	400	400	4	Wydział IV	400	400
5	Wydział V	500	500	5	Wydział V	500	500
6	Wydział VI	600	600	6	Wydział VI	600	600
7	Wydział VII	700	700	7	Wydział VII	700	700
8	Wydział VIII	800	800	8	Wydział VIII	800	800
9	Wydział IX	900	900	9	Wydział IX	900	900
10	Wydział X	1000	1000	10	Wydział X	1000	1000
11	Wydział XI	1100	1100	11	Wydział XI	1100	1100
12	Wydział XII	1200	1200	12	Wydział XII	1200	1200
13	Wydział XIII	1300	1300	13	Wydział XIII	1300	1300
14	Wydział XIV	1400	1400	14	Wydział XIV	1400	1400
15	Wydział XV	1500	1500	15	Wydział XV	1500	1500
16	Wydział XVI	1600	1600	16	Wydział XVI	1600	1600
17	Wydział XVII	1700	1700	17	Wydział XVII	1700	1700
18	Wydział XVIII	1800	1800	18	Wydział XVIII	1800	1800
19	Wydział XIX	1900	1900	19	Wydział XIX	1900	1900
20	Wydział XX	2000	2000	20	Wydział XX	2000	2000
21	Wydział XXI	2100	2100	21	Wydział XXI	2100	2100
22	Wydział XXII	2200	2200	22	Wydział XXII	2200	2200
23	Wydział XXIII	2300	2300	23	Wydział XXIII	2300	2300
24	Wydział XXIV	2400	2400	24	Wydział XXIV	2400	2400
25	Wydział XXV	2500	2500	25	Wydział XXV	2500	2500
26	Wydział XXVI	2600	2600	26	Wydział XXVI	2600	2600
27	Wydział XXVII	2700	2700	27	Wydział XXVII	2700	2700
28	Wydział XXVIII	2800	2800	28	Wydział XXVIII	2800	2800
29	Wydział XXIX	2900	2900	29	Wydział XXIX	2900	2900
30	Wydział XXX	3000	3000	30	Wydział XXX	3000	3000
31	Wydział XXXI	3100	3100	31	Wydział XXXI	3100	3100
32	Wydział XXXII	3200	3200	32	Wydział XXXII	3200	3200
33	Wydział XXXIII	3300	3300	33	Wydział XXXIII	3300	3300
34	Wydział XXXIV	3400	3400	34	Wydział XXXIV	3400	3400
35	Wydział XXXV	3500	3500	35	Wydział XXXV	3500	3500
36	Wydział XXXVI	3600	3600	36	Wydział XXXVI	3600	3600
37	Wydział XXXVII	3700	3700	37	Wydział XXXVII	3700	3700
38	Wydział XXXVIII	3800	3800	38	Wydział XXXVIII	3800	3800
39	Wydział XXXIX	3900	3900	39	Wydział XXXIX	3900	3900
40	Wydział XL	4000	4000	40	Wydział XL	4000	4000
41	Wydział XLI	4100	4100	41	Wydział XLI	4100	4100
42	Wydział XLII	4200	4200	42	Wydział XLII	4200	4200
43	Wydział XLIII	4300	4300	43	Wydział XLIII	4300	4300
44	Wydział XLIV	4400	4400	44	Wydział XLIV	4400	4400
45	Wydział XLV	4500	4500	45	Wydział XLV	4500	4500
46	Wydział XLVI	4600	4600	46	Wydział XLVI	4600	4600
47	Wydział XLVII	4700	4700	47	Wydział XLVII	4700	4700
48	Wydział XLVIII	4800	4800	48	Wydział XLVIII	4800	4800
49	Wydział XLIX	4900	4900	49	Wydział XLIX	4900	4900
50	Wydział L	5000	5000	50	Wydział L	5000	5000

Wydatki.

Wydatki

Krajowy szpital powszechny

Liczba	rubryki pozycji	WYDATKI.	O d d z i a ł				R a z e m		Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 19. Października 1878.	
			chorych		położnic		zł.	ct.		zł.
			Wydatki w roku 1879.							
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	
I.		Plące i emolumenta etatowe								
1		Dyrektor, płaca	1.493	—	107	—	1.600	—	1.600	
		„ dodatek pięcioletni	280	—	20	—	300	—	300	
		„ „ na mieszkanie	373	—	27	—	400	—	400	
		„ „ na opał	143	36	10	24	153	60	161	
2		6 prymaryuszów, płaca	7.200	—	—	—	7.200	—	7.200	
		dodatki pięcioletnie	1.000	—	—	—	1.000	—	1.000	
3		Profesor akuszerji, płaca	—	—	650	—	650	—	650	
4		Prosektor, płaca	1.120	—	80	—	1.200	—	1.200	
		dodatek pięcioletni	187	—	13	—	200	—	200	
5		Chemik patologii, płaca	933	—	67	—	1.000	—	1.000	
		dodatek pięcioletni	140	—	11	42	151	42	150	
6		7 sekundaryuszów, płaca	3.535	92	—	—	3.535	92	4.200	
7		Sekundaryusz dla oddziału położnic	—	—	600	—	600	—	600	
8		4 asystentów, płaca	2.033	30	—	—	2.033	30	2.000	
9		Akuszerka pierwsza, płaca	—	—	400	—	400	—	400	
		„ „ dodatek pięcioletni	—	—	40	—	40	—	40	
10		2 kapelanów, płaca	841	16	66	47	907	63	1.200	
		dodatek na mieszkanie	187	—	14	42	201	42	400	
11		Rządca, płaca	1.120	—	80	—	1.200	—	1.200	
		„ dodatek pięcioletni	187	—	14	68	201	68	200	
		„ „ na opał	143	36	10	24	153	60	161	
		„ „ na oświetlenie	42	42	3	02	45	44	55	
12		2 oficyałów, płaca	1.867	—	133	78	2.000	78	2.000	
		dodatek pięcioletni dla jednego oficyała	104	94	7	56	112	50	150	
13		2 pisarzy, płaca . . . . . <i>zwyczajne</i>	803	33	80	—	883	33	1.200	
		dodatek osobisty dla pisarza Jezierskiego . . . . . <i>nadzwyczajne</i>	23	—	2	—	25	—	25	
		dodatek pięcioletni . . . . . <i>zwyczajne</i>	93	—	7	—	100	—	100	
14		Woźny, płaca	373	—	27	—	400	—	400	
		„ dodatek pięcioletni	28	—	2	—	30	—	30	
		„ na ubiór	47	—	3	—	50	—	50	
15		Odźwierny, płaca	326	—	24	—	350	—	350	
		„ dodatek pięcioletni	28	—	2	—	30	—	30	
		„ na ubiór	47	—	3	—	50	—	50	
—		Zaliczki udzielone na płace po strąceniu ściągniętych rat bieżących	490	85	—	—	706	49	—	
		Suma rubryki I. <i>zwyczajne</i>	25.983	28	2.503	83	27.887	11	28.677	
		<i>nadzwyczajne</i>	23	—	2	—	25	—	25	
		Razem	25.406	28	2.505	83	27.912	11	28.702	

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—					
—	—					
7	—	Wydatek mniejszy, z powodu niższych cen drzewa.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	1	Wydatek większy, z powodu wypłaty zaległej należytości.				
664	—	Wydatek mniejszy, ponieważ jedna posada wakowała przez rok cały, druga zaś chwilowo niebyła obsadzona, tudzież z powodu jak poz. 8.				
—	33	Wydatek większy, z powodu, że dwaj asystenci pobrawszy miesięczną płacę z góry, zamianowani zostali od d. 11. Kwietnia r. b. sekundaryuszami, za dopłatą różnicy płac na rachunek poz. 6. i 7 (LW. 13922/79), zaś nowo mianowanym dwom asystentom zaasygnowano płacę od 19. Kwietnia tegoż roku z poz. 8. budżetu.				
—	—					
292	—	Wydatek mniejszy, ponieważ jednemu kapelanowi nie nadano płacy systemizowanej.				
199	—	Wydatek mniejszy, z powodu, iż kapelan rit. lat. niepobierał dodatku na mieszkanie.				
—	2	Wydatek większy, z powodu zrealizowania zaległej należytości.				
7	—	) Wydatki mniejsze, z powodu niższych cen drzewa, nafty i świec.				
9	—					
—	1	Wydatek większy, z powodu wypłaty zaległej należytości.				
38	—	Wydatek mniejszy, z powodu, iż ofyczał pobierający dodatek pięcioletni, z dniem 30. Września r. b. przeszedł na inną posadę.				
—	—					
317	—	Wydatek mniejszy, ponieważ jeden pisarz delegowany do pełnienia obowiązków w zakładzie kulparkowskim, pobierał tam płacę, a w miejsce tegoż zamianowano innego pisarza dopiero od 12. Lipca r. b (LW. 23572/79 i 27713.79). W miejsce brakującego pisarza pomnożono stan dyetaryuszów. (Patrz przekroczenie poz. 19. i LW. 22241/1877)				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	706	Wydatek niepreliminowany, przypisany do zwrotu, znajdzie pokrycie w zwrotach ściąganych z płac ratami miesięcznymi.	706	49	—	
1.533	743					
1.533	743					
790	—					
				706	49	

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba	rubryki pozycji budżetu	WYDATKI.	O d d z i a ł				R a z e m		Ogólna kwota prelimitowana wedle ustawy z d. 19. Października 1878.
			chorych		położnic		zł.	ct.	
			zł.	ct.	zł.	ct.			
Wydatki w roku 1879.									
II. Koszta utrzymania osób nieetatowych									
16		Przełożona Sióstr Miłosierdzia, płaca	75	—	5	—	80	—	80
		wikt wraz z pieczywem, winem i innymi potrzebami	217	30	15	—	232	30	232
17		18 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych, płaca	1.440	—	—	—	1.440	—	1.440
		Wikt dla tychże wraz z pieczywem	3.446	63	—	—	3.446	63	3.870
		Inne potrzeby, jako to: wino, piwo, desery, krochmal, farbka i t. d.	757	95	—	—	757	95	306
18		1 Siostra Miłosierdzia dla oddz. położnic, płaca wikt dla tejże wraz z pieczywem, winem i innymi potrzebami	—	—	80	—	80	—	80
19		Dyetaryusze	3.255	48	211	24	3.466	72	3.016
20		Maszynista z pomocnikiem	466	50	33	50	500	—	1.000
		Opał dla tychże	35	40	3	—	38	40	40
21		Akuszerka druga, płaca	—	—	250	—	250	—	250
22		Służba z wiktem i ubiorem	16.940	18	1.117	75	18.057	93	19.071
23		Naczelnik oddziału chirurgicznego, <i>nadzwyczajne</i>	1.200	—	—	—	1.200	—	1.200
		Suma rubryki II. <i>zwyczajne</i>	26.634	44	1.947	79	28.582	23	29.617
		<i>nadzwyczajne</i>	1.200	—	—	—	1.200	—	1.200
		Razem	27.834	44	1.947	79	29.782	23	30.817
III. Pensye.									
24		Grund Ludwika, wdowa po rządcy	204	—	15	—	219	—	219
25		Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze	146	—	10	—	156	—	156
26		Bodaszewska Agnieszka, wdowa po nadzorcy domu	88	—	6	—	94	—	94
27		Dr. Neuhauser Franciszek, były prymaryusz	1.200	—	—	—	1.200	—	1.200
28		Dr. Berthleff, były dyrektor	1.174	90	83	—	1.257	90	1.251
		Do przeniesienia	2.812	90	114	—	2.926	90	2.920

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytuści				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—						
—	—						
423	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , na podstawie rzeczywistego, ściśle obliczonego kosztu.					
—	452	<i>Wydatek większy</i> , z powodu zaliczenia do potrzeb Sióstr Miłosierdzia także kosztów prania bielizny tychże Sióstr, poprzednio w kosztach gospodarczych przy pralni zarachowywanych i tamże preliminowanych. (Patrz zaoszczędzenie i wyjaśnienie do poz. 46).	—	70	—	—	
—	—						
—	451	<i>Wydatek większy</i> . W miejsce delegowanego pisarza na substytucyą do zakładu na Kulparkowie, tudzież z powodu słabości i urlopów urzędników, naostatek dla zwiększonych czynności wskutek wzrastającego stanu chorych, pomnożono ilość dyetaryuszów, a wynikię z tego powodu przekroczenie znajduje w znaczniejszej części pokrycie w oszczędności poz. 13 (patrz LW. 32441/878 i 6649/878 i wyjaśnienia do poz. 13.).					
500	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ nieobsadzono téj posady stale, a zastępcy przeznaczono płacę mniejszą (LW. 31917/76).					
2	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu niższych cen drzewa.					
1.013	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu, jak przy poz. 17., tudzież z powodu, iż niektórym ze służby płacono niższe wynagrodzenie, aniżeli na ten cel preliminowano.					
1.938	903		—	70	—	—	
—	—		—	—	—	—	
1.938	903		—	70	—	—	
1.035	—						
—	—						
—	—						
—	—						
—	7	<i>Wydatek większy</i> , z powodu zrealizowania zaległej należytuści.					
—	7						

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba	rubryki pozycji	budżetu	O d d z i a ł				R a z e m		Ogólna kwota prelimitowana wedle ustawy z d. 19. Października 1878.
			chorych		położnic				
			Wydatki w roku 1879.				zł.	ct.	
W Y D A T K I.									
III.			Z przeniesienia						
29	Nagel Józefa, wdowa po prymaryuszu		2.812	90	114	—	2.926	90	2.920
30	Dr. Finger, były profesor kliniki		210	—	—	—	210	—	210
31	Pfau Henryka, wdowa po profesorze akuszerzy		315	—	—	—	315	—	315
			—	—	64	—	64	—	64
	Suma rubryki III.		3.337	90	178	—	3.515	90	3.509
IV.			Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski.						
32	Christl Laura, sierota po kontrolorze		52	—	4	—	56	—	57
33	Hammer Joanna, sierota po pisarzu		52	—	4	—	56	—	57
34	Tomaszewska Marya, wdowa po woźnym		—	—	—	—	—	—	46
35	Drabikowska Elżbieta, była dozorczyń chorych		110	—	—	—	110	—	110
36	Gras Maciej, kwieskowany pisarz		—	—	—	—	—	—	62
37	Swoboda Marya, była akuszerka		—	—	54	75	54	75	55
	Suma rubryki IV		214	—	64	75	276	75	387
V.			Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych						
38			28	—	2	—	30	—	330
VI.			Remuneracye i zapomogi.						
39	Za sprawdzanie recept		151	61	8	69	160	30	281
40	Remuneracye i zapomogi		760	—	100	—	860	—	762
	Suma rubryki VI.		911	61	108	69	1.020	30	1.043
VII.			Koszta gospodarcze.						
41	Wyżywienie :								
	a) zwykła strawa i dodatki dla chorych		36.502	68½	1.894	91½	38.397	60	41.342
	b) 6 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni, płaca		448	—	32	—	480	—	480
	Do przeniesienia		36.950	68½	1.926	91½	38.877	60	41.822

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.				Należytości			
						czynne		bierne	
						z roku bieżącego			
mniejsze	większe	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
—	7								
—	—								
—	—								
—	7								
1	—	Wydatki mniejsze, z powodu śmierci pensjonistów.							
1	—								
46	—								
62	—								
110	—								
300	—	Wydatek mniejszy, ponieważ jeden tylko zaszedł wypadek śmierci.							
121	—	Wydatek mniejszy, wedle rzeczywistej wynikłości i dokonanego obrachunku z funduszem krajowym za rok 1878., w którym koszta z tego tytułu okazały się niższe.							
—	98	Wydatek większy, ponieważ po wyczerpaniu preliminowanego funduszu, okazała się dalsza potrzeba zapomoczenia wypadkiem choroby nawiedzonego i na względ zasługującego funkcjonariusza (LW. 50053/79).							
121	98								
23	—								
2.945	—	Wydatek mniejszy, z powodu zaprowadzonych oszczędności co do ilości i jakości potraw (LW. 41014/78 i 40077/78), tudzież nieco niższych cen wiktuałów.				97	08	—	—
2.945	—					97	08	—	—

Wydatki

Krajowy szpital powszechny

Liczba	rubryki	pozycyi	budżetu	O d d z i a ł				R a z e m		Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 19 Października 1878.	
				chorych		położnic		zł.	ct.		zł.
				Wydatki w roku 1879.							
W Y D A T K I.				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	
VII.	41		Z przeniesienia	36.950	68 1/2	1.926	91 1/2	38.877	60	41.822	
			c) wikt dla tychże wraz z pieczywem	1.084	22	77	44	1.161	66	1.290	
			d) inne potrzeby dla tychże, jako to: wino, piwo, desery, krochmal, farbka i t. d.	216	65	15	49	232	14	102	
			e) koszta utrzymania służby kuchennej, a mianowicie płaca, wikt i pieczywo	3.724	75	266	19	3.990	94	4.578	
			f) drzewo na kuchnię	2.202	80	63	45	2.266	25	2.547	
			g) naczynia i sprzęty kuchenne	868	51	22	36	890	87	800	
			h) fiaker dla rządu	187	—	13	—	200	—	200	
			i) pieczywo dla chorych	6.361	76	282	61 1/2	6.644	37 1/2	7.371	
			j) wino dla chorych	1.486	99	27	26	1.514	25	2.020	
	42		Wikt dla lekarza dyżurnego, wraz z pieczywem i innymi potrzebami, jako to: winem, piwem i t. d.	296	65	23	—	319	65	348	
	43		Wikt z pieczywem dla pisarza, pełniącego obowiązki dozorca domu	199	98	28	44	228	42	210	
	44		Sprzęty	500	—	10	—	510	—	510	
			<i>zwyczajne</i>	1.842	28	56	—	1.898	28	2.490	
			<i>nadzwyczajne</i>								
	45		Bielizna i pościel:								
			a) reparacja i sprawienie nowej bielizny i pościeli	1.040	—	150	—	1.190	—	1.190	
			<i>zwyczajne</i>	5.623	—	550	—	6.173	—	6.250	
			<i>nadzwyczajne</i>								
			b) 1 Siostra Miłosierdzia zatrudniona w magazynie bielizny i pościeli, płaca	75	—	5	—	80	—	80	
			c) wikt dla tejże, wraz z pieczywem, winem i innymi potrzebami	217	30	15	—	232	30	232	
	46		Pralnia	6.941	60 1/2	199	98	7.141	58 1/2	7.600	
	47		Słoma do leży	489	24	14	08	503	82	700	
			Do przeniesienia <i>zwyczajne</i>	62.843	14	3.140	22	65.983	36	71.600	
			<i>nadzwyczajne</i>	7.465	28	806	—	8.071	28	8.740	

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
2.945	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu jak przy poz. 17. i 41. a).	97	08	—	—
129	—					
—	130	<i>Wydatek większy</i> , z powodu jak przy poz. 17.				
587	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu jak przy poz. 17. i 22.				
281	—		<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu niższych cen drzewa, które płacono w r. 1877. po 3 zł. 80 ct., w r. 1878. po 3 zł. 75 ct., a w r. 1879. po 3 zł. 20 ct. za metr sześć.			
—	91	<i>Wydatek większy</i> , z powodu potrzeby sprawienia i odnowienia znaczniejszej ilości naczyń kuchennych.				
—	—					
726	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ ceny pieczywa niepodrożały w tym stopniu, jak według zaszłego nieurodzaju w r. 1878. przypuszczano.				
506	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu zaprowadzonych oszczędności, tudzież niższych cen wina, które płacono w r. 1877. po 57 ct. litrę, zaś w r. 1879. po 50 ct. (LW. 40077/878).				
28	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu jak przy poz. 17. i 41. a).				
—	19					
—	—	<i>Wydatek większy</i> , wedle rzeczywistej potrzeby.				
592	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ ograniczono się na sprawieniu najpotrzebniejszych sprzętów.				
—	—					
77	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , wedle rzeczywistej potrzeby, z powodu, że ceny materiału naprzód ściśle obliczyć się nie dadzą.				
—	—					
—	—					
458	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu, że wydatek ten preliminowano wraz z kosztami prania bielizny Sióstr Miłosierdzia, które przy poz. 17. i 41. d) zarachowane zostały.				
196	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ ograniczono zakupno słomy do koniecznej potrzeby i z powodu niższych cen.				
5.856	240		97	08	—	—
689	—		—	—	—	—

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba rubryki pozycji budżetu	WYDATKI.	O d d z i a ł				R a z e m		Ogólna kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878. zł.
		chorych		położnic		zł.	ct.	
		zł.	ct.	zł.	ct.			
WYDATKI.		Wydatki w roku 1879.						
VII.	Z przeniesienia <i>zwyczajne</i>	62.843	14	3.140	22	65.983	36	71.600
	<i>nadzwyczajne</i>	7.465	28	606	—	8 071	28	8.740
48	Dziwzo opałowe <i>zwyczajne</i>	3.808	11	404	—	4.212	11	6.700
49	Oświetlenie	2.599	23 ¹ / ₂	338	79	2.938	02 ¹ / ₂	3.807
	Suma rubryki VII. <i>zwyczajne</i>	69.250	48 ¹ / ₂	3.883	01	73.133	49 ¹ / ₂	82.107
	<i>nadzwyczajne</i>	7.465	28	606	—	8.071	28	8.740
	Razem	76.715	76¹/₂	4.489	01	81.204	77¹/₂	90.847
VIII.	Koszta sanitarne.							
50	Sanitarne w ścisłym znaczeniu	4.892	90	113	47	5.006	37	3.100
51	Lekarstwa	7.666	86	270	94	7.937	80	4.380
52	Instrumenta chirurgiczne	848	85	74	35	923	20	1.050
53	Koszta pogrzebowe	452	—	48	—	500	—	570
	Suma rubryki VIII.	13.860	61	506	76	14.367	37	9.100

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości															
			czynne		bierne													
			z roku bieżącego															
mniejsze	większe			zł.	ct.	zł.	ct.											
zł.	zł.			zł.	ct.	zł.	ct.											
5.853	240	<p><i>Wydatek mniejszy</i>, z powodu, że oprócz obok wykazanych kosztów zużytkowano nadto w r. 1879. zapasy drzewa w r. 1878. zakupionego i z końcem roku pozostałego, a mianowicie:</p> <table border="0"> <tr> <td>152 metr. buk.</td> <td>po 3 zł. 37 ct.</td> <td>512 zł. 24 ct.</td> </tr> <tr> <td>76 " brzoż.</td> <td>" 2 " 50 "</td> <td>190 " — "</td> </tr> <tr> <td>44 " sosn.</td> <td>" 2 " 10 "</td> <td>92 " 40 "</td> </tr> <tr> <td colspan="2"></td> <td><u>razem w wartości 794 zł. 64 ct.</u></td> </tr> </table> <p><i>Dalsza różnica</i> wynikła w skutek niższych cen drzewa i zaprowadzonych w opalaniu oszczędności.</p>	152 metr. buk.	po 3 zł. 37 ct.	512 zł. 24 ct.	76 " brzoż.	" 2 " 50 "	190 " — "	44 " sosn.	" 2 " 10 "	92 " 40 "			<u>razem w wartości 794 zł. 64 ct.</u>	97	08	—	—
152 metr. buk.	po 3 zł. 37 ct.		512 zł. 24 ct.															
76 " brzoż.	" 2 " 50 "		190 " — "															
44 " sosn.	" 2 " 10 "		92 " 40 "															
			<u>razem w wartości 794 zł. 64 ct.</u>															
609	—		—	—	—	—												
2.488	—		—	—	—	—												
869	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i>, wedle rzeczywistej potrzeby, która przypuszczała preliminowano.</p>	97	08	—	—												
9.213	240		—	—	—	—												
669	—		97	08	—	—												
9.882	240																	
9.642	—																	
—	1.906	<p><i>Wydatek większy</i>, z powodu, iż preliminowano potrzebę na podstawie wyników z roku 1877., odnoszących się do mniejszej ilości dni leczenia chorych jak obecnie, a która to ilość dni dotąd znacznie się zwiększyła, jakoto:</p> <table border="0"> <tr> <td>w r. 1877.</td> <td>w całym zakładzie</td> <td>było dni lecz.</td> <td>193.453</td> </tr> <tr> <td>" 1878.</td> <td>" " " "</td> <td>"</td> <td>209.358</td> </tr> <tr> <td>" 1879.</td> <td>" " " "</td> <td>"</td> <td>211.258</td> </tr> </table>	w r. 1877.	w całym zakładzie	było dni lecz.	193.453	" 1878.	" " " "	"	209.358	" 1879.	" " " "	"	211.258				
w r. 1877.	w całym zakładzie	było dni lecz.	193.453															
" 1878.	" " " "	"	209.358															
" 1879.	" " " "	"	211.258															
—	3.558	<p><i>Wydatek większy</i>, z powodu jak poz. 50., tudzież z powodu zapłacenia w roku bieżącym 460 zł. 10 ct. tytułem należytości za leki z IV. kwartału 1877. (LW. 26215/79).</p>																
127	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i>, ponieważ ograniczono zakupno instrumentów do najściślejszych wymogów.</p>																
70	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i>, ponieważ oprócz kwoty 500 zł. wypłaconej Towarzystwu Św. Józefa z Arymatei za grzebanie umarłych na podstawie zawartego kontraktu (LW. 28879/79), niebyło innych wydatków z tego tytułu.</p>	—	—	—	—												
197	5.464																	
	5.267																	

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba rubryki pozycji budżetu	W Y D A T K I.	O d d z i a ł				R a z e m		Ogólna kwota preli- minowana według usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878. zł.
		chorych		położnic		zł.	ct.	
		Wydatki w roku 1879.						
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
IX.	Potrzeby kancelaryjne.							
54	Różne potrzeby dla kancelarii zarządu	1.176	00 1/2	85	54	1 261	54 1/2	1.080
X.	Potrzeby kapliczne	—	—	344	25	344	25	300
XI.	Utrzymanie budynków.							
56	Konserwacje i reparacje :							
	1) Roboty murarskie	1.227	zł. 72	ct.				
	2) „ stolarskie	95	„ 40	„				
	3) „ szklarskie	81	„ 80 1/2	„				
	4) „ blacharskie	145	„ 45	„				
	5) „ ślusarskie	139	„ 50	„				
	6) Materiały i naczynia że- lazne	44	„ 06	„				
	7) Pokrycie dachu na pomiesz- kaniu rządcy i maszynisty	123	„ 50	„				
	8) Pokostowanie i lakiero- wanie podłóg i okien	41	„ 73	„				
	9) Chorem używanym do ro- bót, chleb, masło i tytoń	11	„ 65	„				
	10) Czyszczenie kanałów	283	„ 35	„				
	11) Piasek	19	„ 30	„				
	12) Asekuracja	112	„ 85	„				
	13) Roboty w ogrodzie, nasio- na i kwiaty	110	„ 19 1/2	„				
	14) Ułożenie chodnika	28	„ 70	„				
	15) Desinfekcja	24	„ —	„				
	16) Kociół w łazienkach	439	„ 07	„				
	17) Rekonstrukcja rynien	2.965	„ 60	„				
	Do przeniesienia	5.893	zł. 88	ct.				

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba		WYDATKI	O d d z i a l				R a z e m		Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 19. Października 1878.	
rubryki	pozycji		chorych		położnic					
budżetu			Wydatki w roku 1879.				zł.	ct.		zł.
			zł.	ct.	zł.	ct.				
XI.	56	Z przeniesienia 5.893 zł. 88 ct.								
		18) Remuneracya architektki Janowskiego za nadzór i plany . . . . . 409 „ 31 „								
		19) Rozmaite drobne . . . . . 105 „ 19 1/2 „	5.740	38 1/2	668	—	6.408	38 1/2	3.120	
		Suma rubryki XI.	6.100	38 1/2	708	—	6.808	38 1/2	3.470	
XII.		Najem pomieszczeń.								
	58	Czynsz za najem filii Aldera, wraz z podatkiem gminnym	4.427	30	2.216	—	6.643	30	7.400	
XIII.	59	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii	6.264	58	—	—	6.264	58	5.600	
XIV.		Odsetki od kapitałów dłużnych.								
	60	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego, za część budynku użytego dla oddziału położnic	—	—	352	02	352	02	352	
XV.		Zapomogi dla położnic.								
	61	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem zakład położnic	—	—	1.985	—	1.985	—	2.000	
XVI.		Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.								
	62	Wynagrodzenie dla mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	—	21	30	21	30	100	

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny

Liczba rubryki pozycji budżetu	W Y D A T K I	O d d z i a ł				R a z e m		Ogólna kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878. zł.
		chorych		położnic		zł.	ct.	
		zł.	ct.	zł.	ct.			
W Y D A T K I		Wydatki w roku 1879.						
XVII.	Rozmaite.							
63	Na utrzymanie biblioteki	29	61	3	—	32	61	100
64	Przypadkowe :							
	1) Funduszowi położnic, zwro- ty z lat ubiegłych							170 zł. 90 ct.
	2) Asekuracja ruchomości							74 „ 95 „
	3) Podwoły dla rekonwales- centów							145 „ 32 „
	4) Rozmaite drobne	408	81	35	—	443	81	500
	Suma rubryki XVII.	438	42	38	—	476	42	600

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.	
zł.	zł.						
67	—	<i>Wydatek mniejszy, z powodu zakupna mniejszej ilości książek.</i>					
56	—	<i>Wydatek mniejszy, z powodu, że tego rodzaju wydatki nie mogą być naprzód ściśle obliczone.</i>					
123	—						

Dobroty		Dobroty		Dobroty	
Prilohy	Prilohy	Prilohy	Prilohy	Prilohy	Prilohy
1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54
55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96
97	98	99	100	101	102

Dochoďy.

Dochody.

Krajowy szpital powszechny

Liczba		D O C H O D Y	O d d z i a ł				R a z e m		Ogólna kwota preliniowana wedle ustawy z d. 19. Października 1878.
			chorych		położnic				
rubryki	pozycji		Dochody w roku 1879.						
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
I.	1	Zapisy i legaty (Opłaty pośmiertne)	9.687	02	—	—	9.687	02	9.000
II.		Dodatki.							
	2	Od c. k. Skarbu za 681·58 metr. sześć. drzewa opałowego, przypadająca część na oddział chorych i położnic	2.365	97	265	02	2.630	99	1.590
	3	Z kasy miejskiej:							
		a) 1/2 część dochodu z rogatek	22.712	25	—	—	22.712	25	25.100
		b) na utrzymanie trupiarni	161	53 1/2	18	09	179	62 1/2	60
		Suma rubryki II.	25.239	75 1/2	283	11	25.522	86 1/2	26.750
III.		Zwroty kosztów leczenia.							
	4	Od płacących za siebie	9.657	03 1/2	381	52	10.038	55 1/2	13.380
	5	Od funduszków obcokrajowych i innych publicznych	4.450	56	174	90	4.625	46	5.420
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	83.740	69	—	—	83.740	69	100.000
		Suma rubryki III.	97.848	28 1/2	556	42	98.404	70 1/2	118.800
IV.		Rozmałe.							
	7	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze dochody	3	—	—	—	3	—	204
	8	Zwroty zaliczek udzielonych na płace w latach dawniejszych	2.610	41	77	50	2.687	91	—
	9	Dochody należności z lat dawniejszych i zwroty międzyfunduszowe, a mianowicie:							
		1) Fundusz położnic, zwrot zastępczo wypłaconych dodatków pięcioletnich z lat dawniejszych . . . . . 11 zł. 68 ct.							
		2) Mańkowski, zwrot nadpłaty za towary kolonialne . . . . . 2 „ — „							
		3) Fundusz położnic, zwrot kosztu wikt dozorcy domu . 14 „ 44 „							
		4) Rosner, zwrot nadpłaty za słomę . . . . . 2 „ 15 „							
		5) Alder, zwrot kosztów legalizacji kontraktu . . . . . 2 „ 60 „							
		6) Malinowski Erazm, rzadca, zwrot zaliczki na fiakry . 55 „ — „	87	87	—	—	87	87	—
		Do przeniesienia	2.701	28	77	50	2.778	78	204

we Lwowie

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości				
			czynne		bierne		
			z roku bieżącego				
mniejsze	większe						
zł.	zł.			zł.	ct.	zł.	ct.
—	687	<i>Dochód większy, z powodu znaczniejszej spłaty należytości z lat ubiegłych.</i>	4.469	63	—	—	
—	1.041	<i>Dochód większy, z powodu uiszczenia należytości w kwocie 1.356 zł. 81 ct. za rok ubiegły.</i>					
2.388	—	<i>Dochód mniejszy, z powodu niestałości tej rubryki.</i>					
—	120	<i>Dochód większy, z powodu uiszczenia przez kasę miejską należytości za lata 1877. i 1878. w kwocie 119 zł. 75 ct.</i>	—	—	—	—	
2 388	1.161						
1.227							
3.342	—	<i>Dochody mniejsze, z powodu niestałości tej rubryki.</i>					
795	—		171.360	91	—	—	
16.259	—						
20.396	—		171.360	91	—	—	
201	—	<i>Dochód mniejszy, z powodu zmienności tej rubryki.</i>					
—	2.688						
—	88	<i>Dochody te są zwrotami kwot zaliczkowo wydanych, które zarachowuje się tutaj na rubrykę stałą w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 14. Października 1874.</i>					
201	2.776						

Dochody.

Krajowy szpital powszechny

Liczba		D O C H O D Y.	O d d z i a ł				Razem		Ogólna kwota preliniowana wedle ustawy z d. 19. Października 1878.	
rubryki	pozycji		chorych		położnic					
budżetu			Dochody w roku 1879.				zł.	ct.		zł.
			zł.	ct.	zł.	ct.				
IV.	9	Z przeniesienia	2.701	28	77	50	2.778	78	204	
		7) Fundusz chorych, zwrot emerytury Dra Berthleffa	—	—	6	90	6	90	—	
		8) Fundusz chorych, zwrot kosztów leczenia za II. kwartał 1872	—	—	70	90	70	90	—	
		9) Fundusz chorych, zwrot zaliczki z lat ubiegłych	—	—	100	—	100	—	—	
		Suma rubryki IV.	2.701	28	255	30	2.956	58	204	
		Dotacje.								
	10	Z funduszu krajowego	31.238	95 1/2	14.456	11	45.695	06 1/2	30.883	

we Lwowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			z roku bieżącego			
mniejsze większe			zł. ct.		zł. ct.	
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
201	2.776	Dochody te są zwrotami kwot zaliczkowo wydanych, które zarachowuje się tutaj na rubrykę stałą w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 14. Października 1874.				
—	7					
—	71					
—	100					
201	2.954					
	2.753					
—	14.812	<i>Dochód większy, ponieważ własne dochody szpitalu nie dopisały tak, jak były preliminarowane (patrz Rubr. II. i III. dochodów), a przeważnie, iż dla nieukończonego dochodzenia stosunków chorych, preliminarowany pobór kosztów leczenia od funduszu krajowego okazał się mniejszy o kwotę nawet wyższą, jak to czyni nadebrana dotacya (patrz Rubr. III. poz. 6. dochodu).</i>				

Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególności	Należytości			
			czynne		biernie	
			zł.	ct.	zł.	ct.
		A. Wydatki.				
I.		Place i emolumenta etatowe.				
	1	Zwrot zaliczek udzielonych na place	3.418	56	—	—
VII.		Koszta gospodarcze.				
	2	Wyżywienie: Zwroty za pobierany wikt i nadpłaty przedsiębiorców	55	79	—	—
	3	Sprzęty: Zwroty nadpłat od przedsiębiorcy naczyń szklanych	—	71	—	—
XI.		Utrzymanie budynków.				
	4	Buyno, mechanik, zwrot nadpłaty należytości	1	—	—	—
	5	Rawski, zwrot za oszklenie.	13	65	—	—
XII.		Najem pomieszczeń.				
	6	Alder, zwrot kosztów legalizacji kontraktu	—	20	—	—
XVII.		Rozmaite.				
	7	Od stron rozmaitych, za aparata chirurgiczne i inne	445	85	—	—
		Suma	3.935	76	—	—
		B. Dochody.				
I.		Zapisy i legaty.				
	8	Od stron obowiązanych	1.126	84 ¹ / ₂	—	—
III.		Zwroty kosztów leczenia.				
	9	Od płacących za siebie i z funduszów publicznych (dla oddzia- łu chorych)	182.538	92	—	—
	10	Od płacących za siebie i z funduszów publicznych (dla oddzia- łu położnic)	3.005	41	—	—
		Suma	186.671	17 ¹ / ₂	—	—
		Razem obiedwie sumy	190.606	93 ¹ / ₂	—	—

III.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Zamknięcie rachunku

za rok

1879.

W załączeniu wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Krajowy zakład dla

Liczba		S u m a r y u s z	Wynikłości z roku 1879					
rubryki	pozyceji		zwyczajne		nadzwyczajne		r a z e m	
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
W y d a t k i								
I.	1—12	Płace i emolumenta etatowe	17.592	95	—	—	17.592	95
II.	13—23	Koszta utrzymania osób nieetatowych	27.383	22	—	—	27.383	22
III.	24	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	25—28	Pensye i emerytury	205	—	—	—	205	—
V.	29—32	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	14	—	—	—	14	—
VI.	33	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—
VII.	34—35	Remuneracye i zapomogi	375	03	—	—	375	03
VIII.	36—46	Koszta gospodarcze	82.594	33	5.274	24 ¹ / ₂	87.868	57 ¹ / ₂
IX.	47—50	Koszta sanitarne	3.362	19	—	—	3.362	19
X.	51	Koszta kancelaryjne	936	42	—	—	936	42
XI.	52	Koszta kapliczne	244	90	—	—	244	90
XII.	53—56	Koszta utrzymania budynków	4.899	97	—	—	4.899	97
XIII.	57—61	Koszta utrzymania chorych na umyśle, pomieszczonych w Żółkwi i Przemyślu	—	—	30.163	80	30.163	80
XIV.	62	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	06	—	—	1.408	06
XV.	63	Podatki i daniny	208	81 ¹ / ₂	—	—	208	81 ¹ / ₂
XVI.	64—67	Rozmaite	7.120	13	—	—	7.120	13
<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>			146.345	01 ¹ / ₂	35.438	04 ¹ / ₂	181.783	06
D o c h o d y								
I.	1—2	Dodatki	1.132	45 ¹ / ₂	—	—	1.132	45 ¹ / ₂
II.	3	Zwroty kosztów leczenia	33.388	82 ¹ / ₂	—	—	33.388	82 ¹ / ₂
III.	4	Dochody z dóbr	1.878	99	—	—	1.878	99
IV.	5	Rozmaite	1.223	75	—	—	1.223	75
—	—	Dotacya	144.159	04	—	—	144.159	04
<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>			181.783	06	—	—	181.783	06

Stan majątku z końcem roku 1879.

S t a n c z y n n y .

		Szczegół.	Ogół.							
Należności czynne a) w rubr. wydatków	<table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="font-size: 2em;">{</td> <td>bieżące . . . . .</td> <td>1.138 zł. 01¹/₂ ct.</td> <td rowspan="2" style="vertical-align: middle;">1.703 zł. 91¹/₂ ct.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>z lat ubiegłych (patrz str. 136)</td> <td>515 „ 90 „</td> </tr> </table>	{	bieżące	1.138 zł. 01 ¹ / ₂ ct.	1.703 zł. 91 ¹ / ₂ ct.		z lat ubiegłych (patrz str. 136)	515 „ 90 „		
{	bieżące	1.138 zł. 01 ¹ / ₂ ct.	1.703 zł. 91 ¹ / ₂ ct.							
	z lat ubiegłych (patrz str. 136)	515 „ 90 „								
„ „ b) „ dochodów	<table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="font-size: 2em;">{</td> <td>bieżące . . . . .</td> <td>21.617 zł. 95¹/₂ ct.</td> <td rowspan="2" style="vertical-align: middle;">56.667 „ 42¹/₂ „ 58.371 zł. 34 ct.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>z lat ubiegłych (patrz str. 136)</td> <td>35.049 „ 47 „</td> </tr> </table>	{	bieżące	21.617 zł. 95 ¹ / ₂ ct.	56.667 „ 42 ¹ / ₂ „ 58.371 zł. 34 ct.		z lat ubiegłych (patrz str. 136)	35.049 „ 47 „		
{	bieżące	21.617 zł. 95 ¹ / ₂ ct.	56.667 „ 42 ¹ / ₂ „ 58.371 zł. 34 ct.							
	z lat ubiegłych (patrz str. 136)	35.049 „ 47 „								

S t a n b i e r n y .

Należności bierne w rubrykach wydatków z roku bieżącego	68 „ 51 „
Czysty stan czynny	58.302 zł. 83 ct.

obłąkanych na Kulparkowie.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19 Października 1878			Wynikłości są zatem						Należytości			
zwy- czajne	nad- zwy- czajne	razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
			zwy- czajne	nad- zwy- czajne	zwy- czajne	nad- zwy- czajne	mniej- sze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
17.274	—	17.274	947	—	1.266	—	—	319	457	50	—	—
29.165	—	29.165	4.150	—	2.368	—	1.782	—	18	40	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
205	—	205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	—	27	13	—	—	—	13	—	—	—	—	—
40	—	40	40	—	—	—	40	—	—	—	—	—
310	—	310	1	—	66	—	—	65	—	—	—	—
88.034	4.700	92.734	13.709	—	8.269	575	4.865	—	272	23	27	97
2.870	—	2.870	37	—	529	—	—	492	—	—	—	—
500	—	500	—	—	436	—	—	436	11	—	—	54
200	—	200	—	—	45	—	—	45	—	—	—	—
3.800	—	3.800	690	—	1.790	—	—	1.100	184	57	40	—
—	36.830	36.830	—	6.666	—	—	6.666	—	—	—	—	—
1.408	—	1.408	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
200	—	200	—	—	9	—	—	9	—	—	—	—
950	—	950	181	—	6.351	—	—	6.170	244	31 $\frac{1}{2}$	—	—
144.983	41.530	186.513	19.768	6.666	21.129	575	13.366	8.636	1.188	01 $\frac{1}{2}$	68	51
—	—	—	—	—	—	—	4.730	—	—	—	—	—
664	—	664	—	—	468	—	—	468	—	—	—	—
20.000	—	20.000	—	—	13.389	—	—	13.389	20.594	35 $\frac{1}{2}$	—	—
1.650	—	1.650	—	—	229	—	—	229	—	—	—	—
20	—	20	—	—	1.204	—	—	1.204	1.023	60	—	—
164.179	—	164.179	20.020	—	—	—	20.020	—	—	—	—	—
186.513	—	186.513	20.020	—	15.290	—	20.020	15.290	21.617	95 $\frac{1}{2}$	—	—
—	—	—	—	—	—	—	4.730	—	—	—	—	—

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		W y d a t k i	Wydatki w roku 1879.		Kwota pre- minowa- wedle usta- z dnia 19. Pa- ździernika 1878.
rubryki	pozyeyi		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		Płace i emolumenta etatowe.			
1	Dyrektor, płaca	2.200	—	2.200	
	„ dodatek osobisty	800	—	800	
2—3	2 prymaryuszów, płaca	3.000	—	3.000	
	„ wikt	777	30	652	
4	2 sekundaryuszów, płaca	2.000	—	2.000	
	„ wikt	675	95 1/2	652	
5	Rządca, płaca	1.200	—	1.200	
6	2 oficyałów, płaca	1.400	—	1.400	
	„ wikt	748	94	492	
7	2 pisarzy, płaca	600	—	1.200	
	„ wikt	372	63 1/2	492	
8	2 kapelanów, płaca	764	44	800	
	„ wikt	579	70	492	
9	Nadzorca służby, płaca	395	19	400	
10	„ wikt	232	66 1/2	191	
	Nadzorczyńi „ służby, płaca	366	67	300	
11	„ wikt	78	57 1/2	191	
	Woźny, płaca	101	31	150	
	„ wikt	222	97 1/2	191	
	„ dodatek na ubiór	25	—	50	
Do przeniesienia		16.541	35 1/2	56.183	

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	125	Wydatek większy, spowodowany rzeczywistym kosztem, obliczonym wedle cen artykułów żywności, płaconych w roku 1879; tudzież z powodu, iż dla jednego żonatego prymaryusza wydawano zwiększoną porcyę wikt (patrz LW. 42421/878).				
—	24	Wydatek większy, ponieważ koszt wikt wydawanego wedle normy okazał się droższym, aniżeli w budżecie obliczono.				
—	—					
—	257	Wydatek większy na podstawie rzeczywistego kosztu i z powodu że obadwaj funkcjonaryusze, jako żonaci, pobierali zwiększoną porcyę wikt w mięsie, jarzynach i leguminach (LW. 42421/878).				
600	—	Wydatek mniejszy, ponieważ wedle rozporządzenia do LW. 57507/878 posada drugiego pisarza nie została obsadzona.				
119	—					
36	—	Wydatek mniejszy, ponieważ podwyższoną do LW. 30691/878 płacę kapelanom z 120 zł. na 400 zł. rocznie asygnowano kapelanowi obrz. łac. dopiero od dnia 20. Lutego 1879 r.				
—	88	Wydatek większy z powodu, jak przy pozycyi 4.				
5	—	Wydatek mniejszy, ponieważ preliminowana płaca o rocznych 400 zł. asygnowaną została dopiero od dnia 14. Lutego 1879. (LW. 6153/879), zaś do dnia 14. Lutego płacono prowizorycznemu zastępcy tylko po 30 zł. miesięcznie.				
—	41	Wydatek większy z powodu, jak przy pozycyi 4.				
—	68	Wydatek większy. Na mocy rozporządzenia do LW. 12321/79 uwolniono od obowiązków z dniem 30. Kwietnia 1879 r. nadzorczyńię służby, która pobierała płacę 300 zł. rocznie i wikt II. klasy, nadając jej natomiast od dnia 1. Maja 1879 posadę akuszerki z płacą 400 zł. rocznie bez mieszkania i bez wikt w zakładzie.				
113	—	Wydatek mniejszy, z powodu jak wyżej.				
49	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż posada ta nie była obsadzona w czasie od 16. Maja do 21. Grudnia 1879. roku; obowiązki zaś woźnego spełniała inna służba, a od 1 Lipca do 10 Listopada 1879 pełnił je prowizorycznie zastępca z miesięcznem wynagrodzeniem tylko po 8 zł. (LW. 18670/79 i LW. 24911/79).				
—	32	Wydatek większy z powodu, jak przy pozycyi 4.				
25	—	Wydatek mniejszy, ponieważ nowo mianowany do LW. 48339/79 woźny objął posadę z dniem 21. Grudnia 1879, przeto przypadający dodatek na ubiór za II. półrocze w kwocie 25 zł. nie został mu wypłaconym.				
947	635					

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		W y d a t k i	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Pa- ździernika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu				zł.	ct.
I.		Z przeniesienia	16.541	35 1/2	16.853
12		Odźwierny, płaca	150	—	150
		" wikt	284	91 1/2	191
		" dodatek na ubiór	50	—	50
		" " pięcioletni	30	—	30
		R a z e m	17.056	27	17.274
		Do tego zaliczki udzielone na płace . . . . . 1.064 zł. 16 ct.			
		po odtrąceniu ściągniętych rat bieżących . . . . . 527 " 48 "	536	68	—
		Suma rubryki I.	17.592	95	17.274
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.			
13		2 kapelanów, płaca i wikt	—	—	—
14		2 asystentów lekarskich, płaca i wikt	—	—	—
15		8 Siostr Miłosierdzia oddziałowych, płaca	640	—	640
		" " " wikt z pieczywem	1.573	28 1/2	1.736
		" " " inne potrzeby tychże	137	76	136
16		Dyetaiysze:			
		1 pisarz dzienny po 1 zł. . . . . 365 zł. —			
		2 pisarzy dziennych po 75 ct. . . . . 547 " 50 ct.			
		Wikt tychże z pieczywem . . . . . 1.033 " 82 1/2 "	1.946	32 1/2	1.651
17		Nauczyciel rzemiosła stolarskiego, płaca	208	—	208
		" " " wikt	234	91 1/2	191
18		Nauczyciel krawiectwa, płaca	260	—	260
		" " " wikt	234	91 1/2	191
19		Nauczyciel rzemiosła ślusarskiego, płaca	185	30	208
		" " " wikt	257	15 1/2	191
20		Nauczyciel introligatorstwa, płaca	45	04	260
		" " " wikt	—	—	191
		Do przeniesienia	5.722	69 1/2	5.863

obłąkanych na Kulparkowie

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliniowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należitości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
947	635	<i>Wydatek większy z powodu, jak przy pozycji 6.</i>				
—	94					
—	—					
—	—					
947	729	<i>Wydatek ten, budżetem nieprzewidziany, zarachowuje się na stałą rubrykę w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874. roku.</i>				
—	537		457	50	—	—
947	1.266		457	50	—	—
	319					
—	—	<i>Wydatek mniejszy z powodu, iż faktyczny koszt wikt wy- nosił mniej, niż kwota na ten cel preliniowana.</i>				
—	—					
163	—	<i>Wydatek nieznacznie większy wedle rzeczywistej potrzeby.</i>				
—	2					
—	295	<i>Wydatek większy z powodu, jak przy pozycji 6.</i>				
—	—	<i>Wydatek większy z powodu, jak przy pozycji 4.</i>				
—	44					
—	44	<i>Wydatek większy z powodu, jak przy pozycji 4.</i>				
23	—					
—	66	<i>Wydatek mniejszy, ponieważ w czasie od 1 Stycznia do 1. Czerwca 1879. płacono ślusarzowi po 10 zł. miesięcznie, zamiast preliniowanych na ten cel 17 zł. 33 ct. — W obocznym koszcie mieści się i wynagrodzenie czela- dnika ślusarskiego, którego do LW. 1365/79 przyjęto na przeciąg 2 miesięcy z płacą po 8 zł. miesięcznie.</i>				
—	—					
215	—	<i>Wydatek większy z powodu, jak przy pozycji 4, tudzież z powodu, iż czeladnik ślusarski pobierał przez 2 mie- siące przyzwolony mu do LW. 1365/79 wikt II. klasy.</i>				
191	—					
		<i>Wydatek mniejszy, ponieważ posada nauczyciela introliga- torstwa nie była w tym roku obsadzoną, oboczna zaś kwota przedstawia wydatek na przybory do robót intro- ligatorskich i wynagrodzenie obłąkanym, którzy się temi robotami zajmowali.</i>				
592	451					

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		W y d a t k i	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Pa- ździernika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
II.		Z przeniesienia	5.722	69 ¹ / ₂	5.863
	21	Maszynista, płaca	—	—	600
		" wikt	18	40	246
	22	Służba oddziałowa, płaca . . . . . 7.801 zł. 93 ct.			
		" wikt . . . . . 8.643 " 57 "			
		" gratyfikacye z końcem roku 200 " — "	16.645	50	19.376
	23	Służba domowa płaca . . . . . 1.694 zł. 19 ct.			
		" wikt . . . . . 2.285 " 93 ¹ / ₂ "			
		" gratyfikacye z końcem roku 104 " — "	4.084	12 ¹ / ₂	3.080
	—	Chrzanowski Ignacy, inżynier, płaca	912	50	—
		Suma rubryki II.	27.383	22	29.165
III.	24	Substytucye	—	—	—
IV.		Pensye i emerytury.			
	25	Grund Ludwika	26	—	26
	26	Burkart Franciszka	19	—	19
	27	Bodaszewska Agnieszka	11	—	11
	28	Dr. Berthleff	149	—	149
		Suma rubryki IV.	205	—	205
V.		Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.			
	29	Christl Laura	7	—	7
	30	Hammer Joanna	7	—	7
	31	Tomaszewska Marya	—	—	5
	32	Graas Maciej	—	—	8
		Suma rubryki V.	14	—	27
VI.	33	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	40

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
592	451	} <i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ dla niewykończenia mechanicznych urządzeń w zakładzie, nie zachodziła potrzeba obsadzenia posady maszynisty; z pozycji tej wydanym tylko został we Wrześniu 1879. koszt wiktów udzielonego kierownikowi urządzeń mechanicznych na rachunek przedsiębiorcy (LW. 34633/79).	18	40	—	—
600	—					
228	—					
2.730	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu zmniejszenia do LW. 42421/78. porcji żywności przy wiktach klasy III., tudzież z powodu, iż przyjęcie służby ograniczono do najkonieczniejszej potrzeby i że niektórym sługom płacono niższe wynagrodzenie, niż na ten cel preliminowano.				
—	1.004	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ preliminowany etat służby domowej okazał się za małym, natomiast zaś w kosztach utrzymania służby oddziałowej (poz. 22) i służby kuchennej (poz. 37) uzyskano znaczne zaoszczędzenie.				
—	913	<i>Wydatek niepreliminowany</i> , spowodowany wypłatą przypadającą na ten fundusz części płacy inżyniera Chrzanowskiego za czynności techniczne w zakładzie (LW. 53215/79).	18	40	—	—
4.150	2.368					
1.782	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
5	—	} <i>Wydatek mniejszy</i> z powodu śmierci pensjonistów.	—	—	—	—
8	—					
13	—					
40	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ nie zaszły wypadki śmierci w stanie urzędników i sług etatowych.				

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		W y d a t k i	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Pa- ździernika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu					zł.
VII.		Remuneraacye i zapomogi.			
	34	Za sprawdzanie recept	125	58	60
	35	Remuneraacye i zapomogi	249	45	250
		Suma rubryki VII.	375	03	310
VIII.		Koszta gospodarcze.			
	36	Wyżywienie:			
		a) Zwykła strawa i dodatki	40.068	73 ¹ / ₂	50.400
		Wikt Iskierskiego, przedsiębiorcy urządzeń mechanicznych, po odtrąceniu spłat uiszczonych	170	33	
		b) Pieczywo	8.280	94 ¹ / ₂	9.000
		c) Wino	812	33	600
	37	Służba kuchenna i magazynowa, płaca . . . . . 976 zł. — " " wikt . . . . . 1.449 " 19 ¹ / ₂ ct. " " gratyfikacya z końcem roku . . . . . 50 " —	2.475	19 ¹ / ₂	4.058
	38	a) Drzewo na kuchnię	2.625	96 ¹ / ₂	3.000
		b) Naczynia kuchenne	381	87	750
		Do przeniesienia	54.815	37	67.808

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości						
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne				
			z roku bieżącego						
			zł.	ct.	zł.	ct.			
—	66	<i>Wydatek większy</i> wedle rzeczywistej wynikłości i dokonanego obrachunku z funduszem krajowym za rok 1878, w którym koszta z tego tytułu okazały się wyższe.							
1	—	<i>Wydatek nieznacznie mniejszy.</i>				—	—	—	—
	65								
10.331	—	<i>Wydatek mniejszy.</i> Pomimo pomnożenia się ilości dni żywienia, koszt zwykłej strawy i dodatków okazał się znacznie niższym z powodu zaprowadzonych do LW. 42421/78. oszczędności i tańszych cen niektórych artykułów żywności. Ilość dni żywienia wynosiła w roku 1878. . . . . 163.664 dni " " 1879. . . . . 169.085 " " a zatem pomnożyła się o . . . . . 5.421 dni.							
—	170	<i>Wydatek budżetem nieprzewidziany</i> , wykazuje się do zwrotu od przedsiębiorcy, od którego w swoim czasie przy ostatecznym obrachunku ściągniętym zostanie.				170	33	—	—
719	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, jak przy pozycji 36 a).							
—	212	<i>Wydatek większy</i> , z powodu większej ilości chorych potrzebujących podniecenia i wzmocnienia oraz większej ilości dni żywienia.							
1.583	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, jak przy pozycji 22.							
374	—	<i>Wydatek mniejszy</i> wedle obliczenia do LW. 17124/80, w skutek tańszych cen drzewa.							
368	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż nie zachodziła potrzeba sprawienia większej ilości naczyń.							
13.375	382					170	33	—	—

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	
13.375	382		170	33	—	—
101	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, jak przy pozycyi 15.				
—	1.564	<i>Wydatek większy.</i> Z powodu znaczniejszej ilości chorych, a ztąd i koniecznej potrzeby sprawienia większej ilości sprzętów, okazała się niewystarczającą preliminowana na na ten cel kwota, którą Wysoki Sejm zniżył z 1.500 zł. na 500 zł. Nadto w pozycyi tej mieszczą się nieprzewidziane budżetem, a konieczne wydatki, mianowicie:	81	90	—	—
		a) koszta komisyjne naczelnika straży ogniowej lwowskiej w przedmiocie sprawienia przyrządów pożarnych dla zakładu (LW. 5432/79)	19	zł. 32	ct.	
		b) dzwonek letargiczny do prosektoryum (LW. 6423/79 i LW. 8958/79)	37	"	62	"
		c) obciążenie suknem bilardu zakładowego (LW. 2628/79)	29	"	50	"
		d) sprawienie nowych storów (LW. 5292/79)	131	"	31	"
		e) funduszowi budowy drogi kulparkowskiej za rozmaite narzędzia do konserwacyi dróg	50	"	15	"
		f) sprzęty do łazienek (LW. 33401/79)	21	"	32	"
		g) koszt zakupna w Wiedniu węzów do sikawek, (przypisany do zwrotu od przedsiębiorcy, w zastępstwie którego wydatek ten poniesionym został (LW. 5432/79 i LW. 19439/79)	81	"	90	"
		Razem			371	zł. 12 ct.
20	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, jak przy pozycyi 15.				
5	—					
—	477	<i>Wydatek w ogóle większy</i> z powodu, iż w pozycyi tej mieści się nieobjęty budżetem koszt utrzymania nauczyciela rzemiosła szewskiego w kwocie 494 zł. 91½ ct. Nadto zarachowano tu koszta utrzymania czeladnika szewskiego w kwocie 67 zł. 64 ct., którego dla wykonania części robót w warsztacie szewskim przyjąć musiano na 3 miesiące za wynagrodzeniem po 3 zł. tygodniowo i wiktem III. klasy (LW. 12288/79 i LW. 16097/79), tudzież koszta utrzymania sługi, zajętej w magazynie bielizny, w kwocie 89 zł. 46 ct. (LW. 18294/79).				
13.501	2.423		252	23	—	—

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		W y d a t k i	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Pa- ździernika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu					
VIII.	40	Z przeniesienia Koszt utrzymania 1 Siostry Miłosierdzia, zajętej w magazynie bielizny, a) Płaca . . . . . 80 zł. — b) Wikt z pieczywem . . . . . 196 " 64 ¹ / ₂ ct. c) Inne potrzeby tejże . . . . . 17 " 22 "	63.613	84	74.692
			293	86 ¹ / ₂	314
	41	Pralnia	5.914	46 ¹ / ₂	4.000
		Koszt utrzymania 2 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych w pralni, a) Płaca . . . . . 160 zł. — b) Wikt z pieczywem . . . . . 393 " 33 ct. c) Inne potrzeby tychże . . . . . 34 " 43 "	587	76	628
	42	Słoma do leży	552	21 ¹ / ₂	700
	43	Drzewo opałowe	9.836	74	6.000
	44	Oświetlenie	3.369	09	3.000
	45	Utrzymanie ogrodu wraz z ogrodnikiem i urządzenie wewnętrzne ogrodów, a) <i>zwyczajne</i> . . . . . 800 — b) <i>nadzwyczajne</i> . . . . . 1.297 67 ¹ / ₂	800	—	800
			1.297	67 ¹ / ₂	1.200
	46	Utrzymanie 2 par koni wraz z reparacją wozów, uprzęży, tudzież z innymi potrzebami	1.602	92 ¹ / ₂	1.400
		Suma rubryki VIII.	87.868	57 ¹ / ₂	92.734

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
13.501	2.423		252	23	—	—
20	—	<i>Wydatek mniejszy z powodu, jak przy pozycyi 15.</i>				
—	1.914	<i>Wydatek większy, w którym mieści się obliczony do LW. 17124/80 koszt spotrzebowanego do pralni drzewa i węgli kamiennych, w kwocie 2.302 zł. 75 1/2 ct., spowodowany pomnożeniem się ilości chorych, w skutek czego całą bieliznę częściej do prania dawano.</i>				
40	—	<i>Wydatek mniejszy z powodu, jak przy pozycyi 15.</i>				
148	—	<i>Wydatek mniejszy, ponieważ zakupno słomy ograniczono do koniecznej potrzeby i niewyczerpano całej preliminowanej kwoty.</i>				
—	3.837	<i>Wydatek większy, ponieważ: 1) zaprowadzenie maszyny parowej od połowy 1879. roku, wymaga znaczniejszej ilości węgla kamiennego; — 2) zużytkowanych w 1878. 100.010 kilogr. węgla kamiennego wartości 1640 zł. 17 ct. zarząd zakładu nie zarachował na wydatek roku przedmiotowego, lecz wykazał jako zapas na rok 1879. co też komisya budżetowa i Wydział kraj. do LW. 17124/80 wytknęły; — 3) zapas węgla pozostały z roku 1879. w ilości 960 kilo., wartości 15 zł. 74 ct. zarachował zarząd zakładu mylnie jako zużyty w roku 1879.</i> <i>Odrąciwszy wartość węgla tych pozycyí</i> <i>w kwocie . . . . . 1655 zł. 91 ct.</i> <i>od wykazanego obok przekroczenia . 3837 „ — „</i> <i>pozostaje właściwa suma przekroczenia 2181 zł. 09 ct.</i> <i>Użyty na kuchnię i pralnię opał, w myśl uchwały sejmowej — wykazano przy poz. 38 i ' ' .</i>				
—	369	<i>Wydatek większy wynikł mimo zarządzonych do LW. 11529/79 wszelkich możliwych oszczędności w oświetleniu. Wydatek ten obejmuje także koszt urządzenia i zabezpieczenia od ognia szopy na skład nafty i koszt ubezpieczenia samej nafty w kwocie 27 zł. 89 ct. jak LW. 17124/80.</i>				
—	98	<i>Wydatek większy, spowodowany wypłatą funduszowi budowy kulparkowskiej kwoty 129 zł. 40 ct. tytułem należytości za pozostałe zapasowe rurki drenarskie (LW. 49755/79).</i>	20	—	27	97
—	203	<i>Wydatek większy wedle rzeczywistej wynikłości z powodu znacznie wyższej ceny owsa, który w roku 1878. płacono po 5 zł. 37 ct. za 100 kilogramów, w roku zaś 1879. 7 zł. 05 ct. za 100 kilogramów.</i>				
13.709	8.844		272	23	27	97
4.865						

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		W y d a t k i	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Pa- ździernika 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
butżetu					
IX.		Koszta sanitarne.			
	47	Sanitarne w ścisłym znaczeniu	1.701	79 ¹ / ₂	1.500
	48	Lekarstwa	1.327	64	1.000
	49	Instrumenta chirurgiczne	143	82	170
	50	Koszta pogrzebowe	188	93 ¹ / ₂	200
		Suma rubryki IX.	3.362	19	2.870
X.		Koszta kancelaryjne.			
	51	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu: a) papier, potrzeby do pisania, druki i oprawa ksiąg . . . . . 656 zł. 21 ct. b) koszta insercyjne . . . . . 263 " 35 " c) portorya i stemple . . . . . 16 " 86 "	936	42	500
XI	52	Koszta kapliczne	244	90	200
XII.		Koszta utrzymania budynków.			
	53	Konserwacye i reparacye, a mianowicie: a) wyszutrowanie drogi od głównego gmachu przez ogród do folwarku (LW. 8844/79) . . . . . 67 zł. 20 ct. b) przerobienie pomieszczeń dla sekun- daryuszów zakładu (LW. 60013/1878 i LW. 6939/79) . . . . . 49 " 16 ¹ / ₂ " c) roboty ciesielskie przy parkanach, burzę zwalonych, wraz z materiałem (LW. 11269/79) . . . . . 32 " 06 " Do przeniesienia . . . . . 148 zł. 42 ¹ / ₂ ct.			

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości						
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne				
			z roku bieżącego						
			zł.	ct.	zł.	ct.			
—	202	<p><i>Wydatek większy</i>, uzasadniony większą ilością chorych. Ilość dni leczenia wynosiła: w roku 1878 . . . . . 163.973 „ 1879 (po strąceniu 53.286 dni leczenia obłąkanych w Żółkwi i Przemysłu) . . . . . 169.292 a zatem pomnożyła się w r. 1879. o 5.319 dni.</p>							
—	327	<p><i>Wydatek większy</i> z powodu, iż należytość przedsiębiorcy za dostarczone w r. 1878. leki w kwocie 879 zł. 98 ct. została dopiero w tym roku wypłaconą (LW. 18292/79) przez co w roku 1878. wydano mniej o 1000 zł. aniżeli preliminowano.</p>							
26	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i>, ponieważ ograniczono się przy zakupie instrumentów do najściślejszych wymogów.</p>							
11	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i> z powodu mniejszej śmiertelności.</p>							
37	529					—	—	—	—
	492								
—	436	<p><i>Wydatek większy</i> wedle rzeczywistej, a koniecznej potrzeby, jakoteż z powodu, iż na rubrykę tę zaliczono koszty insercyjne, portorya i stemple, preliminowane w rubryce XVI poz. 67.</p>				11	—	—	54
—	45	<p><i>Wydatek większy</i> z powodu nieuniknionej większej potrzeby.</p>				—	—	—	—

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		W y d a t k i	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Pa- ździernika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu				zł.	ct.
XII.	53	Z przeniesienia	148	zł. 42 ¹ / ₂ ct.	
		d) przeistoczenie starej pralni na mieszkanie dla służby żeńskiej (LW. 45461/79	25	" 85 "	
		e) koszta dostarczania wody dla zakładu, spo- wodowane opóźnieniem się w robotach urządzeń mechanicznych, wykazane do zwrotu od przedsiębiorcy	184	" 57 "	
		f) roboty ciesielskie i murarskie przy kana- łach, kloakach i wychodkach i czy- szczenie takowych	111	" 35 "	
		g) kopanie rowów do odprowadzania wody	19	" 70 "	
		h) reparacja rynow	106	" 58 "	
		i) oszklenie i kitowanie okien	384	" 22 "	
		j) koszta rozebrania szop cegielnianych, pozostałych z budowy, po strąceniu uzyskanego dochodu ze sprzedaży materyału	3	" 28 "	
		k) zwykłe roboty konserwacyjne, jakoteż rekonstrukcja budynku folwarcznego, podmurowanie walących się oficyn i na- prawa zaciekających sufitów LW. 22421/79, LW. 29197/79	2.605	" 85 ¹ / ₂ "	3.589 83
	54	Asekuracja budynków i ruchomości	427	08	600
	55	Pokostowanie podłóg	491	06	1.000
	56	Kominiarze i straż ogniowa	392	—	400
		Suma rubryki XII.	4.899	97	3.800
XIII.		Koszta utrzymania chorych na umyśle, pomieszczonych w Żółkwi i Przemyślu.			
	57	Utrzymanie obłąkanych w Żółkwi po 70 ct. dziennie (<i>nadzwyczajne</i>)	14.764	80	17.885
	58	Dr. Muszkiet Karol, za pełnienie obowiązków prymaryusza tamże (<i>nadzwyczajne</i>)	500	—	500
	59	Utrzymanie obłąkanych kobiet w Przemyślu po 70 ct. dziennie (<i>nadzwyczajne</i>)	14.339	—	17.885
	60	Dr. Orłowski Stanisław, za pełnienie obowiązków prymaryusza tamże . . . . . (<i>nadzwyczajne</i>)	500	—	500
	61	Dr. Biber Maurycy, za pełnienie obowiązków sekundaryusza tamże . . . . . (<i>nadzwyczajne</i>)	60	—	60
		Suma rubryki XIII.	30.163	80	36.830

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności			
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	1.790	<i>Wydatek większy, uzasadniony koniecznymi, obocznie wykazanymi robotami.</i>	184	57	40	—
173	—	<i>Wydatek mniejszy wedle rzeczywistej wynikłości.</i>				
509	—	<i>Wydatek mniejszy z powodu ograniczenia się do najniezbędniejszej potrzeby, w skutek czego preliminowana kwota nie została wyczerpaną.</i>				
8	—	<i>Wydatek mniejszy na podstawie zawartego do LW. 42635/77 kontraktu z przedsiębiorcą robót kominiarskich.</i>				
690	1.790		184	57	40	—
	1.100					
3.120	—	<i>Wydatek mniejszy, ponieważ na mocy rozporządzenia do LW. 61789/78 wynagrodzenie za jeden dzień utrzymania chorych obłąkanych w Żółkwi zniżonem zostało z 70 na 60 ct. Ilość dni leczenia wynosiła 24.608.</i>				
—	—					
3.546	—	<i>Wydatek mniejszy z powodu zniżenia taksy dziennej z 70 na 50 ct. (LW. 5430/79). Ilość dni leczenia wynosiła 28.678.</i>				
—	—					
—	—					
6.666	—					

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba		W y d a t k i	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle nstawy z dnia 19. Pa- ździernika 1878.
rnbryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
XIV.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
	62	Fuduszowi stypendyjnemu Głowińskiego	1.408	06	1.408
XV.	63	Podatki i daniny	208	31 1/2	200
XVI.		Rozmaite.¹			
	64	Na utrzymanie biblioteki lekarskiej	38	87	50
	65	Na książki i czasopisma dla chorych	192	07	300
	66	Myto drogowe	238	26	300
	67	Przypadkowe	6.650	93	300
		<u>Suma rubryki XVI. . . . .</u>	<u>7.120</u>	<u>13</u>	<u>950</u>

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości				
			czynne		bierne		
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego				
			zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—						
—	9	Wydatek nieznacznie większy wedle obliczenia, podanego przez c. k. Urząd podatkowy.	—	—	—	—	—
11 108	—	Wydatek mniejszy, ponieważ nie zachodziła potrzeba wyczerpania kwot preliminowanych.					
62	—		Wydatek mniejszy z przyczyny, iż wydatki tego rodzaju nie dadzą się naprzód dokładnie obliczyć.				
—	6.351	Wydatek większy, spowodowany niestałością kosztów tego rodzaju, jak niemniej z powodu, iż w pozycji tej zamieszczone zostały niepreliminowane, nadzwyczajne wydatki, a mianowicie:	244	31 ¹ / ₂	—	—	
181	6.351		244	31 ¹ / ₂	—	—	
	6.170						
		a) funduszowi budowy kulparkowskiej zwrot za pozostałe budynki i rozmaite materiały budowlane (LW. 2558/80, LW. 7560/80 i LW. 9033/80)			4.778	zł. 87	ct.
		b) wydatki na urządzenia mechaniczne i koszta utrzymania w ruchu maszyny parowej (LW. 33881/79 i LW. 4162/80)	593	"	62	"	"
		c) koszta budowy drogi kulparkowskiej, poniesione przez zakład, jako właściciela obszaru dworskiego, tudzież konserwacja tej drogi	131	"	49	"	"
		d) wynagrodzenie p. Kality, oficjała zakładu, za przeprowadzenie drogi dojazdowej i za nadzwyczajną pracę przy wykazywaniu zaległych kosztów leczenia (LW. 20206/79)	80	"	—	"	"
		e) koszta przewozu obłąkanych z Wiednia do Kulparkowa (LW. 30850/79)	357	"	79 ¹ / ₂	"	"
		f) koszta przewozu obłąkanych do szpitali w Żółkwi i Przemyślu	192	"	38	"	"
		g) funduszowi kraj. szpitalu powszech. we Lwowie zwrot za dorożki, użyte do przewiezienia umyślowo chorych z oddziału obserwacyjnego do zakładu (LW. 12746/80)	297	"	50	"	"
		h) wynagrodzenie obłąkanej za uszkodzone przez mole rzeczy (LW. 5099/79)	60	"	—	"	"
		Do przeniesienia			6.491	zł. 65 ¹ / ₂	ct.

Dochody.

Krajowy zakład dla

Liczba		D o c h o d y	Dochody w roku 1879.		Kwota preli-minowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
I.		Dodatki.			
	1	Od c. k. Skarbu za 200 sągów drzewa opałowego	1.060	08	640
	2	Od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	72	37 1/2	24
		Suma rubryki I.	1.132	45 1/2	664
II.		Zwroty kosztów leczenia.			
	3	Od płacących za siebie i z funduszków publicznych	33.388	82 1/2	20.000
III.		Dochody z dóbr.			
	4	Czynsz z propinacji w Kulparkowie i dochód z ogrodu i pól	1.878	99	1.650

obłąkanych na Kulparkowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości						
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne				
			w roku bieżącym						
			zł.	ct.	zł.	ct.			
		Z przeniesienia . . . . . 6.491 zł. 65 ¹ / ₂ ct. i) funduszowi kraj. szpitalu powszechn. we Lwowie koszta leczenia sług zakładu . . . . . 55 " 90 " j) koszta komisyjne w sprawach urzędowych . . . . . 80 " 25 ¹ / ₂ " k) koszta urządzenia rozrywek dla chorych . . . . . 13 " 37 " l) odszkodowanie dozorcą za podartą tymże odzież przez chorych . . . . . 2 " 30 " ł) rozmaite drobne wydatki . . . . . 7 " 45 " Razem . . . . . 6.650 zł. 93 ct.							
		Wydatek ten znajduje pokrycie w uzyskanych dochodach większych nad preliminowane.							
—	420	Dochód większy, ponieważ należytość za drzewo za rok 1878, wynosząca wedle cen targowych kwotę 546 zł. 69 ct. odebrana została dopiero w tym roku.							
—	48	Dochód większy, ponieważ odebrano w r. bieżącym z tego tytułu należytości za lata poprzednie.				—	—	—	—
—	468								
—	13.389	Dochód większy w skutek energicznych środków egzekucyjnych i niestałości wpływów.				20.594	35 ¹ / ₂	—	—
—	229	Dochód większy, z powodu uzyskania korzystniejszych wpływów a to : 1) z własnej produkcji . . . . . 887 zł. 73 ct. 2) z dzierżawy pól (LW. 50143/78) . . . . . 420 " — 3) z dzierżawy propinacyi . . . . . 571 " 26 " razem jak obok 1878 zł. 99 ct.							
		Zauważa się, iż kontrakt dawny na dzierżawę prawa propinacyi do LW. 27752/78. z rocznym czynszem 650 zł. został z dniem 30. Września 1879. rozwiązany, nowemu dzierżawcy zaś wypuszczono do LW. 38172/79. propinacyę od dnia 1. Października 1879. za roczny czynsz 305 zł.							

Dochody.

Krajowy zakład dla

Liczba		D o c h o d y	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Pa- ździernika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu				zł.	
IV.		Rozmaite.			
	5	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze dochody	524	83 ¹ / ₂	20
—		Zwrot zaliczek na płace od urzędników z lat ubiegłych	452	01	—
—		Zwrot od różnych stron za pobierany wikt z lat ubiegłych	150	36	—
—		Częściowy zwrot kosztów przewozu obłąkanego Grünbauma z Wiednia do Kulparkowa	62	85 ¹ / ₂	—
—		Częściowy zwrot należności rządowej od zapisu po ś. p. hr. Weissenwolf	33	69	—
		Suma rubryki IV.	1.223	75	20
—		Dotacya.			
—		Od funduszu krajowego	144.159	04	164.179

obłąkanych na Kulparkowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości				
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne		
			z roku bieżącego				
			zł.	ct.	zł.	ct.	
—	505	<i>Dochód większy z powodu, iż w takowym mieszczą się zwroty zaległych należytości, ściąganych za pośrednictwem c. k. Władz politycznych od pojedynczych gmin za przewóz obłąkanych ze szpitalu lwowskiego do Kulparkowa, tudzież z powodu, iż na rubrykę tę zaliczoną została część zarobku chorych, przypadająca w moc §. 22. statutu na fundusz zakładu.</i>		1.023	60	—	—
—	452						
—	150						
—	63						
—	34	<i>Dochody te, budżetem nieprzewidziane, zamieszczono w rubryce stałej w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874 r.</i>		1.023	60	—	—
—	1.204						
20.020	—	<i>Dochód mniejszy z powodu, iż w skutek korzystniejszych w ogóle wyników, nie okazała się potrzeba wyczerpania całej preliminowanej dotacji. Zmniejszona kwota dochodu przypada przeto na korzyść funduszu krajowego.</i>		—	—	—	—

Wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych za rok 1879.

Rubryka budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należności				
			czynne		biernie		
			zł.	ct.	zł.	ct.	
		A. Wydatki.					
I.		Płace i emolumenta etatowe.					
	1	Zwrot zaliczek udzielonych na płace	7	50			
VIII.		Koszta gospodarcze.					
	2	Tranda Edward, były zastępca rządu, zwrot za wikt	449	54			
	3	Kalita, żona oficjała, " " "	5	80			
X.		Koszta kancelaryjne.					
	4	Zwrot wydatków stemplowych w procesach o zabezpieczenie kosztów leczenia	10	95			
XVI.		Rozmaite.					
	5	Zwrot należności, wypłaconej rządowi od zapisu po ś. p. hr. Weissenwolf	42	11			
		Suma	515	90			
		B. Dochody.					
II.		Zwroty kosztów leczenia.					
	6	Od płacących za siebie i z funduszków publicznych zaległe i do ściągnięcia wykazane	35.049	47			
		Razem	35.565	37			

IV.

Fundusz podrzutków

w e L w o w i e.

Zamknięcie rachunku

za rok

1879.

L. W. 51.055/1880.

Fundusz podrzutków

Liczba		S u m a r y u s z	Wynikłości z roku 1879					
rubryki	pozycji		zwyczajne		nadzwyczajne		r a z e m	
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			W y d a t k i					
I.	1—2	Płace	856	58	—	—	856	58
II.	—	Zaslugi	—	—	—	—	—	—
III.	3	Czynsze	150	—	—	—	150	—
IV.	4	Potrzeby kancelaryjne	15	60	—	—	15	60
V.	5—8	Remuneracye i zapomogi	220	10	—	—	220	10
VI.	9	Koszta utrzymania dzieci	7.050	27	—	—	7.050	27
VII.	10	Koszta leczenia dzieci	—	—	—	—	—	—
VIII.	11—12	Rozmaite	318	—	—	—	318	—
		<i>Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych</i>	8.610	55	—	—	8.610	55
		D o c h o d y						
	1	Dotacya z funduszu krajowego	8.610	55	—	—	8.610	55
		<i>Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych</i>	8.610	55	—	—	8.610	55

Stan majątku z końcem roku 1879.

Stan czynny.

Należności czynne z lat ubiegłych, poszczególnionych na stronie 142 . . . . . 442 zł. 46 ct.

Stan bierny.

Należności bierne z roku bieżącego . . . . . 1.166 „ 29 „

Czysty stan ~~bierny~~ bierny. 723 zł. 83 ct.

we Lwowie.

Kwota prelimitowana wedle ustawy z dnia 19 Października 1878			Wynikłości są zatem						Należytości			
zwy- czajne	nad- zwy- czajne	razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
			zwy- czajne	nad- zwy- czajne	zwy- czajne	nad- zwy- czajne	mniej- sze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
946	—	946	90	—	—	—	90	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
150	—	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	—	20	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—
220	—	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9.000	—	9.000	1.950	—	—	—	1.950	—	—	—	1.166	29
20	—	20	20	—	—	—	20	—	—	—	—	—
340	—	340	22	—	—	—	22	—	—	—	—	—
10.696	—	10.696	2.086	—	—	—	2.086	—	—	—	1.166	29
10.696	—	10.696	2.086	—	—	—	2.086	—	—	—	—	—
10.696	—	10.696	2.086	—	—	—	2.086	—	—	—	—	—

Wydatki.

Fundusz podrzutków

Liczba		W y d a t k i	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Pa- ździernika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.		Płace urzędników.			
	1—2	Zastępca kasyera	856	58	946
II.	—	Zasługi	—	—	—
III.		C z y n s z e .			
	3	Najem lokalu na kancelarye	150	—	150
IV.		Potrzeby kancelaryjne.			
	4	Potrzeby do pisania i opał	15	60	20
V.		Remuneracye i zapomogi.			
	5—6	Akuszerka zakładu położnic, stręczne i pieluszkowe	18	—	12
	7	Żywicielkom za gorliwe pielęgnowanie dzieci w 1 roku życia	2	10	8
	8	„ „ „ dozorowanie dorosłych dzieci	200	—	200
		Suma rubryki V.	220	10	220
VI.	9	Koszta utrzymania dzieci	7.050	27	9.000
VII.	10	Koszta leczenia dzieci	—	—	20
VIII.		R o z m a i t e .			
	11	Żywicielkom na koszta pogrzebowe, ryczałt	18	—	40
	12	Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych	300	—	300
		Suma rubryki VIII.	318	—	340

Dochody.

Fundusz podrzutków

Liczba		D o c h o d y	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle ustawy z dnia 19. Pa- ździernika 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
	1	Dotacya z funduszu krajowego	8.610	55	10.696

we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
zł.	zł.		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
90	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , skutkiem zwinęcia tej posady wedle rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 1. Października 1879. L. 38758.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
4	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , według rzeczywistej potrzeby, która naprzód ściśle obliczoną być nie może.	—	—	—	—
—	6	<i>Wydatek większy</i> , z powodu niestałości tej rubryki. <i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu niestałości tej rubryki.	—	—	—	—
6	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
6	6		—	—	—	—
1.950	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ nie wszystkie żywicielki należytość za rok 1879. pobrały.	—	—	1.166	29
20	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ w ciągu roku nie doniesiono o żadnej potrzebie leczenia dzieci kosztem funduszu.	—	—	—	—
22	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ podobne potrzeby nie dadzą się naprzód dokładnie oznaczyć.	—	—	—	—
22	—		—	—	—	—

we Lwowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
zł.	zł.		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.076	—	<i>Dochód mniejszy</i> , w skutek ogólnego zaoszczędzenia w rubrykach wydatków.	—	—	—	—

Oprócz wykazanych należności, wynikłych z roku 1879, pozostały następujące zaległości czynne z lat ubiegłych:

1) Taksy od przyjęcia dzieci tutejszo-krajowych	369 zł. 50 ct.
2) Zwrot kosztów utrzymania dzieci	72 „ 96 „
Razem	<u>442 zł. 46 ct.</u>

V.

KRAJOWY SZPITAL ŚW. ŁAZARZA
W KRAKOWIE.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU
za rok 1879.

Liczba		SUMARYUSZ.	O d d z i a ł								Wynikłość ogólna	
rubryki	pozycyi		I. chorych		II. położnic i podrzutek		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych		zł.	ct.
budżetu			W y n i k ł o ś c i z r o k u 1879.									
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
W Y D A T K I.												
I.	1-16	Płace i emolumenta etatowe	11.754	22	3.992	96	4.206	04 ¹ / ₂	3.723	93 ¹ / ₂	23.677	16
II.	17-23	Koszta utrzymania osób nieetatowych	14.476	50	6.171	64	4.376	23	5.913	40	30.937	82
III.	24	Substytucye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.	25-26	Pensye i emerytury	249	96	—	—	177	64	89	—	516	60
V.	27-28	Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski	99	96	—	—	73	—	—	—	172	96
VI.	29	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	30-31	Remuneracye i zapomogi	248	98	127	—	94	—	48	—	517	98
VIII.	32-41	Koszta gospodarcze, <i>zwyczajne</i>	33.390	96 ¹ / ₂	17.637	26	14.320	13	7.419	39	—	—
"	"	" <i>nadzwyczajne</i>	3.541	78	636	83 ¹ / ₂	1.369	53 ¹ / ₂	1.067	77 ¹ / ₂	79.383	67
IX.	42-45	Koszta sanitarne	4.305	81 ¹ / ₂	653	34	1.328	79	468	89	6.756	83 ¹ / ₂
X.	46	Koszta kancelaryjne	333	87 ¹ / ₂	150	76 ¹ / ₂	159	69	81	07 ¹ / ₂	725	40 ¹ / ₂
XI.	47	Koszta kapliczne	166	—	84	—	25	—	12	50	287	50
XII.	48-49	Utrzymanie budynków	3.987	26 ¹ / ₂	816	11	883	40	438	66	6.125	43 ¹ / ₂
XIII.	50	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	—	—	—	—	—	—	20	—
XIV.	51-53	Zapisy	111	50	—	—	—	—	—	—	111	50
XV.	54-61	Podatki i daniny	826	76 ¹ / ₂	235	32	—	—	—	—	1.062	08 ¹ / ₂
XVI.	62	Wydatki z prawa patronatu i konkuren- cyi wynikiłe	37	55	—	—	—	—	—	—	37	55
XVII.	63	Dyety i koszta podróży	5	56	—	—	—	—	—	—	5	56
XVIII.	64-65	Koszta utrzymania podrzutek	—	—	4.224	19	—	—	—	—	4.224	19
XIX.	66	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	180	25	—	—	—	—	180	25
XX.	67	Zapomogi dla położnic	—	—	1.200	—	—	—	—	—	1.200	—
XXI.	68	Czynsz za najem lokalności szpitalnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXII.	69	Wydatki rozmaite	1.107	97 ¹ / ₂	35	60 ¹ / ₂	167	87	85	17	1.396	62
—	70	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	23.155	94	—	—	16.848	—	663	56 ¹ / ₂	40.667	50 ¹ / ₂
		Suma wydatków	97.820	61	36.145	27 ¹ / ₂	44.029	38	20.011	36	198.006	62 ¹ / ₂
D O C H O D Y.												
I.	1-3	Odsetki od kapitałów	2.464	04	82	07	159	—	190	04	2.895	15
II.	4-9	Dochody z realności i dóbr	10.367	78	1.578	02	—	—	—	—	11.945	80
III.	10-11	Zwroty kosztów leczenia	84.785	57	21.616	84	43.870	38	19.641	32	169.914	11
IV.	12	Dochody rozmaite	203	22	—	—	—	—	180	—	383	22
—	13	Dotacya od funduszu krajowego	—	—	12.868	34 ¹ / ₂	—	—	—	—	12.868	34 ¹ / ₂
		Suma dochodów	97.820	61	36.145	27 ¹ / ₂	44.029	38	20.011	36	198.006	62 ¹ / ₂

św. Łazarza w Krakowie.

Ogólna kwota pre- liminowa- na według ustawy z d. 19. Paźdz. 1878.	W porównaniu z kwotą preli- minowaną okazu- ją się wynikłości		Uzasadnienie różnic.	Należitości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
	zł.	zł.		zł.	zł.	ct.	zł.
24.262	585	—	Porównanie prelimitowanych kwot dla poszczególnych oddziałów, z rzeczywistą wynikłością.				
31.845	907	—	A. WYDATKI				
—	—	—	I. Oddział chorych:				
517	—	—	preliminowano wydatków . . . . . 63.828 zł.				
173	—	—	wydano (bez nadwyżki dochodów) 74.664 „				
—	—	—	wydano <i>więcej</i> . . . . . 10.836 zł.				
525	7	—	II. Oddział położnic i podrzutek:				
58.900	—	20.483	preliminowano wydatki . . . . . 32.302 zł.				
5.450	—	1.307	wydano . . . . . 36.145 „				
950	225	—	wydano <i>więcej</i> . . . . . 3.843 „				
400	114	—	III Oddział syfilitycznych:				
3.680	—	2.445	preliminowano wydatki . . . . . 23.328 zł.				
20	—	—	wydano (bez nadwyżki dochodów) 27.181 „				
112	—	—	wydano <i>więcej</i> . . . . . 3.853 „				
1.193	131	—	IV. Oddział obłąkanych:				
—	—	—	preliminowano wydatki . . . . . 18.769 zł.	351	99		18 75
150	112	—	wydano (bez nadwyżki dochodów) 19.348 „				
150	144	—	wydano <i>więcej</i> . . . . . 579 „				
7.500	3.276	—	razem wydano <i>więcej</i> od budżetu (nie wliczając	18	90		
200	20	—	pozyceji 70 wydatków) . . . . . 19.111 zł.				
800	—	400	B. DOCHODY:				
—	—	—	I. Oddział chorych:				
1.400	3	—	preliminowano dochody (bez dotacyi) 56.852 zł.				
3.933	—	36.735	wpłynęło . . . . . 97.821 „				
142.160	5.524	61.370	dochód <i>większy</i> . . . . . 40.969 zł.				
—	—	55.846	II. Oddział położnic i podrzutek:	370	89		18 75
3.709	814	—	preliminowano dochody (bez dotacyi) 6.215 zł.				
10.657	—	1.289	wpłynęło . . . . . 23.277 „				
91.000	—	78.914	dochód <i>większy</i> . . . . . 17.062 „				
65	—	318	III. Oddział syfilitycznych:				
36.729	23.861	—	preliminowano dochody . . . . . 27.261 zł.	3.218	01 1/2		
142.160	24.675	80.521	wpłynęło . . . . . 44.029 „	16	25		
—	—	55.846	dochód <i>większy</i> . . . . . 16.768 „	622	40		
—	—	—	IV. Oddział obłąkanych:	15.900	60		
—	—	—	preliminowano dochody (bez dotacyi) 15.103 zł.	—	—		
—	—	—	wpłynęło . . . . . 20.011 „	19.757	26 1/2		—
—	—	—	dochód <i>większy</i> . . . . . 4.908 „				
—	—	—	razem dochody <i>większe</i> od budżetu (nie wlicza-				
—	—	—	jąc poz. 13 dochodów) o . . . . . 79.707 zł.				
—	—	—	Z porównania z wydatkami większymi od budżetu				
—	—	—	okazuje się wynik korzystniejszy od budżetu,				
—	—	—	zgodny a) z nadwyżką dochodów . . . . . 36.735 zł.				
—	—	—	b) z mniejszą dotacją . . . . . 23.861 „				
—	—	—	razem o . . . . . 60.596 zł.				

Stan majątku z końcem roku 1879.

Stan czynny.

Należytości czynne:	Szczegól.	Ogól.
1) z roku bieżącego a) w rubrykach wydatków	370 zł. 89 ct.	
b) w rubrykach dochodów	<u>19.757 „ 26¹/₂ „</u>	20.128 zł. 15 ¹ / ₂ ct.
2) z lat ubiegłych (patrz str. 170).	<u>140.661 „ 14¹/₂ „</u>	160.789 zł. 30 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne w rubrykach wydatków z roku bieżącego	18 „ 75 „
Czysty stan czynny	<u>160.770 zł. 55 ct.</u>

W y d a t k i.

Wydatki.

Krajowy 11

Liczba		Wydatki	O d d z i a ł								Wydatek ogólny	
rubryki	pozycyi		I. chorych		II. położnic i podrzutków		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych			
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
budżetu			Wydatki w roku 1879.									
I.		Place i emolumenta etatowe.										
	1	Dyrektor szpitalu a) płaça	710	96	356	—	354	99 1/2	178	—	1.599	95 1/2
		b) dodatek pięciolecia	134	—	66	—	67	—	33	—	300	—
	2	5 prymaryuszów a) płaça	3.599	95	—	—	1.200	—	1.200	—	5.999	95
		b) dodatek pięciolecia	200	—	—	—	—	—	199	97 1/2	399	97 1/2
		c) trzeciemu prymaryu- szowi podobny dodatek od 1. Sierp. 1879	—	—	—	—	79	44	—	—	79	44
	3	Profesor położnictwa za pełnienie obo- wiązków prymaryusza	—	—	650	—	—	—	—	—	650	—
	4	6 sekundaryuszów I. klasy, płaça	1.798	33	600	—	600	—	600	—	3.598	33
	5	3 „ „ „ „ „ „ II. „ „	1.517	35	—	—	—	—	—	—	1.517	35
	6	Akuszerka a) płaça	—	—	399	96	—	—	—	—	399	96
		b) dodatek pięciolecia	—	—	40	—	—	—	—	—	40	—
	7	Aptekarz a) płaça	355	96	177	—	178	—	89	—	799	96
		b) dodatek na pomieszkanie	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
	8	Prosektor, płaça	372	66	177	—	194	65	89	—	833	31
	9	Chemik patologii, płaça	221	01 1/2	111	—	109	96	58	—	499	97 1/2
	10	Kapelan a) płaça	267	—	133	—	133	—	67	—	600	—
		b) dodatek na pomieszkanie	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
	11	Rządca, płaça	533	—	267	—	267	—	133	—	1.200	—
	12	2 oficyałów a) płaça	888	99 1/2	444	—	445	—	222	—	1.999	99 1/2
		b) dodatki osobiste	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
	13	2 pisarzy stałych a) płaça	534	—	266	—	267	—	133	—	1.200	—
		b) dodatki osobiste z po- wodu umniejszenia poborów 1 pisarzowi jako dawnemu kanceliście u św. Łazarza	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	14	Dozorca domu a) płaça	—	—	—	—	—	—	399	96	399	96
		b) wikt	—	—	—	—	—	—	167	—	167	—
	15	Woźny a) płaça	134	—	66	—	67	—	33	—	300	—
		b) dodatek na ubiór	22	—	11	—	11	—	6	—	50	—
		c) dodatek osobisty	34	—	16	—	16	—	9	—	75	—
	16	Odźwierny a) płaça	67	—	33	—	33	—	17	—	150	—
		b) wikt	75	—	37	—	37	—	18	—	167	—
		c) dodatek na ubiór	22	—	11	—	11	—	6	—	50	—
		Suma rubryki I.	11.754	22	3.992	96	4.206	04 1/2	3.723	93 1/2	23.677	16
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.										
	17	Siostry Miłosierdzia :										
		a) 17 oddziałowych	480	—	160	—	—	—	720	—	1.360	—
		b) 11 wspólnych	587	—	293	—	—	—	—	—	880	—
		Do przeniesienia	1.067	—	453	—	—	—	720	—	2.240	—

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według ustawy z d. 19. Paźdz. 1878.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1.600	—	—					
300	—	—					
6.000	—	—					
400	—	—					
83	3	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ pięciolecie zostało dopiero od 8. Sierpnia 1879, jako dnia przysięgi zaasygnowane.				
650	—	—					
3.600	2	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu interkalaryum.				
1.500	—	17	<i>Wydatek większy</i> z powodu wypłacenia na rachunek tej pozycji remuneracyi Dr. Mączce, za zastępstwo sekundaryusza w r. 1878.				
400	—	—					
—	—	40	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ przyznano akuszerece pięciolecie od dnia 1. Stycznia 1879 (Lw. 9827/880).				
800	—	—					
200	—	—					
800	—	33	<i>Wydatek większy</i> z powodu wypłacenia zastępcy prosekтора, zaległej należytości za miesiąc Listopad i Grudzień 1878.				
700	200	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ posada zastępcy chemika patologii była opróznioną.				
600	—	—					
200	—	—					
1.200	—	—					
2.000	—	—					
400	200	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu usunięcia z posady funkcyjnyusza szpitalu św. Ducha.				
1.200	—	—					
270	270	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu zamianowania jednego pisarza oficyałem.				
400	—	—					
167	—	—					
300	—	—					
50	—	—					
75	—	—					
150	—	—					
167	—	—					
50	—	—					
24.262	675	90					
	585						
1.360	—	—					
880	—	—					
2.240							

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według ustawy z d. 19. Paźdz. 1878.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	
2.240	—	—	} <i>Wydatki mniejsze</i> spowodowane znizieniem cen niektórych artykułów żywności.				
5.139	217	—					
1.285	54	—					
304	—	—					
1.064	—	179	} <i>Wydatki większe</i> , ponieważ dla powiększonego napływu chorych okazała się konieczna potrzeba chwilowego pomnożenia ilości posługaczy i posługaczek na oddziałach chorych i obłąkanych. (LW. 18471—46899—6631—16330/1879).				
1.080	—	38					
120	—	20	} <i>Wydatek większy</i> z powodu że w I. kwartale 1879. chorzy do nowo zbudowanych pawilonów jeszcze przeniesieni nie byli, i w skutek tego utrzymywano w szpitalu św. Ducha przez ciąg tegoż kwartału osobnego odźwiernego.				
60	—	—					
48	—	—					
60	15	—	} <i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ obowiązki łąziebnego w II. kwartale 1879. pełnił zastępczo stróż.				
60	15	—					
60	—	45	} <i>Wydatek większy</i> , ponieważ w skutek przeniesienia chorych do nowych pawilonów, musiano przyjąć do piekarni drugiego parobka.				
60	—	—					
60	15	—	} <i>Wydatek mniejszy</i> z powodu podanego przy poz. 21. lit. d.				
64	—	—					
64	46	—					
120	—	20	} <i>Wydatek większy</i> spowodowany podwyższeniem płacy piekarza dla zwiększonej czynności piekarnianej w skutek złączenia obu szpitali.				
120	—	—					
80	—	—	} <i>Wydatek większy</i> z powodu przyjęcia nowego ogrodnika z płacą wraz z relutum na wikt po 30 zł. miesięcznie (LW. 3515/879), przez co wydatek na żywienie odpadł.				
80	—	280					
64	—	—					
128	—	—					
64	—	—					
320	—	136	} <i>Wydatek większy</i> , ponieważ okazała się konieczna potrzeba pomnożenia ilości stróżów na czas przeniesienia chorych do nowych pawilonów. (LW. 46513/1878).				
240	120	—					
240	88	—	} <i>Wydatki mniejsze</i> z powodu przyjęcia nowego posługacza z płacą tylko po 10 zł. miesięcznie i wiktem w naturze, którego koszt wynosił mniejszą kwotę jak preliminowano.				
384	28	—					
576	42	—	} <i>Wydatki mniejsze</i> , ponieważ złączenie obu szpitali spowodowało zmniejszenie ilości praczek, szwaczek i posługaczek do kuchni.				
360	261	—					
48	—	—					
90	67	—					
—	—	91	} <i>Wydatki większe</i> , ponieważ okazała się konieczna potrzeba przyjęcia maszynisty i palacza do maszyny parowej, pierwszego z płacą 750 zł., a drugiego z płacą 120 zł. rocznie i wiktem służby niższej. (LW. 52633/1878 i 19176/1879).				
—	—	750					
14.622	968	1.559					

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Wydatki	O d d z i a ł								Wydatek ogólny	
rubryki	pozycyi		I. chorych		II. położnic i podrzutków		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych			
budżetu			Wydatki w roku 1879.								zł.	ct.
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
II.	22	Z przeniesienia Żywienie służby a) oddziałowej . . . . . b) wspólnej	7.511	17	3.221	68	1.060	40	3.419	66	15.212	91
			2.280	85	608	22	1.064	39	1.368	50	5.321	96
			3.176	31	1.588	16	1.588	15	794	08	7.146	70
	23	Plące dzienne dyurnistów.										
		a) 2 po 2 zł. — ct. dziennie	365	—	182	50	324	17	162	08	1.033	75
		b) 3 „ 1 „ 50 „ „	730	—	365	—	294	17	147	08	1.536	25
		c) 1 „ 1 „ 25 „ „	324	17	162	08	—	—	—	—	486	25
		d) remuneracya dla służby szpitalnej	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
		Suma rubryki II.	14.476	50	6.171	64	4.376	28	5.913	40	30.937	82
III.	24	Substytucye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.		Pensye i emerytury.										
	25	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryu- szu oddziału chorób wewnętrznych	249	96	—	—	—	—	—	—	249	96
	26	Świerzbńska Józefa, wdowa po zarządcy szpitalu św. Ducha	—	—	—	—	177	64	89	—	266	64
		Suma rubryki IV.	249	96	—	—	177	64	89	—	516	60
V.		Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski.										
	27	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryu- szu, na wychowanie nieletniej córki Zofii	99	96	—	—	—	—	—	—	99	96
	28	Okońska Anastazy, była nadzorczyni chorych, po 20 ct. dziennie	—	—	—	—	73	—	—	—	73	—
		Suma rubryki V.	99	96	—	—	73	—	—	—	172	96
VI.	29	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.		Remuneracye i zapomogi.										
		A. Stałe.										
	30	Urzednicy c. k. kasy krakowskiej, za sprawowanie czynności kasowych	67	—	33	—	—	—	—	—	100	—
		B. Niestale.										
	31	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	181	98	94	—	94	—	48	—	417	98
		Suma rubryki VII.	248	98	127	—	94	—	48	—	517	98

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota pre-eliminowana według ustawy z d. 19. Paźdz. 1878.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	
14.622	968	1.559	} <i>Wydatki mniejsze</i> z powodów podanych przy poz. 18.				
5.833	511	—					
7.830	683	—					
1.460	426	—	} <i>Wydatki mniejsze</i> , ponieważ w skutek częstej zmiany dyurnistów, płacono nowo przyjętym niższe wynagrodzenie dzienne, aniżeli mieli dawniejsi, już zasłużeni.				
1.643	107	—					
457	—	29	} <i>Wydatki większe</i> , znajdują w zupełności pokrycie w zaoszczędzeniach poz. 23. lit. a. b.				
—	—	200					
31.845	2.695	1.788		—	—	—	—
—	907	—		—	—	—	—
250	—	—					
267	—	—					
517	—	—		—	—	—	—
100	—	—					
73	—	—					
173	—	—		—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—
100	—	—					
425	7	—	} <i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ remuneracja udzielona służbie szpitalnej, zaasygnowana została z rubryki II. poz. 23. w kwocie 200 zł.				
525	7	—			—	—	—

Ogólna kwota preliminowana według ustawy z d. 19 Paźdz. 1878.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	
			Do Rubr. VIII. poz. 32.				
			<p><i>Wydatek większy</i>, ponieważ przy układaniu preliminarza na rok 1879. wzięto za podstawę do obliczenia kosztów żywienia wyniki z lat 1875. i 1876. w których to latach przeciętna ilość dni leczenia na wszystkich 4-ech oddziałach wynosiła . . . . . 128.916 dni w r. 1879. wzmogła się jednak ilość dni leczenia do . . . . . 174.080 „ zatem zwiększyła się o . . . . . 45.164 „ i spowodowała przekroczenie kwoty preliminowanej.</p>				
39.100	—	17.981	<p>Przekroczenia powyższych wydatków znajdują w zupełności pokrycie w nadwyżce dochodów Rubr. III. „Zwroty kosztów leczenia“ w kwocie 78.914 zł.</p> <p>Porządek w układaniu zamknięcia rachunkowego zastosowano do budżetu tak w treści, jakoteż w pozycjach; a dla wykazania właściwego kosztu, uzupełnia się każdą pozycję wydatkami umieszczonymi w innych rubrykach, jak n. p. <i>poz. 32. żywienie chorych</i>, kosztowało wraz z winem i pieczywem razem . . . . . 57.081 zł. 55½ ct. odtrąciwszy od tego koszt utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika (po 55 ct. dziennie) . . . . . 10.629 „ 40 „ pozostanie na zakupno artykułów żywności . . . . . 46.452 zł. 15½ ct. Doliczywszy do tego:</p>				
			<p>1) Utrzymanie 5 Sióstr Miłosierdzia kuchennych, zarachowanych w Rubr. II. poz. 17—18 (licząc wikt po 14. zł. 65 ct. miesięcznie) . . . . . 1.279 „ — „</p>				
			<p>2) Utrzymanie posługaczek i parobka, zarachowane w Rubr. II. poz. 21. t. d. i poz. 22. (licząc wikt po 12 zł. 67 ct. miesięcznie) . . . . . 1.769 „ 36 „</p>				
			<p>3) Utrzymanie piekarza i 2 parobków w piekarni, zarachowanych w Rubr. II. poz. 21. i. e. i poz. 22. (licząc wikt po 12 zł. 67 ct. miesięcznie) . . . . . 663 „ 11 „</p>				
			<p>4) Opał do kuchni i piekarni, zarachowany w Rubr. VIII. poz. 33. a. b. 1.200 „ 58 „</p>				
			<p>5) Naczynia kuchenne, zarachowane w Rubr. VIII. poz. 35. . . . . 139 „ 34½ „</p>				
			<p>okazuje się łączna suma kosztu żywienia . . . . . 51.503 zł. 55 ct.</p>				
39.100	—	17.981					

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Wydatki	O d d z i a ł								Wydatek ogólny	
rubryki	pozycyi		I. chorych		II. położnic i podrzutek		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych		zł.	ct.
budżetu			Wydatki w roku 1879.									
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
VIII.	32	Z przeniesienia	25.999	09 ¹ / ₂	14.092	62	11.157	94	5.831	90	57.081	55 ¹ / ₂
33		Opał a) kuchni	388	27	194	13	194	13	97	07	7.407	57 ¹ / ₂
		b) piekarni	145	33	72	66	72	66	36	33		
		c) pralni i suszarni	461	36	230	68	230	68	115	33		
		d) w aptece	31	71	15	85	15	85	7	92		
		e) w reszcie ubikacyj	2.265	61 ¹ / ₂	1.132	80	1.132	80	566	40		
34		Oświetlenie	1.298	09	647	78	708	16	359	87	3.013	90
35		Sprzęty gospodarcze i naprawa tychże:										
		a) zwyczajne	100	—	100	—	100	—	50	—	350	—
		b) nadzwyczajne	1.535	76	235	37 ¹ / ₂	572	56 ¹ / ₂	651	80 ¹ / ₂	2.995	50 ¹ / ₂
36		Utrzymanie koni	277	17	138	66	—	—	—	—	415	83
		Do przeniesienia	32.502	40	16.860	55 ¹ / ₂	14.184	78 ¹ / ₂	7.716	62 ¹ / ₂	71.264	36 ¹ / ₂

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według ustawy z d. 19. Paźdz. 1878.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
	zł.	zł.		zł.	zł.	ct.	zł.
39.100	—	17.981	<p><i>Do poz. 34. „Oświetlenie“, wykazanej w kwocie . . . . . 3.013 „ 90 „</i> <i>dodać z Rubr. II. poz. 21. s—n i poz. 22. płacę i wikt gazownika i lampiarza w kwocie . . . . . 488 „ 09 „</i> <i>okaże się koszt oświetlenia, razem 3.501 zł. 99 ct.</i> <i>Do poz. 36. „Utrzymanie koni“, wykazanej w kwocie . . . . . 415 „ 83 „</i> <i>dodawszy z Rubr. II. poz. 21. p. i poz. 22. płacę i wikt fornala w kwocie . . . . . 216 „ 04 „</i> <i>okaże się koszt właściwy . . . . . 631 zł. 87 ct.</i> <i>Do poz. 37. „Utrzymanie ogrodu“, wykazanej w kwocie . . . . . 803 „ 50½ „</i> <i>dodać z Rubr. II. poz. m. płacę i wikt ogrodnika razem w kwocie 360 „ — „</i> <i>otrzymamy właściwy koszt na ogród który znajduje w zupełności pokrycie w Rubr. II. poz. 8. dochodów. 1.163 zł. 50½ ct.</i> <i>Do poz. 38. „Utrzymanie pralni“, wykazanej w kwocie . . . . . 1.002 „ 35 „</i> <i>dodać: a) utrzymanie 2 Sióstr Miłosierdzia, zarachowane w Rubr. II. poz. 17. i 18. . . . . 511 „ 60 „</i> <i>b) utrzymanie praczek i parobka, zarachowane w Rubr. II. poz. 21. u. w. f. i poz. 22. (licząc wikt po 12 zł. 67 ct. miesięcznie) . . . . . 2.623 „ 61 „</i> <i>c) opał do pralni i suszarni, zarachowany w Rubr. VIII. poz. 33. c. 1.038 „ 05 „</i> <i>koszt ogólny wynosi kwotę . . . . . 5.175 zł. 61 ct.</i></p>				
8.700	1.292	—	<i>Wydatek mniejszy spowodowany niżeniem ceny węgla kamiennego.</i>				
1.900	—	1.114	<i>Wydatek większy z powodu oświetlania gazem nowych pawilonów, tudzież nowo zbudowanego budynku gospodarczego, która to potrzeba przy układaniu preliminarza na rok 1879. nie była jeszcze wiadomą.</i>				
350	—	—	<i>Wydatek większy, z powodu przeniesienia chorych do nowych pawilonów i wynikłej w skutek tego potrzeby sprawienia kilkunastu łóżek żelaznych, sprzętów do mieszkań lekarzy, tudzież kotła i naczyń do kuchni (L.W. 932—1391—5968—18084—50895/1879).</i>				
1.050	—	1.945					
300	—	116	<i>Wydatek większy, z powodu podwyższenia cen targowych słomy, tudzież zaszłej potrzeby częstszych reparacyj wozów.</i>				
51.400	1.292	21.156					

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Wydatki	O d d z i a ł								Wydatek ogólny	
rubryki	pozycyi		I. chorych		II. położnic i podrzatków		III. syfili-tycznych		IV. obłąkanych			
budżetu			Wydatki w roku 1879.									
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
VIII.		Z przeniesienia	32.502	40	16.860	55 1/2	14.181	78 1/2	7.716	62 1/2	71.264	36 1/2
	37	Utrzymanie ogrodu	535	73 1/2	267	77	—	—	—	—	803	50 1/2
	38	Utrzymanie pralni	468	89	234	43	199	34	99	69	1.002	35
	39	Słoma do sienników	324	75	162	37	162	37	81	19	730	68
	40	Bielizna, odzież i pościel a) <i>zwyczajne</i>	800	—	200	—	200	—	100	—	1.300	—
		b) <i>nadzwyczajne</i>	2.006	02	401	46	796	97	415	97	3.620	42
	41	Rozmaite :										
		a) sprzęty, olej i reparacya maszyny parowej	176	62	88	31	88	31	44	15	662	35
		b) rozmaite drobne gospodarcze	118	33	59	20	57	89	29	54	—	—
		Suma wydatków <i>zwyczajnych</i>	33.390	96 1/2	17.637	26	14.320	13	7.419	39	72.767	74 1/2
		" " <i>nadzwyczajnych</i>	3.541	78	636	83 1/2	1.369	53 1/2	1.067	77 1/2	6.615	92 1/2
		Suma rubryki VIII.	36.932	74 1/2	18.274	09 1/2	15.689	66 1/2	8.487	16 1/2	79.383	67
IX.		Koszta sanitarne.										
	42	Lekarstwa	2.348	10	224	26	415	81	183	18 1/2	3.171	35 1/2
	43	Na odczynniki chemikowi patologii	50	—	—	—	50	—	—	—	100	—
	44	a) Instrumenta chirurgiczne	234	98 1/2	32	10	34	95	52	03 1/2	3.383	13
		b) Potrzeby sanitarne	1.622	22	371	72	812	31	222	81	—	—
	45	Koszta pogrzebowe Sióstr Miłosierdzia i nbogich chorych	50	51	25	26	15	72	10	86	102	35
		Suma rubryki IX.	4.305	81 1/2	653	34	1.328	79	468	89	6.756	83 1/2
X.		Koszta kancelaryjne.										
	46	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	333	87 1/2	150	76 1/2	159	69	81	07 1/2	725	40 1/2

Św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota preliniowana według ustawy z d. 19 Paźdz. 1878.	W porównaniu z kwotą preliniowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności				
	mniejsze	większe		czynne		bierne		
				z roku bieżącego				
	zł.	zł.		zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
51.400	1.292	21.156	<p><i>Wydatek większy</i> spowodowany kosztowniejszą uprawą ogrodu warzywnego dla ulepszenia produkcji — znajduje w zupełności pokrycie w nadwyżce dochodów Rubr. II. poz. 8.</p> <p><i>Wydatek nieznacznie większy</i>, z powodu różnicy cen artykułów używanych do prania.</p> <p><i>Wydatek mniejszy</i>, z powodu iż nie zachodziła potrzeba częstszego odnawiania słomy.</p> <p><i>Wydatek większy</i>, ponieważ w tym roku sprawiono bieliznę i pościel dla jednej części służby szpitalnej (LW. 18084/1879).</p> <p><i>Wydatek większy</i>, ponieważ na tę pozycję zarachowano wszystkie preliminarzem nie objęte wydatki na utrzymanie maszyny parowej.</p>					
700	—	104						
1.000	—	2						
750	19	—						
1.300	—	—						
3.450	—	170						
300	—	362						
—	—	—						
54.400	1.311	19.679						
4.500	—	2.115						
58.900	1.311	21.794						
		20.483						
3.600	428	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i>, z powodu zarachowania niektórych artykułów aptecznych na poz: „potrzeby sanitarne“ w skutek czego wydatki tej rubryki są znacznie przekroczone. — Do wykazanego obok wyniku w kwocie . . . . . 3.171 zł. 35¹/₂ ct. doliczyć jednak należy z Rubr. II. utrzymanie 2 Sióstr Miłosierdzia (511 zł. 60 ct.) — z Rubr I. poz. 7. prowizora apteki (999 zł. 96 ct.) — z rubr. II. poz. 21. g—22. b — parobka (216 zł. 05 ct.) — tudzież opał z rubr. VIII. p. 33. d. (71 zł. 33 ct.) razem w kwocie . . . . . 1.798 „ 94 „ a rzeczywisty koszt lekarstw okaże się w kwocie . . . . . 4.970 zł. 29¹/₂ ct.</p> <p><i>Wydatek większy</i>, z powodu wzrastających wymogów sanitarnych tudzież z przyczyn wyjaśnionych przy poz. 42.</p> <p><i>Wydatek mniejszy</i>, z powodu mniejszej śmiertelności chorych.</p>					
100	—	—						
1.500	—	1.883						
—	—	—						
250	148	—						
5.450	576	1.883						
		1.307						
950	225	—		<p><i>Wydatek mniejszy</i>, ponieważ w skutek złączenia obu szpitali, odpadła potrzeba nakładu niektórych druków manipulacyjnych.</p>				

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Wydatki	O d d z i a ł								Wydatek ogólny	
rubryki	pozycyi		I. chorych		II. położnic i podzrutków		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych			
budżetu			Wydatki w roku 1879.								zł.	ct.
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
XI.		Koszta kapliczne.										
	47	Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia, wynagrodzenie za utrzymanie kościoła	166	—	84	—	25	—	12	50	287	50
XII.		Utrzymanie budynków.										
	48	Reparacye budynku szpitalnego i zabudowań gospodarczych, asekuracja budynków, czyszczenie kominów, kanałów i t. p.	3.747	26 1/2	696	11	803	40	398	66	5.645	43 1/2
	49	Wynagrodzenie za czynności techniczne w sprawach szpitalnych	240	—	120	—	80	—	40	—	480	—
		Suma rubryki XII.	3.987	26 1/2	816	11	883	40	438	66	6.125	43 1/2
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.										
	50	4% od kapitału 2.000 złp. ubezpieczonego na dobrach „Prądnik Czerwony“ na rzecz kościoła Panny Maryi w Krakowie	20	—	—	—	—	—	—	—	20	—
XIV.		Zapisy.										
	51	Zapis ś. p. Biskupa Szembeka, na odprawienie mszy św. przez Kapitułę krakowską	37	50	—	—	—	—	—	—	37	50
	52	Zapis Wencla, na obdzielenie rekonwalescentów	38	—	—	—	—	—	—	—	38	—
	53	Zapis ks. Gałęckiego i Kłozowej, na odprawienie mszy św.	36	—	—	—	—	—	—	—	36	—
		Suma rubryki XIV.	111	50	—	—	—	—	—	—	111	50
XV.		Podatki i daniny.										
		<i>A. Z realności i dóbr.</i>										
	54	Z realności szpitalnych	61	55	—	—	—	—	—	—	61	55
	55	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	626	65	—	—	—	—	—	—	626	65
	56	Z dóbr „Krowodrza“	—	—	157	42	—	—	—	—	157	42
		<i>B. Ekwiwalenta.</i>										
	57	Z nieruchomości majątku szpitalnego	11	82	—	—	—	—	—	—	11	82
	58	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	107	48	—	—	—	—	—	—	107	48
	„	Z dóbr „Rączna i Jeziorzan“	19	26 1/2	—	—	—	—	—	—	19	26 1/2
	59	Z propinacyi w „Krowodrzy“	—	—	77	90	—	—	—	—	77	90
		<i>C. Podatek dochodowy.</i>										
	60	Z dóbr w Królestwie polskiem położonych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Z dóbr „Tropiszów“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		<i>D. Podatek dochodowy od prowizyi.</i>										
	61	7% od prowizyi pobieranych od kapitałów hipotekowanych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki XV.	826	76 1/2	235	32	—	—	—	—	1.062	08 1/2

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota pre- liminowa- na według ustawy z d. 19. Paźdz. 1878.	W porównaniu z kwotą preli- minowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	
400	114	—	Wydatek mniejszy z powodu złączenia szpitalu św. Ducha ze szpitalem św. Łazarza, przez co odpadła potrzeba utrzymywania drugiej kaplicy.	—	—	—	—
3.200	—	2.445	Wydatek większy spowodowany nieobjętymi preliminarzem kosztami adaptacji gmachu szpitalnego w kwocie 332 zł. 60 ct., tudzież kosztem reparacji stajen w folwarku „Prądnik Czerwony“ w kwocie 2.000 zł. (LW. 45.780/1879).	—	—	—	—
480	—	—			—	—	—
3.680	—	2.445	Z obocznych wydatków przypada:	—	—	—	—
			w oddziale				
			I. II. III. IV.				
			a) na konserwacje i reparacje	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
			budynków	3.334-34 ¹ / ₂	489-66	652-32	265-53
20	—	—	b) na czyszczenie kanałów . . .	176-96	88-48	70-44	65-22
			c) na czyszczenie kominów . . .	117-53	58-76	21-43	38-30
			d) na asekurację	118-43	59-21	59-21	29-61
			Razem jak obok	3.747-26 ¹ / ₂	696-11	803-40	398-66
38	—	—					18 75
38	—	—					
36	—	—					
112	—	—					18 75
63	1	—	Nieznaczne różnice w wydatkach powstały w skutek co- rocznych zmian dodatków gminnych i powiatowych.				
625	—	2					
154	—	3					
12	—	—					
108	1	—					
78	—	—	19) Wydatek większy z powodu nadpłaty ekwiwalentu z dóbr Rączna za I. kwartał 1879 — o której zwrot upomniano się u c. k. Rządu (LW. 20.514/1879).			351 99	
115	115	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż dzierżawca dóbr Tropiszowa, zwrotu tej należytości nie zażądał.				
38	38	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż strony nie korzystały z przysługującego im prawa stracenia podatku dochodowego — i że kapitały ubezpieczone na dobrach i realnościach w Galicyi zostały już po większej części spłacone.			351 99	—
1.193	155	24					
	131						

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Wydatki	O d d z i a ł								Wydatek ogólny		
rubryki	pozycyi		I. chorych	II. położnic i podrzutek	III. syfili- tycznych	IV. obłą- kanych							
budżetu			Wydatki w roku 1879.										
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
XVI.	62	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe .		37	55	—	—	—	—	—	—	37	55
XVII.		Dyety i koszty podróży.											
	63	Na podróże komisyjne w sprawach fundu- szu jako właściciela dóbr		5	56	—	—	—	—	—	—	5	56
XVIII.		Koszta utrzymania podrzutek.											
	64	Utrzymanie podrzutek, przyjętych na wieś przed 29. Sierpnia 1873		—	—	3.998	68	—	—	—	—	3.998	68
	65	Utrzymanie podrzutek, przyjętych na wieś po 29. Sierpnia 1873		—	—	225	51	—	—	—	—	225	51
		Suma rubryki XVIII.		—	—	4.224	19	—	—	—	—	4.224	19
XIX.		Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym od- dziale położnic.											
	66	Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dzien- nie za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały		—	—	180	25	—	—	—	—	180	25
XX.		Zapomogi dla położnic.											
	67	Dla położnic opuszczających wraz z dziec- kiem bezpłatny oddział położnic		—	—	1.200	—	—	—	—	—	1.200	—
XXI.		Czynsz za najem lokalności szpitalnych											
	68			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXII.		Rozmaite.											
	69	Koszta sądowe, portorya i inne nieprze- widziane wydatki:											
		a) Lesiecki Feliks, za sporządzenie ra- chunku kosztów leczenia chorych du- rem dotkniętych		60	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		b) Ryszkowski Tomasz, za roboty ma- larskie i desynfekcyę sal po chorych durem dotkniętych		370	07	—	—	—	—	—	—	—	—
		c) Funduszowi budowy i obłąkanych, zwrot za roboty ciesielskie i ślusar- skie z powodu chorych durowych		565	95	—	—	—	—	—	—	—	—
		d) Przewóz chorych ze szpitalu św. Du- cha do szpitalu św. Łazarza		—	—	—	—	133	—	67	—	—	—
		e) Rozmaite drobne		111	95 ^{1/2}	35	60 ^{1/2}	34	87	18	17	—	—
		Suma rubryki XXII.		1.107	97 ^{1/2}	35	60 ^{1/2}	167	87	85	17	1.396	62
	70	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu		23.155	94	—	—	16.848	—	663	56 ^{1/2}	40.667	50 ^{1/2}

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według ustawy z d. 19. Paźdz. 1878.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należitości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
	zł.	zł.		zł.	zł.	ct.	zł.
150	112	—	Wydatek mniejszy, z powodu zmienności tej rubryki.	—	—	—	—
150	144	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż w tym roku nie zarządzano żadnych komisyj w sprawach szpitalnych.	—	—	—	—
7.400	3.401	—	Wydatek mniejszy, ponieważ w skutek zwinięcia zakładu podrzutek, przyjmowanie tychże zostało ograniczonym, a znaczna część dzieci wiek normalny ukończyła.	18	90	—	—
100	—	125	Wydatek większy znajduje w zupełności pokrycie przy poz. 64.	—	—	—	—
7.500	3.401	125		18	90	—	—
	3.276						
200	20	—	Wydatek mniejszy z powodu zmienności tej rubryki.	—	—	—	—
800	—	400	Wydatek większy z powodu większej ilości chorych położnie poddających się praktyce klinicznej.	—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—
1.400	3	—	Wydatek mniejszy z powodu zmienności tej rubryki.	—	—	—	—
3.933	—	36.735	Wydatek większy, ponieważ rzeczywiste dochody obok wykazanych oddziałów (I., III. i IV.) były większe od preliminowanych dochodów z uwzględnieniem dotacji o kwotę . . . . . 52.003 zł. wydatki zaś tychże oddziałów były większe od preliminowanych tylko o . . . . . 15.268 „ przezo z porównania okazuje się nadwyżka dochodów oddana do funduszu krajowego w kwocie . . . . . 36.735 zł. jak obok wykazano.	—	—	—	—

Data Year	Period of calculation					Description of income	Total
1911	1910	1909	1908	1907	1906		
						Income from land	
						Income from buildings	
						Income from other sources	
						Total income	
						Income from land	
						Income from buildings	
						Income from other sources	
						Total income	
						Income from land	
						Income from buildings	
						Income from other sources	
						Total income	

D o c h o d y .

Dochody.

Krajowy szpital

Liczba		Dochody	O d d z i a ł								Dochód ogólny	
rubryki	pozycyi		I. chorych		II. położnic i podrzutków		III. syfili-tycznych		IV. obłąkanych		zł.	ct.
budżetu			Dochody w roku 1879.									
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.		Odsetki od kapitałów.										
1	Od papierów publicznych i kapitałów chwilowo lokowanych.											
	5% z rachunku bieżącego galicyjskiego Banku kredytowego	47	04	—	—	—	—	—	—	47	04	
2	Od kapitałów hipotekowanych.											
	a) na dobrach	1.092	42	—	—	—	—	—	—	1.229	42	
	b) na realnościach	137	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	Dochody z fundacyj szpitalnych	1.187	58	82	07	159	—	190	04	1.618	69	
	Suma rubryki I.	2.464	04	82	07	159	—	190	04	2.895	15	
II.		Dochody z realności i dóbr.										
4	Czynsz dzierżawny z dóbr „Tropiszow“ w król. polskiem 2.700 rubli sr.	4.225	50	—	—	—	—	—	—	4.225	50	
5	Czynsz dzierżawny z dóbr „Prądnik Czerwony“	4.941	25	—	—	—	—	—	—	4.941	25	
6	Czynsz dzierżawny z folwarku „Przeginia Duchowna“	100	—	—	—	—	—	—	—	100	—	
7	Czynsz dzierżawny z realności w Krakowie pod L. 242—3 zwanej „Akademia“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Dochód z ogrodu szpitalnego	1.101	03	550	52	—	—	—	—	1.651	55	
9	Czynsz dzierżawny z propinacyi w „Krowodrzy“	—	—	1.027	50	—	—	—	—	1.027	50	
	Suma rubryki II.	10.367	78	1.578	02	—	—	—	—	11.945	80	
III.		Zwroty kosztów leczenia.										
10	Z funduszu krajowego galicyjskiego	77.786	53	20.839	24	40.717	98	17.430	54	156.774	29	
11	Z funduszków obokrajowych i od stron samopłacących	6.999	04	777	60	3.152	40	2.210	78	13.139	82	
	Suma rubryki III.	84.785	57	21.616	84	43.870	38	19.641	32	169.914	11	

św. Łazarza w Krakowie.

Dochody.

Ogólna kwota preliminowana według ustawy z d. 19. Paźdz. 1878.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należności			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	47	<i>Dochód większy, niepreliminowany, pochodzi z chwilowo lokowanych kapitałów, które później na budowę szpitalu wydane zostały.</i>	—	—	—	—
2.862	1.633	—	<i>Dochód mniejszy, ponieważ część preliminowanych odsetek pozostała w zaległości, nadto jedną część pobrano na poz. 3. „Dochody z fundacyj“.</i>	3.130	51½	—	—
847	—	772	<i>Dochód większy z powodu uiszczenia zaległych dochodów z r. 1878, tudzież przeniesienia niektórych poborów z poz. 2. — a to od kapitałów którym przyznano cechę fundacyj szpitalnych.</i>	87	50	—	—
3.709	1.633	819		3.218	01½	—	—
	814						
4.500	274	—	<i>Dochód mniejszy z powodu zniżenia kursu rubli srebrnych, którymi dzierżawca czynsz płaci.</i>	—	—	—	—
3.805	—	1.136	<i>Dochód większy, ponieważ dzierżawca zaległy czynsz z r. 1878. zapłacił.</i>	16	25	—	—
50	—	50	<i>Dochód większy z powodu ściągnięcia zaległej należności za rok 1878.</i>	—	—	—	—
75	75	—	<i>Dochód mniejszy z powodu wykupna czynszu przez c. k. Namiestnictwo i utworzenia z uzyskanego kapitału fundacyi pod nazwą „Wolnych mularzy“ — z której dochód wykazano w Rubr. I. poz. 3.</i>	—	—	—	—
1.200	—	452	<i>Dochód większy z powodu korzystniejszych zbiorów wazrywa.</i>	—	—	—	—
1.027	—	—		—	—	—	—
10.657	349	1.638		16	25	—	—
		1.289					
80.000	—	76.774	<i>Dochód większy z powodu zlikwidowania zaległych rachunków kwartalnych w oddziałach I., III. i IV.</i>	—	—	—	—
11.000	—	2.140	<i>Dochód większy z powodu większej ilości chorych obco-krajowych i samopłacących.</i>	622	40	—	—
91.000	—	78.914		622	40	—	—

Dochody.

Krajowy szpital

Liczba		Dochody	O d d z i a ł								Dochód ogólny	
rubryki	pozycyi		I. chorych		II. położnic i podrzutków		III. syfili- tycznych		IV. obłą- kanych			
budżetu			Dochody w roku 1879.								zł.	ct.
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
IV.	12	Rozmaite dochody.										
		a) Prowizye zwłoki od rat dzierżawnych i cen kupna dóbr	152	42	—	—	—	—	—	—	—	—
		b) Zwrot kosztów postawienia mostków, od dzierżawcy „Prądnika Czerwonego“, z r. 1877	45	82	—	—	—	—	—	—	—	—
		c) Zwrot zaliczki udzielonej w r. 1878 na płaćę Dr. Neusserowi	—	—	—	—	—	—	180	—	—	—
		d) Rozmaite drobne	4	98	—	—	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV.	203	22	—	—	—	—	180	—	383	22
	13	Dotacya.										
		Od funduszu krajowego	—	—	12.868	34 ¹ / ₂	—	—	—	—	12.868	34 ¹ / ₂

św. Łazarza w Krakowie.

Dochody.

Ogólna kwota preliminowana według ustawy z d. 19. Paźdz. 1878.	W porównaniu z kwotą prcliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—		—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—
65	—	318	<i>Dochód większy, ponieważ w tym roku wpłynęły znaczniejsze kwoty tytułem odsetków zwłoki od różnych stron; nadto pobrano na tę rubrykę w myśl uchwały Wysockiego Sejmu z dnia 14. Października 1874. spłacono zaliczki przez urzędników (180 zł.) które udzielone tymże zostały na płacę w latach dawniejszych.</i>	15.900	60	—	—
36.729	23.861	—	<i>Dochód mniejszy z powodu, iż w skutek korzystniejszego w ogóle wyniku administracji, nie okazała się potrzeba wyczerpania całej preliminowanej dotacyi.</i>	—	—	—	—

Wykaz należitości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Liczba porządkowa	P o s z c z e g ó l n i e n i e	N a l e ż y t o ś c i			
		czynne		bierne	
		zł.	ct.	zł.	ct.
W Y D A T K I.					
<i>Rubr. I. Płace i emolumenta etatowe.</i>					
1	Zaliczka na płacę Dra Neussera, udzielona w roku 1878	45	—	—	—
<i>Rubr. II. Koszta utrzymania osób nieetatowych.</i>					
2	Zwrot od gminy Krakowa, należitości wypłaconej służbie przy chorych durowych	30	21	—	—
<i>Rubr. XV. Podatki i daniny.</i>					
3	Zwrot niesłusznie zapłaconego podatku z dóbr „Rączna“	350	17	—	—
<i>Rubr. XVIII. Koszta utrzymania podrzutków.</i>					
4	Zwrot kosztów od funduszów obcokrajowych	49	61	—	—
<i>Rubr. XXII. Rozmaite wydatki.</i>					
5	Zwrot niesłusznie opłaconych portoryów	8	92	—	—
6	„ „ „ kosztów transportu obłąkanych	25	—	—	—
D O C H O D Y.					
<i>Rubr. I. Odsetki od kapitałów.</i>					
7	Od kapitałów hipotekowanych na dobrach i realnościach	8.601	81	—	—
<i>Rubr. II. Dochody z realności i dóbr.</i>					
8	Z dóbr „Rączna“	1.187	22	—	—
9	„ „Pradnik biały“	1.306	71½	—	—
<i>Rubr. III. Zwroty kosztów leczenia.</i>					
10	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących	249	30	—	—
11	Od stron rozmaitych niewyśledzonych — których dochodzenie jest w toku. (W cyfrze tej mieści się część zaległości z roku bieżącego, lecz rozdział jeszcze nastąpić nie mógł)	128.806	06	—	—
<i>Rubr. IV. Dochody rozmaite.</i>					
12	Zwrot niesłusznie opłaconych portoryów	1	13	—	—
Razem		140.661	14½	—	—

Województwo Łódzkie

ŚRODOKI

VI.

FUNDUSZ POLICYI KRAJOWEJ.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

DOCHODY

Województwo Łódzkie

Fundusz

Liczba		Wynikłości z roku 1879.					
		Zwyczajne		Nadzwyczajne		R a z e m	
rubryki	pozycji	SUMARYUSZ					
budżetu							
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
WYDATKI.							
I.	1-10	Koszta gospodarcze	—	—	—	—	—
II.	11	Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek	—	—	—	—	—
III.	12	Zwroty grzywien policyjnych	—	—	—	—	—
IV.	13	Zwroty należności posłańców karnych	—	—	—	—	—
V.	14	Remuneracye	—	—	—	—	—
VI.	15	Rozmaite	—	—	—	—	—
		<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>	—	—	—	—	—
		Nadwyżka dochodów, przeniesiona do funduszu krajowego	—	—	—	—	7.102 29
		Razem	—	—	—	—	7.102 29
DOCHODY.							
I.	1-8	Odsetki	7.102	29	—	—	7.102 29
II.	9	Policyjne grzywny	—	—	—	—	—
III.	10	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów	—	—	—	—	—
IV.	11	Rozmaite	—	—	—	—	—
		<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>	7.102	29	—	—	7.102 29

Stan majątku z końcem roku 1879.**Stan czynny.**

Należności czynne:

a) z lat dawniejszych (odsetki od kapitałów hipotekowanych	6 zł. 85 ct.	
b) z roku bieżącego	1 „ 37 „	8 zł. 22 ct.

Stan bierny . . . . .

Czysty stan czynny		8 zł. 22 ct.
-------------------------------------	--	---------------------

policyi krajowej.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1878			W y n i k ł o ś c i s ą z a t e m :						Należytości			
zwy- czajne	nadzwy- czajne	razem	mniejsze:		większe:		w ogóle:		czynne		bierne	
			zwy- czajne	nad zwy- czajne	zwy- czajne	nadzwy- czajne	mniej- sze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
580	—	580	580	—	—	—	580	—	—	—	—	—
10	—	10	10	—	—	—	10	—	—	—	—	—
10	—	10	10	—	—	—	10	—	—	—	—	—
2	—	2	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
5	—	5	5	—	—	—	5	—	—	—	—	—
10	—	10	10	—	—	—	10	—	—	—	—	—
617	—	617	617	—	—	—	617	—	—	—	—	—
7.342	—	7.342	240	—	—	—	240	—	1	37	—	—
10	—	10	10	—	—	—	10	—	—	—	—	—
10	—	10	10	—	—	—	10	—	—	—	—	—
2	—	2	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
7.364	—	7.364	262	—	—	—	262	—	1	37	—	—

Wydatki mniejsze od budżetu o . . . . . 617 zł.
 Dochody mniejsze od budżetu o . . . . . 262 „
 Wynik w ogóle *korzystniejszy o* . . . . . 355 zł.

Wydatki.

1000000 Fundusz

Liczba	rubryki pozycji	budżetu	W Y D A T K I.			Wydatki w roku 1879.		Kwota preliniowana wedle ustawy z d. 19. Października 1878.
			zł.	ct.	zł.	zł.	ct.	
I.			Koszta gospodarcze.					
	1.		Utrzymanie korekcyonistów	—	—	50		
	2.		Koszta leczenia	—	—	10		
	3.		Ubiór	—	—	20		
	4.		Pościel	—	—	5		
	5.		Bielizna	—	—	15		
	6.		Utrzymanie korekcyonistek	—	—	450		
	7.		Potrzeby domowe	—	—	10		
	8.		Opał	—	—	10		
	9.		Pranie bielizny	—	—	5		
	10.		Rozmaite potrzeby	—	—	5		
			Suma rubryki I.	—	—	580		
II.	11.		Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek	—	—	10		
III.	12.		Zwroty grzywien policyjnych	—	—	10		
IV.	13.		Zwroty należności posłańców karnych	—	—	2		
V.	14.		Remuneracye	—	—	5		
VI.	15.		Rozmaite	—	—	10		

policyi krajowej.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
50	—					
10	—					
20	—					
5	—					
15	—					
450	—					
10	—					
10	—					
5	—					
5	—					
580	—	Wydatki mniejsze, ponieważ w roku 1879. nie zdarzyły się w tych rubrykach żadne potrzeby.	—	—	—	—
10	—		—	—	—	—
10	—		—	—	—	—
2	—		—	—	—	—
5	—		—	—	—	—
10	—		—	—	—	—

Dochody.

Fundusz

Liczba		D O C H O D Y	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		O d s e t k i.			
	1	Od kapitału zahipotekowanego na domu Nr 86. i 87. w Kra- kowie w kwocie 109 złp. 1. gr.	—	—	1
	2	Od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	462	—	462
	3-5	Od asygnat kasowych galic. Banku kredytowego	278	77	940
	6	Od resztującej sumy za sprzedaną realność t. zw. św. Maryi Magdaleny L. 20 ³ / ₄	3.360	—	3.360
	7	Od chwilowo ulokowanych kapitałów na rachunku bieżącym w galic. Banku kredytowym	—	—	1.204
	8	Od chwilowo ulokowanej gotowizny na rachunku bieżącym w galic. Banku hipotecznym	—	—	1.375
	--	Od funduszu krajowego, za chwilowe używanie zapasów gotówki Suma rubryki I.	3.006	52	—
			<u>7.102</u>	<u>29</u>	<u>7.342</u>
II.	9	Policeyjne grzywny	—	—	10
III.	10	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korek- cyonistów	—	—	10
IV.	11	Rozmaite	—	—	2

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
1	—		1	37	—	—
666	—	<i>Dochód mniejszy, z powodu sprzedania asygnat kasowych, celem zasilenia kasy krajowej gotówką na potrzeby funduszu krajowego, który płacił odsetki, jak niżej wykazano.</i>				
—	—	<i>Dochód mniejszy, z powodu podniesienia kapitałów lokowanych na rachunku bieżącym w bankach, celem zasilenia kasy krajowej gotówką na potrzeby funduszu krajowego, od której tenże płacił odsetki. Kwota preliminowana w każdym razie nie byłaby w roku bieżącym osiągnięta, ponieważ w ostatnich latach instytucje finansowe kilkakrotnie zniżyły procenta, co w preliminarzu przewidzianem być nie mogło.</i>				
1.204	—					
1.375	—					
—	3.006	<i>Dochód większy, z przyczyn wyłuszczonej przy poz. 3-5 i 7-8.</i>	1	37	—	—
3.246	3.006					
240						
10	—		—	—	—	—
10	—	<i>Dochodów nie było, z powodu zmienności tych rubryk.</i>	—	—	—	—
2	—		—	—	—	—

VII.

FUNDUSZ SZKOLNY KRAJOWY.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

W załączeniu wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych z końcem roku 1879. pozostałych

Liczba		SUMARYUSZ	Wynikłości z r. 1879.						
rubryki	pozycyi		Zwyczajne		Nad- zwyczajne		R a z e m		
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
		W Y D A T K I.							
I.		Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych .	303.560	99 ¹ / ₂	—	—	303.560	99 ¹ / ₂	
II.		Substytucye	36.931	05 ¹ / ₂	—	—	36.931	05 ¹ / ₂	
III.		Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	—	2.218	24	2.218	24	
IV.		Adjuta	5.228	73	—	—	5.228	73	
V.		Remuneracye i zapomogi	21.179	27 ¹ / ₂	—	—	21.179	27 ¹ / ₂	
VI.		Podatki i daniny	—	—	—	—	—	—	
VII.		Koszta podróży i dyet	664	—	—	—	664	—	
VIII.		Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	16.189	64 ¹ / ₂	—	—	16.189	64 ¹ / ₂	
IX.		Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	—	—	—	12.800	—	
X.		Na emeryturę dla nauczycieli, którzy utracą posadę w skutek organizacyi	—	—	5.422	57 ¹ / ₂	5.422	57 ¹ / ₂	
XI.		Dary z łaski	3.814	60	—	—	3.814	60	
XII.		Potrzeby szkolne ogólnej natury	4.992	55	—	—	4.992	55	
XIII.		Rozmaite wydatki	9.461	54 ¹ / ₂	—	—	9.461	54 ¹ / ₂	
XIV.		Zasiłki na budynki szkolne, tudzież zaliczki zwrotne	—	—	26.665	96	26.665	96	
		<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>	414.822	39 ¹ / ₂	34.306	77 ¹ / ₂	449.129	17	
		D O C H O D Y.							
I.	1-7	Odsetki od kapitałów	15.426	12 ¹ / ₂	—	—	15.426	12 ¹ / ₂	
II.	8	Dochody z dóbr, realności i innych praw	917	17 ¹ / ₂	—	—	917	17 ¹ / ₂	
III.	9-14	Dodatki	548	65 ¹ / ₂	—	—	548	65 ¹ / ₂	
IV.	15	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	7.091	06	—	—	7.091	06	
V.	16	Zapisy i darowizny	—	—	—	—	—	—	
VI.	17	Taksy od spadków	8.070	86	—	—	8.070	86	
VII.	18	Rozmaite dochody	24.532	29	—	—	24.532	29	
VIII.	19	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.942	96	—	—	54.942	96	
IX.	20	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	—	—	20.411	36 ¹ / ₂	20.411	36 ¹ / ₂	
—	—	Dodatek z funduszu krajowego	291.430	72	26.665	96	318.096	68	
		<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>	402.051	84 ¹ / ₂	47.077	32 ¹ / ₂	449.129	17	

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1879.

Stan czynny.

Należności czynne:	a) z lat ubiegłych (patrz wykaz str. 196)	251.634 zł. 59 ¹ / ₂ ct.	Szczegół.	Ogół.
	b) z roku 1879.	58.322 „ 50 ¹ / ₂ „		309.957 zł. 10 ct

Stan bierny.

Należności bierne:	a) z lat ubiegłych (patrz wykaz str. 196)	9.751 zł. 03 ct.
	b) z roku 1879.	1.809 „ 48 „ 11.560 „ 51 „

Czysty stan czynny . . . . . 298.396 zł. 59 ct.

szkolny krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 17. Października 1878.			Wynikłości są zatem:						Na'ęzytości			
zwy- czajne	nadzwy- czajne	razem	mniejsze:		większe:		w ogóle:		czynne	bierne		
			zwy- czajne	nad- zwy- czajne	zwy- czajne	nadzwy- czajne	mniej- sze	większe		z roku bieżącego		
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
238.247	—	238.247	—	—	65.314	—	—	65.314	—	—	13	83 1/2
40.000	—	40.000	3.069	—	—	—	3.069	—	—	—	50	—
—	3.220	3.220	—	1.229	—	227	1.002	—	—	—	—	—
5.000	—	5.000	—	—	229	—	—	229	—	—	12	50
22.000	—	22.000	821	—	—	—	821	—	—	—	890	29
161	—	161	161	—	—	—	161	—	—	—	5	88
2.000	—	2.000	1.336	—	—	—	1.336	—	—	—	—	—
10.000	—	10.000	—	—	6.190	—	—	6.190	—	—	125	96
12.800	—	12.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	5.000	5.000	—	—	—	422	—	422	—	—	112	—
4.000	—	4.000	450	—	265	—	185	—	—	—	45	84
5.000	—	5.000	7	—	—	—	7	—	—	—	—	—
6.800	—	6.800	386	—	3.047	—	—	2.661	—	—	53	17 1/2
—	25.000	25.000	—	67	—	1.733	—	1.666	—	—	500	—
346.008	33.220	379.228	6.230	1.296	75.045	2.382	6.581	75.482	—	—	1.809	48
								69.901				
16.114	—	16.114	758	—	70	—	688	—	723	49 1/2	—	—
10	—	10	1	—	—	—	1	—	2	94	—	—
722	—	722	192	—	18	—	174	—	40	25	—	—
2.835	—	2.835	—	—	4.256	—	—	4.256	344	19	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.500	—	8.500	429	—	—	—	429	—	—	—	—	—
32.015	—	32.015	12.045	—	4.563	—	7.482	—	42.609	96	—	—
54.943	—	54.943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	15.000	15.000	—	—	—	5.411	—	5.411	14.601	67	—	—
224.089	25.000	249.089	—	—	67.342	1.666	—	69.008	—	—	—	—
339.228	40.000	379.228	13.425	—	76.249	7.077	8.774	78.675	58.322	50 1/2	—	—
								69.901				

UWAGA: Wydatki *większe* od budżetu o . . . . . 69.901 zł.
 Dochody, nie uwzględniając dotacyi z funduszu krajowego, *większe* o . . . . . 899 „
 W ogóle wynik *nierozwystniejszy* od budżetu o . . . . . 69.008 zł.

Wydatki.

Fundusz

Liczba		W Y D A T K I.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
I.		Zasilek dla funduszków szkolnych okręgowych .	303.560	99 1/2	238.247
II.		Substytucye.			
	1	Na czasowe uzupełnienie sił nauczycielskich	36.931	05 1/2	40.000
III.		Zasilki czasowe dla szkół, utrzymywanych przez korporacye (nadzwyczajne).			
	1	Dla konwentu pp. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie .	1.511	44	2.000
		Do przeniesienia .	1.511	44	2.000

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należitości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
—	65.314	<p><i>Wydatek większy o</i> . . . . . 65.313 zł. 99¹/₂ ct. w tej sumie mieści się kwota . . . . . 53.016 „ 99¹/₂ „ wydana funduszom okręgowym tytułem zaliczek, które po ściągnięciu zaległych prestacyj zwrócone być mają. Rzeczywisty większy wydatek wynosi zatem właściwie . . . . . 12.297 zł. — ct. a po doliczeniu kwoty . . . . . 18.500 „ — „ która, chociaż funduszom okręgowym na podstawie sprawdzonych preliminarzy jako dalszy zasiłek przypadająca, nie została jednak w gótownie wydana, lecz na pokrycie udzielonych zaliczek zwrotnych w ten sposób użytą, iż takąż sama kwota z przypisu w dochodach wykreślona została — okazuje się przekroczenie przyzwołonego kredytu w wysokości . . . . . 30.797 „ — „ Przekroczenie to powstało z powodu, że na r. 1879. przyzwolono na podstawie preliminarzy funduszu okręgowych na r. 1878., sporządzonych według stanu szkół i nauczycieli z roku 1877. zasiłek w kwocie 238.247 zł., zaś według wykazu za r. 1879. na podstawie preliminarzy funduszu okręgowych sporządzonego i do preliminarza na r. 1880. dołączonego, okazała się potrzeba zasiłku stosownie do powiększonego stanu szkół i nauczycieli w r. 1878. w kwocie 269.044 zł., a zatem o 30.797 zł. wyższą, — przeto na mocy uchwały W. Sejmu z dnia 9. Lipca 1880. uważa się to przekroczenie za usprawiedliwione dostatecznie.</p>	—	—	13	83 ¹ / ₂
3.069	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, iż niektóre Rady szkolne okręgowe poniosły tymczasowo w zastępstwie te wydatki, a nie przedłożyły w swoim czasie wykazów odnośnych dla refundowania z krajowego funduszu szkolnego.</p>	—	—	50	—
489	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, że zasiłek zmienia się według liczby członków zakładu, tudzież wedle własnych tegoż dochodów.</p>				
489	—					

Wydatki.

Fundusz

Liczba	rubryki	pozycji	Wydatki w roku 1879.	Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Październi- ka 1878.	
				zł.	ct.
W Y D A T K I.					
III.					
	2	Z przeniesienia . . . . . Dla konwentu pp. Benedyktynek obrz. łac. w Przemyślu	1.511 480	44 —	2.000 1.220
	—	Dla konwentu Bazylianów we Lwowie . . . . . <u>Suma rubryki III. . . . .</u>	226 2.218	80 24	— 3.220
IV.		Adjuta.			
	1	Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego	5.228	73	5.000
V.		Remuneracye i zapomogi.			
	1	Remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli szkół ludow.	19.283	02 1/2	20.000
	2	Remuneracye za naukę robót ręcznych . . . . . <u>Suma rubryki V. . . . .</u>	1.896 21.179	25 27 1/2	2.000 22.000
VI.		Podatki i daniny	—	—	161
VII.		Koszta podróży i dyet dla nauczycieli			
		(Art. 8.)	664	—	2.000
VIII.		Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli etatowych.			
		Art. 35. I. art. 12. II.	16.189	64 1/2	10.000
IX.		Dodatek do funduszu emerytalnego.			
		Na emerytury dla nauczycieli, wdów i sierot po nauczycielach	12.800	—	12.800

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
489	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i>, ponieważ sprawa uregulowania stosunków szkoły żeńskiej pp. Benedyktynek w Przemysłu jest w toku; przeto wstrzymano udzielenie zezwolonej subwencji w kwocie 500 zł. dalej powstrzymano z końcem Sierpnia 1879. dwom zastępcom (rozp z dnia 16. Listopada 1878. do L. 11.026) płace każdemu z rocznych 360 zł. co czyni 240</p> <p style="text-align: right;">Razem . 740 zł.</p>				
740	—					
—	227	<p><i>Wydatek większy</i>, ponieważ zaasygnowano jednorazową, a koniecznością wskazaną subwencję dla tego konwentu. (Patrz rozp. c. k. Nam. z d. 7. Czerwca 1879. do L. 4930 i z dnia 30. Listopada 1879. do L. 7874).</p>	—	—	—	—
1.229	227					
1.002		<p><i>Wydatek większy</i> znajduje uzasadnienie w uchwale W. Sejmu z d. 17. Października 1878. (L. Rady szk. kr. 11.201/1878.), którą zezwolono na przenoszenie kredytu w rubrykach III., IV., V. i VII.</p>	—	—	12	50
—	229					
821	—	<p><i>Wydatki mniejsze</i>, ponieważ niektóre zapomogi i remuneracye katechetów pozostały w zaległości.</p>	—	—	890	29
821	—				890	29
161	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, że odsetki od obligacyj indemnizacyjnych pobierane bywają <i>netto</i>, po potrąceniu podatku dochodowego i ponieważ dłużnicy prywatni opłacają sami pełną należytość odsetków.</p>	—	—	5	88
—	—					
1.336	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, że w roku bieżącym nie zdarzały się częstsze przesiedlenia nauczycieli.</p>	—	—	—	—
—	—					
—	6.190	<p><i>Wydatek większy</i>, ponieważ przy reorganizacji szkół zaasygnowano znaczną kwotę dodatków pięcioletnich nauczycielom na etat przeniesionym, których przed-etatowy czas służby do kwinkweniów wliczony został.</p>	—	—	125	96
—	—					

Wydatki.

Fundusz

Liczba		W Y D A T K I	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
X.		Na emerytury dla nauczycieli, którzy utracą po- sady w skutek organizacyi (nadzwyczajne)	5.422	57 1/2	5.000
XI.		Dary z łaski.			
		a) Stałe.			
1		Januszevska Wiktorya, na wychowanie dzieci	83	33	83
2		Klos Franciszka	35	—	35
3		Hołubowicz Petronela	63	—	63
4		Klesiewicz Julia	36	—	36
5		Dubil Amalia	63	—	63
6		Theil Anna	52	50	53
7		Prokopowicz Emilia	30	—	30
8		Mikiewicz Eleonora	20	—	20
9		Hurakowska Marya	55	30	64
10		Konopnicka Katarzyna	105	—	105
11		Potocka Walerya	31	50	31
12		Praszałowicz Marya	40	—	40
13		Runie Leokadya	20	—	12
14		Filipowska Joanna	52	50	52
15		Kołodrasieńska Zofia	79	98 1/2	80
16		Januszevska Wiktorya	166	66	167
17		Elzner Karolina	80	08	80
18		Rogozieńska Józefa	40	—	40
—		Gdowska Elżbieta	13	30 1/2	—
—		na wychowanie dzieci	9	52	—
—		Seniów Agata	38	32 1/2	—
—		Zaczkiewicz Helena	122	50	—
—		Witkowska Julia	63	87 1/2	—
—		Łepka Eulampia	8	—	—
		Razem	1.309	64	1.054
		b) Jednorazowe.			
		Na jednorazowe dary z łaski dla nauczycieli, jakoteż wdów i sierót po nauczycielach	2.504	96	2.946
		Suma rubryki XI.	3.814	60	4.000
XII.		Potrzeby szkół ogólnej natury.			
		Na potrzeby szkół ogólnej natury	4.992	55	5.000
		Na konferencyę nauczycielską	—	—	—
		Suma rubryki XII.	4.992	55	5.000

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czyjne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
—	422	Wydatek większy z powodu, iż po przeprowadzonej w bieżącym roku reorganizacji szkół, potrzeba okazała się większą.	—	—	112	—
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
9	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż pozwolony dar z łaski dla córki Eugenii ustał d. 3. Marca 1879.				
—	1					
—	8	Wydatek większy z powodu, iż należytości za dawne lata mylnie z funduszu emerytalnego wypłacane były.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	23	Wydatki większe z powodu, że dary te asygnowano w zastępstwie stron, które później będą oznaczone. Patrz Rozp. Rady szkolnej kr. z d. 27. Marca 1877. do L. 2181.				
—	38	" " " " " " 23. " " " " 2174.				
—	123	" " " " " " 31. " " " " 2525.				
—	64	" " " " " " 28. Grudnia " " " 7706.				
—	8	" " " " " " 28. " " " " 6960.				
9	265					
441	—	Wydatek mniejszy z powodu zmienności tej rubryki.	—	—	45	84
450	265		—	—	45	84
185						
7	—	Wydatek nieznacznie mniejszy z powodu, że wydatków podobnego rodzaju nie podobna naprzód ściśle obliczyć.				
—	—					
7	—					

Wydatki.

Fundusz

Liczba	rubryki pozycji	budżetu	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Październi- ka 1878.
W Y D A T K I					
XIII.	Rozmaite wydatki.				
—	Dodatek służbowy dla nauczycieli w Krakowie		3.783	30	3.800
	Na pokrycie częściowe tych plac nauczycielskich, które zobowiązane strony z powodu klęsk elementarnych uścić nie będą mogły — dalej na zaliczki kosztów komisyj z powodu lustracji budynków szkolnych, na koszta przeprowadzenia pertraktacyj i rozmaite nieprzewidziane wydatki zarządu tak licznych szkół		2.631	10	3.000
	Mylnie zarachowane wydatki i zwroty mylnych dochodów		3.047	14 1/2	—
	Suma rubryki XIII.		9.461	54 1/2	6.800
XIV.	Na budynki szkolne gminom.				
1	Zasilki bezzwrotne (<i>nadzwyczajne</i>)		9.933	—	10.000
2	Zaliczki zwrotne (<i>nadzwyczajne</i>)		16.732	96	15.000
	Suma rubryki XIV.		26.665	96	25.000

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.		Należytości			
				czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
mniejsze	większe	zł.	ct.	zł.	ct.		
17	—	<p><i>Wydatek mniejszy z powodu, iż przez śmierć nauczyciela Latinika (dnia 2. Października 1879.) z dodatku rocznego w kwocie 100 zł. oszczędzono należytość za Listopad i Grudzień w kwocie 16 zł. 70 ct.</i></p>					
369	—	<p><i>Do rubryki XIII.</i> Wydatki rzeczywiste wynosiły tylko 2.631 zł. 10 ct. reszta zaś wydatków w kwocie . 3.047 . 14 1/2 „ powstała tak przez mylne zarachowanie przez c. k. Urzęda podatkowe wydatków innych funduszy, jakoteż w skutek zarządzenia zwrotu mylnych poborów.</p>		—	—	53	17 1/2
—	3.047			—	—	53	17 1/2
386	3.047						
—	2.661						
67	—	<p>Zawarta w poz. 1. i 2. łączna kwota 25.000 zł. nie jest preliminowaną budżetem na r. 1879., tylko przydłużonym kredytem z roku 1878. w moc uchwały W. Sejmu z d. 17. Października 1878.</p>		—	—	500	—
—	1.733			—	—	—	—
67	1.733	<p><i>Wydatek większy z powodu, iż rozporządzeniem z dnia 14. Grudnia 1879. do L. 13.047 asygnowano po wyczerpaniu kredytu na budowę szkoły w Sieniawie, zaliczkę w kwocie 1.582 zł. 96 ct., gdyż przedsiębiorca tej budowy opuścił ze swej należytości kwotę 158 zł. 33 ct. pod warunkiem, że resztę należytości otrzyma przed końcem Grudnia 1879 r. Reszta przekroczenia dotyczy zaliczek, które w swoim czasie zostaną zwrócone.</i></p>		—	—	500	—
—	1.666						

Dochody.

Fundusz

Liczba		DOCHODY	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowaana wedle usta- wy z d. 17. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.		Odsetki od kapitałów.			
1	5% od obligacyj indemnizacyjnych na 9.080 zł. m. k.	429	—	477	
2	5% od obligacyj jednolitego długu państwa na 156.620 zł.	6.577	20	6.578	
3	6% od listów zastawnych Banku hipotecznego na 22.100 zł.	1.317	90	1.278	
4	6% od listów zastawnych Zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie na 11.500 zł.	690	—	660	
5	6% od obligacyj pożyczki kraj. z r. 1873. na 98.700 zł.	5.898	—	5.940	
6-7	Od kapitałów hipotekowanych 1.948 zł. 15 kr. w. w. i 90.512 złp. 29 gr.	514	02 1/2	1.151	
Suma rubryki I.		15.426	12 1/2	16.114	
II.		Dochody z dóbr, realności i innych praw.			
8	1) Czynn z ogrodu, własności bractwa różańcowego w Dunajowie	—	71	1	
	2) Spadkobiercy Miczesa, z dochodów realn. Nr. 269 miasto, na potrzeby bractwa Bożego Ciała we Lwowie	—	—	1	
	3) Czynn z ogrodu własności „Serca Jezusowego“, wydzierżawionego probostwu w Krukienicach	1	89	2	
	4) Czynn z ogrodu własności bractwa różańcowego w Bieczu	1	57 1/2	1	
	5) Czynn z wydzierżawionych gruntów szkolnych w Dębju	—	—	—	
	6) „ „ „ „ w Zagórzju	5	—	5	
Suma rubryki II.		9	17 1/2	10	
III.		Dodatki.			
9	Od lwowskiej kasy miejskiej, jako dodatek do płac grona nauczycielskiego przy tutejszej szkole wzorowej obrz. łac., tudzież jednego stypendjum dla kandydata nauczycielskiego przy tymże zakładzie	—	—	—	
10	Od c. k. Skarbu salin 1/3 część pensyi dla nauczycieli i nauczycielek szkoły głównej, tudzież szkoły panieńskiej w Wieliczce	490	—	682	
11	Od gminy chrześcijańskiej miasta Chrzanowa na utrzymanie tamtejszej szkoły głównej	—	—	—	
12	Od gminy starozakonnej miasta Chrzanowa na utrzymanie tamtejszej szkoły żeńskiej	—	—	—	
Do przeniesienia		490	—	682	

preliminowana usta- d. 17. ierni- 878.	W porównaniu z kwotą prelimino- waną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należitości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
477	48	—	<i>Dochód mniejszy z powodu, iż odsetki od obligacyj indemnizacyjnych po potrąceniu 10% podatku dochodowego pobierane bywają netto. Różnica znajduje pokrycie w mniejszym wydatku Rubr. VI.</i>				
578	1	—					
278	—	30	<i>Dochód większy, ponieważ stan kapitału powiększył się o 800 zł.</i>				
660	—	40	<i>Dochód większy z powodu przykupna w majątku zarodowym 6% listów zastawnych na 500 zł.</i>				
940	42	—	<i>Dochód mniejszy z powodu zmniejszenia stanu tych papierów, a zakupna innych (patrz poz. 3. i 4.).</i>				
151	637	—	<i>Dochód mniejszy z powodu nieściągnięcia przez c. k. Urzędy podatkowe zapadłych odsetków.</i>	723	49 1/2	—	—
114	758	70	<i>Suma przez W. Sejm uchwalona w Rubr. I. wynosi ogółem 16.114 zł. zaś według poszczególnionych pozycji wynosić powinna 16.084 „</i>	723	49 1/2	—	—
	688		<i>przeto mniej o 30 zł z powodu mylnego laterowania.</i>				
1	—	—		—	—	—	—
1	1	—		1	05	—	—
2	—	—		1	89	—	—
1	—	—		—	—	—	—
5	—	—		—	—	—	—
10	1	—		2	94	—	—
682	192	—	<i>Dochód mniejszy z powodu corocznej zmienności tej pozycji. Obliczenie z c. k. Skarbem salin następuje zawsze dopiero po upływie roku przedmiotowego.</i>				
	—	—	<i>Obowiązek płacenia tych dodatków ustał z dniem 31. Sierpnia 1875. LW. 56389/1880.</i>				
	—	—					
682	192	—					

Dochody.

Fundusz

Liczba		DOCHODY	Dochody w roku 1879.		Kwota prelimitowana wedle ustawy z d. 17. Października 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
III.		Z przeniesienia	490	—	682
	13	Od dominium Zaleszczyki, dodatek na wydatki kancelaryjne dla tamtejszej szkoły głównej	32	40 ¹ / ₂	14
	14	Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy tamtejszej szkole głównej	26	25	26
		Suma rubryki III.	548	65 ¹ / ₂	722
IV.	15	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	7.091	06	2.835
V.	16	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	17	Taksy od spadków	8.070	86	8.500
VII.	18	Różne dochody.			
		a) Rzeczywiste drobne	8	60	15
		b) Zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych: z lat dawnych . . . . . 12.000 zł. z roku 1879. . . . . 6.916 „	18.916	99 ¹ / ₂	30.000
		c) Zwroty pensyj, emerytur i darów z łaski	1.319	53 ¹ / ₂	—
		d) Zwroty wydatków innych rubryk budżetowych	1.043	85 ¹ / ₂	—
		e) Zwrot zaliczek z lat dawniejszych	—	—	2.000
		f) Mylne pobory i zwroty mylnych wydatków c. k. Urzędów podatkowych	3.243	30 ¹ / ₂	—
		Suma rubryki VII.	24.532	29	32.015

W
z kwot
wana
c
mniejs
zł.

1
—
—
1
1
—
—
4
—
—
11.0
—
9
—
12.0
7.4

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody	Uzasadnienie różnic.		Należytości			
	mniejsze	większe	czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
192	—					
—	18	<i>Dochód większy z powodu, iż na poczet należytości zaległej uiszczono w roku bieżącym 18 zł. 40¹/₂ ct.</i>	14	—	—	—
—	—		26	25	—	—
192	18		40	25	—	—
174	—					
—	4.256	<i>Dochód większy z powodu, iż w bieżącym roku zapłacono znaczną część należytości z lat ubiegłych</i>	344	19	—	—
—	—	<i>Obok wykazaną zaległość czynną stanowi należytość dłużna od c. k. Dyrekcji nakładu książek szkolnych we Wiedniu.</i>	—	—	—	—
429	—	<i>Dochód mniejszy z powodu zmienności dochodów tego rodzaju.</i>	—	—	—	—
6	—	<i>Do rubryki VII. Ponieważ ta rubryka mieści w sobie wynikiłości, należące do rozmaitych kategorii, przeto dla dokładniejszej ewidencji tychże podzielono takową na działy obok poszczególnione.</i>				
11.083	—	<i>Wykazana obok suma należytości czynnych dlatego jest tak znaczną, ponieważ zwroty zaliczek, Radom szkolnym okręgowym udzielanych, dla braku odpowiednich funduszów wpływały niedostatecznie.</i>	41.100	—	—	—
—	1.320	<i>Do poz. 18. a). Są to rozmaite nieznaczące dochody rzeczywiste, których wysokość nie da się naprzód dokładnie obliczyć.</i>	1.359	96	—	—
956	—	<i>Do poz. 18. b). Od r. 1776. bywają udzielane funduszom szkolnym okręgowym zasiłki zwrotne, które z odnośnych funduszów funduszowi szkolnemu zwrócone zostaną; co do zaległości z tego tytułu, patrz uwagę przy wyjaśnieniu ogólnem do rubryki VII.</i>	150	—	—	—
12.045	4.563	<i>Do poz. 18. c). Dochody te, wynikłe z wydatków ponoszonych zastępczo przez fundusz szkolny, bywają w swoim czasie od obowiązanych do płacenia stron na rzecz funduszu szkolnego ściągane.</i>	42.609	96	—	—
7.482	—	<i>Do poz. 18. d) e). Są to zwroty korelatywne rozmaitych rubryk budżetowych, których wysokość dokładnie naprzód obliczyć się nie da.</i>				
—	—	<i>Do poz. 18. f). Rektyfikacja częstych i nieraz znacznych usterek c. k. Urzędów podatkowych, wymaga corocznie przeprowadzeń w tej pozycji rubryki VII. Wynikiłość jej zawsze tylko przypadkowa, nigdy z góry obliczyć się nie da.</i>				

Dochody.

Fundusz

Liczba		D O C H O D Y .	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
VIII.	19	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.942	96	54.943
IX.	20	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych (nadzwyczajne)	20.411	36 1/2	15.000
—	—	Dodatek z funduszu krajowego.			
		a) Według budżetu uchwalonego d. 17. Października 1878. . .	291.430	72	224.089
		b) Tą samą uchwałą przedłużony kredyt dla Rubr. XIV. wy- datków (nadzwyczajne)	26.665	96	25.000
		Suma	318.096	68	249.089

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.		Należności				
				czynne		bierne		
mniejsze	większe			z roku bieżącego				
zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—			—	—	—	—	
—	5.411	<i>Dochód większy</i> z powodu, iż znaczniejsze kwoty uiszczono na poczet należności rat zaległych. Wykazana obok suma należności zaległych z roku bieżącego jest tak znaczną z powodu, że zaliczki te na dłuższy okres lat przez c. k. Radę szkolną krajową udzielane, drobnemi tylko ratami wpływają. Do LW. 49777/1880 wykazano wszystkie zaległości tej rubryki c. k. Starostwom do przymusowego ściągnięcia.		14.601	67	—	—	
—	67.342	<i>Dochód większy</i> , ponieważ z funduszu krajowego pobrano taką kwotę, jaka okazała się potrzebną do pokrycia niedoboru. Nadto uchwałą z dnia 9. Lipca 1880. W. Sejm zamiast żądanego przez kr. Radę szkolną kredytu dodatkowego na r. 1879. zezwolił, aby wydatki tego funduszu o ile przekraczają preliminarz, — usprawiedliwione zostały w zamknięciu rach. roku 1879. przestrzegając wszakże — nieodzowną konieczność.		—	—	—	—	
—	1.666		Główne przekroczenie wykazuje Rubr. I. wydatków w kwocie . . . . . 65.314 zł. dla której kr. Rada szkolna żądała kredytu dodatkowego . . . . . 30.796 „		—	—	—	—
—	69.008		przezo przekroczyła własny projekt o . 34.518 zł. Drugie znaczniejsze przekroczenie wykazuje Rubr. VIII. w kwocie . . . . . 6.190 „ Rubryka ta mieści w sobie dodatki pięcioletnie dla nauczycieli i jest usprawiedliwiona, również jak przekroczenia Rubr. XIII. i XIV., nieodzowną koniecznością. Zaoszczędzenie wydatków osiągnięto w Rubr. II., III., V., VI., VII., XI. i XII., lecz w kwotach mniej znacznych.		—	—	—	—

Wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka budżetu	P o s z c z e g ó l n i e n i e .	N a l e ż y t o ś c i			
		c z y n n e		b i e r n e	
		zł.	ct.	zł.	ct.
W Y D A T K I.					
I.	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych	—	—	51	61
II.	Substytucye	—	—	5.503	70
IV.	Adjuta	—	—	16	68
V.	Remuneracye i zapomogi	—	—	180	—
VIII.	Dodatki pięcioletnie	—	—	117	61
X.	Emerytury dla nauczycieli	—	—	376	66
XI.	Dary z łaski	—	—	106	27
XII.	Potrzeby szkolne ogólnej natury	—	—	7	45
XIII.	Rozmaite wydatki	—	—	1	05
XIV.	Zasiłki i zaliczki na budynki szkolne	—	—	3.390	—
D O C H O D Y.					
I.	Odsetki od kapitałów	137	54 ¹ / ₂	—	—
II.	Dochody z dóbr, realności i innych praw	9	45	—	—
III.	Dodatki	8.412	16	—	—
IV.	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	255	81	—	—
VI.	Taksy od spadków	2	72	—	—
VII.	Rozmaite dochody:				
	a) Zwroty zaliczek danych fund. szkol. okr. 92.495 zł. 69 ct.				
	b) " inne . . . . . 19.303 " 73 "	111.799	42	—	—
IX.	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	131.017	49	—	—
	Suma	251.634	59 ¹ / ₂	9.751	03

F

VIII.

FUNDUSZ DOMESTYKALNY.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

Liczba		SUMARYUSZ	Wynikłości z roku 1879.					
rubryki	pozycyi		Zwyczajne		Nadzwyczajne		R a z e m	
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			W Y D A T K I.					
I.	1	Place	600	—	—	—	600	—
II.	2	Najem lokalności	300	—	—	—	300	—
III.	3	Wydawnictwo aktów grodzkich	1.200	—	—	—	1.200	—
IV.	4	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>	2.100	—	—	—	2.100	—
		Przeniesiono do majątku zarodowego	—	—	—	—	1.827	03
		Razem	—	—	—	—	3.927	03
		D O C H O D Y.						
I.	1-5	Odsetki	3.927	03	—	—	3.927	03
II.	6	Sprzedaż dzieła: „Poczet szlachty“	—	—	—	—	—	—
III.	7	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>	3.927	03	—	—	3.927	03

Stan majątku z końcem roku 1879.

S t a n c z y n n y . . . . . — —
S t a n b i e r n y . . . . . — —

domestykalny.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1878.			Wyniki o ś c i s ą z a t e m :						Należ y t o ś c i			
zwy- czajne	nadzwy- czajne	razem	mniejsze :		większe :		w o g o ł e :		czynne	z roku bieżącego		
			zwy- czajne	nad- zwy- czajne	zwy- czajne	nadzwy- czajne	mniej- sze	więk- sze		bierne		
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
600	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
500	—	500	200	—	—	—	200	—	—	—	—	—
1.200	—	1.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	—	10	10	—	—	—	10	—	—	—	—	—
2.310	—	2.310	210	—	—	—	210	—	—	—	—	—
3.791	—	3.791	—	—	136	—	—	136	—	—	—	—
10	—	10	10	—	—	—	10	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.801	—	3.801	10	—	136	—	10	136	—	—	—	—
								126				

Wydatki mniejsze od budżetu o . . . . . 210 zł.
 Dochody większe od budżetu o . . . . . 126 „
 Wynik w ogóle *korzystniejszy o* . . . . . 336 zł.

Wydatki.

Fundusz

Liczba rubryki pozycji budżetu	WYDATKI.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
		zł.	ct.	
I.	Płace.			
1	Schneider Antoni, pensya dożywotnia za odstąpienie zbiorów swoich na własność kraju, darowanych Akademii umiejętności w Krakowie	600	—	600
II.	Najem lokalności.			
2	Akademia umiejętności w Krakowie, na pomieszczenie zbiorów nabytych od Antoniego Schneidera	300	—	500
III.	Wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich.			
3	Dotacya dla funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego, na wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich i ziemskich, z archiwum bernardyńskiego	1.200	—	1.200
IV.	Rozmałte	—	—	10

domestykalny.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki	Uzasadnienie różnic.		Należytości						
			czynne		bierne				
			z roku bieżącego						
			zł.	ct.	zł.	ct.			
mniejsze	większe								
zł.	zł.								
—	—			—	—	—	—		
200	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i> według rzeczywistej, przez Akademię umiejętności na najem ubikacyj dla pomieszczenia zbiorów Ant. Schneidera wykazanej potrzeby. Wydatek ten z końcem roku 1879. ustaje, gdyż Akademia oświadczyła do LW. 35481/879., iż nie żąda dalszej opłaty czynszu, z powodu pomieszczenia zbiorów Schneiderowskich we własnym budynku.</p>		—	—	—	—		
—	—			—	—	—	—		
10	—	<p><i>Wydatek mniejszy</i>, ponieważ tego rodzaju potrzeby przewidzieć się nie dadzą.</p>		—	—	—	—		

Dochody.

Fundusz

Liczba	rubryki pozycji	DOCHODY	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
			zł.	ct.	
budżetu					
I.		O d s e t k i.			
	1	Od kapitału wypożyczonego funduszowi budowy kulparkowskiej	2.626	61	2.627
	2	Od obligacyj indemnizacyjnych	165	37	165
	3	Od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	96	—	96
	4	Od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytow. ziemskiego	692	50	703
	5	Od chwilowo lokowanej gotowizny:			
		a) od książeczek galic. Kasy oszczędności . — zł. — ct.			
		b) od funduszu krajowego, za używanie			
		zapasów gotówki . . . . . 346 „ 55 „	346	55	200
		Suma rubryki I.	3.927	03	3.791
II.	6	Sprzedaż dzieła pod tytułem: „Poczet szlachty galicyj- skiej i bukowińskiej“	—	—	10
III.	7	Rozmaite	—	—	—

W
z kwo
wana
mniej
zł.

domestykalny.

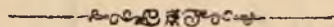
Dochody.

preliminowana ustawa d. 19. sierpnia 1918.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.		Należytości			
	mniejsze	większe			czynne		bierne	
			zł.	zł.	z roku bieżącego			
	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1.627	—	—	<p><i>Dochód mniejszy</i>, ponieważ w preliminarzu kurs listów zakupić się mających, liczone po 88 zł., zaś kupowano po kursie od 90 zł. 60 ct. do 96 zł. 35 ct. z powodu podrożenia wszystkich papierów.</p>					
165	—	—		<p><i>Dochód większy</i>, ponieważ zapas gotówki, lokowanej chwilowo był większy, aniżeli preliminarzem przewidziano.</p>				
96	—	—						
703	11	—						
200	—	147						
3.791	11	147						
		136						
10	10	—	<p><i>Dochód mniejszy</i>, ponieważ nie sprzedano żadnego egzemplarza tego dzieła.</p>					
	—	—						

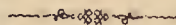
IX.

FUNDUSZ KULTURY KRAJOWEJ.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

Liczba		SUMARYUSZ	Wynikłości z r. 1879.						
rubryki	pozycyi		Zwyczajne		Nad- zwyczajne		R a z e m		
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
		W Y D A T K I.							
I.	1	Zwroty kar	8	58	—	—	8	58	
II.	2-4	Wydatki rozmaite	6.500	20	—	—	6.500	20	
		<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>	6.508	78	—	—	6.508	78	
		Zapasy kasowy z końcem roku 1879. w gotówce	—	—	—	—	2.432	51	
		Razem .	—	—	—	—	8.941	29	
		D O C H O D Y.							
I.	1-4	Odsetki	2.058	18	—	—	2.058	18	
II.	5	Kary	3.485	32	—	—	3.485	32	
III.	6	Rozmaite	—	—	—	—	—	—	
		<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>	5.543	50	—	—	5.543	50	
		Zapasy kasowy z początkiem r 1879. w gotówce	—	—	—	—	3.397	79	
		Razem .	—	—	—	—	8.941	29	

Stan majątku z końcem roku 1879.

Stan czynny.

	Szczegół.	Ogól.
Zapasy kasowy w gotówce	2.432 zł. 51 ct.	
Należytości czynne: a) z roku bieżącego	744 " 40 "	
b) z lat ubiegłych (kary)	6.822 " 10 "	9.999 zł. 01 ct.

Stan bierny.

Zwroty kar	5 " — "
Czysty stan czynny	9.994 zł. 01 ct.

kultury krajowej.

Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 19. Października 1878.			Wynikłości są zatem:						Na'ęzytości			
zwy- czajne	nadzwy- czajne	razem	mniejsze:		większe:		w ogóle:		czynne	bierne		
			zwy- czajne	nad- zwy- czajne	zwy- czajne	nadzwy- czajne	mniej- sze	większe		z roku bieżącego		
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
14	—	14	5	—	—	—	5	—	—	—	5	—
5.992	—	5.992	—	—	508	—	—	508	—	—	—	—
6.006	—	6.006	5	—	508	—	5	508	—	—	5	—
								503				
2.006	—	2.006	—	—	52	—	—	52	—	—	—	—
4.000	—	4.000	515	—	—	—	515	—	744	40	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.006	—	6.006	515	—	52	—	515	52	744	40	—	—
							463					

Wydatki większe od budżetu o . . . . . 503 zł.
 Dochody mniejsze od budżetu o . . . . . 463 „
 Wynik w ogóle *niekorzystniejszy* o . . . . . 966 zł.

Wydatki.

Fundusz

Liczba		W Y D A T K I.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		Zwroty kar.			
	1	Zwroty uiszczone w roku 1879	8	58	14
II.		Rozmaite.			
	2	Zasitek dla szkoły rolniczej w Dublanach	5.000	—	5.000
	3	Wydatki nieprzewidziane	—	20	500
	4	Zalesienie wydm piaszczystych w powiecie niskim i tarno- brzeskim	1.500	—	492
		Suma rubryki II.	6.500	20	5.992

V
z k
wa
mn

kultury krajowej.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości				
			czynne		bierne		
			z roku bieżącego				
mniejsze	większe						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
5	—	<i>Wydatek mniejszy, ponieważ zwroty grzywien są przypadkowe i dokładnie naprzód obliczone być nie mogą.</i>	—	—	5	—	
—	—						
500	—	<i>Wydatek mniejszy, według rzeczywistej potrzeby.</i>					
—	1.008						
500	1.008						
	508						
		Uchwałą z d. 24. Września 1878 postanowił W. Sejm, iż wydatki przeznaczone na zalesienie wydmy piaszczystych w powiecie niskim i tarnobrzeskim „pokrywane będą z funduszu kultury krajowej, a gdyby fundusz ten okazał się niedostatecznym, z funduszu krajowego“. W przypuszczeniu, iż fundusz kultury nie będzie miał dostatecznej gotowizny, uchwalił Wys. Sejm dnia 19. Października 1878. kredyt dodatkowy w funduszu krajowym w kwocie 1.500 zł. (patrz zamknięcie rachunku funduszu krajowego Rubr. VII. poz. 78 b) wydatków). Ponieważ jednak fundusz kultury miał dostateczne dochody na pokrycie tego wydatku, przeto wydano z niego 1.500 zł., a kredyt w funduszu krajowym został nieużytym.					

Dochody.

Fundusz

Liczba		D O C H O D Y	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		Odsetki.			
	1	Od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	411	15	1.056
	2	„ obligacji indemnizacyjnej	2	36	4
	3	„ listów galic. Banku hipotecznego	541	07	936
	4a)	„ książeczek galic. Kasy oszczędności	—	—	10
	4b)	„ funduszu krajowego za chwilowe używanie zapasów gotówki	1.103	60	—
		Suma rubryki I.	2.058	18	2.006
II.		Kary.			
	5	Za przestępstwa ustawy lasowej i wodnej	3.485	32	4.000
III.	6	Rozmaite.	—	—	—

kultury krajowej.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
645	—	<p><i>Dochód mniejszy, ponieważ w ciągu roku 1879. zostały sprzedane wszystkie efekta stanowiące majątek zarodowy funduszu kultury, celem chwilowego zasilenia kasy krajowej gotówką na potrzeby funduszu krajowego. — Od sprzedanych efektów, które w tej samej imiennej wartości kulturze zwrócić winien — płaci fundusz krajowy odsetki, jak niżej poz. 4 a).</i> <i>Dochód większy, z powodów wyluszczonech przy poz. 1—4.</i></p>				
2	—					
395	—					
10	—					
—	1.104					
1.052	1.104		—	—	—	—
	52					
515	—	<p><i>Dochód mniejszy z powodu, iż nie wszystkie należytości ściągnięte zostały.</i></p>	744	40	—	—
—	—		—	—	—	—

X.

FUNDUSZ STANOWY SIEROCIŃSKI.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

Fundusz stanowy

Liczba		SUMARYUSZ	Wynikłości z r. 1879.					
rubryki	pozycyi		Zwyczajne		Nad- zwyczajne		R a z e m	
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			W Y D A T K I.					
I.	1-4	Utrzymanie sierót	1.329	—	—	—	1.329	—
II.	5	Rozmaite	4	65	—	—	4	65
		<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>	1.333	65	—	—	1.333	65
		Przeniesiono do majątku zarodowego	—	—	—	—	500	04
		Razem .	—	—	—	—	1.833	69
		D O C H O D Y.						
I.	1-5	Odsetki	1.833	69	—	—	1.833	69
II.	6	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>	1.833	69	—	—	1.833	69

.9781 407 83

Stan majątku z końcem roku 1879.

Stan czynny . . . . . — zł. — ct.
Stan bierny . . . . . 31 „ 50 „

sierociński.

Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 19. Października 1878.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem	mniejsze:		większe:		w ogóle:		czynne	bierne		
			zwy- czajne	nad- zwy- czajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	mniej- sze	większe		z roku bieżącego		
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
1.527 5	—	1.527 5	198	—	—	—	198	—	—	—	31	50
1.532	—	1.532	198	—	—	—	198	—	—	—	31	50
1.789	—	1.789	—	—	45	—	—	45	—	—	—	—
1.789	—	1.789	—	—	45	—	—	45	—	—	—	—

Wydatki mniejsze od budżetu o . . . . . 198 zł.
 Dochody większe od budżetu o . . . . . 45 "
 Wynik w ogóle *korzystniejszy* o . . . . . 243 zł.

Wydatki.

Fundusz stanowy

Liczba		WYDATKI.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		Utrzymanie sierot.			
1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie, po 120 zł.	840	-	840	
2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej w ogrodzie botanicznym we Lwowie, po 63 zł.	189	-	252	
3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie, po 80 zł.	300	-	320	
4	Jedno miejsce w Zakładzie św. Wincentego we Lwowie, na 115 zł.	-	-	115	
	Suma rubryki I.	1.329	-	1.527	
II.		Rozmaite.			
5	Koszta insercyjue	4	65	5	

sierociński.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należitości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—		—	—	—	—
63	—	<i>Wydatek mniejszy, ponieważ jedno miejsce przez pierwsze półrocze nie było obsadzone, a za drugie półrocze stypendysta nie podniósł raty, ztąd oboczna zaległość.</i>	—	—	31	50
20	—	<i>Wydatek mniejszy, ponieważ jedno miejsce przez jeden kwartał nie było obsadzone.</i>	—	—	—	—
115	—	<i>Wydatek mniejszy, ponieważ w roku 1879. stypendyum to nie było nikomu nadane.</i>	—	—	—	—
198	—		—	—	31	50
—	—		—	—	—	—

Dochody.

Fundusz stanowy

Liczba		D O C H O D Y	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		Odsetki.			
1		Od obligacyj indemnizacyjnych	163	—	163
2		„ listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytow. ziemskiego	618	—	618
3		„ obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	636	—	636
4		„ listów galic. Banku hipotecznego	366	—	366
5		„ chwilowo lokowanej gotowizny:			
		a) od książeczek galic. Kasy oszczędności . . . . . - zł. — ct.			
		b) od funduszu krajowego, za używanie za- pasów gotówki . . . . . 50 „ 69 „	50	69	6
		<u>Suma rubryki I.</u>	1.833	69	1.789
II.	6	Rozmaite	—	—	—

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości				
			czynne		bierne		
z roku bieżącego							
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—						
—	—						
—	—						
—	45	<i>Dochód większy z powodu zmienności tej pozycji.</i>					
—	45		—	—	—	—	
—	—						
—	—						

XI.

FUNDUSZ ALEKSANDRA hr. STADNICKIEGO.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

Fundusz Aleksandra

Liczba		Wynikłości z roku 1879.					
		Zwyczajne		Nadzwyczajne		R a z e m	
rabryki	pozyty	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		S U M A R Y U S Z					
budżetu							
		W Y D A T K I.					
		A) Rzeczywiste.					
I.	1	Place	800	—	—	—	800 —
II.	2	Rabat	—	—	—	—	—
III.	3	Koszta druku	—	—	—	—	—
IV.	4	Rozmaite	—	—	—	—	—
		<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>	800	—	—	—	800 —
		B) Przenośne.					
		Gotówka wydana na zakupno książeczki oszczędności galic Banku kredytowego	—	—	—	—	27 81
		C) Zapas z końcem roku budżetowego 1879.					
		a) Gotówka w kasie krajowej 4400 zł. — ct.					
		b) Obligacje pożyczki krajowej z roku 1873	200	—	—	—	—
		c) Książeczka oszczędności gal. Banku kredytowego	—	—	—	—	4.627 81
		Razem	—	—	—	—	5.455 62
		D O C H O D Y					
		A) Rzeczywiste.					
I.	1	Dotacja	1.200	—	—	—	1.200 —
II.	2	Sprzedaz aktów	—	—	—	—	—
III.	3-5	Odsetki	177	76	—	—	177 76
IV.	6	Rozmaite	—	—	—	—	—
V.	7	Pozostalosc kasowa z roku 1878	3.850	05	—	—	3.850 05
		Razem	5.227	81	—	—	5.227 81
		B) Zapas z początkiem roku budżetowego 1879.					
		Obligacje pożyczki krajowej z roku 1873	—	—	—	—	200 —
		<i>Suma dochodów rzeczywistych</i>	—	—	—	—	5.427 81
		C) Przenośne.					
		Zakupiona książeczka oszczędności galic. Banku kredytowego	—	—	—	—	27 81
		Razem	—	—	—	—	5.455 62

Stan majątku z końcem roku 1879.

St a n c z y n n y.

Zapasy kasowe: a) w gotówce . . . . . 4.400 zł. — ct.
 b) w efektach . . . . . 227 „ 81 „ 4.627 zł. 81 ct.

St a n b i e r n y

Czysty stan czynny . . . . . 4.627 zł. 81 ct.

hr. Stadnickiego.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1878.			Wynikłości są zatem:						Należności			
zwy- czajne	nadzwy- czajne	razem	mniejsze:		większe:		w ogóle:		czynne		bierne	
			zwy- czajne	nad- zwy- czajne	zwy- czajne	nadzwy- czajne	mniej- sze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
800	—	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75	—	75	75	—	—	—	75	—	—	—	—	—
950	—	950	950	—	—	—	950	—	—	—	—	—
10	—	10	10	—	—	—	10	—	—	—	—	—
1.835	—	1.835	1.035	—	—	—	1.035	—	—	—	—	—
1.200	—	1.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
250	—	250	250	—	—	—	250	—	—	—	—	—
192	—	192	14	—	—	—	14	—	—	—	—	—
10	—	10	10	—	—	—	10	—	—	—	—	—
200	—	200	—	—	3.650	—	—	3.650	—	—	—	—
1.852	—	1.852	274	—	3.650	—	274	3.650	—	—	—	—
								3.376				

Wydatki mniejsze od budżetu o . . . . . 1.035 zł.
 Dochody większe od budżetu o . . . . . 3.376 „
 Wynik w ogóle *korzystniejszy* o . . . . . 4.411 zł.

Wydatki i dochody.

Fundusz Aleksandra

Liczba		W Y D A T K I.	Wynikłości w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu			zł.	ct.	zł.
I.		Place.			
	1	Drowi Ksaweremu Liskemu, za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego	800	—	800
II.	2	30% Rabat księgarski za sprzedaż aktów grodzkich	—	—	75
III.	3	Koszta druku i oprawy aktów grodzkich	—	—	950
IV.	4	Rozmaite	—	—	10
<hr/>					
D O C H O D Y.					
I.		Dotacya.			
	1	Z funduszu domestykalnego, na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego	1.200	—	1.200
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich i ziemskich	—	—	250
III.		Odsetki.			
	3	Od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	12	—	12
	4	„ asygnat kasowych galic. Banku kredytowego	—	—	168
	5 a)	„ książeczki oszczędności galic. Banku kredytowego	—	—	12
	5 b)	„ funduszu krajowego za chwilowe używanie zapasów gotówki	165	76	—
		Suma rubryki III.	177	76	192
IV.	6	Rozmaite	—	—	10
V.	7	Pozostałość kasowa z roku 1878.	3.850	05	200

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wyniki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
75	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , odpowiednio do Rubr. II. dochodów.	—	—	—	—
950	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ w roku 1879. nie wydrukowano żadnego tomu „Aktów grodzkich“.	—	—	—	—
10	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ tego rodzaju wydatki nie dadzą się przewidzieć.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
250	—	<i>Dochód mniejszy</i> , ponieważ w roku 1879. księgarnia pomimo urgowania nie przedłożyła obrachunku ze sprzedaży danych jej w komis „Aktów grodzkich.“	—	—	—	—
168	—	<i>Dochód mniejszy</i> , z powodu sprzedania asygnat kasowych i książeczki oszczędności gal. Banku kredytowego, celem chwilowego zasilenia kasy krajowej gotówką na potrzeby funduszu krajowego, od której procent pobrany w poz. 5 b) pokrywa ten niedobór (patrz rub. V. poz. 7.)				
12	—					
—	166	<i>Dochód większy</i> , z powodów wyliczonych przy poz. 4—5.				
180	166		—	—	—	—
14						
10	—	<i>Dochód mniejszy</i> , z powodu niestałości tej rubryki.	—	—	—	—
—	3.650	<i>Zapas znaczniejszy</i> , bo w roku 1878. sprzedano asygnaty kasowe galic. Banku kredytowego na 2800 zł. i książeczkę oszczędności tegoż Banku na 243 zł. 85 ct.	—	—	—	—

Wydzielone	Liczba dni	Liczba dni
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7
8	8	8
9	9	9
10	10	10
11	11	11

XII.

FUNDUSZ SZKOŁY WETERYNARYI.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

Plan majsterki w roku 1879.

1879

1879

Plan 1879

Plan 1879 - 1879

Plan 1879

Plan 1879 - 1879

Fundusz szkoły

Liczba		SUMARYUSZ	Wynikłości z roku 1879.					
rubryki	pozycyi		Zwyczajne		Nadzwyczajne		R a z e m	
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
WYDATKI.								
I.	1-2	Place i zasługi	700	88	—	—	700	88
II.	3-5	Utrzymanie budynków	71	54	—	—	71	54
III.	6-7	Utrzymanie ogrodu	—	—	—	—	—	—
IV.	8	Utrzymanie stawu	—	—	—	—	—	—
V.	9-10	Podatki	1.061	50 ¹ / ₂	—	—	1.061	50 ¹ / ₂
VI.	11-12	Spłata pożyczki	1.190	—	—	—	1.190	—
VII.	13	Rozmaite	70	—	—	—	70	—
<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>			3.093	92 ¹ / ₂	—	—	3.093	92 ¹ / ₂
Zapas z końcem roku 1879. w gotówce . . .			—	—	—	—	1.076	32
Razem .			—	—	—	—	4.170	24 ¹ / ₂
DOCHODY.								
I.	1-4	Czynsze z realności pod l. 466 ¹ / ₄	2.318	30	—	—	2.318	30
II.	5-6	Dochody z ogrodu	150	—	—	—	150	—
III.	7-9	Dochody ze stawu	250	—	—	—	250	—
<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>			2.718	30	—	—	2.718	30
Zapas z początkiem r. 1879. w gotówce . . .			—	—	—	—	1.451	94 ¹ / ₂
Razem .			—	—	—	—	4.170	24 ¹ / ₂

Stan majątku z końcem roku 1879.

	S t a n c z y n n y.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w gotówce		1.076 zł. 32 ct.	
Należitości czynne: a) z lat ubiegłych (patrz str. 234)	987 zł. 54 ct.		
b) z roku 1879.	472 „ 52 ¹ / ₂ „	1.460 „ 06 ¹ / ₂ „	2.536 zł. 38 ¹ / ₂ ct.
S t a n b i e r n y.			
Należitości bierne: z lat ubiegłych (patrz str. 234)		14.942 „ 28 „	
Czysty stan bierny		12.405 zł. 89¹/₂ ct.	

weterynaryi.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1878.			Wynikłości są zatem:						Należności			
zwy- czajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze:		większe:		w ogóle:		czynne	z roku bieżącego		
			zwy- czajne	nad- zwy- czajne	zwy- czajne	nadzwyczajne	mniej- sze	większe		zł.	ct.	zł.
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
620	—	620	—	—	81	—	—	81	—	—	—	—
582	—	582	510	—	—	—	—	510	—	—	—	—
100	—	100	100	—	—	—	—	100	—	—	—	—
50	—	50	50	—	—	—	—	50	—	—	—	—
1.200	—	1.200	139	—	—	—	—	139	—	—	—	—
1.190	—	1.190	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
320	—	320	250	—	—	—	—	250	—	—	—	—
4.062	—	4.062	1.049	—	81	—	—	1.049	—	—	—	—
								968				
3.603	—	3.603	1.285	—	—	—	—	1.285	472	52 ¹ / ₂	—	—
258	—	258	108	—	—	—	—	108	—	—	—	—
273	—	273	23	—	—	—	—	23	—	—	—	—
4.134	—	4.134	1.416	—	—	—	—	1.416	472	52 ¹ / ₂	—	—

Wydatki mniejsze od budżetu o . . . . . 968 zł.
 Dochody mniejsze od budżetu o . . . . . 1.416 .
 Wynik w ogóle *niekorzystniejszy* o . . . . . 448 zł.

Wydatki.

Fundusz szkoły

Liczba		W Y D A T K I	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		Place i zasługi.			
	1	Zarządca realności pod l. 466 ¹ / ₄ , mieszkanie w naturze	360	—	360
	2	Zasługa stróża tejże realności	260	—	260
	—	Drzewo na opał dla zarządcy i stróża	80	88	—
		<u>Suma rubryki I.</u>	<u>700</u>	<u>88</u>	<u>620</u>
II.		Utrzymanie budynków.			
	3	Asekuracja	38	98	52
	4	Czyszczenie kominów i kloak	32	56	30
	5	Reparacye i inne wydatki	—	—	500
		<u>Suma rubryki II.</u>	<u>71</u>	<u>54</u>	<u>582</u>
III.		Utrzymanie ogrodu.			
	6	Czyszczenie drzew owocowych	—	—	50
	7	Różne inne	—	—	50
		<u>Suma rubryki III.</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>100</u>
IV.		Utrzymanie stawu.			
	8	Czyszczenie i utrzymanie	—	—	50
V.		Podatki.			
	9	Podatek gruntowy z dodatkami	21	46	21
	10	Podatek domowy z dodatkami krajowymi, indemnizacyjnymi i powiatowymi	1.040	04 ¹ / ₂	1.179
		<u>Suma rubryki V.</u>	<u>1.061</u>	<u>50¹/₂</u>	<u>1.200</u>
VI.		Splata pożyczki zaciągniętej w Kasie oszczędności.			
	11	W kapitale VII. i VIII. rata	289	06	289
	12	W odsetkach	900	94	901
		<u>Suma rubryki VI.</u>	<u>1.190</u>	<u>—</u>	<u>1.190</u>
VII.	13	Różne wydatki	70	—	320

weterynaryi.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należitości				
			czynne		bierne		
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego				
			zł.	ct.	zł.	ct.	
	81	Wydatek większy z powodu przyznanego do LW. 41429/1879. zarządcy i stróżowi opału w naturze. Wydatek ten znachodzi pokrycie w znacznem zaoszczędzeniu rubryki II. i III.					
	81						
13	—	Wydatek mniejszy z powodu otrzymanej dywidendy od premii asekuracyjnej za r. 1878 i 1879. Wydatek większy wedle rzeczywistej potrzeby.					
—	3						
500	—						
513	3						
510							
50	—	W roku bieżącym nie okazała się potrzeba ponoszenia tych wydatków.					
50	—						
100	—						
50	—						
139	—	Wydatek mniejszy, ponieważ nie wszystkie lokalności były wynajęte.					
139	—						
—	—						
—	—						
250	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż w roku 1879. w c. k. wojskowej szkole kucia koni, jeden uczeń był tylko umieszczony.					

Dochody.

Fundusz szkoły

Liczba		D O C H O D Y	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		Czynsze z realności.			
1-4	Z najmu mieszkań w realności l. 466 ¹ / ₄	2.318	30	3.603	
II.		Dochody z ogrodu.			
5	Za siano i grunt orny	150	—	208	
6	Za sad	—	—	50	
	Suma rubryki II.	150	—	258	
III.		Dochody ze stawu.			
7	Za staw wydzierżawiony na ślizgawkę	250	—	250	
8	Za połów ryb	—	—	20	
9	Za trzeinę	—	—	3	
	Suma rubryki III.	250	—	273	

weterynaryi

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze zł.	większe zł.		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
1.285	—	<i>Dochód mniejszy z powodu, że niektóre mieszkania w realności l. 466¹/₄ w ciągu roku 1879. wynajęte nie były i niektóre należytości zaległy.</i>	462	98 ¹ / ₂	—	—
58	—	<i>Dochód mniejszy z powodu, że z ogrodu, który przedtem w całości wydzierżawiano, wydzielono 5 morgów dla użytku szkoły gospodarstwa lasowego.</i>				
50	—					
108						
—	—	<i>Dochodu nie było, albowiem w tym roku ryb nie sprzedawano. Dochodu nie było, gdyż z powodu wynajęcia stawu na ślizgawkę, wzrost trzciny dopuszczonym być nie może.</i>				
20	—					
3	—					
23	—					

Wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka budżetu	Wyszczególnienie.	Czynne		Bierne	
		zł.	ct.	zł.	ct.
W Y D A T K I.					
VI.	a) Od Kasy oszczędności, zwrot kaucyi wydanej na zabezpieczenie premii asekuracyjnej	150	—	—	—
	b) Reszta niespłaconej pożyczki zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności	—	—	14.942	28
D O C H O D Y.					
I.	a) Piątkowski Władysław, były rządca realności pod l. 466 ⁴ / ₄ czynsze zaległe po koniec Października 1877.	303	76	—	—
	b) Czynsze zaległe po koniec roku 1878.	433	78	—	—
II.	Piåtkowski Władysław, j. w. II. rata należności za wydzierżawiony zbiór siana w r. 1877.	100	—	—	—
	Razem	987	54	14.942	28

XIII.

FUNDUSZ BUDOWY KRAJOWEGO ZAKŁADU

DLA OBLĄKANYCH

NA KULPARKOWIE.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

Fundusz budowy krajowego zakładu

Liczba		SUMARYUSZ	Wynikłości z r. 1879.					
rubryki	pozycji		Zwyczajne		Nad- zwyczajne		R a z e m	
budżetu			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
W Y D A T K I.								
I.	1-3	Koszta zarządu	3.740	—	—	—	3.740 —	
II.	1-10	Roboty na rachunek kredytu 78.396 zł. 98 ct.	13.209	31 1/2	—	—	13.209 31 1/2	
III.	—	Budowa domu administracyjnego, na rachunek kredytu 45.000 zł.	40.763	56	—	—	40.763 56	
<i>Suma wydatków rzeczywistych . . . . .</i>			57.712	87 1/2	—	—	57.712 87 1/2	
Zapas z końcem roku 1879. w gotówce			—	—	—	—	507 46 1/2	
Razem			—	—	—	—	58.220 34	
D O C H O D Y.								
I.	1	Pozostałość z rachunku z lat ubiegłych	3.022	67	—	—	3.022 67	
II.	2	Czynsz z gruntów i realności	—	—	—	—	—	
III.	3-4	Pożyczki i dotacje	49.740	03	—	—	49.740 03	
IV.	—	Różne dochody	5.457	64	—	—	5.457 64	
<i>Suma dochodów rzeczywistych . . . . .</i>			58.220	34	—	—	58.220 34	

Stan majątku z końcem roku 1879.

Zapas kasowy w gotówce	507 zł. 46 1/2 ct.
Należności czynne:	
a) Czynsz z gruntów i realności (z lat ubiegłych)	375 „ — „
b) Zwrot od architekta kierującego budową z r. 1879	13 „ 00 1/2 „
c) Zwrot od funduszu obłąkanych za sprzedanie trzech szop pozostałych po cegielni	87 „ 97 „
	983 zł. 44 ct.

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Kwota preliminowana			Wynikłości są zatem:						Należytości			
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze:		większe:		w ogóle:		czynne		bierne	
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	13	00 1/2	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	13	00 1/2	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	13	00 1/2	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	87	97	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	87	97	—	—	

Wydatki.

Fundusz budowy krajowego zakładu

Liczba		W Y D A T K I	Wydatki w roku 1879.		Kwota prelimino- wana	
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.	
budżetu						
I.		Koszta zarządu.				
		<i>a) Płace.</i>				
1	Architekt	1.920 zł.				
2	Stróż	240 „	2.160	—	—	
		<i>b) Dyurna.</i>				
3	Rysownik		1.080	—	—	
		<i>c) Koszta podróży.</i>				
4	Architekt na fiakry		500	—	—	
		Suma rubryki I.	3.740	—	—	
II.		Roboty przyzwolone uchwałą Wys. Sejmu z dnia 28. Sierpnia 1877. L. S. 480. z kredytu 78.396 zł. 98 ct.				
5	Roboty dla wykończenia zakładu we własnym zarządzie		224	94 1/2	—	
6	Wewnętrzne mechaniczne urządzenia w zakładzie		8.776	39 1/2	—	
7	Budowa prosektoryum		146	88	—	
8	Urządzenie kaplicy		1.359	23	—	
9	Urządzenie dwóch dźwigni mechanicznych		7	01	—	
10	Urządzenie latryn w dawnej części zakładu		252	26	—	
11	Droga dojazdowa w tylnej części zakładu		1.266	44	—	
12	Parkany w tylnej części zakładu		134	04	—	
13	Nadzwyczajne		976	06	—	
14	Tymczasowe		66	05 1/2	—	
		Suma rubryki II.	13.209	31 1/2	—	

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości					
			czynne		bierne			
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego					
			zł.	ct.	zł.	ct.		
—	—							
—	—							
—	—	Kredyt przyzwolony uchwałą z dnia 28. Sierpnia 1877. wynosił w ogóle . . . . . 78.396 zł. 98 ct. Wydatki wynosiły : w roku 1877. . . . . 10.423 zł. 47 1/2 ct. " " 1878. z kosztami zarządu . . . . . 78.650 " 52 " w roku 1879. . . . . 13.209 " 31 1/2 " razem . 102.283 " 31 "			13	00 1/2	—	—
—	—	Z porównania okazuje się przekroczenie w kwocie . . . . . 23.886 zł 33 ct. które pokryto : a) pozostałością z kredytów lat ubiegłych i zwrotami (jak wyjaśnienie do zamknięcia rachunku roku 1878) w kwocie . . . . . 4 241 zł. 04 1/2 ct. b) pozostałością z rachunku roku 1878. w kwocie . . . . . 3.022 " 67 " c) zwrotami z r. 1879. w kwocie . . . . . 5.457 " 64 " 12.721 " 35 1/2 " zaś na pokrycie reszty w kwocie . 11.164 zł. 97 1/2 ct. użyto : z kredytu na roboty wykazane pod rubryką III. . . . . 4.729 zł. 00 1/2 ct z dotacji pobranej od funduszu krajowego nad kredyt : w r. 1878. jak wyjaśnienie do zamknięcia za tenże rok 6.435 " 97 " razem jak wyżej . 11 164 zł. 97 1/2 ct.			13	00 1/2	—	—
—	—							

Wydatki.

Fundusz budowy krajowego zakładu

Liczba		W Y D A T K I	Wydatki w roku 1879.		Kwota prelimino- wana
rubryki	pozycji		zl.	ct.	zl.
budżetu					
III.	15	Budowa domu administracyjnego	40.763	56	—
		<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	40.763	56	—

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	Uchwałą z dnia 11. i 19. Października 1878. przyzwolono następujące kredyty:	—	—	—	—
—	—	a) na budowę domu administracyjnego . 45.000 zł.				
		b) na rozszerzenie łazienek . . . . . 3.972 „				
		razem . 48.972 zł.				
		i przeznaczono na ten cel:				
		a) kapitał zarodowy funduszu obłąkanych w kwocie 8.624 zł. 45 ct., który jednak w chwili użycia go na budowę, w skutek uzyskania odsetków z lokacyi, wzrósł do kwoty . 9.340 zł. 03 ct.				
		b) pożyczkę z Kasy oszczędności . . . . . 40.400 „ — „				
		razem jak wykazano w rub. II. dochodów 49.740 zł. 03 ct.				
		Z tego wydano w r. 1879:				
		na budowę . . . . . 40.763 zł. 56 ct.				
		na koszta zarządu . 3.740 „ — „ 44.503 „ 56 „				
		pozostało 5.236 zł. 47 ct.				
		a po strąceniu użytych na roboty (patrz wyjaśnienie Rubr. II. . . . . 4.729 „ 00 1/2 „				
		pozostało na dalsze roboty do dyspozycji na rok 1880 . . . . . 507 zł. 46 1/2 ct.				

Dochody.

Fundusz budowy krajowego zakładu

Liczba		DOCHODY.	Dochody w roku 1879.		Kwota prelimino- wana
rubryki	pozycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.		Pozostałość z rachunku z lat ubiegłych.			
	1	Reszta kasowa z r. 1878.	1.022	67	—
	2	Zaliczka zwrócona przez architekta Kuhna	2.000	—	—
		Suma rubryki I.	3.022	67	—
II.	3	Czynsz z gruntów i realności	—	—	—
III.		Pożyczki i dotacje.			
	4	Pożyczka zaciągnięta w gal. Kasie oszczędności na budowę domu administracyjnego, a względnie dotacya z funduszu krajowego	40.400	—	—
	5	Z funduszu zarodowego obłąkanych, przeniesiono	9.340	03	—
		Suma rubryki III.	49.740	03	—
IV.		Dochody rozmaite.			
	6	Zwrot od funduszu obłąkanych, za pozostałe materiały po budowie	4.908	27	—
	7	Zwrot za kamień użyty do budowy drogi	463	73	—
	8	Rozmaite drobne	85	64	—
		Suma rubryki IV.	5.457	64	—

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą prelimino- waną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—		87	97	—	—
—	—		87	97	—	—

XIV. ZAMKNIĘCIE

FUNDUSZ POŻYCZKI KRAJOWEJ

z roku 1873.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

W załączeniu wykaz należności z lat ubiegłych na str. 252.

Fundusz pożyczki

Liczba		SUMARYUSZ		Wynikłości z roku 1879.					
rubryki	pozycyi			Zwyczajne		Nadzwyczajne		R a z e m	
budżetu				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
WYDATKI.									
A. Rzeczywiste.									
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	9.700	—	—	—	9.700	—	
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	83.220	—	—	—	83.220	—	
III.	3-5	Koszta administracyjne	8.670	17	—	—	8.670	17	
IV.	6	Wydatki rozmaite	572	20	—	—	572	20	
<i>Suma wydatków rzeczywistych</i>			102.162	37	—	—	102.162	37	
B. Przenośne.									
1. Obligacje własne wylosowane			—	—	—	—	1.100	—	
2. Efekta wydane			—	—	—	—	158.900	—	
3. Zaliczka funduszowi krajowemu			—	—	—	—	280.900	91	
4. Lokacje w banku			—	—	—	—	2.698	—	
C. Zapas z końcem roku 1879:									
a) w gotówce . . . . . 79.157 zł. 46 1/2 ct.			—	—	—	—	237.657	46 1/2	
b) w efektach . . . . . 158.500 „ — „			—	—	—	—	783.418	74 1/2	
Razem .			—	—	—	—	783.418	74 1/2	
DOCHODY.									
A. Rzeczywiste.									
I.	1	Zwrot kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym	155.636	82 1/2	—	—	155.636	82 1/2	
II.	2-5	Odsetki	57.328	48 1/2	—	—	57.328	48 1/2	
III.	6-8	Rozmaite dochody	1.759	20	—	—	1.759	20	
IV.	9	Zwrot zasiłku danego funduszowi budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie (należytość wykazana na str. 252.)	—	—	—	—	—	—	
Razem .			214.724	51	—	—	214.724	51	
B. Zapas z początkiem roku 1879:									
a) w gotówce . . . . . 247.496 zł. 23 1/2 ct.			—	—	—	—	407.096	23 1/2	
b) w efektach . . . . . 159.600 „ — „			—	—	—	—	621.820	74 1/2	
Suma dochodów rzeczywistych			—	—	—	—	621.820	74 1/2	
C. Przenośne.									
1. Efekta zwrócone			—	—	—	—	158.900	—	
2. Lokacja w banku			—	—	—	—	2.698	—	
3. Zwrot zaliczki danej funduszowi krajowemu			—	—	—	—	783.418	74 1/2	
Razem .			—	—	—	—	783.418	74 1/2	

Suma dochodów rzeczywistych w gotówce wynosi . . . . . 214.724 zł. 51 ct.
do tego pozostałość w gotówce z rachunku roku 1878. . . . . 247.496 „ 23 1/2 „
Razem . . . . . 462.220 „ 74 1/2 „

Suma wydatków rzeczywistych w gotówce . . . . . 102.162 „ 37 „
Nadwyżka dochodów . . . . . 360.058 zł. 37 1/2 ct.

a mianowicie: w kasie . . . . . 79.157 zł. 46 1/2 ct.
w banku . . . . . 2.698 „ — „
w funduszu krajowym 278.202 „ 91 „

krajowej z roku 1873.

Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 19. Października 1873.			W y n i k ł o ś c i s ą z a t e m :						Należytości			
zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem	mniejsze :		większe :		w ogóle :		czynne	bierne		
			zwy- czajne	nad- zw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	mniej- sze	większe		z roku bieżącego		
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
13.600	—	13.600	3.900	—	—	—	3.900	—	—	—	10.400	—
82.500	—	82.500	—	—	720	—	—	720	—	—	3.360	—
8.580	—	8.580	—	—	90	—	—	90	—	—	—	—
1.500	—	1.500	928	—	—	—	928	—	572	20	—	—
106.180	—	106.180	4.828	—	810	—	4.828	810	572	20	13.760	—
							4.018					
U w a g a :												
Wydatki mniejsze od budżetu o 4.018 zł.												
Dochody mniejsze " " o 3.155 "												
W ogóle wynik <i>korzystniejszy</i> o 863 zł												
159.584	—	159.584	3.947	—	—	—	3.947	—	34.945	15	—	—
55.796	—	55.796	—	—	1.533	—	—	1.533	11.606	38	—	—
2.500	—	2.500	741	—	—	—	741	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
217.880	—	217.880	4.688	—	1.533	—	4.688	1.533	46.551	53	—	—
							3.155					
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.698	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	278.202	91	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	327.452	44	—	—

Stan majątku z końcem roku 1879.

Stan czynny:

Zapas kasowy a) w gotówce	79.157 zł. 46 ¹ / ₂ ct	
b) w obligacjach pożyczki z r. 1873.	158.500 " — "	237.657 zł. 46 ¹ / ₂ ct.
Należytości czynne: w rubrykach wydatków z r. 1879.	572 zł. 20 ct.	
" " dochodów z lat ubiegłych (str. 252)	545.263 " 34 "	
" " " z roku 1879.	327.452 " 44 "	873.287 " 98 "
Suma stanu czynnego		1,110.945 zł. 44¹/₂ ct.

Stan bierny:

Należytości bierne: w rubrykach wydatków z lat ubiegłych (str. 252)	1,529.400 zł.	
" " " z r. 1879.	13.760 "	1,543.160 " — "
Czysty stan bierny		432.214 zł. 55¹/₂ ct.

Wydatki.

Fundusz pożyczki

Liczba		W Y D A T K I.	Wydatki w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.		Umorzenie pożyczki przez losowanie.			
1		Spłata obligacyj wylosowanych	9.700	—	13.600
II.		Wypłata kuponów.			
2		Od obligacyj w obiegu będących	83.220	—	82.500
III.		Koszta administracyjne.			
3		C. k. Skarbowi Państwa (10%) podatek dochodowy od kuponów	8.340	30	8.250
4		Temuż należytość stemplowa od kuponów	234	50	230
5		Potrzeby kancelaryjne i inne pomniejsze	95	37	100
		Suma rubryki III.	8.670	17	8.580
IV.		Wydatki rozmaite.			
6		Niewyrachowana reszta zaliczek, danych bankom na wypłatę kuponów	572	20	1.500

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
3.900	—	<p><i>Wydatek mniejszy z powodu, iż w preliminarzu na r. 1879. obliczono należytości ściśle wedle planu umorzenia do LW. 16.009/73., natomiast zaś w ciągu roku nie wszystkie strony zgłosiły się z wylosowanymi obligacjami do wypłaty.</i></p> <p>Z emitowanych obligacyj na . . . . . 1,600.000 zł. wylosowano zgodnie z planem umorzenia: w r. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 57.000 zł. w r. 1879. . . . . 13.600 „ 70.600 „</p> <p>splacono zaś i ściągnięto z obiegu: w r. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 50.500 zł. w r. 1879. . . . . 9.700 „ 60.200 „</p> <p><i>pozostaje zatem z końcem r. 1879. do spłacenia 1,539.800 zł</i></p>	—	—	10.400	—
—	720	<p><i>Wydatek większy z powodu, iż w ciągu roku wypłacono także część zaległych kuponów z lat ubiegłych.</i></p> <p>Należytość kuponowa od obligacyj w obiegu będących w roku 1879. wynosiła: za zaległości z roku 1878. . . . . 3.171 zł. w r. 1879. na dniu 1. Maja 1879. . . . . 41.502 „ „ „ „ 1. Listopada 1879. 41 322 „</p> <p>„nadpłata kuponów od wylosowanych obligacyj . . . . . 585 „ 86.580 zł. wypłacono rzeczywiście . . . . . 83.220 „</p> <p><i>pozostało przeto do zapłacenia . . . . . 3.360 zł.</i></p>	—	—	3.360	—
—	90	<p><i>Wydatek większy z powodu, iż w ciągu roku wypłacono także zaległe kupony z lat ubiegłych.</i></p> <p><i>Wydatek mniejszy, z powodu zmienności potrzeb tego rodzaju.</i></p>	—	—	—	—
—	5					
5	—					
5	95					
	90					
928	—	<p><i>Wydatek mniejszy, z powodu udzielenia mniejszych zaliczek bankom na wypłatę kuponów (patrz poz. 7. dochodów).</i></p>	572	20	—	—

Dochody.

Fundusz pożyczki

Liczba		D O C H O D Y.	Dochody w roku 1879.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 19. Październi- ka 1878.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		Zwrot kapitału wypożyczonego.			
	1	Od Wydziałów powiatowych	155.636	82 1/2	159.584
II.		Odsetki.			
	2	Od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym (6%) .	24.361	05	23.710
	3	Od Wydziałów powiatowych, za niedotrzymanie terminów spłaty, 10% zwłoki	1.806	66 1/2	300
	4	Od kapitałów chwilowo lokowanych	15.674	92	16.300
	5	Od kapitału 258.097 zł. 56 ct., wypożyczonego na budowę kulparkowską, 6%	15.485	85	15.486
		Suma rubryki II. .	57.328	48 1/2	55.796
III.		Dochody rozmaite.			
	6	Dochód z wylosowanych na korzyść funduszu obligacyj własnych	1.100	—	1.500
	7	Od banków, zwrot zaliczek udzielonych w latach ubiegłych na wypłatę kuponów	608	20	1.000
	8	Zwrot za brakujące kupony	51	—	—
		Suma rubryki III. .	1.759	20	2.500
IV.	9	Zwrot zasilku danego funduszowi budowy zakła- du dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
3.947	—	<p><i>Dochód mniejszy</i>, ponieważ nie wszystkie Wydziały powiatowe uiściły raty anuitetowe w terminach, wedle planu umorzenia.</p> <p>Suma pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym wynosiła w ogóle . . . . . 1,166.300 zł. — ct.</p> <p>na to spłaciły Wydziały powiatowe w latach od 1874. do 1878. . . . . 695.202 zł. 23 1/2 ct.</p> <p>w roku 1879. . . . . 155.636 „ 82 1/2 „ 850.839 „ 06 „</p> <p>pozostaje w ogóle po koniec roku 1883. do do ściągnięcia . . . . . 315.460 zł. 94 ct.</p> <p>Zaległe raty z końcem roku 1878. wynosiły . . . . . 37.287 zł. 04 1/2 ct.</p> <p>należytość bieżąca za r. 1879. 159.583 „ 83 „ 196 870 zł. 87 1/2 ct.</p> <p>na to uiściły Wydziały powiatowe j. w. . . . . 155.636 „ 82 1/2 „</p> <p>właściwa zaległość anuitetowa z końcem roku 1879. wynosi . . . . . 41.234 zł. 05 ct.</p>	34.945	15	—	—
—	651	<p><i>Dochód większy</i> z powodu, iż w ciągu roku spłacono także część zaległości z lat ubiegłych.</p> <p>Należytość odsetków od Wydziałów powiatowych wynosiła:</p> <p>a) w zaległości z roku 1878. . . . . 12.638 zł. 29 ct.</p> <p>b) w odsetkach bieżących za rok 1879. . . . . 23.709 „ 81 „</p> <p>razem . . . . . 36.348 zł. 10 ct.</p> <p>na to uiściły Wydziały powiatowe . . . . . 24.361 „ 05 „</p> <p>pozostało przeto w zaległości . . . . . 11.987 zł 05 ct.</p>	6.945	29	—	—
—	1.507	<p><i>Dochód większy</i> z powodu zmienności tej pozycji.</p> <p>Należytość 10% odsetków od Wydziałów powiatowych wynosiła:</p> <p>a) zaległość z roku 1878. . . . . 3.048 zł. 18 ct.</p> <p>b) należytość bieżąca za rok 1879. . . . . 5.027 „ 80 1/2 „</p> <p>razem . . . . . 8.075 zł. 98 1/2 ct.</p> <p>na to uiściły Wydziały powiatowe . . . . . 1.806 „ 66 1/2 „</p> <p>pozostało przeto w zaległości . . . . . 6.269 zł. 32 ct.</p>	4.661	09	—	—
625	—	<p><i>Dochód mniejszy</i> z powodu, iż dla nieregularnego wpływania rat anuitetowych od Wydziałów powiatowych, mniejsze kapitały mogły być w ciągu roku lokowane. Jednakże niedobór ten w trójnasób pokrytym jest odsetkami zwłoki w pozycji 3. uwidocznionymi.</p>	—	—	—	—
625	2.158		11.606	38	—	—
	1.533					
400	—	<p><i>Dochód mniejszy</i>, ponieważ niepodobna z góry ściśle oznaczyć, ile wylosowanych zostanie obligacyj stanowiących własność funduszu.</p>				
392	—	<p><i>Dochód mniejszy</i> z powodu zmienności tej pozycji.</p>				
—	51	<p><i>Dochód większy</i> w skutek potrącenia wartości brakujących kuponów przy wylosowanych obligacjach.</p>				
792	51					
741						
—	—					

Wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka budżetu	Wyszczególnienie.	Czynne		Bierne	
		zł.	ct.	zł.	ct.
D O C H O D Y.					
I.	Zwrot kapitału wypożyczonego powiatom	280.515	79	—	—
II.	Odsetki a) od wypożyczonego kapitału . . . . . 5.041 zł. 76 ct.				
	b) za zwłokę . . . . . 1.608 „ 23 „	6.649	99	—	—
IV.	Zwrot zasiłku na budowę kulparkowską	258.097	56	—	—
W Y D A T K I.					
I.	Umorzenie pożyczki przez losowanie	—	—	1,529.400	—
	Razem .	545.263	34	1,529.400	—

Wynikowe z 1879			BILANSYUSZ	
Wzrost	Spadek	Saldo	Przebieg	Wzrost
10000	5000	5000		
15000	7500	7500		
20000	10000	10000		
25000	12500	12500		
30000	15000	15000		
35000	17500	17500		
40000	20000	20000		
45000	22500	22500		
50000	25000	25000		
55000	27500	27500		
60000	30000	30000		
65000	32500	32500		
70000	35000	35000		
75000	37500	37500		
80000	40000	40000		
85000	42500	42500		
90000	45000	45000		
95000	47500	47500		
100000	50000	50000		

XV.

FUNDUSZ BUDOWY GMACHU SEJMOWEGO.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1879.

Wynikowe z 1879

Fundusz budowy

Liczba		Wynikłości z r. 1879.					
rubryki	pozycji	Zwyczajne		Nad- zwyczajne		Razem	
budżetu		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
SUMARYUSZ							
W Y D A T K I.							
A Rzeczywiste.							
	Koszta administracji realności	53	04	—	—	53	04
Budowa:							
I.	Koszta administracji	13.724	25	—	—	13.724	25
II.	Roboty ziemne	1.719	41	—	—	1.719	41
III.	Roboty murarskie	141.065	77	—	—	141.065	77
IV.	Roboty kamieniarskie z materiałem	34.501	32	—	—	34.501	32
V.	Roboty rzeźbiarskie	27.626	51	—	—	27.626	51
VI.	Roboty ciesielskie z materiałem	18.454	46	—	—	18.454	46
VII.	Roboty stolarskie z materiałem	15.566	69	—	—	15.566	69
VIII.	Roboty ślusarskie	18.689	56	—	—	18.689	56
IX.	Konstrukcje żelazne	21.011	92	—	—	21.011	92
X.	Roboty blacharskie z materiałem	17.620	38	—	—	17.620	38
XI.	Roboty lakiernicze	500	—	—	—	500	—
XII.	Roboty szklarskie z materiałem	3.050	84	—	—	3.050	84
XIII.	Roboty rozmaite	22.360	55	—	—	22.360	55
	<i>Suma wydatków rzeczywistych</i>	335.944	70	—	—	335.944	70
B. Przenośne.							
	Kapitały lokowane	—	—	—	—	533.287	43
C. Zapas ostateczny:							
	Gotówka w kasie krajowej	—	—	—	—	194.981	23
	Razem	—	—	—	—	1.064.213	36
D O C H O D Y.							
A. Rzeczywiste.							
I.	Odsetki z lokacji	24.265	61	—	—	24.265	61
II.	Dochody przypadkowe	1.484	68	—	—	1.484	68
	Zaliczki oprocentowane, zwrócone przez fundusz krajowy	479.605	61	—	—	479.605	61
	<i>Suma dochodów rzeczywistych</i>	505.355	90	—	—	505.355	90
B Przenośne.							
	Kapitały z lokacji odebrane	—	—	—	—	533.287	43
C. Zapas z początkiem roku:							
	a) gotówka w kasie krajowej 10.728 zł. 28 ct.	—	—	—	—	25.570	03
	b) " w bankach . . . . . 14.841 „ 75 „	—	—	—	—	—	—
	Razem	—	—	—	—	1.064.213	36

Stan majątku z końcem roku 1879.

	Stan czynny	Szczegół.	Ogół.
1. Zapas kasowy z końcem roku 1879: gotówka w kasie krajowej		194 981 zł. 23 ct.	
2. Należności czynne z lat ubiegłych: od p. Stanisława Brykczyńskiego		7.143 „ 50 „	202.124 zł. 73 ct.

Stan bierny.

Należności bierne w rubrykach wydatków bieżących	141 „ 98 „
Czysty stan czynny	201.982 zł. 75 ct.

Wydatki

Fundusz budowy

Liczba rubryki	pozycji budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1879.		Kwota prelimino- wana
			zł.	ct.	zł.
		Koszta administracji realności.			
		Podatek dochodowy z dodatkami od czynszu 300 zł. za wydzierżawienie kantyny na placu budowy gmachu sejmowego, mianowicie: za czas od 1. Kwietnia do 31. Grudnia 1878. . . . . 15 zł. 24 ct. za rok 1879. . . . . 37 " 80 "	53	04	—
		Budowa.			
I.		Koszta administracji:			
		a) Hochberger Juliusz, artystyczny kierownik budowy: Ryczałt na utrzymanie personelu pomocniczego . . . 6.550 zł. Remuneracya za kierownictwo budowy . . . . . 2.820 "	9.370	—	
		b) Janowski Józef, inspicjent budowy, płaca 1.500	1.500	—	
		c) Kułakowski Kazimierz, pomocnik inspicjenta budowy, płaca 600	600	—	
		d) Remuneracya członków komitetu estetyczno-technicznego 470	470	—	
		e) Najem lokalu na kancelaryę budowy 660	660	—	
		f) Inzeraty, druki i inne pomniejsze 1.124	1.124	25	
		Suma rubryki I.	13.724	25	—
II.		Koszta budowy:			
III.		Roboty ziemne	1.719	41	—
		Roboty murarskie.			
		Krzesiński Emeryk, dozorca, płaca 600	600	—	
	1	Właściwe roboty murarskie 68.483	68.483	93	
	2	Dostawa cegły 41.410	41.410	13	
	3	Dostawa kamienia 5.966	5.966	33	
	4	Dostawa wapna 9.555	9.555	64	
	5	Dostawa piasku do murowania 2.922	2.922	39	
	7	Dostawa cementu 9.919	9.919	83	
	9	Dostawa gipsu 238	238	92	
	11	Warstwa izolacyjna 1.968	1.968	60	
		Suma rubryki III.	141.065	77	—
IV.		Roboty kamieniarskie z materiałem	34.501	32	—
V.		Roboty rzeźbiarskie.			
	1	Roboty z kamienia 19.924	19.924	17	
	2	Odlewy z wapna hydraulicznego 5.812	5.812	03	
	3	Odlewy z gipsu 765	765	11	
	5	Osadzenie odlewów i kamienia 1.125	1.125	20	
		Suma rubryki V.	27.626	51	—
VI.		Roboty ciesielskie z materiałem	18.454	46	—
VII.		Roboty stolarskie z materiałem	15.566	69	—
VIII.		Roboty ślusarskie.			
	1	Okucia, poręcze, schody żelazne 3.000	3.000	—	
	2	Kotwy, klamry, śruby i gwoździe 2.484	2.484	18	
	4	Słupy lane 3.556	3.556	80	
	5	Tregery 9.648	9.648	58	
		Suma rubryki VIII.	18.689	56	—

Fundusz budowy

Liczba		WYDATKI.	Wynikłości w roku 1879.		Kwota prelimino- wana
rubryki	pozycy.		zł.	ct.	zł.
budżetu					
IX.		Konstrukcje żelazne	21.011	92	—
X.		Roboty blacharskie z materiałem	17.620	38	—
XI.		Roboty lakiernicze	500	—	—
XII.		Roboty szklarskie z materiałem	3.050	84	—
XIII.		Roboty rozmaite.			
	1	Pompowanie wody	2.395	41	
	2	Wodociągi	2.399	67	
	4	Ogrzewanie i wentylacja	7.306	02	
	5	Waterklozety	651	60	
	13	Roboty nieprzewidziane	9.607	85	
		Suma rubryki XIII.	22.360	55	—
D O C H O D Y.					
I.		Odsetki z lokacyi.			
	1	5 $\frac{1}{2}$ % odsetki z lokacyi za rok 1879.	16.510	63	
	2	5 $\frac{1}{2}$ % odsetki od zaliczki zwrotnej funduszowi krajowemu 140.999 zł. 74 ct. za czas od 1. Lipca 1878. do 30. Czerwca 1879.	7.754	98	
		Suma rubryki I.	24.265	61	—
II.		Dochody przypadkowe.			
	3	Rawski Wincenty Waleryan, kara konwencyonalna zadyktowana do LW. 56.659/1878 z powodu niedotrzymania terminu wykończenia robót murarskich około murów sali sejmowej	1.000	—	
	4	Rawski Wincenty Waleryan, czynsz za prawo utrzymywania kantyny na placu budowy za czas od 1. Kwietnia 1879. do 31. Marca 1880.	300	—	
	5	Zwrot zabezpieczenia należitości asekuracyjnej z realności l. 717 $\frac{1}{4}$ od Kasy oszczędności pobranego	184	68	
		Suma rubryki II.	1.484	68	—
III.		Zaliczki oprocentowane zwrócone przez fundusz krajowy.			
	6	Zaliczka udzielona na pokrycie niedoboru za rok 1877.	140.999	74	
	7	" " " " " " " " 1878.	338.6 $\cdot$ 5	87	
		Suma rubryki III.	479.605	61	—

L. W. 14.433/1881.

Alegat lit. B do sprawo-
zdania Wydziału krajowego
o zamknięciu rachunkowem
funduszków krajowych
za rok 1879.

Lit. B.

Zamknięcie rachunku
funduszków samoistnych

(niedotowanych)

budżetem nieobjętych

za rok

1879.

I N D E K S.

I.	Fundusz pomnika Kościuszki	1
II.	Fundusze stypendyjne	5
III.	Administracya Winnik	39
IV.	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	45
V.	„ niżankowicki „ „	49
VI.	„ posagowy Komarnickich	53
VII.	„ Zakładu Ossolińskich	57
VIII.	„ zapomogi b. obwodu tarnowskiego	61
IX.	„ zapomogi z roku 1868.	65
X.	„ pozostały zapomogi z roku 1866.	69
XI.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	73
XII.	„ depozytów gminnych serwitutowych	77
XIII.	„ Russanowskiej	81
XIV.	„ szkół ludowych z roku 1872	85
XV.	„ Ponińskiego	91
XVI.	„ Franciszka Kochmana, dla literatów polskich	95
XVII.	„ Franciszka Kochmana, dla dziewcząt służących	99
XVIII.	„ Jędrzejowiczowej, dla wiekowych kobiet	103
XIX.	„ pomnika hr. Agenora Gołuchowskiego	107
XX.	„ budowy szpitalu krakowskiego	111
XXI.	Fundacya Sądecka „Dom roboczy“	115
XXII.	Fundusz budowy kaplicy w Dublanach	119
XXIII.	„ „ laboratorium w Dublanach	123
XXIV.	Fundacya Hr. Weissenwolfowej	127
XXV.	Depozyta	131

I.

Fundusz pomnika Kościuszki.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Majątkiem tym zarządza samodzielnie Komitet istniejący w Krakowie i przedkłada
Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie ze swych czynności.

(Patrz L. W. 5.745 i 12.159 z r. 1867.)

L. W. 6.050, 1881.

Dochody.

Fundusz pomnika

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			A) Majątek					
	1	Zwrócone z winkulacji 5% obligacye indemnizacyjne imiennej wartości m. k.	4.700	—	4.700	—	—	—
		Suma dochodów	4.700	—	4.700	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1879:						
		w gotówce — zł. — ¹ / ₂ ct.	—	—	9.905	43 ¹ / ₂	—	—
		w efektach 9.905 „ 43 „	—	—	—	—	—	—
					14.605	43 ¹ / ₂		
			Stan majątku zarodowego					
			Stan czynny.		Szczegół		Ogół	
	1	Zapas kasowy w gotówce	—	—	—	00 ¹ / ₂		
		w efektach: a) obligacye indemnizacyjne	5.700	—	5.700	—		
		b) listy zastawne Towarzystwa kredyt. ziemskiego	8.700	—	8.700	—		
		c) książeczka gal. Kasy oszczędności	205	43	205	43	14.605	43 ¹ / ₂
		Suma stanu czynnego	—	—	—	—	14.605	43 ¹ / ₂
			B) Majątek					
	1	Odsetki a) od obligacyj indemnizacyjnych	269	32	269	32	—	—
		b) „ listów zastawnych Tow. kredyt. ziem.	371	—	371	—	—	—
		Suma dochodów	640	32	640	32	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1879	—	—	—	—	—	—
					640	32		
			Stan majątku obrotowego					
			Stan czynny.					

Kościuszki.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Wydatki.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
		Suma wydatków	—	—	—	—	—	—
	1	Zapas z końcem roku 1879:						
		w gotówce — zł. 00 ¹ / ₂ ct.						
		w efektach 14.605 „ 43 „	—	—	14.605	43 ¹ / ₂	—	—
					14.605	43 ¹ / ₂		

z końcem roku 1879.

		Szczegół		Ogół	
		Stan bierny.		—	—
		Czysty stan czynny		—	—
				14.605	43 ¹ / ₂
		<u>Zgodnie ze sumą stanu czynnego</u>		—	—
				14.605	43 ¹ / ₂
<p>Z porównania stanu z końcem roku 1879. — 14.605 zł. 43¹/₂ ct. ze stanem wykazany „ „ 1878. — 14.605 „ 43¹/₂ „</p> <p>okazuje się, iż w ciągu roku 1879, majątek się nie zmienił.</p>					

obrotowy.

	1	Odesłane odsetki Komitetowi zarządzającemu	640	22	640	22	—	—
	2	Taksa za przepisanie oblig. ind. przy zawiąkulowaniu	—	10	—	10	—	—
		Suma wydatków	640	32	640	32	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1879	—	—	—	—	—	—
					640	32		

z końcem roku 1879.

Stan bierny.

II.

Fundusze stypendyjne.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

W załączeniu: 1. Wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszków.
2. Wykaz imienny nadanych stypendyów.

Dochody.

Fundusze

Rubryka	Pozycja	Dochody	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.		
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
			A) M a j ą t e k						
			a) Rzeczywiste.						
I.		Fundacye nowoprzybyłe:							
	1	Kruszewskiej Maryi: w 6% listach zast. Banku hipot. 6.000 zł. — ct.							
	2	Pawłowskiego Franciszka: a) w 5% obligacjach indemnizac. 5.000 " — " b) w książeczce Kasy oszczędności 590 " 62 "							
	3	Pinelesa Eljasza: a) w 6% listach zast. Banku hip. 4.100 " — " b) w książeczce Kasy oszczędności 86 " 59 "							
	4	Schnella Franciszka: w 6% listach zast. Banku hipot. 1.500 " — "							
	5	Wilczyńskiego Konrada: w 6% listach zast. Banku hipot. 3.000 " — "	20.277	21	20.277	21			
II.	6	Wpływy na rzecz istniejących już fundacyj: a) w książeczkach Kasy oszczędn. 485 " 62 " b) w gotówce . . . . . 2.286 " 50 "	2.772	12	2.470	12	302		
III.	7	Kapitały hipotekowane, spłacone	92.170	65 1/2			92.170	65 1/2	
IV.	8	Gotówka otrzymana ze sprzedaży realności	42.905	49 1/2	1.524		41.381	49 1/2	
V.	9	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	21.269	42 1/2	21.269	42 1/2			
	10	Efakta zakupione	62.671	93	62.671	93			
		Suma dochodów rzeczywistych	242.066	83 1/2	108.212	68 1/2	133.854	15	
			b) Przenośne.						
	11	Efakta odebrane z winkulacyi	126.300		126.300				
	12	Gotówka otrzymana ze sprzedaży efektów	31.688	76	31.688	76			
		Suma wszystkich dochodów	400.055	59 1/2	266.201	44 1/2	133.854	15	
			c) Stan z początkiem roku 1879:						
		a) w gotówce . . . . . 2.147 zł. 25 ct.							
		b) w efektach . . . . . 1,773.981 " 37 "							
		c) w dobrach i realnościach 346.734 " 18 "							
					2,122.862	80			
					2,389.064	24 1/2			

stypendyjne.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i	Należyłość		Uiszczenie		Należyłość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y.								
a) Rzeczywiste.								
I.	1	Efekta wylosowane i spieniężone	31.131	26	31.131	26	.	.
Suma wydatków rzeczywistych			31.131	26	31.131	26	.	.
b) Przenośne.								
	2	Efekta wydane do winkulacji	126.300	.	126.300	.	.	.
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów	58.613	93 1/2	58.613	93 1/2	.	.
Suma wszystkich wydatków .			216.045	19 1/2	216.045	19 1/2	.	.
c) Stan z końcem roku 1879:								
a) w efektach			1,826.284	zł. 87 ct.				
b) w dobrach i realnościach .			346.734	„ 18 „				
					2,173.019	05		
					2,389.064	24 1/2		

stypendyjne.

Pozycja	Stan bierny.	Szczegół		O g ó ł	
		zł.	ct.	zł.	ct.
z końcem roku 1879.					
	Stan bierny				
	Czysty stan czynny			2,306.873	20
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego			2,306.873	20

U w a g a.

- Oprócz wykazanego stanu majątkowego, posiadają jeszcze fundusze Konieckiego i Dra Towarnickiego 5 sztuk akcji użytkowania kolei Karola Ludwika, które z powodu wylosowania tychże akcji nie przynoszą rocznych odsetków, lecz tylko przypadającą na nie dywidendę.
- Z porównania wyż wykazanego stanu . . . . . 2,306.873 zł. 20 ct.
ze stanem tego majątku z końcem roku 1878., wykazanego w imiennej wartości 2,249.088 „ 95 „
okazuje się **przyrost majątku** o . . . . . 57.784 zł. 25 ct.
w skutek przybycia pięciu nowych fundacyj wykazanych pod poz. 1—5. dochodów, tudzież w skutek przykupna efektów z nadwyżek majątku obrotowego.

Wyjaśnienia

do zamknięcia majątku zarodowego.

1. Należytość czynną z końcem roku 1879., uwidocznioną pod poz. 6. dochodów w kwocie 302 zł. stanowią:
  - a) niespłacone za lata 1878. i 1879. raty roczne po 150 zł. na rzecz fundacyi Ożańskiej, przypadłe w myśl odnośnego listu fundacyjnego z dnia 28. Czerwca 1878., razem w kwocie 300 zł.
  - b) dłużna reszta raty półrocznej na rzecz fundacyi ś. p. Ładuńskiego, wedle terminowego kursu dukatów, niedopłacona w kwocie . . . . . 2 „

razem, jak wykazano . . . . . 302 zł.

2. Wykazane pod poz. 7. dochodów należytości czynne z końcem roku 1879. z tytułu dłużnych kapitałów hipotekowanych dzielą się, jak następuje:

a) we fundacyi Krakowskiej zakordonowej	1.575 zł.	— ct.
b) „ „ Łosia	6.363 „	64 1/2 „
c) „ „ Olszewskiego	4.500 „	— „
d) „ „ Paprockiego	4.000 „	— „
e) „ „ Torosiewicza	5.000 „	— „
f) „ „ Dra Towarnickiego	49.732 „	01 „
g) „ „ Żebrowskiego	21.000 „	— „
razem, jak wykazano	<u>92.170 zł.</u>	<u>65 1/2 ct.</u>
gdy zaś należytości te wynosiły z początkiem roku 1879.	83.170 „	65 1/2 „
przezo wzrosły takowe w roku 1879. o	9.000 zł.	— ct.

(patrz poz. d. i e.), żaden zaś kapitał hipotekowany w ciągu roku 1879. spłaconym nie został.

3. Wierzytelności z tytułu sprzedanych realności, wykazane pod poz. 8. dochodów, składają się z końcem roku 1879.:
  - a) z długu funduszów obłąkanych i położnic za nabytą w dawniejszych czasach od funduszu Głowińskiego realność Popijarską . . . . . 35.201 zł. 49 1/2 ct.
  - b) z reszty należytości zaległych na rzecz tegoż funduszu u nabywców pojedynczych realności w Winnikach . . . . . 6.180 „ — „

razem, jak wykazano . . . . . 41.381 zł. 49 1/2 ct.

4. Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego, wykazana pod poz. 9. dochodów w kwocie 21.269 zł. 42 1/2 ct. stanowiła nadwyżkę tego majątku po wypłacie stypendyów i wszelkich innych wydatków, która to nadwyżką w myśl odnośnych statutów fundacyjnych użytą została na pomnożenie majątków zarodowych pojedynczych fundacyj, przez zakupno oprocentowanych papierów publicznych. Wydatek na to zakupno mieści się w ogólnej kwocie, wykazanej pod poz. 3. wydatków „przenośnych“.

Fundusze stypendyjne.

B) Majątek obrotowy.

Dochody.

Fundusze

Rubryka	Pozycja	Summaryusz.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Dochody.			B) Majątek					
a) Rzeczywiste.								
I.	1—3	Odsetki	103.395	.	100.691	25	2.703	75
II.	4—9	Dochody z dóbr i realności	34.349	44 1/2	32.272	75 1/2	2.076	69
III.	10	Dodatki z innych funduszów	609	33	609	33	.	.
IV.	11-12	Dochody i zwroty rozmaite	3.154	24	127	77	3.026	47
Suma dochodów rzeczywistych			141.508	01 1/2	133.701	10 1/2	7.806	91
b) Przenośne.								
	13	Zaliczki rozmaite:						
		a) z lat dawniejszych . . . . . 23 zł. — ct.						
		b) z roku bieżącego . . . . . 238 " 88 1/2 "	261	88 1/2	254	38 1/2	7	50
Suma wszystkich dochodów			141.769	90	133.955	49	7.814	41
	14	c) Zapas z początkiem roku 1879. w gotówce	.	.	25.818	79	.	.
					159.774	28		

Stan majątku obrotowego

Stan czynny.		Szczegół	O g ó ł
1	Zapas kasowy w gotówce	.	23.949 86 1/2
2	Należytości czynne	.	7.814 41
Suma stanu czynnego		.	31.764 27 1/2

stypendyjne.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Sumaryusz.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
obrotowy.								
Wydatki.								
a) Rzeczywiste.								
I.	1	Stypendya	92.411	35	87.851	85	4.559	50
II.	2—9	Cele naukowe i dobroczynne	3.980	.	3.935	.	45	.
III.	10	Wsparcia jednorazowe	400	.	400	.	.	.
IV.	11-15	Subwencje stałe fundacyom	546	.	546	.	.	.
V.	16	Legata i pensye	350	.	350	.	.	.
VI.	17	Alimentacye	450	.	450	.	.	.
VII.	18	Dodatki do funduszów	609	33	609	33	.	.
VIII.	19-20	Podatki i należytości rządowe	10.847	29 1/2	10.457	38	389	91 1/2
IX.	21-25	Wydatki administracyjne	9.440	93	9.011	78	429	15
X.	26	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	21.269	42 1/2	21.269	42 1/2	.	.
XI.	27-30	Wydatki i zwroty rozmaite	512	49	459	47	53	02
Suma wydatków rzeczywistych .			140.816	82	135.340	23 1/2	5.476	58 1/2
b) Przenośne.								
	31	Zwroty zaliczek :						
		a) z lat dawniejszych	743	zł. 23	ct.			
		b) z roku bieżącego	238	" 88 1/2	"			
Suma wszystkich wydatków .			982	11 1/2	484	18	497	93 1/2
Suma wszystkich wydatków .			141.798	93 1/2	135.824	41 1/2	5.974	52
c) Zapas z końcem roku 1879 w gotówce			.	.	23.949	86 1/2	.	.
					159.774	28		

z końcem roku 1879.

		Stan bierny.	Szczegół	O g ó ł
1	Należytości bierne	.	.	5.974 52
2	Czysty stan czynny	.	.	25 789 75 1/2
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	.	31.764 27 1/2

Z porównania wyżej wykazanego stanu czynnego . . . . . 25.789 zł. 75 1/2 ct.
z czystym stanem, wykazanym z końcem roku 1878. . . . . 29.360 " 18 "

okazuje się zmniejszenie tego majątku o . . . . . 3.570 zł. 42 1/2 ct.

Zapasy ostateczne w gotówce użytym zostały z początkiem roku 1880. na pomnożenie majątków zarodowych pojedynczych fundacyj przez zakupno procentowanych papierów publicznych.

Dochody.

Fundusze

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			Poszczególnienie					
I.		Odsetki.						
	1	Od papierów publicznych wraz z dywidendą	97.269	52	97.269	52	.	.
	2	„ książeczek gal. Kasy oszczędności	396	47	396	47	.	.
	3	„ kapitałów hipotekowanych	5.729	01	3 025	26	2.703	75
		Suma rubryki I.	103.395	.	100.691	25	2.703	75
II.		Dochody z dóbr i realności.						
	4	Nadwyżka dochodów z dóbr „Winniki“	7.527	27	7.527	27	.	.
	5	„ „ z realności w Rzeszowie	1.066	55 1/2	1.066	55 1/2	.	.
	6	Czynsz z gmachu u św. Mikołaja	20.000	.	20.000	.	.	.
	7	„ z parochii „ „	2.136	02	59	33	2.076	69
	8	„ z dzierżawy dóbr „Godowa“	3.432	50	3.432	50	.	.
	9	„ „ przewozu na Wisłoku	187	10	187	10	.	.
		Suma rubryki II.	34.349	44 1/2	32.272	75 1/2	2.076	69
III.		Dodatki z innych funduszw.						
	10	Od funduszw konwiktowych dla fundacyi Głowińskiego	609	33	609	33	.	.

stypendyjne.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczzenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
rubryk rzeczywistych.								
I.	1	Stypendya	92.411	35	87.851	85	4.559	50
II.		Cele naukowe i dobroczynne.						
	2	Datki na budowę szkół	200	.	200	.	.	.
	3	Subwencye szkołom wydziałowym	120	.	120	.	.	.
	4	" " więźniów	150	.	150	.	.	.
	5	" " bursom, zakładom wychowawczym i nauczycielom	940	.	895	.	45	.
	6	Na wycieczki naukowe	1.020	.	1.020	.	.	.
	7	Zasiłki dobroczynne	150	.	150	.	.	.
	8	Subwencye na wydawnictwo dzieł szkolnych	500	.	500	.	.	.
	9	Na podróże naukowe w celu uzupełnienia studiów fachowych	900	.	900	.	.	.
		Suma rubryki II.	3.980	.	3.935	.	45	.
III.		Wsparcia jednorazowe.						
	10	Dwudziestu ubogim uczniom po 20 zł.	400	.	400	.	.	.
IV.		Subwencye stałe fundacyom.						
	11	Kapitulę lwowskiej obrz. rzym. kat.	446	46	446	46	.	.
	12	Zakładowi ubogich	12	60	12	60	.	.
	13	Domowi kalek	8	40	8	40	.	.
	14	Funduszowi religijnemu	57	54	57	54	.	.
	15	Kościółowi OO. Jezuitów	21	.	21	.	.	.
		Suma rubryki IV.	546	.	546	.	.	.
V.		Legata i pensye.						
	16	Dożywocia na mocy legatów	350	.	350	.	.	.
VI.	17	Alimentacye	450	.	450	.	.	.
VII.		Dodatki do funduszów.						
	18	Fundusze konwiktowe do funduszu Głowińskiego	609	33	609	33	.	.
VIII.		Podatki i należytości rządowe.						
	19	Podatki czynszowe, gruntowe i t. p.	8.685	26	8.684	88	.	38
	20	Należytości rządowe od odebranych w zarząd fundacyj	2.162	03 1/2	1.772	50	389	53 1/2
		Suma rubryki VIII.	10.847	29 1/2	10.457	38	389	91 1/2
IX.		Wydatki administracyjne.						
		<i>Sumaryczne zestawienie rubryki IX.</i>						
	21	Płace	6.007	29	5.751	12	256	17
	22	Remuneracye	280	.	280	.	.	.
	23	Konserwacye i budowy	2.845	50	2.809	.	36	50
	24	Meszne	288	14	151	66	136	48
	25	Koszta kancelaryjne	20	.	20	.	.	.
		Suma rubryki IX.	9.440	93	9.011	78	429	15

Dochody.

Fundusze

Rubryka	Pozycja	D o c h o d y	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.		
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
			Poszczególienie						
IV.		Dochody i zwroty rozmaite.							
	11	Odsetki zwłoki i prowizye	560	38	42	44	517	94	
	12	Zwroty:							
		a) wydatków konserwacyjnych z lat dawniejszych	2.500				2.500		
		b) rozmaite inne i dochody drobne	93	86	85	33	8	53	
		Suma rubryki IV.	3.154	24	127	77	3.026	47	

Alegat 1.

do zamknięcia rachunkowego funduszków stypendyjnych za rok 1879.

Wykaz wyników

wedle poszczególnych

funduszków stypendyjnych

za rok

1879.

A) Majątek zarodowy.

B) Majątek obrotowy.

Wykaz wyników wedle

A) Majątek

Nr. porz.	Nazwa fundacji.	Stan z początkiem roku 1879.		Dochody w ciągu roku 1879.		Razem.		Wydatki.		Stan z końcem roku 1879. w efektach.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Artymowicz	2.014	99	.	.	2.014	99	.	.	2.014	99
2	Bier	7.314	60	562	64	7.877	24	526	67	7.350	57
3	Brześcianańska	3.580	93	830	10 1/2	4.411	03 1/2	779	27 1/2	3.631	76
4	Brzeski	3.567	05	30	98	3.598	03	15	49	3.582	54
5	Brzeżany	1.512	41	3	30	1.515	71	1	65	1.514	06
6	Chełmecki	1.327	40	72	70	1.400	10	36	35	1.363	75
7	Chlebowski	1.193	91	406	19	1.600	10	455	38	1.144	72
8	Cesarz Franciszek Józef I.	52.227	32	1.239	03	53.466	35	1.112	38	52.353	97
9	Cieszewski i Zawadzki . .	7.275	64	485	62	7.761	26	.	.	7.761	26
10	Czajkowski	14.249	30	749	32 1/2	14.998	62 1/2	618	05 1/2	14.380	57
11	Czuczawa	3.727	18	33	50	3.760	68	16	75	3.743	93
12	Dydyński	59.915	64	10.347	36 1/2	70.263	00 1/2	7.512	95 1/2	62.750	05
13	Egierski dla Egierskich I.	6.065	03	2	94	6.067	97	1	47	6.066	50
14	" " " II.	4.315	34	1.100	.	5.415	34	1.100	.	4.315	34
15	" " Siedleckich I.	5.941	30	1.847	54	7.788	84	1.800	27	5.988	57
16	" " " II.	4.367	79	2	.	4.369	79	1	.	4.368	79
17	Englowa	4.802	59	3.745	83	8.548	42	3.582	68	4.965	74
18	Falkenfels	100	.	.	.	100	.	.	.	100	.
19	Gizella	3.178	58	12	.	3.190	58	6	.	3.184	58
20	Głowiński	229.272	32	39.912	48	269.184	80	33.572	59	235.612	21
21	Gołuchowski	27.762	40	7.172	73	34.935	13	6.825	91	28.109	22
22	Harbut	1.912	28	200	44	2.112	72	200	22	1.912	50
23	Hauer	2.004	37	118	80	2.123	17	109	40	2.013	77
24	Horecki	4.880	80	296	18 1/2	5.176	98 1/2	258	40 1/2	4.918	58
25	Janowski	2.007	35	3.217	14	5.224	49	3.112	37	2.112	12
26	Jarosław (Anny Ostrogskiej)	10.443	66	1.304	93 1/2	11.748	59 1/2	1.229	04 1/2	10.519	55
27	Kallir	6.632	20	76	.	6.708	20	38	.	6.670	20
28	Karol Ludwik	7.700	.	400	.	8.100	.	400	.	7.700	.
29	Kiślicki	5.725	52	449	06 1/2	6.174	58 1/2	322	62 1/2	5.851	96
30	Koniecki	56.917	21	4.944	32	61.861	53	3.253	76	58.607	77
31	Kopiński	2.242	17	.	.	2.242	17	.	.	2.242	17
32	Kopernik	1.176	78	.	.	1.176	78	.	.	1.176	78
33	Korzelińska	5.917	20	2.363	70	8.280	90	2.017	05	6.263	85
34	Kraków	59.581	97	3.201	40	62.783	37	2.906	30	59.877	07
35	Krakowiec	2.583	79	296	18 1/2	2.879	97 1/2	210	77 1/2	2.669	20
36	Krausnecker	21.863	02	424	84 1/2	22.287	86 1/2	260	51 1/2	22.027	35
37	Krościenko	1.603	90	105	20	1.709	10	102	60	1.606	50
38	Kruszewska	.	.	12.000	.	12.000	.	6.000	.	6.000	.
39	Krzeczunowicz Ignacy . .	11.766	79	496	18 1/2	12.262	97 1/2	415	36 1/2	11.847	61
40	" Waleryan	6.241	84	27	.	6.268	84	13	50	6.255	34
41	Kucharski	5.457	51	648	.	6.105	51	324	.	5.781	51
42	Kulczycki	9.089	44	3.838	70 1/2	12.928	14 1/2	3.620	54 1/2	9.307	60
43	Laskowska	83.741	74	320	39	84.062	13	640	78	83.421	35
44	Lewicki	22.393	68	5.572	49	27.966	17	5.261	42	22.704	75
45	Loewenstein	2.428	36	12	76	2.441	12	6	38	2.434	74
46	Ładuński	1.039	57	1.382	.	2.421	57	1.382	.	1.039	57
47	Łoś	20.314	84	989	79	21.304	63	639	17	20.665	46
48	Małcki	1.024	20	.	.	1.024	20	.	.	1.024	20
49	Maczyński	14.788	69	467	87 1/2	15.256	56 1/2	332	49 1/2	14.924	07
50	Mieroszewski	16.970	.	830	33	17.800	33	630	33	17.170	.
51	Mikiewicz	1.333	53	.	.	1.333	53	.	.	1.333	53
52	Mikołajów	7.127	49	1.701	12	8.828	61	1.494	13	7.334	48
53	Monasterzyska	2.571	15	396	18 1/2	2.967	33 1/2	351	36 1/2	2.615	97
54	Morawski I.	752	21	296	18 1/2	1 048	39 1/2	248	39 1/2	800	.
Do przeniesienia		843.944	98	114.933	50 1/2	958.878	48 1/2	93.745	81 1/2	865.132	67

poszczególnych funduszków stypendyjnych.

zarodowy.

Nr. porz.	Nazwa fundacyj.	Stan z początkiem roku 1879.		Dochody w ciągu roku 1879.		Razem.		Wydatki.		Stan z końcem roku 1879. w efektach.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	843.944	98	114.933	50 ¹ / ₂	958.878	48 ¹ / ₂	93.745	81 ¹ / ₂	865.132	67
55	Morawski II.	4.966	88	296	18	5.263	06	236	74	5.026	32
56	Moszczeńska	877	33	2	72	880	05	1	36	878	69
57	Nahaczów	768	52	296	18	1.064	70	247	98	816	72
58	Nielepiec	1.088	21			1.088	21			1.088	21
59	Niezabitowska	24.404	92	2.445	78	26.850	70	2.250	70	24.600	.
60	Obniski	8.831	80	644	19	9.475	99	418	28	9.057	71
61	Olszewski										
62	Otowski	584	89	3	96	588	85	1	98	586	87
63	Ożańska	1.980	.	200	.	2.180	.	200	.	1.980	.
64	Paprocki	6.194	85	1.152	92	7.347	77	676	46	6.671	31
65	Parzelski	3.977	49	156	36	4.133	85	128	18	4.005	67
66	Pawłowski			5.590	62	5.590	62			5.590	62
67	Petryczyń	103.313	48	2.794	86	106.108	34	2.164	38	103.943	96
68	Pitoń	2.488	61	592	37	3.080	98	445	87	2.635	11
69	Pineles			4.186	59	4.186	59			4.186	59
70	Pniewski	2.183	22	21	.	2.204	22	10	50	2.193	72
71	Popkiewicz	9.539	73	2.449	40	11.989	13	2.197	22	9.791	91
72	Potocki	18.367	.	432	75 ¹ / ₂	18.799	75 ¹ / ₂	314	93 ¹ / ₂	18.484	82
73	Przemysł	2.240	98	18	14	2.259	12	9	07	2.250	05
74	Radymno I.	1.312	82	20	50	1.333	32	10	25	1.323	07
75	" II.	3.387	42	592	37	3.979	79	458	64	3.521	15
76	Rappaport	1.249	24	792	37	2.041	61	735	78	1.305	83
77	Rostocki	6.759	92	967	10	7.727	02	583	55	7.143	47
78	Rudolf	2.526	39	296	18	2.822	57	261	80	2.560	77
79	Russyan	14.009	52	1.839	11 ¹ / ₂	15 848	63 ¹ / ₂	1.723	50 ¹ / ₂	14.125	13
80	Rzeszów	3.110	23	405	82	3.516	05	401	45	3.114	60
81	Sapieha { a) zarodowy {	18.809	08	240	41 ¹ / ₂	19.049	49 ¹ / ₂	218	96 ¹ / ₂	18.830	53
	{ b) rezerwowy {	1.700	90	785	11	2.486	01	581	35	1.904	66
82	Sącz	4.810	53	296	18	5.106	71	241	31	4.865	40
83	Schnell			3.000	.	3.000	.	1.500	.	1.500	.
84	Seidler	2.084	05	12	34	2.096	39	6	17	2.090	22
85	Seeling-Saulenfels	601	39			601	39			601	39
86	Sielecka	9.522	28	392	29	9.914	57	314	57	9.600	.
87	Siemiradzki	2.271	49	2.100	.	4.371	49	2.100	.	2.271	49
88	Skibiński	10.000	.			10.000	.			10 000	.
89	Spadwiński	11.125	32	1.570	44	12.695	76	1.025	68	11.670	08
90	Stanisławów	629	42	152	.	781	42	126	.	655	42
91	Stankiewicz	20.000	.	1.517	72	21.517	72	999	32	20.518	40
92	Stawek	2.959	40	296	18	3.255	58	214	37	3.041	21
93	Szmoniewski	1.534	36			1.534	36			1.534	36
94	Tarnów	1.578	10			1.578	10			1.578	10
95	Tchórznicki	2.044	40			2.044	40			2.044	40
96	Torosiewicz			250	.	250	.	250	.		
97	Towarnicki Bazylewicz	20.881	93	34.069	71	54.951	64	32.383	76	22.567	88
98	" Dr. Jan	300.617	82	22.473	10 ¹ / ₂	323.090	92 ¹ / ₂	18.451	86 ¹ / ₂	304.639	06
99	Unia lubelska	663	50	296	18	959	68	256	07	703	61
100	Wierzbicki	29.585	39	163	02	29.748	41	131	51	29.616	90
101	Wilczyński			6.000	.	6.000	.	3.000	.	3.000	.
102	Wystawa krajowa rolnicza	15.748	.	13.948	65	29.696	65	13.552	69	16.143	96
103	Zawadzki Korwin	42.436	65	3.606	22 ¹ / ₂	46.042	87 ¹ / ₂	3.243	94 ¹ / ₂	42.798	93
104	" Rogala	6.769	78	296	18	7.065	96	210	63	6.855	33
105	Żalchocki	67.536	77	26.499	11	94.035	88	25.480	28	68.555	60
106	Żebrowski	15.505	19	6.191	37 ¹ / ₂	21.696	56 ¹ / ₂	4.246	95 ¹ / ₂	17.449	61
107	Żurakowski	118.604	44	2.734	94	121.339	38	2.106	02	119.233	36
	Suma	1.776.128	62	268.022	15 ¹ / ₂	2.044.150	77 ¹ / ₂	217.865	90 ¹ / ₂	1.826.284	87

Wykaz wyników wedle

B) majątek

Nr. porz.	Nazwa fundacyj.	Stan z początkiem roku 1879.		Dochody w ciągu roku 1879.		Razem.		Wydatki.		Stan z końcem roku 1879. w gotówce	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Artymowicz		01	120		120	01	120			01
2	Bier	25	40 ^{1/2}	426	90	452	30 ^{1/2}	410	67	41	63 ^{1/2}
3	Brześciańska	20	56 ^{1/2}	178	59	198	15 ^{1/2}	26	34 ^{1/2}	172	81
4	Brzeski	195	49	195	59	391	08	16	29	374	79
5	Brzeżany	1	65	75	15	76	80	75	51	1	29
6	Chełmecki	36	35	90		126	35	126	35		
7	Chlebowski	28	50	132	50	161		161			
8	Cesarz Franciszek Józef I. .	112	38	3.121	90	3.234	28	2.633	14	601	14
9	Cieszewski i Zawadzki . . .										
10	Czajkowski	118	1/2	754	35 ^{1/2}	872	36	748	05 ^{1/2}	124	30 ^{1/2}
11	Czuczawa	16	75	181	75	198	50	16	75	181	75
12	Dydyński	2.896	84	6.672	54	9.569	38	7.195	24	2.374	14
13	Egierski dla Egierskich I. .	1	47	266	47	267	94	1	47	266	47
14	" " " II.			195	50	195	50	195	50		
15	" " Siedleckich I.			266	79 ^{1/2}	266	79 ^{1/2}	265	16 ^{1/2}	1	63
16	" " " II.	1		212		213		197		16	
17	Englowa	65	74 ^{1/2}	396	21	461	95 ^{1/2}	200		261	95 ^{1/2}
18	Falkenfels		11	6		6	11	6			11
19	Gizella	6		156		162		156		6	
20	Głowiński	5.554	33	38.678	79	44.233	12	43.841	63 ^{1/2}	391	48 ^{1/2}
21	Gołuchowski	317	02 ^{1/2}	1.444	83	1.761	85 ^{1/2}	1.334	58	427	27 ^{1/2}
22	Harbut		22 ^{1/2}	85	83	86	05 ^{1/2}	82	51	3	54 ^{1/2}
23	Hauer	9	40	115	02	124	42	111	83	12	59
24	Horecki	20		216	97	236	97	214	77 ^{1/2}	22	19 ^{1/2}
25	Janowski			131	73	131	73	129	70 ^{1/2}	2	02 ^{1/2}
26	Jarosław	63	32 ^{1/2}	661	95	725	27 ^{1/2}	590	91 ^{1/2}	134	36
27	Kallir	38		288		326		293	44	32	56
28	Karol Ludwik			367	32	367	32	367	32		
29	Kiślicki	122	62 ^{1/2}	308	92	431	54 ^{1/2}	303	55 ^{1/2}	127	99
30	Koniecki	432	76 ^{1/2}	4.366		4.798	76 ^{1/2}	4.420	86	377	90 ^{1/2}
31	Kopernik			66		66		66			
32	Kopiński		03	120		120	03	120			03
33	Korzelińska	317	1/2	335	65 ^{1/2}	652	66	317	05	335	61
34	Kraków	355	14 ^{1/2}	5.207	08	5.562	22 ^{1/2}	5.022	96	539	26 ^{1/2}
35	Krakowiec	63		146	60	209	60	205	59 ^{1/2}	4	1/2
36	Krausnecker	58	59	1.323	51	1.382	10	748	97 ^{1/2}	633	12 ^{1/2}
37	Krościenko	2	60 ^{1/2}	76	37	78	97 ^{1/2}	70	60	8	37 ^{1/2}
38	Kruszewska			180		180				180	
39	Krzeczunowicz Ignacy . . .	77	1/2	483	30	560	30 ^{1/2}	377	1/2	183	30
40	" Waleryan	13	50	293	50	307		223	50	83	50
41	Kucharski	324		324		648		324		324	
42	Kulczycki	25	92 ^{1/2}	445	59 ^{1/2}	471	52	471	31 ^{1/2}		20 ^{1/2}
43	Laskowska			5.359	12	5.359	12	5.197	39	161	73
44	Lewicki	272	25	1.014	76	1.287	01	981	72	305	29
45	Loewenstein	6	38 ^{1/2}	144		150	38 ^{1/2}	138	38	12	1/2
46	Ładuński			1.133	90	1.133	90	1.089	38	44	52
47	Łoś	339	17	1.350	75	1.689	92	1.603	49	86	43
48	Małecki		1/2	47	25	47	25 ^{1/2}	47	25		1/2
49	Matczyński	132	49 ^{1/2}	1.057	94	1.190	43 ^{1/2}	1.119	48 ^{1/2}	70	95
50	Mieroszewski	179	04 ^{1/2}	811	24	990	28 ^{1/2}	780	63	209	65 ^{1/2}
51	Mikiewicz			73	17	73	17	73	17		
52	Mikołajów	190	61 ^{1/2}	413	22	603	83 ^{1/2}	559	95	43	88 ^{1/2}
53	Monasterzyska	41	1/2	147	30	188	30 ^{1/2}	141	1/2	47	30
54	Morawski I.	40	72	46	19	86	91	43	97 ^{1/2}	42	93 ^{1/2}
	Do przeniesienia	12.522	46	80.714	06	93.236	52	83.964	43 ^{1/2}	9.272	08 ^{1/2}

poszczególnych funduszków stypendyjnych. obrotowy.

Nr. porz.	Nazwa fundacyj.	Stan z początkiem roku 1879.		Dochody w ciągu roku 1879.		Razem.		Wydatki.		Stan z końcem roku 1879. w gotówce	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	12.522	46	80 714	06	93.236	52	83.964	43 1/2	9.272	08 1/2
55	Morawski II.	51	12	268	62	319	74	243	12	76	62
56	Moszczeńska	1	36 1/2	48	.	49	36 1/2	46	36	3	1/2
57	Nahaczów	42	.	47	38	89	38	44	61	44	77
58	Nielepiec	50	10 1/2	55	72	105	82 1/2	100	.	5	82 1/2
59	Nieżabitowska	95	98	1.375	46	1.471	44	1.202	38	269	06
60	Obniski	218	28	455	.	673	28	218	28	455	.
61	Olszewski	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
62	Otowski	1	98 1/2	26	21 1/2	28	20	28	20	.	.
63	Ożańska	.	.	150	.	150	.	150	.	.	.
64	Paprocki	1	46 1/2	309	30	310	76 1/2	301	46	9	30 1/2
65	Parzeński	28	18 1/2	185	40	213	58 1/2	178	18	35	40 1/2
66	Pawłowski	.	.	243	06	243	06	243	06	.	.
67	Petryczyn	689	38 1/2	5.376	72	6.066	10 1/2	4.796	26	1.269	84 1/2
68	Pitoń	135	1/2	153	87	288	87 1/2	144	49	144	38 1/2
69	Pineles	.	.	369	.	369	.	100	.	269	.
70	Pniewski	10	50	100	50	111	.	100	50	10	50
71	Popkiewicz	66	.	625	58	691	58	666	58	25	.
72	Potocki	114	94	1.968	42 1/2	2.083	36 1/2	2.083	36 1/2	.	.
73	Przemysł	9	07	119	07	128	14	67	64	60	50
74	Radymno I.	10	25	65	25	75	50	65	25	10	25
75	" II.	123	87	187	19	311	06	263	60	47	46
76	Rappaport	49	.	157	02	206	02	206	02	.	.
77	Rostocki	183	55	301	60	485	15	383	55	101	60
78	Rudolf	20	95 1/2	133	56	154	51 1/2	130	97	23	54 1/2
79	Rusyan	69	83 1/2	1.164	81	1.234	64 1/2	865	58 1/2	369	06
80	Rzeszów	1	45 1/2	172	41	173	86 1/2	161	45	12	41 1/2
81	Sapieha	200	32	1.229	.	1.429	32	950	31 1/2	479	1/2
82	Sącz	50	31	265	72	316	03	251	05	64	98
83	Schnell	.	.	90	.	90	.	1	50	88	50
84	Seidler	6	17 1/2	101	17	107	34 1/2	101	56	5	78 1/2
85	Seeling-Saulenfels	.	.	28	35	28	35	28	35	.	.
86	Sielecka	57	61 1/2	486	53	544	14 1/2	491	74	52	40 1/2
87	Siemiradzki	.	1/2	126	.	126	1/2	60	.	66	1/2
88	Skibiński	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
89	Spadwiński	525	68	570	.	1.095	68	1.010	04	85	64
90	Stanisławów	26	.	29	30	55	30	26	.	29	30
91	Stankiewicz	2.688	.	1.015	.	3.703	.	3.588	.	115	.
92	Stawek	74	76	161	40	236	16	182	99	53	17
93	Szmoniewski	.	.	90	.	90	.	90	.	.	.
94	Tarnów	.	1/2	90	.	90	1/2	45	.	45	1/2
95	Tchórznicka	.	.	100	.	100	.	100	.	.	.
96	Torosiewicz	.	.	255	98	255	98	255	98	.	.
97	Towarnicki Bazylewicz	.	.	1.065	50	1.065	50	1.065	50	.	.
98	" Dr. Jan	3.751	86 1/2	19.375	27 1/2	23.127	14	16.537	19 1/2	6.589	94 1/2
99	Unia lubelska	33	72	39	29	73	01	36	29	36	72
100	Wierzbicki	31	51	1.394	80 1/2	1.426	31 1/2	1.400	91	25	40 1/2
101	Wilczyński	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
102	Wystawa krajowa rolnicza	232	50	801	41	1.033	91	219	56	814	35
103	Zawadzki Korwin	231	98	3.501	17	3.733	15	3.096	48 1/2	636	66 1/2
104	" Rogala	78	56 1/2	290	17	368	73 1/2	302	95	65	78 1/2
105	Zalchocki	865	08 1/2	3.141	.	4.006	08 1/2	3.345	24	660	84 1/2
106	Żebrowski	1.861	91	1.663	85	3.525	76	3.037	43 1/2	488	32 1/2
107	Żurkowski	606	02 1/2	5.599	12	6.205	14 1/2	5.172	75	1.032	39 1/2
	Suma	25.818	79	136.283	26	162.102	05	138.152	18 1/2	23.949	86 1/2

Alegat 2. do zamknięcia rachunku funduszów stypendyjnych za rok 1879.

Wykaz imienny nadanych na rok 1879. stypendyów

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł	ct.
I.	1	Artymowicz Artymowicz Oktaw	30	.		
	2	Sierociński Eugeniusz.	90	.	120	.
II.	1	Bier Bier Izak.	186	.		
	2	Gelber Jakub	198	.	384	.
III.		Brześcińska	.	.	.	.
IV.		Brzeski	.	.	.	.
V.	1	Brzeżany. Nowotny Zygmunt	73	50	73	50
	VI.	1	Chełmecki. Bednarski Jan	60	.	60
VII.	1	Chlebowski. Markowicz Michał	60	.	60	.
VIII.	1	Cesarz Franciszek Józef I. (Fierich Maurycy) (Lukas Stanisław)	1.000	.		
	2		(Stelzer Karol) (Warmcki Mieczysław)	1.000	.	
	3		(Szpilmann Józef) (Wilkiewicz Jan)	1.000	.	3.000
IX.		Cieszewski i Zawadzki	.	.	.	.
X.	1	Czajkowski. Czajkowski-Tymkowicz Kornel	180	.	180	.
	XI.		Czuczawa	.	.	.
XII.	1	Dydyński. Dydyński Stanisław	360	.		
	2		Dydyński Teofil	240	.	
	3		Gumowski August	360	.	
	4		Siedlecki Jan	300	.	
	5		Siedlecki Franciszek	300	.	
	6		Urbański Juljusz	360	.	1.920
XIII.		Egierski dla Egierskich I.	.	.	.	.
XIV.	1	Egierski dla Egierskich II. Rzepiński Stanisław	180	.	180	.

bez względu na rzeczywistą tychże wypłatę.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
XV.	1	Egierski dla Siedleckich I. Felkel Zygmunt	254	.	254	.
XVI.	1	Egierski dla Siedleckich II. Tarnawski Stanisław	196	.	196	.
XVII.	1	Engłowa. Gołkowski Aureli	200	.	200	.
XVIII.	1	Falkenfels. Grzesiak Antoni	6	.	6	.
XIX.	1	Gizella. Sim Joachim	150	.	150	.
XX.	1	Głowiński. Ambroziewicz Bogusław	157	50		
	2	Antosiewicz Władysław	157	50		
	3	Balzer Oswald	210	.		
	4	Belej Jan	210	.		
	5	Białas Piotr	210	.		
	6	Biela Jan	210	.		
	7	Biborski Aleksander	210	.		
	8	Bielowski Jan	157	50		
	9	Biegański Karol	157	50		
	10	Bandrowski Maryan	210	.		
	11	Bidziński Jan	210	.		
	12	Bielecki Bazyli	157	50		
	13	Bieńkowski Antoni	210	.		
	14	Bieńkowski Piotr	157	50		
	15	Braun Stanisław	210	.		
	16	Bresiewicz Tadeusz	157	50		
	17	Bryl Jan	210	.		
	18	Bryliński Juljan	157	50		
	19	Buczyński Franciszek	210	.		
	20	Burzyński Bolesław	157	50		
	21	Buzdygan Mikołaj	210	.		
	22	Biedermann Stanisław	157	50		
	23	Budzyński Wiktor	157	50		
	24	Chlebowski Mieczysław	210	.		
	25	Chołowiecki Leonard	157	50		
	26	Chowaniec Franciszek	157	50		
	27	Ciechanowicz Antoni	157	50		
	28	Cięglewicz Filip	210	.		
	29	Cielecki Józef	157	50		
	30	Cieński Aleksander	157	50		
	31	Cygnarowicz Bartłomiej	157	50		

Wykaz imienny nadanych

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
XX.	32	Czajkowski Filibert	157	50		
	33	Czarnek Władysław	210			
	34	Czermiński Kaźmierz	157	50		
	35	Czermiński Feliks	210			
	36	Dadlez Juljan	210			
	37	Dąbrowiecki Wojciech	210			
	38	Długosz Tomasz	157	50		
	39	Doboszyński Marcełi	210			
	40	Dolnicki Cyryl	157	50		
	41	Dorundiak Michał	157	50		
	42	Dubler Franciszek	210			
	43	Dybka Antoni	210			
	44	Fontana Maryan	157	50		
	45	Frankowski Waleryan	157	50		
	46	Fränkel Hieronim	157	50		
	47	Friedberg Stanisław	157	50		
	48	Gałkiewicz Tadeusz	210			
	49	Geciów Onufry	157	50		
	50	Goliński Marcin	157	50		
	51	Gołab Franciszek	210			
	52	Grabowski Roman	157	50		
	53	Gramatyka Karol	157	50		
	54	Gozdecki Józef	157	50		
	55	Halski Henryk	210			
	56	Hejnar Jan	210			
	57	Hełczyński Eugeniusz, Stanisław	157	50		
	58	Hodoly Ludwik	210			
	59	Holzer Gustaw	210			
	60	Horązak Maciej	210			
	61	Hibl Józef	210			
	62	Hładisz Henryk	210			
	63	Jabłoński Wincenty	157	50		
	64	Jakubowski Józef	157	50		
	65	Janocha Michał	210			
	66	Jaworski Bolesław	210			
	67	Jugendfein Karol	157	50		
	68	Kluczyński Zbigniew	210			
	69	Kolankowski Franciszek	157	50		
	70	Korecki Tadeusz	157	50		
	71	Korol Michał	210			
	72	Korczyński Ludomił	157	50		
	73	Konturowicz-Matkowski Jan	157	50		
	74	Kopertyński Jan	210			
	75	Koss Jan	210			
	76	Koss Jędrzej	157	50		
	77	Koziński Juljan	157	50		
	78	Kowalski Edmund	157	50		
	79	Kotowski Ferdynand	210			
	80	Köller Hieronim	157	50		

na rok 1879. stypendyów.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
XX.	81	Kułakowski Maksymilian	157	50		
	82	Kułakowski Dobiesław	157	50		
	83	Kwieciński Maciej	210	.		
	84	Kulczycki Aleksander.	157	50		
	85	Lisiewicz Tomasz	210	.		
	86	Łahota Bazyli	210	.		
	87	Łosznów Jan	157	50		
	88	Łukawiecki Włodzimierz	210	.		
	89	Lewiecki Feliks	157	50		
	90	Mach Franciszek	157	50		
	91	Majeranowski Feliks	157	50		
	92	Majeranowski Jan	157	50		
	93	Malec Jan	210	.		
	94	Matusiak Szymon	157	50		
	95	Mańkowski Jan	157	50		
	96	Menda Władysław	157	50		
	97	Michalski Włodzimierz	210	.		
	98	Mikiewicz Bolesław	157	50		
	99	Mikrot Walenty	210	.		
	100	Milewski Feliks	157	50		
	101	Misiotek Wincenty	210	.		
	102	Miodowski Adam	157	50		
	103	Moor Franciszek	157	50		
	104	Morański Jan	210	.		
	105	Musiał Piotr	157	50		
	106	Müller Artur	210	.		
	107	Myjak Piotr	157	50		
	108	Myszkowski Tytus	157	50		
	109	Naływajko Grzegorz	157	50		
	110	Niemiec Wojciech	157	50		
	111	Niemczyk Jan	210	.		
	112	Nogaj Józef	210	.		
	113	Nowak Antoni	210	.		
	114	Oleśnicki Eugeniusz	157	50		
	115	Opydo Franciszek	210	.		
	116	Ośmitowski Mikołaj	157	50		
	117	Ostrożyński Władysław	210	.		
	118	Pawłowski Józef	210	.		
	119	Piątkowski Józef	157	50		
	120	Pochroń Józef	157	50		
	121	Piękoś Juljan	210	.		
	122	Rajewski Jan	210	.		
	123	Raschkie Władysław	210	.		
	124	Rękowicz Jan	210	.		
	125	Romańczuk Jarosław	157	50		
	126	Rozłucki Michał	157	50		
	127	Rużycki Rudolf	210	.		
	128	Ruciński Włodzimierz	157	50		
	129	Rybak Leon	210	.		

Wykaz imienny nadanych

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
XX.	130	Sass Marcin	157	50		
	131	Schneder Leopold	210	.		
	132	Schlichting Antoni	157	50		
	133	Scheffner Edmund	210	.		
	134	Semler Seweryn	157	50		
	135	Sierostawski Jan	157	50		
	136	Şondermayer Roman	157	50		
	137	Sliwiński Jakób	157	50		
	138	Słomka Antoni	157	50		
	139	Sokołowski Jakub	210	.		
	140	Staniszewski Walenty	157	50		
	141	Stoklasa Emiljan	210	.		
	142	Stwierteń Oskar	210	.		
	143	Świejkowski Aleksander	210	.		
	144	Skowron Franciszek	157	50		
	145	Sysak Gabryel	210	.		
	146	Świerz Szczęsny	210	.		
	147	Szameit Jan	157	50		
	148	Szameit Bolesław	157	50		
	149	Szczerba Michał	210	.		
	150	Tarnawski Stanisław	157	50		
	151	Tomaszewski Jan	157	50		
	152	Tralka Jan	210	.		
	153	Truszkowski Tadeusz	157	50		
	154	Tuzińkiewicz Antoni	157	50		
	155	Twerdochleb Antoni	210	.		
	156	Tyszecki Teodor	157	50		
	157	Ujejski Tadeusz	157	50		
	158	Ungar Franciszek	157	50		
	159	Walczyński Antoni	210	.		
	160	Wiczkowski Józef	210	.		
	161	Wieluch Jan	210	.		
	162	Wierzbicki Jan	210	.		
	163	Wiśniowski Leszek	157	50		
	164	Wojcicki Stanisław	210	.		
	165	Wolter Władysław	157	50		
	166	Zalewski Michał	210	.		
	167	Zarzycki Dyonizy	157	50		
	168	Zarzycki Seweryn	210	.		
	169	Zeńczak Władysław	210	.		
	170	Zieliński Jacenty	210	.		
	171	Żurakowski Julian	157	50	31.080	
XXI.		Gołuchowski.				
	1	Czanderna Karol	200	.		
	2	Hercisz Emanuel	300	.		
	3	Stelzer Karol	200	.		
	4	Zakrzewski Aleksander	300	.	1.000	

na rok 1879. stypendyów.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacji i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundsów.	stypendystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
XXII.	1	Harbut. Ciszek Andrzej	80	.	80	.
XXIII.	1	Hauer. { Dobrowolski Ludwik } { Szolginia Emil }	100	.	100	.
XXIV.	1	Horecki. Gromnicki Eugeniusz	90	.		
	2	Marcinków Tomasz	90	.	180	.
XXV.	1	Janowski. Dutkiewicz Stanisław	56	.		
	2	Pośka Tomasz	56	.	112	.
XXVI.	1	Jarosław. Hebenstreit Jakub	105	.		
	2	Kozłowski Aleksander	105	.		
	3	Kowalski Karol	105	.		
	4	Kube Ludwik	105	.		
	5	Skoczylński Szczepan	105	.	525	.
XXVII.	1	Kallir. Biegeleisen Henryk	250	.	250	.
XXVIII.	1	Karol Ludwik. Abgarowicz Józef	157	50		
	2	Bohosiewicz Jan	180	.	337	50
XXIX.	1	Kiślicki. Danielski Tadeusz	180	.	180	.
XXX.	1	Koniecki. Bałabański Jan	200	.		
	2	Bizoń Franciszek	200	.		
	3	Gabriel Józef	150	.		
	4	Jaglarz Jan	150	.		
	5	Janiszewski Antoni	200	.		
	6	Józefczyk Tadeusz	150	.		
	7	Koczerkiewicz Michał	200	.		
	8	Lenartowicz Franciszek	200	.		
	9	Mildner Józef	200	.		
	10	Obrzut Andrzej	150	.		
	11	Ostafiński Maryan	150	.		
	12	Parwi Ludwik	200	.		
	13	Riel Edmund	150	.		
	14	Sochański Józef	150	.		
	15	Szafran Józef	150	.		
	16	Szpillmann Józef	200	.		
	17	Zarnowski Jan	150	.	2.950	.

Wykaz imienny nadanych

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
XXXI.		Kopernik.				
	1	Hollik Jan	28	.		
	2	Żmudziński Franciszek	38	.	66	.
XXXII.		Kopiński.				
XXXIII.		Korzelińska.				
XXXIV.		Kraków.				
	1	Baczyński Roman	210	.		
	2	Eberle Jan	210	.		
	3	Eustachiewicz August	210	.		
	4	Gońka Józef	210	.		
	5	Kaleczyński Jan	210	.		
	6	Kiszakiewicz Antoni	157	50		
	7	Koprowski Michał	157	50		
	8	Kostkiewicz Franciszek	157	50		
	9	Kostrakiewicz Włodzimierz	210	.		
	10	Kostyszyn Tomasz	157	50		
	11	Lepszy Leonard	210	.		
	12	Malsburg Karol	210	.		
	13	Marcinkiewicz Roman	210	.		
	14	Przybylski Józef	157	50		
	15	Rożański Bronisław	157	50		
	16	Słowik Marcin	157	50		
	17	Tarchalski Ferdynand	210	.		
	18	Uryniak Jan	157	50		
	19	Wagner Adolf	157	50		
	20	Wilczek Stanisław	157	50		
	21	Zach Jakub	157	50		
	22	Zawiliński Antoni	157	50	3.990	.
XXXV.		Krakowiec.				
	1	Elster Józef	124	.	124	.
XXXVI.		Krausnecker.				
	1	Schmidt Jan	580	.		
	2	Wolter Jan	580	.	1.160	.
XXXVII.		Krośoienko.				
	1	Jarzyna Stanisław	68	.	68	.
XXXVIII.		Kruszewska.				
XXXIX.		Krzeczunowicz Ignacy.				
	1	Starkiewicz Leon	200	.		
	2	Wierciński Edward	200	.	400	.
XL.		Krzeczunowicz Waleryan.				
	1	Łobocki Modest	140	.		
	2	Rayss Kazimierz	140	.	280	.

na rok 1879. stypendyów.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
		Kucharski.				
		Kulczycki.				
	1	Kulczycki Roman	167	50		
	2	Kulczycki Zygmunt	167	50		
	3	Kulczycka Kornelia	67	.	402	.
		Laskowska.				
	1	Brzeziński Władysław	150	.		
	2	Bystrzanowski Kazimierz	150	.		
	3	Gostomski Władysław	150	.		
	4	Ipohorski Lenkiewicz Józef	200	.		
	5	Ipohorski-Lenkiewicz Paweł	200	.		
	6	Korytowski Maryan	150	.		
	7	Kruszyński Kazimierz	150	.		
	8	De Laveaux Adam	200	.		
	9	De Laveaux Kazimierz	150	.		
	10	De Laveaux Jan	200	.		
	11	Laskowski Wiktor	200	.		
	12	Laskowski Mieczysław	200	.		
	13	Nanowski Stefan	200	.		
	14	Nanowski Zdzisław	150	.		
	15	Niwicki Maryan	150	.		
	16	Nowotny Stanisław	200	.		
	17	Olszewski Adam	200	.		
	18	Olszewski Stanisław	200	.		
	19	Olszewski Jan	150	.		
	20	Piotrowski Józef	150	.		
	21	Przesmycki Jan	150	.		
	22	Remer Stefan	150	.		
	23	Słotwiński Zdzisław	150	.		
	24	Trepka Józef	150	.		
	25	Truszkowski Włodzimierz	200	.		
	26	Warmiski Mieczysław	150	.		
	27	Wisłocki Stanisław	150	.	4.600	.
		Lewicki.				
	1	Granowski Franciszek	200	.		
	2	Kuhl Konrad	200	.		
	3	Leontowicz Dyonizy	300	.	700	.
		Loewenstein.				
	1	Długoszewski Józef	132	.	132	.
		Ładuński.				
	1	Bujnowski Marcin	216	.		
	2	Gutkowski Roman	216	.		
	3	Maślanka Marcin	216	.		
	4	Scheybal Ksawery	216	.		
	5	Wanyura Jan	216	.	1.080	.

Wykaz imienny nadanych

Liczba porządkowa		Nazwa fundacji i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
XLVII.		Łoś.				
	1	Dzieduszycki hr. Leon	210	.		
	2	Łoś hr. Adolf	210	.		
	3	Łoś hr. Wincenty	210	.		
	4	Łoś hr. Maryan	210	.		
	5	Łoś hr. Maryan Alojzy	210	.		
	6	Urbański Tomasz	210	.	1.260	
XLVIII.		Małecki.				
	1	Ziebrowski Stanisław	47	25	47	25
XLIX.		Matczyński.				
	1	Babiński Adam	210	.		
	2	Czarnek Józef	157	50		
	3	Kuczyński Franciszek	210	.		
	4	Strażyński Aleksander	157	50		
	5	Wąsowicz Tadeusz	157	50	892	50
L.		Mieroszewski.				
	1	Dłakowicz Kazimierz	200	.		
	2	Szołajski Maryan	200	.		
	3	Warzycki Bronisław	200	.	600	
LI.		Mikiewicz.				
	1	Nowak Józef	73	.	73	
LII.		Mikołajów.				
	1	Juryk Stefan	60	.		
	2	Korecki Mikołaj	60	.		
	3	Moczulski Alfred	60	.		
	4	Schneider Edmund	60	.		
	5	Szuchowski Jan	60	.		
	6	Wieliczko Grzegorz	60	.	360	
LIII.		Monasterzyska.				
	1	Ossoliński Jan	100	.	100	
LIV.		Morawski I.				
LV.		Morawski II.				
	1	Boroń Ignacy	65	.		
	2	Latocha Jan	65	.		
	3	Niepełowicz Władysław	65	.	195	
LVI.		Moszczeńska.				
	1	Habowska Helena	45	.	45	
LVII.		Nahaczów.				
LVIII.		Nielepiec.				
	1	Sołtys Karol	50	.	50	

na rok 1879. stypendyów.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
LIX.		Niezabitowska.				
	1	Bylina Franciszek	210	.		
	2	Czerwiński Dawid	210	.		
	3	Korytko Stanisław	210	.		
	4	Orłowski Stanisław	210	.		
	5	Rodakowski Kazimierz	210	.		
	6	Święcicki Zygmunt	210	.	1.260	
LX.		Obniski.				
	1	Nowosielecki Stanisław	440	.	440	.
LXI.		Olszewski.				
LXII.		Ołowski.				
	1	Górski Józef	24	.	24	.
LXIII.		Ożańska.				
	1	Terlecki Stanisław	150	.	150	.
LXIV.		Paprocki.				
	1	Bartkowski Adam	150	.		
	2	Szeiff de Aranyos Tellek Józef	150	.	300	.
LXV.		Parzelski.				
	1	Pawłowski Robert	150	.	150	.
LXVI.		Pawłowski.				
	1	Szuwalski Tadeusz	236	.	236	.
LXVII.		Petryczyn.				
	1	Balicki Stanisław	200	.		
	2	Balicki Józef	125	.		
	3	Bukała Stanisław	125	.		
	4	Cercha Bronisław	200	.		
	5	Czechowski Michał	125	.		
	6	Dominik Stanisław	200	.		
	7	Doskowski Józef	125	.		
	8	Ebers Jan	200	.		
	9	Flasiński Romuald	200	.		
	10	Gęślak Jan	150	.		
	11	Hantschl Antoni	125	.		
	12	Kisielewski Stanisław	125	.		
	13	Kraszewski Stefan	150	.		
	14	Kwiatkowski Dominik	125	.		
	15	Langier Jan	200	.		
	16	Lipski Jacenty	125	.		
	17	Leo Juljusz	150	.		
	18	Mazgaj Piotr	200	.		
	19	Morawiecki Ignacy	200	.		
	20	Olkiszewski Włodzimierz	200	.		

Wykaz imienny nadanych

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
LXVII.	21	Pełka Józef	125	.		
	22	Prochaska Franciszek	125	.		
	23	Seńko Stanisław	150	.		
	24	Śmietana Stanisław	200	.		
	25	Schram Paulin	200	.		
	26	Stefan Michał	150	.		
	27	Tumidajowicz Józef	200	.		
	28	Wolf Pisek	200	.	4.600	.
LXVIII.		Pitoń.				
	1	Podczerwiński Hieronim	72	.		
	2	Takuski Jakób	72	.	144	.
LXIX.		Pineles.				
	1	Kurzer Herman	100	.		
	2	Stimmler Jakub	100	.	200	.
LXX.	1	Pniewski. Szufa Jan	90	.	90	.
LXXI.		Popkiewicz.				
	1	Dubiel Wojciech	100	.		
	2	Dutkiewicz Tomasz	100	.		
	3	Staromiejski Jan	100	.		
	4	Wojtasiewicz Michał	100	.		
	5	Zając Walenty	190	.	500	.
LXXII.		Potocki.				
	1	Burzyński Mieczysław	157	50		
	2	Kamiński Maryan	157	50		
	3	Łodziński Jan	210	.		
	4	Maciejowski Andrzej	157	50		
	5	Maciejowski Zygmunt	157	50		
	6	Madejski Konstanty	157	50		
	7	Świeżawski Stanisław	157	50		
	8	Zubrzycki Jan	210	.		
9	Żurowski Roman	157	50	1.522	50	
LXXIII.	1	Przemyśl. Śliwiński Michał	110	.	110	.
LXXIV.		Radymno I.				
	1	Koziak Mateusz	55	.	55	.
LXXV.		Radymno II.				
	1	Kołpaczkiewicz Michał	55	.		
	2	Kostecki Antoni	55	.		
	3	Siara Stanisław	55	.	165	.
LXXVI.	1	Rappaport. Biber Leopold	157	.	150	.

na rok 1879. stypendyów.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
LXXVII.	1	Rostocki. Balicki Mateusz	200	.	200	.
LXXVIII.	1	Rudolf. Polakiewicz Włodzimierz	100	.	100	.
LXXIX.	1	Russyan. Ortyński Włodzimierz	210	.		
	2	Przysiecki Ludwik	157	50		
	3	Seńkowski Wacław	210	.	577	50
LXXX.	1	Rzeszów. Benoit Bronisław	160	.	160	.
LXXXI.	1	Sapieha. Ekielski Władysław	500	.		
	2	Mańkowski Bolesław	500	.	1.000	.
LXXXII.	1	Sącz. Cycoń Walenty	100	.		
	2	Schmidt Filip	100	.	200	.
LXXXIII.		Schnell.				
LXXXIV.	1	Seidler. Körber Ludwik	95	.	95	.
LXXXV.	1	Seeling-Saulenfels. Żyła Ignacy	28	35	28	35
LXXXVI.	1	Sielecka. Sielecki Dżurdź Piotr	210	.		
	2	Sielecki Dżurdź Mikołaj	210	.	420	.
LXXXVII.	1	Siemiradzki. Pilichowski Antoni	120	.	120	.
LXXXVIII.		Skibiński.				
LXXXIX.	1	Spadwiński. Gąsiorek Franciszek	160	.		
	2	Głowiński Walenty	160	.		
	3	Neuwirth Hipolit	160	.	480	.
XC.		Stanisławów				
XCI.	1	Stankiewicz. Bożewska Aniela	200	.		
	2	Stankiewicz Wanda	200	.		
	3	Stankiewicz Franciszek	200	.		
	4	Stankiewicz Otillo	200	.		
	5	Stojałowska Marya	200	.	1.000	.

Wykaz imienny nadanych

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
XCII.	1	Stawek.				
	2	Białkowski Władysław Żarnowiecki Ludwik	52 52	50 50	105	
XCIII.	1	Szmoniewski. Szmoniewski Zygmunt	90		90	
		Tarnów.				
XCIV.		Tchórznicka.				
XCV.	1	Rybicka Marya	100		100	
		Towarnicki Bazylewicz.				
XCVI.	1	Deryng Władysław	200			
	2	Gorczyca Józef	200			
	3	Heppe Tadeusz	200			
	4	Hessler Jan	200			
	5	Krypiakiewicz Józef	200		1.000	
XCVII.		Towarnicki Dr. Jan.				
	1	Biliński Mieczysław	150			
	2	Dobrowolski Wincenty	200			
	3	Dreziński Jan	200			
	4	Fleszar Józef	200			
	5	Hirschberg Marceli	200			
	6	Kopaczyński Edmund	200			
	7	Krzywiecki-Massalski Mikołaj	150			
	8	Kornicki Wojciech	150			
	9	Malinowski Józef	200			
	10	Martynowicz Zygmunt	150			
	11	Marynowski Józef	150			
	12	Mysak Paweł	200			
	13	Praschill Mieczysław	150			
	14	Smolecki Hipolit	150			
	15	Szczepański Kaźmierz	150			
	16	Towarnicki Wojciech	200			
	17	Towarnicki Edward	150			
	18	Towarnicki Jan	200			
	19	Towarnicki Marcin	200			
	20	Towarnicki Stanisław	150			
21	Wojdałowicz Stanisław	150				
21	Wyspiański Gwido	200		3.850		
XCVIII.	1	Torosiewicz.				
	2	Abrahamowicz Wiktor . . . . . Lewicki Witold	125 125		250	
XCIX.		Unia lubelska.				
C.	1	Wierzbicki. Grodzicki Władysław	340			

na rok 1879. stypendyów.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
C.	2	Olszewski Leon	340	.		
	3	Olszewski Adam	340	.		
	4	Wislocki Eugeniusz	340	.	1.360	.
CI.		Wilczyński.		.		.
CII.		Wystawa krajowa rolnicza.		.		.
CIII.		Zawadzki Korwin.				
	1	Czajkowski Kaźmierz	210	.		
	2	Gromnicki Feliks	210	.		
	3	Jordan Eugeniusz	210	.		
	4	Ilnicki Wojciech	210	.		
	5	Kamiński Zdzisław	157	50		
	6	Krobicki Maciej	210	.		
	7	Niewiadomski Gabriel	210	.		
	8	Romanowski Aleksander	210	.		
	9	Sobolewski Franciszek	210	.		
	10	Stanisławski Artur	210	.		
	11	Tychowski Aleksander	210	.	2.257	50
CIV.		Zawadzki Rogala.				
	1	Krzeczkowski Józef	70	.		
	2	Mossoczy Franciszek	70	.		
	3	Röhrich Stanisław	70	.	210	
CV.		Żalchocki.				
	1	Bal Adam	105	.		
	2	Biliński Józef	105	.		
	3	Brzezicki Władysław	105	.		
	4	Giziński Kaźmierz	157	50		
	5	Gromnicki Stanisław	105	.		
	6	Kluczyński Kornel	105	.		
	7	Kluczyński Kaźmierz	157	50		
	8	Lewicki Włodzimierz	105	.		
	9	Lewicki Emiljan	105	.		
	10	Nehrebecki Józef	105	.		
	11	Nowosielecki Zygmunt	105	.		
	12	Piotrowski Mieczysław	105	.		
	13	Podhorodecki Włodzimierz	105	.		
	14	Przybylski Józef	105	.		
	15	Rudkowski Kaźmierz	105	.		
	16	Staromiejski Leon	105	.		
	17	Szydłowski Zdzisław	105	.		
	18	Wolański Eustachy	105	.		
	19	Zarzycki Witold	105	.		
	20	Zawadzki Zygmunt	105	.		
	21	Zawistowski Maryan	105	.		
	22	Zassowski Adam	105	.	2.415	.

Wykaz imienny nadanych na rok 1879. stypendyów.

Liczba porządkowa		Nazwa fundacyj i stypendystów.	Nadane stypendyum roczne			
fundu- szów.	stypen- dystów.		Szczegół		O g ó ł	
			zł.	ct.	zł.	ct.
CVI.		Żebrowski.				
	1	Jasienicki Apolinary	210	.		
	2	Miłaszewski Leszczye Stanisław	210	.		
	3	Pajączkowski Józef	210	.		
	4	Pajączkowski Kaźmierz	210	.		
	5	Terlecki Stanisław	210	.		
	6	Warmcki Eugeniusz	210	.	1.260	
CVII.		Żurakowski.				
	1	Antoniewicz Wacław	157	50		
	2	Blauth Feliks	210	.		
	3	Chołodecki Tomasz	262	50		
	4	Dykas Tomasz	210	.		
	5	Gaszyński Antoni	262	50		
	6	Gawiński Władysław	210	.		
	7	Hordyński Zdzisław	210	.		
	8	Jasiński Adam	262	50		
	9	Lassota Władysław	210	.		
	10	Limbach Józef	210	.		
	11	Małaczyński Kaźmierz	210	.		
	12	Misiński Marcei	157	50		
	13	Nowosielski Michał	210	.		
	14	Parfiński Jan	157	50		
	15	Pawlikowski Kaźmierz	262	50		
	16	Pilecki Marcei	262	50		
	17	Sendzimir Mieczysław	210	.		
	18	Smarzewski Tadeusz	262	50		
	19	Słotwiński Józef	262	50		
	20	Stupnicki Tymon	262	50		
	21	Ziamba Józef	157	50		
22	Żurakowski Konstanty	262	50	4.882	50	

III.

(Fundusz stypendyjny imienia ś. p. Głowińskiego).

Administracya dóbr funduszowych

WINNIKI.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Administracya dóbr

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
S u m a r y u s z.								
I.	1—2	Czynsze dzierżawne	548	98	383	60	165	38
II.	3—4	Dochody z propinacyi	10.847	86	7.671	43	3.176	43
III.	5	„ z młynów	111	20	.	.	111	20
IV.	6	Zwroty kosztów zarządu	46	09	.	.	46	09
V.	7—8	Dochody rozmaite	1.383	48	258	57	1.124	91
VI.	9—13	Gospodarstwo lasowe	8.005	37 1/2	7.637	68 1/2	367	69
Suma dochodów .			20.942	98 1/2	15.951	28 1/2	4.991	70

Stan funduszu

Stan czynny.		Szczegół		Ogół	
Należytości czynne	.	.	.	4.991	70
Suma stanu czynnego .		.	.	4.991	70

U w a g a.

Wartość tych dóbr zarachowano w ogólnem zamknięciu rachunkowem kompleksu funduszów stypendyjnych. Należytość za sprzedane w Winnikach realności uwidoczniiono pod odnośną rubryką dochodów majątku zarodowego tychże funduszów.

funduszowych Winniki.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
S u m a r y u s z.								
I.	1—2	Gospodarstwo gruntowe	32	68	32	68	.	.
II.	3—6	„ lasowe	1.385	95 ¹ / ₂	1.385	95 ¹ / ₂	.	.
III.	7—10	Koszta zarządu	1.932	30	1.871	06	61	24
IV.	11	Podatki i daniny	3.877	49	3.877	49	.	.
V.	12-14	Wydatki z prawa patronatu	1.256	83	1.256	83	.	.
VI.	15	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu stypendyjnego Głowińskiego	7.527	27	7.527	27	.	.
Suma wydatków .			16.012	52¹/₂	15.951	28¹/₂	61	24

z końcem roku 1879.

		Stan bierny.	Szczegół	O g ó ł
1	Należytości bierne	.	.	61 24
2	Czysty stan czynny	.	.	4.930 46
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego .	.	4.991 70

funduszowych Winniki.

Wydatki.

Rubryka	Pozytywa	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
P o s z c z e g ó l n i e n i e.								
I.		Gospodarstwo gruntowe.						
	1	Utrzymanie budynków gospodarskich						
	2	Asekuracja tychże i inne drobne	32	68	32	68		
		Suma rubryki I.	32	68	32	68		
II.		Gospodarstwo lasowe.						
	3	Utrzymanie budynków leśnych						
	4	Koszta wyrębu drzewa opałowego	1.071	55	1.071	55		
	5	„ „ „ „ „ materiałowego						
	6	Asekuracja budynków leśnych, tantiema leśniczego i inne drobne	314	40 ¹ / ₂	314	40 ¹ / ₂		
		Suma rubryki II.	1.385	95 ¹ / ₂	1.385	95 ¹ / ₂		
III.		Koszta zarządu.						
	7	Płace leśniczego, leśnych, kominiarza itd.	1.109	80	1.109	80		
	8	Pensye i dary z łaski	263	52	223		40	52
	9	Emolumenta i dodatki, drzewem i gotówką	534	96	534	96		
	10	Koszta kancelaryjne i podróży	24	02	3	30	20	72
		Suma rubryki III.	1.932	30	1.871	06	61	24
IV.	11	Podatki rządowe i daniny.	3.877	49	3.877	49		
V.		Wydatki z prawem patronatu połączone.						
	12	Płace nauczycieli i księży	598	48	598	48		
	13	Dodatki tymże, drzewem i gotówką	591	44	591	44		
	14	Inne wydatki z tego tytułu, jak:						
		a) Koszta restauracyi budynków parafialnych						
		b) Datek coroczny na szkołę, premie dla uczniów itp.	66	91	66	91		
		Suma rubryki V.	1.256	83	1.256	83		
VI.	15	Nadwyżka dochodów, przeniesiona z końcem roku 1879. do funduszu stypendyjnego im. śp. Głowińskiego	7.527	27	7.527	27		

IV.

Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

L. W. 21.199/1880.

Dochody.

Fundusz galicyjski

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.			
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
			A) Majątek							
			a) Rzeczywiste.							
	1	Efekta zakupione	1.224	80	1.224	80				
	2	Książeczka Kasy oszcz. pobrana z majątku obrotowego	60	25	60	25				
		Suma dochodów rzeczywistych	1.285	05	1.285	05				
			b) Przenośne.							
	3	Gotówka za spieniężone efekta	1.100		1.100					
		Suma dochodów	2 385	05	2 385	05				
			c) Zapas z początkiem roku 1879. w efektach							
					34.746	85				
					37.131	90				
			Stan majątku zarodowego							
			Stan czynny.		Szczegół		O g ó ł			
Zapas kasowy w efektach:										
a) 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.					34.000					
b) 6% " " Banku hipotecznego					800					
c) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności					131	90	34.931	90		
Suma stanu czynnego							34.931	90		

			B) Majątek							
			a) Rzeczywiste.							
	1	Odsetki od efektów:								
		a) od 4% listów zast. Tow. kred.	1.356	zł. 26 ct.						
		b) " 6% " hipotecznych	48	" "						
		c) " książeczki gal. Kasy oszcz.	1	" 25 "						
		Suma dochodów rzeczywistych	1.405	51	1.405	51				
	2	Zakupiona książeczka Kasy oszczędności	60	25	60	25				
		Suma dochodów rzeczywistych	1.465	76	1.465	76				
			b) Przenośne.							
	3	Gotówka za spieniężoną książeczkę Kasy oszcz.	25		25					
		Suma dochodów	1.490	76	1.490	76				
			c) Zapas z początkiem roku 1879:							
a) w gotówce			109	zł. 1/2 ct.						
b) w efekcie			25	" "						
					134	1/2				
					1.624	76 1/2				
			Stan majątku obrotowego							
			Stan czynny.		Szczegół		O g ó ł			
Zapas kasowy w gotówce							34	26 1/2		
Suma stanu czynnego							34	26 1/2		

inwalidów wojskowych.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wylosowane	1.100	.	1.100	.	.	.
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	1.100	.	1.100	.	.	.
		Suma wydatków	2.200	.	2.200	.	.	.
		c) Zapas z końcem roku 1879. w efektach	.	.	34 931	90	.	.
					37.131	90		

z końcem roku 1879.

Stan bierny.		Szczegół	O g ó ł
	Czysty stan czynny		34.931 90
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego		34 931 90

o b r o t o w y.

		a) Rzeczywiste.						
	1	Dożywocia 55. inwalidom	1.445	.	1.445	.	.	.
	2	Książeczka Kasy oszcz. wydana do majątku zarodowego	60	25	60	25	.	.
	3	" " " spieniężona	25	.	25	.	.	.
		Suma wydatków rzeczywistych	1.530	25	1.530	25	.	.
		b) Przenośne.						
	4	Gotówka na zakupno książeczki Kasy oszczędności	60	25	60	25	.	.
		Suma wydatków	1.590	50	1.590	50	.	.
		c) Zapas z końcem roku 1879. w gotówce	.	.	34	26 1/2	.	.
					1.624	76 1/2		

z końcem roku 1879.

Stan bierny.		Szczegół	O g ó ł
	Czysty stan czynny		34 26 1/2
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego		34 26 1/2

Wyjaśnienia.

Z powodu śmierci jednego z dożywotników w roku 1878., zatrzymano należność jego w kwocie 25 zł. na przypadek możliwej reklamacji ze strony c. k. Jeneralnej Komendy i ulokowano ją tymczasowo na książeczkę gal. Kasy oszczędności (patrz wyjaśnienia do zamknięcia rachunkowego tego funduszu za rok 1878.); gdy jednak okazało się w roku 1879., iż kwota 25 zł. uważaną być ma za „intercalare“, i z tego powodu użytą być winna na pomnożenie majątku zarodowego fundacyi, przeto spieniężono ją w majątku obrotowym za kwotę . . . . . 25 zł. — ct. i wraz z narosłą prowizją . . . . . 1 „ 25 „

tudzież z wykazaną z końcem roku 1878. czystą nadwyżką gotówki majątku obrotowego, która z powodu odpadnięcia powyższej należności biernej wyniosła 34 „ — „
razem przeto kwotę . . . . . 60 zł. 25 ct.

użyto na zakupno książeczki Kasy oszczędności i przeniesiono takową do majątku zarodowego.

Fundusz niżankowicki

Lowland

V.

Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

L. W. 21.200/1880.

Dochody.

Fundusz niżankowicki

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.			
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
		A) Majątek								
		a) Rzeczywiste.								
	1	Efekta zakupione	50		50					
	2	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego	30	76 1/2	30	76 1/2				
		Suma dochodów rzeczywistych	80	76 1/2	80	76 1/2				
		b) Przenośne.								
	3	Gotówka za spieniężoną książeczkę Kasy oszczędności	15	08	15	08				
	4	Efekt odebrany z winkulacyi	50		50					
		Suma dochodów	145	84 1/2	145	84 1/2				
		c) Zapas z początkiem roku 1879. w efektach			2.268	55				
					2.414	39 1/2				
		Stan majątku zarodowego								
		Stan czynny.								
		Zapas kasowy:								
		Efekta a) obligacye indemnizacyjne			2.300					
		b) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności			3	47	2.303	47		
		Suma stanu czynnego					2.303	47		

		B) Majątek								
		a) Rzeczywiste.								
I.	1	Odsetki:								
		a) od obligacyj indemnizacyjnych 107 zł. 49 ct.	108	69	108	69				
		b) „ książeczki Kasy oszczędności 1 „ 20 „								
		b) Przenośne.								
		c) Zapas z początkiem roku 1879. w gotówce			29	56 1/2				
					138	25 1/2				
		Stan majątku obrotowego								
		Stan czynny.								
		Zapas kasowy w gotówce					35	39		
		Suma stanu czynnego					35	39		

inwalidów wojskowych.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczzenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y.								
		a) Rzeczywiste.						
	1	Spieniężona książeczka Kasy oszczędności	15	08	15	08	.	.
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektu	45	84 1/2	45	84 1/2	.	.
	3	Efekt wydany do winkulacyi	50		50		.	.
		Suma wydatków	110	92 1/2	110	92 1/2	.	.
		c) Zapas z końcem roku 1879. w efektach			2.303	47	.	.
					2.414	39 1/2	.	.

z końcem roku 1879.

Stan bierny		Szczegół	O g ó ł
	Czysty stan czynny		2.303 47
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego		2.303 47

o b r o t o w y.

		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Dożywocia dwu inwalidów po 36 zł.	72		72		.	.
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	30	76 1/2	30	76 1/2	.	.
	3	Taksa winkulacyjna		10		10	.	.
		Suma wydatków rzeczywistych	102	86 1/2	102	86 1/2	.	.
		b) Przenośne.						
		c) Zapas z końcem roku 1879. w gotówce.			35	39	.	.
					138	25 1/2	.	.

z końcem roku 1879.

Stan bierny.		Szczegół	O g ó ł
	Czysty stan czynny		35 39
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego		35 39

Fundusz posagowy. Tablica I. Dochody

Wzrosty funduszy z kłosa 1879	Przychody	Wydatki	Dochody	Wydatki
-------------------------------------	-----------	---------	---------	---------

VI.

A) Majątek

Przychody	Wydatki	Przychody	Wydatki
11	11	11	11

Fundusz posagowy

Jana i Filipiny Komarnickich.

Plan majątku zarobkowego

Przychody	Wydatki	Przychody	Wydatki
11	11	11	11

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

B) Majątek

Przychody	Wydatki	Przychody	Wydatki
11	11	11	11

za rok

1879.

Plan majątku obrotowego

Przychody	Wydatki	Przychody	Wydatki
11	11	11	11

Dochody.

Fundusz posagowy Jana i

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			A) M a j ą t e k					
			a) Rzeczywiste.					
	1	Efekta zakupione	41	.	41	.	.	.
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	41	.	41	.	.	.
			b) Przenośne.					
		Suma dochodów	82	.	82	.	.	.
	3	c) Zapas z początkiem roku 1879. w efektach	.	.	1.219	67	.	.
					1.301	67		
			Stan majątku zarodowego					
			Stan czynny.		Szczegół		O g ó ł	
			Zapas kasowy w efektach:					
			a) 6% listy hipoteczne		1.200			
			b) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności		60 67		1.260 67	
			Suma stanu czynnego				1.260 67	
			B) M a j ą t e k					
			a) Rzeczywiste.					
I.	1	Odsetki od listów zast. Banku hipotecznego	72	.	72	.	.	.
			b) Przenośne.					
		Suma dochodów	72	.	72	.	.	.
	2	c) Zapas z początkiem roku 1879. w gotówce	.	.	19	.	.	.
					91	.		
			Stan majątku obrotowego					
			Stan czynny.		Szczegół		O g ó ł	

Filipiny Komarnickich.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y.								
		a) Rzeczywiste.	.	.	.	.	.	.
		b) Przenośne.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	41	.	41	.	.	.
		Suma wydatków	41	.	41	.	.	.
	2	c) Zapas z końcem roku 1879. w efektach	.	.	1.260	67	.	.
					1.301	67		

z końcem roku 1879.

Stan bierny		Szczegół	O g ó ł
	Czysty stan czynny	.	1.260 67
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	.	1.260 67

o b r o t o w y.

I.	Pozycja	Wydatki	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Wyposażenie Pauliny Baranowskiej z Magierowa	50	.	50	.	.	.
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	41	.	41	.	.	.
		b) Przenośne.						
		Suma wydatków	91	.	91	.	.	.
	3	c) Zapas z końcem roku 1879. w gotówce	.	.			.	.
					91	.		

z końcem roku 1879.

Stan bierny.		Szczegół	O g ó ł
		.	.

VII.

Zakład narodowy im. Ossolińskich.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Funduszem tym zarządza Kuratorya ustanowiona przez założyciela i składa corocznie rachunek Wydziałowi krajowemu do sprawdzenia, zaś kasa krajowa w moc §. 41. listu fundacyjnego, pobiera sumarycznie dochody, uskutecznia wydatki za asygnacyami Kuratora i przechowuje zapasy funduszu zarodowego i nadwyżki majątku obrotowego.

imienia Ossolińskich.

Wydatki.

Liczba porządk.	P o s z c z e g o l n i e n i e .	G o t ó w k a		E f e k t a	
		zł.	ct.	zł.	ct.
Wydatki w ciągu roku 1879.					
1	W Styczniu	2 946	05	.	.
2	„ Lutym	4.056	21	.	.
3	„ Marcu	1.300	.	.	.
4	„ Kwietniu	400	.	.	.
5	„ Maju	3.058	41	.	.
6	„ Czerwcu	5.496	60	1.000	.
7	„ Lipcu	2.171	61	.	.
8	„ Sierpniu	500	.	.	.
9	„ Wrześniu	768	63	.	.
10	„ Październiku	.	.	.	.
11	„ Listopadzie	4.592	81	.	.
12	„ Grudniu	6.398	07	1.000	.
	Suma wydatków	31.688	39	2.000	.
13	Zap as z końcem roku 1879:				
	a) Listy galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego	51.500	zł. — ct.		
	b) Obligacje indemnizacyjne	104.060	„ — „		
	c) Renty państwowe	2.500	„ — „		
	d) Obligacje pożyczki papieżkiej (franków)	300	„ — „		
	e) Książeczki galic. Kasy oszczędności	95	„ 13 „		
	Razem	158.455	zł. 13 ct.		
	Do tego kaucya:				
	f) Trzeciaka, dzierżawcy dóbr, w listach zast. kred. ziem. 1.000 zł.				
	g) śp. Vogla, dzierżawcy drnkarni, w oblig. indemn. 900 „				
	h) Winiarza, „ „ w listach zast. kre. ziem. 1.000 „			161.355	13
	i) w gotówce	26	25 1/2		
		31.714	64 1/2	163.355	13
<p>W sumie wydatków 31.688 zł. 39 ct. mieści się ulokowana w Banku hipotecznym kwota 11.438 zł. 40 ct.</p>					

<p>[illegible]</p>	<p>[illegible]</p>	<p>[illegible]</p>
<p>[illegible]</p>	<p>[illegible]</p>	<p>[illegible]</p>
<p>[illegible]</p>	<p>[illegible]</p>	<p>[illegible]</p>
<p>[illegible]</p>	<p>[illegible]</p>	<p>[illegible]</p>

VIII.

Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody

Fundusz zapomogi byłego

Rubryka	Pozycja	D o c h o d y.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	zł.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Zwrot od zapomozonych:						
		a) w kapitale	20	.	5	.	15	.
		b) w odsetkach	29	50	10	99	18	51
		c) w odsetkach zwłoki	2	20	.	.	2	20
II.	2	Odsetki od efektów	210	.	210	.	.	.
III.	3	Efakta zakupione	233	79	233	79	.	.
		Suma dochodów rzeczywistych	495	49	459	78	35	71
		b) Przenośne.						
		Suma wszystkich dochodów	495	49	459	78	35	71
	4	c) Zapas z początkiem roku 1879.:						
		a) w gotówce . . . . . — zł. — ct.						
		b) w efektach . . . . . 3 605 " 51 "			3.605	51	.	.
					4.065	29		

Stan majątku

Stan czynny.

		Szczegół	O g ó ł
1	Zapas kasowy w gotówce	.	.
2	Efakta: a) 5% listy Towarzystwa kredytowego ziemskiego	800	.
	b) 6% obligacye pożyczki krajowej z roku 1873.	3.000	.
	c) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności	39	30
3	Należytości czynne	.	35
	Suma stanu czynnego	.	3.875
			01

obwodu tarnowskiego.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
		Suma wydatków rzeczywistych .						
		b) Przenośne.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	225	99	225	99		
		Suma wszystkich wydatków .	225	99	225	99		
	2	c) Zapas z końcem roku 1879:						
		a) w gotówce . . . . . — zł. — ct.						
		b) w efektach . . . . . 3.839 „ 30 „			3.839	30		
					4.065	29		

z końcem roku 1879.

Stan bierny.		Szczegół	O g ó ł
	Czysty stan czynny		3.875 01
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego .		3.875 01

U w a g a.

Z porównania stanu czynnego z końcem roku 1879.	3.875 zł. 01 ct.
ze stanem czynnym z końcem roku 1878.	3.691 „ 20 ¹ / ₂ „
okazuje się pomnożenie o	183 zł. 80 ¹ / ₂ ct.

IX.

Fundusz zapomogi z roku 1868.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Fundusz zapomogi

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należyłość		Uiszczenie		Należyłość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
		Zwroty od zapomożonych:						
1	a)	w kapitale	2.706	59 1/2	636	40	2.070	19 1/2
2	b)	w odsetkach	205	34	37	68	167	66
3	c)	w odsetkach zwłoki	102	72	102	72	.	.
		Suma dochodów rzeczywistych.	3.014	65 1/2	776	80	2.237	85 1/2
		b) Przenośne						
		Suma wszystkich dochodów.	3.014	65 1/2	776	80	2.237	85 1/2
4	c)	Zapas z początkiem roku 1879.						
					776	80		

Stan majątku

Stan czynny.

		Szczegół	Ogół
1	Należyłości czynne	.	2.237 85 1/2
2	Czysty stan bierny	.	5.492 90
	Zgodnie ze sumą stanu biernego	.	7.730 75 1/2

Poszczególnienie należyłości czynnych:

	W kapitale		W odsetkach		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Powiat Dobromil	934	33 1/2	61	74 1/2	996	08
" Grybów	866	65	65	.	931	65
" Lisko	9	52	2	57 1/2	12	09 1/2
" Przemyśl	211	51	35	01	246	52
" Rzeszów	6	67	3	33	10	.
" Tarnobrzeg	41	51	.	.	41	51
Suma	2.070	19 1/2	167	66	2.237	85 1/2

z roku 1868.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zwrot częściowy bezprocentowej zaliczki funduszowi krajowemu	8.507	55 ¹ / ₂	776	80	7.730	75 ¹ / ₂
		Suma wydatków rzeczywistych.	8.507	55 ¹ / ₂	776	80	7.730	75 ¹ / ₂
		b) Przenośne						
		Suma wszystkich wydatków	8.507	55 ¹ / ₂	776	80	7.730	75 ¹ / ₂
	2	c) Zapas z końcem roku 1879.						
					776	80		

z końcem roku 1879.

Stan bierny.		Szczegół	O g ó ł
	Należytość bierna		7.730 75 ¹ / ₂
	Suma stanu biernego		7.730 75 ¹ / ₂

1911	Jan	1	1000	1000
1911	Feb	2	1000	1000
1911	Mar	3	1000	1000
1911	Apr	4	1000	1000

1911	May	5	1000	1000
1911	Jun	6	1000	1000
1911	Jul	7	1000	1000
1911	Aug	8	1000	1000
1911	Sep	9	1000	1000

X.

Pozostały fundusz zapomogi z roku 1866.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Pozostały fundusz

Rubryka	Pozycja	Dochody	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Zwroty od zapomożonych w roku 1866:						
		a) w kapitale	3 913	44	36	53 1/2	3.876	90 1/2
		b) w odsetkach	2	88	2	88	.	.
		c) w kosztach administracyjnych	463	02 1/2	75	92 1/2	387	10
		d) w kosztach zbożowych	1.586	78	97	68	1.489	10
II.	2	Zwrot pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym:						
		a) w kapitale	191.136	02	22.032	89	169.103	13
		b) w odsetkach	12.495	50	9.474	98	3.020	52
III.	3	Odsetki zwłoki od gmin i Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów płacenia	1.129	74	61	23	1.068	51
IV.		Rozmaite:						
	4	Zwrot kosztów sądowych	10	.	.	.	10	.
	5	Zwrot za nadpłacony kupon	.	70	.	70	.	.
		Suma dochodów rzeczywistych	210.738	08 1/2	31.782	82	178.955	26 1/2
		b) Przenośne						
	6	Suma dochodów	210.738	08 1/2	31.782	82	178.955	26 1/2
		c) Zapas z początkiem roku 1879:						
		a) w gotówce . . . . . 2.175 zł. 51 1/2 ct.						
		b) w efektach . . . . . — " — "			2.175	51 1/2		
					33.958	33 1/2		

Stan majątku

Stan czynny.		Szczegół	Ogół
1	Zapas kasowy w gotówce	.	12.938 33 1/2
2	Efekta	.	.
3	Należytości czynne	.	178.955 26 1/2
	Suma stanu czynnego	.	191.893 60

zapomogi z roku 1866.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym	21.000	.	21.000	.	.	.
II.	2	Umorzenie pożyczki przez losowanie	100	.	20	.	80	.
Suma wydatków rzeczywistych			21.100	.	21.020	.	80	.
		b) Przenośne						
Suma wszystkich wydatków			21.100	.	21.020	.	80	.
	3	c) Zapas z końcem roku 1879:						
		a) w gotówce . . . . . 12.938. zł. 33 1/2 ct.						
		b) w efektach . . . . . — " — "			12 938	33 1/2	.	.
					33 958	33 1/2		

z końcem roku 1879.

		Stan bierny.	Szczegół	O g ó ł
1	Należytość bierna			80 .
2	Czysty stan czynny			191.813 60
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego		191.893 60

Fundusz budowy domu

1879

Miejscowość	Liczba domów	Liczba rodzin	<h1 style="text-align: center;">XI.</h1>
Miejscowość			
Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.			
<h2 style="text-align: center;">ZAMKNIĘCIE RACHUNKU</h2>			
			za rok

1879

1879.

Liczba domów	Liczba rodzin

L. W. 51.055/1880.

Dochody.

Fundusz budowy domu

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			Majątek					
a) Rzeczywiste.								
I.		Odsetki:						
	1	Od obligacyj indemnizacyjnych	226	79	226	79	.	.
	2	„ obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873	12	.	12	.	.	.
	3	„ listów zastawnych galic. Banku hipotecznego	48	.	48	.	.	.
	4	„ książeczki galic. Kasy oszczędności	2	17	2	17	.	.
II.	5	Efakta zakupione	367	39	367	39	.	.
		Suma dochodów rzeczywistych	656	35	656	35	.	.
b) Przenośne.								
	6	Gotówka ze sprzedaży efektów	68	30	68	30	.	.
		Suma wszystkich dochodów	724	65	724	65	.	.
	7	c) Zapas z początkiem roku 1879.						
		a) w gotówce . . . . . — zł. 03 1/2 ct.						
		b) w efektach . . . . . 5 760 „ 70 „			5.760	73 1/2	.	.
					6.485	38 1/2	.	.

Stan majątku

Stan czynny.			Szczegół		O g ó ł	
1		Zapas kasowy w gotówce				04 1/2
2		Efakta a) obligacye indemnizacyjne	4 800	.	.	.
		b) „ pożyczki krajowej z roku 1873.	200	.	.	.
		c) listy zastawne galic. Banku hipotecznego	1.000	.	.	.
		d) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności	59	79	6.059	79
		Suma stanu czynnego	.	.	6.059	83 1/2

podrzątków we Lwowie.

Wydatki.

Rubryka	Pozytywa	W y d a t k i	Należytość		Uiszczzenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
zarodowy.								
		a) Rzeczywiste.						
1		Efekta spieniężone	68	30	68	30		
		Suma wydatków rzeczywistych .	68	30	68	30		
		b) Przenośne.						
2		Gotówka wydana na zakupno efektów	357	25	357	25		
		Suma wszystkich wydatków .	425	55	425	55		
3		c) Zapas z końcem roku 1879:						
		a) w gotówce . . . . . — zł. 04 1/2 ct.						
		b) w efektach . . . . . 6 059 „ 79 „			6.059	83 1/2		
					6.485	38 1/2		

z końcem roku 1879.

Stan bierny.		Szczegół	O g ó ł
	Czysty stan czynny		6.059 83 1/2
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego .		6.059 83 1/2

Z porównania wyżej wykazanego stanu . . . . . 6.059 zł. 83 1/2 ct.
ze stanem wykazanym z początkiem roku 1879. . . . . 5.760 „ 73 1/2 „
okazuje się *przyrost* . . . . . 299 zł. 10 ct.
który wynikał w skutek użycia dochodów rzeczywistych na powiększenie majątku przez zakupno papierów wartościowych.

Lp. części		Wzrostki		Zapłaty		Wzrostki	
I		a) Karczowisko		1000		1000	
II		b) Łąki		1000		1000	
III		c) Łąki		1000		1000	
IV		d) Łąki		1000		1000	
V		e) Łąki		1000		1000	
VI		f) Łąki		1000		1000	
VII		g) Łąki		1000		1000	
VIII		h) Łąki		1000		1000	
IX		i) Łąki		1000		1000	
X		j) Łąki		1000		1000	
XI		k) Łąki		1000		1000	
XII		l) Łąki		1000		1000	
XIII		m) Łąki		1000		1000	
XIV		n) Łąki		1000		1000	
XV		o) Łąki		1000		1000	
XVI		p) Łąki		1000		1000	
XVII		q) Łąki		1000		1000	
XVIII		r) Łąki		1000		1000	
XIX		s) Łąki		1000		1000	
XX		t) Łąki		1000		1000	
XXI		u) Łąki		1000		1000	
XXII		v) Łąki		1000		1000	
XXIII		w) Łąki		1000		1000	
XXIV		x) Łąki		1000		1000	
XXV		y) Łąki		1000		1000	
XXVI		z) Łąki		1000		1000	
XXVII		aa) Łąki		1000		1000	
XXVIII		ab) Łąki		1000		1000	
XXIX		ac) Łąki		1000		1000	
XXX		ad) Łąki		1000		1000	
XXXI		ae) Łąki		1000		1000	
XXXII		af) Łąki		1000		1000	
XXXIII		ag) Łąki		1000		1000	
XXXIV		ah) Łąki		1000		1000	
XXXV		ai) Łąki		1000		1000	
XXXVI		aj) Łąki		1000		1000	
XXXVII		ak) Łąki		1000		1000	
XXXVIII		al) Łąki		1000		1000	
XXXIX		am) Łąki		1000		1000	
XL		an) Łąki		1000		1000	
XLI		ao) Łąki		1000		1000	
XLII		ap) Łąki		1000		1000	
XLIII		aq) Łąki		1000		1000	
XLIV		ar) Łąki		1000		1000	
XLV		as) Łąki		1000		1000	
XLVI		at) Łąki		1000		1000	
XLVII		au) Łąki		1000		1000	
XLVIII		av) Łąki		1000		1000	
XLIX		aw) Łąki		1000		1000	
L		ax) Łąki		1000		1000	
LI		ay) Łąki		1000		1000	
LII		az) Łąki		1000		1000	
LIII		ba) Łąki		1000		1000	
LIV		bb) Łąki		1000		1000	
LV		bc) Łąki		1000		1000	
LVI		bd) Łąki		1000		1000	
LVII		be) Łąki		1000		1000	
LVIII		bf) Łąki		1000		1000	
LVIX		bg) Łąki		1000		1000	
LX		bh) Łąki		1000		1000	
LXI		bi) Łąki		1000		1000	
LXII		bj) Łąki		1000		1000	
LXIII		bk) Łąki		1000		1000	
LXIV		bl) Łąki		1000		1000	
LXV		bm) Łąki		1000		1000	
LXVI		bn) Łąki		1000		1000	
LXVII		bo) Łąki		1000		1000	
LXVIII		bp) Łąki		1000		1000	
LXIX		bq) Łąki		1000		1000	
LXX		br) Łąki		1000		1000	
LXXI		bs) Łąki		1000		1000	
LXXII		bt) Łąki		1000		1000	
LXXIII		bu) Łąki		1000		1000	
LXXIV		bv) Łąki		1000		1000	
LXXV		bw) Łąki		1000		1000	
LXXVI		bx) Łąki		1000		1000	
LXXVII		by) Łąki		1000		1000	
LXXVIII		bz) Łąki		1000		1000	
LXXIX		ca) Łąki		1000		1000	
LXXX		cb) Łąki		1000		1000	
LXXXI		cc) Łąki		1000		1000	
LXXXII		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXIII		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXIV		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXV		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXVI		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXVII		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXVIII		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXIX		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXX		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXXI		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXXII		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXXIII		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXXIV		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXXV		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXXVI		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXXVII		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXXVIII		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXXIX		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXXX		cd) Łąki		1000		1000	

Karczowisko

a) Karczowisko

b) Łąki

z końcem roku 1874

Plan działek

Główny plan ogólny

Lp. części		Wzrostki		Zapłaty		Wzrostki	
I		a) Karczowisko		1000		1000	
II		b) Łąki		1000		1000	
III		c) Łąki		1000		1000	
IV		d) Łąki		1000		1000	
V		e) Łąki		1000		1000	
VI		f) Łąki		1000		1000	
VII		g) Łąki		1000		1000	
VIII		h) Łąki		1000		1000	
IX		i) Łąki		1000		1000	
X		j) Łąki		1000		1000	
XI		k) Łąki		1000		1000	
XII		l) Łąki		1000		1000	
XIII		m) Łąki		1000		1000	
XIV		n) Łąki		1000		1000	
XV		o) Łąki		1000		1000	
XVI		p) Łąki		1000		1000	
XVII		q) Łąki		1000		1000	
XVIII		r) Łąki		1000		1000	
XIX		s) Łąki		1000		1000	
XX		t) Łąki		1000		1000	
XXI		u) Łąki		1000		1000	
XXII		v) Łąki		1000		1000	
XXIII		w) Łąki		1000		1000	
XXIV		x) Łąki		1000		1000	
XXV		y) Łąki		1000		1000	
XXVI		z) Łąki		1000		1000	
XXVII		aa) Łąki		1000		1000	
XXVIII		ab) Łąki		1000		1000	
XXIX		ac) Łąki		1000		1000	
XXX		ad) Łąki		1000		1000	
XXXI		ae) Łąki		1000		1000	
XXXII		af) Łąki		1000		1000	
XXXIII		ag) Łąki		1000		1000	
XXXIV		ah) Łąki		1000		1000	
XXXV		ai) Łąki		1000		1000	
XXXVI		aj) Łąki		1000		1000	
XXXVII		ak) Łąki		1000		1000	
XXXVIII		al) Łąki		1000		1000	
XXXIX		am) Łąki		1000		1000	
XL		an) Łąki		1000		1000	
XLI		ao) Łąki		1000		1000	
XLII		ap) Łąki		1000		1000	
XLIII		aq) Łąki		1000		1000	
XLIV		ar) Łąki		1000		1000	
XLV		as) Łąki		1000		1000	
XLVI		at) Łąki		1000		1000	
XLVII		au) Łąki		1000		1000	
XLVIII		av) Łąki		1000		1000	
XLIX		aw) Łąki		1000		1000	
L		ax) Łąki		1000		1000	
LI		ay) Łąki		1000		1000	
LII		az) Łąki		1000		1000	
LIII		ba) Łąki		1000		1000	
LIV		bb) Łąki		1000		1000	
LV		bc) Łąki		1000		1000	
LVI		bd) Łąki		1000		1000	
LVII		be) Łąki		1000		1000	
LVIII		bf) Łąki		1000		1000	
LVIX		bg) Łąki		1000		1000	
LX		bh) Łąki		1000		1000	
LXI		bi) Łąki		1000		1000	
LXII		bj) Łąki		1000		1000	
LXIII		bk) Łąki		1000		1000	
LXIV		bl) Łąki		1000		1000	
LXV		bm) Łąki		1000		1000	
LXVI		bn) Łąki		1000		1000	
LXVII		bo) Łąki		1000		1000	
LXVIII		bp) Łąki		1000		1000	
LXIX		bq) Łąki		1000		1000	
LXX		br) Łąki		1000		1000	
LXXI		bs) Łąki		1000		1000	
LXXII		bt) Łąki		1000		1000	
LXXIII		bu) Łąki		1000		1000	
LXXIV		bv) Łąki		1000		1000	
LXXV		bw) Łąki		1000		1000	
LXXVI		bx) Łąki		1000		1000	
LXXVII		by) Łąki		1000		1000	
LXXVIII		bz) Łąki		1000		1000	
LXXIX		ca) Łąki		1000		1000	
LXXX		cb) Łąki		1000		1000	
LXXXI		cc) Łąki		1000		1000	
LXXXII		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXIII		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXIV		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXV		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXVI		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXVII		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXVIII		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXIX		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXX		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXXI		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXXII		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXXIII		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXXIV		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXXV		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXXVI		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXXVII		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXXVIII		cd) Łąki		1000		1000	
LXXXXIX		ce) Łąki		1000		1000	
LXXXXX		cd) Łąki		1000		1000	

XII.

Depozyta gminne serwitutowe.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

serwitutowe.

Wydatki.

Rubryka	Pozytywa	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1		Kapitały wydane gminom <i>a)</i> w gotówce	25.769	87 1/2	25.769	87 1/2	.	.
		<i>b)</i> w obligacjach indemn.	6.150	.	6.150	.	.	.
2		Gotówka wydana na zakupno obligacyj	52.963	84	52.963	84	.	.
3		Efakta: obligacje indemnizacyjne sprzedane	22.810	.	22.810	.	.	.
4		wylosowane	14.400	.	14.400	.	.	.
5		Zamiana obligacyj indemnizacyjnych	39.550	.	39.550	.	.	.
6		Obligacje indemnizacyjne do zawinkulowania i de-						
		winkulowania	3.200	.	3.200	.	.	.
7		Taksa za przepisanie	.	60	.	60	.	.
8		Zaliczki dane	59	83	59	83	.	.
		Suma wszystkich wydatków	164.904	14 1/2	164.904	14 1/2	.	.
9		Zapasy z końcem roku 1879.:						
		<i>a)</i> w gotówce . . . . . 25.414 zł. 45 ct.						
		<i>b)</i> w obligacjach indemn. 560.020 " — "			585.434	45	.	.
					750.338	59 1/2	.	.

z końcem roku 1879.

	Stan bierny.	Szczegół	O g ó ł
Czysty stan czynny			585.434 45
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego .		585.434 45

XIII.

Fundusz śp. Pelagii Russanowskiej

dla inwalidów polskich.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Russanowskiej.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y.								
a) Rzeczywiste.								
	1	Spieniężona część książeczki Kasy oszczędności	.	93	.	93	.	.
b) Przenośne.								
	2	Efekta wydane do winkulacyi	200	.	200	.	.	.
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów	199	53	199	53	.	.
		Suma wszystkich wydatków	400	46	400	46	.	.
	4	c) Zapas z końcem roku 1879. w efektach	.	.	60.822	21	.	.
					61.222	67		

z końcem roku 1879.

Stan bierny		Szczegół	O g ó ł
Czysty stan czynny		.	60.822 21
Zgodnie ze sumą stanu czynnego		.	60.822 21

o b r o t o w y.

a) Rzeczywiste.								
I.	1	Dożywocia inwalidów polskich (patrz wykaz na str. 84.)	3.500	.	3.500	.	.	.
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	198	60	198	60	.	.
		Suma wydatków rzeczywistych	3.698	60	3.698	60	.	.
b) Przenośne.								
	3	Gotówka wydana na tymczasową lokacyę w Kasie oszcz.	3.636	.	3.636	.	.	.
	4	Spieniężone książeczki galic. Kasy oszczędności	3.636	.	3.636	.	.	.
		Suma wszystkich wydatków	10.970	60	10.970	60	.	.
	5	c) Zapas z końcem roku 1879. w gotówce	.	.	212	17 1/2	.	.
					11.182	77 1/2		

z końcem roku 1879.

Stan bierny		Szczegół	O g ó ł
Czysty stan czynny		.	212 17 1/2

Wykaz szczegółowy wsparć dożywotnich.

		Należytość		Uiszczenie		Zaległość	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Breański Feliks	400	.	400	.	.	.
2	Orzelski Aleksander	300	.	300	.	.	.
3	Mastowski Dyonizy	300	.	300	.	.	.
4	Bułharyn Jerzy	400	.	400	.	.	.
5	Rybiński Wojciech, Wincenty	300	.	300	.	.	.
6	Dąbrowski Kajetan	300	.	300	.	.	.
7	Herubowicz Konstanty	300	.	300	.	.	.
8	Nabielak Ludwik	300	.	300	.	.	.
9	Poniński Henryk, hr.	300	.	300	.	.	.
10	Jarmiński Stanisław	300	.	300	.	.	.
11	Kotarasiński Antoni	300	.	300	.	.	.
	Razem	3.500	.	3.500	.	.	.

Fundusz szkół ludowych

funduszy

XIV.

Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Fundusz szkół ludowych

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			A) Majątek					
			a) Rzeczywiste.					
	1	Efakta zakupione	1.133	17	1.133	17	.	.
	2	Datek nadesłany na rzecz fundacyi	4	.	4	.	.	.
	3	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego	6	67	6	67	.	.
		Suma dochodów rzeczywistych	1.143	84	1.143	84	.	.
			b) Przenośne.					
	4	Gotówka otrzymana za spieniężone efekta	1.081	93	1.081	93	.	.
	5	Efakta odebrane z winkulacyi	300	.	300	.	.	.
		Suma wszystkich dochodów	2.525	77	2.525	77	.	.
	6	c) Zapas z początkiem roku 1879. w efektach	.	.	95.148	76	.	.
					97.674	53		
			Stan majątku zarodowego					
			Stan czynny.					
Zapas kasy w efektach:			Szczegół		O g ó ł			
		a) 6% obligacye pożyczki krajowej z roku 1873	84.000	.	.	.	.	.
		b) „ listy zastawne Banku hipotecznego	11.200	.	.	95.200	.	.
		Suma stanu czynnego	.	.	.	95.200	.	.

z roku 1872.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y.								
a) Rzeczywiste.								
	1	Efakta wylosowane i spieniężone	1.081	93	1.081	93		
		Suma wydatków rzeczywistych	1.081	93	1.081	93		
b) Przenośne.								
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	1.092	60	1.092	60		
	2	Efakta wydane do winkulacyi	300	.	300	.		
		Suma wszystkich wydatków	2.474	53	2.474	53		
		c) Zapas z końcem roku 1879. w efektach			95.200			
					97.674	53		

z końcem roku 1879.

		Stan bierny	Szczegół		O g ó ł	
		Czysty stan czynny			95.200	
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego			95.200	

Dochody

Fundusz szkół ludowych

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.			
			zł.	ct.	zł.	zł.	zł.	ct.		
		B) Majątek								
		a) Rzeczywiste.								
I.	1	Odsetki od efektów:								
		a) od 6% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	5.034	zł. — ct.						
		b) od 6% listów zast. Banku pipot.	663	" 90 "						
		c) od książeczki Kasy oszczędności	3	" 45 "	5.701	35	5.701	35		
		Suma dochodów rzeczywistych	5.701	35	5.701	35				
		b) Przenośne.								
		Suma wszystkich dochodów	5.701	35	5.701	35				
	2	c) Zapas z początkiem roku 1879. w gotówce					6.763	50 1/2		
							12.464	85 1/2		
		Stan majątku obrotowego								
		Stan czynny.								
		Zapas kasowy w gotówce					7.943	68 1/2		
		Suma stanu czynnego					7.943	68 1/2		

z roku 1872.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
o b r o t o w y.								
a) Rzeczywiste.								
I.	1	Zasiłki dla gmin na cele szkolne	11.890	.	4.160	.	7.730	.
II.	2	Należytość rządowa, 4. rata	354	50	354	50	.	.
III	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	6	67	6	67	.	.
Suma wydatków rzeczywistych			12.251	17	4.521	17	7.730	.
b) Przenośne.								
Suma wszystkich wydatków			12.251	17	4.521	17	7.730	.
c) Zapas z końcem roku 1879. w gotówce					7.943	68 1/2	.	.
					12.464	85 1/2		

z końcem roku 1879.

		Stan bierny.	Szczegół	O g ó ł
1	Należytości bierne			7.730
2	Czysty stan czynny			213 68 1/2
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego		7.943 68 1/2

W y j a ś n i e n i a.

- Aż do rozstrzygnięcia c. k. Ministerstwa, do którego Wydział krajowy rekurował przeciw wymierzeniu należytości rządowej od tej fundacji w kwocie 7.330 zł., zamieszcza się corocznie jako należytość bierną z tego tytułu kwotę ratałną 354 zł. 50 ct. od sprawdzonej należytości ogólnej 7.090 zł., spłacalnej w 20 rocznych ratach.
- Zapas ostateczny w gotówce, wykazany w kwocie . . . . . 7.943 zł. 68 1/2 ct. okazał się dlatego tak wysokim, ponieważ przeważna część gmin nie podniosła w ciągu roku przedmiotowego przyznanych sobie zasiłków na cele szkolne; zaległość ta bierna wynosi z końcem roku 1879 . . . . . 7.730 „ — „ tak, że czystą nadwyżkę gotówki w majątku obrotowym stanowią właściwie tylko kwota 213 zł. 68 1/2 ct. zużyta z początkiem roku 1880. na pomnożenie majątku zarodowego fundacji przez zakupno papierów oprocentowanych.

XV.

Fundusz Wincentego Łódzia Ponińskiego
dla czeladników rzemieślniczych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Fundusz Wincentego

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.			
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
			A) Majątek							
		a) Rzeczywiste.								
	1	Efekta zakupione	14.034	88	14.034	88	.	.	.	
		b) Przenośne.								
	2	Gotówka otrzymana za spieniężone efekta	13.177	50	13.177	50	.	.	.	
	3	Efekta odebrane z winkulacyi	13.950	.	13.950	.	.	.	.	
		Suma wszystkich dochodów	41.162	38	41.162	38	.	.	.	
		c) Zapas z początkiem roku 1879 w efektach .	.	.	51.582	45	.	.	.	
					92.744	83				
			Stan majątku zarodowego							
		Stan czynny.			Szczegół		Ogół			
		Zapas kasowy w efektach:								
		a) obligacye indemnizacyjne	.	.	52.950	.	.	.	.	
		b) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności	.	.	117	33	53.067	33	.	
		Suma stanu czynnego	.	.	.	.	53.067	33	.	
			B) Majątek							
		a) Rzeczywiste.								
I.	1	Odsetki od efektów:								
		a) od obligacyj indemnizacyjnych 2.445 zł. 17 1/2 ct.	2.500	90 1/2	2.500	90 1/2	.	.	.	
		b) „ książeczek Kasy oszczędności 55 „ 73 „	.	.	.	.	.	.	.	
II.	2	Rozmaite	.	29	.	29	.	.	.	
		Suma dochodów rzeczywistych	2.501	19 1/2	2.501	19 1/2	.	.	.	
		b) Przenośne.								
	3	Tymczasowa lokacya w książ. Kasy oszczęd. (efekta)	2.491	82	2.491	82	.	.	.	
	4	„ „ „ „ „ (gotówka)	2.496	51	2.496	51	.	.	.	
		Suma wszystkich dochodów	7.489	52 1/2	7.489	52 1/2	.	.	.	
		c) Zapas z początkiem roku 1879 w efektach .	.	.	1.278	65	.	.	.	
					8.768	17 1/2				
			Stan majątku obrotowego							
		Stan czynny.			Szczegół		Ogół			
		Zapas kasowy a) w gotówce	.	.	.	.	1.273	96	.	
		b) w efektach	.	.	.	.	.	.	.	
		Suma stanu czynnego	.	.	.	.	1.273	96	.	

Łódzia Ponińskiego.

Wydatki.

Rubryka	Pozytywa	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y.								
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta spieniężone	12.550	.	12.550	.	.	.
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	13.177	50	13.177	50	.	.
	3	Efekta wydane do winkulacyi	13.950	.	13.950	.	.	.
		Suma	39.677	50	39.677	50	.	.
		c) Zapas z końcem roku 1879. w efektach	.	.	53.067	33	.	.
					92.744	83		

z końcem roku 1879.

		Stan bierny	Szczegół	Ogół
		Czysty stan czynny	.	53.067 33
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	.	53.067 33

o b r o t o w y.

		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Premie dla czeladzi	2.484	.	2.484	.	.	.
II.	2	Koszta losowania	12	75	12	75	.	.
III.	3	" insercyjne i inne drobne wydatki	9	42 1/2	9	13 1/2	.	29
		Suma wydatków rzeczywistych	2.506	17 1/2	2.505	88 1/2	.	29
		b) Przenośne.						
	4	Lokacya tymczasowa w książ. Kasy oszczęd. (gotówka)	2.491	82	2.491	82	.	.
	5	" " " " " (efekta)	2.496	51	2.496	51	.	.
		Suma wszystkich wydatków	7.494	50 1/2	7.494	21 1/2	.	29
		c) Zapas z końcem roku 1879 w efektach	.	.	1.273	96	.	.
					8.768	17 1/2		

z końcem roku 1879.

		Stan bierny.	Szczegół	Ogół
	1	Należytość bierna	.	29
	2	Czysty stan czynny	.	1.273 67
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	.	1.273 96

No.	Description	Quantity	Value	Remarks
1	...	...	...	...
2	...	...	...	...
3	...	...	...	...
4	...	...	...	...
5	...	...	...	...
6	...	...	...	...
7	...	...	...	...
8	...	...	...	...
9	...	...	...	...
10	...	...	...	...
11	...	...	...	...
12	...	...	...	...
13	...	...	...	...
14	...	...	...	...
15	...	...	...	...

XVI.

Fundusz ś. p. Franciszka Kochmana

rozdawnictwa premii dla literatów polskich.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

dla literatów polskich.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y.								
a) Rzeczywiste.								
1		Spieniężona książeczka Kasy oszczędności	61	37	61	37		
2		Koszta legalizacyjne	3	80	3	80		
Suma wydatków rzeczywistych			65	17	65	17		
b) Przenośne.								
3		Gotówka wydana na zakupno efektów	1.365	44	1.365	44		
4		Efakta wydane do winkulacyi	1.000		1.000			
Suma wszystkich wydatków			2.430	61	2.430	61		
c) Zapas z końcem roku 1879:								
a) w gotówce			— zł — ct.					
b) w efektach			19.277	32				
					19.277	32		
					21.707	93		

z końcem roku 1879.

		Szczegół	Ogół
Stan bierny			
Czysty stan czynny			19.277 32
Zgodnie ze sumą stanu czynnego			19.277 32

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie.

XVII.

Fundusz ś. p. Frańciszka Kochmana

dla dziewcząt służących.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Fundacya ś. p. Franciszka Kochmana

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.			
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
			Majątek							
			a) Rzeczywiste.							
	1	Efekta zakupione	379	58	379	58				
	2	Odsetki:								
		a) od listów zastawnych kredyt. 345 zł. 83 ct.								
		b) od książeczki Kasy oszczęd. — „ 33 „	346	16	346	16				
		Suma dochodów rzeczywistych :	725	74	725	74				
			b) Przenośne.							
	3	Gotówka za spieniężoną książeczkę Kasy oszczęd. .	10	55	10	55				
	4	Efekta odebrane z winkulacyi	400		400					
		Suma wszystkich dochodów .	1.136	29	1.136	29				
	5	c) Zapas z początkiem roku 1879:								
		a) w gotówce . . . . . — zł. 01 ct.								
		b) w efektach . . . . . 7.512 „ 08 „			7.512	09				
					8.648	38				

Stan majątku zarodowego

Stan czynny.

		Szczegół	O g ó ł
1	Zapasy kasowy:		
	a) w gotówce		01
	b) w efektach:		
2	4% listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziemskiego w mon. kon.	2.400	
3	3% „ „ „ „ „ w wal. austr.	1.500	
4	5% „ „ „ „ „ „ „ „	3.900	
5	książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności	81	11
	Suma stanu czynnego		7.881 12

dla dziewcząt służących.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y.								
a) Rzeczywiste.								
	1	Spieniężona książeczka Kasy oszczędności	10	55	10	55	.	.
		Suma wydatków rzeczywistych	10	55	10	55	.	.
b) Przenośne.								
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	356	71	356	71	.	.
	3	Efekta wydane do winkulacyi	400	.	400	.	.	.
		Suma wszystkich wydatków	767	26	767	26	.	.
	4	c) Zapas z końcem roku 1879:						
		a) w gotówce . . . . . — zł. 01 ct						
		b) w efektach . . . . . 7.881 " 11 "			7.881	12	.	.
					8.648	38	.	.

z końcem roku 1879.

Stan bierny.		Szczegół		O g ó ł	
	Czysty stan czynny			7.881	12
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego			7.881	12

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie.

XVIII.

Fundusz ś. p. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej

na wsparcie czteru wiekowych kobiet ubogich.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Fundusz ś. p. Maryi

Rubryka	Pozycja	Dochody	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.		
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
			A) M a j ą t e k						
		Zapas z początkiem roku 1879.:							
		a) w gotówce	—	zł. 1/2 ct.					
		b) w efektach	6.698	„ 03 „			6.698	03 1/2	
			Stan majątku zarodowego						
			Stan czynny.		Szczegół	O g ó ł			
	1	Zapas kasowy w gotówce						00 1/2	
	2	Efekta:							
		a) 6% listy hipoteczne			6.600				
		b) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności			98	03	6.698	03	
		Suma stanu czynnego					6.698	03 1/2	
			B) M a j ą t e k						
		a) Rzeczywiste.							
I.		Odsetki od 6% listów hipotecznych	396		396				
		b) Przenośne.							
		Suma wszystkich dochodów	396		396				

de Prez Jędrzejowiczowej.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y.								
		Zapas z końcem roku 1879.:						
		a) w gotówce	—	zł. 1/2 ct.				
		b) w efektach	6.698	" 03 "		6.698	03 1/2	

z końcem roku 1879.

		Stan bierny.	Szczegół	O g ó ł
		Czysty stan czynny		6.698 03 1/2
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego		6 698 03 1/2

o b r o t o w y.

		a) Rzeczywiste.				
I.		Dożywocia czteru wiekowych kobiet	396	.	396	.
		b) Przenośne	.	.	.	.
		Suma wszystkich wydatków	396	.	396	.

W y d a r k i	100	100	100
---------------	-----	-----	-----

Zaproszenie	100	100	100
-------------	-----	-----	-----

X LANCEN TAKU 1873

Stan bierny	100	100	100
Czysty stan bierny	100	100	100

obrotowy

1	100	100	100
2	100	100	100
3	100	100	100
4	100	100	100
5	100	100	100
6	100	100	100
7	100	100	100
8	100	100	100
9	100	100	100
10	100	100	100

Fundusz pomnika

1879

XIX.

Fundusz pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Fundusz pomnika

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od książeczek galicyjskiej Kasy oszczędności	967	37	.	.	967	37
		Suma dochodów rzeczywistych .	967	37	.	.	967	37
		b) Przenośne						
		Suma wszystkich dochodów	967	37			967	37
	2	c) Zapas z początkiem roku 1879. w efektach			19.221	28		
					19.221	28		

Stan majątku

		Stan czynny.		Szczegół	Ogół
1	Zapas kasowy w 5% książeczkach galic. Kasy oszczędności .	.	.	.	19.221 28
2	Zaległe odsetki od książeczek galic. Kasy oszczędności .	.	.	.	967 37
	Suma stanu czynnego .	.	.	.	20.188 65

Agenora hr. Gołuchowskiego.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.	.	.	.	.	.	.
		b) Przenośne	.	.	.	.	.	.
	1	c) Zapas z końcem roku 1879. w efektach	.	.	19.221	28	.	.
					19.221	28		

z k o ń c e m r o k u 1879.

	Stan bierny	Szczegół	O g ó ł
		.	.
	Czysty stan czynny	.	20.188 65
	<u>Zgodnie ze sumą stanu czynnego . . . . .</u>	.	20.188 65

Z porównania stanu z końcem roku 1879. . . . . 20.188 zł. 65 ct.
ze stanem wykazanym " " 1878. . . . . 19.221 " 28 "
okazuje się *przerost* majątku w ciągu roku 1879 o . . . . . 967 zł. 37 ct.
powstały z zaległych (a skapitalizowanych)
odsetków od książeczek galicyjskiej Kasy
oszczędności

Nazwa oddziału	Liczba żołnierzy	Liczba oficerów	Wzrost
a) Rezerwa	1	1	170
b) Przewodniczący	1	1	170
c) Zapas	1	1	170

Z końcem roku 1913

Nazwa oddziału	Liczba żołnierzy	Liczba oficerów	Wzrost
Główny oddział	1	1	170
Zapasy	1	1	170
Rezerwa	1	1	170
Przewodniczący	1	1	170
Zapasy	1	1	170
Rezerwa	1	1	170
Przewodniczący	1	1	170
Zapasy	1	1	170
Rezerwa	1	1	170
Przewodniczący	1	1	170
Zapasy	1	1	170
Rezerwa	1	1	170
Przewodniczący	1	1	170
Zapasy	1	1	170
Rezerwa	1	1	170

XX.

Fundusz budowy nowego szpitalu
w Krakowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

szpitalu w Krakowie.

Wydatki

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		A. Wydatki wspólne.						
I.		P ł a c e.						
	1	Kierownik budowy, z rocznych 2.000 zł. 353 zł. 32 1/2 ct.						
	2	Konduktor „ „ 1.200 „ 500 „ — „	853	32 1/2	853	32 1/2	.	.
II.	3	Remuneracye i zapomogi	50	.	50	.	.	.
III.	4	Koszta podróży	331	94	331	94	.	.
		Suma wydatków wspólnych	1.235	26 1/2	1.235	26 1/2	.	.
IV.		B. Koszta budowy oddziału chorych.						
	5	Komitet budowy, kredyt na koszta budowy 17.277 zł. 03 ct.						
	6	Koszta urządzenia oświetlenia gazowego 1.082 „ 61 „	18.359	64	18.359	64	.	.
V.		C. Koszta budowy oddziału obłąkanych.						
	7	Komitet budowy, kredyt na koszta budowy	5.259	29 1/2	5.259	29 1/2	.	.
VI.		D. Koszta budowy domu gospodarczego (ekonomicznego.)						
	8	Kierownik, za prowadzenie budowy 2.160 zł. — ct.						
	9	Komitet administracyjny, kredyt na cele budowy . . . . . 26.174 „ 94 „	28.334	94	28.334	94	.	.
		Suma wydatków	53.189	14	53.189	14	.	.
	10	Zapaz z końcem r. 1879. w gotówce	.	.	.	.	.	.
		Razem	.	.	53.189	14	.	.

XXI.

Fundacya Sądecka „Dom roboczy.“

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

„Dom roboczy.“

Wydatki.

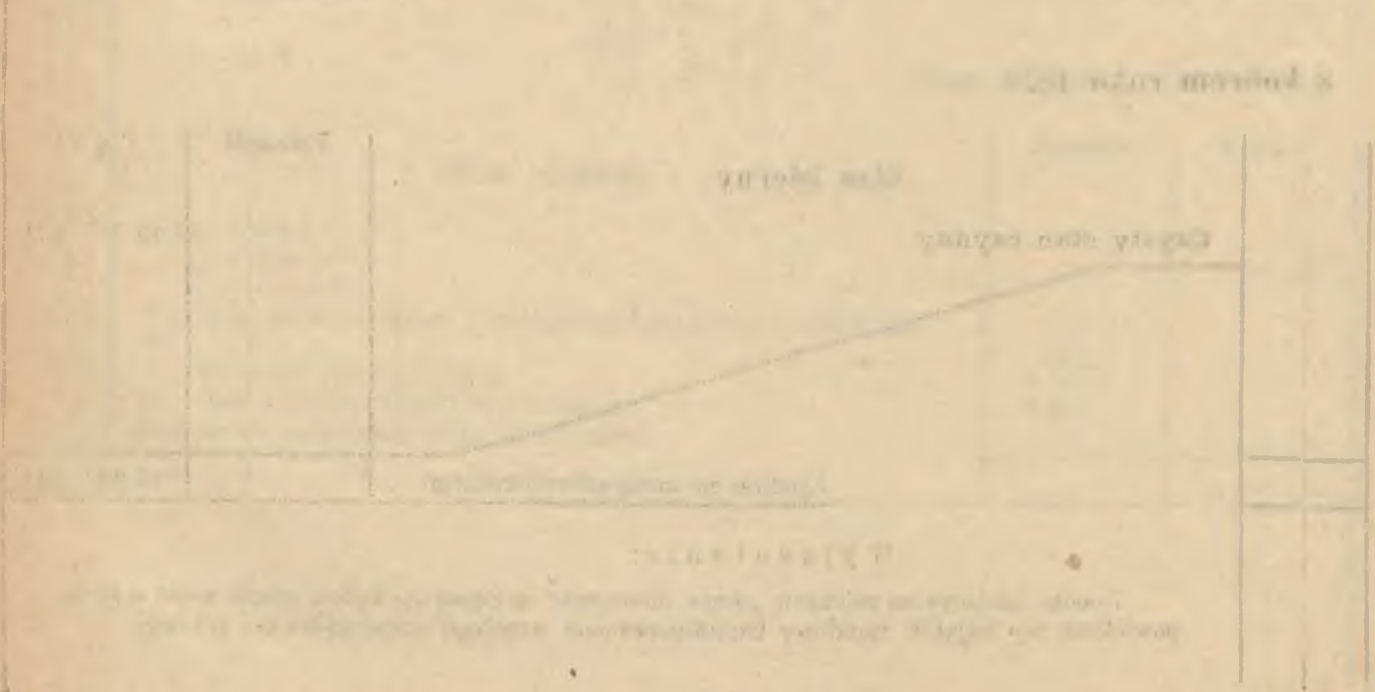
Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
z a r o d o w y.								
a) Rzeczywiste.								
1		Spieniężona książeczka Kasy oszczędności	58	01	58	01	.	.
2		Wydatki rozmaite	.	20	.	20	.	.
Suma wydatków rzeczywistych			58	21	58	21	.	.
b) Przenośne.								
3		Gotówka wydana na zakupno efektów	685	64	685	64	.	.
4		Efekta wydane do winkulacyi	700	.	700	.	.	.
Suma wszystkich wydatków			1.443	85	1.443	85	.	.
c) Zapas z końcem roku 1879.;								
a) w gotówce . . . . . 17 zł. 50 ¹ / ₂ ct.			.	.	.	.	.	.
b) w efektach . . . . . 12.916 „ 04 „			.	.	12.933	54 ¹ / ₂	.	.
			.	.	14.377	39 ¹ / ₂	.	.

z końcem roku 1879.

Stan bierny		Szczegół	O g ó ł
Czysty stan czynny		.	12.933 54 ¹ / ₂
Zgodnie ze sumą stanu czynnego		.	12.933 54 ¹ / ₂

W y j a ś n i e n i e :

Dopóki fundacya na założenie „domu roboczego“ w Sączu nie będzie mogła wejść w życie, powiększa się majątek zarodowy kapitalizowaniem wszelkiej rozporządzalnej gotówki.

XXII.

Fundusz budowy kaplicy w Dublanach.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Fundusz budowy

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
1		Da'ki od osób prywatnych na ten cel	14	.	14	.	.	.
2		Odsetki od efektów	81	97	81	97	.	.
3		Ze sprzedaży drzewa materiałowego	80	.	80	.	.	.
4		Z funduszu krajowego	2.817	79	2.817	79	.	.
		Suma dochodów rzeczywistych	2.993	76	2.993	76	.	.
		b) Przenośne.						
4		Gotówka odebrana z lokacyi	430	.	430	.	.	.
5		„ za sprzedane efekta	744	27	744	27	.	.
		Suma wszystkich dochodów	4.168	03	4.168	03	.	.
		c) Zapas z początkiem roku 1879:						
		a) w gotówce 14 zł. 88 ct.						
		b) w efektach 747 „ 86 „			762	74		
					4.930	77		

Stan czynny —

kaplicy w Dublanach.

Wydatki.

Rubryka	Pozytywa	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Należytość dalsza przedsięwzięcia budowy	4.182	91	4.182	91	.	.
	2	Efekta sprzedane	747	86	747	86	.	.
		Suma wydatków rzeczywistych	4.930	77	4.930	77	.	.
		b) Przenośne.	.	.	.	.	.	.
		Suma wszystkich wydatków	4.930	77	4.930	77	.	.
		c) Zapas z końcem roku 1879.	.	.	.	.	.	.
					4.930	77	.	.

Stan bierny —

W y j a ś n i e n i a.

Rachunek niniejszy wykazuje, iż fundusz ten w ciągu roku 1879. zupełnie się wyczerpał — a nadto, że niedobór tegoż w kwocie 2.817 zł. 79 ct. z rubryki XIV. funduszu krajowego pokrytym być musiał; budowa kaplicy nie jest jeszcze w zupełności ukończoną, i ciągnie się w r. 1880, jak to rachunek za tenże rok w swoim czasie wykaże.

Koszta budowy tej kaplicy wyniosły w roku 1878	3.374 zł. 38 ct.
w roku 1879	4.182 „ 91 „
razem, po koniec roku 1879	<u>7.557 zł. 29 ct.</u>
doliczywszy zaś do tego zużyty materiał, przeznaczony pierwotnie do budowy laboratorium chemicznego, wartości	1.490 „ — „
okaże się z końcem roku 1879. wartość wzniesionej kaplicy	<u>9.047 zł. 29 ct.</u>

XXIII.

Fundusz budowy laboratorium chemicznego
w Dublanach.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Fundusz budowy laboratorium

Rubryka	Pozycja	Dochody.	Należyłość		Uiszczenie		Należyłość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
1		Odebrano od Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego, jako resztę z rachunku budowy	2.280	50	2.280	50	.	.
2		Odsetki od chwilowej lokacyi	40	67	40	67	.	.
3		Zakupiona książeczka galicyjskiego Banku kredytowego	2.321	17	2.321	17	.	.
		Suma dochodów rzeczywistych	4.642	34	4.642	34	.	.
		b) Przenośne.						
4		Lokacya chwilowa	2.280	50	2.280	50	.	.
		Suma wszystkich dochodów	6.922	84	6.922	84	.	.
		c) Zapas z początkiem roku 1879.						
					6.922	84		

Stan majątku

Stan czynny.

Zapas kasowy w książeczce galic. Banku kredytowego . . . . .
Suma stanu czynnego . . . . .

Szczegół	O g ó ł	
.	2.321	17
.	2.321	17

chemicznego w Dublanach.

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
		b) Przenośne.						
	1	Lokacya chwilowa	2.280	50	2.280	50		
	2	Na zakupno książeczki galic. Banku kredytowego	2.321	17	2.321	17		
		Suma wszystkich wydatków	4.601	67	4.601	67		
		c) Zapas z końcem roku 1879. w efektach .			2.321	17		
					6.922	84		

z końcem roku 1879.

		Stan bierny .	Szczegół		O g ó ł	
	Czysty stan czynny				2.321	17
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego			2.321	17

W y j a ś n i e n i a .

Oprócz wyżej wykazanego stanu czynnego tego funduszu, należy uwzględnić jeszcze znaczne pretensye tegoż, wynikające z ostatecznego obrachunku Wydziału krajowego z Komitetem c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego.

Obrachunek ten nastąpił dopiero w roku 1880., wynik zaś jego wejść mógł dopiero do rachunku niniejszego funduszu za rok 1880. (Patrz L. W. 47.869 z r. 1879., załatwioną w Marcu roku 1880.)

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

XXIV.

Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolf

dla obłąkanych ozdrowieńców.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Fundacja dla obłąkanych ozdrowieńców

Rubryka	Pozycja	Dochody	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
1	Majątek fundacji w efektach, podniesiony z c. k. kasy głównej		1.445	96	1.445	96	.	.
2	Lokacya na książeczkę Kasy oszczędności		63	78	63	78	.	.
3	Odsetki od obligacyj indemnizacyjnych		95	67	95	67	.	.
	Suma dochodów rzeczywistych		1.605	41	1.605	41	.	.
		b) Przenośne	.	.	.	.	.	.
	Suma wszystkich dochodów		1.605	41	1.605	41	.	.
	c) Zapas z początkiem roku 1879.		.	.	.	.	.	.
					1.605	41		

Stan majątku

Stan czynny.

Zapasy kasowy w efektach:

- a) obligacye indemnizacyjne . . . . .
- b) książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności . . . . .

Suma stanu czynnego

Szczegół		O g ó ł	
1.350	.	.	.
159	74	1.509	74
		1.509	74

Teresy z hr. Stadnickich hrabiny Weissenwolf.

Wydatki.

Rubryka	Pozycya	W y d a t k i.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zwrot należytości prawnej	74	.	31	89	42	11
	2	" kosztów stemplowych	2	.	.	.	2	.
		Suma wydatków rzeczywistych .	76	.	31	89	44	11
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka wydana na lokacyę w Kasie oszczędności .	63	78	63	78	.	.
		Suma wszystkich wydatków .	139	78	95	67	44	11
		c) Zapas z końcem roku 1879. w efektach .	.	.	1.509	74	.	.
					1.605	41		

z końcem roku 1879.

		Stan bierny.	Szczegół	O g ó ł
1	Należytości bierne		.	44 11
2	Czysty stan czynny		.	1.465 63
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego .		.	1.509 74

W y j a ś n i e n i a.

Fundacyi tej celem jest, w myśl aktu fundacyjnego do L. W. 61.867/1878. coroczne udzielanie dochodów z odsetek majątku zarodowego „najpotrzebniejszemu z tych, którzy odzyskawszy zdrowie wychodzą w odnośnym roku ze szpitala dla obłąkanych we Lwowie (względnie na Kulparkowie) lub w Krakowie i zostają bez sposobu do życia.“

Dotychczas nie weszła fundacya ta jeszcze w życie; przedewszystkiem pokrytą być ma reszta jej długu, wykazana w ogólnej kwocie 44 zł. 11 ct., a to z narość mającej prowizyi od lokacyi w Kasie oszczędności i z odsetek od obligacyj indemnizacyjnych.

XXV.

D E P O Z Y T A.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

Dochody.

Depo-

Rubryka	P o s z c z e g ó l n i e n i e .	G o t ó w k a		E f e k t a	
		zł.	ct.	zł.	ct.
A. W kasie krajowej i w c. k. kasach rządowych.					
I.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	21.195	53 1/2	55.520	22
II.	Kaucye, wadya i inne depozyta ze spraw drogowych wynikię	20.733	57	77.573	25
III.	Podatek dochodowy od płac urzędników	4.938	38 1/2	.	.
IV.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	847	03	.	.
V.	Depozyta rozmaite	48.716	06	63.894	37
VI.	Depozyta funduszów stypendyjnych	.	.	2.100	.
VII.	Depozyta administracyi dóbr Winniki	.	.	.	.
VIII.	Depozyta funduszu kultury krajowej	.	.	.	.
IX.	Depozyta funduszu szpitalu św. Łazarza	.	.	.	.
X.	Depozyta funduszu szpitalu św. Ducha	.	.	.	.
XI.	Depozyta bióra melioracyjnego, za plany melioracyjne	166	10	.	.
XII.	Zwrot zasiłków chwilowych od dzienników funduszowych	176.000	.	30.000	.
	B. W kasie szpitalu powszechnego „Oddział chorych“	28.828	90	23.950	18
	C. W kasie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	12.113	90 1/2	15.185	80
	D. W kasie szpitali krakowskich:				
	a) św. Łazarza	10.749	76 1/2	3.736	80
	b) św. Ducha	.	.	.	.
	E. W kasie szkoły rolniczej w Dublinach	390	.	210	.
	Suma wszystkich dochodów	324.679	25	272.170	62
	Zapasy z początkiem roku 1879.:				
	a) w kasie krajowej	37.699	45	195.174	49
	b) w c. k. kasach rządowych	49	40	21.200	54
	c) w kasie szpitalu powszechnego „Oddział chorych“	1.363	36	13.811	64
	d) w kasie szpitali krakowskich:				
	1) św. Łazarza	15	75 1/2	45.049	66
	2) św. Ducha	.	.	.	.
	e) w kasie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	2.035	69 1/2	9.515	08
	f) w kasie szkoły rolniczej w Dublinach	210	.	.	.
	Razem	366.052	91	556.922	03

Rubryka	Poszczególnienie.	Gotówka		Efekta	
		zł.	ct.	zł.	ct.
A. W kasie krajowej i w c. k. kasach rządowych.					
I.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	24 215	00 1/2	37.233	32
II.	Kaucye, wadya i inne depozyta ze spraw drogowych wynikię	18.566	60	75.919	01
III.	Podatek dochodowy od płac urzędników	6.653	28 1/2	.	.
IV.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	894	28	.	.
V.	Depozyta rozmaite	53.008	63	64.015	99
VI.	Depozyta funduszów stypendyjnych	.	.	.	.
VII.	Depozyta administracyi dóbr Winniki	82	83 1/2	.	.
VIII.	Depozyta funduszu kultury krajowej	.	.	.	.
IX.	Depozyta funduszu szpitalu św. Łazarza	.	.	.	.
X.	Depozyta funduszu szpitalu św. Ducha	.	.	.	.
XI.	Depozyta bióra melioracyjnego, za plany melioracyjne	.	.	.	.
XII.	Zasiłki chwilowe dziennikom funduszowym	176.000	.	30.000	.
	B. W kasie szpitalu powszechnego „Oddział chorych“	26.717	13 1/2	22.862	93
	C. W kasie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	13.392	14 1/2	11.683	10
	D. W kasie szpitali krakowskich:				
	a) św. Łazarza	10.749	76 1/2	4.147	84
	b) św. Ducha	.	.	.	.
	E. W kasie szkoły rolniczej w Dublinach	270	.	.	.
	Suma wszystkich wydatków	330.549	68	245.862	19
	Zapas z końcem roku 1879.:				
	a) w kasie krajowej	30.924	89 1/2	216.929	58
	b) w c. k. kasach rządowych	.	.	21.364	97
	c) w kasie szpitalu powszechnego „Oddział chorych“	3.475	12 1/2	14.898	89
	d) w kasie szpitali krakowskich:				
	1) św. Łazarza	15	75 1/2	44.638	62
	2) św. Ducha	.	.	.	.
	e) w kasie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	757	45 1/2	13.017	78
	f) w kasie szkoły rolniczej w Dublinach	330	.	210	.
	Razem	366.052	91	556.922	03

L. W. 14.433/1881.
Alegat C. do sprawozdania
Wydziału krajowego
o zamknięciu rachunkowem
funduszków krajowych za
rok 1879.

Lit. C.

Fundusz propinacyjny.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1879.

L. W. 22.473/1881.

Dochody.

F u n d u s z

Rubryka	Pozycya	S u m a r y u s z	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Opłaty od szynkarzy	423.908	88	303.630	83 1/2	120.278	04 1/2
II.	2	Jednorazowe opłaty od zakładania gorzeli, browarów i miodosytni	2.300	—	300	—	2.000	—
III.	3	Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych	32.725	20 1/2	3.173	96 1/2	29.551	24
IV.	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	150	62	89	07	61	55
V.	5	Odsetki zwłoki	7.756	35 1/2	7.756	35 1/2	—	—
VI.	6	„ od kapitałów lokowanych	16.536	07	16.536	07	—	—
VII.	7	Dochody rozmaite	5	99	5	99	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	483.383	12	331.492	28 1/2	151.890	83 1/2
		b) Kupno i sprzedaż efektów.						
	8	a) w efektach	19.500	—	19.500	—	—	—
		b) w gotówce	100	—	100	—	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów	19.600	—	19.600	—	—	—
		c) Pożyczki oprocentowane.						
	9	Należący się zwrot pożyczki od funduszu krajowego	273.195	—	—	—	273.195	—
		d) Lokacje.						
	10	Zwrot gotówki ulokowanej w funduszu krajowym	1.190	44	1.190	44	—	—
		Suma wszystkich dochodów	777.368	56	352.282	72 1/2	425.085	83 1/2
		e) Zapas z początkiem r. 1879.						
		a) w gotówce . . . . . 18.089 zł. 30 1/2 ct.	—	—	193.289	30 1/2	—	—
		b) w efektach . . . . . 175.200 „ — „	—	—	—	—	—	—
					545.572	03		

S t a n m a j ą t k u

Stan czynny.		Szczegół		Ogół	
1	Zapasy kasowe:				
	a) w gotówce	49.436	63		
	b) w efektach	194.600	—	244.036	63
2	Należący się zwrot pożyczki od funduszu krajowego	—	—	273.195	—
3	Należytości czynne	—	—	151.890	83 1/2
	Suma stanu czynnego	—	—	669.122	46 1/2

propinacyjny

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Sumaryusz	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Wydatki.								
a) Rzeczywiste.								
I.	1—2	Płace urzędników i dyurnistów Wydziału krajowego	4.199	30	4.199	30	—	—
II.	3	Druki, księgi, oprawa tychże i inne potrzeby kancelaryjne	1.183	74	1.181	24	—	250
III.	4	Remuneracye urzędników i dyurnistów Wydziału krajowego	130	—	130	—	—	—
IV.	5—8	Koszta Komisji krajowej i Komisji miejscowych	3.406	37	3.406	37	—	—
—	—	Zwroty nadpłat	65	28	—	—	65	28
Suma wydatków rzeczywistych			8.984	69	8.916	91	67	78
b) Kupno i sprzedaż efektów.								
9		a) w efektach	100	—	100	—	—	—
		b) w gotówce	18.133	05	18.133	05	—	—
Suma kupna i sprzedaży efektów			18.233	05	18.233	05	—	—
c) Pożyczki oprocentowane.								
10		Funduszowi krajowemu na 6%	273.195	—	273.195	—	—	—
d) Lokacje.								
11		Gotówka ulokowana w funduszu krajowym	1.190	44	1.190	44	—	—
Suma wszystkich wydatków			301.603	18	301.535	40	67	78
e) Zapas z końcem r. 1879.								
		a) w gotówce . . . . . 49.436 zł. 63 ct.	—	—	244.036	63	—	—
		b) w efektach . . . . . 194.600 „ — „	—	—	—	—	—	—
					545.572	03		

z k o ń c e m r. 1879.

		Stan bierny.	Szczegół	Ogół
1	Należytości bierny		—	67 78
2	Czysty stan czynny		—	669.054 68 1/2
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego	—	669.122 46 1/2

Dochody.

F u n d u s z

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.	1	Opłaty od szynkarzy.						
		<i>Powiaty :</i>						
		1. Biała	8.420	83	5.594	02	2.826	81
		2. Bóbrka	4.469	84	2.974	14 ¹ / ₂	1.495	69 ¹ / ₂
		3. Bochnia	5.296	66	5.184	68	111	98
		4. Bohorodczany	4.972	50	3.300	71	1.671	79
		5. Borszczów	8.383	01 ¹ / ₂	5.051	89	3.331	12 ¹ / ₂
		6. Brody	9.068	42	8.736	75 ¹ / ₂	331	66 ¹ / ₂
		7. Brzesko	3.952	29 ¹ / ₂	2.663	05 ¹ / ₂	1.289	24
		8. Brzeżany	5.009	60 ¹ / ₂	4.786	89	222	71 ¹ / ₂
		9. Brzozów	4.208	47 ¹ / ₂	3.032	20	1.176	27 ¹ / ₂
		10. Buczacz	14.362	65	10.102	05	4.260	60
		11. Chrzanów	13.799	75	5.474	52	8.325	23
		12. Cieszanów	4.641	13	3.809	66	831	47
		13. Czortków	2.951	46 ¹ / ₂	2.564	53	386	93 ¹ / ₂
		14. Dąbrowa	5.091	21 ¹ / ₂	3.285	43 ¹ / ₂	1.805	78
		15. Dobromil	5.230	41 ¹ / ₂	3.970	04	1.260	37 ¹ / ₂
		16. Dolina	7.500	63	5.565	73 ¹ / ₂	1.934	89 ¹ / ₂
		17. Drohobycz	9.287	93 ¹ / ₂	7.502	83	1.785	10 ¹ / ₂
		18. Gorlice	3.017	29 ¹ / ₂	2.584	08 ¹ / ₂	433	21
		19. Gródek	3.950	20 ¹ / ₂	3.160	97 ¹ / ₂	789	23
		20. Grybów	2.492	98	1.826	91	666	07
		21. Horodenka	5.179	19	4.678	30	500	89
		22. Husiatyn	6.755	23	4.251	33	2.503	90
		23. Jarosław	8.330	46 ¹ / ₂	6.162	92	2.167	54 ¹ / ₂
		24. Jasło	4.759	77 ¹ / ₂	3.249	97	1.509	80 ¹ / ₂
		25. Jaworów	4.377	94	3.949	02	428	92
		26. Kałusz	5.481	51 ¹ / ₂	3.864	76 ¹ / ₂	1.616	75
		27. Kamionka	6.186	71 ¹ / ₂	3.213	68	2.973	03 ¹ / ₂
		28. Kolbuszowa	4.091	92	1.351	92	2.740	—
		29. Kołomyja	11.837	84 ¹ / ₂	7.873	31 ¹ / ₂	3.964	53
		30. Kossów	5.292	36 ¹ / ₂	3.557	40	1.734	96 ¹ / ₂
		31. Kraków	5.201	36	4.062	64	1.138	72
		32. Krosno	4.382	08	1.767	28	2.614	80
		33. Limanowa	3.163	88	2.431	55	732	33
		34. Lisko	5.743	01	4.154	90 ¹ / ₂	1.588	10 ¹ / ₂
		35. Lwów	7.285	73	3.955	78 ¹ / ₂	3.329	94 ¹ / ₂
		36. Łańcut	5.598	01	5.348	48	249	53
		37. Mielec	4.420	76	3.393	75	1.027	01
		38. Mościska	3.898	99 ¹ / ₂	3.854	61	44	38 ¹ / ₂
		39. Myślenice	4.282	31	2.729	23 ¹ / ₂	1.553	07 ¹ / ₂
		40. Nadwórna	5.171	36	3.873	19 ¹ / ₂	1.298	16 ¹ / ₂
		41. Nisko	2.964	19	2.030	55	933	64
		42. Nowy targ	2.963	97	2.288	28 ¹ / ₂	675	68 ¹ / ₂
		43. Pilzno	2.974	81	2.256	43	718	38
		Do przeniesienia	246.450	73 ¹ / ₂	175.470	43	70.980	30 ¹ / ₂

propinacyjny

Dochody.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.		Z przeniesienia	246.450	73 1/2	175.470	43	70.980	30 1/2
		44. Podhajce	4.636	54	1.949	04	2.687	50
		45. Przemysł	6.237	95	4.945	20	1.292	75
		46. Przemysłany	3.710	02 1/2	2.872	46 1/2	837	56
		47. Rawa	6.713	90	5.906	97 1/2	806	92 1/2
		48. Rohatyn	5.293	99	2.915	95	2.378	04
		49. Ropezyce	4.096	30 1/2	2.748	13	1.348	17 1/2
		50. Rudki	3.373	58 1/2	2.429	29 1/2	944	29
		51. Rzeszów	6.061	86	5.646	21	415	65
		52. Sambor	6.385	80 1/2	4.650	33	1.735	47 1/2
		53. Sanok	4.406	59	3.764	30	642	29
		54. Sącz nowy	8.181	69	4.222	63	3.959	06
		55. Skałat	7.892	52	4.680	35	3.212	17
		56. Śniatyn	4.127	91	2.290	81 1/2	1.837	09 1/2
		57. Sokal	4.279	42	3.334	45	944	97
		58. Stanisławów	10.047	58 1/2	8.180	10	1.867	48 1/2
		59. Staremiasto	3.418	71	2.146	31	1.272	40
		60. Stryj	6.432	85 1/2	4.812	26	1.620	59 1/2
		61. Tarnobrzeg	3.631	81 1/2	3.160	02 1/2	471	79
		62. Tarnopol	9.840	69	6.725	94	3.114	75
		63. Tarnów	7.986	30	6.156	64	1.829	66
		64. Tłumacz	5.562	84 1/2	5.050	01	512	83 1/2
		65. Trembowla	5.508	18	3.628	03	1.880	15
		66. Turka	4.397	59	2.631	68	1.765	91
		67. Wadowice	6.273	08 1/2	5.838	— 1/2	435	08
68. Wieliczka	5.028	27	3.707	92	1.320	35		
69. Zaleszczyki	5.210	62	3.681	68	1.528	94		
70. Zbaraż	3.629	27	2.775	80	853	47		
71. Złoczów	8.752	57	4.852	58	3.899	99		
72. Żółkiew	5.691	07	3.639	58 1/2	2.051	48 1/2		
73. Żydaczów	3.786	45 1/2	3.323	30 1/2	463	15		
74. Żywiec	6.862	14 1/2	5.494	39 1/2	1.367	75		
		Suma rubryki I.	423.908	88	303.630	83 1/2	120.278	04 1/2
II.	2	Jednorazowe opłaty od zakładania gorzeln, browarów i miodosytni.						
		<i>Powiaty:</i>						
		1. Bohorodeczany	100	—	100	—	—	—
		2. Dąbrowa	100	—	100	—	—	—
		3. Gródek	100	—	100	—	—	—
		4. Jarosław	2.000	—	—	—	2.000	—
		Suma rubryki II.	2.300	—	300	—	2.000	—

Dochody.

F u n d u s z

Klasyfikacja	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
III.	3	Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych.						
		<i>Powiaty :</i>						
		1. Biała	180	—	66	60	113	40
		2. Bochnia	37	50	12	50	25	—
		3. Bohorodczany	25	—	25	—	—	—
		4. Borszczów	3.058	—	103	—	2 955	—
		5. Brody	75	—	25	—	50	—
		6. Brzeżany	1.485	—	140	—	1.345	—
		7. Brzozów	275	—	20	—	255	—
		8. Buczac	1.412	—	7	—	1.405	—
		9. Chrzanów	100	—	—	—	100	—
		10. Cieszanów	685	—	15	—	670	—
		11. Czortków	1.605	—	165	—	1.440	—
		12. Dąbrowa	287	—	16	—	271	—
		13. Dobromil	40	—	—	—	40	—
		14. Dołina	140	—	10	—	130	—
		15. Drohobycz	335	—	255	—	80	—
		16. Gorlice	41	39	21	39	20	—
		17. Gródek	87	—	—	—	87	—
		18. Horodenka	670	—	10	—	660	—
		19. Husiatyn	471	79	46	79	425	—
		20. Jarosław	110	—	—	—	110	—
		21. Jasło	450	—	25	—	425	—
		22. Jaworów	50	—	30	—	20	—
		23. Kałusz	555	—	200	—	355	—
		24. Kamionka	3.105	—	120	—	2 985	—
		25. Kolbuszowa	430	—	—	—	430	—
		26. Kołomyja	467	95	27	95	440	—
		27. Kossów	1.230	—	25	—	1.205	—
		28. Kraków	60	—	60	—	—	—
		29. Limanowa	131	34	49	90	81	44
		30. Lisko	305	—	25	31	279	69
		31. Lwów	15	06 1/2	15	06 1/2	—	—
		32. Łańcut	275	—	75	35	199	65
		33. Mielec	15	—	10	—	5	—
		34. Mościska	345	—	90	—	255	—
		35. Myślenice	100	—	10	—	90	—
		36. Nadwórna	258	47	8	47	250	—
		37. Nisko	603	—	48	—	555	—
		38. Pilzno	80	—	10	—	70	—
		39. Podhajce	530	30	—	—	530	30
		40. Przemyśl	590	—	450	—	140	—
		41. Przemyślany	1.170	—	—	—	1.170	—
		Do przeniesienia	21.885	80 1/2	2.218	32 1/2	19.667	48

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytosć		Uiszczenie		Należytosć pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
III.	3	Z przeniesienia	21.885	80 ¹ / ₂	2.218	32 ¹ / ₂	19.667	48
		42. Rawa	380	70	—	—	380	70
		43. Rohatyn	1.923	74	33	54	1.890	20
		44. Rzeszów	20	—	—	—	20	—
		45. Sambor	20	—	20	—	—	—
		46. Sanok	90	—	—	—	90	—
		47. Skałat	245	—	5	—	240	—
		48. Śniatyn	1.288	75	5	—	1.283	75
		49. Sokal	670	—	55	—	615	—
		50. Stanisławów	265	—	65	—	200	—
		51. Staremiasto	10	—	—	—	10	—
		52. Stryj	100	—	—	—	100	—
		53. Tarnobrzeg	264	—	104	—	160	—
		54. Tarnopol	1.290	—	—	—	1.290	—
		55. Tarnów	305	—	50	—	255	—
		56. Tłumacz	117	—	65	—	52	—
		57. Trembowla	965	—	25	70	939	30
		58. Turka	205	—	125	—	80	—
		59. Wadowice	132	50	72	50	60	—
		60. Zaleszczyki	190	—	80	—	110	—
		61. Zbaraż	27	81	—	—	27	81
		62. Złoczów	965	—	20	—	945	—
		63. Żółkiew	405	—	—	—	405	—
		64. Żydaczów	565	—	130	—	435	—
		65. Żywiec	394	90	99	90	295	—
		Suma rubryki III.	32.725	20 ¹ / ₂	3.173	96 ¹ / ₂	29.551	24
IV.	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.						
		<i>Powiaty:</i>						
		1. Bochnia	3	07	3	07	—	—
		2. Brzeżany	5	07	5	07	—	—
		3. Buczacz	23	—	—	—	23	—
		4. Cieszanów	1	85	—	—	1	85
		5. Czortków	45	04	26	94	18	10
		6. Dąbrowa	2	07	1	97	—	10
		7. Husiatyn	18	22	18	22	—	—
		8. Jarosław	1	22	1	22	—	—
		9. Jasło	—	57	—	57	—	—
		10. Kałusz	7	15	7	15	—	—
		11. Kamionka	1	50	1	50	—	—
		12. Kołomyja	10	96	10	96	—	—
		13. Limanowa	—	70	—	70	—	—
		Do przeniesienia .	120	42	77	37	43	05

Dochody.

F u n d u s z

Rubryka	Pozytywa	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
IV.	4	Z przeniesienia .	120	42	77	37	43	05
		14. Łańcut	18	50	2	65	15	85
		15. Mielec	—	40	—	40	—	—
		16. Nisko	1	81	1	81	—	—
		17. Rawa	2	65	—	—	2	65
		18. Rzeszów	1	—	1	—	—	—
		19. Skałat	3	18	3	18	—	—
		20. Sokal	1	07	1	07	—	—
		21. Trembowla	1	59	1	59	—	—
		Suma rubryki IV. .	150	62	89	07	61	55
V.	5	Odsetki zwłoki.						
		<i>Powiaty:</i>						
		1. Biała	148	03	148	03	—	—
		2. Bóbrka	111	56 ¹ / ₂	111	56 ¹ / ₂	—	—
		3. Bochnia	49	53	49	53	—	—
		4. Bohorodczany	80	85 ¹ / ₂	80	85 ¹ / ₂	—	—
		5. Borszczów	159	33	159	33	—	—
		6. Brody	128	90	128	90	—	—
		7. Brzesko	63	80	63	80	—	—
		8. Brzeżany	98	93 ¹ / ₂	98	93 ¹ / ₂	—	—
		9. Brzozów	83	35	83	35	—	—
		10. Buczacz	344	01	344	01	—	—
		11. Chrzanów	139	35	139	35	—	—
		12. Cieszanów	101	59	101	59	—	—
		13. Czortków	47	56	47	56	—	—
		14. Dąbrowa	103	36	103	36	—	—
		15. Dobromil	127	58 ¹ / ₂	127	58 ¹ / ₂	—	—
		16. Dolina	183	37 ¹ / ₂	183	37 ¹ / ₂	—	—
		17. Drohobycz	135	74	135	74	—	—
		18. Gorlice	49	80 ¹ / ₂	49	80 ¹ / ₂	—	—
		19. Gródek	71	45 ¹ / ₂	71	45 ¹ / ₂	—	—
		20. Grybów	35	59	35	59	—	—
		21. Horodenka	90	28 ¹ / ₂	90	28 ¹ / ₂	—	—
		22. Husiatyn	139	76 ¹ / ₂	139	76 ¹ / ₂	—	—
		23. Jarosław	107	65 ¹ / ₂	107	65 ¹ / ₂	—	—
		24. Jasło	84	79	84	79	—	—
		25. Jaworów	79	57	79	57	—	—
		26. Kałusz	127	59	127	59	—	—
		27. Kamionka	114	85	114	85	—	—
		28. Kolbuszowa	42	44	42	44	—	—
		29. Kołomyja	263	71 ¹ / ₂	263	71 ¹ / ₂	—	—
		30. Kossów	95	66	95	66	—	—
		31. Kraków	127	84 ¹ / ₂	127	84 ¹ / ₂	—	—
		Do przeniesienia .	3.537	88	3.537	88	—	—

Rubryka	Pozytywa	Poszczególnienie	Należyłość		Uiszczenie		Należyłość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
V.	5	Z przeniesienia	3.537	88	3.537	88	—	—
		32. Krosno		37 95		37 95	—	—
		33. Limanowa		53 84 ¹ / ₂		53 84 ¹ / ₂	—	—
		34. Lisko		88 73 ¹ / ₂		88 73 ¹ / ₂	—	—
		35. Lwów		152 62 ¹ / ₂		152 62 ¹ / ₂	—	—
		36. Łańcut		99 88 ¹ / ₂		99 88 ¹ / ₂	—	—
		37. Mielec		80 52		80 52	—	—
		38. Mościska		89 52 ¹ / ₂		89 52 ¹ / ₂	—	—
		39. Myślenice		123 04		123 04	—	—
		40. Nadwórna		95 93 ¹ / ₂		95 93 ¹ / ₂	—	—
		41. Nisko		50 35 ¹ / ₂		50 35 ¹ / ₂	—	—
		42. Nowy targ		54 07 ¹ / ₂		54 07 ¹ / ₂	—	—
		43. Pilzno		54 49		54 49	—	—
		44. Podhajce		72 58		72 58	—	—
		45. Przemyśl		90 15		90 15	—	—
		46. Przemyślany		91 50 ¹ / ₂		91 50 ¹ / ₂	—	—
		47. Rawa		85 14		85 14	—	—
		48. Rohatyn		77 72		77 72	—	—
		49. Ropczyce		73 26 ¹ / ₂		73 26 ¹ / ₂	—	—
		50. Rudki		68 08		68 08	—	—
		51. Rzeszów		102 71 ¹ / ₂		102 71 ¹ / ₂	—	—
		52. Sambor		100 98 ¹ / ₂		100 98 ¹ / ₂	—	—
		53. Sanok		59 42 ¹ / ₂		59 42 ¹ / ₂	—	—
		54. Sącz nowy		166 01		166 01	—	—
		55. Skala		188 93		188 93	—	—
		56. Śniatyn		82 93 ¹ / ₂		82 93 ¹ / ₂	—	—
		57. Sokal		72 75		72 75	—	—
		58. Stanisławów		192 10		192 10	—	—
		59. Staremiasto		64 18		64 18	—	—
		60. Stryj		176 39 ¹ / ₂		176 39 ¹ / ₂	—	—
		61. Tarnobrzeg		70 18 ¹ / ₂		70 18 ¹ / ₂	—	—
		62. Tarnopol		162 86		162 86	—	—
		63. Tarnów		115 78 ¹ / ₂		115 78 ¹ / ₂	—	—
		64. Tlumacz		96 46		96 46	—	—
		65. Trembowla		128 36		128 36	—	—
		66. Turka		84 44		84 44	—	—
		67. Wadowice		52 47 ¹ / ₂		52 47 ¹ / ₂	—	—
		68. Wieliczka		70 19 ¹ / ₂		70 19 ¹ / ₂	—	—
		69. Zaleszczyki		110 58		110 58	—	—
		70. Zbaraż		105 15		105 15	—	—
		71. Złoczów		139 37		139 37	—	—
		72. Żółkiew		110 43 ¹ / ₂		110 43 ¹ / ₂	—	—
		73. Żydaczów		79 29		79 29	—	—
		74. Żywiec		147 04 ¹ / ₂		147 04 ¹ / ₂	—	—
		Suma rubryki V.	7.756	35 ¹/₂	7.756	35 ¹/₂	—	—

Dochody.

F u n d u s z

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
VI.		Odsetki od kapitałów lokowanych.						
	6	a) 5% od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego	8.759	75	8.759	75	—	—
		b) 6% od listów zastawnych galicyjskiego Banku hipotecznego	7.776	32	7.776	32	—	—
		Suma rubryki VI	16.536	07	16.536	07	—	—
VII.	7	Rozmaite dochody	5	99	5	99	—	—
—	—	Zwroty pobranych zaliczek na koszta miejscowych Komisji propinacyjnych	3.290	54	—	—	3.290	54
		Kupno i sprzedaż efektów.						
	8	1. Zakupione listy zastawne:						
		a) 5% okresowe galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego w imiennej wartości efekt.	100	—	100	—	—	—
		b) 6% galicyjskiego Banku hipotecznego w imiennej wartości efekt.	19.400	—	19.400	—	—	—
		2. Gotówka za sprzedany wylosowany 5% list zastawny galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego na 100 zł.	100	—	100	—	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów.	19.600	—	19.600	—	—	—
		Pożyczki oprocentowane.						
	9	Należący się zwrot pożyczki od funduszu krajowego	273.195	—	—	—	273.195	—
		Lokacje na rachunek bieżący.						
	10	Zwrot gotówki ulokowanej w funduszu krajowym	1.190	44	1.190	44	—	—

propinacyjny

Wydatki.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.		Koszta administracyjne.						
		Płace urzędników i dyurnistów rachunkowych Wydziału krajowego:						
	1	1 adjunkt, płaca . . . . . 1.200 zł.						
		dodatek aktywalny . . . . . 240 „	1.440	—	1.440	—	—	—
	2	Dyurniści:						
		a) stali . . . . . 2.372 zł. 80 ct.						
		b) chwilowi . . . . . 386 „ 50 „	2.759	30	2.759	30	—	—
		Suma rubryki I.	4.199	30	4.199	30	—	—
II.	3	Potrzeby kancelaryjne.						
		a) Papier na druki	377	15	377	15	—	—
		b) Druk ksiąg i wzorów	581	24	581	24	—	—
		c) Oprawa ksiąg	220	25	217	75	—	2 50
		d) Stemple do rekursów	5	10	5	10	—	—
		Suma rubryki II.	1.183	74	1.181	24	—	2 50
III.	4	Remuneracye urzędników i dyurnistów Wydziału krajowego						
			130	—	130	—	—	—
IV.		Koszta Komisji krajowej i Komisji miejscowych.						
	5	Wynagrodzenie pisarzy	75	—	75	—	—	—
	6	Potrzeby kancelaryjne	20	67	20	67	—	—
	7	Koszta podróży funkcyonaryuszów	20	16	20	16	—	—
	8	Zaliczki	3.290	54	3.290	54	—	—
		Suma rubryki IV.	3.406	37	3.406	37	—	—
—	—	Zwroty nadpłat:						
		a) Opłaty szynkarskie	45	75	—	—	45	75
		b) Konfiskaty	15	85	—	—	15	85
		c) Odsetki zwłoki	1	58	—	—	1	58
		d) Dochody rozmaite	2	10	—	—	2	10
		Suma zwrotów	65	28	—	—	65	28
—	9	Kupno i sprzedaż efektów.						
		1) Gotówka wydana na zakupno listów zastawnych:						
		a) 5 ^o / _o — galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego w imiennej wartości 100 zł. — ct. po kursie . . . . . 91 „ 05 „	91	05	91	05	—	—
		Do przeniesienia	91	05	91	05	—	—

Wydatki.

Fundusz propinacyjny.

Rubryka	Pozycja	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1879.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	9	Z przeniesienia	91	05	91	05	—	—
		b) 6% — galic. Banku hipotecznego w imiennej wartości . . . . . 19.400 zł.						
		po kursie . . . . . 93 "	18.042	—	18.042	—	—	—
		2) 5% wylosowany list zastawny galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego, wydany do spieniężenia .	100	—	100	—	—	—
		<u>Suma kupna i sprzedaży efektów .</u>	<u>18.233</u>	<u>05</u>	<u>18.233</u>	<u>05</u>	<u>—</u>	<u>—</u>
		Pożyczki oprocentowane.						
	10	Funduszowi krajowemu na 6%	273.195	—	273.195	—	—	—
		Lokacje na rachunek bieżący.						
	11	Gotówka ulokowana w funduszu krajowym na 6% .	1.190	44	1.190	44	—	—

L.
Ale
dzia
chu

L. W. 14.443/1881.

Alegat **D.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowym funduszków krajowych za rok 1879.

Lit. D.

Sumaryczne zestawienie

obrotu brutto

wszystkich funduszków krajowych

w majątku obrotowym i zarodowym

za rok

1879.

---

a) Rachunek majątku obrotowego	str. 2—5
b) Rachunek majątku zarodowego	„ 6—9
c) Rachunek depozytów	„ 10—11
d) Zestawienie ogólnego stanu majątku z końcem roku 1879	„ 12
e) Wykaz zapasów kasy	„ 13—14
f) Wykaz kapitałów lokowanych	„ 15
g) Poszczególnienie papierów wartościowych, według ich rodzaju	„ 16—17
h) Wykaz dóbr i realności	„ 18—

Lp. pozycja	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1879					Dochody w ciągu roku 1879				Razem			
		w kasie				w banku	gotówka		efekta		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
	Fundusze dotowane ze środków kraju.													
I.	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu				88.291 50	4.725.612 91					4.725.612 91			
II.	b) Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach					2.868 68					2.868 68			
III.	Krajowy szpital powsz. we Lwowie:													
IV.	Oddział chorych					367.311 06 ¹ / ₂					367.311 06 ¹ / ₂			
	położnie					29.067 25					29.067 25			
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie					276.730 92 ¹ / ₂					276.730 92 ¹ / ₂			
VI.	Fundusz podrzunków we Lwowie					8.732 03					8.732 03			
VII.	Szpital św. Łazarza w Krakowie:													
VIII.	Oddział chorych					185.988 82					185.988 82			
IX.	Oddział położnie i podrzunków					36.697 50 ¹ / ₂					36.697 50 ¹ / ₂			
X.	Szpital św. Ducha w Krakowie:													
XI.	Oddział syfilitycznych					45.717 21					45.717 21			
XII.	Oddział obłąkanych					39.234 08					39.234 08			
XIII.	Fundusz policji krajowej					7.102 29					7.102 29			
XIV.	szkolny krajowy					449.129 17					449.129 17			
	<i>Suma funduszy dotowanych</i>				88.291 50	6.174.191 93 ¹ / ₂					6.174.191 93 ¹ / ₂			
	Fundusze samoistne (niedotowane) budżetem objęte.													
XV.	Fundusz domestykalny					3.927 03					3.927 03			
XVI.	kultury krajowej	3.397 79				5.575 50					8.973 29			
XVII.	stanowy sierociński					1.833 69					1.833 69			
XVIII.	Aleks. hr. Stadnickiego	3.850 05		200		1.377 76		27 81			5.227 81		227	
XIX.	szkoły weterynaryi	1.451 94 ¹ / ₂				2.835 24					4.287 18 ¹ / ₂			
	budowy zakł. dla obłąkanych na Kulparkowie	1.023 67				64.602 42 ¹ / ₂					65.625 09 ¹ / ₂			
	pożyczki kraj. z roku 1875	247.496 23 ¹ / ₂		159.600		245.159 05		158.900			492.655 28 ¹ / ₂		318.500	
	budowy gmachu sejmowego:													
	w gotówce	10.728 28												
	w bankach	14.841 75				25 570 01					1.062.172 18			
	<i>Suma funduszy samoistnych, budżetem objętych</i>	282.788 72		159.600		1.388.082 87 ¹ / ₂		158.927 81			1.670.871 59 ¹ / ₂		318.727 81	
	Fundusz propinacyjny	18.089 30 ¹ / ₂		175.200		356.787 22		41.400			374.876 52 ¹ / ₂		216.600	

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1879				Stan z końcem roku 1879													
				w kasie				należytości						czysty stan			
				gotówka		efekta		gotówka		efekta		czynne				bierne	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	w bankach		inne		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
4.725.612	91	.	.	2.868	68	.	.	.	.	762.154	58 ¹ / ₂	796.127	61 ¹ / ₂	3.117	18	33.973	03
										596	26	347	76				
367.311	06 ¹ / ₂	.	.							363.498	36 ¹ / ₂			363.498	36 ¹ / ₂		
29.067	25	.	.							3.743	38			3.743	38		
276.730	92 ¹ / ₂	.	.							58.371	34	68	51	58.302	83		
8.732	03	.	.							442	46	1.166	29			723	83
185.988	82	.	.							87.364	78 ¹ / ₂	18	75	87.346	03 ¹ / ₂		
36.697	50 ¹ / ₂	.	.							33.132	51 ¹ / ₂			33.182	51 ¹ / ₂		
45.717	21	.	.							31.723	42			31.723	42		
39.234	08	.	.							8.518	58			8.518	58		
7.102	29	.	.							8	22			8	22		
449.129	17	.	.							309.957	10	11.560	51	298.396	59		
6.171.323	25 ¹ / ₂	.	.	2.868	68					1.659.561	01	809.289	43 ¹ / ₂	887.837	11 ¹ / ₂	34.696	86
														853.140	25 ¹ / ₂		
3.927	03	.	.	2.432	51					7.566	50	5		9.994	01		
6.540	78	.	.									31	50			31	50
1.833	69	.	.	4.400		227	81					14.942	28	4.627	81	12.405	89 ¹ / ₂
827	81	.	.	1.076	32					1.460	06 ¹ / ₂						
3.210	86 ¹ / ₂	.	.							475	97 ¹ / ₂			983	44	432.214	55 ¹ / ₂
65.117	63			507	46 ¹ / ₂	158.500		2.698		870.589	98	1.543.160					
413.497	82	160.000		79.157	46 ¹ / ₂												
893.360	98			194.981	23					7.143	50	141	98	201.982	75		
1.388.316	60 ¹ / ₂	160.000		382.554	99	158.727	81	2.698		887.236	02	1.558.280	76	217.588	01	444.651	95
																227.063	94
325.439	89 ¹ / ₂	22.000		49.436	63	194.600				428.376	37 ¹ / ₂	67	78	672.413	00 ¹ / ₂	67	78
														672.345	22 ¹ / ₂		

Liczba porządk.	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1879						Dochody w ciągu roku 1879				R a z e m			
		w kasie				w bankach		gotówka		efekta		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	ct.	ct.
	Fundusze samoistne (niedotowane) budżetem nieobjęte.														
I.	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki							640	32			640	32		
II.	Fundusze stypendyjne	25.818	79					136.283	26			162.102	05		
III.	Administracya dóbr Winniki							16.102	55 ¹ / ₂			16.102	55 ¹ / ₂		
IV.	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	109	00 ¹ / ₂	25				1.430	51	60	25	1.539	51 ¹ / ₂	85	25
V.	" niżankowicki inwalidów wojskowych	29	56 ¹ / ₂					108	69			138	25 ¹ / ₂		
VI.	" posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	19						72				91			
VII.	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	2.861	25			4.697	84	28.853	39 ¹ / ₂			31.714	64 ¹ / ₂		
VIII.	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego			3.605	51			225	99	233	79	225	99	3.839	30
IX.	" zapomogi z roku 1868							776	80			776	80		
X.	" " pozostały z r. 1866	2.175	51 ¹ / ₂					31.782	82			33.958	33 ¹ / ₂		
XI.	" budowy domu podrzutków we Lwowie														
XII.	Depozyta gminne serwitutowe	30.324	03 ¹ / ₂	539.980				74.252	43 ¹ / ₂	106.150		104.576	47	646.130	
XIII.	Fundusz Pelagii Russanowskiej	197	29 ¹ / ₂					7.349	48	3.636		7.546	77 ¹ / ₂	3.636	
XIV.	" szkół ludowych z roku 1872.	6.763	50 ¹ / ₂					5.701	35			12.464	85 ¹ / ₂		
XV.	" Wincentego Łódzia Ponińskiego			1.278	65			5.053	19 ¹ / ₂	2.491	82	5.053	19 ¹ / ₂	3.770	47
XVI.	" Franciszka Kochmana dla literatów polskich														
XVII.	" Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących														
XVIII.	" Maryi de Prez Jędrzejowiczowej							396				396			
XIX.	" pomnika ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego			19.221	28									19.221	28
XX.	" budowy nowego szpitalu w Krakowie	16.313	16					40.966	80			57.279	96		
XXI.	Fundacya Sandecka „Dom roboczy“														
XXII.	Fundusz budowy kaplicy w Dublanach	14	88	747	86	430		4.168	03			4.182	91	747	86
XVIII.	Fundusz budowy laboratorium chemicznego w Dublanach							4.601	67	2.321	17	4.601	67	2.321	17
XXIV.	Fundacya Teresy hr. Weissenwolf dla obfakanych ozdrowieńców														
	<i>Suma funduszków samoistnych, budżetem nieobjętych</i>	84.626		564.858	30	5.127	84	358.765	30	114.893	03	443.391	30	679.751	30
	Rekapitulacya.														
	Suma funduszków dotowanych					88.291	50	6.174.191	93 ¹ / ₂			6.174.191	93 ¹ / ₂		6
	" " samoistnych budżetem objętych	282.788	72	159.800				1.388.082	87 ¹ / ₂	158.927	81	1.670.871	59 ¹ / ₂	318.727	8
	" " samoistnych budżetem nieobjętych	84.626		564.858	30	5.127	84	358.765	30	114.893	03	443.391	30	679.751	30
	" funduszu propinacyjnego	18.089	30 ¹ / ₂	175.200				356.787	22	41.400		374.876	52 ¹ / ₂	216.600	
	<i>Ogólna suma majątku obrotowego</i>	385.504	02 ¹ / ₂	899.858	30	93.419	34	8.277.827	33	315.220	84	8.663.331	35 ¹ / ₂	1.215.079	1

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1879				Stan z końcem roku 1879																
				w kasie				należytości						czysty stan						
				gotówka		efekta		gotówka		efekta		czynne				bierne		czynny		bierny
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	w bankach		inne		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
640 32																				
138.152	18 ^{1/2}			23.949	86 ^{1/2}						7.814	41	5.974	52	25.789	75 ^{1/2}				
16.102	55 ^{1/2}										4.991	70	61	24	4.930	46				
1.505	25	85	25	34	26 ^{1/2}										34	26 ^{1/2}				
102	86 ^{1/2}			35	39										35	39				
91				26	25 ^{1/2}			11.438	40						11.464	65 ^{1/2}				
31.688	39					3.839	30								3.875	01			5.492	90
225	99										35	7 ⁷								
776	80										2	237	80 ^{1/2}	7.730	75 ^{1/2}					
21.020				12.938	33 ^{1/2}						178.955	26 ^{1/2}	80		191.813	60				
79.162	02	86.110		25.414	45	560.020									585.434	45				
7.334	60	3.636			212	17 ^{1/2}										212	17 ^{1/2}			
4.521	17			7.943	68 ^{1/2}								7.730			213	68 ^{1/2}			
5.053	19 ^{1/2}	2.496	51			1.273	96							29	1.273	67				
396																				
						19.221	28				967	37			20.188	65				
57.279	96																			
4.182	91	747	86																	
4.601	67					2.321	17								2.321	17				
372.836	88	93.075	62	70.554	42	586.675	71	11.438	40	195.002	31	21.576	80 ^{1/2}	847.586	93 ^{1/2}	5.492	90			
														842.094	03 ^{1/2}					
6.171.323	25 ^{1/2}			2.868	68					1.659.561	01	809.289	43 ^{1/2}	853.140	25 ^{1/2}					
1.388.316	60 ^{1/2}	160.000		232.554	99	158.727	81	2.698		887.236	02	1.558.280	76					227.063	94	
372.836	88	93.075	62	70.554	42	586.675	71	11.438	40	195.002	31	21.576	80 ^{1/2}	842.094	03 ^{1/2}					
325.439	89 ^{1/2}	22.000		49.436	63	194.600				428.376	37 ^{1/2}	67	78	672.345	22 ^{1/2}					
8.257.916	63 ^{1/2}	275.075	62	405.414	72	940.003	52	14.136	40	3.170.175	71 ^{1/2}	2.389.214	78	2.367.579	51					
														2.140.515	57					

▶ jątka zarodowego.

z e m		Wydatki w ciągu roku 18								Stan z końcem roku 1879															
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane	gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane	w kasie		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane	należytości				czysty stan						
										gotówka					czynne		bierné		czynny		bierny				
zł. ct.		zł. ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
	911.0318																							911.00318	
5 27	218.818 38		7.395	18						860	48	655	27	218.818	38										220.334 03
9 66	15.747 78			29	66					544	36	29	00	15.747	78			7.040	30						9.281 50
	39.271		10.405	27										39.271				28.161	19						11.109 81
5 99	631.124 02	62.514 08	39.294	88	100	62			16	51		7.545	37	631.124	02	46.476	57			30.053	20				655.092 76
	82.966 34	2.500												82.966	34	2.500									85.466 34
7 4	5.699 19	2.630										2.347	41	5.699	19	2.630									10.676 60
0	4.603 01	5.772 72							2		56.444	00	15.700	4.603	01	3.272	72			56.000					1.875 73
		27 25	8.000																						128.171 34
3 62	55.411 94	23.446 51	1.460	74	1.800							298.093	62	55.411	94	23.446	51			5.557	84	18.242	92		364.267
1 95	964.644 75	96.890 56	66.585	74	1.900	62			18	51	57.848	94	324.371	33	1.964.644	75	78.353	95		61.557	84	83.497	61		2.403.278 30
6 47			10.800	08	14.000															49.878	82				78.005 29
					33.400						40.291	48	28.126	47											40.291 48
3 21			1.871	56	2.000							01	34.688	21											34.688 22
	00.979 51													100.979	51										100.979 51
	74.506 83													1.074.506	83										1.074.506 83
14	25.486 35		12.672	24	49.400						40.291	49	62.814	68	1.175.486	35				49.878	82				1.328.471 34

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu		Stan z początkiem roku 1879								Dochody w ciągu r. 1879				Razem															
			w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane			
			gotówka		efekta		zł.		ct.		zł.		ct.		zł.		ct.		zł.		ct.		zł.		ct.		zł.		ct.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Fundusze samostne (niedotowane) budżetem nieobjęte.																													
1	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki			00	9.905	43							1.700								00	14.605	43							
2	Fundusze stypendyjne Administracya dóbr Winniki		2.147	25	1.773.981	37	346.734	18	83.170	65			58.287	35	209.734	76		9000			60.434	64	1.983.716	13	346.734	18	92.170	65		
4	Fundusz galie. inwalidów wojskowych.				34.746	85					1.100		1.283	05					1.100			36.031	90							
5	Fundusz niżaukowieki inwalidów wojskowych				2.268	55					45	84	106						45	84		2.368	55							
6	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich				1.219	67					41		41						41			1.260	67							
7	Zakład narodowy im. Ossolińskich				160.255	13							3.100									163.355	13							
8	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego																													
9	Fundusz zapomogi z r. 1868																													
10	Fundusz zapomogi pozostały z r. 1866																													
11	Fundusz budowy domu podzutek w Lwowie			03	5.760	70					357	26	367	39					357	29		6.128	09							
12	Depozyta gminne serwitutowe																													
13	Fundusz Pelagii Ruszanowskiej				60.623	14					199	53	400						199	53		61.023	14							
14	Fundusz szkół ludowych z r. 1872.				95.148	76					1.092	60	1.433	17					1.092	60		96.581	93							
15	Fundusz Wincentego Łódzia Ponińskiego				51.582	45					13.177	50	27.984						13.177	50		79.567	33							
16	Fundusz Franciszka Kochmana dla literatów polskich				17.898	54		500			1.369	24	2.440						1.369	24		20.338	69		500					
17	Fundusz Fran. Kochmana dla dziewcząt służących.			01	7.512	08					356	71	779						356	72		8.291	66							
18	Fundusz Maryi Jędrzejowiczowej			00	6.698	03														00		6.698	03							
19	Fundusz budowy pomnika hr. Agenora Gołuchowskiego																													
20	Fundusz budowy nowego szpitalu w Krakowie																													
21	Fundacya Sandecka „Dom roboczy“		34	80	12.247	22					668	54	1.426	8					703	34		13.674	05							
22	Fundusz budowy kaplicy w Dublanach																													
23	Fundusz budowy laboratorium chemicznego w Dublanach																													
24	Fund. Teresy hr. Weisenwolfowej dla oślakanych ozdrowieńców										95	67	1.509	74					95	67		1.509	74							
	<i>Suma funduszków samostnych, budżetem nieobjętych</i>		2.182	10	2.239.847	92	346.734	18	83.670	65			76.791	29	255.302	55		9000			78.973	40	2.495.150	47	346.734	18	92.670			

Wydatki zarodkowego.

Wydatki w ciągu roku 1879

Stan z końcem roku 1879

gotówka				efekta				wartość dóbr realnych				kapitały hipotekowane				w kasie				wartość dóbr realności				kapitały hipotekowane				należytości						czysty stan																		
																gotówka		efekta										w bankach		inne		czynne		biernie		czynny		bierny														
																zł.	ct.	zł.	ct.									zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.					
60.434	64	157.431	26																																																	
1.100		1.100																																																		
45	84	65	08																																																	
41																																																				
		2.000																																																		
357	25	68	30																																																	
199	53	200	93																																																	
1.092	60	1.381	93																																																	
13.177	50	26.500																																																		
1.369	24	1.061	37			500																																														
356	71	410	55																																																	
685	84	758	01																																																	
95	67																																																			
78.955	83	190.977	43			500																																														

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1879								Dochody w ciągu roku 1879								R a z e m									
		w kasie				wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane											
		gotówka		efekta													gotówka	efekta	gotówka	efekta							
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.								
Rekapitulacja																											
	Suma funduszy dotowanych	73.765	80	313.403	34	1764585	44	84.345	20			50.668	88	12.868	61	200059	30	12545	36	124.43	68	326.271	95	1964644	75	96.890	
	Suma funduszy samostnych, budżetem objętych	16.810	04	83.400	40	1125231	11					36.153	89	28.814	28	50.255	23			52.96	73	112.214	68	1175486	35		
	Suma funduszy samostnych, budżetem nieobjętych	2.182	10	2239847	92	346.734	18	83.670	65			76.791	29	255.302	55			9.000		78.97	40	2495150	47	346.734	18	92.670	
	Suma majątku zarodowego	92.757	94	2636651	60	3236550	74	168015	86			163.613	87	296.985	44	250314	54	21545	36	256.37	81	2933637	10	3486865	28	189561	
	Suma majątku obrotowego	385504	02	899 858	30			98.419	34	8.277.827	33	315.220	84							36633	30	1215079	14				
	Razem	478261	97	3536509	96	3236550	74	168015	86	93.419	34	8.441.441	20	612.206	28	250314	54	21545	36	391970	17	4148716	24	3486865	28	189561	
Depozyta.																											
1	Depozyta w ogólnosci	37.748	85	216.375	03							272.596	68	229.087	84					310.45	53	445.462	87				
2	Depozyta szpitalu powszechnego we Lwowie, Oddział chorych	1.363	36	13.811	64							28.828	90	23.950	18					30	3226	37.761	82				
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	2.035	69	9.515	08							12.113	90	15.185	80					14	4960	24.700	88				
4	Depozyta szpitalu św. Łazarza, Oddział chorych	15	75	45.049	66							10.749	78	3.736	80					11	6552	48.786	46				
5	Depozyta szpitalu św. Ducha, oddział syfilitycznych																										
6	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach	210										390		210						300		210					
	Suma depozytów	41.373	66	284.751	41							324.679	25	272.170	62					310	5291	556.922	03				
	do tego suma funduszy krajowych	478261	97	3536509	96	3236550	74	168015	86	93.419	34	8.441.441	20	612.206	28	250314	54	21545	36	391970	17	4148716	24	3486865	28	189561	
	Ogółem	519635	63	3321261	37	3236550	74	168015	86	93.419	34	8.766.120	45	884.376	90	250314	54	21545	36	3756	08	4705633	27	3486865	28	189561	

i depozyta.

Wydatki w ciągu r. 1879

Stan z końcem roku 1879

gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości									
								gotówka		efekta						czynne		biernie		czysty stan					
								zł.	ct.	zł.	ct.					zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
66.585	74	1.900	62			18.537	51	57.848	94	324.371	33	1.964.644	75	78.353	05			61.557	84	83.497	61	2.403.278	50		
12.672	24	49.400						40.291	49	62.814	68	1.175.486	35					49.878	82			1.328.471	34		
78.955	83	190.977	43			500		17.572	304	173.04		346.734	18	92.170	65			41.683	49	44	11	2.784.734	83		
158.213	81	242.278	05			19.037	51	98.158		2.691.359	05	3.486.865	28	170.523	71			153.120	15	83.541	72	6.516.484	47		
257.916	63	275.075	62					405.414	72	940.003	52							14.136	40	3.170.175	71	2.389.214	78	2.140.515	57
416.130	45	517.353	67			19.037	51	503.572	72	3.631.362	57	3.486.865	28	170.523	71			14.136	40	3.323.295	87	2.472.756	50	8.657.000	04
279.420	63	207.168	32					30.924	89	238.294	55												269.219	44	
26.717	13	22.862	93					3.475	12	14.898	89												18.374	01	
13.392	14	11.683	10					757	45	13.017	78												13.775	23	
10.749	76	4.147	84					15	75	44.638	62												44.654	37	
270								330		210													540		
0.549	68	245.862	19					35.503	23	311.059	84												346.563	07	
130	45	517.353	67			19.037	51	503.572	72	3.631.362	57	3.486.865	28	170.523	71			14.136	40	3.323.295	87	2.472.756	50	8.657.000	04
380	13	763.215	86			19.037	51	539.075	95	3.942.422	41	3.486.865	28	170.523	71			14.136	40	3.323.295	87	2.472.756	50	9.003.563	11

Wykaz zapasów kasowych z końcem roku budżetowego 1879.

Liczba porządkowa	P o s z c z e g ó l n i e n i e	Gotówka		Efekt
		zł.	ct.	zł.
A. W kasie krajowej.				
1	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	—	—	—
2	Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Oddział chorych	860	48 1/2	655
3	" " " " " " " " " " " " " " " " "	544	36	29 6/10
4	" " " " " " " " " " " " " " " " " " "	—	—	—
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—
6	Szpital św. Łazarza w Krakowie. Oddział chorych	—	—	7.545
7	" " " " " " " " " " " " " " " " " " "	—	—	—
8	" " " " " " " " " " " " " " " " " " "	—	—	2.347
9	" " " " " " " " " " " " " " " " " " "	—	—	—
10	Fundusz policji krajowej	56.444	09	15.700
11	" " szkolny krajowy	—	1/2	298.093
12	" " domestykalny	—	—	28.126
13	" " kultury krajowej	42.723	99	—
14	" " stanowy sierociński	—	01	34.688
15	" " Aleksandra hr. Stadnickiego	4.400	—	227
16	" " szkoły weterynaryi	1.076	32	—
17	" " budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	507	46 1/2	—
18	" " pożyczki krajowej z roku 1873	79.157	46 1/2	158.500
19	" " budowy gmachu sejmowego.	194.981	23	—
20	" " pomnika Tadeusza Kościuszki	—	1/2	14.605
21	Fundusze stypendyjne	23.949	86 1/2	1.826.284
22	Administracja dóbr Winniki	—	—	—
23	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	—	34 26 1/2	34.931
24	" " niżankowicki	—	35 39	2.303
25	" " posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	—	—	1.260
26	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	—	26 25 1/2	161.355
27	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	3.889
28	" " " z roku 1868	—	—	—
29	" " " pozostały z roku 1866	12.938	33 1/2	—
30	" " budowy domu podrzutków we Lwowie	—	0 1 1/2	6.059
31	Depozyta gminne serwitutowe	25.414	45	560.02
32	Fundusz Pelagii Russanowskiej	—	212 17 1/2	60.82
33	" " szkół ludowych z roku 1872	7.943	68 1/2	95.20
34	" " Wincentego Łódzia Ponińskiego	—	—	54.34
35	" " Franciszka Kochmana, dla literatów polskich	—	—	19.27
36	" " " " " dziewcząt służących	—	01	7.88
37	" " Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	—	1/2	6.65
38	" " pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	19.22
39	" " budowy nowego szpitalu w Krakowie	—	—	—
40	Fundacya Sandecka „Dom roboczy“	—	17 50 1/2	12.916
41	Fundusz budowy kaplicy w Dublanach	—	—	—
42	Fundusz budowy laboratorium chemicznego w Dublanach	—	—	2.321
43	Fundacya Teresy hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych ozdrowieńców.	—	—	1.509
44	" " propinacyjny	49.436	63	194.66
45	Depozyta	30.924	89 1/2	216.929
Razem		531.628	93 1/2	3.848.292
				1.551.87

Uwaga. Zapisy dłużne i inne dokumenta bezwartościowe

P o s z c z e g ó l n i e n i e

B.) W innych kasach.

		Gotówka		Efekta	
		zł.	ct.	zł.	ct.
1	W c. k. kasach rządowych, depozyta	—	—	21.364	97
	W kasie krajowego szpitalu powszechnego we Lwowie, depozyta	3.475	12 ¹ / ₂	14.898	89
	„ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	757	45 ¹ / ₂	13.017	78
	„ szpitalu św. Łazarza w Krakowie	15	75 ¹ / ₂	44.638	62
	„ „ „ Ducha	—	—	—	—
5,7	„ szkół rolniczych w Dublinach	330	—	210	—
	„ folwarku dublańskiego	2.868	68	—	—
	Razem	7.447	01¹/₂	94.130	26

Zestawienie sumaryczne.

A. W kasie krajowej	531.628	93 ¹ / ₂	3.848.292	15
B. W innych kasach	7.447	01 ¹ / ₂	94.130	26
Razem	539.075	95	3.942.422	41

Wykaz kapitałów

pozostałych w bankach na rachunku bieżącym z końcem roku 1879.

Liczba porządkowa	P o s z c z e g ó l n i e n i e	Kwota zł.
1	Fundusz zakładu imienia Ossolińskich	11.42
2	" pożyczki z roku 1873	2.69
	Suma	14.13
<p>Powyższe kapitały lokowane są w następujących bankach:</p>		
1	Galicyjski Bank hipoteczny	11.43
2	" " kredytowy	2.69
	Razem jak wyżej	14.13

Poszczegól- papierów wartościowych według ich

Nazwa funduszu	Listy zastawne		
	galic. towa- rzystwa kred. ziemskiego	zakładu kred. ziemskiego w Krakowie	gal. banku hipotecznego
	W a r		
Fundusz krajowy w ścisłej znaczeniu	—	—	—
Krajowy szpital powszechny we Lwowie, Oddział chorych	—	—	—
" " zakład dla obłąkanych " " położnic	—	—	—
Fundusz podrzutek we Lwowie	—	—	—
Szpital św. Łazarza w Krakowie, Oddział chorych	4.900	—	600
" " Duchą " " " " położnic i podrzutek	—	—	—
" " " " " " " " syfilitycznych	2.300	—	—
" " " " " " " " obłąkanych	—	—	—
Fundusz policyi krajowej	—	—	—
" szkolny krajowy	—	11.500	22.100
" domestykalny	22.800	—	—
" kultury krajowej	—	—	—
" stanowy sierociński	14.500	—	6.100
" Aleksandra hr. Stadnickiego	—	—	—
" szkoły weterynaryi	—	—	—
" budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—
" pożyczki krajowej z roku 1873	—	—	—
" budowy gmachu sejmowego	—	—	—
" pomnika Tadeusza Kościuszki	8.700	—	—
Fundusze stypendyjne	546.100	145.000	400.300
Administracja dóbr Winniki	—	—	—
Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	34.000	—	800
" niżankowicki	—	—	—
" posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	—	—	1.200
Zakład narodowy imienia Ossolińskich	53.500	—	—
Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	800	—	—
" " z roku 1868	—	—	—
" " pozostały z roku 1866	—	—	—
" budowy domu podrzutek we Lwowie	—	—	1.000
Depozyta gminne serwitutowe	—	—	—
Fundusz Pelagii Russanowskiej	—	30.200	30.600
" szkół ludowych z roku 1872	—	—	11.200
" Wincentego Łódzia Ponińskiego	—	—	—
" Franciszka Kochmana, dla literatów polskich	19.200	—	—
" " dziewcząt służących	7.800	—	—
" Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	—	—	6.6
" pomnika s. p. Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	—
" budowy nowego szpitalu w Krakowie	—	—	—
Fundacya Sandecka „Dom roboczy“	800	—	2.8
Fundusz budowy kaplicy w Dublanach	—	—	—
Fundusz budowy laboratorium chemicznego w Dublanach	—	—	—
Fundacya Teresy hr. Weissenwolfowej	—	—	—
Fundusz propinacyjny	175.200	—	19.
Suma papierów funduszowych			
	890.600	186.700	50
Do tego:	—	—	—
depozyta	—	—	—
Razem			
	890.600	186.700	50

Biuletyn

stanu, z końcem roku 1879.

Obligacje				Renty państwowe	Losy państwowe	Akcje kolei		Asygnaty bankowe	Książeczki Kasy oszczędności i Banku kredytowego	Razem	Zapisy dłużne, weksle i inne dokumenta
innych	pożyczki krajowej z r. 1873	Księstwa styryjskiego	pożyczki papieżkiej			Karola Ludwika	węgiersk. północno-wschodn.				
300	—	—	—	—	—	—	—	—	355 27	655 27	69.775
—	—	—	—	—	—	—	—	—	29 66	29 66	—
—	—	—	—	1.800	—	—	—	—	245 37	7.545 37	800
—	—	—	—	—	—	—	—	—	47 41	2.347 41	—
—	7.700	—	—	—	—	—	—	8.000	—	15.700	—
9.080	98.700	—	—	156.620	—	—	—	—	93 62	298.093 62	—
3.500	1.600	—	—	—	—	—	—	—	226 47	28.126 47	—
3.450	10.600	—	—	—	—	—	—	—	38 21	34.688 21	—
—	200	—	—	—	—	—	—	—	27 81	227 81	—
—	158.500	—	—	—	—	—	—	—	—	158.500	1.155.775
5.700	—	—	—	—	—	—	—	—	205 43	14.605 43	1.500
432.420	157.900	2.000	—	6.000	2.160	124.000	1.200	—	9.204 87	1.826.284 87	78.908 74 1/2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	131 90	34.931 90	—
2.300	—	—	—	—	—	—	—	—	3 47	2.303 47	—
104.960	—	—	300	2.500	—	—	—	—	60 67	1.260 67	—
—	3.000	—	—	—	—	—	—	—	95 13	161.355 13	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	39 30	3.839 30	515
4.800	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	244.600
560.020	—	—	—	—	—	—	—	—	59 79	6.059 79	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	560.020	—
—	84.000	—	—	—	—	—	—	—	22 21	60.822 21	—
52.950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	95.200	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.391 29	54.341 29	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	77 32	19.277 32	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	81 11	7.881 11	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	98 03	6.698 03	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19.221 28	19.221 28	—
9.710	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	106 04	12.916 04	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.350	—	—	—	—	—	—	—	—	2.321 17	2.321 17	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	159 74	1.509 74	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	194.600	—
1.190.540	522.400	2.000	300	166.920	2.160	124.000	1.200	8.000	34.342 57	3.631.362 57	1.551.873 74 1/2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	311.059 84	—
1.190.540	522.400	2.000	300	166.920	2.160	124.000	1.200	8.000	34.342 57	3.942.422 41	1.551.873 74 1/2

L. W. 10067/881.

Alegat E. do sprawozdania
Wydziału krajowego o bu-
dżecie krajowym na r. 1882.

Lit. E.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

PRELIMINARZ

na rok

1882.

L. W. 8225/881.

Fundusz podrzutków

S u m a r y u s z.

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
ru- bryki	pozy- cyi		Złote austriackie		
I.	—		Płace	—	—
II.	—	Zasługi	—	—	—
III.	—	Czynsze	—	—	—
IV.	1	Potrzeby kancelaryjne	10	—	10
V.	2—4	Remuneracye i zapomogi	450	—	450
VI.	5	Koszta utrzymania dzieci	2.700	—	2.700
VII.	6	Koszta leczenia dzieci	10	—	10
VIII.	7—8	Rozmaite	120	—	120
Suma wydatków			3.290	—	3.290

we Lwowie.

P o s z c z e g ó l n i e n i e .

Liczba		W y d a t k i	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Bazem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
I.	—	Place	—	—	—
II.	—	Zaslugi	—	—	—
III.	—	Czynsze	—	—	—
IV.		Potrzeby kancelaryjne.			
	1	Potrzeby do pisania i druki	10	—	10
V.		Remuneracye i zapomogi.			
	2	Akuszerce zakładu położnic, za streczenia żywicielek dzieciom, którym matki pomarły i pieluszkowe	30		
	3	Żywicielkom, za gorliwe pielegnowanie dzieci w 1. roku życia	20		
	4	Żywicielkom, za gorliwe dozorowanie dorosłych dzieci i na potrzeby szkolne	400		
		Suma rubryki V.	450	—	450
VI.	5	Koszta utrzymania dzieci	2.700	—	2.700
VII.	6	Koszta leczenia dzieci	10	—	10
VIII.		Rozmaite.			
	7	Żywicielkom na koszta pogrzebowe, ryczałt	20	—	20
	8	Zwrot kosztów utrzymania dzieci, do gminy miasta Lwowa przydzielonych	100	—	100
		Suma rubryki VIII	120	—	120

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i	P r e l i m i n o w a n o na rok 1882			U c h w a l o n o na rok 1881		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z l o t e								
I.		Płace	—	—	—	—	—	—
II.		Zasługi	—	—	—	—	—	—
III.		Czynsz	—	—	—	—	—	—
IV.	1	Potrzeby kancelaryjne	10	—	10	10	—	10
V.	2—4	Remuneracye i zapomogi	450	—	450	450	—	450
VI.	5	Koszta utrzymania dzieci	2.700	—	2.700	4.500	—	4.500
VII.	6	Koszta leczenia dzieci	10	—	10	10	—	10
VIII.	7—8	Rozmaite	120	—	120	180	—	180
Suma wydatków			3.290	—	3.290	5.150	—	5.150
D o c h o d y								
Fundusz ten nie ma żadnych dochodów.								

na rok 1882. z uchwalonemi na rok 1881.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1882				Ogółem na r. 1882		U w a g a
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	1.800	—	—	—	1.800	
—	—	—	—	—	—	
—	60	—	—	—	60	
—	1.860	—	—	—	1.860	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1883

Ru- bryka	Po- zycja	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879	Kwota uchwalona na rok 1881
preli- minarza					
I.		Płace	Nie się nie prelinuje, ponieważ likwidaturę nale- żytości, poszukiwanie i wydawanie metryk i doku- mentów dawniejszych, już od 1879. roku załatwia Oddział rachunkowy; wszelkie zaś wypłaty usku- tecznia Kasa krajowa.	856	
II.		Zasługi			
III.		Czynsz za najem po- mieszkania		150	
IV.	1	Potrzeby kancelaryj- ne 10 zł.	Z powodów przytoczonych do rubryki I. prelinuje się prawdopodobną potrzebę na druki . . . 10 zł.	16	10
V.		Remuneracye i zapo- mogi 450 zł.	Wedle uchwały Wydziału krajowego z dnia 22. Sierpnia 1873 r. l. 13270. przeznaczono dla aku- szerki Zakładu położnic za stręczenie żywicielek dla dzieci, których matki na tym Oddziale po- marły . . . . . po 1 zł. tudzież pieluszkowe . . . . . 2 "	18	30
	2	Akuszerec zakładu położnic 30 zł.	Pomimo, iż akuszerka tegoż Zakładu " 1880 roku nie zażądała dotyczącej należitości, pre- linuje się z uwzględnieniem potrzeb nad- zwyczajnych . . . . . 30 zł.		
	3	Żywicielkom za pie- legnowanie dzieci w 1 roku życia 20 zł.	Na mocy rozp. gubern. z dnia 14. Maja 1855 r. L. 21697, udziela się mamkom za pielegnowanie dziecka do ukończenia 1. roku życia: w pierwszym półroczu . . . . . 2 zł. 10 et. " drugim " " " " 1 " 5 "	2	20
	4	Żywicielkom za gor- liwe dozоровanie do- rosłych dzieci 400 zł.	Wskutek nowej ustawy, normującej przyjmowanie dzieci, ilość tychże bardzo się zmniejszyła, bo od 1875. roku po koniec 1879, tylko 13 głów na fun- dusz krajowy przyjęto. Z uwagi, że w 1880 roku z powodu śmierci położnic ośm dzieci przyjąć musiano, pomimo że tylko przyjęcie trzech głów przewidywanem było, prelinuje się przecięciowo dla 10 dzieci 20 zł. Wydatek wynosił: w roku 1878 . . . . . 100 zł. " 1879 . . . . . 200 " " 1880 z rubr. V. 200 zł. " VI. 154 " . . . . . 354 "	200	400
			Ze względu, że żywicielki coraz więcej posyłają do- rastające dzieci do szkoły, i że prawie każda z nich o zapomogę na odzież i potrzeby szkolne dla tychże uprasza, nawet po ukończeniu wieku normalnego, a Wydział krajowy ze względów ludzkości udziela na ten cel w razie udowodnionej		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliniarza na rok 1882.

Ru- bryka	Pozy- cya	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879	Kwota uchwalona na rok 1881
	preli- minarza				
VI.	5	Koszta utrzymania dzieci 2.700 zł.	<p>potrzeby po 5 zł., co właśnie spowodowało że braku- jącą kwotę 154 zł. z rubr. VI. „Koszta utrzy- mania dzieci” na też potrzebę asygnowano, i że z końcem 1881 roku jeszcze 107 dzieci ma pozos- tawać w Zakładzie, preliniuje się prawdopodobną potrzebę . . . . . 400 zł.</p> <p>Z końcem Grudnia 1880. roku wynosiła ilość utrzy- mywanych dzieci:</p> <p>a) jedno dziecko w 1 roku życia, licząc miesięcznie po 4 zł. wedle nowo uchwalonej normy L. W. 18.715/880 roczny koszt utrzymania . . . . . 48 zł. — ct.</p> <p>b) jedno dziecko w 2 roku życia, (LW. 7.226/880), po 3 zł., miesięcznie 36 „ — ”</p> <p>c) siedm dzieci od 6 do 9 lat życia, licząc po 2 zł. 30 ct. miesięcznie . 193 „ 20 „</p> <p>d) 181 dzieci w 3 roku życia i dalej do lat 10, po 1 zł. 70 ct. miesiąc. . 3.692 „ 40 „</p> <p>Razem . . . . . 3.969 zł. 60 ct.</p> <p>Stan ten w 1881 r. zmniejszy się o 83 dzieci (klasy 3) które wiek normalny ukończą. Na 1882 rok ma pozostawać dzieci 107, na które potrzeba: wedle nowej normy (LW. 18.715/880) dla 1 dziecka w 2 roku życia, po 3 zł. miesięczn. 36 zł. — ct. dla 1 dziecka w 3 roku życia po 2 zł. miesięcznie . . . . . 24 „ — ” wedle normy dawniejszej: dla 7 dzieci od 6 do 9 lat życia, po 2 zł. 30 ct. miesięcznie . . . . . 193 „ 20 „ dla 98 dzieci w 3 roku życia i dalej do lat 10 po 1 zł. 70 ct. . . . . 1.999 „ 20 „</p> <p>więc razem . . . . . 2.252 zł. 40 ct.</p> <p>przypuszczając dalej, że z Od- działu położnic 10 dzieci na fun- dusz podrzutków przyjąć wypa- dnie, zaś utrzymanie tychże wedle wyż powołanej uchwały z dnia 11. Maja 1880 LW. 18.715, licząc po 4 zł. miesięcznie stanowi wydatek . . . . . 480 „ — ”</p> <p>czyli ogółem . . . . . 2.732 zł. 40 ct.</p> <p>przeto preliniuje się okrągłą sumę . . . . . 2.700 zł. —</p> <p>Wydatku w tej rubryce od 1876. roku nie było, lecz ze względu na możebną potrzebę, preliniuje się 10 zł.</p>	7.050	4.500
VII.	6	Koszta leczenia dzieci 10 zł.		—	10

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1882.

Ru- bryka zycya	Po- preli- minarza	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1879	Kwota uchwalona na rok 1881
VIII.					
Rozmaite.					
7		Koszta pogrzebowe 20 zł.	W ciągu roku 1878 umarło . . . . . 12 dzieci " " 1879 " : : : : . 9 " " " 1880 " : : : : . 11 " <hr/> razem . . . . . 32 dzieci	18	30
8		Różne nieprzewidziane. Zwrot kosztów utrzy- mania dzieci do gminy miasta Lwowa przy- dzielonych (§. 19. 3 U. o przynależności) 100 zł.	zważywszy, że stan dzieci znacznie się zmniejszy, a śmiertelność może się nie powiększyć, preliminarzuje się licząc jak w latach ubiegłych po 2 zł. od dziecka zmarłego 20 zł. Według §. 27. Ustawy z dnia 3. Grudnia 1863 r. (Nr. 105 dz. P. P.) winien fun- dusz krajowy tej gminie, w której Zakład położenie się znajduje, zwracać koszta utrzy- mania dziecka urodzonego w tymże Zakładzie, i z tego powodu na mocy §. 19. l. 3. powołanej ustawy, do związku tejże gminy przydzielonego. Wprawdzie w ciągu 1879 i 1880 roku, tego ro- dzaju zwrotów nie było, ale ze względu na nie- przewidzianą potrzebę, preliminarzuje się 100 zł.	300	150

Sprawozdanie

Wydziału krajowego względem wniosku posła Ohrymowicza
o utworzenie nowego sądu powiatowego w Borysławiu.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 20. Lipca 1880 powziął Wysoki Sejm uchwałę następującą:

Wniosek posła Ohrymowicza o wezwanie c. k. Rządu, by jak najspieszniej utworzył w Borysławiu dla tamtejszej i okolicznej ludności sąd powiatowy, udziela się Wydziałowi krajowemu z poleceniem: ażeby właściwą drogą zażądał opinii c. k. starostwa i sądu, a od Rad gminnych i obszarów dworskich tych miejscowości, które w pobliżu Borysławia są położone, a obecnie do okręgu sądu powiatowego w Drohobyczu są przydzielone oświadczenia: czyli to jest zgodnem z ich interesem, ażeby z okręgu sądu powiatowego w Drohobyczu wyłączonemi i do sądu powiatowego w Borysławiu zaprowadzić się mającego przyłączonemi zostały, od gminy zaś Borysławia obowiązującego przyrzeczenia, że w razie zaprowadzenia tamże c. k. sądu powiatowego, dostarczone zostaną odpowiednie budynki na umieszczenie kancelaryi sądowych i aresztów, a sprawozdanie i wnioski swoje nad wnioskiem posła Ohrymowicza na następnej sesji Sejmowej przedłożył.

W skutek powyższej uchwały Wys. Sejmu, zarządził Wydział krajowy dnia 14. Stycznia 1881 L. 36131 wskazane tamże dochodzenia, z których wynikiły rezultaty następujące:

Naczelnik c. k. sądu powiatowego w Drohobyczu i c. k. Wyższy sąd krajowy we Lwowie odwołują się do pism swoich z 6. Maja 1880. L. 93. i z d. 8. czerwca 1880 L. 13795 i twierdzą jednoznacznie, iż nie można wcale uznać konieczności ustanowienia nowego sądu powiatowego w Borysławiu, gdyż Borysław nie jest już tem, czem był dawniej, a zamiast postępu chyli się raczej do upadku; oprócz produkcji wosku ziemnego i oleju skalnego żaden inny przemysł nie rozwinął się tamże, a nawet żywność do codziennego życia a w szczególności pieczywo sprowadzane bywają z Drohobycza; Borysław przedstawia się tak jakby odleglejsze przedmieście Drohobycza, gdyż odległość wynosi tylko 11 kilometrów, a kolej kursuje między Drohobyczem a Borysławiem zimową porą dwa razy a letnią porą pięć razy dziennie i cała jazda wynosi tylko 20 minut;

gdy zaś stosunki sanitarne w Borysławiu z powodu wycieku gazów i różnorodnych nieczystości, tudzież dla braku źródlanej wody do picia są bardzo niekorzystne, przeto wszyscy zamieszkańcy Borysławscy mają stałe zamieszkanie w Drohobyczu, gdzie też zawierane bywają wszelkie umowy i transakcje odnoszące się do produkcji Borysławskiej, a to z wymową dopełnienia kontraktu w Drohobyczu skutkiem czego też wszystkie takie sprawy przynależą bezwzględnie do kompetencji sądu powiatowego w Drohobyczu jako forum contractus.

Wreszcie w całym Borysławiu jest tylko jeden dom murowany, a to na pomieszczenie sądu powiatowego zupełnie nieprzydatny.

Równie też c. k. starostwo w Drohobyczu a to w piśmie swem z d. 16. lutego 1881 L. 1210 oświadczyło Wydziałowi krajowemu swe zdanie, iż ani jednego treściwego powodu wynaleść nie może, któryby za utworzeniem nowego sądu powiatowego w Borysławiu przemawiać mógł, a każdej gminie, którąby przydzielono do tegoż nowego sądu w Borysławiu wyrządzonoby tylko krzywdę zamiast domniemywanego dobrodziejstwa.

Wreszcie i rada powiatowa w Drohobyczu, a to w opinii swej z 19 Kwietnia 1881 L. 351 oświadczyła się w ten sposób: iż utworzenie nowego sądu powiatowego w Borysławiu jest obecnie nie na czasie, a nawet wcale niepotrzebnem.

Dodajemy w końcu iż za utworzeniem nowego sądu powiatowego w Borysławiu przemawiają tylko gminy Borysławia i Tustanowic tudzież obszary dworskie w Borysławiu i Mraźnicy, wszystkie inne zaś w najbliższem sąsiedztwie Borysławia położone gminy i obszary dworskie jako to: w Schodnicy, Hubiczach, Bani-Kotowskiej, Nahujowicach, Jasiennicy solnej w Popielach i gmina Mraźnica oświadczyły się za tem, ażeby pozostawić je nadal przy okręgu sądu powiatowego w Drohobyczu. W obec tego składu rzeczy stawia Wydział krajowy następujący wniosek:

Wys. Sejm raczy uchwalić:

Nad Wnioskiem posła Ohrymowicza o wezwanie c. k. Rządu, by jak najspieszniej utworzył w Borysławiu dla tamtejszej okoliczności nowy sąd powiatowy, przechodzi Sejm krajowy do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 27. Maja 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz, w. r.

Sprawozdawca

Waleryan Podlewski, w. r.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podkamieniu w starostwie Brodzkim i w sprawie rozgraniczeń sąsiedzkich Sądów powiatowych.

Wysoki Sejmie!

W uchwale z 29. Maja 1875. oświadczył Wys. Sejm c. k. Rządowi opinię swoją względem podziału całego kraju na okręgi sądów powiatowych, a w szczególności zaprojektował także utworzenie nowego sądu powiatowego w Podkamieniu w starostwie Brodzkim i pewne z tem w związku będące zmiany rozgraniczenia okręgów Sądów powiatowych w Brodach, Załoścach, w Tarnopolu i w Olesku.

Wszakże c. k. Rząd nie załatwił dotąd merytorycznie odnośnych ustępów uchwały Sejmowej z 29. Maja 1875. co do powyżwspomnianych projektów, gdyż P. Minister Sprawiedliwości w piśmie swem z 21. stycznia 1878. L. 17308 udzielił Wydziałowi krajowemu odmienne w tej mierze propozycje c. k. Wyższego Sądu kraj. we Lwowie i zażądał od Wydziału krajowego osiągnięcia ponownej opinii Wys. Sejmowi względem tych jego powyż nadmienionych projektów.

Wskutek tego Wydział krajowy przedstawił Wysokiemu Sejmowi sprawę pierwotnie sprawozdaniem z dnia 10. Września 1878. L. 42599/78, które jednak nie przyszło pod obradę Wys. Izby z powodu wczesnego zamknięcia Sesi Sejmowej w r. 1878, musimy tu zatem podnieść powtórnie, że powołanem pismem P. Minister Sprawiedliwości udzielił nam akta, według których lwowski c. k. Sąd wyższy sprzeciwia się utworzeniu nowego Sądu w Podkamieniu i wskazuje nam trudności pozyskania stosownych lokalności dla tegoż nowego Sądu; — na wypadek zaś gdyby ten zaprojektowany nowy Sąd przeciw utworzonym został, oświadcza się Sąd wyższy za tem, ażeby pozostawić gminy Hnidowa, Łukawiec, Batków przy Sądzie powiatowym w Załoścach, — gminy zaś Ithrowice, Dubowce, Małaszowce i Hładki pozostawić i nadal przy Sądzie powiatowym Tarnopolskim; — wreszcie niezawisłe od kwestyi ustanowienia nowego Sądu w Podkamieniu, przemawia Sąd wyższy za tem, ażeby wyłączyć gminy Jasienów, Kadłubiska, Razinów, Dubie i Czechy z okręgu Sądu w Olesku i przydzielić takowe do Sądu powiatowego w Brodach.

Motywa, które przytoczył Sąd wyższy na uzasadnienie swojej opinii, są:

- I. a) Według zdania c. k. Sędziego w Załoścach, nie należy Podkamień do rzędu takich miasteczek do których byłby skierowany ruch handlowy wszystkich prawie gmin okolicznych, gdyż tylko bardzo nieliczne gminy położone w obrębie zaledwie jednej mili na około Podkamienia, mają stosunki handlowe z tem miasteczkiem, natomiast właściwy ruch handlowy tych gmin, które z okręgu Sądu założeckiego wyłączone i do zaprojektowanego nowego Sądu w Podkamieniu przydzielone być mają, skierowany jest do Załoziec i do Brodów, przeto też zdaniem c. k. Sędziego w Załoścach już z tego względu nie można zalecać Podkamienia na siedzibę Sądu.
- b) Prócz tego zdaniem tegoż c. k. Sędziego wysuwa się tu na pierwsze tło ta ważna okoliczność iż nie ma obecnie w Podkamieniu żadnych stosownych lokalności dla pomieszczenia nowego Sądu; — wprawdzie Prezydium Sądu obwodowego w Złoczowie popiera projekt sejmowy i

wskazuje, iż nowy Sąd możnaby tymczasowo umieścić w obszernym budynku klasztornym w Podkamieniu a to na tak długo, dopokąd właściciel Podkamienia nie przedłoży takiej oferty która byłaby godną uwzględnienia, lub też dopokąd c. k. Rząd nie wybuduje we własnym zarządzie stosownych lokalności dla nowego Sądu; — jednakże Sąd wyższy nie popiera i te ostatniej propozycji, gdyż według relacji c. k. Sędziego w Załoścach, leży rzeczony klasztor po za miasteczkiem Podkamień i na wysokim pagórku;

- c) dalej podnosi Sąd wyższy, iż Podkamień leżałby na ostatecznej północy całego swego okręgu i zajmowałby względem gmin oduosnych skrajne czyli zupełnie niecentralne położenie;
- d) według zdania c. k. Sędziego w Załoścach, którego Sąd wyższy poczytuje jako dokładnie obznajomionego z miejscowymi stosunkami, rach handlowy tych gmin, które Sejm wyłączył ze Sądu tarnopolskiego i przyłączył do Sądu załozieckiego, skierowany jest przeważnie do Tarnopola; a gdy prócz tego rzeczony gminy mają oraz tamże siedzibę c. k. Starostwa, Rady powiatowej i Urzędu podatkowego, sprzeciwia się Sąd wyższy wyłączeniu tych gmin z okręgu Sądu tarnopolskiego, podnosząc zarazem, iż rzeczony gminy musiałyby dążyć w przeciwnym kierunku do Sądu załozieckiego a oprócz tego musiałyby przejść pod jurysdykcję Sądu obwodowego w Złoczowie, podczas gdy przynależą obecnie do jurysdykcji znacznie bliżej położonego Sądu obwodowego w Tarnopolu, a zatem te gminy poniosłyby szkodę z wykonania projektu Sejmu, do czego wreszcie przyłącza się ta ważna okoliczność, iż zmienionoby w ten sposób pierwotne granice dawniejszych obwodów w Złoczowie i Tarnopolu, a zatem i opartego na nich rozgraniczenia okręgów Sądów obwodowych; — gdyby zaś nie wyłączono rzeczonych gmin z okręgu Sądu tarnopolskiego pozostałby przy Załoścach nader nieznaczny okręg sądowy składający się tylko z 13 gmin;
- e) zresztą podnosi Sąd wyższy i kwestję kosztów co do utworzenia i pomieszczenia nowego Sądu i systemizowania potrzebnych do tego urzędników i oświadcza się, że nie jest w położeniu zalecania odnośnej uchwały Sejmowej do wykonania.

II. Wszakże na wypadek, gdyby P. Minister stosownie do propozycji c. k. Prezydium Sądu obwodowego w Złoczowie wykonał uchwałę sejmową, co do utworzenia nowego Sądu w Podkamieniu, stawia Sąd wyższy z motywów przez Prezydenta Sądu obwodowego złoczowskiego przytoczonych następujące wnioski:

1. Ażeby gminy Hnidowa, Łukawiec, Batków pozostawić przy okręgu Sądu załozieckiego, ponieważ Hnidawa ma bardzo blisko do Załoziec, pozostawienie zaś gmin Batków i Łukawiec przy Sądzie załozieckiem potrzebnem jest dla stosownej konfiguracji okręgowości dowych, gdyż w szczególności przydzielenie gminy Łukawiec do nowego Sądu w Podkamieniu, rozdarłoby całość okręgu sądowego Załozieckiego a z przynależącej do tegoż okręgu miejscowości Kruhów, stwoczyłoby wyspę między trzema obcymi okręgami sądowymi w Olesku, Zborowie i Podkamieniu;

2. ażeby pozostawić gminy: Ihrowice, Dubowce, Małaszowce i Hładki przy sądzie powiatowym tarnopolskim, gdyż mają bliżej do Tarnopola niż do Załoziec, i stosunki ich handlowe grafitują do Tarnopola, gdzie mają oraz siedzibę Starostwa.

III. Niezawisłe od kwestyi utworzenia nowego Sądu w Podkamieniu. popiera Sąd wyższy propozycję Sejmu, ażeby wyłączono z okręgu Sądu oleskiego gminy: Jasienów, Kadłubiska, Rażniów, Dubie, Czechy i przydzielono takowe do Sądu powiatowego w Brodach, a sprzeciwia się tej propozycji Sejmu: ażeby przydzielono gminy: Czyżki, Konty, Brachówka, Łabacz, Bołożynów, Przewłoczna, Kobyle, Sokołówka do Sądu brodzkiego, wyłączając takowe ze sądu oleskiego, a to z powodów: iż te na ostatku wspomniane gminy mają bliżej a niektóre znacznie bliżej do Oleska niż do Brodów, a zatem poniosłyby oczywistą niekorzyść, czyli uszczerbek z wykonania projektu sejmowego.

C. k. Prezydium Sądu obwodowego w Złoczowie objawiło wprawdzie zdanie pod II. i III. wyszczególnione, na które zgodził się lwowski Sąd wyższy, jednakże rzeczony Prezydium patrząc z bliska na miejscowe stosunki, popiera utworzenie nowego Sądu powiatowego w Podkamieniu i zbija wszelkie przeciwko temu podniesione zarzuty c. k. Sędziego w Załoścach. W szczególności zaś przy-

tacza rzeczony Prezydium, iż kraj nasz bardzo szczupło w sądy uposażonym jest, z czego też w rezultacie wynika powszechnie znane przeciążenie Sądów, dlatego też rzeczony Prezydium wychodzi przy składaniu swojej opinii z tego przypuszczenia, iż utworzenie nowego Sądu powiatowego w Podkamieniu jest już rzeczą uchwaloną.

Uderzać tu musi każdego ta okoliczność, iż Prezydium c. k. Sądu obwodowego w Złowie nie spodziewało się bynajmniej, ażeby przeciwko tej, wskutek przedłożenia rządowego i zgodnie z temże przedłożeniem już uchwalonej rzeczy, podniosły się jakiegokolwiek zarzuty i taka opozycja c. k. Sądu wyższego we Lwowie.

Wydział krajowy zarządził w tej sprawie jeszcze dnia 22. Lutego 1878. l. 3512. bliższe dochodzenia, jednakże natrafił na tę trudność, iż Wydział powiatowy Brodzki, dążąc do jak największego rozszerzenia Starostwa brodzkiego i zmierzając do tego celu, ażeby powiat polityczny brodzki obejmował w sobie także i Sądy powiatowe w Olesku i Załoścach, oświadczył w swem sprawozdaniu z 23. Lipca 1878. l. 516, iż nie może działać w myśl wskazówek Wydziału krajowego.

Powody, które do tego skłoniły Wydział powiatowy brodzki, wyszczególniliśmy w dawniejszem sprawozdaniu naszym z dnia 10. Września 1878. l. 42599/78. nie powtarzamy ich jednak tutaj, ponieważ w tejże samej sprawie wpłynęła podczas zebrania Wysokiego Sejmu w roku 1878. petycja Rady powiatowej w Brodach streszczająca ostateczne życzenia reprezentacyi tego powiatu, o których będzie mowa poniżej.

Przytaczamy tu zatem powody, które zdaniem naszym przemawiają za wykonaniem uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 roku, pomimo okoliczności naprowadzonych przeciw temu przez c. k. wyższy Sąd krajowy.

Wysoki Sejm w uchwale swej z 29. maja 1875. orzekł:

1. iż Starostwo złoczowskie ma w sobie obejmować trzy sądy powiatowe, a to: w Złoczowie, Zborowie i Olesku;
2. iż Starostwo Brody, obejmuje w sobie trzy Sądy powiatowe: w Brodach, Łopatynie i Podkamieniu (nowy Sąd powiatowy);
3. iż Starostwo w Tarnopolu obejmuje w sobie trzy Sądy powiatowe: w Tarnopolu, Mikulińcach i Załoścach, i że ten ostatni Sąd założenie wyłączyć trzeba ze Starostwa brodzkiego a przydzielić do Starostwa tarnopolskiego, zamiast dawniejszego Sądu powiatowego w Ihrowicach. Dodać tu trzeba, iż Starostwo brodzkie wskutek przyłączenia Sądu założenie do Starostwa tarnopolskiego, utraciłoby tylko dziewięć gmin. Prócz tego zaś należy tu wspomnieć, iż dawniejszy Sąd w Ihrowicach mieścił się na przestrzeni $6\frac{7}{10}$ mil $\square$ i obejmował w sobie ludność, która w roku 1866. wynosiła 21.014. mieszkańców, gdy zaś pomieszczenie tego Sądu w Ihrowicach dla braku tamże odpowiednich lokalności wydało się niedogodnem, zarządzono naprzód w krótkiej drodze administracyjnej, iż Sąd ihrowicki urzędować będzie w Tarnopolu, wreszcie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości w rozporządzeniu swem z dnia 15. Lutego 1867. l. 37. dz. u. p. orzekło: iż c. k. Sąd powiatowy deleg. miejski w Tarnopolu rozszerzyć ma swoje czynności na obszar ówczesnego okręgu sądowego w Ihrowicach i tym sposobem Sąd powiatowy ihrowicki znikł zupełnie z widnokręgu.

Teraźniejszy okręg Sądu powiatowego deleg. miejskiego w Tarnopolu mieści się zatem obecnie na przestrzeni $14\frac{6}{10}$ mil $\square$ a według sprawozdania c. k. Prezydium Sądu obwodowego w Tarnopolu z dnia 12. Kwietnia 1877. l. 792/pr. (videatur sprawozdanie Wydziału krajowego względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach), liczy w sobie obecnie 69 078. mieszkańców.

Wynika z tąd niezaprzeczenie, iż tak wielki obszar Sądu powiatowego nie odpowiada bynajmniej należytemu sprawowaniu sprawiedliwości i przekracza nawet zupełnie możność sprężystego wymiaru tej sprawiedliwości, a stanowi zarazem bardzo wielką i dotkliwą ujmę dla ludności, która tak daleko do swego Sądu udawać się musi; ztąd też powstaje nieodzowna potrzeba przywrócenia dawniejszego Sądu w Ihrowicach; gdy zaś wieś Ihrowice nie jest tak dalece odpowiednią na siedzibę Sądu i nie ma tamże stosownych lokalności, gdy zaś dalej Załośnie leżą znacznie bliżej do Tarnopola niż do Brodów, a miasteczko Podkamień jest wcale odpowiedniem miejscem dla siedziby Sądu po-

wiatowego, nastąpił z tąd w uchwale Wysokiego Sejmu z 29. Maja 1875. ten nader korzystny projekt, ażeby Sąd załoziecki zastąpił dawniejszy Sąd ihrowicki, gminy tegoż dawniejszego okręgu sądowego zyskałyby na tem, gdyż miałyby bliżej do Sądu w Załoścach, niż do Sądu w Tarnopolu i zamiast do wsi Ihrowice udawałyby się do handlowego miasta Załoziec, a pozostałyby tak jak dotąd przy Starostwie tarnopolskim, dokąd mają bliski przystęp, gminy zaś położone na północ Załoziec i które to gminy grawitują i tak do Brodów przydzielił Wysoki Sejm do nowego Sądu w Podkamieniu, gdyż na Podkamień dążą do siedziby starostwa w Brodach, i tamże istnieje dla nich najbliższa siedziba c. k. Starostwa; wreszcie Podkamień liczy w sobie 3000 mieszkańców, ma oprócz zwykłych targów tygodniowych także i uprzywilejowane jarmarki, a to 14 razy do roku, prócz tego z powodu istniejącego tamże klasztoru Dominikanów i wydarzających się często odpustów, dalej z powodu handlu granicznego jest to miasteczko według zdania Prezydenta Sądu obwodowego w Złoczowie, daleko więcej ożywionem niż bardzo wiele innych miasteczek, w których istnieje siedziba Sądu powiatowego; nakoniec gminy z okręgu Sądu załozieckiego, które przydzielił Wysoki Sejm do Sądu w Podkamieniu osiągnęłyby tę bardzo ważną korzyść, iż dążąc w swych codziennych stosunkach do Starostwa i urzędu podatkowego w Brodach załatwiałoby za jednym zachodem i tak właśnie jakby po drodze swe sądowe interesa w Podkamieniu, podczas gdy dotąd dążyć musiały w dwóch wprost sobie przeciwnych kierunkach, a to do Brodów i do odległego Sądu w Załoścach.

Wydział krajowy sądzi, iż powyż przytoczone okoliczności uzasadniają jak najwybitniej odnośne propozycje Wysokiego Sejmu względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podkamieniu, a w dodatku zbija zarzuty Sądu wyższego i Rady powiatowej w Brodach, w tym względzie podniesione w następujący sposób:

- A) (ad I. a) Sam Sędzia powiatowy w Załoścach przyznaje, iż właściwy ruch handlowy tych gmin, które z okręgu Sądu załozieckiego wyłączone i do Sądu powiatowego w Podkamieniu przydzielone być mają, skierowany jest do Brodów; a juźci ten ruch przeważa w każdym razie ruch handlowy do Załoziec, a to w ten sposób, iż w obec handlowego znaczenia Brodów, ruch handlowy do Załoziec zaledwie na wzmiankę zasługiwać może.
- B) (ad I. b) Według relacji p. Prezydenta Sądu obwodowego w Złoczowie, klasztor Dominikanów dostarczyć może bardzo dogodnego pomieszczenia dla nowego Sądu w Podkamieniu.
- C) (ad I. c) Arondacya przyszłego nowego Sądu w Podkamieniu wydaje się wcale dobrą w porównaniu z innymi okręgami sądowymi.
- D) (ad I. d) Wysoki Sejm w uchwale swej z 29. Maja 1875. wyłączył z okręgu Sądu Tarnopolskiego:
  - α) gminy Czerniechów (z Plutyńcami) Jankowce i Grobla, Horodyszcze, Nosowce, Obarzańce, Zarudzie, Mszaniec, Ditkowce, dalej
  - β) gminy Ihrowice, Dubówce, Małaszowce, Hładki — a przyłączył wszystkie powyższe gminy ad α) i ad β) do Sądu powiatowego w Załoścach.

ad α) Według zdania p. Prezydenta Sądu obwodowego w Tarnopolu z 12. Kwietnia 1877. l. 791/pr. mają gminy pod α) wyszczególnione znacznie bliżej do Załoziec niż do Tarnopola, a to o 7, 7, 13, 19, 10, 16, 15, 16 i 15. kilometrów bliżej do Załoziec, a ruch handlowy wszystkich tych gmin skierowany jest przeważnie do Załoziec, a to w ten sposób, iż lubo te gminy przynależą dotąd do Sądu powiatowego tarnopolskiego, rozstrzyga ich spory juź obecnie Sąd powiatowy załoziecki jako forum contractus, przeto też rzeczzone gminy skorzystają niezaprzeczenie z przydzielenia ich do Sądu załozieckiego.

W ten sposób twierdzenie Sędziego powiatowego w Załoścach i zdanie Sądu wyższego we Lwowie, który opierał się bezwzględnie na twierdzeniach Sędziego w Załoścach wykazane są jako zupełnie mylne.

ad β) Dalej przedstawia p. Prezydent Sądu obwodowego w Tarnopolu, iż gminy pod β) wyszczególnione, a mianowicie: Ihrowice, Dubowce, Małaszowce, mają o 2, 8 i 2. kilometry bliżej do Tarnopola, niż do Załoziec, a gmina Hładki ma równą odległość tak do Załoziec jak do Tarnopola, że wreszcie ruch handlowy tych czterech gmin podąża do Tarnopola, a przeto należy

pozostawić te cztery gminy przy Sądzie powiatowym tarnopolskim na co też zgadza się niniejszeni zupełnie Wydział krajowy.

Na dalszy zarzut Sądu wyższego, iż gminy pod *a*) wyszczególnione musiałyby przejść pod jurysdykcję Sądu obwodowego w Złoczowie podczas gdy przynależą obecnie do jurysdykcji bliżej położonego Sądu obwodowego w Tarnopolu, odpowiadamy, iż cały okrąg przyszłego Sądu założecznego wyłączyć należy z obrębu Sądu obwodowego w Złoczowie, a przydzielić do obrębu Sądu obwodowego w Tarnopolu, dokąd należy i teraz dawniejszy Sąd ihrowicki, a co będzie z każdego względu odpowiedniem, gdyż Załósce mają znacznie bliżej do Tarnopola niż do Złoczowa, a zatem ta mała zmiana granic dawniejszych władz obwodowych w Złoczowie i Tarnopolu nie może stanowić tu żadnej a żadnej przeszkody.

Motywa przeto Sądu wyższego *ad I.* wyszczególnione są tego rodzaju, iż Sąd wyższy sam nie wierzył w skuteczność tych powodów i dla tego postawił *ad II.* swe wnioski na ten wypadek gdyby p. Minister wykonał przeciw uchwałę Wysokiego Sejmu co do utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podkamieniu.

ad II. Co do tych wniosków Sądu wyższego a mianowicie co do gmin: Huidawa, Łukawiec, Batków musimy przytoczyć, iż zdania c. k. Prezydium Sądu obwodowego w Złoczowie i Sądu wyższego we Lwowie, nie są ugruntowane; te trzy gminy mają wprawdzie nie daleko do Załoziec jednak należą one do Starostwa w Brodach, mają codzienne stosunki z Brodami i na Podkamień dążą także w ruchu handlowym do Brodów, dokąd mają znacznie bliżej niż do siedziby starostwa w Tarnopolu i w ogóle nie miały dotąd żadnych stosunków z Tarnopolem; prócz tego mają te gminy znacznie bliżej do Złoczowa niż do Tarnopola, a należą dotąd do jurysdykcji Sądu obwodowego w Złoczowie i przy niej pozostawić ich trzeba, gdyż nie ma żadnego powodu słusznego, któryby usprawiedliwił przyłączenie ich do odleglejszego trybunału w Tarnopolu; argumentacja Prezydenta Sądu obwodowego w Złoczowie: „iż Kruhów stanowiłyby wyspę pomiędzy trzema obcemi okręgami sądowemi w Olesku, Zborowie i Podkamieniu“ — jest zupełnie mylną, gdy opiera się na tem, iż Kruhów przynależy jeszcze do okręgu Sądu powiatowego w Załósicach, z którego jednakże wyłączyła go opinia Wys. Sejmu z 29. Maja 1875 a p. Minister sprawiedliwości w rozporządzeniu swem z 29. Stycznia 1878 Nr. 15 Dz. u. p. przydzielił Kruhów do Sądu powiatowego w Złoczowie.

Gdy zaś prócz tego z uchwał rad gminnych w Huidawie, Batkowie, w Łukawcu wynika, iż pragną pozostać przy starostwie brodzkim, przeto też oświadcza się Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 29. maja 1875 stanowczo za tem, ażeby Huidawę, Batków, Łukawiec przydzielić do nowego Sądu w Podkamieniu.

Co do gmin Ihrowice, Dubowce, Małaszowce i Hladki oświadczyliśmy już powyżej, iż zgadzamy się na to, ażeby zmienić w tym względzie uchwałę Wysokiego Sejmu z 29. maja 1875 i pozostawić te cztery gminy przy sądzie powiatowym deleg. miej. w Tarnopolu.

Ad III. Przychodząc następnie do wniosków lwowskiego Sądu wyższego w ustępie III. wyszczególnionych donosimy Wysokiemu Sejmowi, że uchwały Rad gminnych powzięte ostatecznie w miejscowościach: Konty z Brachówką, Łabacz, Bołożynów, Przewłoczna z Kobylem, Sokołówka oświadczają wprawdzie, iż gminy te radeby należeć do Sądu oleskiego lub też do nowego Sądu w Sokołówce, jednakże treść tych uchwał wykazuje najdobitniej, iż rzeczzone gminy pragną przede wszystkim pozostać przy starostwie brodzkim, a Konty z Brachówką, Łabacz, Sokołówka oświadczają z najusilniejszym naciskiem, iż w żaden sposób do starostwa złoczowskiego przynależać nie chcą. Gminy Konty z Brachówką, Bołożynów i Przewłoczna twierdzą prócz tego, iż mają grunta w terytoryach gmin Rażniowa, Czyżek, Stołpin i Turze a Wydział powiatowy brodzki twierdzi dalej, iż i gminy Sokołówka, Łabacz posiadają grunta w terytoryach gmin Turze, Rażniów i Czechy. Gmina Czyżki nie przedłożyła dotąd uchwały swej Rady gminnej; jednakże ta gmina leży tuż obok gminy Konty i obok gmin Kadłubiska i Czechy, a Sąd wyższy oświadczył się właśnie za tem, ażeby Kadłubiska, Czechy przyłączone zostały do Sądu powiatowego w Brodach.

Z powyższych przeto względów oświadczył się Wydział krajowy już powołanem sprawozdaniem z dnia 10. września 1878 L. 42.589/78 stanowczo za tem, ażeby wszystkie wyżej nadmie-

nione gminy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 29. maja 1875 do okręgu Sądu powiatowego w Brodach przydzielone zostały, zwłaszcza że gminy te mają także siedzibę c. k. Starostwa, Urzędu podatkowego i Rady powiatowej w Brodach, jak najczęstsze i niemal codzienne stosunki.

Wspomnieliśmy już powyżej, że w tej sprawie wpłynęła podczas zebrania Wys. Sejmu w r. 1878 petycja Rady powiatowej w Brodach (z dnia 13. września 1878 L. 243/s) zawierające ostateczne życzenia Reprezentacji tego powiatu odnoszące się do niniejszego przedmiotu a mianowicie:

I. Ażeby Wys. Sejm cofnął swoją uchwałę z 29. Maja 1875, a w tych ustępach, według których Sąd powiatowy w Załosciach mieścić się ma wśród granic starostwa Tarnopolskiego, a natomiast w starostwie Brodzkiem utworzony być ma nowy sąd powiatowy w Podkamieniu;

ażebym dalej Wys. Sejm uchwalił:

II. że sąd powiatowy załoziecki ma się mieścić i nadal w obszarze starostwa Brodzkiego; wreszcie:

III. że sąd powiatowy w Olesku miałby się mieścić na przyszłość wśród granic starostwa Brodzkiego.

Wnioski Wydziału krajowego z dnia 10. września 1878 L. 42.599. tudzież dopiero co wspomniana petycja Rady powiatowej Brodzkiej z dnia 13. września 1878 l. 243/s nie przysłyły już wcale pod obrady Wys. Izby w r. 1878 z powodu wczesnego zamknięcia sesji Sejmowej z r. 1878.

Dalej przytoczyć musimy, iż następnie P. Minister sprawiedliwości w swych pismach z dnia 18. grudnia 1878 l. 15.449 i z dnia 6. stycznia 1879 l. 186 udzielił nam jeszcze dodatkowo akta do powyższej sprawy się odnoszące, ponawiając swe żądanie, abyśmy zasięgnęli ponownej opinii Wysokiego Sejmu w tej mierze.

Wskutek tego rozpatrzył Wydział krajowy ponownie tę sprawę i przedstawił sprawozdaniem z dnia 14. lutego 1879 L. 5142 na sesji sejmowej z r. 1880 swe wnioski, a to te same, jakie były zawarte w dawniejszem sprawozdaniu Wydziału kraj. z dnia 10. września 1878 L. 42.599.

W drugim naszym sprawozdaniu z dnia 14. lutego 1879 L. 5142 przedstawiliśmy Wysockiej Izbie powody sprzeciwiające się uwzględnieniu życzeń Reprezentacji powiatu Brodzkiego a przemawiające za zdaniem naszym a te powody tu powtarzamy.

C. k. Starostwo brodzkie zajmuje w kraju naszym, a to w porównaniu do innych powiatów politycznych, prawie największy obszar ziemi, gdyż obejmuje w sobie przestrzeń 32·38 mil kwadratowych, a co do obfitości zaludnienia jest istotnie w kraju naszym największym czyli najludniejszym powiatem politycznym, gdyż obejmuje w sobie ludność 116.762 mieszkańców. Powiaty polityczne: Dolna, Kamionka strumiłowa, Kossów, Lisko i Nadwórna obejmują wprawdzie w sobie przestrzeń obszerniejszą, jednakże liczą w sobie tylko 71, 75, 63, 69 i 64 tysięcy mieszkańców. Po starostwie brodzkiem najludniejszym w kraju naszym powiat polityczny Rzeszów, który na przestrzeni 21·61 mil kwadr. mieści w sobie ludność 109.908 dusz.

Następuje dalej jako trzecie z rzędu starostwo w Złoczowie, które na przestrzeni 30·19 mil kwadr. obejmuje w sobie ludność 105.713 mieszkańców. Wreszcie czwarte z rzędu starostwo jest powiat polityczny Łańcut, który na przestrzeni 29·91 mil kwadr. mieści w sobie ludność 104.364 dusz

Wszystkie inne starostwa, a to w liczbie siedmdziesięciu wykazują w sobie daleko mniejsze zaludnienie, gdyż niema pomiędzy nimi ani jednego, któreby dosięgało do ludności stutysięcy dusz, a według dat urzędowych zawartych w repertoryum c. k. centralnej komisji statystycznej z r. 1874 możemy je ugrupować w sposób następujący:

A mianowicie: mamy dziewięć powiatów politycznych z których każdy obejmuje w sobie ludność po przeszło 90.000 dusz; dalej ośm powiatów po przeszło 80.000 dusz, dalej dwanaście powiatów po przeszło 70.000 dusz, następnie dwadzieścia powiatów po przeszło 60.000, a ośmnaście powiatów po przeszło 50.000 dusz; wreszcie trzy powiaty polityczne wykazują tylko ludność przeszło 40.000 dusz wynoszącą; prócz tego dodać tu należy, iż pośród tych siedmdziesięciu starostw znajdują się sześćdziesiąt i pięć powiatów politycznych, z których każdy obejmuje w sobie w porównaniu do Starostwa brodzkiego daleko a daleko mniejszy obszar przestrzeni.

Wykazaliśmy przeto na podstawie dat autentycznych, iż Starostwo brodzkie jest istotnie dotąd największym, czyli najludniejszym powiatem politycznym.

Otóż Rada powiatowa brodzka nie bacząc nic na ogólne interesa krajowe, lecz traktując całą sprawę ze swego czysto partykularnego stanowiska, nie chce nietylko dopuścić do żadnego uszczuplenia Starostwa brodzkiego, dążąc jak najusilniej do tego, ażeby cały okrąg Sądu oleskiego mieścił się wśród granic Starostwa brodzkiego, wskutek czego też musiano by przydzielić do niego gminy: Olesko z Cykowem, Wolenką i Sewczynką, Jaśkowice, Podlesie, Zakomarze, Rozwał z Sobolówką, Podhorce i Zatrudy, Zahorce, Chwałów, Hucisko poleskie, Opaki, Białykamień i Gawraszczynna, Czeremosznia, Bużek, Usznia i Pobocz; powyż wyliczone gminy zawierają w sobie ludność 14.749 mieszkańców i obejmują w sobie przestrzeń 34.911 niż. austr. morgów czyli 3.49 mil kwadratowych. W ten sposób wzrosłoby Starostwo brodzkie do obszaru 35.87 mil kwadr. i obejmowałoby w sobie ludność w ilości 131.511 mieszkańców. Wszakże wszystkie powyższe dopiero co wyliczone gminy mają znacznie bliżej do Złoczowa niż do Brodów i należały dotąd do starostwa złoczowskiego a zatem przyłączeniem do Starostwa brodzkiego, zostałyby rzeczywiście pokrzywdzone, wreszcie niema żadnego powodu do tego, ażeby rozszerzać w ten sposób starostwo brodzkie i stwarzać w kraju naszym wyjątkowo jedno i tak ogromne starostwo, a to na niekorzyść i stratę starostwa złoczowskiego, zwłaszcza iż w Złoczowie istnieje Trybunał I. instancyi, którego niema w Brodach, a obszar starostwa Złoczowskiego zeszczuplałby w sposób zupełnie nieuzasadniony do ludności tylko 90.964 mieszkańców.

Według wniosków Wydziału krajowego z 10. września 1878 L. 42599 utracić ma Starostwo brodzkie:

A) Sąd powiatowy założecki czyli raczej dziewięć gmin do tegoż Sądu należących tudzież

B) gminę Ożydów z Angelówką, a mianowicie:

ad A) są to gminy następujące:

1. Załoście stare i nowe z ludnością	5.561	dusz i z przestrzenią	7.842	niż. austr. morgów
2. Blich	456	" "	2.355	" " "
3. Czystopady	716	" "	1.700	" " "
4. Ratyszczce	584	" "	1.833	" " "
5. Reniów	751	" "	2.809	" " "
6. Wertelka	496	" "	1.444	" " "
7. Milno	2.097	" "	5.680	" " "
8. Gontowa	267	" "	346	" " "
9. Trościaniec wielki	1.356	" "	3.560	" " "
czyli razem "	12.284	dusz i z przestrzenią	27.569	niż. aus. morgów

ad B)

gmina Ożydów z Angelówką z ludnością	1.592	" "	4.194	" " "
czyli w całości	13.876	dusz i z przestrzenią	31.763	niż. aus. morgów

to jest z przestrzenią 3.17 mil kwadratowych.

Z tych dwóch punktów *ad A)* i *ad B)* nie ma żadnej możności poczynić jakiegokolwiek ustępstwa na korzyść Rady powiatowej brodzkiej, gdyż Ożydów leży na południe Oleska i niespełna pół mili od niego, Załoście zaś mają bliżej do Tarnopola niż do Brodów i Złoczowa a zatem przyłączenie Załoziec do Trybunału I. instancyi w Tarnopolu, okazuje się z każdego względu odpowiedniem i bardzo pożądanem, zwłaszcza, iż tworząc nowy Sąd powiatowy w Podkamieniu, Sąd założecki zastąpić ma skasowany Sąd powiatowy w Ihrowicach, którego przywrócenie jest istotnie koniecznem, podczas gdy wieś Ihrowice nie nadaje się wcale na siedzibę Sądu i nie masz tam żadnych odpowiednich lokalności dla pomieszczenia Sądu.

W ten sposób wzrosłoby według naszych wniosków Starostwo Tarnopolskie mieszczące w sobie Trybunał I. instancyi do stosownego obszaru 21.4 mil kwadr. z ludnością 103.701 mieszkańców, przy starostwie zaś w Brodach pozostałby zawsze jeszcze obszar większy, a to w ilości 29.17 mil kwadr. z ludnością 102.886 mieszkańców, a wskutek czego też pozostałoby Starostwo

brodzkie zawsze jeszcze w rzędzie największych i najludniejszych powiatów politycznych, a to w całym kraju naszym.

Wynika ztąd zatem, iż wszelkie utyskiwania Rady powiatowej brodzkiej, że zabrakłoby jej funduszów na utrzymanie Reprezentacji powiatowej a to wskutek zmniejszenia dodatków do podatków, okazują się jako zupełnie bezzasadne.

Otóż tak samo jak na wstępie powołane sprawozdanie z roku 1878 i drugie nasze sprawozdanie z dnia 14. Lutego 1879 L. 5142 w którym przytoczyliśmy powyższe okoliczności dotyczące powiatu Brodzkiego, nie było jeszcze przedmiotem obrad Wysokiej Izby, a to z powodu wczesnego zamknięcia sesji sejmowej w r. 1880, jednakże wszystkie powyższe okoliczności przedstawione także w dawniejszych sprawozdaniach istnieją i teraz, stosując się zatem do zasady zawartej w §. 10 ustawy z dnia 19 maja 1868 Nr. 44 Dz. u. p. Wydział krajowy obstaruje przy dawniejszych wnioskach a wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem odwołuje się do swej uchwały z 29. Maja 1875 i oświadcza c. k. Rządowi w myśl §. 2. ustawy z 11. Czerwca 1868 Nr. 59 Dz. p. p. tudzież w myśl ustawy z 26. Kwietnia 1874 Nr. 62. Dz. u. p. swe zdanie:

1. iż należy utworzyć i zaprowadzić jak najrychlej nowy Sąd powiatowy w Podkamieniu w Starostwie Brodzkiem i przydzielić do niego wszystkie miejscowości wyszczególnione w uchwale Sejmowej z 29. Maja 1875, a zatem także i gminy Hnidawa, Batków, Łukawiec; (rektyfikuje się przy tem mylnie nazwy jako to: „Zagórze i Ułiszkowce“ recte: „Zagórze i Niszkowce“, dalej „Pańkrowce“ recte: „Pańkowce“, wreszcie: „Popowice“ recte: „Popowce“);

2. iż starostwo Brodzkie ma w sobie obejmować trzy sądy powiatowe, a to w Brodach, Łopatynie i nowo utworzyć się mający sąd powiatowy w Podkamieniu; natomiast należy wyłączyć ze starostwa Brodzkiego sąd powiatowy w Załoścach, który wraz z całym swym okręgiem mieści się w starostwie Tarnopolskiem;

3. iż starostwo Tarnopolskie ma w sobie obejmować *trzy* sądy powiatowe, a to w Tarnopolu, w Mikulińcach i w Załoścach;

4. iż starostwo Złoczowskie ma w sobie obejmować trzy sądy powiatowe, a to w Złoczowie, w Zborowie i w Olesku;

5. Z okręgu sądu powiatowego delegowanego miejskiego w Tarnopolu należy wyłączyć miejscowości: Czerniechów, Jankowce, Grobla, Horodyszczce, Pleszkowce, Nosowce, Obarzańce, Zaru-dzie, Mszanec, Ditkowce i przyłączyć je w myśl uchwały sejmowej z 29. Maja 1875 do okręgu sądu powiatowego w Załoścach; natomiast należy pozostawić miejscowości: Krowice, Dubowce, Małasowce i Hadki przy okręgu sądu powiatowego deleg. miejskiego w Tarnopolu;

6. Z okręgu sądu powiatowego w Olesku należy wyłączyć miejscowości:

Czyżki, Konty z Brachówką, Łabacz, Bołożynów, Przewłoczna z Bajmakami czyli Kobylem, Sokołówka, Jasionów, Kadłubiska, Rażniów, Dubie, Czechy, tudzież przydzielić je do okręgu sądu powiatowego w Brodach;

7. Cały przysły okręg sądu powiatowego w Załoścach w myśl niniejszej uchwały ukonstytuowany należy wyłączyć z obrebu c. k. Sądu obwodowego w Złoczowie, a przyłączyć do obrebu c. k. Sądu obwodowego w Tarnopolu, podczas gdy nowy sąd powiatowy w Podkamieniu należeć ma do obrebu c. k. sądu obwodowego w Złoczowie.

Z rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 17. Czerwca 1881.

Marszałek krajowy
Dr. Mikołaj Zyblikiewicz, w. r.

Członek Wydziału krajowego
Waleryan Podlewski w. r.
Sprawozdawca.

Aleg. 11.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie utworzenia nowego Sądu powiatowego
w Mszanie-Dolnej w powiecie Limanowskim.

Wysoki Sejmie!

W uchwale z 29 maja 1875, w której Wysoki Sejm oświadczył c. k. Rządowi opinię swoją co do podziału całego kraju na okręgi sądów powiatowych mieścił się oraz projekt Wysokiego Sejmu względem utworzenia nowego sądu powiatowego w Mszanie-Dolnej w powiecie Limanowskim.

Tego ostatniego projektu nie załatwił dotąd c. k. Rząd. Tymczasem na zgromadzeniu Wys. Sejmu w r. 1878 wpłynęły do Wysokiej Izby dnia 5 października 1878 dwie petycje sejmowe, a mianowicie:

1) prośba niektórych gmin i obszarów dworskich z powiatu Limanowskiego l. 558/S. o jak najspieszniejsze zaprowadzenie nowego sądu w Mszanie-Dolnej. — tudzież,

2) prośba Wydziału powiatowego w Limanowie do l. 565/S. upraszając o powstrzymanie zaprowadzenia nowego sądu w Mszanie-Dolnej i o poprzednie bliższe zbadanie stosunków tych miejscowości, które do nowego sądu powiatowego w Mszanie-Dolnej przydzielone być mają, gdyż pomiędzy temi miejscowościami, które według uchwały Sejmowej z 29 maja 1875, do nowego sądu w Mszanie-Dolnej przydzielone być mają, znajdują się także i takie gminy, którym daleko dogodniej pozostać i nadal przy okręgu sądu powiatowego w Limanowie.

Obydwie powyższe petycje Sejmowe przydzieliła Wysoka Izba, Sejmowej Komisji prawniczej, która zaproponowała odstąpić je Wydziałowi krajowemu do załatwienia, a oraz do uwzględnienia w szczególności prośby gminy Przyszowej, która protestowała najusilniej przeciwko przydzieleniu jej do nowego sądu powiatowego w Mszanie-Dolnej, twierdząc, iż ma najbliżej do Limanowy.

Przytaczamy tu dalej, iż obydwie powyż wspomniane petycje Sejmowe z powodu wczesnego zamknięcia rozpraw sejmowych z roku 1878, nie przyszły już wcale pod obrady Wysokiej Izby, a to w r. 1878.

Z tego powodu zarządził Wydział krajowy dnia 26 listopada l. 52429 bliższe dochodzenia w tej sprawie, a dnia 28 lutego 1879 l. 8200 uchwalił zaproponować uwzględnienie obydwóch powyż wyłuszczonych petycji sejmowych i przedstawił na zebraniu Wysokiego Sejmu w roku 1880 owe wnioski sprawozdaniem z dnia 28 lutego 1879 l. 8200.

Wysoka Izba przydzieliła te wnioski Sejmowej Komisji prawniczej, która uchwałą swą z 22 lipca 1880 l. 595 (alegat 163 z r. 1880) przystąpiła w całości do wniosków Wydziału krajowego; wszakże przedmiot ten nie przyszedł już wcale pod obrady Wysokiej Izby, a to z powodu wczesnego zamknięcia rozpraw Sejmowych z roku 1880.

Wydział krajowy wspomina tu dalej, iż c. k. sąd powiatowy w Limanowie odezwą swą z 12 marca 1881 l. 2225 zawiadomił go, iż p. Minister Sprawiedliwości reskryptem swym z 16 lutego 1881 l. 1910, zażądał od tegoż sądu powiatowego bliższych wyjaśnień w sprawie zaprojektowanego przez Wysoki Sejm w uchwale z 29 maja 1875 utworzenia nowego sądu powiatowego w Mszanie-Dolnej, w skutek czego też sąd powiatowy Limanowski, zażądał od Wydziału krajowego odpisu ostatecznej uchwały Sejmowej w tej mierze.

Wydział krajowy w odezwie swej z dnia 6 kwietnia 1881 l. 12669 udzielił sądowi powiatowemu w Limanowie swe wnioski z dnia 28 lutego 1879 l. 8200 z oznajmieniem, iż Wysoki Sejm w pierwotnej swej uchwale z 29 maja 1875 oświadczył c. k. Rządowi opinię swoją co do podziału całego kraju na okręgi sądów powiatowych i zaprojektował tamże w szczególności utworzenie nowego sądu powiatowego w Mszanie-Dolnej, że dalej w tej ostatniej specjalnej kwestyi, co do sądu w Mszanie-Dolnej nie zapadła później żadna inna uchwała Sejmowa i że Wydział krajowy ponowi swe wnioski z 28 lutego 1879 l. 8200 przy najbliższem zebraniu Sejmowem.

W odpowiedzi na powyższe pismo nasze zawiadomił nas c. k. sąd powiatowy Limanowski odezwą swą z dnia 15 kwietnia 1881 l. 3159, iż zaprojektował swej przełożonej władzy, ażeby do nowego sądu powiatowego w Mszanie-Dolnej przydzielone zostały gminy następujące:

1. Chyżówka	z ludnością	709	dusz
2. Dobra i Zadziele	"	1611	"
3. Glisne	"	412	"
4. Gruszowice	"	429	"
5. Jurków	"	730	"
6. Kasina wielka	"	1926	"
7. Kasinka	"	2215	"
8. Konina	"	1109	"
8. Łętowa	"	810	"
10. Łostówka i Łopuszna	"	1013	"
11. Lubomierz	"	1334	"
12. Mszana Dolna	"	1904	"
13. Mszana Górna	"	1466	"
14. Niedźwiedź	"	497	"
15. Olszówka	"	1139	"
16. Podobin	"	791	"
17. Pólrzeczeki	"	645	"
18. Poręba wielka	"	1287	"
19. Raba niżna	"	641	"
20. Słomka	"	627	"
21. Wilczyce i Włostówka	"	460	"
22. Witów	"	229	"
23. Abrahamowice i Szczyrzyce	"	455	"
24. Góra św. Jana i Pobęczyn	"	446	"
25. Gruszów i Godusza	"	285	"
26. Janowice i Dobroniów	"	204	"
27. Markuszowa	"	116	"
28. Porąbka	"	451	"
29. Pagorzany i Smykań	"	567	"
30. Przenosza	"	329	"
31. Raciborzany	"	314	"
32. Skrzydlina	"	865	"
33. Stróża	"	489	"
34. Wola skrzydliańska	"	351	"

Według tego projektu c. k. sędziego w Limanowie obejmowałyby przysłyły nowy sąd powiatowy w Mszanie-Dolnej łączną ludność 27106 dusz na przestrzeni przeszło 7½ mili kwadratowej, a do tego odrębnego i z wnioskami Wydziału krajowego co do gmin wyliczonych pod pozycjami 23 do 24 niezgodnego projektu spowodowała c. k. sędziego w Limanowie ta okoliczność, że po

wydzieleniu powyższych 34 gmin pozostałoby przy okręgu sądu powiatowego w Limanowie jeszcze 57 gmin z ludnością wedle ostatniego spisu 40799 dusz wynoszącą i mieszczącą się na obszarze $9\frac{1}{3}$ mili $\square$, albowiem według zdania c. k. sędziego należy przy podziale przestrzegać pewnej proporcji, — tudzież z dalszego powodu, iż gminy przy pozycjach 23 do 34 wyliczone mają na drodze ze Skrzydlnęj przez Kasinę do Mszany-Dolnej wielką przeszkodę komunikacyjną t. j. górę Dzielec, przeto też mają te przy pozycjach 23 do 34 wymienione gminy tylko jedną drogę jezdnią a to przez Skrzydlnę, Porąbkę, Zadziele i Dobrą do gościńca murowanego wiodącego z Dobrej na wschód do Limanowej, a na zachód do Mszany-Dolnej, tudzież iż na tym gościńcu mają o $\frac{1}{3}$ część mili bliżej do Mszany Dolnej niż do Limanowy, — wreszcie iż urzędnicy z Limanowej musieliby udawać się do tych przy pozycjach 23 do 34 wyliczonych gmin przez obcy obszar który do sądu w Mszanie-Dolnej przynależć ma t. j. przez Dobrą i Zadziele. — Wydział krajowy rozpatrzył tę sprawę jeszcze raz na specjalnych mapach Kumersberga i nie może się w żaden sposób zgodzić z projektem czyli raczej z poprawką c. k. sędziego w Limanowej, a to z tych powodów: iż wyliczone przy pozycjach 23 do 34 gminy i obszary dworskie twierdzą a to jednoznacznie z petycją sejmową wydziału powiatowego w Limanowie, że mają znacznie bliżej do Limanowy niż do Mszany-Dolnej i dla tego też upraszają najusilniej o pozostawienie ich i nadal przy okręgu sądu powiatowego w Limanowie, za czem też przemawia i uchwała pełnej Rady powiatowej Limanowskiej, — a dopuszczając nawet i tę okoliczność: iż rzezone 12 miejscowości przy pozycjach 23 do 34 wyliczone miałyby istotnie o $\frac{1}{3}$ część mili bliżej do Mszany-Dolnej niż do Limanowy, to wszakże podnieść musimy że wspomniane 12 miejscowości według wniosków Wydziału krajowego z 28. lutego 1879 L. 8200 utrzymałyby się i nadal przy tej nader ważnej i doniosłej korzyści: iż za jednym zachodem mogłyby załatwiać tak jak dotąd wszystkie swe interesa nie tylko sądowe, lecz prócz tego także i wszystkie swe interesa administracyjne tak w c. k. Starostwie, jak też w urzędzie podatkowym i w Radzie powiatowej w jednym miejscu to jest w Limanowie, co jest dla nich bezprzecznie najdogodniejszem; niema przeto żadnego słusznego powodu narażać tych gmin na oczywistą niekorzyść, a to z powodu utworzenia nowego sądu w Mszanie-Dolnej, który według wniosków Wydziału krajowego będzie dość obszernym, gdyż według nowej konkskrypcji ludności z r. 1880 będzie w sobie obejmował łączną ludność 22234 dusz na przestrzeni $6\frac{3}{4}$ mil kwadratowych.

Wreszcie dodajemy, iż starostwo Limanowskie ma w sobie obejmować dwa sądy powiatowe w Limanowie i w Mszanie-Dolnej, a to z wszystkimi do tych sądów przynależąciami miejscowościami i w ten sposób staje się zadosyć zasadzie wyrażonej w §. 10 ustawy państwowej z 19. maja 1868 Nr. 44 dz. p. p. Wydział krajowy obstaje zatem w całości przy sprawozdaniu swém z 28. lutego 1879 l. 8200 a ponawia swe wnioski następujące:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem odwołuje się do swej uchwały z dnia 29. maja 1875 i oświadcza c. k. Rządowi w myśl §. 2 ustawy z 11. czerwca 1868 Nr. 59 dz. p. p. swe zdanie:

1) iż należy utworzyć i zaprowadzić jak najrychlej nowy sąd powiatowy w Mszanie-Dolnej w starostwie Limanowskim i przydzielić do jego okręgu miejscowości następujące: Chyżówka, Dobra i Zadziele, Glisne, Gruszowiec, Jurków, Kasina wielka, Kasinka, Konina, Łętowe, Łostówka i Łopuszna, Lubomierz, Mszana dolna, Mszana górna, Niedźwiedz z Witowem, Olszówka, Podobin, Pólrzeczki, Poręba wielka, Raba niżna, Słomka, Wilczyce i Włostówka, a które to miejscowości obejmują w sobie ludność w łącznej ilości 22.234 duaż na przestrzeni $6\frac{3}{4}$ mili kwadratowej, i które to miejscowości z okręgu c. k. sądu powiatowego w Limanowie wyłączyć należy;

2) miejscowości zaś: Przyszowa, Skrzydlna, Wola Skrzydlniańska, Porąbka, Przenosza, Zawadka, Wiłkowisko, Stróża-Struszkiewicz, Jodłownik z Dąbrówką, Janowice z Dobroniowem, Markuszowa, i Raciborzanami, Gruszów z Goduszą, Szczyrzyce i Abrahamowice, Kostrza i Ryje, Lipie z przyiegłościami Rzeki i Sadek, Góra ś. Jana i Pobrenzyn, Krasne i Łasocice, Mstów, Pagorzany i Smykań, Słupie, Szyk należy pozostawić tak jak dotąd przy okręgu c. k. Sądu powiatowego w Limanowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 14. czerwca 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zybkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego

Waleryan Podlewski w. r.
Sprawozdawca.

Aleg. 12.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie poruszonej przez P. Ministra Sprawiedliwości prośby gminy Świdnik o przydzielenie jej tak do sądu powiatowego jak też i do Starostwa w Turce.

Wysoki Sejmie!

P. Minister Sprawiedliwości w piśmie z dnia 21. stycznia 1881 r. L. 841 odniósł się do Wydziału krajowego, udzielając mu wraz z aktami wniesioną przez gminę Świdnik do Izby posłów Rady państwa petycję, w której ta gmina domaga się, ażeby z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i z obrębu starostwa Drohobyckiego wyłączoną, tudzież do okręgu tak sądu powiatowego jak też i starostwa w Turce przydzieloną została. Zawezwał oraz P. Minister Wydział krajowy, ażeby w powyższej mierze zasięgnął opinii Wys. Sejmu i zawiadomił o niej Ministerstwo Sprawiedliwości obok zwrotu udzielonych aktów.

Te ostatnie zaś akta wykazują, iż sąd powiatowy w Podbużu i Wyższy c. k. Sąd krajowy we Lwowie przemawiają za odrzuceniem prośby gminy Świdnik (a to zdaniem Wydziału krajowego) w sposób zupełnie nieuzasadniony, zwłaszcza iż c. k. Prezydium sądu obwodowego w Samborze, dalej c. k. Starostwo niemniej też sąd powiatowy w Turce, również też c. k. Starostwo w Drohobyczu, a wreszcie i c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie oświadczyły się za uwzględnieniem petycji gminy Świdnik, a to z tych powodów, iż gminę Świdnik łączą wszelkie stosunki handlowe i przemysłowe z Turką, od której Świdnik oddalony jest tylko o 25 kilometrów drogi, a ścieżkami pieszemi jest jeszcze krótsza i dogodniejsza komunikacja, tak że drogę tę odbywają zazwyczaj jednego dnia tam i napowrót. Zupełnie inaczej przedstawia się rzecz z Drohobyczem, z którym to miastem aż do roku 1878 mieszkańcy Świdnika nie mieli żadnych stosunków i rzadko tam bywali, albowiem ze Świdnika do Drohobycza wiedzie nader mozolna, górzysta i prawie niedostępna droga w długości 43 kilometrów, której przebycie tam i napowrót co najmniej trzech dni czasu wymaga. Otóż od końca roku 1878 zmuszeni są mieszkańcy Świdnika udawać się do Drohobycza, ale tylko w celu załatwienia swoich urzędowych interesów w Starostwie i w urzędzie podatkowym, wszystkie inne zaś ekonomiczne, handlowe i przemysłowe interesa swoje załatwiają także i dotąd wyłącznie tylko w Turce, gdyż tam mają najbliżej i najdogodniej.

Gmina Świdnik jeszcze dnia 23 marca 1879 r. L. 11.781 wносиła prośby do Wydziału krajowego, domagając się usilnie przyłączenia jej napowrót do Starostwa w Turce i w tym celu upraszała oraz o przydzielenie jej do sądu powiatowego w Turce i wyłączenie jej z okręgu sądu powiatowego w Podbużu.

Gdy zaś na zgromadzeniu Wys. Sejmu z r. 1878 dnia 2. października L. 499 s. wpłynęła petycja gmin Uroź, Łopuszna, Podmanasterek, Manasterzec wielki, Winniki i Łukawica, upraszająca również o wyłączenie tych miejscowości z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i o przydzielenie do sądu powiatowego w Samborze, tudzież gdy Sejmowa Komisya prawnicza uchwałą swą z dnia 15. października 1878 L. 499 s. zaproponowała Wys. Sejmowi zupełne przychylenie się do tej ostatniej petycji, a sprawa ta z powodu zamknięcia rozpraw sejmowych z roku 1878 nie przysłała już pod obrady W. Izby w r. 1878; prócz tego zaś gdy Wydział powiatowy w Staremmieście upraszał nas d. 5. października 1878 L. 49.261 o wyłączenie gminy Zdziannej z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i o przyłączenie jej do sądu powiatowego w Staremmieście, a w tym celu dnia 19. stycznia 1879 L. 2726 przedłożył nam uchwałę rady gminnej w Zdziannej z usilną i takąż samą prośbą tej ostatniej gminy,

przedstawił Wydział krajowy w swem sprawozdaniu z dnia 2. maja 1879 L. 2726 Wysokiemu Sejmowi wnioski następujące:

1) iż gminę Zdziannę vel Zdiannę należy wyłączyć z obrębu Starostwa Drohobyckiego a przydzielić ją do sądu powiatowego w Staremmieście i do tamtejszego starostwa;

2) iż gminę Świdnik, tudzież w myśl uchwały sejmowej z dnia 29. maja 1875 także i miejscowość Łastówkę należy wydzielić z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i wyłączyć ze Starostwa Drohobyckiego, a przyłączyć do okręgu sądu powiatowego w Turce i do Starostwa Turczańskiego;

3) iż miejscowości: Łopuszna, Manasterzec wielki, Łukawica tudzież Winniki należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i ze starostwa Drohobyckiego, a przydzielić je do sądu powiatowego deleg.-miejskiego w Samborze i do Starostwa Samborskiego; miejscowości zaś Uroź i Podmanasterek mają pozostać i nadal przy starostwie Drohobyckiem i przy sądzie powiatowym w Podbużu;

4) iż siedzibę sądu powiatowego w Podbużu należy przenieść z Podbuża do Borysławia.

Ten ostatni punkt czwarty zakwestyonował sam Wydział krajowy i w tym właśnie celu przedłożył Wys. Sejmowi dodatkowo, a to dnia 11. Czerwca 1880 L. 25.103 stanowczą opozycję c. k. wyższego sądu krajowego we Lwowie, oświadczającą się przeciwko przeniesieniu siedziby sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia.

Dalszy przebieg tej sprawy odbył się w sposób poniżej wyłuszczonej:

Sejmowa Komisya Prawnicza w uchwale swej z dnia 10. lipca 1880 L. 1058 zaproponowała Wysokiemu Sejmowi wnioski następujące:

a) iż nie należy przenosić siedziby sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia;

b) że miejscowość Zdziannę vel Zdiannę należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i ze Starostwa Drohobyckiego, a przydzielić do sądu powiatowego w Staremmieście i do Starostwa Staromiejskiego;

c) że miejscowości Świdnik tudzież Łastówkę należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i ze Starostwa Drohobyckiego, a przydzielić takowe do okręgu tak sądu powiatowego jak też i Starostwa w Turce;

d) że miejscowości Łopuszna, Uroź, Manasterzec wielki, Łukawica i Winniki należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i ze Starostwa Drohobyckiego, a przydzielić je do okręgu sądu powiatowego deleg.-miejskiego w Samborze i do Starostwa Samborskiego;

e) że miejscowość Podmanasterek ma nadal pozostać w okręgu sądu powiatowego w Podbużu i w obrębie Starostwa Drohobyckiego.

Powyzsze sprawozdanie Sejmowej Komisji prawniczej z dnia 10. lipca 1880 r. L. 1058 nie było już przedmiotem rozpraw sejmowych w roku 1880 z powodu wczesnego zamknięcia sesji sejmowej z r. 1880.

Wobec tego położenia rzeczy Wydział krajowy dnia 14. stycznia 1881 r. L. 36.161 powziął ze swej strony formalną uchwałę, iż nie trzeba przenosić siedziby sądu powiatowego

z Podbuża do Borysławia, lecz należy zatrzymać i nadal rzeczoną siedzibę sądu powiatowego w Podbużu.

Wreszcie postanowił Wydział krajowy, iż zgodzi się zupełnie z dwukrotną uchwałą Sejmowej Komisji prawniczej z dnia 2. października 1878 r. L. 499 s. i z dnia 10. lipca 1880 r. L. 1058 s., która była powziętą w ten sposób, iż miejscowość Uroż należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i z obrębu Starostwa Drohobyckiego, a przydzielić ją do okręgu sądu powiatowego deleg.-miejskiego w Samborze i do Starostwa Samborskiego, a mianowicie z tych powodów:

iż Uroż łączy wszelkie stosunki handlowe, przemysłowe i ekonomiczne ze Samborem; tak obszar dworski jak i gmina w Urożu domagają się wspólnie najusilniej przyłączenia do Sambora i nie ma żadnego powodu odmawiać tym słusznym a w ciągu lat czterech ciągle i bezustannie ponawianym prośbom.

Wydział krajowy postanowił zatem przedłożyć Wys. Sejmowi wnioski zeszłorocznej Komisji prawniczej z dnia 10. lipca 1880 r. L. 1051 jako swoje wnioski, a dodaje przytem, iż nie ma obecnie żadnej obawy zwinięcia sądu powiatowego w Podbużu, gdyż wszystkie władze rządowe obstają przy dalszem utrzymaniu sądu powiatowego w Podbużu, a wyniki najświeższej konskrypcji ludności z r. 1881 wykazują znaczny przyrost ludności.

W szczególności zaś miejscowości do obecnego okręgu sądu powiatowego w Podbużu należące obejmują w sobie tak w gminach jak i obszarach dworskich łączne zaludnienie 15.997 dusz, a to według zestawienia następującego:

1. Podbuż	z ludnością	1.535	dusz
2. Podmanasterek	"	254	"
3. Załokiec	"	909	"
4. Stronna	"	1.241	"
5. Smolna	"	744	"
6. Bystrzyca	"	564	"
7. Opaka	"	1.388	"
8. Dołche i Łokieć	"	1.442	"
9. Rybnik	"	622	"
10. Majdan	"	475	"
11. Kropiwnik nowy	"	1.181	"
12. Kropiwnik stary	"	989	"

czyli łącznie razem 11.344 dusz

Miejscowości zaś z obecnego okręgu sądu powiatowego w Podbużu wyłączyć się mające obejmują w sobie następujące zaludnienie:

a) Zdzianna	z ludnością	237	dusz
b) Świdnik	"	399	"
c) Łastówka	"	1.095	"
d) Łopuszna	"	360	"
e) Manasterzec wielki	"	582	"
f) Łukawica	"	252	"
g) Winniki	"	671	"
h) Uroż	"	1.057	"

czyli razem 4.653 dusz

Wydział krajowy stawia przeto wnioski następujące:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oświadcza c. k. Rządowi w myśl §. 2. ustawy państwowej z 11. czerwca 1868 Nr. 59 D. P. P. swe zdanie

1. iż gminę Świdnik tudzież i miejscowość Łastówkę należy wydzielić z okręgu sądu powiatowego w Podbużu tudzież i ze Starostwa Drohobyckiego, a przyłączyć do okręgu tak sądu powiatowego jak też i Starostwa w Turce;
2. że miejscowość Zdzianę czyli Zdianę należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu, tudzież i ze Starostwa Drohobyckiego, a przydzielić do okręgu tak sądu powiatowego jak też i starostwa w Staremmieście;
3. że miejscowości Łopuszna, Uroż, Manasterzec wielki, Łukawica i Winniki należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu, tudzież i z obrębu Starostwa w Drohobyczu, a przydzielić do okręgu tak sądu powiatowego deleg.-miejskiego jak też Starostwa w Samborze;
4. iż miejscowość Podmanasterek pozostać ma i nadal przy okręgu sądu powiatowego w Podbużu i przy Starostwie w Drohobyczu;
5. iż siedziba Podbuzkiego c. k. sądu powiatowego ma być i nadal zatrzymaną w Podbużu.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 27. maja 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sprawozdawca

Waleryan Podlewski

członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego, dotyczące spłacenia przez fundusz krajowy funduszowi pożyczkowemu z roku 1873. sumy wziętej z aktywów tego funduszu pożyczkowego na pokrycie wydatków, połączonych z budową zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 14. października 1878 wydał Wysoki Sejm w przedmiocie zamknięcia rachunków za lata 1875 i 1876 funduszu krajowego, oraz funduszy uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych, stosowne uchwały, a pomiędzy temi uchwałą IV. treści następującej:

„Po 1sze. Sumę 221.294 zł. wziętą w 1875. i 1876. r. na mocy uchwały sejmowej z dnia 15. października 1874. r. z aktywów funduszu pożyczki krajowej z 1873. r. dla pokrycia wydatków na budowę zakładu kraj. dla obłąkanych na Kulparkowie, zwiększoną zkapitalizowanym procentem od niej, licząc po 6% od dnia podniesienia téj sumy aż do 1. stycznia 1879. roku, wynoszącym 36.803 zł. 56 ct., przeto razem 258.097 zł. 56 ct. polecam zapisać jako należność przypadającą funduszowi pożyczkowemu z funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu;

Po 2gie. W budżetach następnych od budżetu na r. 1879. począwszy, należy wstawiać w dział wydatków z funduszu krajowego procent od powyżej wymienionej sumy, należnej funduszowi pożyczkowemu z funduszu krajowego i procent ten corocznie do funduszu pożyczkowego przelewać, aż do spłacenia należności funduszowi pożyczkowemu;

Po 3cie. Wzywa się Wydział krajowy, aby na przyszłej sesji sejmowej przedłożył Sejmowi projekt spłacenia przez fundusz krajowy funduszowi pożyczkowemu z 1873. r. wyżej wymienionej należności 258.097 zł. 56 ct., a spłacenia w sposób najdogodniejszy dla funduszu krajowego“.

Zgodnie z tą uchwałą, — postanowił Wysoki Sejm, uchwalając na posiedzeniu dnia 19. października 1878 preliminarz pożyczki krajowej na rok 1879 — wstawić na ten rok do dochodów tego funduszu pożyczkowego kwotę 15.486 zł. tytułem 6% odsetków od rzeczonoego kapitału (258.097 zł. 56 ct.) — a tak samo należało, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1878 — postąpić przy układaniu preliminarzy na dalsze lata, a mianowicie na r. 1880.

Wydział krajowy miał jednak zaszczyt donieść Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 20. maja 1879 L. 2913, przedłożonem na posiedzeniu sejmowem z dnia 8. czerwca 1880, a dotyczącem budżetu krajowego na rok 1880, że zasobów funduszu pożyczki krajowej z r. 1873 użyto na chwilowe pokrycie wydatków funduszu krajowego i że Wydział krajowy nie był w możności wykonać powołanej na wstępie uchwały, co do zapłacenia odsetek od rzeczonoego kapitału (258.097 zł. 56 ct.) za rok 1880. — jako téż, iż wstrzymał się z przeprowadzeniem sprawy aż do dalszej decyzji.

Oдноśne decyzje Wysokiego Sejmu zapadły w ciągu sesji sejmowej w roku 1880. przy uchwalaniu preliminarzy oznaczonego funduszu pożyczkowego na lata 1880 i 1881, a mianowicie na posiedzeniach Wysokiego Sejmu dnia 17. i 21. Lipca 1880.

Na posiedzeniu dnia 17. lipca 1880 przy rozprawie nad preliminarzem funduszków samoistnych, a mianowicie funduszu pożyczki krajowej z roku 1873, nadmienila komisya budżetowa, że do dochodów tego funduszu na rok 1880. zaliczyć jeszcze należy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1878. r. kwotę 15.486 zł. jako odsetki od kapitału 258.097 zł. 56 ct. wypożyczonego z funduszu pożyczki 1873. r. na budowę gmachu dla obłąkanych na Kulparkowie, która przy zamknięciu rachunków przez przyliczenie do dłużnego kapitału uwidocznioną będzie. — Wysoki Sejm przyjął tę uwagę do swej wiadomości, o czem Wydział krajowy zawiadomionym został pismem Marszałka krajowego z dnia 17. lipca 1880 L. 825/S.

Dalej na posiedzeniu dnia 21. lipca 1880 przy rozprawie nad preliminarzem funduszków samoistnych na rok 1881. wydał Wysoki Sejm następującej treści uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by stosownie do uchwały sejmowej z dnia 14. października 1878 wstawiał w dział wydatków funduszu krajowego procent od należnej funduszowi pożyczkowemu z funduszu krajowego kwoty, wypożyczonej na pokrycie wydatków na budowę zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie i procent ten corocznie do funduszu pożyczkowego przelewał; dalej, by na przyszłej sesji sejmowej przedłożył Sejmowi projekt spłacenia przez fundusz krajowy funduszowi pożyczkowemu z r. 1873. wyż wymienionej należności.“

Zgodnie z temi uchwałami przystąpiła Wysoka Izba przy równoczesnem uchwaleniu preliminarzy funduszu pożyczki krajowej na lata 1880 i 1881, gdyż w preliminarzu na rok 1880 nie wstawiono do dochodów funduszu pożyczkowego 6% :

odsetek od rzeczonych kapitału	258.097 zł. 56 ct.
wynoszących	15.486 zł. — ct
albowiem, jak to już wyżej wykazano, takowe mają być doliczone do kapitału, który tym sposobem wzrósł do sumy	273.583 zł. 56 ct.

zaś w preliminarzu na rok 1881. wstawiono do dochodów funduszu pożyczkowego tytułem oznaczonych procentów, kwotę 16.415 zł. równającą się 6%-wej prowizji rocznej od kapitału powiększonego do sumy 273.583 zł. 56 ct.. która to cyfra stanowi odtąd sumę kapitałową, należącą się funduszowi pożyczkowemu od funduszu krajowego.

W myśl tej ostatniej uchwały należy tytułem odsetków od tego kapitału taką samą kwotę (16.415 zł.) i nadal przelewać co roku z funduszu krajowego do funduszu pożyczkowego, Wysoki Sejm polecił jednak równocześnie Wydziałowi krajowemu, ażeby przedłożył na najbliższej sesji sejmowej projekt spłacenia przez fundusz krajowy funduszowi pożyczkowemu z r. 1873. wyż wymienionej należności, — a w myśl ustępn 3go uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14 października 1878. na wstępie powołanej, spłata tego długu ma być uskutecznioną w sposób dla funduszu krajowego najdogodniejszy. Zasoby funduszu krajowego nie zezwalają obecnie na ryczałtowe spłacenie tego długu, ani też na rychłe częściowe umorzenie tegoż, — spłata ta może więc — w sposób dla funduszu krajowego, jako dłużnika — najdogodniejszy, nastąpić tylko ratami o ile możności niskimi, obliczonemi na spłatę 6%-wej prowizji i stopniowe umorzenie kapitału.

Stosując się przy sporządzaniu odnośnego planu amortyzacyjnego, do wspomnianej wskazówki, musiał Wydział krajowy uwzględnić także i tę okoliczność, iż według planu losowania obligacyj pożyczkowych z roku 1873, ostatnie losowania odbędą się w roku 1913. i że w tym roku wszystkie te obligacje mają być wykupione, a względnie z obiegu ściągnięte.

Celem pokrycia wydatków, połączonych z operacją wykupna rzeczonych obligacyj. fundusz pożyczkowy musi zatem ściągnąć wszystkie swoje aktywa, najdalej do roku 1913.

W obec tego rzeczony dług funduszu krajowego, musi być zwróconym funduszowi pożyczkowemu całkowicie do końca roku 1912, a gdy — w razie przyjęcia niniejszego projektu przez Wysoką Izbę — pierwszą ratę anuitetową będzie można umorzyć już w r. 1882. najdogodniejszym dla funduszu krajowego sposobem spłaty tej należności wraz z 6% prowizją, będzie amortyzacja tejże w 31 ratach rocznych, z których pierwsza zapadnie w roku 1882, a ostatnia

w roku 1912. — Kapitał, który w ten sposób ma być umorzonym, wynosi jak to już wyżej wykazano 273.583 zł. 56 ct. a taki kapitał może być umorzonym, wraz z należną od niego 6% prowizją, w powyżej oznaczonym okresie czasowym (od 1882. roku do 1912. r. włącznie) równymi ratami rocznymi w wysokości 19.641 zł. 17 ct. jak to wykazuje plan amortyzacyjny załączony pod /.

Porównując tę ostatnią cyfrę	19.641 zł. 17 ct.
z kwotą	16.415 zł. — ct.

jaką fundusz krajowy miałby spłacać li tytułem odsetków, jeżeliby na umorzenie kapitału nic niespłacano, okazuje się, że każda z tych 31 rat amortyzacyjnych będzie przewyższać

ostatnią kwotę odsetkową tylko o	3.226 zł. 17 ct.
----------------------------------	------------------

a że taka spłata będzie dla funduszu najdogodniejszą, o tem wątpić nie można, ponieważ fundusz krajowy, który bądź co bądź, musiałby spłacać co roku li tylko tytułem odsetków kwotę 16.415 zł., pokryje bez trudności i nadwyżkę 3.226 zł. 17 ct., którą stopniowo kapitał dłużny będzie spłaconym, a do 31 lat całkowicie umorzonym.

Jeżeli w przeszłości stan funduszu krajowego zezwoli na ryczałtową spłatę długu lub też na umorzenie jego znaczniejszemi ratami w krótszym czasie, nic temu nie będzie stać na przeszkodzie, gdyż według załączonego planu amortyzacyjnego, niespłacona część kapitału może być każdego czasu wypośredkowana — i na tej podstawie — skoro Wysoki Sejm uzna tego potrzebę, będzie można zarządzić w swoim czasie, całkowitą spłatę resztującego kapitału dłużnego, lub rychlejszą spłatę tegoż według innego planu amortyzacyjnego.

W końcu musimy tu podnieść, że przelanie jakiegokolwiek zasiłku z innych funduszków do funduszu pożyczki krajowej — leży też w interesie funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu, gdyż już komisya budżetowa w sprawozdaniu swoim do uchwał z dnia 14. października 1878 na wstępie powołanych, zwróciła uwagę na to, że pomimo proponowanego zwrotu sumy w mowie będącej, skarb krajowy będzie musiał prócz tego — zasilać fundusz pożyczkowy znacznemi kwotami na oprocentowanie i umorzenie obligacyi pożyczkowych, gdyż na nim ciąży ten obowiązek, a własne dochody funduszu pożyczkowego, w dalszych latach na to nie wystarczą.

Obecnie jednak fundusz pożyczkowy zasila swoją gotówką inne fundusze, jak to już świadczy pożyczka na budowę kulparkowską, zwrot tej pożyczki może więc być skutecznym ratami niskimi.

Z tych tedy powodów Wydział krajowy, wywiązując się z danego mu polecenia wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na podstawie przedłożonego Sejmowi krajowemu planu amortyzacyjnego z dnia 1. marca 1881 l. 36.812, celem umorzenia kapitału 273.583 zł. 56 ct. wziętego z funduszu pożyczki krajowej z r. 1873, na budowę gmachu dla obłąkanych na Kulparkowie i celem spłacania 6% prowizyi należącey się od tego kapitału, wstawiał w dział wydatków funduszu krajowego, począwszy od roku 1882. aż do roku 1912. włącznie, a zatem przez lat trzydzieści i jeden, corocznie kwotę 19.641 zł. 17 ct. i takową corocznie przelewał do dochodów funduszu pożyczki krajowej z roku 1873. — W skutek tego ustanie, począwszy od roku 1882 spłacanie odsetek od rzeczonoego kapitału zarządzone uchwałą sejmową z dnia 21. lipca 1880. roku.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z W. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 1. marca 1881.

Przewodniczący:

Oktaw Pietruski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdawca:

Waleryan Podlewski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Plan umorzenia

długu zaciągniętego z funduszu pożyczki krajowej z roku 1873. na budowę kulkar-
kowską w sumie 273.583 zł. 56 ct. w 31 latach wraz z odsetkami po 6°/_o.

L. p.	Rok	Kapitał do umorzenia		Z raty rocznej 19.641 zł. 17 ct.			
				przypada na			
		zł.	ct.	k a p i t a ł		o d s e t k i	
				zł.	ct.	zł.	ct.
1	1882	273.583	56	3.226	16	16.415	01
2	1883	270.357	40	3.419	73	16.221	44
3	1884	266.937	67	3.624	91	16.016	26
4	1885	263.312	76	3.842	41	15.798	76
5	1886	259.470	35	4.072	95	15.568	22
6	1887	255.397	40	4.317	33	15.323	84
7	1888	251.080	07	4.576	37	15.064	80
8	1889	246.503	70	4.850	95	14.790	22
9	1890	241.652	75	5.142	—	14.499	17
10	1891	236.510	75	5.450	53	14.190	64
11	1892	231.060	22	5.777	56	13.863	61
12	1893	225.282	66	6.124	21	13.516	96
13	1894	219.158	45	6.491	66	13.149	51
14	1895	212.666	79	6.881	17	12.760	—
15	1896	205.785	62	7.294	03	12.347	14
16	1897	198.491	59	7.731	68	11.909	49
17	1898	190.759	91	8.195	58	11.445	59
18	1899	182.564	33	8.687	31	10.953	86
19	1900	173.877	02	9.208	55	10.432	62
20	1901	164.668	47	9.761	06	9.880	11
21	1902	154.907	41	10.346	73	9.294	44
22	1903	144.560	68	10.967	53	8.673	64
23	1904	133.593	15	11.625	58	8.015	59
24	1905	121.967	57	12.323	12	7.318	05
25	1906	109.644	45	13.062	51	6.578	66
26	1907	96.581	94	13.846	26	5.794	91
27	1908	82.735	68	14.677	03	4.964	14
28	1909	68.058	65	15.557	65	4.083	52
29	1910	52.501	—	16.491	11	3.150	06
30	1911	36.009	89	17.480	58	2.160	59
31	1912	18.529	31	18.529	31	1.111	75
				273.583	56	335.292	60

We Lwowie dnia 1. Marca 1881.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia płacy Dyrektora zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

W uchwale z d. 25. Maja 1875 ustanawiającej etat posad i płac krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, wyznaczył Wysoki Sejm dla Dyrektora zakładu roczną płacę w kwocie 2.200 zł. w. a. — W drugiej uchwale z tegoż samego dnia co do przyznania dodatku osobistego Dyrektorowi uchwalono: „Sejm upoważnia Wydział krajowy przyznać Dyrektorowi zakładu przy pierwszej nominacji osobisty dodatek, nieprzekraczający rocznie kwoty 800 zł. w. a. jeżeli zajdzie tego potrzeba w celu uzyskania znakomitego specjalisty do objęcia tej posady.

Poprzedni Dyrektor Dr. Maksymilian Maresch pobierał ten dodatek przez cały ciąg służby. Po jego rezygnacji i po rozpisaniu konkursu okazało się, że wszyscy znakomici kandydaci żądali podwyższenia oznaczonej w etacie płacy.

Wydział krajowy widział się spowodowanym uwzględnić to żądanie, raz z uwagi, że za niższą płacę odpowiedniego kandydata uzyskać nie można było, a powtóre ze względu, że Wysoki Sejm uchwalając w preliminarzu na rok 1881 dodatek osobisty dla Dyrektora w kwocie 800 zł., upoważnił tem samem, po rezygnacji Dra Marescha, Wydział krajowy do dalszego wykonywania uchwały z d. 25. Maja 1875. r.

Ponieważ doświadczenie kilkuletnie przekonało, że płaca 2.200 zł. dla Dyrektora zakładu kulparkowskiego jest za szczupłą i że żaden znakomitszy psychiatra takowej nie przyjmie, ponieważ obowiązki Dyrektora wymagają tak wyłącznego zajęcia się niemi, iż na praktykę i dochody uboczne żadną miarą liczyć nie może, — Wydział krajowy wnosi zmianę uchwały z 25. Maja 1875. r. o ustanowieniu etatu posad i płac w zakładzie kulparkowskim, a mianowicie:

Ustęp V. punkt 1. ma brzmieć:

- Dyrektor: a) płacy 3.000 zł.;
 b) pomieszkanie z opałem;
 c) dodatku pięcioletniego po 300 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
 i W. Księstwa Krakowskiego.

We Lwowie dnia 6. Września 1881.

Marszałek krajowy
Dr. Zyblíkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego
Dr. Franciszek Hoszard.
 Sprawozdawca.

Aleg. 15.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wystawienia nowego budynku dla krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 13 lipca r. 1880. Wysoki Sejm powziął następującą uchwałę:

I. „Wydziałowi krajowemu otwiera się kredyt do wysokości 20.000 zł. w. a. na rozszerzenie zakładu szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

II. Z kwoty tej wstawia się w budżet 1880. r. 600 zł. w. a.

III. Wzywa się Wydział krajowy, by nie zatwierdzał kosztorysów takich, któreby mogły spowodować obciążenie funduszu krajowego nad powyższą sumę 20.000 zł.“

Uchwała powyższa zapadła zgodnie z wnioskiem komisji kultury krajowej, która wśród obrad nad tą sprawą w krótkiej drodze uwiadomiona została przez Wydział krajowy, że według odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 15 czerwca 1880, l. 30.684 p. Minister rolnictwa oświadczył, iż do wystawienia nowego zabudowania dla szkoły gospodarstwa lasowego rząd przyczyni się datkiem w kwocie dwudziestu tysięcy (20.000 zł.) z funduszy państwowych w przypuszczeniu, iż wydatek ten uzyska przyzwolenie czynników ustawodawczych. Za warunek wypłaty subwencji rządowej postawił p. Minister rozpoczęcie budowy w pierwszym kwartale r. 1881, wykonanie budowy w ten sposób, żeby wydelegować się mający w swoim czasie z ramienia c. k. Namiestnictwa urzędnik, techniczny co do szczegółów budowy, żadnych nie podniósł zarzutów, wreszcie składanie corocznych szczegółowych sprawozdań o postępie budowy i zakładania ogrodu.

W skutek przytoczonej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy odezwą z dnia 22 września 1880 l. 27.328, odpowiedział c. k. Namiestnictwu, iż zastosuje się do warunków, pod którymi przyznany został zasiłek państwowy za wystawienie nowego budynku dla szkoły gospodarstwa lasowego.

Ponieważ p. Minister rolnictwa w reskrypcie swoim wspominał wyraźnie o położonej obok uniwersytetu realności spadkobierców ś. p. Ezopa, jako w myśl pierwotnego planu Wydziału krajowego nabyć się mającym gruncie budowlanym, przeto Wydział krajowy już wtedy zwrócił uwagę c. k. Namiestnictwa, iż z powodu sprzedania tego gruntu prywatnemu przedsiębiorcy wypadnie oglądać się za innym. Sprzedaży realności spadkobierców ś. p. Ezopa

nie mógł Wydział krajowy zapobiedz, gdyż w chwili, gdy ona do skutku przychodziła, nie miał jeszcze od Wysokiego Sejmu żadnego upoważnienia a tem samem nie mógł przyjmować żadnych zobowiązań. Zresztą zdaniem Wydziału krajowego nie należało nawet ponosić żadnych ofiar na zapobieżenie tej sprzedaży, gdyż już wtedy ofiarowano na wypadek budowy kilka innych realności, które zupełnie odpowiadały celowi, a w cenie nawet korzystniej się przedstawiały.

Z pomiędzy tych realności ofiarowanych Wydziałowi krajowemu od początku realność p. Ign. Miłaszewskiego na stryjskiej ulicy przedstawiała się jako najodpowiedniejsza, a gdy po zapadłej uchwale Wysokiego Sejmu o wystawienie nowego budynku Kuratorya szkoły lasowej zapytana została o zdanie, także uznała tę realność za najodpowiedniejszą pod warunkiem, jeżeli dokupiona zostanie z realności przylegającej p. Kościeleckiego parcela 300 sążni. Wydział krajowy nie od razu zgodził się na zakupno tej realności, lecz rozpatrywał szczegółowo wszystkie inne oferty ze stanowiską technicznego i finansowego, gdyż wobec uchwały Wysokiego Sejmu, wzbraniającej przekroczenie kwoty na wystawienie nowego budynku przeznaczonej, nie mógł powodować się tylko temi względami, jakie od pierwszej zaraz chwili rozstrzygnęły o opinii Kuratoryi szkoły lasowej t. j. względami na jaknajwiększą dogodność dla szkoły. Po długich pertraktacjach jednak powiodło się usunąć wszystkie trudności i pogodzono kwestyę kosztów z kwestyą jak największej dogodności w ten sposób, że z jednej strony Kuratorya szkoły zgodziła się na pewne uproszczenie pierwotnie wymaganych urządzeń w nowym budynku, co zniżyło preliminarz kosztów budowy, z drugiej zaś strony p. Miłaszewski umożliwił nabycie potrzebnej parceli od p. Kościeleckiego; skłonił się do pewnych ustępstw na rzecz funduszu krajowego, oświadczając gotowość przyjęcia cenę kupna dotychczasowego budynku szkolnego za stasunkowo korzystną sumę 15.000 zł.

Przedstawiając cały tok rokowań o nabycie realności tylko w ogólnych zarysach bez przytoczenia wszystkich szczegółów, zapisanych w aktach, szczegółów, które wobec faktu rozpoczęcia budowy na gruncie od p. Miłaszewskiego nabytym, nie mają już aktualnego znaczenia, — Wydział krajowy mniema, że wykonał ściśle polecenia otrzymane od Wysokiego Sejmu w powołanej na wstępie uchwale.

Doprowadziwszy rokowania z p. Miłaszewskim do pożądanego rezultatu oraz ułożywszy się z p. Kościeleckim o nabycie przylegającej parceli 300-sażniowej, której zakupienie tak Kuratorya szkoły jak i Wydział krajowy uznały niezbędnem, — Wydział krajowy podpisał kontrakty i zarządził zainstalowanie funduszu krajowego za właściciela, co też już nastąpiło. Po dokonaniem zakupienia realności, Wydział krajowy zarządził wypracowanie planu i kosztorysów, a następnie przedsięwziął koncertację, do której zaprosił znanych we Lwowie budowniczych. Ponieważ inżynier cywilny p. Radwański wniósł najkorzystniejszą ofertę, spuszczając 7% z ceny kosztorysowej, przeto Wydział krajowy oddał mu budowę, a jej kierownikiem ustanowił z swojego ramienia inżyniera p. Bolesława Rostkowskiego. Pan Radwański zobowiązał się w kontrakcie oddać Wydziałowi krajowemu budynak dnia 23 kwietnia 1882 r.

Na podstawie zawartych kontraktów o nabycie nowej realności i jej przekształcenie, stan kosztów tak się przedstawia:

Cena kupna realności p. Miłaszewskiego	24.000 zł.
Cena kupna przylegającego gruntu od p. Kościeleckiego	2.400 „
Koszta budowy o okrągłej sumie	21.300 „
Razem	47.700 zł.

Przyjmując na kosztą przeprowadzenia szkoły z jej zbiorami i urządzeniami oraz na inne wydatki nieprzewidziane, mianowicie: na możliwą potrzebę wykonania pewnych robót kosztorysem nieobjętych 4.300 zł. okaże się, że ogólna suma kosztów budowy wyniesie 52.000 zł. Od tego postracić należy 15.000 zł. t. j. kwotę, w jakiej do ceny kupna przyjął p. Miłaszewski realność

obecnie przez szkołę lasową zajmowaną. Ogólna suma kosztów spada zatem na 37.000 zł., a ponieważ na pokrycie tych kosztów fundusz krajowy i państwowy przeznaczyły po 20.000 zł., czyli razem 40.000 zł., pozostaje do dyspozycji Wydziału krajowego 3.000 zł. Rachunek powyższy opiera się na przypuszczeniu, że reszta długu hipotecznego zaciągniętego w kasie oszczędności na realność dotąd przez szkołę gospodarstwa lasowego zajmowaną przeniesiona zostanie na nowo wystawiony budynek.

Fundusz pozostały i ewentualne oszczędności zamierza Wydział krajowy przeznaczyć na wystawienie budynku mieszkalnego dla dyrektora szkoły. Wystawienie takiego budynku przedstawiła Kuratoria szkoły Wydziałowi krajowemu jako rzecz niezbędną w piśmie z dnia 3. stycznia 1881, l. 126, temi słowy: „Uważamy, że jest niezbędnem, aby dyrektor zakładu naukowego, posiadającego cenny zbiory mineralne i środki naukowe dla bezpieczeństwa tych zbiorów i dla ciągłego bezpośredniego nadzorowania młodzieży szkolnej mieszkał przy szkole, a także dla stron, które w sprawach szkoły znosić się muszą z Dyrekcją, jest wielkiem ułatwieniem, jeżeli mieszkanie Dyrektora znajduje się w zakładzie“. Potrzebę mieszkania dla dyrektora w samym zakładzie popiera nadto jeszcze i ta okoliczność, że w rękach dyrektora, łączy się kierunek naukowy szkoły z całą administracją, która wymaga ciągłej obecności w obrębie zakładu.

Jakkolwiek Wydział krajowy odpowiedział Kuratorji, że podziela jej zdanie o potrzebie wystawienia budynku mieszkalnego dla dyrektora i przyrzekł jej odnieść się w tej sprawie do Wysokiego Sejmu, mimo to dopiero na przyszłej sesji będzie mógł wystąpić z wnioskiem kategorycznie sformułowanym, gdy dopiero po ukończeniu budowy i wyrównaniu wszystkich rachunków dokładnie będzie mógł oznaczyć wysokość rozporządzalnych funduszy, a tem samem uzyskać finansową podstawę do ułożenia planu.

Obecnie chodzi o zezwolenie Wysokiego Sejmu w myśl § 20. statutu krajowego, na oddanie p. Miłaszewskiemu realności obecnie przez szkołę gospodarstwa lasowego zajmowanej i własność kraju stanowiącej, oraz o zezwolenie na przeniesienie reszty długu hipotecznego kasy oszczędności we Lwowie z tej realności na nowy budynek szkoły, przy równoczesnej spłacie długu hipotecznego który ciąży na nabytej od p. Miłaszewskiego realności i w kontrakcie zawartym przyjęty został w cenę kupna.

Na podstawie powyższych wyjaśnień Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. W myśl kontraktu kupna i sprzedaży, zawartego 3. maja 1881 przez Wydział krajowy imieniem funduszu krajowego z p. Ignacym Miłaszewskim we Lwowie, o nabycie na rzecz tegoż funduszu a mianowicie na wystawienie nowego budynku dla krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie realności pod nr. 319, 320, 321 i 336¹/₄ (l. 1 i 3 przy ulicy św. Marka, a 22 i 24 przy ulicy Stryjskiej) we Lwowie położonych, jedną całość terytoryalną stanowiących i w księgach tabuli miejskiej Dom. 67, pag. 405. n. 15, haer. Dom. 33, pag. 446, n. 13, haer. Dom 127, pag. 271 n. 14 haer. i Dom. 57, pag. 135, n. 16 haer. na imię p. Ignacego Miłaszewskiego zapisanych — upoważnia się Wydział krajowy do oddania imieniem funduszu krajowego temuż p. Ignacemu Miłaszewskiemu na zupełną i nieograniczoną własność realności funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, pod l. 937¹/₄ we Lwowie położonej Dom. 232, pag. 61 n. 1 haer. intabulowanej, jako zaspokojenie reszty ceny kupna z zawartego kontraktu wpływającej w kwocie piętnastu tysięcy (15.000) zł. a. w.

II. Upoważnia się Wydział krajowy do przeniesienia na hipotekę nowej realności krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, pod Nr. 319, 320, 321 i 336¹/₄ położonej, reszty sumy

pożyczkowej 9.000 zł. a. w. ze skryptu aktem notaryalnym z dnia 15 grudnia 1874 na rzecz galicyjskiej kasy oszczędności we Lwowie, zeznanego w stanie biernym realności pod Nr. 937^{1/4}, Dom. 232 pag. 61 n. 3 on. zapisanego.

III. Upoważnia się Wydział krajowy do spłacenia przyjętego w zawartym z p. Miłaszewskim kontrakcie kupna jako część umówionej ceny długu, intabulowanego w stanie biernym realności nabytej dla szkoły gospodarstwa lasowego jak Dom. 33, pag. 439 n. 7. on. pag. 443 n. 8 on. na rzecz konwentu OO. Bazylianów w Żółkwi w kwocie dwóch tysięcy pięciuset trzydziestu pięciu (2535) zł. 50 ct. a. w. z odsetkami po 6% półrocznie z góry płacić się mającemi.

Z Rady Wydziału krajowego
Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 9 września 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblíkiewicz w. r.

Sprawozdawca

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Aleg. 16.

Sprawozdanie

w przedmiocie zalesienia wydm piaszczystych w powiecie Jarosławskim i niektórych gminach powiatów: Łańcuckiego, Cieszanowskiego i Przemysłańskiego.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego w czasie od 1 stycznia do 31 grudnia 1880 wspomniano już na stronnicy 35 o rokowaniach, toczących się pomiędzy c. k. Namiestnictwem we Lwowie a Wydziałem krajow. w przedmiocie zalesienia wydm piaszczystych w powiecie Jarosławskim.

Rokowania te doprowadziły w ciągu roku bieżącego do pożądanego rezultatu, gdyż c. k. Namiestnictwo zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 25 kwietnia r. b. L. 19.935, że c. k. Ministerstwo rolnictwa przyzwoliło na razie na r. 1881 kwotę 450 złr. w. a. na utrzymanie nadzorecy technicznego dla prowadzenia kultur leśnych na wydmach piaszczystych powiatu Jarosławskiego i przyrzekło zarazem wyjednanie w drodze ustawodawczej takiej samej dotacyi z funduszków państwowych na dalszych lat 7 na cele wspomniane; że dalej Rada powiatowa Jarosławska uchwaliła na tenże sam cel dodatek roczny w kwocie 200 złr. w. a. jako fundusz na pokrycie kosztów podróży nadzorecy technicznego; że wreszcie rokowania z gminami, w których roboty mając być przeprowadzone, o bezpłatne dostarczenie sił roboczych potrzebnych do prowadzenia kultur uwieńczone zostały jak najpomyślniejszym skutkiem.

Przedmiotem robót wykonać się mających będą podług projektu, wypracowanego przez c. k. komisarza lasowego p. Emila Hołowkiewicza, wydmy i zapiaszczone pastwiska zajmujące w północnej części powiatu Jarosławskiego obszar 1.470 morgów w 19 gminach.

Równocześnie zaś zamierza p. Hołowkiewicz przeprowadzić także zadrzewienie w kilku gminach sąsiednich powiatów Łańcuckiego i Cieszanowskiego, gdzie wydmyska stykają się bezpośrednio z powiatem Jarosławskim i zapiaszczają grunta tegoż powiatu, a to na obszarze 330 morgów, tak że cała planem zadrzewienia objęta przestrzeń wynosi 1800 morgów.

Plan ten przeprowadzonym być ma w przeciągu lat ośmiu, a wykonanie rozpoczęto już z wiosną roku bieżącego przy pomocy zasiłku w kwocie 350 złr., udzielonego przez c. k. gal. Towarzystwo gospodarskie na nasiona, narzędzia i t. p. W następnych siedmiu latach, počawszy od roku 1882, koszta zadrzewienia, na których pokrycie dotąd nie ma zapewnionego funduszu, wynosić będą podług obliczenia p. Hołowkiewicza:

I. w pierwszych trzech latach po	400 złr. razem	. . . . .	, 1.200 złr.
II. w dalszych dwóch	300 " "	. . . . .	600 "
III. w ostatnich	150 " "	. . . . .	300 "
ogółem przeto przez lat siedm			<u>2.100 złr.</u>

Daty powyższe udzieliło Wydziałowi krajowemu c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 26 maja r. b. l. 28.025. Przy tej sposobności zaś nadmieniło, że panu Hołowkiewiczowi powiodło się skłonić także dwie gminy powiatu przemysłańskiego (Gliniany i Zeniów) do podjęcia w roku bieżącym robót około zadrzewienia wydm jedynie przy pomocy zasiłku w kwocie 150 złr., uzyskanego od c. k. gal. Towarzystwa gosp., oraz że na dalsze przeprowadzenie rozpoczętych robót wypadałoby zdaniem p. Hołowkiewicza gminom wspomnianym udzielić w latach 1882 i 1883 zasiłki po 150 złr. w. a.

Uwzględniając przedstawiony co dopiero stan rzeczy, a obok tego zważywszy, że za udzieleniem poparcia materialnego przez kraj przemawiają w tym wypadku wszystkie te względy, które Wydział krajowy miał już zaszczyt wyłuszczyć w sprawozdaniu swem z dnia 25 stycznia 1878 l. 37.693 i które swego czasu skłoniły Wysoki Sejm do uchwalenia dotacyi z funduszu krajowego na zalesienie wydmisk w powiatach Niskim i Tarnobrzeskim; że nadto postęp i rezultat dotychczasowy robót około zadrzewienia wydmisk w powiatach Niskim i Tarnobrzeskim nie pozwala wątpić o skuteczności robót, które w tymże celu i tymże samym trybem przeprowadzone być mają w powiecie Jarosławskim wraz z kilku sąsiednimi gminami powiatów Łańcuckiego i Cieszanowskiego, niemniej w gminach Gliniany i Zeniów powiatu Przemysłańskiego,

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wyznacza na pokrycie kosztów zadrzewienia wydmisk i pastwisk zapiaszczonych

1) w powiecie Jarosławskim oraz gminie Ożanna powiatu Łańcuckiego i gminach Bihale, Ihnaty, Kozaki, Sucha wola i Stare-Sioło powiatu Cieszanowskiego począwszy od roku 1882:

- a) na pierwsze trzy lata po 400 złr. w. a.
- b) „ następne dwa „ „ 300 „ „
- c) „ ostatnie „ „ „ 150 „ „

2) w gminach Gliniany i Zeniów powiatu Przemysłańskiego na rok 1882 i 1883 po 150 zł. w. a.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacania kwot powyższych pod warunkiem, że właściciele gruntów zadrzewić się mających dostarczą bezpłatnie robociznę potrzebną do przeprowadzenia projektowanej melioracyi, niemniej grunt pod szkółki i materiały do ogrodzenia szkółek, zaś c. k. Rząd utrzymywać będzie nadzorcę leśnego jako kierownika robót wykonać się mających w powiecie Jarosławskim i sąsiednich gminach powiatów Łańcuckiego i Cieszanowskiego, oraz postara się o odpowiedni nadzór takichże robót w gminach Gliniany i Zeniów powiatu Przemysłańskiego, a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo ingerencyi co do zużycia dotacyi wyznaczonych uchwałą niniejszą z funduszu krajowego.

III. Na pokrycie wydatków, spowodowanych wyznaczeniem powyższych dotacyi otwiera się Wydziałowi krajowemu na rok 1882, kredyt do wysokości 550 zł. w. a.

Lwów dnia 11 czerwca 1881.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblíkiewicz w. r.

Sprawozdawca

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 17.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o przedłożeniach Wydziałów powiatowych w Białej, Drohobyczu, Kałuszu, Kołomyi, Kossowie, Samborze i Zaleszczykach względem zezwolenia szesnastu gminom na pobór wyższych nad 50% dodatków gminnych do podatków bezpośrednich, w celu pokrycia wydatków gminnych.

Wysoki Sejmie!

Wydziały powiatowe w Białej, Drohobyczu, Kałuszu, Kołomyi, Kossowie, Samborze i Zaleszczykach przedłożyły ze swoim zdaniem, stosownie do postanowienia § 100 ust. gmin. na ręce Wydziału krajowego do Wysokiego Sejmu uchwały rad gminnych, o zezwolenie gminom: Bielany, Bór Wilkowicki, Brzeszcze, Bujaków, Huciska, Kruki, Międzybrodzie Kobiernickie, powiatu Białskiego; Manaster Derzycki powiatu Drohobyckiego; Bania, Jaworówka, Rypianka, Słoboda równiańska, powiatu Kałuskiego; Dobrowódka powiatu Kołomyjskiego; Polanka powiatu Kosowskiego; Majnicz powiatu Samborskiego i Czerwonogród powiatu Zaleszczyckiego — na pobór w roku 1881 wyższych aniżeli 50% dodatków gminnych do podatków bezpośrednich, dla pokrycia wydatków gminnych.

Wydział krajowy przedkłada pod ./. tabelaryczny przegląd tych prośb, tudzież wysokości podatków bezpośrednich w tych gminach przypisanych, wysokości własnych dochodów gminy, tudzież uchwalonych wydatków, uchwał Rad gminnych i Reprezentacyi powiatowych co do wysokości pobierać się mającego dodatku, wreszcie uwag przez się w tej mierze poczynionych.

Zważywszy, że przy uchwalaniu odnośnych budżetów gminnych wszelkim wymagalnościom ustawy zadosyć uczyniono, — zważywszy, że wszelkie wydatki w Radach gminnych szczegółowo rozbierane, a następnie w Radach powiatowych, ostatecznie zaś w Wydziale krajowym z całą ścisłością badane i o ile być może niższe były —

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści

u c h w a ł ę:

Następującym gminom Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zezwala się pobierać w roku 1881 dodatki gminne do podatków bezpośrednich według stopy procentowej przy każdej gminie szczegółowo oznaczonej, a mianowicie:

I. W powiecie Bialskim :

- 1) gminie Bielany dwieście dziewięćdziesiąt pięć 295°/_o,
- 2) gminie Bór Wilkowiecki osmdziesiąt cztery 84°/_o,
- 3) gminie Brzeszcze dziewięćdziesiąt jeden 91°/_o,
- 4) gminie Bujaków pięćdziesiąt siedm 57°/_o,
- 5) gminie Huciska sześćdziesiąt sześć 66°/_o,
- 6) gminie Kruki pięćdziesiąt sześć 56°/_o,
- 7) gminie Międzybrodzie Kobiernickie siedmdziesiąt 70°/_o.

II. W powiecie Drohobyckim :

- 8) gminie Manaster Derzycki dziewięćdziesiąt 90°/_o.

III. W powiecie Kaluskim :

- 9) gminie Bania sześćdziesiąt sześć 66°/_o,
- 10) gminie Jaworówka siedmdziesiąt trzy 73°/_o,
- 11) gminie Rypianka osmdziesiąt dwa 82°/_o,
- 12) gminie Słoboda Równiańska siedmdziesiąt 70°/_o.

IV. W powiecie Kołomyjskim :

- 13) gminie Dobrowódka osmdziesiąt pięć 85°/_o.

V. W powiecie Kosowskim :

- 14) gminie Polanka sześćdziesiąt dziewięć 69°/_o.

VI. W powiecie Samborskim :

- 15) gminie Majnicz dziewięćdziesiąt ośm 98°/_o.

VII. W powiecie Zaleszczyckim :

- 16) gminie Czerwonogród sześćdziesiąt siedm 67°/_o.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 24 sierpnia 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblíkiewicz w. r.

Sprawozdawca

Dr. Franciszek Smolka w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Gmina prosząca	Powiatu	Suma rocznych podatków bezpośrednich	Dochody gminy	Uchwalone przez radę gminną wydatki
Bielany	Biała	528 zł. 80 ct.	20 zł. — ct.	1645 zł. — ct.
Bór Wilkowicki	Biała	32 zł. 95 ct.	—	27 zł. 50 ct.
Brzeszcze	Biała	1268 zł. 59 ct.	88 zł. 53 ct.	1242 zł. — ct.
Bujaków	Biała	300 zł. 45 ct.	31 zł. — ct.	214 zł. 50 ct.
Huciska	Biała	125 zł. 97 ct.	4 zł. 20 ct.	104 zł. 34 ct.
Kruki	Biała	41 zł. 56 ct.	3 zł. — ct.	26 zł. 20 ct.
Międzybrodzie Kobier- nickie	Biała	351 zł. 68 ct.	6 zł. — ct.	285 zł. 70 ct.
Manaster Derzycki	Drohobycz	50 zł. 27 ct.	45 zł. — ct.	90 zł. 7 ct.

Wydatki nie pokryte dochodami	Gmina uprasza o wyższy dodatek w wysokości	na czas	Uchwała Rady powiatowej a względnie Wydziału powiatowego	U w a g a
1625 zł. — ct.	308%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	Suma 1371 zł. przeznaczona na kupienie domu na szkołę. To kupno zatwierdził Wydział powiatowy po wykreśleniu rocznych wydatków szkolnych, które nie należą do administracyjnego budżetu gminy. Wydział krajowy wnosi o zezwolenie na pobór 295% dodatku.
27 zł. 50 ct.	84%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	Wydział krajowy wnosi 84%
1153 zł. 47 ct.	91%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	Gmina Brzeszcze fundowała za zezwoleniem władz wyższych kościoła i odrębną parafię. W b. r. uchwaliła wydatek w sumie 1000 zł. na wystawienie mieszkania dla proboszcza. Wydział krajowy wnosi 91%
183 zł. 50 ct.	61%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	W roku bieżącym jest do pokrycia niedobór z roku 1880 w sumie 30 zł. w. a. Po znizeniu kosztów kon-skrypcyi i nieprzewidzianych wydatków ze sumy 42 zł. do 30 złr. Wydział krajowy wnosi 57%
100 zł. 10 ct.	80%	r. 1881	po wykreśleniu wydatków, nie należących do budżetu gminnego 66%	Wydział krajowy wnosi 66%
23 zł. 20 ct.	56%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	Wydział krajowy wnosi 56%
279 zł. 70 ct.	87½%	r. 1881	po wykreśleniu wydatków, nie należących do budżetu gminnego 70%	Wydział krajowy wnosi 70%
45 zł. 7 ct.	90%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	Wydział krajowy wnosi 90%

Gmina prosząca	Powiatu	Suma rocznych podatków bezpośrednich	Dochody gminy	Uchwalone przez radę gminną wydatki
Bania	Kałusz	137 zł. 38 ct.	1 zł. — ct.	92 zł. — ct.
Jaworówka	Kałusz	100 zł. 82 ct.	5 zł. 20 ct.	78 zł. 58 ct.
Rypianka	Kałusz	126 zł. 33 ct.	2 zł. — ct.	105 zł. — ct.
Słoboda równiańska	Kałusz	70 zł. 56 ct.	4 zł. 60 ct.	53 zł. 48 ct.
Dobrowódka	Kołomyja	90 zł. 21 ct.	—	76 zł. — ct.
Polanka	Kosów	119 zł. 10 ct.	20 zł. 20 ct.	123 zł. — ct.
Majniec	Sambor	96 zł. 11 ct.	31 zł. 91 ct.	125 zł. 66 ct.
Czerwonogród	Zaleszczyki	81 zł. 5 ct.	12 zł. 60 ct.	102 zł. 53 ct.

Wydatki nie pokryte dochodami	Gmina uprasza o wyższy dodatek w wysokości	Na czas	Uchwała Rady powiatowej a względnie Wydziału powiatowego	U w a g a
91 zł. — ct.	79%	r. 1881	ponieważ 66% sumy 137 zł. 28 ct. wynosi 91 zł. 66%	Wydział krajowy wnosi 66%
73 zł. 58 ct.	73%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	Wydział krajowy wnosi 73%
103 zł. — ct.	82%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	Wydział krajowy wnosi 82%
48 zł. 88 ct.	70%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	Wydział krajowy wnosi 70%
76 zł. — ct.	90%	r. 1881	Po sprostowaniu wyso- kości podatków z 84 zł. 85 ct. na 90 zł. 29 ct. 85%	Wydział krajowy wnosi 85%
102 zł. 80 ct.	86%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	Po wykreśleniu wydatków nie na- leżących do budżetu gminnego Wydział krajowy wnosi 69%
93 zł. 75 ct.	98%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	Wydział krajowy wnosi 98%
89 zł. 93 ct.	111%	r. 1881	zgodna z Radą gminną	Po wykreśleniu wydatków nie na- leżących do budżetu gminnego Wydział krajowy wnosi 67%

Przedłożenie rządowe

C. k. Prezydyum
Namiestnictwa L. 163/pr.

Aleg. 18.

Wysoki Sejmie!

Wielorakie niekorzyści podwójnej administracji, istniejącej od czasu zaprowadzenia obecnego ustawodawstwa gminnego, były kilkakrotnie podnoszone i rozbiegane w ciągu lat ostatnich, tak w łonie legalnych ciał reprezentacyjnych, jakoteż i po za nimi. Z pewnością nie potrzeba na to osobnego dowodu, że postanowienia obecnego ustawodawstwa gminnego o atrybucyach rządowych władz politycznych z jednej, a organów autonomicznych z drugiej strony, są źródłem wielorakich sporów o kompetencję, i że przy wykonywaniu tych postanowień powstają niedogodności, utrudniające stronom szybkie i pewne przeprowadzenie swych spraw i tamujące działalność tak państwowych jak i autonomicznych organów.

Niedogodności te od roku do roku coraz dotkliwsze, a do których i znaczniejsze koszta podwójnej administracji należy zaliczyć, zniewoliły Rząd do rozważenia, czy nie należałoby złemu zaradzić zmianami w drodze ustawodawczej.

Zadaniem tych zmian byłoby wogóle, ograniczyć ile możności istniejącą podwójną administrację, przedsięwziąć w tym celu rozdział przedmiotów administracji autonomicznej i tak w przedmiotach pozostawionych samorządowi, jak niemniej i w tych sprawach gminnych, któreby miały być zastrzeżone ingerencji rządowej, zaprowadzić taki sposób załatwiania, któryby z jednej strony czynił zadość wymogom samorządu, z drugiej zaś strony pozwolił uniknąć pomnożonego toku instancyj, nie odpowiadającego ani interesom stron, ani rzeczywistym potrzebom administracji.

Rozwijając bliżej wspomniane tu ogólne zasady, przechodzi się do szeregu pytań, które należą do kompetencji reprezentacji krajowych i są nader wielkiej wagi.

C. k. Rząd widzi się przeto spowodowanym, wezwać Wysoki Sejm w myśl §. 19. l. 2. statutu krajowego, by mu o tych pytaniach poczynił Swoje wnioski.

Pytania te są następujące:

1. Czy na podstawie doświadczeń dotychczas poczynionych można uważać za rzecz potrzebną lub pożądaną, by wyłączyć niektóre lub wszystkie przedmioty polityki miejscowej z samoistnego zakresu działania gmin, i przenieść je do poruczonego zakresu działania gmin, lub też niektóre z nich do zakresu działania politycznych władz?

Rząd zwraca w tym względzie uwagę na okoliczność, że legalne przeprowadzenie czynności urzędowych w pierwszej instancyi w niektórych gałęziach samoistnego zakresu działania gmin, jak np. w sprawach budownictwa rozbija się o niedostateczne siły, największej liczby gmin, że dalej sprawy polityki miejscowej wymagają szybkiego i doraźnego załatwienia, że w tych sprawach częstokroć tylko idzie o rozstrzygnięcie zażaleń, opartych na zarzucie nielegalności lub mylnego zastosowania ustawy w zarządzeniach przełożenia gminy lub w dyspozycyach lokalno-politycznych rady gminnej, lub też o zmuszenie gminy do wypełnienia prawnie na niej ciężących zobowiązań, w których to wypadkach już istniejące ustawy gminne uprawniają ingerencję władzy politycznej — aczkolwiek tu częstokroć i tok autonomicznych instancyj ma miejsce, nareszcie i na

to, że już dla Styryi wydana ustawa krajowa z dnia 1. kwietnia 1875 N. 24 rozstrzyganie rekursów w sprawach gminnych policyi miejscowej, przekazuje politycznej władzy powiatowej.

2. Czy nie należałoby zorganizować istniejących reprezentacyj powiatowych w ten sposób, by Starosta stanął na czele całej rady powiatowej lub wydziału powiatowego i objął kierownictwo spraw?

Organizacja reprezentacyj powiatowych na takiej podstawie, dałaby większą rękojmię uregulowanej administracji, i czyniłaby reprezentację powiatową, zdolną do spełniania wyższych zadań autonomicznych.

Przy takiej organizacji nie miałyby już miejsca osobna ingerencya politycznych władz powiatowych, ani co do spraw samoistnego zakresu działania gmin, które co do nadzoru zarządu i orzekania podlegałyby wyłącznie wpływowi reprezentacyj powiatowych, ani też co do czynności urzędowych samych reprezentacyj powiatowych, a zostałoby umożliwionem bezpośrednio egzekwowanie uchwał reprezentacji powiatowej a względnie wydziału powiatowego przez Starostę — oczywiście z zastrzeżeniem prawa zawieszania nielegalnych uchwał Rady powiatowej a względnie wydziału powiatowego, które to prawo w każdym razie Staroście miałyby być przyznanem, a którego wykonywanie mogłoby atoli być ograniczonem do pewnego terminu.

3. Czy nie mogłaby działalność reprezentacyj powiatowych (2) tak być unormowana, ażeby z zastrzeżeniem osobnego wymogom porządnej gospodarki gminnej i powiatowej odpowiadającego uregulowania spraw nakładania ciężarów, reprezentacje powiatowe tak w sprawach samoistnego zakresu działania gmin, jakoteż i w sprawach powiatowych *ostatecznie zarządzały i orzekały* i ażeby naprzeciw orzeczeniom i urzędowym zarządzeniom reprezentacyj powiatowych ingerencya władz wyższych tylko wówczas miała miejsce,

- a) gdyby reprezentacja powiatowa powzięła uchwałę przekraczającą jej zakres działania, naruszającą ustawę lub błędnie ustawę zastosowującą;
- b) i gdyby reprezentacja powiatowa zaniedbała lub wzbraniała się dopełnić prestacyi lub zobowiązań z mocy specjalnych ustaw na powiecie ciężących.

4. Czy w wypadkach, powyżej pod 3. lit. a) b) wyrażonych, polityczna władza krajowa z przybraniem członków wydziału krajowego, pod przewodnictwem naczelnika kraju, nie miałyby ostatecznie orzekać jako najwyższa instancya?

5. Czy także i w sprawach gminnych policyi miejscowej, tok rekursów nie miałyby się kończyć z orzeczeniem politycznej władzy krajowej, jak to już częściowo zarządzono rozporządzeniem Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 27. października 1859 dz. ust. pr. p. N, 196?

6. Czy nie należałoby ustanowić dla przyjęcia stałych urzędników powiatowych, pewnych warunków, lub żądać dowodów kwalifikacyi?

Lwów dnia 14. września 1881.

P o t o c k i, w. r.

L. 8167/pr.

Przedłożenie rządowe.

Aleg. 19.

JASŃNIE WIELMOŻNY PANIE MARSZAŁKU!

Podczas ostatniej sesji sejmowej poruszono ponownie tak w Wysokim Sejmie krajowym galicyjskim jak i w kilku innych Sejmach krajowych potrzebę rewizyi ustawy o przynależności z dnia 3. grudnia 1863 r. Dz. pr. p. Nr. 105 i oświadczone się za rychłem wniesieniem odpowiedniego przedłożenia rządowego w Radzie państwa.

Sprawą rewizyi niektórych postanowień powyższej ustawy c. k. Rząd zajmuje się już od kilku lat, jednakże rozmaite częstokroć wprost sprzeczne między sobą zdania, które przy tej sposobności objawiono, nie dozwoliły dotąd poddać tę sprawę dalszemu traktowaniu w drodze ustawodawczej. Ze względu na stadyum, w którym pomieniona sprawa obecnie się znajduje, chodzi przedewszystkiem i głównie o to, czy nie należałoby w ogóle, a w danym razie pod jakimi warunkami przyjąć znowu zasadę, wedle której także nieprzerwany dłuższy pobyt w pewnej gminie nadaje prawo przynależności do tej gminy lub tytuł do tego uprawnienia, zasadę, która w sposób rozmaity, już w patencie konskrypcyjnym z r. 1804 (§. 26. b) następnie w prow. ustawie gminnej z dnia 17. marca 1849 Dz. pr. p. Nr. 170 (§. 12. b) wreszcie w ustawie gminnej z dnia 15. kwietnia 1859 Dz. pr. p. Nr. 58 (§. 39. 3) znalazła wyraz.

I w tym kierunku specjalnym objawiono w toku rokowań odnoszących się do rewizyi ustawy o przynależności rozmaite zdania.

Ze względu na łączność, jaka istnieje między zmianą ustawy o przynależności w kierunku powyżej wskazanym a ustawodawstwem gminnym i w obec tego, że zmiana powyższa dotyka głównie ciężący na gminie obowiązek zaopatrywania ubogich, postanowił c. k. Rząd, zanim w tym przedmiocie przedsięwzięcie dalsze kroki ustawodawcze, zaciągnąć poprzód zdania Sejmów krajowych.

W tym celu poleciło mi wys. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 27. kwietnia b. r. L. 1485/M. F. odnieść się imieniem c. k. Rządu do wysokiego Sejmu krajowego w myśl §. 19.2 Statutu krajowego z żądaniem o udzielenie opinii w powyższej sprawie.

Wywiązując się niniejszem z powyższego polecenia, mam zaszczyt upraszać Jaśnie Wielmożnego Pana Marszałka, byś żądanie to c. k. Rządu raczył zamieścić na porządku dziennym jednego z najbliższych' posiedzeń sejmowych i udzielić mi w swoim czasie odnośną uchwałę wysokiego Sejmu.

Proszę przyjąć przy tej sposobności zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

We Lwowie, dnia 6. Września 1881 r.

P o t o c k i, w. r.

Do
Jaśnie Wielmożnego Pana
Dr. Mikołaja Zyblikiewicza,
Marszałka krajowego,
Komandora orderu Franciszka Józefa z gwiazdą
w miejscu.

Aleg. 20.

JAŚNIE WIELMOŻNY PANIE MARSZAŁKU!

Na mocy najwyższego postanowienia z dnia 24. sierpnia b. r. i w skutek reskryptu wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 27. sierpnia b. r. L. 4627/M. J., mam zaszczyt złożyć do łaski marszałkowskiej, jako wniosek rządowy, projekt do ustawy o zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stol. mieście Lwowie.

Racz Jaśnie Wielm. Panie Marszałku zamieścić to przedłożenie na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń sejmowych.

Przy tej sposobności proszę przyjąć zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

We Lwowie, dnia 3. września 1881.

C. k. Namiestnik

Potocki w. r.

Do

Jaśnie Wielmożnego Pana

Dra Mikołaja Zyblikiewicza,

Marszałka krajowego,

Komandora ces. aust. Orderu Franciszka Józefa

z Gwiazdą etc. etc.

w miejscu.

Przedłożenie rządowe.

Ustawa

o zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stoł. mieście Lwowie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. 1.

Prawo propinacyi nadane król. stoł. miastu Lwowu Najwyższym przywilejem z dnia 6 listopada 1789, zostaje zniesionem.

Art. 2.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, podlega wyrób, wyszynk i handel napojów propinacyjnych w obrębie miasta Lwowa, o ile ustawa niniejsza inaczej nie postanawia, ogólnym przepisom przemysłowym, i nie mogą od dnia tego takie przedsiębiorstwa być wykonywane na mocy prawa propinacyi.

O p ł a t y k o n s u m c y j n e.

Art. 3.

Gminie miasta Lwowa przysłuża prawo pobierania następujących opłat, mianowicie:

1. Od rumu, araku, koniaku, ponczowej esencji, likworów, rosolisów i innych słodzonych napojów spirytusowych — przy wprowadzeniu 20 zł. a. w. za jeden hektolitr (100 litrów).
2. Od wódki i spirytusu — tak przy wyrobie jak przy wprowadzeniu — 23 ct. a. w. za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze $+ 12^{\circ}$ R. odmierzony stopień. Opłacie tej podlegają przy imporcie także inne płyny, w których spirytus stanowi główną część składową.
3. Od piwa — a to:
  - a) przy wyrobie — $15\frac{1}{2}$ ct. a. w. za jeden hektolitr i od każdego stopnia sachorometru brzezki piwnej, przy temperaturze $+ 14^{\circ}$ R.
  - b) przy wprowadzeniu 1 zł. 80 ct. a. w. za jeden hektolitr (100 litrów) piwa importowanego, bez względu na jakość napoju.
- 4) Od miodowych napojów, t. j. miodu pitnego, wiśniaku, maliniaku, lipniaku i dereniaku
  - a) przy wprowadzeniu — 6 zł. 50 ct. za jeden hektolitr (100 litrów).
  - b) przy wyrobie miodu pitnego 17 zł. 50 ct. za każdy cetnar metryczny (100 kilogramów) miodu przaśnego (patoki) użytego do warzenia, czyli wyrobu napoju.

Art. 4.

Ustanowione w artykule 3) opłaty konsumcyjne, pobierać się będzie bezpośrednio przy wyrobie względnie wprowadzeniu od napojów gorących, które w okręgu położonym wewnątrz linii akcyzowej (art. 5) będą wyrabiane lub do tego okręgu zostaną wprowadzone.

Napoje wymienione w art. 3 pod 1, przerabiane z wódki lub spirytusu, opłaconego już podług ust. 2. tego artykułu przy wyrobie lub przy wprowadzeniu, nie podlegają nadto żadnej opłacie konsumcyjnej miejskiej.

W części terytorium miasta Lwowa, która się znajduje za linią akcyzową, podlega opłacie miejskiej tylko wyszynk i sprzedaż wymienionych w art. 3 gorących napojów w ilości niżej 50 litrów, a to w ten sposób, że na wyszynkowane względnie sprzedane ilości wspomnianych napojów nałożone będą te opłaty, które według art. 3 mają być pobierane przy wprowadzeniu tych napojów do terytorium położonego wewnątrz linii akcyzowej.

W tym względzie należy zastosować analogicznie przepisy normujące pobór ogólnego podatku konsumcyjnego od drobnej sprzedaży i wyszynku wina na prowincyi.

Napoje gorące, sprowadzone z terytorium położonego wewnątrz linii akcyzowej miasta Lwowa i tam przy wyrobie lub wprowadzeniu podług art. 3 już opłacone, jeżeli wywóz takowych nastąpił bez zwrotu miejskiej opłaty konsumcyjnej według postanowień artykułu 6 nie podlegają ponownemu opodatkowaniu przy wyszynku i drobnej sprzedaży na terytorium miasta Lwowa położonem za linią akcyzową.

Art. 5.

Ustanowione w art. 3 miejskie opłaty konsumcyjne od gorących napojów, pobierać będzie gmina miasta Lwowa w całym okręgu, zamkniętym rogatkami i linią akcyzową dla poboru rządowego liniowego podatku konsumcyjnego, a zatem i na terytoryalnych częściach przyległych gmin wiejskich: Zamarstynowa, Kleparowa i Kulparkowa, które należą do okręgu miasta Lwowa.

Wzajemne stosunki i zobowiązania między gminą miasta Lwowa a wymienionymi gminami wiejskimi, oraz właścicielami tamtejszych obszarów dworskich, określają układy zawarte z gminami wiejskimi w roku 1879, a co do obszarów dworskich, ugoda zawarta w roku 1880.

Prawo propinacyi w terytoryach wyznaczonych gmin wiejskich, wcielonych do okręgu akcyzowego miasta Lwowa, zostaje bez wynagrodzenia zniesionem.

Gminy te nie są uprawnione w terytoryach właśnie co oznaczonych pobierać na potrzeby gminne dodatki do podatku konsumcyjnego od gorących napojów i innych artykułów konsumcyjnych.

Art. 6.

Przemysłowcom miejscowym, trudniącym się wyrobem, przetwarzaniem lub przerabianiem, tudzież handlem wymienionych w artykule 3 napojów, jeżeli takowe bądź przy wyrobie, bądź przy wprowadzeniu według postanowień artykułu 3 opłacone zostały, należy przy wywozie tych napojów z obrębu położonego wewnątrz linii akcyzowej, zwrot miejskiej opłaty konsumcyjnej w następującej wysokości:

1. Za rum, arak i koniak, tudzież za wódkę i spirytus przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów, 23 centów za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze, według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze $+ 12^{\circ}$ R. odmierzony stopień.
2. Za likwory i rosolisy, tudzież ponczową essencyę, jeżeli takowe zawierają najmniej 30 procent alkoholu, przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów w jednym naczyniu, lub we flaszkach jednolitych: ćwierć- pół- lub całolitrowych, 7 zł. w. a. za jeden hektoliter (100 litrów).

Za inne napoje spirytusowe tak mało osłodzone i zaprawione, że okażą na 100-dzielnym alkoholometrze więcej jak 30 stopni, należy się jak za wódkę zwrot 23 centów za każdy stopień hektolitrowy.

3. Za piwo niezepsute, które przy próbie po wydzieleniu kwasu węglowego wskaże najmniej 2¹/₂ stopnia sacharometru przy eksporcie w ilości najmniej pół hektolitra (50 litrów), 1 zł. 60 ct. a. w. za jeden hektoliter (100 litrów).
4. Za miód pitny nie zepsuty przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów 4 zł. 50 ct. w. a. za jeden hektoliter (100 litrów).

Przewóz podlegających miejskiej opłacie konsumcyjnej napojów gorących, przez poborowy okręg miasta Lwowa (transito) jest wolnym od opłaty, i ma być unormowany w myśl przepisów obowiązujących co do rządowego konsumcyjnego podatku rogatkowego.

Art. 7.

Bliższe postanowienia pod względem poboru oznaczonych w artykule 3 miejskich opłat konsumcyjnych od gorących napojów i pod względem uiszczania zwrotu opłaty przy wywozie tych płynów, tudzież co do organów do sprawowania tych czynności powołanych, jakoteż co do sposobu wykonywania kontroli przy poborze i zwrocie opłat rzeczonych, wydane zostaną ze strony Rządu osobnem rozporządzeniem.

Przepisy dotyczące poboru i kontroli rządowego podatku konsumcyjnego w miastach zamkniętych od wyrobu importu napojów, należy zastosować analogicznie do poboru i kontroli zaprowadzonych niniejszą ustawą opłat miejskich.

Art. 8.

O ile miejskie opłaty konsumcyjne pobierają organa c. k. administracyi skarbowej razem z rządowym podatkiem konsumcyjnym, jako dodatki do tego podatku, znajduje do przekroczeń zastosowanie ustawa karna o przekroczeniach skarbowych i przysłuży judykatura co do tych przekroczeń organom i władzom powołanym do wykonywania przepisów ustawy karnej o przekroczeniach skarbowych.

W innych przypadkach, karane będą czyny i zaniebdania, przez które gminę miasta Lwowa o należąca się jej opłatę konsumcyjną ukrócono lub ukrócić usiłowano, jako przekroczenia grzywnami równającemi się dwu do ośmiorazowej opłacie, o którą w skutek przekroczenia gminę ukrócono lub na ukrócenie narażono.

W razie niemożliwości ściągnięcia grzywny, nastąpić ma kara aresztu, przyczem za pięć złotych, wymierzyć należy jeden dzień aresztu. Kara aresztu nie może przewyższać trzech miesięcy.

Do przeprowadzenia postępowania karnego, powołanym jest w pierwszej instancyi Magistrat miasta Lwowa i obowiązują przytem przepisy o postępowaniu władz politycznych w sprawach karnych z powodu wykroczeń.

Grzywny przez władze polityczne orzeczone, wpływają do kasy gminnej na rzecz funduszu ubogich miejscowych.

Opłaty policyjne.

Art. 9.

Oprócz ustanowionych w artykule 3 niniejszej ustawy opłat konsumcyjnych od gorących napojów, pozwala się gminie miasta Lwowa pobierać w okręgu akcyzowym następujące opłaty policyjne, mianowicie:

1. Od każdego przedsiębiorstwa traktyerni lub wyszynku bez względu, czy takowe obejmuje jedno lub kilka uprawnień (§. 28 ust. przem.) i niezależnie od dalej ustanowionych opłat od pojedynczych uprawnień — rocznie 12 zł. w. a.

2. Od każdego bilaru, utrzymywanego dla celu zarobkowego w publicznym lokalu gościnnym lub szynkowym — rocznie 10 zł. a. w.
3. Od każdego zajazdu dla fur bez izb gościnnych, rocznie 10 zł. w. a.
4. Od każdej oberży czyli zajazdu z izbami gościnnymi, według rozmiaru przedsiębiorstwa, a to:
  - a) od oberży 1. klasy, obejmującej do 12 izb gościnnych, rocznie 20 zł. a. w.
  - b) od oberży 2. klasy, obejmującej do 20 izb gościnnych, rocznie 40 zł. a. w.
  - c) od oberży 3. klasy, obejmującej do 30 izb gościnnych, rocznie 60 zł. a. w.
  - d) od oberży 4. klasy obejmującej nad 30 izb gościnnych, rocznie 80 zł. a. w.

Te opłaty miejskie mają być uiszczane w ratach półrocznych z góry, a to 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

Jeżeli obowiązek opłacania należności nie zaczyna się z dniem 1. stycznia, względnie 2. lipca, przedsiębiorca obowiązany spłaci należność za pierwsze półrocze w takiej wysokości, jaka stosunkowo wypadnie za czas od dnia obowiązku opłaty do następującego dnia 1. stycznia lub 1. lipca.

Przemysłowcy wykonujący jedną z zarobkowości w punkcie 1. wymienionych na podstawie upoważnienia przemysłowego, uzyskanego przed dniem 1. stycznia 1870, uwolnieni są od ustanowionej w tym punkcie dla tych przedsiębiorstw zarobkowych opłaty policyjnej, obowiązani są jednak do uiszczenia opłat, oznaczonych pod 2, 3 i 4, jeżeli wykonują zarazem jedną lub kilka z określonych tamże gałęzi zarobkowych.

Art. 10.

Oznaczone w art. 9 opłaty policyjne, pobiera gmina miasta Lwowa tak jak inne opłaty gminne. Obejście obowiązku do uiszczenia tych opłat będzie karanem grzywnami do 100 zł. w. a., które w razie niemożności ściągnięcia kary, mogą być zmienione na areszt do 14 dni.

Postanowienia ogólne.

Art. 11.

Co do odwołania się od orzeczeń i zarządzeń Magistratu miasta pod względem wymiaru i poboru opłat gminnych, obowiązują postanowienia statutu gminnego.

Rekursa przeciw orzeczeniom i zarządzeniom Magistratu w sprawach karnych, idą do wyższej władzy politycznej.

Art. 12.

Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej, tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy i rozporządzenia dotyczące się wykonywania miejskiego prawa propinacyi, jako też poboru opłat propinacyjnych i opłat tak zwanych szynkowo-policyjnych w obrębie miasta Lwowa, a w szczególności rozporządzenia c. k. Namiestnictwa lwowskiego z dnia 23 grudnia 1869 L. 58.100 i z dnia 23 grudnia 1875 L. 58.340, tudzież rozporządzenie gubernialne z dnia 6. października 1827 l. 67211.

Art. 13.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 45 dni po jej ogłoszeniu.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Aleg. 21.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o urządzeniu zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin.

Wysoki Sejmie!

Na sesji zeszłorocznej przedłożył c. k. Rząd Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o urządzeniu zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin. Uchwałą z dnia 7. lipca 1880 Wysoki Sejm uznał tę sprawę za nagłą i przekazał przedłożenie rządowe komisji bankowej, która jednak w obec wczesnego zamknięcia sesji nie przygotowała sprawozdania.

Przedłożenie rządowe o zbiorowych kasach pożyczkowych dla gmin przyszło do skutku za współdziałaniem i zgodą Wydziału krajowego. Obradowała bowiem nad niem przed dwoma niespełna laty ankieta, zwołana przez JE. p. Namiestnika, a złożona z reprezentantów c. k. Rządu i Wydziału krajowego, który odezwą z dnia 17. lutego 1880 L. 6847 oznajmił Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że podziela w zupełności zapatrywania i zasady, których wynikiem jest ten projekt.

Zdania tego nie zmienił Wydział krajowy, lecz owszem i dziś ponownie wyraża przekonanie, że wśród obecnych stosunków drobnego kredytu urządzenie zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin w myśl zeszłorocznego przedłożenia rządowego byłoby dobrodziejstwem dla ludności włościańskiej, a w konsekwencji wielką korzyścią dla dobra publicznego.

Ekonomiczną doniosłość projektowanej instytucji zaznacza dobitnie pierwszy paragraf przedłożenia. Stawia on jako cel zbiorowych kas pożyczkowych łączenie istniejących kas pożyczkowych dla gmin względnie funduszów dobrowolnie na to przez gminy ofiarowanych i zaprowadzenie uregulowanego ich zarządu, przezco umożliwiające zostanie udzielanie pożyczek w mniejszych kwotach na mierny procent.

Z publikacji krajowego bióra statystycznego w ubiegłych latach Wysokiemu Sejmowi przedłożonych wiadomo, jak znaczną bo nie krociową, lecz już milionową sumę reprezentują fundusze pożyczkowe gmin. Nie wywierają one wskutek złego zarządu tak zbawionego wpływu na stosunki drobnego kredytu, jakby spodziewać się należało, gdyż w jednych kasach fundusze pożyczkowe służą tylko wpływowym osobistościom gminy, w innych pożyczki udzielane bywają dowolnie, bez

kontroli co do potrzeby i celów, często nawet bez żadnego ubezpieczenia. Nadto i w sposobie ściągania wierzitelności dzieją się nieprawidłowości, wskutek których w wielu funduszach pożyczkowych zamiast ciągłego przyrostu, okazuje się stagnacja albo nawet ubytek. W obec faktu, że zarząd tych kas pożyczkowych należy w zupełności do zakresu organów gminnych, wszystkie przez wyższe organa autonomiczne dotąd podejmowane usiłowania około zreorganizowania zarządu i zaprowadzenia ścisłej kontroli tylko w nielicznych wyjątkowych wypadkach doprowadziły do pomyślnego rezultatu. Właśnie pod tym względem projekt rządowy zawiera bardzo skuteczne postanowienie w §. 3, że także bez zezwolenia gminy, ale za zgodą Namiestnictwa i Wydziału krajowego, można do związku kasy zbiorowej przyłączyć taką gminę, której własna kasa pożyczkowa tak jest administrowana, że skutkiem nierzetelnej lub wadliwej administracji, nastąpiła strata znacznej części funduszków, albo że pożytecznej czynności dla ogółu gospodarzy gminy spodziewać się po niej nie można.

W tym postanowieniu nie można upatrywać dążności do ścieśnienia autonomicznych praw gminy w zarządzie majątku, gdyż chodzi tu tylko o konieczne a skuteczne przytem zarządzenie nadużyciom, a więc o dalszy krok na tej drodze, jaką celem sprężystego nadzorowania gospodarki gminnej obrało już ustawodawstwo krajowe zmieniając stosownie §. 102 ustawy gminnej.

Względem na całość gminnych funduszków pożyczkowych odpowiadają dalsze postanowienia o zarządzie kas zbiorowych, o składzie Wydziału zarządzającego i o kontroli władz wyższych tak rządowych jak i autonomicznych.

Żeby zbiorowe kasy pożyczkowe dla gmin nie stały się tylko źródłem nowem pożyczek udzielanych bez należytej kontroli co do roztropnego ich użycia, coby w obec notorycznej pochopności naszego włościanina do pożyczania pieniędzy po za granice rzeczywistej potrzeby i bez względu na możliwość dotrzymania przyjętych zobowiązań, równało się tylko daniu nowej sposobności do obdłużania mniejszych posiadłości, na to zupełnie wystarczającą rękojmię zawierają postanowienia projektu ustawy o celach kas zbiorowych i o sposobie ubiegania się o pożyczki. Według §. 1. bowiem pożyczki udzielane będą tylko:

„1. właścicielom mniejszych gruntów w miastach i po wsiach w tym przedewszystkiem celu, aby im ułatwić spłatę długów hipotecznych, zaciągniętych przed wejściem w życie niniejszej ustawy w innych zakładach kredytowych pod uciążliwymi warunkami;

2. gminom na cele gminne.“ Chodzi tu więc o ułatwienie konwersji długów uciążliwych a więc o kwestyę piekącą dla kraju, co projektowi ustawy o kasach zbiorowych nadaje nietylko charakter aktualności lecz nadto cechę nagłości.

W konsekwencji zasady przyjętej w §. 1. projektu, dalszy paragraf (17) wyklucza od pożyczek osoby nie dające rękojmi, że chodzi im o uzyskanie kredytu na cele ekonomiczne lecz o fundusze na cele zdrożne lub nieprodukcyjne. Konsekwencyą §. 1. określającego charakter kas zbiorowych jako instytucji mającej podźwignąć zadłużonych włościan z upadku ekonomicznego, jest także postanowienie §. 20, że kto chce pożyczkę uzyskać „winien osobiście zgłosić się do Wydziału administracyjnego, podać cel i wysokość pożyczki i t. d.“ że następnie Wydział administracyjny sprawdzić ma podane okoliczności a przez porównanie z dowodami przedłożonemi, a w razie potrzeby także z innemi, które ma pod ręką, lub które mu są przystępne w c. k. urzędach i rozstrzygnie po wysłuchaniu opinii mężów zaufania o udzieleniu pożyczki i jej wysokości“. Dłużnik kas zbiorowych stoi zatem pod kontrolą nietylko Wydziału administracyjnego, lecz i mężów zaufania, którzy patrząc z bliska na jego stosunki i znając jego położenie, spełnią obowiązek opieki obywatelskiej nad niedojrzałym ekonomicznie włościaninem naszym i zapobiegną nadużywaniu użytku oprocentowanych funduszków przez lekkomyślnych dłużników. Wydział krajowy podnosi szczególnie to postanowienie, bo nie ulega żadnej wątpliwości, że zakłady kredytowe prywatne, na zysk obliczone nietylko wysokością pobieranych procentów przyczyniają się do nadmiernego zadłużenia się ludności wiejskiej, lecz także i to może głównie tem, że szukają jak najwięcej interesów i klienteli, chwytają skwa-

pliwie każdą sposobność do ulokowania swoich funduszy rozporządzalnych w nowych pożyczkach, wyzywają tem niejako lekkomyślność i ciągną z niej korzyści.

Powyższy wywód podnosi tylko główne postanowienia, uwydatniający zbawienny cel i charakter projektowanej instytucji.

Wszystkie dalsze przepisy projektu stanowią tylko szczegółowe określenie sposobu przeprowadzania zasadniczych postanowień. Wszędzie w równej mierze przestrzegane są względy na dobro ludności włościańskiej mającej korzystać z kas zbiorowych i na bezpieczeństwo funduszy publicznych, które one rozporządzać będą.

Na podstawie tego wyvodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 10. września 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz, w. r.

Sprawozdawca.

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.

(Przedłożenie rządowe.)

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, urządzająca zbiorowe kasy
pożyczkowe dla gmin.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Cel. — Zakładanie.

§. 1. Celem zbiorowych kas pożyczkowych jest: łączyć istniejące kasy pożyczkowe dla gmin, względnie fundusze dobrowolnie przez gminy na ten cel ofiarowane, i zaprowadzać uregulowany zarząd takowych, a przez to tworzyć dla kilku gmin połączonych fundusze, na udzielanie pożyczek w mniejszych ilościach i na mierny procent.

Takie pożyczki mogą być udzielane:

- 1) Właścicielom mniejszych gruntów w miastach i po wsiach, w tym przedewszystkiem celu, aby im ułatwić spłatę długów hipotecznych, zaciągniętych przed wejściem w życie niniejszej ustawy, w innych zakładach kredytowych pod uciążliwymi warunkami;
- 2) gminom na cele gminne.

§. 2. Zbiorowe kasy pożyczkowe powstają przedewszystkiem przez dobrowolne przystępowanie gmin, które posiadając własne kasy pożyczkowe, oświadczają się na podstawie uchwały gminnej z gotowością, przenieść zawiadywanie odnośnymi funouszami organom ustanowionym niniejszą ustawą.

Także i gminy nieposiadające własnych kas pożyczkowych mogą przystąpić do związku kasy zbiorowej, jeżeli się zobowiążą złożyć na fundusz tej kasy kwotę, która przynajmniej dorównywa kwartalnemu podatkowi gruntowemu, opłacanemu w gminie z wyłączeniem obszaru dworskiego.

Rzeczoną kwotę można wpłacać w terminach, które od wypadku do wypadku mają być oznaczone, które wszakże nie mogą przekraczać lat pięciu; w każdym razie winna jednak gmina, o ile wpłata zaraz nie nastąpi, przyjąć aż do wysokości całej kwoty, która ma być wpłaconą, porękę za wszystkie obowiązki ciężące w myśl niniejszej ustawy na funduszu zakładowym zbiorowej kasy pożyczkowej.

To samo odnosi się do gmin, których fundusze pożyczkowe nie dosięgają wymienionej w ustępie 2gim kwoty podatkowej.

Jeżeliby gmina dość wcześnie nie uczyniła zadość zobowiązaniom wynikającym z przyjętej na siebie poręki, mają wyższe organa autonomiczne zarządzić co należy, w myśl art. I. ustawy krajowej z dnia 17go Czerwca 1874 roku dzien. ust. kraj. nr. 52 celem skłonienia jej do wypłacenia tych zobowiązań.

§. 3. Oprócz wypadków wymienionych w poprzednim artykule można do związku kasy zbiorowej przyłączyć taką gminę, której własna kasa pożyczkowa tak jest administrowaną, że skutkiem nierzetelnej lub wadliwej administracji nastąpiła strata znacznej części funduszów, albo że pożytecznej czynności dla ogółu gospodarzy gminy spodziewać się po niej nie można.

Do takiego przyłączenia bez zezwolenia gminy potrzeba potwierdzenia Namiestnictwa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Przed udzieleniem zezwolenia należy zasięgnąć opinii Wydziału powiatowego.

§. 4. Zakładaniem i organizacją zbiorowych kas pożyczkowych kieruje Wydział krajowy przy udziale Wydziałów powiatowych. On wyznacza im miejsce siedziby, przepisze bliższe warunki zabezpieczenia, ściągania albo przemiany wierzytelności poszczególnych kas gminnych pożyczkowych przy zastrzeżeniu praw nabytych, on wreszcie zarządzi co potrzeba względem kosztów pierwszego urzędzenia i tymczasowego ich pokrycia.

§. 5. Zbiorowa kasa pożyczkowa może rozpocząć swoje czynności, jeżeli fundusze i wierzytelności połączonych kas pożyczkowych gminnych wraz z wkładkami i porękami wymienionemi w §. 2 dójdą do wysokości przynajmniej 5.000 zł.

§. 6. Kasa zbiorowa pożyczkowa może być rozdzielona na dwie albo więcej samoistnych kas pożyczkowych zbiorowych, jeżeli ze względu na zachodzące stosunki pieniężnego obrotu, albo na jakiegokolwiek inne stosunki okaże się potrzeba takiego działu, a stan interesów kasy pożyczkowej zbiorowej, jakoteż środki, któremi takowa rozporządza, pozwalają na założenie dwóch albo więcej takich samoistnych kas pożyczkowych.

Pozwolenia do tego udziela Wydział krajowy po wysłuchaniu wniosków Wydziału powiatowego i zarządu kasy, jakoteż życzeń poszczególnych gmin interesowanych.

W taki sam sposób stanowiąc będzie Wydział krajowy, nienaruszając przepisów §. 29, także i o wydzieleniu poszczególnej gminy ze związku kasy zbiorowej, celem utworzenia osobnej gminnej kasy pożyczkowej.

Fundusze.

§. 7. Do zbiorowej kasy pożyczkowej wpływają:

- a) Fundusze i wierzytelności kas pożyczkowych poszczególnych gmin, do związku kasy zbiorowej wcielonych;
- b) wkładki i wierzytelności wyszczególnione w 2im i 3cim ustępie paragrafu 2go;

c) wszystkie na podstawie §§. 102 i 108 ustawy gminnej, względnie ustawy krajowej z dnia 17 Czerwca 1874 dz. ust. kr. Nr. 49 nakładane kary pieniężne. Także i rozporządzalne kwoty z kar pieniężnych które według istniejących ustaw do funduszu ubogich wpływają mają, mogą być wkładane na procent, za spłatą w krótkich terminach, do kas zbiorowych, do których należy gmina, w której się znajduje odnośny fundusz ubogich;

d) zaliczki zwrotne, udzielane przez Wydział krajowy bądź bezpośrednio z funduszu krajowego, bądź za pośrednictwem zakładów finansowych z terminem zwrotu z góry oznaczonym;

e) pożyczki innych osób, które nie mają charakteru wkładek oszczędności (§. 8), a które zostały umieszczone za zezwoleniem Wydziału krajowego z terminami zwrotu z góry oznaczonymi (§. 10).

§. 8. Wydział krajowy może za każdorazowym pozwoleniem Rządu upoważniać kasy zbiorowe do przyjmowania wkładek oszczędności na książeczki wkładowe celem fruktyfikowania drobnych oszczędności od najmniej 1 zł. do najwyżej 50 zł.

§. 9. Każda gmina ma stosunkowy udział w majątku kasy zbiorowej. Wniesione przez gminy wkładki (§. 2 i §. 7 lit. b) i przyjęte kwoty połączonych kas zaliczkowych stanowią kapitał zakładowy kasy zbiorowej. Kapitałem tym i jego przyrostem (§. 26) ręczy kasa za wszystkie zobowiązania, wobec swych wierzycieli jeżeli tym zobowiązaniom nie może zadość uczynić środkami bieżącego obrotu i funduszem rezerwowym kasy (§. 26).

Udział poszczególnej gminy nie może być wypowiedziany bez poprzedniego zezwolenia Wydziału krajowego, a w razie takiego zezwolenia i przyjętego wypowiedzenia ma być spłacony w terminach, które Wydział krajowy oznaczy.

§. 10. Gdyby się okazała potrzeba dostarczenia kasie zbiorowej kapitału obrotowego, za poręką gmin do jej związku należących, natenczas oznaczy Wydział krajowy na wniosek zarządu kasy wysokość sumy, jakoteż warunki, pod którymi taka pożyczka może być zaciągnięta.

Co do uchwalonego w podobnych razach poręczenia gmin, obowiązują przepisy ostatniego ustępu §. 2.

Zarząd kas zbiorowych.

§. 11. Zarządem kasy zbiorowej pożyczkowej zajmuje się Wydział, złożony z 5 członków i 2 zastępców.

Jednego z członków Wydziału mianuje polityczna władza powiatowa, a jednego Wydział krajowy na przeciąg lat trzech, resztę członków, jakoteż zastępców wybierają gminy należące do związku kasy zbiorowej w drodze wyborów pośrednich w sposób wskazany w §§. 12 i 13 również na lat trzy.

Nadto dodany będzie kasie zbiorowej rachmistrz.

Wydział krajowy mianuje dla każdej kasy zbiorowej dyrektora, jego zastępcę i rachmistrza, pierwszych dwóch z pomiędzy członków Wydziału administracyjnego kasy.

Przynajmniej dwóch członków zarządu, pomiędzy nimi dyrektor i jego zastępca winni mieszkać w miejscu urzędowej siedziby kasy zbiorowej.

§. 12. W każdej do związku kasy zbiorowej należącej gminie ma być ustanowionych 3, 6 albo 9 mężów zaufania, którzy mają zarazem pełnić obowiązki taksatorów (cenzorów) stosownie do rozległości gminy i liczby samodzielnich gospodarzy opłacających w gminie podatek.

Jedną trzecią mężów zaufania mianuje Wydział powiatowy, dwie trzecie wybiera Rada gminna absolutną większością głosów.

Prócz tego jest naczelnik gminy z urzędu swego mężem zaufania.

Wybieranym, względnie mianowanym może być każdy w gminie zamieszkały, kto swoim stanowiskiem, nienagannym zachowaniem się zasługuje na publiczne zaufanie.

Funkcye mianowanych albo wybranych mężów zaufania, trwają przez trzy lata.

§. 13. Obowiązkiem mężów zaufania jako taksatorów, jest przedewszystkiem, dawać sumienną opinię o majątkowych i innych stosunkach gospodarzy chcących zaciągnąć pożyczkę w kasie zbiorowej.

Oprócz tego będą mężowie zaufania w imieniu gmin, dla których są ustanowieni, wykonywać wybór członków Wydziału administracyjnego kasy w myśl §. 11 absolutną większością głosów.

Nadto są mężowie zaufania upoważnieni do stawiania wniosków w zarządzie kasy i do brania udziału w dorocznych walnych zgromadzeniach kasy zbiorowej (§. 15).

§. 14. Administracyjny Wydział kasy załatwia pod przewodnictwem dyrektora, albo jego zastępcy, wszystkie czynności kasy zbiorowej, które do niego będą należały na podstawie niniejszej ustawy, albo regulaminu, lub też osobnej instrukcyi, które dla każdej kasy wydane być mają (§. 30), i zastępuje kasę na zewnątrz i wobec osób trzecich.

Każde pismo administracyjnego Wydziału potrzebuje do swej ważności podpisu dyrektora albo jego zastępcy, tudzież podpisu jednego członka Wydziału administracyjnego.

O ile do załatwienia pewnych przedmiotów wymagana jest według regulaminu, wydanego dla kas zbiorowych uchwała Wydziału administracyjnego, to do powzięcia takowej potrzeba obecności dyrektora albo jego zastępcy i co najmniej dwóch członków Wydziału administracyjnego.

Uchwały zapadają absolutną większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Bieżące sprawy kasy zbiorowej załatwiane bywają przez jednego albo więcej członków Wydziału administracyjnego pod przewodnictwem dyrektora lub jego zastępcy. — Porządek w jakim powyżsi członkowie po sobie urzędować mają, ma być naprzód oznaczony.

Zastępcy urzędują w razach, jeżeli członkowie Wydziału administracyjnego są nieobecni albo przeszkodzeni i wstępują w ich prawa i obowiązki.

§. 15. Co roku, najpóźniej przed końcem pierwszego kwartału roku słownego ma się odbyć walne zgromadzenie kasy zaliczkowej zbiorowej w miejscu siedziby kasy zbiorowej, na którym to zgromadzeniu ma rachmistrz odczytać sprawozdanie za ubiegły rok administracyjny i podać do wiadomości stan kasy i sposób użycia czystego zysku (§. 26).

W tem dorocznem zgromadzeniu mają wziąć udział członkowie Wydziału administracyjnego i mają być zaproszeni do wzięcia w niem udziału także mężowie zaufania i naczelnicy gmin należących do związku kasy.

Dyrektor albo jego zastępca przewodniczy na tych zgromadzeniach.

§. 16. Członkowie Wydziału administracyjnego, ich zastępcy i mężowie zaufania mają przed rozpoczęciem swego urzędowania złożyć do rąk naczelnika politycznej władzy powiatowej albo tegoż zastępcy i w przytomności delegata Wydziału powiatowego przyrzeczenie w miejsce przysięgi, że swe obowiązki sumiennie wykonywać będą.

Członkowie Wydziału administracyjnego, zastępcy, jakoteż mężowie zaufania urzędują bezpłatnie.

Remuneracye dla rachmistrza ustanawia Wydział krajowy odpowiednio do rozmiaru interesów kasy.

Jak długo środki kasy zbiorowej nie pozwalają na ustanowienie osobnego rachmistrza, mogą tegoż funkcyje być powierzone jednemu z członków Wydziału administracyjnego bezpłatnie, albo za odpowiednią remuneracją.

Pożyczki.

§. 17. Pożyczki mogą być udzielane tylko tym gminom, i właścicielom małych gruntów tych gmin, które należą do związku zbiorowej kasy pożyczkowej.

Pożyczki mogą być udzielane na kredyt osobisty.

Wydział administracyjny może jednak uczynić zależnem udzielenie pożyczki także od przystąpienia jednego albo więcej akredytowanych poręczycieli, albo od dostarczenia zastawu.

Wykluczonym od osiągnięcia pożyczki jest:

a) kto był karany za zbrodnię przeciw bezpieczeństwu własności, albo za przekroczenie z chęci zysku, i to przez przeciąg trzech lat od końca czasu kary;

b) kto się oddaje nałogowi pijaństwa;

c) kto w sposób notoryczny trudni się pożyczaniem pieniędzy na lichwę;

d) kto pożyczone w kasie zbiorowej pieniądze odpożyczył dalej z zyskiem dla siebie.

§. 18. Pożyczki będą udzielane w kwotach przez 10 dzielnych od najniżej 10 do najwyżej 150 zł.

Ta kwota może być podwyższoną do 500 zł. jeżeli jest przeznaczoną na spłacenie długu hipotecznego (§. 1. l. 1.)

Wyższe jeszcze pożyczki mogą być tylko gminom udzielane §. 1. l. 2.

Zarząd kasy będzie jednak miał na względzie, aby przez udzielanie pożyczek w kwotach wyższych nad 150 zł. nie nastąpił zastój w udzielaniu mniejszych pożyczek i ażeby przypadające w następnych terminach wypłaty kasy znalazły dostateczne pokrycie w jej przychodach.

§. 19. Termin do spłacenia pożyczki będzie w każdym poszczególnym wypadku oznaczony stosownie do wysokości wypożyczonego kapitału, jednakże w ten sposób, ażeby pożyczki nie przenoszące kwoty 150 zł. były spłacone najdalej do lat trzech, wyższe zaś najdalej do lat 10.

Splata odbywać się ma w annuitetach.

Dłużnikowi wolno złożyć naraz bądź całą resztę niespłaconego jeszcze kapitału, bądź kilka rat jeszcze niezapadłych.

W razie zajścia stosunków, któreby podawały w wątpliwość zaufanie, na jakie dłużnik zasługuje, i czyniłyby zwrot długu wątpliwym, będzie Wydział administracyjny upoważniony, żądać natychmiastowego zwrotu udzielonej pożyczki, każdy zaś dłużnik kasy zbiorowej winien się dokumentem dłużnym w szczególności zobowiązać, zadość uczynić powyższemu żądaniu.

§. 20. Chcący zaciągnąć pożyczkę w kasie zbiorowej winien się osobiście zgłosić do Wydziału administracyjnego, podać cel i wysokość pożyczki, udzielić ustnie wyjaśnień potrzebnych do sprawdzenia jego stosunków majątkowych i innych, i przedstawić piśmienne dowody, jakie się w jego rękach znajdują i posłużyć mogą do stwierdzenia jego prawa do posiadania opisanego gospodarstwa i gruntu i wolnego niem rozrzadzania.

Wydział administracyjny kasy sprawdzi natychmiast podane okoliczności przez porównanie z dowodami przedłożonymi, a w razie potrzeby także z innymi, które ma pod ręką, lub które mu są przystępne w c. k. urzędach i rozstrzygnie po wysłuchaniu opinii mężów zaufania o udzielenie pożyczki i jej wysokości.

§. 21. Do udzielenia opinii potrzebną jest obecność dwóch mężów zaufania właściwej gminy, którzy stwierdzić mają tożsamość osoby dłużnika, okoliczność, że tenże zasługuje na zaufanie, prawdziwość danych przez niego wyjaśnień i wreszcie okoliczność, że przeciw udzieleniu żądanej pożyczki nie zachodzą przeszkody wymienione w §. 17. niniejszej ustawy.

W razie zachodzących wątpliwości może Wydział administracyjny odroczyć załatwienie sprawy, i zasięgnąć opinii ustnej lub pisemnej innych jeszcze mężów zaufania, lub wiarygodnych osób, albo też i zwierzchności gminnej, lub zarządzić inne dochodzenie.

§. 22. Wydział administracyjny może odmówić pożyczki bez podania powodów.

W szczególności może być pożyczka odmówioną tym petentom, którzy :

1. przynajmniej już po dwa razy byli zmuszeni do zapłacenia zaległości z powodu niedotrzymania terminu; albo
2. już po włączeniu odnośnej gminy do związku kasy zbiorowej obciążyli długiem hipotecznym swą realność.

W razie przyznania pożyczki wystawi dłużnik przed jej odebraniem skrypt dłużny.

§. 23. Do czynności wymienionych w §§. 20, 21 i 22. wyznaczy wydział administracyjny z uwzględnieniem dogodności stron i mężów zaufania, pewne dni i godziny w tygodniu, w których członkowie wydziału administracyjnego w potrzebnej liczbie w lokalu kasy pożyczkowej znajdować się będą.

§. 24. Pożyczki przeznaczone na spłatę długów hipotecznych (§. 1. l. 1.) będą zazwyczaj udzielane na podstawie poprzedniego układu, zawartego z właściwym zakładem kredytowym przez Wydział krajowy.

Prócz wypadku takiego układu, może kasa zbiorowa udzielać pożyczek na cel powyższy, tylko z zachowaniem tych warunków, jakie Wydział krajowy w tej mierze przepisać uzna za stosowne.

Warunki te zaś będą głównie miały na celu:

- a) uzyskać dla dłużnika jak największe ułatwienia w jego zobowiązaniach płatniczych;
- b) uwolnić dłużnika od dalszych obowiązków względem tego zakładu kredytowego;
- c) przelać prawo zastawu na zbiorową kasę pożyczkową.

Przy udzielaniu pożyczek tego rodzaju należy zachować ostrożności przepisane §§. 20. 21 i 22.

Pożyczka nie będzie wręczoną dłużnikowi, lecz odesłaną do kasy właściwego zakładu kredytowego.

§. 25. Stopę procentową od pożyczek, jakoteż procenta zwłoki oznaczać będzie dla każdej kasy zbiorowej od czasu do czasu Wydział krajowy.

Postanowienia ogólne.

§. 26. Dochód jaki się okaże po zamknięciu rachunków z każdego roku obrotowego po odliczeniu zapadłych wypłat, odpisaniu strat i strąceniu kosztów administracji, stanowi czysty zysk kasy zbiorowej.

Zysku tego przeznaczają się 20% na utworzenie własnego, z pupilarnem bezpieczeństwem lokować się mającego funduszu zapasowego, do którego mają wpływać także kary pieniężne nakładane na podstawie §§. 102 i 108 ustawy gminnej (§. 7 c). Reszta będzie użyta na pomnożenie funduszu zakładowego, a stosunkowe powiększenie się tego kapitału ma być uwidocznionem w rachunku kapitału każdej z poszczególnych gmin.

Jeżeli majątkowe położenie kasy zbiorowej na to pozwoli, może powyższa reszta za zezwoleniem Wydziału krajowego poszczególnym gminom w stosunku do ich udziałów na cele gminne być wydana.

Do kosztów administracji zaliczają się także koszta pierwszego urządzenia, rozłożone na lat kilka i koszta nadzoru nad kasami zbiorowymi (§. 28).

§. 27. Zadaniem Wydziału administracyjnego kasy zbiorowej jest przede wszystkim czuwać nad tem, aby przy możliwych zmianach osoby dłużnika kasa zbiorowa od strat była ochronioną.

Do czuwania nad tem są następnie powołani także mężowie zaufania, tudzież naczelnicy gmin należących do związku odnośnych kas pożyczkowych, a obowiązkiem ich jest w szczególności donieść o tem Wydziałowi administracyjnemu, jeżeli według poczynionych spostrzeżeń, zachodzi obawa narażenia na straty kasy zbiorowej, w skutek nastąpić mającej zmiany w osobie właściciela gruntu, stojącego do kasy w osobie dłużnika, albo przez częściowe odstąpienie albo wydzierżawienie należącego doń gruntu.

We wszystkich wypadkach, w których Wydział administracyjny dostrzeże, albo mu o tem doniesionem będzie, że kasa zbiorowa może być na stratę narażoną, winien wcześniej zarządzić bezzwłoczną spłatę reszty należności, albo postarać się o inne dostateczne jej zabezpieczenie.

Jeżeli to zaś jest niemożliwem, to winien Wydział administracyjny postąpić w myśl §. 19.

§. 28. Nadzór nad zbiorowemi kasami pożyczkowemi i nad organami powołanymi do ich zarządu, tudzież do wspierania ich działalności, wykonuje Wydział krajowy za współudziałem Wydziału powiatowego.

Wydział krajowy może także w poszczególnych wypadkach powierzać Wydziałowi powiatowemu agendy, które zastrzeżone są jego kompetencji.

Nad kasami zbiorowemi, które w myśl §. 8. otrzymały pozwolenie przyjmowania wkładek oszczędności, wykonuje szczególny nadzór oprócz Wydziału krajowego także i administracya państwa, w tym celu, aby istniał zarząd nie-narządzający bezpieczeństwa wkładek oszczędności.

Nadzór ten wykonuje Namiestnictwo, za pośrednictwem politycznych władz powiatowych. Namiestnictwo jest upoważnionem i obowiązaniem wydawać potrzebne zarządzenia zmierzające do powyższego celu i w razie, jeżeliby nie było warunków odpowiedniego zabezpieczenia wkładek oszczędności, cofnąć udzielone pozwolenie.

Takie zarządzenia winno Namiestnictwo wydawać po porozumieniu się z Wydziałem krajowym.

§. 29. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym może zarządzić rozwiązanie kasy zbiorowej.

W razie zwinienia kasy zbiorowej ma być kapitał zakładowy (§. 26. ust. 2) po zaspokojeniu wszystkich długów rozdzielony pomiędzy poszczególne udziały biorące gminy, w stosunku ich udziałów w tym kapitale, w chwili rozwiązania kasy.

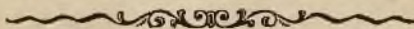
Fundusz rezerwowy ma być rozdzielony w stosunku pierwotnych wkładów gmin i w stosunku czasu przez jaki udział brały w kasie zbiorowej.

Powyższe postanowienia mają być także w tym razie odpowiednio zastosowane, jeżeli gmina występuje z związku kasy zbiorowej, albo jeżeli jej się oddaje udział jaki ma w majątku kasy zbiorowej celem założenia własnej kasy zaliczkowej (§. 6. i 9.)

Do rozdzielenia kas zbiorowych, które zostały upoważnione do przyjmowania wkładek oszczędności, albo do wystąpienia z nich, potrzeba zezwolenia Namiestnictwa, które tak w tych razach, jak również w razie zwinienia kasy ma mieć na oku i przestrzegać zupełnego zabezpieczenia wkładek oszczędności, względnie zapewnienia ich zwrotu.

§. 30. Celem wykonania tej ustawy ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem wydać potrzebne instrukcje i regulamina.

§. 31. Wykonanie niniejszejszej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, skarbu i sprawiedliwości.

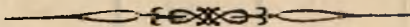

Aleg. 22.

Sumaryczny preliminarz
funduszu indemnizacyjnego
dla Galicyi wschodniej
na rok słoneczny 1882.

Liczba porządk. i załączników		A. Pokrycie			U w a g i
		Rzeczywista wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek c. k. rządu na r. 1882	
		złr. wal. austr.			
		I. Od obowiązanych.			
1	Wpłata kapitałów	12.236	3.214	3.155	
2	„ rent	2.193	756	633	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	27 015	5.453	5.355	
		II. Własne dochody.			
4	Odsetki od zakupionych obliga- cyj indemnizacyjnych	4.754	38.924	42.746	
5	Dochód za wylosowane obliga- cye indemnizacyjne	56.805	—	—	
		III. Od kraju.			
6	Dodatki indemnizacyjne od po- datków	2,353.528	2,131.858	2,177.817	
	Daniny od zboża i soli	—	—	—	
		IV. Ze skarbu państwa.			
	Wynagrodzenie laudemialne . .	—	—	—	
	Odsetki od ulokowanych nadwy- żek funduszowych	—	—	—	
	Zwroty kapitałów od c. k. skar- bu państwa	—	—	—	
	Zaliczki ze skarbu państwa:				
	a) nieoprocentowane	2,373.267	1,457.783	1,499.964	
	b) oprocentowane	—	—	—	
	Razem	4,829.798	3,637.988	3,729.668	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	—	3,637.988	3,729.668	
	Pozostaje do lokowania	—	—	—	

B. P o t r z e b y

Liczba porządk. i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		wynikłość z roku 1880	wano na rok 1881	c. k rządu na r. 1882	
		zr. wal. austr.			
7	Koszta zarządu	22.738	28.409	28.159	
8	Splata kapitałów:				
	a) przez losowanie	1,450.050	1,500.220	1,629.030	
	b) przez wykupno obligacyi	—	—	—	
9	Kwoty wyrównawcze w kapitale	121	300	300	
10	" " w rentach	98	150	150	
11	Renty dla uprawnionych	2,092.879	2,032.329	1,995.449	
12	Wynagrodzenie za zakupione obligacye indemnizacyjne	196.964	—	—	
12a.	Odsetki od kapitałów dłużnych skarbowi państwa	—	—	—	
12b.	Zwroty zaliczek ze skarbu pań- stwa	935.624	—	—	
13	Nadzwyczajne wydatki	134.285	76.580	76 580	
	Razem	4,832.759	3,637.988	3,729.668	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Wpłata kapitałów.</p> <p>Z końcem roku 1880. pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za dziesięć, meszne i czynsza emfiteutyczne w kwocie . . . . . 22.094 złr.</p> <p>Do tego przybędzie prawdopodobnie w roku 1881 . . . . . 2.100 złr.</p> <p>Razem . 24.194 złr.</p> <p>Na tę kwotę spłaca prawdopodobnie obowiązani w roku 1881. . . . . 3.214 złr.</p> <p>Pozostaje zatem . 20.980 złr.</p> <p>z której prawdopodobnie w r. 1882. wpłynie kwota . . . 3.155 złr.</p>	12.236	3.214	3.155	<p>Wniosek na rok 1882. jest w stosunku do wyniku za rok 1880. dlatego znacznie mniejszy, ponieważ spłaty kapitałów w 20 rocznych ratach jakoteż i w Annuitetach w roku 1880. po największej części się ukończyły, tudzież że wynik za rok 1880. obejmuje znaczną ilość zaległości z dawniejszych lat.</p>

A. Załącznik 2. do pokrycia.

1	<p>Wpłata rent.</p> <p>Od kapitału wykupna według załącznika 1 pokrycia w kwocie 20.980 złr.</p> <p>wykazanego, wnosi się tytułem 5% odsetek na rok 1882. kwotę 633 złr.</p>	2.193	756	633	<p>Preliminowana mniejsza kwota na rok 1882. polega na powodach załącznika 1 do pokrycia zawartych.</p>
---	---	-------	-----	-----	---

A. Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		zr. wal. austr.			
	Odsetki za zwłokę i inne dochody.				Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnych przychodów w roku 1882.
1	Odsetki za zwłokę od rat w terminach niespłaconych	1.327	188	188	
2	Zwrot kosztów podróży w sprawach serwitutowych i indemnizacyjnych	2.712	1.900	1.800	
3	Taksy za przepisanie obligacji indemnizacyjnych	182	200	200	
4	Zwrot za brakujące kupony od obligacji indemnizacyjnych	10.883	3.050	3.050	
5	Zwroty rachunkowe i inne	—	115	115	
6	Zwroty nadpłaconego podatku dochodowego	11.911	—	—	
	Razem	27.015	5.453	5.353	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

	Odsetki od zakupionych obligacji indemnizacyjnych.				Wynik w obec wniosku jest dla tego mniejszy, ponieważ nie zrealizowano wszystkich kuponów zapadłych.
1	Od zakupionych i z końcem roku 1880 wykazanych obligacji indemnizacyjnych w kwocie 904.670 złr. m. k. czyli w. a. 949.903 „ 50 ct. preliminuje się na odsetki na rok 1882 kwotę 47.495 złr. 17 „ a po odtrąceniu 10% podatku dochodowego w ilości . . . . . 4.749 „ 52 ct. właściwie w kwocie 42.745 „ 65 „	4.754	38.924	42.746	

A. Załącznik 5. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1881	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Dochód z wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych.</p> <p>Dochód z wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych własnego majątku funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej w nominalnej wartości 56.805 złr. m. k. wpłynęło . . . . .</p>	56.805	—	—	Na podobne przypadkowe dochody nie się nie prelinuje na rok 1882.

A. Załącznik 6. do pokrycia.

1	<p>Dodatki indemnizacyjne</p> <p>Podług załączonego zestawienia z przedłożonych wykazów urzędów podatkowych wschodniej Galicyi wynosi sprawdzona należytość w dodatkach dla funduszu ind. Galicyi wschodniej w r. 1880. kwotę 2,189.936 złr. 55 ct. Ponieważ sprawdzona należytość podatków na r. 1881. dopiero z początkiem r. 1882. zestawioną być może, przeto w braku innej podstawy przyjmuje się powyższą kwotę jako prawdopodobny dochód na rok 1882 . . . . .</p>	2,353.528	2,131.858	2,177.817	Dodatek indemnizacyjny zezwolony na r. 1880 w wysokości 45 ct. od 1 złr. podatku, prelinuje się toż samo na rok 1882.
---	--	-----------	-----------	-----------	---

W y k a z

dotatków na potrzeby indemnizacyjne wschodniej Galicji za r. 1880.

L. porz.	C. k. urząd podatkowy	Sprostowana należność za rok 1880.		L. porz.	C. k. urząd podatkowy	Sprostowana należność za rok 1880.	
		zł	ct.			zł.	ct.
		251	24			8.381	79 ¹ / ₂
1	Brzozów	25.884	40 ¹ / ₂		Z przeniesienia . .	574.481	40
		738	12			628	08
2	Brzeżany	47.800	73	17	Jarosław	69.098	96
		874	24 ¹ / ₂			—	—
3	Brody	63.840	88 ¹ / ₂	18	Kossów	17.988	53
		203	92			453	97
4	Bohorodczany	15.773	97	19	Kołomyja	40.722	65 ¹ / ₂
		856	75 ¹ / ₂			701	47 ¹ / ₂
5	Bóbrka	35.850	33	20	Kamionka	41.385	60 ¹ / ₂
		659	97			—	—
6	Buczacz	44.157	23 ¹ / ₂	21	Kałuż	19.739	80
		611	96			100	42
7	Borszczów	41.454	81 ¹ / ₂	22	Krosno	6.139	07
		320	55			933	03
8	Czortków	23.891	63 ¹ / ₂	23	Lwów	562.722	88
		438	05 ¹ / ₂			—	—
9	Cieszanów	30.116	78 ¹ / ₂	24	Lisko	55.274	32 ¹ / ₂
		439	12 ¹ / ₂			553	78
10	Dobromil (Bircza)	23.525	73 ¹ / ₂	25	Mościska	32.408	58 ¹ / ₂
		248	51 ¹ / ₂			133	57 ¹ / ₂
11	Dolina	22.881	90 ¹ / ₂	26	Nadwórna	15.898	43
		673	95 ¹ / ₂			568	42 ¹ / ₂
12	Drohobycz	57.158	11 ¹ / ₂	27	Podhajce	39.463	50
		420	24			916	08
13	Gródek	36.134	78	28	Przemysł	63.258	34 ¹ / ₂
		468	70			694	77 ¹ / ₂
14	Horodenka	35.400	33	29	Przemysłany	33.214	45 ¹ / ₂
		547	11			1.121	15 ¹ / ₂
15	Husiatyn	32.410	02	30	Rohatyn	41.888	45
		629	33 ¹ / ₂			504	84 ¹ / ₂
16	Jaworów	38.198	72 ¹ / ₂	31	Rudki	29.960	51 ¹ / ₂
		8.381	79 ¹ / ₂			15.691	40 ¹ / ₂
	Do przeniesienia . .	574.481	40		Do przeniesienia . .	1,643.645	50 ¹ / ₂

L. porz.	C. k. urząd podatkowy	Sprostowana należytość za rok 1880.		L. porz.	C. k. urząd podatkowy	Sprostowana należytość za rok 1880.	
		zł.	ct.			zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .	15.691	40 ¹ / ₂		Z przeniesienia . . .	21.055	84
		1,643.645	50 ¹ / ₂			2,036.844	18 ¹ / ₂
			490				451
32	Rawa	36.430	11 ¹ / ₂	43	Tłumacz	27.956	06
33	Sniatyn	5.460	26	44	Turka	18.710	89 ¹ / ₂
			481				352
34	Skalāt	33.013	70	45	Zaleszczyki	26.930	62
			618				516
35	Sokal	41.115	15 ¹ / ₂	46	Zbaraż	29.482	42
			508				1.328
36	Stanisławów	45.356	19	47	Złoczów	61.499	37 ¹ / ₂
			366				532
37	Stryj	35.367	20	48	Żółkiew	36.593	02 ¹ / ₂
			660				500
38	Sambor	46.526	10	49	Żydaczów	28.545	76
			341				24.736
39	Stare miasto	17.988	86		Razem	2,291.297	14
			702				
40	Sanok	35.504	38		Od tego dodatki kolejowe zwrócić się mające 2 fun- duszom indemnizacyjnym w kwocie	113.480	—
			749				
41	Tarnopol	70.294	42 ¹ / ₂		pozostaje	2,177.817	14
			445				
42	Trembowla	26.141	29 ¹ / ₂				
			21.055				
	Do przeniesienia . . .	2,036.844	18 ¹ / ₂				

PRELIMINARZ

wydatków c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcji funduszków indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa jako komisji krajowej i komisji lokalnych dla spraw odkupu i regulacji ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej pokryć się mających

na rok słoneczny 1882.

A. C. k. Namiestnictwo

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		wynikłość z roku 1880	wano na rok 1881	c. k. rządu na rok 1882	
		złr. wal. austr.			
1	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	9.626	10.454	10.140	Podział kosztów dla c. k. Namiestnictwa na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministerjalnego z dnia 1. października 1867. L. 15.871, podług którego fundusz Galicyi wschodniej ponosi 22/35 części wszystkich wydatków.
2	Dodatki lokalne	1.777	1.903	1.715	
3	Dyurny	1.742	3.212	3.212	
4	Remuneracye i zapomogi . . .	2.492	2.514	2.514	
5	Potrzeby kancelaryjne	1.661	2.734	2.986	
6	Czynsze na mieszkania	684	684	684	
7	Koszta podróży	10	187	187	
8	Rozmaite wydatki	85	339	339	
	Razem .	18.077	22.027	21.777	
	Do tego wydatki komisji miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	4.661	6.382	6.382	
	Ogólna suma .	22.738	28.409	28.159	

C. k. Komisye lokalne					
Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
9	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	2.036	1.800	1.800	Kwota na remuneracye i zapomogi dla komisji miejscowej jest przy poz. 4. przy c. k. Namiestnictwie preliminowaną.
10	Dodatki lokalne	317	300	300	
11	Dyurny	328	548	548	
	Remuneracye i zapomogi	—	—	—	
12	Potrzeby kancelaryjne	127	300	300	
13	Koszta podróży i diety rzeczoznawców	1.465	3.000	3.000	
14	Czynsze na mieszkania	384	384	384	
15	Rozmaite wydatki	4	50	50	
	Razem	4.661	6.382	6.382	

Alegat 1. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g a
		złr. wal. austr.			
	Płace, dodatki funkcyj- ne i wynagrodzenia dla c. k. Namiestnictwa.				Wniosek na rok 1882 stawia się podług terażniejszego stanu urzędników zatrud- nionych przy c. k. Namie- stnictwie w sprawach inde- mnizacyjnych i serwituto- wych.
1	Dla zastępcy prezesa dodatek ro- czny w kwocie . . . 400 złr.				
2	1 Radca c. k. Namiestni- ctwa z roczną płacą 3.600 „				
3	1 Starosta powiatowy 2.200 „				
4	1 Sekretarz referujący 1.800 „ z dodatkiem roczn. 250 „				
5	1 Komisarz powiatowy 1.300 „				
6	1 „ „ 1.200 „				
7	1 „ „ 1.100 „				
8	3 konceptowych pra- ktykantów z rocznem adjutum po 500 zł. 1.500 „				
	Oddział manipulacyjny.				
9	2 Oficyałów z roczną płacą po 1.000 złr. 2.000 „				
	Służba.				
10	1 woźny z roczną płacą 350 „				
11	2 stróżów z rocznem wy- nagrodzen. po 216 zł. 432 „				
	Razem . 16.132 złr.				
	Z których wypada na fundusz indemn. Galicyi wschodniej ²² / ₃₅ części w kwocie 10.140 zł.	9.626	10.454	10.140	

Alegat 2 do załącznika 7 do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
Dodatki aktywalne.					
1	1 Radca Namiestn. rocz. 480 złr.				Wniosek niniejszy zawiera systemizowane dodatki aktywalne obecnie zatrudnionych urzędników sprawami serwitutowemi i indemnizacyjnymi.
2	1 Starosta . . . . . 420 "				
3	1 Sekretarz . . . . . 360 "				
4	3 Komisarzy powiatowych rocznie po 300 złr. . 900 "				
5	2 Oficyałów c.k. Namiestn. po 240 złr. rocznie . 480 "				
6	1 woźny 25% od 350 złr. 88 "				
	Razem 2.728 "				
	z których wypada na fundusz indemnizac. Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ części w kwocie 1.715 złr.	1.777	1.903	1.715	

Alegat 3 do załącznika 7 do potrzeb.

Dyurny.					
1	4 Dyurnistów po 2 złr. dziennie razem . . . . . 2.920 złr.				Wniosek stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej potrzeby na rok 1882. Wniosek niniejszy stawia się wobec wyniku w roku 1880 w wyższej kwocie, ponieważ uwzględniono możliwe podwyższenie dyurn.
2	4 Dyurnistów po 1 złr. 50 ct. dziennie razem 2.190 "				
	Razem . 5.110 "				
	z których wypada na fundusz indemnizac. Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ części w kwocie 3.212 złr.	1.742	3.212	3.212	

Alegat 4 do załącznika 7 do potrzeb.

Remuneracye i zapomogi.					
Dla c. k. Namiestnictwa i komisji lokalnych w Galicyi wschodniej i zachodniej 4.000 złr., z których wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodn. $\frac{22}{35}$ części w kwocie 2.514 złr.					
		2.492	2.514	2.514	Wniosek stawia się podług kwot na lata 1878, 1879, 1880 preliminowanych i przez wysokie Ministerstwo jakoteż wysoki Sejm krajowy przyzwolonych. Wynik w r. 1880 jest dlatego mniejszy, ponieważ nie cała przyzwolona kwota rozdzielona została.

Alegat 5 do załącznika 7 do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Potrzeby kancelaryjne.				Niniejszy wniosek jest większy od wyniku, ponieważ w r. 1882 do niektórych urn będą włożone nowe numera na obligacye przeto i koszta muszą być większe.
1	Na opał lokalu . . . . 800 złr.				
2	Na papier i inne rekwi- zyta do pisania . . . 600 „				
3	Na druki, litografie i efe- kta kredytowe . . . 800 „				
4	Na roboty introligatorskie 100 „				
5	Na czyszczenie lokalu . 250 „				
6	Na sprzęty kancelaryjne 100 „				
7	Na oświetlenie lokalu i schodów . . . . . 50 „				
8	Na koszta losowania i roz- maite potrzeby . . 2.000 „				
9	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania . 50 „				
	Razem 4.750 „				
	z których przypada na fundusz Galicyi wschodniej $\frac{2}{3}$ części w kwocie . . . . 2.986 złr.	1.661	2.734	2.986	

Alegat 6 do załącznika 7 do potrzeb.

	Czynsz za lokal.				Wniosek niniejszy stawia się podług rzeczywistości opłacanego czynszu w roku 1880.
1	Czynsz za lokal c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemniz. i komisji krajowej wynosi rocznie 1.088 złr. 14 ct. z których wypada na fundusz indemnizac Galicyi wschodniej $\frac{2}{3}$ części w kwocie 684 złr.	684	684	684	

Alegat 7. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g a
		złr. wal. austr.			
1	Koszta podróży. Na dyety i koszta podróży zastępców obowiązanych i uprawnionych w sprawach serwitutowych w kwocie 300 zł. z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ części w kwocie 187 złr.	10	187	187	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1882. Wynik w roku 1880 jest mniejszy, ponieważ w tymże roku nie zaszła potrzeba większych wydatków.

Alegat 8. do załącznika 7. do potrzeb.

1	Rozmaite wydatki. 300 złr. z których wypada na fundusz indemn. Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ części w kwocie 189 złr.	85	189	189	Na pokrycie możliwych potrzeb przy tej zmiennej rubryce prelininuje się w obec wyniku w roku 1880 większa na rok 1882.
2	Na koszta insercyjne za ogłoszenie edyktów sądowych w sprawach indemnizacyjnych Galicyi wschodniej . .		150	150	
	Razem . .	85	339	339	

Alegat 9. do załącznika 5. do potrzeb.

1	Płace i dodatki dla komisji miejscowej we Lwowie. 1 Komisarz powiatowy z roczną płacą . . . . . 1.300 złr. dto z dodatkiem . . . . . 500 "	2.036	1.800	1.800	Wniosek niniejszy stawia się podług stanu obecnie przy lokalnej komisji we Lwowie zatrudnionego urzędnika.
	Razem . . 1.800 "				

Alegat 10. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g a
		złr. wal. austr.			
	Dodatki aktywalne				Podług stanu rzeczy określonego w alegacie Nr. 9.
1	Dla 1 Komisarza powiatowego rocznie 300 złr.	317	300	300	

Alegat 11. do załącznika 5. do potrzeb.

	Dyurna.				
1	Dla 1 dyurnisty przy komisji lokalnej we Lwowie dziennie po 1 złr. 50 ct.	328	548	548	Kwota preliminowana w obec wyniku jest większą, ponieważ podwyższenie dyurnumienne nastąpić może.

Alegat 12. do załącznika 5. do potrzeb.

	Potrzeby kancelaryjne.				
1	Dla jednej komisji miejscowej we Lwowie na systemizowane pauszale kancelaryjne, na opał, usługę, utrzymanie i czyszczenie lokalu, za wynagrodzenie świadków i inne potrzeby kancelaryjne rocznie 300 złr.	127	300	300	Wniosek niniejszy stawia się z uwzględnieniem prawdopodobnej potrzeby na wydatki kancelaryjne w roku 1882.

Alegat 13. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Preliminowano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	Koszta podróży. Milowe i dyety dla komisyjonujących urzędników, strawne dla dyurnistów, dyety i milowe dla rzeczoznawców i inżynierów 3.000 złr.	1.465	3.000	3.000	Wniosek niniejszy stawia się podług wyniku w roku 1880. i ze względu odbyć się mających komisyj w roku 1882.

Alegat 14. do załącznika 5. do potrzeb.

1	Czynsz za lokal. Dla 1. komisji miejscowej we Lwowie rocznie . . . 384 złr.	384	384	384	Wniosek niniejszy stawia się podług obecnie opłaconego czynszu.
---	---	-----	-----	-----	---

B. Alegat 15. do załącznika 5. do potrzeb.

1	Rozmaite wydatki. Na rozmaite potrzeby dla 1. komisji miejscowej, które przy zestawieniu budżetu przewidziane być nie mogły . 50 złr.	4	50	50	Wniosek niniejszy stawia się na pokrycie możliwych potrzeb.
---	---	---	----	----	---

B. Załącznik 8. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Splata kapitałów.				
1	<p>Podług planu amortyzacyjnego, wydanego rozporządzeniem ministeryalnym z d. 29. grudnia 1857 r. l. 11.881 dla obligacji indemnizac. Galicyi wschodniej w kwocie . . . 58,674.000 złr. wynosi kwota wylosować się mająca w II. półroczu 1881. 767.000 złr. i w I. półroczu 1881. toż samo . . . . . 767.000 „</p> <p>Razem . 1,534.000 złr. czyli wal. austr. . 1,610.700 „</p> <p>która podług §. 19. instrukcyi losowania dopiero po upływie pół roku wypłaconą być ma, a mianowicie kwota za II. półrocze 1881. dnia 1. maja 1882., a kwota za I. półrocze 1882. dnia 1. listop. 1882.</p> <p>Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższą kwotę . .</p> <p>Dalej wnosi się na pokrycie już wylosowanych jednak z końcem grudnia 1880. niewypłaconych obligacji w latach ubiegłych w kwocie . . . . 515.340 złr. prawdopodobnie potrzebną kwotę . . . . .</p> <p>Razem .</p>	1,450.050	1,500.220	1,610.700	<p>Wniosek niniejszy stawia się podług kwot do losowania przeznaczonych na rok 1882. Wynik w roku 1880. był dlatego mniejszy, ponieważ na rok 1882. przypada wyższa kwota do losowania, tudzież że z wylosowanych obligacji indemnizacyjnych w r. 1880. znaczna ilość takowych przez strony w tymże roku wymienianą nie została.</p>
				18.330	
		1,450.050	1,500.220	1,629.030	

B. Załącznik 9 do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Kwota wyrównawcza w kapitale.</p> <p>Kapitały likwidowane a obligacyami indemnizac. pokryte, wynosiły z końcem roku 1880 kwotę . . . . . 14.438 złr. do tej kwoty przybędzie prawdopodobnie w r. 1881 kwota . . . . . 5.250 „ Razem . . . 19.688 „</p> <p>Z tej kwoty prawdopodobnie wypłaconych zostanie w r. 1881 . 5.250 „ pozostanie zatem . 14.438 „ z której to sumy większa część prawdopodobnie w r. 1882 zaasygnowaną i wypłaconą zostanie. Wnosi się zatem na pokrycie kwot wyrównawczych w roku 1882 kwotę . . . . . 300 złr.</p>	121	300	300	Niniejszą kwotę stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1882.

B. Załącznik 10 do potrzeb.

1	<p>Kwoty wyrównawcze w rentach zaległych.</p> <p>Gdy spodziewać się należy, że w roku 1882 prawdopodobnie jeszcze obrachunki między funduszem indemnizacyjnym a uprawnionymi co do rent zaległych przeprowadzone będą, przeto ze względu na asygnować się mające renty zaległe z roku 1882 wnosi się kwotę 150 złr.</p>	98	150	150	Wniosek niniejszy stawia się podług wyniku w roku 1880 i prawdopodobnej potrzeby na rok 1882.
---	--	----	-----	-----	---

B. Załącznik 11 do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1878	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1880	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Renty dla uprawnionych.</p> <p>Podług stanu kapitałów wynosi oprocentowany dług w obligacjach indemnizacyjn. w Galicyi wschodniej z końcem r. 1880 kwotę . . . . 40,636.816 złr. po straceniu wylosowanych kwot a mianowicie 31 października 1880 r. w ilości . . . . 708.000 „</p> <p>a 30 kwietnia 1881 toż samo w ilości 708.000 „</p> <p>Razem tedy . 1,416.000 „</p> <p>m. k. czyli w. a. 1,486.800 „</p> <p>zmniejsza się tenże na . . . . . 39,150.016 „</p> <p>a gdy w r. 1881 prawdopodobnie będą nowo wystawione obligacje indem. w kwocie 5.250 „</p> <p>zatem wynosić będzie dług z końcem r. 1881 kw. 39,155.266 „</p> <p>od której to sumy wypadają 5% odsetki na r. 1882 w kwocie . . . 1,957.763 „</p>				<p>Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnego stanu obligacji indemn. z końcem roku 1881.</p> <p>Kwota preliminowana na rok 1882 jest w obec wyniku w roku 1880 dlatego mniejsza, ponieważ stan kapitałów po potrąceniu wylosować się mających obligacji indemn. w roku 1881 zmniejszony zostanie.</p>
2	<p>Dalej wynosi stan likwidowanych a do końca roku 1880 obligacjami indemn. niepokrytych kapitałów 14.438 „</p> <p>która po doliczeniu w r. 1881 prawdopodobnie przyznać się mającej kwoty . . . 5.250 „</p> <p>wynosić będzie kwotę 19.688 „</p>				
	do przeniesienia . .	2,092.786	2,031.691	1,957.763	

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
3	Z przeniesienia 19.688 złr. a po odtrąceniu w r. 1881 prawdopodobnie asygnować się mającej kwoty 5.250 „	2,092.786	2,031.691	1,957.763	
	właściwie kwotę . 14.438 „ od której to kwoty 5% renta preliminuje się w kwocie 722 złr.	93	638	722	
	Nareszcie wnosi się na częściowe pokrycie zaległych odsetek wynoszących w roku 1880 kwotę 620.063 złr. prawdopodobnie potrzebną kwotę	—	—	36.964	
	Suma . .	2,092.879	2,032.329	1,995.449	

B. Załącznik 12 do potrzeb.

1	Zakupno obligacyi indemnizacyjnych.				Na podobne wydatki nie prelininuje się żadnej kwoty, albowiem przewidzieć się nie da, czy ze subwencji pozostanie jaka reszta na zakupno obligacyi indemnizacyjnych w roku 1882.
	Na zakupno obligacyi indemnizacyjnych dla funduszu Galicyi wschodniej wydano z pozostałej subwencji w roku 1880 . . .	196.964	—	—	

B. Załącznik 13 do potrzeb.

1	Nadzwyczajne wydatki.				Niniejszy wniosek stawia się podług wyniku w roku 1880 i prawdopodobnej potrzeby w roku 1882. Wynik w porównaniu z prelininowaną kwotą jest dlatego znacznie większy, ponieważ w wyniku zawarte są zwrócone dodatki indemnizacyjne kolejne, które w odpowiednich częściach funduszom indemniz. Galicyi wschodniej i W. Księstwa Krakowskiego się należały.
	Zwrot nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych kapitałów rent, odsetek i innych kwot 76.580 złr.	134.285	76.580	76.580	

**Sumaryczny preliminarz
funduszu indemnizacyjnego
dla Galicyi zachodniej
na rok słoneczny 1882.**

Liczba porządk. i załączników		A. Pokrycie			U w a g i
		Rzeczywista wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek c. k. rządu na r. 1882	
Wymienienie rubryk		złr. wal. austr.			
I. Od obowiązanych.					
1	Wpłata kapitałów	9.922	2.146	1.841	
2	„ rent	1.471	798	678	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	8.431	5.634	5.313	
II. Własne dochody.					
4	Odsetki od zakupionych obliga- cyj indemnizacyjnych . . .	815	23.530	23.896	
5	Dochód za wylosowane obliga- cye indemnizacyjne . . .	9.450	—	—	
III. Od kraju.					
6	Dodatki indemnizacyjne od po- datków	897.620	869.814	920.719	
	Daniny od zboża i soli	—	—	—	
IV. Ze skarbu państwa.					
	Wynagrodzenie laudemiałne . .	—	—	—	
	Odsetki od ulokowanych nadwy- żek funduszowych	—	—	—	
	Zwroty kapitałów od c. k. skar- bu państwa	—	—	—	
	Zaliczki ze skarbu państwa:				
	a) nieoprocentowane	1,537.701	1,167.217	1,125.036	
	b) oprocentowane	—	—	—	
	Razem	2,465.410	2,069.139	2,077.483	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	—	2,069.139	2,077.483	
	Pozostaje do lokowania	—	—	—	

Liczba porządk. i załączników	B. P o t r z e b y				U w a g i
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek c. k. rządu na r. 1882	
		z r. wal. austr.			
7	Koszta zarządu	12.441	15.984	15.345	
8	Splata kapitałów:				
	a) przez losowanie	780.822	862.050	899.745	
	b) przez wykupno obligacyi	—	—	—	
9	Kwoty wyrównawcze w kapitale	59	100	50	
10	" " w rentach	47	100	50	
11	Renty dla uprawnionych	1,208.293	1,182.905	1,154.293	
12	Wynagrodzenie za zakupione obligacye indemnizacyjne	106.826	—	—	
	Odsetki od kapitałów dłużnych skarbowi państwa	—	—	—	
	Zwroty zaliczek ze skarbu pań- stwa	350.344	—	—	
13	Nadzwyczajne wydatki	7.884	8.000	8.000	
	Razem	2,466.416	2,069.139	2,077.483	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Wpłata kapitałów.</p> <p>Z końcem roku 1880. pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za dziesięć, meszne i czynsza emfiteutyczne w kwocie . . . . . 7.921 złr.</p> <p>Gdy w roku 1881. prawdopodobnie nie przybędzie i na powyższą należytość w r. 1881. kwota 2.146 złr. spłaconą zostanie, <u> </u></p> <p>przeto pozostanie kwota 5.775 złr. z której prawdopodobnie w r. 1882. kwota . . . . . 1.841 złr. spłaconą zostanie.</p>	9.922	2.146	1.841	Wniosek na rok 1882. jest w stosunku do wyniku za rok 1880. dlatego mniejszy, ponieważ spłaty kapitałów w 20 rocznych ratach i annuitetach w roku 1880. po największej części się ukończyły, tudzież że wynik za rok 1880. obejmuje znaczną ilość zaległości z dawniejszych lat.

A. Załącznik 2. do pokrycia.

1	<p>Wpłata rent.</p> <p>Od kapitału wykupna podług załącznika 1 pokrycia w kwocie 5.775 złr.</p> <p>wykazanego, wnosi się tytułem 5% odsetek na rok 1882. kwotę 678 złr.</p>	1.471	798	678	Preliminowana mniejsza kwota na rok 1882. polega na powodach załącznika 1 do pokrycia zawartych.
---	--	-------	-----	-----	--

A. Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1880	wano na rok 1881	rzędu na rok 1882	
		złr. wal. austr.			
	Różne przychody.				Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnych przychodów w roku 1882.
1	Odsetki za zwłokę od rat kapitałów i odsetków w terminie niespłaconych	920	74	63	
2	Zwrot kosztów podróży narosłych z powodu oddania ekwiwalentów serwitutowych.	1.230	400	150	
3	Taksy za przepisanie obligacyj indemnizacyjnych	74	60	50	
4	Zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych . .	5.921	5.000	5.000	
5	Zwroty rachunkowe i inne . . .	286	100	50	
	Razem .	8.431	5.634	5.313	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

	Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych.				Wynik w r. 1880. jest w porównaniu z wnioskiem na rok 1882. dlatego mniejszy, ponieważ odsetki przypadające na rok 1880. całkowicie podniesione nie zostały.
1	W skutek upoważnienia Wysok. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 12. października 1878. l. 13.544 obrócono pozostałą resztę od przyzwoleonej subwencji na zakupno obligacyj indemnizacyjnych, który stan z końcem roku 1880. wynosi kwotę . . . 531 027 złr. Od tych obligacyj prelinuje się odsetki płatne 1. maja i 1. listopada 1882. po odtrąceniu 10% podatku dochodowego w kwocie . . . . . 23.896 złr.	815	23.530	23.896	

A. Załącznik 5. do pokrycia.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1881	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Dochód z wylosowanych obligacyj.</p> <p>W roku 1880. wpłynęło na wylosowanie obligacji indemnizacyjnych w nominalnej wartości 9.000 złr. mk. . . . .</p>	9.450	—	—	Na podobne przypadkowe dochody nie się nie prelinuje na rok 1882.

A. Załącznik 6. do pokrycia.

1	<p>Dodatki indemnizacyjne</p> <p>Podług załączonego zestawienia z przedłożonych wykazów urzędów podatkowych zachodniej Galicyi wynosi sprawdzona należność w dodatkach dla funduszu ind. Galicyi zachodniej w r. 1880. kwotę 839.569 złr. 18 1/2 ct. Ponieważ sprawdzona należność podatków na r. 1881. dopiero z początkiem r. 1882. zestawioną być może, przeto w braku innej podstawy przyjmuje się powyższą kwotę jako prawdopodobny dochód na r. 1882. 839.569 złr. Dalej prelinuje się w dodatkach indemnizacyjnych od podatku dochodowego i zarobkowego kolei żelaznych z braku innej podstawy należność za r. 1880. w kwocie 81.149 zł. 34 ct.</p> <p>Razem . . .</p>	897.620	869.814	839.569	<p>Dodatek indemnizacyjny zezwolony na r. 1880 w wysokości 45 ct. od 1 złr. podatku, prelinuje się toż samo na rok 1882.</p>
		897.620	869.814	920.719	

W y k a z

dotatków na potrzeby indemnizacyjne zachodniej Galicyi za r. 1880.

L. porz.	C. k. urząd podatkowy	Sprostowana należność za rok 1880.		L. porz.	C. k. urząd podatkowy	Sprostowana należność za rok 1880.	
		zł.	ct.			zł.	ct.
1	Brzozów	—	97	17	Nowy Targ	73	81 ¹ / ₂
		802	98			19.980	86 ¹ / ₂
2	Brzesko	82	96	18	Nowy Sącz	194	03 ¹ / ₂
		43.825	87			38.882	42 ¹ / ₂
3	Bochnia	69	86	19	Pilzno	—	—
		45.758	47 ¹ / ₂			20.128	51 ¹ / ₂
4	Biała	112	41	20	Rzeszów	251	38
		48.354	21			60.925	15
5	Dąbrowa	—	—	21	Ropczyce	86	09
		26.446	93			31.406	05 ¹ / ₂
6	Grybów	205	95 ¹ / ₂	22	Tarnów	170	51
		16.229	97			56.352	87 ¹ / ₂
7	Gorlice	315	65	23	Tarnobrzeg	22	55
		31.771	59 ¹ / ₂			21.560	41
8	Jasło	287	39 ¹ / ₂	24	Wadowice	222	02 ¹ / ₂
		38.099	63 ¹ / ₂			43.551	53
9	Jarosław	—	—	25	Wieliczka	156	46
		652	50			42.394	99 ¹ / ₂
10	Krosno	198	91 ¹ / ₂	26	Żywiec	57	51
		22.750	33 ¹ / ₂			58.582	07
11	Kolbószów	14	88	II	przeniesienie . .	—	—
		24.900	62 ¹ / ₂			276.836	98 ¹ / ₂
12	Łańcut	314	64 ¹ / ₂	I	przeniesienie . .	—	—
		46.880	12			562.732	20
13	Limanowa	149	94		Razem . .	839.569	18 ¹ / ₂
		20.990	79 ¹ / ₂				
14	Mielec	70	22		Do tego dodatki inde-		
		27.708	21 ¹ / ₂		mnizacyjne przedsiębiorstw		
15	Myślenice	87	85 ¹ / ₂		kolejowych	81.149	34
		26.219	56				
16	Nisko	33	94		Razem . .	920.718	52 ¹ / ₂
		21.132	51				
I	przeniesienie . .	562.732	20				

PRELIMINARZ

wydatków c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa jako komisji krajowej i komisji lokalnych dla spraw odkupu i regulacyi ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej pokryć się mających

na rok słoneczny 1882.

A. C. k. Namiestnictwo					
Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		wynikłość z roku 1880	wano na rok 1881	c. k. rządu na rok 1882	
		złr. wal. austr.			
1	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	5.250	5.703	5.531	Podział kosztów dla c. k. Namiestnictwa na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministerjalnego z dnia 1. października 1867. L. 5.871, podług którego fundusz Galicyi zachodniej ponosi 12/35 części wszystkich kosztów.
2	Dodatki aktywne	969	1.038	935	
3	Dyurny	950	1.752	1.752	
4	Remuneracye i zapomogi . . .	1.359	1.372	1.372	
5	Potrzeby kancelaryjne	780	1.492	1.628	
6	Czynsze na mieszkania	373	373	373	
7	Koszta podróży	6	104	101	
8	Rozmaite wydatki	—	153	153	
	Razem .	9.687	11.987	11.848	
	Do tego wydatki komisij miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	2.754	3.997	3.497	
	Ogólna suma .	12.441	15.984	15.345	

Numer załącznika		C. k. Komisye lokalne			U w a g i
		Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	
		zlr. wal. austr.			
9	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	1.200	1.200	1.200	Kwota na remuneracye i za- pomogi dla komisji miejscowej jest pod poz. 4. przy c. k. Na- miestnictwie preliminowaną.
10	Dodatki lokalne	250	250	250	
11	Dyurny	366	547	547	
	Remuneracye i zapomogi	—	—	—	
	Potrzeby kancelaryjne	—	—	—	
12	Koszta podróży i diety rzeczo- znawców	938	2.000	1.500	
	Czynsze na mieszkania	—	—	—	
	Rozmaite wydatki	—	—	—	
	Razem	2.754	3.997	3.497	

Alegat 1. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g a
		złr. wal. austr.			
	Płace, dodatki funkcyj- ne i wynagrodzenia dla c. k. Namiestnictwa.				Wniosek na rok 1882 stawia się podług teraźniejszego stanu urzędników zatrudnionych przy c. k. Namiestnictwie w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych.
1	Dla zastępcy prezesa dodatek roczny w kwocie . . . 400 złr.				
2	1 Radca c. k. Namiestnictwa z roczną płacą 3.600 „				
3	1 Starosta powiatowy 2.200 „				
4	1 Sekretarz referujący z dodatkiem roczn. 250 „				
5	1 Komisarz powiatowy 1.300 „				
6	1 „ „ 1.200 „				
7	1 „ „ 1.100 „				
8	3 conceptowych praktykantów z rocznem adjutem po 500 zł. 1.500 „				
	Oddział manipulacyjny.				
9	2 Oficyałów z roczną płacą po 1.000 złr. 2.000 „				
	Służba.				
10	1 woźny z roczną płacą 350 „				
11	2 stróżów z rocznem wynagrodzen. po 216 zł. 432 „				
	Razem . 16.132 złr. z których wypada na fundusz indemn. Galicyi zachoduiej ¹² / ₃₅ części w kwocie 5.531 zł.	5.250	5.703	5.531	

Alegat 2. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
Dodatki aktywalne.					
1	1 Radca Namiestn. rocz. 480 złr.				Wniosek niniejszy zawiera sy stemizowane dodatki aktywalne obecnie zatrudnionych urzędni- ków sprawami serwitutowemi i indemnizacyjnymi.
2	1 Starosta . . . . . 420 „				
3	1 Sekretarz . . . . . 360 „				
4	3 Komisarzy powiatowych rocznie po 300 złr. . 900 „				
5	2 Oficyałów c.k. Namiestn. po 240 złr. rocznie . 480 „				
6	1 woźny 25% od 350 złr. 88 „ Razem 2.728 złr.				
	z których wypada na fundusz in- demnizac. Galicyi zachodniej ¹² / ₃₆ części w kwocie 935 złr.	969	1.038	935	

Alegat 3. do załącznika 7. do potrzeb.

Dyurny.					
1	4 Dyurnistów po 2 złr. dziennie razem . . . . . 2.920 złr.				Wniosek stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej potrzeby na rok 1882. Wniosek niniejszy stawia się wobec wyniku w roku 1880 w wyższej kwocie, ponieważ uwzględniono możliwe podwyż- szenie dyurn.
2	4 Dyurnistów po 1 złr. 50 ct. dziennie razem 2.190 „ Razem . 5.110 złr.				
	z których wypada na fundusz in- demnizac. Galicyi zachodniej ¹² / ₃₆ części w kwocie 1.752 złr.	950	1.752	1.752	

Alegat 4. do załącznika 7. do potrzeb.

Remuneracye i zapomogi.					
Dla c. k. Namiestnictwa i komi- syi lokalnych serwitutowych w Galicyi wschodniej i zachodniej 4.000 złr.					
z których wypada na fundusz in- demnizacyjny Galicyi zachodn. ¹² / ₃₆ części w kwocie 1.372 złr.					
		1.359	1.372	1.372	Wniosek stawia się podług kwot na lata 1879, 1880 i 1881 preliminarzowanych i przez wyso- kie Ministerstwo jakoteż wysoki Sejm krajowy przyzwolonych. Wynik w r. 1881 jest dlatego mniejszy, ponieważ nie cała przyzwolona kwota rozdzieloną została.

Alegat 5 do załącznika 7 do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Potrzeby kancelaryjne.				Niniejszy wniosek stawia się w większej kwocie jak wynik, ponieważ w r. 1882 do niektórych urn nowe kartki z numerami obligacyi włożone być muszą, co wymaga znacznych kosztów.
1	Na opał lokalu . . . . . 800 złr.				
2	Na papier i inne rekwi- zyta do pisania . . . 600 „				
3	Na druki, litografie i efe- kta kredytowe . . . . . 800 „				
4	Na roboty introligatorskie 100 „				
5	Na czyszczenie lokalu . 250 „				
6	Na sprzęty kancelaryjne 100 „				
7	Na oświetlenie lokalu i schodów . . . . . 50 „				
8	Na koszta losowania i roz- maite potrzeby . . . 2.000 „				
9	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania . 50 „				
	Razem 4.750 „				
	z których przypada na fundusz indem. Galicyi wschodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie . . 1.628 złr.	780	1.492	1.628	

Alegat 6 do załącznika 7 do potrzeb.

Czynsz za lokal.					
1	Czynsz za lokal c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszków indemniz. i krajowej komisji serwit. wynosi rocznie 1.088 złr. 14 ct., z których wypada na fundusz indemnizac. Galicyi zachodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie 373 złr.	373	373	373	Wniosek niniejszy stawia się podług rzeczywście opłacanego czynszu w roku 1880.

Alegat 7. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g a
		złr. wal. austr.			
1	Koszta podróży. Na dyety i koszta podróży zastępców obowiązanych i uprawnionych w sprawach serwitutowych rocznie 300 zł. z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicji zachodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie 104 złr.	6	104	104	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1882. Wynik w roku 1880 jest mniejszy, ponieważ w tymże roku nie zaszła potrzeba większego wydatku.

Alegat 8. do załącznika 7. do potrzeb.

1	Rozmaite wydatki. 300 złr., z których wypada na fundusz indemn. Galicji zachodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie 103 złr.	—	103	103	Na pokrycie możliwych potrzeb przy tej zmiennej rubryce prelinuje się niniejsza kwota na rok 1882.
2	Na koszta insercyjne za ogłoszenie edyktów sądowych w sprawach indemnizacyjnych Galicji zachodniej . .	—	50	50	
	Razem .	—	153	153	

Alegat 9. do załącznika 7. do potrzeb.

1	Płace i dodatki dla komisji miejscowej w Tarnowie. 1 Komisarz powiatowy z roczną płacą . . . . . 1.200 złr.	1.200	1.200	1.200	Wniosek niniejszy stawia się podług stanu obecnie przy lokalnej komisji w Tarnowie zatrudnionego urzędnika.
---	---	-------	-------	-------	---

Alegat 10. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	Dodatki aktywalne Dla 1 Komisarza powiatowego rocznie 250 złr.	250	250	250	Podług stanu rzeczy określonego w alegacie Nr. 9.

Alegat 11. do załącznika 7. do potrzeb.

1	Dyurna. Dla 1 dyurnisty przy komisji lokalnej w Tarnowie dziennie po 1 złr. 50 ct.	366	547	547	Kwota preliminowana wobec wyniku jest większą, ponieważ podwyższenie dyurnumienne nastąpić może.
---	--	-----	-----	-----	--

Alegat 12. do załącznika 7. do potrzeb.

1	Koszta podróży. Milowe i dyety dla komisjonujących urzędników, strawne dla dyurnistów, dyety i milowe dla rzeczoznawców i inżynierów	938	2.000	1.500	Wniosek niniejszy stawia się podług wyniku w roku 1880. i ze względu odbyć się mających komisji w r. 1882.
---	--	-----	-------	-------	--

B. Załącznik 8. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Splata kapitałów.				
1	<p>Podług planu amortyzacyjnego, wydanego rozporządzeniem ministeryalnym z d. 29. grudnia 1857 r. l. 11,881 dla obligacji indemnizac. Galicyi zachodniej w kwocie . . . 33,669.000 złr. wynosi kwota wylosować się mająca w II. półroczu 1881. 408.000 złr. a w I. półroczu 1881. 442.000 „</p> <p>Razem . 850.000 złr.</p> <p>czyli wal. austr. . 892.500 „ która podług §. 19. instrukcyi losowania dopiero po upływie pół roku wypłaconą być ma, a mianowicie kwota za II. półrocze 1881. dnia 1. maja 1882., a kwota za I. półrocze 1882. dnia 1. listop. 1882.</p> <p>Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższa kwota 892.500 zł.</p>				<p>Wniosek niniejszy stawia się podług kwot do losowania przeznaczonych na rok 1882. Wynik w roku 1880. był dlatego mniejszy, ponieważ na rok 1882. przypada wyższa kwota do losowania, tudzież że z wylosowanych obligacji indemnizacyjnych w r. 1880. znaczna ilość takowych przez strony w tymże roku wymienianą nie została.</p>
		780.822	856.800	892.500	
2	<p>Do wykupna wylosowanych, a jeszcze nie wymienionych obligacji indem., których stan z końcem grudnia 1880. r. wynosił kwotę . . 282.250 złr. 50 ct. w. a. wnosi się prawdopodobnie potrzebną kwotę . . 7.245 złr.</p> <p>Razem .</p>	—	5.250	7.245	
		780.822	862.050	899.745	

B. Załącznik 9 do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Kwota wyrównawcza w kapitale.</p> <p>Kapitały likwidowane a obligacyami indemnizac. niepokryte wynosiły z końcem roku 1880 kwotę . . . 2.407 złr. 50 ct.</p> <p>W r. 1881. prawdopodobnie nie przybędzie żaden kapitał.</p> <p>Z tej kwoty prawdopodobnie w r. 1881 wypłaconą zostanie kwota . . . 1.890 „ — „ pozostanie . . . 157 „ 50 „</p> <p>Ponieważ powyższy kapitał prawdopodobnie w r. 1882. zaasygnowany zostanie, przeto wnosi się na pokrycie kwot wyrównawczych w r. 1882. kwota 50 złr.</p>	59	100	50	Niniejsza kwota stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1882.

B. Załącznik 10 do potrzeb.

1	<p>Kwoty wyrównawcze w rentach zaległych.</p> <p>Gdy w roku 1882 prawdopodobnie jeszcze obrachunki między funduszem indemnizacyjnym a uprawnionymi co do rent zaległych przeprowadzone zostaną, przeto ze względu na asygnować się mające renty zaległe preliminuje się kwotę 50 złr.</p>	47	100	50	Wniosek niniejszy stawia się podług wyniku w roku 1880 i prawdopodobnej potrzeby na rok 1882.
---	--	----	-----	----	---

B. Załącznik 11. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1878	Preliminowano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1880	U w a g i
		zr. wal. austr.			
1	<p>Renty dla uprawnionych.</p> <p>Podług stanu kapitałów wynosi oprocentowany dług w obligacjach indemnizacyjn. w Galicyi zachodniej z końcem r. 1880 kwotę . . . . . 23,652.604 zhr. po strąceniu wylosowanych kwot a mianowicie 31. października 1880 r. w ilości 408.000 zhr. a 30. kwietnia 1881 408.000 „ razem w ilości . 816.000 „ m. k. czyli w. a. 856.800 „ zmniejsza się tenże na . . . . . 22,795.804 zhr. który po doliczeniu prawdopodobnie nowo wystawionych obligacji w r. 1881. w kwocie 1.890 „ wynosić będzie z końcem r. 1881 22,797.694 zhr. Na pokrycie 5% odsetek od tej sumy wnosi się zatem kwotę . . 1,139.885 „ Dalej wynosi stan kapitałów obligacjami ind. niepokryty z końcem grud. 1880. 2.047 zł. 50 ct. w roku 1881. prawdopodobnie nie przybędzie żaden likwidowany kapitał. Od tego odpadnie prawdopodobnie w roku 1881. przez asygnację kwota 1.890 zł. — ct. pozostanie . 157 zł. 50 ct. przeniesienie . .</p>				<p>Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnego stanu obligacji indemn. z końcem roku 1881. Kwota preliminowana na rok 1882 jest w obec wyniku w roku 1880 dlatego mniejsza, ponieważ stan kapitałów po potrąceniu wylosować się mających obligacji indemn. w roku 1881 zmniejszony zostanie.</p>
2		1 208.166	1,182.690	1,139.885	
		1,208.166	1,182.690	1,139.885	

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
3	Z przeniesienia . . .	1,208.166	1,182.690	1,139.885	
	od której to sumy na 5% odsetki za lata ubiegłe do końca grudnia r. 1881. preliminuje się kwota . . .	72 zł.	127	215	72
	Nareszcie wnosi się na częściowe pokrycie zaległych odsetek wynoszących w roku 1880. kwotę	354.641 zł.	—	—	14.336
	prawdopodobnie potrzebną kwotę				
	Razem	1,208.293	1,182.905	1,154.295	

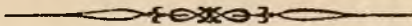
B. Załącznik 12. do potrzeb.

1	Zakupno obligacyi indemnizacyjnych.				Na podobne wydatki nie preliminuje się żadnej kwoty, albowiem przewidzieć się nie da, czy ze subwencji pozostanie jaka reszta na zakupno obligacyi indemnizacyjnych w roku 1882.
	Na zakupno obligacyi indemnizacyjnych w roku 1880 została wydana kwota	106.526	—	—	

B. Załącznik 13. do potrzeb.

1	Nadzwyczajne wydatki.				Niniejszy wniosek stawia się podług wyniku w roku 1880 i prawdopodobnej potrzeby w roku 1882.
	Na rozmaite wydatki z powodu zwrotu nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych, tudzież nadpłaconych kapitałów, rent, odsetek i innych zwrotów, preliminuje się kwota . . .	8.000 zł.	7.884	8.000	

Sumaryczny preliminarz
funduszu indemnizacyjnego
dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego.
na rok słoneczny 1882.

Liczba porządk. i załączników		A. Pokrycie			U w a g i
		Rzeczywista wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek c. k. rządu na r. 1882	
		złr. wal. austr.			
I. Od obowiązanych.					
1	Wpłata kapitałów	2.822	1.447	1.535	
2	„ rent	856	70	220	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	1.794	1.291	1.381	
II. Własne dochody.					
4	Odsetki od zakupionych obliga- cyj indemnizacyjnych . . .	6.884	7.243	6.092	
5	Dochód za wylosowane obliga- cye indemnizacyjne . . .	5.250	—	—	
III. Od kraju.					
6	Dodatki indemnizacyjne od po- datków	204.828	180.964	178.524	
	Daniny od zboża i soli	—	—	—	
IV. Ze skarbu państwa.					
	Wynagrodzenie laudemialne . .	—	—	—	
	Odsetki od ulokowanych nadwy- żek funduszowych	—	—	—	
	Zwroty kapitałów od c. k. skar- bu państwa	—	—	—	
	Zaliczki ze skarbu państwa:				
	a) nieoprocentowane	—	—	—	
	b) oprocentowane	—	—	—	
	Razem	222.434	191.015	187.752	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	—	191.015	187.752	
	Pozostaje do lokowania	—	—	—	

Liczba porządk. i załączników	B. Potrzeby				U w a g i
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek c. k. rządu na r. 1882	
		złr. wal. austr.			
7	Koszta zarządu	816	1.194	1.083	
8	Splata kapitałów:				
	a) przez losowanie	55.125	86.100	91.350	
	b) przez wykupno obligacyi	—	—	—	
	Kwoty wyrównawcze w kapitale	—	—	—	
	" " w rentach	—	—	—	
9	Renty dla uprawnionych	104.195	100.359	94.919	
10	Wynagrodzenie za zakupione obligacye indemnizacyjne	1.250	1.752	—	
	Odsetki od kapitałów dłużnych skarbowi państwa	—	—	—	
	Zwroty zaliczek ze skarbu państwa	—	—	—	
11	Nadzwyczajne wydatki	386	1.610	400	
	Razem	162.072	191.015	187.752	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Wpłata kapitałów.</p> <p>Z końcem roku 1880. pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za dziesięć, meszne i czynsza emfiteutyczne w kwocie . . . . . 7.724 złr.</p> <p>Gdy w r. 1881. prawdopodobnie nic nie przybędzie a na wyższą należytość w r. 1881. kwota 1.447 złr. spłaconą zostanie,</p> <p>przeto pozostanie kwota <u>6.277 złr.</u></p> <p>z której prawdopodobnie w r. 1882. kwota . . . . . 1.535 złr. spłaconą zostanie.</p>	2.822	1.447	1.535	Wniosek na rok 1882. jest w stosunku do wyniku za rok 1880. dlatego mniejszy, ponieważ spłaty kapitałów w 20 rocznych ratach i annuitetach w roku 1880. po największej części się ukończyły, tudzież że wynik za rok 1880. obejmuje znaczną ilość spłaconych zaległości z dawniejszych lat.

A. Załącznik 2. do pokrycia.

1	<p>Wpłata rent.</p> <p>Od kapitałów wykupna podług załącznika 1 pokrycia w kwocie . . . . . 6.277 złr. wykazanych, wnosi się tytułem 5% odsetek na rok 1882. kwotę 220 złr.</p>	856	70	220	Preliminowana mniejsza kwota na rok 1882. polega na powodach załącznika 1. do pokrycia zawartych.
---	--	-----	----	-----	---

A. Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1880	wano na rok 1881	rządu na rok 1882	
		złr. wal. austr.			
Różne przychody.					
1	Odsetki za zwłokę od r. nt w terminie niespłaconych	630	38	324	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnych przychodów w roku 1882.
2	Zwrot kosztów podróży	7	20	24	
3	Taksy za przepisanie obligacyj indemnizacyjnych	3	3	3	
4	Zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych	1.087	1.200	1.000	
5	Zwroty rachunkowe i inne	67	30	30	
	Razem	1.794	1.291	1.381	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych.					Wniosek na rok 1882. stawia się podług wykazanego stanu czynnych kapitałów z końcem roku 1880. w ilości 135.387 złr.
1	Gdy według najwyższego postanowienia z dnia 14. października 1857. i podług dekretu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 22. października 1857. l. 9.809 wszelkie nadwyżki przy funduszach indemnizacyjnych na zakupno obligacyj ind. obrócone być mają, przeto zakupione obligacje indemnizacyjne, których stan z końcem kwietnia 1880. wynosił kwotę 135.387 złr. w. a. Od tych obligacyj preliniuje się odsetki płatne 1. maja i 1. listopada 1882. po odtrąceniu 10% podatku dochodowego w kwocie . . . . . 6.092 złr.	6884	7.243	6.092	

A. Załącznik 5. do pokrycia.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1881	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Dochód z wylosowanych obligacyj.</p> <p>W roku 1880. wpłynęło za wylosowane obligacje indemnizacyjne w nominalnej wartości 5.000 złr. m. k. . . . .</p>	5.250	—	—	Na podobne przypadkowe dochody nie się nie prelinuje na rok 1882.

A. Załącznik 6. do pokrycia.

1	<p>Dodatki indemnizacyjne</p> <p>Podług załączonego zestawienia z przedłożonych wykazów urzędów podatkowych W. Ks. Krakowsk. wynosi sprawdzona należytość w dodatkach dla funduszu ind. W. Ks. Krakowskiego w r. 1880. kwotę 146.194 złr. 27 1/2 ct. Ponieważ sprawdzona należytość podatków na r. 1881. dopiero z początkiem r. 1882. zestawioną być może, przeto w braku innej podstawy przyjmuje się powyższą kwotę jako prawdopodobny dochód na r. 1882. 146.194 złr. Dalej prelinuje się w dodatkach indemnizacyjnych od podatku dochodowego i zarobkowego kolei żelaznych w braku innej podstawy należytość za r. 1880. w kwocie . . . 32.330 złr.</p> <p>Razem . . .</p>	204.828	180.964	146.194	<p>Dodatek indemnizacyjny zwolony na r. 1881 w wysokości 30 ct. od 1 złr. podatku, prelinuje się toż samo na rok 1882.</p>
		204.828	180.964	32.330	
		204.828	180.964	178.524	

W y k a z

dotatków na potrzeby indemnizacyjne W. Ks. Krakowskiego
za rok 1880.

Liczba porządkowa	C. k. Urząd podatkowy	Sprostowana należytość za rok bieżący		U w a g a
		złr.	ct.	
1	Kraków	124.874	25 1/2	
2	Chrzanów	21.320	02	
	Razem . .	146.194	27 1/2	
	Do tego dodatki indemnizacyjne przedsiębiorstw kolejowych . .	32.330	—	
	Razem . .	178.524	27 1/2	

PRELIMINARZ

wydatków c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcji funduszków indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa jako komisji krajowej i komisji lokalnych dla spraw odkupu i regulacji ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego pokryć się mających

na rok słoneczny 1882.

A. C. k. Namiestnictwo

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek c. k. rządu na rok 1882	U w a g i
		zr. wal. austr.			
1	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	438	475	461	Podział kosztów zarządu dla c. k. Namiestnictwa na wszystkie trzy fundusze indemn. nastąpił na podstawie dekretu ministerialnego z dnia 1. października 1879. L. 5.871, podług którego fundusz Wielkiego Księstwa Krakowskiego ponosi 1/35 części wszystkich wydatków.
2	Dodatki aktywalne	81	87	78	
3	Dyurny	79	146	146	
4	Remuneracye i zapomogi	113	114	114	
5	Potrzeby kancelaryjne	61	124	136	
6	Czynsze na mieszkania	31	31	31	
7	Koszta podróży	1	9	9	
8	Różne wydatki	6	8	8	
	Razem	810	994	983	
	Do tego wydatki komisji miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	6	200	100	
	Ogólna suma	816	1.194	1.083	

C. k. Komisye lokalne

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek na rok 1882	U w a g i
		zlr. wal. austr.			
	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	—	—	—	
	Dodatki lokalne	—	—	—	
	Dyurny	—	—	—	
	Remuneracye i zapomogi	—	—	—	
	Potrzeby kancelaryjne	—	—	—	
9	Koszta podróży i diety rzeczo- znawców	6	200	100	
	Czynsze na mieszkania	—	—	—	
	Rozmaite wydatki	—	—	—	
	Razem	6	200	100	

Alegat 1. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g a
		złr. wal. austr.			
	Płace, dodatki funkcyj- ne i wynagrodzenia dla c. k. Namiestnictwa.				Wniosek na rok 1882 stawia się podług teraźniejszego stanu urzędników zatrudnionych przy c. k. Namiestnictwie w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych.
1	Dla zastępcy prezesa dodatek roczny w kwocie . . . 400 złr.				
2	1 Radca c. k. Namiestnictwa z roczną płacą 3.600 „				
3	1 Starosta powiatowy 2.200 „				
4	1 Sekretarz referujący z dodatkiem roczn. 250 „				
5	1 Komisarz powiatowy 1.300 „				
6	1 „ „ 1.200 „				
7	1 „ „ 1.100 „				
8	3 conceptowych praktykantów z rocznem adjutem po 500 zł. 1.500 „				
	Oddział manipulacyjny.				
9	2 Oficyałów z roczną płacą po 1.000 złr. 2.000 „				
	Służba.				
10	1 woźny z roczną płacą 350 „				
11	2 stróżów z rocznem wynagrodzen. po 216 zł. 432 „				
	Razem . 16.132 złr. z których wypada na fundusz indemn. W. Ks. Krakowskiego $\frac{1}{3}$ część w kwocie . 461 zł.	438	475	461	

Alegat 2. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Dodatki aktywalne.				
1	1 Radca Namiestn. rocz. 480 złr.				Wniosek niniejszy zawiera sy stemizowane dodatki aktywalne obecnie zatrudnionych urzędni- ków sprawami indemnizacyjne- mi i serwitutowemi.
2	1 Starosta . . . . . 420 „				
3	1 Sekretarz . . . . . 360 „				
4	3 Komisarzy powiatowych rocznie po 300 złr. . 900 „				
5	2 Oficyałów c.k. Namiestn. po 240 złr. rocznie . 480 „				
6	1 woźny 25% od 350 złr. 88 „				
	Razem 2.728 złr. z których wypada na fundusz in- demnizac. W. Ks. Krakowskiego 1/3, część w kwocie . . 78 złr.	81	87	78	

Alegat 3. do załącznika 7. do potrzeb.

	Dyurny.				Wniosek stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej potrzeby na rok 1882. Wniosek niniejszy stawia się wobec wyniku w roku 1880 w wyższej kwocie, ponieważ uwzględniono możliwe podwyż- szenie dyurn.
1	4 Dyurnistów po 2 złr. dziennie razem . . . . . 2.920 złr.				
2	4 Dyurnistów po 1 złr. 50 ct. dziennie razem 2.190 „				
	Razem . 5.110 złr. z których wypada na fundusz in- demnizac. W. Ks. Krakowskiego 1/3, część w kwocie . 146 złr.	79	146	146	

Alegat 4. do załącznika 7. do potrzeb.

	Remuneracye i zapomogi.				Wniosek stawia się podług kwot na lata 1879, 1880 i 1881 preliminowanych i przez wyso- kie Ministerstwo jakoteż wysoki Sejm krajowy przyzwolonych. Wynik w r. 1880 jest dlatego mniejszy, ponieważ nie cała przyzwolona kwota rozdzieloną została.
1	Dla c. k. Namiestnictwa i komi- syi lokalnych serwitutowych w Galicyi wschodniej i zachodniej 4.000 złr. z których wypada na fundusz in- demnizacyjny W. Ks. Krakowsk. 1/3, część w kwocie . . 114 złr.	113	114	114	

Alegat 5. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
	Potrzeby kancelaryjne.				Niniejszy wniosek stawia się w większej kwocie jak wynik, ponieważ w r. 1882 do niektórych urn nowe kartki z numerami obligacji włożone być muszą, co wymaga znacznych kosztów.
1	Na opał lokalu . . . . . 800 złr.				
2	Na papier i inne rekwi- zyta do pisania . . . 600 "				
3	Na druki, litografie i efe- kta kredytowe . . . . . 800 "				
4	Na roboty introligatorskie 100 "				
5	Na czyszczenie lokalu . 250 "				
6	Na sprzęty kancelaryjne 100 "				
7	Na oświetlenie lokalu i schodów . . . . . 50 "				
8	Na koszta losowania i roz- maite potrzeby . . . 2.000 "				
9	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania . 50 "				
	Razem 4.750 "				
	z których przypada na fundusz indem. W. Ks. Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie . . . 136 złr.	61	124	136	

Alegat 6. do załącznika 7. do potrzeb.

	Czynsz za lokal.				Wniosek niniejszy stawia się podług rzeczywiście opłacanego czynszu w roku 1880.
1	Czynsz za lokal c. k. Namiestnicstwa jako Dyrekcyi funduszków indemniz. i krajowej komisji serwit. wynosi rocznie 1.088 złr. 14 ct., z których wypada na fundusz indemnizac. W. Ks. Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie 31 złr.	31	31	31	

Alegat 7. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość z roku 1880	Prelimino- wano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g a
		złr. wal. austr.			
1	Koszta podróży. Na dyety i koszta podróży zastępców obowiązanych i uprawnionych w sprawach serwitutowych rocznie 300 zł., z których przypada na fundusz indemnizacyjny W. Ks. Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie 9 złr.	1	9	9	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1882. Wynik w roku 1880 jest mniejszy, ponieważ w tymże roku nie zaszła potrzeba większych wydatków.

Alegat 8. do załącznika 7. do potrzeb.

1	Rozmaite wydatki. 300 złr., z których wypada na fundusz indemnizac. W. Ks. Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie 8 złr.	6	8	8	Na pokrycie możliwych potrzeb przy tej zmiennej rubryce preliminuje się niniejsza kwota na rok 1882.
---	--	---	---	---	--

Alegat 9. do załącznika 7. do potrzeb.

1	Koszta podróży. Milowe i dyety dla komisjonujących urzędników, strawne dla dla dyurnistów, dyety i milowa dla rzeczoznawców i inżynierów 100 złr.	6	200	100	Niniejszy wniosek stawia się ze względu na możliwe dodatkowe pertraktacje serwitutowe w roku 1882.
---	---	---	-----	-----	--

B. Załącznik 8. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Preliminowano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p style="text-align: center;">Spłata kapitałów.</p> <p>Podług planu amortyzacyjnego, wydanego rozporządzeniem wys. c. k. Ministerstwa z dnia 29. Października 1857 r. l. 1.881 dla obligacji indemnizac. W. Ks. Krakowsk. w kwocie 3,398.000 zł. m. k. wynosi kwota wylosować się mająca w II. półroczu 1881 43.000 zł. a w I. półroczu 1882 44.000 „ razem . 87.000 zł. m.k. czyli w.a. 91.350 zł. która podług §. 19. instrukcyi losowania dopiero po upływie pół roku wypłaconą być ma, a mianowicie kwota za II. półrocze 1881. dnia 1. maja 1882., a kwota za I. półrocze 1882. dnia 1. listop. 1882.</p> <p>Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższa kwota 91.350 zł</p>	55.125	86.100	91.350	<p>Wniosek niniejszy stawia się podług kwot do losowania przeznaczonych na rok 1882. Wynik w roku 1880. jest wobec prelimitowanej kwoty dlatego mniejszy, ponieważ na rok 1882. przypada wyższa kwota do losowania, tudzież że z wylosowanych obligacji indemnizacyjnych w r. 1880. znaczna ilość takowych przez strony wymienianą nie została.</p>

B. Załącznik 9 do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1880	Preliminowano na rok 1881	Wniosek rządu na rok 1882	U w a g i
		złr. wal. austr.			
1	<p>Renty dla uprawnionych.</p> <p>Podług stanu kapitałów wynosi oprocentowany dług w obligacjach indemnizacyjnych W. Ks. Krakowskiego z końcem r. 1880 kwotę . . . . . 1,985.844 złr. a po strąceniu wylosowanych kwot, a mianowicie 31. październ. 1880 r. w ilości 41.000 złr. a 30. kwietnia 1881 41.000 „ razem . . . 82.000 złr. m. k. czyli w. a. <u>86.100 złr.</u> zmniejsza się tenże na . . . . . 1,899.744 złr. a po potrąceniu w r. 1881 zniszczonych obligacji indemnizacyjnych, stanowiących własność funduszu indemnizac. W. Ks. Krakowskiego w wartości <u>1.365 złr.</u> a. w. właściwie na . . . . . 1,898.379 złr. od której to sumy wynoszą 5% odsetki na r. 1882 kwotę . . . . . 94.919 złr.</p>	104.495	100.359	94.919	<p>Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnego stanu obligacji indemnizac. z końcem roku 1881.</p> <p>Kwota preliminowana na rok 1882 jest wobec wyniku w roku 1880 dlatego mniejsza, ponieważ stan obligacji indemnizac. po potrąceniu wylosować się mających obligacji indemnizac. w roku 1881. zmniejszony zostanie.</p>

B. Załącznik 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	P r z e d m i o t	Wynikłość	Prelimino-	Wniosek	U w a g i
		z roku 1880	wano na rok 1881	rzędu na rok 1882	
		złr. wal. austr.			
1	<p>Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych.</p> <p>Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych w r. 1880 w nominalnej wartości . . . 1.070 złr. i na opędzenie kosztów urosłych za wymianę obligacyj indemn. Galicyi zachodniej i wschodniej na takowe W. Ks. Krakowskiego wydaną została kwota 1.250 złr. .</p>	1.250	1.752	—	<p>Na zakupno obligacyj indemn. nie się nie prelinuje, ponieważ przewidzieć nie można czy będzie w roku 1882 rozporządzalna kwota do tego celu.</p>

B. Załącznik 11. do potrzeb.

1	<p>Nadzwyczajne wydatki.</p> <p>Na nadzwyczajne wydatki z powodu zwrotu nienależnie na rzecz funduszu ind. W. Ks. Krakowskiego pobranych kwot, tudzież nadpłaconych dodatków indemn. kapitałów, rent, odsetek i innych kwot prelinuje się kwota 400 złr.</p>	386	1.610	400	<p>Wniosek niniejszy stawia się podług wyniku w roku 1880 i prawdopodobnej potrzeby na rok 1882.</p>
---	---	-----	-------	-----	--

Aleg. 23.

Fundusz indemnizacyjny.

Kraj koronny: Galicya wschodnia.

Rok 1880.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW.

Lwów dnia 10 marca 1881.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na r. 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległość w aktywach z końcem r. 1880.	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	Rzeczywisty dochód								
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron								
8	Wpłaty na kapitały:								
	a) w 20 rocznych ratach	9.968	94 1/2	4.540	—	7.695	54	19.836	65
	b) w ratach umarzających (annuitetach)	2.266	59 1/2					2.257	07
9	Wpłaty na renty:								
	a) renty bieżące i zaległe	78	14	1.016	—	1.176	52	101	06
	b) raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach	2.114	38					240	87
	c) odsetki od zakupionych obligacyj	4.753	34 1/2	42.704	—	37.950	65 1/2	64.816	36
	d) gotówka za wylosowane obligacje	56.805	—	—	—	56.805	—	—	—
	e) zakupione obligacje	—	—	—	—	—	—	884.278	50
	f) pozostałość ze subwencji w r. 1880.	—	—	—	—	—	—	191.833	09 1/2
10	Inne rozmaite przychody:								
	a) odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	1.327	10	342	—	985	10	551	60
	b) zwrot kosztów podróży	2.712	07	2.500	—	212	07	4.954	85
	c) za sprzedane druki indemnizacyjne	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) taksa za przepisywanie obligacji indemnizacyjnych	182	—	400	—	218	—	—	—
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacji indemnizacyjnych	10.882	61 1/2	5.000	—	5.882	61 1/2	—	—
	f) dochód ze sprzedaży pustek	—	—	—	—	—	—	—	—
	g) dochód z dzierżawy pustek	—	—	—	—	—	—	—	—
	h) zwrot nienależnie pobranego podatku dochodowego	11.911	—	100	—	11.811	—	—	—
	i) zwrot nadebranych płac etatowych	—	—	—	—	—	—	—	—
	k) zwroty rachunkowe	—	—	—	—	—	—	—	—
	l) inne zwroty	—	—	—	—	—	—	3.938	59 1/2
	do przeniesienia	103.001	19	56.602	—	46.399	19	1.172.808	65

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na rok 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległość w aktywach z końcem r. 1880.	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	przeniesiona suma	103.001	19	56.602	—	46.399	19	1,172.808	65
	II. Od kraju:								
11	dodatek indemnizacyjny od podatków								
	a) za lata ubiegłe	487.282	08 1/2	2,165.012	—	188.515	92	271.750	90 1/2
	b) za rok bieżący	1,866.245	83 1/2						
12	Wpłaty uprawnionych.								
	a) do zaokrąglenia kapitałów w obligacjach indemnizacyjnych	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) zaliczki urbarialne udzielone, dotąd niezarachowane . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rzeczywistych przychodów	2,456.529	11	2.221.614	—	234.915	11	2,110.906	08
	III. Od zarządu:								
15	Zaliczki.								
	a) zaliczki nieoprocentowane ze Skarbu państwa	2,373.266	54 1/2	1,461.877	—	—	—	—	—
	Razem	2,373.266	54 1/2	1,461.877	—	—	—	—	—
	Suma	4,829.795	65 1/2	3 683.491	—	—	—	—	—
	Przebieżne.								
19	Zwrócone zaliczki	11.604	89 1/2	—	—	—	—	2.489	04
	Tymczasowe przychody	7.794	58	—	—	—	—	—	—
20	Depozyta obce	191.833	09 1/2	—	—	—	—	—	—
21	Depozyta własne	211 232	57	—	—	—	—	2.489	04
22	Suma przebieżnych przychodów	211 232	57	—	—	—	—	2.489	04
23	Suma wszelkich przychodów	5,041.028	22 1/2	3,683.491	—	—	—	—	—
24	Zapas przeszłego roku w gotówce	118.718	75 1/2	—	—	—	—	—	—
25	Całkowity przychód	5,159 746	98	—	—	—	—	—	—
26	Zapas z końcem roku 1880 w gotówce							1.428	75
27	Suma aktywów z końcem r. 1880							2 114.823	87

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na rok 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne zaległości w pasywach z końcem roku 1880	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Rzeczywiste wydatki.									
A. Potrzeby:									
1	Koszta zarządu (podług specyfikacji na ostatniej stronie).	22.737	59 1/2	29.254	—	6.515	40 1/2	1.879	32 1/2
2	Splata obligacyj indemnizacyjnych.								
	a) wskutek wylosowania	229.383	—	1,486.800	—	36.750	—	515.340	—
	b) „ zniszczenia	1,220.667	—					40,636.816	50
	c) obligacje nie wylosowane	—	—					—	—
3	Wypłata kapitałów zlikwidowanych.								
	a) w kwotach wyrównawczych	121	48	300	—	178	52	—	—
	b) kapitały zlikwidowane, a nie asygnowane	—	—	—	—	—	—	14.437	50 1/2
	c) zakupno obligacyj	196.963	91 1/2	—	—	196.963	91 1/2	—	—
4	Renty dla uprawnionych.								
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże w kwocie:	221.005	94	2,105.809	—	13.023	32 1/2	620.962	62 1/2
	tychże w kwocie: { za lata ubiegłe za rok bieżący	1,871,779	73 1/2						
	b) renta roczna od nieasygnowanych kapitałów	93	13	587	—	493	87	8.005	15
	c) urbaryalne zaliczki	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	98	16 1/2	150	—	51	83 1/2	836	04 1/2
	e) renty zaległe i likwidowane, a nie asygnowane	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Różne wydatki.								
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych	133.831	18 1/2	60.591	—	73.693	60 1/2	27.933	30 1/2
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów rent i odsetek	329	27						
	c) zwroty rachunkowe	124	15						
	do przeniesienia	3,897.134	56 1/2	3,683.491	—	213.643	56 1/2	41,826.210	45 1/2

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na rok 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne za- ległości w pa- sywach z kon- cem roku 1880	
		Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	przeniesiona suma .	3,897.134	56 1/2	3,683.491	—	213.643	56 1/2	41,826.210	45 1/2
30	d) inne przypadkowe zwroty .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rzeczywistych wydatków	3,897.134	56 1/2	3,683.491	—	213.643	56 1/2	41,826.210	45 1/2
7	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu państwa:								
	a) nieoprocentowanych	935.623	54 1/2	—	—	—	—	40,755.846	82
	b) oprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) odsetki od tychże zaliczek .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem .	935.623	54 1/2	—	—	—	—	—	—
	Suma .	4,832.758	11	3,683.491	—	213.643	—	82,582.057	27 1/2
	Przebieżne.								
31	Zaliczki zwrotne	8.642	44	—	—	—	—	—	—
	Zwroty tymczasowych przy- chodów.								
32	Obce pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Depozyta	125.084	58 1/2	—	—	—	—	1.428	75
34	Suma przebieżnych wydatków .	133.727	02 1/2	—	—	—	—	1.428	75
35	Suma wszelkich wydatków . .	4,966.485	13 1/2	—	—	—	—	82,583.486	02 1/2
36	Zapasy kasowy z końcem r. 1880	193.261	84 1/2	—	—	—	—	—	—
37	Całkowity rozchód	5,159.746	98	—	—	—	—	—	—
38	W porównaniu pasywów z akty- wami pozostaje ostatecznie czyste pasywu w kwocie	—	—	—	—	—	—	2,114.823	87
		—	—	—	—	—	—	80,468.662	15 1/2

W y k a z

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników		Nominalna wartość	
			złr.	ct.
Przychód.				
I.		Zapas z roku przeszłego	—	—
II.		Nowo wystawione obligacje indemnizacyjne	8.137	50
III.		Nowo wystawione obligacje zamiast złożonych i z uiszczonych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych	—	—
IV.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	901.288	50
V.		Obligacje indemnizacyjne } wykupione	1,450.050	—
		} zniszczone	—	—
VI.		Suma przychodu	2,359.476	—
Rozchód.				
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	7.875	—
VIII.		" " w rentach zaległych	262	50
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	—	—
IXa.		Zwrot mylnie w grudniu 1880 r. w przychodzie zarachowanych obligacji indemnizacyjnych	—	—
X.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	901.288	50
XI.		Do zniszczenia wydane obligacje indemnizacyjne	1,450.050	—
XII.		Suma rozchodu	2,359.476	—
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głów- wnego z końcem grudnia 1880 r. pozostaje ostateczny zapas	—	—

W y k a z

obrotu własnego funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej

Liczba porządkowa	P o s z c z e g ó l n i e n i e		Nominalna wartość wal. austr.	
			zł.	ct.
	a) Przychód			
1	Zapasz z końcem grudnia 1879. w oblig. indemn.	823.800 zł. m. k.	864.990	—
2	Zakupiono obligacye indemn. w kwocie	72.470 " "	76.093	50
	Suma przychodu .	896.270 " "	941.083	50
	b) Rozchód			
3	Wylosowane obligacye indemnizacyjne	54.100 zł. m. k.	56.805	—
4	Wypożyczono Wydziałowi krajowemu	700.000 " "	735.000	—
	Suma rozchodu w oblig. indemn. .	754.100 " "	791.805	—
5	W porównaniu przychodu z rozchodem, pozostaje podług głównego dziennika z końcem grudnia 1880. zapas kasowy w obligacyach indemn. 142.170 zł. m. k., czyli wal. austr.		149.278	50
	a po doliczeniu pożyczki udzielonej Wydziałowi krajowemu w roku 1881 zwrócić się mającej		735.000	—
	tudzież nieużytej pozostałej renty ze subwencji za rok 1880 w kwocie .		191.833	09 1/2
	okazuje się właściwy stan majątku w kwocie		1,076.111	59 1/2
	tj. Jeden milion siedmdziesiąt sześć tysięcy sto jedenaście zł. 59 1/2 kr. wal. austr.			
	<p>Z pozostałej subwencji w kwocie 191.833 zł. 09 1/2 ct. zakupiono w styczniu 1881. obligacye indemnizacyjne w nominalnej wartości 62.500 zł., reszta tej subwencji nie mogła być użytą, ponieważ dodatek indemnizacyjny na rok 1880 dopiero z końcem roku zmniejszony został z 48 ct. na 45 ct. od 1 zł. i pobierany był przez 3 kwartały w wyższej kwocie, a zatem będzie musiał być zwrócony stronom.</p>			

Z a ł a c z n i k i

Załącznik Nr. 1.

do pozycji zamknięcia 1
włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczone raty kapitału		5% odsetki		Annuityty	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Zaległość z końcem r. 1879 . . .	22	61	100	83 1/2	29.268	72 1/2	1.339	25	4.523	66 1/2
Przybyło w r. 1880.										
a) w skutek przepisania nowych . . .	44	26	24	16	470	—	—	—	—	—
b) w skutek sprostowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należność rent i odsetek	—	—	54	20 1/2	—	—	1.016	—	—	—
Razem . . .	66	87	179	20	29.738	72 1/2	2.355	25	4.523	66 1/2
Z tego odpada:										
a) w skutek kompensacji . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) w skutek sprostowania przy- pisanych należności . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeczywista należność	66	87	179	20	29.738	72 1/2	2.355	25	4.523	66 1/2
Na to wpłynęło w gotówce . . .	64	09	78	14	9.904	85 1/2	2.114	38	2.266	59 1/2
Zaległość z końcem roku 1880 . .	2	78	101	06	19.833	87	240	87	2.257	07

Załącznik Nr. 2.

do pozycji 10, 29 włącznie 32, VII. i VIII.

W y k a z

zlikwidowanych należności uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynagrodzenia		Renty zaległe		Razem	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacji indemnizacyjnych uprawnionym	30,456.573	—	12,137.496	—	42,594.069	—
Do tego przybyło w roku bieżącym	8.137	50	—	—	8.137	50
Razem	30.464.710	50	12,137.496	—	42,602.206	50
Odpada przez wypłatę wylosowanych obligacji i anulowanie	1,450.050	—	—	—	1,450.050	—
Stan z końcem r. 1880 r. (Zaległości poz. 2.)	20 014.660	50	12,137.496	—	41,152.156	50
Pierwotny stan zlikwidowanych, a obligacjami indemnizacyjnymi niepokrytych należności	13.653	87 ¹ / ₂	978	75 ¹ / ₂	14.632	63
W roku bieżącym zlikwidowano	8.780	11	217	95 ¹ / ₂	8.998	06 ¹ / ₂
Suma zlikwidowanych należności	22.433	98 ¹ / ₂	1.196	71	23.630	69 ¹ / ₂
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po potrąceniu kwot przez uprawnionych wpłaconych (Poz. 3 i 4.)	121	48	98	16 ¹ / ₂	219	64 ¹ / ₂
Ze zaliczek skompenzowano	—	—	—	—	—	—
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano	—	—	—	—	—	—
Przez nowo wystawione obligacje indemnizacyjne pokryto (poz. VII i VIII obrotu kredytowego)	7.875	—	262	50	8.137	50
Odpada w skutek kompenzacji dziesięciny i kapitałów wykupna	—	—	—	—	—	—
Suma pokrytych należności	7.996	48	360	66 ¹ / ₂	8.357	14 ¹ / ₂
Ostateczny stan zlikwidowanych, a obligacjami indemniz. niepokrytych należności (Zał. p. 3.)	14.437	50 ¹ / ₂	836	04 ¹ / ₂	15.273	55

Załącznik Nr. 3.

do poz. wydatków 31 i VII zaleg. poz. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligacjach indemnizacyjn.		W gotówce		Razem	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Pierwotny stan nieskompenzowanych zaliczek	—	—	—	—	—	—
Przybyło w roku bieżącym (Pozycja wyd. 31.)	—	—	—	—	—	—
Razem	—	—	—	—	—	—
Odpada wskutek kompenzacji (Zał. N. 2.)	—	—	—	—	—	—
Stan nieskompenzowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)	—	—	—	—	—	—

Wyszczególnienie kosztów zarządu.

	W y p ł a c o n o						Pasywa z końcem roku	
	Dla Namiest- nictwa jako dy- rekcyi fundu- szów indemni- zacyjnych i ko- misji krajowej		dla komisji lokalnej		Razem			
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.		
Płace urzędników	9.051	23 1/2	1.349	97	10.401	20 1/2	—	—
Dodatki służbowe i osobowe urzędników	408	44 1/2	541	64 1/2	950	09	—	—
Dodatki aktywalne—	1.777	34	316	66	2.094	—	—	—
Dodatki na pomieszkania urzędnikom	—	—	—	—	—	—	—	—
Płace sług	165	96	144	—	309	96	13	84
Zapomogi i remuneracye	2.492	29	—	—	2.492	29	—	—
Dyurna	1.741	64 1/2	328	—	2.069	64 1/2	180	06
Czynsze za najem pomieszkań dla urzędów	683	97	384	—	1.067	97	715	97
Koszta podróży i diety rzeczoznawców	95	—	1.465	03 1/2	1.474	57 1/2	544	13 1/2
Potrzeby kancelaryjne	1.661	36 1/2	128	20	1.788	56 1/2	425	32
Różne wydatki	83	24 1/2	4	05	89	29 1/2	—	—
Razem	18.077	3 1/2	4.661	56	22.737	59 1/2	1.879	32 1/2

Załącznik Nr. 5.

Sprawozdanie obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały biernie		Zaliczki		Obce pienią- dze		Depozyta	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Pozostałość z początkiem roku	864.990	—	39,318.203	82	5.451	49 1/2	—	—	118.718	75 1/2
Przybyło w roku bieżącym (poz. 15, 19, 20 i 21)	76.093	50	2,373.266	54 1/2	8.642	44	—	—	199.627	67 1/2
Razem	941 083	50	41.691 470	36 1/2	14.093	93 1/2	—	—	318.346	43
Odpada w roku bieżącym (roz. 7, 31, 93)	791.805	—	935.623	54 1/2	11.604	89 1/2	—	—	125.084	58 1/2
Pozostaje z końcem roku 1880 (7, 19, 33 i 32)	149 278	50	40,755.846	82	2.489	04	—	—	193.261	84 1/2
a po dołączeniu pożyczki udzie- lonej Wydziałowi krajowe- mu w kwocie	735.000	—								
tudzież pozostałej reszty ze sub- wencji w roku 1880 w kwocie	191.833	09 1/2							191.833	09 1/2
właściwy stan czynnego ma- jątku	1,076.111	59 1/2							1.428	75

Fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej.

Przeгляд

obrotu kasowego w roku 1880.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk	Przychód 1880.	
		Zlr.	ct.
	I. Od obowiązanych stron.		
8	Wpłaty na kapitały:		
	a) 20 raty kapitału	9.968	94 ¹ / ₂
	b) w ratach umarzających	2.266	59 ¹ / ₂
	Wpłaty na renty:		
9	a) Renty bieżące i zaległe	78	14
	b) raty procentowe od kapitałów w 20 ratach spłaconych	2.114	38
	c) odsetki od zakupionych obligacyj	4.753	34 ¹ / ₂
	d) gotówka za wylosowane obligacje	56.805	—
	e) zakupione obligacje	—	—
10	Inne rozmaite przychody:		
	a) odtetki zwłoki od spłaconych rat, kapitałów i procentów	1.327	10
	b) zwroty kosztów podróży	2.712	07
	c) taksa za przepisywanie obligacyj indemn.	182	—
	d) zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemn.	10.882	61 ¹ / ₂
	e) zwrot nienależnie pobranego podatku dochodowego	11.911	—
	II. Od kraju.		
11	Dodatek indemn. od podatków.		
	a) za lata ubiegłe	487.282	08 ¹ / ₂
	b) za rok bieżący	1,866.245	83 ¹ / ₂
	Suma rzeczywistych przychodów	2,456.529	11
12	Do tego nieoprocentowane ze skarbu państwa	1,437.643	—
13	Zwrotne zaliczki	11.604	89 ¹ / ₂
14	Razem	3,905.777	00 ¹ / ₂
15	Po potrąceniu wydatków w kwocie	3,713.943	91
16	Pozostaje z subwencji na zakupno obligacyj	191.833	09 ¹ / ₂

Fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej.

Przeгляд

obrotu kasowego w roku 1880.

Liczba porządk.	wyszczególnienie rubryk	Rozchód 1880.	
		złr.	ct.
	I. Koszta zarządu		
1	(według specyfikacji na ostatniej stronie)	22.737	59 1/2
2	Splata obligacyj indemnizacyjnych		
	w skutek wylosowania { za lata ubiegłe	229.383	—
	{ za rok bieżący	1.220.667	—
3	Wypłata kapitałów zlikwidowanych:		
	a) w kwotach wyrównawczych	121	48
	b) zakupno obligacyj	5.130	82
4	Renta dla uprawnionych:		
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże w kwocie: { za lata ubiegłe	221.005	94
	{ bieżąca należność	1.871.779	73 1/2
	b) renta roczna od nieasygnowanych kapitałów	93	13
	c) kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	98	16 1/2
29	Rozmaite wydatki:		
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemn.	133.831	18 1/2
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów rent i odsetek	329	27
	c) zwroty rachunkowe	124	15
30	Suma rzeczywistych wydatków	3.705.301	47
	Do tego wydane zaliczki zwrotne w kwocie	8.642	44
	Razem	3.713.943	91

Fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej.

Rok słoneczny 1880.

Uzasadnienie różnic

między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba poz. 1.

Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego budżetu o . . . . . 6516 złr. 40 $\frac{1}{2}$ ct.

a) Płace urzędników, dodatki służbowe, tudzież płace sług.

Wynik
11.661 złr.

Budżet
13.163 złr.
11.661 "

mniej o 1.502 "

nad preliminarz z powodu zmniejszenia liczby urzędników, przy komisji miejscowej we Lwowie.

b) Dodatki aktywalne.

Wynik
2.094 złr.

Budżet
2.315 złr.
2.094 "

mniej o 221 "

z przyczyny przy pozycji a) przytoczonej.

c) Dyurny.

Wynik
2.070 złr.

Budżet
2.115 złr.
2.070 "

mniej o 45 "

ponieważ 1 dyurnista przy miejscowej komisji we Lwowie fungował z przerwami w roku 1880.

d) Remuneracye i zapomogi.

Wynik
2.492 złr.

Budżet
2.514 złr.
2.492 "

mniej o 22 "

ponieważ ze zezwolonej kwoty na rok 1880 w kwocie 4.000 złr., przy 3 funduszach indemnizacyjnych tylko 3.965 złr. użyte zostały, z oszczędności zatem 35 złr. przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $\frac{2}{3}$ części w kwocie 22 złr.

e) Koszta podróży i diety rzeczoznawców.

Wynik	Budżet
1.475 złr.	4.687 złr.
	1.475 "

mniej o 3.212 "

z powodu zmniejszenia się czynności w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych.

f) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik	Budżet
1.789 złr.	3.038 złr.
	1.789 "

mniej o 1.244 "

ponieważ należytość za opał ubikacji kancelaryjnych za rok 1880 dopiero w roku 1881 zaasygnowaną została, tudzież że preliminowana kwota na zakupno efektów kredytowych i papieru całkowicie użytkowną nie została.

g) Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
89 złr.	359 złr.
	89 "

mniej o 270 "

ponieważ nie okazała się potrzeba przy tej zmiennej rubryce większą kwotę zużytkować

Pozycya Nr. 2. Spłata wylosowanych oblig. indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
1,450.050 złr.	1,486.800 złr.
	1,450.050 "

mniej o 36.750 "

ponieważ nie wszystkie wylosowane obligacje indemnizacyjne z końcem r. 1880 wymienione zostały.

Pozycya Nr. 3. Kwoty wyrównawcze w kapitałach.

Wynik	Budżet
121 złr.	300 złr.
	121 "

mniej o 179 "

ponieważ mniejsza ilość kapitałów indemnizacyjnych w roku 1880 asygnowaną i wypłaconą została jak w budżecie przyjęto.

Pozycya Nr. 4. Odsetki dla uprawnionych.

Wynik	Budżet
2,092.977 złr.	2,106.546 złr.
	2,092.877 "

mniej o 13.569 "

ponieważ strony znaczną ilość zapadłych kuponów w roku 1880 nie wymieniały.

Pozycya Nr. a) Zakupno obligacyj indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
-------	--------

196.964 złr. więcej nad preliminarz ponieważ przy układaniu budżetu na rok 1880 nie można było przewidzieć, czy ze zezwolonej subwencji dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej na rok 1880 nadwyżka na zakupno obligacji pozostanie.

Pozycja Nr. 29.

Rozmaite wydatki.

Wynik
134.285 złr.
60.591 "

Budżet
60.591 złr.

o 73.694 " więcej nad preliminarz, ponieważ urząd podatkowy we Lwowie przez koleje Karola Ludwika i Kolej Północną wpłacone dodatki indemnizacyjne od podatku dochodowego i zarobkowego sumarycznie na rzecz funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej zarachował, przezco przypadające kwoty na fundusze indemnizacyjne Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego tymże funduszom zwrócone i na rubrykę „Rozmaite wydatki“ zarachowane zostały.

II. Przychód.

Pozycja Nr. 9. Wpłaty obowiązanych na kapitały.

Wynik
12.236 złr.
4.540 "

Budżet
4.540 złr.

o 7.696 " więcej nad preliminarz, ponieważ przez zarządzenie c. k. Namiestnictwa znaczna ilość zaległości z poprzednich lat w r. 1880 spłaconą została.

Pozycja Nr. 10. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik
2.193 złr.
1.016 "

Budżet
1.016 złr.

o 1.177 " więcej z przyczyny przy poz. 9 przytoczonej

Pozycja Nr. 11. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik
27.015 złr.
8.342 "

Budżet
8.342 złr.

o 18.673 " więcej nad preliminarz, ponieważ za brakujące kupony w poprzednich latach od wylosowanych, a w roku 1880 dopiero wykupionych obligacji indemnizacyjnych, tudzież w odsetkach za zwłokę i zwrotach rachunkowych więcej wpłynęło niż przypuszczano.

Pozycja Nr. 11. a) Odsetki od zakupionych obligacji indemnizacyjnych.

Wynik
4.754 złr.

Budżet
42.704 złr.
4.754 "

mniej o 37.950 "

ponieważ zapadłych kuponów za rok 1880 nie zrealizowano.

Pozycja Nr. 11. b) Wynagrodzenie za wylosowane oblig. indemnizacyjne.

Wynik

60.779 złr. więcej ponieważ przy sporządzaniu budżetu za rok 1880 taki przypadkowy dochód uwzględniony być nie mógł.

Budżet

Pozycja Nr. 12. Dodatki indemnizacyjne od podatków.

Wynik
2,353.528 złr.
2,165.012 "

Budżet
2,165.012 złr.

o 188.516 " więcej nad preliminarz, ponieważ do budżetu na rok 1880 wstawiono kwotę podług sprawdzonej należności podatków za rok 1878, gdy tymczasem takowa przez przyrost podatków w roku 1880 faktycznie się podniosła.

We Lwowie dnia 10 marca 1881.

Fundusz indemnizacyjny.

Kraj koronny: Galicya zachodnia.

Rok 1880.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na r. 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległość w aktywach z końcem r. 1880.	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
	Rzeczywisty dochód								
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron								
8	Wpłaty na kapitały:								
	a) w 20 rocznych ratach	7.274	58 ¹ / ₂	3.370	—	6.552	20	6.258	20 ¹ / ₂
	b) w ratach umarzających (annuitetach)	2.647	61 ¹ / ₂					1.662	73
9	Wpłaty na renty:								
	a) renty bieżące i zaległe	86	44	1.010	—	461	29 ¹ / ₂	—	—
	b) raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach	1.384	85 ¹ / ₂					231	49 ¹ / ₂
	c) odsetki od zakupionych obligacji	815	06	23.530	—	22.714	94	38.808	07 ¹ / ₂
	d) gotówka za wylosowane obligacje	9.450	—	—	—	9.450	—	—	—
	e) zakupione obligacje	—	—	—	—	—	—	531.027	—
	f) pozostałość ze subwencji w r. 1880.	—	—	—	—	—	—	106.525	67
10	Inne rozmaite przychody:								
	a) odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	920	36	794	—	126	36	216	16
	b) zwrot kosztów podróży	1.229	77 ¹ / ₂	700	—	529	77 ¹ / ₂	2.084	25
	c) za sprzedane druki indemnizacyjne	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) taksa za przepisywanie obligacji indemnizacyjnych	74	—	50	—	24	—	—	—
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacji indemnizacyjnych	5.920	69	4.800	—	1.120	69	—	—
	f) dochód ze sprzedaży pustek	—	—	—	—	—	—	—	—
	g) dochód z dzierżawy pustek	—	—	—	—	—	—	—	—
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent	191	07	—	—	191	07	3.413	49
	i) zwrot nadebranych płac etatowych	—	—	—	—	—	—	—	—
	k) zwroty rachunkowe	—	—	—	—	—	—	—	—
	l) inne zwroty	94	81 ¹ / ₂	100	—	5	18 ¹ / ₂	20	50
	do przeniesienia	30.089	26 ¹ / ₂	34.354	—	4.264	73 ¹ / ₂	690.247	57 ¹ / ₂

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na rok 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległość w aktywach z końcem r. 1880.	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
	przeniesiona suma	30.089	26 1/2	34.354	—	4.264	73 1/2	690.247	57 1/2
	II. Od kraju:								
11	dodatek indemnizacyjny od podatków								
	a) za lata ubiegłe	164.205	42 1/2	869.347	—	28.272	77 1/2	92.571	20 1/2
	b) za rok bieżący	733.414	35					166.513	26 1/2
12	Wpłaty uprawnionych.								
	a) do zaokrąglenia kapitałów w obligacjach indemnizacyjnych	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) zaliczki urbarjalne udzielone, dotąd niezarachowane . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rzeczywistych przychodów	927.709	04	903.701	—	24.008	04	949.332	04 1/2
	III. Od zarządu:								
15	Zaliczki.								
	a) subwencye ze Skarbu państwa	1,537.701	21 1/2	1,163.123	—	—	—	—	—
	b) zaliczki oprocentowane ze Skarbu państwa	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem	1,537.701	21 1/2	1,163.123	—	—	—	—	—
	Suma	2,465.410	25 1/2	—	—	—	—	—	—
	Przebieżne.								
19	Zwrócone zaliczki	1.620	23	—	—	—	—	46	91
	Tymczasowe przychody	5.087	88 1/2	—	—	—	—	—	—
20	Depozyta obce	106.525	67	—	—	—	—	—	—
21	Depozyta żelazne	113	233	—	—	—	—	—	—
22	Suma przebieżnych przychodów	113	233	—	—	—	—	46	91
23	Suma wszelkich przychodów	2,578.644	04	—	—	—	—	949.378	95 1/2
24	Zapasy przeszłego roku w gotówce	4.279	83	—	—	—	—	—	—
25	Całkowity przychód	2,582	923	87	—	—	—	—	—
26	Zapasy z końcem roku 1880 w gotówce	—	—	—	—	—	—	11	81
-27	Suma aktywów z końcem r. 1880	—	—	—	—	—	—	949.390	76 1/2

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na rok 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne zaległości w pa-sywach z koń-cem roku 1880	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
	Rzeczywiste wydatki.								
	A. Potrzeby:								
1	Koszta zarządu (podług specyfi-kacyi na ostatniej stronie).	12.440	66 1/2	15.772	—	3.331	33 1/2	843	78 1/2
2	Splata obligacyj indemniza-cyjnych.								
	a) wskutek wylosowania <small>(za lata u- biegłe.</small>	99.193	50	} 821.100	—	40.278	—	282.250	50
	b) „ zniszczenia <small>(za rok bieżący.</small>	681.628	50						
	c) obligacje nie wylosowane	—	—						
3	Wyplata kapitałów zlikwi-dowanych.								
	a) w kwotach wyrównawczych .	59	10	200	—	140	90	—	—
	b) kapitały zlikwidowane, a nie asygnowane	—	—	—	—	—	—	2 056	30
	c) zakupno obligacyj	106.525	67	—	—	106.525	67	—	—
4	Renty dla uprawnionych.								
	a) 5% odsetki od obligacyj in-demnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże w kwocie: <small>(za lata ubiegłe za rok bieżący</small>	100.285	35	} 1.224.052	—	15.758	24 1/2	354.641	55
	b) renta roczna od nieasygnowa-nych kapitałów	1,108,008	40 1/2						
	c) urbaryalne zaliczki	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) kwoty wyrównawcze przy wy-placie rent zaległych	47	42 1/2	200	—	152	57 1/2	—	—
	e) renty zaległe i likwidowane, a nie asygnowane	—	—	—	—	—	—	499	70
29	Rozmaite wydatki.								
	a) zwroty nadpłaconych dodat-ków indemnizacyjnych . . .	7.601	05 1/2	} 5.500	—	2.383	76 1/2	9.501	05
	b) zwroty nadpłaconych kapita-lów rent i odsetek	233	10					516	62 1/2
	c) zwroty rachunkowe	49	61					—	—
	do przeniesienia	2,116.072	38	2,066.824	—	49.248	38	24,302.914	01

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na rok 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne za- ległości w pa- sywach z kon- cem roku 1880	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
	przeniesiona suma .	2,116.072	38	2,066.824	—	49.248	38	24,302.914	01
	d) inne przypadkowe zwroty .	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Suma rzeczywistych wydatków	2,116.072	38	2,066.824	—	49.248	38	24,302.914	01
7	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu państwa :								
	a) nieoprocentowanych	350.344	21	—	—	—	—	29,166.713	73
	b) oprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) odsetki od tychże zaliczek .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem .	350.344	21	—	—	—	—	29 166.713	73
	Suma .	2,466.416	59	—	—	—	—	53 469.627	74
	Przebieżne.								
31	Zaliczki zwrotne	613	89 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—
	Zwroty tymczasowych przy- chodów.								
32	Obce pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Depozyta	9.355	90 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	11	81
34	Suma przebieżnych wydatków .	9.969	80	—	—	—	—	11	81
35	Suma wszelkich wydatków . .	2,476 386	39	—	—	—	—	53,469.639	55
36	Zapasy kasowy z końcem r. 1880	106.537	48	—	—	—	—	—	—
37	Całkowity rozchód	2,582.923	87	—	—	—	—	—	—
38	W porównaniu aktywów z pasy- wami	—	—	—	—	—	—	949.390	76 $\frac{1}{2}$
	pozostaje ostatecznie czyste pa- sywum w kwocie	—	—	—	—	—	—	52,520.248	78 $\frac{1}{2}$

W y k a z

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników		Nominalna wartość	
			złr.	ct.
Przychód.				
I.		Zapas z roku przeszłego	—	—
II.		Nowo wystawione obligacje indemnizacyjne	472	50
III.		Nowo wystawione obligacje zamiast złożonych i zniszczonych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych	—	—
IV.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	398.391	—
V.		Obligacje indemnizacyjne } wykupione	780.822	—
		} zniszczone	105	—
VI.		Suma przychodu	1,179.790	50
Rozchód				
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	315	—
VIII.		" " w rentach zaległych	157	50
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	—	—
IXa		Zwrot mylnie w grudniu 1880 r. w przychodzie zarachowanych obligacyi indemnizacyjnych	—	—
X.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	398.391	—
XI.		Do zniszczenia wydane obligacje indemnizacyjne	780.927	50
XII.		Suma rozchodu	1,179.790	50
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głównego z końcem Grudnia 1880 r. pozostaje ostateczny zapas	—	—

W y k a z

obrotu własnego funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie	Nominalna wartość wal. austr.	
		zł.	ct.
Przychód			
1	Zapas z roku zeszłego w oblig. indemn. . . . . 459.000 zł. m. k.	481.950	—
2	Zakupione obligacje indemn. w kwocie . . . . . 55.800 " "	58.590	—
3	Wymienione " " . . . . . 500 " "	525	—
4	Suma przychodu	541.065	—
Rozchód			
Wydane obligacje indemnizacyjne, mianowicie:			
5	z powodu wymiany . . . . . 560 zł. m. k.	588	—
6	" " wylosowania . . . . . 9.000 " "	9.450	—
7	Pożyczka Wydziałowi krajowemu . . . . . 300.000 " "	315.000	—
8	Suma rozchodu w oblig. indemn.	325.038	—
9	W porównaniu przychodu z rozchodem, pozostaje ostateczny zapas kasowy z końcem roku 1880.	216.027	—
	W obligacjach indemn.: 205.740 zł. m. k.		
	a po doliczeniu pożyczki udzielonej Wydziałowi krajowemu w roku 1881; zwrócić się mającej	315.000	—
	tudzież nieużytej pozostałej renty ze subwencji za rok 1880 w kwocie .	106.525	67
	okazuje się właściwy stan majątku w kwocie	637.552	67

Pozostała kwota z subwencji 106.525 zł. 67 ct. nie mogła być użytą na zakupno obligacji, ponieważ dodatek indemnizacyjny dopiero z końcem roku 1880. zmniejszony został z 48 na 45 ct., a pobierany był w pierwszych 3. kwartałach po 48 ct., a zatem po 3 ct. od 1 zł. stronom będzie musiał być zwrócony.

W. J. ...

W. J. ...

...

...	...
...	...
...	...
...	...

...

Z a ł ą c z n i k i

Załącznik Nr. 1.

do pozycji zamknięcia 1
włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczone raty kapitału		5% odsetki		Annuitety	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Zaległość z końcem r. 1879 . .	—	—	—	—	13.532	79	606	35	4.310	34 ¹ / ₂
Przybyło w r. 1880.										
a) w skutek przepisania nowych .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) w skutek sprostowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należność rent i odsetek	—	—	86	44	—	—	1.010	—	—	—
Razem . .	—	—	86	44	13.532	79	1.616	35	4.310	34 ¹ / ₂
Z tego odpada:										
a) w skutek kompensacji . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) w skutek sprostowania przy- pisanych należności . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeczywista należność	—	—	86	44	13.532	79	1.616	35	4.310	34 ¹ / ₂
Na to wpłynęło w gotówce . .	—	—	86	44	7.274	58 ¹ / ₂	1.384	85 ¹ / ₂	2.647	61 ¹ / ₂
Zaległość z końcem roku 1880 .	—	—	—	—	6.258	20 ¹ / ₂	231	49 ¹ / ₂	1.662	73

Załącznik Nr. 2.

do pozycji 10, 29 włącznie 32, VII. i VIII.

W y k a z

zlikwidowanych należności uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynagrodzenia		Renty zaległe		R a z e m	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacji indemnizacyjnych uprawnionym	18,184.677	—	6,530.632	50	24,715.309	50
Do tego przybyło w roku bieżącym	315	—	157	50	472	50
Razem	18.184.992	—	6,530.790	—	24,715.782	—
Odpada przez wypłatę wylosowanych obligacji 743.640 złr. i anulowanie 100 złr.	780.927	—	—	—	780.927	—
Stan z końcem r. 1880 r. (Zaległości poz. 2.)	17,404.065	—	6,530.790	—	23,934.855	—
Pierwotny stan zlikwidowanych, a obligacjami indemnizacyjnymi niepokrytych należności	2.233	11 ¹ / ₂	608	44	2.841	55 ¹ / ₂
W roku bieżącym zlikwidowano	197	28 ¹ / ₂	96	18 ¹ / ₂	293	47
Suma zlikwidowanych należności	2.430	40	704	62¹/₂	3.135	02¹/₂
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po potrąceniu kwot przez uprawnionych wpłaconych (Poz. 3 i 4.)	59	10	47	42 ¹ / ₂	106	52 ¹ / ₂
Ze zaliczek skompensowano	—	—	—	—	—	—
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano	—	—	—	—	—	—
Przez nowo wystawione obligacje indemnizacyjne pokryto (poz. VII i VIII obrotu kredytowego)	315	—	157	50	472	50
Odpada w skutek kompensacji dziesięciny i kapitałów wykupna	—	—	—	—	—	—
Suma pokrytych należności	374	10	204	92¹/₂	579	02¹/₂
Ostateczny stan zlikwidowanych, a obligacjami indemniz. niepokrytych należności (Zał. p. 3.)	2.056	30	499	70	2.556	—

Załącznik Nr. 3.

do poz. wydatków 31 i VII zaleg. poz. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligacjach indemnizacyjn.		W gotówce		Razem	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Pierwotny stan nieskompensowanych zaliczek	—	—	—	—	—	—
Przybyło w roku bieżącym (Pozycja wyd. 31.)	—	—	—	—	—	—
Razem	—	—	—	—	—	—
Odpada wskutek kompensacji (Zał. N. 2.)	—	—	—	—	—	—
Stan nieskompensowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 4.

do pozycyi wydatków 35.

Wyszczególnienie kosztów zarządu.

	W y p ł a c o n o						Pasywa z końcem roku	
	Dla Namiest- nictwa jako dy- rekcyi fundu- szów indemni- zacyjnych i ko- misji krajowej		dla komisji lokalnej		Razem			
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.		
Płace urzędników	4.937	01	1.200	—	6.137	01	100	—
Dodatki służbowe i osobowe urzędników	222	83	—	—	222	83	—	—
Dodatki aktywne do płac etatowych	969	44	250	—	1.219	44	20	87
Dodatki na pomieszkania urzędnikom	—	—	—	—	—	—	—	—
Płace sług	90	44 ^{1/2}	—	—	90	44 ^{1/2}	7	54 ^{1/2}
Zapomogi i remuneracye	1.359	47	—	—	1.359	47	—	—
Dyurna	950	05	366	—	1.316	05	112	30
Czynsze za najem pomieszkań dla urzędników	373	08	—	—	373	08	373	08
Koszta podróży i diety rzeczoznawców	5	20 ^{1/2}	937	14	942	34 ^{1/2}	44	86
Potrzeby kancelaryjne	779	99 ^{1/2}	—	—	779	99 ^{1/2}	185	13
Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	9.687	52 ^{1/2}	2.753	14	12.440	66 ^{1/2}	843	78 ^{1/2}

Załącznik Nr. 5.

Sprawozdanie

obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały biernie		Zaliczki		Obce pienią- dze		Depozyta	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Pozostałość z początkiem roku	481.950	—	27,979.356	72 ^{1/2}	1.053	24 ^{1/2}	—	—	4.279	83 ^{1/2}
Przybyło w roku bieżącym (poz. 15, 19, 20 i 21)	59.115	—	1,537.701	21 ^{1/2}	613	89 ^{1/2}	—	—	111.613	55 ^{1/2}
Razem	541.065	—	29,517.057	94	1.667	14	—	—	115.893	38 ^{1/2}
Odpada w roku bieżącym (poz. 7, 31, 33)	325.038	—	350.344	21	1.620	23	—	—	9.355	90 ^{1/2}
Pozostaje z końcem roku 1880 (7, 19, 32 i 33)	216.027	—	29,166.713	73	46	91	—	—	106.537	48
a po doliczeniu pożyczki udzie- lonej Wydziałowi krajowe- mu w kwocie	315.000	—	a po odciążeniu własnych pieniędzy w kwocie . . . . . pozostaje obcych pieniędzy w kwocie							
tudzież pozostałej reszty ze sub- wencyi w roku 1880 w kwocie	106.525	67								
właściwy stan czynnego ma- jątku	637.552	67								

*

Fundusz indemnizacyjny

Prze

obrotu kasowego

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk	Przychód 1880.	
		Złr.	ct.
	I. Od obowiązanych stron.		
8	Wpłaty na kapitały:		
	a) 20 raty kapitału	7.274	58 ¹ / ₂
	b) w ratach umarzających	2.647	61 ¹ / ₂
	Wpłaty na renty:		
9	a) Renty bieżące i zaległe	86	44
	b) raty procentowe od kapitałów w 20 ratach spłaconych	1.384	85 ¹ / ₂
	c) odsetki od zakupionych obligacyj	815	06
	d) gotówka za wylosowane obligacje	9.450	—
10	Inne rozmaite przychody:		
	a) odtetki zwłoki od spłaconych rat, kapitałów i procentów	920	36
	b) zwroty kosztów podróży	1.229	77 ¹ / ₂
	c) taksa za przepisywanie obligacyj indemn.	74	—
	d) zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemn.	5.920	69
	e) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent	191	07
	f) inne zwroty	94	81 ¹ / ₂
	II. Od kraju.		
11	Dodatek indemn. od podatków.		
	a) za lata ubiegłe	164.205	42 ¹ / ₂
	b) za rok bieżący	733.414	35
	Suma rzeczywistych przychodów	927.709	04
12	Do tego nieoprocenowane ze skarbu państwa	1,187.357	00 ¹ / ₂
13	Zwrotne zaliczki	1.620	23
14	Razem	2,116.686	27 ¹ / ₂
15	Po strąceniu wydatków w kwocie	2,010.160	60 ¹ / ₂
16	Pozostaje z subwencji na zakupno obligacyj	106.525	67

Galicyi zachodniej.

g l ą d

w roku 1880.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk	Rozchód 1880.	
		złr.	ct.
	I. Koszta zarządu		
1	(podług specyfikacji na ostatniej stronie)	12.440	66 1/2
2	Splata obligacyj indemnizacyjnych		
	w skutek wylosowania { za lata ubiegłe	99.193	50
	{ za rok bieżący	681.628	50
3	Wyplata kapitałów zlikwidowanych:		
	w kwotach wyrównawczych	59	10
4	Renta dla uprawnionych:		
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże w kwocie: { za lata ubiegłe	100.285	35
	{ bieżąca należność	1,108.008	40 1/2
	b) renta roczna od nieasygnowanych kapitałów	—	—
	c) kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	47	42 1/2
29	Rozmaite wydatki:		
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemn.	7.601	05 1/2
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów rent i odsetek	233	10
	c) zwroty rachunkowe	49	61
30	Suma rzeczywistych wydatków	2,009.546	71
	Do tego wydane zaliczki zwrotne w kwocie	613	89 1/2
	Razem	2,010.160	60

Fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej.

Rok słoneczny 1880.

Uzasadnienie różnic

między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba poz. 1.

Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego budżetu o . . . . . 3.331 złr. 33 1/2 ct.

a) Płace urzędników, dodatki służbowe, tudzież płace sług.

Wynik
6.450 złr.

Budżet
7.025 złr.
6.450 "

mniej o 575 "

ponieważ dodatek funkcyjny preliminowany na r. 1880, dla jednego komisarza powiatowego przy lok. komisji w Tarnowie asygnowany nie został, tudzież że w miejsce komisarza wyższej kategorii takowy z mniejszą płacą do służby przy Dyrekcji ind. przeznaczonym został.

b) Dodatki aktywne.

Wynik
1.219 złr.
1.185 "

Budżet
1.185 złr.

o 34 " więcej z powodu przeznaczenia jednego komisarza lwowskiej komisji lokalnej czasowo do służby przy c. k. Namiestnictwie jako krajowej komisji serwitutowej.

c) Dyurny.

Wynik
1.316 złr.

Budżet
1.320 złr.
1.316 "

mniej o 4 "

z przyczyny, że 1 dyurnista przy Dyrekcji fund. ind. nie był zatrudniony przez cały rok 1880.

d) Remuneracye i zapomogi.

Wynik
1.359 złr.

Budżet
1.372 złr.
1.359 "

mniej o 13 "

ponieważ ze zezwolonej kwoty na rok 1880 w kwocie 4.000 złr., przy 3 funduszach indemnizacyjnych tylko 3.965 złr. użyte zostały, z oszczędności zatem 35 złr. przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej 12/33, części w kwocie 13 złr.

e) Koszta podróży i diety rzeczoznawców.

Wynik	Budżet
942 złr.	2.604 złr.
	942 „
	mniej o 1.662 „

z powodu zmniejszenia się czynności w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych.

f) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik	Budżet
780 złr.	1.740 złr.
	780 „
	mniej o 960 „

ponieważ należność za opał ubikacji kancelaryjnych za rok 1880 dopiero w roku 1881 zaasygnowaną została, tudzież że preliminowana kwota na zakupno efektów kredytowych i papieru całkowicie zużytkowaną nie została.

g) Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
	153 złr.
	mniej o 153 „

ponieważ nie okazała się potrzeba preliminowaną kwotę zużytkować.

Pozycya Nr. 2. Spłata wylosowanych oblig. indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
780.822 złr.	821.100 złr.
	780.822 „
	mniej o 40.278 „

ponieważ nie wszystkie wylosowane obligacje indemnizacyjne z końcem r. 1880 wymienione zostały.

Pozycya Nr. 3. Kwoty wyrównawcze w kapitałach.

Wynik	Budżet
59 złr.	200 złr.
	59 „
	mniej o 141 „

ponieważ mniejsza ilość kapitałów indemnizacyjnych w roku 1880 asygnowaną i wypłaconą została jak w budżecie przyjęto.

Pozycya Nr. 4. Odsetki dla uprawnionych.

Wynik	Budżet
1,208.341 złr.	1,224.252 złr.
	1,208.341 „
	mniej o 15.911 „

ponieważ strony znaczną ilość zapadłych kuponów w roku 1880 nie wymieniały.

Pozycya Nr. 2. Zakupno obligacji indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
-------	--------

106.526 złr. więcej nad preliminarz ponieważ przy układaniu budżetu na rok 1880 nie można było przewidzieć, czy ze zezwolonej subwencji dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej na rok 1880 nadwyżka na zakupno obligacji pozostanie.

Pozycya Nr. 29.

Rozmaite wydatki.

Wynik		Budżet
7.884 złr.		5.500 złr.
5.500 "		
o	2.384 "	więcej nad preliminarz, ponieważ w r. 1880 więcej dodatków indemn. do zwrotu asygnowano i wypłacono, niż preliminowano.

II. Przychód.

Pozycya Nr. 8. Wpłaty obowiązanych na kapitały.

Wynik		Budżet
9.922 złr.		3.370 złr.
3.370 "		
o	6.552 "	więcej nad preliminarz, ponieważ przez zarządzenie c. k. Namiestnictwa znaczna ilość zaległości z poprzednich lat w r. 1880 spłaconą została.

Pozycya Nr. 9. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik		Budżet
1.471 złr.		1.010 złr.
1.010 "		
o	461 "	więcej z przyczyny przy poz. 8 przytoczonej.

Pozycya Nr. 10. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik		Budżet
8.431 złr.		6.444 złr.
6.444 "		
o	1.987 "	więcej nad preliminarz, ponieważ za brakujące kupony w poprzednich latach od wylosowanych, a w roku 1880 dopiero wykupionych obligacji indemnizacyjnych, tudzież w odsetkach za zwłokę więcej wpłynęło niż przypuszczano.

a) Wynagrodzenie za wylosowane oblig. indemnizacyjne.

Wynik		Budżet
o	9.450 złr.	więcej tego rodzaju przypadkowego przychodu przy sporządzaniu budżetu nie można było przewidzieć.

b) Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych.

Wynik		Budżet
815 złr.		23.530 złr.
		815 "
		mniej o 22.715 "

ponieważ nie wszystkie kupony od obligacyj indemn., stanowiących własność funduszu ind. Galicyi zachodniej w roku 1880 wymienione zostały.

Pozycya Nr. 11. Dodatki indemnizacyjne od podatków.

Wynik		Budżet
897.620 złr.		869.347 złr.
869.347 "		
o	28.273 "	więcej nad preliminarz, ponieważ ściągnięto zaległości z lat poprzednich.

We Lwowie dnia 10 marca 1881.

Fundusz indemnizacyjny.

**Kraj koronny: Wielkie Księstwo
Krakowskie.**

Rok 1880.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na r 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległość w aktywach z końcem r. 1880.	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
	Rzeczywisty dochód								
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron								
8	Wpłaty na kapitały:								
	a) w 20 rocznych ratach	1.881	53	4.015	—	1.192	771	4.710	06
	b) w ratach umarzających (annuitetach)	940	76					3.013	69
9	Wpłaty na renty:								
	a) renty bieżące i zaległe	14	16	230	—	626	28 ¹ / ₂	—	—
	b) raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach	842	12 ¹ / ₂					662	90
	c) odsetki od zakupionych obligacyj	6.883	84	10.248	—	3.364	16	1.015	40
	d) gotówka za wylosowane obligacje	5.250	—	—	—	5.550	—	—	—
	e) zakupione obligacje	—	—	—	—	—	—	135.387	—
	f) książeczka kasy oszczędności	—	—	—	—	—	—	40	51
10	Inne rozmaite przychody:								
	a) odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	630	16	546	—	84	16	136	17 ¹ / ₂
	b) zwrot kosztów podróży	7	45 ¹ / ₂	30	—	22	54 ¹ / ₂	73	05 ¹ / ₂
	c) za sprzedane druki indemnizacyjne	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) taksa za przepisywanie obligacji indemnizacyjnych	2	90	3	—	—	10	—	—
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych	1.086	70	1.300	—	213	30	—	—
	f) dochód ze sprzedaży pustek	—	—	—	—	—	—	—	—
	g) dochód z dzierżawy pustek	—	—	—	—	—	—	—	—
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent	—	—	—	—	—	—	—	—
	i) zwrot nadebranych płac etatowych	—	—	—	—	—	—	—	—
	k) zwroty rachunkowe	—	—	—	—	—	—	—	—
	l) inne zwroty	67	—	50	—	17	—	585	46
	do przeniesienia	17.606	63	16.422	—	1.184	63	145.624	25

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na rok 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległość w aktywach z końcem r. 1880.	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
	przeniesiona suma	17.606	63 1/2	16.422	—	1.184	63	145.624	25
	II. Od kraju:								
11	dodatek indemnizacyjny od podatków								
	a) za lata ubiegłe	51.450	27 1/2	172.674	—	32.153	67	25.284	34 1/2
	b) za rok bieżący	153.377	40					36.557	26
12	Wpłaty uprawnionych.								
	a) do zaokrąglenia kapitałów w obligacjach indemnizacyjnych	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) zaliczki urbarjalne udzielone, dotąd niezarachowane	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rzeczywistych przychodów	222.434	30	189.096	—	33.338	30	207.465	85 1/2
	III. Od zarządu:								
	Zaliczki.								
15	a) subwencye ze Skarbu państwa	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) zaliczki oprocentowane ze Skarbu państwa	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma	222.434	30	189.096	—	33.338	30	207.465	85 1/2
	Przebieżne.								
19	Zwrócone zaliczki	45	05 1/2	—	—	—	—	11	81
	Tymczasowe przychody (rok	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Cudze pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Depozyta	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Suma przebieżnych przychodów	45	05 1/2	—	—	—	—	11	81
23	Suma wszelkich przychodów	222.479	35 1/2	—	—	—	—	207.477	66 1/2
24	Zapas przeszłego roku w gotówce	49.728	87	—	—	—	—	—	—
25	Całkowity przychód	272.208	22 1/2	—	—	—	—	—	—
26	Zapas z końcem roku 1880 w gotówce	—	—	—	—	—	—	110.088	29
27	Suma aktywów z końcem r. 1880	—	—	—	—	—	—	317.565	95 1/2

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na rok 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne zaległości w pasywach z końcem roku 1880			
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.		
	Rzeczywiste wydatki.										
	A. Potrzeby:										
1	Koszta zarządu (podług specyfikacji na ostatniej stronie).	816	14 1/2	1.087	—	270	85 1/2	55	59 1/2		
2	Splata obligacyj indemnizacyjnych.										
	a) wskutek wylosowania	9.607	50	81.900	—	26.775	—	62.685	—		
	b) „ zniszczenia	45.517	50					—	—	—	—
	c) obligacje nie wylosowane	—	—					—	—	1.985.844	—
3	Wypłata kapitałów zlikwidowanych.										
	a) w kwotach wyrównawczych	—	—	—	—	—	—	—	—		
	b) kapitały zlikwidowane, a nie asygnowane	—	—	—	—	—	—	—	—		
	c) zakupno obligacyj	1.250	22	—	—	1.250	22	—	—		
4	Renty dla uprawnionych.										
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże w kwocie: { za lata ubiegłe za rok bieżący	7.934	99 1/2	105.309	—	813	92	135.083	83 1/2		
	b) renta roczna od nieasygnowanych kapitałów	96.560	08 1/2								
	c) urbaryalne zaliczki	—	—	—	—	—	—	—	—		
	d) kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	—	—	—	—	—	—	—	—		
	e) renty zaległe i likwidowane, a nie asygnowane	—	—	—	—	—	—	—	—		
29	Rozmaite wydatki.										
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych	230	82 1/2	800	—	413	93	96	81		
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów rent i odsetek	74	24 1/2					—	—	—	—
	c) zwroty rachunkowe	81	—					—	—	—	—
	do przeniesienia	162.072	51 1/2	189.096	—	27.023	48	2.183	835 51 1/2		

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1880		Budżet na rok 1880		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne za- ległości w pa- sywach z kon- cem roku 1880	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
	przeniesiona suma .	162.072	51 1/2	189.096	—	27.023	48	2,183.835	51 1/2
	d) inne przypadkowe zwroty .	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Suma rzeczywistych wydatków	162.072	51 1/2	189.096	—	—	—	2,183.835	51 1/2
7	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu państwa:								
	a) nieoprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) oprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) odsetki od tychże zaliczek .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma .	162.072	51 1/2	189.096	—	—	—	2,183.835	51 1/2
	Przebieżne.								
31	Zaliczki zwrotne	47	42	—	—	—	—	—	—
	Zwroty tymczasowych przy- chodów.								
32	Obce pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Depozyta	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Suma przebieżnych wydatków .	47	42	—	—	—	—	—	—
35	Suma wszelkich wydatków . .	162 119	93 1/2	—	—	—	—	2,183.835	51 1/2
36	Zapasy kasowy z końcem r. 1880	110.088	29	—	—	—	—	—	—
37	Całkowity rozchód	272.208	22 1/2	—	—	—	—	—	—
38	W porównaniu aktywów z pasy- wami	—	—	—	—	—	—	317.565	95 1/2
	pozostaje ostatecznie czyste pa- sywum w kwocie	—	—	—	—	—	—	1,866.269	56

Zapasy kasowy, który z końcem roku 1880 wynosił 110.088 złr. 29 ct. nie mógł być obrócony na zakupno obligacji, ponieważ

a) Kolej Cesarza Ferdynanda zażądała w r. 1880. zwrot nadpłaconych dodatków w latach 1872 do 1879, które też w kwocie 38.279 złr. 87 ct. dnia 19. Kwietnia 1881. do L. 1.413 asygnowane zostały.

b) ponieważ dodatek indemn. na rok 1880. dopiero z końcem roku z 37 na 30 ct. od 1 złr. zmniejszony został, a zatem przez 3 kwartały pobierany był wyższy dodatek, który strom będzie musiał być zwrócony.

W y k a z

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników		Nominalna wartość	
			złr.	ct.
Przychód.				
I.		Zapas z roku przeszłego	—	—
II.		Nowo wystawione obligacje indemnizacyjne	—	—
III.		Nowo wystawione obligacje zamiast złożonych i zniszczonych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych	—	—
IV.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	16.915	50
V.		Obligacje indemnizacyjne } wykupione	55.125	—
			zniszczone	38.440
VI.		Suma przychodu	110.481	—
Rozchód				
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	—	—
VIII.		„ „ w rentach zaległych	—	—
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych	—	—
IXa		Zwrot mylnie w grudniu 18 . r. w przychodzie zarachowanych obligacyj indemnizacyjnych	—	—
X.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	16.915	50
XI.		Do zniszczenia wydane obligacje indemnizacyjne	93.565	50
XII.		Suma rozchodu	110.481	—
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głównego z końcem Grudnia 1880 r. pozostaje ostateczny zapas	—	—

W y k a z

obrotu własnego majątku funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Liczba porządkowa	W y s z c z e g ó l n i e n i e	Nominalna wartość wal. austr.	
		zł.	ct.
Przychód.			
1	Zapas z roku zeszłego w oblig. indemn.	169.480 zł. m. k.	177.954 —
2	Książeczka kasy oszczędności		40 51
3	Zakupione obligacye indemn.	1.070 " "	1.123 50
4	Wymienione " "	55.050 " "	57.802 50
5	Suma przychodu		236.920 51
Rozchód.			
6	Wydane obligacye indemnizacyjne, mianowicie:		
7	Z powodu wymiany	55.050 zł. m. k.	57.802 50
8	" " wylosowania	5.000 " "	5.250 —
9	" " zniszczenia	36.610 " "	38.440 50
	Suma rozchodu		101.493 —
10	W porównaniu przychodu z rozchodem, pozostaje podług dziennika głównego z końcem Grudnia 1880. osta- teczny zapas kasowy w kwocie		
			135.427 51
	a to w obligacyach indemniz. 128.940 zł. m. k. czyli 135.387 zł. — ct.		
	" w książeczce kasy oszczędności	40 " 51 "	
	Razem	135.427 zł. 51 ct.	
	Zniszczone obligacye do końca Grudnia 1879.	505.050 zł. — ct.	
	" " w roku 1880.	38.440 — 50 "	
	Razem	543.490 zł. 50 ct.	

W 7 R 2

...

Date	Description
1870	...
1871	...
1872	...

Z a ł a c z n i k i

Załącznik Nr. 1.

do pozycji zamknięcia 1
włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczone raty kapitału		5% odsetki		Annuityty	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Zaległość z końcem r. 1879 . . .	—	—	—	—	6.591	59	1.275	02 1/2	3.954	45
Przybyło w r. 1880.										
a) w skutek przepisania nowych . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) w skutek sprostowania	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należność rent i odsetek	—	—	14	16	—	—	230	—	—	—
Razem . . .	—	—	14	16	6.591	59	1.505	02 1/2	3.954	45
Z tego odpada:										
a) w skutek kompensacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) w skutek sprostowania przy- pisanych należności	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeczywista należność	—	—	14	16	6.591	59	1.505	02 1/2	3.954	45
Na to wpłynęło w gotówce . . .	—	—	14	16	1.881	53	842	12 1/2	940	76
Zaległość z końcem roku 1880 .	—	—	—	—	4.710	06	662	90	3.013	69

Załącznik Nr. 2.

do pozycji 10, 29 włącznie 32, VII. i VIII.

W y k a z

zlikwidowanych należności uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynagrodzenia		Renty zaległe		R a z e m	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacji indemnizacyjnych uprawnionym	1,582.948	50	559.146	—	2,142.094	50
Do tego przybyło w roku bieżącym	—	—	—	—	—	—
Razem	1.582.948	50	559.146	—	2,142.094	50
Odpada przez wypłatę wylosowanych obligacji 52.500 złr. m. k. i anulowanie 36.610 złr.	93.565	50	—	—	93.565	50
Stan z końcem r. 1880 r. (Zaległości poz. 2.)	1,489.383	—	559.146	—	2.048.529	—
Pierwotny stan zlikwidowanych, a obligacjami indemnizacyjnymi niepokrytych należności	—	—	—	—	—	—
W roku bieżącym zlikwidowano	—	—	—	—	—	—
Suma zlikwidowanych należności	—	—	—	—	—	—
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po potrąceniu kwot przez uprawnionych wpłaconych (Poz. 3 i 4.)	—	—	—	—	—	—
Ze zaliczek skompenzowano	—	—	—	—	—	—
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano	—	—	—	—	—	—
Przez nowo wystawione obligacje indemnizacyjne pokryto (poz. VII i VIII obrotu kredytowego)	—	—	—	—	—	—
Odpada w skutek kompensacji dziesięciny i kapitałów wykupna	—	—	—	—	—	—
Suma pokrytych należności	—	—	—	—	—	—
Ostateczny stan zlikwidowanych, a obligacjami indemniz. niepokrytych należności (Zał. p. 3.)	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 3.

do poz. wydatków 31 i VII zaleg. poz. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligacjach indemnizacyjn.		W gotówce		Razem	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Pierwotny stan nieskompenzowanych zaliczek	—	—	—	—	—	—
Przybyło w roku bieżącym (Pozycja wyd. 31.)	—	—	—	—	—	—
Razem	—	—	—	—	—	—
Odpada wskutek kompensacji (Zał. N. 2.)	—	—	—	—	—	—
Stan nieskompenzowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)	—	—	—	—	—	—

Fundusz indemnizacyjny

Prze

obrotu kasowego

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk	Przychód 1880.	
		Złr.	ct.
	I. Od obowiązanych stron.		
8	Wpłaty na kapitały:		
	a) 20 raty kapitału	1.881	53
	b) w ratach umarzających	940	76
	Wpłaty na renty:		
9	a) Renty bieżące i zaległe	14	16
	b) raty procentowe od kapitałów w 20 ratach spłaconych	842	12 1/2
	c) odsetki od zakupionych obligacyj	6.883	84
	d) gotówka za wylosowane obligacje	5.250	—
10	Inne rozmaite przychody:		
	a) odsetki zwłoki od spłaconych rat, kapitałów i procentów	630	16
	b) zwroty kosztów podróży	7	45 1/2
	c) taksa za przepisywanie obligacyj indemn.	2	90
	d) zwrot za brakujące kupony od obligacyj iudemn.	1.086	70
	e) inne zwroty	67	—
	II. Od kraju.		
11	Dodatek indemn. od podatków.		
	a) za lata ubiegłe	51.450	27
	b) za rok bieżący	153.377	40
	Suma rzeczywistych przychodów	222.434	30
12	Do tego pozostały zapas kasowy z końcem roku 1879	49.728	87
13	Zwrotne zaliczki	45	05 1/2
14	Razem	272.208	22 1/2
15	Po strąceniu wydatków w kwocie	162.119	93 1/2
16	Pozostaje zapas kasowy z końcem roku 1880	110.088	29

Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

g ł ą d

w roku 1880.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk	Rozehód 1880.	
		złr.	ct.
	I. Koszta zarządu		
1	(podług specyfikacji na ostatniej stronie)	816	14 ¹ / ₂
2	Splata obligacyj indemnizacyjnych		
	w skutek wylosowania { za lata ubiegłe	9.607	50
	{ za rok bieżący	45.517	50
3	Wypłata kapitałów zlikwidowanych:		
	zakupno obligacyj	1.250	22
4	Renta dla uprawnionych:		
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże w kwocie: { za lata ubiegłe	7.934	99 ¹ / ₂
	{ bieżąca należność	96 560	08 ¹ / ₂
29	Rozmaite wydatki:		
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemn.	230	82 ¹ / ₂
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów rent i odsetek	74	24 ¹ / ₂
	c) zwroty rachunkowe	81	—
	Suma rzeczywistych wydatków	162.072	51 ¹ / ₂
30	Do tego wydane zaliczki zwrotne w kwocie	47	42
	Razem	162.119	93 ¹ / ₂

Fundusz indemnizacyjny Wielkie Księstwo Krakowskie.

Rok słoneczny 1880.

Uzasadnienie różnic
między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba poz. 1.

Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego budżetu o . . . . . 270 złr. 85¹/₂ ct.

a) Płace urzędników, dodatki służbowe i aktywalne tudzież płace sług.

Wynik
438 złr.

Budżet
444 złr.
438 "

mniej o 6 "

ponieważ na miejsce komisarza wyższej kategorii przeznaczonym został takowy z mniejszą płacą do Dyrekcji funduszków.

b) Dodatki aktywalne.

Wynik
81 złr.
78 "

Budżet
78 złr.

o 3 " więcej, ponieważ jeden komisarz lwowskiej komisji lokalnej czasowo przydzielonym został c. k. Namiestnictwu jako krajowej komisji serwitutowej.

c) Dyurny.

Wynik
79 złr.

Budżet
79 złr.
79 "

d) Remuneracye i zapomogi.

Wynik
113 złr.

Budżet
114 złr.
113 "

mniej o 1 "

ponieważ ze zezwolonej kwoty na rok 1880 w kwocie 4.000 złr., przy 3 funduszach indemnizacyjnych tylko 3.965 złr. użyta została, z oszczędności zatem w kwocie 35 złr. przypada na fundusz indemnizacyjny Wielkiego Księstwa Krakowskiego $\frac{1}{3}$, części w kwocie 1 złr.

e) Koszta podróży i diety rzeczoznawców.

Wynik	Budżet
7 złr.	209 złr.
	7 "
	mniej o 202 "

z powodu zmniejszenia się czynności w sprawach serwitutowych.

f) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik	Budżet
61 złr.	124 złr.
	61 "
	mniej o 63 "

ponieważ nie zaszła potrzeba zużycia całej na zakupno efektów kredytowych i papieru prelimitowanej kwoty.

g) Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
6 złr.	8 złr.
	6 złr.
	mniej o 2 "

ponieważ nie okazała się potrzeba przy tej zmiennej rubryce większą kwotę zużytkować.

Pozycya Nr. 2. Spłata wylosowanych oblig. indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
55.125 złr.	81.900 złr.
	55.125 "
	mniej o 26.775 "

ponieważ nie wszystkie wylosowane obligacje indemn. przez strony w r. 1880 wymienione zostały.

Pozycya Nr. 4. Odsetki dla uprawnionych.

Wynik	Budżet
104.495 złr.	105.309 złr.
	104.495 "
	mniej o 814 "

ponieważ strony zapadłych kuponów w roku 1880 nie wymieniały.

Pozycya a) Zakupno obligacyj indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
--------------	---------------

1250 złr. więcej ponieważ przy układaniu budżetu na rok 1880 nie można było przewidzieć, czy z dochodów w r. 1880 po opędzeniu wszystkich wydatków nadwyżka na zakupno obligacji pozostanie.

Pozycya Nr. 29. Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
386 złr.	800 złr.
	386 złr.
	mniej o 414 "

ponieważ nie było potrzeby użyć całej prelimitowanej kwoty.

II. Przychód.

Pozycya Nr. 8. Wpłaty obowiązanych na kapitały.

Wynik	Budżet
2.822 złr.	4.015 złr.
	2.822 "
	mniej o 1.193 złr.

ponieważ pomimo kilkakrotnych poleceń c. k. Namiestnictwa wydanych do c. k. Starostw celem ściągnięcia zaległych rat kapitałowych w drodze egzekucyjnej, preliminowana kwota nie wpłynęła.

Pozycya Nr. 9. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik	Budżet
856 złr.	230 złr.
230 "	
o 626 "	więcej nad preliminarz, ponieważ obowiązani spłacili raty procentowe z dawniejszych lat zaległe.

Pozycya Nr. 10. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik	Budżet
1.794 złr.	1.929 złr.
	1.794 "
	mniej o 135 "

ponieważ na odsetki za zwłokę od rat kapitałowych w przeznaczonym terminie nie spłaconych z przyczyny przy poz. 8. przytoczonej, mniej wpłynęło.

a) Dochód z wylosowanych oblig. indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
5.250 złr.	

Przy sporządzeniu budżetu na rok 1880. podobnego przychodu nie można było przewidzieć.

b) Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
6.884 złr.	10.248 złr.
	6.884 "
	mniej o 3.364 "

ponieważ odsetki na rok 1880 preliminowano podług stanu kapitałów stanowiących własność funduszu indemn. z końcem grudnia 1878, gdy tymczasem stan majątku tego funduszu z powodu zarządzonego w r. 1879 i 1880 zniszczenia obligacyj się zmniejszył.

Pozycya Nr. 11. Dodatki indemnizacyjne od podatków.

Wynik	Budżet
204.828 złr.	172.674 złr.
172.674 "	
o 32.154 "	więcej nad preliminarz, ponieważ ściągnięto zaległości z lat poprzednich.

We Lwowie dnia 10 marca 1881.

Aleg. 24.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy konkurencyjnej kościelnej z dnia 15. sierpnia 1866 l. 28 dziennika ustaw i rozporządzeń krajowych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 28. czerwca 1880. wnieśli hr. Antoni Golejewski i inni do łaski marszałkowskiej wniosek następującej treści:

„Zważywszy, że ustawa z dnia 15. sierpnia 1866. o budowaniu kościołów i budynków parafialnych, dziennik ustaw l. 28. okazała się w zastosowaniu niedostateczną, zwłaszcza w §. 13. 16. 17. 19. i 20.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„W celu częściowej zmiany ustawy z dnia 15. czerwca 1866. w budowaniu kościołów i budynków parafialnych wybrana zostanie komisya, celem przedłożenia Sejmowi odpowiednich zmian i wniosków.“

Na posiedzeniu z dnia 1. lipca 1880. przyszedł ten wniosek do pierwszego czytania.

Poseł Golejewski motywował tylko zmianę do §. 16. przytaczając, że jeżeli konkurencya składa się z 20. członków, z których 10. nie zjawilo się, a z obecnych 10 jeden tylko jest za budową, 9. zaś przeciwnych, budowa wedle tego paragrafu jest uchwaloną, ponieważ do jednego obecnego, żądającego budowy, 10. nieobecnych musi być doliczonych i tym sposobem większość, bo 11 głosów będzie za budową.

Na posiedzeniu z dnia 1. lipca 1880. odesłano ten wniosek do Wydziału krajowego jako do komisji specjalnej, a na wniosek Wydziału krajowego zmieniono tę uchwałę o tyle, iż na po-

siedzeniu z dnia 3. lipca polecono Wydziałowi krajowemu zdać o tym wniosku sprawę na najbliższej sesji sejmowej.

Na posiedzeniu z dnia 5. lipca 1880. wnieśli poseł Józef Tyszkowski i inni wniosek następującej treści:

Art. I.

Od stron obowiązanych do konkurencyi na pokrycie kosztów stawiania nowych, jakoteż utrzymywania budynków przeznaczonych do służby Bożej i na mieszkanie duchownych, a wreszcie zabudowań szkolnych, nie wolno ściągać na ten cel w drodze przymusowej w przeciągu jednego roku większej kwoty niż 50% od kwoty jednorocznych podatków stałych, opłacanych przez obowiązanych do konkurencyi.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom, spraw wewnętrznych, oświaty i wyznań.

Na posiedzeniu z dnia 7. lipca 1880. uzasadniał poseł Tyszkowski ten swój wniosek, poczem tenże równie jak wniosek posła hr. Golejewskiego przekazany został Wydziałowi krajowemu do zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej.

Nakoniec uchwałą z dnia 13. lipca 1880. przekazaną została Wydziałowi krajowemu petycja Jego Eksceleucyi Najprzewielebniejszego ks. Arcybiskupa Wierchlejskiego co do zmian niektórych paragrafów ustawy konkurencyjnej.

W skutek tych trzech poleceń, w skutek tego, że nie tylko w publiczności, ale też i w Wys. Sejmie dały się słyszeć głosy domagające się zmiany rzeczonyj ustawy, postanowił Wydział krajowy na posiedzeniu z dnia 11. stycznia 1881. l. 30.824. podciągnąć całą ustawę pod rewizję i dlatego zawezwał wszystkie Konsystorze i wszystkie Rady powiatowe, aby Wydziałowi krajowemu zakomunikowały z praktyki zaczerpnięte spostrzeżenia i uwagi o niedostatkach i wadach obecnie obowiązującej ustawy o konkurencyi kościelnej a oraz przedłożyły wyczerpujące umotywowane wnioski co do zmian, jakie za potrzebne uważają.

W skutek tego naszego wezwania przedłożyły swoje zdanie:

a) Wszystkie konsystorze, wyjąwszy konsystorz metr. łac. lwowski, który nam wszelako jeszcze w r. 1879. w skutek wniosku posła księdza Buchwałda zmierzającego do zmiany §. 4 obecnie obowiązującej ustawy, bardzo starannie i gruntownie opracowane zdanie swoje przesłał.

b) 44 Wydziałów powiatowych, z których wszakże cztery oświadczyły, iż nie widzą potrzeby żadnej zmiany w teraz obowiązującej ustawie.

Mając tak obfity materiał przed sobą, który nam dozwolił wglądać w praktyczną stronę tej kwestyi, przyszlismy do przekonania, że nie tyle merytoryczna część obecnie obowiązującej ustawy (§. 1—12) ile jej część formalna (§§. 13. do końca) mieści w sobie to źle, które nie dozwoliło ustawie obecnie obowiązującej wywrzeć w praktyce tego wpływu, jakiego się po niej spodziewano.

Z tego względu ograniczamy się w naszym wniosku na zmianę tylko treści formalnej, a to tem więcej, ile że co do części merytorycznej różnica zdań Najprzewielebniejszych Konsystorzów, o której zdaliśmy sprawę w naszym zeszłorocznem sprawozdaniu i przy ponownem oświadczeniu się pięciu Najprzewielebniejszych Konsystorzów wystąpiła na jaw, a i Rady powiatowe z różnego pod tym względem wychodzą zapatrywania się.

Przystępujemy więc do umotywowania proponowanych zmian.

1. O dozorze kościelnym.

Komitety tak zwane kościelne czyli parafialne, bo oprócz nazwy „komitetu“ bez dalszego oznaczenia, ciało to nie ma w ustawie innej bliżej określonej nazwy, nie rozwinęły tej działalności, jakiej od nich ta ustawa wymaga.

Przyczyna leżała najprzód w ich składzie. Oprócz stałych członków parocha i patrona, — a i ten ostatni nie wchodził do komitetu, jeżeli nie należał do dotyczącego obrządku, — składał się komitet z trzech albo czterech członków wybranych z pośród parafian, bez względu na stan wykształcenia i bez względu na podatek jaki opłacają.

Uważamy ten sposób wyboru komitetu za niewłaściwy. Bo jeżeli komitet ma istotnie odpowiadać swojemu zadaniu, jeżeli ma czuwać nad majątkiem kościelnym, nad jego dochodami, nad budynkami kościelnymi i plebańskimi, musi przynajmniej w większości swojej dać gwarancję, że obowiązkowi tym odpowie. Wszakże układanie preliminarza, uregulowanie poboru bieżącego dochodu kościelnego, czuwanie nad kasą, składanie rachunków, czuwanie nad tem, aby przez zaniedbanie mniejszych reperacyi parafianie nie narażeni zostali później na nieproporcjonalnie wielkie wydatki, oto są zatrudnienia, które wymagają pewnego wykształcenia.

Taki żywiół konieczny wprowadzamy przez postanowienie, iż obszary dworskie dają jednego reprezentanta do komitetu, a jest to postanowienie tem sprawiedliwsze, ile że rozkład na parafian dzieje się podług podatku, a wiadomem jest, że podatki bezpośrednie opłacane przez obszary dworskie mają się do podatków pośrednich opłacanych przez mniejsze posiadłości mniej więcej jak 1 : 2.

Takim składem komitetu nie tylko dajemy większą gwarancję jego skutecznej działalności ale nadto odpowiadamy słusznym wymaganiom tych, którzy odwołując się do znacznieszego swojego udziału w podatkach domagają się donioślejszego zastępstwa w sprawach konkurencyjnych kościelnych. Przyjęliśmy również postanowienie, że prawo głosowania z tytułu patronatu nie pozbawia głosowania z tytułu własności obszaru dworskiego, albowiem patron przyczynia się do kosztów budowy na mocy §. 6. ustawy jedną szóstą częścią kosztów resztujących, zaś jako właściciel obszaru dworskiego podług podatku, jeżeli więc patron i właściciel obszaru dworskiego schodzą się w jednej osobie, słusznem jest aby tej osobie dwa głosy przysługiwały.

Druga przyczyna niepowodzenia dotychczasowych komitetów jest brak wszelkiej nad jego czynnościami kontroli. Władza polityczna wkracza tylko wtenczas, jeżeli do niej wpłynie jakie zażalenie. Ale takie zażalenia niewpływają prawie nigdy do władzy politycznej z tej prostej przyczyny, że komitety w czynnościach swoich prawie nigdy nie wydają uchwał do stron.

Jeżeli więc komitet nie czuwa nad dochodami kościelnymi, jeżeli bieżący dochód kościelny nie jest wyrachowany, jeżeli datki od parochów należące się w moc §. 4 ustawy nie wpływają regularnie, jeżeli paroch zaniedbuje pomniejszych reperacyi, które to zaniedbanie pociąga za sobą później znaczne nakłady obciążające konkurencyę, jeżeli nie ma preliminarzów, jeżeli członkowie komitetu uchylają się od posiedzeń a przewodniczący ociąga się z ich zwołaniem, na to wszystko nie wpływa polityczna władza powiatowa bo nie ma przed sobą zażalenia i nie jest obowiązana czuwać nad tem wszystkim z urzędu i przekonania się przez swego delegata na miejscu o stanie budynków, o prawidłowem prowadzeniu interesów i o stanie kasy.

Ztąd wyrobiła się praktyka, że komitety zwykle tylko wtenczas się schodzą jeżeli stan budynków bardzo znacznie się pogorszył i wielkiego już wymaga nakładu, albo co gorsza porozumiewanie się następuje w krótszej drodze w ten sposób, że bez udziału konkurencyi na podstawie ustępu ostatniego §. 8. wójt daje do dyspozycyi majątek gminy czy to w papierach czy w parcelach lasowych nie zważając na inne potrzeby gminne, byle tylko na razie złemu zaradzić.

Organizacya więc teraźniejsza komitetu nie odpowiada zupełnie celowi.

Aby złemu zaradzić określiliśmy dokładnie czynności komitetu, wstawiliśmy do nich obowiązek odbycia posiedzeń zwyczajnych i nadzwyczajnych i poddaliśmy czynności komitetu pod najściślejszą kontrolę władzy politycznej powiatowej, której obowiązkiem nawet będzie przekonać się periodycznie na miejscu o prawidłowem urzędowaniu komitetu i o stanie budynków i kasy. — Z tej samej zasady, czuwanie, aby komitety pełniły swoje obowiązki, wychodząc, musieliśmy przyjąć do projektu prawo karania członków za zaniedbywanie obowiązków i prawa rozwiązania komitetu i zarządzenia aż do wyboru nowego komitetu tego co na razie wypadnie.

W końcu upowodować nam przypadnie, dla czego dotychczasową nazwę komitetu przemieniliśmy na dozór kościelny. Komitet bez bliższego określenia jest nazwą za ogólnikową, nie określa nawet w przybliżeniu przeznaczenia tego ciała. Zaś nazwą: „Dozór kościelny“ jest zupełnie odpowiednią obowiązkom i prawom tego ciała i ma za sobą tradycję historyczną tak, że do dziś dnia w królestwie polskim nazwa ta się utrzymała.

2. O konkurencyi kościelnej.

Nie mieliśmy dostatecznego powodu, aby dotychczasowy skład konkurencyi zmienić. Ale słuszny jest zarzut przez hr. Golejewskiego podniesiony, że zawarte w §. 16. postanowienia jako niestający do konkurencyi uważanym będzie za przyzwalającego na budowę i pociągnięty zostanie do dodatków na niego przypadających, jest niesprawiedliwem. Bo, jeżeli konkurencya składa się z 20 głów, z których 10 tylko staje do pertraktacyi konkurencyi a z tych tylko jedna jest za budową, budowa jest uchwaloną, ponieważ do tego jednego dolicza się dziesięciu nieobecnych, gdy tymczasem faktyczny stan jest ten, że na 20, jeden tylko domagał się budowy, 19 zaś nie domagało się jej.

Takie postanowienie sprzeciwia się nietylko słuszności ale prostym zasadom sprawiedliwości i dla tego z mnogich stron domagają się jego zniesienia.

I my przychylamy się do tych głosów i dla tego wnosimy, aby do powzięcia uchwały wymagana była większość powołanych, a do orzeczeń większość obecnych.

Kardynalną zmianę dotychczas obowiązującej ustawy proponujemy w tem, iż do przeprowadzenia budowy przez konkurencyę uchwalonej wymagamy odrębnego ad hoc przez konkurencyę wybranego komitetu, do którego by wszakże wchodziłi paroch jako reprezentat kościoła i patron jako przyczyniający się stale i przed innymi do kosztów budowy.

Budowy z uchwały konkurencyi należą do rzadkich w parafii zdarzeń, ale z drugiej strony wymagają one specjalnych wiadomości, doświadczenia, starania i ciągłego czuwania. Dozór kościelny przeznaczony do bieżących spraw nigdy prawie nieodpowiadałby tym wszystkim wymogom już z tej prostej przyczyny, że wybrany zwykle z miejscowych parafian tem samem składa się z członków ze szcześniejszego grona wybranych. Nadto nie mogliśmy z oka spuścić i tej uwagi, że dłuższe koleżeństwo w urzędowaniu wyradza pewne choć z ludzkich pobudek pochodzące względy, które w danym razie nie koniecznie licują z dobrem i sprężystem prowadzeniem sprawy i dla tego sądziliśmy, że do budowy uchwalonej przez konkurencyę należy zawsze wybrać osobny „Komitet budowniczy“. Lecz z przyczyn powyżej przy „dozorze kościelnym“ przytoczonych poddajemy i „Komitet budowniczy“ pod najściślejszą kontrolę władzy politycznej.

Ze względu na ustawę państwową z dnia 7. maja 1874 roku l. 50 dziennika U. P. nie mogliśmy reprezentacyom powiatowym przyznać głosu decydującego w sprawach konkurencyj-

nych i administracyjnych majątku kościelnego i beneficjalnego. Ale z drugiej strony nie mogliśmy zapoznać, że wpływ tych władz autonomicznych na sprawy, które stanowią przedmiot tego sprawozdania, nie może być pominięty bez narażenia ich na niepowodzenie.

Sprawy konkurencji kościelnej stają w ścisłym związku ze sprawami majątkowymi gmin. Przeciążenie gmin z powodu tych spraw pociąga często ruinę tych gmin. Wydziały powiatowe po tyloletnim już ich istnieniu są dokładnie obznajomione z siłami finansowymi swoich gmin. Zdanie więc reprezentacji powiatowych musi być bardzo pożądanem dla władz politycznych czynnikiem przy załatwieniu czy to preliminarza rocznego czy zamknięcia rachunków, czy przy załatwieniu petraktacji konkurencyjnej i pewni jesteśmy, że władze polityczne na zdanie reprezentacji powiatowych należyta zwrócić uwagę, a tem samem zapobiegają przeciążeniu gmin i przyczynią się do prawidłowego prowadzenia interesów przez dozory kościelne i komitety budownicze.

Przystępujemy w końcu do wniosku posła Tyszkowskiego.

Zaprzeczyć nie możemy, że na dnie tego wniosku leży dążność zacna i szlachetna, lecz nie możemy tego wniosku polecić Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia, a to z następujących powodów:

1) Zasada, aby datki konkurencyjne nie przenosiły 50% podatków stałych nie da się w praktyce przeprowadzić. Inne czynniki wyznaczają datek do konkurencyi kościelnej a inne do konkurencyi szkolnej, które z nich mają pierwszeństwo?

Czy możliwem jest dotrzymanie projektowanej miary jeżeli n. p. odbudowanie lub odrestaurowanie jest nagłe i wymaga znacznego na razie nakładu? Czy jest nawet do doradzenia, aby restauracja lub odbudowanie zostało rozłożone na lat kilka, chociażby jawnem było, że przeprowadzenie w jednym roku wprowadzie sprowadziłoby większy na ten rok ciężar, ale w całości wydatek byłby mniejszy niż jeżeliby budowa na kilka lat była rozłożoną.

Nadto okoliczność, iż gminy polityczne inny mają skład niż gminy parafialne, że w jednej gminie politycznej mieszkają parafianie różnych obrządków sprawiłaby zawikłania w przeprowadzeniu myśli p. Tyszkowskiego.

I tak n. p. jeżeliby członkowie jednego obrządku w gminie musieli do konkurencyi kościelnej opłacać 48% podatku, tem samem mogliby do szkolnej konkurencyi tylko już 2% wnieść, a resztę musieliby ponosić parafianie drugiego obrządku.

2) Sądzymy, że jeżeli ustawa obecnie proponowana będzie należycie przeprowadzoną przeciążenie gmin z powodu konkurencyi kościelnej nie tak łatwo będzie mogło nastąpić.

A najpierw zwracamy uwagę na to, iż proponujemy przymusową asekurację od ognia budynków kościelnych i plebańskich. Asekuracja ta przeprowadzona uwolni gminy od najczęstszych wypadków nagłego i wielkiego nakładu, albo pociągnię do nieznaczących tylko wydatków.

Jeżeli zaś pociągnięta zostanie konkurencja do wydatków z powodu przez przeciąg czasu powstałej konieczności odbudowania lub restaurowania, natenczas leży zupełnie w mocy konkurencyi albo rozłożyć budowę na dłuższy czas, albo przez pożyczki, dziś tak ułatwione, przyjść parafianom w pomoc.

Sądzymy więc, że jeżeli ustawa którą proponujemy będzie przyjęta i wykonana, jeżeli mianowicie asekuracja od ognia zostanie przeprowadzoną, jeżeli dozory kościelne czuwać będą nad dochodami kościelnymi, jeżeli datki od parochów będą regularnie wpływać, jeżeli czuwać się będzie nad tem, aby restauracje w czas były przeprowadzane, jeżeli władze powiatowe w zakresie im tą ustawą nadanym czuwać będą nad stosunkami materyalnemi gmin, jeżeli konkurencja sama postąpi

sobie rozsądnie i to co nie da się w roku bez przeciążenia zrobić odłożyć na dłuższy czas, albo użyje kredytu rzecz można taniego, natenczas środki nadzwyczajne, do których rzędu zaliczamy środek we wniosku p. Tyszkowskiego zawarty, staną się zbytecznymi.

Z tych powodów

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy:

1. Uchwalić załączony projekt.
2. Przejść nad wnioskiem p. Tyszkowskiego do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 13. Września 1881 r.

Marszałek krajowy

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego

Oktaw Pietruski, w. r.

Projekt.

Ustawa,

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie konkurencyi
kościelnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 i 22 ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 l. 28. Dziennika ustaw i rozporządzeń krajowych, dotyczącej pokrycia kosztów stawiania i utrzymania budynków kościelnych i plebańskich w parafiach wyznania katolickiego, tudzież sprawiania przyrzędów i sprzętów kościelnych, znoszą się w teraźniejszym ich brzmieniu.

W ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia.

§. 13. Przy każdym kościele istnieć ma dozór kościelny.

Stałymi członkami dozoru kościelnego są:

1. Paroch dotyczącego kościoła.
2. Patron wykonywujący prawo prezentacyi parocha, lub jego zastępca wybrany przez patrona z pośród parafian. — Jeżeli jest dwóch patronów, wtedy ei kolejno każdy przez lat trzy są stałymi członkami dozoru. Jeżeli patronów jest więcej jak dwóch, natenczas wybierają z grona swego jednego na członka dozoru na lat trzy.
3. Właściciel obszaru dworskiego, jeżeli należy do dotyczącego obrządku, lub jego zastępca przez niego z grona parafian wybrany.

Jeżeli jest kilku takich właścicieli, wybierają z pośród siebie jednego członka i jednego zastępcę na lat sześć.

Prawo głosowania z tytułu patronatu nie pozbawia prawa głosowania z tytułu własności obszaru dworskiego.

Oprócz tych stałych trzech członków dozoru kościelnego wchodzi do niego dwaj delegaci wszystkich innych parafian i dwaj zastępcy wybrani przez pełnomocników gmin w sposób Działem VI ustawy gminnej oznaczony. Ci sami wybierają także w razie, że albo patron nie wykonuje prawa prezentacji, albo że żaden z właścicieli obszaru dworskiego nie należy do dotyczącego obrządku, brakującego lub brakujących do liczby pięciu członków i ich zastępców. Jeżeli większość przy pierwszym i drugim głosowaniu nie została osiągnięta, uważani będą za wybranych ci, którzy przy drugim głosowaniu największą otrzymali liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Członkowie dozoru kościelnego wybierają z pośród siebie przewodniczącego i jego zastępcę. Pełnią oni swoje obowiązki bezpłatnie, tylko połączone z tą czynnością wydatki, w gotówce będą im zwrócone.

§. 14. Do ważności uchwał dozoru kościelnego wymaga się obecności przewodniczącego i trzech głosujących.

§. 15. Dozór kościelny odbywa posiedzenia zwyczajne lub nadzwyczajne. Zwyczajne posiedzenia mają się odbywać przynajmniej co trzy miesiące. Nadzwyczajne posiedzenie zwołuje przewodniczący wtenczas, jeżeli tego uzna potrzebę, lub jeżeli tego zażąda paroch, patron, polityczna władza powiatowa lub dwóch członków dozoru kościelnego.

Na każde posiedzenie winno być wezwanie doręczone każdemu członkowi ewentualnie zastępcy, jeżeli członek dla wykazanej słabości lub nieobecności przybyć nie może.

Przewodniczący, który ociąga się ze zwołaniem posiedzenia, i członkowie dozoru kościelnego i ich zastępcy, którzy mimo otrzymanego zaproszenia nie przybywają na posiedzenie, lub takowe przedwcześnie opuszczają, będą karani przez polityczną władzę powiatową grzywnami od 5 zł. do 25 zł.

§. 16. Dozór kościelny sprawuje następujące czynności:

1. Zawiaduje dochodami majątku ściśle kościelnego w granicach §. 2-m niniejszej ustawy określonych i bieżącym dochodem kościelnym.
2. Czuwa nad utrzymaniem majątku kościelnego, nad utrzymaniem w dobrym stanie przyrządów i sprzętów kościelnych, niemniej budynków kościelnych i plebanalnych i zabezpiecza je nieprzerwanie od ognia.
3. Najdalej do końca września każdego roku sporządza i przedkłada Wydziałowi powiatowemu preliminarz dochodu i rozchodu następnego roku, który go ze swojemi uwagami przesyła politycznej władzy powiatowej.
4. Najdalej do końca lutego każdego roku sporządza zamknięcie rachunków za rok ubiegły i wyklada je w swojej kancelaryi do wolnego przeglądnięcia dla wszystkich parafian przez dwa miesiące od dnia ogłoszenia, iż rachunki te wolno przeglądać w kancelaryi dozoru kościelnego.

Parafianom wolno jeszcze przez miesiąc jeden po upływie tego terminu wnieść swoje zarzuty do politycznej władzy powiatowej.

Skoro ten termin minie, przedłoży dozór kościelny zamknięcie rachunków Wydziałowi powiatowemu, który je ze swojemi uwagami przesła politycznej władzy powiatowej.

5. Uchwala i przeprowadza budowie nieprzekraczające rocznie 50 zł. bez dalszego odwołania się; wszakże winien o tem zdać sprawę w najbliższym zamknięciu rachunkowym.

6. W przypadkach uznanej przez siebie potrzeby zebrania w drodze konkurencyi funduszów na przedsiębrać się mające budowle, udaje się przy dołączeniu wykazu majątku kościelnego, rachunków z wszelkich dochodów i wydatków, aż do ostatniego czasu i wykazu stanu kasy, niemniej planów i kosztorysów, do politycznej władzy powiatowej o wprowadzenie pertraktacji konkurencyjnej.

§. 17. Polityczna władza powiatowa rozpisze pertraktację konkurencyjną i zawezwie do niej dotyczący ordynaryat i wszystkie do konkurencyi obowiązane strony. Dowody doręczenia należy złożyć przy rozpoczęciu pertraktacji konkurencyjnej.

Przy rozprawie konkurencyjnej ma głos ordynaryat dotyczący i każda w moc fundacyi, umowy lub ustawy do konkurencyi obowiązana strona, a mianowicie: paroch, patron, który może się zastąpić pełnomocnikiem, każdy obszar dworski, z każdej gminy pełnomocnik wybrany bezwzględną większością głosów przez parafian tegoż obrządku, prawo wyboru w gminie mających. Każdej z tych stron należy się głos bez względu na to, czyli w danym razie przyczynia się lub nie przyczynia się do pokrycia kosztów.

Do powzięcia uchwały potrzebna jest obecność większej połowy uprawnionych do głosowania i absolutna większość obecnych.

§. 18. Przy pertraktacji zastanowić się należy nad koniecznością budowy, nad planem i kosztorysem, niemniej nad ilością i sposobem wpłaty lub prestacyi uiścić się mających przez konkurentów i ustanowić takowe według możliwości ze zgodnem porozumieniem się interesowanych.

Polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu zdania Wydziału powiatowego wydaje załatwienie z wolnością odwołania się do wyższych władz politycznych i odstępuje akta komitetowi budowniczemu, który składa się z parocha, patrona i z trzech członków przez konkurencyę przy rozprawie konkurencyjnej do uchwalonej budowy wybranych.

§. 19. Komitet budowniczy obejmuje przeprowadzenie budowy, wybiera przewodniczącego i jego zastępcę i uchwała bezwzględną większością głosów.

Co do sposobu przeprowadzenia budowy, kosztów i żądania datków w pieniądzech, materiałach lub prestacyi w naturze i t. p., komitet stosować się winien ściśle do prawomocnie powziętych przy rozprawie konkurencyjnej postanowień.

§. 20. Najdalej we dwa miesiące po skończonej budowie lub restauracyi, a jeżeli one trwają dłużej niż rok, najdalej we dwa miesiące po upływie każdego roku winien komitet budowniczy złożyć rachunek i o tem uwiadomić wszystkich do konkurencyi obowiązanych z oznajmieniem, iż tenże u miejscowego proboszcza w terminie jednego miesiąca, licząc od dnia ogłoszenia, przejrzany być może.

Konkurenci mają prawo wniesienia swoich zarzutów do politycznej władzy powiatowej.

Po upływie powyższego terminu przesła komitet budowniczy rachunek Wydziałowi powiatowemu, który go ze swojemi uwagami przedłoży politycznej władzy powiatowej.

§. 21. Polityczna władza powiatowa sprawuje następujące czynności:

1. Rozstrzyga zażalenia od uchwał dozoru kościelnego i komitetu budowniczego, niemniej spory zachodzące między temi dwoma ciałami.

2. Dzierży kontrolę nad wszystkimi czynnościami dozoru kościelnego, załatwia ułożone przez niego preliminarze i zażalenia przeciw nim wnoszone.

Obowiązana jest przynajmniej raz w trzy lata przekonać się przez delegata o stanie budynków kościelnych i plebańskich, o prowadzeniu spraw przez dozór kościelny i skontrolować akta i kasę.

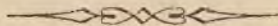
3. Załatwia rachunki dozoru kościelnego i komitetu budowniczego i zarzuty przeciw nim poczynione.
4. Przekonuje się, ile razy to uzna za potrzebne, o czynnościach komitetu budowniczego.
5. Ma prawo nałożenia na członków dozoru kościelnego i komitetu budowniczego za zaniechywanie obowiązków kary pieniężnej do wysokości 25 zł. i ściągania ich w drodze przymusowej, orzeka o odpowiedzialności członków dozoru kościelnego i komitetu budowniczego z rachunków i zaniechywania obowiązków i ściąga w drodze przymusowej kwoty, na których zapłacenie tych członków z tytułu odpowiedzialności skazała.

W razie gdyby zaniechywanie obowiązków było tego rodzaju, iż sprawowanie dalsze interesów nie mogłoby być pozostawionem dozorowi kościelnemu lub komitetowi budowniczemu, polityczna władza powiatowa przystąpi do rozwiązania i zarządzenia nowego wyboru, a aż do uskutecznienia tegoż ustanowi na koszt winnych tymczasowy zarząd.

6. Ściąga w drodze przymusowej należności wynikłe z preliminarza zatwierdzonego i z załatwionej pertraktacji.

§. 22. Zażalenie od uchwał dozoru kościelnego i komitetu budowniczego rozstrzyga z wolnością dalszego toku instancyi polityczna władza powiatowa, zaś zażalenia od uchwał politycznej władzy powiatowej władza polityczna krajowa, również z wolnością dalszego toku instancyi.

Wszystkie zażalenia winne być wniesione do politycznej władzy powiatowej w terminie 14 dni.

Aleg. 25.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia „Krajowego zakładu kredytowego“.

Wysoki Sejmie !

Badania ekonomicznych stosunków kraju podejmowane już tylekrotnie na różnych polach w różnych kierunkach i zakresach przez Wydział krajowy bądź to w skutek specjalnego polecenia Wysokiego Sejmu, bądź z własnej inicjatywy doprowadziły zawsze w ostatecznym wyniku do przeświadczenia, że w kraju naszym w skutek nadmiernego zadłużenia się całych klas ludności i zastoju we wszystkich niemal działach produkcji, panuje ogólna niemoc ekonomiczna pomimo niewątpliwego istnienia normalnych warunków i czynników dobrobytu, które potrzebują tylko czynnego poparcia i kierunku, aby zmieniły całe położenie.

Ten ostatni a najgłówniejszy warunek ratunku i wprowadzenia w życie postanowień powziętych już w różnych sprawach, a składających się razem na dzieło ogólne i wszechstronne podniesienia społeczeństwa z niemocy ekonomicznej, oraz z tej zależności, skazującej kraj nasz zawsze na szukanie obcych kapitałów, a tem samem wystawiającej go na wyzyskiwanie przez obcych kapitalistów, dałby się osiągnąć tylko przez utworzenie krajowego zakładu kredytowego, który z jednej strony oparty na tak niewzruszonej podstawie, jaką daje gwarancja kraju sześciomilionowego, z drugiej strony nie szukający zysku, lecz skupiający i organizujący żywioty i czynniki potrzebne do rozbudzenia uspiętej produkcji rolniczej i przemysłowej oraz ruchu handlowego, stałby się niejako najwyższym organem finansowej egzekutywy dla życzeń, zamiarów i postanowień kraju przez jego Reprezentację wyrażonych.

Zadłużenie się ludności włościańskiej i wypływające ztąd w konsekwencji ciągle wyzuwanie włościan z ojcowizny, powstawanie proletaryatu będącego ciężarem dla społeczeństwa i utrata tak ważnej dla rozwoju przemysłu podstawy, jaką są w innych krajach potrzeby zamożnego ludu, stanowią razem ciężką chorobę społeczną, której dyagnoza nie wymaga już dalszych badań, gdyż Wydział krajowy przedstawił Wysokiemu Sejmowi stan rzeczy w prawdziwym świetle na dwóch sesjach ostatnich, proponując przy tem środki zaradcze, które w danej chwili wydawały mu się odpowiednimi i dostatecznymi. Mimo dokładnego zbadania stanu rzeczy i przyczyn złego,

co już stanowiłoby powinno wystarczającą podstawę do dodatniej akcji i mimo najlepszych chęci organów powołanych do pracy w tej mierze, wszystkie usiłowania rozbiły się dotąd może jeszcze nie tyle o absolutny brak środków materyalnych, bo wiadomo jak wielkie kapitały cisną się dziś w braku lepszej lokacji do różnych instytucji finansowych na procent jak najniższy, ile o brak centralnego punktu finansowej akcji, który skupiając te rozrzucone środki w jedną potężną siłę, mógłby podjąć na wielką skalę konwersję lichwiarskich długów włościan. Wszelkie próby pozyskania obcych zakładów finansowych dla takiej akcji, próby zapoczątkujące początkowo ważne rezultaty, jak n. p. rokowania jednego z członków Wysokiej Izby z kilku wiedeńskimi zakładami kredytowymi, nie osiągnęły celu: bo zakłady obce nie znając i nie mogąc ocenić, jak wielką rękojmnią ekonomiczną spoczywa w produkcji rolnej naszego ludu wyzwolonego z rąk lichwiarskich, wymagały i ze swego stanowiska, nawet wymagać musiały nadzwyczajnych zabezpieczeń, z których jedne były wprost niemożliwe a inne wymagały poprzedniego stworzenia wyjątkowych urządzeń w drodze ustawodawczej. W skutek tego mimo kilkoletnich starań i usiłowań około poprawienia doli włościan, stan rzeczy pozostał prawie niezmienny. Lichwa została wprawdzie poskromiona ustawą, ale jej konsekwencje potęgują coraz więcej proces rozkładu ekonomicznego. Zakłady finansowe założone głównie dla zawierania interesów pożyczkowych z ludnością włościańską, nie mogą pomódz, lecz owszem przyczyniają się w pewnym stopniu do złego, bo jako przedsiębiorstwa dla zysku założone i zysku wszędzie szukające, nawet w tej opłakanej nędzy ludu wiejskiego, znaleźć muszą korzyść dla swoich uczestników. Jedne tylko towarzystwa zaliczkowe wolne są od tego zarzutu, bo ich natura wyklucza zysk jako pierwszy i główny motyw akcji, ale towarzystwa te nie rozporządzają środkami dostatecznymi. Wydział krajowy nigdy nie zapoznawał zbawiennej działalności tych towarzystw, starał się wszelkimi sposobami przysporzyć im środków potrzebnych, ale tylko częściowo dopiął celu interwencyą swoją w banku austriacko-węgierskim.

Jak w sprawie ulżenia niedoli ludności włościańskiej lichwą wycieńczonej i ciągle z ojcowizny wyzuwanej, tak i w innych usiłowaniach około rozbudzenia sił produkcyjnych na innych polach, mianowicie w rolnictwie i przemyśle, zabiegi Wydziału krajowego kończyć się musiały na ścisłej tylko dyagnozie potrzeb, w najlepszym razie na omówieniu planów, które w braku ożywczego impulsu, jaki mógłby wyjść tylko z krajowego instytutu kredytowego, tę chyba korzyść przyniosły, że stanowiąc będą nie tylko widoczny ślad najlepszych chęci, lecz zarazem gotową już podstawę do działania w chwili, gdy powstanie potrzebny organ finansowej egzekutywy.

Melioracje gruntowe stanowią jeden z najwymowniejszych dowodów, jak dalece wszelkie najracjonalniejsze nawet plany podniesienia produkcji krajowej rozbijają się o brak krajowego zakładu finansowego, który dostarczyłby mógł potrzebnych środków lub podejmować wykonanie przedsiębiorstwa.

Wysoki Sejm nie przychylając się do wniosku Wydziału krajowego z r. 1878 o zaciągnięciu pożyczki pięciomilionowej na popieranie melioracji gruntowych, zezwolił tylko na zorganizowanie bióra melioracyjnego przy Wydziale krajowym. Bióro to funkcjonuje od lat trzech w charakterze technicznego organu doradczego dla gospodarzy wiejskich, którzy pragną podjąć melioracji gruntów swoich w sposób zgodny z prawidłami umiejętnymi. Jako organ doradczy bióro melioracyjne spełnia w zupełności swoją misję, pracownicy jego całe lato są zatrudnieni w różnych stronach kraju, a w porze zimowej zajmują się opracowaniem planów i kosztorysów. A jednak pomimo tej pomocy technicznej i pomimo niewątpliwej chęci naszych ziemian, rezultat tej trzyletniej działalności wykazuje tylko cząstkowe ulepszenia, składające się wprawdzie razem na wcale pokaźną liczbę morgów meliorowanych, ale znikającą wobec przestrzeni na pół straconych dotąd dla produkcji rolnej.

Tu i owdzie wykonano nawodnienia lub odwodnienia na pewnej przestrzeni większej posiadłości, tu i owdzie uregulowano część koryta rzeki górskiej, ale nie można wskazać jednego powiatu, w którymby nastąpiło widoczne podniesienie produkcji rolnej, za pomocą melioracji, pod-

jętej i przeprowadzonej systematycznie na większą skalę. Droga taką cząstkowych ulepszeń ogólna naprawa stosunków nastąpić nie może, bo faktyczne dziś melioracye podejmowane być mogą tylko przez ziemian zamożniejszych, rozporządzających potrzebnymi funduszami, gdy tymczasem ci, dla których podniesienie produkcji rolnej jest najpotrzebniejsze, najczęściej myśleć o tem nie mogą. Potrzebnym jest organ, któryby podejmował roboty melioracyjne za splątami, odpowiadającymi osiągniętemu wzrostowi produkcji — niezbędnym jest kredyt pod warunkami łagodnymi z amortyzacją rozłożoną na dłuższy okres czasu, aniżeli w pożyczkach innego rodzaju. Takiego kredytu nie może dostarczyć żaden z istniejących zakładów finansowych, bo mając zysk przed oczyma jako rację bytu i jako główną dyrektywę w działaniu, każdy z nich dąży do zawierania interesów, w których jak najprędzej korzyść zeskontować może, nie oglądając się na to, czy zysk ten stanowi tylko stosowny udział w zwiększonej kredytem produkcji dłużnika, czy przeciwnie osiągnięty został z widocznym uszczerbkiem w jego majątku. Zawsze tak będzie, bo prywatne zakłady finansowe starają się utrzymywać powierzone sobie kapitały w ciągłym a zyskowym ruchu. Stanowią one zatem bardzo łatwe i przystępne źródła dla zaciągających długi na krótki termin i bez celów produkcyjnych, a natomiast niewystarczają szukającym prawdziwego kredytu ekonomicznego, który użyty na pewne trwałe ulepszenia, z rezultatów osiągniętego wzrostu produkcji umarzać się powinien.

Nietylko pożyczki z dłuższym terminem są dla właścicieli ziemskich utrudnione. Nie posiadają oni nawet takiego taniego kredytu wekslowego, jaki znajduje każda protokołowana firma handlowa w banku austriacko-węgierskim. Żale gospodarzy wiejskich są pod tym względem najzupełniej uzasadnione, ale w obecnych stosunkach złemu zaradzić niepodobna, bo organizacja banku austriacko-węgierskiego wyklucza możliwość uzyskania ustępstwa, a prywatne instytucye, dbałe o dobro swoich klientów, jak np. Krakowskie Towarzystwo wzajemnego kredytu, którego działalność użyteczna powszechnie uznanie znajduje, są za słabe, aby funduszami swojemi, potrzebom dorównać mogły. W każdym razie nawet i wspomniane towarzystwo, jako obracające lokowaniami u siebie funduszami, nie może przyjąć tak niskiej stopy procentowej jaka dla weksli istnieje w banku austriacko-węgierskim, jakaby istnieć mogła także w zakładzie krajowym, nie na zysk, lecz na podniesienie produkcji i handlu obliczonym.

Górnictwo nasze jest dotąd w kolebce, chociaż znawcy fachowi znajdują wszystkie warunki rozwoju, a rozmiary, w jakich dotąd przy środkach zupełnie niedostatecznych przemysł naftowy jest prowadzony, stanowią rzeczywisty dowód, że jak na tyłu innych polach tak i tutaj produkcya nie posiadająca poparcia materialnego w zdrowym kredycie nie dorównuje nawet skromnym oczekiwaniom.

Od kilku już lat Wys. Sejm i Wydział krajowy jako wykonawca jego intencji pracują ciągle na tem polu ale praca ta zamykać się musi w ciasnym kole rozpatrywań, badań i formułowania wniosków. które dopóki nie zostaną poparte odpowiednimi środkami pozostaną tylko niespełnionem życzeniem. Subwencye przez fundusz krajowy przeznaczone na badania naukowe w dziale górnictwie i na wspieranie kopalń naftowych dla zbadania głębszych pokładów, nie sięgają po zakres odosobnionych mniej lub więcej skutecznych prób i usiłowań, które nie mogą w braku środków dostatecznych przybrać charakteru i kierunku systematycznej pracy. Krajowa rada górnicza organ doradczy Wydziału krajowego i krajowy Komitet dla podniesienia przemysłu naftowego mają ręce skrepowane brakiem funduszy i muszą się ograniczyć tylko do więcej teoretycznego rozpatrywania potrzeb i środków niezbędnych. Najważniejszy dotąd dodatni rezultat pracy około popierania przemysłu naftowego, powstanie magazynów naftowych w Grybowie jako środka ożywiania ruchu handlowego, zawdzięcza kraj głównie obcemu zakładowi finansowemu wiedeńskiemu Union-Bankowi, który poświęcił na ten cel potrzebny kapitał za poręczeniem ze strony Wydziału krajowego pewnego dochodu. Zależność finansowo-ekonomiczna kraju wystąpiła tu znówu na jaw w sposób dobitny. Twierdzenie, że przemysł naftowy w Galicyi potrzebuje tylko uregulowania stosunków prawnych, aby stanął na takiej wyżynie, jak w innych krajach stawiany jest w formie apodyktycz-

nej tylko przez ludzi z dala na stosunki rzeczywiste patrzących, przypuszczając nawet, że twierdzenie to jest zupełnie uzasadnione, zawsze trzeba się liczyć z pytaniem, na czyją korzyść wyjdzie ten rozkwit przemysłu naftowego; jeżeliby uzyskał podstawę ustawodawczą, dziś gdy kraj nie miałby rękojmi, że tworzy nowe źródło bogactwa dla siebie, dla swojej ludności a nie dla obcych kapitalistów szukających sposobności do wyzyskiwania niemocy ekonomicznej innych krajów. Gdzie się znalazły dostateczne kapitały krajowe, tam i dziś mimo nieregularnych stosunków prawnych, pozostały piękne kopalnie nafty i wosku ziemnego, a gdzie poprzestać musiano na połowicznym rezultacie, tam nie stosunki prawne lecz głównie brak kapitałów potrzebnych stanął w drodze. Twierdzenie, że w chwili uregulowania stosunków prawnych przemysłu naftowego otworzą się zaraz obfite źródła finansowe zagranicy, rozwiązuje kwestyę, co prędzej uczynić należy, czy uregulować stosunki prawne, czy przedtem stworzyć finansową podstawę dla rozbudzenia produkcji i utorowania jej szerokiej drogi handlowej za granicę?

Przez stworzenie takiej podstawy, przez roztropne skupienie własnych sił zachować można dla siebie wszystkie zyski z korzyści, które obcych przedsiębiorców przynęcić mogą.

W dziale przemysłu wszystkie dotychczasowe usiłowania Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego, któremu pomocną jest w tej pracy stała kuratoria jako organ doradczy, nie mogły wyjść także po za obręb rozpatrywania potrzeb i badanie stosunków, a środki przeznaczone przez Wysoki Sejm w każdorocznym budżecie wystarczają zaledwie na podtrzymywanie w niektórych tylko okolicach tych gałęzi przemysłu domowego, które jako sposób ubocznego zarobkowania ludności włościańskiej stanowią dla niej ważny warunek egzystencji a tem samym także godny wszelkiego poparcia czynnik dobrobytu krajowego. Fundusze oddawane Wydziałowi krajowemu do dyspozycji i udzielane przez niego w porozumieniu z fachową kuratorią mają tedy tylko charakter pomocy dorywczej, nie wystarczały i nie wystarczają nawet na zakładanie szkół fachowych tam, gdzie państwo lub gmina ze swojej strony nie przyczyni się subwencją lub poparciem w inny sposób np. przez dostarczenie lokalu i t. p. Po za te skromne zadanie podtrzymywania tylko coraz więcej upadającego przemysłu i podniesienia nauki fachowej, sięgać nie może akcyja Wydziału krajowego, dopóki nie ma w kraju źródła zdrowego kredytu, dopóki nie powstanie finansowy wykonawca życzeń Reprezentacji krajowej, któryby nie zysk lecz rozbudzenie produkcji na każdym polu miał ciągle na oku, któryby nie szukał tylko interesów i klientów łatwych do wyzyskania lecz czynników produkcji potrzebujących do rozwoju organizacyjnej pomocy finansowej.

Głównym warunkiem podniesienia przemysłu domowego na taki stopień materialnego rozwoju, żeby stał się pewnem i obfitem źródłem dochodu dla ludności, jest obecnie zorganizowanie handlu dla jego produktów i zajęcie się ich rozprzedażą bez szukania w tem zysku. Także i inne kategorie przemysłu naszego nigdy nie staną tak silnie, żeby samodzielnie mogły się rozwijać i stanowić jak w innych krajach niewyczerpane źródło dobrobytu, dopóki nie uzyskają dla swoich produktów rozległego pola handlowego zbytu. Zapewnienie takiego zbytu pozwoliłoby przemysłowcom nie tylko rozszerzać już istniejące działy samodzielnej produkcji, lecz nadto stwarzać nowe, zwłaszcza te, które w sąsiednich krajach rozwinęły się kosztem naszego. Od nas bowiem głównie kraje te sprowadzają potrzebne materiały surowe a następnie dla gotowych już produktów także głównie u nas znajdują pole zbytu. Zestawienie ogromnej ilości surowych materiałów, które corocznie z kraju naszego do obcych fabryk odchodzą z równie wielką a niestety wzrastającą ilością przywożonych artykułów obcego przemysłu, daje przykry ale pouczający zarazem obraz obecnego położenia oraz miarę tego, co tutaj dla dobra licznych klas ludności i dla dobra całego kraju zdziałać można. Siły jednostek, nawet korporacji całych nie wystarczają na tem polu. Uznała to niedawno fachowa ankieta zwołana przez Wydział krajowy dla sprawy podniesienia przemysłu i rękodzielnictwa. Poważne grono osób, znających doskonale obecne stosunki, potrzeby i warunki poprawienia sytuacji, zgodziło się w ankiecie na to, że koniecznem jest powstanie zakładu finansowego któryby objął misję finansowo-organizacyjną, popierał i inicjował tworzenie spółek

produkcyjnych celem zdobycia dla produktów krajowych naturalnych położeniem kraju wskazanych, a niestety dotąd przez obce wyroby okupowanych dróg odbytu. Bez obudzenia ruchu handlowego i wytknięcia temu ruchowi pewnych a stałych dróg nie da się pomyśleć trwałe podniesienie produkcji przemysłowej.

Z całego wywodu powyższego wypływa, że we wszystkich gałęziach produkcji zrobiono u nas w ostatnich czasach wszystko, co było wskazanem i możliwem pod względem fachowego rozpatrywania i zbadania potrzeb oraz ułożenia planów potrzebnej akcji i obmyślenia środków zaradczych, że jednak mimo to w braku tej ożywczej siły, jaką wlać może tylko dobrze zorganizowany kredyt, dotąd pod względem praktycznych rezultatów wszystko pozostaje do zrobienia. Korporacje doradcze wywiązały się już z swojej misji przygotowawczej wskazaniem sposobów poprawienia stosunków. Teraz kolej przyszła na działanie, na wprowadzenie w życie tego co uznane zostało niezbędnem. Działanie to wymaga siły materialnej, inicjatywy finansowej a tego już żadne ciało doradcze, żaden organ pomocniczy dostarczyć nie może.

Przyszła pora na stworzenie krajowego instytutu kredytowego, który stałby się nie chciwym zysku lecz oddanym potrzebom kraju wykonawcą finansowym usiłowań Reprezentacji krajowej.

Nie chodzi tu o ofiary wydane niepowrotnie, o łożenie kosztów na cele nie wróżące praktycznych rezultatów, nie chodzi tu o powstanie zakładu, któryby bez pretensji do zwrotu wszystko miał wspierać i subwencjonować kosztem funduszków publicznych. — Każde z powyżej wskazanych pól, na którym instytut krajowy rozwinąłby akcję twórczą, zapowiada niewątpliwe a rychle rezultaty, bo wszędzie chodzi tylko o impuls do tworzenia i wprowadzenie w ruch uspio-nych dotąd czynników produkcji ekonomicznej, która sownie opłaca wszystkie nakłady. Powstało wprawdzie ostatniemi czasy w kraju naszym wiele zakładów finansowych, ale nie zakreślają one dla akcji swojej celów produkcyjnych, lecz szukają tylko jak najwięcej interesów i klienteli dla zysku.

Zakłady te kwitną i przynoszą zyski, ale produkcji ani nie wzbudzają ani nie organizują. Zakład krajowy nie gonilby za zyskiem w pospolitym, bankowem tego słowa znaczeniu t. j. za zyskiem jednostek, lecz pracowałby dla dobra kraju, podniósłby jego produkcję, jego bogactwa, wyzwoliłby go z zależności finansowej od obcych przedsiębiorców i kapitałów, stworzyłby nowe źródła dobrobytu — jednym słowem postawiłby kraj na tym stopniu rozwoju materialnego, jaki tylko wśród danych warunków możliwym jest do osiągnięcia. Z powstaniem takiego zakładu musiałoby się skończyć wyzyskiwanie dzisiejszych niezdrowych stosunków kredytowych, bo zakład krajowy na zysk nieobliczony, już z natury rzeczy zdobyłby sobie od razu stanowisko regulatora kredytu, wobec zakładów za zyskiem tylko goniących.

Już w roku ubiegłym przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt założenia krajowego zakładu hipotecznego sprawozdaniem z dnia 31. Maja 1880 L. 6740. Projekt ten stanowił tylko wykonanie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. października 1878, polecającej Wydziałowi krajowemu zbadanie kwestyi „czy wobec zaprowadzenia ksiąg hipotecznych włościańskich byłoby pożądanem i już teraz na czasie utworzenie instytucji hipotecznej dla posiadłości włościańskich“. Historię powstania i motywa zeszłorocznego projektu przedstawia wyczerpująco powołane sprawozdanie z załączonemi protokołami posiedzeń ankiety. Odwołując się tylko na to sprawozdanie, Wydział krajowy zaznacza, że już wtedy w ankiecie odezwały się poważne głosy za nadaniem krajowej instytucji charakteru takiego finansowego organu kraju, któryby rozbudził produkcję i handel. Było wyraz tej powszechnie uznawanej albo przynajmniej uczuwananej potrzeby, której zaspokojenie nietylko nie leży po za obrębem możliwości lecz nawet obecnie, wobec nadzwyczajnego nagromadzenia się gotówki i równoczesnej stagnacji w ruchu handlowym i przemysłowem, przedstawia się stosunkowo łatwiejszym do wykonania niż kiedykolwiek. Potrzebę tę podnosi dziś Wydział krajowy jasno i otwarcie w przekonaniu, że po ukończeniu rozpatrywań i badań zarządzonych w każdej gałęzi pracy ekonomicznej po wskazaniu niedostatków i środków zaradczych nadeszła pora do działania, do wy-

dobycia praktycznych rezultatów z dotychczasowej pracy przygotowawczej. Wobec niekorzystnego położenia ekonomicznego, w ogóle a szczególnie wobec wzrastającego upadku nawet tych gałęzi produkcji, mianowicie przemysłowej, które niegdyś stanowiły obfite źródła, wobec wzmagającego się z tego powodu zubożenia całych klas ludności, wszelka zwłoka w działaniu, wszelkie dalsze odkładanie środków stanowych nie dałoby się usprawiedliwić. W przekonaniu że będzie to tylko spełnieniem zadania, jakie charakter organu wykonawczego z prawami i obowiązkami inicjatywy ustawodawczej i administracyjnej wkłada na Wydział krajowy, stawiamy wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem uchwała:

I. Celem podniesienia dobrobytu w kraju, mianowicie celem podniesienia ludności wiejskiej z upadku ekonomicznego, rozwinięcia i popierania produkcji rolnej i przemysłowej oraz handlu, ma być założony zakład kredytowy na zysk nieobliczony pod nazwą: „Krajowy zakład kredytowy“ z poręką funduszu krajowego za wszelkie zobowiązania.

Do zakresu działalności „Krajowego zakładu kredytowego“ należeć ma:

a) udzielanie pożyczek hipotecznych ratami umorzonych i wydawanie na tej podstawie listów zastawnych;

b) nabywanie wszelkich wierzytelności i ściąganie tychże na własny i obcy rachunek, umawianie się z dłużnikami i wierzycielami o ich spłatę w ratach;

c) nabywanie i sprzedawanie własnych listów zastawnych, oraz obligacyi krajowych,

d) eskontowanie wylosowanych własnych listów zastawnych oraz kuponów od tych listów;

e) udzielanie zaliczek na notowane urzędownie na giełdzie listy zastawne i listy zastawne istniejących w kraju zakładów hipotecznych, na krajowe obligacye i papiery państwowe;

f) eskontowanie weksli, w szczególności reeskontowanie weksli przedłożonych przez towarzystwo zaliczkowe lub koła kredytowe z zachowaniem ostrożności przepisanych instrukcją,

g) przyjmowanie gotówki na książeczki oszczędności, asygnaty kasowe i na rachunek bieżący

h) udzielanie zaliczek na płody rolnicze, górnicze i przemysłowe na podstawie listów składowych (warrants) wystawionych przez zarządy zakładów publicznych, oraz udzielanie pożyczek na zastawy ruchome i nieruchome;

i) udzielanie pożyczek gminom i powiatom, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym, oraz kołom kredytowym na skrypty notaryalne;

k) zakładanie, nabywanie, wspieranie oraz prowadzenie pod własnym zarządem i na własny rachunek przedsiębiorstw przemysłowych, rolniczych i innych;

l) kupowanie i sprzedawanie na rachunek własny lub obcy rzeczy ruchomych wszelkiego rodzaju, towarów, płodów surowych i wyrobów przemysłowych.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydania statutu dla „Krajowego zakładu kredytowego“ na podstawie powyższych zasad i do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem celem wyjednania zatwierdzenia statutów.

III. Na pierwsze potrzeby połączone z założeniem i wprowadzeniem w życie „Krajowego zakładu kredytowego“ wstawia się w budżet 50.000 złr. w. a. jako pożyczkę trzyprocentową, którą zakład ten z pierwszych dochodów swoich zwrócić ma funduszowi krajowemu.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

Lwów dnia 13. września 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego

Aleg. 26.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie statutu dla zakładu zdrojowego Krynica-Słotwiny.

Wysoki Sejmie !

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 24. sierpnia 1877 został przekazany Wydziałowi krajowemu do zdania sprawy wniosek posła Męcińskiego, żądającego uregulowania stosunków administracyi gminnej w Krynicy i Słotwinach, tudzież statutu dla zdrojowisk w Galicyi. Wykonując to polecenie, przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do L. 20704/78 sprawozdanie wraz z projektem do ustawy nadającej statut dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny. Sprawozdanie to przydzielone uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 12. września 1878 komisji gminnej, nie mogło być dla braku czasu przez tę komisję załatwione, przez co i projektowany statut nie przyszedł pod obrady Wysokiej Izby. Mając jednak na względzie polecenie Wysokiego Sejmu, jako też ważność sprawy tak dla kraju, jak i cierpiącej ludności, ponowił ją Wydział krajowy w roku 1880 sprawozdaniem do L. 3341, które uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 9. czerwca 1880 przydzielone zostało komisji administracyjnej.

I. W tymże czasie wnieśli do Wysokiego Sejmu osadnicy około zakładu w Krynicy dołączoną $\%.$ petycję L. S. 90 o wstrzymanie obrad nad przedłożonym przez Wydział krajowy projektem statutu, a natomiast o wyłączenie zakładu zdrojowego wraz z posiadłościami osadników ze związku obszaru dworskiego i gminy Krynicy i wyniesienie tego kompleksu do rzędu miast.

II. Drugą petycję L. S. 44 również dołączoną $\%.$ wniosła za pośrednictwem Wydziału krajowego c. k. Dyrekcyja lasów i domen w Bolechowie o zamieszczenie w statucie przez Wydział krajowy proponowanym ustępu o jednaniu stron w sporze będących.

Obie te petycye przydzielił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 12. czerwca 1880 komisji administracyjnej.

Komisya nie zdołała dla braku czasu przedłożyć Wysokiej Izbie swego sprawozdania, dla czego też petycye L. S. 44 i 90 uchwałą z dnia 24. lipca 1880 jako w Wysokim Sejmie nie załatwione, przekazane zostały Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Prośby c. k. Dyrekcyi lasów i domen w Bolechowie o zamieszczenie w statucie ustępu o jednaniu stron w sporze będących, Wydział krajowy nie uwzględnił z powodu, ponieważ przez ustanowienie w ten sposób wyjątkowego urzędu rozjemczego, weszlibyśmy w kolizyę z §. 27. lit. m.

ustawy z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19 dz. u. kr. i z ustawą z dnia 6. marca 1875 Nr. 27 dz. u. kr.

Myśl podniesienia Krynicy do rzędu miast, lub wydzielenia posiadłości osadników i zakładu zdrojowego z dotychczasowego związku z gminą i z obszarem dworskim a utworzenia z tegoż kompleksu osobnej gminy, powzięta w r. 1868 przez inspekcję zakładu, po dłuższem traktowaniu przez c. k. krajową Dyрекcyę skarbu, komisję zdrojową, c. k. Starostwo Nowosądeckie i przez osobną komisję, nie została w życie wprowadzona, częścią z niechęci gminy Słotwiny i warunku, jaki gmina Krynica stawiała, a wedle którego miałyby obszar dworski odstąpić gminie wszystkie lasy z wyjątkiem „Smereczyny“ i „Wojnaszki“, częścią zaś dla tego, że terytorjum przyszłego miasta i liczba jego mieszkańców byłyby za małe, że nie miałyby ono żadnego majątku na razie, że odgraniczenie natrafiłoby na liczne trudności.

Chcąc załatwić przydzieloną Wydziałowi krajowemu uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 24. lipca 1880 petycyę osadników, wezwaliśmy strony interesowane do objawienia swego zdania i otrzymaliśmy następujące odpowiedzi:

III. Wydział powiatowy w Nowym Sączu pismem $\cdot/\cdot$ z dnia 8. marca 1881 L. 19 oświadczył, iż jest zdania, że przy terażniejszych stosunkach gminy Krynicy, byłoby pożądanem utworzyć nową gminę o nazwie „Zakład zdrojowy w Krynicy“ i wydzielić dla tej gminy nowej tę część gminy i obszaru dworskiego, które już obecnie zakład stanowią lub w przyszłości do rozszerzenia zakładu będą potrzebne.

IV. C. k. Dyrekcyja lasów i domen w Bolechowie zawiadująca w imię właściciela (funduszu religijnego) zdrojowiskiem w Krynicy, oświadczyła się w memoryale $\cdot/\cdot$ z dnia 10. grudnia 1880 L. 14074 przeciw petycyi osadników. Natomiast wniosła prośbę do c. k. Prezydum Namiestnictwa we Lwowie o wyjednanie gminie Krynicy w jej terażniejszych granicach katastralnych nazwy miasteczka.

V. C. k. Prezydum Namiestnictwa oznajmiło nam odezwą $\cdot/\cdot$ z dnia 24. sierpnia 1881 L. 7505, że nie może zgodzić się na projekt osadników, ponieważ c. k. Dyrekcyja lasów i domen w Bolechowie, jako przedstawicielka obszaru dworskiego nie tylko nie żąda wcielenia tegoż obszaru do zaprojektowanej gminy miasta Krynicy, lecz przeciwnie przeciw temu stanowczo się zastrzegła.

Co się zaś dotyczy wniosku c. k. Dyrekcyi bolechowskiej o nadanie gminie katastralnej Krynica nazwy miasteczka, odpowiedziało c. k. Prezydum Namiestnictwa, że takowy nie może być przedmiotem dalszego urzędowania, ponieważ Rada gminna w Krynicy uchwałą z dnia 22. lipca 1881 oświadczyła się przeciw temu wyniesieniu.

Zebrałe data w celu ocenienia petycyi osadników przedstawiają następujący wynik: Gmina Krynica posiada według ostatnich pomiarów katastralnych 4732 m. 1272 $\square^{\circ}$, zaś obszar dworski w Krynicy 731 m. 605 $\square^{\circ}$, czyli razem 5464 m. 279 $\square^{\circ}$.

Ludność gminy krynickiej wynosi według spisu z roku 1880 głów 1823 (890 m. 933 $\mathring{z}$.), na obszarze dworskim 56 głów. Z tych umie czytać i pisać w gminie (92 m. 52 $\mathring{z}$.), w obszarze dworskim 17 m. 23 $\mathring{z}$.

Cerkiew i szkoła znajdują się we wsi, kaplica rzym. kat. na obszarze dworskim należy do zakładu zdrojowego.

Suma opłacanych przez mieszkańców gminy Krynicy podatków bezpośrednich wynosi według nadesłanych przez c. k. Starostwo w Nowym Sączu do LW. 42900/81 wykazów kwotę 3966 $\mathring{z}$. 12 et.; zaś dodatki na potrzeby gminne w roku 1881 wynoszą 21%, na potrzeby szkolne 5 $\frac{1}{2}$ %, na parafialne 5%.

Osadnicy około zakładu w Krynicy posiadają według przysłanego nam z ich stron do LW. 41545/81 spisu parcel w ogólnej powierzchni gruntów 113 m. 514 $\square^{\circ}$, któreby miały być ze związku gminy krynickiej wydzielone dla utworzenia nowego miasta, zaś obszaru dworskiego miałyby być wydzieloną ta część, którą obecnie zakład zdrojowy zajmuje, a która wynosi 94 m.

Do tego doliczają osadnicy jeszcze 11 m. 1452 □° obszaru, będącego własnością mieszkańców osiadłych około źródła w Słotwinach tak, że ogólna przestrzeń przyszłego miasta wynosiłaby 219 m. 366 □°.

Ilość mieszkańców tegoż nowego miasta wynosiłaby według podania osadników około 350 głów, do których policzyliby należało ludność z obszaru dworskiego 56 głów, czyli razem około 600 mieszkańców.

Liczba domów należących do osadników w Krynicy dochodzi do 70, do zakładu zdrojowego należy 16, zaś w Słotwinach 22 włościańskich i 2 zakładu zdrojowego, czyli razem 110 domów.

Z ogólnej sumy opłacanych przez mieszkańców gminy Krynicy podatków bezpośrednich przypada na 119 opodatkowanych osadników kwotę 3182 zł. 14 ct., nie wliczając w to podatku gruntowego, opłacanego w kwocie 554 zł. 49 ct. sumarycznie z gminą, gdyż i grunta osadników nie zostały w drodze ewidencji gruntowej z kompleksu gminy włościańskiej wydzielone.

Zakład zdrojowy w Krynicy opłaca podatków bezpośrednich w kwocie 1725 zł. 15 ct., a źródło Słotwiny 7 zł. 59 ct.

Wliczeni przez osadników 22 mieszkańców ze Słotwiny opłaca (bez podatku gruntowego) podatków bezpośrednich 49 zł. 24 ct.

Suma zatem podatków bezpośrednich opłacanych przez osadników w Krynicy i 22 mieszkańców w Słotwinach (bez podatku gruntowego), jako też zakładu zdrojowego w Krynicy i Słotwinach wynosi razem 4964 zł. 12 ct.

Z uwagi, że jak data powyższe wskazują, stosunki miejscowe wykazane przez komisję zdrojową jeszcze w roku 1870 nie wiele się zmieniły; że trudność odgraniczenia ze strony zachodniej posiadłości osadników od posiadłości włościan do dziś dnia istnieje; że nowo proponowana gmina nie posiadałaby żadnego majątku zarodowego, z którego dochodów możnaby pokrywać chociaż w części wydatki gminne, że przeto dodatki na ten cel przeciążałyby kontrybuentów; z uwag, że słusność wymaga, iżby włościanie Krynicy odnosząc korzyści z zakładu i gości kąpielowych przyczyniali się także do zaspokojenia potrzeb tego zakładu;

że dla dobra zakładu i publiczności policya nie tylko w samym zakładzie zdrojowym, lecz także we wsi Krynicy spreżyście wykonywaną być powinna;

że po otwarciu stacyi kolei żelaznej w Muszynie spodziewać się należy rozszerzenia zakładu w kierunku wsi;

że przez utworzenie małej gminy miejskiej nie uzyskałby ani kraj, ani zakład, ani publiczność, lecz tylko osadnicy;

z uwagi w końcu, że petycyi osadników sprzeciwiają się tak obszar dworski jak i c. k. Prezydium Nalestnictwa (§. 2. ust. z dnia 12. sierpnia 1866, Nr. 20 dz. u. kr.) Wydział krajowy nie może doradzać Wysokiemu Sejmowi uwzględnienia petycyi osadników, lecz natomiast przedkłada ponownie projekt do statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny z małemi uzasadniającemi się same przez się zmianami w §§. 4 i 14 z wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną % ustawę nadającą statut dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.“

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
i W. Księstwa Krakowskiego.

We Lwowie dnia 14. Września 1881.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblíkiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Członek Wydziału krajowego
Dr. Franciszek Hossard w. r.

Petycja

osadników około zakładu zdrojowego w Krynicy.

Wysoki Sejmie!

Jeszcze w 1877 roku przekazał Wysoki Sejm wniosek pła Męcińskiego żądający uregulowania stosunków administracji gminnej w Krynicy i Słotwinach tudzież statutu dla zdrojowisk w Galicyi Wydziałowi krajowemu do zdania sprawy, w którego to polecenia wykonaniu przedłożył Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 13. sierpnia 1878 l. 20.704 projekt do ustawy nadającej statut zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

Sprawa ta dla braku czasu przez komisję administracyjną w r. 1878 na stół Wysokiej Izby niewniesiona z powodu jej ważności dla gospodarstwa krajowego, dla skarbu państwa, dla stosunków zdrowotnych i dla cierpiącej ludzkości podczas kadencji sejmowej w r. 1879 sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 25. lutego 1879 do L. 3341 ponowioną, atoli i tą jeszcze razą ukończoną nie została.

Pomimo głębokiego uznania najlepszych chęci Wydziału krajowego powodujących ułożenie projektu do statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwina ośmielają się podpisanymi osadnicy zakładu zdrojowego w Krynicy dla których uregulowanie stosunków administracji gminnej w Zakładzie tym jest w pierwszej linii kwestyą bytu i życia przy wytknięciu ogromnych trudności a nawet niemożliwości wprowadzenia zaprojektowanej ustawy w życie, przedłożył Wysokiemu Sejmowi do światłej rozważki i decyzji nowy projekt, który w razie łaskawego uwzględnienia Wysokiej Izby bez wskrzeszenia jakichś ustaw odrębnych, partykularnych, stałby się bezsprzecznie kamieniem węgielnym ku podniesieniu zdrojowiska Krynicy do stanowiska, jakie mu opatrność wskutek nadzwyczaj zdrowego górskiego powietrza a przedewszystkiem w skutek dziś już powszechnie znanego źródła zakresliła.

Jedynym ku temu celowi środkiem do którego wszyscy osadnicy Zakładu zdrojowego w Krynicy bez wyjątku od dawna wzdychają jest podniesienie tego zakładu zdrojowego do rzędu miast. Myśl ta wcale nie nowa, bo już w latach 1868—1871 przez c. k. powiatową Dyrekcyę skarbu i Starostwo w Nowym Sączu nietylko poruszona, ale nawet należycie opracowana, postawiłaby zdaniem naszym, wprowadzona w życie, zakład zdrojowy w Krynicy w prawdziwie szczęśliwy i dobrze obmyślony stosunek dla samego zakładu w szczególności, nadając mu gorliwą i o dobro jego dbałą z inteligencyi złożoną Radę i Zwierzchność gminną, a dla pogranicznych gmin wiejskich

Krynicy i Słotwin w ogólności uwalniając gminy te i ich naczelników od ciężkich, a częstokroć dla nich obcych zupełnie i niezrozumiałych stosunków, wywołanych podczas pory kąpielowej napływem obcych i do wygod większego świata przywykłych gości kąpielowych. Zamiast tedy połączenia całych dwóch gmin Krynicy i Słotwin do wspólnego zawiadywania sprawami zdrojowemi, jak wspomniano powyżej często skomplikowanemi i bardzo delikatnej natury, — zamiast utworzenia osobnego komitetu o tych sprawach zawiadującego w skład którego między innymi mają wchodzić naczelnicy gmin obydwóch, ludzie prości wszelkim ulepszeniom i nowacyom choćby najgwałtowniej potrzebnym w zasadzie przeciwni, słowem zamiast całego anormalnego stosunku, jakiby zaprojektowany przez Wydział krajowy statut u nas koniecznie wywołał i wywołać musiał, stworzyłoby wyniesienie zakładu zdrojowego w Krynicy do rzędu miast, samo przez się silną o dobro tegoż zakładu dbającą, przeważnie z inteligencji złożoną gminę miejską, któraby z pewnością wkrótce przyczyniła się do uczynienia z tej zdrowej górskiej miejscowości jednego z najprzyjemniejszych i najwygodniejszych schronień letnich dla cierpiącej ludzkości.

Przeszkody, które w latach 1868—1871 zamiarom wyniesienia Krynicy do rzędu miast w drodze stanęły jak to z załączonego pod A) intymatu Starostwa Nowo-Sądeckiego z dnia 2. Sierpnia 1871 l. 6362 widoczne, dziś są zupełnie prawie usunięte. Pomijając bowiem nawet zupełnie zapatrywanie się na tę sprawę gmin wiejskich Krynicy i Słotwin, które mimo tego że jak dawniej tak i teraz chciałyby na funduszu religijnym przy tej sposobności wytargować jak najwięcej, niezawodnie doszły i dojść musiały do przekonania, że połączenie się tychże gmin celem wspólnego zawiadywania sprawami zdrojowemi przysporzyłoby im znacznie kłopotu na który już dziś się użalają, to stosunki w samym zakładzie przez ostatnie lat dziesięć zmieniły się do tyła, że zakład ten sam w własnych już siłach może utworzyć niezawisłą gminę miejską, która nietylko sama rozkwitnąć ale i na sąsiednie gminy zbawiennie wpłynąć musi. Zakład zdrojowy w Krynicy posiadający przed 10 laty 140 morgów obszaru, 69 domów i niespełna 300 dusz ludności, posiada dziś około 250 morgów obszaru przez zakupno gruntów sąsiednich chłopskich, 120 przeszło domów i około 600 dusz ludności stale tu zamieszkałej i to ludności zamożniejszej i przeważnie inteligentnej. — Cyfra ta sama już wiele mówi a cóż dopiero jeśli się wspomni, że przez cały przeszło 3 miesięczny letni sezon bawi tu przeszło 2.000 osób, które nietylko miejscowości tej znakomity ton nadają ale zarazem i znaczny materyalny zasób przedstawiają.

Nadmienić musimy w końcu, że nie tylko względy kąpielowe i policyjne wymagają tej odrębności prawie koniecznej, ale nadto, że i stosunki naukowe i wyznaniowe znalazłyby obopólny w takiej odrębności gminnej i w wydzieleniu z związku gminnego włościańskiego Zakładu Zdrojowego w Krynicy wyraz ogólnego zadowolenia należytej swobody i rozwoju.

Raczy zatem Wysoki Sejm zamiast zatwierdzenia projektowanego przez Wydział krajowy statutu dla Krynicy-Słotwin dla podpisanych zupełnie nie odpowiedniego, uchwalić łaskawie wydzielenie zakładu zdrojowego w Krynicy z związku gminnego włościańskiego Krynica-Słotwiny w granicach już przez Dyrekcję powiatową Skarbu i Starostwo Nowo Sądeckie w latach 1868—1871 zakreślonych i wyniesienie tegoż zakładu zdrojowego do rzędu miast.

P e t y c y a

c. k. Dyrekcyi lasów i domen w Bolechowie.

Odpis odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z dnia 30. kwietnia 1880. L. 4449. wystosowanej do c. k. Dyrekcyi galicyjskich lasów i domen w Bolechowie. Odnośnie do szacownej odezwy z 19. kwietnia r. b. L. 4775. mam zaszczyt oznajmić świetnej Dyrekcyi, że §. 25. ces. rozporządzenia z 16. listopada 1858. Nr. 213. d. p. p. przyznaje c. k. Namiestnictwu we Lwowie, prawo uregulowania dni i terminów co do wypowiedzenia najmu pomieszkań, tudzież co do wyrowadzenia się z najętych lokalności, a to w porozumieniu z c. k. wyższym Sądem krajowym. Proszę zatem Świetną Dyrekcyę, by zechciała przesłać mi projekt takiego regulaminu dla zakładu kąpielowego w Krynicy, a nie omieszkać bez zwłoki porozumieć się w tej mierze z c. k. sądem krajowym wyższym w Krakowie, poczem odpowiednie rozporządzenie wydanem i ogłoszonym zostanie.

W szacownej odezwie z 14. stycznia r. b. l. 16105. proponuje c. k. Dyrekcyja, by jednanie stron z tytułu najmu pomieszkań w sporze będących, poruczonem było przewodniczącemu komisji zdrojowej, lub każdorazowemu inspektorowi zdrojowemu. Owoż co do tego muszę nadmienić, że w myśl §. 1. ces. rozporządzenia z 16. listopada 1858. Nr. 213. d. p. p. wszystkie spory wynikające z najmu rzeczy nieruchomości, należy wyłącznie do kompetencji właściwego sądu powiatowego. W prawdzie §. 27. lit. m. zalicza do spraw własnego zakresu działania gminy, jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych, lecz ustawa z 6. marca 1875. Nr. 27. dz. ust. i rozp. kraj regulująca tę sprawę, ogranicza kompetencyę takich gminnych urzędów rozjemczych do rozszczeń pieniężnych i do ruchomości, jeżeli strony oświadczą gotowość przyjąć za nie pieniądze (§. 12.) Nadto §. 1. tejże ustawy krajowej orzeka, iż jedynie w gminach z ludnością nad 4000 mieszkańców musi być urząd rozjemczy dla jednania stron w sporze będących ustanowiony, zaś we wszystkich innych gminach może on być ustanowiony, jeżeli rada gminna to uchwali, a Wydział powiat. odnośną uchwałę zatwierdzi. Ponieważ gmina Krynica nie ma ludności nad 4000 — przeto też tam tylko w skutek dobrowolnej uchwały rady gminnej mógłby być urząd rozjemczy ustanowiony, przekazanie zaś jednania stron w sporze będących, organom rządowym mogłoby w myśl końcowego ustępu §. 27. ustawy gminnej jedynie w drodze ustawy nastąpić.

Bacząc tedy na powołane przepisy — nie mogę zgodzić się z wspomnianym wnioskiem

Świetnej Dyrekcyi i sędzę, że regulamin najmu pomieszkań w Krynicy nie może w ogóle żadnych zawierać postanowień co do jednania stron z tego tytułu w sporze będących.

Załączniki powołanej szacownej odezwy zwracam Świetnej Dyrekcyi do dalszego użytku. — D. u. s.

Potocki, m. p.

C. k. galicyjska Dyrekcyja lasów i domen. L. 5622.

Do

Świetnego Wydziału Krajowego

we Lwowie.

O d e z w a.

Udziela się Świetnemu Wydziałowi krajowemu we Lwowie odnośnie do szacownej odezwy z dnia 22. Marca 1879. L. 9813. tudzież tutejszych pism z dnia 31. marca i 10. grudnia 1879. L. 4395. i 15570. z uwagą, iż celem ułożenia regulaminu najmu pomieszkań dla zakładu zdrojowego Krynica-Słotwiny zarządzono co potrzeba w drodze administracyjnej.

Co się zaś tyczy jednania stron w sporze będących w ogóle, a w szczególności z najmu pomieszkań pochodzących, ma zaszczyt c. k. Dyrekcyja ponownie upraszać uprzejmie o uwzględnienie tego wniosku przy projekcie do statutu zdrojowego, przy §. 2. L. D. przyczem się zauważa, iż z powodu dotkliwych nadużyć ze strony prywatnych właścicieli domów w zakładzie zdrojowym Krynica-Słotwiny, c. k. Dyrekcyja pismem z dnia 14. stycznia 1880. L. 16105/79. tudzież z dnia 19. kwietnia b. r. L. 4775. udała się była do c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą o interymalne zarządzenie — zanim sprawa ta w drodze ustawodawstwa ostatecznie rozstrzygniętą zostanie.

Zresztą zauważa się, iż jakkolwiek gmina Krynica nie ma obecnie stałej ludności nad 4000, jednakowoż zakład zdrojowy liczył w roku 1879. około 3000 gości, nadto tak liczba stałej ludności w gminach Krynica-Słotwiny, jakoteż frekwencya gości zdrojowych w skutek rozmaitych ulepszeń w zakładzie zdrojowym w toku wykonania będących, bezpośrednio podwyższoną zostanie.

Bolechów, dnia 24. Maja 1880.

O d p i s

pisma Wydziału powiatowego w Nowym Sączu z dnia
8. marca 1881. l. 19. do Wydziału krajowe o.

W załatwieniu polecenia z dnia 24. grudnia 1880. l. 56955. a odnośnie do petycyi osadników w Krynicy i odezwy c. k. Dyrekcyi lasów i domen w Bolechowie w sprawie wyniesienia gminy Krynicy do rzędu miast, powziął Wydział powiatowy na kolegialnem posiedzeniu dnia 15. lutego 1881. uchwałę, iż jest tego zdania, że przy terażniejszych stosunkach tej gminy, byłoby pożądanem, utworzyć nową gminę o nazwie „Zakład zdrojowy w Krynicy“ i wydzielić dla tej gminy nowej, tę część gminy Krynicy, tudzież tamtejszego obszaru dworskiego, która już obecnie zakład stanowi, lub w przyszłości do rozszerzenia zakładu będzie potrzebną.

O d p i s

odezwy c. k. Dyrekcyi lasów i domen w Bolechowie z dnia
10. Grudnia 1880. L. 14.074|80.

Do

Swietnego Wydziału krajowego

we Lwowie.

O d e z w a.

W załatwieniu szacownej odezwy z dnia 15. października 1880. L. 36.973. ma c. k. Dyrekcyja zaszczyt oświadczyć, iż nie zgadza się z projektem przedstawionym w petycyi osadników w gminie Krynicy — żądających wyłączenia z gminy Krynicy i połączenia z obszarem dworskim w jedną miejską gminę w granicach, które już dawniej c. k. powiatowa Dyrekcyja Skarbu i c. k. Starostwo w Nowym Sączu w latach 1868 do 1871 zakreśliły.

Celem wyjaśnienia ogólnego stanu sprawy przedewszystkim co do statystycznych i historycznych dat, tudzież co do faktycznych obecnie stosunków zauważa c. k. Dyrekcyja jak następuje:

Wieś Krynica oprócz licznych mineralnych źródeł z pomiędzy 33 górskich wsi i 2 miasteczek Muszyny i Tylicza tworzących jeden kompleks religijno-funduszowych dóbr państwa Muszyńskiego, zajmuje największy obszar gruntów i przedstawia największą ilość mieszkańców, a to stosunkowo dobrych gruntów i zamożnych mieszkańców.

Wieś Krynica leży nadto w samym środku tegoż kompleksu dóbr Muszyńskich. Gdy jednak górcy włościanie w Krynicy, którzy wyłącznie chowem bydła i rolnictwem się trudnią — ani żadnego zmysłu dla potrzeb zakładu zdrojowego nie objawili, ani w miarę rozwoju zakładu do dążności ówczesnych się nie zastosowywali, przeto powzięły władze administracyjne w latach 1853/1854 to jest w czasie największego upadku zakładu zdrojowego, zamiar sprowadzenia do Krynicy takiej ludności, któraby zadanie zakładu zdrojowego lepiej pojmowała.

Tym sposobem zamierzono obok funduszu religijnego także i prywatny przemysł wytworzyć.

Wysokie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, skarbu i sprawiedliwości przychyłając się do wniosku podniesienia miejscowości Krynickiej, postanowiły umieścić w Krynicy c. k. mieszany urząd powiatowy (polityczno sądowy, gemischtes Bezirksamt) tudzież c. k. urząd podatkowy, poczem

te urzędy dla braku innych budynków niektóre budynki zdrojowe zajęły i z dniem 29. września 1855 rzeczywiście swe funkcje rozpoczęły.

Od tego czasu zaczęli się przybysze na włościańskich i religijno-funduszowych gruntach, przeważnie w celu umieszczenia gości w swych budynkach stale w Krynicy osiedlać, lecz i ci z ujmą dla interesów zakładu zdrojowego działają, albowiem zamiast uprzejmej grzeczności i umiarkowania w obec gości zdrojowych, w najwyższym stopniu ich wyzyskują, a mianowicie wygórowane ceny najmu od gości zdrojowych pobierają.

Osadnicy tej tak zwanej lepszej klasy, liczą już obecnie wedle treści petycji około 600 dusz, włościanie zaś liczą w Krynicy 1.300 dusz, a w Słotwinach 320 dusz, następnie liczą osadnicy obecnie już w radzie gminnej w Krynicy na 18 radnych z grona osadników wybranych 5 radnych włościanie zaś 13 radnych. Pomimo tak nieodpowiedniego osadników postępowania, pozyskał zakład zdrojowy Krynicy w nowszych czasach zaufanie publiczności, albowiem frekwencja wynosiła:

	w roku 1800	70 gości
	„ 1810	532 „
	„ 1820	162 „
	„ 1830	254 „
	„ 1840	57 „
	„ 1850	65 „
	„ 1860	990 „
	„ 1870	1643 „
	„ 1880	2691 „
oraz	„ 1880	734 turystów

W zakładzie zdrojowym w Krynicy w najnowszych czasach znakomite ulepszenia po części już wykonane zostały, po części zaś znajdują się w toku wykonania, z pomiędzy których jako najważniejsze wspomnieć należy:

a) uskuteczniiony już przy współdziałaniu Świątynnego Wydziału krajowego dojazd z dworca kolejowego Muszyna - Krynica w przestrzeni 10 kilometrów z wydatkiem 50.000 złr. a. w.

b) przyrost nowych łaźni borowinowych z zabezpieczeniem borowiny w najdłuższe lata z wydatkiem około 60.000 złr. a. w.

c) zabezpieczone już rozszerzenie kotliny zdrojowej przez przeniesienie drogi powiatowej z wydatkiem około 30.000 złr. a. w.

d) kanalizacja zdrojowej doliny i założenie wodociągów z nakładem 6.000 zł. w. a.

Oprócz tego w ciągu najbliższych lat stanąć ma kosztem zakładu zdrojowego dom zdrojowy (kurhaus) z nakładem w przybliżonej kwocie 150.000 złr. a. w. i kilka nowych gościnnych domów z urządzeniem wytwornem z nakładem około 100.000 zł. w. a.

Zarząd zdrojowy dokłada więc obecnie i będzie w przyszłości wszelkiego dokładał starania, by zadosyć uczynić rzeczywistym i słusznym żądaniom jakie w pierwszorzędnym zakładach zdrojowych stawiać można. Krynica powinna się tedy rozwinąć i jak się zdaje rozwinie się rzeczywiście do takich rozmiarów, które nawet obecnie ściśle oznaczyć nie można, a które tem mniej były przed 10, laty przewidzianymi. Oprócz tego wskutek otwarcia żelaznej kolei Tarnów-Leluchów odwrócił się wszelki ku zakładowi dojazd w stronę Muszyna-Krynica, przeto także dalszy przyrost osadników w tę stronę się zwróci.

Poszczególnione powyżej faktyczne stosunki umożliwiają należyte ocenienie treści petycji.

1. Osadnicy uważają się na obecny skład rady i zwierzchności gminnej, mianowicie iż naczelnicy gmin Krynicy i Słotwiny są ludzie prości, wszelkim ulepszeniom i nowacyom choćby naj-

gwałtowniej potrzebnym w zasadzie przeciwni, iż nie pojmują stosunków wywołanych podczas pory kąpielowej napływem obcych, do wygód większego świata przywykłych gości kąpielowych, nareszcie iż naczelnicy gmin już dziś uzalają się, że im zakład zdrojowy kłopotów przysparza.

Jakkolwiek obecny skład rady i zwierzchności gminnej w Krynicy na razie usunąć się nie da, to jednak z drngiej strony uzasadnioną jest nadzieja, iż z upływem czasu omówione asterki się zmniejszą, a nawet zupełnie uchylone zostaną, albowiem liczba osadników w miarę dalszego rozwoju zakładu szybko się powiększy, skoro już obecnie w krótkim przeciągu czasu 600 dusz w Krynicy stałe się osiedliło, i z pomiędzy takowych prawie trzecia część rady gminnej wybraną została. W niedalekiej tedy przyszłości osadnicy osiągną większość w radzie gminnej i wybiorą ze swojego grona inteligentnego naczelnika dla całej gminy Krynickiej, który istniejącą ustawę gminną odpowiednio wymogom zakładu zdrojowego we wszelkich jej częściach będzie mógł zastosować.

2. Następnie przypuszczają osadnicy, iż połączenie obszaru dworskiego z osadnikami w jedną miejską gminę stałoby się kamieniem węgielnym ku podniesieniu zdrojowiska, iż postawiłoby zakład zdrojowy w prawdziwie szczęśliwy i dobrze obmyślany stosunek dla samego zakładu nadając mu w szczególności gortiwą i o dobro jego dbałą z inteligencyi złożoną radę i zwierzchność gminną że stworzyłaby samo przez się silną i o dobro tegoż zakładu dbającą, przeważnie z inteligencyi złożoną wiejską gminę, któraby z pewnością w krótcie przyczyniła się do uczynienia z tej miejscowości jednego z najprzyjemniejszych i najdogodniejszych schronisk letnich dla cierpiącej ludzkości.

Przypuszczają nareszcie, iż nie tylko względy kąpielowe i policyjne tej odrębności prawie koniecznie wymagają, ale że nadto stosunki naukowe i wyznaniowe znalazłyby obopólnie w takiej odrębności gminnej i w wydzieleniu ze związku gminnego włościańskiego wyraz ogólnego zadowolenia należytej swobody i rozwoju.

Jak wyżej powiedziano usiłowania większej części osadników skierowane są obecnie li tylko na chwilowy zysk, na najwyższą eksploatacyę gości zdrojowych, który to fakt ndowadnia się corocznie ponawianiem rozgłośnych zażaleń ze strony publiczności zdrojowej, tudzież pochodzącemi z krótkowidzącej chciwości zysku przeszkodami, których zarząd zdrojowy w toku wykonania wszystkich zamierzonych ulepszeń doznaje.

Należy tu mianowicie podnieść zaprzeczone odstąpienie w sposób ugodny za wynagrodzeniem w gotówce kilku kwadratowych metrów gruntu nieużytego pod wodociągi, następnie wygórowane żądania na odstąpienie nieznacznych części gruntów małej wartości celem niezbędnego przeniesienia drogi powiatowej w zakładzie zdrojowym, pomimo tego, iż właśnie przełożenie drogi powiatowej uczyni dotyczące parcele drogocennemi, najlepszemi budowlanemi placami i w. i.

Jakieżże więc korzyści spodziewać się może zakład zdrojowy od osadników ze względu na wybitnie nacechowane tendencye tychże z jednej, a zachwalanego używania rzekomo w przyszłości opieki w kierunku rozwoju zakładu z drugiej strony.

Publiczność zdrojowa i cała przyszłość w Krynicy t. j. jednego z najcenniejszych przedmiotów naszego kraju byłaby tylko w wyższym stopniu przy postępowaniu osadników, obliczonym na osiągnięcie chwilowych zysków, na niebezpieczeństwo wystawioną.

Wszakże nie zdobyli się oni dotąd nawet na tyle poczucia do rzetelnego postępowania, by na wzór zakładu zdrojowego stałe ceny najmu mieszkań uregulować i publicznie ogłaszać, lecz zastrzegli sobie na wszelki wypadek dowolne podwyższanie cen. Zakład zdrojowy niepotrzebuje proponowanej przez osadników opieki rzekomej, wysoki rząd jako ustanowiony zastępca zakładu zdrojowego jest w stanie wcale bezinteresownie ocenić potrzeby publiczności zdrojowej i pozostanie każdym razem wolnym od osobistych wpływów, któreby tak ważne w kraju przedsiębiorstwo o nieobliczone szkody łatwo przyprawić mogły. Zakład zdrojowy jest jedynym czynnikiem, który za pomocą konkurencyi na umiarkowanie cen najmu od pomieszkań oddziaływa. Jeżeli zaś niektóre słuszne życzenia publiczności nie mogły być dotąd spełnione, przyznać należy, iż odpowiednie wykonanie tak wielkiego programu odnośnych robót w ciągu kilku lat jest prawie niemożliwym, pominąwszy kwe-

stę funduszków. Zresztą urzeczywistnienie wielu ważnych działań programu zawisło od poprzedniego wykonania innych działań jak n. p. przełożenie drogi powiatowej musi być wprzód skutecznym, by w ten sposób uzyskać teren do budowy Kurhauzu i domów gościnnych.

Wszelkie jakiegokolwiek bądź ścieśnianie zarządu zakładu zdrojowego w dotychczasowym jego zakresie działania, mianowicie pod względem własnego i publicznego interesu wywarłoby w obecnym przejściowym okresie, a zatem przed urzeczywistnieniem ustalonego już obszernego programu arcy-szkodliwy wpływ na pomyślny rozwój zakładu zdrojowego.

Zabezpieczenie więc rejonu zakładu zdrojowego jako samoistnego od wpływu samolubnych żywiołów wolnego obszaru, jest wedle zdania c. k. Dyrekcyi nieodzownie potrzebnem, nawet połączenie niektórych agend zamierzone w myśl projektowanego statutu ponieść trzeba jako ofiarę, by z biegiem czasu usunąć rażące wadliwości, które na obszarach prywatnych się zagnieżdżyły.

3. Co się tyczy projektowanego przez osadników terytoryalnego odgraniczenia przyszłej miejskiej gminy, które w latach 1868 do 1871, li tylko wskutek nalegań osadników przez c. k. Starostwo w Nowym Sączu nakreślone zostały; ma c. k. Dyrekcyja zaszczyt faktyczne stosunki co do topograficznego położenia miejscowości Krynicy i Słotwiny tudzież intencye, które wielce o zakład zdrojowy w Krynicy zasłużony s. p. profesor Dr. Dietl w broszurze tegoż o Krynicy a względnie o jej przyszłość i w r. 1857 w Krakowie wydanej ogłosił, bliżej określić.

Wsie Krynica Słotwiny leżą w dolinie utworzonej górskimi potokami Kryniczanka Słotwinka, a względnie po obu stronach drogi powiatowej w przestrzeni przeszło cztery kilometrów długości okolonej bezpośrednio już to płaskimi, jużto łagodnej pochyłości pagórkami, które w całej swej długości bardzo przydatne do budowl plac zawierają.

Osadnicy zajęli i zabudowali jak to z natury rzeczy wypływa o ile tylko można było najbliższe około głównego mineralnego źródła budowlane place, a ścieśniając się wzajemnie utworzyli w ten sposób wzdłuż drogi powiatowej około jednego kilometra zawiązki stałej osady mianowicie najwięcej ku Słotwinom i ku Tyliczowi.

I tę to przestrzeń z obszarem dworskim połączyć i tejże miano miejskiej gminy nadać upraszają, — pragnąc niejako dalszych osadników już więcej nie dopuszczać i od reszty tej samej gminy mieszkańców się odłączyć, nie zważając wcale na tę arcyważną okoliczność, iż od czasu otwarcia kolei żelaznej Tarnów-Leluchów, t. j. od dnia 18. sierpnia 1876. nowi osadnicy w przeciwnym, aniżeli dotąd kierunku t. j. w kierunku ku dworcowi kolejowemu, a mianowicie we wsi się osiedlają i nowe gościnne domy stawiają.

Ponieważ atoli goście zdrojowi przy obecnej frekwencyi, w szczególności zaś napływowa dla zarobku w czasie sezonu i obliczyć się nie dająca obca ludność po za granicami projektowanej przyszłej miejskiej gminy obecnie już mieszka, przeto proponowane przez osadników ograniczenie miejskiej gminy na tak szczupłym obszarze oddziaływałyby pod każdym względem szkodliwie na domniemywany przyszły rozwój zakładu zdrojowego, zwłaszcza, iż główny źródło mineralny wraz z łaźniakami i parkiem położony jest właśnie w środku pomienionej doliny, przeszło 4 kilometry długości wynoszącej; z czego wynika, iż już z natury rzeczy wskazanem i w interesie zakładu zdrojowego pożądanem jest w ogóle rozprzestrzenienie, tudzież przyrost nowych gościnnych domów po obu równych skrzydłach ku północy i południowi, wyciągniętych na całej długości owej doliny.

Następnie bezwarunkowo potrzebną jest jednolita jurysdykcyja na całym obszarze dotyczących katastralnych gmin Krynica-Słotwiny, w których jak wyżej powiedziano napływowa w czasie sezonu dla zarobku obca ludność bodaj w najdalszych zakątkach każdą razą przebywać będzie, a nawet gościom zdrojowym szkodliwą być może.

Intencją s. p. profesora Dr. Dietla wedle wyż powołanej broszury było: utworzyć w obszernych rozmiarach wspaniałą zakład leczniczy dla rozmaitych działań chorób, wymagający zazwyczaj większych przechadzek a zatem większych obszarów, tudzież wyraził s. p. Dr. Dietl nadzieję, iż wyższe stany w naszym kraju przyjdą wreszcie do przekonania, iż fizyczną pomyślność

równie dobrze można sobie zapewnić w należycie urządzonych krajowych kąpielach, jak zagranicznych tego rodzaju zakładach.

Owoż wieś Krynica-Słotwiny wzdłuż drogi powiatowej przeszło 4 kilometrów długości w nader łagodnej pochyłości i z setkami rozporządzalnych potąd placów budowlanych przydatne są istotnie do urządzenia zakładu zdrojowego w najobszerniejszych rozmiarach, jeżeli się tylko rozważy, iż w samym centrum naturalnej w górach doliny znajduje się główny źródło mineralne z parkiem na wschód położonym, następnie iż zamierzona budowa kurhausu w dolinie zdrojowej, tudzież projektowana vis-a-vis głównego źródła mineralnego na pagórku w długim półkolu droga powiatowa wraz z przyszlęmi budowlami i plantacyami tamże, nadadzą temuż centrum prawdziwie wspaniałego i zachwycającego uroku.

Nareszcie, iż oprócz parku i innych zakładowych plantacyi następcza się tam sposobność do przechadzek pieszo i powozami na wzór w miastach pomiędzy domami, mianowicie ku północy i ku południowi, tudzież na zachód ku Tyliczowi większych spacerów, których w razie ograniczenia projektowanej przyszłej miejskiej gminy na tak szczupły obszar zabrakłoby do dyspozycyi gości, a względnie do należytego urządzenia zakładu.

Należy tutaj co najważniejsza i tę okoliczność podnieść, iż łaźienki mineralne wraz z łaźienkami borowinowemi dostarczyć mogą codziennie przeszło tysiąc kąpeli, tudzież iż zakład kąpeli rzecznych w basenie w spacerowym parku „na Janówce“ przekształcony zostanie w kompletny zakład hidropatyczny, w którym to celu nabyto na rzecz funduszu religijnego w miesiącu listopadzie r. b. bezpośrednio do Janówki przytykające dwa obfite źródła mineralne „dolny i górny źródło Dudrika“ zwane. Gdy zresztą z ogłaszanych corocznie list gości zdrojowych widocznem jest, iż Krynica pozyskała także zaufanie najwyższych stanów, przeto spodziewać się należy, iż w nie-dalekiej przyszłości także odpowiednie prywatne wille w Krynicy wybudowane zostaną.

Gdy dalej zarząd zdrojowy jak wyżej wspomniano zadosyć uczynił najpilniejszym na razie potrzebom, w przyszłym zaś roku 1881. przystąpić będzie musiał do omówionych ad *b. c.* budowli, nareszcie do budowy okazałego monumentalnego gmachu zdrojowego (Kurhaus) i *t. d.* do czego okres czasu pięciu lat zaledwie wystarczy, przeto należy się o wiele znaczniejszego napływu gości spodziewać i zachodzi konieczna potrzeba ściągania nowych osadników *t. j.* wytworzenia konkurencyi prywatnej do budowania nowych domów gościnnych prywatnych, a następnie uregulowania cen najmu mieszkań w domach prywatnych, zwłaszcza iż fundusz religijny jako właściciel źródeł i wszelkich urządzeń łaźiebnych, umieszczenie gości przeważnie pozostawić musi prywatnej industryi. Zachodzi tedy konieczna potrzeba zabezpieczyć o ile tylko możebnem jest najrozleglejsze obszary.

Obecni osadnicy jako jednostronnie interesowani zamierzają przeciwnie połączyć się na małym obszarze w miejską gminę, a utrudnia w ten sposób rozwiązanie kardynalnej dla zakładu zdrojowego kwestyi uregulowania zniżenia cen najmu mieszkań w domach prywatnych.

Z przedstawionego stanu sprawy okazuje się iż obecne stosunki nie dadzą się pogodzić z projektem przez osadników wniesionym a względnie z lat 1868 do 1871 wszczętym.

Polegając jednak na oświadczeniu Świątelnego Wydziału krajowego z dnia 13. sierpnia 1878. l. 29.704 oznajmującym wolę Wysokiego Sejmu ku podniesieniu zakładu zdrojowego w Krynicy, *c. k.* Dyrekcyja na razie, zanim projektowany statut dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny uzyska moc prawną, stawia następującą propozycyę:

Ze statystyki ostatnich 25 lat jest widocznem, iż Krynica znacznie się podniosła, mianowicie wyrobił się już w tej miejscowości stan rozmaitych rękodzielników, tudzież inteligentniejszych właścicieli domów, nareszcie przedsiębiorców.

Obszar dworski wraz z gminą daleko większe opłacają monarchiczne bezpośrednie i pośrednie podatki jak sąsiednie miasteczka Muszyna i Tylicz, które by jedynie tutaj w kombinacyę wejść powinny.

C. k. Dyrekcją sądzi tedy, iż nadeszła już odpowiednia chwila publicznego uznania i odszczególnienia tych wyników nadaniem wsi Krynicy w dotychczasowych jej obszarach katastralnych nazwy miasteczka.

Tym sposobem majątek obszaru dworskiego i gminy, tudzież wzajemne prawa cywilno-prywatne, w ogóle cały dotychczasowy stosunek pomiędzy gminą a obszarem dworskim jak się to w sąsiednich miasteczkach Muszyna i Tylicz praktykuje, w niczem nie zostałyby uszczuplone, z drugiej zaś strony byłaby ta nazwa silną podniętą dla włościan a względnie dla przyszłych mieszczan Krynickich i w ogóle dla całej tamtejszej ludności, by łącznie z osadnikami i obszarem dworskim przyczyniali się do gorliwej opieki nad licznymi źródłami mineralnymi w ich terytorjum się znajdującymi, a w szczególności dostarczania gościom wygodnego umieszczenia za umiarkowanym wynagrodzeniem.

Nadto przysporzonoby także zakładowi zdrojowemu większego rozgłosu i większego znaczenia zwłaszcza iż sama dotychczasowa nazwa „górskiej wsi“ ujemnie w szerszych kołach wyobrażenie o zakładzie zdrojowym wywoływała.

C. k. Dyrekcya przypuszcza, iż miasteczko Krynica obierze odpowiedniego burmistrza i radnych, którzy więcej jak potąd będą dbali o wykonanie §. 27. ustawy gminnej i utworzą sobie w myśl §§. 77. do 87. ustawy gminnej odpowiednie ku osiągnięciu zamierzonego celu dochody; będzie to niejako krokiem przygotowawczym do dalszego połączenia katastralnych gmin Krynica-Słotwiny w myśl projektu statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

Na tych tylko podstawach intencya ś. p. profesora Dra Dietla utworzenia w obszer-nych rozmiarach wspianiałego w kraju zakładu zdrojowego z biegiem czasu w Krynicy w całej pełni będzie mogła być urzeczywistnioną.

Udzieleniu nazwy „miasteczka“ nie powinna być na przeszkodzie uchwała Rady gminy Krynica, omówiona w intymacie c. k. powiatowej Dyrekcji Skarbu w Nowym Sączu z dnia 7. października 1871. l. 6362 w peteyci osadników powołanej, tej mianowicie treści: aby obie gminy Krynica i Słotwina wraz z obszarem dworskim połączyć w jedną gminę miasta Krynicy, jednak pod warunkiem, jeżeli religijno-funduszowy Muszyński skarb obom tym gminom odstąpi bezpłatnie na własność wszystkie lasy skarbowe znajdujące się w obrębie gminy Krynica i Słotwiny z wyłączeniem jedynie parku, który by nadal do zakładu zdrojowego należyć miał, a to tem więcej, jeśli się zważy, że włościanie mają znaczne własne obszary leśne, następnie iż goście obecnie już zostawiając co rocznie około ćwierć miliona zł. w Krynicy, z których znaczna część dostaje się także włościanom w udziale.

Miasteczko tedy Krynica pokrywać będzie mogło wydatki z dochodów wypośredniczyć się mających w sposób ustawą gminną przepisany i nie będzie miało powodu sięgać po lasy skarbowe.

Zresztą wedle powszechnie znanych doświadczeń zmarniałyby w krótkce lasy religijno-funduszowe, jeśliby takowe gminom Krynica-Słotwiny na własność oddano, gdy przeciwnie tak ze względów sanitarnych jako też i w celu upiększania całej okolicy, nie tylko umiejętna kultura dotychczasowych posiadłości leśnych religijno-funduszowych, ale nawet nabywanie na rzecz religijnego funduszu sąsiednich zakładowi zdrojowemu nagich i oszpeconych włościańskich wierzchołków górskich celem zalesienia onych koniecznie jest wskazaniem, jakkolwiek bezpośredniego dochodu z tego rodzaju robót i połączonych z tem wydatków zaledwie w dalekiej przyszłości spodziewać się będzie można.

Tusząc nadzieję przychylnego poparcia powyższego wniosku ma c. k. Dyrekcya nakoniec zaszczyt oznajmić, że jednocześnie zawiadamia Wysokie c. k. Prezydium Namiestnictwa o treści niniejszej odezwy z prośbą o poparcie wniosku względem nadania wsi Krynicy nazwy miasteczka.

C. k. Dyrekcya lasów i Domen.

Bolechów dnia 10. Grudnia 1880.

Opis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 24. Sierpnia 1881 r. l. 7505/pr. do Wydziału krajowego.

Przy zwrocie załącznika szacownej odezwy z dnia 29. z. m. l. 27 910., mam zaszczyt oznajmić, iż wobec postanowienia §. 2. ustawy o obszarach dworskich, wedle którego wcielenie obszaru dworskiego do związku gminy zarządzoném być może tylko na żądanie samego obszaru dworskiego, na projekt osadników około zakładu zdrojowego w Krynicy, by posiadłości ich wyłączono ze związku gminy Krynicy i utworzono z tychże łącznie z zakładem zdrojowym w Krynicy osobną gminę miejską, nie mógłbym się zgodzić, ponieważ c. k. Dyrekcyja lasów i domen jako przedstawicielka obszaru dworskiego w Krynicy, wcielenia tegoż obszaru, na który się rozciąga zakład zdrojowy krynicki, do związku zaprojektowanej gminy miasta Krynicy, nie żąda, lecz przeciwnie w memoryale swoim z dnia 10. grudnia z. r. l. 14.074. popartym szacowną odezwą z dnia 24. grudnia z. r. l. 56.955. przeciw temu stanowczo się zastrzeża.

Co się tyczy przedstawionego w tym memoryale ze strony c. k. Dyrekcyi lasów i domen wniosku na wyniesienie wsi Krynicy w jej teraźniejszych granicach katastralnych, do rzędu miasteczek, mam zaszczyt oznajmić, iż zażądałem od c. k. Starosty w Nowym Sączu przedłożenia dat potrzebnych do poparcia powyższego wniosku u Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych celem wyjednania Najwyższego postanowienia cesarskiego, któremby Krynica wyniesioną została do rzędu miasteczek i poleciłem zarazem pomienionemu c. k. Staroście, by zażądał od gminy Krynicy deklaracji czy takowa zgadza się na powyższy projekt zaliczenia jej do rzędu gmin małomiejskich.

Ponieważ jednak Reprezentacyja gminy Krynicy uchwałą z dnia 22. lipca b. r. oświadczyła się przeciw wyniesieniu gminy wiejskiej Krynicy do rzędu miasteczek, w czem zresztą nie upatruję zbyt wielu korzyści dla podniesienia zakładu zdrojowego, przeto przedsięwzięcia dalszych kroków w niniejszej sprawie wbrew życzeniu samejże gminy zaniechać musiałem.

Zawiadamiając o tem Świetny Wydział krajowy mam zaszczyt zwrócić do możliwego użytku nadesłane szacownem pismem z dnia 12. b. m. l. 39,555. dawniejsze akta Starostwa nowosądeckiego do tego przedmiotu się odnoszące.

U s t a w a

z dnia . . . . .
dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,
nadająca statut zdrojowisku Krynica-Słotwiny.

**Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem rozporządzam:**

§. 1. Gminy Krynica i Słotwiny wraz z obszarami dworskimi Krynicy i Słotwin w powiecie nowosądeckim, łączy się do wspólnego zawiadywania sprawami poszczególnionemi w §. 2. niniejszej ustawy.

§. 2. Do spraw, które na połączonych obszarach gminnych i dworskich Krynicy i Słotwin wspólnie zawiadywane będą, należą:

- a) sprawy poszczególnione w §. 27. pod literą *b) c) d) e) f) g) h) i) i k)* ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 l. 19 d. u. k.
- b) sprawy policyi i zdrowia poruczonego zakresu działania, poszczególnione w §. 4. ustawy państwowej z 30. kwietnia 1870 l. 68 d. u. p.
- c) sprawy zdrojowe.

Sprawy te zostają wyjęte z pod zakresu działania dotychczasowych gmin i obszarów dworskich Krynicy i Słotwin. Wszelkie inne sprawy własnego i poruczonego zakresu działania należeć będą i nadal do gmin i obszarów dworskich Krynica i Słotwiny, które co do tych spraw zostają i nadal odrębnymi ciałami administracyjnymi w myśl ustawy gminnej i ustawy o obszarach dworskich z 12. sierpnia 1866 l. 19 i 20 d. u. k.

Wolno jednak tym gminom i obszarom dworskim łączyć się do wspólnego zawiadywania i tej reszty spraw.

§. 3. Za sprawy zdrojowe (§. 2. ustęp *c)* uznaje się:

- a) Czuwanie nad całością i bezpieczeństwem źródeł, niemniej nad utrzymaniem w dobrym stanie istniejących urządzeń zdrojowych.
- b) Opieka nad ubogimi przebywającymi w zdrojowisku w celu leczenia się.
- c) Czuwanie nad tem, aby mieszkania dla gości były zdrowe i dogodne.
- d) Staranie o upiększenie zdrojowiska i o zakładanie nowych urządzeń zdrojowych, mających na celu rozwój zakładu, wygodę gości i uprzyjemnienie im pobytu w zdrojowisku.

e) Zarząd funduszem zdrojowym.

Niniejsze postanowienia nienaruszają w niczem prywatnych stosunków prawnych w ogóle, ani też praw i obowiązków właścicieli zdrojowisk.

§. 4. Sprawy poszczególnione w §. 2. i 3. załatwia komitet zdrojowy.

W skład tego komitetu wchodzi: a) Przełożeni obszarów dworskich Krynicy i Słotwin; b) Naczelnicy gmin Krynica i Słotwiny; c) Lekarz zdrojowy; d) Jeden z lekarzy praktykujących stale w zdrojowisku podczas pory kąpielowej, a wybrany przez tychże lekarzy na lat trzy; e) Delegat przez Wydział powiatowy mianowany; f) Delegat przez Wydział krajowy mianowany.

§. 5. Właściciel zakładu zdrojowego jest obowiązany mianować i opłacać lekarza zdrojowego, wymienionego w §. 4. lit. c.

§. 6. Komitet wybiera z grona swego bezwzględną większością głosów wedle przepisów ordynacji wyborczej dla gmin z 16 sierpnia 1866 l. 20. d. u. k. na lat trzy: Przewodniczącego (prezesa) i dwóch assessorów, z których jeden jest oraz zastępcą przewodniczącego.

Wybór przewodniczącego i jego zastępcy wymaga zatwierdzenia cesarskiego.

§. 7. Co do spraw w §. 2. i 3. poszczególnionych, wstępuje komitet zdrojowy w prawa i obowiązki Rady gminnej, a prezes komitetu w prawa i obowiązki naczelnika gminy w myśl ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 l. 19 d. u. k.

§. 8. Koszta połączone z załatwieniem czynności, poszczególnionych w §. 2. lit. a) i b), ponoszą gminy i obszary dworskie Krynica i Słotwiny w stosunku do opłacanych przez nich podatków bezpośrednich, koszta zaś połączone z załatwianiem spraw poszczególnionych w §. 2. lit. c) — pokrywa fundusz zdrojowy.

§. 9. Fundusz zdrojowy powstaje:

a) z opłat zdrojowych i taks na muzykę pobieranych od gości w zdrojowisku przebywających;

b) z dochodów pobieranych z widowisk, zabaw, koncertów i t. p.;

c) z zapisów i ofiar na rzecz tego funduszu;

d) z dochodów pobieranych za używanie urządzeń wykonanych kosztem funduszu zdrojowego.

e) z funduszu powstającego ze składek i innych ofiar na rzecz ubogich przebywających w zakładzie.

§. 10. Wysokość opłat i taks w §. 9 lit. a) wyszczególnionych, oznacza na wniosek komitetu, polityczna władza krajowa.

§. 11. Prezes komitetu winien corocznie ułożyć, a komitet uchwalić budżet na następny rok administracyjny, najpóźniej na dwa miesiące przed rozpoczęciem roku, a rachunki z przychodów i wydatków, najpóźniej we trzy miesiące po upływie roku administracyjnego, przedłożyć komitetowi do rozpoznania i załatwienia.

Wreszcie z budżetem i rachunkami rocznymi należy postąpić w myśl postanowień §. 70. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. l. 19. d. u. k.

Budżet winien jednak tak w dochodach jak w wydatkach zawierać dwa odrębne działy, stosownie do podziału wspomnianego w §. 8. i mieć

w sobie rozkład prestacyj, przypadających na połączone gminy i obszary dworskie, w stosunku do opłacanych przez nich podatków bezpośrednich.

Na podstawie prawomocnie uchwalonego budżetu, wezwie prezes komitetu naczelników gmin Krynica i Słotwiny, żeby przypadające na te gminy kwoty wstawili w swój budżet pod rygorem ostatniego ustępu powołanego §. 70, właściciela obszarów dworskich zaś do zapłacenia kwot, przypadających na połączone obszary dworskie do rąk prezesa komitetu, w kwartalnych ratach z góry pod rygorem egzekucyi.

§. 12. We wszystkich wypadkach, dla których niniejsza ustawa nie zawiera szczegółowych postanowień, obowiązują przepisy ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. r. l. 19, d. u. k.

§. 13. C. k. Rządowi służy prawo zwierzchniczego nadzoru nad zakładem zdrojowym Krynica-Słotwiny, w myśl ustawy państwowej z 30. kwietnia 1870. l. 68 d. u. p.

§. 14. Na rzecz publicznego zakładu zdrojowego Krynica-Słotwiny może nastąpić wywłaszczenie na podstawie §. 365 powszechnej ustawy cywilnej.

§. 15. Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie funduszków i budowy szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 30 września r. 1878 powziął Wysoki Sejm uchwałę treści następującej:

poleca się Wydziałowi krajowemu, aby czy to przez umyślną komisję, czy w innej drodze zbadał gruntownie cel i przeznaczenie wszystkich fundacyj i legatów należących do szpitali św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie i przedstawił wynik tego badania na najbliższej sesji sejmowej wraz z umotywowanym projektem podziału tego majątku między oddziały szpitalne, dalej

ażeby wyświecił stosunek funduszu krajowego do majątku tychże szpitali, ażeby przedstawił dokładny rachunek kosztów budowy i to oddzielnie dwóch pawilonów szpitalnych, pawilonu dla obłąkanych, budynku administracyjnego i gospodarskiego; ażeby wyjaśnił, na jakich funduszach ciąży obowiązek opędzania kosztów budowy każdego z tych gmachów; ażeby nakoniec podał projekt refundowania naruszonych kapitałów szpitalnych o ile to wynika z postanowienia pierwiastkowych fundacyj.

Wykonując to polecenie, przedkłada Wydział krajowy niniejsze sprawozdanie.

Ponieważ sprawa ta już od lat dwunastu jest w toku i niejednokrotnie stanowiła przedmiot rozpraw Wysokiej Izby, przeto uważamy za stosowne zestawić przedewszystkiem treściwy szkic jej historii.

Sprawa budowy nowego szpitala w Krakowie wniesioną została do Sejmu po raz pierwszy w roku 1868. Wydział krajowy zrobił wniosek, ażeby w celu umożliwienia natychmiastowej budowy nowego szpitala wstawić w budżet coroczną subwencyę w kwocie 15.000 zł.; z kwoty tej 9600 zł. miały być użyte na umorzenie pożyczki z funduszu szpitala św. Łazarza wraz z procentami, reszta 5400 zł. miała służyć jako dodatek do przyspieszenia budowy.

Ażeby zaraz budowę rozpocząć, miał Wydział krajowy wziąć w zastaw papiery wartościowe szpitala, a udzielić mu natomiast zaliczkę w kwocie 80.000 zł. Zaliczka ta miała być spłaconą w ciągu lat przy pomocy owej rocznej subwencyi 15.000 zł. w ten sposób oczywiście, że z corocznej subwencyi 15.000 zł. będzie sobie potrącał Wydział krajowy 9600 zł. na spłatę owej zaliczki 80.000 zł. w. a., a 5400 zł. będzie wypłacał na przyspieszenie budowy; po wypłaceniu zaś całej zaliczki, odda papiery szpitalowi, który będzie mieć kapitały nie naruszone i nowy budynek.

Że tak a nie inaczej rozumieć należy uchwałę Wysokiego Sejmu z 7 października 1868 r., świadczą mianowicie wyjaśnienia sprawozdawcy komisji budżetowej wypowiedziane w czasie

dyskusji. — Dodać wreszcie należy, iż w ciągu całej dyskusji nikt wówczas nie podniósł zarzutu przeciwko motywom sprawozdania i wniosku Wydziału krajowego, że funduszków na budowę szpitala dostarczył winien fundusz krajowy.

Wówczas jednak nie przystąpiono do budowy.

Subwencyę 15.000 zł. przez 3 lata t. j. 1868, 1869 i 1870 pobierano w całości jako osobny fundusz, z którego w r. 1877 Wydział krajowy złożył sprawozdanie Wysokiemu Sejmowi. W roku 1871 na 7em posiedzeniu z dnia 23 września wniósł Wydział krajowy sprawozdanie z 12 września 1871 do l. 12.478 w przedmiocie budowy nowego gmachu szpitalnego w Krakowie. Wykazawszy potrzebę rychłego wybudowania nowego szpitala, wniósł Wydział krajowy, aby na budowę użyć kapitału szpitala św. Łazarza do wysokości 300.000 zł. „tytułem bezprocentowej zaliczki zwrócić się mającej szpitalowi z funduszu krajowego częściowemi splatami w kwotach jakie Sejm krajowy umieści w każdorocznym budżecie.“

Na posiedzeniu z 11 października t. r. w dyskusji nad sprawozdaniem komisji szpitalnej o tym wniosku okazała się w Wysokiej Izbie stanowcza różnica zdań. Przeciwno zapatrywaniom Wydziału krajowego, że koszta budowy szpitala winien ponosić fundusz krajowy i przeciwko oświadczeniom komisji szpitalnej, że kapitały szpitalne na budowę użyte być nie mogą, ponieważ kapitał ten jest fundacją na podstawie ustaw cywilnych zaprowadzoną, więc że „wolę fundatora zmienić nie wolno“ — podniesiono zdanie, iż obowiązek budowy szpitala ciąży wyłącznie na funduszu szpitalnym.

Wysoka Izba zwróciła przeto projekt do komisji z poleceniem wyłączenia w sposób wyczerpujący wszystkich stosunków szpitala krakowskiego do fundacji, część majątku szpitalnego stanowiących, jak i do funduszu krajowego, mianowicie czy i o ile fundusz krajowy jest obowiązany do ponoszenia tych kosztów.

Już w dniu 17 października tegoż roku komisya zdając ponownie sprawę oświadczyła, że poleceniu Sejmowemu dla krótkości czasu zadość uczynić nie mogła. Chcąc jednak potrzebie budowania nowego szpitala zadość uczynić i w przekonaniu, że możliwe nadwężenie poszczególnych fundacyj przez refundowanie takowych i następnie uchylone być może, wniosła komisya, aby zezwolić na wybudowanie gmachu i na użycie ku temu kapitałów szpitalnych do wysokości 300.000 zł. — Zarazem dodała wniosek: „równocześnie poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby gruntownie zbadał charakter poszczególnych fundacyj, z których składa się majątek szpitali św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie, wyświecił stosunek funduszu krajowego do majątku tychże szpitali, i przedstawił na najbliższej kadencji wnioski względem uregulowania tych stosunków majątkowych, tudzież wskrzeszenia fundacyj specjalne cele mających“.

Wnioski te zostały uchwalone.

Na sesyę sejmową z roku 1873—4 wniósł Wydział krajowy sprawozdanie o stanie funduszków stanowiących majątek szpitali św. Łazarza i św. Ducha, oraz drugie, żądające upoważnienia do zawarcia z reprezentacją gminy miasta Krakowa układu i oddania jej szpitala razem z majątkiem jako zakładu gminnego.

Na posiedzeniu z dnia 31 grudnia 1873 na sprawozdanie komisji administracyjnej o obydwóch sprawach powziął Wysoki Sejm uchwałę następującą:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy po poprzednim porozumieniu się z c. k. Namiestnictwem do zawarcia z reprezentacją miasta Krakowa układu o oddanie tej reprezentacji szpitala publicznego i powszechnego jako zakładu gminnego i do oddania go tejże reprezentacji wraz z wydzielonym dla niego majątkiem fundacyjnym.

2. Do skutecznego wydzielenia majątku tego Wydział krajowy przeprowadzi podział majątku fundacyjnego między zakłady, z których powstał i składa się szpital św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie, trzymając się następujących zasad ogólnych:

- a) fundusze, które mają z mocy fundacji wyraźnie wymienione przeznaczenie, wydzielone być mają ściśle według tego przeznaczenia;

- b) fundacye przeznaczone dla szpitala św. Łazarza w ogóle rozdzielone być winne między 3 kategorye (oddziały) chorych, położnic i podrzutek;
- c) od epoki (po roku 1788) w której zakład położnic i podrzutek z zakładem chorych połączonym został, nazwa ogólna chorych stosuje się i do położnic, jeżeli brzmienie fundacyi nie wskazuje inaczej;
- d) przy rozdziale funduszków wspólnych, Wydział krajowy trzymać się będzie zasady słuszności, ustanawiając stosunek podziału według dotychczasowych rozmiarów każdego z zakładów uprawnionych w podziale.

Układy z miastem nie doprowadziły do rezultatu. Na Sejm w roku 1874 wniósł Wydział krajowy wniosek na uznanie szpitala św. Łazarza za zakład krajowy. Komisya administracyjna na posiedzeniu z 14 października 1874 przedstawiła dwa wnioski, które w następującem brzmieniu uchwalone zostały:

1. Zakład chorych w krakowskim szpitalu św. Łazarza nazywany dotąd zakładem dla sporadycznych chorych, tudzież oddział syfilitycznych w krakowskim szpitalu św. Ducha, uznane zostają za zakład krajowy.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jak najspieszniej sporządził wykaz dokładny majątku i fundacyj wszystkich oddziałów składających szpitale św. Łazarza i św. Ducha, tak w celu odłączenia majątku zakładu podrzutek, jako też i w celu ścisłego dopełnienia przeznaczenia każdej z fundacyi, oraz aby przeprowadził gdzie potrzeba rozrachowanie między oddziałami według zasad wskazanych w uchwale sejmowej z dnia 31 grudnia 1873.

Na sesyę sejmową w r. 1877 przedstawił Wydział krajowy sprawozdanie z 5 stycznia 1877 l. 29.348/76, które odesłane do komisji administracyjnej, na posiedzeniu z dnia 9 sierpnia 1877, nie zostało w tym roku załatwione.

Dopiero w r. 1878 na posiedzeniu z dnia 30 września załatwiając sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie budowy domu gospodarskiego przy szpitalu św. Łazarza, uchwalił Wysoki Sejm szereg poleceń na wstępie niniejszego sprawozdania przytoczonych.

Z przedstawienia tego okazuje się, że głównym punktem jest pytanie, czyli kapitały, własność szpitala św. Łazarza stanowiące, na podstawie uchwał Wysokiego Sejmu z lat 1871 i 1878 na budowę użyte, mają być refundowane lub nie. Kwestyę tę zostawił Wysoki Sejm w roku 1871 nie rozstrzygniętą, decyzyę swoją czyniąc zawisłą od rezultatu zbadania natury tych kapitałów.

Jakkolwiek w tej mierze rozmaite wypowiedane były zapatrywania, to zarówno w sprawozdaniach Wydziału krajowego jak komisji sejmowych wyrażano z naciskiem zdanie, że kapitały te są fundacyą na podstawie ustaw cywilnych zaprowadzoną, że przeto tytuły prawne tych fundacyi utrzymane być muszą w swej mocy. O słuszności tego zapatrywania przekonał się Wydział krajowy, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu badając szczegółowo cel i przeznaczenie wszystkich fundacyi.

Jak załączony alegat I świadczy, opiewają wszystkie najdawniejsze zapisy zgodnie na rzecz wsparcia ubogich i chorych, na pomnożenie dochodów szpitalnych itp.

W roku 1758 biskup krakowski Załuski całego mienia swego ustanawia „in haeredes pauperes ad effectum impingvandi fundacionis ich w Krakowie“ t. j. szpitala św. Łazarza. Starosta zawichostski Puszet w dwóch zapisach z r. 1779, sumy 30.000 i 20.000 zł. zapisuje „totique eidem Hospitali nunc et pro tempore existenti, in levamen inopiae pauperum in eodem Hospitali degentium“. Podstoli Linowski w r. 1783 czyni swój zapis 9.000 zł. „in augmentum aegenis infirmis“; Chwalibóg w r. 1785 „in usumfructum hospitalis pauperum infirmorum“ 24.000 złp.; kanonik Bienkowski w r. 1786 zapisuje 16.000 złp. „favore hospitalis propter adauctionem proventum“; Dembińska i ten sam Bienkowski w r. 1787 a kasztelan Sierakowski w r. 1789 sumy 24.000, 10.000 i 3.000 złp. jednobrzmiąco: „pro juvandis et alendis aegrotis pauperibus“; Alexander Szembek w r. 1789 zeznaje zapis 22.000 złp. na rzecz szpitala „propter adauctionem proventum“; Oraczewska w r. 1790 złp.

4.000 „pro sustentandis infirmis pauperibus“; Gruszecki w r. 1791 złp. 22.000 „na wspomnienie ubogich chorych“; w tymże roku starościna Duninowa 48.000 złp. tak samo „na wspomnienie ubogich chorych“. Proboszcz Gałęcki zapisując w r. 1800 24.000 złp. zastrzegł wyraźnie, iż fundusz ten służyć ma „wieceysze obojga płci osobom, których szpital utrzymuje“; zaś w roku 1803 zapisuje znowu 30.000 złp. jako „wieceysty fundusz do pobierania rocznego procentu na opatrywanie ubogich chorych“.

Są to, powtarzamy, zapisy najdawniejsze, za których wzorem i przykładem w latach następnych szły całe szeregi zapisów nowych, zaopatrywanych zwyczajnie dopisem „dla ubogich chorych“, czasami w ogóle „dla szpitala św. Łazarza“.

Z założenia swego, z natury swej, z charakteru fundacyi, był szpital przedewszystkiem zakładem humanitarnym, instytucją miłosierdzia.

Instytut ten to przedewszystkiem wyraz szlachetnego miłosierdzia przeszłych pokoleń, świadectwo ich dobroczynności, które aż do ostatnich czasów doznawało zupełnego uznania i poszanowania następujących pokoleń.

Jak zaś bezwarunkowem aż do czasów ostatnich było to poszanowanie woli ofiarodawców świadczą przykłady następne.

Do r. 1788 szpital dzisiejszy istniał jako szpital św. Barbary w środku miasta. Dla braku miejsca i powietrza wypadło go przenieść na inne miejsce. Zajął się tem prymas Poniatowski i zakupił na Wesołej klasztor Karmelitów, urządził go i przeniósł tam szpital. Już wówczas posiadał szpital największą część wyżej wyszczególnionych zapisów, a przedewszystkiem zapis biskupa Załuskiego 244.000 złp., który w kodycyłu ustanawiając swoim spadkobiercą szpital podówczas św. Barbary pod zarządem sióstr Miłosierdzia dodał: „które na Wesołą przenieść by potrzeba ze szpitalem dla obszerniejszej i zdrowszej aeryi“. — W kilka lat później zamiar ten dochodził do skutku, przeniesienie na Wesołą i urządzenie znacznych wymagało nakładów, a przecież pomimo tej wyraźnej skazówki kodycyłu na myśl nie przyszło nikomu użyć na przeniesienie szpitala, na zakupno nowego budynku, na przebudowanie, choćby grosza z pieniędzy fundacyjnych. Komisya edukacyjna dostarczyła wszystkich funduszków, szpital wszedł do nowego gmachu z wszystkimi nienaruszonymi fundacyami i z nieuszczerplonym legatem biskupa Załuskiego.

W kilka lat później, mianowicie w r. 1793 Sejm grodzieński zadekretował przemianę tego instytutu samodzielnego na instytut krajowy, zamienienie szpitala na szkołę kliniczną i połączenie jej z akademią. Dekret ten stracił wkrótce moc obowiązującą a wyprowadzane z niego pretensye uchylły wyroki prowomoene Komisji organizacyjnej z 11 grudnia 1816 i Senatu wolnego miasta z r. 1839. Nawet wówczas jednak, zmieniając chwilowo w zupełności charakter instytucyi, uszanowano fundacye i pozostawiono je nienaruszone.

W początkach bieżącego wieku przechodził Kraków ciężkie koleje losu. Zmieniająca się co kilka lat, czasem co kilka miesięcy okupacya przez obce mocarstwa, następujące po sobie rządy pruskie, austriackie, Księstwa warszawskiego, całe dziesiątki lat pełnych wrzawy wojennej — wszystko to zmieniało rzeczy i stosunki do gruntu, otwierało wrota wszelkiego rodzaju bezprawiom i gwałtom. A przecież nawet z tych groźnych zawieruch wyszły fundacye szpitala nienaruszone.

Tak dochowały się fundacye do czasów najnowszych, oparte na prawnej podstawie nienaruszalności. W dziejach szpitala nie ma ani jednego wypadku naruszenia tej zasady. Zapisane kapitały uważano jako majątki fundacyjne, których dochód szedł na pożytek szpitala, ale sam kapitał niezmieniony, w całości zachowany być musiał. — Niewątpliwie ta zasada i to upowszechnione przekonanie przyczyniło się do mnożenia zapisów. A jak powszechnem było i jest przekonanie o nienaruszalności tych zapisów, jak samo gołosłowne wyznaczenie legatu dla tego szpitala, dorzucenie grosza do tej skarby paruwiekowego miłosierdzia, uważane jest za utworzenie nowej zarodowej fundacyi, poucza fakt następny:

Zmarły w r. 1874 w Krakowie Józef Dębkowski zapisał dla szpitala św. Łazarza 3.000 zł., wyrażając się następnie:

„Dla szpitala św. Łazarza na Wesołej, dla chorych ubogich zapisuję kapitał 3.000 zł. a. w. jako fundusz stały z procentem“. Z kwoty tej uczyniono fundacyę winkulowaną, której odsetki wpływają do dochodów szpitalnych.

Taki sposób postąpienia zaproponował Wydział krajowy w piśmie z 22 grudnia 1876 do L. 32.614, popierając je wywodem następującym:

„Wszystkie fundacye, które uczynione zostały dla szpitala św. Łazarza, często z wyraźnem poszczególnieniem „na rzecz chorych ubogich“ — zawsze od czasów najdawniejszych, równie jak w ciągu administracyi szpitalem przez c. k. rząd, uważane były jako fundacye szpitalne i używane w myśl rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 10 kwietnia 1857, do L. 10.946. W punkcie 15 tegoż rozporządzenia przypisano, że „przyrostki wpływające dla szpitalów z fundacyi, legatów, darów, w skutek zawartych umów itp., należy według przeznaczenia takowych przy wyrachowaniu taksy za pielęgnowanie w ogólności, lub przy wyrachowaniu takowej dla pewnej kategorii chorych potrącić“. — „Okoliczność, że dziś fundusz krajowy opłaca koszta leczenia ubogich, i że przeto ubodzy nie korzystaliby z dobrodziejstwa fundacyi, mylnie jest tłumaczoną. Wiadomo bowiem, że szpitale publiczne głównie do leczenia ubogich chorych są przeznaczone, że dla zamożniejszych istnieją wyższe klasy w szpitalach, z taksą znacznie droższą, na której wymiar według powołanego rozporządzenia z 10 kwietnia 1857 punkt 15 wpływu nie wywiera. Dalej wiadomo, że według obowiązujących przepisów płaci fundusz krajowy koszta leczenia tylko za takich ubogich, od których żadną miarą ściągnąć je nie można. Przeto o ile taksa leczenia jest mniejszą, o tyle to wychodzi na korzyść ubogich, a że na umniejszenie taksy wpływają dochody z fundacyi, więc każda fundacya dla szpitala w ogóle zrobiona jest aktem dobroczynności na rzecz ubogich“.

Wywód ten skłonił c. k. Namiestnictwo jako najwyższą władzę fundacyjną, do zatwierdzenia aktu fundacyjnego, przez Wydział krajowy proponowanego, co nastąpiło dnia 23 marca 1877 do L. 14.445 (LW. 10.780 77).

Wobec tego stanu rzeczy wszelkie zużywanie dochodów fundacyjnych na inne cele, niżeli bezpośrednio na chorych, byłoby pogwałceniem aktów fundacyjnych, sprzeciwieniem się wyraźniej woli ofiarodawców.

Że wszystkie fundacye bez wyjątku, prócz uczynionych na cele specjalne, ten sam mają charakter, dowodzą brzmienia dosłowne zapisów, testamentów i zeznań sądowych.

Odpowiadając przeto na powyższy punkt polecenia Wysokiego Sejmu z 30 września 1878 r. Wydział krajowy ma honor oświadczyć, że po gruntownem zbadaniu celu i przeznaczenia wszystkich fundacyj i legatów szpitala św. Łazarza, nabrał przekonania, iż takowe mają charakter wieczysty i nienaruszalny, czego dowodzą dosłowne brzmienia zapisów. Sumy przeto, na budowę z tych fundacyj wzięte, zwrócone być mają z funduszu krajowego, poczem dochody z fundacyj używane będą na pokrycie kosztów administracyi szpitala w sposób bliżej określony, a taksa kuracyjna odpowiednio zostanie zmniejszoną.

W ten tylko sposób, zgodnie z pojęciem prawnem, z tradycją dawniejszego postępowania wreszcie zgodnie z postanowieniami § 646 ustaw. cywil. zostanie wypełnioną należycie wola fundatorów, których celem było przyniesienie ulgi biednej i cierpiącej ludności. Okoliczność, że dziś fundusz krajowy pokrywa koszta leczenia ubogich, w zupełności woli fundatorów zadość jeszcze nie czyni. Fundusz krajowy pokrywają koszta leczenia najuboższych, od których żadna egzekucya nie już ściągnąć nie może, ale też sama egzekucya nieublaganą jest względem mnóstwa rzeczywiście ubogich, a przecież coś posiadających, jak drobni rzemieślnicy, słudzy, wyrobniicy, drobni kramarze i przemysłowcy, nauczyciele ludowi i t. p. Tacy płacić za siebie muszą naraz lub w ratach. Ojciec takiej rodziny zachorowawszy, albo kosztami leczenia do szczytłu zostaje zrujnowany, albo unikając ich, pozbawionym jest opieki szpitalnej, ginie marnie z braku lekarstw, odpowiedniej żywności, powietrza i łóżka, nieraz ciężką chorobą całe nędzne zatruwając mieszkanie. Gdyby zamiast 75 ct. tenże człowiek za mniejszą kwotę dziennie mógł być leczonym w szpitalu, i on i cała jego rodzina zostałaby uratowana. A będzie mógł w Krakowie znacznie taniej być leczonym, skoro

szpitalowi św. Łazarza zwrócone zostaną jego fundusze, jego zapisy dobroczynne. Wówczas i fundusz krajowy dozna ulgi, jeżeli za ubogich znacznie mniejszą niż dzisiaj będzie zwracał takse.

Będzie to zapewne wyjątkowa w całym kraju instytucja, ale całemu krajowi będzie świadczyć, jakie piękne owoce wydają szlachetne czyny miłosierdzia. A skoro Kraków był tak szczęśliwy, że umiał do siebie przygarnąć tyle szlachetnej dobroczynności, słusznie mu się należy, aby na zawsze korzystał z owoców tych zacnych uczuć miłosierdzia przeszłości.

Co do kwestyi podziału funduszków zestawionych w alegacie I i II, przedstawia się rzecz następująco. Oddział obłąkanych i oddział syfilitycznych aż do niedawnego czasu egzystowały zawsze odrębnie, w budynku osobnym, posiadały nawet osobną nazwę „szpitala św. Ducha“, mają osobne całkiem acz nie wielkie zapisy, które jako zapisane w ogóle dla zakładów i nieposiadające aktów fundacyjnych, na budowę użyte być mogą.

Jest przeto rzeczą naturalną, że oddziały te z funduszków szpitala św. Łazarza korzystać prawa nie mają. Zakład dla obłąkanych, na mocy obowiązujących przepisów krajowych z funduszu krajowego utrzymywany być musi. Oddział syfilitycznych, dziś z całym szpitalem św. Łazarza połączony, jednakowo z całym szpitalem musi być administrowany, na wysokość taksy jednego i drugiego nie mogą jednak mieć żadnego wpływu dochody z fundacyj, wyraźnie dla innych chorych zapisane. Inaczej rzecz się ma z oddziałem położnic, który posiadając kilka odrębnych zapisów, zawsze z głównym szpitalem był połączony. Długie lata tej wspólności, wyraźne brzmienia zapisów wspólnych, wreszcie okoliczność, że fundacye na klinikę położniczą zapisane już oddawna, bo w r. 1827 wyłączone i akademii oddane zostały — wszystko to wskazuje, że zwykły oddział położnic z całym szpitalem powinien być połączony i na równi z dochodów majątku korzystać ma.

W ten sposób powinny na przyszłość egzystować:

1) Oddział obłąkanych w swoim pawilonie z potrzebną dotacją z funduszu krajowego i osobną takseą.

2) Oddział chorób syfilitycznych w gmachu szpitala św. Łazarza ale bez partycypowania w dochodach szpitalnych.

3) Szpital św. Łazarza obejmujący oddziały innych chorób, którego taksa oznaczoną będzie dopiero po potrąceniu dochodów z dóbr i fundacyj.

Oczywiście fundusz podzatków musi być także wydzielony.

Co się tyczy stosunku funduszu krajowego do majątku tych szpitali służyć uwagi następujące.

Szpital św. Łazarza był instytucją zupełnie samodzielną, posiadającą swój majątek, z jego dochodów pokrywającą wydatki i leczącą ubogich chorych bezpłatnie. Działo się tak dopóty, dopóki dochody wystarczały. Ale już po okupacji austriackiej w lat niewiele dochody wystarczać przestały, przeto na ich uzupełnienie pozwolił rząd naznaczyć takse po 12 ct od chorego dziennie. Później i to nie wystarczało; zaczęto podwyższać takse stosunkowo do kosztów, jakie utrzymanie chorych za sobą pociągało.

Po objęciu administracji szpitali przez Wydział krajowy prowadzono rachunki szpitalne według szczegółowych rozdziałów, co daje możność wykazania nadwyżek, jakie z dochodów szpitala św. Łazarza oddziału chorych wpłynęły do funduszu krajowego.

Według zamknięć rachunkowych wynoszą te nadwyżki:

w roku 1867	.	.	.	.	15.255 zł. 26 ct.
„ 1871	.	.	.	.	12.450 „ 55 „
„ 1876	.	.	.	.	18.265 „ 68 „
„ 1877	.	.	.	.	5.691 „ 89 ¹ / ₂ „
„ 1879	.	.	.	.	23.155 „ 94 „

Razem po koniec 1879 r. . . . . 74.819 zł. 32¹/₂ ct.

Po strąceniu niedoboru w r. 1875 w kw. 5.247 zł. 28¹/₂ ct.

„ 1878	„	14.642	„	51 ¹ / ₂ „	19.889 „ 80 „
		pozostaje	.		54.929 zł. 52 ¹ / ₂ ct.

Okazuje się stąd, że fundusz szpitala św. Łazarza nawet od czasu, kiedy ten szpital za zakład krajowy został uznany, dla funduszu krajowego nie stał się ciężarem, i że przeto słuszną wymaga, aby pokrywał wydatki nadzwyczajne, jak w obecnym wypadku wydatek na budowę.

Poleczone przez Wysoki Sejm zestawienie kosztów budowy dokonane jest w załączonych III, IV, V i VI allegatach

Według tego kosztowały:

1) pawilon administracyjny . . .	70.859 zł. 87 ct.
2) „ obłąkanych . . .	108.469 „ 97 $\frac{1}{2}$ „
3) „ chorych prawy . . .	69.306 „ 50 $\frac{1}{2}$ „
4) „ „ lewy . . .	68.836 „ 32 „
Razem . . .	<u>317.472 zł. 67 ct.</u>

Oprócz tego wynosiły wspólne wydatki:

1) Zakupno gruntu . . .	24.006 zł. 25 ct.
2) Urządzenie gazowe . . .	5.817 „ 20 „
3) Lodownia . . .	1.455 „ — „
4) Kanały . . .	6.362 „ 97 „
5) Gospodarski dom . . .	91.996 „ 90 $\frac{1}{2}$ „
Z doliczeniem poprzedniej kwoty	317.472 „ 67 „
Razem . . .	<u>447.110 zł. 99$\frac{1}{2}$ ct.</u>

Na pokrycie tych wydatków użyto:

1) Reszta subwencji z funduszu krajowego (r. 1868—70)	15.202 zł. 38 ct.
2) Taksy z muzyk w Krakowie	5.159 „ 92 „
3) Z kapitałów szpitalnych:	
a) oddziału chorych	341.737 zł. 53 ct.
b) „ położnic i podrzutek	34.973 „ 84 „
c) „ syfilitycznych	5.699 „ 19 „
d) „ obłąkanym	4.603 „ 01 „
Razem	387.013 „ 57 „
4) Niespłacona pożyczka z funduszu krajowego	29.553 $\frac{1}{3}$ „ 20 $\frac{1}{2}$ „
5) W r. b. zapłacić się mające jeszcze	7.121 „ 61 „
6) Dochody rozmaite	3.060 „ 31 „
Razem	<u>447.110 zł. 99$\frac{1}{2}$ ct.</u>

Na pytanie, jakie fundusze obowiązane są ponosić kosztą budowy każdego pawilonu, odpowiadamy:

- 1) fundusze wyraźnie na budowę przeznaczone,
- 2) fundacye szpitalne, które nie mają stanowczo określonego celu użycia,
- 3) fundusz krajowy.

Do pierwszej kategorii należą wyżej wyszczególnione pozycje 1, 2 i 6.

Do drugich mogą być zaliczone z poz. 3 lit. c) i d) gdyż te fundacye nie posiadają aktów erekcyjnych i w ogóle na rzecz oddziałów zostały zapisane.

Stanowczo nie mogą być użyte na budowę kapitały w poz. 3 pod a) i b) wyszczególnione i te właśnie w kwocie 376.711 zł. 37 ct. refundowane być powinny.

Słuszność wymagałaby, aby kwota ta w całości zaraz funduszowi szpitalnemu zwrócona została. Ze względu jednak na trudność ogólnego położenia finansowego, Wydział krajowy takiego rzeczowego i bezwłocznego zwrotu nie proponuje. Spodziewać się także należy, iż obowiązujące

obecnie przepisy co do zwrotu kosztów leczenia za ubogich, przez dłuższy szereg lat następnych albo żadnej, albo nieznacznej tylko ulegną zmianie, i ze skutkiem tego zwrot funduszków rozłożony na czas dłuższy na stan zakładu i na dopełnianie jego zobowiązań nie wpłynie.

Dlatego też chcąc uczynić zadość obowiązkowi zwrotu, a zarazem uchronić fundusz krajowy od wielkiego naraz ciężaru, proponuje Wydział krajowy refundowanie częściowe w ciągu lat 21, tudzież fruktyfikowanie zwróconych kwot według załączonego pod VII. planu amortyzacyjnego.

Wydział krajowy ma przeto honor przedstawić wnioski następujące:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. W celu refundowania kapitałów wziętych z funduszu szpitala św. Łazarza na budowę szpitala w kwocie 376.711 zł. 37 ct. wstawioną będzie w budżet krajowy począwszy od r. 1883 co rocznie przez lat 21 kwota 10.000 zł. Kwota ta fruktyfikowaną będzie jako fundusz oddzielny i dopiero po uzupełnieniu jej do wyżej wyrażonej cyfry zostanie oddaną szpitalowi św. Łazarza jako majątek fundacyjny.

II. Zaliczki udzielone z funduszu krajowego na budowę tego szpitala, zostają umorzone.

III. Upoważnia się Wydział krajowy do wydzielenia z funduszków szpitala św. Łazarza, funduszków zapisanych na podrzutków i do utworzenia z nich funduszu samoistnego.

Z Rady Wydziału krajowego

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 6 września 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblíkiewicz w. r.

Członek Wydz. kraj. i Sprawozdawca

Dr. Franciszek Hossard w. r.

Alegat I.

I. Wykaz

wyłącznego majątku pierwotnego zakładu chorych

(w ulicy św. Jana a następnie szpitala św. Barbary)

przed połączeniem go ze szpitalem św. Łazarza

(od r. 1714 do r. 1788).

Pozycya i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjnego są oznaczone — oraz pozycya i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego		Pozostaje do zrealizowania	
		złp.	gr.	złp.	gr.
1 1750	<p>Jan Tarło, Wojewoda Sandomierski, (dok. I. 5^{1/2}, i fascykuł akt. poz. ks. fund. IV. pag. 10.) Z fundacyi przeznaczonych z mocy testamentu w ogóle na szpitala krakowskie w sumie 100.000 złp. zredukowanej przez sukcesorów na mocy transakcyi z roku 1750 na 50.000 złp. — wydzielono z woli egzekutora testamentu na mocy transakcyi zawartej z Arcybractwem Miłosierdzia w roku 1756 dla szpitala Panien Miłosiernych dochód roczny 300 złp., wynoszący obecnie 264 złp., czyli 66 złr. w. a. <i>Uwaga a).</i></p>				
2 1758	<p>Ks. Andrzej Żaluski, biskup krakowski, (dok. I. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13^{1/2}, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20^{1/2}, 20^{3/4}, 65^{1/2}, 72. (p. 15/III.) poz. ks. fund. V. pag. 15.) kodycylem z 22 lutego 1758 na wspomnienie fundusów ubogich w Krakowie, mianowicie Siostr Miłosierdzia i na wspomnienie szpitala św. Ducha — przeznaczył cenę wszystkich swych ruchomości, która wedle wyjaśnień zawartych w uwadze, ostatecznie uczyniła sumę <i>Uwaga b.</i></p>	183.097	20		
3 1779	<p>Franciszek Xaw. Puszet starosta Zawichostki, dok. I. 21. poz. ks. fund. VI. pag. 21.) zeznaje dług należny szpitalowi SS. Mił. a to w sumie 28.000 złp. spłaconej na rzecz tegoż szpitala przez Romana hr. Sierakowskiego i 2000' złp. doliczonych przez Przełożoną tegoż szpitala czyli razem . . . . .</p>	31.212	—		
4 1779	<p>Franciszek Xaw. Puszet starosta Zawichostki, (dok. I. 22 poz. ks. fund. VII. pag. 23). zeznaje dług należny szpitalowi SS. Mił. w sumie przeznaczony pierwotnie od osoby bezimiennej na rzecz ubogich chorych tegoż szpitala.</p>	20.000	—		

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z testamentu.

„Item in supplementum szpitalów w Krakowie będących, Sumę 100.000 złp. sub dispositionem IMC. Ks. Podkanclerza koronnego, i IMC. Ks. Łopackiego et succedaneów“
 „Jego similimodo circa attentiam Magistratu i Kapituły — leguje i naznaczam“.

Wypis z kodycylu.

„Totius substantiae meae mobilis constituo in haeredes pauperes ad effectum, impingvandi“
 „fundationes ich w Krakowie, vel maxime Sióstr Charitatis, które na Wesolą przenieśeby po-“
 „trzeba z szpitalem dla obszerniejszej i zdrowszej aeryi, i pro impingvacione Szpitala“
 „św. Ducha.

Wypis z akt grodzkich.

„Comprens coram actis Mgf. Franciscus Xaverius Puszet recognovit: Quia ipse Devotae“
 „Virgini Dorotheae Gruszecka Hospitalis Cracoviensis pauperum sub directione et regimine“
 „Devotarum Sororum charitatis, fundati Superiorissae, totique eidem Hospitali sume et pro“
 „tempore existenti Summam 30.000 flor. pol. — adnumeratam, certi, veri, justi et liquidi“
 „debiti mutuataeque pecuniae, tenetur, ac debet“.

Wypis z akt grodzkich.

„Comprens coram actis Mgf. Franciscus Xaverius Puszet recognovit: Quia ipse devotae“
 „Virgini Dorotheae Gruszecka Hospitalis Cracoviensis pauperum sub Directione et regimine“
 „devotarum Sororum charitatis, fundati Superiorissae, totique eidem Hospitali nunc et pro“
 „tempore existenti Summam 20.000 flor. pol. a quadam motivo Misericordiae ducta persona“
 „in levamen inopiae pauperum in eodem Hospitali degentium seu etiam in alias dicti Hospitalis“
 „necessitates prout melius et utilius superioribus ejusdem Hospitalis in Domino visum fue-“
 „rit — collatam, per se autem recognoscentem de manibus supra scriptae devotae virginis“
 „Dorotheae Gruszecka levatam ac perceptam, certi, veri, justi et liquidi debiti mutuataeque“
 „pecuniae tenetur, ac debet.

Pozyeya i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjnego są oznaczone — oraz pozyeya i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego		Pozostaje do zrealizowania	
		złp.	gr.	złp.	gr.
5 1782	<p>Fryderyk Piotr hr. na Skrzynnie Dunin starosta Zatorski, (dok. I. 49, 50 poz. ks. fund. XXIX pag. 95) Egzekutorowie testamentu Andrzeja Badurskiego i opiekunowie małoletniego sukcesora tegoż, zeznają do akt ziemskich legat uczyniony przez fundatora na rzecz szpitala przedtem św. Barbary w sumie 777 dukatów i 14 złp. powierzonej na ręce testatora, która w skutek lokacyi uczyniła sumę . . . . . <i>Uwaga c).</i></p>	16.308	—		
6 1783	<p>Adam Linowski podstoli Wschowski, (dok. I. 64, 65 poz. ks. fund. XXXVI pag. 125.) ostatnią dyspozycją przeznaczając szpitalowi św. Barbary 500 dukatów, które wskutek lokacyi uczyniły ostatecznie . . . . .</p>	9.759	1		
7 1785	<p>Teresa z hr. Sierakowskich Ankwiczowa, (dok. I. 35, 36. poz. ks. fund. XV. pag. 51.) zeznaniem do akt ziemskich przeznaczając szpitalowi św. Barbary. . . . .</p>	31.000	—		
8 1785	<p>Szymon Chwalibóg, (dok. I. 28, 29, 29½ poz. ks. fund. XI. pag. 35.) do akt grodzkich krak. zeznaje dług należny szpitalowi św. Barbary w sumie 24.000 złp. powierzonej przez osobę bezimienną na ręce Andrzeja Badurskiego dla ubogich chorych, na których dotąd ściągnięto tylko część . . . . . <i>Uwaga d)</i></p>	9.900	—	14.100	
9 1786	<p>Ks. Ign. Korwin Bieńkowski, kanonik katedr. krak., (dok. I. 30. poz. ks. fund. XII. pag. 39.) Elżbieta z Przebendowskich 1-o v. Ożarowska 2-o v. Moszczeńska, wdowa po wojewodzie Inowrocławskim zeznaje do akt grodzkich krak. dług należny szpitalowi św. Barbary w sumie 20.000 złp., pochodzącej z fundacyi osoby bezimiennej z grona kanoników krakowskich, a powierzonej kapitule krakowskiej, z obowiązkiem opłaty dla szpitala prowizyi, która obecnie wynosi rocznie 170 złr. wal. austr. <i>Uwaga e)</i></p>				

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z akt ziemskich.

„Coram actis personaliter comparentes, testamenti per olim. Excl. Andream Badurski“
 „in Academia Crac. Med. Dris. conditi, executores — recognoverunt: quia ipsi de omni et“
 „integro jure nimirum de summa 777 duk. et flor. 14 pol. per Ill. Mgf. Frid: Petrum in“
 „Skrzynno Dunin — ad scriptum manuale in rem praedicti olim Excl. Badurski datum, con-“
 „credita, et per manus ejusdem Excl. Dris contracta — cessionem in rem nosocomii St. La-“
 „zari transfundunt.

Wypis z akt wójtowskich i ławnicznych.

„Coram judicio et actis — personaliter constitutus existens Mgf. Adamus de Linow Li-“
 „nowski recognovit: quia ipse in augmentum aegenis infirmis in fundationem hospitalis ad“
 „ecclesiam St. Barbarae Cracoviae siti summam aureorum 500 hung. florenos 9000 pol. effi-“
 „cientem, offert et determinat“.

Wypis z akt ziemskich.

„Coram actis personaliter comparens Mgf. Teresia de Comitibus Sierakowskie olim“
 „Mgfi Stanislai Com. Ankwicz consors secundaria, nunc vidua recognovit: quia ipsa de Summa“
 „31.000 flor. pol. hospitali ad St. Barbaram Cracoviae sito, — cedit — ac jus suum trans-“
 „fundit“.

Wypis z akt grodzkich.

„Coram officio actisque comparens Mgf. Simon de Janowice Chwalibóg, recognovit:“
 „quia ipse Excell. Andreae Badurski — Summam 24000 flor. pol. a quodam benefactore“
 „conscientiae ejus et dispositioni pro juvandis aegrotis pauperibus conceditam, et interim in“
 „usum fructum hospitalis ad Eccles. St. Barbarae Cracoviae pauperum infirmorum per prae-“
 „dictum Excell. Andr. Badurski commissam, levatam et perceptam, certi, veri, justi et liquidi“
 „debiti mutuataeque pecuniae tenetur, ac debet“.

Wypis z akt grodzkich.

„Comparens coram officio actisque Ill. Mgfa Elisabeth de Przebendowskie I. voto“
 „Georgii de Ożarów Ożarowski, II. v. Andreae Moszczeński consors, relicta vidua — reco-“
 „gnovit, quia ipsa Perillst. Revr. Praelatis Canonice totique Revr. Capitulo Cath. Cracov. —“
 „Summam 20.000 flor. pol. a quadam gremiali dicti Revr. Capituli persona, favore hospitalis“
 „Cracoviensis ad aedes St. Barbarae siti propter adauctionem proventuum oblatam tutelae“
 „ac ordinationi ejusdem Capituli ab eadem persona subjectam et commissam, quodsi vero“
 „idem hospitale extinctum sive pauperibus infirmis evacuatum, aut quocumque modo in sui“
 „ordinatione immutatum exstiterit, dispositioni ejusdem capituli ab eadem persona relictam,“
 „ita videlicet, ut proprietas et dispositio Summae ejusdem capitalis et provisionum, semper“
 „penes Revr. Capitulum existat, per se autem recognoscentem ab eodem Revdismo Capitulo“
 „contractam, certi, veri, justi et liquidi debiti mutuataeque pecuniae tenetur, ac debet.

Pozycya i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjnego są oznaczone — oraz pozycya i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego		Pozostaje do zrealizowania	
		złp.	gr.	złp.	gr.
10 1787	<p>Urszula z Morsztynów Dembińska, (dok. I. 31, 32, 33, poz. ks. fund. XIII. pag. 43.) do akt ziemskich krak. zeznaje dług należny szpitalowi św. Barbary w sumie 24.000 złp., powierzonej od niewiadomego fundatora Jędrzejowi Badurskiemu na rzecz ubogich chorych u św. Barbary, która wskutek lokacyi uczyniła . . . . .</p>	27.744	—		
11 1787	<p>Ks. Ign. Korwin Bieńkowski, schol. katedr. krak., (dok. I. 34, poz. ks. fund. XIV. pag. 47.) Urszula z Trzebińskich Darowska, wdowa po notaryuszu krakowskim zeznaje do akt ziemskich krak. zapis fundatora dla ubogich chorych w szpitalu św. Barbary w sumie . . . . .</p>	10.000	—		
12 1788	<p>Kajetan hr. Sierakowski, kaszt. Słonimski, (dok. I. 38, poz. ks. fund. XVII. pag. 57.) do akt ziemskich krak. zeznaje dług należny szpitalowi św. Barbary w sumie . . . . . pochodzącej z fundacyi osoby bezimiennej, a powierzonej Badurskiemu.</p>	3.000	—		
13 1788	<p>Adam Paprocki, chorąży wojsk koronnych, (dok. I. 42^{1/2}, poz. ks. fund. XXIV. pag. 79.) do akt grodzkich krakowskich zeznaje dług należny szpitalowi św. Barbary w sumie . . . . .</p>	3.000	—		
14 1789	<p>Aleksander hr. Szembek, (dok. I. 46, 46^{1/2}, poz. ks. fund. XXVII. pag. 47.) zeznaje do akt grodzkich krakowskich dług zaciągnięty u kapituły krakowskiej w sumie 22.000 złp. od osoby bezimiennej z grona tejże kapituły dla szpitala św. Barbary przeznaczonej i opiece kapituły powierzonej.</p>	22.108	20		

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacji

Wypis z akt ziemskich.

„Coram actis — personaliter comparens Ill. Mgf. Ursula de Morsztyny olim Mgf. Fran-
„eisci Dębiński consors, vidua, recognovit: quia ipsa Excell. Andreae Badurski Med. Dri-
„et ipsius successoribus Summam 24.000 flor. pol. a quodam benefactore conscientiae et
„dispositioni ejus, tamquam necessitatibus hospitalis St. Barbarae Cracoviae siti, prospicientis,
„pro juvandis et alendis aegrotis pauperibus ad idem Hospitale advenientibus conceditam —
„sibi recognoscenti — concessam, certi, veri, justi et liquidi debiti, mutuataeque pecuniae
„tenetur, ac debet.

Wypis z akt ziemskich.

„Coram actis personaliter comparens Mgt. Ursula de Trzebińskie olim Mf. Simonis We-
„ryha Darowski consors, vidua — recognovit: quia ipsa Perillustr: Revd. Praelatis Ca-
„nonicis totique Revr. Capitulo Cathedrali Cracoviensi, — Summam 10.000 flor. pol. a Perillust.
„Revr. Ignatio Bienkowski Scholastico Cath. Cracov. de proprio suo peculio regimini et dispo-
„sitioni praefati Revr. Capituli pro juvandis et alendis aegrotis pauperibus, sive in hospitali
„Stae Barbarae Cracoviae sito, aut in alio xenodochio Crac. existentibus, subjectam et ordi-
„natam, interim vero in usum fructum per idem Revr. Capitulum sibi recognoscenti concessam,
„et realiter levatam, certi, veri, justi et liquidi debiti, mutuataeque pecuniae tenetur,
„ac debet“.

Wypis z akt ziemskich.

„Coram actis — comparens Ill. Mgf. Cajetanus Comes de Bogusławice Sierakowski —
„recognovit: quia ipse Andreae Badurski, Med. Dri et ipsius successoribus Summam 3000 flor. pol.
„a quodam benefactore conscientiae et dispositioni ejus, tamquam necessitatibus hospitalis Stae
„Barbarae Cracoviae siti, prospicientis pro juvandis et alendis aegrotis pauperibus, ad idem
„hospitale advenientibus conceditam et interim in usum fructum ejusdem hospitalis — sibi
„recognoscenti concessam, certi, veri, justi et liquidi debiti, mutuataeque pecuniae tenetur, ac
„debet.

Wypis z akt grodzkich.

„Comparens coram actis Mgf. Adamus de Jawor Paprocki recognovit: quia ipse noso-
„comio Cracoviensi ad aedes St. Barbarae sito moderno, aut illinc in alium locum transferendo
„pro tempore existenti Summam 3000 flor. pol. originaliter per olim Mathaeum Groth vena-
„torem Palatinatus Sandomiriensis, ab olim Gnsa Barbara Jankowska protunc domus insti-
„tuti Sor. Char. Cracoviae in platea Sti Joannis sitae, Superiorissa, contractam — per se autem
„recognoscentem de manibus Ill. adm. Rvd. Andreae Czacki, ecclesiae Cracovs. collegiatae
„St. Annae Canonici, nosocomii ejusdem Procuratoris levatam et perceptam, certi, veri, justi
„et liquidi debiti, mutuataeque pecuniae tenetur, ac debet.“

Wypis z akt grodzkich.

„Comparens coram actis Jll. Mgf. Alexander Comes a Słupów Szembek — recognovit:
„quia ipse Perillustr. Revr. Praelatis Canonicis, totique Rev. Capitulo Catedrali Cracov. —
„Summam 22.000 flor. pol. primitive per quasdam e gremio dicti Capituli personas favore
„olim hospitalis Cracoviensis ad aedes St. Barbarae siti, propter adauktionem proventuum con-
„tributam, et oblatam, tutelae ac ordinationi ejusdem Capituli per offerentes subjectam, — et
„commissam, per se autem recognoscentem levatam et perceptam, — certi, veri, justi et liquidi
„debiti mutuataeque pecuniae tenetur, ac debet.“

Pozycya i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośne dokumenta fundacyjne są oznaczone — oraz pozycya i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego		Pozostaje do zrealizowania	
		złp.	gr.	złp.	gr.
15 1789	<p style="text-align: center;">Ks. Jan. Alojzy Lipowiecki, (dok. l. 42^{1/2}, 43, 44, 44^{1/2}, poz. ks. fund. XXV. pag. 51.)</p> <p>Antoni Książ Szujski starosta Dymidowski zeznaje do akt grodzkich krakowskich dług w sumie 8.000 złp. ofiarowanej w r. 1785 przez ks. Lipowieckiego do dyspozycji Andrzeja Badurskiego, który takową ordynacją z dnia 6 stycznia 1787 dla ubogich chorych przeznaczył.</p>	8.152	—		
<i>Suma</i> .		375.281	11	14.100	—

Razem 389.381 złp. 11 gr.

Potrąciwszy połowę z fundacyi Za-
łuskiego (poz. 2.) dla szpitalu
św. Ducha i dla oddziału po-
łożnic i podrzutek . . . . 91.548 złp. 25 gr.

oraz zwrot wydatku za oddział
chorych na spłatę masy Loch-
mana w kwocie . . . . . 1.445 „ 10 „

wynosi wyłączny majątek oddziału chorych . . . 296.387 „ 6 „ czyli 74.096 zł. 80 ct. w. a. w kapit.

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z akt grodzkich.

„Comparens coram actis Mgf. Antonius Książ Szujski recognovit: quia ipse Perillustr.“
 „Revr. Praelatis Canonicis, totiquae Revr. Capitulo Cathedr. Cracov. Summam 8000 flor. pol.“
 „eam videlicet summam, quam Illust. adm. Rev. Joannes Alojsius Lipowiecki in rem olim“
 „Andrae Badurski, seu ejus cui dictus Excl. Badurski cederet, coram actis praesentibus ces-“
 „serat — subsecutis autem fati dicti olim Excell. Badurski praecustodientis scripto suo ma-“
 „nuali, quod summa haecce Adm. Rv. Lipowiecki sit propria, et in favorem hospitalis paupe-“
 „rum infirmorum oblata — nunc autem favore hospitalis St. Lazari in Wesoła, suburbio“
 „Cracov. contributam — certi, veri, justi etc.“

a) w osobnym dochodzie z poz. 1 rocznych 66 zł. wal. austr.
   i „ 9 „ 170 „ „ „

Nadto przypada z fundacyi Załuskiego: dla szpitala św. Ducha t. j.

Oddział obłąkanych i syfilitycznych wspólne	45.774 złp. 12 $\frac{1}{2}$ gr., czyli	11.443 zł. 60 ct. w. a.
Dla oddziału położnic	22.887 „ 6 „ „	5.721 „ 80 „ „
„ podrzutków	22.887 „ 6 „ „	5.721 „ 80 „ „

Uwagi do wykazu I.

Uwaga a) do poz. 1.

Według odnośnych dokumentów i aktów zawartych w dotyczącym fascykułe przy dokumentach — *cały kapitał* ogólnej fundacyi z woli egzekutora testamentu *oddany w Zarząd wieczysty Arcybractwa Miłosierdzia i Banku pobożnego w Krakowie*, który od r. 1754 w miarę wpływów od lokowanych z kapitału tego sum dotyczącym zakładom wedle pierwotnego podziału *roczny procent opłaca* (l. W. 3856/76 w fasc.).

Dochód ten nie jest stały i może się zwiększyć lub zmniejszyć w miarę korzystniejszej lokacyi kapitału lub strat z tejez pochodzących.

Obecnie pobiera szpital dochód roczny 66 zł. w. a. t. j. 264 złp., co odpowiada 5% od kapitału 5280 złp., który wszakże ściągniętym być nie może.

Uwaga b) do poz. 2.

Jak wykazują odnośne dokumenta i akta, oraz zapiski w księdze funduszowej — testamentem i kodycyłem z r. 1758 nie wyznaczył fundator pewnej sumy na fundacyę niniejszą, lecz tylko w ogóle wartość pieniężną wszystkich swych ruchomości, z zastrzeżeniem pierwszeństwa nabycia tychże dla następcy swego na stolicy biskupiej. Po nim objął biskupstwo książę biskup Kajetan Sołtyk w r. 1759, który ruchomości rzezone w cenie szacunkowej z egzekutorami testamentu pierwotnie na 723.977 złp. ustanowionej — po zaspokojeniu zaś pretensyi do masy fundatora zgłoszonych i odszkodowaniu biskupa Sołtyka za wkłady po fundatorze w dobrach Stołowych poczynione — ostatecznie w drodze komplanacyi z r. 1766 w cenie 119.451 złp. 9 $\frac{1}{2}$ gr. nabył, atoli takowej sam nie spłacił, lecz spłatę sukcesorom swej rodziny pozostawił, zszedłszy z świata tego w r. 1788. Z powodu zaszłej w krótkce katastrofy politycznej, szpital nie miał sposobności dochodzenia należności swych drogą prawa, dopiero po zajęciu Krakowa w r. 1796 przez Austryę, rozpoczął fiskus z polecenia rządu w r. 1797 w imieniu szpitala św. Łazarza, z którym już szpital św. Ducha w jeden zarząd był połączony, kroki prawne przeciw Stanisławowi hr. Sołtykowi, uniwersalnemu spadkobiercy biskupa Sołtyka. Spór ten trwał aż do r. 1827, a w rezultacie przysądzoną została szpitalowi suma powyższa z przyznaniem alterum tantum tytułem prowizyi, razem więc 238.902 złp. 19 gr. Następnie Roman syn Stanisława hr. Sołtyka zawarł komplanacyę z 10 Października 1828 z delegatami Senatu i Rady gospodarczej szpitala św. Łazarza, zatwierdzoną przez Senat Rzeczp. krakowskiej względem sposobu spłaty powyższej sumy, która też o kwotę 6000 złp. tytułem procentu od dnia prawomocności wyroku sądowego do sumy 244.902 złp. gr. 19 wzrosła.

Według dekretu Senatu rządz. z 12 Grudnia 1828 l. 4513, którym powyższa komplanacya zatwierdzoną została, odebrał już podówczas szpital na rachunek powyższej należytości od hr. Sołtyka 35.932 złp. 5 gr.; gdy jednakże ani co do czasu spłaty tej sumy, ani co do sposobu użycia jej — głównie zaś o jej lokowaniu jako kapitału — w aktach i księgach śladu nie ma, przeto zalicza się całą tę sumę w rubrykę ubytku, jako prawdopodobnie na bieżące potrzeby szpitali wydaną, zwłaszcza, gdy takowa a conto prowizyi zaległej po r. 1827 spłaconą była.

Dalej pozostawiono z mocy powołanego reskryptu sumę 142.953 złp. przy hipotece dóbr Małkowice w Król. pols.; nieubezpieczone zaś 66.017 złp. 14 gr. spła ili spadkobiercy hr. Sołtyka gotówką, — a mianowicie: na mocy reskr. Sen. rządz. z 27 listopada 1829 l. 5339 i z 27 kwietnia 1830 l. 2172 w złocie dukatami 1000 sztuk — 20.000 złp., z których 542 duk. użyto na zaspokojenie masy Loehmana, a resztę 458 duk. obrócono na codzienne potrzeby szpitali; — zaczem i tę sumę w rubrykę ubytku się zalicza.

Dalsze 46.017 złp. 14 gr. tudzież 91.300 złp. z sumy ubezpieczonej na dobrach Małkowice spłacili spadkobiercy również w zupełności, i sumy te wraz z przyrostem w odsetkach w kwocie 10.353 złp. 27 gr. oraz 483 złp. 15 gr. ze zrealizowanych kupenów wypożyczono na inne hipoteki. Na pozostałą przy Małkowicach resztę w kwocie 51.653 złp. spłaconą i przyjętą została w skutek rozp. Rząd. kraj. z 28 sierpnia 1860 l. 22.375 tylko kwota 32.806 złp. 20 gr. jako zupełne umorzenie tej należytości, zkad dalszych 18.846 złp. 10 gr. w rubrykę ubytku się zalicza.

Przy pozycyi tej wykazuje się cały kapitał fundacyjny jak został spłacony, gdy jednak według testamentu i kodycyłu fundacya ta przeznaczoną była dla obydwu podówczas oddzielnych szpitali Sióstr Miłosierdzia i św. Ducha wspólnie, przeto *od ogólnej sumy majątku z wykazu tego na oddział chorych przypadającego odliczyć należy połowę całego kapitału z fundacyi Załuskiego* tak z przyrostem jak z ubytkiem, czyli sumę 122.451 złp. 9 $\frac{1}{2}$ gr. + 6.486 złp. 23 gr. — 37.389 złp.

7½ gr. t. j. 91.548 złp. 25 gr. na szpital św. Ducha, t. j. oddziały obłąkanych i syfilitycznych, tudzież na oddziały położnic i podrzutek, które z tymże wówczas były połączone, w równych częściach po 22.887 złp. 6 gr.

Słuszność podziału takiego wypływa ztąd, iż od rozpoczęcia procesu o niniejszą fundację, aż do odzyskania tejże, równie jak i później, szpitale św. Łazarza i św. Ducha pod wspólną zostawały administracją, zaczem przyjąć należy, iż sumy które na rachunek fundacji tej do roku 1830 wpłynęły, i z wydatku których, prócz kwoty użytej na spłatę masy Lochmana, żadnej niema ewidencji, użyte zostały na wspólne potrzeby obydwu szpitali, a przeto przyrost i ubytek zarówno na oba szpitale przypada.

Co się zaś tyczy wiadomego z ksiąg wydatku na spłatę masy Lochmana w sumie 542 dukt. czyli 10.840 złp., to gdy fundacya Lochmana uczyniona dla samych chorych i podrzutek, dotyczy tylko dzisiejszego szpitala św. Łazarza, a szpital św. Ducha w dzisiejszym składzie żadnego udziału w niej nie ma, przeto wydatek powyższy ponosić winny tylko oddziały chorych, położnic i podrzutek, każdy po 3.613 złp. 10 gr. — Przyjąwszy zaś wyżej równy podział ubytku, przyjąć należy, iż w powyższym wydatku pokryto 2/5 t. j. 4.336 złp. z udziału dzisiejszego szpitala św. Ducha (oddział obłąkanych i syfilitycznych) któremu zatem zwrot tej sumy w równych częściach od oddziału chorych, położnic i podrzutek przypada.

Z ogólnego więc majątku oddziału chorych należy także kwotę 1445 złp. 10 gr. odliczyć, jako zwrot dla szpitala św. Ducha, i toż samo z majątku oddziałów położnic i podrzutek po 1445 złp. 10 gr.

Uwaga c) do poz. 5.

Zeznanie legatu tego nastąpiło według dokumentu l. 49 w r. 1790, gdy już szpital św. Łazarza istniał; gdy jednak legat ustanowiony został skryptem z r. 1782, przeto dotyczyć mógł tylko ówczesnego szpitala św. Barbary, zatem kapitał fundacyjny uważać należy jako wyłączną własność oddziału chorych.

Uwaga d) do poz. 8.

Reszta 14.100 złp. pozostaje dotąd na dobrach Kalina Wielka w król. pols. Wszakże na ubezpieczenie kapitału tego i prowizji złożony został w r. 1868 do depozytu banku polskiego w Warszawie, przyznany z dóbr tych kapitał likwidacyjny w sumie 2.100 Rb. w listach likwid. z 13 kup. od 1 grudnia 1867 i 15 Rb. gotówką — a gdy obecny właściciel tym sposobem kapitał uważa za spłacony i żądanej dopłaty różnicy kursu listów likwid. do należnych 5% listów zast. Tow. kr. pols. oraz spłaty zaległych odsetek i przypadającej nadwyżki tychże zaprzeczył, toczy się od r. 1873 spór sądowy, prowadzony przez pełnomocnika w Królestwie, dotąd bez rezultatu.

Uwaga e) do poz. 9.

Wedle oznajmienia kapituły katedr. krak. z 16 września 1873 l. 115 cały kapitał złp. 20.000 — pochodzi z fundacji ks. Ignacego Korwina Bienkowskiego scholastyka krak. i z mocy ordynacji tegoż należy się 4.000 złp. kapitule „pro protectione“, szpitalowi zaś 16.000 złp. (l. W. 15682/873).

Kapitał ten pierwotnie na dobrach Chmielnik w król. pols. ubezpieczony, w r. 1829, spłacony został do banku pols. w Warszawie, lecz gdy wedle oznajmienia gener. konzula austr. w Warszawie z 11 maja 1870 w księgach hipotecznych zainstabulowanym był na rzecz kapituły krakowsk., przeto należał do kapitałów objętych interdyktem Rządu ros. z r. 1866 włożonym na dobra i kapitały duchowieństwa i instytucji duchownych krakowskich, aż do przeprowadzenia podziału majątku między diecezję krakowską i kielecką. Podział ten nastąpił na mocy konwencji Rządu ross. z austr. z 21 czerwca r. 1874 (dz. pp. cz. XLVIII. N. 136/874).

Na podstawie tejże, otrzymał Rząd austriacki cały powyższy kapitał w 4% listach zastaw. Królestwa polskiego al pari.

Wedle oznajmienia Kapituły kated. Krak. z 31 stycznia 1878 l. 10 (L. W. 5750) sprzedał Rząd listy te po 94 rub. 50 kop. za 100, a uzyskany ztąd kapitał ulokował w 4% listach zast. gal. Towarz. kred. ziem. oprocentowanych od 1 stycznia 1876, sprzedając rubel po 1.50 w. a. i płacąc listy zastawne po 79 złr. 85 ct. za sto.

Uzyskany tym sposobem z fundacji kapitał oddany został kapitule Krak. która tak zaległy od tegoż procent od 24 czerwca 1865, jakoteż bieżący po koniec r. 1878 uiściła.

Alegat I.

II. W y k a z

wspólnego majątku „ubogich chorych“

to jest

oddziału chorych i położnic po złączeniu w szpitalu św. Łazarza

w r. 1788.

Pozytywa i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośne dokumenta fundacyjne są oznaczone — oraz pozycya i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostаточно wskutek lokacyi uzyskana i spłacona				Pozostaje do zrealizowania	
		wal. austr.				złp.	gr.
		złp.	gr.	złr.	ct.		
1 1783	<p>Krzysztof Szembek, (dok. I. 83, 84, 85, 85^{1/2} poz. ks. fd. L. pag. 165.) zapisem przeznaczył na ubogich chorych w szpitalach krakowskich sumę 18.000 złp., która w skutek ubytku zmniejszyła się na . . . . . <i>Uwaga a)</i></p>	15.062	23				
2 1789	<p>Jan Puszet starosta Duninowski (dok. I. 45, poz. ks. fd. XXVI. pag. 85.) mocą deklaracyi złożonej do akt. grodzkich krak. przeznacza dla ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza na Wesołej sumę 4000 złp.</p>	4.062					
3 1790	<p>Agnieszka z Białachowskich Oraczewska, (dok. I. 47, 48, poz. ks. fd. XXVIII. pag. 91.) zapisem do akt. ziemskich krak. przeznacza dla szpitala św. Łazarza na wspomnienie ubogich chorych sumę 4000 złp. <i>Uwaga b)</i></p>					4.000 —	
4 1791	<p>Antoni Gruszecki skarbnik księstw Zatorsk. i Oświęcimsk. (dok. I. 54, poz. ks. fd. XXXI. pag. 105.) Tomasz i Maryanna Wilkońsey aktem z r. 1793 zeznają dług w sumie 20.000 złp. . . . . zapisanej przez fundatora na wspomnienie ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza.</p>	22.054	1				

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Oryginalnego dokumentu nie ma, — lecz według protokołu obrad Rady gospodarczej szpitala św. Łazarza z 14 marca 1839 r. Prześw. Kapituła katedr. Krak. regulując wszelkie fundacye tak własne, jak i pod swoją opieką miane, zakomunikowała Radzie gospodarczej pierwotny, przez Krzysztofa Szembeka dn. 1 października 1783 uczyniony zapis sumy 18.000 złp.

W akcie tym wyraził zapis czyniący Krzysztof Szembek, że z procentów 3 $\frac{1}{2}$ zastrzeżonych, corocznie 150 złp. na mszę świętą — 10 złp. na koszta zakrystyi, a 20 złp. na koszta w razie potrzeby nastąpić mogącego poszukiwania dochodów z tego źródła, — reszta zaś na chorych ubogich, zostających w szpitalach krakowskich, obracaną być miała.

Wypis z akt grodzkich.

„Comparens coram actis Mf. Joannes Puszet recognovit: quia ipse aegestati pauperum infirmorum nosocomii infra scripti subvenire volens, nosocomio Sti Lazari in Wesoła ad Cracoviam sito moderno et pro tempore existenti Summam 4000 flor. pol. certi, veri, justii et liquidi debiti tenetur, ac debet“.

Wypis z akt ziemskich.

„Coram actis comparens Mgfca Agnes de Białachowskie olim Mgf. Joannis de Przeby-“
 „sławie Oraczewski, — consors, relicta vidua — recognovit: quia ipsa de Summa 4000 flor.“
 „pol. jam ex nunc et de facto nosocomio sub titulo Sto Lazari in Wesoła ad Cracoviam sito“
 „moderno et pro tempore existenti idque pro sustentandis infirmis pauperibus ibidem degendis“
 „ad tenorem testamenti suae recognoscentis hodie coram actis praesentibus approbati, cessit“
 „et condescendit prout cedit, et jus suum transfundit“.

Przed księgami ziemskimi osobiście stanawszy W. Tomasz Odrowąż Wilkoński i Maryanna z Puszetów małżonkowie — jawnie i dobrowolnie zeznali: jako ciż JWym i WWym J. M. C. XX. Prałatom Kanonikom i całej Prześw. Kapituły katr. Krak, jako sumy niżej wyrażonej protektorom, tudzież szpitalowi św. Łazarza teraz na Wesołej przy Krakowie będącemu, na ubogich chorych w tymże szpitalu składanych sumę 20.000 złp. t. j. sumę którą ś. p. Gruszecki kodycyłem testamentowym w Krakowie 23 lipca 1791 sporządzonym i podpisanym co do interesu tego należy, w tych słowach będącym „Imo. sumę moją własną u JWgo Puszeta Starosty Zawichostkiego, lokowaną, do szpitala św. Łazarza na ubogich chorych niniejszą wolą moją zapisuje i oddaje, i aby ta suma dla ubogich chorych znajdujących się w tym szpitalu — zapisaną została, JW. egzekutorów najusilniej upraszam, którato suma, aby nie na co inszego, tylko na wspomnienie ubogich chorych w tym szpitalu będących, obróconą była — Prześw. Kapituły Krakowskiej o dozór i protekcyę upraszam“ — tym jak wyżej sposobem legował — przez siebie zeznawających — powziętą sposobem prostego rzetelnego długu na swych dobrach ostrzegają, bezpiecżą, hypotekują i zapisują.

Pozycja i rok fundacji	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjne są oznaczone — oraz pozycja i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacji uzyskana i spłacona				Pozostaje do zrealizowania	
		wal. austr.					
		złp.	gr.	złr.	ct.		złp.
5 1791	<p>Zofia z Małachowskich Duninowa, wdowa po Staroście Zatorskim (dok. I. 55, 56, 56^{1/2}, 56^{3/4}, 59, 60, 61, 62, poz. ks. fund. XXXII. pag. 109 i XXXIV pag. 117.) mocą ordynacji powołanej w kontrakcie z 10 stycz. 1795 o sprzedaży kamienicy ze strony kapituły krak. Małachowskim do ksiąg magistratualnych krakow. zaciągniętym — darowała fundatorka kamienicę swą w rynku szpitalowi św. Łazarza na Wesołej — na wspomnienie ubogich chorych w tymże szpitalu zostających, oddając takową pod protekcją kapituły katdr. krak., która kamienicę tę sprzedała za 40.000 złp. <i>Uwaga c)</i></p>	33.831	28	93	66	21.170	—
6 1799	<p>Ks. Józef Bogucicki prof. akad. krak., (dok. I. 66^{1/2}, 67, 68, 68^{1/2}, 68^{3/4}, poz. ks. fund. XXXVII. pag. 129.) testamentem szpitalowi generalnemu krakowskiemu dla ubogich chorych i nędznych leguje sumę 600 dukatów.</p>	12.337	18				
7 1800	<p>Ks. Jan Galecki proboszcz Oleśnicy. (dok. I. 79^{1/2}, 80, poz. ks. fd. XLVII pag. 155) wniesioną do urzędu Kieleckiego pisemną deklaracją z 3 paźdz. 1801 zawiadamia fundator, że w umowie z SS. Mił. z 24 czerwca 1800 r. prawdziwie ubogim i nędznym chorym szpitala św. Łazarza przeznaczył sumę z czego też jedno łóżko dla kaleki (osoby nie do uleczenia) parafiana lub parafianki z dóbr państwa Oleśnicy zastrzeżę.</p>	24.000	—				
8 1803	<p>dtto (dok. I. 90 poz. ks. fd. LV. pag. 183.) mocą umowy pisemnej z SS. Mił. i Józefem hr. Wodzickim 28 czerw. 1803 zawartej, przeznaczył fundator dla ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza pożyczoną hr. Wodzickiemu sumę 30.000 złp. zewalutowaną później na 24.390 złp. od której z procentu dla kapelana na odprawianie mszy św. co tydzień rocznych 104 złp. wyznaczył <i>Uwaga d).</i></p>	13.009	23			12.000	—

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacji

Wypis z kontraktu.

Między JJ.WW. Prałatami kanonikami i całą Prześw. Kapitułą Katedry Krak. przez ordynację fundacji niżej wyrażonej szpitala św. Łazarza pod dozorem Wiel. SS. Miłosiernych na Wesoły przy Krakowie będącego ustanowionymi Prokuratorami, imieniem tegoż szpitala św. Łazarza czyniącymi, z jednej, — a JW. Piotrem hr. na Małachowicach Małachowskim — i Teklą z Wodziekich małż. z drugiej strony, — stanął kupna i sprzedaży kamienicy niżej wyrażonej kontrakt w sposobie następującym: Prześw. Kapituła mając przez ordynację fundacji do szpitala św. Łazarza pod dozorem Wiel. SS. Miłosierdzia na Wesoły przy Krakowie będącego i przez JW. Zofią z Małachowskich hr. Duninową dnia 28 marca 1791 uczynioną, kamienicę wraz z gruntem tu w Krakowie w rynku Krakowskim, naprzeciwko ratusza Krakowskiego narożnie Świeckiej ulicy stojącą, z trzech na jedną złączoną, szpitalowi św. Łazarza pod dozorem Wiel. SS. Miłosierdzia na Wesoły przy Krakowie będącemu, na wspomnienie ubogich chorych w tymże szpitalu zostających, prawem dziedzicznym darowaną i ustąpioną pod opiekę i zupełne zarządzanie Kapituły oddaną — też kamienicę sprzedać postanowiła jakoż niniejszym kontraktem J.WW. hr. Małachowskiemu i Tekli z Wodziekich małżonkom — sprzedaje, daje i na wieczność rezygnuje, a to za sumę 40.000 złp.

Wypis z testamentu.

1° Sześćset czerw. zł. leguję szpitalowi generalnemu Krakowskiemu dla ubogich chorych i nędznych, jakiegokolwiek bądź religii, mając wzgląd na to, co ludzie cierpią a nie na to, co wierzą, zostawując samemu Bogu sumienie i serce ludzkie.

Wypis z deklaracji.

Niżej podpisany relacyonuje prześw. c. k. Urzędowi Kieleckiemu, jako tenże w roku zeszłym 1800 na dniu 24 czerwca sumę 24.000 złp. z właściwego majątku ojczystego, do szpitala św. Łazarza na Wesoły przy Krakowie pod dozorem Wiel. PP. Zgromadzenia SS. Miłosierdzia na dobrach Oleśnicy ulokował, i zapis oryginalny w ręce Przełożonej za rewersem Szpitala oddał.

Przełożonej szpitala św. Łazarza wyszczególnia się: iż ten fundusz służyć ma wieczyście obojga płci osobom, których zwyczajem szpital utrzymuje, i na zawsze utrzymywać będzie, prawdziwie ubogim i nędznym chorym.

Wypis z deklaracji.

Niżej podpisany zeznaje: Pragnąc ile możności przykładać się do ulgi nieszczęśliwych ubogich chorych, przeznaczam i oddaję własny swój kapitał 30.000 złp. ażeby był wieczystym funduszem do pobierania corocznego procentu (aż dopiero po zgonie moim) przez Wiel. SS. Miłosierdzia Krakowskie teraz i na potem, czyli przy szpitalu św. Łazarza, czyli gdzieindziej będące, — na opatrywanie ubogich chorych pod ich zawiadywaniem zostających, i na potem w najpóźniejsze czasy zostawać mających.

Pozytywa i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośne dokumenta fundacyjne są oznaczone — oraz pozycya i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uzyskana i spłacona				Pozostaje do zrealizowania	
				wał. austr.			
		złp.	gr.	złr.	ct.	złp.	gr.
9 1806	<p>Wincenty Szaster Med. Dr., prof. ak. krak., (dok. I. 104. poz. ks. fund. LXII. pag. 213). kodycylem przeznaczył szpitalowi św. Łazarza na wieczny dla ubogich chorych fundusz — w akcyach loteryi wiedeńskiej.</p>	8.000					
10 1806	<p>Fryderyk Kloze, kupiec krak., (dok. I. 30 poz. ks. fd. LXXV. pag. 253) skryptem z roku 1809 do akt ziemskich Radomskich wniesionym margrabia Wielopolski zeznaje dług w sumie 4000 złp. legowanej przez fundatora dla ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza, która w skutek przyrostu z odsetek wzrosła do sumy 4.500 złp. <i>Uwaga e)</i></p>	4.042	8			500	
11 1809	<p>Zofia z hr. Krasińskich hr. Wodzicka (dok. I. 143 poz. ks. fund. LXXXII pag. 279) Łucya z hr. Wodzickich Przeremska, aktem notaryalnym z 26 listopada 1823 zeznaje, iż fundatorka w testamencie swym z 10 kwietnia 1809 na pomnożenie funduszu dla chorych ubogich szpitala św. Łazarza sumę 12.000 złp. legowała. <i>Uwaga f)</i></p>	11.087	26			1.487	28
12 1816	<p>Maryanna z Wawrzeckich Badeniowa, (dok. I. 147 poz. ks. fd. LXXXIV pag. 287) testamentem legowała szpitalowi św. Łazarza na Wesołej dla chorych 500 złp.</p>	517	16				
13 1825	<p>Józefa z Frejów Steinkellerowa, (dok. I. 160, 161, 161^{1/2}, 161^{3/4} poz. ks. fd. XCII pag. 319) według zeznania sukcesorów Piotra i Józefy Steinkellerów do akt notaryalnych dnia 11 października 1827 zapisała fundatorka testamentem z 26 czerwca 1825 r. Siostrzom Miłosierdzia u św. Łazarza, a właściwie szpitalowi chorych sumę . . . . .</p>	6.000					

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacji

Wypis z kodycyłu.

6to. Szpitalowi św. Łazarza na Wesoły sytuowanemu, na wieczny dla ubogich chorych fundusz czterech akcyi, czyli numerów loteryi wiedeńskich — z prowizją i całym prawem do wygranej, i powrotem całego kapitału 8.000 złp. wynoszącego, mnie służącym odstępuję.

Wypis z deklaracji.

Niżej podpisany Jan Kanty S. P. R. hrabia na Żywcu i Pieskowej Skale Wielopolski, zeznaje na rzecz Zgromadzenia SS. Miłosierdzia w Krakowie na Wesoły, przy szpitalu św. Łazarza znajdującego się, iż sumę 4.000 złp. przez niegdyś Wgo Fryderyka Kloze testamentem z dnia 27 stycznia 1806 zeznanym, dla ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza pod dozorem SS. Miłosierdzia na Wesoły przy Krakowie będących, przeznaczoną i do depozytu sądowego złożoną, przezemnie pożyczoną — bezpieczeństwo na dobrach moich zapisuję.

Wypis z aktu notaryalnego.

— Przedemną notaryuszem — stanąwszy osobiście JWa Łucya z hr. Wodzickich Przeremska, ś. p. hr. Adama Przerembskiego małżonka — pozostała wdowa — zeznała: iż w stosunku testamentu ś. p. Zofii z hrabiów Krasieńskich hr. Wodzickiej matki swej, dnia 10 kwietnia 1809 uczynionego, — względnie do działu z współdziedzicami uczynionego — sumę 12.000 złp. tytułem legatu przez ś. p. Zofię z hr. Krasieńskich hr. Wodzicką, matkę swoją — dla szpitala św. Łazarza na Wesołej przy Krakowie założonego, na pomnożenie funduszu dla chorych ubogich schronienie w tymże szpitalu mieć mogących — zapisuje.

Dokumentu oryginalnego nie ma, tylko sumaryusz z oznaczeniem: do legatu przed notaryuszem uczynionego na fundusz św. Łazarza na Wesoły dla chorych przez JWną Maryannę Badenia złp. 500.

Wypis z aktu notaryalnego.

Przedemną notaryuszem stanąwszy osobiście Karol Scholtz kupiec — w imieniu successorów Piotra i Józefy Steinkellerów działający, — tudzież Przewiel. Jp. Maryanna Saubek, Przełożona PP. Miłos. przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie będących, tudzież JWny Mateusz Kirchmayer, sędzia pokoju miasta Kraków, oboje jako członki Rady gospodarczej szpitala św. Łazarza, w imieniu tegoż instytutu w asystencyi Assessora prawnego zeznają: ś. p. Józefa Steinkellerowa, wdowa po ś. p. Piotrze Steinkellerze, — testamentem z 25 czerwca 1825 — zapisała między innymi legatami — Siostrzom Miłosierdzia Krakowskim, a właściwie szpitalowi chorych przez nie zawiadowanemu złp. 6000, — tudzież Towarzystwu dobroczynności w Krakowie również 6000 złp. Successorowie tej ś. p. Steinkellerowej w chęci zaspokojenia legatów ofiarowali cessyą, czyli ustąpienie na rzecz obdarowanych Instytutu sumy podobnej 12.000 złp. jako successorowie Piotra i Józefy Steinkellerów rodziców swych mają u JWej Joanny z Darowskich Skórkowskiej na dobrach Balice z przł.

Pozytywa i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjnego są oznaczone — oraz pozycja i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uzyskana i spleciona				Pozostaje do zrealizowania	
		wal. austr.				złp.	gr.
		złp.	gr.	złr.	ct.		
14 1826	Towarzystwo Wolnych Mularzy w Krakowie (dok. l. 126 poz. ks. fd. XCIII pag. 323) według deklaracyi do akt hipotecznych W. M. Krakowa dnia 7 sierpnia 1826 przez pełnomocników Zgromadzenia Wolnych Mularzy wniesionej, dotyczącej darowizny domów pod Nr. 242 i 243 na rzecz akademii krakowskiej, zawarowali ciż pełnomocnicy w tejże deklaracyi opłatę rocznych 300 złp. srebrem z dochodów powyższych realności dla szpitala św. Łazarza na rzecz ubogich chorych. <i>Uwaga g)</i>						
15 1828	Ks. Mikołaj Janowski, kan. katedry krak., prof. św. Teologii uniwers. Jagiell., (dok. l. 165, 165½ poz. ks. fd. XCV pag. 329) wedle reskryptu Senatu Rząd. z 19 lutego 1828 fundator złożył w kasie Arcybr. Mił. i Banku pobożn. w Krakowie dla szpitala św. Łazarza na chorych 2000 złp.	2.060					
16 1829	Zgromadzenie Wolnych Mularzy w Krakowie (dok. l. 168 169 poz. ks. fd. XCVII pag. 337) według reskryptu Senatu rząd. z d. 11 kwietnia 1829 l. 1.435. Zgromadzenie Wolnych Mularzy przekazało szpitalowi św. Łazarza na fundusz utrzymywania chorych wierzytelność swą u Adama Krzyżanowskiego w sumie	4.500					
17 1847	Ks. Antoni Bystrzanowski, kan. katedr. krak. (pag. ks. fd. 408) testamentem legował szpitalowi św. Łazarza dla chorych	10.000					
18 1875	Józef Dąbkowski, testamentem dtto. Kraków 15 sierp. 1875 przeznaczył dla szpitala św. Łazarza na Wesołej dla chorych ubogich kapitał w kwocie 3.000 złr. w. a., za którą zakupiono listy zastaw. galic. Tow. kredyt. ziemsk. 4% na 3.500 złr. i 5% na 1000 złr., razem 4.600 złr., które policzone według kursu po $\frac{80}{100}$ i $\frac{86}{100}$ równają się gotówce			3.660			
	<i>Summa</i>	170565	23	3.753	66	38157 28	
	doliczywszy nie zrealizowane w wal. polsk.	39157	28				
	<i>Razem</i>	209723	21				
	i po odliczeniu całej fundacyi Szembeka (poz. 1.) w celu osobnego podziału na odnośne oddziały	15062	23				
	pozostaje w walucie polskiej	194660	28				
	czyli w walucie austriackiej	48.665	23				
	ogółem wynosi przeto wspólny majątek Oddziału chorych i położnic	52.418	89			w kapitale	

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z deklaracyi.

Pełnomocnicy byłego Zgromadzenia Wolnych Mularzy w Krakowie JWW. Józef hr. Woździcki, Wojciech Kuciński, Józef Wasserab i Leon Chwalibogowski — realności tegoż Zgromadzenia własne, jakoto: domy pod l. l. 242 i 243 z placami i ogrodem na przedmieściu Wesoła przy Krakowie położone — na rzecz przesławnej Akademii Krakowskiej, alias Uniwersytetu Krakowskiego na lokal Kliniki akademickiej darowali i odstąpili z obowiązkiem spłacania z funduszów Akademii corocznie w ogóle złp. 900 monetą srebrną — instytutom 1° do 3^{io} szpitala św. Łazarza na rzecz chorych ubogich w równych częściach po złp. 300.

Wypis z reskryptu Senatu rządowego.

Mając sobie przez Bractwo Miłosierdzia i Banku pobożnego akt przedstawiony, mocą którego osoba nazwisko swoje przemilczanem mieć chcąca — złożywszy do kasy rzeczzonego Bractwa sumę złp. 8000 takową na następujące legata przeznaczyła a) . . . . b) . . . . — zaś dla szpitalu św. Łazarza na Wesołej przy Krakowie pod zarządzenie Rady gospodarczej i dozor Zgromadzenia SS. Miłos. — c) 2000 złp. dla mamek u podrzutek — d) 2000 złp. na chorych, w tymże szpitalu zostających — legata takowe zatwierdzamy.

Wypis z reskryptu Senatu rządzącego.

Senat rządz. — uwiadomiony, iż Zgromadzenie wolnych Mularzy w Krakowie, rozporządzając własnością swoją odkazało szpitalowi św. Łazarza na Wesołej przy Krakowie będącemu na fundusz utrzymowania chorych sumą kapitałną złp. 4.500 — która oblikiem przez pana Adama Krzyżanowskiego, dziedzica wsi Czulice, winna być zabezpieczoną — Radzie gospodarczej oznajmia, iż czyn ten zatwierdził.

Nie ma żadnego dokumentu.

Udzielony przez c. k. Namiestnictwo odpis ustępu 2, lit. a, ostatniej woli rozporządzenia fundatora:

1), rozporządzenie z gotowych pieniędzy w listach zastawnych Towarz. kred. ziem. á 4% galicyjskich pod poz. II wyszczególnionych, w sumie 32.500 złr. a. w. przeznaczam: a) dla szpitala sw. Łazarza na Wesołej dla chorych ubogich zapisuję kapitał złr. w. a. 3000 w listach zastawnych Tow. kred. ziem. á 4% jako fundusz stały z procentem.

a nadto wyłączny z fundacyi Szembeka:

Oddziału chorych 7.531 złp. 11¹/₂ gr. t. j. 1882 zł 84¹/₂ ct. w. a.

„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 2.510 „ 14 „ „ „ 627 „ 61¹/₂ „ „

i szpitala św. Ducha 5.020 „ 28 „ „ „ 1255 „ 23 „ „

prócz tego osobny dochód wspólny z pozycyi 14 rocznych . . . 75 zł. — ct. w. a.

z którego potrąciwszy obowiązkowe wydatki:

a) z poz. 1. dla kapituły krak. na mszę św. rocznie 75 złp. czyli 18 zł. 75 ct. w. a. | 44 „ 75 „ „

b) z poz. 8. dla kapelana na mszę św. rocznie 104 złp. czyli 26 zł. — ct. w. a. | 44 „ 75 „ „

wypada osobny wspólny dochód roczny, ... 30 zł. 25 ct. w. a.

t. j. po 15 złr. 12¹/₂ ct. w. a. na każdy oddział.

Uwagi do wykazu II.

Uwaga a) do poz. 1.

Fundacya ta pochodząca z r. 1783, z przeznaczeniem dla ubogich chorych w szpitalach krakowskich w ogóle, dotyczyć może tylko oddziału chorych i położnic, oddział podrzutków zaś nie może mieć w niej udziału; natomiast **połowę należy przyznać szpitalowi św. Ducha (oddział obłąkanych i syfilitycznych)** wraz z połączonym z nim wówczas **oddziałem położnic.**

Według odnosnych dokumentów **fundator od sumy 18.000 złp.**, oddanej pod zarząd kapituły katedr. krakowskiej — **z procentów — przeznaczył 150 złp. rocznie na mszę św.** za duszę Zofii z Czarnkowskich Radzewskiej babki swej macierzystej; 10 złp. na koszta zakrystyi; 20 złp. na koszta poszukiwania w razie potrzeby dochodów z tego źródła (t. j. z swej fundacyi); a resztę na ubogich chorych w szpitalach krakowskich.

Z mocy protokolarnego układu Rady gospodarczej szpitalnej i kapituły katedr. krakowsk. z 14 marca 1839, zatwierdzonego przez Senat Rząd. reskryptem z 24 sierpnia 1839 l. 3.502, kapituła zrzekła się przyznanych jej aktem fundacyi opłat na koszta zakrystyi i koszta poszukiwania dochodów z tej fundacyi, warując tylko spłatę tak zaległych podówczas od r. 1802, jakoteż regularną opłatę nadal bieżących rocznych 150 złp. na mszę św.

Kapitał sam pozostaje własnością szpitala, a tenże winien tylko **rocznych 150 złp. kapitule na mszę św. opłacać**; gdy zaś połowa kapitału należy się **szpitalowi św. Ducha**, winien tenże także i **połowę należności na mszę św. t. j. 75 złp. opłacać.**

Uwaga b) do poz. 3.

Suma ta pierwotnie na Dobranicach, a następnie na dobrach **Jelcza** w król. polsk. ubezpieczona. Na pokrycie sumy tej złożono w r. 1862 w banku Towarz. kred. pols. 600 rubli w list. zast., oraz 90 rbl. i 40 rbl. gotówką, o których podjęcie również jak o ściąganie należnych za lata dawniejsze zaległych odsetek, dotąd pełnomocnik funduszowy traktuje (**fascykół aktów** byłej władzy obwod. krak. od r. 1854 i W. kr. od r. 1861—1876. l. 15.675).

Uwaga c) do poz. 5.

Według wyjaśnienia zasiągniętego od kapituły katedr. krak. do l. W. 23.561, 26.709, 27.886/876, nabywcy kamienicy fundacyi, Piotr i Tekla hr. Małachowscy na cenę kupna 48.000 złp. spłacili w r. 1795, tylko sumę 36.000 złp., resztę zaś 12.000 złp. ubezpieczyli na dobrach swych Niedźwiedz w Król. polsk.

Suma 36.000 złp. pierwotnie na dobrach Karniowice, następnie na dobrach Krzczonów i Czarkowa lokowana, spłaconą została w list. zast. w sumie 5.900 rbl. czyli 39.333 złp. 10 gr. i w r. 1845 wypożyczona na hypotekę dóbr Wierzbica i Budziejowice w Król. polsk. — Wskutek układu z obecnym właścicielem tych dóbr, spłacił tenże zaległe odsetki z wyjątkiem 450 rbl., które z pierwszeństwem hipotecznym na dobrach do kapitału doliczono, a który przeto z 5.900 rbl. do 6.350 rbl. t. j. 42.333 złp. 10 gr. wzrósł. — Z odsetek spłaconych skapitalizowano drobniejsze kwoty, z których powstał przyrost w kapitale 93 zł. 66 ct. w. a.

Co do spłaty kapitału przyzwolił Wydział kraj. ostatecznie na spłatę tegoż w Urzędzie podat. krak. w 4 ratach rocznych po 1587 rubli 50 kop. czyli 10.583 złp. 10 gr. od 1 stycznia 1878 do 1 stycznia 1881, licząc rubel po 1 zł. 66²/₃ ct. w. a., zatem każda rata po 2.645 zł. 84 ct. w. a. z warunkiem spłaty przy pierwszej racie 6⁰/₁₀ z góry od całego kapitału, przy każdej zaś następnej racie 6⁰/₁₀ od pozostałej reszty kapitału, i pod rygorem bezwzględnej gzekucyi sądowej na cały kapitał w razie niedotrzymania którejkolwiek raty.

Spłaty wszystkie nastąpiły w terminach oznaczonych.

Uwaga d) do poz. 8.

Kapitał ten ubezpieczony na dobrach Kościelniki, zewaluowany wedle uchwały senatu rząd. z 29 września r. 1820 na sumę 24.390 złp. 7 gr. Ubytek spłacony tylko częściowo, o ściąganie zaś reszty 12.000 złp. dotąd sprawa w toku.

Z dochodu tej fundacyi obowiązany jest i **opłaca szpital dla kapelana na mszę św. rocznie 104 złp. t. j. 26 zł. w. a.**; kapitał zaś jest własnością szpitala (l. W. 12.003/876).

Uwaga e) do poz. 10.

Kapitał ten pierwotnie na dobrach Regów z przyległ. w Król. polsk. ubezpieczony, spłacony został w r. 1828 do Banku Warszawskiego w listach zast. Tow. Kr. polsk., z kąd w r. 1871 nadesłaną została Wydz. kraj. suma 525 rbl. t. j. 3.500 złp. z odsetkami w kw. 113 rbl. 13 kop., lecz dotąd nie wyjaśniono, czyli na spłatę tego samego kapitału; i sprawa ta jest w toku równie jak i poszukiwania co do reszty 500 złp.

Ze sprzedaży powyższych efektów i gotówki uzyskano 1.010 zł. 57 ct. w. a. czyli 4.042 złp. 8 groszy.

Uwaga f) do poz. 11.

Kapitał ten pierwotnie na dobrach Igołomia i Sarbie, a następnie na dobrach Kuzki w Król. polsk. ubezpieczony, spłacony został w listach zast. Król. polsk. w sumie 2.000 rubli i gotówką 26 rbl. 62 kop. Przy sprzedaży tychże okazał się jednak w kapitale ubytek z powodu różnicy efektów do srebra w kwocie 1.487 złp. 28 gr., o którego ściąganie przez pełnomocnika funduszuwego sprawa jeszcze w toku.

Uwaga g) do poz. 14.

Kapitał odpowiadający dochodowi 300 złp. srb. pozostaje na zawsze własnością **Akademii krakowskiej, która szpitalowi tak w przeszłości 300 złp. rocznie opłacała**, jako też obecnie w skutek zarządzenia c. k. Namiestnictwa z 30 kwietnia 1869 l. 6.189 z funduszu naukowego rocznie **75 zł. w. a. opłaca.**

III. W y k a z

wspólnego majątku oddziału chorych, położnic i podrzutków

od połączenia tychże w szpitalu św. Łazarza

w roku 1788.

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacji

Wyciąg z komplonacji ddtó Warszawa 13 sierpnia 1787 ingrosowanej do akt biskupich (konsystoryalnych) w Krakowie. Między JO. IMC. ks. Prymasem i Administratorem krakowskim z jednej — a WWb. XX. Karmelitami bosymi prowincyi polskiej z drugiej strony — stawia niniejsze ułożenie w następujących punktach:

1. że ciż WWb. XX. Karmelici za naradzeniem się na swej kapitule i za pozwoleniem Stolicy Apostolskiej ustępują z klasztoru na Wesołej w Krakowie. Nowicyat zwanego, dla publicznej wygody na generalny szpital z kościołem i ze wszystkimi murami, zabudowaniami, ogrodem i placami, w tym całym, jak oni tenże klasztor posiadali, obrębie.

4. A JO. IMC. ks. Prymas na reparacyę klasztoru tychże XX. Karmelitów św. Michała 20.000 złp. wylczyć ofiaruje się.

Wypis z dekretu ks. Prymasa z 8 kwietnia 1788:

„Michael Georgius Ciołek Princeps Poniatowski, Dei et Apost. Sedis Gratia Archiepi-
scopus Gnesnensis, Primas etc. ad perpetuam rei memoriam — significamus.

„Sane cum Nobis compertum fuerit, hospitale infirmorum Cracoviae ante annos aliquot
in domo S. Barbarae, olim patrum Societatis Jesu propria, institutum, ob loci angustiam
necessariis cavere commodis. suscepimus cogitationes de providendo ei alio ampliori aedificio
quod omnibus necessitatibus sufficere esset idoneum, curisque nostris in eo adhibitis effeci-
mus ut Nobis Conventus Ordinis Carmelitarum Discalceatorum in Wesoła suburbio Craco-
viensi, sic nuncupato situs, cum ecclesia et omnibus suis amplis adjacentiis ad eam finem,
accedente annuū Summi Pontificis, concedenteque Generali ordinis praedicti Carmelitarum
Moderatore, mediante pro eo compensatione per Nos facta, cederetur“.

„Nunc igitur cum jam urgeat necessitas Hospitalis praenominatum e domo S. Barbarae
ad praefatum Conventum in Wesoła transferri, ac etiam meliorandae conditioni orphanorum
puerorum sexus utriusque, seu verius infelicium infantium expositorum hucusque ad Hospitalis et
Xenodochium St. Spiritus suscipi solitorum prospici, ipsumque Hospitalis St. Spiritus in suo
statu reformari — Proinde praemissa omnia et alia, quovis cum eis connexa omni meliori
modo et possibili ordinare cupientes, in termino hodierno — Deo dicatae Superiorissae Soro-
rum Charitatis in domo St. Barbarae degentium, tum adm. Rvdo. Administratori ecclesiae
Hospitalis St. Spiritus et Sacerdotum Emeritorum Infirmorum ibi manentium Praeposito nec
non Nobilibus provisoriis Hospitalium St. Spiritus, SS. Sebastiani et Rochi, tum aliorum Cra-
coviae et Suburbii illius existentium, de H. Advocato Villae Krowodrza, provenienti — com-
parens coram Iudicio Curiae Nostrae Episcopalis Cracoviensis, sedente pro Tribunali Illustss.,
Rvdss. Dro Josepho Olechowski, Dei etc. in publica causarum audientia Fiscalis causarum
Promotor Officii praesentis Actor contumaciam omnium et singulorum suo ex adverso jus —
habere putantium — accusavit, ac in talem eorum contumaciam Deo dicatas Sorores Cha-
ritatis cum toto earum fundo et ipsum Hospitalis, cum suo pariter qualem nunc habet, e
domo St. Barbarae Cracoviae ad Conventum Patrum antea Carmelitarum Discalceatorum in
Wesoła situm, nec non pueros orphanos sexus utriusque, seu infantes expositos, ex Hospitali
St. Spiritus sub curam praenominatarum Sororum Charitatis ad eundem Conventum in We-
soła transferri, in dicto Conventu Hospitalis, seu Xenodochium infirmorum, nec non infantium,
expositorum sexus utriusque tum mulierum praegnantium constitui, — illud titulo Hospitalis
St. Lazari insigniri, certamque partem proventuum ex fundo Conventus St. Spiritus praeser-
tim vero ex villa Krowodrza Hospitali St. Spiritus subministrari solitorum, ex ratione trans-
ferendorum puerorum orphanorum sexus utriusque, seu infantum expositorum ac mulierum
languentium, seu praegnantium, memorato Hospitali St. Lazari in perpetuum applicari, ap-
propriari, pariterque fundos caeterorum Hospitalium uti SS. Sebastiani et Rochi et aliorum
quorumvis pro fovendis aegris a piis fundatoribus institutorum, illi incorporari.“

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z fundacyi ks. Prymasa z 9 kwietnia 1788.

„Michael Georgius Ciołek Princeps Poniatowski — universis et singulis — significamus —
 „decreto iudicii Curiae nostrae Episcopalis Cracoviensis a. d. 1780 die 27 m. Octobris pro-
 „lato, Venerabilium Sororum Charitatis ex Lapidea antiquitus Szembekowska nuncupata, in
 „platea St. Joannis Cracoviae sita, ad domum Mansionariorum originaliter Tituli St. Barbarae —
 „translatio, et attentis rationibus considerationibus moventibus — ante dietas Venerabiles So-
 „rores Char. e domo St. Barbarae — cum suis ex antiquo foundationibus, Summis, fundis,
 „ac universa dote primitiva, ac quomodo libet subsequenter acquisita — transtulimus, erexi-
 „mus — — — in quorum fidem etc. etc.

Wypis z dekretu ks. Prymasa z 10 września 1788 r.

„Michael Georgius Ciołek Princeps Poniatowski — universis et singulis — significa-
 „mus — quia Nos ex datis Nobis informationibus, matura deliberatione revolventes, quod
 „Hospitale St. Lazari Cracoviae in Wesoła situm, quotidie majores expensas subire necesse
 „habeat, siquidem tam aegrorum, quam infantium expositorum numerus de die in diem magis
 „in eo accrescit, eidem Hospitali St. Lazari Villas Tropiszów antea Monasterii Staniatęcensis
 „ac Rączna et Jeziorzany una cum praedio in villa Promnik, prope Cracoviam sito, antea Mo-
 „nasterii Tynecensis — haereditarias, conferendas et appropriandas esse duximus, uti quidem
 „potestate per conventionem — et legem Regni sancitam, — Nobis attributa et competente
 „cum omnimodo earundem Villarum Rączna et Jeziorzany, ac Praedii Promnicensis dominio —
 „haereditate, proprietate etc. juxta regulas regiminis ejusdem Hospitalis regendas et admini-
 „strandas, damus, conferimus et appropriamus perpetuo, et in aevum. — In quorum fidem etc.“

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z akt ziemskich.

„Coram actis — personaliter comparens Perill: Rvdss. Valentinus Pruski — recognovit“
 „quia ipse de — Summa capitali 3.000 aur. num. per Mgf. Ursulam de Trzebińskie olim“
 „Mgf. Simonis Weryha Darowski — consortem, relictam viduam super bonis suis omnibus —“
 „una cum provisione — solvenda, modo simplicis debiti — coram actis — inscripta, et solvi“
 „assecurata — per se vero recognoscentem ordinatione fundationali, tutelae et protectioni“
 „Rvdss. Capituli Cath. Cracov. subjecta, ac per idem — suscepta — jam ex nunc et de“
 „facto Revds. Capitulo Eccl. Cathr. arcis Cracov. cessit et condescendit, ac jus suum trans-“
 „fundit. Hicque idem recognoscens decretum seu conclusionem per idem Revdss. Capitulum“
 „susceptionis ordinationem fundationalem ex actis dicti Capituli autentice depromptam ad in-“
 „grossandum in acta praesentia porrexit de tenore tali: A. D. 1791. die 17 decembris Cra-“
 „coviae in Capitulo. In hodierna sessione vim generalis Capituli — reservatam habente, per“
 „Illustr. Revdss. Cannonicus Ignatius Wojczyński, nomine Perillsrt. Valentini Pruski, Canonici“

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacji

„hujus Cathedralis, proposuit, quia praefatus Rv. Can. Pruski cupiens ampliari suam funda-
 „tionem pro educatione sex virginum aegenarum in claustrum Religs. Virginum ad aedes St.“
 „Joannis factam, constituit in animo pro altero pari numero sex virginum — foundationem“
 „facere, petens in protectionem et tutelam Rvds. Capituli eandem foundationem recipi ac debite“
 „exemptioni demandari, cujus dispositionis et foundationis tenor sequens: Nizej wyrażony dozna-“
 „wszy powolności Revdss. Capituli Cath. Cracov., że fundację na edukowanie sześć ubogich“
 „panienek stanu szlacheckiego w klasztorze Wieleb. Panien, pod tytułem Ofiarowania Najśw.“
 „Maryi Panny przy kościele św. Jana w Krakowie będących, przezemnie dnia 17 miesiąca“
 „Maja 1790 r. uczynioną pod swoją protekcyę przyjąć raczyło, mając ukontentowanie z dopeł-“
 „nienia tejsze fundacyi — takowy fundusz na edukacyę sześć panienek z majątku mego wła-“
 „snego powiększyć, i podobnie pod protekcyą Rvds. Capituli oddać postanowidłem — w tym“
 „sposobie, iż mając długi pewnego Sumę czerw. złot. 3.000 rękodajnego, na dobrach wsi“
 „Balice z przyległ. w powiecie Krakowskim — u WIMC. pani Urszuli niegdyś śp. JMC.“
 „pana Szymona Darowskiego — małżonki — pozostałej wdowy, zapisem w aktach zapewnioną,“
 „tę sumę — cum pleno dominio pod protekcyę daję Revdss. Capitulo, z której prowizyę ra-“
 „chując po pięć od sta od 2.000 czerw. złot., t. j. czerw. złotych 100 złotem ważnym, prze-“
 „znaczam na pomienioną edukacyę sześć panienek etc. — Prowizyę od trzeciego tysiąca czerw.“
 „złot. rachując po 5%, którą Prokuratora Revdss. Capituli w raz z pierwszą zawsze odbierać“
 „będzie, do czasu sobie zachowuję, dopóki urzędzenia na wsparcie potrzeb ubogich nie uczy-“
 „nię — którego urzędzenia, gdybym za życia mego nie wykonał, dopełnienie onegoż, zawsze“
 „jednak w zamiarze wsparcia ubogich w szpitalu św. Łazarza Revdss. Capitulo Cath. Cracov.“
 „zostawuję — Co wszystko własną podpisuję ręką — etc.

O d p i s.

„Ad insinuationem Venerabilis Conventus Summae 50 duc. pro Hospitali infirmorum ac“
 „projectorum infantum per Constantinum Olizar nomine poene solvendae Venerabili Conventui“
 „notitia datur, quod praefata Summa per Constantinum Olizar jam ad cassam provincialem“
 „exsoluta, adeoque executione iudiciali amplius opus non sit“.

Wypis z umowy, między WJMC. ks. Janem K. Tarskim kościoła kolegiaty św. Anny, kanonikiem z jednej, a szlach. Józefem Kirchmajerem i Maryanną z Bartschów małż. z drugiej strony: Zachodzi dobrowolne ułożenie się w sposobie następującym.

WJX. Jan Kanty Tarski do sum poprzednio Szan. Kirchmajerom małż., sposobem długi prostego zapożyczonych, które 9.400 złp. wynoszą, — na dniu dzisiejszym sumę 19.600 złp. przypożyczając, i tym sposobem czystego kapitału sumę ogólną 29.000 złp. w rękę i na dobrach tychże Szan. Kirchmajerów małż. lokując, — tak lokowaną sumę 29.000 złp., uskuteczniając dawno od siebie przedsięwzięty ratunku bliźnich zamiar, wraz jako następuje rozporządza:

I-mo Sumę 20.000 złp. przeznacza na fundusz wieczysty szpitalowi pod tytułem świętego Łazarza, tu w mieście Krakowie pod dozorem PP. SS. Miłosierdzia zostającemu z tym obowiązkiem: ażeby z prowizyi od tegoż kapitału opłacać rokrocznie mianej, która w żadnym czasie nad 5% od sta ani powiększoną, ani zmniejszoną być nie będzie mogła, nadewszystko duchowni lub służący przy kościele koll. św. Anny wysłużeni i zostający, gdyby w przypadku choroby dla swego rzetelnego ubóstwa ratunku potrzebowali, w tymże szpitalu przed innymi miejsce zaopatrzenia przyzwyciężali.

Pozytywa i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjne są oznaczone — oraz pozycya i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uzyskana i spłacona				Pozostaje do zrealizowania			
		wal. austr.		w efektach		wal. austr.		wal. austr.	
		złp.	gr.	złr.	ct.	indem. gal. zlr. m. k.	złp.	gr.	złr.
7 1799	<p>Józef Chwalibóg, (dok. I. 69, 70 poz. ks. fund. XXXVIII pag. 133)</p> <p>Na dobrach tegoż Przeginia ubezpieczona suma 6000 złp. na rzecz szpitala św. Łazarza z niewiadomej fundacyi. Kapitał ten wskntek ogłoszonej na majątek dłużnika krydy, spadł z hypoteki i mocą dekretu nadworn. z 29 sierpnia r. 1799 obowiązani zostali kanonicy regularni Ciała Bożego na Kazimierzu jako nabywcy dóbr Przegini, do opłaty dla szpitala św. Łazarza tylko rocznej renty 200 złp., którą dotąd opłacają w kwocie 50 złr. w. a.</p>								
8 1800	<p>Ks. Feliks Paweł Turski, biskup krakowski, (dok. I. 97 poz. ks. fund. LIX pag. 201). M. Ksawery Turski zeznaje do akt hypotecznych dług w sumie 2000 złp., legowanej przez fundatora szpitalowi św. Łazarza na Wesolej, a następnie zewaluowanej na kwotę 1574 złp. 4 gr.</p>	1817	29						
9 1800	<p>Andrzej Badurski, Dr. Med. Profes. Akademii, (dok. I. 71 poz. ks. fund. XXXIX pag. 135) Jacek Kluszewski zeznaje do akt magistratualnych krak. dług w sumie 5000 złp. lokowanej przedtem przez fundatora na realnościach Hallera na rzecz szpitala św. Łazarza w roku 1809, zaś w skutek ogólnej redukcji zrealizowanej na . . . . .</p>	4696	25						
10 1800	<p>Urszula z Morsztynów Dembińska, (dok. I. 73 poz. ks. fund. XL pag. 139) zeznaje do akt ziemskich krak. dług na rzecz szpitala św. Łazarza w sumie 6000 złp. . . . . z niewiadomej fundacyi.</p>	5562							
11 1801	<p>Teresa Węgrzynowicz, (dok. I. 78 poz. ks. fund. XLV pag. 149) Według zapisku w księdze funduszowej legowała szpitalowi św. Łazarza obligacyę Kam. nadw. na imię tegoż szpitala wydaną na sumę . . . . .</p>	200							

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

O d p i s.

Vom Krakauer Kreisamte Nr. 8236 — 26 Juli 1804.

„Den Ankauf des Chwalibogis'chen Gutes Przeginia, zu Handen des Casimir Chorherrn“
 „Convents Corporis Christi haben S. Majestaet mit der Bedingniss allgn. zu bestättigen geru-“
 „het; dass besagter Convent vom 29 August 1799 beim Ankauf des Gutes, und sofort von“
 „Jahr zu Jahr dem Spital 50 fl. verabreiche. Wovon dasselbe verstaendigt wird“.

Wypis z akt ziemskich.

„Comparens personaliter etc. M. Xaverius Turcki porrexit inscriptionem tenoris sequentis;“
 „ego recognosco quia sumam 2000 flor. pol. pro re Xenodochii St. Lazari in suburbio Wesoła“
 „Cracoviae per testamentum olim Celss. Illustrss. ac Revrds Principis Felieis Pauli Turcki“
 „Episc. Cracov. Ducis Severiae — die 29 mensis Martii anno 1800 Cracoviae conditum, le-“
 „gatam ex massa ejusdem quam Summam fundationalem in Bancnotis levaverim, eandem“
 „super bonis meis inscribo et asseculo a qua Summa eviterne censum annum per 5% a“
 „Centum erga quietationes Senioris Hospitalis St. Lazari solvere — appromitto“.

O d p i s.

„Inscription. Vermöge welcher ich mich verbinde, für das Krakauer St. Lazarus Spital“
 „das von dem Edlen Badurski angelegte Wiederkaufskapital pr. 5.000 flp. welches ehedem“
 „auf dem Hause des hiesigen Handelsmanne Hr. Balthasar Haller verschrieben war, auf“
 „mein ganzes Vermögen dergestalt zu versichern, dass ich verpflichtet bin dem Krakauer“
 „St. Lazarus Spital zu Johannizeit alljährlich die landesüblichen Interessen a $\frac{5}{100}$ zu bezahlen.“

Wypis z akt ziemskich.

Inskrypcya. Mocą której ja niżej podpisana zeznaję, iż sumę 6.000 złp. Szpitalowi św. Lazarza odemnie należącą się — na dobrach moich hypotekuję i zapisuję.

O d p i s.

„K. K. Hofkammer — Obligation N. 43.098. Kraft welcher von Ser. Majestaet die k. k.“
 „Universal-Staatsschulden-Cassa verbunden wird, an das Krakauer St. Lazarus Spital“
 „Gulden 50 in current mit 5% zu bezahlen.“

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z akt ziemskich.

Przed księgami niniejszemi stanąwszy osobiście WJEM. Ignacy Rawicz Dembiński zeznał: iż tenże szpitalowi św. Łazarza na Wesoły przy Krakowie, teraz i na potem zawsze pod dozorem i opieką SS Miłosier. będącemu sumę kapitałną 26.000 złp. od JWEM. ks. Jana Gałęckiego proboszcza Oleśnickiego, stosownie do obowiązków i kondycyi w kontrakcie między wspomnianym WJM. ks. Gałęckim z jednej, a zgromadzeniem SS. Miłosier: na Wesoły przy Krakowie w szpitalu św. Łazarza będącym z drugiej strony — zawartym, rękami wspomnianego JEM. ks. Gałęckiego i Przewiel. JE. panny Franciszki Budnerówny, Przełożonej tegoż Zgromadzenia i Szpitala podpisanym, dnia dzisiejszego wyliczoną i przez siebie zeznającego odebraną na dobrach swoich zapisuje i zabezpiecza.

Wypis z akt magistratualnych.

„Wir Endesgefertigten bekennen hiemit, dass wir jene 4.000 flp. welche die Edle Za-“
 „wadzka dem Dr. Med. Johann Tuschek schuldig geworden, solche aber vermög Cession er-“
 „wähnten Tuschek dd. 26 September 1801 als Geschenk an das hiesige Lazarus Spital“
 „gediehen — als ein wahres Darlehen baar und richtig empfangen haben.

Wypis z akt ziemskich.

Między WJEM. ks. Pawłem Olechowskim, kanonikiem katedry Krak. dóbr Trzemehy z przyl. dziedzicem z jednej, a WP. Janem Olechowskim, bywszym Wojskim Wiślickim z drugiej strony, między obiema Bracią rodzonemi, stawa wieczysty dóbr rzeczonych kontrakt sprzedaży w następującym sposobie: Kontraktujące strony WW. Olechowscy bracia, ugodziły się na pretium dóbr tych za sumę 230.000 złp. — W. Jan Olechowski, dzisiejszy dóbr nabywca WJM. ks. Pawłowi Olechowskiemu, bratu swemu tak wypłaca: przyjmuje najprzód na gruncie pozostające się sumy: jako to pierwszą w Prześw. Kapitulę krak. 40.000 złp. — drugą Szpitala św. Łazarza w Krakowie 43.000 złp.

Wypis z akt magistratualnych.

Przed aktami niniejszemi stanąwszy osobiście Jacek Kluszewski, realności pod nrami 245, 357 — 360 właściciel zeznał: iż sumę 6000 złp. przez Wgo Pawła Popiela na rzecz WJM. ks. Andrzeja Czuckiego, szpitala św. Łazarza prowizora, i całego tegoż szpitala na dobrach swoich Czaple hypotekowaną, z rąk przerzeczonego Wgo Pawła Popiela w gotowiznie odbiera. Sumę 6000 złp. wspomnianemu szpitalowi św. Łazarza przy Krakowie na Wesołej będącemu jako rzetelny i pożyczany dług winnym się być oświadcza.

O d p i s.

„K. k. Hofkammer-Obligation Nr. 522. Kraft welcher von Ser Majestat die k. k. Staats-“
 „Schulden-Cassa verbunden wird, an das barmherzigen Schwestern Spital zum heil. Lazarus“
 „in Wesoła, Gulden: Zweihundert zwanzig fünf (225 fl.) in curent mit 4% zu bezahlen“.

Pozycja i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjnego są oznaczone — oraz pozycja i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uzyskana i spłacona				Pozostaje do zrealizowania			
		w		w		w		w	
		złp.	gr.	złr.	ct.	złp.	gr.	złr.	ct.
17 1802	<p>Antoni Gruner, kupiec krak., (dok. I. 86 poz. ks. fd. LI pag. 169) Karolina Lhotzky zeznaje dług w sumie 5000 złp., legowanej testamentem fundatora szpitalowi św. Łazarza na Wesołej zewaluowanej przy spłacie na . . . . .</p>	4149	11						
18 1802	<p>Antoni Gruner kupiec krak., (dok. I. 87 poz. ks. fd. LII pag. 173) Aktem do ksiąg magistratualnych krakowskich wciągniętym, Jacek Kluszewski zeznaje dług w sumie 3000 złp. testamentem fundatora szpitalowi św. Łazarza legowanej, a przy spłacie zewaluowanej na . . . . .</p>	2489	19						
19 1802	<p>Ks. Jan Galecki, Proboszcz Oleśnicki, (dok. I. 88 i 119 poz. ks. fd. LIII i LXX pag. 177 i 239). Z testamentu fundatora reszta majątku przeznaczona dla szpitala św. Łazarza na Wesołej, jaka od poczynionych innych legatów pozostać miała w sumie 6000 złp. zredukowanej na kwotę . . . . . <i>Uwaga 12)</i></p>	504							
20 1802	<p>Ks. Jan Gałęcki, Proboszcz Oleśnicki, (pag. ks. fnd. 392) Z tejże masy powtórnie przez austriacki Rząd dla szpitala św. Łazarza spłacone 504 złp. i z masy Klozów kwota . . . . . dla tegoż szpitala przeznaczona. <i>Uwaga 13)</i></p>	330	4						
21 1802	<p>ddto. Z powyższej masy spłacony przez Eliaza hr. Wodzickiego dług w sumie 11.700 złp., zewaluowanej na . . . . . <i>Uwaga 14)</i></p>	7252	15						

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z akt miejskich.

„Ego infra subsignata recognosco quod Suma 5.000 flor. pol. testamento Antonii olim
„Gruner, civis ac mercatoris cracov. dat. 20 Julii a. praes. hospitali St. Lazari legatam, ab
„hoc hospitali qua mutuuum receperim“.

O d p i s.

„Ego infra scriptus recognosco, quod Sumam 3.000 flor. pol. testamento olim Antonii
„Gruner, civis et mercatoris cracov. die 20 mensis Julii anni praes. hospitali Sti Lazari in
„Wesoła hic Cracoviae fundato, legatam, ab hocce hospitali qua mutuuum receperim“.

Wypis z testamentu.

Punkt 11. Resztującego majątku mego, który się od poczynionych legacyi zostanie, po-
stanawiam uniwersalnym dziedzicem szpital pod tytułem św. Łazarza na Wesołej przy Kra-
kowie sytuowany.

Pozytywa i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjne są oznaczone — oraz pozycya i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uzyskana i spłacona				Pozostaje do zrealizowania			
		w		w		w		w	
		złp.	gr.	złr.	ct.	złp.	gr.	złr.	ct.
22 1802	<p>Olkuska nar. kompania górnicza, (dok. I. 89 poz. ks. fund. LIV pag. 181).</p> <p>Wedle zeznania pełnomocników do akt ziemskich krakowskich, cedowała kompania na rzecz i potrzeby szpitala św. Łazarza wierzytelności swe, mianowicie u kahału Olkuskiego sumę 680 złr. 15 kr.</p> <p>czyli . . . . . 2.721 złp. u Schwarzgrebera . . . . . 1.440 „ u żyda Herschli w Olkuszu . . . . . 1.080 „ u Kaucza szymistrza . . . . . 1.112 „</p> <p><i>Uwaga 15)</i></p>	—	—	—	—	943	8		
23 1803	<p>Maryanna Żuchowska, dok. I. 120 i 121 (przyp. p. 19) poz. ks. fund. LXXI pag. 241)</p> <p>według zawiadomienia urzędu cyrkularnego krak. legowała szpitalowi św. Łazarza sumę . . . . .</p>	1000	—						
24 1803	<p>Franciszek hr. Wodzicki, (dok. I. 92, 93 poz. ks. fd. LVII pag. 191) testamentem dd. Złoty 28 listop. 1803 legował szpitalowi św. Łazarza na Wesołej pod Krakowem 80.000 złp., która w skutek ubytku zmniejszyła się na . . . . .</p> <p><i>Uwaga 16)</i></p>	35118	$\frac{1}{2}$	15					
25 1803	<p>Ks. Karol Lochmann, kanonik katedry i Archypr. krak., (dok. I. 91$\frac{1}{2}$ poz. ks. fnd. LVI$\frac{1}{2}$ pag. 189) testamentem legował resztę majątku swego, jaki po zaspokojeniu wszystkich legatów pozostanie, dla szpitala św. Łazarza, jednakże nie na fundusz wieczny, lecz na expensa potoczne codzienne, których nędzni i dzieci podrzucone w tym szpitalu potrzebują. Z masy spadkowej otrzymał szpital w ogóle 10.939 złp. 6 gr. . . . .</p> <p><i>Uwaga 17)</i></p>	99	6						

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z akt ziemskich.

„Ad acta praesentia terrestria personaliter veniens Andreas Zieborowski, nomine partis“
 „cujus interest — infra contentam cessionem per Companiam nationalem Oleusiensem in rem“
 „hospitalis St. Lazari in Wesoła ad Cracoviam siti, factam, hic ad ingrossandum obtulit de“
 „tenore verborum sequenti.

Niżej podpisany Prezydent bywszej kompanii narodowej Olkuskiej na mocy dekretu podczas odbytej generalnej sessyi — mając zlecenie, ażeby długi kompanii Narodowej Olkuskiej tu niżej wyrażone, na rzecz i potrzeby szpitala św. Łazarza na Wesoły przy Krakowie — w imieniu tejże kompanii ustąpić, i cessioną tychże urzędową uczynić, dopełniając zlecenia Akcyonalistów, długi jako niżej: 1) Dług u kahału Olkuskiego, Reńskich sześćset osmdziesiąt 15 kr. — 2) od Schwarzgrebera złp. 1440 — 3) od żyda Herszli w Olkuszu złp. 1080 — 4) u Kaucza przeszłego szychmistrza kompanii złp. 1112. Te więc wyrażone długi na potrzeby szpitala swoim i całej kompanii imieniem odstępuję, na potrzeby szpitala przelewam etc.

O d p i s.

K. K. Krakauer Kreisamt. An die Oberinn des Spitals bei St. Lazarus Nro 1492/818.

„Mit. h. Gub.-Verordg. v. 26 Hornung L. J. Z. 2.983 ist in Betreff des zum neuen Wirths-“
 „hausbaue verwendeten Żuchowski'schen Legats pr. 1.000 flp. — die nachträgliche Passirung“
 „nur gegen dem ertheilt worden, dass die Frau Oberinn gleich bei Einhebung der nächsten“
 „Pachtrate von dem Pächter des Wirthshauses eine dem Legate der Marianna Żuchowska“
 „gleiche Summe von 1.000 flp. zur Darlegung in den öffentlichen Fonds zu Gunsten des“
 „Spitalfondes an die Kreiskasse erlege.“

Wypis z testamentu.

4-to. Sumę 80.000 złp. leguję na szpital św. Łazarza na Wesołej pod Krakowem będący i bezpieczeństwo tej na dobrach moich dziedzicznych Siedliszowicach zapisuję, obligując jak najmocniej dziedzica, na którego dobra te przypadną, a teraz żonę moją, aby corocznie na św. Jan procent 4.000 złp. temuż szpitalowi za kwitami Rządcom tegoż Szpitala wypłacili.

Wypis z testamentu.

Coby zaś jeszcze po zaspokojonych moich dyspozycyach w tym testamencie i kodycy-lach napisanych oraz po legatach wypełnionych i zaspokojonych z masy całej mojej substancyi uzbieranej, pozostało, — tę całą resztę leguję dla szpitala św. Łazarza na Wesołej pod rządem Wiel. PP. Miłos. zostającego, którą całą resztę JM. XX Egzekutorowie temu funduszowi oddadzą — nie na fundusz wieczny, — ale na expensa potoczne codzienne, których nędzni i dzieci podrzucone w tym szpitalu potrzebują.

Pozycja i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjnego są oznaczone — oraz pozycja i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uzyskana i spłacona					Pozostaje do zrealizowania			
						w efektach				
		złp.	gr.	złr.	ct.	obligac. indem. gal. zhr. m. k.	złp.	gr.	złr.	ct.
26 1804	Maryanna Kłozowa, (dok. I. 91 poz. ks. fund. LVI pag. 187) mocą cesyi z wierzytelności swej na realności Nr. 54 w sumie 1800 złp. odstąpiła SS. Miłosierdzia na fundację Mszy św. 1,200 złp. — zaś dla szpitala św. Łazarza na potrzeby chorych 600 złp.	478	1							
27 1804	Józef Bartsch, (dok. I. 117 i 118, poz. ks. fund. LXIX pag. 235) testamentem ddt. Kraków 17 października 1804 legował szpitalowi św. Łazarza sumę 1000 złp., zredukowaną następnie do	553	2							
28 1805	Ks. Kasper Małecki, (dok. I. 131 i 131 ^{1/2} , poz. ks. fund. LXXVI pag. 257). Wedle dekretu Senatu rządzącego z 22 stycznia 1819 l. 269 testamentem z d. 12 kwietnia 1805 legował szpitalowi św. Łazarza sumę 4000 złp., z której jednak w skutek dewaluacyi przeznaczonych testamentem kapitałów i z powodu przepadłej z tychże znacznej części, przypadło na legat szpitalny tylko 1.913 złp. 2 gr. <i>Uwaga 18)</i>	563	7	—	—	—	1349	25	—	

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacji

Dokumentu nie ma żadnego.

Wypis z testamentu

Naznaczam do szpitala św. Łazarza na fundacyą Widerkauffową 1.000 złp. z kondycyą, iż chorzy ludzie Sukcessorów moich z Kamieniec, z Olszy i Celaroskiego folwarku będą do szpitala przyjmowani na kuracyą.

Wypis z dekretu Senatu rządzącego.

Mając sobie przez Senatora najmłodszego, czuwającego nad opieką małoletnich i Instytutów publicznych przełożone, iż niegdy X. Kasper Małecki, Beneficyant przy kościele katedr. krak. testamentem z 12 kwietnia 1805 z odwołaniem się do kodycyłu z dnia 10 tegoż miesiąca i roku własnoręcznie sporządzonym, a w dniu 21 lipca 1808 przez były Sąd Szlachecki krak. ogłoszonym, różne legata na rzecz instytutów poczynił, zarząd i opiekę nad niemi Kapitulę katedr. krak., poruczywszy tudzież, że legata te od żadnego z rządów w tej okolicy od czasu zejścia testatora, aż dotąd istniejących nie zatwierdzone takowego oczekują, Kapituła zaś katedr. krak. poruczoną sobie, jak się dopiero namieniło opiekę z wielu trudnościami i niedogodnościami połączoną znalazłszy, — uchwałą na posiedzeniu swoim w Krakowie dnia 7 lutego 1818 r. zapadłą, rzec się takowej, i onej Senatowi rządzącemu odstąpić postanowiła, i rzeczywiście odstąpiła. — Do załatwienia przeto tej okoliczności przystępując, oświadczamy wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć będzie należało, iż najprzód: namienione zrzeczenie się Kapituły katedr. krak. jako z prawem zgodne, i ważne uczynione przyjmujemy, i całą fundacyą przez niegdyś X. Kaspra Małeckiego mocą przywiedzionego wyżej testamentu i kodycyłu zrobioną, pod naszą bezpośrednią bierzemy protekcyą. A następnie osnowę kodycyłu na dniu 10 kwietnia 1805 r. podpisanego — rozważywszy, gdy z niej wyrozumieliśmy, iż testator majątek swój, składający się a) z Sumy —.—, b) z sumy —.—, c) z sumy —.—, d) z sumy —.— i e) z sumy —.— tak rozporządził, iż z sumy pod a) zapisał 1. 2. 3. 4. 5. 6. z sumy pod b) zapisał 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. z sumy c) i d) zapisał: 1°. szpitalowi św. Łazarza przy Krakowie na Wesołej złp. 4.000. — 2. 3. 4. 5. 6. sumę zaś e) zapisu 1. 2. 3. 4. 5. 6. Z tych więc szczegółowych zapisów w ogóle zebrane kwoty 1. 2. 3. 4. 5. 6. szpitalowi św. Łazarza przy Krakowie na Wesołej 4.000 złp. 7. 8. jako w zbawiennym zamiarze i religijnym duchu pobożności uczynione, zatwierdzamy. 9. 10. 11. 12., a że testator zapisał jeszcze, jak się wyżej szczegółowo wytknęło — 13. sumę razem wziętą złp. 63.800 krewnym swoim w Galicyi będącym, z tem wyraźnem zastrzeżeniem, iż gdyby ci krewni albo familia testatora zupełnie wygasła, natenczas fundusz cały w wymienionej dopiero sumie, onym naznaczony, na dwie równe części ma być rozdzielony, z których pierwszą Kapituła krak. na szpitalu ubogich potrzebniejszych w Krakowie fundowanych, t. j. na fundusz wieczysty umocowaną była, podzielić — To więc ewentualne rozporządzenie, na przypadek od testatora zastrzeżony, co do trzech czwartych części zapisu podobnież z mocy artykułu 910 kodexu cyw. zatwierdzamy.

Pozytywa i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjny są oznaczone — oraz pozycja i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uzyskana i spłacona				Pozostaje do zrealizowania			
		wal. austr.		w efektach		wal. austr.			
		złp.	gr.	złr.	ct.	obligac. indem. gal. rlr. n. k.	złp.	gr.	złr.
29 1805	<p>Józef Wierciński, właśc. dóbr (dok. I. 109 poz. ks. fund. LXV pag. 223) Bartłomiej Krzysztof na Wiercinie Wierciński zeznaje do akt ziemskich Sandomierskich dług zaciągnięty u Józefa Wiercińskiego w sumie 12.000 złp., z których suma 6000 złp. przeznaczona dla ubogich chorych i dzieci podrzutków w szpitalu na Wesołej pod dozorem i przy usłudze PP. Miłosiernych, zewaluowana na 4790 złp. 13 gr. i spłacona w kwocie 3000 złp., zaś dla braku hipoteki przepadły.</p>	1790	13						
30 1809	<p>Andrzej Korsyn Gołuchowski, dok. I. 124 do 129 poz. ks. fund. LXXIV pag. 247) testamentem legował szpitalowi św. Łazarza 10.000 złp., zewaluowaną następnie na 3546 złp. 3 gr., a ostatecznie zrealizowaną tylko w kwocie.</p>	2483	18						
31 1811	<p>Jan Neger, blacharz krakowski, dok. I. 132, 133, 134 poz. ks. fund. LXXVII pag. 261) testamentem legował na korzyść szpitala św. Łazarza w wypadku śmierci syna swego, $\frac{1}{12}$ część pozostałego majątku swego. W skutek spełnienia warunku przypadła dla szpitala z masy zlikwidowanej na 8.918 złp. $\frac{1}{12}$ część w kwocie 743 złp. 5 gr.</p>	916	4						
32 1811	<p>Agnieszka z Percynów Piekarska, (dok. I. 137, 137$\frac{1}{2}$, poz. ks. fund. LXXIX pag. 269) testamentem legowała szpitalowi św. Łazarza . . . . .</p>	182	21						

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z akt ziemskich.

„Ad acta personaliter veniens Mgf. Franciscus Mszanecki infracontentam inscriptionem“
 „per Mgf. Bartholomaeum Christophorum Wierciński hic ad ingrossandum obtulit de tenore“
 „tali:“ Ja niżej podpisany w przytomności świadków rozmyślnie i dobrowolnie zeznaję — iż mając sumę 12,000 złp. w gotowych pieniądzech, przez W. Józefa Wiercińskiego sobie daną i pożyczoną, a to z tym obowiązkiem, abym pomienioną sumę 12.000 złp. na dobrach swych własnych dziedzicznych trzech części Wyszmontowa i folwarku Zawadzie hypotekował i procent od tej sumy po 5 od sta rachować się mający, w tym sposobie, tj. do szpitala na Wesołej przy Krakowie dla ubogich chorych i dzieci podrzutek, pod dozorem i przy usłudze PP. Miłosiernych i pod protekcyą Kapituły krak. zostającego — złp. 300 każdorocznie punktualnie wypłacał.

Wypis z testamentu.

§. 7. Szpitalowi św. Łazarza w Krakowie legat 10.000 złp. naznaczam.

Wypis ze sprawozdania Starszych połączonych wyznań ewangelickich do Rady gosp. szpitala św. Łazarza 23/6 1819.

Ś. p. Nerger, były blacharz tutejszy, zostawił testamentalne rozporządzenie swego majątku. Tymże testamentem mianowanymi byli sukcesorami, jak następuje: A) Syn pozostaje successorem całego majątku; w razie zaś śmierci jego, jest podział uczyniony w osnowie pod B wyrażony. B) 1. Krewni w Saxonii otrzymają $\frac{3}{4}$ całego majątku; 2. na korzyść połączonych wyznań Ewangelickich z zostającej $\frac{1}{4}$ -- dwie trzecie, a 3. z tejsze zostającej $\frac{1}{4}$ części jedną trzecią część, na korzyść szpitala św. Łazarza.

Wypis z aktu notaryalnego.

Przedemną niżej podpisanym Floryanem Choynackim. pisarzem publicznym, stawili się osobiście Wny Onufry Suski, właściciel domu na ulicy Długiej pod Nr. 80, tudzież Wna Franciszka Budnerowa, Przełożona SS. Miłosierdzia szpitala św. Łazarza, do aktu niniejszego przez rezolucyę JWgo Wodziekiego, Prefekta Departamentu krak. upoważniona. Wny Onufry Suski zeznaje, iż sumę 182 złp. 21 gr. testamentem przez niegdy Agnieszkę z Percynów Piekarską szpitalowi św. Łazarza legowaną i w kasie prefekt. Departamentu krak. złożoną w srebrnej monecie, pożyczonym sposobem bierze, którą na dworku swoim własnym dziedzicznym na ulicy Długiej w Kleparzu przy Krakowie pod Nr. 80 wymurowanym i stojącym, z procentem rocznym po 5 od sta opłacać się decursive mającym, dla tegoż szpitala św. Łazarza zapisuje i zabezpiecza.

Pozyca i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjny są oznaczone — oraz pozycya i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uzyskana i spłacona				Pozostaje do zrealizowania				
				w efektach				w wal. austr.		
		złp.	gr.	złr.	ct.	obligac. indem. gal. złr. m. k.	złp.	gr.	złr.	ct.
33 1811	<p>Ks. Sebastian Wątróbka Pleban Pełczyński, (dok. l. 135, 136 i 136½, poz. ks. fund. LXXVIII pag. 265)</p> <p>mocą ugody przed sędzią pokoju cede- wał wierzytelność swą u ks. Ludwika hr. Bystrzanowskiego w sumie . . . . . dla klasztoru PP. Miłosiernych św. Łaza- rza w Krakowie. <i>Uwaga 19)</i></p>	3000								
34 1813	<p>Łucya Czalczyńska, (dok. l. 138, 139 i 140 poz. ks. fund. LXXX pag. 273).</p> <p>Wedle dekretu Sen. rząd. z 13 listopada 1813 l. 4023 testamentem legowała szpita- lowi Panien Miłosiernych na Wesolej .</p>	3000								
35 1817	<p>Aleksander Moszczyński, (dok. l. 141 do 142½, poz. ks. fund. LXXXI pag. 275)</p> <p>testamentem ddt. Kraków 17 paździer- nika 1814 legował na fundusz szpitala św. Łazarza na Wesolej sumę 1000 dukatów w złocie, której ewaluacya przy spłacie z hy- poteki wyniosła 19.541 złp. 18 gr., na którą jednak ostatecznie ściągnięto tylko .</p>	12566	½	22						
36 1816	<p>Jan Nepomucen Tomasziewicz, (dok. l. 144 do 146½, poz. ks. fd. LXXXIII pag. 283)</p> <p>skrypsem ddt. Kraków 30 stycznia 1816 cedował na fundusz szpitala św. Łazarza sumę 600 złp., która wskutek lokacyi wzro- sła do. . . . .</p>	1212								
37 1819	<p>Ks. Jakób Łatkiewicz, Mansyonarz Wikary Archypr. kośc. P. Maryi (dok. l. 149 do 150 poz. ks. fd. LXXXVI pag. 293)</p> <p>testamentem dd. Kraków 28 lutego 1819 przeznaczył cały swój majątek jaki po śmierci pozostanie, dla ubogich w szpitalu św. Łazarza na Wesolej, z którego to ma- jątku sumę 2302 złp. 25 gr. zebrano, a osta- tecznie uzyskano . . . . .</p>	2445	24							

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z reskryptu Senatu rządzącego do Rady gospodarczej.

Senat zważywszy, iż suma złp. 3000 szpitala św. Łazarza z fundacyi ks. Sebastjana Wątróbki pochodząca, dotąd nie ma hipotecznego zabezpieczenia, a podobnaż suma JW. Anny z Jabłonowskich hr. Wodzickiej na dworku pod l. 81 w Kleparzu, dostateczne ma bezpieczeństwo, zezwała niniejszem na zrobienie cessyi dopiero rzeczonyj sumy przez JW. hr. Wodzicką na rzecz szpitala św. Łazarza, upoważniając zarazem Przełożoną Zgromadzenia SS. Miłosierdzia przy szpitalu św. Łazarza do przyjęcia tejsze cessyi.

Wypis z dekretu Senatu rządzącego.

Mając sobie od Wydziału spraw wewnętrznych i sprawiedliwości przedłożone, iż JP. Łucya Czałszyńska bezpotomna wdowa w dniu 9 grudnia 1814 r. tu w Krakowie zmarła, — testamentem w dniu 1 maja 1813 r. spisany, niektóre pobożne legata poczyniła, jako to: szpitalowi P. P. Miłosiernych na Wesoły przy Krakowie będącemu złp. 3000 — dary te zatwierdzamy.

Wyciąg z testamentu.

Ja Aleksander Moszczyński w przekonaniu, że kiedykolwiek do wieczności przenieść się należy, a na ten wypadek pragnący, aby majątek w przeznaczone doszedł ręce, następujące onego czynię rozporządzenie: N. 2. Z 1300 duk. mnie od WW. Antoniego i Anny Schasterów mał. do skryptu z dnia 12 sierpnia 1807 r. wydanego, a w aktach ziemskich Krak. 24 sierpnia tegoż roku oblatowanego należnych 1000 duk. przyznaczam na fundusz szpitala św. Łazarza na Wesoły, przy Krakowie fundowany.

Wypis ze skryptu.

Przewiel. M. Panna Starsza SS. Miłosierdzia w szpitalu św. Łazarza na Wesoły. — Przyłączony oblig. P. Jerzego Klimke okazuje, że ten jest mi winien w gotowości monety curr. prus. złp. 600. — Takowej więc sumki 600 złp. razem z prowizyą ustępuję wiecznemi czasy na fundusz szpitala św. Łazarza.

Wypis z testamentu.

Pozostałego wszelkiego majątku użyczonemu mi z daru Boskiego, jakkolwiek w sukniach, bieliźnie, zegarkach, książkach, komżach, różnych sprzętach, naczyniach w stancyi mojej, najmniejszej rzeczy nie wyłączając, lecz całego po śmierci mojej pozostałego tego majątku przeznaczam szpitalowi pod zarządzeniem Zgromadzenia SS. Miłosierdzia w szpitalu św. Łazarza na Wesoły przy Krakowie — właścicielami i dziedzicami czynię. Tem ten mój pozostały wszystek ubożuchny majątek daję, daruję dla ubogich tamże mieszczących, nikomu z tego nie zostawiając.

Pozytywa i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjnego są oznaczone — oraz pozycya i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uzyskana i spłacona				Pozostaje do zrealizowania			
		wal. austr.		w efektach obligac. ind. gal. ztr. m. k.	wal. austr.		wal. austr.		
		złp.	gr.		złr.	ct.	złp.	gr.	złr.
38 1819	Kryspin Sikorski, (dok. l. 151, poz. ks. fd. LXXXVII pag. 297) wedle reskryptu Senatu rząd. z d. 14 Czerwca 1820 l. 1556 cedował na rzecz szpitala św. Łazarza wierzytelność swą na realnościach Nr. 165 i 166 w sumie 304 złr. czyli 1216 złp., na którą z powodu niedostateczności hipoteki ściągnięto tylko	172	24						
39 1820	Jan Kanty Bartsch, Dr. Medecyny, (dok. l. 155 do 157 ³ / ₄ , poz. ks. fd. LXXXIX pag. 305) testamentem ddt. Kraków 31 grudnia 1820 przeznaczył na wieczny fundusz dla szpitala św. Łazarza 10.000 złp.	10283							
40 1823	Ks. Andrzej Trzeciński, kanonik katedry krak., (dok. l. 158, 158 ¹ / ₂ , 158 ³ / ₄ , 158 a, b, c, d, e, f, g, h, poz. ks. fund. XC pag. 309) testamentem przeznaczył ¹ / ₆ część swego majątku szpitalowi św. Łazarza, która, gdy cały spadek inwentaryalny wynosił 170.837 złp. 3 gr., dla szpitala w sumie 28.472 złp. 25 ¹ / ₂ gr. przypadła i w skutek lokacyi obecnie na 32.475 złp. 24 gr. obliczona <i>Uwaga 20)</i>	22892	3			9583	21		
41 1828	Maciej Zadebski, pisarz Prokuratorji kapit. kated. krak., (dok. l. 163 i 164 poz. ks. fund. XCIV pag. 325.) wedle reskryptu Senatu rząd. z d. 12 lutego 1828 l. 100 mocą deklaracyi przeznaczył dla szpitala św. Łazarza 1000 złp.	1030							
42 1831	Teresa z Klossów Podlewska, (dok. l. 174 i 175, poz. ks. fund. CVI, pag. 136) testamentem dd. 19 września 1831 przeznaczyła Pannom na Wesołej i szpitalowi	100							

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z reskryptu Senatu rządzącego do Rady gosp.

Trybunał Iszej Instancyi oznajmił Senatowi, iż p. Kryspin Sikorski mając u niego Macieja Szumskiego dług kwotę 304 złr. czyli złp. 1216, — takowy cessayą ręczną w dniu 23 kwietnia 1819 uczynioną szpitalowi św. Łazarza w Krakowie darował.

Wypis z testamentu.

Punkt 4ty. Aby cierpiącej ulżyć, a ubóstwu pomoc sprawić, naznaczam na wieczny fundusz czyli Wyderkauf do szpitala św. Łazarza 10.000 złp. które — proszę, aby były zapisane w księgę funduszową pod imieniem datku od doktora Jana Bartsch.

Wypis z reskryptu Senatu rządzącego do Rady gosp.

Przedstawiony sobie w odpisie wierzytelnym przy odezwie Sądu Appell. z dnia 23 lipca r. b. N. 1138 testament ś. p. X. Andrzeja Trzecińskiego, kanonika katedr. Krak. — co do legatów dla Instytutów tutejszokrajowych, pod tytułem ogólnym poczynionych, — jako to: a) Szpitalowi św. Łazarza na Wesoły pod zarządzeniem SS. Miłosierdzia fundowanemu jedną szóstą część swego majątku — zatwierdziwszy — uchwałą swoją w tej mierze zapadłą, wraz z odpisem testamentu — przesyła Senatorowi, nad sprawami Instytutów publicznych czuwającemu.

Wypis ze skryptu Senatu rządzącego.

Mając sobie przez Bractwo Miłosierdzia i Banku pobożnego przedstawioną w odpisie wierzytelnym deklarację p. Macieja Zadębskiego, Pisarza przy prokuratoryi kapituły katedr. Krak. pod d. 4 stycznia b. r. na posiedzeniu rzeczzonego Bractwa zeznaną, i przez tegoż p. Zadębskiego podpisaną, mocą której dopiero wspomniany p. Zadębski następujące legata Instytutom tutejszo-krajowym poczynił, jako to: a) złp. 4000 dla Bractwa Miłosierdzia — b) złp. 1000 dla szpitala św. Łazarza — tudzież zastrzegając sobie pobieranie od niej procentu aż do najdłuższych dni życia swego, po śmierci zaś jego, iżby Bractwo Miłosierdzia corocznie procent od kapitału złp. 1000 szpitalowi św. Łazarza wypłacało. — Takowe legata zatwierdzamy.

Wyciąg z testamentu.

Nr. 8. Bractwu Miłosierdzia przyznaczam 200 złp., a ubogim na Zamku 100 złp., — PP. na Wesoły i szpitalowi 100 złp.

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacji

Wypis z testamentu.

Punkt 4. Dla szpitala SS. Miłosiernych na Wesoły w Krakowie zapewniam złp. 5000.

Dokumentu nie ma.

Wypis z testamentu.

III) Równie wkładam obowiązek na mego uniwersalnego dziedzica Karola Traittera, aby zaspokoił następujące legata: *a* — *b* szpitalowi św. Łazarza na Wesoły kapitał 3000 złp.

Dokumentu nie ma.

Dokumentu nie ma.

Dokumentu nie ma.

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacji

Dokumentu nie ma.

Wypis z polecenia Dyrekcyi ogólnej szpitali do Rady szczegółowej szpitala
św. Łazarza.

Reskryptami Senatu z 9 czerwca 1840 l. 3204, i z 2 lipca 1840 l. 3690 wydanemi, wypożyczone zostały sumy, najprzód — powtórnie złp. 1943 gr. 22½, szpitala św. Łazarza z darowizny przez WJ. X. Antoniego Bystrzonowskiego uczynionej, pochodzącym. W skutek więc tego Dyrekcyja poleca kasie głównej szpitala, ażeby kapitał sam na registr szpitala św. Łazarza przypisała.

-/-

Dokumentu nie ma.

Dokumentu nie ma.

Pozycja i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjny są oznaczone — oraz pozycja i pagina księgi funduszowej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uzyskana i spłacona					Pozostaje do zrealizowania			
						w efektach				
		złp.	gr.	złr.	ct.	obligac. indem.gal. rtr. m. k.	złp.	gr.	złr.	ct.
54 1846	Mikołaj Spytek Ligeza, (dok. przy l. W. 10.991/870). Z mocy uchwały Senatu rząd. z d. 13 Stycznia 1846 l. 140 przyznana została szpitalowi św. Łazarza od roku 1846 połowa dochodu z fundacyi Ligezy wynoszącej 50.000 złp., którą sumę fundator testamentem z 4 Sierpnia roku 1634 kapitule katedr. krak. w sumie większej 100.000 złp. na różne pobożne fundacye przeznaczonej, na założenie „Ligezowskiego“ szpitala ubogich pod nazwą Łazarza legował; od sumy tej opłaca Kapituła św. Łazarza roczny procent w kwocie 312 złr. 50 ct. w. a., a właściwie po strąceniu podatku w kwocie 262 złr. 50 ct.									
55 1846	Ignacy Maczyński, obywatel miasta Krakowa. (pag. ks. fd. 414) testamentem legował dla szpitala św. Łazarza 1000 złp.	1032	26							
56 1847	Ks. Antoni Bystrzonowski, dziekan kap. katedry krak., (poz. ks. fund. CXIII pag. 384) cedował szpitalowi św. Łazarza wierzitelność swą na części dóbr Radwanowice, zwanej Mąkowszczyzna, Jordanowszczyzna i Gałka — w sumie	3695	^{1/2} 27							
57 1867	Jan Wincenty Smoniewski, Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z 23 sierpnia 1869 l. 35.124. (LW. 11.116) testamentem legował szpitalowi głównemu św. Łazarza na Wesołej w listach zastawn. galic. Tow. kred. nowych 250 złr. w. a. .	—	—	242	50					
58 1869	Wojciech Zehmark. Według odezwy krak. c. k. Sądu del. m. z 28 grudnia 1869 l. 23.396 testamentem legował szpitalowi św. Łazarza 50 zł. w. a.	—	—	44	77					
Suma		219696	^{1/2} 17	81425	^{1/2} 51			41876	24	27150
doliczywszy niezrealizowane w wal. polsk.		41876	24							
Razem		261573	^{1/2} 11							
						^{1/2} 65393	^{3/4} —			
doliczywszy niezrealizowane w Walucie austr.				27150	—					
wynosi wspólny majątek wszystkich trzech oddziałów ogółem		173968	^{1/2} 86	56370						w kapitale

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacyi

Wypis z aktu dotyczącego fundacyę.

III. Nicolaus Ligeza testamento suo dd. 4a Augusti 1634 condito, legavit Venerabili Capitulo Excl. cathed. Crac. Summam capitalem 100,000 flor. in censum per septem a centum locandam, pro erigendo Lazaro, seu Hospitali Ligezaniano, et alia pia opera infra specificanda.

Dokumentu nie ma.

Dokumentu nie ma.

Dokumentu nie ma.

Dokumentu nie ma.

oraz w szacunkowej wartości realności i dobr 405.135 złr. 20 ct., nie licząc w to wartości nowych budynków, którą przedstawiają rzeczywiste koszty budowy tychże.

Prócz tego osobny wspólny dochód roczny:

z poź. 3 w czynszu dzierżawnym dóbr Trupiszowa 2.700 rubli.

" 3	" z folwarku Prądnik czerwony .	3.805 złr.	— ct.
" 4	w rocznej rencie	263	" 74 "
" 7	"	50	" — "
i " 54	z fundacyi Ligięzy dochód roczny	262	" 50 "

ogółem . 4.381 złr. 24 ct. i 2.700 rubli.

Uwagi do wykazu III.

Uwaga 1) do poz. 1.

W skutek przyłączenia do szpitala św. Łazarza zakładu położnic i podrzutek, gmach ten z mocy odnośnego dekretu fundacyjnego jest wspólną własnością oddziału chorych, położnic i podrzutek, Siostrom Miłosierdzia zaś przysłuży prawo pozostania w tymże na zawsze.

Od roku 1870 został gmach powyższy z dotacji przez W. Sejm na budowę wyznaczonej przekształcony i o piętro podniesiony oraz blachą pokryty — zaczem przy wydzieleniu majątku zakładu podrzutek, jak niemniej przy obliczeniu majątku każdego oddziału z osobna, prawo wspólnej własności wszystkich oddziałów, i prawo przysługujące Siostrom Miłosierdzia uwzględnić, i przypadające pojedyncze udziały według pierwotnej wartości gmachu z czasów nabycia tegoż, w stosunku do podniesienia się teje w czasach dzisiejszych, oraz według stosunku w jakim z pojedynczych fundacyi koszta przekształcenia i podniesienia gmachu pokryte zostały, równie jak wedle stosunku zajmowanych w gmachu przez każdy oddział i Siostry Miłosierdzia ubikacyi, obliczyćby należało.

Według protokołu szacunkowego z r. 1872 przedstawiały zabudowania i grunta szpitalne następującą wartość: grunta oszacowano na 42.775 zł. 20 ct. w. a.; gmach szpitalny na 110.310 zł.; wartość kościoła 85.000 zł.; budynki gospodarcze 200 zł.; bruki, kanały i studnie 500 zł.; mury parkanowe 6.000 zł.; ogółem oszacowano całą realność na 244.785 zł. 20 ct. w. a.

Uwaga 2) do poz. 2.

Realności te stanowiły winny własność wspólną wszystkich trzech oddziałów: chorych, położnic i podrzutek, w miarę kapitałów użytych z pojedynczych fundacyi na zakupno gruntów i nową budowę.

Wartość folwarku „Blich“ stanowi cena kupna 23.000 zł. w. a.

Uwaga 3) do poz. 3.

Z mocy dekretu księcia Prymasa Poniatowskiego dtto Warszawa 10 września r. 1788 i dokumentu dtto Kraków 29 stycznia r. 1793 nadane zostały dobra Tropiszów, Rączua i Jeziorzany oraz folwark Prądnik Czerwony szpitalowi św. Łazarza w ogóle — z wyraźnem motywowaniem nadania tego tak względem na wzrastającą ilość chorych, jakoteż podrzutek. Dobra te stanowią zatem wspólną własność wszystkich 3 oddziałów t. j. chorych, położnic i podrzutek.

Wartość szacunkowa dóbr Trupiszowa obliczona w r. 1868 na podstawie czynszu dzierżawnego na 110.250 złr. w. a.

Główny pożytek szpitala z dóbr tych stanowił dochód dzierżawny. Obecnie *dobra Tropiszów wydzierżawione na lat 12* od 24 czerwca r. 1873 po 24 czerwca r. 1885 *za rocznym czynszem 2.700 rub.*

Z dowodu liwerunkowego dla dominium Tropiszowa na 438 złp. 8 gr. skompenzowano w latach 1829 i 1837 należności skarbowe z dóbr tych należne.

Za resztę 85 złp. 8 gr. uzyskano ze sprzedaży 63 złp. 18 gr.

Uwaga 4) do poz. 3.

Z objęciem zarządu szpitala św. Łazarza w r. 1868 Wydział krajowy ze względu na zaniedbany stan lasu w Rączny postanowieniem z 24 lutego 1868 l. 801 zarządził podział lasu na 10 sekcji przeznaczonych do wycięcia i sprzedaży kolejno w przeciągu lat 10 a następnie zaprowadzenia nowego zapustu według zasad gospodarstwa leśnego.

Uwaga 5) do poz. 3.

W skutek uchwały wys. Sejmu z 17 grudnia 1871 powziętej na wniosek Wydz. kraj. względem zupełnej sprzedaży dóbr Rączny i Jeziorzan, sprzedano najprzód resztę lasu w Rącznej za 15.000 zł. — następnie sprzedany został grunt leśny w przestrzeni 191 morg. 1385 sąż. kwad. za 18.500 zł. w. a. za który dotąd tylko połowa ceny w sumie 9.250 zł. spłacona, z powodu zaś niesplacenia w terminie drugiej połowy w sumie 9.250 zł. toczy się spór sądowy.

Należność ta pokryta jest w części kaucją złożoną w oblig. indemiz. w sumie 3.000 zł. m. k. z których jedna na 1.000 została wylosowana, i za spłaconą kwotę książeczka kasy oszczędności na 1.070 zł. 62 ct. w. a. zakupiona.

Uwaga 6) do poz. 3.

Z pozostałej jeszcze w Rącznej własności szpitala wydzierżawionej na lat 12, od 24 czerwca 1869, której wartość szacunkową w roku 1868 na 9.950 złr. w. a. obliczono, sprzedał Wydział krajowy po expiracyi dzierżawy w r. 1877 posiadłość dworską w objętości 174 m. 564 sąż. kwad. wraz z budynkami gospodarczymi tamtejszej gminie w cenie 26.000 zł. w. a. na którą gmina przy zawarciu kontraktu z 25 sierpnia 1877 — 6.000 zł. w. a. oraz 1.200 zł. jako procent od reszty ceny kupna uiściła, resztę zaś spłacić obowiązana w sześciu latach, od 1 września 1877 w ratach rocznych po 3.300 zł., a ostatniej 3.500 zł. w. a. z 6% od reszty kapitału, pozostającej po spłacie każdej raty.

Uwaga 7) do poz. 3.

Wreszcie sprzedano tak zwane pustki, które stanowiły osobny kompleks gruntów w objętości 14 morg. 1.108 sąż. kwad. spadkobierców dotychczasowego dzierżawy tychże za 2.056 złr. w. a. z warunkiem spłaty tej ceny w sześciu rocznych ratach z 5% od pozostającej reszty ceny kupna. Pierwsza rata 556 złr. uiszczona po zawarciu kontraktu, — dalsze zaś raty po 300 złr. rocznie przypadają każdego 27 października od roku 1878 do 1882 r.

Uwaga 8) do poz. 3.

W skutek powyższej uchwały W. Sejmu sprzedano w r. 1872 posiadłość dworską tamtejszej gminie za cenę ogólną 9.050 zł. w. a., którą gmina ratami spłacała.

Uwaga 9) do poz. 3.

Folwark Prądnik czerwony wydzierżawiony na lat 12 od 24 Czerwca 1875 do 23 Czerwca 1887, za rocznym czynszem 3.805 złr. w. a.

Wartość szacunkowa na podstawie czynszu obliczona na 27.100 złr. w. a.

Uwaga 10) do poz. 4.

Kapitał ten pierwotnie na dobrach Bieganów w król. polsk. ubezpieczony, wedle oznajmienia kapituły katedry krak., pod której zarządem z mocy fundacyi zostawał, spłacony został w listach zast. Tow. kredyt. polsk. do banku polsk. w Warszawie i należał do kapitałów zatrzymanych przez Rząd ross. do chwili podziału majątku dyecezyi Krakowskiej i Kieleckiej, w skutek którego, jak przy poz. 9 I wykazu wykazano, Kapituła krak. kapitał ten otrzymała i szpitalowi odsetki zaległe od 24 Czerwca 1865, oraz bieżące po koniec roku 1878 spłacała.

Uwaga 11) do poz. 14.

Wedle zebranych w osobnym fascykułe odnośnych aktów przeprowadzony został o fundacyę tę spór sądowy, ponieważ spadkobiercy Jana Olechowskiego nie uznając kontraktu kupna dóbr jako dokumentu na rzecz szpitala wydanego, żądali wykazania tytułu fundacyi pierwotnym zapisem fundatora, który zaginął. Spór ten od r. 1815 prowadzony i w dwóch instancjach przegrany, zakończył się w III. instancyi pomyślnym rezultatem dla szpitala, któremu ostatecznie wyrokiem IX. Dep. rząd. Senatu w Wydz. I. z 21 kwietnia (3 Maja) 1873, kapitał fundacyjny w sumie 30.000 złp. czyli 4.500 rb. sr. przyznanym został. Kapitał ten w skutek sprzedaży dóbr przez Tow. kred. polsk. złożony został w Banku polskim w listach likwid. i realizacya tej należności dotąd jest w toku, ponieważ na podniesienie kapitału z banku pozyskaną być musi decyzya Wydziału hypotecznego na podstawie klasyfikacyi szacunku dóbr Trzemecha, która pod jurysdykcyą Trybunału cyw. w Radomiu jeszcze z początkiem Czerwca 1874 rozwinięta, dotąd nie jest ukończoną. Rzecz tę popiera pełnomocnik zastępujący fundusz.

Uwaga 12) do poz. 19.

W testamencie z 31 Października r. 1802 legował fundator szpitalowi św. Łazarza w ogóle resztę majątku swego, jaka po zaspokojeniu innych legatów podług konsygnacyi egzekutorów do składania inwentarza nie obowiązanych pozostanie. Wedle aktu do l. 6.773/860 w dołączonym fascykule Prokuratury skarbowej zawartego, ściągnęła krakowska Prokuratura skarbu na mocy powołanego testamentu z masy spadkowej fundatora pozostałość majątku w sumie 5.000 złp. w kapitale i 1.000 złp. w odsetkach razem 6.000 złp., którą na rzecz szpitala św. Łazarza do kasy cyrk. krak. 27 Czerwca r. 1808 jako depozyt w banknotach złożono, a następnie z mocy rozp. gubern. w. r. 1825 w kasie kameralnej w kwocie według skali redukcyjnej z r. 1811 na 300 złr. w. w. t. j. 504 złp. a zatem z ubytkiem 5.496 złp. obliczonej pobrano, zkład dopiero w r. 1862 kwotę stosunkową 126 złr. w. a. t. j. 504 złp. na rzecz szpitala wydano i na zakupno oblig. indemn. użyto.

Uwaga 13) do poz. 20.

Kapitał 504 złp. jest identyczny z kapitałem w poprzedniej pozycji wykazany i po spłacie od Rządu lokowany został wraz z kwotą 330 złp. 4 gr. z masy Klozów na hypotekę realności Nr. ^{32 gm. VI. i 249/56 gm. IX.}_{36 az. VIII.} i z teje spłacony w sumie większej 6.834 złp. 4 gr., w której i 330 złp. 4 gr. się mieści; gdy się jednak później okazało, iż od Rządu kapitał 504 złp. powtórnie był uiszczony, przeto zwrócono takowy do skarbu Państwa l. W. 7.813/869 — i ztąd dla ewidencji wykazuje się tę pozycję.

Uwaga 14) do poz. 21.

Gdy Elias hr. Wodzicki według skryptu z 29 Października r. 1802 winien był ks. Gałęckiemu sumę 11.700 złp., przeto suma ta w spadku po fundatorze przypada szpitalowi św. Łazarza i pierwotnie na realn. Nr. 337 ubezpieczona, spłaconą została w r. 1841 w sumie zewaluowanej 7.252 złp. 15 gr. — a więc z ubytkiem 4.447 złp. 15 gr.

Uwaga 15) do poz. 22.

Z sum objętych cesją kompanii Olkuskiej tylko za sumę należną od kahału Olkuskiego przyznała centr. komisya likwid. kwotę 943 złp. 8 gr., zkład ubytek 1.777 złp. 22 gr. i wydała na kwotę tę dowód Nr. 377 dtto Warszawa 6 Października r. 1829, od którego szpital odsetki aż do końca r. 1864 pobierał. Względem dalszych odsetek jak również spłaty kapitału trwa od r. 1866 dotąd korespondencya z konsulatem Warszawskim o pośrednictwo u Rządu ross. Co do pretensyi prywatnych w dokumencie wyrażonych, o poszukiwaniu tychże śladu nie ma w księdze funduszowej ani w aktach, zaczem takowe tylko dla ewidencji jako przepadłe wykazano.

Uwaga 16) do poz. 24.

Wedle zapisków w ks. fund. kapitał ten pierwotnie na dobrach Siedliszowice ubezpieczony, spłacony został z tychże wedle skali redukcyjnej tylko w sumie 15.151 złr. 31 ct. w. w. czyli według kursu legalnego w mon. konw. 6.060 złr. t. j. 6.363 złr. 63 ct. w. a. czyli 25.454 złp. 15½ gr. i w teje sumie lokowany został na dobrach Ustrzyki i z których częściami spłacony l. W. (5.576/886, 12.778, 11.973, 12.836/868, 1.170, 7.269, 8.413, 9.141/869). Z pierwotnego kapitału ubyla zatem suma 54.545 złp. 14½ gr. — Wszakże z czasu sekwestru majątków instytutowych przez Rząd austr. od r. 1809, do r. 1828 otrzymał Senat rząd. dla szpitala w r. 1835 zwrot zaległych od pierwotnego kapitału odsetek w sumie 3.899 złr. 58 ct. m. k. czyli według ówczesnego kursu 15.869 złp. 16 gr. którą skapitalizowano i na hypotekach ulokowano, ostatecznie jednak z całej tej fundacyi w skutek dalszego ubytku tylko kwotę ogólną 34.118 złp. 15½ gr. uzyskano.

Uwaga 17) do poz. 25.

Według zapisku w księdze funduszowej przyjęto dla szpitala legat testatora z warunkiem spłaty wierzycieli masy — i szpital otrzymał z legatu tego 6.000 złp., a według wyjaśnień przy poz. 2. wyk. I. spłacił masę Lochmana w sumie 10.840 złp. — Gdy następnie kapituła krakowska

także zaspokojenia legatu z tejże fundacyi dla kościoła P. Maryi w Krakowie żądała, powstał z tego powodu spór między szpitalem a kościołem P. Maryi, który się zakończył ugodą z tym warunkiem, iż z dalszych wpływów z masy Lochmana połowę otrzymać winien kościół P. Maryi, a połowę szpital. Ugoda ta zatwierdzoną została przez c. k. Namiestnictwo i przez Wydział krajowy i szpital otrzymał z dalszych wpływów z masy Lochmana 1.224 zł. 80 ct. t. j. 4.939 złp. 6 gr., razem z powyższemi 10.939 złp. 6 gr., z których 10.840 złp. zwrócono na rachunek dawniejszej spłaty masy w tejże sumie, jak przy fundacyi Załuskiego poz. 2. wyk. I. wykazano.

Uwaga 18) do poz. 28.

Fundusz ku zrealizowaniu rozmaitych legatów fundatora stanowiły prócz nieznaczej gotówki po części efekta a po części kapitały lokowane na dobrach i realnościach. Zarząd fundacyi tej oddany był testamentem kapitule katedr. krak., która jednak w r. 1818 rzekła się takowego na rzecz Senatu rządz., po którym następnie Rząd zarząd ten objął i windykację przeznaczonych na różne fundacye pretensyi testatora zarządził.

Na pokrycie legatów dla szpitala przeznaczonych oznaczone były specjalnie pretensye fundatora na realności liczba 241 i 200.

Gdy wszakże cały majątek spadkowy, tak w skutek dewaluacyi pierwotnych kapitałów, jakoteż z powodu przepadłej części tychże przy licytacyjnej sprzedaży dóbr i realności w ogóle znacznej uległ redukcji, zmniejszyły się też w stosunku odpowiednim także i legaty dla szpitala tak, iż c. k. Namiestnictwo z realn. liczba 241 dla szpitala ostatecznie tylko 135 zł. 56 ct. w. a., t. j. 542 złp. 7 gr. ściągnęło i wraz z przypadłym dla tegoż szpitala częściowym udziałem z obligacyi pożycz. nar. w kwocie 5 zł. 25 ct. w. a. czyli 21 złp. Wydziałowi kraj. wydało. Wskutek tego na pokrycie legatu w pierwotnej sumie 4.000 złp. przypadła tylko powyższa kwota łączna 563 złp. 7 gr. i pozostaje jeszcze do ściągnięcia kwota 1.349 złp. 25 gr. z hypoteki realn. Nr. $\frac{145/6 \text{ gm. VI.}}{339 \text{ dz. VIII.}}$ na którą takowa z realn. liczb. 200 po spłacie z tejże przeszła.

O ściągnięciu tej sumy toczy się obecnie spór sądowy.

Uwaga 19) do poz. 33.

Kapitał ten był pierwotnie przy hipotece dóbr Niegosławice zapewniony; lecz przy sprzedaży tychże hr. Wodzickiemu, komisya hipoteczna z powodu, że ugoda odnośna do hypoteki w terminie podaną nie była, sumy tej do hypoteki nie przyjęła. — Dopiero za wdaniem się Rady gospodarczej przenieśli Stanisław i Anna hr. Wodzicy bezpieczeństwo sumy tej wedle reskryptu Senatu rządz. z dnia 9 lipca 1829 l. 3.124 na rzecz szpitala św. Łazarza na realn. liczba $\frac{81 \text{ gm. XII.}}{5 \text{ dz. V.}}$, z której takowa spłacona w zupełności i z mocy powyższego reskryptu Senatu rządz. uważać należy takową jako własność szpitala św. Łazarza.

Uwaga 20) do poz. 40.

Według odnośnych aktów wynosił cały spadek inwentarzem objęty 170.837 złp. 3 gr., a w tem gotówki tylko 3.956 złp. 28 gr. — resztę zaś stanowiły 54 sum rozpożyczonych rozmaitym osobom. Z tych uznał b. Senat rządz. znaczną część nieubezpieczonych długów osobistych dla niemożności ściągnięcia tychże za przepadłą, w sumie łącznej 42.633 złp. 3 gr.; — c. k. komisya Namst. krak. zaś rozp. z 10 października 1863 l. 22.578 zarządziła odpisanie sumy 2.000 złp. spadłej z hypoteki przy sprzedaży realności N. 542 g. V., ztąd wynosił ubytek z przypadającej na szpital $\frac{1}{6}$ części — ogółem 7.438 złp. 25 $\frac{1}{2}$ gr.

Z pozostałej reszty, część przez samychże dłużników została ubezpieczona, lub wprost spłacona, i następnie przez władze administracyjne ściągnięta i dalej lokowana; część zaś do depozytu sądowego na rzecz masy bądź już spłacona i tamże pozostaje, bądź jeszcze w dochodzeniu sądowym zostaje. Do I. kategorii należą następujące w $\frac{1}{6}$ części dla szpitala przypadłe sumy: — **suma 103 duk i 4 złp. 12, gr.** z dóbr Szyszyce spłacona w kwocie 2.064 złp. w 1854 r. i wskutek rozp. b. Rządu kraj. z 25 marca 1859 l. 4.711 i 20 lutego 1860 l. 583 na zakupno obligacyj indemn. użyta; — **suma 5.420 złp.** z dóbr Boleń w list. zast. spłacona, z których sprzedaży uzyskano 5.422 $3\frac{3}{5}$ gr. i na zakupno oblig. indm. użyto: — **suma 1.454 złp. 18 gr.** z realności liczb. 260 gm. II. spłacona z ubytkiem 277 złp. 1 gr. ze spadku ażyja, zatem w kwocie 1.177 złp. 17 gr.; **suma 2.000 złp.** pierwotnie na dobrach Stawiszycy, a po spłacie z tychże na real. liczb. 137 gm. IX., później zaś na real. liczb. 27, 28, 29, 30, gm. VI. lokowana i z tejże ratami z nadw. ażyja 28 złp. spłacona; suma 1.104 złp. z real.

liczba $\frac{103 \text{ gm. IX.}}{18 \text{ dz. II}}$ spłacona z nadw. aży 61 złp. 26 $\frac{2}{3}$ gr. (l. W. 2.880, 5.946, 6.518, 6.971, 7.669/870); **suma 3.483 złp. 10 gr.** z dóbr Płazy spłacona z nadw. aży 215 złp. 28 gr. w sumie większej 6.983 złp. 10 gr. jak przy pozycyi 37/III wykazano; **suma 1.108 złp. 10 gr.** z real. licz. 99 gm. I. spłacona z nadw. aży 49 złp. w sumie większej 6.295 złp. 17 $\frac{1}{2}$ gr. jak przy poz. 6/II. wykazano; **suma 1.207 złp. 14 gr. i 347 złp. 20 gr. z odsetek skapitalizowanych, razem = 1.555 złp. 4 gr.** z realn. licz. $\frac{229, 230, 231 \text{ gm. VIII.}}{4-35 \text{ dz. V.}}$ spłacona w sumie większej 3.555 złp. 4 gr. (jak przy poz. 5/II) **suma 2.126 złp. 9 gr.** z dóbr Aleksandrowice, spłacona w sumie większej 23.189 2 gr. (jak przy poz. 12, 13/I wykazano); **suma 500 złp. i 1.996 złp. 15 gr. = 2.496 złp. 15 gr.** z dóbr Boleń spłacona w sumie większej 6.996 złp. 15 gr. jak przy poz. 16/II wykazano.

Wszakże same powyższe spłacone sumy przewyższają już o 1.758 złp. 6 gr. wykazaną czystą $\frac{1}{6}$ część pierwotnej masy inwentaryalnej, w której także i sumy depozytowe mieścić się powinny. Pochodzi to ztąd, iż poszczególnione sumy powyższe nie są pierwotnymi sumami pojedynczemi, z których się masa spadkowa składa, lecz są to pochodzące z tej masy później przez dłużników zgłoszone, lub na hypotekach odszukane kapitały i odsetki skapitalizowane i wskutek długoletniej operacji znacznie pomnożone i skumulowane, z których pierwotnych składowych części masy inwentarzem objętych, wyprowadzić już nie podobna, a tylko tyle jest pewnem, iż przyrost z sum tych przewyższył nawet pierwotną sumę depozytową, która się przedtem w $\frac{1}{6}$ części inwentaryalnej masy spadkowej mieściła tak, iż dzisiejszy depozyt sądowy wraz z powyższą przewyższką 1.758 złp. 6 gr., stanowi już czysty przyrost pierwotnej $\frac{1}{6}$ części i przeto jako taki w odnośnej rubryce z przypadającą na szpital częścią z obligów na złp. opiewających w sumie 9.583 złp. 21 gr. się zamieszcza.

Co do II. kategorii t. j. właśnie co do sum z depozytu sądowego należnych, te dziś również z tego samego powodu, skumulowania ściągniętych kapitałów z odsetkami i łącznego kapitalizowania, nie dadzą się w pierwotnych z masy spadkowej pochodzących kwotach z przyrostem lub ubytkiem poszczególnić, lecz tylko w kwocie ogólnej wykazane być mogą jak się w depozycie znajdują.

Według wyciągów depozytowych stan depozytu ogólnego jest następujący: a) w gotówce 144 zł. 27 $\frac{1}{2}$ ct. w. a. b) w efektach 1.250 zł. a to: Renta srebr. 100 zł. i oblig. indemn. 1.150 zł. m. k. c) w obligach czyli skryptach dłużnych 14.140 złp.

Część jednak z depozytu tego dla szpitala przypadająca nie da się ściśle oznaczyć, ponieważ dotychczas nie nastąpił jeszcze podział depozytu i właśnie sprawa ta jest w toku. Nadto depozyt ten z powodu wypłaconych już dawniej części niektórym sukcesorom, a następnie przypadłych dla skarbu udziałów niewiadomych sukcesorów prawem caduca, obecnie podzielonym być ma w innym stosunku, o którego przyjęcie wedle propozycyi Prokuratury skarbowej właśnie sprawa się traktuje z c. k. Namiestnictwem. Jaki więc udział z gotówki i efektów dla szpitala przypadnie — niewiadomo, a tylko w przybliżeniu przyjmuje się część przypadająca ze skryptów dłużnych, wedle podanej przez Prokuraturę proporcji na 9.583 złp. 21 gr. (2.395 zł 93 ct. w. a.), która jednak po skutecznym podziale zupełnie zmienić się może, a nadto skrypta te czyli obligi potrzeba jeszcze w drodze sądowej realizować, poczem dopiero rzeczywisty rezultat się okaże.

Według wykazu depozytowego obligi obejmują następujące sumy: 8.000 złp. na realn. l. 3. na Zwierzyńcu, 4.000 złp. na real. l. 43 gm. VII., 1.000 złp. na realn. l. 124 gm. VIII., 840 złp. u Brzezińskich i 300 złp. na realn. l. 73 gm. VII.

Uwaga 21) do poz. 54.

Według dokumentów i wyjaśnień kapituły katedr. krak. do l. W. 2.870 i 10.991/870, fundacya Ligęzy uczyniona w r. 1634, dawniejszą jest od pierwotnej fundacyi szpitala ustanowionej od biskupa Szembeka w r. 1714 w kamienicy tegoż w ulicy św. Jana.

Testamentem przeznaczył fundator 100.000 złp. na różne pobożne cele i na założenie szpitala ubogich pod nazwą św. Łazarza, zdając fundacyę swą pod opiekę i zarząd kapituły katedr. krak.

Połowa powyższej sumy t. j. 50.000 złp. ubezpieczoną była przez córkę Konstancję Lubomirską sukcesorkę po fundatorze na dobrach Sędziszów, a druga połowa 50.000 złp. przez córkę tegoż Pudencyannę księżnę Ostrogską na dobrach Głogów w Król. polsk.

W skutek konwencji z r. 1785 zajął jedną połowę tej fundacyi z dóbr Głogowa Rząd austr. na ogólny fundusz religijny „sztyftowy“, druga połowa zaś po spłacie w r. 1749 z dóbr Sędziszowa

ubezpieczona była na dobrach Korzkiew a w r. 1800 wypożyczoną została Rządowi, za którą tenże wydał obligację kam. nadw. na 12.500 zł. w. a., która w r. 1852 wylosowana i na inną obligację wymieniana, w r. 1872 zaś wskutek konwersyi długu Państwa na zapis długu Państwa w sumie 12.500 zł. w. a. przemienioną została,

Z mocy dokumentów fundacyjnych w fundacyi tej ani dzisiejszy ani dawniejszy szpital św. Łazarza nie miał pierwotnie żadnego udziału, dopiero Senat rząd. uchwałą z r. 1846 przeznaczył pomimo remonstracyi kapituły, połowę dochodu z tej fundacyi dla szpitala św. Łazarza, odkąd tenże *połowę rocznego procentu od sumy 12.500 zł. w kwocie 312 zł. 50 ct. w. a. po strąceniu zaś podatku w kwocie 262 zł. 50 ct. w. a. pobiera.*

Sam kapitał pozostaje jednak pod zarządem kapituły i nie może być ściągniętym.

IV. W y k a z

wspólnego majątku oddziału chorych, położnic i podrzutków

od przyłączenia tychże do szpitala św. Łazarza

w r. 1788.

Pozytywa i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa, jaką odnośnie dokumenta fundacyjnego są oznaczone, oraz pozycya i pagina księgi funduszuwej	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uży- skana i spłacona						Pozostaje do zrealizowa- nia	
				wal. austr.		w efektach obligac. indem. złr. m. k.	wal. austr.		
		złp.	gr.	złr.	ct.		złr.	ct.	
1 1788	<p>Michał Jerzy książę Poniatowski, Prymas, (dok. jak przy poz. 1, wykazu III, poz. ks. fund. XXI pag. 67, XXII pag. 71, XXIII pag. 77).</p> <p>przy ustanowieniu szpitala św. Łazarza, przy- łączając do tegoż zakład położnic i podrzutków, przedtem pod nazwą św. Ducha przez Braci Za- konu de Saxia utrzymywany, przyznał i nadał te- muż zakładowi stanowiącą dotąd majątek tegoż — wieś:</p> <p>a) Krowodrzą z karczmą Błonie, tudzież folwark Hołodyniec</p> <p>b) i młyn z gruntem w Prądniku białym.</p> <p>Z posiadłości tych uzyskano:</p> <p>ad a) z Krowodrzy:</p> <p>za grunta w skutek wywłaszczenia pod kolej Krakowsko-Szląską w r. 1847 zajęte 20.658 złp. 17 gr.</p> <p>Za grunt w roku 1869 z powodu fortyfikacyi Krakowa pod nowe koryto Rudawy zajęty</p> <p>Indemnizacyę za zniesione powinności w ka- pitale</p> <p>w zaległych rentach</p> <p>Z folwarku Hołodyniec wkupnego za wieczy- stą dzierżawę 8.133 złp.</p> <p>Ze sprzedaży realności w Krowodrzy zwanej „Browarek“ w r. 1874/5</p> <p>ad b) Ze sprzedaży młyna w Prądniku białym w roku 1870</p>								
	Suma	29.610	26	8.949	33			2.500	
	czyli w walucie austriackiej			7.402	71 ¹ / ₂				
	a z niezrealizowanemi			2.500	—				
	Razem			18.852	4 ¹ / ₂				
	po odliczeniu zaś zwrotu za spłatę masy Lochmana (poz. 2, wy- kazu I) dla szpitala św. Ducha w kwocie 2.890 złp. 20 gr. czyli wal. austr.			722	66 ¹ / ₂				

wynosi majątek wspólny oddziałów położnic i podrzutków w w. a. 18.129 złr. 38 ct. i 17.780 złr. m. k. oblig. indem. w kapitale — oraz w szacunkowej wartości posiadłości 20.240 złr. w. a. — a oprócz tego osobny dochód roczny w czynszu dzierżawnym z propinacyi w kwocie 1.027 złr. 50 ct. w. a.

U w a g a

Mocą dekretu księcia Prymasa Poniatowskiego z dnia 8 i 9 kwietnia 1788, dotyczącego ustanowienia szpitala św. Łazarza, przy połączeniu z tymże zakładem położnic i podrzutek — przyznana i pozostawiona została temuż zakładowi **wieś Krowodrza z karczmą Błonie i folwarkiem Hołodyniec — oraz młyn w Prądniku białym** jako odrębny majątek tegoż nadany mu według powołanych w tymże dekrete dawnych przywilejów i dokumentów jeszcze przy pierwotnem ustanowieniu zakładu tego pod nazwą św. Ducha; co też i dołączone oryginalne dokumenta stwierdzają.

Posiadłości te stanowią przeto odrębną własność wspólną oddziałów położnic i podrzutek.

Na podstawie czynszu dzierżawnego w r. 1872 — **Krowodrza oszacowana na 20.240 złr. w. a. Czyszn z propinacyi** wydzierżawionej od 1 Stycznia 1875 do końca r. 1877, a przedłużonej na dalsze trzy lata, t. j. do końca roku 1880 **wynosi 1.027 złr. 50 ct. w. a. rocznie.**

V. W y k a z
wyłączonego majątku zakładu podrzutków

Z C Z A S U

tak przed przyłączeniem go do szpitala św. Łazarza jak i po temże.

Pozyca i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa, jaką odnośnie dokumenta fundacyjne są oznaczone — oraz pozycya i pagina księgi funduszowej.	Suma kapitału fundacyjnego ostatecznie wskutek lokacyi uzyskana i opłacona	
		złp.	gr.
1 1750	<p>Jan Tarło, Wojew. Sandomierski. (dok. l. 5¹/₂ przy poz. 1/1.)</p> <p>Z fundacyi przeznaczonej w ogóle na szpitale krakowskie w sumie 100.000 złp. zredukowanej przez sukcesorów na 50.000 złp. wydzielono z woli wykonatora testamentu dla szpitala św. Ducha osobliwie na wychowanie podrzuconych dzieci. cum portione na ubogie białogłowy, dochód roczny 550 złp. wynoszący obecnie 328 złp. 8 gr. czyli 82 złr. 7 ct. w. a.</p>		
2 1828	<p>Ks. Mikołaj Janowski, kan. katedr. krakow. (dok. l. 165, 165¹/₂ przy poz. 15/II. poz. ks. fd. XCV pag. 329.)</p> <p>Złożył w kasie Arcybractwa Mił. i Banku pobożnego dla szpitala św. Łazarza na Wesołej — dla matek u podrzutek 2000 złp.</p>	2060	—
3 1831	<p>Mateusz Kirhmayer, (dok. l. 172, poz. ks. fd. CIV pag. 353.)</p> <p>Testamentem dd. Kraków 23 lipca 1831 legował szpitalowi podrzutek na Wesołej na utrzymanie podrzutek.</p>	6000	—
4 1838	<p>Ignacy Nikoledon, urzędnik przy Senacie rządzącym, (dok. l. 181, 182, 182, pag. ks. fd. 387.)</p> <p>Wedle reskryptu Senatu rządzącego z 22 maja 1838 l. 2676 odstąpił darowizną szpitalowi św. Łazarza na fundusz podrzutek uczyniony dla niego legat w kwocie</p>	500	—
5 1847	<p>Ks. Antoni Bystrzonowski, dziek. kap. katedr. krakow. Testamentem legował szpitalowi św. Łazarza na „podrzutek” 6000 złp.</p>	6223	23
	<p>Zatem wyłączny majątek Zakładu podrzutek wynosi czyli 3.695 złr. 94 ct. w. a. w kapitale a w osobnym dochodzie z fundacyi Tarły (poz. 1) rocznych 82 złr. 7 ct. w. a.</p>	14783	23

Treść aktów fundacyjnych

w ustępach

o celu i przeznaczeniu fundacji

Wypis z testamentu. — Punkt 8. Szpitalowi podrzutek, teraz będącemu na Wesoły, procent na utrzymanie podrzutek złp. 6000.

Treść aktu notaryalnego. — W. Ignacy Nikoledon kwotę 500 złp. z legatu przez s. p. Maryannę Senderkowską sobie uczynionego pochodzącą, w skutek reskr. Senatu rządz. z dnia 22 Maja 1838 N. 2676 darował w całej mocy prawa szpitalowi św. Łazarza na fundusz podrzutek.

Wypis z odezwy Arcybractwa pobożnego Banku w Krakowie z dnia 3 Maja 1867 l. 484. Testamentem z dnia 24 czerwca 1847 s. p. X. Antoni Bystrzonowski dziekan kapituły katedr. krak. i protektor Arcybractwa Miłosierdzia, ustanowił jako dziedziców swojego majątku w równych częściach Arcybractwo Miłosierdzia i Banku pobożnego, tudzież Towarzystwo dobroczynności w Krakowie, zapisując zarazem szpitalowi św. Łazarza w Krakowie jako legat sumę 10.000 złp. dla biednych słabych, i sumę 6000 złp. dla podrzutek.

VI. W y k a z.

Fundacye na cele specyjalne ustanowione.

Dok. przy poz. 1. wykazu II. Kwotę tę pobiera kapituła katedr. krakowska, w której zarząd fundacya pierwotnie z woli fundatora była oddaną, w kwocie przypadającej rocznych 37 zł. 50ct. w. a.

Wydatek ten ponosi obecnie szpital św. Łazarza, w razie zaś przyznania połowy kapitału fundacyjnego szpitalowi św. Ducha, winien byłby tenże połowę wydatku tego ponosić.

Fundacya ta dotąd nie może być w życie wprowadzoną ponieważ dotyczy Oleśnicy w Królestwie Polskiem.

Kapitał wykazany w wykazie II. poz. 7.

Dok. przy poz. 8. wykazu II. Należytość tę opłaca szpital dla kapelana w kwocie rocznych 26 zł. w. a.

Dok. przy poz. 26. wykazu III. Należytość tę opłaca szpital dla kapelana rocznie w kwocie 5 zł. 25 ct. w. a.

Kapitał oddany w zarząd Arcybractwa Miłosierdzia, które na każde dziecko pewną kwotę tytułem jałmużny wyznaczyć ma.

Wydział krajowy zażądał wyjaśnienia o wykonywaniu tej fundacyi.

Wypis testamentu. Po 3cie. Od kapitału 8000 zł. w. a. prowizya 400 złp. ma być użyta na podrzutków obojej płci od PP. Miłosiernych na Wesoły, gdy które z tych nieszczęśliwych dzieci do jakiegoś stanu, rzemiosła, służby lub chcący się edukować oddane będzie, ażeby za zaświadczeniem, że już oddane to dziecko w miejsce przeznaczone zostało, natenczas Archikonfraternia Miłosierdzia temuż dziecieniu na oporządzenie pewne quantum pod tytułem jałmużny wyznaczyć ma.

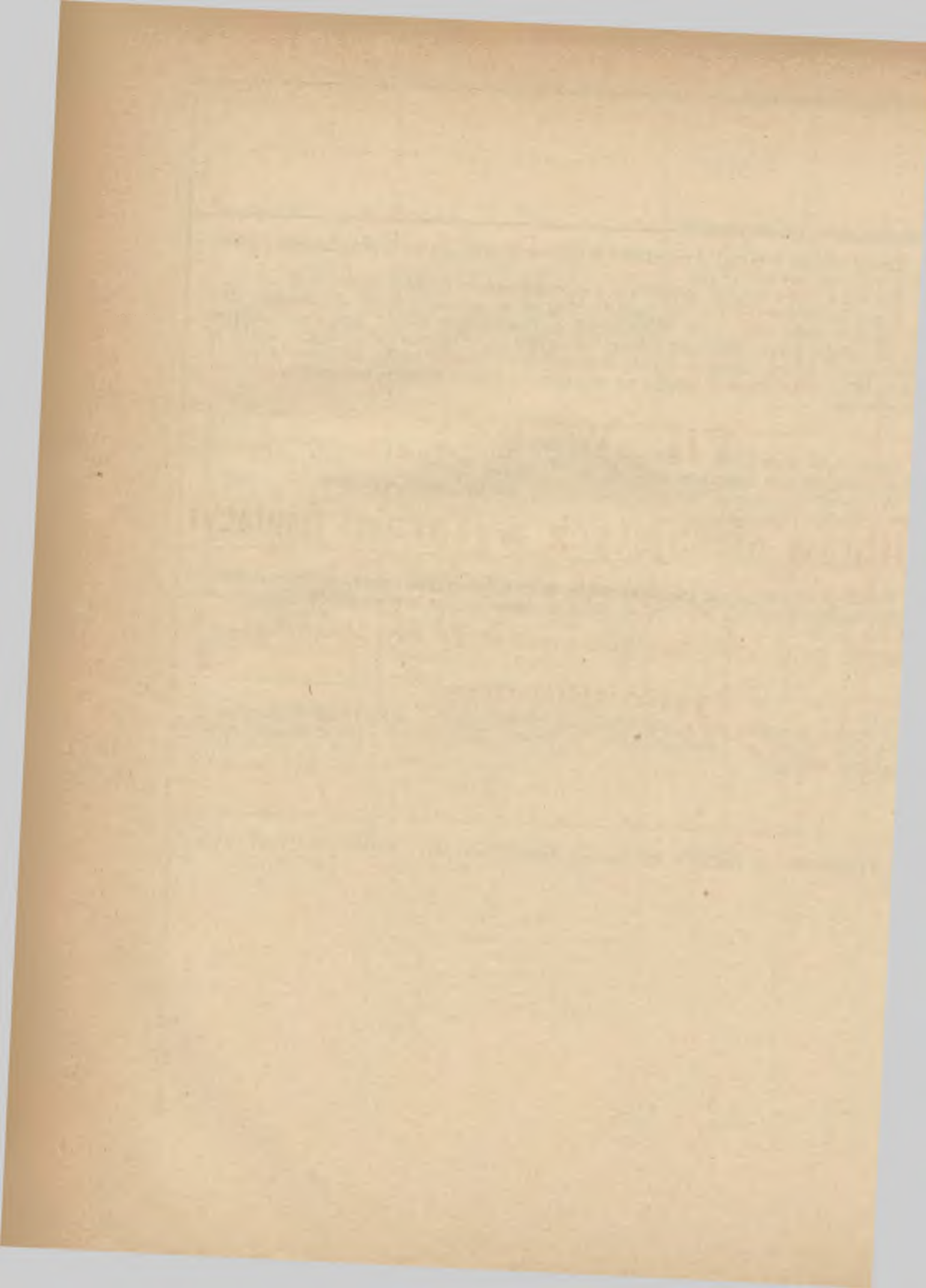
Senat rząd. reskryptem z 23 grudnia 1845 l. 6007 zatwierdził i przyjął deklaracyę a Senator czuwający nad instytutem zająć się miał elokacyą kapitału.

W księdze funduszowej nie ma jednak żadnej dalszej ewidencji i Wydz. kraj. zażądał w tym względzie wyjaśnień.

Fundacya ta zostaje pod zarządem Wydz. kraj. który roczne odsetki od efektów wynoszących obecnie 600 zł. po 6% i 53 zł. 10 ct. w książeczce po 5% na cel tej fundacyi wypłaca t. j. 38 zł.

Fundacya ta zostaje pod opieką i zarządem kapituły katedr. krakowskiej, która na mocy erekcyi przez konsystorz i kom. Namiestn. w r. 1866 zatwierdzonej z procentu datki rekonwelescentom rozdziela.

Wykonaniem tej fundacyi zajmuje się Arcybractwo Mił. i Banku pob. (l. W. 10423 1871).

VII. W y k a z

kapitałów nieobjętych wykazami fundacyi

i wyłączonych z rachunku

przy podziale majątku szpitala św. Łazarza

jako illiquida.

Pozytywa i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjnego są oznaczone — oraz pozycja i pagina księgi funduszowej	Cel fundacyi	Suma kapitału fundacyjnego	
			złp.	ct.
1 1780	Ks. Andrzej Młodziejowski , biskup Poznański dok. I. 23. poz. ks. fd. VIII. pag. 25.	Testamentem z 26 stycznia 1780 w Warszawie zapisał szpitalowi SS. Miłosierdzia na Wesołej w Krakowie	60000	—
2 1800	Rządu austriackiego dok. I. 74. (przy wykazie III.) poz. ks. fd. XLI. pag. 141.	Obligacya za dostawę wojenną dla dominium Rączna ddto 1 października 1800 Nr. 430 na	182	21
3 1800	dtto dok. I. 75. poz. ks. fd. XLII. pag. 143.	Obligacya pożyczki wojennej z r. 1797 dla dominium Tropiszów ddto 1 października 1800 Nr. 526 na 28 zł. 52 ⁴ / ₈ kr. W. W. czyli	115	15
4 1800	dtto dok. I. 76. poz. ks. fd. XLIII. pag. 145.	Obligacya za dostawę wojenną dla dominium Rączna ddto 2 października 1800 Nr. 1.024 na	182	21
5 1801	dtto dok. I. 77. poz. ks. fd. XLIV. pag. 147.	Obligacya za dostawę wojenną dla dominium Rączna ddto 20 lutego 1801 Nr. 1620 na	182	21
6 1809	dtto dok. I. 122. (przy wyk. III.) poz. ks. fd. LXXII. pap. 243.	Kwit magazynowy z 8 czerwca 1809 Nr. 501 na . . . . . dla dominium Rączna za dostarczony owies.	334	—
7 1809	dtto dok. I. 123. poz. ks. fd. LXXIII. pag. 245.	dtto dtto z 8 czerwca 1809 Nr. 611 na . . . . . dla dominium Tropiszowa za dostarczony owies.	289	14
8 1802	Ks. Paweł Olechowski dok. I. 24. 25. 26. 27. poz. ks. fd. IX. i X. pag. 27—31.	W kontrakcie sprzedaży dóbr Trzemcha bratu swemu Janowi przekazał, prócz sumy 30.000 złp. szpitalowi św. Łazarza winnej także sumę . . . . . na instrumenta chirurgiczne przez kapitułę kat. krakowsk. temuż szpitalowi z dóbr powyższych ustapioną.	13000	—
9 1806	Ks. Józef Olechowski , sufragan krakowski dok. I. 102. 103. 106. 107. 108. poz. ks. fd. LXI. i LXIV. pag. 209—217.	Testamentem legował szpitalowi św. Łazarza a) na umorzenie długów $\frac{1}{3}$ część swego majątku, przekazaną przy podziale majątku w r. 1814 w sumie . . . . . b) na edukację podrzutków . . . . . c) na kapelana szpitala	60691	24
			60000	—
			12000	—

Wedle zapisku w księdze funduszowej — z r. 1829 suma ta dla niewiadomego majątku testatora nie była wcale dochodzona.

Według wyjaśnień austriackiego konsulatu w Warszawie — pierwotny oblig Nr. 430 wymieniany został na nowy oblig z 11. sierpnia 1829 Nr. 549 na 100 złp. 9 gr. z 5% od 1. lipca 1821; — gdy takowy jednak na edyktalne wezwanie w terminie do wypłaty nie został zgłoszony, unieważniony został uchwałą skarbowej komisji rządowej z 26 lutego 1840 (l. W. 3198 — 11110 — 15958/₈₆₇, 1261 — 8783 — 12787/₈₆₈, 3203 — 8751 — 8554 — 11140/₈₆₉ — 8949/₈₇₀ — 4983 — 17627/₈₇₁ — 2565 — 7830 — 14924/₈₇₂ — 6958 — 13353/₈₇₃ — 799 — 4236/₈₇₄).

Według wyjaśnień austriackiego konsulatu w Warszawie, pierwotny oblig Nr. 526 wymieniany został na nowy z 11. sierpnia 1829 Nr. 471 na 115 złp. 23 gr. z 5% od 1. lipca 1821; — jednak poszukiwania za odnośnym dowodem pozostały dotąd bez skutku (l. W. 3198 — 11111 — 13959/₈₉₇ — 1262 — 8784 — 12788/₈₆₈ — 9554 — 11149/₉₆₉ — 8949/₈₇₀ — 4983/₈₇₁).

Dotychczasowe poszukiwania za odnośnym dowodem pozostały bezskuteczne (l. W. 3198 — 11112 — 13960/₈₆₇ — 1349 — 8785 — 12789/₈₆₈ — 11140 — 9554/₈₆₉ — 8949/₈₇₀ — 4983 — 17627/₈₇₁ — 2565 — 7830/₈₇₂).

dtto	dtto	(l. W. 11140/ ₈₆₉ — 8949/ ₈₇₀ , 4983 — 17627/ ₈₇₁ — 2555 — 7830/ ₈₆₂).
------	------	---

dtto	dtto	(l. W. 3198 — 11113 — 13961/ ₈₆₇ — 1350 — 8786 — 12790/ ₈₆₈ — 758 — 9554/ ₉₆₉ — 8949/ ₈₇₀ — 4983 — 17627/ ₈₇₁ — 2565 — 7830/ ₈₇₂).
------	------	---

dtto	dtto	(l. W. 3198 — 11114 — 13962/ ₈₆₇ — 1351 — 8787 — 12791/ ₈₆₈ — 9502 — 9554 — 11140/ ₈₆₉ — 8949/ ₈₇₀ — 4983 — 17627/ ₈₇₁ — 2565 — 7830/ ₈₇₂).
------	------	--

Suma ta w sporze o sumę 30000 złp. jak przy poz. 14. wykazu III. wyjaśniono — jako wątpliwa nie została szpitalowi przyznana, zatem odpadła w zupełności.

Według wyjaśnień pełnomocnika prawnego i zastępcy instytucji krakowskich w Kielcach do l. W. 449/₈₇₀ wszystkie sumy fundacyjne ubezpieczone na dobrach Łęcin w Królestwie Polskiem przy klasyfikacji ceny szacunkowej tychże dóbr w r. 1865 i 1866 spadły z hipoteki. W skutek tego Wydział krajowy uchwałą z 14. stycznia 1870 l. 449 zarządził odpisanie i wykreślenie sum tych z ewidencji ksiąg kasowych i rachunkowych.

Pozycja i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjnego są oznaczone — oraz pozycja i pagina księgi funduszowej	Cel fundacyi	Suma kapitału fundacyjnego	
			złp.	gr.
10 1806	Ks. Kanty Wodzicki , opát mogilski dok. l. 105. poz. ks. fd. LXIII . pag. 215.	Mocą cesyi odstąpił szpitalowi św. Łazarza na naglące potrzeby podrzutków wierzytelność swą u hr. Konstantego Moszczyńskiego	1326	—
11 1807	Ks. Cypryan Lange , archidiakon Zawich. dok. l. 110. 111. 112. 113. poz. ks. fd. LXVI . pag. 227.	Na mocy wyroku sądowego złożył Stanisław hr. Sołtyk na rzecz szpitala kwotę tytułem długu przez fundatora dla szpitala przeznaczonego.	11684	20
12 1808	Teresa z Bronickich Ochocka dok. l. 116. poz. ks. fd. LXVIII . pag. 233.	Testamentem legowała szpitalowi św. Łazarza sumę . . . . . po zejściu Dominikanek Felicyanny Bronickiej siostry swej i Agaty Żurowskiej siostrzenicy.	2000	—
13 1816	Stanisław hr. Cieński dok. l. 148. poz. ks. fd. LXXXV . pag. 289.	Testamentem legował szpitalowi św. Łazarza na chorych i na podrzutki po 500 złp.	1000	—
14 1819	Stanisława Mialskiego adwokata w Krakowie dok. l. 152. 153. 154. poz. ks. fd. LXXXVIII . pag. 301.	Sukcesorowie odstąpili na rzecz szpitala św. Łazarza wierzytelność tegoż w sumie 2300 talarów czyli . . . . . na dobrach Brzeście.	13800	—
15 1828	Teodor Orłowski , profesor Lyceum św. Anny dok. l. 166. 167. poz. ks. fd. XCVI . pag. 333.	Testamentem legował szpitalowi św. Łazarza wierzytelność swą 200 dukatów u Zarzeckiego.	—	—
16 1831	Ks. Joachim Wawrzyniec Jankowski , kanonik krakowski dok. l. 170. poz. ks. fd. CII . pag. 348.	Testamentem legował szpitalowi św. Łazarza dla chorych . . . . . z czynszu załęgłego u Dobrzyńskich	500	—

Kapitał ten hipotekowany na realności Nr. 182 przy ulicy Grodzkiej — w skutek rozp. kom. Namiestn. z 27 lutego 1863 l. 4173, odpisany został dla niemożliwości ściągnięcia.

Suma ta na hipotekę dóbr Wola paciorkową ubezpieczona — przy szacunku tychże dóbr w r. 1828 spadła z hipoteki i na mocy reskryptu Senatu rządzącego z 9 października 1829 roku l. 4107 odpisaną została.

Po śmierci Dominikanek Felicyanny w r. 1809 a Agaty w r. 1822 — Senat rządzący uchwałą z 2 października l. 4754 postanowił zaniechać windykacyi legatu fundatorki.

Suma ta pierwotnie na dobrach Rachwałowice hipotekowana a następnie na Woysławice przekazana — dla niedostateczności hipoteki — odpisaną została w skutek reskryptu Senatu rządzącego z 17 czerwca 1830 l. 1380.

Suma ta dla niemożności ściągnięcia odpisaną została na mocy rozporządzenia ministerstwa spraw wewnętrznych z 27. lutego 1860 l. 6371 (akt krakowskiego Rządu krajowego l. 6708₈₆₀) l. W. 9554₈₆₉.

Dla braku hipoteki suma ta nie została ściągnięta.

Suma ta odpisana w skutek rozp. krak. Rządu kraj. z 27 listopada 1858 l. 30480 (l. W. 9554₈₆₉).

Pozyeya i rok fundacyi	Imię fundatora i liczba porządkowa jaką odnośnie dokumenta fundacyjne są oznaczone — oraz pozyeya i pagina księgi funduszowej	Cel fundacyi	Suma kapitału fundacyjnego	
			złp.	et
17 1807	Ks. Jan Kanty Wosiński , (dok. I. 114. 115. poz. ks. fd. LXVII. pag. 231.)	testamentem legował szpitalowi św. Łazarza wierzytelności swe u biskupa krakowskiego ks. Kajetana Sołtyka w sumach 30.000 złp. i 18.258 złp., razem 48.258 złp., które w skutek przyrostu odsetek wzrosły do	90.000	

Według wyjaśnień na podstawie aktów przy l. W. 5.159/868 zebranych, uzyskała Prokuratura skarbu w sporze sądowym o sumę przez fundatora legowaną wyrok sądu szlacheckiego w Krakowie z 25 lutego 1806, mocą którego przyznana została szpitalowi suma 45.000 złp., zatem z ubytkiem 3.258 złp. kapitału, jednak z 5% odsetkami od dnia śmierci ks. biskupa Sołtyka. Spadkobierca tegoż Stanisław Sołtyk spłacił sumę tę wraz z procentami drugie tyle wynoszącym t. j. 90000 złp. do rąk komornika sądowego Winnickiego dnia 29. lipca 1808 w Radomiu, który za zezwoleniem b. c. k. urzęd. cyrk. w Radomiu, tego samego dnia sumę tę do depozytu kasy cyrkularnej za pokwitowaniem złożył.

Z uwiecznieniem kasy Radomskiej podczas wojny w r. 1809 przez Rząd austr. zabrano również i sumę powyższą, która też następnie stosownie do postanowień konwencji zawartych między Dworami opiekuńczymi z dnia 3. maja 1815 i 17. (29.) Kwietnia 1828 zgłoszoną została do centr. komitetu likwid. w Warszawie jako pretensya szpitala do Rządów austriackich i rosyjskich.

Rokowania o zwrot tej sumy toczyły się od roku 1818, a głównie rozchodziło się o odzyskanie oryginalnego kwitu kasy cyrk. Radomskiej.

Po długoletnich poszukiwaniach uzyskano wreszcie pewność, iż odnośne dokumenta i oryginalny kwit kasy znajdują się w Archiwum Trybunału cyw. w Kielcach — zaczem Senat Rząd. w roku 1844 dalsze dochodzenie tej sumy komitetowi likwidacyjnemu w Krakowie polecił, z zajęciem zaś Krakowa w roku 1846 obowiązek ten przeszedł na Rząd austr. — Wszakże od owego czasu sprawa ta nie była poruszana, aż w roku 1854 Rząd krajowy z powodu zamierzonej budowy gmachu szpitalnego, zażądał wykazu stanu majątku szpitalnego i gdy w tymże także powyższa suma objęta była, wznowiono sprawę tę i przedstawiono wreszcie c. k. Ministerstwu, które atoli reskryptem z 13. Czerwca 1872 l. 2.976 oświadczyło, iż jak nie ma pewności, czyli rząd austriacki sumę tę ma lub nie ma, tak też i do upomnienia się u Rządu rossyj. nie ma żadnej podstawy reklamacyjnej.

W skutek tego oświadczenia Wydział krajowy opierając się na dowodach przejścia sumy tej do rąk Rządu austr. i spadłej nań ztąd odpowiedzialności, domaga się zwrotu tejże tylko od Rządu austriackiego.

Wedle oznajmienia c. k. Namiestnictwa, przedstawiło toż po zażądaniu jeszcze wyjaśnień od konsulatu Warszawskiego sprawę tę ponownie c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych jeszcze w maju 1875, od którego jednak decyzya, pomimo licznych przypomnień dotąd nie nadeszła.

VIII. Wykaz
rzeczywistego stanu majątku zarodowego

szpitala św. Ducha w Krakowie

z dniem 31 sierpnia 1876 według ksiąg rachunkowych.

Liczba porządk.		Kapitały zrealizowane Efekta		Kapitały nie zrealizowane		Razem	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
A) Syflitycznych.							
1	6 $\frac{1}{2}$ % Asygnaty gal. banku kredytowego	400	—				
2	6% Obligacye pożyczki krajowej z roku 1873 S. A.	5000	—				
3	6% Książeczka galic. banku kredytowego Nr. 724/874	90	55				
4	5% „ „ kasy oszczędności Nr. 23802/872	22	—				
5	Kapitały hipotekowane	—	—	3214	75		
	Suma	5512	55	3214	75	8727	30
B) Obłąkanych.							
6	6 $\frac{1}{2}$ % Asygnaty gal. banku kredytowego	1700	—				
7	6% Listy gal. banku hipotecznego	800	—				
8	6% Obligacye pożyczki krajowej z roku 1873 Ser. A.	2100	—				
9	6% Książeczka gal. banku kredytowego Nr. 724/874	51	60				
10	5% „ „ kasy oszczędności Nr. 23802/872	265	35				
11	Kapitały hipotekowane	—	—	2764	—		
	Suma	4916	95	2764	—	7680	95

U w a g a.

	złr.	ct.
Obecnie stan powyższy o tyle się zmienił, iż niezrealizowany majątek oddziału syfilitycznych z dawniejszej sumy	3214	75
w skutek spłaty kapitału z dwóch realności i z Radwanowie w kwocie	584	75
pozostaje tylko w kwocie		2630 —
natomiast zrealizowany majątek dawniejszy w sumie 5512 złr. 55 ct. wraz z powyższą spłaconą kwotą.	584 „	75 „
razem		6097 złr. 30 ct.
po sprzedaży obligacyj pożyczki kraj. uczynił tylko	5699	19
które w zupełności na budowę gmachu szpitalnego wydano.		
Co do majątku obłąkanych pozostaje niezmieniony kapitał niezrealizowany w sumie	2764	—
dawniejszy zaś zrealizowany majątek w sumie 4916 złr. 95 ct. uczynił po sprzedaży oblig. pożyczki kraj. tylko	4603	1
które również na budowę gmachu wydano.		
Według tego wynosiłby majątek szpitala św. Ducha ogółem	15696	20
a z doliczeniem udziałów przypadających z podziału majątku wedle wykazu E w Sumie	11494	83
Razem	27191	03

Alega: III.

W y k a z
rzeczywistego stanu majątku zarodowego

funduszu szpitala św. Łazarza i św. Ducha

z końcem roku 1880 wedle ksiąg rachunkowych,

tudzież

na podstawie aktów fundacyjnych.

Wykaz rzeczywistego stanu

według ksiąg

Liczba porządkowa	P o s z c z e g ó l n i e	
	A. Stan czynny. Fundusz szpitala św. Łazarza:	
1	Oddział chorych	
2	Oddział położnic i podrzutek	
		<u>Suma . . . . .</u>
	Fundusz szpitala św. Ducha.	
3	Oddział syfilitycznych	
4	Oddział obłąkanych , ...	
		<u>Suma . . . . .</u>
	Z e s t a w i e n i e	
	Stan czynny funduszu szpitala św. Łazarza	
	" " " " Ducha	
		<u>Razem . . . . .</u>
	B. Stan bierny. Fundusz szpitala św. Łazarza.	
1	Oddział chorych:	
	a) Zasiłek od funduszu krajowego na pokrycie niedoboru funduszu budowy	
	b) Dług na Prądniku Czerwonym 2000 złp. na rzecz Kościoła P. Maryi w Krakowie	
2	Fundusz szpitala św. Ducha: Oddział syfilitycznych.	
	a) funduszowi krajowemu: za zwrot niesłusznie pobranego kapitału w latach dawniejszych (L. W. 7.427/81)	
		<u>Suma . . . . .</u>

majątku szpitala św. Łazarza
rachunkowych.

K a p i t a ł y				Razem		Kapitały fundacyjne		Illiquida		Wartość dóbr i realności	
zrealizowane na budowę użyte i w war- tości nowych pawilonów zuwarte		niezrealizowane									
złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
341.737	53	30.832	63 $\frac{1}{2}$	372.570	16 $\frac{1}{2}$	17.440	29	35.123	96	269.382	70
34.973	84	2.500	—	37.473	84	—	—	2.013	10	47.992	50
376.711	37	33.332	63 $\frac{1}{2}$	410.044	00 $\frac{1}{2}$	17.440	29	37.137	06	317.375	20
5.699	19	1.750	—	7.449	19	3.232	31	—	—	—	—
4.603	01	—	—	4.603	01	3.272	72	—	—	—	—
10.302	20	1.750	—	12.052	20	6.505	03	—	—	—	—
376.711	37	33.332	63 $\frac{1}{2}$	410.044	00 $\frac{1}{2}$	17.440	29	37.137	06	317.375	20
10.302	20	1.750	—	12.052	20	5.505	03	—	—	—	—
387.013	57	35.082	63 $\frac{1}{2}$	422.096	20 $\frac{1}{2}$	23.945	32	37.137	06	317.375	20
36.674	81 $\frac{1}{2}$										
500	—										
147	26										
37.322	07 $\frac{1}{2}$										

Wykaz majątku szpitala św. Łazarza według aktów fundacyjnych.

Liczba porządkowa	P o s z c z e g ó l n i e n i e	K a p i t a l y				Razem		Kapitały fundacyjne		Illiquida		Wartość dóbr i realności	
		zrealizowane		niezrealizowane									
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
A. Stan czynny.													
1	Z wykazu I. fund. oddziału chorych, położnic i podrzutek i szpitala św. Ducha	93.459	—	3.525	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Z wykazu II. fund. oddziału chorych, położnic i podrzutek i szpitala św. Ducha	46.395	10	9.789	48	—	—	—	—	—	—	—	
3	Z wykazu III. funduszu oddziału chorych, położnic i podrzutek	136.349	66	37.619	20	—	—	—	—	—	—	405.135 20	
4	Gotówka za sprzedane obligacje indemnizacyjne 56.370 zł. m. k.	42.982	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Z wykazu IV. funduszu oddziału położnic i podrzutek	15.629	38	2.500	—	—	—	—	—	—	—	20.240	
6	Gotówka za sprzedane obligacje indemnizacyjne 17.780 zł. m. k.	13.557	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7	Z wykazu V. funduszu oddziału podrzutek	3.695	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Wedle wykazu VII (wspólne)	—	—	—	—	—	—	—	—	81.822	13	—	
	Suma	352.068	45	53.433	68	405.502	13	—	—	81.822	13	425.375 20	
9	Do tego z wykazu VIII fundusz szpitala św. Ducha	10.302	20	5.394	—	15.696	20	—	—	—	—	—	
	Razem	362.370	65	58.827	68	421.198	33	—	—	81.822	13	425.375 20	
	Z porównania ze stanem rzeczywistym majątku obecnie wykazanem	387.013	57	35.082	¹ / ₂ 63	422.096	¹ / ₂ 20	23.945	¹ / ₂ 32	37.137	06	317.375 20	
	Okazuje się różnica o więcej — <i>mniej</i>	24.642	92	23.745	¹ / ₂ 04	897	¹ / ₂ 87	23.945	¹ / ₂ 32	44.685	07	108.000 —	
	Do tego doliczywszy niezawarte dotąd w księgach rachunkowych kapitały niezrealizowane, a to:	więcej suma				24.843	¹ / ₂ 19	<i>mniej</i> suma				152.685 07	
		złp.	gr.										
	fundacje a) Kłozego (wyk. II. pag. 10)	500	—										
	b) hr. Wodzieckiej (wyk. II. pag. 11)	1.487	28										
	c) Trzcńskiego (wyk. III. pag. 40)	9.583	21										
	Razem	11.571	19	czyli w. a.		2.892	91						

a) zawarte w wykazie A.) Właściwa różnica o która pochodzi ztąd, iż w księgach rachun. wykazano niektóre kapitały fundacyjne zrealizowane, pochodzące z nowszych czasów, które w wykazie A) nie są zawarte a to: Fundusz szpitala św. Łazarza, Fundacja a) „Wolnych Mularzy“ (5% jednolitego dłu- gu państwa)

b) „ks. Pruskiego“ (5% List. Tow. kredyt. ziem.)

c) „ks. Bienkowskiego“ (4% List. Tow. kredyt. ziem.)

d) „Wencla“ (6% List. gal. ban. hip. i 5% ks. gal. kasy osz.)

e) „Kłozowej“ mszalna i szpitalna (5% List. zast. i 5% ks. gal. kasy osz.) razem
zaś w III. wykazie p. 26 wykazano tylko

f) „Dąbkowskiego“ (5% i 4% List. Tow. kred. i 5% ks. gal. kasy osz. razem
zaś w II wykazie p. 18 wykazano tylko

g) Kaucya Kurkiewiczowej 2.100 złr. oblig. indem. zpieniężona i pobrana jako resztę ceny kupna drze- wa w lesie Rączańskim, a którą w wyk. III p. 3. b. niepobrano.

Fundusz szpitala św. Ducha.

h) Fundacja „Mszalna“ nowo przybyła 5% List. zast. Tow. i ks. gal. kasy osz.)

i) Fundacja „Trzebieckiego“ wykazana dawniej w kwocie obecnie zaś jako 5% list. zastawn. kred.

k) Pochodząca zaś różnica w resztującej kwocie.

				27.736	$\frac{1}{2}$ 10
			1.800		
			5.276	16	
			4.260	48	
			656	45	
	422				
	119	50	302	50	
	4.687	74			
	3.660		1.027	74	
			1.795	50	
	2.500		2.352	31	
	3.008	72	508	72	
			9.756	$\frac{1}{2}$ 24	
				27.736	$\frac{1}{2}$ 10

pochodzi z korzystniejszej fruktyfikacji kapitału w papierach publicznych, z których część wylosowano, reszta zaś sprzedaną została po wyższym kursie, tudzież z dolokowania narosłych prowizji w księgach wkładowych na korzyść majątku zarodowego, którą to sumę dla mozolnego i bezcelowego wyszukiwania w księgach rachunkowych i braku tychże z lat dawniejszych się nie poszczególnia.

Różnica wykazana w „Illiquidach“ o mniejszą kwotę 44.685 złr. 07 ct. w. a. pochodzi ztąd, iż w księgach rachunkowych większa część uwidoczonych w wykazie VII kapitałów, nie jest zapisaną.

W końcu wykazana różnica w „Wartości dóbr i realności“ o mniejszą kwotę . . . . . 108.000 złr. w. a. pochodzi ztąd, że wartość kościoła 85.000 złr. nie była od dawnych czasów w stan majątku szpitalnego wstawiana, gdyż kościół stanowił dla siebie osobny majątek, zaś wartość folwarku Blich w. a. 23.000 złr. zawarta, jest już o kapitałach zrealizowanych, a użytych na budowę pawilonów — jako grunt zakupiony pod budowę.

A l e g a t

Zestawienie kosztów adaptacji starego gmachu szpitala św. Łazarza

a) z subwencji udzielonej z funduszu krajowego

b) z wykazanego dochodu z koncertu w Krakowie

c) z zapisu Kolchorego

Liczba porz.	Przedmiot	1868		1869		1870		1871		1872	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
D o c h o d y											
1	Subwencya z funduszu krajowego	15000	—	15000	—	15000	—	—	—	—	—
2	Zapis Kolchorego	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—
3	Dochód z koncertu w Krakowie	—	—	529	20	—	—	—	—	—	—
4	Dochody z lokacyj etc.	—	—	961	5	1672	48	89	96	811	82
5	Zysk ze sprzedaży efektów	—	—	—	—	—	—	—	—	614	60
	Suma	15000	—	16490	25	16697	—	89	96	1426	42
	Zwroty korelatywne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Czysty dochód	15000	—	16490	25	16697	—	89	96	1426	42
W y d a t k i											
1	Adaptacya starego gmachu	—	—	—	—	—	—	12200	—	23069	91
2	Taksa od kupna Blichu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Romuneracya, płace i zapomogi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Koszta kancelaryjne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Koszta podróży	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Płace kierownika budowy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Rozmaite (Lokacye)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Koszta budowy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma	—	—	—	—	—	—	12200	—	23069	91
	Zwroty korelatywne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Czysty wydatek	—	—	—	—	—	—	12200	—	23069	91

III.

tudzież kosztów budowy nowych pawilonów pokrytych:

w latach 1868, 1869 i 1870 45.000 zł. — ct.
 . . . . . 529 „ 20 „
 . . . . . 25 „ — „

1873		1874		1875		1876				Razem		U w a g a		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45000	—			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	529	20			
206	74	164	48	170	31	240	90	—	—	4317	74			
—	—	—	—	—	—	27	75	—	—	642	35			
206	74	164	48	170	31	268	65	—	—	50514	29			
—	—	—	—	—	—	42	—	—	—	42	—			
206	74	164	48	170	31	226	65	—	—	50472	29			
										Szczegół		Ogół		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35269	91	na adaptację.		
1006	25	—	—	—	—	—	—	1006	25	—	—			
500	—	—	—	2450	—	166	66	3116	66	—	—			
—	—	135	—	195	38	—	—	196	73	—	—			
990	21	—	—	156	56	—	—	1146	77	—	—			
—	—	—	—	1260	82	—	—	1260	82	—	—			
—	—	—	—	—	—	42	—	42	—	—	—			
—	—	—	—	839	99	7635	16	8475	15	15244	38	na budowę (patrz wykaz budowy).		
2496	46	135	—	4902	75	7843	82	—	—	50514	29			
—	—	—	—	—	—	42	—	—	—	42	—			
2496	46	135	—	4902	75	7801	82	—	—	50472	29			

A l e g a t
Z e s t a w i e n i e
funduszu budowy szpitala
za czas od roku 1873

Liczba porz.	Nazwa rubryki	1873		1874		1875		1876		1877	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	D o c h o d y										
1	Subwencya z funduszu krajowego:										
	a) z depozytu funduszu krajowego	2496	46	—	—	2274	88	208	66	—	—
	b) z funduszu budowy	—	—	—	—	2627	87	7635	16	—	—
	Suma	2496	46	1	35	4902	75	7843	82	—	—
2	Taksy od muzyk w Krakowie za czas od 1 listopada 1854 do 30 września 1880 r.	—	—	—	—	—	—	3985	15 ¹ / ₂	375	26
3	Dotacya do majątku zarodowego szpi- tali krakowskich	23000	—	1000	—	—	—	174394	98	69820	80
4	Dochody rozmaite	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma dochodów	25496	46	1001	35	4902	75	186223	95 ¹ / ₂	70196	60

Doliczywszy do tego niedobór z r. 1880 pokryty zaliczkowo z funduszu krajowego na

Okazuje się suma dochodów zgodna z wydatkami

IV.

dochodów

św. Łazarza w Krakowie

po koniec roku 1880.

1878		1879		1880		Razem		Zwroty		Czysty dochód	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	4981	35	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	10263	3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	15244	38	42	—	15202	38
245	79 ¹ / ₂	322	63 ¹ / ₂	231	7 ¹ / ₂	5159	92	—	—	5159	92
110339	27	36549	4 ¹ / ₂	11462	68	416566	77 ¹ / ₂	—	—	416566	77 ¹ / ₂
—	—	430	—	3189	73	3194	3	133	72	3060	31
100585	6 ¹ / ₂	36875	98	14883	48 ¹ / ₂	440165	10 ¹ / ₂	175	72	439989	38 ¹ / ₂

rachunek maj. zarodowego oddziału chorych w kwocie . . . . . 7121|61

w kwocie . . . . . 447110|99¹/₂

Szczegółowy wykaz dotacyj

udzielonej funduszowi budowy z majątków zarodowych szpitali
św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie.

I. Oddział chorych.

L. W.	3075/74			
"	21980/74	Z ogólnych dochodów	24000	zł. — ct.
"	33335/76	Ze sprzedaży papierów publicznych .	137532	" 98 "
"	13089/77	" " " .	24712	" 65 "
"	30624/77	" " " .	44250	" — "
"	37395/77	" " " .	400	" — "
"	10693/78	" " " .	500	" — "
"	28285/78	" " " .	57569	" 4 "
"	6519/79	" " " .	25489	" 27 "
"	23437/79	Z rachunku bieżącego g. b. kred.		
"	28652/76	(rata II. z Wierzbic i Budziejowic	2645	" 84 "
		Ze sprzedaży dóbr a) Jezierzany .	430	" 35 "
"	54770/78	b) Rącznej i Pustki w Rącznej .	3600	" — "
"	36172/79	" " " .	2704	" 64 "
"	37002/70	" " " .	595	" 36 "
"	45563/79	" " " .	215	" — "
"	2795/80	" " " .	85	" — "
"	40806/80	" " " .	1300	" — "
"	46145/80	" " " .	594	" — "
"	54368/80	" " " .	180	" — "
"	56464/80	" " " .	1000	" — "
"	1857/81	" " " .	50	" — "
		Ze spłaty kapitałów hipotekowanych		
"	28285/78	na dobrach Wierzbice i Budziejowice	2645	" 84 "
"	30678/80	" " " .	2645	" 84 "
"	33191/78	na realności w Krakowie L. ⁹⁹ L. ₁₈₂ II.	2000	" — "
"	21997/79	" " " L. 245. 246	750	" — "
"	41771/78	Rozmaite: Spłata agia od kapitału hip.		
		na realności pod l. 82 Dz. I. .	55	" 88 "
"	50585/81	Spłata agia od kapitału hip. na realności pod l. 99. D. I. .	63	" — "
"	19711/80	Spłacony kapitał z zapisu ks. Olechowskiego	5692	" 84 "
		Do przeniesienia		
				341737 zł. 53 ct.

II. Oddział położnic i podrzutków.

L. W.	33335/76	Ze sprzedaży papierów publicznych .	34331 zł. 65 ct.	
"	28285/78	" " " "	250 " — "	
"	28249/78	Ze spłaty kapitału hipotekowanego na realności w Krakowie p. l. $\frac{160}{113} \frac{IV.}{VIII.}$	392 " 19 "	<u>34972 zł. 84 ct.</u>

III. Oddział syfilitycznych.

"	33335/76	Ze sprzedaży papierów wartościowych	400 zł. — ct.	
"	13089/77	" " " "	22 " — "	
"	37397/77	" " " "	100 " — "	
"	6519/79	" " " "	5106 " 39 "	
"	27462/77	Ze spłaty kapitału hipotekowanego na realności w Krakowie p. l. 251 .	70 " 80 "	<u>5699 zł. 19 ct.</u>

IV. Oddział obłąkanych.

"	33335/76	Ze sprzedaży papierów publicznych .	1700 zł. — ct.	
"	13089/77	" " " "	265 " 35 "	
"	6519/89	" " " "	2637 " 66 "	<u>4603 zł. 1 ct.</u>
		Suma		387013 zł. 57 ct.
"	23870/80	Do tego zasiłek wypożyczony od fundu- szu krajowego, na rachunek majątku zarodowego oddz. Chorych ad I. dla pokrycia niedoboru		<u>29553 zł. 20$\frac{1}{2}$ ct.</u>
		Razem		<u>416566 zł. 77$\frac{1}{2}$ ct.</u>

U w a g a. Powyższy zasiłek powiększy się jeszcze o kwotę którą oddział Chorych dla pokrycia niedoboru w funduszu budowy w roku 1880 pobrać będzie musiał . . . . . 7121 zł. 61 ct.

Zestawienie

fundusz budowy szpitala św. Łazarza w Kra-

Liczba porządkowa	Nazwa rubryki	1873		1874		1875		1876		1877	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
W y d a t k i.											
1	Utrzymanie biura technicznego, płace	—	—	—	—	1260	82	5827	04	5653	31
2	Remuneracye i zapomogi, za plany etc.	500	—	1000	—	2450	—	765	—	—	—
3	Koszta podróży	990	21	—	—	156	56	389	40	369	48
4	Koszta kancelaryjne	—	—	135	—	195	38	287	80	194	33
5	Koszta zakupna gruntu	24006	25	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Koszta budowy oddziału chorych	—	—	—	—	839	99	112567	27	47171	39
7	Koszta budowy oddziału obłąkanych	—	—	—	—	—	—	51332	73	21173	90
8	Urządzenie gazowe oddziału obłąkanych	—	—	—	—	—	—	—	—	1000	—
	Urządzenie gazowe oddziału chorych	—	—	—	—	—	—	—	—	3600	84
9	Różne wydatki	—	—	—	—	—	—	93	40	62	42
	Suma	25496	46	1001	35	4902	75	171262	64	79225	67
10	Budowa domu gospodarczego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem	25496	46	1001	35	4902	75	171262	64	79225	67

V.

wydatków

kowie za czas od r. 1873 po koniec r. 1881.

1878		1879		1880		Razem		Zwroty		Cysty wydatek		U w a g a
złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	
2719	98	853	32 ¹ / ₂	—	—	16314	47 ¹ / ₂	—	—	16314	47 ¹ / ₂	
—	—	50	—	2454	48	7219	48	—	—	7219	48	
50	04	331	94	203	26	2490	89	—	—	2490	89	
41	91	—	—	56	98	777	75	—	—	777	75	
—	—	—	—	—	—	24006	25	—	—	24006	25	
27830	82	17193	28	4791	12	210393	87	71	30	210322	57	
8903	30	5259	29 ¹ / ₂	1097	15	87766	37 ¹ / ₂	—	—	87766	37 ¹ / ₂	
—	—	83	75	—	—	1083	75	—	—	5817	20	
50	—	1082	61	—	—	4733	45	—	—	—	—	
Razem koszta budowy (poz. 6, 7, 8)										303906	14 ¹ / ₂	
347	70	—	—	—	—	503	52	104	42	399	10	
39943	75	24854	20	8602	99	355289	81	175	72	355114	09	
50259	86	28334	94	13402	10 ¹ / ₂	91996	90 ¹ / ₂	—	—	91996	90 ¹ / ₂	
90203	61	53189	14	22005	09 ¹ / ₂	447286	71 ¹ / ₂	175	72	447110	99 ¹ / ₂	

Szczegółowy wykaz

kosztów budowy pawilonów szpitalnych tudzież budynku administracyjnego,
wedle wykonanych robót.

P r z e d m i o t	Szczegół		O g ó ł	
	złr.	ct.	złr.	ct.
Komitet budowy na różne drobne wydatki	1064	99		
Zwroty	225	—	839	99
Łuszczkiewicz za roboty: grabarskie, murarskie, kamieniarskie, ciesielskie etc.	264348	08		
Zwroty	71	30	264276	78
Zieliński za roboty ślusarskie	4319	74	4319	74
Kalsz za roboty stolarskie	609	70	609	70
Zieleniewski za roboty ślusarskie, mechaniczne (i sztachety)	8712	76	8712	76
Myśliwiec za roboty stolarskie	527	95	527	95
Fedorowicz za roboty ciesielskie	2160	40		
Zwroty	506	75	1653	65
Glixelli za roboty blacharskie	350	—	350	—
Dobrycz za roboty bednarskie	80	—	80	—
Redyk za rozmaite	25	51	25	51
Nycz za rozmaite	5276	07 ^{1/2}		
Zwroty	226	04	5050	03 ^{1/2}
Torosiewicz za rozmaite	309	32	309	32
Żychoń za roboty kafarskie	131	—	131	—
Ryszkowski, za roboty malarskie	42	85	42	85
Kosydarski, za roboty blacharskie	211	75	211	75
Węzowicz, za bruki	3264	19		
Zwroty	914	44	2349	75
Dębski, za rozmaite (sztachety)	780	19	780	19
Suma			290270	97 ^{1/2}

Zestawienie kosztów

budowy lodowni, kanałów, tudzież kosztów urządzenia oświetlenia gazowego
wedle pojedynczo wykonanych robót.

P r z e d m i o t	Szczegół		O g ó ł	
	złr.	ct.	złr.	ct.
Lodownia szpitalna.				
Redyk, za budowę lodowni	1455	—	1455	—
Gazowe urządzenie.				
Ryszkowski, za roboty mularskie	64	75		
Grünwald, za szyby do gazowni	19	—		
Zaremba Karol, za roboty przy urządzeniu gazowem	317	62		
Suków i Comp., za rury gazowe	5415	83	5817	20
Budowa kanałów.				
Redyk, za rury steingutowe	3577	40		
Baruch, za cegłę do kanału	70	—		
Zaremba, na zapłatę robotnikom przy budowie kanałów	141	90		
Nycz, na zapłatę robotnikom przy budowie kanałów	80	52		
Hreciński, za kanał boczny	52	25		
Fedorowicz, za mostki do kanałów	30	—		
Beringer, za kanały betonowe	2410	90	6362	97
Suma			13635	17
Do tego suma wydatków na odwrotnej stronie poszczególnionych w kwocie i			290270	97 ¹ / ₂
<u>Razem koszt budowy . . . . .</u>	—	—	303906	14 ¹ / ₂

Szczegółowy wykaz

kosztów budowy domu gospodarskiego wraz z urządzeniem mechanicznem
i innemi wydatkami.

P r z e d m i o t	Szczegół		Ogół	
	zł.	ct.	zł.	ct.
Zaremba Karol, kierownik płacy	5.344	—	5.344	—
„ „ „ budowy w zastępstwie Redyka	2.520	81	—	—
Zwrot	187	20	2.333	61
Pacanowski Jan, za rozmaite	23	—	—	—
Administracya „Czasu“ „	23	20	—	—
Kłobukowski Tadeusz „	16	20	—	—
Towarzystwo ubez. od ognia, za rozmaite	23	87	—	—
Tylkowski Jan, za rozmaite	5	25	—	—
Voss Konrad, za rozmaite	74	50	—	—
Zychoń A., za rozmaite	68	—	—	—
Tarasiewicz, za rozmaite	163	61	397	63
Frańskie Józef, za studnie	947	51	—	—
Kołodziejczyk Marcin, za rozmaite	16	50	—	—
Rosenstrauch, za rozmaite	33	50	—	—
Zwrot (od Rosenstraucha)	997	51	—	—
Fabryka areyksięcia Albrechta, za urządzenie mechaniczne	28.527	65	—	—
Do funduszu szpitala św. Łazarza „ „	569	60	—	—
Zwrot (od fabryki)	29.097	25	—	—
Baruch Maurycy, za cegłę	12	64	29.084	61
Silberstein Dawid, za cegłę	16.192	87	—	—
Schön A., za cegłę	35	25	—	—
Redyk Anastazy, budowniczy, za roboty murarskie etc.	39	60	16.227	72
„ „ „ „ „ „	22.000	—	—	—
Kawecki Tytus, za asfalt	1.496	91	23.496	91
Nycz Karol, własny zarząd	840	79	840	79
Wojciechowski Wiktor	4.010	63	—	—
Zwrot (od Nysza K.)	231	71	—	—
Kosydarski Władysław, za pokrycie daedu	4.242	34	—	—
Rabinowicz W. „ „ „	257	49 ¹ / ₂	3.984	84 ¹ / ₂
Horowitz W., „ „ „	2.927	82	—	—
Myśliwiec Aleksander, za roboty stolarskie	520	60	—	—
Szczyrkowski St., za roboty ślusarskie	42	75	3.491	17
Grünwald K., za roboty szklarskie	2.300	—	2.300	—
Eberty Fr., za roboty mularskie	1.475	05	1.475	05
Fedorowicz Adam, za roboty ciesielskie	479	25	479	25
Urządzenie bruków	929	75	929	75
Suma	33	40	33	40
Suma	572	36	572	36
Suma	—	—	91.996	90 ¹ / ₂

Obliczenie kosztów budowy

pojedynczych pawilonów, na podstawie rachunków kolaudacyjnych wraz z wydatkami wspólnymi, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 30 września 1878 r.

L. porządk.	Przedmiot	Budowa		Wodociągi		Sztachety i parkany		Bruki		Rozmaite		Razem kosztu budowy	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
	Wedle rachunków kolaudacyjnych.												
	wynoszą kosztu budow. bez obliczenia kosztów administracji i innych wydatków wspólnych												
1	Pawilon aministracyjny	59458	05	1377	01	1320	35	1459	22	1177	73	64792	36
2	Pawilon obłakanych	89517	77	3739	06	3647	71	456	24	1802	53	99163	31
3	" chorych, prawy	60143	43	1859	86	—	—	217	15	1152	16	63372	60
4	" " lewy	59721	57	1859	86	—	—	217	14	1144	13	62942	70
	Razem	268840	82	8835	79	4968	06	2349	75	5276	55	290270	97

L. porządk.	Przedmiot	Kosztu budowy		Płace		Remu neracye i zapomogi		Kosztu podróży		Kosztu kancelaryjne		Rozmaite wydatki		Razem	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
	Wedle xiąg rachunkowych														
	z uwzględnieniem kosztów administracji i innych wydatków wspólnych														
	Pawilon administracyjny	64792	36	3638	73	1610	75	555	55	173	47	89	01	70859	87
	" obłakanych	99163	31	5581	90	2469	86	852	23	266	11	136	56	108469	97
	" chorych prawy	63372	60	3558	98	1574	77	543	43	169	66	87	06	69306	50
	" " lewy	62942	70	3534	86	1564	10	539	68	168	51	86	47	68836	32
	Suma	290270	97	16314	47	7219	48	2490	89	777	75	399	10	317472	67
	Do tego														
	Koszt zakupu gruntu													24006	25
	Urządzenia gazowe													5817	20
	Budowa lodowni													1455	—
	" kanałów													6362	97
	" domu gospodar.													91996	90
	Razem													447110	99

Alegat VII

Plan umorzenia

kapitału 376.711 zł. wkładkami rocznymi po 10.000 zł. lokowanymi na 5⁰/₁₀₀

Rata	Kapitał		Odsetki		Razem	
1	10.000	—	500	—	10.500	—
2	20.500	—	1.025	—	21.525	—
3	31.525	—	1.576	25	33.101	25
4	43.101	25	2.155	06	45.256	31
5	55.256	31	2.762	81	58.019	12
6	68.019	12	3.400	96	71.420	08
7	81.420	08	4.071	—	85.491	08
8	95.491	08	4.774	55	100.265	63
9	110.265	63	5.513	28	115.778	91
10	125.778	91	6.288	95	132.067	86
11	142.067	86	7.103	39	149.171	25
12	159.171	25	7.958	56	167.129	81
13	177.129	81	8.856	49	185.986	30
14	195.986	30	9.799	32	205.785	62
15	215.785	62	10.789	82	226.574	90
16	236.574	90	11.828	75	248.403	65
17	258.403	65	12.920	18	271.323	83
18	281.323	83	14.066	19	295.390	02
19	305.390	02	15.269	50	320.659	52
20	330.659	52	16.532	98	347.192	50
21	357.192	50	17.859	62	375.052	12
22	376.711	37	—	—	—	—

Aleg. 28.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zamianowania Dr. Jana Szeparowicza stale prymaryuszem oddziału chirurgicznego w krajowym szpitalu we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Dr. Szeparowicz mianowany dekretem Wydziału krajowego z 4. stycznia 1876 L. 31497 prowizorycznie nadetatowym prymaryuszem na oddziale chorób zewnętrznych w krajowym szpitalu we Lwowie jest jednym z najdawniejszych lekarzy tego szpitalu.

Pełnił obowiązki od roku 1868—1874 jako asystent na klinice chirurgicznej przy byłej szkole medyczno-chirurgicznej aż do jej zmknięcia, — od 20. stycznia 1871 jako sekundaryusz na I. oddziale chirurgicznym w służbie krajowej, następnie od 28. listopada 1874 jako sekundaryusz na oddziale chirurgicznym powstałym z połączenia dwóch oddziałów chirurgicznych w jeden oddział od 21. marca 1875 jako kierownik oddziału chirurgicznego po nagłej śmierci ś. p. Dra. Molendzińskiego, wreszcie od 4. stycznia 1876 jako nadetatowy prymaryusz na tymże oddziale chirurgicznym, w którym to charakterze pozostaje aż do obecnej chwili.

Etatem z 22. maja 1875 Wysoki Sejm ustanowił sześć posad prymaryuszów dla krajowego szpitala lwowskiego.

Wydział krajowy ze względu, że w szpitalu lwowskim przed ustanowieniem nowego etatu było już sześciu prymaryuszów, a oddział chirurgiczny prowadzony przez Dra. Szeparowicza jako jeden z najważniejszych w szpitalu nie mógł pozostać bez prymaryusza i być pozbawionym takiego operatora, jakim jest Dr. Szeparowicz, zamianował przy wprowadzeniu nowego etatu sześciu dawnych prymaryuszów stałymi, a Dra. Szeparowicza prowizorycznie nadetatowym prymaryuszem dla oddziału chirurgicznego i usprawiedliwił to zarządzenie w sprawozdaniu z dnia 22. lutego 1876 L. 1942.

Wysoki Sejm uchwałą z 26. kwietnia 1876 przyjął fakt ten do wiadomości, zastrzegając tylko, ażeby posada jednego sekundaryusza dopóty ani prowizorycznie, ani stale obsadzoną nie była, dopóki sprawa prymaryuszów zgodnie z etatem załatwioną nie będzie.

Postanowieniu temu Wysokiego Sejmu dotychczas stało się zadość, gdyż posada sekundaryusza obsadzoną nie została, a Dr. Szeparowicz pozostaje dotąd w szpitalu jako prowizoryczny nadetatowy prymaryusz.

Z tego powodu wniósł Dr. Szeparowicz pod dniem 9. września b. r. przedstawienie poparte jak najusilniej przez Dyрекcyę szpitala z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu ustalenia go na zajmowanej dotychczas posadzie prymaryusza.

Ze względu:

że Dr. Szeparowicz jest jednym z najstarszych lekarzy szpitala lwowskiego;

że posada prymaryusza oddziału chirurgicznego jest niezbędną dla szpitala;

że Dr. Szeparowicz spełnia obowiązki swoje z pożytkiem dla chorych i dla zakładu, i że jest w całym słowa znaczeniu znakomitą siłą tegoż zakładu;

że słusznie wymaga, żeby Jego pozycja ustaloną została, zwłaszcza, że przez stabilizacyę Dra. Szeparowicza nie poniesie fundusz krajowy żadnego nowego ciężaru, gdyż pobierać On będzie tę samą płacę i te same dodatki, co obecnie;

z uwagi nareszcie, że aby zadość uczynić postanowieniu etatu, pierwsza opróżniona posada prymaryusza nie będzie obsadzoną;

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do zamianowania Dra. Jana Szeparowicza stałym prymaryuszem na oddziale chirurgicznym w krajowym szpitalu we Lwowie.“

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim.

Lwów dnia 13. Września 1881.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard w. r.,
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 29.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole rolniczej
w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Wynik rokowań, które Wydział krajowy zawiązał wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. września 1878 z c. k. Rządem i Komitetem c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego w Krakowie w przedmiocie uznania szkoły rolniczej w Czernichowie za zakład krajowy, miał Wydział krajowy zaszczyt podać do wiadomości Wysokiego Sejmu w sprawozdaniu z czynności swych w czasie od 1. czerwca 1878 do 31 grudnia 1879 na stronnicy 26 i następnych.

Wobec pomyślnego wyniku rokowań wykonanie wspomnianej na wstępie uchwały Wys. Sejmu pozostało już tylko zawisłym od porozumienia się co do terminu odebrania szkoły czernichowskiej w zarząd kraju. Wydział krajowy zavezwał przeto Komitet c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego w Krakowie rozporządzeniem z dnia 20 stycznia 1880 L. 56, ażeby mu doniósł, jaki termin oddania szkoły uważa za najdogodniejszy. Otrzymałszy zaś pismem komitetu z dnia 10. lutego 1880 l. 8567 zawiadomienie, że Towarzystwo gospodarczo-rolnicze pragnie oddać szkołę z końcem roku szkolnego t. j. dnia 30 czerwca 1880, zgodził się w zasadzie na termin powyższy.

Dalsze rokowania wykazały jednakże potrzebę bliższego porozumienia się jeszcze co do niektórych warunków zawrzeć się mającej umowy notaryalnej, oraz co do przyszłej organizacji szkoły. Wskutek tego kontrakt, którego odpis mamy zaszczyt przedłożyć w załączeniu (Alleg. 1) Wysokiemu Sejmowi, mógł być podpisany przez Wydział krajowy dopiero dnia 24. września 1880, a odebranie zakładu w zarząd kraju wypadło odroczyć do 1. stycznia r. b. W tem miejscu nadmieniam się, że na mocy zawartego kontraktu, kraj królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z W. ks. krakowskiem zainstabulowany został za właściciela majątności Czernichowskiej z uchwały c. k. Sądu obwodowego w Krakowie z dnia 11. lutego r. b. L. 3191.

Celem objęcia zakładu w fizyczne posiadanie udata się na mocy rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 21. grudnia 1880. L. 53573 komisja pod przewodnictwem p. Dra Józefa Wereszczyńskiego członka Wydziału krajowego do Czernichowa i dokonała objęcia, odbywszy poprzednio konferencyę z upoważnionymi do oddania zakładu delegatami c. k. Towarzystwa gosp. roln. w Krakowie pp. Franciszkiem Paszkowskim, Leonardem Stawskim i Ludwikiem Szumańczowskim, dnia 18. stycznia r. b., jak świadczy załączony (Alleg. 2) odpis protokołu tej czynności.

W protokole powyższym wspomniano, że komisya Wydziału krajowego nie mogła na razie odebrać inwentarza szkoły i folwarku po szczególe. Czynność komisji uzupełnił pod tym względem urzędnik rachunkowy, który z polecenia Wydziału krajowego w Marcu r. b. sprawdził na miejscu inwentarz i sporządził dokładne spisy. Spisy te zaś posłużyły do zestawienia załączonych (Alleg. 3 i 4) wykazów wartości inwentarza, podług których wynosiła w chwili odbioru

wartość szkoły	54.608 zł. 15 ct.
„ folwarku	73.078 „ 53 „
razem więc wartość szkoły i folwarku .	127.686 zł. 68 ct.

nie licząc wartości prawa propinacyi, dającego obecnie 1.900 zł. rocznego dochodu.

Na podstawie relacji komisji, która objęła zakład w fizyczne posiadanie, z dnia 24. stycznia r. b. uznał Wydział krajowy przede wszystkim za właściwe ustanowić w Krakowie delegata do zwierzchniego zarządu kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie wraz z należącym do niej folwarkiem, ażeby tym sposobem umniejszyć trudności administracyjne, wynikające ze znacznego oddalenia zakładu od siedziby Wydziału krajowego. W myśl postanowienia tego zamianował Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 25 stycznia r. b. L. 3.950 delegatem swym p. Franciszka Paszkowskiego, a zastępcą jego p. Ludwika Szumańczowskiego, wydając zarazem dla delegata i jego zastępcy instrukcję, której odpis ma zaszczyt załączyć (Alleg. 5). Tem samym rozporządzeniem powołał Wydział krajowy p. Paszkowskiego na delegata swego w kuratorji szkoły, a p. Szumańczowskiego na jego zastępcę.

Dalej ustanowił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 1 lutego r. b. L. 3948 budżet szkoły i folwarku na r. 1881 i udzielił odpisy budżetu tego p. Paszkowskiemu oraz Dyrekcji szkoły, a nakoniec przesłał rozporządzeniem z tegoż dnia L. 5.138 p. Paszkowskiemu pełnomocnictwo dla p. Dra Feliksa Szlachtowskiego, adwokata krajowego w Krakowie, jako prawnego zastępcy Wydziału krajowego w sprawach zakładu Czernichowskiego.

Organizację administracyjną zakładu uzupełniła później załączona (Alleg. 6.) „Instrukcja dla dyrektora kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie“, wydana przez Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. czerwca r. b. L. 28.929.

Objąwszy zarząd nad szkołą roln. w Czernichowie, wezwał nadto Wydział krajowy (dekret z dnia 1. lutego r. b. L. 39.551) dyrektora i nauczycieli, którzy w chwili objęcia zajmowali posady przy tejże szkole, do dalszego pełnienia obowiązków, poruczonych im przez c. k. Towarzystwo gosp. roln. w Krakowie jako byłego właściciela szkoły, do 31. lipca r. b. za wynagrodzeniem, jakie im przyznało Towarzystwo. Na mocy powyższego wezwania weszli w skład grona nauczycieli szkoły pp.: Kornel Chwalibóg jako p. o. Dyrektora; Edmund Bielski, Piotr Giermański, Dr. Ludwik Birkenmajer, Marcei Białobrzski, Antoni Iwański i Władysław Wojcik jako p. o. nauczycieli; a ks. Ludwik Wendland jako p. o. kapelana.

Oznaczając koniec lipca r. b. jako kres urzędowania powyższych nauczycieli, przypuszczał Wydział krajowy, że nowy statut organiz. szkoły i oparty na nim etat osób i płac grona nauczycieli zakładu dość wcześnie uzyskają moc obowiązującą, ażeby można było obsadzić posady nauczycieli podług etatu z początkiem roku szkolnego 1881/82. Kiedy zaś stało się niewątpliwem, że etat przed końcem roku szkolnego 1880/81 przez Wys. Sejm uchwalonym nie będzie, postanowił Wydział krajowy utrzymać prowizoryum w obsadzeniu posad nauczycieli szkoły jeszcze na najbliższy rok szkolny, a wskutek tego powołał dekretem z dnia 18. maja r. b. L. 20.765 dyrektora i nauczycieli wówczas przy szkole zatrudnionych, do dalszego urzędowania przez czas od 1 sierpnia r. b. do 31 lipca 1882.

W tymże samym terminie kończy się urzędowanie i tych nauczycieli, których Wydział krajowy powołał późniejszymi dekretemi dla zapelnienia luk powstałych w ciągu roku bieżącego w gronie nauczycieli szkoły. Z nauczycieli bowiem mianowanych dekretem z dnia 1. lutego r. b.

L. 3951 ustąpili do tej pory z zajmowanych posad pp. Iwański, nauczyciel mechaniki i budownictwa, Wojcik, nauczyciel weterynaryi, i kapelan ks. Wendland. W miejsce zaś pp. Iwańskiego i Wojcika powołał Wydział krajowy dekretem z dnia 11. czerwca r. b. L. 25.498 na nauczyciela mechaniki i budownictwa p. Franciszka Skowrona, a na nauczyciela weterynaryi p. Zygmunta, Fertiga; a kiedy pan Fertig, otrzymawszy posadę rządową, z posady w Czernichowie zrezygnował, zajął miejsce jego na mocy dekretu Wydziału krajowego z dnia 6. września r. b. L. 43.134 p. Leopold Haase. Obowiązki kapelana wreszcie pełni obecnie na mocy dekretu Wydziału krajowego z dnia 16. lipca r. b. l. 34.568 ks. Jędrzej Rudnicki.

Na wezwanie Wydziału krajowego doniósł był komitet c. k. Towarzystwa gosp. rol. już przed objęciem zakładu w zarząd kraju pismem z dnia 4. Stycznia r. b. l. 8906, że na delegata Towarzystwa w kuratoryi szkoły przeznaczył p. Leonarda Stawskiego, a na zastępcę jego p. Dra Edwarda Janczewskiego. C. k. Prezydium Namiestnictwa zaś, zawiadomione odezwą Wydziału krajowego z dnia 21. grudnia 1880 l. 53.573, że szkoła przejdzie niebawem pod zarząd kraju, oznajmiło odezwą z dnia 24 stycznia r. b. l. 699, że z upoważnienia J.E. p. Ministra rolnictwa zamianowało delegatem c. k. Rządu w kuratoryi rzeczzonej p. Kazimierza hr. Badeniego, c. k. Radcę Namiestnictwa i kierownika starostwa krakowskiego, a zastępcą jego p. Ignacego Zabierzewskiego c. k. komisarza powiatowego przy starostwie krakowskiem.

Podług relacji p. Paszkowskiego z dnia 20 lutego b. r. l. 10 kuratorya ukonstytuowała się, obierając pana Paszkowskiego przewodniczącym, a następnie wskutek wezwania Wydziału krajowego z dnia 2. lutego r. b. l. 4. 420 zajęła się wypracowaniem projektu statutu organizacyjnego szkoły. Projekt ten przedłożyła kuratorya relacją z dnia 27. marca r. b. l. 20. Na podstawie zaś rzeczzonego projektu oraz ustnej narady, którą w tej sprawie odbył w Krakowie z kuratoryą p. Dr. Józef at 7. Wereszczyński, członek Wydziału krajowego, uchwalil Wydział krajowy załączony (Al. 7.) w odpisie „statut organizacyjny krajowej średniej szkoły w Czernichowie“ i przedłożył statut ten odezwą z dnia 27 maja r. b. l. 24.527, za pośrednictwem c. k. Prezydium Namiestnictwa, c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Na odezwę powyższą nie otrzymał Wydział krajowy do tej pory odpowiedzi. Nie ulega jednakże żadnej wątpliwości, że statut uzyska zatwierdzenie c. k. Ministerstwa rolnictwa bez zmiany któregokolwiek z przepisów większej wagi, gdyż w projekcie zastosowano się w zupełności do wskazówek, jakie rzeczzone Ministerstwo udzieliło było poprzednio co do organizacji średnich szkół rolniczych, subwencyonowanych ze skarbu państwa. W szczególności zaś nie zachodzi obawa, ażeby c. k. Ministerstwo zażądało zmiany przepisów §§. 11 i 13 statutu organiz. i dla tego Wydział krajowy na przepisach tych oparł projekt etatu osób i płac grona nauczycielskiego przy krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie, który ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi. W etacie tym oznaczono tylko płace tych nauczycieli, którzy będą urzędnikami krajowymi, pominięto zaś liczbę i wysokość płac nauczycieli niestałych. Liczba bowiem adjunktów i docentów, jak stwierdziła praktyka w kraj. wyż. szkole rolniczej w Dublinach, zawisła w części od specjalnych kwalifikacyj nauczycieli zwyczajnych stałych, w skutek czego częstym ulegać może zmianom, a w każdym razie nie da się ściśle oznaczyć przed zamianowaniem nauczycieli zwyczajnych i ułożeniem szczegółowego planu nauk. Z tego powodu zaś zdawało się Wydziałowi krajowemu właściwem, oznaczenie liczby i wysokości płac nauczycieli niestałych pozostawić każdemu budżetowi szkoły.

Co się tyczy wysokości płac nauczycieli zwyczajnych, to projektowana w etacie płaca Dyrektora równa się płacy dyrektora kraj. szkoły leśnej, będącej również średnią szkołą fachową, z potrąceniem 300 zł. w. a. na mieszkanie, które dyrektor szkoły czernichowskiej otrzymać musi in natura.

Natomiast wymierzył Wydział krajowy płace nauczycieli do wykładu nauk zawodowych przy szkole Czernichowskiej podług norm ustanowionych dla kraj. wyż. szkoły rolniczej w Dublinach,

mając na względzie, że od nauczycieli do wykładu nauk zawodowych wymagać wypada w obu-
dwóch zakładach teje samej kwalifikacyi, oraz, że wobec małej liczby kandydatów uzdolnionych
do zajęcia posad nauczycieli zawodowych nie ma widoku pozyskania dla szkoły Czernichowskiej
nauczycieli zawodowych z należytą kwalifikacją za mniej wysokiem wynagrodzeniem. Nauczyciele
wreszcie do nauk zasadniczych z kwalifikacją do wykładu w średniej szkole fachowej będą zda-
niem Wydziału krajowego odpowiednio udotowani, jeżeli Wysoki Sejm przyzna im projektowane
w etacie wynagrodzenie, które w porównaniu z dotacją nauczycieli do nauk zawodowych tylko
co do płacy o 200 zł. w. a. jest niższem.

Przystępując do uzasadnienia preliminarzy krajowej szkoły rol. w Czernichowie i folwarku
Czernichowskiego na rok 1882, musi Wydział krajowy przede wszystkim zwrócić uwagę Wysokiego
Sejmu na okoliczność, że preliminarze szkoły i folwarku dołączone jako allegata do preliminarza
funduszu krajowego na tenże rok (Rub. XV poz. 139. wydatków i Rub. IX. poz. 26 dochodów)
zestawione być musiały ze względu na bliskie, jak się wówczas zdawało, zebranie się Wysokiego
Sejmu już w marcu r. b., zanim kuratorya szkoły i delegat Wydziału krajowego zdołali wypra-
cować i przedłożyć projekta preliminarzy. Ponieważ zaś projekta preliminarzy przedłożone póź-
niej przez kuratoryę i delegata relacją z dnia 5 lipca r. b. L. 46 w kilku pozycjach dość znacznie
się różnią od preliminarzy zestawionych pierwotnie, do których ułożenia jedynie budżeta ustano-
wione przez Wydział krajowy na rok 1881 mogły służyć za podstawę, a zmiany zaprojektowane
przez kuratoryę i delegata po największej części uznać wypadło za usprawiedliwione, przeto
Wydział krajowy zestawił na podstawie wniosków kuratoryi i delegata nowe preliminarze, które
ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi.

W preliminarzu folwarku Czernichowskiego opiera się Rub. I, II, III, IV, V i VIII wydatków
zwyczaj. oraz Rub. I do VII dochodów zwyczajnych bądź na wynikach z lat poprzednich, bądź na
zawartych kontraktach i umowach dzierżawnych; zaś wydatki zwyczaj. Rub. VI i VII preliminarzowane
są zgodnie z faktycznym stanem rzeczy.

Co się tyczy wydatków nadzwyczajnych, to w Rub. I okazało się koniecznem wstawienie 600
zł. (poz. 8) na powiększenie wozowni, którego potrzeba oddawna była uznana, lecz z braku
funduszy do tej pory zaspokojoną być nie mogła, a 450 zł. (poz. 9) na zakupno nowej mło-
carni z kieratem, z powodu, że dotychczasowa młocarnia nabyta przed laty dwudziestu, jako nie
nowa nie jest już do użycia. W Rub. VI poz. 26 wstawiono 183 zł. w. a. jako $\frac{1}{10}$ część opłaty
od przeniesienia własności. C. k. główny urząd podatkowy w Krakowie wymierzył bowiem wez-
waniem płatniczem z dnia 15. listopada 1880 L. 2395 należność skarbową od przeniesienia wła-
sności majątności Czernichowskiej na 1.834 zł. 87 $\frac{1}{2}$ ct. Wydział krajowy jednakże udał się pi-
smem z d. 15. lutego r. b. l. 6878 do c. k. Ministerstwa skarbu z prośbą, ażeby spłatę tej nale-
żytości, którą według kontraktu zawartego z c. k. Towarzystwem gospodarezo-rolniczym w Kra-
kowie obowiązany jest pokryć fundusz krajowy, rozłożyło na lat 10 z opustem procentu za
przewłokę. Uzyskawszy zaś dawniej także same ułatwienie w spłaceniu należności od przenie-
sienia własności szkół rolniczych w Dublinach, tuszy Wydział krajowy, że i w niniejszym wy-
padku prośba jego znajdzie uwzględnienie. Na uzasadnienie wydatku nadzwyczajnego, zamie-
szczonego w Rubryce VII, poz. 28 przytoczyć wypada, co następuje. Z pisma Komitetu c. k.
Towarzystwa gosp. roln. w Krakowie z dnia 23. grudnia 1879 L. 8492 powziął Wydział krajowy
wiadomość, że c. k. Rząd upomniał się o spłatę zaległego czynszu erbpachtowego z Czernichowa
po dzień 1. listopada 1855 w kwocie 1117 zł. 34 ct. w. a. oraz, że obowiązek spłacenia tegoż
czynszu ciąży na c. k. Towarzystwie gosp. rol. w Krakowie. Względy słuszności zaś zdawały się
Wydziałowi krajowemu przemawiać za tem, ażeby Towarzystwo, oddające krajowi majątność Czer-
nichowską wraz ze szkołą bez żadnego wynagrodzenia, od ciężaru powyższego zostało zwolnio-
nem. Z tego powodu Wydział krajowy uwzględnił prośbę komitetu Towarzystwa o przyjęcie spłaty
zaległego czynszu erbpachtowego na fundusz krajowy i zezwolił na umieszczenie odpowiedniej
klauzuli w umowie notaryalnej z dnia 24 września 1880. W preliminarz na rok 1882 jednakże

wstawiono tylko $\frac{2}{3}$ zaległego czynszu w kwocie 745 zł. w. a., ponieważ c. k. Towarzystwo gosp. rol. w Krakowie udało się do władz skarbowych z prośbą o rozłożenie spłaty na 6 rat kwartalnych, płatnych począwszy od 1. stycznia 1882, i są widoki, że prośba ta odniesie skutek pożądaný.

Dochód nadzwyczajny wreszcie w Rub. IV poz. 10 preliniowano w przypuszczeniu, że folwark dostarczy w r. 1882 z zapasów swych 80.000 sztuk cegły na potrzeby szkoły rolniczej w Czernichowie.

W preliniarz kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie wstawiono „płace w gotowiznie“ (Rub. I. poz. 1. wydatków zwyczaj.) w takiej wysokości, w jakiej obecnym nauczycielom szkoły takowe przyznano. Nadmienić jednak wypada, że potrzeba dotacyi na utrzymanie nauczycieli okaże się prawdopodobnie nieco większą, jeżeli etatowe posady nauczycieli obsadzone zostaną już z początkiem roku szkolnego 1882/83.

Reszta pozycyi Rub. I wydatków zwyczaj., dalej Rubr. II i poz. 11 b, d, e, f, Rubr. III znajduje uzasadnienie w wynikach z lat poprzednich. Wstawienie poz. 11. a. wydatków zwyczaj. okazało się koniecznym, ponieważ zakres działania delegata Wydziału krajowego do zwierzchniego zarządu szkoły i folwarku, ustanowiony instrukcją z dnia 25 stycznia r. b. jest zbyt rozległy, ażeby można obarczać delegata funkcjami, wynikającymi z instrukcyi, bez dodania mu pomocy kancelaryjnej. Poz. 11. c, Rubr. III zaś musiano preliniować znacznie wyżej niż w latach poprzednich ze względu na koszty druku nowego statutu org. i regulaminów. W Rub. IV wzrosły w porównaniu z latami poprzednimi poz. 21 i 24 z powodu, że Wydział krajowy zgodnie z zapatrywaniem kuratoryi uznał kwoty preliniowane dotąd na żywność i odzież uczniów za niewystarczające.

Pomijając na teraz Rub. V. wydatków zw. nadmienienia Wydział krajowy, że w dochodach szkoły preliniowano:

Rub. I stosownie do wyniku rokowań z c. k. Rządem;

Rubr. II na podstawie opłat, pobieranych od uczniów przed objęciem szkoły w zarząd kraju;

Rubr. III. zgodnie z wykazaniem w preliniarzu folwarku dochodem czystym;

Rubr. IV. wreszcie na podstawie wyniku z lat poprzednich.

Z wydatków nadzwyczajnych kwota 50 zł. w. a. w rubr. IV. poz. 25 przeznaczoną jest na sprawienie nakryć stołowych. Nie zdaje się bowiem właściwym, aby uczniowie jadali nadal tak jak do tej pory na stołach nienakrytych.

Co się tyczy nakoniec wydatków zwyczaj. i nadzwyczaj. Rubr. V., to wypada nadmienić, że szkoła czernichowska jest bardzo ubogą w środki naukowe i po większej części wcale nie posiada zbiorów w preliniarzu wymienionych, niezbędnych do wykładu nauk w średniej szkole rolniczej. Z tego powodu zdawało się koniecznym przedewszystkiem podwyższyć dotychczasową dotacją na wydatki zwyczajne. Rubr. V. Nadto trzeba będzie zdaniem kuratoryi przez lat kilka uzupełniać środki naukowe za pomocą dotacyi nadzwyczajnej. Kuratorya jednakże nie obliczyła jeszcze ściśle wysokości potrzebnej dotacyi nadzwyczajnej, zamierzając obliczenie to oprzeć na wnioskach nauczycieli, którzy zajmą w Czernichowie posady etatowe. Na ten raz zaś poprzestała kuratorya na wykazaniu potrzeb najagłębszych, na których zaspokojenie wypadło wstawić w preliniarz kwotę 1.140 zł. w. a. oprócz kwoty 300 zł. w. a., wstawionej ze względu na spodziewane pomnożenie się zbiorów w Rubr. III. poz. 17. jako wydatek nadzwyczajny na sprawienie szaf do zbiorów.

W związku z preliniarzem na rok 1882 stoi sprawa pomnożenia pomieszczeń dla nauczycieli szkoły Czernichowskiej.

Dotychczas posiada szkoła oprócz pomieszkania Dyrektora, nauczyciela chemii i kapelana w gmachu szkolnym, w osobnych domach: trzy pomieszkania dla nauczycieli żonatyh i dwa pomieszkania kawalerskie. Pomieszkane obecne Dyrektora jest wprawdzie niewystarczające, lecz będzie rozszerzone, skoro ukończonem zostanie przebudowanie gmachu szkolnego, na które c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało swego czasu subwencyę nadzwyczajną w kwocie 12.000 zł. w. a. Dyrektor więc zamieszkiwać będzie i nadal gmach szkolny. Podobnie znajdzie pomieszczenie w gmachu szkolnym i kapelan. Natomiast musi kawalerskie pomieszkane nauczyciela chemii zajętem być w przyszłości na pomieszczenie zbiorów. Po za obrębem gmachu szkolnego mieszkać więc muszą wszyscy nauczyciele z wyjątkiem Dyrektora i kapelana. Ponieważ zaś liczyć wypada na czterech żonatyh nauczycieli zwyczajnyh i przynajmniej trzech żonatyh nauczycieli niestalyh, przeto nie dostaje szkole pomieszkań dla czterech nauczycieli żonatyh.

Potrzeba pomieszkań dla nauczycieli jest już teraz naglącą, gdyż szkoła liczy obecnie już pięciu nauczycieli żonatyh, z których dwaj pomieszczeni być musieli w pomieszkaniach kawalerskich o jednym pokoju z izdebką i kuchenką. Z tego powodu Kuratorya podaniem z dnia 17 czerwea r. b. L. 35 przedłożyła wniosek, ażeby Wydział krajowy dom mieszkalny dla czterech nauczycieli żonatyh kazał postawić jeszcze w ciągu roku bieżącego. Wniosku tego nie uwzględnił Wydział krajowy nie mogąc stanowić o budowie bez zezwolenia Wysokiego Sejmu. Natomiast polecił kuratoryi rozporządzeniem z dnia 17. czerwea b. r. L. 27.797, ażeby postarała się o plan i kosztorys projektowanej budowy.

W kosztorysie nadesłanym przez kuratoryą w skutek polecenia powyższego, który Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wraz z planem budowy, obliczono koszt budowy na 11.492 zł. 77 ct. w. a. — Uwzględniając jednak, że w kwocie powyższej nie mieści się wynagrodzenie za prowadzenie budowy i dostarczenie planów szczegółowych, ani też koszt budowy studni, którą przy nowym budynku urządzić należy, wypada przyjąć ogólny koszt budowy na 12.000 zł. w. a.

Nieunikniony ten wydatek byłby dla funduszu krajowego tem uciążliwszy, że przypadnie na jeden rok budżetowy. Ażeby przeto zbyt ciężko nie obciążać funduszu krajowego, zdaje się Wydziałowi najwłaściwszem zaciągnąć na pokrycie kosztów budowy odpowiednią pożyczkę na hipotekę majątności Czernichowskiej. Wykonaniu zaś projektu tego nie stoi nic na przeszkodzie, gdyż podług zasięgniętej przez Wydział krajowy informacji kasa oszczędności w Krakowie gotowa jest udzielić na majątność Czernichowską dodatkową pożyczkę do wysokości 15.000 zł. w. a.

Nakoniec wspomnieć jeszcze wypada o szkole ogrodniczej w Czernichowie, którą Wydział objął w zarząd kraju wraz z szkołą rolniczą. — Szkoła ta utrzymywaną była przed objęciem w zarząd kraju wyłącznie z subwencyi, które na ten cel udzielało c. k. Ministerstwo rolnictwa w rocznej kwocie 2.000 zł. w. a., a Wydział krajowy zobowiązał się wobec tegoż Ministerstwa mieniem kraju, jak już nadmieniono, w przywiedzionym na wstępie sprawozdaniu, do utrzymywania szkoły rzeczoney tylko pod tym warunkiem, że c. k. Rząd nie przestanie zasilać jej rocznymi dotacyami w tej samej wysokości. W nadziei zaś, że c. k. Ministerstwo rolnictwa na warunek ten się zgodzi, pokrywa Wydział krajowy koszt utrzymania szkoły ogrodniczej poczynszy od 1. stycznia r. b. zaliczkowo z funduszu krajowego na podstawie budżetu, który ustanowił dla niej rozporządzeniem z dnia 8. marca r. b. L. 10.509. — Wartość inwentarza szkoły tej wynosiła przy odbiorze 273 zł. 45 ct. w. a.

Na podstawie wyводу powyższego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- 1) Sejm zatwierdza załączony projekt etatu osób i plac grona nauczycielskiego przy krajowej
Allegat 8. średniej szkole rolniczej w Dublanach. (Alleg. 8).
- Allegat 9 i 10* 2) Sejm uchwała załączone (Alleg. 9. i 10.) preliminarze krajowej średniej szkoły rolniczej
 w Czernichowie i folwarku Czernichowskiego na rok 1882.
- 3) Sejm upoważnia Wydział krajowy do postawienia w ciągu roku 1882 budynku mieszkalnego dla czterech nauczycieli kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie z warunkiem, aby koszta budowy tej nie przenosiły 12.000 zł. w. a., i do pokrycia wydatku tego z pożyczki w kwocie 12.000 zł. w. a., którą Wydział krajowy zaciągnie na hipotekę majątności Czernichowskiej.

Lwów dnia 13 września 1881.

Z Rady Wydziału krajowego
 Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego i Sprawozdawca

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

U m o w a

zawarta między Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi, wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, działającym w imieniu kraju królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z jednej strony, zaś c. k. gal. Towarzystwem gospodarskim w Krakowie, zastąpionem przez swój komitet z drugiej strony w następującej osnowie:

I. C. k. gal. Towarzystwo gospodarczo-rolnicze w Krakowie, będąc za świadectwem ksiąg Urzędu hipotecznego w Krakowie ks. gł. tab. vol. 14 pag. 353 n. 1 haer. — właścicielem dóbr Czernichów w powiecie krakowskim położonych, a w szczególności także właścicielem zakładu naukowego gospodarczego w tych dobrach urządzonego, odstępuje rzeczony folwark swój Czernichów wraz z całym inwentarzem żywym i martwym, niemniej inwentarzem tamtejszej szkoły rolniczej ze wszystkimi na pomieszczenie Zakładu naukowego postawionymi i w używaniu tegoż zostającymi zabudowaniami, z ich urządzeniem, księgozbiorem, muzeami, i innymi zbiorami, z zabudowaniami na pomieszkanie dyrektorów i profesorów Zakładu przeznaczonemi, z gruntami tak pod powyższe budynki zajętemi, według sporządzonego i za część składową obecnego kontraktu uznanego inwentarza — na własność kraju, względnie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wiel. Księstwem Krakowskiem.

II. W zamian za ustąpienie dóbr Czernichowa i szkoły rolniczej w Czernichowie, przyjmuje Wydział krajowy na ciężar kraju Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dniem . . . . . t. j. z dniem objęcia fizycznego posiadania tychże dóbr szkoły rolniczej obowiązek ponoszenia wszelkich wydatków połączonych z utrzymaniem zakładów naukowych w Czernichowie, obowiązek opłacania podatków od gruntów i zabudowań z posiadaniem folwarku Czernichowskiego i szkoły rolniczej połączonym, jako też obowiązek spłacania długów hipotecznych w ustępie II tej umowy wymienionych.

Wogóle kraj wstępuje we wszystkie prawa, jakie przysługiwały c. k. gal. Towarzystwu gospodarskiemu w Krakowie względem rzeczonych dóbr i Zakładów naukowych, a w szczególności względem grona profesorów i innych przy tychże Zakładach ustanowionych organów i pomocników, przyjmuje zarazem na siebie do dalszego wypełniania wszelkie zobowiązania, w miarę jak takowe przez c. k. gal. Towarzystwo gospodarcze miały być ponoszone.

III. Kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, obowiązuje się utrzymywać w Czernichowie średnią szkołę rolniczą, jako Zakład krajowy z językiem wykładowym polskim, pod bezpośrednim nadzorem Kuratoryi, złożonej z trzech członków, mianowicie z delegata Rządu, delegata Wydziału krajowego i delegata gal. Tow. gospodarczego w Krakowie, a pod nadzorem zwierzchniczym Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

IV. Kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przyjmuje na siebie wszelkie długi hipoteczne po dzień 10 marca 1875, na dobrach Czernichów karcie ciężarów C w pozyceach nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, on. intabulowane, jako to:

1) Datki sumy na rzecz funduszu indemnizacyjnego jako wykup za dziesięć i czynsz dzierżawny w poz. 1, 2, 3, 4, wyszczególnione.

2) Sumy 8000 zł., 8000 zł. i 7000 zł. w. a. zpn. obligów dłużnych z dnia 29. marca 1870, z dnia 14. maja 1870, i z dnia 6. marca 1875, na rzecz kasy oszczędności krakowskiej w poz. 5, 6, 7, on. zabezpieczone, jakie po uiszczeniu ratalnych spłat jeszcze należą — nakoniec

3) Dług Towarzystwa rolniczego nie hipotekowany w kwocie 5000 zł. powstały wskutek zaciągnięcia bezprocentowej pożyczki z funduszu na postawienie korpusu ochotników galicyjskich w r. 1866 zebranego i zaległy czynsz wieczysto dzierżawny (erbpachtowy) po 1. listopada 1855. w kwocie 1117 zł, 34 ct. należącego.

V. Kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, obowiązuje się tym z terazniejszych nauczycieli szkoły rolniczej w Czernichowie, którzy przejdą na etat krajowy, policzyć dotychczasowe lata służby przy powyższej szkole do emerytury; tym zaś, którzyby po objęciu szkoły w zarząd kraju posady swe utracili, udzielić jednorazowe wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Wydział krajowy w porozumieniu z komitetem Towarzystwa rolniczego.

VI. Prawa własności kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem do wszystkich przedmiotów w ustępie I. obecnej umowy poszczególnionych gasną, jeżeliby Zakład naukowy w Czernichowie przestał być zakładem krajowym lub przestał być szkołą rolniczą, albo jeżeliby język polski przestał być jedynym językiem wykładowym w tejże szkole, wreszcie jeżeliby Wydział krajowy z jakichbądź powodów przestał sprawować nadzór zwierzchniczy nad tą szkołą. W takim razie wraca szkoła napowrót do Towarzystwa gospodarczo-rolniczego w Krakowie i Towarzystwo to odzyskuje własność wszystkich przedmiotów niniejszą umową (ustęp I) krajowi Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ustąpionych bez obowiązku zwrotu wkładów przez kraj poczynionych.

Powyższe zastrzeżenie ma być uwidocznione przy intabulacji prawa własności Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem do folwarku i szkoły rolniczej w Czernichowie na rzecz kraju, a gal. Towarzystwo gospodarczo-rolnicze w Krakowie zezwala oraz, aby kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na mocy niniejszej umowy za właściciela dóbr Czernichowa i szkoły rolniczej tamże istniejącej, w stanie ich czynnym był intabulowanym.

VII. C. k. Towarzystwo gospodarcze w Krakowie uprawnionem jest w razie rozwiązania się, przelać wszystkie prawa przyznane mu niniejszą umową na osobę trzecią.

VIII. Należytość skarbową od tej umowy, jakoteż od przeniesienia i intabulacji własności dóbr Czernichowa i zakładów naukowych tamże istniejących, ponosi kraj Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w całości.

We Lwowie dnia 24. września 1880.

(L. S.)

Marszałek krajowy
Ludwik hr. Wodzicki m. p.

Czł. Wydz. kraj.
Oktaw Pietruski m. p.

Jako świadek
Józef Ekielski m. p.

Czł. Wydz. kraj.
Dr. Józef Wereszczyński m. p.
Jako świadek
Dr. Antoni Grott m. p.

L. rep. 25.039.

Stwierdzam mym urzędowym podpisem, że osobiście mnie znani JExc. Ludwik hr. Wodzicki Marszałek krajowy, tudzież Wny Oktaw Pietruski i Dr. Józef Wereszczyński, członkowie Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem we Lwowie zamieszkali, powyższą „Umowę“ imieniem tegoż Wydziału krajowego przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej wraz z osobiście mnie znanymi świadkami Wnym Józefem Ekielskim, sekretarzem Wydziału krajowego i Wym Drem Antonim Grottem, dyrektorem urzędów pomocniczych Wydziału krajowego we Lwowie zamieszkałymi, własnoręcznie w mojej obecności podpisali.

We Lwowie dnia dwudziestego czwartego września tysiąc ośmset ośmdziesiątego roku.

(L. S.)

Julian Szemelowski, c. k. notaryusz w. r.

Prostując pomyłkę co do nazwy Towarzystwa naszego we wstępie tego dokumentu, tudzież w punktach I, II, III, VI i VII podpisujemy go w imieniu c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego krakowskiego na mocy upoważnienia przez zgromadzenie ogólne nam na dniu 20 października 1879 udzielonego, a tu w poświadczeniu notaryalnym dołączonego, umowę tę jako c. k. Towarzystwo gospodarczo-rolnicze krakowskie w całej osnowie obowiązującą, uznajemy imieniem tegoż na zaintabulowanie kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem za właściciela dóbr Czernichów i szkoły rolniczej tamże istniejącej w stanie czynnym zezwalamy.

W Krakowie dnia 19 listopada 1880.

W imieniu c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego krakowskiego

Prezes

Henryk hr. Wodzicki, m. p.

Członek Towarzystwa

Franciszek Paszkowski, m. p.

Członek Towarzystwa

Józef Szumańczowski, m. p.

L. 16.262.

Niniejszem poświadczam, jako znani mi osobiście pp. JWny Henryk hr. Wodzicki, Prezes — Franciszek Paszkowski i Ludwik Szumańczowski, członkowie c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego krakowskiego w Krakowie zamieszkali powyższą umowę w imieniu tegoż Towarzystwa w mojej obecności własnoręcznie podpisali.

W Krakowie dnia dziewiętnastego listopada 1880 (tysiąc ośmset ośmdziesiątego) roku.

c. k. Notaryusz

Stefan Muczkowski, m. p.

(L. S.)

P r o t o k ó ł.

czynności objęcia szkoły rolniczej w Czernichowie wraz z folwarkiem, oraz szkoły ogrodniczej w Czernichowie w zarząd kraju.

Działo się w Czernichowie dnia 18 stycznia 1881 roku.

Obecni: I. Ze strony Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim jako odbierającego pp.:

- 1) Dr. Józef Wereszezyński, członek Wydziału krajowego.
- 2) Mieczysław Chrzanowski, zastępca dyrektora oddziału rachunkowego.
- 3) Bronisław Drwęski.

II. Ze strony e. k. Towarzystwa rolniczo-gospodarczego krakowskiego, jako oddającego pp.:

- 4) Franciszek Paszkowski.
- 5) Leonard Stawski.
- 6) Ludwik Szumańczowski. Członkowie Komitetu Towarzystwa.

nadto III. P. Mieczysław Chwalibóg, dyrektor szkoły rolniczej w Czernichowie.

Protokół prowadził Bronisław Drwęski. Komisya Wydziału krajowego objęła za zgodą komisji e. k. Towarzystwa rol. gosp. w Krakowie na mocy kontraktu z dnia 24 września 1880. szkołę rolniczą w Czernichowie wraz z należącym do niej folwarkiem niemniej tamtejszą szkołę ogrodniczą w fizyczne posiadanie kraju, a poruciła bezpośredni zarząd nad zakładami powyższymi aż do dalszego rozporządzenia Wydziału krajowego p. Mieczysławowi Chwalibogowi, dotychczasowemu dyrektorowi szkoły Czernichowskiej, w tych samych granicach, w których p. Chwalibóg sprawował zarząd ten do dnia odbioru z upoważnienia komitetu e. k. Towarzystwa rol. gosp. w Krakowie.

Za podstawę obrachunku pomiędzy Wydziałem krajowym a Towarzystwem co do pretensyj wynikających z objęcia szkoły Czernichowskiej na własność kraju, przyjęto termin 1 stycznia 1881. Na tej podstawie objęła komisya Wydziału krajowego od komisji Towarzystwa podług g. 1. załączonego wykazu (Alleg. 1) jako pozostałość kasową funduszu szkoły rolniczej w Czernichowie wraz z folwarkiem z dniem 1 stycznia 1881. kwotę 2.746 zł. 69 $\frac{1}{2}$ ct. (Dwóch tysięcy siedmset g. 2. czterdziestu sześciu zł. 69 $\frac{1}{2}$ ct. w. a.) a nadto podług załączonego wykazu (Alleg. 2) jako pozostałość kasową funduszu szkoły ogrodniczej w Czernichowie z dnia 1 stycznia 1881 kwotę 166 zł. 84 $\frac{1}{2}$ ct. (Stu sześćdziesięciu sześciu zlr. 84 $\frac{1}{2}$ ct. w. a.) oraz jako majątek zarodowy szkoły powyższej kwotę 318 zł. 97 $\frac{1}{2}$ ct. (Trzystu ośmnastu zł. 97 $\frac{1}{2}$ ct. w. a.) i oddała kwoty powyższe pod zarząd p. Franciszka Paszkowskiego.

Zarazem zastrzegła komisya Wydziału krajowego, aby Komitet e. k. Towarzystwa roln. gosp. w Krakowie przedłożył Wydziałowi krajowemu szczegółowy wykaz zaległości czynnych i biernych zakładów Czernichowskich według stanu z dnia 1. stycznia 1881.

Dla braku uzupełnień w spisie inwentarza zakładów Czernichowskich, któreby obejmowały wszystkie zmiany, jakie zaszły po koniec roku 1880, nie mogła komisya Wydziału krajowego odebrać inwentarza tego po szczególe. Przyjmując przeto inwentarz powyższy, pozostawiła go pod odpowiedzialnością p. Mieczysława Chwaliboga, jako odpowiedzialnego za inwentarz zakładów

Czernichowskich po dzień odbioru w obec Komitetu c. k. Towarzystwa roln. gosp. krakowskiego, i poleciła p. Chwalibogowi, ażeby przedłożył Wydziałowi krajowemu niebawem spis inwentarza pomienionych zakładów podług stanu z dnia 1. stycznia 1881 zatwierdzony przez Komitet Towarzystwa. Na tem ukończono czynność objęcia zakładów Czernichowskich w zarząd kraju.

d. j. w.

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.
członek Wydz. kraj.
Mieczysław Chrzanowski, w. r.
zastępca Dyrektora oddz. rach. Wydz. kraj.
Bronisław Drwęski, w. r.

Franciszek Paszkowski, w. r.
Leonard Stawski, w. r.
Ludwik Szumańczonki, w. r.
Mieczysław Chwalibóg, w. r.

Suballegat I. do Allegata 2.

Ogólny Wykaz

pozostałości funduszków szkoły rolniczej Czernichowskiej z dniem 1. stycznia 1881.

Pozostałość w kasie przy Kuratoryi	1.092 zł. 12 ct. *)
Pozostałość w kasie Czernichowskiej	209 zł. 84 ct.
Oprócz tego znajdować się powinno w tejsze kasie według osobnego Conto fabryki wapna	2314 „ 91 „
Kaucya trzymającego zbiór Wikła za 3-letnim kontraktem	150 „ — „
Razem	2674 zł. 75 ct.
Niedobór kasy szkoły rolniczej z po- vodu wydatku na szkołę ogrodni- czą od 1. lipca 1880	1020 zł. 17½ „ 1654 „ 57½ „
Razem w obu kasach pozostałość gotówki	2746 zł. 69½ ct.

Kraków, 7 stycznia 1881.

Paszkowski, m. p.

---

*) W tej sumie znajduje się reszta funduszu subwenyi na budowę gmachu szkolnego w Czernichowie przez kolandacyę wykazaną 497 złr. 28 ct.

Wykaz kasowy

funduszków szkoły ogrodniczej do końca 1880 r.

a) Według rachunku prowadzonego od 30. listopada 1876.

w przychodzie . . .	8.070 zł. 55 ct.
w rozchodzie . . .	7.584 „ 73 „
pozostałość . . .	<u>485 zł. 82 ct.</u>

b) Według rachunku prowadzonego od 11. czerwca 1879.

w przychodzie . . .	2.956 zł. 84 ct.
w rozchodzie . . .	2.471 „ 02 „
pozostałość . . .	<u>485 zł. 82 ct.</u>

to jest:

Saldo księgi kasy oszczędności Nr. 36.300 465 zł. 13 ct.

w gotówce . . . . . 20 „ 69 „

Razem . 485 zł. 82 ct. w których znajduje się wykazana.

w r. 1880 Ministerstwu reszta funda-

cyjnej subwencji . . . . . 166 zł. 84¹/₂ ct., co do których jeszcze nie ma rezolucyi.

Reszta . . . . . 318 zł. 97¹/₂ ct. jest własnością szkoły ogrodniczej.

Kraków 6 stycznia 1881.

F. Paszkowski m. p.

Delegowani z komitetu c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego.

M. Jawornicki mp.

Karol Langie m. p.

St. Badeni m. p.

Allegat III. do sprawozdania Wydziału krajowego. L. 16.168/81.

Wartość krajowej średniej Szkoły rolniczej w Czernichowie.

I. B u d y n k i.

1. Gmach szkolny	42.000 zł. — ct.	
2. Dom zwany leśniczówką wraz ze skrzydłem (mieszkanie dwóch nauczycieli)	3.600 „ — „	
3. Stajnia do domu powyższego należąca	150 „ — „	
4. Dom zwany „po Kucielskich“ (mieszkanie dwóch nauczycieli)	1.200 „ — „	
5. Dom drewniany nowy	1.200 „ — „	
6. Skład narzędzi rolniczych wraz z szopą	1.200 „ — „	49.350 zł. — ct.

II. U r z ą d z e n i a.

1. Sprzęty szkolne, sprzęty w salach naukowych i prosektoryum anatomicznem	106 „ 60 „	
2. Sale jadalne, kredens, kuchnie, spiżarnie, pi- wnice i składy podręczne	389 „ 05 „	
3. Sale sypialne, infirmarya i służba	712 „ 25 „	
4. Kancelarya Dyrekeyi i zarządu	210 „ 80 „	
5. Umywalnie i korytarze	61 „ 10 „	
6. Umieblowanie mieszkań naucz. i oficjalistów	419 „ 65 „	
7. Składy główne, zapasy i materiały szkolne	1.005 „ 65 „	
8. Przyrządy gimnastyczne	22 „ 40 „	2.927 „ 50 „

III. Ś r o d k i n a u k o w e.

1. Laboratorium chemiczne	1.053 „ 11 „	
2. Zbiór mineralog. (ma tylko wartość naukową)	— „ — „	
3. Przyrządy fizyczne	235 „ 46 „	
4. Przyrządy geometryczne i miernicze	55 „ — „	
5. Okazy zoologiczne (mają przeważnie tylko wartość naukową)	100 „ — „	
6. Przedmioty służące do botaniki	62 „ — „	
7. Instrumenta weterynaryjne	20 „ — „	
8. Zbiór nasion rolniczych	98 „ 48 „	
9. Zbiór narzędzi rolniczych	483 „ 60 „	
10. Modele narzędzi rolniczych	23 „ — „	
11. Ogród botaniczny wraz z pasieką	160 „ — „	
12. Biblioteka:		
a) dzieła (nieodebrane)		
b) Szafy oszklone	40 zł. 40 „ — „	2.330 „ 65 „
Razem wartość szkoły		54.608 zł. 15 ct.

Wartość folwarku Czernichowskiego.

I. Ziemia.

1. Rola	84 morg	300 ⁰ □	
2. Łąki	5 "	— "	
3. Pastwisko	4 "	1340 "	
4. Las wysokopienny	242 "	345 "	
5. Wikle	71 "	1080 "	
6. Nieużytki i kamieniołomy	10 "	1221 "	
7. Drogi polowe	— "	738 "	
8. Ogrody	3 "	981 "	
9. Rowy i okopy	— "	807 "	
10. Sadzawki	1 "	643 "	
11. Plac budowy galarów	4 "	926 "	
12. Plac jarmarczny	— "	999 "	
13. Plac pod budynkami szkolnemi	— "	581 "	
14. Plac pod budynkami gospodarskimi	— "	335 "	
15. Dziedziniec	1 "	649 "	
Razem	431 m.	1345 ⁰ □	39.525 zł. — ct. *)

II. B u d y n k i.

1. Dom wynajęty szkole ogrodniczej	3000 zł.	— ct.	
2. Stajnia dla bydła i koni	1200 "	— "	
3. Wozownia i skład na narzędzia	600 "	— "	
3. Stodoła	1000 "	— "	
5. Szopa	300 "	— "	
6. Kierat zabudowany	400 "	— "	
7. Chlewy dla nierogacizny	100 "	— "	
8. Kuźnia w Czernichowie :			
a) budynek	475 zł.		
b) narzędzia kowalskie 34 „ 50 ct.	509 "	50 "	
9. Oranżerya i inspekta (wraz z roślinami)	138 "	70 "	
10. Mury, parkany, bramy i płoty	1158 "	50 "	8406 zł. 70 ct.

III. Inwentarz żywy.

1. Konie (3 konie robocze)	210 zł.	— ct.	
2. Bydło rogате (11 krów, 6 jałówек, 3 byczki i 1 cieliczka, razem 21 sztuk)	2550 "	— "	
3. Trzoda chlewna (10 wieprzów i macior, 9 wieprzków i maciorek, 1 knurek, 5 prosiąt większych, 2 prosięta małe, razem 27 sztuk)	974 "	— "	3734 zł. — ct.
Do przeniesienia			51.665 zł. 70 ct.

*) Cena nabycia.

Z przeniesienia . . . . 51.665 zł. 70 ct.

IV. Inwentarz martwy.

1. Narzędzia, maszyny i sprzęty folwarczne	1.341 zł. 13 ct.	
2. Przyrządy przy budynkach	386 „ — „	
3. Narzędzia leśne	19 „ 50 „	1.746 zł. 63 ct.

V. Piec wapienny.

1. Piec	15.000 zł. — ct.	
2. Narzędzia do palenia wapna	53 „ 10 „	
3. Narzędzia w kamieniołomie wapiennym	9 „ 20 „	
4. Zapasy wapna (niegaszonego, grubszego około 50 korey po 70 ct., miękkiego około 50 korey po 40 ct., gaszonego około 250 korey po 75 ct.	242 „ 50 „	15.304 zł. 80 ct.

VI. Cegielnia.

1. Szopa do przechowania cegły (bez wartości).		
2. Narzędzi do wyrobu cegieł	8 zł. 40 ct.	
3. Zapasy cegieł (około 83.200 sztuk po 15 zł. za tysiąc)	1.248 „ — „	1.256 zł. 40 ct.

VII. Karczmy, budy jarmarczne i przewóz na Wiśle.

1. Karczma we wsi	1.100 zł. — ct.	
2. Karczma w przysiółku Pasięka	1.800 „ — „	
3. Budy jarmarczne na placu targowym w Czernichowie	85 „ — „	
4. Prom własny, duży (przewóz mały wspólny, bez wartości)	120 „ — „	3.105 zł. — ct.
Razem wartość folwarku		73.078 zł. 53 ct.

Instrukcja

dla delegata Wydziału krajowego do zwierzchniego zarządu krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie wraz z należącym do niej folwarkiem, Wgo Franciszka Paszkowskiego, oraz jego zastępcy Wgo Ludwika Szumańczowskiego.

I. Delegat jest upoważniony do:

1) Wydawania w sprawach administracyjnych wszelkich potrzebnych poleceń i informacji, dotyczących się szkoły i folwarku, dyrektorowi szkoły;

2) Asygnowania funduszków na zaspokojenie potrzeb szkoły i folwarku, w granicach budżetu z obowiązkiem przestrzegania, aby oszczędności jednych rubryk nie były użyte na potrzeby innych rubryk bez zezwolenia Wydziału krajowego;

3) Pobierania wszelkich dochodów na rachunek szkoły i folwarku;

4) Zawierania umów, mających na celu zaspokojenie potrzeb szkoły i folwarku, dalej umów o sprzedaż produktów gospodarskich, wreszcie umów dzierżawnych, tych ostatnich jednakże tylko o tyle, o ile uzyskają zezwolenie Wydziału krajowego.

II. Na potrzeby szkoły i folwarku, któreby własnymi dochodami pokrytemi być nie mogły, utworzy Wydział krajowy na podstawie wniosku delegata, odpowiedni kredyt w e. k. głównym Urzędzie podatkowym i zbiorowym w Krakowie.

III. Po upływie każdego półroczu kalendarzowego przedłoży delegat Wydziałowi krajowemu:

1) Szczegółowy rachunek z wszelkich dochodów i wydatków tak szkoły, jako też i folwarku, w którym to rachunku należy:

a) przy każdej pozycji wymienić pozycję budżetu, na którą dochód lub wydatek przypada;

b) pozycje wydatków udokumentować o ile możności kwitami według przepisów osteplowanymi lub wykazami — z wyjątkiem pozycji dotyczących produkcji wapna, które redokumentowane będą równie jak pozycje dochodów tej samej kategorii dziennikami przedkładanymi delegatowi przez dyrektora szkoły co miesiąc;

2) Szczegółowy wykaz należitości czynnych i biernych szkoły i folwarku.

3) Wykaz uczniów z uwidocznieniem zmian, jakie zaszły w ciągu ostatniego półroczu.

IV. Po upływie każdego roku kalendarzowego przedłoży delegat Wydziałowi krajowemu:

1. Wykaz pozostałych z końcem roku poprzedzającego produktów gospodarskich.

2. Wykaz zmian, jakie zaszły w ciągu roku w inwentarzu szkoły i folwarku.

V. Delegat przyjmuje i oddala sługi szkoły i folwarku, według własnego uznania.

VI. Delegat ma prawo w razie nagłej potrzeby zawiesić w urzędowaniu dyrektora szkoły lub nauczyciela i ustanowić na razie zastępcę suspendowanego funkcyonaryusza.

U w a g a : Rachunki I. półroczu 1881 przedłożone będą Wydziałowi krajowego w formie dotąd używanej.

Lwów, dnia 25. stycznia 1881.

Instrukcja

dla dyrektora krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie.

§. 1.

Krajową szkołę rolniczą, wraz z folwarkiem i szkołą ogrodniczą w Czernichowie, zarządza Wydział krajowy za pośrednictwem swojego delegata i dyrektora szkoły.

§. 2.

Dyrektor utrzymuje kasę zakładu i jest odpowiedzialnym za gotówkę i papiery wartościowe, jakie się w niej znajdują będą.

§. 3.

Na potrzeby zakładu udzielać będzie Wydział krajowy kasie odpowiednich dotacyj.

§. 4.

Asygnowanie wydatków z kasy szkolnej na potrzeby zakładu Czernichowskiego w granicach budżetu, przysłuża delegatowi Wydziału krajowego lub jego zastępcy, tudzież dyrektorowi szkoły, o ile do tego przez delegata upoważnionym zostanie.

Zaliczki asygnowane być mają na rachunek tej rubryki, na którą przypaść mają wydatki z zaliczki pokryte.

§. 5.

Dochody i wydatki kasy zakładu, mogą być zrealizowane tylko na podstawie pisemnych poleceń, wydanych przez Władze wskazane w §. 4. Ustnych poleceń do wypłat lub poborów kasie wykonywać nie wolno.

§. 6.

Pobory i wydatki skutecznie dyrektor zakładu.

§. 7.

Wpływy pieniężne wszelkiego rodzaju, przechowywane być mają w skrzyni kasowej, w której żadnych pieniędzy ani papierów prywatnych składać nie wolno. — Nie wolno również utrzymywać wartości pieniężnych, należących do funduszu zakładu lub depozytów w innych schowkach bądź kancelaryjnych, bądź prywatnych.

§. 8.

Wszelkie dochody i wydatki zapisywać należy zaraz przy ich zrealizowaniu do dzienników kasowych, prowadzonych według następujących wzorów:

1)	Główny dziennik dochodów według wzoru	B.
2)	„ „ wydatków „ „	C.
3)	Dziennik dochodów folwarku „ „	D.
4)	„ wydatków „ „	E.
5)	„ pieca wapiennego „ „	F.
6)	„ szkoły ogrodniczej „ „	G.

§. 9.

Każdy dochód i wydatek stanowić ma osobną liczbę porządkową (artykuł) w odpowiednim dzienniku. Liczby porządkowe każdego dziennika prowadzone będą bez przerwy od 1. stycznia aż do końca każdego roku budżetowego, t. j. do końca czerwca roku następnego.

Tak dochody jakoteż i wydatki przypadające na rachunek budżetu roku przedmiotowego mogą być realizowane dodatkowo aż do końca roku następnego; w tym celu, począwszy od 1 stycznia każdego roku prowadzone będą (w miarę potrzeby) dwojaki dzienniki kasowe, a mianowicie: jedno na rachunek budżetu roku b. — drugie zaś dodatkowo na rachunek budżetu za rok ubiegły. W razie potrzeby (t. j. gdyby w jednym lub drugim dzienniku głównym wynikał niedobór) można z dziennika głównego jednego roku udzielić dotacyi dziennikowi głównemu drugiego roku, lecz dotacye te muszą być przed zamknięciem roku budżetowego wzajemnie wyrównane.

Nadwyżka dochodów, jaka by się okazała przy zamknięciu dzienników z końcem roku budżetowego, oddaną być ma na dniu 30 czerwca do c. k. głównego urzędu podatkowego i zbiorowego w Krakowie.

§. 10.

Dochodów i wydatków depozytowych, jako też pieca wapiennego nie wolno realizować dodatkowo na rok ubiegły w roku następnym, lecz zamykać je należy z dniem 31. grudnia każdego roku.

§. 11.

Tekstowanie każdej pozycyi dziennika powinno być krótkie, lecz jasne i dokładne, ma zatem obejmować wszystkie daty potrzebne do uskutecznienia zapisów w księgach rachunkowych, inwentarzach i t. p. bez pomocy alegatów, a nadto zawierać liczbę protokołu podawczego, jeżeli dochód lub wydatek oparty jest na poleceniu protokołowanym.

§. 12.

Nazwy dzienników i otwarte w nich rubryki wskazują dokładnie, jakiego rodzaju dochody i wydatki do którego dziennika zapisywane być mają.

§. 13.

Każdy dochód i wydatek zapisywanym być winien raz w kolumnie „w ogóle“ a drugi raz w kolumnie odpowiedniej rubryki.

§. 14.

Po zapełnieniu każdej stronicy dziennika zliczyć należy bezzwłocznie wszystkie pozycye dochodów i wydatków, a sumę przenieść na stronicę następną.

§. 15.

Z końcem każdego miesiąca mają być wszystkie dzienniki zamknięte, t. j. całomiesięczne dochody i wydatki podsumowane.

Sumy miesięczne dochodów i wydatków dziennika F przenieść należy do dzienników D i E takie zaś sumy dzienników D E i G do dzienników głównych B i C.

Dla przekonania się o zgodności zapisów, znajdujących się w kasie rzeczywiście z wynikłością wszystkich dzienników kasowych, należy po wykonaniu czynności wyżej wskazanej, skutecznie formalne zamknięcie głównego dziennika dochodów w sposób następujący:

Suma dochodów funduszowych w ogóle	— zł. — ct.		
„ wydatków „ „ „ „ „	— „ — „		
pozostałość w kasie z końcem miesiąca X	— „ — „		
wyraźnie	— „ — „		
Suma dochodów depozytowych w gotówce	— „ — „	w efektach zł. — ct. —	
„ wydatków „ „ „ „ „	— „ — „	„ „ — „ —	
pozostałość w kasie z końcem miesiąca X	— „ — „	„ „ — „ —	
wyraźnie w gotówce	— „ — „	„ „ — „ —	
w efektach	— „ — „	„ „ — „ —	

Do dzienników na miesiąc następny przenieść należy wszystkie sumy tak dochodów jakoteż wydatków wykazane z końcem ubiegłego miesiąca we wszystkich rubrykach — do rubryk odpowiednich jako stan początkowy bez osobnej liczby porządkowej. — Dzienniki zamknięte w wyżej wykazany sposób należy wraz z alegatami odesłać z konsygnacją Delegatowi Wydziału krajowego najdalej w 3 dni po upływie każdego miesiąca.

Dokumenty dodatkowe do pozycji dzienników już odesłanych, dołączyć należy do dzienników za miesiąc następny, z osobną konsygnacją.

§. 16.

Każdy dochód udokumentować należy:

- 1) Asygnacją według wzoru *H*.
- 2) Kontrakwitem według wzoru *M*, wystawionym przez stronę płacącą, lecz tylko w miarę możliwości żądania tego kontrakwitu i to przy dochodach znaczniejszych.
- 3) Wykazami, rachunkami, umowami i t. p. według możliwości i natury dochodu.
- 4) Do dochodów ze sprzedaży wapna ma być nadto dołączony *Wykaz dzienny* według wzoru *K*.

Każdy dokument tak do wydatków jak jako też i do dochodów należy zaopatrzyć liczbą artykułu dziennika. Wszystkie dokumenty każdego dziennika należy przy zamknięciu miesięcznym w porządek arytmetyczny ułożyć, zeszyć i na okładce tudzież na dzienniku ilość ich wypisać.

5) Dochody wpływające przez pocztę udokumentowane być mają albo kopertą albo odcinkiem przekazu pocztowego.

Odbierane dochody kwituje dyrektor na wzorze *L*.

§. 17.

Każdy wydatek udokumentowany być winien:

- 1) Asygnacją według wzoru *J*.
- 2) Kwitem osobnym, albo pokwitowaniem na rachunku.
- 3) Przy wysyłce pieniędzy pocztą służy receptis pocztowy jako dowód tymczasowy aż do nadejścia formalnego pokwitowania, którego zawsze od każdego odbiorcy żądać należy. Przy pokwitowaniach i rachunkach przestrzegać należy jak najściślej przepisów stemplowych.

§. 18.

Oprócz dzienników kasowych prowadzone będą następujące księgi:

- 1) Księga osobowa funkcyjaryuszów zakładu według wzoru *N*.

W tej księdze utworzyć należy osobny rachunek dla każdego funkcyonaryusza w nagłówku wypisać: po lewej stronie fundusz i rubrykę budżetu, z której pobiera wynagrodzenie, po prawej imię, nazwisko i charakter służbowy pobierającego.

Po lewej stronie umieścić należy rok, na który rachunek otwarto, dalej wszelkie pobory do których funkcyonaryusz jest uprawniony, jednakowoż cyfry poborów zamieszczone być mają tylko w przedziałce „Poszczególnienie“, a dopiero przy zamknięciu rachunku z końcem roku, wyrzucić je należy w kolumny cyfrowe. Po prawej stronie wpisywać należy każdorazowo uiszczone wypłaty według dziennika kasowego. Z końcem grudnia każdego roku należy każdy podobny rachunek zamknąć i możliwą zaległość jako należność początkową na rok następny przenieść.

2) Księga osobowa uczniów według wzoru *O*.

W tej księdze wpisywać należy po lewej stronie wszelkie obowiązki uczniów do opłat, po prawej zaś opłaty rzeczywiście uiszczone, według dziennika kasowego.

Księgę tę zamyka się jak księgę pod 1.

3) Księga osobowa ogólna według wzoru *P*.

W tej księdze należy utworzyć rachunek dla każdej strony, z którą szkoła zostaje w takim stosunku, że wzajemne należności nie zostały od razu wyrównane, lecz stanowią wzajemny kredyt.

Wszelkie zobowiązania powinny w tym rachunku dokładnie być określone. — W kolumnę „winien“ zapisuje się wszystko, co osoba, dla której rachunek otwarto, wzięła lub zapłaciła, w kolumnę zaś „Ma“ wszystko, co zapłaciła lub ma odebrać. Księgę tę zamyka się od czasu do czasu według potrzeby.

4) Księga zaliczek wedle wzoru *R*,

w której prowadzić należy rachunki z każdą osobą, której jakkolwiek zaliczkę udzielono. Wyjątek stanowią zaliczki udzielone na płace, które zapisywane być mają w księdze wyżej pod 1) wskazanej. Zamknięcie tej księgi odbywa się jak księgi pod 3.

5) Księga depozytów według wzoru *S*.

Do tej księgi zapisuje się wszelkie dochody i wydatki kaucyi, wadyów, podatków dochodowych od funkcyonaryuszów zakładu i w ogóle pieniędzy obcych, to jest nie należących do funduszów zakładu. Przy wydaniu depozytu, każda pozycja wydatku wpisaną być ma na prawej stronie księgi wprost naprzeciw odpowiedniej pozycji dochodu depozytowego zapisanego po lewej stronie księgi. Ilość utworzyć się mających rachunków osobnych, zastosowaną być ma do potrzeby wskazanej praktyką, a to w ten sposób, aby stan każdego depozytu w każdej chwili mógł być widocznym.

Podstawę do zapisków tej księgi stanowi przedziałka depozytów w głównych dziennikach szkoły. Każdy rachunek w tej księdze winien z końcem grudnia każdego roku być zamknięty, a pozostałe niewydane depozyty przenieść należy szczegółowemi pozycjami jako stan początkowy na rok następny. Na czele księgi otwarty być ma sumaryusz, do którego z końcem roku sumy dochodów i wydatków każdego szczegółowego rachunku przenieść, a wynik ogólny ostateczną sumą niewydanych depozytów zamknąć należy.

W razie nadejścia od władz kompetentnych kondyktu na pewien depozyt, należy kondykt ten w księdze zanotować i do brzmienia jego ściśle się zastosować.

Przy wydaniu depozytu zażądać należy od strony zwrotu kwitu wydanego przy odebraniu depozytu i zażądać potwierdzenia zwrotu na odwrotnej stronie tegoż.

§. 19.

Oprócz powyższych rachunkowych, prowadzone będą w Dyrekcyi szkoły następujące księgi, rejestra i wykazy.

a) Protokół podawczy według wzoru A).

Wszelkie pisma nadchodzące do Dyrekcji w sprawach zakładu, tudzież korespondencje wysyłane przez Dyrekcję z własnej inicjatywy w sprawach zakładu — mają być protokołowane i załatwiane, a załatwianie winno być w protokole uwidocznione w sposób w nagłówkach wskazany.

Wszelkie akta protokołowane przechowane być mają w porządku arytmetycznym.

b) Inwentarz według wzoru F. podzielony na działy, według rodzaju przedmiotów stanowiących własność zakładu.

Przedmioty niemające żadnej wartości, albo też ulegające ciągłemu zniszczeniu, jak n. p. miotły, szczotki i tp. nie wchodzi do inwentarza. Przedmioty zapisane w inwentarzu, a uległe zepsuciu do tego stopnia, że nie mogą być już używane, należy z inwentarza wypisać i odnieść się do delegata Wydziału krajowego, który zarządzi co potrzeba, by przedmioty te, ile możności jak najkorzystniej dla funduszu zakładu sprzedane zostały. — Po upływie każdego roku przedłoży Dyrektor delegatowi Wydziału krajowego najdalej do końca stycznia wykaz przybytku i ubytku w inwentarzu, — pozycje przybytku udokumentowane być mają przez delegata podpisanymi wykazami rzeczy z użytku wydzielonych, tudzież innymi możliwymi dowodami.

c) Inwentarz żywy folwarku według wzoru U.

d) Księga dochodów i wydatków w zbożu V. a)

e) „ „ „ pasz V. b)

f) „ „ „ roślin okopowych V. c)

g) „ krowiarni według wzoru W. a)

h) „ żywienia i robót koni według wzoru W. b)

i) Lista wypłat robocizny „ „ X.

k) Dziennik gospodarski według wzoru Y.

l) Księga rodowodowa bydła „ „ Z.

m) Spis uczniów.

n) Księga terminów.

W tej księdze (która żadnego wzoru nie wymaga, bo oprawioną być ma z czystego papieru) otwartą będzie na każdy dzień roku osobna stronica, dla notowania wszelkich spraw terminowych.

Należności niewpłacone w terminie, mają być niezwłocznie urgowane.

o) Księga normalistów.

Do tej księgi (otwartej z czystego papieru i opatrzonej na czele skazówką abecadłową) wpisywane będą postanowienia dotyczące zasadniczych spraw zakładu.

p) Księga umów

do zapisywania wszelkich umów, z których wynikają dłużej trwające zobowiązania.

§. 20.

Z początkiem każdego półrocza szkolnego przedłoży Dyrektor Delegatowi Wydziału krajowego spis uczniów — a o każdej zmianie zawiadomi pisemnie tegoż delegata.

§. 21.

W styczniu i w lipcu każdego roku, a to najpóźniej dnia 10. przedłoży Dyrektor Delegatowi Wydziału krajowego:

a) Wykazy należności czynnych i biernych z końcem półrocza.

b) Raporta gospodarskie folwarku.

§. 22.

Od płac funkcyjaryuszów zakładu, które ulegają opodatkowaniu, ściągać należy co miesiąca podatek dochodowy według norm obowiązujących, — zapisywać jako depozyt i oddawać co miesiąca z konsygnacją do c. k. głównego Urzędu podatkowego i zbiorowego w Krakowie.

§. 23.

Wszelkie inne w niniejszej instrukcyi nieprzewidziane czynności wykonywać ma Dyrektor według rozporządzeń Delegata Wydziału krajowego — i odpowiedzialnym jest za ściśle przestrzeganie wszystkich powyższych przepisów.

Uwaga. Powołane wzory A. do Z. są to przyjęte w manipulacyi urzędowej Wydziału krajowego druki na księgi rachunkowe, manipulacyjne i tp.

Statut organizacyjny

krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Cel szkoły.

Celem „krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie“ jest wykształcenie gospodarzy wiejskich uzdolnionych do zarządu folwarku.

§. 2.

Środki do dopięcia celu.

Cel ten ma być osiągniętym:

- a) przez uzupełnienie ogólnego wykształcenia uczniów do zakładu wstępujących.
- b) przez udzielanie nauk zasadniczych i zawodowych potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa wiejskiego;
- c) przez praktyczną naukę przy gospodarstwie folwarcznem w Czernichowie, przez demonstracje, ćwiczenia w robotach, wycieczki, repetytorya i pisemne opracowania zadań.

§. 3.

Uczniowie zakładu utrzymywani są w internacie pod ścisłym dozorem.

§. 4.

Trwanie nauk.

Nauka w zakładzie trwa lat 3 podzielone na 6 półroczy.

§. 5.

Język wykładowy.

Językiem wykładowym jest język polski.

II. Plan nauk.

§. 6.

Plan nauki teoretycznej.

Nauka teoretyczna obejmuje:

I. Nauki ogólnie kształcające:

- 1) religię,
- 2) naukę języka polskiego i literatury polskiej;
- 3) naukę języka niemieckiego z szczególnem uwzględnieniem nauk zasadniczych i zawodowych planem objętych;
- 4) historię, geografę i zarys statystyki ogólnej.

II. Nauki zasadnicze:

- 1) arytmetykę i algebrę; geometryę z trygonometrią i stereometrią;
- 2) fizykę i meteorologię;
- 3) chemię ogólną nieorganiczną i organiczną; chemię rolniczą;
- 4) mineralogię, geognozyę z nauką o terenie, petrografię i pedologię;

- 5) botanikę, anatomię i fizjologię roślin;
- 6) zoologię, anatomię i fizjologię zwierząt domowych, naukę o zwierzętach rolnictwu szkodliwych i pożytecznych;
- 7) zarys nauki gospodarstwa społecznego.

III. Nauki zawodowe:

A. Główne

- 1) rolnictwo: nauka o ziemi, o nawozach i o uprawie mechanicznej ziemi, ogólną i szczegółową naukę produkcji roślin gospodarskich; naukę o uprawie łąk, naukę o melioracjach (osuszaniu i nawodnianiu), naukę o narzędziach i maszynach rolniczych;
- 2) chów: ogólną naukę chowu zwierząt domowych; szczegółową naukę chowu koni, bydła rogatego, owiec, trzody chlewnej, drobiu i pszczół;
- 3) naukę administracji, taksacji dóbr i rachunkowości gospodarczej;
- 4) technologię rolniczą;
- 5) encyklopedyę leśnictwa.

B. Pomocnicze:

- 6) weterynaryę;
- 7) miernictwo;
- 8) budownictwo wiejskie;
- 9) naukę o ustawach rolnych;
- 10) statystykę rolniczą.

§. 7.

Szczegółowy plan nauk. Zakres, treść, wzajemny stosunek powyżej wyszczególnionych nauk, tudzież rozkład ich na kursa, określa bliżej szczegółowy plan nauk.

§. 8.

Demonstracje, ćwiczenia, wycieczki i zajęcia praktyczne.

Ku objaśnieniu i uzupełnieniu wykładów teoretycznych służą:

a) odpowiednie demonstracje i ćwiczenia w polu, w ogrodzie, w lesie, na folwarku i w laboratoriach, tudzież wycieczki przedsiębrane pod kierownictwem nauczycieli;

b) ćwiczenie się we własnoręcznem wykonywaniu odpowiednich robót w polu, w oborze, w stodole i t. d., aż do nabycia zupełnej technicznej wprawy w wykonywaniu i biegłości w dokładnem ocenianiu roboty we wszystkich jej szczegółach.

§. 9.

Repetytoria i pisemne opracowania zadań.

W miarę potrzeby urządzają się od czasu do czasu repetytorya. Nadto ćwiczą się uczniowie w pisemnem opracowywaniu zadań wskazanych im przez nauczycieli.

§. 10.

Środki naukowe.

Środkami naukowemi szkoły są:

- 1) Folwark Czernichowski, będący własnością szkoły, wraz z lasem i plantacją wikła;

- 2) wydzielone z gruntów folwarcznych pola doświadczalne, służące do przeprowadzania prób i doświadczeń z rozmaitemi pognojami, sposobami uprawy i produkcją roślin gospodarskich;
- 3) ogród botaniczny, ogród warzywny, sad i pasieka;
- 4) biblioteka szkolna i czytelnia;
- 5) zbiór narzędzi, machin i modeli;
- 6) zbiór okazów zoologicznych i anatomicznych, zbiór okazów botanicznych i gabinet fizykalny;
- 7) laboratorium chemiczne;
- 8) stacya meteorologiczna.

III. Nauczyciele.

§. 11.

Skład grona nauczycieli.

Grono nauczycieli stanowią:

- a) Nauczyciele zwyczajni (stali), z których jeden jest zarazem dyrektorem szkoły, a mianowicie:
  1. Trzej nauczyciele do wykładu nauk zawodowych,
  2. Dwaj nauczyciele do wykładu nauk zasadniczych;
- b) nauczyciele niestali:
  1. kapelan,
  2. odpowiednia liczba adjunktów i docentów.

§. 12.

Mianowanie nauczycieli.

Nauczycieli zwyczajnych mianuje Wydział krajowy na przedstawienie kuratoryi w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

Nauczycieli niestających powołuje kuratorya na przedstawienie dyrektora, jednakże zatwierdzenie powołanych zastrzeżone Wydziałowi krajowemu.

§. 13.

Stosunek służbowy i płace nauczycieli.

Nauczyciele zwyczajni są urzędnikami krajowymi i mają prawo i obowiązki określone ustanową służby krajowej z dnia 26. czerwea 1866, o ile takowa do nich może być zastosowana. Płace ich ustanawia osobny etat.

Wysokość wynagrodzenia dla nauczycieli niestających oznacza Sejm krajowy królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. ks. krakowskiem na podstawie wniosków Wydziału krajowego opartych na zdaniu kuratoryi.

IV. Uczniowie.

§. 14.

Warunki przyjęcia.

Każdy chcący wstąpić jako uczeń do krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie winien:

1. wykazać:
  - a) metryką, lub w inny wiarogodny sposób, że 15. rok życia ukończył;
  - b) świadectwem szkolnem, że ukończył z dobrym postępem niższe gimnazjum lub inny w stopniu nauk równorzędny zakład naukowy;
- a nadto przedłożyć:
  - c) świadectwo moralności;
  - d) świadectwo zdrowia potwierdzone przez lekarza zakładu;

2. po odebraniu zapewnienia przyjęcia przedłożyć pisemne zobowiązanie wystawione przez rodziców, opiekunów lub protektorów, zaręczające regularną wypłatę należności przypadających zakładowi od ucznia, oraz zaopatrzenie ucznia w przedmioty jego potrzeby, których zakład nie dostarcza.

Nie posiadający świadectwa ad 1. b) mogą być przyjęci do zakładu tylko wyjątkowo na podstawie egzaminu wstępnego za oddzielną uchwałą Kolegium nauczycieli zatwierdzoną na wniosek Dyrektora przez kuratoryę.

§. 15.

Opłaty.

Nauka w zakładzie jest bezpłatną.

§. 16.

Wysokość opłaty za żywność, mieszkanie wraz z opałem i oświetleniem, pościel, pranie, tudzież ubiór w regulaminie wyszczególniony, oznacza Wydział krajowy na przedstawienie kuratoryi. Wpływy z opłaty tej, która powinna być składaną do kasy zakładu półrocznie z góry, należą do ogólnych funduszy szkoły.

§. 17.

Egzamina i świadectwa.

Klasyfikacja uczniów z postępu w naukach i w praktyce, z pilności i zachowania się ich, odbywa się co miesiąc, a wynik jej zapisuje się do osobnej księgi.

§. 18.

Egzamina zdają uczniowie następujące:

a) egzamin półroczny z przedmiotów, których wykład kończy się w pierwszym półroczu roku szkolnego, przy końcu tegoż półrocza.

b) egzamin roczny ze wszystkich przedmiotów wykładanych w ciągu roku, z wyjątkiem przedmiotów określonych pod a), w końcu roku szkolnego.

c) egzamin główny, obejmujący całość przedmiotów zawodowych, przy końcu trzeciego roku szkolnego.

§. 19.

Wyniki miesięcznej kwalifikacyi, o ile takowa dotyczy postępów w praktyce, pilności i zachowania się, dalej wyniki półrocznego i całorocznego egzaminu stanowią o promocyi ucznia oraz o dopuszczeniu go do egzaminu głównego.

Na oznaczenie zaś stopnia postępu w naukach w końcu roku szkolnego wpływa także wynik klasyfikacyi miesięcznej.

§. 20.

Zdawszy egzamin główny obowiązani są uczniowie udać się na rok jeden w obowiązki gospodarskie na praktykę do gospodarstw wskazanych im przez dyrektora za zgodą kuratoryi. Po odbyciu zaś tej praktyki i okazaniu odpowiedniego poświadczenia otrzymuje uczeń świadectwo główne.

V. Zarząd i nadzór.

§. 21.

Dyrektor.

Kierownikiem naukowym szkoły i bezpośrednim przełożonym grona nauczycieli i uczniów jest dyrektor.

Dyrektor odpowiada za zgodne z przepisami prowadzenie szkoły, porządek i karność.

W sprawach odnoszących się do zwyczajnego zarządu szkoły w obrębie zatwierdzonego preliminarza znosi się dyrektor bezpośrednio z Wydziałem krajowym, we wszystkich innych sprawach z kuratoryą szkoły.

§. 22.

Kolegium nauczycieli.

Sprawy wewnętrzne, dotyczące się nauki i karności, załatwia na posiedzeniach odbywanych pod przewodnictwem dyrektora przynajmniej raz na miesiąc kolegium nauczycieli, składające się z nauczycieli zwyczajnych, kapelana, adjunktów, oraz docentów przez kuratoryę do udziału w tymże kolegium powołanych, większością głosów.

Dyrektorowi wolno zawiesić wykonanie uchwały kolegium, równocześnie jednakże winien przedłożyć sprawę kuratorji do rozstrzygnięcia.

§. 23.

Kuratorya

Zwierzchni nadzór nad szkołą, sprawuje kuratorya, złożona z trzech członków, a mianowicie: delegata c. k. Rządu, delegata Wydziału krajowego i delegata c. k. Towarzystwa rolniczo-gospodarczego w Krakowie. Każdy członek ma zastępcę.

Zadaniem kuratorji jest wszczególności:

a) układać corocznie na podstawie wniosków dyrektora, sformułowanych w porozumieniu z gronem nauczycieli, projekt preliminarza zwykłych wydatków na szkołę i przedkładać go Wydziałowi krajowemu;

b) przedkładać Wydziałowi krajowemu wnioski i plany dotyczące się potrzeb preliminarzem nieprzewidzianych i mające na oku rozwój i ulepszenie szkoły;

c) przedstawiać Wydziałowi krajowemu kandydatów na nauczycieli zwyczajnych i powoływać nauczycieli niestałych na przedstawienie dyrektora za potwierdzeniem Wydziału krajowego;

d) zatwierdzać wypracowane przez kolegium nauczycieli plany rozkładu godzin, przeznaczonych na wykłady, demonstracye, ćwiczenia i zajęcia praktyczne;

e) rozstrzygać w wypadkach przewidzianych §§. 14, 21 i 22.

Kuratorom wolno bywać każdej chwili na wykładach i brać udział w egzaminach i wycieczkach szkoły, celem przekonania się, czyli i jak się wykonywa plan nauk. Uwagi w tym względzie mogą być czynione tylko pisemnie na ręce dyrektora, za uchwałą kuratorji.

Kuratorya ma również przedstawiać Wydziałowi krajowemu swoje zaopatrywania i wnioski dotyczące się naukowego kierunku szkoły i działania jej nauczycieli.

§. 24.

Stosunek Wydziału kraj.
do szkoły.

Naczelnny nadzór nad szkołą wykonywa Wydział krajowy.

Do jego zakresu działania należy w szczególności: zatwierdzanie zarządzeń kuratorji, dotyczących się powoływania nauczycieli niestałych; bezpośrednia dyspozycya nad funduszami szkoły w zakresie preliminarza; stanowienie o potrzebach nadzwyczajnych, o ile takowe mogą być pokryte funduszami krajowemi, oddanemi pod rozporządzenie Wydziału krajowego.

W sprawach większej wagi, a mianowicie w sprawach zmiany niniejszego statutu, użycia subwencyi państwowej i mianowania zwyczajnych nauczycieli fachowych porozumiewa się Wydział krajowy z c. k. Ministerstwem rolnictwa. Wydział krajowy działa po wysłuchaniu zdania kuratorji; jedynie w sprawach potocznych, dotyczących się zwyczajnego zarządu szkoły w zakresie preliminarza, wchodzi w bezpośredni stosunek z dyrektorem.

§. 25.

Regulamina.

Regulamina osobne określają szczegółowo termin roku szkolnego, zakres i tryb egzaminów, warunki postąpienia na kurs wyższy, tudzież treść i formę wydanych świadectw; dalej tak porządek wewnętrzny szkoły, jak prawa i obowiązki dyrektora i grona nauczycieli, niemniej stosunek władz zwierzchniczych pomiędzy sobą i do dyrektora szkoły; nakoniec stosunek zakładu do gospodarstwa folwarcznego w Czernichowie.

Lwów dnia 27. maja 1881.

Allegat VIII. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 16.138/81.

Etat osób i płac

grona nauczycielskiego przy krajowej średniej szkole rolniczej
w Czernichowie.

I.

Grono nauczycielskie krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie składa się:

- 1) z pięciu nauczycieli zwyczajnych (stałych) a mianowicie: trzech do wykładu nauk zawodowych, i dwóch do wykładu nauk zasadniczych, z których jeden jest zarazem dyrektorem szkoły;
- 2) z nauczycieli niestałych t. j. kapelana i odpowiedniej liczby adjunktów i docentów.

II.

Nauczyciele zwyczajni (stali) kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie są urzędnikami krajowymi ze wszystkimi prawami i obowiązkami, określonymi w ustanowie służby krajowej i uchwale Wys. Sejmu o etacie i płacach urzędników i sług Wydziału krajowego z dnia 3. stycznia 1874.

III.

1) Pierwszy nauczyciel zwyczajny (stały) a zarazem dyrektor zakładu otrzymuje wolne pomieszkание i pobiera: roczną stałą płacę w kwocie 1700 zł. w. a., dodatek aktywalny w rocznej kwocie 360 zł. w. a., i dodatek pięcioletni w kwocie 200 zł. w. a.

2) Nauczyciele zwyczajni (stali) do wykładu nauk zawodowych otrzymują wolne pomieszkание i pobierają: roczną stałą płacę w kwocie 1300 zł. w. a., dodatek aktywalny w rocznej kwocie 140 zł. w. a. i dodatek pięcioletni w kwocie 200 zł. w. a.

3) Nauczyciele zwyczajni (stali) do nauk zasadniczych otrzymują również wolne pomieszkание i pobierają: roczną stałą płacę w kwocie 1100 zł., dodatek aktywalny w rocznej kwocie 140 zł. w. a. i dodatek pięcioletni w kwocie 200 zł. w. a.

IV.

1) Dodatek pięcioletni nadaje Wydział krajowy każdemu z tych nauczycieli podług powyżej oznaczonej stopy, skoro tenże pełnił na jednej i tej samej posadzie służbę przez pięć lat nieprzerwanie.

Służba pełniona przy innych urządach lub szkołach niekrajowych, chociażby przyjętą została do emerytury, nie będzie policzoną przy wymiarze dodatku pięcioletniego.

Dodatek pięcioletni nie może być udzielony jednemu i temu samemu nauczycielowi na tej samej posadzie częściej jak 3 razy t. j. za 15 lat nieprzerwanej służby. Dodatek ten stanowi część płacy i będzie doliczony do stałej płacy przy wymiarze emerytury.

Zaliczki na płacę, udzielane na podstawie §. 37 ustawy służby krajowej, udzielane będą także na dodatki pięcioletnie.

2) Dodatek aktywalny nie może być policzony do emerytury.

3) Co do dyet należy się stosować do §. 9 uchwały sejmowej z dnia 3 stycznia 1874.

V.

1) Nauczyciele niestali krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie nie są urzędnikami krajowymi i nie mają prawa do emerytury, a o wysokości ich wynagrodzenia stanowi każdorazowy budżet funduszu krajowego.

2) Stanowisko nauczycieli niestających, ich prawa i obowiązki określają bliżej statut organizacyjny kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, tudzież regulamina i instrukcje na podstawie statutu tego wydać się mające.

Preliminarz folwarku czernichowskiego

na r. 1882.

Rubryka	Pozycya	Wydatki :	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
preliminarza					
I	1	Wydatki na gospodarstwo.			
		Płace i zasługi			
		a) Ekonom (płaca 200 zł., mieszkanie 70 zł., opał 30 zł.)	300 zł.		
		b) Służba folwarczna (zasługi 160 zł. żywność 300 zł.,	460 "		
		c) Służba leśna	150 "		
	2	Najem robotnika	800	—	800
	3	Dokupno nasienia	250	—	250
	4	„ nawozów dopełniających	—	—	—
	5	„ słomy i karmy	450	—	450
	6	Inwentarz roboczy i naprząż	150	—	150
	7	„ żywy użytkowy	50	—	50
	8	Utrzymanie budynków i powiększenie wozowni	260	600	860
	9	Utrzymanie i naprawa maszyn narzędzi i sprzętów oraz zakupno młocarni z kieratem	230	450	680
	10	Utrzymanie rowów (drenowanie)	200	—	200
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia	41	—	41
	12	Kuchnia folwarczna (opał)	50	—	50
	13	Koszta kancelaryjne i światło	25	—	25
	14	Las i szkółki	200	—	200
	15	Utrzymanie plantacyi wikła	100	—	100
		Suma Rubr. I.	3.716	1.050	4.766
II	16	Wydatki na piec wapienny	200	—	200
III	17	Wydatki na cegielnię	450	—	450
IV	18	Wydatki na promy	—	—	—
V	19	Utrzymanie brzegów Wisły	60	—	60
VI		Podatki i opłaty.			
	20	Gruntowy i domowy	257	—	257
	21	Dochodowy z propinacyi	242	—	242
	22	„ od palenia wapna	29	—	29
	23	Zarobkowy „ „ „	31	—	31
	24	„ od wywozu cegły	7	—	7
	25	Składka na szkołę ludową	39	—	39
	26	Opłata od przeniesienia własności ($\frac{1}{10}$ część)	—	183	183
		Suma Rubryki VII.	605	183	788
VII	27	Spłata kapitałów i odsetków dłużnych Kasie oszczędności:			
		a) 603.13			
		b) 616.88			
		c) 685.61	1.906	—	1.906
	28	Spłata zaległego czynszu erbpachtowego ($\frac{2}{3}$ części)	—	745	745
		Suma Rubryki VII.	1.906	745	2.651
VIII	29	Rozmaite nieprzewidziane	100	—	100

Rubryka	Pozycja	Dochody			
		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
preliminarza					
I		Dochody z gospodarstwa.			
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów	1.500	—	1.500
	2	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk	225	—	225
	3	Czynsz z domu i ogrodu od szkoły ogrodniczej	200	—	200
	4	Czynsz z kuźni	30	—	30
	5	Ze sprzedaży produktów zwierzęcych			
		a) krowiarnia . . . . . 1.000 zł.			
		b) nierogaczna . . . . . — —	1.000	—	1.000
	6	Z lasu	500	—	500
	7	Z wikła i trawy wśród wikła	1.250	—	1.250
		Suma Rubr. I.	<u>4705</u>	<u>—</u>	<u>4705</u>
II	8	Z rybołówstwa	140	—	140
III	9	Z pieca wapiennego	1.800	—	1.800
IV	10	Z cegielni (dochód zwykły oraz ze sprzedaży 80.000 cegły po 15 zł. na budowę domu mieszkalnego dla nauczycieli)	250	1200	1.450
V	11	Z propinacyi (i promu)	1.900	—	1.900
VI	12	Ładowe i olborne	350	—	350
VII	13	Różne nieprzewidziane	25	—	25
Zestawienie					
Wydatki					
	Rubryka	I.	3.716	1.050	4.766
	"	II.	200	—	200
	"	III.	450	—	450
	"	IV.	—	—	—
	"	V.	60	—	60
	"	VI.	605	183	788
	"	VII.	1.906	745	2.651
	"	VIII.	100	—	100
		Suma wydatków	<u>7.037</u>	<u>1.978</u>	<u>9.015</u>
Dochody.					
	Rubryka	I.	4.705	—	4.705
	"	II.	140	—	140
	"	III.	1.800	—	1.800
	"	IV.	250	1.200	1.450
	"	V.	1.900	—	1.900
	"	VI.	350	—	350
	"	VII.	25	—	25
		Suma dochodów	<u>9.170</u>	<u>1.200</u>	<u>10.370</u>
		Przewyżka dochodu	—	—	<u>1.355</u>

Preliminarz krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie

na rok 1882.

Ru- bryka	Pozyeyą	W y d a t k i	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
preliminarza					
I.	1.	Utrzymanie nauczycieli. Płace w gotowiznie.			
		a) Dyrektor . . . . . 840 złr.			
		b) Jeden nauczyciel . . . . . 900 „			
		c) Dwóch nauczycieli po 800 złr . . 1600 „			
		d) Dwóch „ po 600 „ . . . 1200 „			
		e) Dwóch „ po 400 „ . . . 800 „			
		f) Sześciu „ po 200 „ stołow. 1200 „	6540		
	2.	Zywność czterech nauczycieli bezżennych	800		
	3.	Opał:			
		a) nauczycieli na własnem gospodarstw. 570 złr.			
		b) „ bezżennych . . . . . 180 „			
		c) kuchni dla nauczycieli bezżennych 125 „	875		
	4.	Wydatki kredensowe nauczycieli bezżennych 50			
	5.	Wydatek na służbę kuchenną i sprzęty do kuchni 205			
	6.	Utrzymanie sługi i chłopcą do usług 365			
	7.	Sprzęty domowe i restauracya mieszkań 200			
		Suma Rubr. I.	9035	—	9035
II.	8.	Inne płace tudzież zasługi.			
	9.	Płaca i utrzymanie kasyera 660			
	10.	Chłopiec do usługi w laboratorium chemicznem 215			
		Stróż 135			
		Suma Rubr. II.	1010	—	1010
III.	11.	Koszta administracyjne.			
		Zarząd:			
		a) Pomoc kancel. dla Kuratoryi Szkoły i dla Delegata Wydziału krajowego . . 800 złr.			
		b) Potrzeby kancelaryjne szkoły . . . 100 „			
		c) Druki i inseraty . . . . . 200 „			
		d) Portorya i przesyłki . . . . . 50 „			
		e) Koszta podróży w interesach zakładu 80 „			
		f) Utrzymanie koni Dyrektora . . . . . 220 „	1450	—	1450
	12.	Opał 300		—	300
	13.	Oświetlenie 128		—	128
	14.	Utrzymanie budynków 590		—	590
	15.	Zabezpieczenie budynków od pożaru 38		—	38
	16.	Płaca kominiarza 60		—	60
	17.	Sprzęty i ruchomości 100		300	400
		Do przeniesienia	2666	300	2966

Ru- bryka	Pozycya	W y d a t k i		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
preliminarza						
III.		Z przeniesienia		2666	300	2966
18.		Koszta lustracyi zakładu (ryczałt dla Dyrektora)		250	—	250
19.		Koszta nabożeństwa		40	—	40
20.		Rozmaite nieprzewidziane		100	—	100
		Suma Rubr. III.		3056	300	3356
IV.		Utrzymanie uczniów.				
21.		Żywność (32 uczniów po 150 zł.)		4800	—	4800
22.		Opał do kuchni		375	—	375
23.		Służba kuchenna i sprzęty		615	—	615
24.		Odzież		1300	—	1300
15.		Naczynie stołowe		50	50	100
26.		Pościel		100	—	100
27.		Pranie bielizny i pościeli		130	—	130
28.		Rozmaite		100	—	100
		Suma Rubr. IV.		7470	50	7520
V.		Potrzeby naukowe.				
29.		Experymenta przy wykładach				
		a) dla nauczyciela rolnictwa	— zł.			
		b) „ „ hodowli zwierząt	— „			
		c) „ „ anatomii i fizjologii	20 „			
		d) „ „ weterynaryi	60 „			
		e) „ „ botaniki	60 „			
		f) „ „ chemii rolniczej}	20 „			
		g) „ „ „ zwierząt}	20 „			
		h) „ „ fizyki	30 „			
		i) „ „ miernictwa	20 „	210	—	210
30.		Zbiory i muzea :				
		a) Zbiór rolniczy	50 zł. 270 zł.			
		b) „ hodowlany	100 „ 300 „			
		c) „ fizyczny	100 „ 200 „			
		d) „ botaniczny	— „ — „			
		e) „ zoologiczny	50 „ 50 „			
		f) „ mechaniczny	50 „ — „			
		g) „ mineralogiczny	10 „ 40 „			
		h) „ technologiczny	20 „ 20 „			
		i) „ okazów leśnych	— „ — „			
		k) „ „ ogrodniczych	— „ — „			
		l) „ „ weterynarskich	10 „ 40 „			
		m) „ narzędzi miernicz. i matem.	10 „ 90 „			
		n) „ modeli do budownictwa	10 „ 90 „			
		o) „ „ geogr. fizycznej	10 „ 40 „	420	1140	1560
		Do przeniesienia		630	1140	1770

Ru- bryka	Pozycya	W y d a t k i		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
preliminarza						
V.		Z przeniesienia		630	1140	1770
31.	Laboratorya :					
	a) Laboratorium chemiczne	300 zł.				
	b) „ roślino-fizyologiczne	— „				
	c) „ zoologiczne	— „		300	—	300
32.	Biblioteka i czytelnia					
	a) Przykupno dzieł	200 zł.				
	b) Oprawa książek	50 „				
	c) Czasopisma	50 „		300	—	300
33.	Utrzymanie pola doświadczalnego	—		—	—	—
34.	Wycieczki naukowe uczniów z nauczycielami	—		300	—	300
		Suma Rubr. V.		1530	1140	2670
		Dochody.				
I.	1.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa		5000	—	5000
II.		Opłaty od uczniów				
	2.	Opłaty na utrzymanie od 32 uczniów po 200 zł.		6400		
	3.	Opłaty od tyluż uczniów po 10 zł. na laboratorium chemiczne		320		
		Suma Rubr. II.		6720	—	6720
III.	4.	Dochód czysty z folwarku		1355	—	1355
IV.	5.	Dochód z gospodarstwa i spiżarni		100	—	100
		Z e s t a w i e n i e.				
		Wydatki.				
	Rubryka	I.		9035	—	9035
	„	II.		1010	—	1010
	„	III.		3056	300	3356
	„	IV.		7470	50	7520
	„	V.		1530	1140	2670
		Suma wydatków		22101	1490	23591
		Dochody.				
	Rubryka	I.		5000	—	5000
	„	II.		6720	—	6720
	„	III.		1355	—	1355
	„	IV.		100	—	100
		Suma dochodów		13175	—	13175
		Pozostaje do pokrycia z funduszu krajowego				10416

Aleg. 30.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z d. 17. lipca 1880 powziął Wysoki Sejm nad sprawozdaniem Szej komisji górniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych następujące uchwały:

I. Sejm przeznacza:

- a) na badanie głębszych pokładów ziemi 10.000 zł. przez lat 5 od r. 1881 z wolnością użycia w jednym lub drugim roku tego pięciolecia większej sumy jak 10.000 zł. a. w.
- b) na badanie geologiczno-górnicze kraju do rozporządzenia Wydziału krajowego 3.000 zł.
- c) na także badanie komisji fizyograficznej w Krakowie . . . . . 500 „
- d) na nagrody i to przeważnie za najlepiej opracowane dzieło lub podręczniki o wyrobie i zużytkowaniu wszelkich pobocznych produktów, otrzymywanych przy wyrobie nafty i na subwencye lub stypendya dla chemików, dla dokładnego poznania i wystudowania sposobów wyrobu i zużytkowania produktów pobocznych otrzymywanych przy wyrobie nafty . . . . . 3.000 „

II. a) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby za przykładem Ameryki i Rosyi postarał się na drodze ustawodawczej o uwolnienie galicyjskiego przemysłu naftowego od podatków na lat 10.

b) Wydział krajowy ma wziąć w opiekę komunikację w okolicach przemysłu naftowego i udzielać będzie subwencyi na drogi powiatowe lub gminne tych okolic w miarę uznanej potrzeby i możliwości.

W szczególności zaś Wydział krajowy zechce wpływać na tworzenie konkurencyi dobrowolnych do budowy i konserwacyi dróg wiodących do kopalń.

Nareszcie dla ułatwienia nabywania gruntów włościańskich dla produkcji nafty i wosku ziemnego i zabezpieczenia na nich praw nabywców,

c) Sejm wzywa Wydział krajowy, aby się wstawił do Prezydów Sądów krajowych wyższych we Lwowie i Krakowie, aby przyspieszyły zaprowadzenie hipotek włościańskich w okolicach przemysłu naftowego i kopalń wosku ziemnego.

Z wykonania tych uchwał ma Wydział krajowy zaszczyt złożyć Wysokiemu Sejmowi niniejszem sprawozdanie:

I.

Uchwała Wysokiego Sejmu, którą przeznaczono 10.000 zł. w. a. na rok bieżący celem zbadania głębszych pokładów ziemi, osobliwie w okolicach naftowych, była powtórzeniem takiej samej uchwały powziętej dnia 18. października 1878, a do owego czasu nie wykonanej.

W sprawozdaniu Wydziału krajowego przedłożonem Wysokiemu Sejmowi na dniu 23. czerwca r. z. przedstawiono, że odrębna komisya krajowej Rady górniczej zwiedziła wszystkie kopalnie i przedsiębiorstwa naftowe, które oświadczyły gotowość, aby na ich terenach badania uskuteczniiano, i że w maju r. z. proponowała udzielenie następujących subwencyi:

1. 2.000 zł. w. a. Wmu Eugeniuszowi Zielińskiemu i Sp. na pogłębienie otworu świdrowego w Kłęczanach;

2. 2.400 zł. Wmu Dr. M. Fedorowiczowi na pogłębienie szybu w Łosiu o 60 metrów z zastrzeżeniem użycia kwoty 2.600 zł. w. a. na subwencyonowanie tamże chodnika, który ma być wykonanym ze szybu w kierunku jaki komisya później wskaże;

3. 1.500 zł. w. a. Wmu Ignacemu Łukaszewiczowi na pogłębienie szybu 180 m. głębokiego w Ropiance o 40 metrów; i

4. 1.500 zł. w. a. Wmu Tomaszowi Winnickiemu na pogłębienie szybu w Łodynie 60 metr. mierzącego o dalsze 90 metrów.

Dołączone tu sprawozdanie krajowej Rady górniczej o subwencyach udzielonych z funduszu krajowego po dzień 1. lipca r. b. zawiera powody, dla których Wny E. Zieliński i Sp. zrzekli się przyznanej im przez Wydział krajowy subwencyi, co zaś do innych, to roboty wykonywane w myśl zawartych umów, są kontrolowane przez inżyniera górniczego Wydziału krajowego, a w razie potrzeby i drugiego delegata Rady górniczej, a subwencye są wypłacane ratami z dołu.

Stanowczej zmianie uległ tylko projekt pogłębienia o 40 metrów szybu w Ropiance, bo komisya naftowa zaproponowała wykonać z tego szybu 300 metrów głęboki otwór świdrowy, mający wykazać praktyczną doniosłość głębokich wierceń w Karpatach.

Na te wiercenie przeznaczono też subwencyę w kwocie 13.500 zł. w. a.

Ponieważ przy małym postępie robót w kopalniach trzy wyżej wymienione subwencye nie wyczerpały kredytu 10.000 zł. w. a. rocznie przez Wysoki Sejm przeznaczonego, postanowiono nadto w roku bieżącym udzielić subwencye 4° 3.000 zł. w. a. Wmu J. Chylińskiemu i Sp. na odwodnienie i pogłębienie otworu świdrowego w Suchodnicy już 325 m. mierzącego i 5° 1.200 zł. w. a. Spółce włościańskiej w Suchodole na pogłębienie dwóch szybów na gruncie tej gminy przez nich rozpoczętych.

Alegat 1.

Jakkolwiek powołane wyżej ./: sprawozdanie o udzielonych subwencyach wykazuje szczegółowo cel, jaki zamierzyła Rada górnicza osiągnąć, przepisując wykonanie wyszczególnionych tu robót, przypominamy i tu, że znaczne pogłębienie otworu świdrowego w Ropiance, łącznie z szybem i chodnikiem subwencyonowanym w Łosiu mają okazać warunki znajdowania nafty w najdawniejszych poziomach gór karpackich i objaśnić, o ile myśl poszukiwania nafty w wielkich głębiach jest uzasadnioną. Subwencya udzielona na kopanie szybu w kopalni Łodyńskiej (powiat Lisko), gdzie dotychczas tylko wiercono, dozwoli zbadać znajdowanie się żywie ziemnych w średnim poziomie gór karpackich, stanowiącym tak obszerne przestrzenie galicyjskich Karpat, a dla dość znacznej okolicy kraju wskaże wzajemne po sobie następowanie warstw geologicznych i warstw podających.

Jakkolwiek dopiero 1.020 zł. w. a. na ten cel wydano, i szyb 60 metr. pierwotnie głęboki, tylko o 72 metr. pogłębiono (36 metr. kopano a drugie 36 m. dla znacznej twardości skały wiercono) otrzymano już rezultat dodatni, bo w głębokości 110 do 114 metr. osiągnięto dwóch ronych poziomów, które znacznie podniosły produkcję kopalni.

Powód do udzielenia subwencji Wmu J. Chylińskiemu i Sp. był ten, że byli oni w posiadaniu najgłębszego w kraju otworu świdrowego, a brakowało im możności przekonania się nawet, w jakiej ilości znajduje się w nim ropa, konstatawana przy pogłębieniu, i okazująca się w formie gazów i kropli tłuszczu, wydobywających się na powierzchnię wody. Rada górnicza uważała za pouczające i potrzebne, wypróbować zamknięcie wody w górnych warstwach szybu, przez co by się oszczędzało znacznych kosztów pompowania, oraz przekonać się, jaka ilość ropy znajduje się tam w łęgu warstw, gdy dotychczas siodła bywały więcej obfite. Spółka nareszcie Suchodolska jest dotychczas pierwszym produkcyjnym stowarzyszeniem włościańskim, zawiązanem w celu eksploatacji ropy; prowadziła ona swe roboty uczciwie, tanio i wytrwale, i zasługiwała na uznanie i pomoc chociażby, jak się tego obawiali rzeczoznawcy Rady górniczej, ślady ropy, które dały powód do poszukiwań, nie miały uwieńczyć tej pracy, ze zbyt małym niewątpliwie rozpoczętym kapitałem, większym sukcesem.

Na każdą z tych prac udzielono po dzień dzisiejszy, z funduszu przeznaczanego na rok 1881 następujące subwencje:

na szyb i otwór świdrowy w Ropiance	2.490	z przyznaných 14.250 zł.
na szyb w Łosiu	2.400	„ 5.000 „
na szyb i otwór świdrowy w Łodynie	1.020	„ 1.500 „
na okopanie szybem i odwodnienie otworu świdrowego w Schodnicy 1.200	1.200	„ 3.000 „
na sprawienie narzędzi w Suchodole	300	„ 1.200 „
Razem	7.410	„ 24.950 „

obciążając całość utworzonego na lat 5 kredytu kwotą 24.950 złr. w. a.

Drugi i trzeci ustęp powołanej uchwały Wys. Sejmu przeznaczał 3.000 zł. w. a. do rozporządzenia Wydziału kraj. na badania geologiczno-górnice kraju i 500 zł. w. a. na podobne badania do rozporządzenia komisji fizyograficznej w Krakowie. Uchwała ta zgodna z przedłożeniem Wydziału krajowego, uprawniała jego postanowienie z roku 1880, którem przy niezwołaniu Sejmu krajowego w r. 1879 podobne badania już na rok zeszyły były zarządzane. Dlatego też mówiąc o tej czynności Wydziału krajowego, musimy zdać sprawę z badań wykonanych już w roku 1880 i z tych, które w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lipca z. r. w roku bieżącym zarządzane zostały.

Idąc, jak to już powiedziano w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 23. czerwca r. z., za opinią Rady górniczej, starał się Wydział krajowy nadać badaniom geologiczno-górnicy kraju charakter więcej praktyczny i zrobić je bezpośrednio użytecznymi dla przemysłu w ogóle, a szczególnie dla przemysłu ropy i wosku ziemnego.

Dlatego też w roku 1880 polecił:

1. P. e. k. nadkomisarzowi górnicyemu H. Walterowi, przedstawienie kartograficzne i opis obszaru Karpackiego, Gorlicko-Grybowskiemu tak szczegółowe i z takim uwzględnieniem stosunków znachodzenia się ropy, iżby górnictwo tej okolicy mogło z tych badań odnieść w celu dalszych poszukiwań za ropy jak największą korzyść;

2. p. Władysławowi Szajnosze, wolontaryuszowi e. k. zakładu geologicznego w Wiedniu zbadanie, przedstawienie kartograficzne i opis obszaru Karpackiego, przylegającego do terenu badań p. H. Waltera wedle wyznaczenia i wskazówek tegoż;

3. p. Drowi Kreutzowi, profesorowi Uniwersytetu we Lwowie ze współudziałem asystenta, zbadanie szczegółowe pasma Karpat na północ od rzeki Stryja, w jej południowo-wschodnim biegu położonego, z najstaranniejszem uwzględnieniem stosunków występowania ropy;

4. p. Drowi Stanisławowi Olszewskiemu, zarządcy kopalni w Staruni, zbadanie szczegółowe okolicy podkarpackiej około Sołotwiny Bohorodeżańskiej ze względu na występujące tu pokłady, zawierające wosk ziemny i ropy;

5. p. Inżynierowi górnierzemu L. Syroczyńskiemu, zestawienie dat geognostycznych, dotyczących odbudowy wosku ziemnego w Borysławiu i wykreślenie tychże na karcie geognostycznej;

6. p. M. Łomnickiemu, profesorowi gimnazjalnemu, zbadanie pokładów gipsowych na Pokuciu i przyległych okolicach, głównie ze względu na ich stosunek do iłó w i gipsów solonośnych,

7. p. Drowi E. Dunikowskiemu, wolontaryuszowi zakładu geologicznego w Wiedniu, opisanie i kartograficzne zestawienie profilu brzegów Dniestru począwszy od okolicy Niżniowa, ile można na wschód, w rozmiarach, odpowiadających stosunkom rzeczywistości.

Z wykonania tych badań złożyli wszyscy sprawę Wydziałowi krajowemu, a prace pp. Dunikowskiego, Dr. Kreutza, Łomnickiego i Syroczyńskiego drukują się już w czasopiśmie „Kosmos“, organie lwowskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika. Komisya geologiczna kraj. Rady górniczej dała o wszystkich bardzo pochlebne zdanie, przyznając, iż się przyczyniają wiele do rozjaśnienia układu Karpat, i do racjonalnego rozwoju naftowego przemysłu; zwrócili one na siebie uwagę niemieckich geologów, a pojedyncze wyciągi były przez autorów i w niemieckich pismach publikowane. Są to świadectwa, że były wykonane uniejętnie i starannie. Uważny spostrzegacz dostrzegłszy nadto rezultatów tych badań, łączących się z badaniami Karpat radcy górniczego i szefa sekeji geologicznego Zakładu wiedeńskiego M. C. Paula, w uniejętniejszem zakładaniu kopalń w bardziej zbadanych okolicach i w ożywionym za granicą popycie o kopalnie nafty i wosku ziemnego w Galicyi.

Badania geologiczno-górnice, zarządzone w roku bieżącym, stanowią w znacznej części dalszy ciąg prac w roku zeszłym rozpoczętych, a rezultat ich może być podany do publicznej wiadomości i użytku dopiero w połowie roku przyszłego. — Polecono mianowicie:

1. p. e. k. nadkomisarzowi górnierzemu H. Walterowi i p. Dr. E. Dunikowskiemu dokończenie badań okręgu Gorlicko-Grybowskiemu, w roku zeszłym rozpoczętych, i zbadanie obszaru Karpackiego, przylegającego doń z zachodniej strony aż po za Kłęczany, a p. Dr. Wład. Szajnosze zbadanie obszaru, przylegającego od wschodu aż do Dukli i Ropianki, z tém, aby tak, jak w zeszłym roku szczególnie uwzględniano stosunki i występowanie nafty, a przedstawienie kartograficzne i opis obszaru jak największą korzyść dla górnictwa przyniosły;

2. p. R. Zuberowi, pracownikowi przy muzeum mineralogicznem lwowskiego Uniwersytetu, podobne zbadanie okolicy Słobody Rungurskiej i Berezowa, aż do źródeł Pistynki, i

3. p. Dr. Stanisławowi Olszewskiemu zbadanie geologiczne pasu podkarpackiego między Bystrycą (Sołotwińską) i Łomnicą, ze szczegółowem uwzględnieniem ciągu warstw, zawierających naftę i ozokeryt, a badanych przez niego w r. z. w Staruni i Dzwiniaczu.

Przegląd tych badań wskazuje, że Wydział krajowy założył sobie popierać rozwój górnictwa naftowego, polecając z jednej strony dokładne studjum okolic, o górnictwie weale rozwiniętem, jakim jest obszar Gorlicko-Grybowski, a z drugiej w myśli otworzenia nowych terenów naftowych, zbadanie dalszego ciągu warstw, których ropodajność rozeznano dopiero na małej bardzo przestrzeni, jakto ma miejsce w okolicy Dzwiniacza, Staruni i Słobody Rungurskiej.

Co zaś do kwoty 500 zł. w. a. oddanych uchwałą Wysokiego Sejmu na geologiczno-górnice badania do rozporządzenia komisji fizyograficznej w Krakowie, to została ona zarówno jak w r. 1879 użytą na ukończenie badań geologicznego układu Tatr, poleconych przez komisję p. Dr. Al. Althowi i p. Bieniaszowi, asystentowi katedry geologii i mineralogii przy Uniwersytecie krakowskim.

Czwartym ustępem uchwały Wysokiego Sejmu przeznaczono w myśl przedłożenia Wydziału krajowego 3.000 zł. w. a. na nagrody i stypendya dla chemików, którzyby dokładnie opracowali przedmiot przeróbki chemicznej nafty i produktów pobocznych przy jej dystylacji otrzymywanych.

Na pierwszym posiedzeniu komisji kraj. Rady górniczej, odbytem po zamknięciu sessji sejmowej (10 i 11 listopada r. z.) przedłożono jej tę sprawę, — a w myśl wniosku jej referenta p. Dra. Grabowskiego ogłoszono dnia 20. kwietnia r. b. dwa konkursy: jeden na dzieło lub pod-

ręcznik o wyrobie nafty i zużytkowaniu wszelkich przy tym wyrobie otrzymanych produktów, drugi na dwa stypendya dla chemików, którzyby pragnęli specjalnie się studyum tego przedmiotu poświęcić. Stypendya wynosiły po 100 zł. i 60 zł. w. a. miesięcznie i mogły być nadane na miesiąc dziesięć kandydatom, którzyby się stosownie wykazali świadectwami, a konkurs zapewnia autorom, którzy swe prace przed dniem 1. stycznia 1883 Wydziałowi krajowemu nadeszła, nagrody następujące:

Za dzieło najlepiej opracowane wymogom konkursu odpowiadające i obejmujące najmniej 10 arkuszy druku dużej oktawy	800 zł.
za drugie z porządku dzieło tymże wymogom odpowiadające	400 „
i za pracę, któraby się przynajmniej odznaczała starannem zebraniem dat, i opracowaniem gotowych materyałów	200 „

Dla większej zaś jeszcze zachęty do opracowania tego działu nauki, ogłosił Wydział krajowy, że oprócz powyższych premij udzieli, na wniosek Rady górniczej dodatkowe nadzwyczajne wynagrodzenie za każdą pracę, w której ubiegający się o nagrodę, przedłożą wyniki samodzielnych badań technologicznych, dających się zastosować z istotną dla krajowego przemysłu korzyścią. Ogłoszono też szczegółowy program dzieła, które może otrzymać konkursową nagrodę.

O uzyskanej nagrodzie nie może być mowy, skoro termin na przedstawienie dzieła lub podręcznika upływa dopiero 1. stycznia 1883 r., co się zaś tyczy stypendyów, to zgłosiło się w oznaczonym terminie trzech kandydatów, a z nich tylko jeden p. Arnulf Nawratil posiadał przepisane kwalifikacje, i jemu też uchwałą z dnia 14. czerwea b. r. nadano pierwsze stypendyum. Nie chcąc jednak, aby dla krótkości terminu ogłoszonego konkursu kto z pracujących był pozbawiony pomocy, udał się następnie Wydział krajowy do pp. profesorów chemii w wyższych zakładach naukowych we Lwowie i w Krakowie, aby przedstawili Wydziałowi krajowemu z grona młodych chemików tego lub tych kandydatów, którzyby we wskazanym kierunku z korzyścią dla kraju pracować mogli. Udzielenie drugiego stypendyum odroczone tym sposobem po koniec października b. r., a z funduszu 3.000 zł. w. a. przeznaczonego na studia chemiczne tylko 1.300 zł. będzie mogło być wydane do końca obecnego roku budżetowego i Wydział krajowy uprasza Wysoki Sejm o przyzwolenie użycia resztującej kwoty w roku przyszłym.

II.

Druga uchwała Wysokiego Sejmu z tegoż dnia 17. lipca z. r. zawiera dwie rezolucye, mające na celu uzyskanie u Wysokiego Rządu postanowienia zwalniającego kopalnie naftowe od podatków na lat 10, i przyspieszenia zaprowadzenia hipotek włościańskich w okolicach, gdzie te kopalnie istnieją dla zwiększenia bezpieczeństwa inwestowanych w nie kapitałów, oraz trzecią dotyczącą subwencyonowania z funduszy krajowych tych dróg powiatowych i gminnych, z których kopalnie naftowe korzystają.

Rezolucya Wysokiego Sejmu dotycząca zwolnienia przemysłu naftowego od podatków na lat 10, została zakomunikowana Świątnemu Prezydium c. k. Namiestnictwa we Lwowie, ale Wydział krajowy uważał za swój obowiązek dokładnie zbadać tę kwestyę, t. j. zarządzić zestawienie podatków ciążących na tym przemyśle, nabrać przekonania, czy absolutna wysokość opodatkowanej kwoty, czyli może jej nieodpowiedni rozkład lub nierachujące się z potrzebami przemysłu, ściąganie, stanowi istotny dla przedsiębiorstw ciężar; należało oraz porównać je z podatkami opłacanymi przez inne gałęzie zarobkowania, a osobliwie przez przemysł górniczy w kraju, oraz z podatkiem gruntowym i domowo czynszowym. W tym celu uproszono Świątną c. k. Dyrekcję skarbu we Lwowie o udzielenie odpowiednich dat; zestawienie ich wykazało jednak tak znaczne różnice od zestawień ogłaszanych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w Wiedniu o opodatkowaniu kopalń górniczych w kraju, że zachodziła konieczność bliższego objaśnienia i uzupełnienia takowych.

Żądane nad 7. czerwca b. r. objaśnienia nie nadeszły jeszcze rąk naszych do chwili obecnej, i dlatego wyniku ich nie podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu.

Sprawa ta nie przestanie być przedmiotem zajęć Wydziału krajowego, a łączy się z inną, o wiele nawet ważniejszą, a mianowicie z uzyskaniem dla surowej i dystylowanej nafty odpowiedniej podwyżki wwozowego cła, przy o ile być może niewysokim podatku konsumcyjnym. Zaprojektowany przez Wysoki Rząd nowy od nafty podatek i cło wwozowe są dla pomysłowości naszych przedsiębiorstw o wiele ważniejszymi przedmiotami, niż utrzymanie lub zwolnienie z dziś opłacanych podatków, bo każdy złoty reńs. w. a., którymby obciążono celnar metryczny nafty wynosiłby dla kraju setki tysięcy złr., gdy obecnie opłacane podatki tak wysokiej kwoty nie dosięgają. Obie sprawy są zależne od uchwał Rady Państwa, które w ciągu obecnej kadencji nie zapadły, a Wydział krajowy nie przestanie i nadal popierać usiłowań komitetu zawiązanego dla podniesienia przemysłu naftowego w Galicyi i Stowarzyszenia producentów naftowych dla uzyskania możliwych ulg i uniknięcia zbytich ograniczeń przy zaprowadzeniu nowego cła i podatku.

Druga rezolucya tyczyła się przyspieszenia zaprowadzenia hipotek włościańskich w okolicach przemysłu naftowego i kopalń wosku ziemnego.

Dla jej wykonania i mając na uwadze, że takie zaprowadzenie ksiąg jest potrzebnem nie tylko w gminach, gdzie kopalnie istnieją, ale i w tych, w których się należy spodziewać ich powstania, przesłał Wydział krajowy do Prezydium Sądu wyższego we Lwowie i w Krakowie wykaz powiatów, które zawierają terena naftowe w Galicyi, a więc tych, w których spiesniejsze założenie byłoby pożądane, i upraszał o powiadomienie, w jakim stadjum sprawa ta się obecnie znajduje.

Z odpowiedzi Prezydów Sądu wyższego i wykazów nadesłanych przez Prezydya Sądów kolegialnych Iszej Instancyi przychodzi się jednak do przekonania, że chociaż ta praca w niektórych powiatach np. w Sandeckim, Jasielskim, Gorlickim i Sanockim bardzo postąpiła, niemniej jednak w innych obwodach np. w Kołomyjskim i Samborskim wiele jeszcze do zrobienia pozostaje, a trudności, które muszą być usunięte dla zaprowadzenia tych ksiąg nie od samych tylko Prezydów Sądu zależą. Jeżeli np. archiwa map katastralnych nie dostarczają c. k. Sądom potrzebnych operatów, lub jeśli reambulacya katastru została tak dalece niedokładnie przeprowadzoną, że zachodzi potrzeba osobnych dochodzeń przez komisye hipoteczne, to o spieszmem założeniu nie może być mowy nawet wówczas, gdyby c. k. Sądy miały dostateczne do tej pracy siły. Na brak sił rozporządzalnych uskarżają się też Sądy kolegialne Iszej instancyi, a Wydział krajowy ze względu na trudności tak rozmaitej natury, mógł tylko z jednej strony polecić całą sprawę troskliwej opiece Świetnych Prezydów Wyższego Sądu we Lwowie i w Krakowie, a z drugiej popierać starania interesowanych producentów o stanowcze uregulowanie prawnego stanu kopalń. Co zaś w tym względzie uczyniono. zawiera następny ustęp naszego sprawozdania.

Trzeci ustęp uchwały Wysokiego Sejmu poleca Wydziałowi krajowemu wzięcie w opiekę komunikacyi w okolicach przemysłu naftowego i udzielanie w miarę uznanej potrzeby i możności subwencyi na drogi gminne i powiatowe tych okolic, w szczególności zaś miał Wydział krajowy wpływać na tworzenie konkurencyi dobrowolnych do budowy i konserwacyi dróg, wiodących do kopalń. W myśl uchwały tej użyto z budżetu dróg gminnych i powiatowych w r. 1880 na drogę prowadzącą z Harkłowy ku Skołyszynowi 1.000 zł., a na drogi prowadzące z Libuszy do Lipinek i z Ropy do Wysowej po 1.500 zł. w. a. na każdą; w roku zaś 1881 na te same drogi z Libuszy do Lipinek i z Ropy do Wysowej po 1.500 zł. w. a. Rozpoczęto nadto rokowania z interesowanymi [§]stronami a) o udzielenie 1.000 zł. w. a. subwencyi na drogę z Peczeniżyna do kopalni w Słobodzie Rungurskiej. b) 1.000 zł. na dalszą subwencyę dla drogi wiodącej ze Skołyszyna do kopalni Harkłowskiej i c) nieokreślonej dotychczas kwoty na drogę prowadzącą ze Schodnicy przez Dział do Rypnego i Borysławia.

III.

W uzupełnieniu sprawozdania o czynnościach górniczych Wydziału krajowego winniśmy jeszcze złożyć sprawę z czynności komitetu dla podniesienia przemysłu naftowego, ustanowionego w myśl uchwały ankiety zwołanej przez JE. hr. Potockiego na dniu 4 lipca z r., a w której brali udział nie tylko delegaci Wydziału krajowego i znakomitsi producenci nafty, ale i pp. członkowie sejmowej komisji górniczej. Powodem do zwołania ankiety był zamiar dyrekeji Union Banku w Wiedniu inwestowania w naftowy przemysł galicyjski bardzo znacznych kapitałów i projekta przedłożone w tej materji Jego Excel. hr. Namiestnikowi i JExec. hr. Marszałkowi krajowemu.

Projekta te nie uzyskały aprobaty ankiety, ale ze względu na ważność podobnej pomocy postanowiła ankietą utworzenie komitetu, którego zadanie określiła w ten sposób, że ma on obmyślać i wprowadzać w życie środki, mające służyć do podniesienia przemysłu naftowego w kraju, w tym celu utrzymywać ciągłą styczność z producentami i z Wiedeńskim Union Bankiem, który ofiaruje swoją pomoc produkeji naftowej, wdrażać układy z kapitalistami celem pozyskania dla tej produkeji większych sił pieniężnych, działać na rzecz tej industryi na drodze publicystyki, obznajamiać szerszą publiczność ze stosunkami produkeji i handlu nafty, i starać się zainteresować zagranicę dla tej gałęzi przemysłu krajowego. Dalej zaś ma być zadaniem komitetu starać się u Rządu o odpowiednie uregulowanie stosunków prawnych górnictwa naftowego, nareszcie zbadać czy i o ile dalby się urzeczywistnić projekt, żeby został założony instytut krajowy, któryby w drodze emisji procentujących się obligacyi, nabywał stopniowo przestrzenie ziemi kwalifikujące się do eksploatacyi nafty i przez racjonalne prowadzenie tej industryi stanął jako wzór dla innych producentów na czele tego przemysłu w kraju. — W skład komitetu, który swe posiedzenia odbywał pod przewodnictwem JEx. Ludwika hr. Wodzickiego, wówczas Marszałka krajowego, weszli jako reprezentanci c. k. Namiestnictwa JWny p. Wiceprezydent Filip Zaleski i c. k. rada Dr. Kajetan Orlecki, ze strony Wydziału krajowego Dr. Józef Wereszezyński członek Wydziału i p. Leon Syroczyński, inżynier górniczy, któremu poruczono funkcyę sekretarza komitetu, pp. Dr. Mikołaj Zyblikiewicz, obecny Marszałek krajowy i Dr. Edward Gintl, starszy inspektor kolei Lwowsko-Czerniowieckiej we Wiedniu, oraz z kół interesowanych pp. Edward Dzwonkowski poseł do Rady Państwa, Dr. Mikołaj Fedorowicz właściciel rafinerji w Ropie, Ignacy Łukasiewicz poseł na Sejm krajowy, Władystaw Majewski urzędnik Union-Banku w Wiedniu, Antoni Strzelbicki, c. k. sekretarz dyrekeji skarbu we Lwowie, Dr. Józef Wernicki, poseł na Sejm krajowy i Dr. Edward Ziffer, dyrektor Union-Banku.

Szeroko zakreślony program czynności komitetu nie mógł być w ciągu ubiegłego roku wypełnionym, a to nie tylko dla braku czasu, ale i dlatego, że w komitecie przeważało zdanie, iż należy dać kapitalistom po za krajem będącym, czas i zręczność obznajomienia się z warunkami kopalnictwa i handlu naftowego. W tym celu delegat Union-Banku p. Majewski objeżdżał w jesieni r. z. w towarzystwie p. Waltera lub p. Syroczyńskiego wszystkie kopalnie naftowe w kraju, i wynikiem sprawozdania jego, jakoteż konferencyi odbywanych przez p. Dr. Ziffra z producentami nafty w Gorlicach, był projekt założenia składu rafinowanej nafty w Grybowie.

Na drugim i trzecim posiedzeniu komitetu, które się odbyły w Wiedniu, w grudniu r. z., rozbiegano trzy najgłówniejsze kwestye, dotyczące naftowego przemysłu a mianowicie: 1° reformę prawnych stosunków kopalni i ułatwienie im kredytu hipotecznego, 2° taryfy przewozowe na kolejach żelaznych, oraz cła, jakie nafta opłaca w granicach i za granicami austro-węgierskiej monarchji; i 3° warunki obecnego handlu naftą wraz z wnioskiem urządzenia składu rafinowanej nafty w Grybowie.

W kwestyi reformy prawnych stosunków kopalni nafty i wosku ziemnego, przedstawił Doktor Wereszezyński historyczny wywód powstania u nas sporu o przynależność minerałów żywicznych do gruntu lub zaliczanie ich do rzędu minerałów zastrzeżonych i charakteryzował ztąd wszystkie projekta proponowane celem usunięcia wadliwości istniejącego stanu rzeczy.

Podzielając zdanie referenta, uznał komitet, że skoro w obecnym stanie rzeczy wszelkie sposoby zakontraktowania prawa wydobywania olejów ziemnych muszą podlegać niepewnościom umów dzierżawnych i jedyny sposób zabezpieczenia sobie tego prawa jest nabycie na własność gruntu, służącego do odbudowy kopalni, a nabywanie gruntu stanowi dla przedsiębiorców bardzo istotny ciężar, to do reformy tych stosunków dążyć należy. Gdy jednak podobna ustawa dotycząca kultury kraju musi być uchwaloną nie tylko w Sejmie krajowym ale i w Radzie Państwa i powstaje spór o kompetencję do jej uchwalania, którą sobie windykują oba te czynniki ustawodawcze — należy porozumieć się z Rządem co do reformy ustawy obowiązującej, a mianowicie zapytać Wysoki Rząd o kierunek, w jakim do projektowanej reformy się przychyli. W tym celu proponował referent wystosować memoryał do JExc. p. Kazimierza Grocholskiego, jako prezesa Koła Polskiego, i komitet przedłożył JExc. memoryał, który się przy niniejszym do wiadomości Wysokiego Sejmu /*Allegat 2.* podaje. Co do ułatwień kredytowych dla przedsiębiorstw naftowych, oświadczył referent, iż nie widzi możliwości rozwinięcia hipotecznego kredytu kopalń, ani uzyskania dla ich kredytu innej podstawy, niż kredyt osobisty przedsiębiorstw. Wskazał jednak producentom naftowym środek zaradczy, zużytkowany już ze znakomitym skutkiem przez Towarzystwa zaliczkowe kraju, a mianowicie tworzenie stowarzyszeń kredytowych z producentów solidarnie za siebie poręczających. Komitet uznał ten środek jako odpowiedni i uprosił p. Dr. Krassę prawnego konsultenta Union-Banku o zaprojektowanie statutów dla podobnego stowarzyszenia, a przedłożone sobie statuta odstąpił dnia 15 stycznia b. r. komitetowi producentów naftowych w Gorlicach dla dokładnego zbadania i ewentualnego wprowadzenia w życie. — Do chwili obecnej jednak komitet Gorlicki nie zdał Wydziałowi krajowemu sprawy z poleconego mu zadania.

Sprawozdanie o rozwoju naftowego przemysłu poza granicami Galicji, a szczególnie o wpływie, jaki na ten rozwój wywierają rozmaite taryfy kolei żelaznych i system cłowy, przedłożył p. dr. Edward Gintl inspektor centralny Lwowsko-Czerniowieckiej kolei, i skreślił w nim nie tylko postęp eksploatacji nafty na Kaukazie, i w sąsiadującej z nami Rumunii, ale datami odpowiedział na obie postawione wyżej kwestye. — Wskazał bowiem p. Gintl, że dowóz olejów amerykańskich do Austro-Węgier jest tak dalece ułatwiony, iż transport 100 kilgr. koleją żelazną ze Szczecina do Wiednia t. j. za przestrzeń 775 klm. kosztuje 1 zł. 87 ct., gdy transport galicyjskiego produktu z Drohobycza do Wiednia t. j. 766 klm. wynosi 2 zł. 80 ct.; a z Grybowa do Wiednia za 553 klm. 2 zł. 27 ct., i że w wewnętrznym handlu monarchii, można z Galicji, a mianowicie z Grybowa tylko do Pesztu z korzyścią co do cen transportu konkurować; usunął dalej wszelką nadzieję rozwijania eksportu ku Warszawie, gdzie można już otrzymywać o wiele taniej naftę z Kaukazu lub z Ameryki, opłacając za transport jej ze Szczecina tylko 62 ct. za 100 klgr., gdy tenże z Grybowa kosztuje 2 zł. 22 ct. W kwestyi ceł, podniósł p. Gintl nie tylko korzyść, jaką ma producent amerykański z tego, że przy wprowadzaniu go do monarchii opłaca 3 zł. w. a. od 100 kil. dystylatu, a 60 ct. lub 1 zł. 25 ct. od 100 klg. oleju, który bez poprzedniego rafinowania nie może być do oświetlenia użytym, ale i tę okoliczność, że tak mała opłata od surowca daje możność, a może i pochoch do wprowadzania półfabrykatu, a na poparcie tego zdania cytował przykład, że w ciągu miesiąca listopada z. r., wprowadzono do Grybowa 26 wagonów (2.200 ctr. m.) olejów amerykańskich. U drugiej granicy monarchii, wskazał zaś, że powstaje nowy konkurent, bo odkąd w r. z. otworzono z Rumunii do Węgier bezpośrednią komunikację via Predeal, może nafta rumuńska przychodzić na targ peszteński, nie opłacając wcale cła, a korzystając ze zniżonych taryf przewozowych.

Zgodnie z wnioskiem p. Gintla, uchwalił Komitet i wniósł jeszcze w roku zeszłym przedstawienie do Izby handlowych kraju i do Ministerstwa handlu, w którym zwracał uwagę na uszczerbek wynikający dla kraju i dla skarbu państwa z pobierania tak niskiego cła od produktu, który może kryć półfabryka ta, jakoteż straty, wynikające dla kraju i nawet dla zarządów kolei żelaznych ze zmniejszenia się transportu kolejami towarów krajowych, w skutek ułatwień, jakich doznaje produkt zagraniczny.

Polecił nadto Komitet pp. dr. Gintłowi i dr. Fedorowiczowi, Fiebigowi i Goldhammerowi, zastępstwo interesów galicyjskiego przemysłu naftowego wobec Komisji budżetowej Rady Państwa, zastanawiającej się właśnie nad ustanowieniem cła i podatku od produktów naftowych.

W sprawozdaniu swem o racjonalnych warunkach handlu naftą, p. dyrektor dr. Ziffer połączył swój wniosek o poparcie przez Komitet sprawy budowy składu rafinowanej nafty w Grybowie z projektem udzielania na produkt tam złożony zastawniczego kredytu i urządzenia komisjonalnej tego produktu sprzedaży i przedstawił go jako środek podniesienia produkcyi w znacznej okolicy kraju.

Komitet uznał niezawodną korzyść dla producentów z tego, że przy urządzeniu podobnego składu pieniądze za surowy lub rafinowany produkt prędzej rąk ich dochodzić będą; — uznał dalej, że pozyskanie dla sprzedaży produktów naftowych pośrednika w osobie Union-Banku, byłoby również bardzo cennym nabytkiem, bo taka firma zdoła otworzyć dla tego produktu nowe miejsce odbytu, i podniesie reputacyę galicyjskiego towaru zarówno przez wpływ na producentów, by zawsze jednakowo dobry wyrób oddawali, jak i na kupców, którym będzie mógł na czas i wedle umowy większych ilości dostarczyć. Ponieważ jednak p. Ziffer robił całe zajęcie się sprawą naftową przez Union-Bank zależnem od układu, jaki chciał zawrzeć z pierwszorzędnymi producentami gorlickiego i jasielskiego powiatów, — w braku takiego porozumienia przypuszczał gwarancyę kraju za osiągnięcie pewnych przy budowie składu finansowych rezultatów, a tak zdania interesowanych tu producentów były bardzo sprzeczne ze sobą, jakoteż i zdania członków Komitetu co do możliwości uzyskania podobnej gwarancyi, nie powzięto w tej kwestyi żadnej decyzyi, a odłożono ją do bliższego porozumienia się z producentami, naznaczając w tym celu następne (4te) posiedzenie Komitetu do Tarnowa.

Dnia 15 stycznia b. r. zebrano się rzeczywiście na czwarte z porządku posiedzenie Komitetu naftowego, a liczny udział producentów naftowych gorlickiego powiatu świadczył o ważności dla nich podjętego projektu. Do stanowczej uchwały jednak i tu jeszcze nie przyszło, a gdy porozumienie stron stawało się wątpliwem, a samo przeciąganie sprawy na upadek ją narażało, wniesiono z obu stron, bo tak od dyrekcji Union-Banku jak i od grupy producentów gorlickiego i jasielskiego powiatów podanie do Wydziału krajowego z prośbą o zapewnienie Union-Bankowi w ciągu pierwszych 3ch lat istnienia, składu rocznego brutto przychodu w minimalnej cyfrze 3.000 zł. a. w.

Przychylając się do tych podań i przyjąwszy do wiadomości, że pp. Ignacy Łukasiewicz, dr. Mikołaj Fedorowicz i Władysław Fiebig już zagwarantowali dyrekcji Union-Banku kwotę 1.700 zł. w. a. rocznie, powziął też Wydział krajowy uchwałę, mocą której w razie urządzenia odpowiedniego do przedkładanych planów magazynu składowego w Grybowie, zapewnił dyrekcji Union-Banku uzupełnienie gwarancyi kwotą 1.300 zł. a. w. rocznie i przez lat trzy. Ułatwiając w ten sposób powstanie nowej instytucji w kraju, popieramy starania o znaczny rozwój odbytu naszej nafty, bez czego kopalnictwo ograniczone do konsumpcji we własnym kraju i północnych Komitatach Węgier, nigdy się nie podniesie.

Po otrzymaniu zapewnienia Wydziału krajowego, rozpoczęła dyrekcya Union-Banku starania o nabycie gruntu, które z powodu sytuacji składu w najbliższym sąsiedztwie magazynów stacy kolei żelaznej wiele wymagało czasu, ale w obecnej chwili plany budynków zostały już przez c. k. Namiestnictwo zatwierdzone, i postawienia budowy w roku bieżącym jeszcze oczekiwać można.

Protokoły obrad Komitetu dla podniesienia przemysłu naftowego w Galicji, i krajowej Rady górniczej, oraz powołane wyżej memoryały, znajdują się w biurach Wydziału krajowego, i na żądanie Komisji Sejmowej udzielone będą. W preliminarzu budżetu na rok 1882 uwzględnił Wydział krajowy wydatki niezbędne dla dalszego prowadzenia badań górniczych, a ponieważ kredyt prze-

znaczony w budżecie r. 1881 na nagrodę i stypendya dla chemików poświęcających się studjom przeróbki nafty nie będzie mógł być ze względu na termin konkursu w tymże roku wydanym; przeto Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do nżycia w roku 1882 tej części kwoty 3.000 zł. w. a. rubr. VII. poz. 81. budżetu na rok 1881, która w tymże roku wydaną nie będzie.

Z Rady Wydziału krajowego
Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 6 września 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego i Sprawozdawca

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Z krajowej
Rady górniczej.

Sprawozdanie

o subwencyach udzielonych przez Wysoki Wydział krajowy kopalniom naftowym w celu zbadania głębszych pokładów ziemi.

Sejm krajowy na dniu 18. października 1878 r. powziął nad sprawozdaniem swej komisji górniczej uchwałę, którą polecił Wydziałowi krajowemu, aby tenże spowodował badanie głębszych pokładów ziemi w kraju, osobliwie w okolicach naftowych i w tym celu wstawił w budżet r. 1879 kwotę 10.000 zł. w. a.

Pobudką do powzięcia tej uchwały było przekonanie, że prywatni przedsiębiorcy w obawie możebnych strat, nie kwapią się do głębokich robót, któremi według zdania znawców możnaby odkryć zbiorniki żywicy ziemnych i że zachodzi potrzeba zachęcenia ich doń przez udzielenie z funduszu krajowych na roboty głębsze, przynajmniej poniżej 200 metrów głębokości, subwencji, któreby w razie wynalezienia i eksploatacyi nafty lub wosku ziemnego nawet zwrotnemi być mogły.

Cytujemy tę uchwałę Sejmu krajowego, bo jest ona podstawą wszelkich w tym względzie czynności Wydziału krajowego i Rady górniczej.

Rada górnicza na pierwszym swem w r. 1879 odbytem posiedzeniu przeprowadziła wyczerpującą dyskusję nad możliwym użyciem tych pieniędzy, tak co do celu, który podobnym badaniom można założyć, jak i co do formy ich użycia. Pomimo argumentów, jakie przytaczał p. Dr. Kreutz za użyciem subwencji na odkrywanie nowych ropodajnych terenów, i zwiększenie przestrzeni kraju zużytkowanej dla przemysłu naftowego, — pomimo powagi głosu p. Dra Altha, który podnosił potrzebę możliwie głębokiego wiercenia dla przekonania się o pochodzeniu żywicy ziemnych z tych warstw, w których je czerpiemy, lub też z głębszych, — postanowiono ograniczyć się tylko do staranniejszego zbadania występowania i układu nafty wśród warstw, w których ją znamy i wydobywamy, ze szczególną w badaniach uwagą na głębsze poziomy geologiczne.

Gdy jednak suma na ten cel przeznaczona, nawet po odrzuceniu wszystkich projektów zarządzenia z tego funduszu innym potrzebom przemysłu naftowego — a mianowicie popierania zastosowania machin przy urządzaniu kopalń lub wydoskonalenia chemicznej dystylacyi produktu, była za małą, aby Wydział krajowy mógł we własnym zarządzie odrębną pracę wykonać, a żąd inąd ograniczenie badań do jednego tylko miejsca nie było wskazaniem ze względu na potrzebę objaśnienia się o układzie warstw na większej przestrzeni kraju, a nawet na różnicę układu geologicznego Wschodnich i Zachodnich Karpat, zdecydowano się żądać od pewnych przedsiębiorców wykonania za subwencyę z funduszu krajowego robót im ściśle przepisanych i mogących dać pożądane przez Radę górniczą objaśnienia.

Co zaś do formy, to skoro subwencyonowanie robót pewnego przedsiębiorstwa stanowi dlań niewątpliwie nie małą korzyść, postanowiono dać wszystkim prawo i możność kompetowania o wykonywanie podobnych robót w jego terenie. Rozpisano też konkurs celem poznania zgłaszających się producentów i terenów, w jakich by można ewentualnie badania przeprowadzić, a przekonawszy się o wartości terenów komisionalnym objazdem, wybrała na wniosek komisji naftowej Rada górnicza 4 miejscowości, dla których proponowała warunki udzielenia subwencji, a mianowicie proponowała udzielić:

1) 2.000 zł. w. a. Wmu E. Zielińskiemu i Sp. w Kłęczanach na pogłębienie otworu świdrowego 100 m. głębokiego, wypłacając 400 zł. po każdym pogłębieniu o 50 metrów,

2) 5.000 zł. w. a. p. Drowi Fedorowiczowi i Sp. na pogłębienie szybu istniejącego w Hajniku, a 140 m. głębokiego, o 60 metrów i wykonanie chodnika w głębokości 200 metrów w kierunku i długości bliżej w ciągu pracy oznaczyć się mającym. Pierwotnie proponowano wykonanie chodnika 600 m. długiego w miejscowości zwanej Rzemieniówka, ale projektu zaniechano ze względu na znaczne koszty tak długiego chodnika.

3) 1.500 zł. w. a. Wmu Ignacemu Łukasiewiczowi na pogłębienie szybu w Ropiance 180 m. głębokiego o dalsze 40 metrów, płatne w dwóch ratach z dołu,

i 4) 1.500 zł. w. a. Wmu Tomaszowi Winnickiemu na wgłębienie szybu 60 m. głębokiego w Łodynie o dalsze 90 metrów, płatne w 5ciu ratach po 300 zł. w. a. po wykonaniu każdym razem 18 metrów.

Propozycje te Rady górniczej układane dwukrotnie ze stronami przez komisję naftową, a ostatecznie przez Wydział krajowy, weszły w wykonanie z małemi zmianami co do wypłaty rat, z wyjątkiem tylko subwencji na otwór świdrowy w Kłęczanach, co do której pp. Eug. Zieliński i Sp. nie chcieli odstąpić od żądania, by dla całej kwoty przez nich na otwór świdrowy wydanej przyznane było pierwszeństwo zwrotu przed subwencją kraju, a nie jak przyjęli inni tylko dla kosztów pracy przez Wydział krajowy zarządzonej t. j. w tym wypadku dla kosztów pogłębienia niżej 100 metrów.

Po koniec lipca z. r. t. j. po datę uchwały Wysokiego Sejmu, którą nowy fundusz na ten sam cel został przeznaczony, było uchwalone udzielenie subwencji pp. Drowi Fedorowiczowi, Ig. Łukasiewiczowi i T. Winnickiemu, ale z powodu przyjętej zasady wypłacania subwencji po wykonaniu przepisanych robót, żadna ratan ie była wypłaconą. W miesiącu listopadzie z. r. przedłożono z Wydziału krajowego Radzie górniczej, a właściwie stałej jej ad hoc wybranej komisji, uchwałę Sejmu krajowego przeznaczającą 50.000 zł. w. a. na ten sam cel co poprzednio dla zasięgnięcia jej opinii o użyciu tego funduszu, wraz ze wszystkimi od miesiąca maja nadeszłemi podaniami przedsiębiorców, kompetujących o uzyskanie subwencji.

Komisja Rady górniczej mając rozporządzić większym funduszem rozwinęła dawniejszy program w dwu kierunkach: postanowiono subwencyonowaniem bardzo głębokiego wiercenia w ropianickich t. j. dolno-kredowych warstwach zbadać ich układ i znajdowanie się wśród nich mineralnych żywie, a w tym celu poprzeć większą subwencją pogłębienie otworu świdrowego, który ma w dalszym ciągu rozpoczętego szybu, wykonać w Ropiance Wy Łukasiewicz, i w kierunku pracy technicznej wypróbować w szybie wykonanym przez Wgo Chylińskiego i Sp. w Schodnicy sposób zamykania wody w otworach świdrowych. Szyb p. Chylińskiego i Spółki założony w łęgu warstw okaże także, czy i o ile to położenie stratygraficzne jest dla znajdowania się nafty niekorzystnem.

Obie te propozycje zostały przez Radę górniczą, a następnie i przez Wydział krajowy uchwalone. — Do trzech poprzednich subwencji przybyło w roku bieżącym znaczne rozwiniecie subwencji przyznanej Wmu Łukasiewiczowi, bo wynosi ono 13.500 zł. dla wykonania 294 m. otworu świdrowego ze szybu już 206 m. mierzącego, płatnej po 1.000 zł. za każde 25 metrów pogłębienia z zaliczką 1.740 zł. na samo urządzenie wiercenia, i subwencya 3.000 zł. w. a. przeznaczona na odwodnienie, zbadanie i pogłębienie otworu świdrowego w Schodnicy płatna w 5 ratach z dołu.

Oprócz tu wymienionych subwencji przyznał jeszcze Wydział krajowy po zasięgnięciu zdania delegatów Rady górniczej kwotę 1.200 zł. jako subwencję na sprawienie narzędzi wiertniczych i wykonanie głębszego wiercenia spółce włościańskiej w Suchodole. Włościanie tej gminy utworzyli przed trzema laty związek, rodzaj spółki produkcyjnej, i jęli się do pracy uczeiwie i wydadzą jednak te okazy wskazówkę natury warstw ropianieckich, ich ewentualnej zmiany i miąż-

trwale. Dla braku małej kwoty na opłacenie majstra i na sprawienie dobrych narzędzi, praca ich byłaby udaremnioną; a Wydział krajowy postanowił tem śmielej poprzeć ich starania, które pod względem społecznym mogą wydać tak doniosłe owoce, że Suchodół leży w okolicy mało pod względem przemysłu naftowego zbadanej, chociaż liczne ślady zachęcają tam do poszukiwań zaniedbywanych lub z bardzo niedostatecznym kapitałem rozpoczynanych.

Stan przyrzeczonych i udzielonych subwencji z końcem m. czerwca był następujący:

	przyznano:	wypłacono:
Na szyb i chodnik w Łosiu	5.000 zł.	2.400 zł.
na " i otwór świdrowy w Berchach	1.500 "	1.020 "
" " " " w Ropiance (.	1.500 "	750 "
	13.500 "	1.740 "
" zamknięcie wody i otwór świdrowy w Schodnicy	3.000 "	1.200 "
na narzędzia robót w Suchodole	1.200 "	300 "
Razem przyznano	24.950 "	7.410 "

Porównanie funduszu przyznanego na subwencje dla badania głębszych pokładów ziemi z wydatkami uskuteczniionymi dotychczas wskazuje, że nie użyto nawet $\frac{1}{3}$ części tego funduszu, a nie uskuteczniiono trzeciej części pracy, skoro część pieniędzy dano na roboty przygotowawcze i na narzędzia. Mówić o rezultatach tych badań jest więc poniekąd zawcześnie, ale można jednak wyjaśnić stadyum, w jakim się każda z robót znajduje.

1. i 2 subwencya udzielona na szyb i chodnik w Łosiu ma na celu odsłonięcie warstw ropianieckich (z formacji dolnej kredy), a subwencya na pogłębienie otworu świdrowego w Ropiance zbadać miąższości, układu i następstwa warstw tejże formacji; dlatego trzeba połączyć sprawozdanie o obu tych uzupełniających się wzajemnie robotach.

Szyb pogłębiony obecnie w Łosiu obraca się od chwili, w której go komisya Rady górniczej do subwencyonowania zaleciła, tj. od 140 metrów głębokości do 200 m., których obecnie dosięgnął w warstwach siwego o wapiennem lepiszczu, piaskowcu, twardych i bardzo często strzałkowatych, poprzedzielanych nie wielkimi warstwami szarych łupków i ilołupków. Warstwy te zdają się odpowiadać górnieszemu poziomowi niż ten, który odkrywa szyb w Ropiance, i ztąd wynikała potrzeba pogłębienia go, a następnie doszedłszy do miejsca, gdzie regularne uławienie warstw dałoby możność ścisłego ich oznaczenia, i wykreślenia kierunku prostopadłego do rzeczywistego biegu warstw spodnich, a nie do biegu warstw powierzchni lub do pojedynczego załomu tychże w pewnej głębokości poprowadzenia chodnika celem odsłonięcia tych warstw. Do wykonania tego chodnika nie można było, jak to powiedziano wyżej przystąpić, a zatem nie może być mowy o bliższym opisie znajdowania się minerałów żywicznych wśród tych warstw, które on dopiero pozwoli konstatować.

Co się zaś tyczy szybu w Ropiance, który dosięgnął obecnie 219 metr. głębokości, tj. został o 39 metr. pogłębiony od chwili badania go przez komisję górniczą, to w ciągu pierwszych 20—26 metrów powtarzały się zawsze te same szare łupki i ilołupki z twardymi drobnziarnistymi o wpryśnięciach kalcytu piaskowcami naprzemian uwartwowane i żywica słabo przesiąknięte, a od 200 metr. tj. od dna szybu wskazuje sprawozdanie p. Zenona Suszyckiego inżyniera górniczego, kierującego tą robotą, znajdowanie się marglu bitumicznego, wraz z poprzednio konstatowanymi ilami i wapieniem krzemienistem.

Okazy warstw z obu tych robót pozostają tymczasem należycie przechowane na miejscu, a ponieważ ostatnie (13) metr. otworu świdrowego w Ropiance nie mogły być dotychczas konstatowane przez inżyniera górniczego Wydziału krajowego, nie da się przedstawić paralelizm spotkanych tu i tam okazów, ani ocenić o ile do siebie są zbliżone wapienie krzemieniste z Ropianki i drobnziarnisty o wapieniem lepiszczu piaskowiec z Łosia. — Systematycznie ułożone

szości. Pogłębienie dotychczas o 40 metrów w jednym miejscu, a o 60 metrów w drugim nie mogło dostarczyć więcej danych.

3. Szyb subwencyonowany w Łodynie był pogłębiony w piętrze górnych hieroglifów formacji eoceńskiej i ścisły cel zarządzanego tam badania był poznanie ewentualnej dolnej granicy piaskowców o grubych hieroglifach tam występujących z warstwami średniej grupy karpackiej (wedle terminologii Paula); chodziło też oraz o skonstatowanie warstw żywiczych w eocenie, których bogactwo wiele światła rzuci na wartość i przyszłość poszukiwań prowadzonych w sąsiedztwie.

Szyb 60 m. głęboki przy pierwszym badaniu komisji (we wrześniu 1879 r.) mierzy obecnie 132 m. t. j. 96 metrów szybu i 36 metrów otworu świdrowego, i przechodząc dość jednostajny gatunek twardych siwych piaskowców naprzemian z łupkiem szarym uwarstwowanych, spotkał dwukrotnie, bo w 107 m. i 114 m. głębokości silniejszy przyływ ropy; jednocześnie piaskowiec staje się bardziej zbitym i okazuje ziarna drobniejsze. Petrograficzna ta zmiana zapowiadała się już o kilkanaście metrów pierwej, gdy bicie szybu należało zastąpić otworem świdrowym, ale okazy ze 130 m. wyjęte, tak są charakterystycznie odmienne, że można się spodziewać granicy formacji. Jakkolwiek bądź, czy się to przypuszczenie sprawdzi, czy nie, i czy dalsze pogłębienie otworu będzie wskazane, dwa ciekawe zjawiska mamy tam do zanotowania: dwukrotny znaczniejszy przyływ ropy na granicy piaskowców i łupków eoceńskiej formacji i wyraźną zmianę tego piaskowca. Pozostaje dalszym badaniom rozwiązać kwestję, czy olej skalny będzie się znajdował wśród warstw tego odmiennego piaskowca, i jaki tym sposobem zachodzi tu związek oleju skalnego i rodzaju skały — a może i formacji. Ulegnąć jednak musi to badanie pewnej zwłoczce, bo zdaniem delegatów Rady górniczej i przedsiębiorcy należy wstrzymać pogłębienie otworu do zupełnego wyczerpania znalezionej ropy ziemnej, a czerpanie to przy gęstości skały może potrwać kilka miesięcy i dłużej. W ciągu pierwszego półrocza r. b. dał ten szyb przeszło 50.000 klgr. nafty i wartość wydobyczego produktu o wiele przynosi udzieloną nań subwencyę.

4. Pomoc w odwodnieniu i pogłębieniu otworu świdrowego Wgo Chylińskiego i Spółki w Suchodolnicy zaleciła komisja naftowa krajowej Rady górniczej po długich i kilkakrotnych dyskusjach, a jak to powiedziano wyżej, nie dla zbadania geologicznego układu warstw, które w tym bardzo głębokim, bo 325 m. mierzącym otworze świdrowym spotkano, bo te warstwy, ich natura, poziom i naftodajność są znane z innych kopalń, ale dla przekonania się czy, i o ile łęgi (Mulde) warstw, w których założono ten otwór mogą być zbiornikami żywic, i dla wypróbowania sposobu zamknięcia amerykańską rurą napływu wody do otworu świdrowego. — Udzielono ją dopiero w miesiącu kwietniu r. b.; — wypłacono oprócz zaliczki na rury tylko jedną ratę za okopanie szybu, a ponieważ rezultat subwencyi może się okazać dopiero ze skutku całej wykonanej roboty, tj. z trwałości zamknięcia wody, to niema możności mówić obecnie już o uzyskanych wyjaśnieniach. Wydział krajowy zobowiązał przedsiębiorcę do pogłębienia otworu świdrowego, aby mieć możność zdać sobie dokładnie sprawę z rezultatów, które będą osiągnięte.

5. Tak samo nie da się nie powiedzieć o rezultatach subwencyi, udzielonej Suchodolskiej spółce, której charakter społeczny podnieśliśmy w pierwszej połowie naszego sprawozdania; wypłacono jej dopiero zaliczkę na sprawienie narzędzi, a o przebitych przy pogłębianiu warstwach nie nadeszło jeszcze sprawozdanie. — Opieka, jaką Wny Ignacy Łukasiewicz, przyrzekł otaczać prace tej spółki jest gwarancją i dobrego ich wykonania, i tego, że w stosownym czasie będziemy o przebiegu robót powiadomieni.

Lwów dnia 10 sierpnia 1881.

Przewodniczący Rady Górniczej Członek Wydziału krajowego

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.

Sekretarz Rady górniczej inżynier górniczy Wydziału krajowego

Leon Syroczyński, w. r.

Odpis memoriału

Komitetu dla podniesienia przemysłu naftowego w Galicyi z dnia 28. stycznia 1881 l. 4, wystosowanego do J. E. JWgo dra Kazimierza Grocholskiego prezesa koła polskiego w Wiedniu.

Ilekolwiek razy przedsiębiorcy kopalń oleju ziemnego i wosku ziemnego w naszym kraju zbierają się dla radzenia o wspólnej potrzebie — czy to w Jaśle w r. 1876, czy na kongresie naftowym, odbytym w r. 1877 podczas ogólnej krajowej wystawy we Lwowie, czy to w Radzie Górniczej ustanowej z polecenia Sejmu, czy nareszcie na posiedzeniach obecnego Komitetu — stawiają oni sprawę uregulowania prawnego stanu tych przedsiębiorstw jako pierwszy i najważniejszy warunek rozwoju przemysłu, a brak odpowiedniej ustawy jako główną zaporę technicznego postępu i ekonomicznego wzrostu.

Dokładne zbadanie sprawy przekonało podpisany Komitet o prawdziwości tego twierdzenia i wykazało, że to co cierpią przedsiębiorcy i na co się uskarżają, jest bezpośrednim skutkiem uznania kopalń naftowych jako przynależność własności gruntu, przez co logicznie kopalnie te są poddane niestosownym dla nich prawom i procedurze ustanowionym dla ogółu nieruchomości, lub dla fabrycznego przemysłu, jest bezpośrednim wynikiem odmówienia im przywileju odrębnego stanowiska i wyjątkowego traktowania, jakiego byłoby ich udziałem w razie poddania pod ustawę górniczą lub wydania odrębnej dla przedsiębiorstw naftowych, krajowej ustawy.

Kopalnie olejów ziemnych i wosku ziemnego produkują rocznie wartość, wynoszącą więcej niż 5,000.000 zł. w. a., chociaż są tylko na przestrzeni 1.600 h. rozwinięte — zatrudniając kilkadziesiąt tysięcy ludzi i będąc bezsprzecznie zdolne do znacznego rozwoju, (bo wszyscy geologowie przyznają, że terena naftowe w Galicyi są o wiele większe niż wzmiankowana przetrzeń) zasługują niezawodnie na baczne uwzględnienie ich rzeczywistych potrzeb, i w tej myśli podpisany Komitet postanowił przedłożyć J. Excelencyi ich dolegliwości.

W przedstawieniu rzeczy, pominiemy to wszystko, co przemawia za udzieleniem tym przedsiębiorstwom pomocy i opieki, bo ani w Sejmie ani w kraju, żaden się pewnie głos przeciw temu nie podniesie, a wyłożymy te warunki obecnego bytu, którym zaradzić lub które usunąć potrzeba.

Natura przemysłu górniczego wspólna kopalniom minerałów zastrzeżonych i kopalniom olejów ziemnych i wosku ziemnego spowodowuje to, że przedsiębiorcy zakładają je przeważnie na małych przestrzeniach cudzego gruntu, a przy rozparcelowaniu gruntów włościańskich u nas i niechętnem pozbywaniu się ojcowizny zdarza się to przeważnie na podstawie układu dzierżawnego lub układu spółki. — W obu wypadkach przedsiębiorca kopalni użytkowuje bardzo małą przestrzeń gruntu, unieruchamiając na niej znaczne kapitały, bo maszyny użyte i roboty wykonane na przestrzeni 1 hektara, wynoszą nieraz dziesiątki tysięcy zł. w. a., a cały ten wkład i kopalnia stanowią przynależność gruntu, z którym powierzchnia, na jakiej wykonano roboty, stanowi jedną całość.

W skutek tego dziś jeszcze w wielu wypadkach umowy o kopalnie założone na gruntach włościańskich nie są tabularnie uwidocznione i zapewnione, i kopalnie te nie mogą służyć za hipotekę dla uzyskania szerszego kredytu. W wypadkach zaś, gdzie kopalnie stanowią przynależność gruntu, posiadającego tabulę i prawa przedsiębiorcy, zawarowane układem stanowią ciężar wido-

czny, jest on niemniej narażony na zupełną ich utratę przy przymusowej sprzedaży majątku. Jedyne zabezpieczenie od ewentualnych strat, jakie przedsiębiorca kopalni może mieć przy obecnej ustawie hipotecznej, jest zastrzeżenie sobie w tabuli zwrotu znacznych pieniędzy w razie utraty prawa do wydobywania pomienionych minerałów, ale podobne zastrzeżenie jest kosztowne ze względu na opłatę in- i extabulacyjną, jest zawsze niepewne, skoroby przechodziło wartość gruntu służącego za hipotekę i w wielu razach dla właściciela gruntu niemożliwym, bo ten dając podobne zabezpieczenie przedsiębiorcy, utracą w znacznej części swój hipoteczny kredyt. — Niema więc przedsiębiorca kopalni innego sposobu zapewnienia sobie bezpiecznego prawa wydobywania minerałów żywicznych, jak nabywając upatrzony potrzebny mu grunt, a jednak to nabycie jest utrudnionem niechęcią właścian do pozbywania się ziemi, koniecznem extabulowaniem z nabytego gruntu długów ciężających na całości dominikalnego obszaru, i co najważniejsza tem, że w chwili rozpoczęcia poszukiwań za olejami ziemnymi najbiegłęjszy geolog i górnik nie przewidzi dokładnie możliwego rozprzestrzenia kopalni. Nabywanie więc gruntu na własność wymaga wiele pieniędzy, wiele czasu, i pozostania obawę, czy nabyty drogo grunt da się u całości użytkować, i czy po bardziej jeszcze wygórowanej cenie nie będzie ten sam przedsiębiorca zmuszonym dokupowywać przyległe parcele. Ta potrzeba kupienia gruntu, ta obawa, by go nie mieć za mało, tak samo jak obawa, by nabywcę kto inny nie ubiegł, wywołują gorączkowe zakupna u jednych, pokątne starania o zabezpieczenie sobie gruntu u drugich i cały szereg zabiegów dla wyciągnięcia z tych niezdrowych stosunków największych korzyści, zabiegów przekraczających zwykle granice ustawami i obyczajami zakreślone.

Jakież inne byłoby stanowisko przedsiębiorcy, któryby z mocy ustawy mógł na każdym wyraźnie nie wyłączonym gruncie rozpocząć swe badania i poszukiwania, i w należytych rozmiarach rozwinąć kopalnię, byle wynagradzał właściciela lub właścicieli gruntu za wyrządzoną mu stratę zużycia gruntu, a nawet indemnizował ewentualne ze znalezienia oleju ziemnego korzyści?

Brak więc przemysłowi olejów ziemnych i wosku ziemnego wielkich ułatwień, które, by mu dać można nawet bez krzywdy właścicieli gruntu; ale położenie przedsiębiorców tych kopalń jest jeszcze przykrejsze z tego powodu, że ustawa, a raczej patent Najjaśniejszego Pana z r. 1862 normujący, że oleje ziemne i wosk ziemny mają być uważane jako przynależność gruntu o tyle, o ile służą do oświetlenia, nie chroni ich od konkurencji przedsiębiorców, którzyby chcieli tychże olejów użyć na inne cele. Postęp technologii chemicznej w zużyciu surowych olejów, i postęp technologii, wprowadzający nowe produkta do oświetlenia mogą łatwo dokazać, że za lat niewiele powstaną nawet z mocy istniejącej ustawy górniczej przedsiębiorcy wywłaszczający właściciela ziemi, a względnie jego prawonabywców z olejów nieużytkowanych, a jakkolwiek byłby wynik procesu między właścicielem gruntu a przedsiębiorcą górniczym, chcącym korzystać ze swego prawnego nadania, to samo istnienie sporu odejmie wszelkie zaufanie do przemysłu, opartego na tak wiotkiej podstawie — tak jak nadania górnicze, które w r. 1873 chciano wprowadzić w życie, słuszną wywołały burzę. Wasza Excellencya raczy uznać, że wisi więc jak miecz Damoklesa nad przedsiębiorcami obawa, że ich własna praca poda przeciw nim nową broń, tak samo jak w wyżej wyłożonej kwestyi nabywania gruntu, przedsiębiorca, który nie może zabezpieczyć sobie rozwoju kopalni i rozprzestrzenia gruntu, opłaca zwiększoną jego własną pracą wartość sąsiednich parcel.

Oprócz tych głównych z samej ustawy płynących upośledzeń stanowiska przedsiębiorcy kopalń olejów ziemnych w Galicyi są oni przeciążeni podatkami i pozbawieni pożytecznej kontroli fachowych władz.

Nie możemy Waszej Excellencyi przedłożyć na razie tabeli wykazującej ile ze względu na dochód płać podatku kopalnie żywie ziemnych w Galicyi, a ile kopalnie innych minerałów; c. k. krajowa Dyrekeya skarbu nie sporządziła bowiem odnośnych wykazów. Wystarczy jednak, skoro przypomniemy, że przedsiębiorstwa zajmujące się eksploatacją olejów ziemnych opłacają podatek

gruntowy od zajętej przestrzeni, podatek zarobkowy i podatek dochodowy odnośny do zarobkowego — nad to podatek zarobkowy i dochodowy od fabryk dystylujących surowiec, gdy kopalnie mineralów górniczych płacą bardzo mały podatek od wyłączności górniczych lub nadanych miar górniczych (Freischurf- oder Grubenmassengebühr) i podatek dochodowy od którego się odciąga kwota poprzednio wymienionego podatku.

Nie można też pominąć tej uwagi, że kopalnie olejów ziemnych są przy samym wymiarze podatku przeciążone z powodu powszechnie wiadomego fiskalizmu c. k. Urzędów podatkowych, gdy wymiar podatku od kopalń innych mineralów górniczych podlega kontroli c. k. Urzędów górniczych, które z należyłą znajomością rzeczy rozróżniają dochód rzeczywisty przedsiębiorstwa od kasowego dochodu zużywanego w części na nieodbitcie konieczne wkłady. Podatki kopalń górniczych są niezawodnie o wiele mniejsze niż podatki opłacane przez kopalnie naftowe, gdy zważywszy na inne ułatwienia, których one doznają, właściwie odwrotny powinienby zachodzić stosunek.

Powiedzieliśmy, że przedsiębiorstwa są pozbawione pożytecznej kontroli fachowych władz, chociaż na pozór kontrola jest ciężarem, i przeważna ilość przedsiębiorców nie podziela tego zdania, a tu interes pojedynczego przedsiębiorcy nie jest zgodnym z interesem przedsiębiorstwa; ho złe, nieodpowiednie zasadom sztuki górniczej i społeczno humanitarnym względom prowadzenie przedsiębiorstwa, daje doraźnie więcej zysku; wielka by niezawodnie wynikła korzyść dla przedsiębiorstw w ogóle i dla kraju, gdyby metoda odbudowy, stosunek przedsiębiorcy z robotnikami i urzędnikami, obowiązki względem okaleczonych w służbie robotników, ich wdów i sierót były określone ustawą i poddane dozorowi specjalnych organów, gdy dziś bratnie kasy wsparcia są wśród przedsiębiorstw naftowych wyjątkiem, a najznaczniejsza produkcja odbywa się w Borysławiu przy oburzającej eksploatacji sił ludzkich. Nie małą korzyść widzielibyśmy też w przepisie, któryby pozwalał oddawać zarząd kopalni tylko fachowo wykształconym górnikom.

Przedstawiony tu stan rzeczy był kilkakrotnie opisywany w przedłożeniach rządowych i wnioskach Wydziału krajowego, i był przedmiotem dyskusji w Sejmie krajowym.

Nie polemizując z wypowiedzianymi w tych dyskusjach zdaniem przypomniemy jedynie, że w ciągu ostatnich lat trzech, odkąd wystawa krajowa we Lwowie wykazała niski stan naszego przemysłu górniczego i Wydział krajowy brał śmielszą inicjatywę w zaradzeniu złemu, powstało 6 projektów reformy tych stosunków:

1. Ankieta górnicza zwołana przez Wydział krajowy na dniu 10 stycznia 1878 powzięła uchwałę, w myśl której miałyby Sejm krajowy się oświadczyć za zaliczeniem oleju ziemnego i wosku ziemnego do rzędu mineralów górniczych i poddaniem go z pewnemi zastrzeżeniami pod projektowaną wówczas przez Ministerstwo nową ustawę górniczą;

2. Taż sama ankieta zwołana powtórnie uchwaliła 12. lipca 1878 r. projekt odrębnej ustawy krajowej dla przemysłu naftowego.

3. Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 14. października 1878 uchwalił większością jednego głosu odrzucić rezolucję proponowaną przez komisję górniczą orzekającą poddanie olejów ziemnych i wosku ziemnego pod obecnie obowiązującą ustawę górniczą pomimo bardzo znacznych zawartych w tej rezolucji na korzyść właściciela gruntu zastrzeżeń.

4. Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 18. października 1878 uchwalił ustawę regulującą w Galicyi produkcję oleju ziemnego i wosku ziemnego, która to ustawa nie uzyskała Najwyższej Sankeyi.

Nareszcie komisya prawnicza Rady górniczej przedłożyła 10. kwietnia z. r. Wydziałowi kraj.:

5. projekt noweli do ustawy górniczej obecnie obowiązującej, normującej produkcję olejów ziemnych i wosku ziemnego, któreby więc w ten sposób ponownie pod ustawę górniczą poddane zostały; i

6. projekt odrębnej ustawy na zasadzie przynależności tych mineralów do gruntu.

Z tych sześciu projektów 1. 3. i 5. określały warunki poddania produkcji olejów ziemnych pod ustawę górniczą. I tak rezolucya ankiety ad 1. żądała przedłużenia okresu przejściowego na

lat trzy, w ciągu których posiadacz gruntu miałby pierwszeństwo przy nadaniu własności olejów ziemnych przed każdym innym przedsiębiorcą — tworzyła pierwszeństwo dla dzisiejszych przedsiębiorców przez następne dni 30 — a co ważniejsza, oświadczyła się za przyznaniem właścicielowi gruntu pewnego (nieokreślając) procentu od produkowanej ropy; podobnie projekt ustawy (ad 5) proponowany przez komisję Rady górniczej z dnia 10. kwietnia 1880 r. zawiera postanowienie zastrzegające 5% produkcji brutto właścicielowi gruntu, ale bez żadnych innych zastrzeżeń na jego korzyść.

Wniosek Sejmowej komisji górniczej z r. 1878 opiewał zaś, że Sejm krajowy byłby skłonny poddać rzeczony minerały pod ustawę górniczą, wszakże pod warunkiem, gdyby rząd zobowiązał się przeprowadzić w ustawie górniczej dla ropy i wosku ziemnego takie zmiany, któreby właścicielowi powierzchni zapewniały prawo pierwszeństwa do urządzenia kopalni na swym gruncie, jakoteż w razie wywłaszczenia prawo pobierania 5% surowego produktu.

Wysoki Sejm jednak odrzucił dnia 14. października 1878 nawet tę rezolucję najbardziej uwzględniającą prawa właścicieli gruntu, zaznaczając w ten sposób, że tylko na podstawie przynależności olejów ziemnych do gruntu chce mieć uregulowaną tę produkcję. Na tej zasadzie oparto 3 drugie projekta do ustaw. Na posiedzeniu z dnia 18. paźdz. 1878 Sejm krajowy uchwalił ustawę (ad 2), która ze względów politycznych żądała od prowadzących przedsiębiorstwa odpowiednich kwalifikacji, i poddawała ich pod kontrolę fachowych ad hoc ustanowionych autonomicznych władz — a ekspropriację cudzego gruntu dopuszczała tylko wtedy, gdy tego wymaga nieodzowna konieczność istniejącego przedsiębiorstwa. Ustawa ta nie uzyskała Najw. Sankcji bez podania motywów, ale o ile nam wiadomo, zarówno ze względu na niektóre przepisy jak i dlatego, że Wys. Rząd zaprzecza Sejmowi krajowemu prawa do uchwalenia podobnej ustawy.

Wnioski ad 4 i 6 stanowią dwa projekta odrębnych ustaw dla przemysłu ropy w Galicji wydać się mających; są one wynikiem kompromisu zasad między właścicielami gruntu przeciwnikami obcokrajowej ingerencji, a tymi co by się zgodzili na regale krajowe wykonywane przez władze autonomiczne, mające siedzibę przy Wydziale krajowym. Zastrzegają też one obie ważne dla właściciela gruntu korzyści, ale stanowią niewątpliwie niemały dla kraju ciężar i uchwalenie ich zdaniem niektórych jurystów w Sejmie przekracza atrybucję reprezentacji kraju.

Na drugi z tych dwu projektów ustawy pozwalamy sobie zwrócić specjalną uwagę Waszej Excelencyi. Jego §. 23 chce stworzyć oddzielną własność ropy i wosku ziemnego, a nie poddać go jednak ustawie górniczej, opierając się na §. 298 ustawy cywilnej, który orzeka, że ustawą krajową prawa mogą być uznane za nieruchomość. Daje ten §. podstawę dla uznania praw do wydobywania olejów ziemnych jako odrębny przedmiot prawny, przedmiot odrębnych ksiąg przy sądach obwodowych założyć się mających i mający wszystkie korzyści widocznej tabuli. Wprawdzie zachodzi może spór o to, kto taką ustawę krajową może uchwalić (Sejm krajowy czyli Rada państwa), ale myśl ta zasługuje zdaniem naszym na głębokie zastanowienie, bo jeśli odrębna dla olejów ziemnych ustawa ma kiedykolwiek przyjść do skutku, a kraj globalnego wywłaszczenia nie uzna za uprawnione i nie dopuści, to zasada tego paragrafu prawa może dać dla niej jasną podstawę.

Przedstawiliśmy niniejszem Waszej Excelencyi treściwy przegląd sześciu wniosków uregulowania prawnych stosunków przemysłu ropy niewywieńczonych pożądanym skutkiem. Widocznym jest, że w dwu kierunkach nie można dojść do porozumienia. Wysoki Rząd, aby nietworzyć wyjątków od ogólnych przepisów ustawy górniczej przedkładał Sejmowi krajowemu dotychczas tylko przepisy do prawa, które nie zawierały dla właścicieli gruntu żądanych zastrzeżeń; — a Sejm krajowy odrzuca wszystkie projekta poddania minerałów żywiczych pod ustawę górniczą. Wysoki Rząd i Sejm krajowy windykują każdy dla siebie prawo uchwalenia specjalnej ustawy częściowo zarządzającej złemu i złąd ustawa Sejmowa z d. 18. paźdz. 1878 nie uzyskała sankcji. Jedyń sposob naprawy stosunków upatruje podpisany komitet w przedłożeniu przez Wysoki Rząd pro-

jektu, któryby w tej lub innej formie stworzył z kopalń olejów ziemnych i wosku ziemnego odrębną własność, zawierał z jednej strony znaczniejsze ustępstwa dla właściciela gruntu, z drugiej zaś strony zastrzegał dla przedsiębiorcy przynajmniej ten przywilej, by on mógł za należytą indemnizacją właściciela za użytek powierzchni i za znajdujący się tam minerał posiadać nawet mimo jego woli i przy skróconej procedurze sąsiadujące z jego kopalnią, a dla jego eksploatacyi potrzebne parcele. Byłoby oraz do życzenia, aby kopalnie te były oddane pod dozór istniejących urzędów górniczych lub stworzyć się mających fachowych organów.

Projekt na tych zasadach oparty, za współudziałem Wydziału krajowego ułożony mógłby uzyskać approbatę reprezentacyi naszego kraju, i być uchwalonym przez Sejm lub Radę Państwa stosownie do tego, komu by kompetencyę do uchwalenia przyznano, lub za wspólnem porozumieniem w tem, co do każdej z obu reprezentacyi przynależy.

Zwraca się więc też podpisany Komitet do Waszej Excelencyi z uprzejmą prośbą, aby Excelencya raczyła wyrozumieć zamiar Wys. Rządu, poznać skłonność jego do traktowania w tej sprawie, i miarę ustępstw jakie uczynić gotów, a dla siebie uprasza o możność ewentualnego przedstawienia uwag o mającym być ułożonym projekcie.

D. j. w.

Aleg. 31.

Wniosek.

Sejm wzywa Rząd o przyspieszenie sprawy kolei żelaznej ze Lwowa na Żółkiew do Sokala tak, żeby budowa tej linii już w roku 1882 rozpoczętą być mogła.

We Lwowie dnia 21. września 1881.

Wnioskodawca

Tadeusz Romanowicz.

Czerkawski, Goldmann, Ignacy Łukasiewicz, O. Hausner, Wodziński, ks. Sawa, Waygart, Lenartowicz, Spławiński, Zucker, Wereszezyński, Wolfarth, Janko, Wesołowski, Max, Pławicki, Garbaczyński, Bieliński, Madejski, Gross, Jocz, Hoszard, Smolka.

MEMORANDUM

TO : [Illegible]

FROM : [Illegible]

SUBJECT : [Illegible]

[Illegible text follows, including a date and several lines of body text.]

Aleg. 32.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

Wzywa się c. k. Rząd, iżby w myśl uchwał Izby poselskiej Rady Państwa z 24. marca 1870 r., 12. maja 1879 i 22. kwietnia 1880 r. przystąpił do utworzenia Wydziału lekarskiego w Uniwersytecie lwowskim na koszt skarbu Państwa.

Lwów 14 września 1881.

Wnioskodawca

Oton Hausner.

Euzeb. Czerkowski, Goldmann, Ignacy Łukasiewicz, M. Wodziński, ks. Sawa, W. Waygart, M. Lenartowicz, Spławiński, F. Zucker, Wereszczyński, Romanowicz, Wolfarth, Turzański, H. Janko, Wesołowski, Merunowicz, A. Czaykowski, Gross, Hoszard, Jocz, Biliński.

Aleg. 33.

Sprawozdanie

komisyi kultury w przedmiocie wniosków Wydziału krajowego co do zalesienia wydm piaszczystych w powiecie Jarosławskim i niektórych gminach powiatów: Łańcuckiego, Cieszanowskiego i Przemysłańskiego.

Wysoki Sejmie!

Sprawa zalesienia wydm piaszczystych nie pierwszy raz pojawia się przed Wysokim Sejmem; jeszcze w roku 1878 uchwalił Wysoki Sejm przyezynić się sumą 8.550 zł. w. a. mającą być zaliczoną w rocznych kwotach według postępu robót na pokrycie kosztów zalesienia wydm piaszczystych powiatu Tarnobrzeskiego i Niskiego. Wydm tych było w obu powiatach razem 313·4 hektarów. Według sprawozdania Wydziału krajowego już w pierwszych dwóch latach 1879 i 1880 zupełnie pomyslnym skutkiem została kultura przeprowadzoną na 420 hektarach.

Dobry ten rezultat słusznie zachęcił Wydział krajowy do dalszych robót na tem polu.

W powiecie Jarosławskim i w przyległych temuż gminach powiatu Łańcuckiego, Cieszanowskiego i Przemysłańskiego znajdują się wydmy w przestrzeni 1800 morgów, te postanowił Wydział krajowy wciągnąć w kulturę. Rokowania o współdziałanie Rządu i gmin zostały z najpomyślniejszym przeprowadzone skutkiem.

Ministerstwo rolnictwa dało w pierwszym roku 450 zł. w. a. na utrzymanie nadzorecy technicznego, obiecując wyjednać przez dalsze 7 lat potrzebną do wykończenia robót równą kwotę corocznie; Rada powiatowa uchwaliła datek 200 zł. w. a., a gminy z pochwały godną gorliwością obiecały dostarczyć bezpłatnie potrzebnych sił roboczych do prowadzenia kultury.

Według planu inżyniera lasowego p. Emila Hołowkiewicza, oprócz 350 złr. danych przez c. k. Galicyjskie Towarzystwo gospodarze na nasiona i narzędzia, potrzeba jeszcze na pokrycie kosztów zadrzewienia.

W pierwszych trzech latach po 400 złr. w. a. razem	1.200 złr.
w dwóch dalszych po 300 złr.	600 „
w dwóch ostatnich po 150 złr.	300 „
wszystkiego	<u>2.100 „</u>
Gminom Gliniany i Zeniów powiatu Przemysłańskiego przez dwa lata po 150 złr.	300 „
Razem	<u>2.400 „</u>

Tę kwotę uznaje Wydział krajowy za słuszne pokryć z funduszu krajowego.

Zważywszy pożyteczność dzieła a względnie do pożyteczności nieznaczną wysokość zasiłku, komisya kultury wnosi zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wyznacza na pokrycie kosztów zadrzewienia wydmysk i pastwisk zapiaszczonych:

1) w powiecie Jarosławskim oraz gminie Ożanna powiatu Łańcuckiego i gminom Bihale, Ilnaty, Kozaki, Sucha wola i Staresioło powiatu Cieszanowskiego począwszy od r. 1882:

a) na pierwsze trzy lata po 400 zł. w. a.

b) na następne dwa lata po 300 zł. w. a.

c) na ostatnie dwa lata po 150 zł. w. a.

2) w gminach Gliniany i Zeniów powiatu Przemyślańskiego rok 1882 i 1883 po 150 zł. w. a.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia kwot powyższych pod warunkiem, że właściciele gruntów zadrzewić się mających dostarczą bezpłatnie robociznę potrzebną do przeprowadzenia projektowanej melioracyi, niemniej grunt pod szkółki i materyał do ogrodzenia szkółek, zaś c. k. Rząd utrzymywać będzie nadzorcę leśnego jako kierownika robót wykonać się mających w powiecie Jarosławskim i sąsiednich gminach powiatów Łańcuckiego i Cieszanowskiego, oraz postara się o odpowiedni nadzór takichże robót w gminach Gliniany i Zeniów powiatu Przemyślańskiego, a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo ingerencyi co do zużycia dotacyi wyznaczonych uchwałą niniejszą z funduszu krajowego.

III. Na pokrycie wydatków spowodowanych wyznaczeniem powyższych dotacyi otwiera się Wydziałowi krajowemu na rok 1882 kredyt do wysokości 550 zł. w. a.

Komisya wnosząc przed Wysoki Sejm niniejsze wnioski Wydziału krajowego czuje się jednakowoż w obowiązku zwrócić uwagę Wysokiej Izby, że prócz wymienionych w sprawozdaniu miejscowości jest jeszcze wiele podobnych wydym piaszczystych w północnej części kraju, że zacząwszy od Niepołomic smugą mniej więcej szerszą, mniej więcej przerwaną, aż w okolice Sokala i Brodów ciągną się podobne przestrzenie, które z każdym rokiem przybierają w rozmiarach. Byłoby więc rzeczą pożądaną, ażeby Rząd mając już w ręku organa, które z tak pomyślnym skutkiem prace na tem polu rozpoczęły, rozwinął działalność na szersze rozmiary, porobił studia nad całością obszarów tego charakteru i systematycznie wprowadzał je w kulturę.

Dlatego komisya stawia w dalszym ciągu wniosek do następującej rezolucyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zbadał stan wszystkich wydym piaszczystych i nieużytków w Galicyi i systematycznie rozwinął dzieło wprowadzenia je w kulturę“.

We Lwowie, dnia 22. września 1881.

Przewodniczący:

J. Czartoryski.

Sprawozdawca:

Edward Jędrzejowicz.

Wniosek.

Wysoki Sejm uchwala:

Sejm wzywa Wydział krajowy, by zbadał warunki założenia szkół rolniczych niższych (t. z. szkół dozorców), oraz by na następnej kadencji przedłożył Sejmowi wnioski oznaczające warunki, pod którymi mają być założone, tudzież miejscowości, które uzna za odpowiednie.

Wnioskodawca

Stanisław Polanowski

Dydyński, Zaleski, Scipio, Haller, Fedorowicz, Dunajewski Albin, Gross, Wernicki, Abrahamowicz, Krukowiecki, Wolański Władysław, Goldmann, Weissmann, Małecki, Męciński, Hausner, Koziebrodzki Władysław, Koziebrodzki Szczęsny, Skałkowski, Onyszkiewicz, Waygart, Spławiński, Hoppen, Jaworski, Szumańczowski, Raciborski, Gorayski, Roman Michałowski, Stanisław Tarnowski, Czajkowski Hipolit, Popiel Michał, Sanguszko, Słonecki, Bartmański, Majer, Max, Franciszek Jasiński, Sawczyński, Jocz, Czajkowski Alfons, Łukasiewicz Aleksander, Matkowski, Torosiewicz, Zucker.

Aleg. 35.

Wniosek.

Zważywszy, że oznaczenie Brodów jako siedziby dla Izby handlowo-przemysłowej nie odpowiada stosunkom handlu i przemysłu dotyczącego okręgu Izby;

zważywszy dalej, że interesa handlowe i przemysłowe okręgu wymagają, ażeby siedziba pomienionej Izby z Brodów do Tarnopola jako do miasta, w którym ruch handlowy i społeczny Podola się koncentruje, przeniesioną została, tedy wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze ustawodawczej spowodował przeniesienie z Brodów do Tarnopola siedziby Izby handlowo-przemysłowej z zatrzymaniem jej dotychczasowego okręgu terytoryalnego.

Lwów 15. września 1881.

Dr. Henryk Max,
wnioskodawca

Torosiewicz, Wolański Mikołaj, Fedorowicz, Rey, Koziobrodzki Władysław, Gorayski, Pilat, Tarnowski Stanisław, Mochnacki, Żywicki, Koziobrodzki Szczęsny, Korytowski, Czajkowski Hipolit, Wodzicki Henryk, Kaczała, Scipio, Golejewski, Buchwald, Jocz, Franciszek Jasiński, Sawczyński, Haller, Paweł Popiel, Hoppen, Chełmecki, Matkowski, Onyszkiewicz, Sanguszko, Zatorski, Polanowski, Weissmann, Słonecki, Małecki, Wojciech Dzieduszycki, Łazarski, Tyszkiewicz, Jan Czajkowski, Aleksander Łukasiewicz, Kowalski, Kitrys, Simon, Merunowicz, Pławicki, Spławiński, Sawa, Abrahamowicz, Dydyński, Gedel, Garbaczynski, Wodziński, Raciborski, Męciński, Zamoyski, Szumańczowski, Michałowski Józef, Tarnowski Jan, Romer, Turzański, Wolfarth, Żurowski, Zborowski, Kuczkowski, Władysław Wolański, Józef Jasiński, Russocki.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

Sejm wzywa Wysoki Rząd, aby raczył jak najspieszniej przystąpić do udzielenia koncessyi na budowę drugorzędnej kolei żelaznej z Jarosławia na Rawę, Uhnów, Bełż, Krystynopol do Sokala, rokującemu w tym względzie od dłuższego czasu konsoreyum obywateli kraju naszego.

Piotr Gross,
wnioskodawca

Jaworski, Milieski, Smolka, Polanowski, Wernicki, Władysław Koziębrodzki, Męciński, Myciel-
ski, Paweł Popiel, Jan Czajkowski, Franciszek Jasiński, Weissmann, Hausner, Fruchtman, Sma-
rzewski, Łukasiewicz, Theu, Golejewski, Romer, Sawczyński, Hoszard, Żurowski, Jan Tarnowski,
Rożankowski, Wolfarth.

Aleg. 37.

Sprawozdanie

komisji petycyjnej o petycji Sabiny z Hoszowskich Niewiadomskiej, wdowy po inżynierze okręgowym dróg krajowych ś. p. Henryku Niewiadomskim o zaopatrzenie wdowie i sierocińskie w drodze łaski.

Wysoki Sejmie!

Ś. p. Henryk Niewiadomski, inżynier okręgowy w Krakowie, urodzony 9. lipca 1840 w Drohobyczu, zmarły dnia 7. czerwca 1881 w 41. roku wieku — po ukończeniu wyższego kursu inżynieryi w akademii wojskowej w Klosterbruck, w roku 1859. rozpoczął służbę wojskową jako sztabowy porucznik inżynieryi, z której w roku 1863. dekretem z dnia 6. września na własne żądanie został uwolniony. Jako oficer sztabu inżynieryi pracował on jak świadczy przedłożony certyfikat z daty Weronia 28. marca 1865 w komisjach fortyfikacyjnych dla Tyrola, przy polowych fortyfikacjach w Tryennie, Mantui i Weronie, tudzież przy stałych budowach fortyfikacyjnych w Pastrengo, za którą to ostatnią pracę w skutek Najwyższego polecenia z 3. listopada 1861 Najwyższe zadowolenie wyrażonem mu zostało. W roku 1865. dekretem c. k. Namiestnictwa z 16. czerwca do l. 33.101 zamianowany został budowniczym miasta Sambora z płacą rocznych 500 złr. a z prawem emerytury według zasad dla urzędników rządowych obowiązujących, gdzie do początku roku 1870 pozostawał i jak świadczy przedłożone świadectwo, nadzwyczaj pilnie, gorliwie, z wszelką sumiennością wypełniał swoje obowiązki.

W roku 1870. przy organizacji służby dróg krajowych, zamianowany został dekretem Wydziału krajowego z 15. lutego 1870 l. 798 zastępcą inżyniera dla dróg krajowych w okręgu lwowskim o rocznych 1000 złr. z ryczałtem na objazdy 500 złr. i złożył przysięgę służbową dnia 21. marca 1870.

Dekretem Wydziału krajowego z 13. września 1870 l. 12.075 w uznaniu gorliwości, z jaką wypełniał służbowe obowiązki, został na tej posadzie stabilizowany z płacą rocznych 1000 złr., ryczałtem na objazdy 500 złr. i dodatkiem osobistym 100 złr. z powodu przeznaczenia go do Lwowa, a wreszcie dodatkiem kancelaryjnym 148 złr.

Następnie dekretem Wydziału krajowego z 25. kwietnia 1873 l. 4.358 również w uznaniu gorliwości w wypełnianiu służbowych obowiązków, przeznaczony został na inżyniera dróg krajowych w okręgu krakowskim z płacą rocznych 1500 złr., ryczałtem na objazdy 500 złr. i dodatkiem kancelaryjnym 148 złr. z siedzibą w Krakowie, gdzie do ostatka pozostawał.

Ś. p. Henryk Niewiadomski liczył więc służby jako inżynier okręgowy 11 lat, 2 miesiące i 18 dni, a pracował w zawodzie inżynierskim w różnych kierunkach służby publicznej przeszło 20 lat.

Zmarł bez żadnego majątku, jak świadczy rezolucya c. k. sądu delegowanego miejskiego w Krakowie z 21. sierpnia 1881 l. 30.490, a pozostawił bez środków do życia wdowę wraz z trójgiem nieletnich dzieci, a to: córki Heleny, urodzonej 29. października 1872., która w szkole wydziałowej w Krakowie jako uczennica prywatna 1. lipca b. r. z 3. klasy z bardzo dobrym postępem złożyła egzamin, i dwóch synów: Maryana urodzonego 28. kwietnia 1877. i Juwenala, urodzonego 25. stycznia 1880. roku.

Pozostała wdowa prosi więc, powołując się na zasługi jej męża i stan zupełnego ubóstwa o wyznaczenie jej wdowiego i sierocińskiego zaopatrzenia w drodze łaski, ponieważ posada inżyniera okręgowego, jaką piastował ś. p. Henryk Niewiadomski, nie była stałą etatową i nie nadaje prawa do emerytury, tem samem nie nadaje pozostałej wdowie prawa domagania się pensji wdowej i zasiłku wychowawczego dla pozostałych dzieci, jakie prawo ustalonym inżynierom krajowym i urzędnikom Wydziału krajowego, ich wdowom i sierotom pod warunkami przepisami emerytury ustanowionymi przysługuje.

Komisya petycyjna nie widzi się być powołaną, zapnszczać się w rozbiór zasadniczej kwestyi przyznania prawa emerytury inżynierom okręgowym, którzy w tym celu wnieśli do Wysokiej Izby w dniu 10. września b. r. petycję, gdyż też będzie przedmiotem osobnej dyskusyi i stosownego orzeczenia Wysokiego Sejmu; mimo to jednak pozwala sobie komisya petycyjna na uzasadnienie swego wniosku w niniejszej sprawie, powołać się na wniosek Wydziału krajowego przedłożony sprawozdaniem do Wysokiego Sejmu z 12. marca 1875 l. 21.691/1874 (Alegat XI.) dążący do uznania inżynierów okręgowych urzędnikami krajowymi ze wszystkimi do tychże według ustawy służbowej przywiązaniem prawami i obowiązkami — i na orzeczenie do zbadania tego sprawozdania z grona Wysokiego Sejmu wysadzonej komisyi budżetowej, w jej sprawozdaniu z 28. kwietnia 1875. l. 207 (Alegat LVI) zawarte, według którego też także w zasadzie uznała, iż należy ustalić posady inżynierów okręgowych i przyznać im prawa stałych urzędników krajowych, wszakże ze względu na ówczesne w r. 1875. stosunki i z uwagi na oczekiwania nowej ustawy drogowej, komisya budżetowa oświadczyła się za odroczeniem załatwienia tej sprawy, przypuszczając, że żaden z inżynierów okręgowych wówczas w roku 1875. w służbie będących nie wysłuży jeszcze za lat parę minimum, to jest 10 lat wymaganych do korzystania z prawa emerytury.

Przez tak poważne organa Wysokiego Sejmu wyrzeczoną więc została zasada słuszności zrównania praw inżynierów okręgowych z prawami urzędników krajowych, a jakkolwiek zasada ta nie stała się dotąd uchwałą, nie przeszła w prawo formalne, jednak oparta na moralnem prawie bezwzględnej słuszności i sprawiedliwości, na niniejszą petycję tem więcej zastosowania się domaga, o ile, że tu rozchodzi się już nie o los zgasłego, lecz o przyszłość, o najsmutniejszy los, bo o zwykłe a niezbędne wyżywienie i wychowanie rodziny ojca — pod względem wykształcenia, uzdolnienia, pełnienia obowiązków, słowem pod każdym względem celującego, wzorowego, krajowi zatem dobrze zasłużonego urzędnika, który wytrwale pracował i żył do śmierci nadzieją, że taką pracą zdobyć sobie musi zabezpieczenie przyszłego losu żony i dzieci.

Na tych tedy powodach opiera komisya petycyjna zgodnie z objawionem jej zdaniem Wydziału krajowego wniosek na udzielenie petentce takiej pensji wdowej, jakaby wypadła, gdyby ś. p. jej mężowi jako inżynierowi okręgowemu dróg krajowych przysługiwało prawo emerytury, jak stałym urzędnikom krajowym — jakoteż na udzielenie zaopatrzenia pozostałym jego trojga małoletnim dzieciom do osiągnięcia wieku normalnego w drodze łaski.

Według norm wymiaru pensji dla wdów po urzędnikach rządowych, mających zastosowanie dla wdów po urzędnikach Wydziału krajowego, a to z 30. listopada 1771 l. 95 i z 26. marca 1781 l. 471 wypadłaby dla wdowy po ś. p. Henryku Niewiadomskim pensya w trzeciej części stałej płacy pobieranej przez zmarłego w służbie czynnej. Gdy płaca ta wynosiła 1500 zlr. zatem $\frac{1}{3}$ tejże wynosiłaby 500 zlr., atoli wedle Najw. c. k. z dnia 25. listopada 1775 l. 9/7 ust. 6. i 7. normy z 26. marca 1781. l. 471 i kam. nadw. z 19. maja 1781 l. 548 w wypadkach, w których

$\frac{1}{3}$ część płacy zmarłego męża wziętej za podstawę wymiaru pensji wdowie przewyższałaby kwotę rocznych 350 złr., należy się wdowie pensja tylko w sumie 350 złr. rocznie, ponieważ ta suma roczna stanowi wyznaczone prawnie maximum pensji dla wdów, dla których podstawę wymiaru pensji stanowi płaca zmarłego męża.

Przy udzielaniu zaś zaopatrzenia czyli datku na wychowanie dla dzieci tych wdów, którym pensja wdowia na podstawie płacy zmarłego męża wymierzona zostaje, jakto w niniejszym wypadku ma miejsce, według Najw. rozp. z 21. listopada 1821 i dekr. kam. nadw. z 26. kwietnia 1822 l. 46803/4328 łączna suma pensji wdowiej wraz z zaopatrzeniem dzieci sumę rocznych 525 złr. w. a. przekroczyć nie może.

Z zastosowaniem więc powołanych przepisów, komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sabinie z Hoszowskich Niewiadomskiej, wdowie po ś. p. Henryku Niewiadomskim, inżynierze okręgowym dróg krajowych, udziela się pensję wdowią w prawnie oznaczonej kwocie rocznych 350 złr. w. a. a to, od dnia śmierci jej męża, t. j., od 7. czerwca 1881., jak długo w stanie wdowieńskim pozostanie.

2. Pozostałym po ś. p. Henryku Niewiadomskim, inżynierze okręgowym dróg krajowych małoletnim trojga dzieciom, udziela się zaopatrzenie po 58 złr. w. a. rocznie dla każdego, a to od dnia 7. czerwca 1881. jako dnia śmierci ich ojca, aż do osiągnięcia prawem przepisanego wieku normalnego, mianowicie: dla córki Heleny do ukończenia roku 18go, a dla synów Maryana i Juwenala do ukończenia 20go roku życia.

We Lwowie, dnia 26. września 1881.

Przewodniczący:

Golejewski w. r.

Sprawozdawca:

Lenartowicz w. r.

Sprawozdanie

z czynności Wydziału krajowego w sprawie przemysłu
domowego i drobnego.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm uchwalił na posiedzeniu z dnia 20. lipca 1880. co następuje:

„1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o dokonaniem utworzeniu kuratoryi dla spraw rękodzielniczych oraz przemysłu domowego i drobnego.

„2. Sejm zatwierdza przedstawiony przez Wydział krajowy statut tejże kuratoryi, z wyjątkiem §. 12., który ma brzmieć jak następuje:

„Obowiązki sekretarza niemniej czynności manipulacyjne kuratoryi pełnią urzędnicy wyznaczeni przez Wydział krajowy na wniosek kuratoryi. O ich wynagrodzeniu stanowi Wydział krajowy.“

„3. Sejm udziela Wydziałowi krajowemu z funduszków krajowych kredytu w rocznej sumie po 5.000 zł. w. a. na lata 1880. i 1881. na cele zakładania szkół przemysłowych tudzież popierania rękodzielnictwa i przemysłu domowego, i zezwala, aby każdy z tychże kredytów płynnym był przez dwa po sobie następujące lata.

„4. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby zwrócił uwagę swoją w celu podniesienia bardzo ważnej, a zaniedbanej dzisiaj gałęzi przemysłu domowego t. j. na domowy wyrób płótna po wsiach i odpowiednie wnioski przedłożył na przyszłej sesji sejmowej.

„5. Sejm znosi uchwałę z dnia 16. października 1878, przyznającą warunkowo Towarzystwu Tatrzańskiemu od roku 1879. począwszy przez pięć lat na utrzymanie szkoły snycerskiej w Zakopanem roczny zasiłek w kwocie 600 zł. w. a., i upoważnia Wydział krajowy:

„a) aby po stwierdzeniu przez kuratoryę należytego stanu szkoły snycerskiej w Zakopanem wypłacił Towarzystwu Tatrzańskiemu sumę 620 zł. w. a. jako nie pobraną w latach 1879. i 1880. resztę tegoż zasiłku;

„b) aby w latach następnych 1881., 1882. i 1883. wypłacał jedną połowę wspomnianego zasiłku w rocznej sumie 300 zł. w. a. Towarzystwu Tatrzańskiemu na pokrycie kosztów utrzymania szkoły snycerstwa w Zakopanem, jeśli kuratorya dla spraw przemysłu domowego stan tejże szkoły za odpowiedni uzna, — drugą zaś połowę zarządowi szkoły snycerstwa w Zakopanem, jeżeli c. k. Rząd przyzna Wydziałowi krajowemu prawo do udziału w zarządzie szkoły,

„wykonywać się mające albo bezpośrednio, albo za pośrednictwem organu przez Wydział krajowy „wskazanego.

„6. Sejm wyznacza na pokrycie kosztów założenia szkoły dla przemysłu garncarskiego „we Lwowie jednorazowy zasiłek do wysokości 3.600 zł. w. a. a na utrzymanie tej szkoły roczny „zasiłek w kwocie 2.000 zł. w. a. na lat pięć, począwszy od roku 1881. i upoważnia Wydział kra- „jowy do wypłacania zasiłków powyższych pod warunkiem, że Wydziałowi krajowemu przyznanem „będzie prawo udziału w zarządzie szkoły wykonywać się mające albo bezpośrednio, albo za po- „średnictwem kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego. Wydatki te w latach 1880. „i 1881. pokryte będą z funduszków przeznaczonych w budżetach funduszu krajowego w tych latach „na szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego.

„7. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia umowy z panem Leonardem Mar- „conim, profesorem c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, względem udzielenia z funduszu krajo- „wego pożyczki bezprocentowej w kwocie 5.000 zł. w. a. na przedsiębiorstwo wyrobów z alabastru „w Brzozdowcach w powiecie Bobreckim pod warunkiem, że pan Marconi pożyczkę tę zabezpieczy „według wymagań Wydziału krajowego i zobowiąże się spłacić takową w ośmiu równych ratach „rocznych, począwszy od trzeciego roku po wypłacie. W kontrakt ten mają wejść również takie „warunki, któreby zabezpieczyły ludności okolicznej możliwość zarobku i wykształcenia się w sztuce „rzeźbiarskiej. Na pokrycie wydatku tego otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy „na rok 1880. do wysokości 5.000 zł. w. a.“

Uchwałę powyższą podał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. września 1881 L. 36.158 do wiadomości Kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego z wezwaniem, ażeby stósownie do ustępu 2. tejże uchwały przedłożyła mu wnioski swe w przedmiocie obsadzenia posad funkcyjaryszy Kuratoryi.

Temże samem rozporządzeniem polecił Wydział krajowy Kuratoryi w myśl ustępu 4. uchwały Wysokiego Sejmu zbadanie stanu domowego przemysłu tkackiego w kraju i ob- myślenie środków do podniesienia tej gałęzi przemysłu domowego.

W skutek polecenia tego wydelegowała Kuratorya z przyzwoleniem Wydziału krajowego członków swych pp. Augusta Schellenberga i Ludwika Wierzbickiego do zbadania na miejscu stanu i potrzeb przemysłu tkackiego w powiatach Jasielskim, Krośnieńskim i Rzeszowskim. Z re- lacji zaś delegatów Kuratoryi, którzy w podróży swej odbytej w ciągu wiosny b. r. głównie zwró- cili uwagę na Błażowę w powiecie Rzeszowskim i Korczynę w powiecie Krośnieńskim, oraz z poda- nia, jakie otrzymał Wydział krajowy w tej samej sprawie od Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie (z dnia 20. lipca b. r. L. 230), wynika co następuje:

Podług dat zebranych przez Izbę handlową i przemysłową w najnowszym czasie znaj- duje się:

1. w Korczynie

samoistnych czyli koncesyonowanych tkaczów 8; trudniących się tkactwem pobocznie jako przemysłem domowym 400, z których 50 osób pojedynczych, a 350 całych rodzin przeciętnie po 3 osoby.

W okolicy Korczyny, a mianowicie w miejscowościach Kombornia i Wola Komborska w powiecie Krośnieńskim, tudzież w Jabłownicy polskiej, Jasionicy, Woli Jasińskiej, Malinówce i Orzechówce w powiecie Brzozowskim zajmuje się tkactwem co najmniej 150 rodzin.

Ilość warsztatów wynosi w Korczynie 408 a krosien 816, zaś w okolicy Korczyny warsztatów 204 a krosien 408.

2. w Błażowie

rodzin przeciętnie po 3 osoby trudniących się tkactwem jako przemysłem domowym 112.

W okolicy, a mianowicie w miejscowościach Konkółówka, Białka, Futoma, Piątkowa, Ujazdy i Barycz zajmuje się tkactwem 368 rodzin.

Ilość warsztatów wynosi w Białowie i okolicy 674.

3. W Komarnie i okolicznych wsiach powiatu Rudeńskiego ogółem 178 warsztatów tkackich. We wszystkich miejscowościach powyższych znajduje się przemysł tkacki w stanie upadku.

I tak n. p. Korczyzna, która produkowała dawniej po 1.000 sztuk (po 60 łokci) płótna tygodniowo, wyrabia obecnie tylko po 300 sztuk, z których $\frac{2}{3}$ stanowią wyroby na worki. Zarobek zaś tkacza wynosi tygodniowo zaledwie 1 zł.

Do zmniejszenia się odbytu domowych wyrobów tkackich przyczyniła się niewątpliwie w znacznej mierze konkurencja wyrobów fabrycznych. Stanowczy cios jednak zadało przemysłowi tkackiemu w wymienionych wyżej miejscowościach dopiero zaprowadzenie dostaw dla wojska w drodze wielkich przedsiębiorstw, w skutek którego ustało nagle zakupywanie płótna domowego wyrobu na potrzeby wojska za pośrednictwem Komisji mundurowej w Jarosławiu. Utraciwszy bowiem dostawy dla wojska, nie umiała ludność trudniąca się przemysłem tkackim znaleźć nowych dróg odbytu, a ubożając z dniem każdym, pomimo pracowitości i zręczności, popadła w stan zupełnej zależności od pośredników-handlarzy, którzy dostarczają jej na kredyt materiałów do wyrobów po cenach wygórowanych, a wyroby zakupują hurtownie po cenach jakie sami oznaczają.

W obec powyższego stanu rzeczy utworzenie szkoły tkactwa, o którą się gmina miasta Korczyny i Wydział powiatowy w Krośnie swego czasu upominały, nie osiągnęłoby zdaniem kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego zamierzonego skutku, zwłaszcza że ludności trudniącej się przemysłem tkackim i bez szkoły fachowej nie zbywa na biegłości w rzemiośle. Natomiast sądzą wyżej wspomnieni delegaci kuratoryi, że do podniesienia przemysłu tkackiego przyczynić by się mógł nauczyciel wędrowny, który by obznajomił tkaczy z nowszymi ulepszeniami warsztatów tkackich i nauczył ich z ulepszeń tych korzystać. Nie ulega dalej wątpliwości, że reaktywowanie komisji mundurowej w Jarosławiu w celu zakupywania wyrobów na potrzeby wojska wprost od producentów, wywarło by na przemysł tkacki wpływ bardzo pomyślny. — Upatrując jednak najgłówniejszy powód upadku przemysłu tkackiego w wyzyskiwaniu tkaczy przez handlarzy, mniema kuratorya, że należałoby przede wszystkim postarać się o uwolnienie ludności tkactwem się trudniącej z rąk lichwy handlowej, a za najskuteczniejszy środek do tego celu wiodący uważa zorganizowanie pracy za pomocą stowarzyszeń tkaczy ku wspólnemu zakupywaniu materiału do wyrobów i pośredniczeniu w ich sprzedaży.

Użycie środka zaproponowanego tak przez kuratoryę jako też przez Izbę handlową i przemysłową tem więcej się zaleca, że — jak delegaci kuratoryi mieli sposobność stwierdzić, — pomiędzy ludnością tkacką Białowoy i Korczyny objawił się już popęd do tworzenia stowarzyszeń, i że w obudwóch tych miejscowościach znajdują się osoby mające chęć i odpowiednie kwalifikacye do ujęcia steru stowarzyszeń w swoje ręce. — Stowarzyszenia te jednak, mając zakupywać hurtownie materiał i udzielać stowarzyszonym kredytu tak w postaci materiału jako też zaliczek na wyroby, wtedy tylko mogą działać ze skutkiem, jeżeli będą rozporządzały już od chwili zawiązania się znacznie szerszymi kapitałami. Kapitałów tych zaś ani niepodobna zebrać odrazu z wkładek zubożałych stowarzyszonych, ani też niema widoku uzyskać w instytucjach prywatnych drogą kredytu, któryby stowarzyszeń zbyt ciężko nie obciążał. — Zachodzi przeto potrzeba udzielenia stowarzyszeniom pomocy materialnej z funduszy publicznych, a za najwłaściwszą formę tej pomocy uważa Wydział krajowy pożyczki na niski procent, które by stowarzyszenia zobowiązane były spłacić ratami w pewnym dłuższym przeciągu czasu.

Z tych powodów zajęła się Kuratorya dla spraw przemysłu domowego i drobnego wypracowaniem statutu dla stowarzyszeń tkackich. Wydział krajowy zaś przyszedł w pomoc tkaczom na razie w ten sposób, że polecił zarządom szpitali krajowych, ażeby przy zaopatrywaniu szpitali w potrzebne płótno o ile możności uwzględniały krajowe wyroby tkackie. — Uprzedziwszy dalej pismem z dnia 1. lipca r. b. L. 30.042. proboszcza w Białowie ks. Markiewicza

i administratora parafii w Korczynie ks. Radwańskiego, zajmujących się gorliwie losem tkaczy tamtejszych, o gotowości swej do poparcia ich usiłowań, ma zaszczyt przedłożyć obecnie Wysokiemu Sejmowi wniosek o przyzwolenie na pożyczki dla związać się mających stowarzyszeń tkaczy kredytu w takiej wysokości, w jakiej kredyt ten potrzebnym jest na udzielenie pożyczek dwom stowarzyszeniom.

Ustę 5. przywiedzionej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu, tyczący się szkoły snycerstwa w Zakopanem, podał Wydział krajowy pismem z dnia 24. września 1880. L. 36.158. do wiadomości c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie i Zarządu Towarzystwa Tatrzańskiego. — Następnie zaś zaasygnował w myśl ustępu 5. a) i b) uchwały, na podstawie wniosków kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego, rozporządzeniem z dnia 25. marca b. r. L. 11.063. Towarzystwu Tatrzańskiemu kwotę 620 złr. jako nie pobraną resztę zasiłku przyznanego przez Wysoki Sejm na utrzymanie szkoły snycerstwa w Zakopanem w latach 1879. i 1880. a rozporządzeniem z dnia 5. kwietnia r. b. L. 15.883., ze względu na naglące potrzeby szkoły, wymienionemu Towarzystwu oraz Zarządowi szkoły po 300 złr. tytułem zasiłków przyznanych przez Wysoki Sejm na tenże sam cel na r. 1881. — Wypłacając jednakże zasiłki na rok 1881, oznajmił Wydział krajowy równocześnie c. k. Prezydium Namiestnictwa, że wypłatę subwencji z funduszu krajowego przeznaczonej dla zarządu szkoły na r. 1882. poprzedzić musi przychylenie się c. k. Rządu do warunku przez Wysoki Sejm postawionego.

Wiadomość o postanowieniu, jakie powziął c. k. Rząd w sprawie szkoły snycerstwa w Zakopanem w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 20. lipca 1880., otrzymał Wydział krajowy dopiero odezwą c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 8. czerwca r. b. L. 4.666. — Odezwą tą bowiem nadesłało c. k. Prezydium Namiestnictwa z upoważnienia c. k. Ministerstwa handlu projekt statutu organizacyi szkoły Zakopańskiej, w którym udział Wydziału krajowego w zarządzie szkoły określonym został w ten sposób, że przyznano Wydziałowi krajowemu prawo mianowania 2. delegatów do wydziału szkolnego, który podług statutu ma wykonywać bezpośredni nadzór nad szkołą.

Zasiągnąwszy zdania kuratoryi co do powyższego projektu w ogóle, a w szczególności co do postanowień jego mających uczynić zadość warunkowi, od którego Wysoki Sejm uczynił zawisłą wypłatę zasiłków przyznanych zarządowi szkoły, postanowił Wydział krajowy zgodnie z opinią kuratoryi przyjąć projekt statutu bez zmiany i zawiadomił o decyzji tej c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z dnia 1. lipca r. b. L. 30.045. Równocześnie zaś powołał na podstawie wniosku Kuratoryi na delegatów swych w wydziale szkolnym pp. Dra Tytusa Chałubińskiego z Krakowa i Adama Uznańskiego, Prezesa Wydziału powiatowego w Nowym Targu.

Nadmienić należy, że szkoła snycerstwa w Zakopanem w rozwoju swym zrobiła znów znaczny postęp. Liczbę nauczycieli bowiem pomnożył c. k. Rząd w ciągu bieżącego roku szkolnego o dwóch t. j. p. Antoniego Seletzky'ego, powołanego z rocznem wynagrodzeniem w kwocie 700 złr. na nauczyciela wyrobów stolarskich oraz tymczasowego kierownika szkoły — w zastępstwie właściwego kierownika p. Neuzila, który przez kurs zimowy z rozporządzenia c. k. Ministerstwa handlu pełnił obowiązki nauczyciela przy technologicznem Muzeum przemysłowem w Wiedniu — oraz p. Franciszka Galletha, któremu nadano przy szkole posadę aspiranta warsztatowego kierownika dla wyrobów snycerskich z roczną remuneracją w kwocie 720 złr.; — liczba zaś uczniów wzrosła w bieżącym roku szkolnym do 30.

W sprawie założenia szkoły dla przemysłu garncarskiego we Lwowie nadeszło w odpowiedzi na odezwę z dnia 24. września 1880 L. 36.158, którą Wydział krajowy podał do wiadomości c. k. Prezydium Namiestnictwa ustę 6. przywiedzionej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu, pismo tegoż Prezydium z dnia 30. lipca r. b. L. 6993. Podług pisma tego oznajmił J.E. p. Minister handlu reskryptem z dnia 17. lipca r. b. L. 33.832/80, że się zgadza z zapatrywaniami objawionemi przez Wydział krajowy w przedmiocie założenia szkoły dla przemysłu garncarskiego we Lwowie i życzeniami wyrażonemi w tej sprawie przez Wysoki Sejm, a żądany

udział w zarządzie szkoły przyznaje Wydziałowi krajowemu tem chętniej, że projektowany zakład naukowy ma być zorganizowany i prowadzony z zastosowaniem do specjalnych potrzeb kraju i odrębności tutejszych, przeto wymagać będzie ciągłego kierownictwa i wpływu ze strony ciał i organów reprezentujących interesa kraju; że dalej zgadza się na warunki, pod którymi reprezentacja miasta Lwowa uchwaliła przyczynić się do utrzymania szkoły roczną subwencją w kwocie 1000 zł.; że wreszcie przyjmuje również warunek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, — która przeznaczając z funduszków swych 500 zł. na szkołę, zastrzegła sobie udział w jej zarządzie — w przypuszczeniu, że Izba zechce stale się przyczynić do utrzymania szkoły.

Zdaniem jednak JE. p. Ministra handlu Wydział krajowy w projekcie swym za wysoko preliminował roczne koszta utrzymania szkoły, zwłaszcza że szkoła ta może i powinna być tylko stopniowo uposażaną i że zamierzono ją połączyć organicznie z lwowskim muzeum przemysłowem, z czem p. Minister również się zgadza. Nadto zaś wyraził p. Minister oczekiwanie, że gmina miasta Lwowa nie poprzestanie na wyznaczonej już subwencji, która zdaje się p. Ministrowi zbyt szczupłą i nie odpowiadającą zobowiązaniom jakie zazwyczaj przyjmują na siebie gminy przy zakładaniu fachowych szkół przemysłowych, ale zobowiąże się do ponoszenia kosztów pomieszczenia szkoły, jej opału, oświetlenia, usługi i utrzymania w niej czystości.

Udzielając Wydziałowi krajowemu treść powyższego reskryptu, dodało c. k. Prezydium Namiestnictwa ze swej strony, że z polecenia JE. p. Ministra handlu wzywa jednocześnie p. Wincentego Tschirschnitza, kierownika szkoły rysunków i modelowania przy muzeum Miejskiem, aby się zajął wypracowaniem zarysów statutu, planu nauki oraz regulaminu szkolnego i warsztatowego dla projektowanej szkoły, a z reprezentacją miasta Lwowa i tutejszą Izbą handlową i przemysłową wznawia rokowania co do przyjęcia zobowiązań, wskazanych w reskrypcie JE. p. Ministra handlu. Dalszy los projektu założenia szkoły dla przemysłu garncarskiego we Lwowie zawisł przeto na razie od wyniku wspomnianych rokowań.

W skutek ustępu 7go przywiedzonej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. września 1880. Kuratoryę dla spraw przemysłu domowego i drobnego, ażeby mu przedłożyła projekt umowy zawrzeć się mającej z p. Leonardem Marconim, profesorem c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, względem udzielenia z funduszu krajowego bezprocentowej pożyczki na przedsiębiorstwo wyrobów z alabastru w Brzozdowcach. Otrzymawszy zaś żądany projekt, ułożył na podstawie tegoż projektu i zawarł z p. Marconim dnia 8. kwietnia r. b. notaryalną umowę, której odpis ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi /., a bezpośrednio po zawarciu umowy wypłacił p. Marconiemu przyznaną mu przez Wysoki Sejm pożyczkę w kwocie 5000 zł. w. a. Podług Art. I. ustępu 1go zawartej umowy, zakład wyrobów z alabastru w Brzozdowcach wraz z warsztatem wzorowym otwartym być ma najpóźniej w jesieni r. b.

Obok spraw przemysłu domowego i drobnego, wskazanych uchwałą Wysokiego Sejmu, zajmowały Wydział krajowy w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem jeszcze następujące:

I. Sprawy szkół dla podniesienia przemysłu domowego, założonych przed 23cim czerwca 1880.

1. Szkoła koszykarstwa w Jarosławiu.

Na utrzymanie szkoły tej w r. 1881 wyznaczył Wydział krajowy w skutek podania komitetu nadzorczego szkoły, na podstawie wniosku kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego, zasiłek w kwocie 1000 zł. w. a., i zaasygnował zasiłek ten Komitetowi nadzorczemu w dwóch ratach, rozporządzeniami z dnia 21. grudnia 1880 L. 56.996 i z dnia 25. marca r. b. L. 7985. Dalej zatwierdził Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 29. marca r. b. L. 13625 przedłożone przez Komitet nadzorczy projekta statutu organizacyjnego i planu nauk szkoły. — Odezwał zaś c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 29. Lipca r. b. L. 6926 otrzymał zawiadomienie, że c. k. Ministerstwo handlu, zgodziwszy się również na wspomniane projekta, ze względu na silną frekwencyę

szkoły Jarosławskiej i uregulowany statutem i planem naukowym postęp w tej szkole, przyznało na utrzymanie jej w r. 1881. subwencyę ze skarbu Państwa w kwocie 500 zł. w. a.

2. Szkoła koszykarstwa w Rudniku.

W sprawie szkoły powyższej otrzymał Wydział krajowy za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nisku protest p. hr. Ferdynanda Hompescha, właściciela szkoły, przeciw poddaniu szkoły pod władzę Komitetu nadzorczego, który utworzył się był dla szkoły tej z inicjatywy wymienionego Wydziału powiatowego. Treść protestu tego udzielił Wydział krajowy c. k. Prezydum Namiestnictwa odezwą z dnia 22. września 1880. L. 40.401, a pozostawiając dalsze zasilanie szkoły ze skarbu Państwa uznaniu c. k. Rządu, zaprzestał odtąd popierać zakład zasiłkami z funduszu krajowego.

3. Kurs koszykarstwa przy c. k. Seminaryum nauczycielskiem żeńskim w Krakowie.

Podobnie jak na rok szkolny 1878/79 udzielił Wydział krajowy w skutek podania Dyrekcyi Seminaryum, na podstawie wniosku Kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego, także po 200 zł. na pokrycie płacy nauczycielki kursu w latach szkolnych 1879/80 i 1880/81.

4. Szkoła garncarstwa w Kołomyi.

Odezwą z dnia 27. lutego r. b. L. 1.616 zawiadomiło c. k. Prezydum Namiestnictwa Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo handlu zamierza szkołę garncarstwa w Kołomyi przekształcić na zakład fachowy, w którymby i artystyczna strona nauki garncarstwa była uwzględnioną, i w tym celu ustanowić przy szkole tej nauczyciela dla nauki rysunków i ceramicznej dekoracyi w osobie p. Tadeusza Sikorskiego. Nauczyciel ten, któremu c. k. Ministerstwo handlu wyznaczyło roczne wynagrodzenie w kwocie 900 złr., miał podług odezwy c. k. Prezydum Namiestnictwa objąć posadę w Kołomyi w sierpniu r. b.

Nadmienić jeszcze wypada, że Wydział krajowy zmuszonym był odmówić uznania rachunków, które zarząd szkoły garncarstwa w Kołomyi przedłożył mu z użycia subwencyi krajowej, udzielonej swego czasu na założenie szkoły, a to z powodu, że subwencya ta zużyta została wbrew przeznaczeniu swemu w znacznej części na bieżące potrzeby szkoły. Udzielając zaś decyzycę swą w tej sprawie rozporządzeniem z dnia 12. kwietnia r. b. L. 13.460 Wydziałowi powiatowemu w Kołomyi, podał Wydział krajowy jednocześnie stan rzeczy do wiadomości c. k. Prezydum Namiestnictwa.

II. Sprawy szkół dla podniesienia przemysłu domowego, nowo założonych lub założyc się mających.

1. Szkołki koszykarstwa w Bolesławiu i Gręboszowie (powiecie Dąbrowskim).

Projekt założenia szkółek koszykarstwa w powiecie Dąbrowskim, z którym Wydział powiatowy w Dąbrowie wystąpił już w r. 1878, badała z polecenia Wydziału krajowego Kuratorya dla spraw przemysłu domowego i drobnego. Znalazszy zaś, że warunki miejscowe przemawiają za projektem Wydziału powiatowego, przedłożyła Wydziałowi krajowemu wniosek, ażeby uwzględnił prośbę Wydziału powiatowego o udzielenie subwencyi z funduszu krajowego w kwocie 800 złr. na pokrycie kosztów założenia szkółek koszykarstwa w powiecie Dąbrowskim.

W myśl wniosku tego zaasynował Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Dąbrowie rozporządzeniami z dnia 2. listopada 1880. L. 49.384 i z dnia 5. kwietnia r. b. L. 15.884 po 400 złr. w. a. Wydział powiatowy zaś, przysposobiwszy sobie poprzednio instruktorów dla szkółek założyc się mających z uczniów, których swoim kosztem dał wykształcić w szkole koszykarstwa w Jarosławiu, użył otrzymanego zasiłku na założenie szkółek koszykarstwa w Bolesławiu i Gręboszowie.

2. Projekt założenia Szkoły koszykarstwa w Stanisławowie.

Reprezentacya miasta Stanisławowa zamierzała pierwotnie założyc w Stanisławowie równocześnie szkołę wyrobów z drzewa i szkołę koszykarstwa. Porozumiawszy się jednak z p. Ludwikiem Wierzbickim, który badał sprawę na miejscu jako delegat Kuratoryi dla spraw prze-

mysłu domowego i drobnego, doniosła Kuratorji pismem z dnia 6. lipca 1880. L. 4.862, że postanowiła:

1) odstąpić na razie od zamiaru założenia szkoły wyrobów z drzewa, a mianowicie stolarstwa, tokarstwa i snycerstwa, dla braku odpowiednich nauczycieli, natomiast wyznaczyć stypendyum dla ucznia stanisławowskiej szkoły realnej z obowiązkiem wykształcenia się na nauczyciela w powyższym zawodzie;

2) założyć w Stanisławowie szkołę koszykarstwa przeważnie na wyroby w handlu i gospodarstwie popyt mające.

Podług tegoż samego pisma gmina miasta Stanisławowa zobowiązała się dostarczyć projektowanej szkole pomieszczenie, opał, oświetlenie i usługę a na zaopatrzenie ją w środki naukowe wyznaczyła kwotę 300 złr. w. a.

Wskutek powyższej deklaracji oznajmił Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem Kuratorji Magistratowi miasta Stanisławowa rozporządzeniem z dnia 5. kwietnia r. b. l. 15.885, że się zgadza w zasadzie na projekt założenia szkoły koszykarstwa w Stanisławowie, oraz że uwzględniając prośbę reprezentacji miasta wyszle kosztem funduszu krajowego odpowiedniego kandydata na najbliższy kurs koszykarstwa w technologicznem muzeum przemysłowem w Wiedniu, celem wykształcenia kandydata tego na nauczyciela dla szkoły koszykarstwa w Stanisławowie.

3. Do projektów, które Wydział krajowy wymienił w sprawozdaniu swem z dnia 23. czerwca 1880. l. 26547 jako będące przedmiotem badania Kuratorji dla spraw przemysłu domowego i drobnego, przybyły w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem:

- a) projekt założenia szkoły koszykarstwa w Kańczudze pow. Łańcuckim, i
- b) projekt założenia szkoły garncarstwa w Kołaczycach pow. Jasielskim.

III. Inne sprawy:

1. Na wniosek kierownika szkoły snycerstwa w Zakopanem, poparty przez c. k. Prezydum Namiestnictwa, udzielił Wydział krajowy z funduszu przeznaczonego na popieranie przemysłu domowego rozporządzeniem z dnia 22. września 1880. l. 26.703 b. uczniowi tejże szkoły Michałowi Królowi zasiłek w kwocie 400 złr. w. a. na odbycie kursu snycerstwa w tech. Muzeum przemysłowem w Wiedniu.

2. Na wniosek kuratorji dla spraw przemysłu domowego i drobnego udzielono rozporządzeniem z dnia 1. lipca r. b. l. 30.041 Józefowi Kudłatemu, b. uczniowi szkoły snycerstwa w Zakopanem, zasiłek w kwocie 30 złr. w. a. na sprawienie potrzebnych mu narzędzi.

3. Przy zakładaniu szkół dla podniesienia przemysłu domowego w kraju dał się mocno uczuć brak nauczycieli fachowych władających językami krajowemi, jak to już Wydział krajowy miał zaszczyt nadmienić wyżej omawiając projekt założenia szkoły koszykarstwa w Stanisławowie.

Ażeby brak ten usunąć, postanowił Wydział krajowy na wniosek Kuratorji wysłać kosztem funduszu krajowego po dwóch uczniów na najbliższe kursa koszykarstwa i snycerstwa w technologicznem Muzeum przemysłowem w Wiedniu. Kiedy zaś Wydział krajowy zapewnił sobie u Dyrekcyi muzeum przyjęcie swych stypendystów, wezwwała Kuratorya zarządy szkół snycerstwa w Rymanowie i Zakopanem oraz szkół koszykarstwa w Jarosławiu, Rudniku i powiecie Dąbrowskim, ażeby zaproponowały kandydatów na wyznaczone przez Wydział krajowy stypendya o rocznych 300 złr. dla uczniów koszykarstwa, a 400 złr. dla uczniów snycerstwa.

Wskutek wezwania powyższego przedstawił

a) na kurs snycerstwa:

zarząd szkoły w Rymanowie kandydatów	2
" " " Zakopanem "	2
razem	4

b) na kurs koszykarstwa:

zarząd szkoły w Jarosławiu kandydatów	2
„ „ „ Rudniku „	3
„ „ „ pow. Dąbrowskim kandydata	1
razem	6

z pomiędzy których Wydział krajowy uwzględnił rozporządzeniem z dnia 19. Września r. b. l. 43899 po jednym uczniu szkół w Rymanowie, Zakopanem, Jarosławiu i Rudniku.

4. Nakoniec zasługuje jeszcze na wzmiankę, że Wydział krajowy na wniosek Kuratoryi postanowił poprzeć pożyteczne wydawnictwo Muzeum przemysłowego we Lwowie pod tytułem „Wzory wyrobów przemysłu domowego“ przez zakupienie 25 egzemplarzy każdej seryi tegoż wydawnictwa po cenie 4 złr. 50 ct. za seryę. Z zakupionych zaś egzemplarzy wydanych dotąd seryi I i II udzielił zgodnie z propozycją Rady szkolnej krajowej, której zdania w tej sprawie zasięgał, bezpłatnie po 1 egzemplarzu seminariom nauczycielskim żeńskim w Krakowie, Lwowie i Przemyśle, szkołom wydziałowym żeńskim w Krakowie, Lwowie, Przemyśle, Rzeszowie, Stanisławowie i Tarnopolu, tudzież szkołom żeńskim PP. Prezentek w Krakowie i PP. Benedyktynk obrz. łać. i obrz. orm. we Lwowie.

Przy tej sposobności nie od rzeczy będzie nadmienić, że zarząd lwowskiego muzeum przemysłowego, nie poprzestając na podjętem świeżo wydawnictwie wzorów przemysłu domowego, pragnie zakres działalności Muzeum rozszerzyć jeszcze i w innych kierunkach, a mianowicie widzi potrzebę wydawania peryodycznego pisma artystyczno-przemysłowego, urządzenia odlewni modeli gipsowych i zakładu fotolitograficznego, celem zaopatrywania szkół krajowych w odpowiednie okazy, urządzenia corocznych wystaw specjalnych przy muzeum i t. p.

Wykonanie projektów zarządu Muzeum oddałoby niewątpliwie tak przemysłowi krajowemu w ogóle jakoteż i przemysłowi domowemu nieocenione usługi. Na razie jednakże rozszerzeniu działalności muzeum we wskazanym kierunku stoi na przeszkodzie zbyt szczupłe uposażenie zakładu, które nie wystarcza nawet na pokrycie kosztów podjętego wydawnictwa.

Na podstawie wyводу powyższego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia stowarzyszeniom tkaczy, które się zawiązały lub zawiążą w kraju, ażeby ułatwić stowarzyszonym uzyskanie kredytu, oraz w celu pośredniczenia w zakupie materiału do wyrobów tkackich i w sprzedaży tychże wyrobów, pożyczek z funduszu krajowego na niski procent zwrotnych w ratach.

2. Na pokrycie wydatków spowodowanych udzieleniem pożyczek tego rodzaju otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 6.000 złr. w. a. na rok 1882.

Lwów dnia 19. września 1881.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z W. Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego

Akt notaryalny.

Między p. Leonardem Marconim, c. k. profesorem Szkoły politechnicznej we Lwowie, a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zawartą zostaje umowa o bezprocentową pożyczkę z funduszu krajowego na założenie Zakładu wyrobów z alabastru w Brzozdowcach.

Art. I.

C. k. profesor Szkoły politechnicznej we Lwowie, Leonard Marconi, zamierza założyć w mieści Brzozdowcach Zakład wyrobów z alabastru wraz z warsztatem wzorowym; gdy wszakże nie ma ku temu dostatecznego funduszu, Wydział krajowy, popierając rozwój przemysłu krajowego, udziela p. Leonardowi Marconiemu na przedsiębiorstwo wyrobów z alabastru w Brzozdowcach bezprocentową pożyczkę w kwocie pięciu tysięcy złotych w. a. z funduszu krajowego, wszakże pod następującymi warunkami:

1. Zakład wyrobów z alabastru wraz z warsztatem wzorowym otwarty ma być w mieście Brzozdowcach najpóźniej do jesieni bieżącego roku 1881.

2. W Zakładzie tym będą wyrabiane:

- a) wszystkie roboty według zamówienia stron, o ile takowe z alabastru wykonywać się dadzą;
- b) przedmioty jako okazy przemysłu, które w kraju Królestwa polskiego i za granicą znaleźć mogą popyt, przedewszystkiem jednak takie, jakie dawniej w tej miejscowości wykonywano, mianowicie: wazy, kolumny, postumenta, konsole do zegarów, konsole pod lampy, wreszcie drobne przedmioty, służące do użytku i ozdoby, jak popielniczki, kałamarze, podstawki, przyciski i t. p.;
- c) przedmioty rozmiarów większych, jak kominki, blaty do stołów, lichtarze i t. p.

3. Pan Leonard Marconi winien zwrócić wszelkie usiłowania ku temu, by dostarczając początkowo przy założeniu Zakładu i warsztatów wzorowych robotników obcych, zastąpił ich z czasem miejscowymi, i w tym celu zaraz od początku istnienia Zakładu zachęcał i przyciągał do roboty młodzież miejscową.

4. Od chwili, gdy miejscowi robotnicy nabiorą pewnej biegłości w wyrabianiu przedmiotów z alabastru, obowiązany pan Leonard Marconi powierzać im przed innymi wykonanie tych robót; przyczem atoli winien zwracać uwagę na kierunek robót tego rodzaju, ażeby każdy z robotników w chwilach wolnych od pracy koło gospodarstwa mógł samodzielnie wykonywać w domu pojedyncze przedmioty.

5. Pan Leonard Marconi winien starać się o to, ażeby przedmioty, wykonane przez miejscowych robotników, — o ile takowe według jego wskazówek lub z jego polecenia wykonanymi zostały, — miały odbyć, a względnie znachodziły kupców; gdyby zaś tego na razie dokonać nie zdołał, — obowiązany przedmioty takie ewentualnie sam nabywać dla Zakładu wyrobów, i tem samem zapewnić miejscowej ludności jakkolwiek skromny, ale pewny zarobek.

6. O pozyskanie kamieniołomów lub prawa eksploataowania tychże, obowiązuje się p. Leonard Marconi sam starać i takowe własnym kosztem eksploataować. — Obowiązuje się również sprzedawać miejscowej ludności na żądanie alabaster, do wykonania przedmiotów potrzebny, po cenie, która nie może być wyższą, niż własne koszta eksploatacyi, nawet w takim razie, jeżeliby te roboty dla innych osób przeznaczone, bez wpływu i kierunku p. Leonarda Marconiego wykonywane być miały.

Art. II.

Ponieważ założenie Zakładu wyrobów alabastrowych w Brzozdowcach ma głównie na celu, podać miejscowej ludności sposobność nabycia fachowej biegłości w wyrabianiu przedmiotów z alabastru, a tem samem przysporzyć jej nowe źródło zarobku, Wydział krajowy zachowuje sobie na czas, dopóki wypożyczony w myśl Art. I. kapitał na założenie Zakładu wyrobów z alabastru w Brzozdowcach w całości zwróconym nie będzie, — prawo czuwania i kontroli nad tem, czy w ogóle przedsiębiorstwo rzeczone prowadzi się w warunkach niniejszą umową poszczególnionych, czy daje ludności miejscowej możność fachowego wykształcenia się i zarobkowania.

Kierunek wszakże artystyczny, przedmiotowy i kupiecki, należy wyłącznie i bezwarunkowo p. Leonarda Marconiego.

Art. III.

Otrzymałą pożyczkę 5.000 zł. obowiązuje się p. Leonard Marconi zwrócić funduszowi krajowemu ratami, a mianowicie: w ośmiu równych ratach rocznych po 625 zł., wyraźnie sześć set dwadzieścia pięć złotych w. a. bez procentu, począwszy atoli spłaty od trzeciego roku po otrzymaniu pożyczki, — tak, by uiszczając pierwszą ratę na dniu 15. kwietnia 1884 roku, płacił następne raty na tymże dniu każdego następnego roku, a w dniu 15. kwietnia 1891 roku uiścił się z ostatniej raty długu.

Art. IV.

Bezpieczeństwo pożyczonego kapitału 5.000 zł., jakoteż rocznych spłat onegoż, zapisuje p. Leonard Marconi na połowie realności swojej we Lwowie pod L. 976 $\frac{1}{4}$ położonej (Dom: 243 pag: 1 n. 9 haer.) na imię jego intabulowanej, niemniej na płacy swej, którą jako profesor c. k. Szkoły politechnicznej z kasy Skarbu Państwa pobiera, nakoniec na Zakładzie wyrobów z alabastru w Brzozdowcach, t. j. na budynkach, jakoteż wszelkich przyrządach i warsztatach tamże będących, i pozwala niniejszem, by prawo zastawu dla rzeczonej sumy 5.000 zł., spłacalnej w ośmiu rocznych ratach od 15. kwietnia 1884 począwszy po 625 zł. bez procentu, w stanie biernym realności pod L. 976 $\frac{1}{4}$ we Lwowie, i Zakładu wyrobów z alabastru w Brzozdowcach na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, było intabulowane, — jakoteż pierwszeństwo do ewentualnego poboru ratalnych spłat z płacy profesorskiej p. Leonarda Marconiego w odnośnych księgach kasowych zanotowanem.

Art. V.

Gdyby według zdania Wydziału krajowego lub organów jego, do kontroli czynności Zakładu wyrobów z alabastru w Brzozdowcach ustanowionych (Art. II.) kierunek Zakładu nie odpowiadał celowi, przy założeniu jego wytkniętemu, — lub p. Leonard Marconi nie wypełniał

zobowiązań pod względem technicznym, w tej umowie określonych, w takim razie komisya znawców, złożona z dwóch delegatów Wydziału krajowego i z dwóch delegatów ze strony p. Leonarda Marconiego pod przewodnictwem członka Wydziału krajowego rozpozna stan rzeczy na miejscu, i orzeka ostatecznie o powstałych kwestyach. — P. Leonard Marconi obowiązany zaś orzeczeniu komisji bezwzględnie i bez dalszego odwołania się zadość uczynić, w szczególności te zarządzenia przedsięwziąć, które pomieniona komisya dla dobra Zakładu za potrzebne uzna.

Gdyby pan Leonard Marconi nie stosował się do orzeczenia komisji lub zarządzeń onej nie wykonywał, Wydział krajowy będzie mocen zażądać niezwłocznego zwrotu całej lub nie spłaconej jeszcze reszty pożyczki 5.000 zł. na raz, albowiem w takim razie utracą p. Leonard Marconi prawo ratalnej spłaty udzielonej mu pożyczki bezprocentowej, i przyjmuje bezwarunkowo powyższe zastrzeżenie Wydziału krajowego.

P. Leonard Marconi przyznaje aktowi niniejszemu w myśl Art. III. Ustawy notaryalnej prawo natychmiastowej wykonalności pod względem spłaty sumy 5.000 zł., jak pojedynczych rat onej w terminach zapadłości, niniejszą umową oznaczonych.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o sprawie przedłożonej Wysokiemu Sejmowi przez Wydział krajowy z powodu wniosku p. Ohrymowicza, względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Borysławiu.

Wysoki Sejmie!

Rozprawy odbyte na sesyi Wysokiego Sejmu w roku 1880. nad wnioskiem względem przeniesienia c. k. Sądu powiatowego w Podburzu do Borysławia i nabyte przy tychże przeświadczenie, że zniesienie c. k. Sądu powiatowego w Podburzu wyrządziłoby ludności, do jurysdykcyi tegoż c. k. Sądu należnej, dotkliwą krzywdę, a przytem utrudniłoby sprawowanie sprawiedliwości w miejscowościach obecnego tegoż okręgu sądowego, spowodowało posła Ohrymowicza postawić Wysokiemu Sejmowi wniosek, ażeby wezwano c. k. Rząd, by jak najspieszniej utworzył w Borysławiu dla tamtejszej i okolicznej ludności nowy c. k. Sąd powiatowy.

Wniosek ten przekazany został uchwałą Wysokiego Sejmu z 20. lipca 1880 Wydziałowi krajowemu z tem poleceniem, ażeby zajął zdania tak właściwego c. k. Starostwa i c. k. Sądu powiatowego, jakoteż Rad gminnych i obszarów dworskich miejscowości w pobliżu Borysławia położonych, czyli to się zgadza z ich interesem, ażeby je z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Drohobyczu wyłączone, a do c. k. Sądu powiatowego w Borysławiu, gdyby takowy tamże urządzonym być miał, przyłączono — w szczególności zaś od gminy Borysławia oświadczenia, że na wypadek utworzenia tamże c. k. Sądu powiatowego, dostarczone zostaną odpowiednie budynki potrzebne na umieszczenie c. k. Sądu i aresztów.

Wydział krajowy, wykonując tę uchwałę Wysokiego Sejmu, zarządził 14. stycznia 1881 do L. 36.131 polecenie jemu dochodzenie i nie tylko wezwał c. k. Starostwo i c. k. Sąd powiatowy w Drohobyczu, ażeby w tej sprawie wyraziły swoje zdanie — ale także polecił Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu, by spowodował Rady gminne i obszary dworskie w Borysławiu, Hubiczu, Bani Kotowskiej, Popielach, Mrażnicy, Schodnicy, Nahujowicach, Jasienicy solnej i Tustanowicach jako miejscowości najbliższej przy Borysławiu położonych, do oświadczenia się: czyli jest to w ich interesie, ażeby utworzono c. k. Sąd powiatowy w Borysławiu, a wyłączono je z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Drohobyczu — w szczególności, ażeby także zawezwał Radę gminną w Borysławiu do powzięcia uchwały, obowiązującej się dostarczyć Wysokiemu Rządowi budynki na umieszczenie kancelaryi i aresztów nowego c. k. Sądu powiatowego, gdyby taki c. k. Sąd na umieszczenie samej miał być utworzonym.

Badania te wykazały głównie tylko ujemne rezultaty, albowiem:

1. C. k. Starostwo powiatowe w Drohobyczu w odezwie swojej z 16. lutego 1881 l. 1.210 stanowczo oświadcza, że nie widzi ani jednego treściwego powodu, któryby za utworzeniem nowego c. k. Sądu powiatowego w Borysławiu przemawiał, ileż Borysław jest jedynie chwilowym

przybytkiem kilku tysięcy robotników, nie mających żadnych interesów w dziale cywilno-sądowym, a że przydzielenie przyległych tej miejscowości gmin do c. k. Sądu w Borysławiu, wyrządziłoby onym nie dobrodziejstwo, ale krzywdę.

2. C. k. Sędzia powiatowy w Drohobyczu odwołuje się w swoim sprawozdaniu z 4. lutego 1881 l. 21, które odezwą c. k. wyższego Sądu krajowego z 8. lutego 1881 l. 3208 Wydziałowi krajowemu przesłano — do dawniejszego sprawozdania swojego z 6. maja 1880 l. 86 przedłożonego z powodu zamierzonego przeniesienia c. k. Sądu powiatowego z Podburza do Borysławia, i wypowiada zgodnie z Wyższym c. k. Sądem krajowym to zdanie, że utworzenie nowego c. k. Sądu powiatowego w Borysławiu, nie jest potrzebne, ile że c. k. Sąd powiatowy w Drohobyczu, do którego obecnie Borysław należy, połączonym jest z tą miejscowością koleją żelazną, na której każdego dnia w zimie dwa razy, a w lecie pięć razy pociągi chodzą, — a całe oddalenie Drohobycza od Borysławia wynosi jedynie 11 kilometrów, w skutek czego podróż tę w ciągu 20 minut odbyć i prawie każdą czynność bez utraty czasu załatwić można — nadto największa część przedsiębiorców Borysławskich stale w Drohobyczu mieszka i tutaj swoje interesa prawne załatwia, — zresztą także wydobywanie wosku ziemnego i oleju skalnego w Borysławiu nie wywołało nowych gałęzi przemysłowych na miejscu, — ale także chyli się do upadku tak, iż obawa zachodzi, czyli Borysław pod względem wydobywania w mowie będących produktów ziemnych utrzyma się dłużej na obecnym stanowisku.

3. Z gmin i obszarów dworskich, wezwanych o objawienie w tej mierze zdań swoich, oświadczyły się rady gminne i obszary dworskie w Schodnicy, Hubiczu, Bani Kotowskiej, Nahujowicach, Jasienicy solnej i Popielach równie jak i rada gminna w Mrażnicy za tem, ażeby niezmińjąc obecnego stanu rzeczy, pozostawić je pod jurysdykcyą c. k. Sądu powiatowego w Drohobyczu, a to głównie dla tego, bo w tym ostatnim mieście, jako siedzibie c. k. Starostwa i c. k. Urzędu podatkowego, tak z powodu interesów z temi Władzami, jakoteż i interesów handlowych do Drohobyczu się udając, tamże snadnie załatwiać mogą swoje sprawy sądowe. Za utworzeniem zaś nowego c. k. Sądu powiatowego w Borysławiu przemawiają tylko gminy Borysław i Tustanowice, tudzież obszary dworskie w Borysławiu i Mrażnicy, które to życzenie jednak w obec wręcz przeciwnych życzeń kilkakrotnie liczniejszych gmin i obszarów dworskich powyżej wymienionych i c. k. Władz uwzględnić nie należy, szczególnie, gdy także Rada powiatowa w Drohobyczu jednomyślnie przeciw utworzeniu nowego c. k. Sądu powiatowego w Borysławiu się oświadczyła, a nadto Rada gminna Borysławia uchwałą z dnia 16. kwietnia 1881 jedynie gotowość oświadczyła, wyszukania odpowiednich lokalności na kancelaryę i areszta, gdyby tamże c. k. Sąd powiatowy umieszczono — nie przyjęła ale w tej mierze stanowczego zobowiązania, o co właśnie chodziło. W tym więc stanie rzeczy umieszczenie to c. k. Sądu powiatowego, gdyby miało być dokonywanem, może natrafić na trudności i narazić Wysoki Skarb na znaczne obecnie nieprzewidywane wydatki.

Wobec tych uwag komisya prawnicza stawia zgodnie z Wydziałem krajowym wnioszek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Nad wnioskiem posła Ohrymowicza o wezwanie c. k. Rządu, by jak najrychlej utworzył w Borysławiu dla tamtejszej i okolicznej ludności nowy Sąd powiatowy, przechodzi Sejm krajowy do porządku dziennego“.

Lwów, dnia 23. września 1881.

B. Kowalski, w. r.
przewodniczący.

Dr. Walery Waygart, w. r.
sprawozdawca.

Sprawozdanie

komisyi edukacyjnej w sprawie wniosku posła Hausnera o uchwalenie rezolucyi wzywającej Rząd do urządzenia fakultetu medycznego na koszt Państwa przy uniwersytecie Lwowskim.

Wysoki Sejmie!

Przy pierwotnem założeniu uniwersytetu Lwowskiego przez Rząd Austryjacki utworzono uniwersytet kompletny, podobny do innych uniwersytetów w Państwie, i posiadający także fakultet medyczny. Po nieszczęśliwej jednak wojnie postanowiono w roku 1805 zwinąć uniwersytet Lwowski, tworząc natomiast we Lwowie tylko tak zwane liceum.

Skutkiem tego w czyn przeprowadzonego postanowienia było to, że później kraj ten obchodził się przez ośm lat od roku 1809 do roku 1817 zupełnie bez uniwersytetu. Stan taki anormalny nie mógł trwać długo i przywrócono uniwersytet Lwowski w roku 1817. Nie przywrócono jednak dawnego zupełnego uniwersytetu i zastąpiono fakultet medyczny tak zwaną szkołą medyczno-chirurgiczną. A że z rokiem każdym stawało się rzeczą jawniejszą, że taka szkoła nie odpowiada ani wymaganiom nauki, ani potrzebom zdrowia publicznego, zwinęto przeto i tę szkołę w r. 1874 tak, że w tej chwili nie wykładają nigdzie w stolicy kraju naszego sztuki lekarskiej.

Fakultet medyczny jest integralną częścią każdego wyższego zakładu naukowego i tam tylko, gdzie taki fakultet istnieje, może nauka iść za pełnym prądem nowożytnego postępu. Fizjologia, i tak zwana biologia stoją dziś w pierwszym rzędzie pośród tych nauk, nad których wydoskonaleniem pracuje umiejętność, — i gruntowne badanie nauk przyrodniczych i nowszych szkół filozofii, jest niemożliwa tam, gdzie nieistnieje fakultet medyczny, któryby dostarczał wszelką sposobność do biologicznych i fizjologicznych badań, tudzież do nie o wiele mniej ważnych badań nad chorobami umysłu ludzkiego. Uniwersytet tedy pozbawiony fakultetu medycznego, nie może żadną miarą czynić zadość wszystkim wymaganiom nowożytnym. Może być tylko niezupełną i niedoskonałą szkołą wyższą, wielu umysłem młodzieńczym nie może dopomódz do badań odpowiednich dla ich usposobienia, i w wielu kierunkach nie może się przyczynić do wspólnej pracy narodów cywilizowanych około podźwignięcia gmachu nauki.

Niemniej przyczyniłby się fakultet medyczny znakomicie do podźwignienia i podtrzymania ducha samoistnej naukowości w ciele lekarskiem Lwowskim, dając mu sposobność do ściślejszych naukowych badań, niewątpliwie znakomicie pomocnych i przy wykonywaniu sztuki lekarskiej.

Rozważywszy te wszystkie względy, powziął już Sejm galicyjski dwukrotnie jednogłośnie uchwały, wzywając Rząd do tego, aby urządził na uniwersytecie Lwowskim kosztem Państwa fakultet medyczny. A mianowicie w roku 1875 i 1876 niemniej i druga Reprezentacya kraju naszego, którą stanowią posłowie nasi w Radzie Państwa, ponawiała już kilkakrotnie starania o to, by się stało zadość tej potrzebie kraju naszego. Posłowie nasi w Radzie Państwa śledząc z bliska bieg spraw parlamentarnych i państwowych, mogą najlepiej osądzić, kiedy jest rzeczą stosowną, występować z jednym z naszych żądań słusznych, i kiedy popieranie takiego żądania może przynieść pożądaný skutek. Zawdzięczamy to tedy ich staraniu, albo ich poparciu, że Izba niższa Rady Państwa uchwaliła już także trzykrotnie wezwanie do Wysokiego Rządu, by kosztem Państwa urządził fakultet medyczny przy uniwersytecie Lwowskim; a stało się to najpierw w roku 1870, potem w roku 1879 i po raz ostatni w roku 1880, kiedy Izba poselska Rady Państwa wezwała nawet Rząd, aby koszta utworzenia tego fakultetu wsadził już jako pozycyę budżetu na rok 1882.

Zważywszy te wszystkie okoliczności i zważywszy to, że poseł Hausner wniósł dnia 21. Września b. r. ponowienie dawnych rezolucyj sejmowych, komisya edukacyjna wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się Wysoki Rząd do utworzenia kosztem Państwa fakultetu medycznego przy uniwersytecie Lwowskim“.

Lwów 26. Września 1881.

Przewodniczący:

Dr. Majer w. r.

Sprawozdawca:

Wojciech Dzeduszycki w. r.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem udzielenia c. k. Rządowi opinii co do przeniesienia czasowego siedziby c. k. Sądu powiatowego z Zabłotowa do Demicza.

Wysoki Sejmie !

Prezydyum c. k. Sądu wyższego we Lwowie odezwą z 14. czerwca 1881. L. 3.975. zawezwało nas o udzielenie opinii względem zamierzonego przeniesienia w roku 1882. siedziby Sądu powiatowego z Zabłotowa do Demicza.

Miasteczko Zabłotów i wieś Demicze bezpośrednio stykając się z sobą, stanowią topograficznie jedną całość. Z powodu braku odpowiedniej lokalności w Zabłotowie, dotąd areszta sądowe mieścić się muszą w domu Nr. 85. w Demiczu. Dla zaradzenia tej niedogodności, Prezydyum c. k. Sądu wyższego we Lwowie, ma zamiar w roku przyszłym przenieść i siedzibę samego Sądu do Demicza, gdzie mieszczą się już szkoła etatowa Zabłotowska, c. k. Urząd pocztowy i c. k. Dyrekcyja zakupna i fabryki tytoniu, w Demiczu bowiem znajdzie Sąd powiatowy odpowiednie pomieszczenie niż w Zabłotowie.

Gdy i Rada powiatowa w Śniatynie nie znajduje żadnych przeszkód przeciw pomienionemu przeniesieniu siedziby Sądu z Zabłotowa, przeto Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem objawia w myśl §. 2. ustawy z 11. czerwca 1868. (Nr. 59. D. u. p.) c. k. Rządowi swe zdanie, iż przeciw czasowemu przeniesieniu siedziby c. k. Sądu powiatowemu z Zabłotowa do Demicza z tem, aby rzeczony Sąd i nadal zachował charakter i nazwę c. k. Sądu powiatowego w Zabłotowie, nie ma nic do zarzucenia.“

Lwów dnia 2. września 1881.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z W. Księstwem Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Waleryan Podlewski w. r.
Członek Wydziału krajowego

Aleg. 42.

Wniosek.

Gdy życzeniom Wysokiego Sejmu, wyrażonym w uchwałach Jego z dnia 8. października 1868 i 30. marca 1876 w przedmiocie uregulowania stosunków prawnych ludności mojżeszowego wyznania dotychczas nie stało się zadość;

zważywszy, iż niedokładne przeprowadzenie konstytucyjnej zasady równouprawnienia ludności państwa wszelakich wyznań, odnośnie do Izraelitów, naraża nasz kraj, szczególnie z powodu wyjątkowej siły liczebnej ludności starozakonnej w Galicyi, na bardzo szkodliwe skutki i wywołuje rozwijanie się w innych warstwach ludności nielegalnej agitacyi, dla społecznego skonsolidowania się kraju i dla spokoju publicznego wiele groźnej;

wychodząc wreszcie z przekonania, że dla skutecznego uregulowania stosunków prawnych ludności starozakonnej nieodzowne jest naukowe zbadanie ze stanowiska nowożytnego prawa publicznego tajemniczych instytucyj narodowych Izraelitów;

raczy Wysoki Sejm powziąć uchwały następującej osnowy:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd po raz trzeci, ażeby wszystkie ustawy, przepisy i rozporządzenia, dotyczące ludności izraelskiej, z wszelką dokładnością zbadał i poczynił odpowiednie kroki w celu zniesienia specjalnych ustaw, przepisów i rozporządzeń dla starozakonnych, nadające im dotychczasowe wyjątkowe stanowisko.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby niezależnie od podejmowanych w tej mierze działań c. k. Rządu, wezwał osobistości kompetentne i ciała uczzone do umiejętnego zbadania ze stanowiska jurysdykcyjnego narodowych ustaw Izraelitów w tym kierunku, iżby w sposób autentyczny wyświeconem zostało:

najpierw — dokąd w prawie Mojżeszowem i objaśniającym je „Talmudzie“ sięgają granice przepisów, które należą do dziedziny teologii, etyki i rytuału; a w czem znów narodowe ustawodawstwo Izraelitów wkracza w obręb spraw, które stanowią przedmiot obowiązujących w państwie austriackiem ustaw i rozporządzeń cywilnych, sądowych i administracyjnych?

powtóre — w czém leży przyczyna tego objawu, iż istniejące w rozmaitych państwach, mianowicie zaś w Austrii, ustawy, przepisy i wykonawcze rozporządzenia dotyczące ludności izraelskiej, nadają starozakonnym w obec ludności rodzimej, szczególnie co do organizacyi gminnej — wyjątkową odrębność, niedającą się pogodzić z pojęciem równości praw, jakoteż obowiązków obywatelskich.

Na rzecz tych badań naukowych ma być wyznaczoną w budżecie krajowym na rok 1882 do rozporządzenia Wydziału krajowego kwota 10.000 zł. w. a.

Kredyt ten uważać należy jako fundusz specjalny i jako taki ma on być płynnym aż do wyczerpania, bez względu na granice rocznych okresów rachunkowych.

Ten fundusz ma być użytym na koszta konferencyi hebraistów i prawników, na konkursu naukowe, a wreszcie na koszta publikacyj, mających na celu umiejętne wyjaśnienia stosunku narodowego ustawodawstwa Izraelitów do nowożytnych ustawodawstw, w szczególności zaś do ustanowień prawnych, w państwie austryackiem obowiązujących.

Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby na zasadzie tych badań naukowych w imieniu Re-prezentacyi krajowej przedkładał, gdzie należy, odpowiednie wnioski i przedstawienia w duchu wszechstronnego i dokładnego przeprowadzenia konstytucyjnej zasady równouprawnienia Izrealitów z ludnością innych wyznań.

Lwów dnia 21. września 1881.

Teofil Merunowicz

wnioskodawca.

Ignacy Łukasiewicz, Fedorowicz, Krukowiecki, Garbaczyński, Michał Popiel, Lityński, Olejnik, Jasieniecki, Paszkowski, Wolfarth, Kaczała, Scipio, Rożankowski, Paweł Popiel, Jaworski, Męciński, Romer, Mycielski, Jan Stadnicki.

Aleg. 43.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zbadał, o ile są w rzeczywistości wykonywane przepisy rozporządzenia ministeryalnego z dnia 15. marca 1875 nr. 55, Dz. u. i roz. kraj. względem prowadzenia ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej, i czy te przepisy przyczyniły się do usunięcia owych ludności innych wyznań krzywdzących nadużyć i nieprawidłowości w utrzymywaniu wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej, których usunięcia Wysoki Sejm domagał się wielokrotnie?

W szczególności uznaje się za konieczne sprawdzenie następujących okoliczności:

1. O ile prawidłowo i dokładnie są utrzymywane wykazy nowonarodzonych dzieci płci męskiej mojżeszowego wyznania?
2. Czy i w jaki sposób wpisywane są w metryki małżeństw rytualne małżeństwa izraelitów, nieposiadające ważności prawnej wedle przepisów obowiązującej w państwie austriackiem powszechnej ustawy cywilnej?
3. Czy izraelskie księgi metrykalne są prowadzone w dwóch egzemplarzach, — czy duplikaty ich bywają składane w c. k. Starostwach; i tam gdzie duplikaty są złożone w c. k. Starostwie, czy zgadza się ich tekst z treścią egzemplarzy, służących do wydawania metryk urodzenia, zawartych małżeństw i śmierci?

Raczy c. k. Rząd postarać się w właściwej drodze o usunięcie stwierdzonych przy tej rewizji nadużyć i nieprawidłowości; te zaś przepisy wyżej wspomnianego rozporządzenia ministeryalnego z 15. marca 1875, które umożliwiają nadużycia, powinny być odpowiednio zmienione.

Lwów dnia 23. września 1881.

Teofil Merunowicz
wnioskodawca.

Ignacy Łukasiewicz, Fedorowicz, Michał Popiel, Lityński, Garbaczyński, Krukowiecki, Jocz, Olejnik, Jasieniecki, Wolfarth, Kaczała, Romer, Paszkowski, Jaworski, Paweł Popiel, Męciński, Scipio, Mycielski, Jan Stadnicki, Rożankowski.

Aleg. 44.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W duchu niespełnionych dotychczas żądań rezolucyi sejmowej z dnia 22 grudnia 1873, i dla poparcia przedsiębranych w tym kierunku starań Wydziału krajowego. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby z okazji przygotowywanej obecnie zmiany ustawy wojskowej z dnia 5. grudnia 1868 postarał się o umieszczenie w tejże ustawie przepisów, któreby umożliwiały prawdziwie skuteczną kontrolę nad zestawieniem list poborowych przez urzęda gminne.

Mianowicie uznaje się za pożądanę, ażeby ustawą orzeczone zostało, iż wszystkie czynności. poruczone Zwierzchnościom gminnym w sprawach rekrutacyjnych, podlegać mają, bez naruszenia prerogatyw c. k. władz politycznych, także sprostować kontrolę autonomicznych władz nadzorczych.

Lwów, dnia 21. września 1881.

Wnioskodawca

Teofil Merunowicz.

I. Łukasiewicz, Fedorowicz, Garbaczyński, J. Stadnicki, Scipio, Męciński, P. Popiel, Wolfarth, Mycielski, M. Popiel, Olejnik, Kaczała, Jasieniecki Paszkowski, Lityński, Krukowiecki, Jocz, Jaworski, Romer, Rożankowski.

Aleg. 45.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, iżby postarał się o ustawodawcze unormowanie kredytu na zastawy ręczne, a to w duchu następujących zasad kierowniczych:

1. Ażeby o ile możliwości ułatwione zostało zakładanie publicznych kantorów zastawniczych, mianowicie zaś przez gminy;
2. ażeby podobnie, jak istnieją urzędowe formularze na weksle, ustanowione także zostały urzędowe formularze na kartki zastawnicze z oznaczeniem firmy lub nazwiska osoby przyjmującej zastaw, przedmiotu zastawionego, jego wartości szacunkowej, wypożyczonej kwoty, umówionej stopy procentowej i należności ubocznych, jakoteż terminu wykupna; z rygiorem nieważności umowy kredytowej na zastaw ręczny, nieubezpieczony podobnym dokumentem;
3. ażeby w ogóle oznaczony został tryb zastosowania do interesów kredytowych na zastawy ręczne uznanej już przez ustawodawstwo państwowe zasady, że lichwa jest czynem karygodnym.

Lwów dnia 21. września 1881.

Teofil Merunowicz
sprawozdawca.

I. Łukasiewicz, Fedorowicz, M. Popiel, Lityński, Garbaczyński, Krukowiecki, Wolfarth, Jaworski, Paszkowski, Męciński, Mycielski, Scipio, Jasieniecki, Kaczała, Rożankowski, Olejnik, P. Popiel, Romer, J. Stadnicki.

1875

W. B. B. B. B.

Aleg. 46.

Wniosek.

Wysoki Sejm uchwali:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wypracował i w drodze właściwej wniósł do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy, mocą której miałyby być zaprowadzone sądy pokoju dla orzekania w sporach cywilnych drobiazgowych i w sprawach karnych o przestępstwach policyjnych i wykroczeniach. Sądom tym miałyby być poruczone także postępowanie rozjemcze, postępowanie spadkowe, jakoteż władza nadopiekuńcza nad nieletnimi i niewłasnowolnymi.

Lwów 23, września 1881.

G. Romer
wnioskodawca.

Męciński, Scipio, Popiel Paweł, Szumańczowski, Bartmański, Milieski, Mycielski, H. Wodzicki, Haller, St. Tarnowski, J. Stadnicki, Paszkowski, Torosiewicz, Zatorski, Sanguszko, J. Michałowski, R. Michałowski, Dydyński, J. Tarnowski, Jędrzejowicz.

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wystawienia nowego budynku dla krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 13. Lipca 1880. i stosując się do warunków przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i c. k. Namiestnictwo postawionych, Wydział krajowy nie będąc w możności rozszerzenia szkoły gospodarstwa lasowego w miejscu, gdzie pierwotnie była założona, a to z powodu, że sąsiadujące z nią grunta nie były pod odpowiednimi warunkami do nabycia, zmuszony był starać się najsamprzód o wyszukanie innego przestronniejszego i celom szkoły więcej odpowiadającego pomieszczenia. następnie zaś wyszukać korzystnego nabywcę na dotychczasowe zabudowania i ogród przez szkołę leśnictwa zajmowany, a za niedostateczny uznany.

W tym celu, w porozumieniu z kuratoryą szkoły, zakupioną została od p. Miłaszewskiego realność (1850 sążni kwadr.) przy ulicy Stryjskiej położona, za cenę 24.000 zł. w. a. Równocześnie sprzedana została temuż p. Miłaszewskiemu realność, w której szkoła leśnictwa dotychczas się mieściła (796 sążni kwadr.) za cenę 15.600 zł. w. a.

Oprócz tego nabył Wydział krajowy od p. Kościeleckiego 300 kwadr. sążni gruntu położonego obok realności od p. Miłaszewskiego nabytej za cenę 2.400 zł. w. a. Komisya kultury krajowej przekonała się na miejscu, że Wydział krajowy w korzystnych dla krajowego funduszu warunkach powyżej wyszczególnione kupno i sprzedaż dokonał.

Nabywszy grunta, Wydział krajowy zarządził sporządzenie planów i kosztorysów, a po uznaniu ich wspólnie z kuratoryą za odpowiednie swemu przeznaczeniu, polecił wykonanie ich p. Radwańskiemu, inżynierowi cywilnemu za cenę o 7% niższą od pierwotnego kosztorysu.

Tak więc rachunek kosztów na nabycie gruntów i wystawienie nowego budynku na szkołę i muzea przedstawia się jak następuje:

1. Realność nabyta od p. Miłaszewskiego wraz z budynkami, których część mogła być użyta do nowego budynku	24.000 zł. w. a.
2. 300 sążni □ gruntu od p. Kościeleckiego	2.400 " "
3. Koszta wybudowania szkoły	21.300 " "
4. Przewidziane przez Wydział krajowy koszta przeniesienia szkoły, instalacya muzeów i wydatki kosztorysem nie objęte	4.300 " "
Ogólna suma	52.000 " "

Suma ta znajduje swoje pokrycie z następujących źródeł:

1. Subwencya rządowa	20.000 " "
2. Kwota przez Wys. Sejm zawotowana	20.000 " "
3. Kwota ze sprzedaży dotychczasowej szkoły uzyskana	15.000 " "
Razem	55.000 " "

Pozostaje zatem zaoszczędzonych . . . . . 3.000 " "

Dzisiaj nowy przeznaczeniu swemu odpowiadający budynek już jest pod dachem, a na wiosnę 1882. oddany będzie na użytek szkoły.

Ponieważ na dawnej, dziś p. Miłaszewskiemu sprzedanej realności szkoły lasowej ciążył dług hipoteczny 9.000 zł. w. a., przeniesienie zatem tego długu na nowo nabytą realność jest koniecznym i w niczem stanu majątku krajowego nie zmienia.

Wniosek III. Wydziału krajowego żądający upoważnienia do spłacenia długu 2.535 zł. 50 ct., ciążącego na nabytej od p. Miłaszewskiego realności, podobnież w niczem stanu funduszów krajowych nie zmienia i jest tylko formalnej natury, gdyż kwota ta 2.535 zł. 50 ct. mieści się już w sumie 24.000 zł. w. a. będącej ceną kupna realności od p. Miłaszewskiego.

Jak wyżej powiedziano, z wyznaczonej przez Wys Sejm kwoty 20.000 zł. w. a. zaoszczędzono 3.000 zł. w. a. Ponieważ zdaniem kuratorji szkoły leśnictwa, które i Wydział krajowy podziela, dla dobrej administracji szkoły koniecznym jest, by Dyrektor zakładu w bezpośredniej bliskości szkoły miał swoje mieszkanie, Wydział krajowy zamierza na przyszłorocznej sesji sejmowej przedstawić Wys. Sejmowi wnioski mające na celu uchwalenie budowy nowego pomieszczenia dla Dyrektora, na który to cel mogłyby być użyte zaoszczędzone 3.000 zł. w. a.

Na podstawie powyższych wyjaśnień i zgodnie z Wydziałem krajowym komisya kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. W myśl kontraktu kupna i sprzedaży zawartego 3 maja 1881 przez Wydział krajowy imieniem funduszu krajowego z p. Ignacym Miłaszewskim we Lwowie, o nabyciu na rzecz tegoż funduszu, a mianowicie na wystawienie nowego budynku dla krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie realności pod Nr. 319, 320, 321 i 336¹/₄ (l. 1 i 3 przy ulicy św. Marka, a 22 i 24 przy ulicy Stryjskiej) we Lwowie położonych, jedną część terytoryalną stanowiących i w księgach tabuli miejskiej Dom. 67 pag. 405 n. 15. haer. Dom. 1 33, pag. 446, n. 13 haer., Dom. 127, pag. 271, n. 14 haer. i Dom. 57, pag. 135, n. 16 haer. na imię p. Ignacego Miłaszewskiego zapisanych, upoważnia się Wydział krajowy do oddania imieniem funduszu krajowego temuż p. Ignacemu Miłaszewskiemu na zupełną i nieograniczoną własność realności funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, pod l. 937¹/₄ we Lwowie położonej Dom. 232, pag. 61 n. 1 haer. intabulowanej, jako zaspokojenia reszty ceny kupna z zawartego kontraktu wpływającej w kwocie piętnastu tysięcy (15.000) złr. w. a.

II. Upoważnia się Wydział krajowy do przeniesienia na hipotekę nowej realności krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, pod Nr. 319, 320, 321, i 336¹/₄ położonej, reszty sumy pożyczkowej 90.000 złr. w. a. ze skryptu aktem notaryalnym z dnia 15 grudnia 1874 na rzecz galicyjskiej kasy oszczędności we Lwowie zeznanego, w stanie biernym realności pod Nr. 937¹/₄ Dom. 232 pag. 61 n. 3 on. zapisanego.

III. Upoważnia się Wydział krajowy do spłacenia przyjętego w zawartym z p. Miłaszewskim kontrakcie kupna jako część umówionej ceny długu, intabulowanego w stanie biernym realności nabytej dla szkoły gospodarstwa lasowego jak Dom 33 pag. 439, n. 7. on., pag. 443 n. 8 on. na rzecz konwentu OO. Bazylianów w Żółkwi w kwocie dwóch tysięcy pięciuset trzydziestu pięciu (2.535) złr. 50 ct. a. w. z odsetkami po 6% półrocznie z góry płacić się mającemi.

We Lwowie, dnia 24. września 1881.

Szumańczowski w. r.
Zastępca przewodniczącego

Józef Michałowski w. r.
sprawozdawca.

Wniosek.

Krajowa ustawa z dnia 20. marca 1874, zachowując podział posiadłości ziemskich na tabularne i nietabularne, dozwala wpisać do ksiąg przeznaczonych dla dóbr tabularnych tylko te posiadłości, które podczas założenia nowych ksiąg hipotecznych za tabularne poczytane być mogą, a zatem tylko grunta dawniej dominikalne.

Jeżeli więc właściciel dóbr tabularnych posiada także grunta dawniej rustykalne, to przy założeniu nowych ksiąg hipotecznych parcele te będą wpisane do księgi przeznaczonej dla posiadłości rustykalnych. Taż sama przeszkoda występuje przy każdym nabyciu gruntów dawniej rustykalnych przez właściciela dóbr tabularnych, tak, iż nabyte grunta rustykalne nie mogą być tabularnie wcielone do kompleksu tabularnego.

Okoliczność ta utrudnia wielce przeprowadzenie komasacyi i arondacyi w drodze kupna lub zamiany; nie ulega też wątpliwości, że utworzenie większych posiadłości ziemskich przez połączenie wielu drobnych gruntów włościańskich w jeden kompleks byłoby znacznie ułatwionem, gdyby posiadłość taka mogła być wpisana do ksiąg przeznaczonych dla dóbr tabularnych, gdyż w takim razie miałby właściciel możność zaciągnięcia taniego kredytu hipotecznego.

Ułatwienie zaś komasacyi w tym kierunku jest nader pożądanem wobec nadzwyczajnego rozdrobnienia posiadłości włościańskich.

Z tych powodów podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą nowelę do ustawy hipotecznej z dnia 20. marca 1874 roku.

U S T A W A

z dnia zmieniająca postanowienia §. 3 ustawy z dnia 20 marca 1874 o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych.

Za zgodą Sejmu krajowego królestwa Galicyi, Łodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Przy zakładaniu nowych ksiąg hipotecznych można grunta, należące do realności nietabularnych, wpisać na żądanie właściciela do kompleksu dóbr tabularnych, w teje gminie katastralnej położonych, jeżeli na to zezwoli Namiestnictwo i Wydział krajowy, a te wcielić się mające grunta nie są obciążone.

Art. II.

Po założeniu nowych ksiąg hipotecznych można grunta zapisane w księdze gruntowej, utrzymywanej dla posiadłości nietabularnych, wcielić do posiadłości tabularnych — odpisując je równo-

cznie z karty stanu majątkowego tej posiadłości, z której wydzielone zostały. Można także grunta należące do składu tabularnej posiadłości wydzielić z tej posiadłości i przenieść do księgi gruntowej utrzymywanej dla posiadłości nietabularnych.

Trybunał przynależny, zanim pozwoli na takie wydzielenie lub wcielenie gruntów do posiadłości tabularnej, powinien zasięgnąć opinii Namiestnictwa i Wydziału krajowego. Wydział krajowy wezwie dotyczącą gminę do oświadczenia się, jeżeli mają być wcieleno do posiadłości tabularnej grunta, należące do realności nietabularnych.

Takie oświadczenie gminy jest zbytecznem, jeżeli równocześnie z wcieleniem gruntów nietabularnych do kompleksu posiadłości tabularnej ma nastąpić wydzielenie gruntów do tejże tabularnej posiadłości należących, a podatek od wcielenia się mającej przestrzeni nie jest znacznie większy od podatku przypadającego na przestrzeń wydzielić się mającą.

Postępowanie przy takim wydzieleniu odbywa się według przepisów ustawy z dnia 6 lutego 1869 Nr. 18 dz. pr. p.

Art. III.

Posiadłość zapisana w księdze gruntowej utrzymywanej dla posiadłości nietabularnych obejmującą przynajmniej 100 morgów obszaru w jednym kompleksie, może być na żądanie właściciela przeniesiona do księgi utrzymywanej dla posiadłości tabularnych. Trybunał przynależny, zanim pozwoli na to przeniesienie, powinien zasięgnąć opinii Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

Art. IV.

Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia jej ogłoszenia.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi sprawiedliwości

We Lwowie dnia 28 września 1881.

Skałkowski w. r.
wnioskodawca.

Włodzimierz Russocki, Szczyński, Koziebrodzki, Mikołaj Wolański, Teofil Żurowski, Juliusz Korytowski, Jan Jocz, T. Merunowicz, Abrahamowicz, Jan Czajkowski, Romanowicz, Goldmann, Gedel, Wolfarth, J. Łukasiewicz, Hipolit Czajkowski, Władysław Koziebrodzki, ks. Sawa, Simon, Waleryan Podlewski, Władysław Wolański, Krukowiecki.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o projekcie rządowym do ustawy o zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stoł. mieście Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwalona przez Wysoki Sejm dnia 3. lipca 1880. r. ustawa o zniesieniu prawa propinacyi, zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych we Lwowie nieuzyskała Najwyższej Sankcyi monarszej.

Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadamiając Wydział krajowy o tem Najwyższem postanowieniu Jego ces. i król. Apost. Mości odezwą z dnia 3. września 1881. L. 8.008/pr. wymienia dwa powody, dla których odmówiono Sankcyi. Pierwszym była niejasna stylizacya 3. i 4. ustępu artykułu 5. uchwalonej ustawy, pozostawiająca wątpliwość, które z gorących napojów podlegać mają opłatom konsumcyjnym na terytoryum miejskiem za linią akcyzową znajdującem się i według jakiego wymiaru opłaty te tamże uiszczane być mają.

Drugim powodem zaś postanowienie w ostatnim ustępie art. 8go ustawy zawarte, wedle którego grzywny w skutek przekroczeń dochodowych nałożone, bez różnicy jaka władza judykaturę wykonywała, przypaść miałyby gminie miasta Lwowa, a względnie miejscowemu funduszowi ubogich.

W pierwszym widział c. k. Rząd trudności przy wykonaniu, a względnie zastosowaniu ustawy; w drugim wkroczenie w zakres ustawodawstwa państwowego przez ograniczenie postanowienia §u 55. ustawy z dnia 11. lipca 1835. o przekroczeniach przeciw dochodom skarbowym, wedle którego grzywny uiszczane w skutek przekroczeń pertraktowanych przez władze skarbowe nie wpływają do funduszu ubogich miejscowych, lecz przeznaczone są na inne odrębnem postanowieniem wskazywać się mające cele.

Komisya administracyjna nie podziela w całości zapatrywania c. k. Rządu co do tej kompetencji ustawodawczej, nie może wszakże uwagom powyżej wyłuszczonej pod niektórymi względami odmówić słuszności. Gdy zaś c. k. Rząd w ślad oznajmienia z dnia 3. września b. r. do l. 8008 przedłożył projekt do ustawy w mowie będącej, który po uchyleniu wad uzyskaniu Najwyższej Sankcyi dotąd na przeszkodzie będących, nie różni się zresztą od ustawy przez Wysoki Sejm roku zeszłego uchwalonej, bezpożytecznem byłoby spierać się o postanowienia w danym razie mało znaczącej doniosłości, gdy ostateczne uregulowanie poborów propinacyjnych i policyjnych na drodze ustawodawczej jest dla gminy miasta Lwowa bardzo pożądanem i o wiele większego dla niej znaczenia.

Zasła była między artykułem 9tym projektu rządowego a odnośnym artykułem uchwalonej przez Sejm ustawy ta różnica, że kiedy według tej ostatniej gmina miasta Lwowa uprawnioną była pobierać opłaty policyjne od przedsiębiorstw w ustawie wymienionych tak w obrębie miasta, jak w akcyzowym onegoż okręgu, według projektu rządowego miałyby je pobierać w akcyzowym tylko okręgu miasta. Gdyby obręb miasta nie wychodził po za linią akcyzową, postanowienie projektu rządowego miałoby zupełną po sobie słusność, gdy jednak jest część miasta położoną za linią akcyzową, w której wykonywane są przedsiębiorstwa takie, jakie wewnątrz linii akcyzowej podlegają opłatom policyjnym, niema zaprawdę słusznej podstawy do uwolnienia ich od rzeczonyj opłaty, skoro wykonywane są w obrębie miasta, a dozór nad niemi w celu utrzymania porządku publicznego trudniejszym i kosztowniejszym jest na terytoryum po za linią akcyzową niżeli wewnątrz akcyzowego okręgu miasta. C. k. Rząd nie mógł mieć i nie miał zapewne zamiaru postanowieniem artykułu 9. pomienionej ustawy nadawać stanowiska wyjątkowego przedsiębiorstwom tego rodzaju za linią akcyzową wprawdzie ale zawsze w obrębie miasta wykonywanym, zwłaszcza gdy nie idzie tu o opłaty konsumcyjne lecz policyjne.

Komisya administracyjna zmieniła przeto za porozumieniem się z c. k. Komisarzem rządowym artykuł 9ty projektu rządowego według brzmienia ustawy zesłorocznej.

Zmiany w art. 5, 6, 8, 11 poczynione są stylistycznej tylko natury.

Komisya administracyjna wnosi więc:

A. „Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną pod *A* ustawę dla miasta Lwowa o zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych“.

Lwów dnia 27. września 1881.

Grocholski w. r.
przewodniczący.

Marceli Madeyski w. r.
sprawozdawca.

Alleg. A.

U s t a w a

o zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stoł. mieście Lwowie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. 1.

Prawo propinacyi nadane król. stoł. miastu Lwowu Najwyższym przywilejem z dnia 6. listopada 1789, zostaje zniesionem.

Art. 2.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy podlega wyrób, wyszynk i handel napojów propinacyjnych w obrębie miasta Lwowa, o ile ustawa niniejsza inaczej nie postanawia, ogólnym przepisom przemysłowym, i nie mogą od dnia tego takie przedsiębiorstwa być wykonywane na mocy prawa propinacyi.

Opłaty konsumcyjne.

Art. 3.

Gminie miasta Lwowa przysłuży prawo pobierania następujących opłat, mianowicie:

1. Od rumu, araku, koniaku, ponczowej esencji, likworów, rosolisów i innych słodzonych napojów spirytusowych — przy wprowadzaniu 20 złr. w. a. za jeden hektolitr (100 litrów).
2. Od wódki i spirytusu — tak przy wyrobie jak przy wprowadzeniu — 23 ct. w. a. za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze $+ 12^{\circ}$ R. odmierzony stopień. Opłacie tej podlegają przy imporcie także inne płyny, w których spirytus stanowi główną część składową.
3. Od piwa — a to:
  - a) przy wyrobie — $15\frac{1}{2}$ ct. w. a. za jeden hektolitr i od każdego stopnia sacharometru brzezki piwnej, przy temperaturze $+ 14^{\circ}$ R.
  - b) przy wprowadzeniu 1 złr. 80 ct. a. w. za jeden hektolitr (100 litrów) piwa importowanego, bez względu na jakość napoju.
4. Od miodowych napojów, t. j. miodu pitnego, wiśniaku, maliniaku, lipniaku i dereniaku:
  - a) przy wprowadzeniu — 6 złr. 50 ct. w. a. za jeden hektolitr (100 litrów),
  - b) przy wyrobie miodu pitnego 17 złr. 50 ct. w. a. za każdy cetnar metryczny (100 kilogramów) miodu przaśnego (patoki) użytego do warzenia czyli wyrobu napoju.

Art. 4.

Ustanowione w artykule 3. opłaty konsumcyjne pobierać się będzie bezpośrednio przy wyrobie względnie wprowadzeniu od napojów gorących, które w okręgu położonym wewnątrz linii akcyzowej (art. 5) będą wyrabiane lub do tego okręgu zostaną wprowadzone.

Napoje wymienione w art. 3 pod 1, przerabiane z wódki lub spirytusu, opłaconego już podług ust. 2. tego artykułu przy wyrobie lub przy wprowadzeniu, nie podlegają nadto żadnej opłacie konsumcyjnej miejskiej.

W części terytorium miasta Lwowa, która się znajduje za linią akcyzową, podlega opłacie miejskiej tylko wyszynk i sprzedaż wymienionych w art. 3 gorących napojów w ilości niżej 50 litrów, a to w ten sposób, że na wyszynkowane względnie sprzedane ilości wspomnianych napojów nałożone będą te opłaty, które według art. 3 mają być pobierane przy wprowadzeniu tych napojów do terytorium położonego wewnątrz linii akcyzowej.

W tym względzie należy zastosować analogicznie przepisy normujące pobór ogólnego podatku konsumcyjnego od drobnej sprzedaży i wyszynku wina na prowincyi.

Napoje gorące, sprowadzone z terytorium położonego wewnątrz linii akcyzowej miasta Lwowa i tam przy wyrobie lub wprowadzeniu podług art. 3 już opłacone, jeżeli wywóz takowych nastąpił bez zwrotu miejskiej opłaty konsumcyjnej według postanowień artykułu 6. nie podlegają ponownemu opodatkowaniu przy wyszynku i drobnej sprzedaży na terytorium miasta Lwowa położonemu za linią akcyzową.

Art. 5.

Ustanowione w art. 3 miejskie opłaty konsumcyjne od gorących napojów, pobierać będzie gmina miasta Lwowa w całym okręgu, zamkniętym rogatkami i linią akcyzową dla poboru rządowego liniowego podatku konsumcyjnego, a zatem i na terytoryalnych częściach przyległych gmin wiejskich Zamarstynowa, Kleparowa i Kulparkowa, które należą do okręgu akcyzowego miasta Lwowa.

Wzajemne stosunki i zobowiązania między gminą miasta Lwowa a wymienionymi gminami wiejskimi, oraz właścicielami tamtejszych obszarów dworskich, określają układy zawarte z gminami wiejskimi w roku 1879, a co do obszarów dworskich, ugoda zawarta w roku 1880.

Prawo propinacyi w terytoryach wyż nazwanych gmin wiejskich, wcielonych do okręgu akcyzowego miasta Lwowa, zostaje bez wynagrodzenia zniesionem.

Gminy te nie są uprawnione w terytoryach właśnie co oznaczonych pobierać na potrzeby gminne dodatki do podatku konsumcyjnego od gorących napojów i innych artykułów konsumcyjnych.

Art. 6.

Przemysłowcom miejscowym, trudniącym się wyrobem, przetwarzaniem lub przerabianiem, tudzież handlem wymienionych w artykule 3 napojów, jeżeli takowe bądź przy wyrobie, bądź przy wprowadzeniu według postanowień artykułu 3 opłacone zostały, należy przy wywozie tych napojów z obrębu położonego wewnątrz linii akcyzowej, zwrot miejskiej opłaty konsumcyjnej w następującej wysokości:

1. Za rum, arak i koniak, tudzież za wódkę i spirytus przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów, 23 centów za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze, według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze $+ 12^{\circ}$ R. odmierzony stopień.
2. Za likwory i rosolisy, tudzież ponczową essencję, jeżeli takowe zawierają najmniej 30 procent alkoholu, przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów w jednym naczyniu, lub we flaszkach jednolitych: ćwierć- pół- lub całolitrowych, 7 złr. w. a. za jeden hektoliter (100 litrów).

Za inne napoje spirytusowe tak mało osłodzone i zaprawione, że okażą na 100-dzielnym alkoholometrze więcej jak 30 stopni, należy się jak za wódkę zwrot 23 centów za każdy stopień hektolitrowy.

3. Za piwo niezepsute, które przy próbie po wydzieleniu kwasu węglowego wskaże najmniej $2\frac{1}{2}$ stopnia sacharometru, przy eksporcie w ilości najmniej pół hektolitra (50 litrów), 1 złr. 60 ct. a. w. za jeden hektoliter (100 litrów),
4. Za miód pitny nie zepsuty przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów 4 złr. 50 ct. w. a. za jeden hektoliter (100 litrów).

Przewóz podlegających miejskiej opłacie konsumcyjnej napojów gorących przez poborowy okręg miasta Lwowa (transito) jest wolnym od opłaty i ma być unormowany w myśl przepisów obowiązujących co do rządowego konsumcyjnego podatku rogatkowego.

Art. 7.

Bliższe postanowienia pod względem poboru oznaczonych w artykule 3 miejskich opłat konsumcyjnych od gorących napojów i pod względem uiszczania zwrotu opłaty przy wywozie tych płynów, tudzież co do organów do sprawowania tych czynności powołanych, jakoteż co do sposobu wykonywania kontroli przy poborze i zwrocie opłat rzeczonych, wydane zostaną ze strony Rządu osobnem rozporządzeniem.

Przepisy dotyczące poboru i kontroli rządowego podatku konsumcyjnego w miastach zamkniętych od wyrobu, importu napojów, należy zastosować analogicznie do poboru i kontroli zaprowadzonych niniejszą ustawą opłat miejskich.

Art. 8.

O ile miejskie opłaty konsumcyjne pobierają organa c. k. administracyi skarbowej razem z rządowym podatkiem konsumcyjnym jako dodatki do tego podatku, znajduje do przekroczeń zastosowanie ustawa karna o przekroczeniach skarbowych i przysługują judykatura co do tych przekroczeń organom i władzom powołanym do wykonywania przepisów ustawy karnej o przekroczeniach skarbowych.

W innych przypadkach karane będą czyny i zaniedbania, przez które gminę miasta Lwowa o należącej się jej opłacie konsumcyjnej ukrócono lub ukrócić usiłowano, jako przekroczenia grzy-

wnami równającymi się dwu do ośmiokrotnej opłacie, o którą w skutek przekroczenia gminę ukrócono lub na ukrócenie narażono.

W razie niemożności ściągnięcia grzywny nastąpić ma kara aresztu, przyczem za pięć złotych wymierzyć należy jeden dzień aresztu. Kara aresztu nie może przewyższać trzech miesięcy.

Do przeprowadzenia postępowania karnego, powołanym jest w pierwszej instancji Magistrat miasta Lwowa i obowiązują przytem przepisy o postępowaniu władz politycznych w sprawach karnych z powodu wykroczeń,

Grzywny przez władze polityczne orzeczone, wpływają do kasy gminnej na rzecz funduszu ubogich miejscowych.

Opłaty policyjne.

Art. 9.

Oprócz ustanowionych w artykule 3 niniejszej ustawy opłat konsumcyjnych od gorących napojów, pozwala się gminie miasta Lwowa pobierać w obrębie miasta jakoteż w przyłączonych do akcyzowego okręgu miasta Lwowa miejscowościach następujące opłaty policyjne, mianowicie:

1. Od każdego przedsiębiorstwa, traktierni lub wyszynku bez względu, czy takowe obejmuje jedno lub kilka uprawnień (§. 28 ust. przem.) i niezależnie od dalej ustanowionych opłat od poje-dynczych uprawnień — rocznie 12 złr. w. a.
2. Od każdego bilaru, utrzymywanego dla celu zarobkowego w publicznym lokalu gościnnym lub szynkowym — rocznie 10 złr. w. a.
3. Od każdego zajazdu dla fur bez izb gościnnych, rocznie 10 złr. w. a.
4. Od każdej oberży czyli zajazdu z izbami gościnnymi, według rozmiaru przedsiębiorstwa, a to:
  - a) od oberży 1. klasy, obejmującej do 12 izb gościnnych, rocznie 20 złr. w. a.,
  - b) od oberży 2. klasy, obejmującej do 20 izb gościnnych, rocznie 40 złr. w. a.,
  - c) od oberży 3. klasy, obejmującej do 30 izb gościnnych, rocznie 60 złr. w. a.,
  - d) od oberży 4. klasy, obejmującej nad 30 izb gościnnych, rocznie 80 złr. w. a.

Te opłaty miejskie mają być uiszczane w ratach półrocznych z góry, a to 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

Jeżeli obowiązek opłacania należności nie zaczyna się z dniem 1. stycznia, względnie 2. lipca, przedsiębiorca obowiązany spłaci należność za pierwsze półrocze w takiej wysokości, jaka stosunkowo wypadnie za czas od dnia obowiązku opłaty do następującego dnia 1. stycznia lub 1. lipca.

Przemysłowcy wykonujący jedną z zarobkowości w punkcie 1. wymienionych na podstawie upoważnienia przemysłowego, uzyskanego przed dniem 1. stycznia 1870, uwolnieni są od ustanowionej w tym punkcie dla tych przedsiębiorstw zarobkowych opłaty policyjnej, obowiązani są jednak do uiszczenia opłat, oznaczonych pod 2, 3 i 4, jeżeli wykonują zarazem jedną lub kilka z określonych tamże gałęzi zarobkowych.

Art. 10.

Oznaczone w art. 9. opłaty policyjne, pobiera gmina miasta Lwowa tak jak inne opłaty gminne. Obejście obowiązku do uiszczenia tych opłat będzie karaniem grzywnami do 100 złr. w. a., które w razie niemożności ściągnięcia kary mogą być zmienione na areszt do 14 dni.

Postanowienia ogólne.

Art. 11.

Co do odwołania się od orzeczeń i zarządzeń Magistratu miasta Lwowa pod względem wymiaru i poboru tudzież zwrotu opłat gminnych, obowiązują postanowienia statutu gminnego.

Rekursa przeciw orzeczeniom i zarządzeniom Magistratu w sprawach karnych idą do wyższej władzy politycznej.

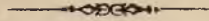
Art. 12.

Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą wszystkie dorychczasowe przepisy i rozporządzenia dotyczące się wykonywania miejskiego prawa propinacyi, jako też poboru opłat propinacyjnych i opłat tak zwanych szynkowo-policyjnych w obrębie miasta Lwowa, a w szczególności rozporządzenia c. k. Namiestnictwa lwowskiego z dnia 23. grudnia 1869 l. 58.100 i z dnia 23. grudnia 1875 l. 58.340, tudzież rozporządzenie gubernialne z dnia 6. października 1827 l. 67211.

Art. 13.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 45 dni po jej ogłoszeniu.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie ograniczenia poboru kopytkowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 14. września 1881 zostało przekazane Komisji administracyjnej: „Sprawozdanie Wydziału krajowego o wniosku posła Tyszkowskiego w przedmiocie ograniczenia poboru kopytkowego“.

Poseł Tyszkowski żądał w swym wniosku ograniczenia poboru kopytkowego w tym kierunku, by od zaprzęgów przejeżdżających tylko przez miasto nie pobierano kopytkowego, targowego i t. p. opłat i aby opłacane w takim razie myto przy wjeździe do miasta, o ile nie jest przeznaczone na koszt utrzymania drogi lub mostów, było zwracane, jeżeli wyjazd nastąpi nie później jak w godzinę po wjeździe.

Wydział krajowy wykazał w swym sprawozdaniu, że wnioskodawca błędnie zastosował rozporządzenia rządowe na które się powołał, że nie uwzględnił różnicy, jaka zachodzi między zwykłym mytem a mytem kopytkowym lub opłatą targową, że pominął przepisy przez Wysoki Sejm w ostatnim czasie przy nadawaniu koncesyi na pobór kopytkowego uchwalane, również jak rozporządzenie rządowe przeciw Jego wnioskowi przemawiające, i że przepomniął cel opłat targowych. Dalej podniósł, że manipulacya i kontrola nad czasem przebytym w mieście trudna, uciążliwa i niewykonalna, — a w końcu wniósł, by Wysoki Sejm nad rzeczonym wnioskiem posła Tyszkowskiego przeszedł do porządku dziennego.

Komisya administracyjna zgadza się w zupełności z wywodami Wydziału krajowego i powołując się na takowe, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem posła Tyszkowskiego o ograniczenie poboru kopytkowego, targowego i t. p. opłat“.

We Lwowie, dnia 28. września 1881.

Grocholski w. r.
Przewodniczący

Szczęśny Koziobrodzki w. r.
sprawozdawca.

Aleg. 51.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu o przyspieszenie sprawy podziału całego kraju na okręgi c. k. sądów powiatowych, od której zawisłem jest przeprowadzenie jednolitej organizacyi politycznej i autonomicznej całego kraju.

Wysoki Sejmie!

Dla usprawiedliwienia, postawionego na końcu niniejszego sprawozdania wniosku, uważamy za obowiązek skreślić Wysokiemu Sejmowi historję usiłowań tak Wys. Sejmu jako też i Wydziału krajowego, podejmowanych w sprawie podziału całego kraju tak pod względem sądowym, jako też politycznym i autonomicznym.

Sam c. k. Rząd jeszcze w r. 1867 uznając potrzebę zmian w podziale kraju na okręgi sądowe, rozporządzeniami z dnia 15. lutego 1867 r. (Nr. 36. i 37. Dz. U. P.) zaprowadził w sposób prowizoryczny Sądy powiatowe w Galicyi.

Okręgi tych Sądów mieściły się, a po części dotąd jeszcze są pomieszczone, w dwóch, trzech, a nawet sześciu powiatach politycznych, pomimo że §. 10. ustawy z dnia 19. maja 1868 r. (Nr. 44. Dz. U. P.) przyjął zasadę, iż granice powiatów politycznych, nie mają przecinać granic gmin i obszarów dworskich, a tem bardziej granic okręgów sądowych.

Dla zaradzenia podobnym niedogodnościom, już w r. 1869. c. k. Rząd utworzył mieszaną komisję, złożoną z delegatów c. k. Namiestnictwa, Wydziału krajowego i c. k. wyższych Sądów we Lwowie i w Krakowie, która w r. 1870. ułożyła projekt podziału całego kraju na okręgi Sądów powiatowych i Starostw.

Projekt ten c. k. Ministeryum rozesłało wszystkim Starostwom, i c. k. Sądom wyższym w Krakowie i Lwowie do opinii, a Wydział krajowy ze swej strony uczynił toż samo względem reprezentacyi powiatowych.

Następnie w r. 1873. utworzył c. k. Rząd ponowną komisję złożoną z delegatów Namiestnictwa i Wydziału krajowego, która na podstawie zebranych materyałów ostatecznie w r. 1874. ułożyła swe wnioski.

Elaborat ten, będący pośrednio wyrazem opinii całego kraju, c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości, musiało o tyle uznać odpowiednim i przedmiot wyczerpującym, skoro c. k. Namiestnictwo w r. 1875. wniosło do Wys. Sejmu stosowne przedłożenie rządowe, Sejm zaś uchwałą z dnia 29. maja 1875. zapełnie aprobował.

Tym więc sposobem rzeczona uchwała Wys. Sejmu z dnia 29. maja 1875 r. stała się podwaliną, na której w ciągu lat sześciu, staraliśmy się przeprowadzić budowę nowego podziału kraju tak pod względem sądowym, jako też politycznym i autonomicznym.

Jednak usiłowania nasze do tej chwili, tylko częściowe osiągnęły rezultaty, a to z przyczyny, iż c. k. Ministerjum sprawiedliwości nie bardzo jest skłonne do stanowczego przeprowadzenia regulacyi okręgów sądów powiatowych wskazanych opinią Wys. Sejmu w uchwale z dnia 29. maja 1875 r. szczególnie zaś, odkłada na czas nieokreślony utworzenie zaprojektowanych nowych Sądów powiatowych, jak się zdaje dla przeszkód finansowej natury. Wprawdzie rozporządzeniem swem z dnia 29. stycznia 1878 r. (Nr. 15. Dz. U. P.) zarządziło w 107 okręgach Sądów powiatowych zmiany terytoryalne, jednakże zmiany te, jak również w kilku późniejszych rozporządzeniach Ministerstwa sprawiedliwości powzięte, nie mieszczą żadnych postanowień co do utworzenia nowych Sądów, lecz ograniczają się na przydzielaniu lub wyłączaniu pojedynczych gmin do jednego lub drugiego z istniejących już Sądów powiatowych, chociaż i pod tym względem wiele jeszcze ustępów uchwały sejmowej z dnia 29. maja 1875 r. dotąd nie zostało wykonanych.

Z drugiej znów strony Ministerstwo spraw wewnętrznych w reskrypcie z dnia 12. lutego 1878 r. l. 509 (Nr. 37. Dz. Ust. Roz. kraj.) i w kilku dodatkowych, nie uwzględniając tak powolnego działania Ministerstwa sprawiedliwości w tej sprawie, lecz biorąc za podstawę tymczasowy stan faktyczny, jaki się w podziale kraju wytworzył, stosuje do niego §. 10. ustawy z dnia 19. maja 1868 r. zarządzając takie zmiany w rozgraniczeniu Starostw, które w wielu wypadkach wprost przeciwne są opinii sejmowej z dnia 29. maja 1875 r.

Dla bliższego objaśnienia tego postępowania przytaczamy tu jeden z tego rodzaju wypadków, stanowiący rażącą sprzeczność tak z życzeniami odnośnych miejscowości, jakoteż powyżej cytowaną uchwałą Sejmową z r. 1875. Dziesięć gmin, jako to: Dubiecko, przedmieście Dubieckie, Drohobyczka z Hutą, Śliwica, Ruska wieś, Bachorzec, Polchowa, Podbukowina, Słonne i Sielnica należące do Sądu powiatowego w Dubiecku, od dawna już wносиły do c. k. Rządu usilne prośby o wyłączenie ich z politycznego powiatu w Brzozowie, a przyłączenie do c. k. Starostwa w Przemyślu i żądaniom ich na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych jeszcze w roku 1867 stało się zadość. Wysoki Sejm w uchwale z dnia 29. maja 1875 r. również objawił opinię, iż Sąd powiatowy Dubiecki wraz z owemi dziesięcioma gminami mieścić się ma na przyszłość w Starostwie Przemyślskiem. Tymczasem ponieważ Ministerjum sprawiedliwości nie utworzyło nowego Sądu powiatowego w Dynowie i Sąd powiatowy w Dubiecku pozostał jeszcze w terytoryum Starostwa Brzozowskiego, przeto Ministerjum spraw wewnętrznych rozporządzeniem z dnia 12. lutego 1879 r. l. 509 opierając się na faktycznym stanie rzeczy, pomienione dziesięć gmin napowrót przyłączyło do c. k. Starostwa w Brzozowie, oczywiście z krzywdą dla tych gmin, które przez długie lata wprzód starały się o przydzielenie do obszaru c. k. Starostwa w Przemyślu.

Tego rodzaju wypadków zmian terytoryalnych rażąco niezgodnych z opinią uchwały Wys. Sejmu mamy w dziewiętnastu Starostwach dość znaczną liczbę, bo obejmują gmin 55, dla tego też uważając podobny stan rzeczy jako tymczasowy przy każdej sposobności przedstawialiśmy tak Ministerstwu spraw wewnętrznych jako też i sprawiedliwości, potrzebę uregulowania kwestyi terytoryalnej podług opinii Wys. Sejmu wyrażonej w Uchwale z dnia 29. maja 1875.

W skutek tego już pod datą 23. marca 1878 r. l. 3072 (Wydz. kraj. 21.105/78) otrzymaliśmy obszerną odpowiedź p. Ministra sprawiedliwości, w której uznając sprężystą działalność Wydziału krajowego w tej sprawie, wykazuje trudności niedopuszczające szybkiego przeprowadze-

nia tak obszernego zadania, jakim jest utworzenie nowych Sądów powiatowych w Galicyi, a to ze względów tak finansowych jako też i innych.

W roku 1879. znów poruszyliśmy tą kwestyę z okazji potrzeby utworzenia nowych Sądów w Podwołoczyskach, Żydaczowie, Dynowie i w Czarnym Dunajcu, dalej przy sprawie przeniesienia siedziby Sądu powiatowego z Wiśniowczyka do Złotnik, przy sprawie zatrzymania sądu powiatowego w Głogowie i w wielu innych dotyczących wykonania uchwały Sejmowej z dnia 29go maja 1875 r.

Następnie gdy w ciągu roku 1879. nastąpiła zmiana pp. Ministrów sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, popierając prośby gmin Taruawy i Chocimierza co do przeniesienia ich do innych Sądów powiatowych wniosliśmy pod d. 24. lutego 1880 l. 6879 nowe przedstawienie do pana Ministra sprawiedliwości, (a było to z kolei piąte) w którym odwołując się do poprzednich pism naszych, skreśliliśmy główne zasady, na których opiera się tak samo przedłożenie rządowe, jakoteż i uchwała Sejmowa z roku 1875. upraszając, aby o ile dotąd nie jest załatwioną, rzeczona uchwała mogła w jak najkrótszym czasie wprowadzoną być w wykonanie. Odpis tego przedstawienia udzieliliśmy jednocześnie p. Ministrowi spraw wewnętrznych z tą prośbą, ażeby przy załatwianiu zaopiniowanych przez Sejm galicyjski zmian terytoryalnych w podziale kraju na okręgi Sądów powiatowych i Starostw, wziął w skuteczną obronę nader ważne interesa politycznej i autonomicznej administracyi powiatowej, na które to Sejm krajowy przy składaniu swej opinii zwracał najstaranniejszą uwagę.

Na to ostatnie przedstawienie otrzymaliśmy tylko od p. Ministra Sprawiedliwości pod d. 8. maja 1880. r. l. 20.216 odpowiedź, w której oświadcza, iż trzymając się programu poprzednika swego, starał się wykonać liczne propozycye Sejmu galicyjskiego, o ile nie sprzeciwiały się temu właściwe interesa służby i sprawowania sprawiedliwości. Dalej zwraca p. Minister uwagę Wydziału krajowego, iż operat, który służył za podstawę uchwały sejmowej z d. 29. maja 1875. r., chociaż był rezultatem obrad komisyjnych, jednakże nie miała w sobie charakteru (*Natur*) przedłożenia rządowego, lecz tylko służył za podstawę (*Substrat*) dla dalszego traktowania tej sprawy w myśl ustawy z d. 11. czerwca 1868. r. l. 59 D. u. p., że zatem okoliczność ta, iż uchwała sejmowa z d. 29. maja 1875 r. zgodną jest z operatem komisyjnym, nie może przesądzać stanowczej decyzji c. k. Ministerstwa.

Z oświadczenia takiego jak również z poprzednich odpowiedzi p. Ministra Sprawiedliwości z d. 9. listopada 1876. r. l. 12.720 i z d. 23. marca 1878 r. l. 3.072, stanowiących niejako program c. k. Ministerstwa do przyszłego postępowania w tej sprawie, program, którego celom rozłożenie całej sprawy utworzenia nowych sądów powiatowych w Galicyi na długi szereg lat, niepodobnem jest uregulowanie ostateczne podziału kraju w myśl §. 10. ustawy z d. 19. maja 1868. r. i uchwały sejmowej z d. 29. maja 1875. Taka tymczasowość bez oznaczenia ostatecznego terminu ukończenia sprawy wlekącej się lat trzynaście, wytwarzać musi mnóstwo niedogodności i reklamacyj pojedynczych miejscowości, żądających przeniesienia to z jednego sądu do drugiego, to z powiatu autonomicznego lub Starostwa, najczęściej sprzecznych z uchwałą sejmową z dnia 29. maja 1875. r., a jednak koniecznych z powodu nienormalnego ich położenia. Ztąd też i Wydział krajowy zmuszony jest przedkładać Wys. Sejmowi liczne sprawozdania dotyczące zmian niektórych punktów rzeczonych uchwały z r. 1875., a które mimo to po ostatecznem uregulowaniu okręgów sądów powiatowych i utworzeniu nowych sądów okazać się mogą niewłaściwymi.

Tymczasem od przeprowadzenia podziału kraju na okręgi sądowe zależy dalsza regulacja granic c. k. Starostwa i za tem idących powiatów autonomicznych, jak tego wymagają §. 2. i 4. ustawy o reprezentacyi powiatowej, określając zasadę, iż Rada powiatowa i c. k. Starostwo istnieją w dualizmie obok siebie w jednym i tym samym powiecie. Przeciw tej zasadzie nietylko Wys. Sejm, nietylko nikt w kraju, ale nawet c. k. Rząd nie występował nigdy, lecz prze-

ciwnie we wrześniu 1878. r. wniósł do Wys. Sejmu przedłożenie rządowe tej treści: „aby okręgi Rad powiatowych z okręgami c. k. Starostw zrównane zostały“.

Jakoż Wys. Sejm uchwalił taką ustawę, sankcyonowaną dnia 13. lutego 1879. r. (l. 78 D. ust. i rozp. kr.), mocą której przez trzy lata od dnia ogłoszenia tej ustawy (t. j. od 17. lipca 1879. r.) obszary, na które rozciąga się zakres działania reprezentacyj powiatowych, zmienione być mogą rozporządzeniem c. k. Rządu w porozumieniu z Wydziałem krajowym; po upływie zaś trzech lat zmiany takie tylko w drodze ustawy krajowej nastąpić mogą.

C. k. Prezydium Namiestnictwa zawiadamiając nas o sankcyi powyższej ustawy, zaproponowało pod d. 2. lipca 1879. r. l. 1.444 przeprowadzenie odnośnych zmian w okręgach 61 Rad powiatowych. Po zasięgnięciu opinii interesowanych Rad powiatowych, zdołaliśmy do dnia 1. stycznia 1881. r. uregulować granice 56 powiatów w myśl ustawy z dnia 13. lutego 1879. r. i regulacya ta już od 1. stycznia r. b. w wykonanie wprowadzoną została (D. ust. i rozp. kr. 1881. Nr. 21). Lecz co do dalszych czynności w tym względzie napotykaemy wciąż na też same trudności, wynikające z zawieszenia przez p. Ministra Sprawiedliwości dalszej działalności tworzenia nowych sądów powiatowych, wskazanych uchwałami Wys. Sejmu tak z d. 29. maja 1875. r., jako też późniejszymi z d. 24. sierpnia 1877. i 19. października 1878. r. Dotąd bowiem doczekaliśmy się tylko utworzenia jednego nowego Sądu powiatowego w Żydaczowie i kilku rozporządzeń o przeniesieniu pojedynczych gmin z jednego sądu do drugiego, niektórych nawet wbrew opinii Wys. Sejmu, jak n. p. z dnia 5. kwietnia 1881. r. l. 2.607, którym zarządzono przeniesienie gmin Hodnowice, Tyszkowice, Hraplice, Popowice i Puszowice do okręgu Sądu powiatowego miejskiego w Przemyślu, gdy uchwała Wys. Sejmu z dnia 28. czerwca 1880. r. wprost przeciwną jest temu przeniesieniu.

Ponieważ dalsze i ostateczne uregulowanie granic c. k. Starostw i Rad powiatowych zależnem jest wyłącznie od utworzenia nowych sądów powiatowych, podnosząc zatem że:

a) utworzenie nowego Sądu powiatowego w Dynowie wpłynie na zmianę granic trzech powiatów politycznych, mianowicie: Brzozowskiego, Przemyskiego i Rzeszowskiego;

b) nowego Sądu w Podkamieniu na zmianę granic trzech powiatów politycznych, Brodzkiego, Tarnopolskiego i Złoczowskiego;

c) Sądu w Podwołoczyskach na zmianę trzech powiatów, Zbarazkiego, Tarnopolskiego i Skalańskiego;

d) sądu w Czarnym Dunajcu, na zmianę dwóch powiatów Myślenickiego i Nowotarskiego;

e) Sądu w Bieczu, na zmianę 2 Starostw: Gorlickiego i Jasielskiego;

f) Sądu w Żabnie dwóch powiatów: Dąbrowskiego i Tarnowskiego.

g) zwinięcie Sądu w Ślemieniu, na zmianę granic dwóch powiatów politycznych: Wadowickiego i Żywieckiego.

Wydział krajowy nie może popierać dalszej pertraktacyi zrównania granic okręgów Rad powiatowych z okręgami c. k. Starostw, albowiem zrównanie to musiałoby tylko mieć cechę tymczasowości, niezmiernie szkodliwej dla najżywotniejszych interesów powiatów autonomicznych. Gdy do zmiany obszaru jakiegobądź Starostwa wystarcza bezwzględne i proste rozporządzenie rządowe, mocą którego tak całe gminy, jakoteż i pojedyncze miejscowości każdego czasu i dowolnie mogą być z jednego Starostwa do drugiego przenoszone, to przeciwnie zmiana okręgu Rady powiatowej pociąga za sobą niezliczone komplikacye i trudności, wynikłe z powodu ich łączności ekonomicznej, polegającej na wspólnem posiadaniu majątku, różnych zakładów, urządzeń i instytucyj, uposażonych i utrzymywanych z funduszków powiatowych. Dlatego też wszelka zmiana terytoryalna w powiecie autonomicznym, tylko z końcem roku budżetowego nastąpić może.

Reasumując przeto wszystkie, w sprawozdaniu tem, chociaż w ogólnym tylko zarysie przytoczone okoliczności, z uwagi:

iż tyle pożądana jednolita organizacya całego kraju pod względem politycznym, sądowym i autonomicznym, a to w myśl §. 10. ustawy z dnia 19. maja 1868 (Nr. 44. dz. ust. p.) przeważnie zawisła jest od utworzyć się mających nowych Sądów powiatowych;

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy-uchwalić następującą rezolucyę do c. k. Rządu:

Z uwagi, że c. k. Rząd w rozporządzeniach swych z dnia 15. lutego 1867 (Nr. 36 i 37 Dz. ust. p.) ustanawiając tylko prowizoryczne Sądy w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, uznał już konieczną potrzebę przeprowadzenia zmian terytoryalnych w okręgach Sądów powiatowych i skoro w drodze konstytucyjnej wydał ustawę z dnia 11. czerwca 1868 r. (Dz. ust. p. Nr. 59);

dalej z uwagi, że c. k. Rząd przy urządzaniu politycznych władz administracyjnych, wydał w drodze konstytucyjnej ustawę z dnia 19. Maja 1868 r. (Nr. 44. Dz. ust. p.), której §. 10. wskazuje, że granice powiatów politycznych nie mogą przecinać granic gmin, obszarów dworskich, ani też granic okręgów sądowych, czyli, że sprawę terytoryów sądowych wprowadził w ścisły związek ze sprawą terytoryów c. k. Starostw;

również z uwagi, że w dalszej konsekwencyi powyższych ustaw, c. k. Rząd na podstawie zwołanej w r. 1869. i 1873. mieszanej komisyi, wniósł do Sejmu galicyjskiego w r. 1875. stosowne przedłożenie rządowe, na które uchwałą z dnia 29. Maja 1875 r. tenże Sejm zgodną objawił opinię;

następnie z uwagi, że od tego czasu upłynęło lat sześć, a nader liczne ustępy wspomnianej uchwały sejmowej, a mianowicie co do nowych utworzyć się mających Sądów powiatowych od których zawisła dalsza regulacya c. k. Starostw i Rad powiatowych, wskazanych ustawą z dnia 19. maja 1865 r., dotąd nie są w wykonanie wprowadzone, na czem cierpi kraj cały tak pod względem należytego funkcyonowania sprawiedliwości, jakoteż pod względem sprawowania administracyi politycznej i autonomicznej;

wreszcie, gdy naglące przeprowadzenie jednolitej organizacyi politycznej, sądowej i autonomicznej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, należy do najżywośniejszych interesów tego kraju, mogących wpłynąć na polepszenie zagrożonej sytuacji ekonomicznej;

wzywa Sejm krajowy c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej wprowadził w życie zgodną z przedłożeniem rządowem, a dotąd niezakończoną w zupełności uchwałą Sejmową z dnia 29. maja 1875 r., względem podziału całego kraju na okręgi c. k. Sądów powiatowych i c. k. Starostw, a mianowicie względem utworzenia nowych Sądów powiatowych w Czarnym Dunajcu, w Mszanie dolnej, w Bieczu, w Żabnie, w Dynowie, w Podkamieniu i w Podwoleczyskach, jak równie i wszystkie późniejsze uchwały sejmowe, to jest:

- a) z dnia 24. sierpnia 1877. względem przeniesienia Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny;
- b) z dnia 28. sierpnia 1877. względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Zakluczynie, Starostwie Brzeskiem.
- c) z 16. października 1878. względem petycyi o dalsze zatrzymanie Sądu powiatowego w Głogowie, i drugiej petycyi o utworzenie nowego Sądu powiatowego w Dynowie.
- d) z 19. października 1878 r. względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Dynowie.
- e) z 19. października 1878 r. względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podwoleczyskach.

f) z dnia 19. października 1878. względem zmiany niektórych ustępów uchwały sejmowej z dnia 29. maja 1875 r.

g) wreszcie z dnia 23. lipca 1880 r. o wyłączenie powiatów sądowych Kałusz i Wojniłów z okręgu sądu obwodowego w Samborze.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.**

Lwów dnia 2. Września 1881.

Dr. Zyblikiewicz, w. r.

Marszałek krajowy.

Sprawozdawca

Waleryan Podlewski, w. r

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 52.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskami względem zmiany niektórych ustępów uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875. roku odnoszącej się do terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i na okręgi Starostw.

Wysoki Sejmie!

W sprawie podziału całego kraju na okręgi Sądów powiatowych i okręgi c. k. Starostw oświadczył Wysoki Sejm c. k. Rządowi opinię swoją w uchwale z dnia 29. Maja 1875 roku. — Uchwała ta doczekała się dotąd tylko częściowego załatwienia ze strony c. k. Rządu, dla tego w sprawozdaniach naszych tak z roku 1880., jako też z roku 1881. podnosząc konieczną potrzebę uregulowania tej sprawy, postawiliśmy wniosek o uchwalenie odpowiedniej rezolucyi do c. k. Rządu. Powodem zaś do niniejszego sprawozdania jest stan rzeczy następujący:

Na zgromadzeniach Wysokiego Sejmu tak z roku 1878., jako też z roku 1880. wpłynęły do Wysokiej Izby petycje niektórych gmin z reklamacyami, przeciw przyłączeniu ich do tych Sądów powiatowych, do których na mocy opinii Wysokiego Sejmu w uchwale z dnia 29. Maja 1875. roku już przez c. k. Rząd w roku 1878. przyłączone zostały.

Rzeczony petycje jako niezadowolone w Wysokiej Izbie, przekazał Wysoki Sejm mocą swych ogólnych uchwał z dnia 19. Października 1878. roku i z dnia 23. Lipca 1880. roku Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Prócz tego wniosły również i inne gminy wprost do Wydziału krajowego tego rodzaju reklamacyjne podania, których załatwienie będzie przedmiotem niniejszego sprawozdania.

a) W niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycji z dnia 27. Września 1878. r. L. 391/s. gmina Machlinice uprasza o przydzielenie jej napowrót do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Stryju, gdyż wszystkie stosunki tak handlowe jak i przemysłowe łączą tę gminę ze Stryjem, — przeciwnie znowu przydzielenie jej do Sądu powiatowego w Żurawnie i do Starostwa w Żydaczowie, do których teraz należy, naraża na liczne straty.

Uchwała sejmowej komisji prawniczej z dnia 3. Października 1878. [r. L. 391/s. uwzględni powyższe żądanie gminy Machlinice, a Rada gminy z dnia 8. Grudnia 1878. r. i opinia Rady powiatowej Stryjskiej najusilniej popiera rzezoną petycję.

b) Gmina Meducha na mocy uchwały swej Rady z dnia 11. Marca 1879. r. uprasza, aby wyłączoną została z okręgu Sądu powiatowego w Bursztynie, tudzież Starostwa Rohatyńskiego, a przydzieloną do Sądu powiatowego w Haliczu, Starostwa Stanisławowskiego.

Za uwzględnieniem tej petycji przemawia ten ważny powód, że Meducha leży tuż pod pod samym Haliczem, ma przeto cztery razy krótszą drogę do Halicza niż do Bursztyna, a blisko połowę tej drogi do Stanisławowa niż do Rohatyna.

Prócz tego Meducha położoną jest na trakcie z Podhajec do stacyi kolejowej w Haliczu, gdzie w skutek przeprowadzonych układów Wydziału krajowego z Wydziałami powiatowymi w Podhajcach i Stanisławowie ma być prowadzoną dalsza budowa drogi powiatowej. Że zaś Meducha należy obecnie do powiatu Rohatyńskiego, który w przeprowadzeniu tej drogi na krańcu swego powiatu nie mając żadnego interesu, do kosztów jej budowy przyczynić się nie chce, zatem wyłączenie Meduchy z powiatu i Starostwa Rohatyńskiego, ułatwi się zadanie Wydziałom powiatowym w Podhajcach i Stanisławowie, które już w ten sposób bezpośrednio z sobą graniczyć będą. Zresztą gdy sąsiednie gminy, to jest Chorostków, Międzygórze i Semichowce już w roku 1878. do Starostwa Stanisławowskiego przydzielone zostały, požądaniem będzie, aby i gmina Meducha, przez którą powiat Rohatyński wciska się klinem w powiaty Podhajecki i Stanisławowski z terenu tego usuniętą została.

c) Gmina Ujście-Zielonego na mocy uchwały swej Rady z dnia 21. Stycznia 1879. r., a gminy Łuka, Międzygórze i Trościance na mocy takich uchwał swoich Rad gminnych z dnia 13. Lutego 1879. r., upraszają ponownie o przydzielenie ich do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Tłumaczu.

Powyższe gminy objaśniają zarazem, iż jakkolwiek w roku 1878. przyłączyły się do tych gmin, które w petycji z dnia 22. Września 1878. r. L. 286/s. prosiły Wysoki Sejm o pozostawienie ich przy Sądzie powiatowym w Monasterzyskach, Starostwie Buczackim, to przyłączenie się powyższe uczynione było skutkiem nieświadomości i nadużycia ich zaufania przez naczelników gmin, którzy nie rozumiejąc, o co rzecz idzie, wycisnęli na petycji pieczęć gminną, choć żadna uchwała Rady gminnej do tego ich nie upoważniła.

Wydział krajowy mniema, iż należy uwzględnić obecnie prośby tych gmin, przytaczając powody zawarte już w sprawozdaniu swoim z dnia 28. Maja 1880. r. L. 23.180, a mianowicie: że te cztery gminy leżą w tym samym terenie na lewym brzegu Dniestru, co gminy Nowosiółka i Petryłów, przydzielone w roku 1878. do Sądu powiatowego i Starostwa w Tłumaczu. — Rzeka Dniester w tym wypadku nie stanowi dla nich żadnej przeszkody w komunikacyi z Tłumaczem, albowiem istnieją przerwy promem z linami w Dołhem i Bukowej, nie licząc tego, że w razie większego przyboru wody na Dniestrze, co trwa najdłużej dni trzy, mają w Niżniowie na trakcie rządowym bezpieczny most stały. — Okoliczność powyższą uwzględnił pan Minister Sprawiedliwości w roku 1878., przydzielając gminy Nowosiółki i Petryłów do Sądu i Starostwa w Tłumaczu.

Wreszcie za petycjami gmin Łuka, Ujście-Zielone, Międzygórze i Trościance przemawia to, że mając jednakową odległość do Tłumacza i Monasterzysk, pierwsza z nich przedstawia tę dogodność, że jest siedzibą jednocześnie c. k. Starostwa, Rady powiatowej i Urzędu podatkowego, w których załatwiają swoje wszystkie sprawy urzędowe, a tak, jak jest dziś, muszą udawać się z temi do Monasterzysk, to do Buczacza. — Nie ma więc przeszkody żadnej do nieuwzględnienia próśb takich, zwłaszcza gdy już przeniesienie Sądu powiatowego z Jazłowca do Złotego Potoka w roku 1879. nastąpiło, a sprawa ta faktycznie nie wywarła żadnego wpływu na pozycję tych czterech gmin, do którego okręgu Sądu powiatowego przyłączone być mają, jak się tego obawiała komisya

Sejmowa w swem sprawozdaniu z dnia 16. Października 1878 r. l. 729/s, na podstawie którego zapadła uchwała Sejmu w dniu 19. Października 1878 r. pozostawiająca te cztery gminy przy Sądzie powiatowym w Monasterzyskach.

d) Gmina Połonica z Bogdanówką w podaniu z dnia 2. Listopada 1878. l. 53.554. wniesionem do nas a do Wysokiego Sejmu adresowanem, uprasza o wyłączenie jej z okręgu Sądu powiatowego w Glinianach i ze Starostwa Przemyślańskiego, a przydzielenia do Sądu pow. del. miejsk. we Lwowie i Starostwa Lwowskiego

W skutek zarządzenia bliższych w tej mierze dochodzeń rzeczywiście gminy Połonica z Bogdanówką i Zadworze na podstawie uchwały Rady gminnej, w Lutym 1879 r. powziętej, jak również i gminy Borszczowice z Chałupkami — tudzież Pikułowiece leżące obecnie w terytorium Sądu powiatowego Winniki na mocy uchwał Rad gminnych Marca 1879. domagają się przyłączenie ich do Sądu powiat. deleg. we Lwowie w myśl uchwały Sejmowej z dnia 29. Maja 1875 r. której w odnośnym ustępie nie załatwił dotąd p. Minister sprawiedliwości.

Prośby tych gmin dają się usprawiedliwić tem, że jako położone przy kolei żelaznej mają nierównie dogodniejszy i bliższy przystęp do Lwowa, gdy przeciwnie Połonica z Bogdanówką i Zadworze narażone są na uciążliwe przeszkody komunikacyjne bocznemi drogami do Glinian i Przemyślan.

e) Gmina Iskań na podstawie uchwały swej Rady z dnia 7. Lipca 1879. uprasza, aby wyłączono ją z okręgu Sądu powiatowego w Birczy i ze Starostwa Dobromińskiego, a przydzielono do Sądu powiatowego w Dubiecku i Starostwa w Przemyślu. — Prośba ta z powodu, że Iskań leży nierównie bliżej Dubiecka i Przemyśla — niż Birczy i Dobromila, tudzież że Rada powiatowa w Dobromilu jednoznacznie popiera żądanie gminy Iskań, zasługuje na uwzględnienie.

W prawdzie zachodzi tu ta okoliczność, że Dubiecko na mocy rozporządzenia p. Ministra spraw wewnętrznych od 1. Sierpnia 1878 r. przyłączone zostało do Starostwa w Brzozowie, lecz przeszkoda ta usunięta zostanie z chwilą, gdy p. Minister sprawiedliwości przystąpi do utworzenia sądu powiatowego w Dynowie, a to w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875. i 19. Października 1878 r.

Wreszcie gdyby wypadło później przyłączyć gminę Iskań do starostwa w Brzozowie, to jeszcze będzie miała bliżej do Brzozowa niż do Dobromila, a co się tyczy Dynowa to ma trzy razy krótszą odległość niż obecnie do Birczy.

f) Rady gminne i obszary dworskie w miejscowościach Łuka z Monasterkiem czyli Monasterzem i Uniż, upraszają, aby odłączono te miejscowości z nowo utworzonego okręgu Sądu powiatowego w Złotym Potoku i ze Starostwa w Buczaczu, gdzie wskutek rozporządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. Kwietnia 1879. przyłączone zostały, a przydzielono ich na powrót do okręgu Sądu powiatowego w Obertynie i do Starostwa w Horodence.

Jakkolwiek przyłączenie tych gmin nastąpiło zgodnie z opinią Wysokiego Sejmu objawioną w uchwale z dnia 29. Maja 1875. to jednak ze względu, że gminy Łuka z Monasterkiem i Uniż na poparcie swej prośby przytaczają, że wszystkie stosunki handlowe i przemysłowe łączą je jak najściślej z Obertynem i Horodenką, z którymi komunikować się mogą bitą drogą krajową z dogodnym przewozem na Dniestrze, że mają znacznie bliżej do Horodenki niż do Buczacza, do którego jak i do Złotego Potoka prowadzi jak najgorsza droga prywatna przez moczary Dniestrowe, wreszcie, gdy uchwała Rady powiatowej w Horodence z dnia 25. Czerwca 1879. oraz reklamacje wniesione także do c. k. władz politycznych popierają te prośby, zatem, Wydział krajowy mniema, że wypada uwzględnić te słuszne żądania proszących.

g) Gmina Jastkowice z przysiółkami: Palenie, Ruda Jastkowska, Moskale, Kuziory, Szwedy i Wołoszyny uprasza na podstawie uchwały swej Rady z dnia 12. Grudnia 1879. o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Rozwadowie i ze Starostwa Tarnobrzeskiego, a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego w Ulanowie i do Starostwa w Nisku.

Rada powiatowa w Tarnobrzegu wprowadzie przeciwną jest powyższemu żądaniu, jednak Wydział krajowy na posiedzeniu z dnia 17. Lutego 1880. l. 5111. przychylił się do niego, a to z następujących powodów:

Że Wysoki Sejm w uchwale z dnia 29. Maja 1875. oświadczył się za przyłączeniem tych gmin do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Nisku, dalej:

Że gmina Jastkowice z przyległościami zajmując obszar przeszło jednomilowy, leży na tej samej stronie Sanu co i Ulanów. Do Tarnobrzegu mają te miejscowości $3\frac{1}{2}$ do 5 mil drogi, a przeciwnie do Niska tylko półtorej.

Tak do Niska, jak do Rozwadowa i Tarnobrzegu przeprawić się trzeba przez San, a do Tarnobrzegu nawet przez wzbierający często potok Jamnicę; — do Ulanowa zaś mają zawsze wolną i bezpieczną drogę przez wieś Pyszniczę, do której parafii należą, a która już należy do Sądu powiatowego w Ulanowie. Z tych zatem powodów Wydział krajowy popiera żądania gminy Jastkowice.

h) Gmina Kozielniki uprasza na podstawie uchwały swej Rady o wyłączenie jej z okręgu Sądu powiatowego w Winnikach a przyłączenie do Sądu powiatowego delegowanego miejskiego we Lwowie. Prośba ta jest zupełnie uzasadnioną, gdyż Kozielniki graniczą ze Lwowem, oł którego są oddalone o trzy kilometry, podczas gdy do Winnik mają blisko trzy razy taką odległość i to po zwykłej drodze, tak, że często udawać się muszą przez Lwów do Winnik opłacając podwójne myto. Zresztą do uwzględnienia prośby gminy Kozielniki przyczynia się i ta okoliczność, że miejscowości Pasieka, Siechów i Wulka Siechowska, pomimo że leżą za Kozielnikami dalej od Lwowa, jednak już należą do Sądu powiatowego miejskiego we Lwowie.

i) W niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycyi z dnia 23. Czerwca 1880. l. 337/s gmina i obszar dworski Czerkasy, tudzież w petycyi z dnia 15. Czerwca 1880. l. 206/s gmina i obszar dworski Horbacze, upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Komarnie i ze Starostwa Rudki, a przydzielenie do Sądu powiatowego w Szczercu względnie i obwodowego we Lwowie tudzież do Starostwa we Lwowie.

Uchwała Komisji sejmowej prawniczej z d. 25. Czerwca 1880. uwzględnia powyższe żądania obok siebie położonych gmin Czerkasy i Horbacze, a Wydział krajowy w zupełności i podziela tę opinię z powodu, że gminy te oddalone są od Rudek mil 4, od Komarna mil 3, a od Sambora mil 9, gdy przydzielone do Szczerca odległość ta wynosi milę jedną, a do Lwowa mil 4, koleją żelazną Albrechta, z którą połączone są przez stację Czerkasy — a ostatecznie ta okoliczność uwalnia gminy od ponoszenia znacznych kosztów we wszystkich sprawach dotyczących stosunków z władzami tak administracyjnymi jak i sądowymi.

k) W niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycyi z dnia 12. Czerwca 1880. l. 162/s Rada gminy i obszar dworski Ostra upraszają o wyłączenie ich z nowoutworzonego okręgu Sądu powiatowego w Złotym Potoku i ze Starostwa Buczacza, a przyłączenie na powrót do okręgu Sądu i Starostwa w Tłumaczu.

Gmina Ostra chociaż względem Tłumacza leży po drugiej stronie Dniestru, jednak część jej gruntu położoną jest i za Dniestrem, a stąd ma stały przewóz promem przez tę rzekę. Do Tłumacza jest mila po dobrej drodze a do Złotego Potoka dwie, do Buczacza zaś trzy. Pod każdym więc względem, czy odległości, czy stosunków handlowych, czy wreszcie załatwienia spraw swoich w Starostwie, Urzędzie podatkowym, Radzie powiatowej i Sądzie, — Tłumacz przedstawia dla gminy Ostra wszelkie dogodności. Uchwała komisji sejmowej z dnia 22. Czerwca 1880. stanowczo oświadczyła się za przychyleniem do tej petycyi, przeto i Wydział krajowy, pomimo że uchwała sejmowa z dnia 29. Maja 1875. zakwalifikowała tę gminę do okręgu Sądu w Złotym Potoku i Starostwa w Buczaczu, jest zdania, że powrót do stanu, jaki istniał przed 1. Styczniem 1880. t. j. żeby gmina Ostra wróciła na powrót do Sądu i Starostwa w Tłumaczu dla dobra i wygody tej gminy byłby pożądanym.

l) Gminy Jabłonica ruska, Hroszówka i Ulucz łącznie z właścicielami obszarów dworskich w odstąpionej Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm do załatwienia petycyi z d. 8. Lipca 1880.

l. 717/s upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Birczy i ze Starostwa w Dobromilu a przydzielenie do Sądu powiatowego i Starostwa w Brzozowie.

Gminy te skutkiem przeniesienia siedziby Starostwa z Birczy do Dobromila znalazły się na drugim krańcu tego powiatu, oddalone od Dobromila o 60 do 70 kilometrów a ztąd narażone są na ponoszenie znacznych kosztów i straty czasu przy załatwianiu swoich interesów, tak w Starostwie jakoteż w Urzędzie podatkowym, Radzie powiatowej i Sądzie, zmuszone odbywać podróże po drogach górzystych, poprzerzynanych licznymi potokami. W tym wypadku Brzozów jako znacznie bliżej położony i koncentrujący w sobie wszystkie władze powiatowe, bo i Sąd powiatowy, przedstawia wszelkie dla gmin tych dogodności. Tego samego zdania była komisya Wysokiego Sejmu znajdując w sprawozdaniu swem z dnia 21. Lipca 1880. żądania powyższe słusznie i dostatecznie uzasadnionemi, dlatego też i Wydział krajowy jest zdania, aby uchwała Wysokiego Sejmu z 29. Maja 1875. co do przydzielenia gmin Jabłonica ruska, Hroszówka i Ulucz do c. k. Starostwa i Sądu powiatowego w Brzozowie, a wyłączenia ich z okręgu Sądu w Birczy i c. k. Starostwa w Dobromilu zostało zmienione.

l) W niezalatwionej przez Wysoką Izbę petycji kapituły katedralnej krakowskiej z dnia 21. Czerwca 1880 L. 358/s popartej uchwałami Rad gminnych Brzeziuka i Niegoszowice z Sowiarką podającej, upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Krzeszowicach i Starostwa w Chrzanowie a przydzielenie do Sądu delegowanego miejskiego c. k. Starostwa w Krakowie. Kapituła krakowska na usprawiedliwienie żądań swych przytacza, że wieś Brzezinka stanowi jedno ciało tabularne ze wsią Kobyłanami będącą również własnością kapituły, z którą bezpośrednio graniczy. Dzieli je tylko mała rzeczka, którą przy podziale kraju na Starostwa wzięto za granicę między powiatami w Chrzanowskim i Krakowskim tak, że miejscowość Brzezinka i kilka chat z Kobyłan dostały się do Starostwa w Chrzanowie i okręgu Sądu powiatowego w Krzeszowicach, a reszta Kobyłan pozostała przy Starostwie i Sądzie delegowanym miejskim w Krakowie.

Dla usunięcia powstałych z tego powodu niedogodności, tudzież ze względu, iż odległość Brzezinki od Krakowa wynosi mil dwie a do Chrzanowa mil 4, że prócz domu karczemnego i 27 morgów łąk, kapituła nie posiada żadnego zabudowania dworskiego, a tem samem reprezentacji obszaru dworskiego w Brzezince, w końcu, że z powodu tego rozdziału jednych dóbr na 2 powiaty narażoną bywa na liczne utrudnienia przy załatwianiu w urzędach spraw tego majątku, nie wątpi, że Wysoki Sejm zechce przychylić się do jej prośby. Gminy wsi Brzezinki tudzież Niegoszowice z Sowiarką przyłączają się również do tej prośby o to z powodu krótszej o połowę odległości dla nich Krakowa niż Chrzanowa, tudzież z powodu, że uczęszczając 2 razy na tydzień z produktami swemi na targ Krakowski mają sposobność bez kosztu i straty czasu załatwiać tam wszystkie swoje sprawy. Gminy te oświadczają życzenie przydzielenia ich do Starostwa w Krakowie, gotowemi są pozostać przy okręgu sądu powiatowego w Krzeszowicach, co jednak sprzeciwia się zasadzie §. 10 ust. z dnia 19. Maja 1868 N. 44. stanowiący, że granice powiatów politycznych nie mogą przecinać granic okręgów Sądowych, przeto Wydział krajowy podzielaając w zupełności zapatrywania komisji sejmowej wyrażone w sprawozdaniu z d. 1. Lipca 1880 r. wnosi o udzielenie opinii c. k. Rządowi, aby miejscowość Brzezinka z gminami Brzezinka i Niegoszowice z Sowiarką ze starostwa w Chrzanowie i sądu powiatowego w Krzeszowicach wyłączone, a do Starostwa i Sądu delegowanego miejskiego w Krakowie przydzielone zostały.

m) Gmina Hołyń w zaniezionem do nas pod d. 31 Stycznia 1881 r. podaniu na mocy uchwały swej rady, popartem deklaracją równie i członków obszaru dworskiego, uprasza o wyłączenie z okręgu sądu powiatowego Roźniatów, starostwo Doliny, a przydzielenie do sądu powiatowego i Starostwa w Kałuszu. Gmina ta do r. 1878 należała do okręgu Sądu powiatowego w Roźniatowie, Starostwa w Kałuszu. Uchwała Sejmowa z dnia 29. Maja 1875 zgodnie z przedłożeniem rządowem wyraża opinię za przeniesieniem gminy Hołyń do okręgu Sądu powiatowego, a naturalnie i Starostwa w Kałuszu.

Tymczasem przy regulacji terytoryów w r. 1878, nie tylko nie uwzględniono opinii wysokiej Izby, ale zdaje się, że przez pomyłkę przyłączono Hołyń do Starostwa w Dolinie. Gmina Hołyń prosi swoją uzasadnia tem, że miejscowość ta leży znacznie bliżej Kałusza niż Doliny, bo o połowę drogi, a mając w jednym mieście Starostwo, Urząd podatkowy, Sąd i Wydział powiatowy, może daleko wygodniej i z mniejszą stratą czasu wszelkie swoje sprawy załatwiać — dla tego Wydział krajowy wnosi o uwzględnienie tych żądań proszących.

n) Wydział powiatowy Jasielski w sprawozdaniu swem z dnia 15. Kwietnia 1881 L. W. 18.726 zwrócił uwagę Wydziału krajowego, że rada powiatu Jasielskiego, uchwałą z dnia 6. Kwietnia b. r. poleciła mu upraszać o przydzielenie gmin Ołpiny i Szerzyny do okręgu sądu powiatowego w Jasle, a wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Brzostku. Ponieważ rzeczzone gminy Ołpiny i Szerzyny pod względem politycznym i autonomicznym należą już do powiatu Jasielskiego, a opinia wysokiego Sejmu w uchwale z dnia 29. maja 1875 wyrażona zgadza się z powyższymi żądaniem, zatem Wydział krajowy powołując się na §. 10. Ustawy z dnia 19. Maja 1868 r. (Nr. 44. D. u. p.) żądanie Rady powiatowej Jasielskiej jako pod każdym względem usprawiedliwione przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia.

o) gminy: Góra Matyczna, Żyraków, Wola wielka z Wolą małą i Zawierzbem, Straszęcin, Grabiny, Latoszyn, Podgrodzie, Gumniska Fox i Braciejowa na mocy uchwał swoich Rad gminnych upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Dębicy, ze starostwa Ropczyckiego a przydzielenie do Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Pilźnie. Gminy powyższe prosiły swą uzasadniają tem, że do Pilzna mają daleko bliższą drogę niż do Ropczyc, a pierwsze pięć leżą po tej samej stronie rzeki Wisłoki co i Pilzno. Ostatnie zaś cztery jakkolwiek położone po przeciwnej stronie tej rzeki, jednak to nie przeszkadza ani do komunikacji z Pilznem, mają bowiem gościniec rządowy i stały most pod temże miastem; wreszcie daleko wygodniej jest dla nich, jeżeli w jednej i też samej miejscowości mogą jednocześnie wszystkie swoje sprawy rządowe i administracyjne załatwić. Wprawdzie obszary dworskie tych miejscowości przeciwne są wyłączeniu ich z okręgu Sądowego w Dębicy i Starostwa Ropczyckiego, lecz gdy i Rada powiatowa Pilźnieńska wskutek odłączenia od niej w r. 1881 do innych powiatów 28 gmin znajdujących się w bardzo kłopotliwym położeniu finansowem — usilnie popiera prośby wymienionych wyżej dziewięciu gmin — Wydział krajowy uważa właściwem polecić je do uwzględnienia Wysokiemu Sejmowi.

p) Obszar dworski i gmina Dołhomościska przydzielone już w r. 1878 do c. k. Starostwa i Rady powiatowej w Mościskach, upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni, a przyłączenie do okręgu Sądu powiatowego Mościskach. Ponieważ petycja ta popartą jest przez Wydział powiatowy w Mościskach, a opinia Wysokiego Sejmu objawiona w Uchwale z dnia 29. Maja 1875, zakwalifikowała przeniesienie Dołhomościsk do Sądu powiatowego w Mościskach — zatem Wydział krajowy przedkłada ją Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia.

Odnośnie więc do przedstawienia rzeczy ad a do p wyluszczonego, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmienia niektóre ustępy uchwały swej z dnia 29. Maja 1875 objawiającej c. k. Rządowi opinię względem terytoryalnego podziału kraju na okręgi sądów powiatowych i c. k. Starostw, a to w następujących punktach:

1. Miejscowość Machlinice ma być wyłączoną z okręgu Sądu powiatowego w Żurawnie i z okręgu Starostwa Żydaczowskiego, a przydzieloną napowrót do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Stryju.

2. Miejscowość Meducha ma być wyłączoną z okręgu Sądu powiatowego w Bursztynie; ze Starostwa Rohatyńskiego, a przydzieloną do okręgu Sądu powiatowego w Haliczu i c. k. Starostwa w Stanisławowie.

3. Miejscowość Ujście-Zielone, Łuka, Międzygórze i Trościaniec należy wyłączyć z okręgu Sądu powiatowego w Monasterzyskach i Starostwa Buczackiego, a przydzielić do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Tłumaczu.

4. Miejscowość Połonice z Bogdanówką tudzież Zadwórz należy wyłączyć z okręgu Sądu powiatowego w Glinianach i c. k. Starostwa w Przemyślanach, a przydzielić je do Sądu delegowanego miejskiego we Lwowie i do Starostwa Lwowskiego. Równocześnie zaś odwołując się Sejm do uchwały swej z dnia 29. Maja 1875. r., ponawia swoją opinię, aby miejscowości Barszczowice z Chałupkami, tudzież Pinknowice wyłączone zostały z okręgu Sądu powiatowego w Winnikach, a przydzielone do Sądu delegowanego miejskiego we Lwowie.

5. Miejscowość Iskań, leżącą obecnie w okręgu Sądu powiatowego w Birczy, Starostwie Dobromilu, należy przydzielić do okręgu Sądu powiatowego w Dubiecku i c. k. Starostwa w Przemyślu. Zarazem odwołując się Sejm do uchwał wniosków swoich z dnia 29. Maja 1875. r. i z dnia 19. Października 1878. r., iż w obrębie c. k. Starostwa Brzozowskiego wypada utworzyć nowy Sąd powiatowy w Dynowie, a zaś Sąd powiatowy w Dubiecku umieścić w granicach Starostwa Przemyńskiego.

6. Miejscowości Łuka z Manasterkiem (czyli z Manasterem) tudzież Unisz, które na mocy rozporządzeń c. k. Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 27. Marca 1879. r. l. 4.410. i z dnia 27. Stycznia 1880. r. do okręgu nowego Sądu powiatowego w Złotym Potoku, a jednocześnie i do c. k. Starostwa w Buczaczu przydzielone zostały, napowrót przyłączono do okręgu Sądu powiatowego w Obertynie i c. k. Starostwa w Horodence.

7. Miejscowość Jastkowice z przysiółkami: Palenie, Ruda Jastkowska, Moskałe, Kuziory, Szwedy i Wołoszyny, należy wyłączyć z okręgu Sądu powiatowego w Rozwadowie, tudzież o obszarze c. k. Starostwa w Tarnobrzegu, a przydzielić do okręgu Sądu powiatowego w Ulanowie i Starostwa w Nisku.

8. Miejscowość Kozielniki należy wyłączyć z okręgu Sądu powiatowego w Winnikach, a przyłączyć do Sądu powiatowego delegowanego miejskiego we Lwowie.

9. Miejscowości Czerkasy i Horbacze należy wyłączyć z okręgu Sądu powiatowego w Komarnie i ze Starostwa w Rudkach, a przydzielić do okręgu Sądu powiatowego w Szczercu i Starostwa we Lwowie.

10. Miejscowość Ostra przyłączoną do nowo utworzonego Sądu powiatowego w Złotym Potoku i do c. k. Starostwa w Buczaczu, należy przydzielić napowrót do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Tłumaczu.

11. Miejscowości Jabłonica Ruska, Hroszówka i Ulucz, należy wyłączyć z okręgu Sądu powiatowego w Birczy i Starostwa w Dobromilu, a przydzielić do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Brzozowie.

12. Miejscowości Brzezinka i Niegoszowice z Sowiarką wyłączyć z okręgu Sądu powiatowego w Krzeszowicach i c. k. Starostwa w Chrzanowie, a przydzielić do okręgu Sądu powiatowego delegowanego miejskiego, tudzież c. k. Starostwa w Krakowie.

13. Miejscowość Holyń leżącą w okręgu Sądu powiatowego w Roźniatowie, Starostwie w Dolinie, należy przydzielić do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Kałuszu.

14. Miejscowości Olpiny i Szerzyny należy wyłączyć z okręgu Sądu powiatowego w Brzostku, a przydzielić do okręgu Sądu powiatowego w Jaśle.

15. Miejscowości Góra Motyczna, Żyraków, Wola wielka z Wolą małą i Zawierzbiam, Straszęcin, Grabiny, Lateszyn, Podgrodzie, Gumniska Fox i Braciejowa należy wyłączyć z okręgu Sądu powiatowego w Dębicy i c. k. Starostwa Ropczyckiego, a przydzielić do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Pilznie.

16. Wreszcie miejscowość Dołhomościska położoną w okręgu Sądu powiatowego Sądowa Wisznia, należy przydzielić do okręgu Sądu powiatowego w Mościskach.

Z Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księst. Krakowskiem.

Lwów dnia 2. Września 1881.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Waleryan Podlewski w. r.
Członek Wydziału krajowego

Aleg. 53.

Wniosek.

Zważywszy, że dotąd pomimo Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 i reskryptu całego Ministerstwa z dnia 4. czerwca 1869, l. 2354 o języku urzędowym w Galicyi niektóre władze, jak c. k. Krajowa Dyrekcya skarbu, c. k. Zarząd dóbr rządowych w Bolechowie a obecnie we Lwowie, i c. k. Nadprokuratorya Państwa w Krakowie używają w służbie wewnętrznej języka niemieckiego,

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jak najspieszniej te wyjątki usunął i nakazał wyż wymienionym władzom używać języka polskiego nadal w całej pełni tak w służbie zewnętrznej jako i wewnętrznej.

Jan Stadnicki

Wnioskodawca.

Romer, Dydyński, Mycielski, Szczęsny Koziembrodzki, Zatorski, Roman Michałowski, Scipio, Buchwald, Franciszek Jasiński, Stanisław Tarnowski, Ochrymowicz, A. Czaykowski, Madeyski, Haller.

Aleg. 54.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Rządem zbadał, czy i o ile ustawa z dnia 1. listopada 1868, nr. 25 Dz. ust. kraj. wpłynęła na zubożenie ludności rolniczej i rezultat swych badań przedstawił, a ewentualnie wniosek do zmienienia powołanej wyżej ustawy o podzielnosci gruntów sejmowi na następnej sesyi przedłożył.

Tyszkiewicz

wnioskodawca.

Józef Michałowski, Sawa, Sanguszko, Żurowski, Władysław Wolański, Korytowski, Kuczkowski, Ochrymowicz, Towarnicki, Głogowski, Rey, Scipio, Haller, Milieski, Roman Michałowski, Onyszkiewicz, Kitrys, Stanisław Tarnowski, Piętak, Jan Stadnicki.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

zważywszy, iż rozporządzenie gubernialne z daty 22. września 1823 do l. 29 991 i na takowe odwołujący się wyciąg dla c. k. Urzędów podatkowych do l. 4448/1788 1850 normujące opust podatków w razie szkód elementarnych, ogranicza ten opust na szkody przez powódź, grad, tuczę i pożar zrządzone, nie uwzględnia zaś innych również dotkliwych szkód elementarnych, jakoto zupełnego nieurodzaju, wyginienia zboża przez posuchę, mrozy lub wiatry, zgnicia takowego pod śniegiem przy niezamarniętej ziemi, zniszczenia przez myszy, szarańczę lub inne szkodliwe owady itd.;

zważywszy dalej, że nawet w wypadkach uwzględnionych opust ten nie jest wcale odpowiedni dzisiejszym stosunkom gospodarczym, a których tak mała część dochodu brutto z ziemi czysty dochód z roli stanowi.

Wzywa się c. k. Wysoki Rząd, by przedłożył Radzie Państwa nową ustawę, normującą opust podatków w razie szkód elementarnych, obejmującą wszystkie rodzaje tychże szkód i by opust ten odpowiadał nie części zniszczonej całego plonu, lecz by stał w stosunku do zniszczenia tej części plonu, która po odtrąceniu wszystkich kosztów uprawy i administracji jako czysty dochód za podstawę do wymierzenia podatków przyjętą została i by przyznany opust podatku nastąpił najdalej w przeciągu roku, licząc od dnia skonstatowania szkody.

Władysław Wolański

wnioskodawca.

Czartoryski, Gorayski, Wernieki, Dzieduszycki Wojciech, Korytowski, Głogowski, Milieski, Ochrymowicz, Rożankowski, Jasieniecki, Radzikiewicz, Golejewski, Michał Popiel, A. Łukasiewicz, Zborowski, Tyszkiewicz, Wodziński, J. Jasiński, Matkowski, Pilat, Alfons Czaykowski, Raciborski, Władysław Koziębrodzki, Onyszkiewicz, Wasilewski, Abrahamowicz, B. Kowalski, Kułaczkowski, Dobrzański, Kuczkowski, Łazarski, Sawa, Lenartowicz, Gedel, Fruchtman, Mochnacki, Jaworski, Max, Turzański, Wolfarth, Sawczyński, Żywicki, Weissmann, Haller, Paweł Popiel, Gross, Zucker, J. Łukasiewicz, Rey, Szcześny Koziębrodzki, Skałkowski, Jędrzejowicz, Scipio, Fedorowicz, Dobczyński, Smarzewski, Polanowski, Małecki, Wesołowski, Romer, Torosiewicz.

Winnipeg

The city of Winnipeg is situated on the banks of the Red River, which flows into Lake Winnipeg. It is one of the largest cities in the province of Manitoba and is a major center of commerce and industry. The city is known for its beautiful architecture, including the Assiniboine Park Zoo and the Winnipeg Art Gallery. It is also a major center of education, with several universities and colleges. The city is a major center of commerce and industry, and is a major center of education. The city is a major center of commerce and industry, and is a major center of education.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej w przedmiocie petycji Towarzystwa rolniczego Tarnowskiego w kwestyi jarmarków.

Wysoki Sejmie!

Na powódstwo Towarzystwa rolniczego okręgowego Tarnowskiego 21 Rad powiatowych podało petycę do Wysokiego Sejmu, aby:

„Sejm uchwalić raczył ustawę, mocą której liczba jarmarków w każdym miasteczku galicyjskiem zredukowanaby została do 12 w roku, to jest jednego w każdym miesiącu, i ażeby jarmarki w jednej okolicy odbywały się jednego i tego samego dnia w miesiącu, tak, aby ludność zaspokoiwszy swoje niezbędne potrzeby, nie przechodziła z jednego jarmarku na drugi, nie marnowała czasu i swoich zasobów na zajęcia nieprodukcyjne, które tylko lichwiarzy i przekupniów niesumiennych wzbogacić może“.

Jednogodność tak wielu ciał poważnych obok wniosku Towarzystwa rolniczego Tarnowskiego dowodzi w każdym razie, że poczucie złego jest bardzo ogólne. Odbija od tej zgody petycja Rady powiatowej Limanowskiej, która odwołując się do praw nabytych przez przywileje lub zwyczajowe przedawnienie, to polemizując z twierdzeniami Towarzystwa rolniczego Tarnowskiego konkluduje, aby Wysoki Sejm nad petycę ostatnią przeszedł do porządku dziennego; azatem, wedle twierdzenia Rady powiatowej Limanowskiej dzisiejsza liczba jarmarków i targów nie jest za wielką, a nieoznaczenie ich terminów nie jest szkodliwem.

Komisya zastanowiwszy się gruntownie nad przedmiotem, uważała naprzód, że petycja Towarzystwa rolniczego Tarnowskiego tak silnie poparta głównie przez Radę powiatową Jasielską, nierozróżnia dostatecznie pomiędzy targami i jarmarkami.

Jeżeli jarmarki mogą się odwołać, to do przywileju, to wreszcie do odwiecznego zwyczaju, który dla ludności miejscowej zrobił je korzystnymi, a dla okolicznej potrzebą i pożytkiem, — to rzecz się ma zupełnie inaczej z pierwszemi, to jest targami, które istnieją na mocy rozporządzeń politycznej władzy.

Tak zaś jak różnią się co do swojego początku, tak różnią się co do swej ważności, a szczególnie co do już uświęconego czasem i zwyczajem terminu jarmarków.

Komisya nie mogła zbadać praw, jakie wszystkim miastom do jarmarków służą, to z mocy dawnych przywilejów, to z mocy koncesyi udzielanych przez Namiestnictwo, z mocy dekretu ministeryalnego z dnia 19. stycznia 1853. Szanując te prawa, komisya nie wnosi, aby Wysoki Sejm żądał ich zniesienia, ale przekonana, że postępem czasu liczne wkradły się nadużycia, uważa jako konieczne, aby w celu położenia złemu tamy, Sejm wezwał Wysoki Rząd, aby sprawdziwszy przywileje wszystkich miast i miasteczek, jak najsurowiej przestrzegać raczył, aby jarmarki odbywały się tylko w tej liczbie i w tych terminach, które są przywilejami i koncesyami oznaczone.

Wiadomo komisji, że tego rodzaju badania Wysoki c. k. Rząd już dawno rozpoczął, idzie tylko o to, aby je doprowadził do skutku i organom swoim przestrzeganie sprawy surowo polecił raczył, o tyle bowiem tylko zdanie wyrzeczone przez Wysoki Sejm będzie miało wartość, o ile organa polityczne gorliwością, odpowiadającą ważności przedmiotu w praktyce, zdanie Sejmu przeprowadzić zechcą.

Co do targów:

Jakkolwiek petycja Towarzystwa rolniczego Tarnowskiego explicite nie obejmuje targów, to jednak nie ma wątpliwości, że głównie miała je na celu, bo one to głównie do rozkładu swojego szkodliwymi się okazały.

Że targi są potrzebne, rozbiorowi nie podpada.

Że rozkład targów w wielu miejscowościach tak się ustalił, iż są okolice, w których bliskie miasteczka do codziennego zbiegowiska dają pole, jest faktem niewątpliwym a w najwyższym stopniu szkodliwym. Szkody te dokładnie petycje wykazują; obowiązkiem Sejmu zwrócić na nie uwagę Wysokiego Rządu i żądać poprawy. Obok trafnych zdań inąd uwag Rady powiatowej Limanowskiej, obok uszanowania potrzeb przemysłu i handlu, uzna każdy, że targi na wpół z jarmarkami zajmujące 5 dni okolicy, są największą jej zgubą, nie mają racji bytu i powinny być ograniczone; uzna każdy, że utrzymywane jak dotąd, są tylko w interesie przekupniów, szynkarzy i lichwiarzy. Jeżeli jak słusznie Rada powiatowa Limanowska powiada, gospodarz i wyrobnik nie mogą długo czekać sposobności zbytu albo kupna, to jeden dzień w tygodniu na to wystarcza i jest obowiązkiem władzy, jeżeli przy udzielaniu koncesyi na targi nie oznaczyła normalnego dnia dla całej okolicy, aby takowy na przyszłość oznaczonym był dla całego kraju. Powody są tak liczne, tak dobitne, że nie ma potrzeby ich usprawiedliwiać ani z prawnego ani z ekonomicznego stanowiska.

W konkluzji komisja wnosi:

W załatwieniu petycji Towarzystwa rolniczego Tarnowskiego, popartej przez petycje 20 i kilka Rad powiatowych, Wysoki Sejm kładąc największą wagę na usunięcie nadużyć, jakie w praktyce jarmarków i targów panują — wzywa c. k. Rząd

co do jarmarków

aby, zbadawszy przywileje i koncesye udzielone miastom i miasteczkom na jarmarki, jeżeliby się okazało, że nadużywają zwyczajowo swych praw, ograniczył takowe do liczby i terminu, jaki opiewa w przywileju lub koncesyi.

Co do targów

zważywszy, że żadnego niema powodu, aby takowe w różnych dniach tygodnia odbywały się, że następujące po sobie dni targowe po sąsiednich miastach są w najwyższym stopniu szkodliwe, że jak powstały koncesyą władzy politycznej, tak przez tą władzę zmienione być mogą:

Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby dla większych miast Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego wyznaczył dwa dni targowe, a dla miast mniejszych, jeden dzień targowy w tygodniu z wolnością przeniesienia, gdyby święto uroczyste na dzień targowy przypadało.

Niniejszem sprawozdaniem zostają załatwione wszystkie petycje w kwestyi jarmarków i targów, do Wysokiego Sejmu wniesione.

Grocholski

Przewodniczący.

Paweł Popiel

Sprawozdawca.

Aleg. 57.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży należącego do krajowego funduszu szkół ludowych gruntu pod l. $\frac{105}{144}$ w Nowym Sączu.

Wysoki Sejmie !

Do majątku krajowego funduszu szkół ludowych należy parcela budowlana, stanowiąca realność pod l. 105/144 w Nowym Sączu, a obejmująca 75 sążni kwadratowych powierzchni.

Parcela ta mająca dwa fronty, t. j. ku ulicy Farnej i ku ulicy św. Ducha miała być niegdyś własnością kolegiaty Nowo-Sądeckiej, która takową około roku 1757. akademii Krakowskiej darowała.

Na darowanym sobie gruncie wybudowała była akademii Krakowska dom piętrowy, w którym umieszczone zostały początkowo szkoły łacińskie, zaś od roku 1774. szkoły niemieckie, normalnemi zwane.

Te ostatnie zajmowały realność, o której mowa aż do roku 1819. lub 1820., w którym to czasie dom wybudowany staraniem akademii Krakowskiej, jako grożący ruiną musiał być rozebrany.

Czyli i jaki układ zawarty był między akademią Krakowską a funduszem szkół normalnych w przedmiocie przeniesienia własności tej realności, tego niewyświecają niekompletne akta, jakie w tej sprawie jeszcze istnieją, tyle tylko zdaje się być pewnem, że fundusz szkół normalnych zostawać musiał od r. 1774. w nieprzerwanem posiadaniu rzeczonyj realności, gdy bowiem w r. 1834. zarządzone dochodzenia co do własności tej realności, uważano takową powszechnie jako własność funduszu szkół normalnych, który też na podstawie zeznań przesłuchanych świadków, w księgach gruntowych miasta Nowego Sącza, a mianowicie w księdze własności IV na stronie 7. nr. 2. haered. za właściciela tej realności został zapisany.

Po rozebraniu domu, o którym powyżej była mowa, doznawał pozostały grunt pod l. 105/144 bardzo mało opieki, służył za zbiorowisko śmieci, rumowiska i t. p., nadto zaś składali właściciele sąsiedniej realności pod l. 15 na gruncie tym materiały budowlany i przechodzili przez ten grunt ku przyległym ulicom, urządźwszy w oparkaniu granicznym najprzód furtkę, a następnie nawet bramę wjazdową.

W skutek prywatnego doniesienia nakazała była wprawdzie c. k. władza powiatowa w Nowym Sączu w r. 1860. właścicielom realności l. 15 zbudować bramę wiodącą ku realności funduszu szkół normalnych, przeciw czemu właściciele realności l. 15 odwołali się byli do c. k. komisji Namiestnictwa w Krakowie, zanim jednak sprawa ta została rozstrzygnięta, wytoczyli ciż właściciele realności pod l. 15 pozwem wniesionym dnia 16. Stycznia 1864. do c. k. Sądu obwodowego w Nowym Sączu przeciw funduszowi szkół normalnych spór mający za przedmiot prawo przechodu przez grunt l. 105/144 rozszczone na rzecz właścicieli wspomnianej realności pod l. k. 15 w Nowym Sączu.

Spór ten, w którym fundusz szkół normalnych zastępowała c. k. Prokuratorja skarbu, przeprowadzony został przez wszystkie 3 instancje i wypadł na niekorzyść funduszu szkół normalnych.

Wyrokami bowiem drugiej i trzeciej instancji t. j. c. k. wyższego Sądu krajowego w Krakowie z dnia 26. Kwietnia 1877. l. 4.558 i c. k. Sądu najwyższego z dnia 3. Stycznia 1879. l. 11.597 orzeczono, iż właścicielom realności położonej pod l. 15 w Nowym Sączu — służy prawo wolnego przechodu przez plac położony pod l. 105/144 w Nowym Sączu, a to ku ulicy Farnej położonej między realnościami pod nr. 16 i 17 i napowrót od tej ulicy przez rzeczony plac do domu pod l. k. 15 położonego. Właściciele więc placu pod l. 105/144 winni dozwolić właścicielom realności pod l. 15 wykonywanie rzeczzonego prawa przechodu i utrzymywanie furtki w dziedzińcu realności pod l. 15, służącej do wykonywania tej służebności. Nadto spadł na fundusz szkół normalnych, a obecnie na krajowy fundusz szkół ludowych, jako na właściciela realności pod l. 105/144, obowiązek zapłacenia kosztów sądowych w kwocie 34 zł. 69¹/₂ ct. i kosztów egzekucyjnych 3 zł. 61 ct.

Prawa przyznane właścicielom realności l. 15, jakoteż koszta sądowe i egzekucyjne, zainstalowane zostały na służebnej realności l. 105/144 na mocy wyroku c. k. Sądu obwodowego w Nowym Sączu 26. Lipca 1878 l. 3.147 i wyższego Sądu krajowego w Krakowie z 18. Marca 1879 l. 12.752 jak Dom. IV. str. 23. n. 3. cięż.

Jeszcze w toku sporu sądowego zgłaszali się właściciele realności pod l. 15 w Nowym Sączu z propozycją nabycia na własność placu budowlanego pod l. 105/144. Gdy jednak wówczas oddanie funduszu szkół normalnych w zarząd Wydziału krajowego, znajdowało się jeszcze w stadyum rokowań, przeto Wydział krajowy nie miał kompetencji do stanowczego postępowania w tej sprawie.

Później powstała była wątpliwość, czy grunt, o którym mowa jest wyłączną własnością funduszu szkół normalnych, albowiem imieniem funduszu religijnego podniesione były pretensje te współwłasności tego gruntu. Pretensje te zostały obecnie uchylone, a gdy właściciele realności l. 15 ponowili powyższą propozycję, a za sprzedaż gruntu pod l. 105/144 również Rada szkolna okręgowa i c. k. Starostwo w Nowym Sączu się oświadczyły, przeto wszedł Wydział krajowy jako zarządca krajowego funduszu szkół ludowych w rokowania o sprzedaż gruntu rzeczzonego. Wydział krajowy skorzystał przytem z ofiarowanego sobie pośrednictwa c. k. Starostwa w Nowym Sączu, które z gotowością, godną wszelkiego uznania podjęło się załatwienia sprawy z właścicielami realności l. 15 w Nowym Sączu.

Wartość gruntu l. 105/144 poddana została pod rozpoznanie miejskich detaksatorów sądowych, którzy mając na uwadze zawarowane na realności l. 15 służebnictwo przechodu i potrąciwszy z całego obszaru tegoż gruntu przestrzeń 3·75 sążni kwadratowych, jakoby przy zabudowaniu gruntu na przechód dla mieszkańców realności l. 15 ku ulicy farnej musiała być pozostawioną, oszacowali wartość pozostałych 71·25 sążni kwadratowych na 712 zł. 50 ct. czyli po 10 zł. za sążeń.

Przesłuchani w c. k. Starostwie właściciele realności pod l. 15 w Nowym Sączu podali do protokołu, że grunt o którym mowa, gotowi nabyć za powyższą cenę szacunkową, do której z własnej woli ofiarowali się dodać 15%, czyli 106 zł. 17 ct. tak, że cena kupna wynosić ma razem 819 zł. 37 ct. w. a.

Zważywszy że grunt budowlany pod l. 105/144 w Nowym Sączu, leżąc pustką już od lat sześćdziesięciu nie przynosił dotąd funduszowi szkół ludowych żadnych korzyści, że i na przyszłość pozostając w dzisiejszym stanie własnością funduszu szkolnego nie łatwo na korzyść tego funduszu dałby się zużytkować; że owszem ze względów policyjnych należałoby grunt ten oparkanić, oparkanie w dobrym stanie utrzymywać i jakiś rodzaj nadzoru dla tego gruntu ustanowić, co bez kosztów nie dałoby się uskutecznić;

zważywszy dalej że wykonywanie ciężącego na gruncie służebnictwa przechodu pociąga za sobą podział gruntu tego na dwie bardzo nierówne części przez co stósowne zabudowanie gruntu zostało co najmniej utrudnione;

zważywszy nakoniec, że ofiarowaną za grunt rzeczony cenę w obec urzędowego oszacowania wartości gruntu nazwać można korzystną, i że w obec ciężącego na gruncie służebnictwa przechodu na rzecz realności pod l. 15 spodziewać się nie można, iżby ktokolwiek za grunt ten lepszą cenę mógł ofiarować, — Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Grunt położony w Nowym Sączu pod l. 105/144 przy ulicy Farnej i ulicy św. Ducha obejmujący 75 sążni kwadratowych przestrzeni, który według ksiąg gruntowych miasta Nowego Sącza, a mianowicie księgi IV. str. 7. n. 2 haer. jest własnością byłego funduszu szkół normalnych, a dzisiejszego krajowego funduszu szkół ludowych, ma być sprzedany z wolnej ręki właścicielom sąsiedniej realności położonej pod l. 15 w Nowym Sączu za cenę ośmset dziewiętnaście (819) zł. 37 ct.

2. Uzyskana cena kupna ma być wcieloną do majątku zarodowego krajowego funduszu szkół ludowych.

We Lwowie dnia 27. Września 1881.

Z Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Dr. Zybkiewicz.

Sprawozdawca:

Oktaw z Siemuszowy Pietruski

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 58.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o zamknięciu rachunków za rok 1879. funduszu krajowego oraz funduszków uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 14. września b. r. przekazaniem zostało komisji budżetowej do zbadania sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków za rok 1879. funduszu krajowego oraz wszystkich funduszków zostających pod zarządem lub kontrolą Wydziału krajowego.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje jedynie zamknięcie rachunków funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu oraz funduszków ze skarbu krajowego uposażonych i tych funduszków, dla których Wysoki Sejm układa corocznie budżet dochodów i wydatków.

Fundusze zaś samoistne, dla których Wysoki Sejm budżetu nie układa, którymi nie zarządza, lecz nad którymi ma najwyższy nadzór, ażali zarząd tymi funduszami jest prawidłowy i odpowiadający celom, na które zostały przeznaczone, będą przedmiotem osobnego sprawozdania.

Będą również przedmiotem osobnych sprawozdań zamknięcie rachunków funduszu propinacyjnego i zamknięcie rachunków fundacyi Skarbkowskiej.

Formę przedłożonego zamknięcia rachunków zachował Wydział krajowy taką, jak w roku 1878, a więc z uwzględnieniem postanowień Wysokiego Sejmu z roku 1874 i 1876 i dodatkowych uchwał z roku 1878 i 1880.

Po tych uwagach przystępujemy do tej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków

funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu.

Przedłożone przez Wydział krajowy zamknięcie rachunków za r. 1879. wykazuje, iż rzeczywiste ogólne wydatki tak zwyczajne jak i nadzwyczajne funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu wynosiły w r. 1879. złr. 2,901.974. Że zaś na wszystkie rubryki i pozycje wydatków tegoż

funduszu prelimitowano w budżecie na r. 1879. tylko zŕ. 2,631.701, okazuje się przeto, że wydatki rzeczywiste były większe od prelimitowanych w budżecie o zŕ. 270.273.

Badając pod tym względem pojedyncze rubryki wydatków, przychodzimy do następujących rezultatów: w rubrykach I., IV., X. i XI. wydatków zwyczajnych, wydatki rzeczywiste były mniejsze od prelimitowanych o zŕ. 115.544, a w rubrykach wydatków nadzwyczajnych X., XIII. wydano mniej od prelimitowanych w budżecie kwot o zŕ. 27.237, ogółem więc wydatki były mniejsze od prelimitowanych o zŕ. 142.781. Natomiast w rubrykach II., III., V., VII., VIII., IX., XII. i XIV. wydatki rzeczywiste były większe od prelimitowanych o zŕ. 413.054. Z porównania tych dwóch głównych cyfr okazuje się, że wydatki rzeczywiste były większe od prelimitowanych o zŕ. 270.273, jak to powyżej wykazano.

Rubr. VI. „Zasiłki dla zakładów dobroczynności“ żadnego nie wykazuje zboczenia od prelimitowanej kwoty.

Przy każdej rubryce i pozycji, w której wydatek rzeczywisty różnił się od prelimitowanego w budżecie, Wydział krajowy uzasadniając te różnice, przytoczył powody, dla których wydatki rzeczywiste były większe lub mniejsze od wyznaczonego w budżecie. Komisya budżetowa zbadawszy te powody i zasiągnąwszy jeszcze wyjaśnień i szczegółowych wykazów i rachunków co do pozycji, przy których przytoczone zestawienie cyfr nie było dość jasne, uznała wszystkie różnice za uzasadnione i usprawiedliwione. Przeniesienie zaś kwot prelimitowanych na wydatki zwyczajne w jednych pozycjach, a nawet rubrykach dla pokrycia zwiększonych wydatków w innych pozycjach i tytułach, uzasadnione jest upoważnieniem danem Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm w ustawie finansowej na r. 1879.

Przejdziemy najprzód te rubryki, w których wydatki rzeczywiste były mniejsze od kwot w budżecie prelimitowanych.

W rubr. I. A. „Sejm krajowy“ prelimitowano zŕ. 69.200, wydano zaś rzeczywiście tylko zŕ. 12.209, a to z powodu, że w r. 1879. nie było sesji sejmowej. Kwota zaś zŕ. 12.209 wydana została na czynsz najmu sali i ubikacyj sejmowych i na druki przygotowawcze do Sejmu. W tej samej rubryce lit. B. „Wydział krajowy“ prelimitowano kwotę zŕ. 37.000, wydano zaś rzeczywiście tylko zŕ. 35.044, więc zaoszczędzono zŕ. 1.956, ponieważ jeden z członków Wydziału krajowego nie przez cały rok pobierał pensję i także z powodu, że rzadko tylko była potrzeba powoływania zastępców.

Rubr. IV. „Koszta szczepienia“ wykazuje drobne zaoszczędzenie zŕ. 155.

W rubr. X. „Drogi krajowe“, w wydatkach zwyczajnych, w których się mieszczą: koszta zarządu, utrzymanie dróg i wydatki na myta, wynoszą rzeczywiste wydatki zŕ. 590.047, że zaś na te pozycje prelimitowano ogółem zŕ. 619.275, okazuje się, że wydano rzeczywiście mniej niż prelimitowano o zŕ. 29.228. Na to zaoszczędzenie złożyły się głównie następujące pozycje: poz. 107 „Koszta zarządu“, w której z powodu interkalaryów wydano mniej o zŕ. 1.093; poz. 108, 109 i 112 „Ryczałty“, w których zaoszczędzono zŕ. 194; poz. 111 „Koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego“, na co wydano mniej niż prelimitowano o zŕ. 1.254; poz. 154 „Koszta komisyjne przy mytach“, w których zaoszczędzono zŕ. 918 i poz. 155 „Przerwy z powodu szkód elementarnych“, z powodu których wydano mniej niż prelimitowano o zŕ. 2.140; nakoniec wykazuje dział C. tej rubryki „Koszta utrzymania dróg“ poz. 113—151, ogólne rzeczywiste wydatki mniejsze od prelimitowanych o zŕ. 24.423, jako wynik z porównania sum, jakie na utrzymanie 31 dróg krajowych zaoszczędzono (zŕ. 47.000) z kwotą, jaką wydano więcej niż prelimitowano na utrzymanie pozostałych 8 dróg (zŕ. 22.577). Jeżeli od ogólnej sumy zaoszczędzonej w tym dziale odejmiemy zŕ. 9.181 jako wykazane w tym dziale należitości bierne za r. 1879., zostaje jeszcze dość znaczne zaoszczędzenie w kwocie zŕ. 15.242. Co się tyczy uzasadnienia tych różnic, komisya budżetowa z przyjemnością konstatuje, że Wydział krajowy zastosował się do uwag poczynionych przez nią w jej sprawozdaniu o zamknięciu rachunków za r. 1878. Wydział krajowy bowiem szczegółowo uzasadnił wszelkie zboczenia od cyfr prelimitowanych, tak przekroczenia jak i zaoszczędzenia i

Jeżeli pierwsze są wynikiem koniecznych częściowych rekonstrukcyj i naprawy mostów (droga Krościenko-Szczawnica, Rohatyn-Brzeżany-Tarnopol, Strussów-Buczacz, Stanisławów-Bursztyn, Tarnopol-Podwoleczyska), lub też dostawionego większego zapasu kamienia na rok następny (Żółkiew-Mosty-Krystynopol) to zaoszczędzenia wszystkie osiągnięte zostały w części z powodu, że nie wszystkie roboty preliminarowane mogły być dokonane, po części zaś, ponieważ dobry stan niektórych dróg nie wymagał w r. 1879. takich napraw i robót rekonstrukcyjnych, jakie przewidywano przy uchwaleniu budżetu na r. 1879.

Na „Budowę i rekonstrukcję dróg“ preliminarowano w rubr. X. (wydatki nadzwyczajne) ogólną kwotę złr. 300.000, wydano zaś rzeczywiście złr. 304.664, więc wydano więcej złr. 4.664. Z kwoty rzeczywistych wydatków poczynionych w tym dziale należy jednak potrącić: złr. 5.710 użytych właściwie nie na budowę, ale na konserwację i złr. 274 zwróconych na rachunek budowy drogi Tarnów-Szczucin przez Wydział powiatowy tarnowski, pozostanie wtedy rzeczywisty wydatek złr. 298.679, czyli o złr. 1.320 mniej niż preliminarowano. Kwota złr. 1.155 zwrócona na rachunek tej drogi przez gminę miasta Tarnowa, jako zwrot należności z lat ubiegłych, wpisana została do rubr. VI. dochodów poz. 9. d. „Rozmaite zwroty“.

W rubr. XI. „Dotacje dla zakładów krajowych“ wynosiła preliminarowana w budżecie suma złr. 238.554, rzeczywiste zaś wydatki wynosiły tylko złr. 211.333, wydano więc rzeczywiście mniej niż preliminarowano o złr. 27.221. Wydano mniej niż preliminarowano: na zakład obłąkanych w Kulparkowie o złr. 20.020, na fundusz podrzutek o złr. 2.085, a na szpital św. Łazarza w Krakowie o złr. 19.928, razem wydano mniej złr. 42.033, że zaś na krajowy szpital we Lwowie wydano więcej niż preliminarowano o złr. 14.812, okazuje się ogólne zaoszczędzenie w tej rubryce złr. 27.221.

Szczegółowe zbadanie i uzasadnienie tych różnic znajduje się poniżej przy szczegółowym zamknięciu rachunków tych zakładów dotowanych z funduszu krajowego.

W rubr. XIII. „Budowy wodne“ (wydatki nadzwyczajne) preliminarowano „na regulację Sanu“ złr. 7.143, a nie wydano nic, „na kosztą robót wstępnych około regulacji Dniestru“ złr. 5.000, z których wydano tylko złr. 1.222, „na subwencyę dla spółek wodnych w powiecie Mieleckim“ złr. 10.000, a „na regulację rzeki Świcy“ złr. 5.000, z dwóch tych preliminarowanych kwot jednak nie wydano nic, ogółem więc wydano w tej rubryce mniej niż preliminarowano o złr. 25.921.

Przechodzimy teraz do rubryk, w których wydano rzeczywiście więcej niż preliminarowano w budżecie.

W rubr. II. „Koszta zarządu preliminarowano ogółem złr. 218.812, wydano zaś rzeczywiście złr. 230.708, więc wydano więcej niż preliminarowano o złr. 11.896. Ta przewyżka rzeczywistych wydatków nad preliminarowane kwoty powstała z następujących powodów: Na płace urzędników i woźnych wszystkich siedmiu oddziałów Wydziału krajowego preliminarowano kwotę złr. 120.130, wydano zaś rzeczywiście tylko złr. 119.720, więc zaoszczędzono właściwie złr. 410, że zaś na zaliczki na płace żadna kwota nie była preliminarowaną, a Wydział krajowy na mocy ustawy służbowej, upoważniającej go do udzielania urzędnikom zaliczek na płace, udzielił takowych w kwocie złr. 10.169, z których pozostało z końcem roku niespłaconych złr. 5.923, ztąd powstało przekroczenie w kwocie złr. 5.513. Dla uniknięcia na przyszłość koniecznych z tego powodu przekroczeń budżetowych, komisya budżetowa w sprawozdaniu swoim o zamknięciu rachunków za r. 1877. pozwoliła sobie wyrazić życzenie, aby w tej rubryce wstawioną została osobna pozycya „Zaliczki na płace urzędników“ z kwotą na ten cel przez Wysoką Izbę przeznaczyć się mającą. Gdy zaś Wydział krajowy w projekcie budżetu na r. 1882. takiej pozycyi nie umieścił, komisya budżetowa widzi się zniwoloną życzenie swoje na tem miejscu powtórzyć. Do znacznego stosunkowo przekroczenia w tej rubryce przyczyniła się niemniej poz. 27. „Koszta podróży i dyety dla urzędników“, w tej pozycyi preliminarowano złr. 3.400, rzeczywisty zaś wydatek wynosił złr. 9.720, przewyżka więc wydatków nad preliminarowaną kwotę wynosi złr. 6.320. Przekroczenie to spowodowane było

wzmagającą się z każdym rokiem potrzebą kontrolowania gospodarki majątków gminnych, którą to potrzebę i Wysoki Sejm uznał, przeznaczając na ten cel na r. 1880. złr. 5.900, a na r. 1881. złr. 7.000; w poz. 26. „Potrzeby kancelaryjne“ przekroczone również preliminowano kwotę o złr. 932, a przekroczenie to usprawiedliwione jest zwiększającymi się z każdym rokiem czynnościami urzędowymi i tą okolicznością, że w tym dziale wydatków, kwoty potrzebne nie mogą być ściśle napród obliczone i różnice z budżetem są nieuniknione. Natomiast wydano w tej rubryce mniej niż preliminowano w poz. 21. „Dyurniści“ o złr. 241 i poz. 25. „Emolumenta“ o złr. 736, z powodu, że w skutek awansu kilku urzędników utraciło prawo do dodatku pięcioletniego.

Rubr. III. „Koszta leczenia“ wykazuje przekroczenie w kwocie złr. 117.855, preliminowano bowiem w tej rubryce złr. 420.000 rzeczywisty zaś wydatek wynosi złr. 549.119, a po potrąceniu zwrotów za r. 1879 od gmin i samopłacących w kwocie złr. 11.265 pozostaje wydatek z funduszu krajowego złr. 537.855. Znaczne to przekroczenie uzasadnia Wydział krajowy słusznie wzrastającą ciągle ilością dni leczenia. Taksa za jeden dzień leczenia nie jest wprawdzie jednakową we wszystkich szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych, mimo to porównanie przeciętnej ilości dni leczenia w kilku latach z przeciętnym kosztem udowodnia, że wzmaganie się wydatków pozostaje w przybliżonym stosunku do wzrostu ilości dni leczenia. W r. 1878 gdy wysoki Sejm uchwalał budżet na r. 1879 znany był w przybliżeniu rezultat za r. 1877, w tym zlikwidowanych dni leczenia w szpitalach było 711.741, a koszta wynosiły bez potrącenia zwrotów 440.970, na tej podstawie wstawiono w budżet kwotę złr. 420.000. Z zamknięcia rachunków okazuje się, że w r. 1879 było dni leczenia 794.513. Ilość dni leczenia w ostatnim pięcioleciu to jest od r. 1874 do r. 1878 wynosiła w przecięciu 585.278, wydatki zaś w tym samym okresie czasu w przecięciu rocznie wynosiły 390.671, przeciętnie więc 1 dzień leczenia kosztował cent. 66.75. W r. 1879 kosztował 1 dzień leczenia ct. 68.15, był więc większy od przeciętnego kosztu jednego dnia leczenia w poprzednich 5 latach o cent 1.40. Różnica ta jednak nie dowodzi bynajmniej, aby koszt 1 dnia leczenia w r. 1879 był rzeczywiście o tyle większy, lecz pochodzi ona z rozmaitej wysokości taks i rozmaitej ilości dni leczenia po pewnej taksie.

W rubr. V „Wydatki sanitarne“ preliminowano złr. 32.700, rzeczywisty zaś wydatek wynosił złr. 60,556, przekroczone więc preliminowaną kwotę o złr. 27.856, mianowicie: w poz. 34 koszta podróży lekarzy z powodu komisji w sprawach sanitarnych“ zamiast preliminowanych złr. 30.000, kosztowały złr. 56.108, a w poz. 35, koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi, zamiast preliminowanych złr. 2700 wydano złr. 4448. Przekroczenia te spowodowane zostały konieczną potrzebą, wydatki te są zmienne niezależne od zarządzeń Wydziału krajowego, ale od panujących epidemji i rzadziej lub częściej pojawiającej się zarazy na bydło.

Rubr. VII. „Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego“ wykazuje rzeczywiste wydatki w kwocie złr. 529.187, że zaś preliminowana kwota w tej rubryce wynosiła tylko złr. 434.294 wydano więc więcej niż preliminowano o złr. 94.893. Komisya budżetowa jednak z uwagi, że w tej rubryce pewne kwoty przeznaczone były na specjalne cele, jakoto złr. 2000 na stypendya geologiczne, których nie wydano z powodu braku odpowiednich kandydatów, złr. 500 na szkołę koszykarstwa w Krakowie, nie wydano z powodu, że szkoła istnieć przestała, że z kwoty złr. 10.000 przeznaczonej na badanie głębszych pokładów ziemi osobiwie w okolicach naftowych wydano tylko złr. 518, przyszła do przekonania, że przekroczenie w tej rubryce wynosi właściwie złr. 106.875, którego przeważna część bo złr. 93.518 przypada na dział C. „zasiłki na cele oświaty“ o czem poniżej szczegółowo przy zamknięciu rachunków funduszu szkolnego, o złr. 2014 przekroczone w wydatkach na szkołę rolniczą w Dublanach a o złr. 12.394 w wydatkach folwarku w Dublanach — uzasadnienie tych przekroczeń będzie szczegółowo rozbierane poniżej przy specjalnem sprawozdaniu — na koniec wydano w tej rubryce złr. 1.073 na ankiety w różnych sprawach gospodarstwa krajowego, który to wydatek nie był w budżecie przewidziany.

W rubr. VIII „utrzymanie pomników historycznych“ wynosiły rzeczywiste wydatki zlr. 13.285, więc przekroczyły prelimitowaną kwotę zlr. 12900 o zlr. 385. W poz. 90, wydano na restaurację lokalu archiwum aktów grodzkich we Lwowie zlr. 1474, który to wydatek nie był w budżecie przewidziany. Wydatek ten znajduje pokrycie w kwocie zlr. 2263 otrzymanej od skarbu państwa, a umieszczonej w rubr. XI dochodów. Natomiast wydano mniej w poz. 88 na restaurację pomników o zlr. 800 ponieważ mniejsza ilość restauracji wykonaną została, aniżeli w budżecie przewidziano, na płacę aplikantów w Krakowie o zlr. 99 i na potrzeby kancelaryjne o zlr. 190.

Rubr. IX. „Kwaterunkowe żandermeryi.“ Preliminowana kwota wynosiła zlr. 65.196 wydano zaś rzeczywiście zlr. 69.392, przekroczone więc prelimitowaną kwotę o zlr. 4196, a mianowicie wydano więcej na ryczałt na potrzeby kwaterunkowe o zlr. 3.400, a na urządzenie nowych koszar o zlr. 796. Przekroczenia te umotywowane są potrzebą urządzenia koszar dla 3 nowych posterunków i 26 expozytur i w skutek podwyższenia czynszów przy zawarciu nowych kontraktów

Rubr. XII. „Wydatki na szupaśnictwo.“ Wydatki rzeczywiste tej rubryki wynoszą zlr. 32.973, gdy zaś na te wydatki prelimitowano tylko zlr. 25.000 przeto przekroczone budżet o zlr. 7.973. Za krótki jeszcze okres czasu służył dotąd za podstawę do obliczania potrzeb tej rubryki i wydatki nie są jeszcze ustalone. W r. 1877 wydatki te wynosiły zlr. 20.000, a w r. 1878. poskoczyły na zlr. 31.530. Z tego powodu też Wydział krajowy wstawił do tej rubryki w budżecie na rok 1882 zlr. 33.000. Wzrost ten wydatków spowodowanym jest wzmagającą się ilością przedkładanych rachunków. Dodać jeszcze należy i tę okoliczność, że zaległości czynne w tej rubryce od gmin i innych krajów za r. 1878 wynoszą zlr. 4.497.

Rubr. XIV. „Rozmaite wydatki“ rozpada się na dwa działy: wydatki w budżecie wyszczególnione i wydatki w budżecie nieprzewidziane. W dziale pierwszym było prelimitowanych zlr. 30.000 do dyspozycji wydziału krajowego, z których wydano zlr. 29.978 i na rozmaite stypendya, wsparcie i na procenta od pożyczonych z funduszu pożyczki krajowej dla budowy Kulparkowa razem zlr. 56.849, która suma całkowicie wydana została.

Wydatki w budżecie na r. 1879 nie wyszczególnione wynoszą ogółem zlr. 148.021. Suma ta składa się z następujących pozycji: zlr. 40.400 wydano na budowę domu administracyjnego w Kulparkowie, kwota ta uzyskana z pożyczki zaciągniętej w kasie oszczędności na podstawie uchwał wys. Sejmu z r. 1878 umieszczonej jest również w rub. dochodów; zlr. 29.553 wypożyczono funduszowi budowy szpitala św. Łazarza w Krakowie, kwota ta zwracaną być ma w latach przyszłych ze ściąganych mających należności czynnych i innych dochodów majątku zarodowego szpitali krakowskich; zlr. 2757 zapłacono kasie oszczędności jako ratę umorzenia wspomnianej powyżej pożyczki; zlr. 239 wypożyczono funduszom stypendyjnym na pokrycie chwilowych niedoborów i nakoniec zlr. 75.072 zapłacono jako odesetki od chwilowo w ciągu r. 1879. wypożyczonej gotówki. Znaczny ten wydatek uzasadniony jest tą okolicznością, że Wydział krajowy nie tylko był zmuszony opłacać procenta od kwot pożyczonych na pokrycie niedoborów z lat 1877 i 1878, ale nadto nie posiadając dotacyi kasowej, musiał także zaciągać chwilowe pożyczki na pokrycie bieżących wydatków, ponieważ jak to Wydział krajowy w osobnem przedłożeniu w r. 1880 wykazał, dochody funduszu krajowego a głównie dodatki do podatków dopiero w ostatnim kwartale roku zaczynają obficie wpływać do kasy krajowej. Niedogodności takiej manipulacji i powstające ztąd zawikłania w rachunkach uznał wys. Sejm polecając uchwałą z dnia 21. lipca 1880. Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył swoje wnioski względem utworzenia stałej, odpowiedniej dotacyi kasowej.

Dochody. W uchwalonym przez wys. Sejm budżecie na r. 1879 prelimitowano w dziale dochodów ogółem zlr. 2,631.987, rzeczywiste zaś dochody wykazane w zamknięciu rachunków za r. 1879 wynosiły zlr. 2,750.182, były więc większe od prelimitowanych o zlr. 118.195. Szczegółowo rozbierając pojedyncze rubryki, widzimy, że dochody rzeczywiste były mniejsze od prelimitowanych w rubr. II. III. VII. o zlr. 2075, zaś w rubr. IV., V., VI., VIII., IX., X., XI. i XII. dochody rze-

czywiste przewyższyły kwoty preliminowane o złr. 120.270. Z porównania tych dwóch cyfr okazuje się, że ogólny rzeczywisty dochód był większy od preliminowanego o złr. 118.195, jak powyżej wykazano. Rubr. I. „pozostałość z rachunków z lat ubiegłych“ nie miała żadnej sumy preliminowanej, żadnej też kwoty dochodu nie wykazuje, ponieważ zamknięcie rachunków z r. 1878 wykazało niedobór.

Dochody rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych w następujących rubrykach:

W rubr. II. „dochód z odnajmu ubikacyj sejmowych“ preliminowano złr. 1000, wpłynęło zaś tylko złr. 799 więc mniej o złr. 201, a to z powodu, że dochód ten jest zmienny, zależny od czasu przez jaki lokalności te mogły być wynajęte i od większego lub mniejszego popytu na mieszkania.

W rubr. III. „Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych“ preliminowano złr. 1000 wpłynęło zaś z tego tytułu tylko złr. 298 czyli mniej o złr. 702, z powodu powyżej kilkakrotnie powtórzonego, że kasa krajowa nie miała w ciągu roku kapitałów do lokowania.

W rubr. VII. „zwroty pożyczek“ preliminowano złr. 5525, rzeczywisty zaś dochód wynosił tylko złr. 4353, był więc mniejszym od preliminowanego o złr. 1172, a to z powodu, że rata od p. Wilda w r. 1879 nie wpłynęła i że gmina m. Stryja nie zwróciła preliminowanej kwoty złr. 578.

Dochody rzeczywiste były większe od preliminowanych w następujących rubrykach:

W rubr. IV. „Dochody z dróg krajowych“. Dochody te rozpadają się na dochody z myt, odsetków zwłoki, kar konwencyonalnych i grzywien i z datków dobrowolnych na budowę dróg. Dochód z myt był preliminowany w kwocie złr. 192.000, przyniósł zaś rzeczywiście złr. 203.800, przewyższył więc kwotę preliminowaną o złr. 11.800, z powodu pomyślniejszych rezultatów przy wydzierżawieniu stacyj mytniczych; dochód z odsetek zwłoki, kar i grzywien był preliminowany w kwocie złr. 500, rzeczywisty zaś dochód wynosił złr. 833, był więc większy o złr. 333. Natomiast był preliminowany dochód z datków dobrowolnych na budowę dróg na złr. 18.000, przyniósł zaś rzeczywiście tylko złr. 6453, czyli mniej od preliminowanej kwoty o złr. 11.547, ubytek ten w dochodach tłomaczy Wydział krajowy tem, że datki dobrowolne wpłynęły opieszale mimo powtarzanych upomnień.

W r. 1875 wynosiła należność bieżąca dobrowolnych datków złr. 57.624, w r. 1876 złr. 24.535, w r. 1877 złr. 5271, w r. 1878 złr. 8379, w r. 1879 złr. 71.974 (z których złr. 70.000 na drogę Lwów-Stojanów), w r. 1880 złr. 2606. Na te należności spłacono w r. 1875 złr. 6585, w r. 1876 złr. 18.389, w r. 1877 złr. 18.974, w r. 1878 złr. 8664 (z których złr. 1000 odpisano), w r. 1879 złr. 6803 (z których złr. 351 odpisano), w r. 1880 spłacono złr. 11.325. Budżet na r. 1879 ułożony został na podstawie rezultatów z r. 1876 i 1877, tymczasem dochody te już w r. 1878 znacznie się zmniejszyły. Z końcem r. 1879 zaległości z tego tytułu wynosiły złr. 109.846 w której sumie figuruje droga Lwów-Stojanów z kwotą 70.000. Część tych zaległości wpłynęła w r. 1880, ponieważ należność z tego roku wynosiła złr. 2606 a dochód rzeczywisty przyniósł złr. 11.325.

W rubr. V. „Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych“, preliminowano od funduszu policji krajowej złr. 6747, wpłynęło zaś 7102, więcej o złr. 355, a od szpitala Św. Łazarza w Krakowie nie preliminowano nic, a wpłynęło złr. 40.667. Dochody te uzasadnione będą przy szczegółowych zamknięciach rachunków tych funduszków.

W rubr. VIII. „Dochody szkoły lasowej.“ Dochód był większy od preliminowanego o złr. 120, z powodu powiększenia się czesnego od uczniów.

W rubr. IX. „Dochody krajowych szkół rolniczych w Dublanach“, preliminowano dochód szkoły wyższej w kwocie złr. 15.715, wpłynęło zaś tylko złr. 14.066 czyli o złr. 1649 mniej, natomiast wpłynęło do kasy krajowej, jako dochód szkoły parobków złr. 2954, który dochód w budżecie nie był przewidziany, nadwyżka więc rzeczywistego dochodu tej rubryki nad preliminowany wynosi złr. 1305, a to podług szczegółowego zamknięcia rachunków, o którym poniżej będzie mowa.

Rubr. X. „Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich“, wykazuje nieznaczną nadwyżkę zlr. 28.

Rubr. XI. „Rozmaite dochody“, tak samo jak rubr. XIV. wydatków rozpada się na dwa działy, na dochody w budżecie poszczególnione i na dochody w budżecie nie poszczególnione. W pierwszym dziale prelinowano dochód zlr. 600, wpłynęło zaś rzeczywiście zlr. 1033 czyli więcej o zlr. 433, ponieważ te przypadkowe dochody nie mogą być z góry ściśle oznaczone.

Dochody w budżecie niewyszczególnione wynosiły zlr. 52.358 a mianowicie: taksy w archiwach aktów grodzkich zlr. 359, od skarbu państwa na restaurację archiwum zlr. 2264, dochód folwarku w Dublanach zlr. 9335 i pożyczka z kasy oszczędności na budowę domu administracyjnego w Kulparkowie zlr. 40.400. Dochód folwarku Dublańskiego w części przynajmniej pokrywa wykazany w dziale wydatków rubr. VII. poz. 69 a), wydatek na ten folwark w kwocie zlr. 12.394, a uzyskana z pożyczki w kasie oszczędności kwota zlr. 40.400 pokrywa wydatek w tej samej wysokości w rubr. XIV. wydatków na budowę domu administracyjnego w Kulparkowie.

W rubr. XII. „Dodatki do podatków“ prelinowano kwotę zlr. 2,345.000, wpłynęło zaś rzeczywiście zlr. 2,358.733, czyli wpłynęło więcej niż prelinowano (a nie mniej jak mylnie w sprawozdaniu Wydziału krajowego wydrukowano) o zlr. 13.733. Wysoki Sejm uchwalając dodatek do podatków na r. 1879 przyjął wysokość jednego centa dodatku na zlr. 69.000, — podług rzeczywistego zaś dochodu, 1 cent dodatku czynił w r. 1879 zlr. 69.373. Załączony do tej rubryki wykaz zamknięcia rachunków podatków państwowych za rok 1879 wykazuje, iż właściwa należność bieżąca za r. 1879 wynosiła zlr. 2,415.931 (czyli zlr. 71.057 na 1 cent), na rachunek tej należności wpłynęło jednak tylko zlr. 2,230.033 pozostała więc zaległość z r. 1879 zlr. 185.898. Na poczet zaś zaległości z lat ubiegłych wynoszących podług zamknięcia rachunków z r. 1878 zlr. 338.043 wpłynęło w r. 1879 zlr. 146.339, tak, że z tych zaległości zostało jeszcze zlr. 191.704, razem zaś zaległości podatkowe wynoszą z końcem r. 1879 zlr. 377.603 (a nie zlr. 337.603, jak mylnie w sprawozdaniu Wydziału krajowego wydrukowano). W porównaniu z r. 1878 powiększyły się one o zlr. 39.560. Z ogólnej kwoty zaległości według ustanowionych przez Wysoki Sejm w tej mierze norm, umieszczono kwotę zlr. 185.899 w rubryce należności czynnych z r. 1879, resztę zaś zlr. 191.704 przeniesiono do osobnego wykazu zaległości z lat ubiegłych.

Jeżeli ogólną kwotę rzeczywistych wydatków	zlr. 2,901.974
porównamy z ogółem rzeczywistych dochodów	„ 2,750.182
przekonamy się, że przewyżka rzeczywistych wydatków nad rzeczywiste dochody czyli, że niedobór za r. 1879 wynosi	zlr. 151.792

Oprócz wydatków poniesionych na rachunek budżetu r. 1879 w wykazanej powyżej wysokości, Wydział krajowy spłacił funduszowi budowy gmachu sejmowego pożyczki zaciągnięte na pokrycie niedoboru z r. 1878	zlr. 141.000
„ „ „ „ 1879	„ 338.606
ogólny więc niedobór z końcem r. 1879 wynosi	zlr. 631.398

Na pokrycie tego niedoboru użyto chwilowych pożyczek	
od banku hipotecznego	zlr. 80.000
„ funduszu propinacyjnego	„ 273.195
„ „ pożyczki z r. 1873	„ 278.203
razem	zlr. 631.398

Sprawa tych niedoborów była przedmiotem rozpraw Wys. Sejmu, a gdy uchwałą z dnia 20. Lipca 1880 pokrycie całego niedoboru ostatecznie uregulowanem zostało, Wydział krajowy spłacił w r. 1880 powyżej wyszczególnione pożyczki zaciągnięte na chwilowe pokrycie niedoborów.

Jako alegat do rubr. VII. poz. 69. wydatków i rubr. IX. dochodów, dołączył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcie rachunków

Krajowych szkół rolniczych w Dublanach.

W szkole wyższej rolniczej wydano ogółem zlr. 23.477 a gdy na te wydatki była w budżecie na r. 1879. preliminowana kwota zlr. 24.315, więc wydano mniej niż preliminowano o zlr. 838 (w sprawozdaniu Wydziału krajowego wydrukowano mylnie tylko 338). Wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych w rubr. II. III. VI. i VII. o zlr. 671, zaś rubr. I. IV. i V. wykazują wydatki rzeczywiste mniejsze od preliminowanych o zlr. 1509.

Mniej niż preliminowano wydano w następujących rubrykach: w rubr. I. „płace profesorów i docentów“ wydało mniej niż preliminowano o zlr. 907 z powodu, że niektórzy docenci dopiero w ciągu roku szkolnego rozpoczęli swoje wykłady i że docentura języka polskiego i niemieckiego nie była w tym roku obsadzona. W rubr. IV. „koszta administracyjne“ preliminowano zlr. 4305, wydano zaś zlr. 4077, wydano zatem mniej o zlr. 228, zaoszczędzono bowiem na opale zlr. 270, oświetleniu zlr. 70, utrzymaniu budynków zlr. 155, na premii asekuracyjnej zlr. 75 na naprawie sprzętów zlr. 50, na kosztach Instracyi zlr. 93, na kosztach nabożeństwa zlr. 26. Wydano zaś więcej o zlr. 512 w poz. 24.: „koszta przewozu prelegentów“ a to z powodów że koszta utrzymania 2 par koni wynosiły więcej niż preliminowano, że okazała się potrzeba zakupna nowych sanek i że w zimie własne konie nie wystarczały i musiano dodatkowo najmować podwozy. W rubr. V.: „potrzeby naukowe“ preliminowano w wydatkach zwyczajnych zlr. 2860, w nadzwyczajnych zaś zlr. 1400, ogółem zlr. 4260, wydano zaś rzeczywiście tylko zlr. 3885, zaoszczędzono więc zlr. 374, głównie z powodu mniejszych wydatków na zakupno książek i na utrzymanie pola doświadczalnego.

Więcej niż preliminowano, wydano w następujących rubrykach:

W rubr. II.: „inne płace“ wydano o zlr. 100 więcej niż preliminowano, a to dla lekarza zakładowego, jako remunerację celem wynagrodzenia nadzwyczajnych czynności zwiększonych z powodu wzrostu szkoły. W rubr. III.: „zasługi“ wydano zlr. 255 na służbę dla uczniów, która kwota nie była w budżecie przewidziana. Wydatek ten znajduje zupełne pokrycie w opłatach od uczniów na służbę w kwocie zlr. 510. Oprócz tego wydano w rubr. VI. na rozmaite wydatki zlr. 233, (w tej kwocie figuruje zaliczka zlr. 150) i w rubr. VII. na podatki zlr. 89, które to wydatki nie były budżetem objęte.

Dochody tej szkoły preliminowano w kwocie zlr. 15.715, rzeczywiste zaś dochody wynosiły tylko zlr. 14.066, więc były mniejsze od preliminowanych o zlr. 1649. Dochody były mniejsze: w rubr. I. „subwencya ze skarbu państwa“ o zlr. 1500 (zamiast preliminowanych zlr. 7000 wpłynęło tylko zlr. 5500 na rachunek tej szkoły, reszta zaś 1500 na rachunek szkoły parobków), w rubr. III. poz. 5. za pomieszczenie od uczniów mniej o zlr. 1000, ponieważ w skutek rozszerzenia laboratorium chemicznego i roślinno-fizyologicznego nie było wcale w zakładzie miejsca na pomieszczenie uczniów; preliminowany w rubr. IV. dochód z pasieki zlr. 200 i w rubr. V. zwrot myta z kasy miejskiej zlr. 140 nie wpłynęły wcale. Natomiast wpłynęło więcej niż preliminowano: wpisowe i czesne od uczniów o zlr. 397, prócz tego wpłynęły następujące kwoty niepreliminowane: opłata na służbę zlr. 510, na czytelnię zlr. 84, rozmaite dochody z ogrodów i z pola doświadczalnego zlr. 200.

W szkole parobków wynosiły rzeczywiste wydatki zlr. 6972, preliminowano zaś tylko zlr. 3120. Wydano przeto więcej o zlr. 3852. Przekroczenie to powstało stąd, że na utrzymanie uczniów nic nie preliminowano a wydano rzeczywiście zlr. 3767, z tej kwoty potrącić jednak należy zlr. 1000 preliminowanych w rubr. VII. poz. 82. na stypendja dla uczniów tej szkoły, a których użyto na ich utrzymanie. Drobne kwoty zaoszczędzono na płacach nauczycieli i na potrzebach naukowych. Jako dochód tej szkoły nie preliminowano nic, natomiast wpłynęło: ze skarbu państwa subwencya zlr. 1500, datki na utrzymanie uczniów zlr. 760 zarobek uczniów zlr. 694, ogółem zlr. 2954.

Reasumując powyższe cyfry dojdziemy do następującego rezultatu :

Wydatki wyższej szkoły dublańskiej wynosiły	złr. 23.477
„ szkoły parobków	6972
	<hr/>
razem	złr. 30.449
Dochody szkoły wyższej wynosiły złr. 14.066	
„ „ parobków	2954
	<hr/>
	17.020
Niedobór pokryty z funduszu krajowego	złr. 13.429
Że zaś w budżecie na r. 1879. preliminowano jako dotację dla szkoły wyższej złr. 8600	
„ „ parobków	3120
	<hr/>
	11.720
Przeto wydano z tego tytułu więcej o	złr. 1709
A gdy z tej kwoty potrącimy	1000
	<hr/>
wydanych z rubr. VII. poz. 82. pozostanie jako właściwa nadwyżka wydatków	złr. 709

Folwark w Dublanach (rubr. VII. poz. 69a). W budżecie na rok 1879. nie preliminowano w tej pozycji żadnej kwoty ani w wydatkach ani też w dochodach, wynikłość rzecz-wista była zaś następująca :

Wydatki ogólne wynosiły złr. 12.994, a mianowicie wydatki na gospodarstwo złr. 9553 (z których złr. 600 na zakupienie buhajów dano z funduszu dyspozycyjnego) na podatki złr. 587, na umorzenie kapitału i spłatę odsetków złr. 2852, w której sumie figuruje renta towarzystwu gospodarskiemu wypłacona w kwocie złr. 2121. Dochody zaś wynosiły ogółem złr. 9335, a mianowicie : dochód z gospodarstwa złr. 8842, z propinacyi i młyna złr. 420, rozmaite złr. 73.

Z porównania cyfry wydatków	złr. 12.994
z cyfrą dochodu	9335

Okazuje się niedobór	złr. 3659
do którego dodać należy zapas kasowy pozostały z końcem roku 1879. w kwocie	złr. 2861

wtedy otrzymamy kwotę	złr. 6527
-----------------------	-----------

jako dotację z funduszu krajowego. Z tej sumy jednak należy potrącić kwotę złr. 600 daną z funduszu dyspozycyjnego na zakupno buhajów.

Przystępujemy teraz do drugiej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków za rok 1879.

Funduszw i zakładów uposażonych z funduszu krajowego.

I. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

W roku 1878. przy uchwaleniu preliminarza na rok 1879. Wys. Sejm zaaprobował połączenie obu oddziałów (chorych i położnic) w jednym budżecie, a to dla łatwiejszego poglądu, ile każda rubryka w całym szpitalu wynosi. Formę tę zastosował też Wydział krajowy do zamknięcia rachunków za rok 1879.

Wydatki. Szczegółowe zamknięcie rachunków połączonych oddziałów szpitala powszechnego we Lwowie wykazuje sumę rzeczywistych wydatków tak zwyczajnych jak i nadzwyczajnych w wysokości złr. 182.266 a gdy w budżecie na obie te kategorie wydatków preliminowaną była kwota złr. 185.637, przeto wydano rzeczywiście mniej niż preliminowano o złr. 3371. Wydano bowiem mniej : w rubr. I. „płace i emolumenta etatowe“ o złr. 790, w rubr. II. „Koszta utrzymania osób nieetatowych“ zaoszczędzono złr. 1035, w rubr. IV. „zaopatrzenia

i dary z łaski“ wydano mniej o zfr. 110, w rubr. V. „odprawy“ mniej o zfr. 300, w rubr. VII. „koszta gospodarcze“ prelinowano zfr. 90.847, wydano tylko zfr. 81.204, więc mniej o zfr. 9642, głównie przez zaoszczędzenie na kosztach wyżywienia chorych zfr. 2945, na drzewie zfr. 2488, na kosztach oświetlenia zfr. 869, na pieczywie dla chorych zfr. 726, na wikcie dla służby kuchennej zfr. 587, na winie dla chorych zfr. 506, na sprzętach zfr. 592, na pralni zfr. 458 i inne pomniejsze. W rubr. XII. „najem pomieszczeń“ wydano mniej o zfr. 757 ponieważ od 1. maja 1879 r. wznowiono kontrakt najmu realności Aldera pod korzystniejszymi warunkami, nakoniec w rubr. XVII. „rozmaite“ wydano mniej o zfr. 123. Wszystkie powyżej wyszczególnione zaoszczędzenia czynią razem kwotę zaoszczędzoną zfr. 12 874. Wydano natomiast więcej niż prelinowano: w rubr. VIII. „koszta sanitarne“ o zfr. 5267, a mianowicie na koszta sanitarne w ścisłym znaczeniu i na lekarstwa. Przekroczenie to znajduje usprawiedliwienie w zwiększającej się ilości dni leczenia. W roku 1877. było dni leczenia 193.453, w roku 1878., 209.358, a w roku 1879, 211.258, koszta sanitarne zaś kosztowały w roku 1877. zfr. 9633, w roku 1878. zfr. 15.040 a w roku 1879. zfr. 14.367, pomimo więc zwiększenia ilości dni leczenia koszta sanitarne były w roku 1879. mniejsze niż w roku 1878. W rubr. XI. „utrzymanie budynków“ przekroczone również prelinowaną kwotę o zfr. 3338, z powodu koniecznych większych reperacyj i napraw w głównym budynku, z których sama rekonstrukcja rynien kosztowała zfr. 2965, podczas gdy cała kwota prelinowana w tej rubryce wynosiła tylko zfr. 3120. Nakoniec wydano więcej niż prelinowano o zfr. 665, w rubr. XIII. „koszta utrzymania dzieci w szpitalu Św. Zofii“ a to na podstawie kwartalnych rachunków składanych przez zarząd szpitalika.

Dochody. W budżecie na rok 1879. dochody obu oddziałów (nielicząc zasiłku z funduszu krajowego) prelinowano w kwocie zfr. 154.754, rzeczywiste zaś dochody wynosiły tylko zfr. 136.571, były więc mniejsze od prelinowanych o zfr. 18.183. Dochody mniejsze od prelinowanych wykazują rubr. II. „dodatki“ o zfr. 1227, a to z powodu zmniejszenia się dochodu z rogatek o zfr. 2388, podczas gdy ze skarbu państwa otrzymano za 681 metr. drzewa więcej o zfr. 1040. Najniekorzystniej przedstawia się pod tym względem rubr. III. „zwroty kosztów leczenia“ która wykazuje w poz. 4 zwroty od płacących za siebie mniejsze dochody o zfr. 3342, w poz. 5. zwroty od funduszy obcokrajowych mniej o zfr. 795 i w poz. 6 zwrot od funduszu krajowego mniej o zfr. 16.259. Wszystkie te ubytki w dochodzie tłumaczą się tem, że w skutek nieukończonego dochodzenia stosunków chorych pobrano mniej tych zwrotów. Większe natomiast dochody wykazują: rubr. I. „zapisy i legaty“ o zfr. 687 i rubr. IV. „rozmaite“ o zfr. 2753, które to dochody są zwrotami kwot zaliczkowo wydanych a zarachowanych w tej rubryce na podstawie uchwały Wys. Sejmu z roku 1874.

Rzeczywiste wydatki tego funduszu wynosiły	zfr. 182.266
„ dochody	136.571
Okazuje się niedobór w kwocie	zfr. 45.695

pokryty z funduszu krajowego, a gdy na ten cel w budżecie na rok 1879. prelinowano tylko zfr. 30.883, przeto wydano więcej o zfr. 14.812. Nadwyżka ta znajduje usprawiedliwienie w kwocie zfr. 16.259 mniej pobranej z funduszu krajowego tytułem zwrotu kosztów leczenia.

2. Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

Wydatki rzeczywiste tego zakładu w r. 1879. wynosiły zfr. 181.783, a gdy w budżecie na r. 1879. prelinowano na wydatki zwyczajne i nadzwyczajne ogółem zfr. 186.513, wydano przeto mniej niż prelinowano o zfr. 4.730.

Główne oszczędności miały miejsce w następujących rubrykach:

W rubr. II. „Koszta utrzymania osób nieetatowych“, pomimo że niektóre pozycje tej rubryki wykazują przekroczenia, mianowicie na wikt dyetaryuszów i nauczycieli rzemiosł, na służbę

domową i na inżyniera w ogólnej kwocie zhr. 2.368, to jednakże cała rubryka wykazuje zaoszczędzenie w sumie zhr. 1.782, ponieważ zaoszczędzono na służbie oddziałowej zhr. 2 730, ponieważ nie obsadzono posady maszynisty, przez co zaoszczędzono zhr. 828, również nie obsadzono posady in-troligatora, co zmniejszyło wydatki o zhr. 406 i inne drobniejsze.

W rubr. VIII. „Koszta gospodarcze“ preliminowano zhr. 92.734, wydano zaś tylko zhr. 87.869, więc zaoszczędzono zhr. 4.865. Zaoszczędzono bowiem na zwykłej strawie dla chorych zhr. 10.331, na pieczywie zhr. 719, na służbie kuchennej zhr. 1.583, na opale w kuchni zhr. 374, na naczyniach kuchennych zhr. 368, ogółem zaoszczędzono zhr. 13.709. Natomiast wydano więcej niż preliminowano na wino o zhr. 212, na sprawienie sprzętów o zhr. 1.564 (w tej pozycji zamiast jak w dawniejszych latach zhr. 1.500, preliminowano na r. 1879. tylko zhr. 500, wydano zaś zhr. 2.063) z powodu koniecznej potrzeby sprawienia większej ilości sprzętów; na bieliznę i pościel, do której pozycji przybyło także i obuwie, wydano więcej o zhr. 477; na utrzymanie nauczyciela rzemiosła szewckiego, na pralnię wydano więcej niż preliminowano o zhr. 1.914, z powodu, że wliczono tu koszt potrzebowanego węgla i drzewa w kwocie zhr. 2.300, największe zaś przekroczenie w tej rubryce wykazuje poz. 43. „Drzewo opałowe“, na które preliminowano zhr. 6 000, a wydano rzeczywiście zhr. 9.837, więc przekroczone o zhr. 3.837. Na to przekroczenie złożyły się dwie przyczyny; z jednej strony bowiem wymagało znaczniejszej ilości węgla zaprowadzenie maszyny parowej od połowy r. 1879., z drugiej zaś strony powstało to przekroczenie z powodu mylnego zarachowania jako remanent na r. 1879. ilości 100.000 kilogr. węgla kamiennego wartości zhr. 1.640. (Zarząd zakładu jako remanent z r. 1877 na 1878 zamiast 33.151 kilogr. mylnie zarachował ilość 133.161 kilogr., a ten sam błąd wkradł się także i do wykazu remanentu na r. 1879., zamiast bowiem prawdziwego remanentu 59.216 kilogr., zarachowano mylnie 159.226. Uchybienia te i nieprawidłowości były przedmiotem surowego dochodzenia ze strony Wydziału krajowego, a na przyszłość zarządzone zostały środki zaradcze przeciw tego rodzaju nieprawidłowościom). Jeżeli do powyższych przekroczeń dodamy jeszcze przekroczenie na oświetlenie o zhr. 369, którego przekroczenia pomimo zarządzonych wszelkich możliwych oszczędności, jak to wykazuje odezwa Wydziału krajowego do l. 11.529/79, uniknąć nie można było, i nakoniec przekroczenie na utrzymanie dwóch par koni o zhr. 203, z powodu wyższej ceny owsa, otrzymamy ogólną kwotę przekroczeń w tej rubryce zhr. 8.844, a odjąwszy tę sumę od kwoty zaoszczędzeń zhr. 13.709, otrzymamy pozostałe w tej rubryce zaoszczędzenie w kwocie zhr. 4.865, jak wyżej.

Wydano zaś więcej niż preliminowano: w rubr. I. „płace i emolumenta“ o zhr. 319, z powodu, że udzielone a nie spłacone w ciągu roku zaliczki na płace wynoszą zhr. 536; w rubr. IX. „koszta sanitarne“ przekroczone o zhr. 492; w rubr. X. „koszta kancelaryjne“ o zhr. 436, z powodu, że do tej rubryki zaliczono koszta insercyjne, portorya i stemple, preliminowane w rubr. XVI. poz. 67.; w rubr. XII. „utrzymanie budynków“ zamiast preliminowanych zhr. 3.800, wydano zhr. 4.899, a to dla tego, że na reparację i konserwację zamiast preliminowanych zhr. 1.800, wydano zhr. 3.690, z powodu koniecznych, a w sprawozdaniu szczegółowo wymienionych robót, w innych pozycjach tej rubryki zaoszczędzono ogółem zhr. 682; w rubr. XVI. „rozmaite“ wydano w poz. 67. „przypadkowe“ zhr. 6.650, a preliminowano tylko zhr. 300. W tej pozycji bowiem zamieszczone zostały wydatki nadzwyczajne nieprzewidziane, jako to: zwrot funduszowi budowy kulparkowskiej za pozostałe materiały budowlane i budynki wartości zhr. 4.778, na urządzenie mechaniczne maszyny parowej, na koszta budowy drogi kulparkowskiej, koszta przewozu obłąkanych z Wiednia do Kulparkowa i przewozu chorych do Żółkwi i Przemyśla i inne drobniejsze.

Dochody własne zakładu preliminowane w kwocie zhr. 22.334, przyniosły rzeczywiście zhr. 37.624, były więc większe o zhr. 15.290. Wszystkie rubryki wykazują dochody większe niż preliminowano, głównie zaś rubr. II. zwroty kosztów leczenia, z którego tytułu zamiast preliminowanych zhr. 20.000, wpłynęło zhr. 33.388, a to w skutek energicznych środków egzekucyjnych.

Z porównania rzeczywistych wydatków w kwocie z $\dot{r}$. 181.783
z rzeczywistymi dochodami w kwocie . . . . . „ 37.624
okazuje się niedobór . z $\dot{r}$. 144.159,

który pokryty został z funduszu krajowego, a gdy na ten cel w rubr. XI. poz. 157. wydatków funduszu krajowego preliminowano z $\dot{r}$. 164.179, wydano więc z tego tytułu mniej niż preliminowano o z $\dot{r}$. 20.020.

3. Fundusz podrzutków.

Wydatki tego funduszu, które preliminowane były w kwocie z $\dot{r}$. 10.696, wynosiły tylko z $\dot{r}$. 8.610, były więc mniejsze o z $\dot{r}$. 2.086. Zaoszczędzenie to powstało głównie z tego powodu, że nie wszystkie żywicielki należność swą za r. 1879 pobrały. Zaległości bierne z tego tytułu wynoszą z $\dot{r}$. 1.166. Dochodów fundusz ten nie miał żadnych, dla tego wszystkie rzeczywiste wydatki w kwocie z $\dot{r}$. 8.610 zostały pokryte z funduszu krajowego, a gdy na ten cel preliminowaną była kwota z $\dot{r}$. 10.696 więc wydano z tego tytułu mniej o z $\dot{r}$. 2.086.

4. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

W budżecie za r. 1879. preliminowano na wydatki wszystkich czterech oddziałów tego szpitala ogólną kwotę z $\dot{r}$. 138.227, wydano zaś rzeczywiście z $\dot{r}$. 157.339, więc wydano więcej niż preliminowano o z $\dot{r}$. 19.112. Przekroczenie to spowodowane zostało głównie przez zwiększenie wydatków na koszta gospodarcze, o z $\dot{r}$. 20.483, preliminowano bowiem w tej rubryce na zwyczajne wydatki z $\dot{r}$. 54.400, na nadzwyczajne z $\dot{r}$. 4.500, wydano zaś rzeczywiście na wydatki zwyczajne z $\dot{r}$. 72.767, na nadzwyczajne z $\dot{r}$. 6.616. Wzmagająca się ciągle liczba chorych i ilości dni leczenia (w r. 1877 na podstawie którego budżet na z. 1879 był ułożony, było dni leczenia 132.151, a w r. 1879. dni tych było 174.080) jest dostatecznym powodem tego przekroczenia. Z tego samego powodu wydano więcej o z $\dot{r}$. 1.307 na koszta sanitarne. Utrzymanie budynków kosztowało więcej niż preliminowano o z $\dot{r}$. 2.445 (z powodu reparacji stajen w folwarku „Prądnik czerwony“ kosztem z $\dot{r}$. 2.000). Natomiast wydano mniej niż preliminowano na płace i emolumenta z $\dot{r}$. 585, na utrzymanie osób nieetatowych z $\dot{r}$. 907, na pensye i emerytury z $\dot{r}$. 517, na remuneracje z $\dot{r}$. 525, na zaopatrzenia z $\dot{r}$. 173, na podatki i daniny z $\dot{r}$. 131, na utrzymanie podrzutków z $\dot{r}$. 3.276.

Dochody własne szpitala św. Łazarza preliminowano na z $\dot{r}$. 105.431, przyniosły zaś rzeczywiście z $\dot{r}$. 185.138, więc były większe o z $\dot{r}$. 79.707, głównie z tego powodu, iż dochód ze zwrotu kosztów leczenia od obcokrajowych i samopłacących był większy o z $\dot{r}$. 2.140, a dochód ze zwrotu kosztów leczenia z funduszu krajowego był większy od preliminowanego o z $\dot{r}$. 76.774. Nadwyżka ta powstała z $\dot{r}$ ąd, że na poczet tego roku zaliczono niewłaściwie: w oddziałach „chorych“ i „syfilitycznych“ 2., 3. i 4. kwartał r. 1878 i 1. i 2. kwartał r. 1879, w oddziale zaś „obłąkanych“ dwa kwartały z r. 1878 i trzy kwartały z r. 1879.

Jeżeli rzeczywisty dochód w kwocie . . . . . z $\dot{r}$. 185.138
porównamy z rzeczywistymi wydatkami „ . . . . . „ 157.339
okaże się nadwyżka dochodów z $\dot{r}$. 27.799

która powinna była wpłynąć do funduszu krajowego.

Że zaś oddziały „chorych“, „obłąkanych“ i „syfilitycznych“ wykazały właściwą przewyżkę dochodów w kwocie z $\dot{r}$. 40.467, przeto taka suma została zwróconą funduszowi krajowemu, jak to wykazuje nrbr. V poz. 8 dochodów, natomiast niedobór oddziału „położnic“ w kwocie z $\dot{r}$. 12.868 został pokryty z rubr. XI poz. 159 funduszu krajowego, a że w tej pozycji była preliminowana kwota z $\dot{r}$. 32.796, przeto fundusz krajowy wydał z tego tytułu mniej o z $\dot{r}$. 19.928.

5. Fundusz policji krajowej.

Dochody tego funduszu wynosiły z $\dot{r}$. 7.102 preliminowano zaś w budżecie 7.342. Zmniejszenie to dochodów w kwocie z $\dot{r}$. 262 powstało z powodu zmniejszonych odsetków od chwilowo

lokowanych kapitałów stosownie do ogólnie obniżonej stopy procentowej. Na wydatki tego funduszu preliminowano z $\text{\text{ł}}$. 617 a nie wydano nic, przeto cały dochód w kwocie z $\text{\text{ł}}$. 7.102 przelany został do funduszu krajowego jak to wykazuje rub. V dochodów.

6. Fundusz szkolny krajowy.

Budżet na r. 1879 preliminował w dziale wydatków tak zwyczajnych jak i nadzwyczajnych tego funduszu z $\text{\text{ł}}$. 379.228, wydano zaś rzeczywiście z $\text{\text{ł}}$. 449.129, przekroczone więc preliminowaną kwotę o z $\text{\text{ł}}$. 69.901. Przekroczenie to uwydatnia się w następujących rubrykach: Rubr. I, „Zasiłek dla funduszy szkolnych okręgowych“, w której preliminowano z $\text{\text{ł}}$. 238.247, wydano zaś z $\text{\text{ł}}$. 303.561, to jest więcej o z $\text{\text{ł}}$. 65.314. Rada szkolna tłumaczy to przekroczenie tą okolicznością, że w tej sumie mieści się kwota z $\text{\text{ł}}$. 53.017 dana funduszom okręgowym tytułem zaliczek, które po ściągnięciu zaległych prestacyj zwrócone być mają. Co do tego wyręczenia przez Radę szkolną krajową stron obowiązanych (gmin, obszarów dworskich i powiatów) funduszem krajowym, komisya budżetowa poczyniła swoje uwagi w sprawozdaniach swoich o zamknięciach rachunków za lata 1877. i 1878. a Rada szkolna krajowa w przedłożonym preliminarzu na r. 1882., zażądała od wys. Sejmu osobnej na cel powyższy kwoty. (Co do sposobu ksiązkowania komisya pozwoli sobie zdanie swoje na końcu tego sprawozdania wypowiedzieć). W rub. VIII. „dodatki pięcioletnie“ wydano z $\text{\text{ł}}$. 16.190, a gdy preliminowano tylko z $\text{\text{ł}}$. 10.000 więc wydano więcej o z $\text{\text{ł}}$. 6.190, z powodu znacznej kwoty dodatków przy reorgauizacji szkół dla nauczycieli na etat przeniesionych, którym przedetatowy czas służby do kwinkweniów zaliczony został. W rubr. XIII. „rozmaite“ wydano więcej niż preliminowano o z $\text{\text{ł}}$. 3.040, a to mylnie zarachowanych wydatków i zwroty mylnych poborów (kwota ta znajduje pokrycie w odpowiedniej rubryce dochodów). W rub. XIV. poz. 2. „zaliczki zwrotne gminom na budynki szkolne“ preliminowano z $\text{\text{ł}}$. 15.000, a wydano z $\text{\text{ł}}$. 16.732, gdyż zaszła konieczna potrzeba zaasygnowania takiej zaliczki na budowę szkoły w Sieniawie w kwocie z $\text{\text{ł}}$. 1.582 już po wyczerpaniu całego kredytu; rubr. IV, X. i XI, nieznacznie wykazują przekroczenia. Natomiast wydano mniej niż preliminowano: w rub. II. „Substytucye“ zamiast preliminowanych z $\text{\text{ł}}$. 40.000 wydano tylko z $\text{\text{ł}}$. 36 931, ponieważ niektóre rady szkolne okręgowe poniosły tymczasowo ten wydatek ze swoich funduszy w zastępstwie i nie przedłożyły jeszcze wykazów dla zrefundowania z funduszu krajowego; w rub. III. „Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye“ zaoszczędzono z $\text{\text{ł}}$. 1002; w rubr. V. „remuneracye i zapomogi“ zaoszczędzono z $\text{\text{ł}}$. 821; w rubr. VII. „koszta podróży i dyet dla nauczycieli“ wydano mniej o z $\text{\text{ł}}$. 1.336 i niektóre inne drobniejsze oszczędności.

Własne dochody funduszu szkolnego preliminowane w kwocie z $\text{\text{ł}}$. 130.139, przyniosły rzeczywiście z $\text{\text{ł}}$. 131.033, były więc większe o nieznaczną kwotę z $\text{\text{ł}}$. 894. Główne zboczenia od budżetu są w tym dziale następujące: W rubr. IV. „zysk ze sprzedaży książek szkolnych“ przyniósł więcej niż preliminowano o z $\text{\text{ł}}$. 4.256; w rubr. VII. poz. 18c. zwroty pensyj i emerytur więcej o z $\text{\text{ł}}$. 1.043, w tej samej pozycji lit. f, mylnie pobory i zwroty mylnie zapisanych wydatków z $\text{\text{ł}}$. 3.243, natomiast zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielane zamiast preliminowanych z $\text{\text{ł}}$. 30.000 przyniosły tylko z $\text{\text{ł}}$. 18.917. (Zaległości z tego tytułu wynosiły z końcem r. 1879. z $\text{\text{ł}}$. 133.595). Zwroty te bardzo niedostatecznie wpływają „dla braku odpowiednich funduszy“ jak Rada szkolna podaje, a zdaniem komisji budżetowej, dla braku porządku i energii w ściągananiu zaległych prestacyj.

Jeżeli od ogółu wydatków w kwocie	.	.	.	z $\text{\text{ł}}$. 449.129
odejmiemy ogół rzeczywistych dochodów	„	.	.	„ 131.033

pozostanie niedobór funduszu szkolnego z $\text{\text{ł}}$. 318.096

pokryty z funduszu krajowego. Na ten cel preliminowano na r. 1879. tylko z $\text{\text{ł}}$. 224.089, przeto fundusz krajowy wydał z tego tytułu więcej niż preliminowano o z $\text{\text{ł}}$. 94.008. A gdy w moc

uchwały wys. Sejmu z d. 17. października 1878 pozwolono na przeniesienie kredytu z r. 1878. na r. 1879. kwoty 25.000 na zasiłki bezzwrotne i zwrotne na budynki szkolne, przeto właściwie przekroczenie w r. 1879. wynosi zlr. 69.008.

Komisya budżetowa zniewoloną się widzi następującą czynić uwagę.

Oprócz wykazanego powyżej w rubr. I. na zasiłek dla funduszków szkolnych okręgowych wydatku w kwocie zlr. 303.560, rada szkolna okręgowa wydała jeszcze właściwie zlr. 18.500, która kwota na podstawie sprawdzonych preliminarzy funduszom okręgowym jako dalszy zasiłek przypadała. Pieniądzy tych jednak rada szkolna funduszom okręgowym gotówką nie wypłaciła, lecz użyła na pokrycie udzielonych tymże funduszom zaliczek zwrotnych. Kwoty tej rada szkolna ani w rubr. I. wydatków jako wydatek, ani w rubr. VIII. dochodów ze zwrotu zaliczek funduszom okręgowym udzielonych jako dochód nie umieściła, ale w ten sposób skompensowała, że taka sama kwota z przypisu w dochodach wykreśloną została. Otóż ten sposób przeprowadzania rachunkowego podobnych wypadków zdaje się komisji budżetowej niewłaściwym i nieodpowiadającym przyjętym przez Wys. Sejm normom, co do zarachowania zwrotu zaliczek. W wypadku powyżej przytoczonym sposób przeprowadzenia rachunkowego użyty przez radę szkolną okręgową, tem mniej da się usprawiedliwić, że wydatek poczyniony został jako zasiłek bezzwrotny, do którego fundusz krajowy jest obowiązany, dochód zaś powstał ze zwrotu zaliczek zwrotnych, a dochodami wszystkimi tego funduszu zarządza nie rada szkolna ale Reprezentacya kraju. Komisya budżetowa przeto wyraża życzenie, aby na przyszłość Rada szkolna krajowa zechciała w ten sposób skompensowane kwoty uwidocznić w odpowiedniej rubryce wydatków i dochodów.

Przechodzimy do trzeciej części naszego zadania to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków funduszków samoistnych budżetem objętych, bo Sejm uchwała dla nich budżet dochodów i wydatków.

Z zamknięcia rachunków trzech funduszków samoistnych to jest funduszu: domestykalnego „Stanowego sierocińskiego“ i „Aleksandra hr. Stadnickiego“ przekonała się komisya, że tak dochody jak i wydatki bardzo mało się różnią od kwot preliminarzowych. Nadwyżkę dochodów zaś we wszystkich trzech funduszach wcielono do majątku zarodowego.

4. Fundusz kultury krajowej. Wydatki rzeczywiste wynosiły zlr. 6508, preliminarzowano zaś tylko zlr. 6006, wydano zato więcej o zlr. 502. Z jednej strony bowiem zaoszczędzono na wydatkach nieprzewidzianych zlr. 500, z drugiej zaś strony wydano z tego funduszu na zalesienie wydmy piaszczystych w powiecie niskim więcej niż preliminarzowano o zlr. 1008. Dochody preliminarzowane w kwocie zlr. 6006, przyniosły rzeczywście tylko zlr. 5543, więc mniej o zlr. 463, głównie z powodu zmniejszonych o zlr. 500 dochodów z kar, ponieważ nie wszystkie należytości ściągnięte zostały. Z porównania wydatków z dochodami okaże się wynik niekorzystny o zlr. 965 i dla tego zapas gotówki, który z końcem r. 1878 wynosił zlr. 3397 zmniejszył się z końcem r. 1879 do kwoty zlr. 2432.

5. Fundusz szkoły weterynaryi. Koszta preliminarzowane na wydatki wynosiły zlr. 4062, wydano zaś rzeczywście tylko zlr. 3094 więc mniej o zlr. 968, a to z powodu zaoszczędzeń na utrzymanie budynków, ogrodu i stawu, na podatkach i na rozmaitych wydatkach. Dochody preliminarzowano w kwocie zlr. 4134, przyniosły zaś rzeczywście tylko zlr. 2718, były więc mniejsze o zlr. 1416, a to z powodu zmniejszonych dochodów czynszowych z realności zlr. 1285, i z ogrodu i stawu zlr. 131. Z porównania rzeczywistych wydatków zlr. 3094 z rzeczywistymi dochodami w kwocie zlr. 2718 okazuje się wynik niekorzystny zlr. 376. W tym też stosunku zmniejszył się zapas gotówki tak, że wynosił on z końcem r. 1879 tylko zlr. 1076.

6. Fundusz budowy krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie. Dochody tego funduszu były następujące, pozostałość z r. 1878. zlr. 3.022, pożyczka z galicyjskiej kasy oszczędności dozwolona uchwałą Wysokiego Sejmu z r. 1878. na budowę domu administra-

cyjnego zŕ. 40.400, z funduszu zarodowego obłakanych zŕ. 9.340, zwrot do funduszu obłakanych za pozostałe materyały i budowle zŕ. 4.908 i rozmaite drobne zŕ. 549, ogółem zŕ. 58.220. Wydano zaś na koszt zarządu zŕ. 3.740, na roboty przyzwolone uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 28. sierpnia 1877. zŕ. 13.209, na budowę domu administracyjnego zŕ. 40.763, ogółem zŕ. 57.713, pozostało więc zŕ. 507, a że należitości czynne wynosiły zŕ. 476, ogółem więc stan czynny wynosił z końcem 1879 r. zŕ. 983.

7. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Wydatki prelinowano w kwocie zŕ. 106.180, wydano zaś rzeczywiście tylko zŕ. 102.162, więc wydano mniej o zŕ. 4.018. Mniej wydano: w rubr. I. „umorzenie pożyczki przez losowanie“ o zŕ. 3.900, bo nie wszystkie wylosowane płatne obligacye zgłoszone zostały do wypłaty, (zaległości z tego tytułu wynosiły z końcem r. 1879. zŕ. 10.400). W rubr. IV. „wydatki rozmaite“ wydano mniej o zŕ. 928 z powodu, że bankom udzielono mniejsze zaliczki na spłatę kuponów; natomiast wydano więcej w rubr. II. „wypłata kuponów“ o zŕ. 720, ponieważ oprócz bieżących kuponów wypłacono także część zaległości.

Obligacyj wylosowano do końca r. 1879 za zŕ. 70.600, z tych spłacono do końca roku tylko zŕ. 60.200, pozostaje więc zaległości zŕ. 10.400, a jeżeli do tego dodamy niewylosowane jeszcze obligacye w kwocie zŕ. 1.529.400, przostanie do spłacenia z końcem r. 1879. zŕ. 1.539.800. Kupony zaległe z końcem r. 1878. wynosiły zŕ. 3.171, w ciągu r. 1879. przybyło płatnych kuponów zŕ. 83.409, razem zŕ. 86.580, wypłacono w ciągu roku zŕ. 83.220, pozostało zatem z końcem r. 1879. zaległości zŕ. 3.360.

Dochody prelinowane na zŕ. 217.880, przyniosły rzeczywiście zŕ. 214.725 były więc mniejsze o zŕ. 3.155. Mniejsze dochody były w rubr. I. „zwrot kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym“ o zŕ. 3.947, ponieważ nie wszystkie Wydziały powiatowe spłaciły raty według planu umorzenia, dochody również były mniejsze w rubr. III. „rozmaite“ z powodu, że nie tyle wylosowano własnych obligacyj, ile prelinowano. Natomiast odsetki bieżące i odsetki zwłoki od Wydziałów powiatowych przyniosły więcej niż prelinowano o zŕ. 1.533.

Gdy sumę dochodów rzeczywistych w kwocie zŕ. 214.724 porównamy ze sumą wydatków w kwocie zŕ. 102.162, okaże się nadwyżka dochodów w kwocie zŕ. 112.562, a gdy nadwyżka z końcem r. 1878. wynosiła zŕ. 247.496, przeto wzmogła się takowa z końcem r. 1879. do kwoty zŕ. 360.058 oprócz znajdujących się w kasie obligacyj własnych za zŕ. 158.500.

Ogólny stan funduszu tego jest następujący:

gotówka w kasie	zŕ.	79.157	ct.	46
„ w bankaach	„	2.698	„	—
pożyczono funduszowi krajowemu	„	278.202	„	90
obligacye w kasie	„	158.500	„	—
pozostało w bankach na wypłatę kuponów	„	572	„	20
należytość zalegająca od powiatów	„	315.460	„	94
odsetki zaległe	„	11.987	„	—
odsetki zwłoki zaległe	„	6.269	„	—
wypożyczone na budowę Kulparkowa	„	258.097	„	—
		zŕ. 1,110.944	ct.	50
		Razem stan czynny		
Obligacyj do wylosowania	zŕ.	1,529.400		
wylosowano a niespłacono	„	10.400		
kupony zaległe	„	3.360		
		zŕ. 1,543.160	ct.	—
		Ogólny stan bierny		
		zŕ. 432.215	ct.	50

Z porównania okazuje się kwota jako stan bierny z końcem r. 1879.

8. Fundusz budowy gmachu sejmowego.

Fundusz ten udotowany uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 5. kwietnia 1876. roku całą pozostałością z r. 1875., której wysokość zamknięcie rachunków za ten rok wykazało w kwocie złr. 867.862, uszczuplony następnie został w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z d. 26. kwietnia 1876 r. kwotami: złr. 51.462 zwróconą funduszowi krajowemu na wyrównanie niedoboru z r. 1876. i złr. 58.323 zwróconą również funduszowi krajowemu na wyrównanie niedoboru budżetowego z r. 1877. Ostatecznie więc fundusz ten wynosił właściwie tylko złr. 757.977.

Dla funduszu tego Wysoki Sejm na r. 1879. budżetu nie ustanowił.

Wydatki tego funduszu w r. 1879. wynosiły: na administrację złr. 53, a na budowę złr. 335.899. Dochody zaś były następujące: odsetki z lokacyi złr. 24.265, dochody przypadkowe złr. 1.485, ogółem złr. 25.750.

Stan funduszu tego z końcem r. 1879. był następujący:

Gotówka w kasie krajowej	złr. 194.981 ct. 23
należyłość czynna od p. Bryczyńskiego	„ 7.143 „ 50
razem	złr. 202.124 ct. 73
od tego należyłość bierna	„ 141 „ 98
czysty stan czynny	złr. 201.982 ct. 75

Komisya budżetowa zdawszy Wysokiej Izbie w powyższy sposób sprawę z zamknięcia rachunków za r. 1879. funduszu krajowego oraz funduszy uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

(Uchwała).

Udziela się Wydziałowi krajowemu absolutorym z rachunków za r. 1879. funduszu krajowego i funduszy uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych.

We Lwowie dnia 24. Września 1881. roku.

Przewodniczący:

Henryk Wodzicki w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Bernard Goldman w. r.

Aleg. 59.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków samoistnych (niedotowanych) budżetem nie objętych za r. 1879.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 14. Września br. przekazał Wysoki Sejm komisji budżetowej zamknięcie rachunków funduszków samoistnych za r. 1879. Zamknięcie to obejmuje 25 osobnych działów, o 2 więcej niż w r. 1878 — przybył bowiem w r. 1879 fundusz budowy laboratorium chemicznego w Dublanach i fundacya hr. Weissenwolfowej. Że zaś w myśl dawnych uchwał Wysokiego Sejmu wszystkie fundacye stypendyjne w liczbie 107 objęte są razem w dziale IIgo zamknięcia rachunku, przeto sprawozdanie niniejsze odnosi się do 131 funduszków pod zarządem lub nadzorem Wydziału krajowego pozostających. Funduszków tych było w r. 1879 o 8 więcej niż w poprzednim, oprócz bowiem wymienionych dwóch funduszków — przybyło jeszcze w dziale II. sześć nowych fundacyj stypendyjnych.

Sprawdziwszy szczegółowo zamknięcia rachunków wszystkich tych funduszków, i porównawszy je z księgami, komisya budżetowa w niniejszem sprawozdaniu podaje ogólne ich wyniki.

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Stan majątku zarodowego funduszu tego, który z końcem r. 1878. wynosił 14.605 złr. 43½ ct. w ciągu r. 1879 nie uległ żadnej zmianie. Majątek obrotowy nie miał z początkiem r. 1879 żadnego zapasu — dochód zaś z odsetek majątku zarodowego w kwocie 640 zł. 32 ct. — został jak zawsze przez Wydział krajowy oddany całkowicie do rozporządzenia komitetu pomnika w Krakowie, który dochodem samoistnie rozporządza i Wydziałowi krajowemu corocznie z czynności swych zdaje sprawę.

II. Fundusze stypendyjne.

W zarządzie Wydziału krajowego było w r. 1878 — 101 fundacyj stypendyjnych. Do tych przybyły w ciągu roku 1879. następujące fundacye:

1) Fundacja stypendyjna imienia Maryi Kruszewskiej z Chorobrowa — z kapitałem zakładowym 6000 złr. w 6% listach banku hipotecznego — którego dochód ma być użyty na jedno stypendyum w kwocie 160 złr. rocznie dla ucznia szkoły rolniczej w Dublanach, i jedno w kwocie 200 złr. rocznie dla słuchacza praw w uniwersytecie lwowskim lub krakowskim ze zobowiązaniem, iż po ukończeniu studiów poświęci się służbie sądowej w Galicyi. Rozdawnictwo tych stypendyów przysłuży Wydziałowi krajowemu, na podstawie terna, przedstawionego przez Wydział powiatowy sokalski.

2) Fundacja ks. Franciszka Pawłowskiego z wpłaconym kapitałem zakładowym 5.000 zł. w obligacjach indemnizacyjnych, który w r. 1879. wzrósł do 5.590 złr. 52 ct. — a którego dochód jest przeznaczony: 1) na stypendyum w kwocie 236 złr. dla ucznia szkół publicznych w Galicyi, od klas gimnazjalnych począwszy do ukończenia studiów — 2) na pomnożenie majątku zarodowego do wysokości takiej, ażeby można z dochodów jego utworzyć drugie stypendyum w kwocie 150 złr. rocznie. Rozdawnictwo tych stypendyów przysłuży c. k. Namiestnictwu.

3) Fundacja Eliasza Pinelesa pod nazwą „Fundacja Jakóba“ — z kapitałem zakładowym 4.100 złr. w 6% listach banku hipotecznego — który w r. 1879. urósł do 4.186 złr. 59 ct. Dochód jest przeznaczony na dwa stypendya po 100 złr. rocznie dla słuchaczy szkoły politechnicznej we Lwowie, wyznania mojżeszowego — reszta zaś dochodu ma być póty kapitalizowana, póki nie wystarczy na utworzenie dalszych stypendyów po 100 złr. rocznie. Rozdawnictwo przysłuży Wydziałowi krajowemu.

4) Fundacja imienia ś. p. Franciszka Schnella — z kapitałem zakładowym 1.500 złr. w 6% listach banku hipotecznego — na stypendyum w kwocie 90 złr. rocznie dla ucznia gimnazjum brodzkiego, urodzonego w Galicyi. Zwyczaj dochodów, po wypłacie stypendyum pozostała, ma być kapitalizowana, a nowy ztąd uzyskany dochód będzie użyty na podwyższenie stypendyum do wysokości 200 złr. tak, iż skoro dochód o 10 złr. się zwiększy, będzie stypendyum o taką kwotę podwyższone. Rozdawnictwo stypendyum tego przysłuży Wmu Oskarowi Schnellowi.

5) Fundacja stypendyjna imienia Konrada Wilczyńskiego z kapitałem zakładowym 3.000 złr. w 6% listach banku hipotecznego — na stypendyum w wysokości 180 złr. rocznie dla ucznia szkoły politechnicznej we Lwowie albo szkoły sztuk pięknych w Krakowie. Zwyczaj dochodów będą użyte na podwyższenie stypendyum do wysokości 200 złr. i na tworzenie dalszych stypendyów. Rozdawnictwo przysłuży Wydziałowi krajowemu. Stypendyum wejdzie w życie po zgaśnięciu dożycia, zastrzeżonego przez fundatorkę.

6) Emila Torosiewicza zapis stypendyjny — z kapitałem zakładowym 5.000 złr. w 5% listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego. Kapitał ten jest według aktu fundacyjnego zabezpieczony na hipotecę dóbr Zastawce — i dla tego też na str. 6. zamknięcia rachunków nie został on wymieniony w rubryce I. dochodów na rzecz nowych fundacyj, ale mieści się w sumie 92.170 złr. 65 $\frac{1}{2}$ ct. kapitałów hipotekowanych. Dochód z tej fundacyi ma być użyty na dwa stypendya po 125 złr. rocznie dla uczniów szkół średnich lub wyższych, w kraju istniejących. Zwyczaj mają być kapitalizowane i użyte na podwyższenie kwoty, a następnie zwiększenie liczby stypendyów. Rozdawnictwo przysłuży fundatorowi.

Majątek wszystkich fundacyj stypendyjnych wynosił z początkiem r. 1879. ogółem . . . . . 2,249.088 zł. 95 ct.
do tego przybyło w ciągu roku . . . . . 57.784 „ 25 „
Stan z końcem roku 1879 2,306.873 zł. 20 ct.

a mianowicie:

a) w gotówce i efektach — stan początkowy . . . . . 1,776.128 zł. 62 ct.
dochód w r. 1879. . . . . 266.201 zł. 44 $\frac{1}{2}$ ct.
wydatek . . . . . 216.045 „ 19 $\frac{1}{2}$ „
zwyżka . . . . . 50.156 „ 25 „
Stan z końcem roku 1,826.284 zł. 87 ct.

W dobrach i realnościach nie zaszły żadne zmiany majątkowe, i wartość ich wynosi jak z początkiem roku . . . . . 346.734 zł. 18 ct.

Należytości czynnych było z początkiem roku 126.226 zł. 15 ct.
 przybyło w ciągu roku . . . . . 7.628 " — "
 Stan z końcem roku . . . . . 133,854 " 15 "
 razem jak wyżej . . . . . 2,306.873 zł. 20 ct.

Główną pozycję należytości czynnych tworzy kwota 92.170 zł. 65 $\frac{1}{2}$ ct. kapitałów hipotekowanych — której zrealizowanie nie jest zależnem od Wydziału krajowego, ponieważ tylko według postanowień aktów fundacyjnych nastąpić może. Drugą zaś większą pozycją należytości czynnych jest 41.381 zł. 49 $\frac{1}{2}$ ct. należytości za sprzedane realności. W pozycji tej mieści się 35.201 zł. 49 $\frac{1}{2}$ ct, które winien jest fundusz szpitala powszechnego we Lwowie, tudzież fundusz zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie — fundacyi stypendyjnej Głowińskiego. Resztę w kwocie 6.180 zł. tworzy należytość za sprzedane realności w Winnikach, której ściąganiem Wydział krajowy się zajmuje.

Dochody majątku obrotowego wynosiły:

z odsetek od kapitałów	100.691 zł. 25 ct.	
z dóbr i realności	32.272 " 75 $\frac{1}{2}$ "	
inne	737 " 10 "	
przenośne	254 " 38 $\frac{1}{2}$ "	
razem	133.955 zł. 49 ct.	
zapas początkowy	25.818 " 79 "	
razem		159.774 zł. 28 ct.

Z tego wydano:

na stypendya, cele naukowe i wsparcia	92.732 zł. 85 ct.	
na wydatki administracyjne	9.011 " 78 "	
na podatki i należytości rządowe	10.457 " 38 "	
gotówka do majątku zarodowego	21.269 " 42 $\frac{1}{2}$ "	
inne	1,868 " 80 "	
rozmaite	484 " 18 "	
ogół wydatków		135.824 " 41 $\frac{1}{2}$ "
zostaje zapas z końcem roku		23.949 zł. 86 $\frac{1}{2}$ ct.

Należytości czynne wynosiły z końcem r. 1879. 7.814 zł. 41 ct.

biernie zaś	5.974 " 52 "	
pozostaje należytość czysto czynna		1.839 " 89 "
stan ogólny majątku obrotowego		25.789 zł. 75 $\frac{1}{2}$ ct.
co w porównaniu ze stanem z początkiem roku		29.360 " 18 "
wykazuje zmniejszenie o		3.570 zł. 42 $\frac{1}{2}$ ct.

co się tem tłumaczy, iż znacznie wyższa niż w r. 1878. kwota została przeniesiona do majątku zarodowego.

III. Administracja dóbr Winniki.

Dobra funduszowe Winniki przyniosły w r. 1879. ogółem dochodu 15.951 zł. 28 $\frac{1}{2}$ ct.

Wydatki wynosiły	8.424 " 01 "
Zwyżka zatem	7.527 zł. 27 ct.

została w całości przeniesiona do majątku obrotowego fundacyj stypendyjnych. Dochody r. 1879. są o 2.937 zł. 37 $\frac{1}{2}$ ct. niższe niż w r. 1878. — głównie z powodu znacznych zaległości u dzierżawcy propinacy, u którego zalega kwota przeszło 3.000 zł. Gdy zaległości te w roku następnym przybrały jeszcze znaczniejsze rozmiary, komisya budżetowa nie wątpi, że Wydział krajowy rozpo-

częte kroki prawne z całą energią dalej prowadzić będzie, ażeby zapewnić całość fundacyjnych dochodów.

W wydatkach największą rubrykę tworzą podatki i daniny rządowe 3.877 zł. 49 ct. — koszta zarządu 1.871 zł. 06 ct. — wydatki z prawa patronatu 1.256 zł. 83 ct. — i wydatki na gospodarstwo lasowe 32 zł. 68 ct.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Majątek zarodowy miał z początkiem r. 1879.	34.746 zł. 85 ct.
do tego przybyło w efektach zakupionych i w dochodach przenośnych	2.385 zł. 05 ct.
wydatki przenośne i na zakupno efektów	2.200 " — "
zwyżka	185 " 05 "
stan z końcem r. 1879.	34.931 zł. 90 ct.

Dochody funduszu obrotowego były:

w odsetkach	1.405 zł. 51 ct.
w książeczce kasy oszczędności i w dochodach przenośnych	85 " 25 "
razem	1.490 zł. 76 ct.
do tego zapas początkowy	134 " — ¹ / ₂ "
razem	1.624 " 76 ¹ / ₂ "

Wydano:

na dożywocie dla 55 inwalidów	1.445 zł. — ct.
przeniesiono do majątku zarodowego	60 " 25 "
wydatki przenośne	85 " 25 "
razem	1.590 " 50 "
stan z końcem roku	34 zł. 26 ¹ / ₂ "

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Z początkiem roku było w majątku zarodowym w efektach 2.268 zł. 55 ct.

Wpłynęło:

w zakupionych efektach	50 zł. — ct.
w gotówce z majątku obrotowego	30 " 76 ¹ / ₂ "
w dochodach przenośnych	65 " 08 "
razem	145 " 84 ¹ / ₂ "
suma	2.414 zł. 39 ¹ / ₂ ct.
wydano spieniężoną książeczkę kasy oszczędności	15 zł. 08 ct.
wydatków przenośnych	95 " 84 ¹ / ₂ "
razem	110 " 92 ¹ / ₂ "
stan z końcem roku	2.305 zł. 47 ct.

Do majątku obrotowego, którego zapas początkowy był	29 " 56 ¹ / ₂ "
wpłynęło w odsetkach	108 " 69 "
razem	138 zł. 25 ¹ / ₂ ct.
z tego wydano na dożywocie dla dwóch inwalidów	72 zł. — ct.
do majątku zarodowego	30 " 76 ¹ / ₂ "
taksy winkulacyjnej	— " 10 "
razem	102 " 86 ¹ / ₂ "
pozostaje stan z końcem roku	35 zł. 39 ct.

VI. Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

Majątek zarodowy, który z początkiem roku wynosił	1.219 zł. 67 ct.
wzrósł w r. 1879. z gotówki przeniesionej z majątku obrotowego o	41 " — "
wynosi zatem z końcem roku	1.260 zł. 67 ct.
Do majątku obrotowego w kwocie	19 " — "
wpłynęły odsetki od listów hipotecznych	72 " — "
razem	91 zł. — "
Z tego wydano na wyposażenie w myśl aktu fundacyjnego	50 zł. — ct.
przeniesiono do majątku zarodowego	41 " — "
razem	91 " — "

nie pozostał zatem żaden zapas końcowy.

VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Kasa krajowa pobiera sumarycznie dochody zakładu i uskutecznia wydatki za asygnacjami kuratora. Zarząd prowadzi kuratora fundacyjna, i składa Wydziałowi krajowemu sprawozdanie.

Zapas początkowy wynosił:

	w gotówce	2.861 zł. 25 ct.,	w efektach	160.255 zł. 13 ct.
dochody " " "	28.853 " 39 1/2 "	" " "	3.100 " — "	
razem " " "	31.714 zł. 64 1/2 ct.,	w efektach	163.355 zł. 13 ct.	
z tego wydano " " "	31.688 " 39 "	" " "	2.000 " — "	
zostaje zapas " " "	26 zł. 25 ct.,	w efektach	161.355 zł. 13 ct.	

do czego doliczyć trzeba 11.438 zł. 40 ct. umieszczonych w banku hipotecznym.

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu Tarnowskiego.

Fundusz ten miał z początkiem roku	3.605 zł. 51 ct.
Do czego wpłynęło:	
w zwrotach i odsetkach od zapomożonych	15 zł. 99 ct.
w odsetkach od efektów	210 " — "
w zakupionych efektach	233 " 79 "
razem	459 " 78 "
suma	4.065 zł. 29 ct.
wydano na zakupno efektów	225 " 99 "
pozostaje stan z końcem roku	3.839 zł. 30 ct.
do tego należytości czynne	35 " 71 "
majątek	3.875 zł. 01 ct.

IX. Fundusz zapomogi z r. 1868.

Fundusz ten jest bierny.

Zwroty od zapomożonych wynosiły:

w kapitale	636 zł. 40 ct.
w odsetkach	140 „ 40 „
razem	776 zł. 80 „
i zostały całkowicie zwrócone funduszowi krajowemu na rachunek należności, która wynosiła	8.507 zł. 55 1/2 ct.
a po odtrąceniu kwoty zwróconej	776 „ 80 „
pozostaje	7.730 zł. 75 1/2 „
należność czynna zaś wynosi	2.237 „ 85 1/2 „
pozostaje przeto czysty stan bierny	5.492 zł. 90 ct.

X. Pozostały fundusz zapomogi z r. 1866.

Z początkiem r. 1879. miał ten fundusz	180.467 zł. 68 ct.
W ciągu roku wpłynęło:	
zwrotów od zapomożonych	213 zł. 02 ct.
„ „ Wydziałów powiatowych	31.507 „ 87 „
inne dochody	61 „ 93 „
razem	31.782 zł. 82 ct.
wydano pożyczek	21.020 „ — „
zostaje	10.762 zł. 82 ct.
do tego:	
gotówka z r. 1878.	2.175 „ 51 1/2 „
należności czynne	178.955 „ 26 1/2 „
stan z końcem roku	191.893 zł. 60 ct.
od tego:	
należność bierna	80 „ — „
stan czysty czynny	191.813 „ 60 „
fundusz zatem wzrósł o	11.346 zł. 92 ct.

XI. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Majątek funduszu tego, który wzrasta bardzo powoli, ma bowiem tylko dochody z odsetek od własnego kapitału, nie odpowiada bynajmniej temu celowi na jaki powstał i któryby znacznie wyższego wymagał kapitału.

Cały dochód w odsetkach, w kwocie 288 zł. 96 ct., został użyty na zakupno nowych efektów — w skutek czego zapas początkowy w kwocie	5.760 zł. 73 1/2 ct.
wzrósł o kwotę	299 „ 10 „
i wynosi z końcem roku	6.059 zł. 83 1/2 ct.

XII. Depozyta gminne serwitutowe.

Z początkiem r. 1878. było depozytów	570.304 zł. 03 1/2 ct.
Do tego dochody:	
nowe kapitały w depozyt oddane	17.421 zł. 38 1/2 ct.
odsetki	25.718 „ 69 1/2 „
gotówka za sprzedane i wylosowane obligi — tudzież wpływ zakupionych efektów	136.894 „ 48 „
razem	180.034 „ 56 „
suma	750.338 zł. 59 1/2 ct.

Wydano:

kapitały zwrócone gminom	31.919 zł. 87 $\frac{1}{2}$ ct.	
na zakupno i winkulowanie	132.984 " 27 "	
razem		164.904 zł. 14 $\frac{1}{2}$ ct.
pozostaje stan z końcem roku		585.434 zł. 45 ct.

Depozyt ten jest umieszczony:

w gotówce	25.414 zł. 45 ct.
w obligacjach	560.020 " — "
Razem jak wyżej	585.434 zł. 45 ct.

XIII. Fundusz ś. p. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich.

Zapas majątku zarodowego z początkiem roku 1879 wynosił	60.623 zł. 14 ct.
Do tego w zakupionych efektach, gotówce przeniesionej z majątku obrotowego i dochodach przenośnych	599 " 53 "
razem	61.222 zł. 67 ct.
Wydano spieniężoną książeczkę kasy oszczędności i na przenośne zapas z końcem roku	400 " 46 "
zapas z końcem roku	60.822 zł. 21 ct.
Z dochodów majątku obrotowego, które wynosiły w odsetkach w przenośnych	3.713 zł. 48 ct.
w zapasie początkowym	7.272 " — "
razem	197 " 29 $\frac{1}{2}$ "
	11.182 " 77 $\frac{1}{2}$ "
wydano:	
na dożywocie dla 11. inwalidów polskich	3.500 zł. — ct.
do majątku zarodowego	198 " 60 "
przenośne	7.272 " — "
razem	10.970 " 60 "
zostaje zatem zapas	212 zł. 17 $\frac{1}{2}$ ct.

XIV. Fundusz szkół ludowych z r. 1872.

Majątek zarodowy wynosił z początkiem roku 1879	95.148 zł. 76 ct.
do tego wpłynęło:	
z zakupionych efektów	1.133 zł. 17 ct.
datek	4 " — "
gotówka z majątku obrotowego	6 " 67 "
dochodów przenośnych	1.381 " 93 "
razem	2.525 zł. 77 ct.
suma	97.674 zł. 53 ct.
wydano w efektach wylosowanych i przenośne	2.474 " 53 "
pozostaje majątek zarodowy	95.200 zł. — ct.
Z dochodów majątku obrotowego w sumie	5.701 " 35 "
wydano gminom na budowę szkół	4.160 zł. — ct.
na należność rządową	354 " 50 "
do majątku zarodowego	6 " 67 "
do przeniesienia razem	4.521 zł. 17 ct.

z przeniesienia	4.521 zł. 17 ct.
zostaje zwwyżka	1.180 „ 18 „
do tego zapas początkowy	6.763 „ 50 ¹ / ₂ „
pozostaje zapas końcowy	7.943 zł. 68 ¹ / ₂ ct

Jak w dawnych latach tak i w r. 1879, pozostała dość znaczna należność bierna, w kwocie 7.730 zł. z datków przyznanych gminom, ale nie pobranych. Ze względu na naturę funduszu tego, jako samoistnego, i na ważny interes publiczny jaki się z nim wiąże, a który nakazuje starać się o jego powiększenie, sądzi komisya, iż zapasowa gotówka funduszu tego, która bywa zazwyczaj dość znaczna, nie powinna by leżeć beczynnie w kasie krajowej, lecz należałoby ją korzystnie lokować czy to w kasie oszczędności czy w asygnatach bankowych.

XV. Fundusz Wincentego Łodzia Ponińskiego.

W majątku zarodowym było z początkiem roku	51.582 zł. 45 ct.
Wpłynęło w zakupionych efektach i dochodach przenośnych 41.162 zł. 38 ct.	
wydano na to	39.677 „ 50 „
zwyżka	1.484 zł. 88 ct.
stan z końcem roku	53.067 zł. 33 ct.

Z dochodów majątku obrotowego które wynosiły w odsetkach i rozmaitych	2.501 zł. 19 ¹ / ₂ ct.
w przenośnych	4.988 „ 33 „
razem	7.489 zł. 52 ¹ / ₂ ct.

wydano:	
na premia dla czeladzi	2.484 „ — ct.
na koszta insercyjne i losowania	21 „ 88 ¹ / ₂ „
przenośne	4.988 „ 33 „
razem	7.494 zł. 21 ¹ / ₂ ct.

Z porównania dochodów z wydatkami — okazuje się zmniejszenie się majątku obrotowego — który z początkiem roku 1879 wynosił	1.278 zł. 65 ct.
o kwotę	4 zł. 69 ct.
a wraz z należnością bierną w kwocie	— „ 29 „
razem o	4 „ 98 ct.
stan majątku obrotowego przeto	1.273 zł. 67 ct.

XVI. Fundusz ś. p. Franciszka Kochmana dla literatów polskich.

Fundacya ta dotąd jeszcze nie weszła w życie, z powodu że kapitał zakładowy nie wzrósł do takiej wysokości, ażeby w myśl aktu fundacyjnego mógł być użyty. Wynosił on z początkiem roku 1879 . . . . . 17.898 zł. 54 ct.

do tego przybyło:	
w odsetkach	807 zł. 87 ct.
w efektach zakupionych i spłaconym kapitale hipotekowanym	1.940 „ 15 „
w przenośnych	1.061 „ 37 „
razem	3.809 zł. 39 ct.
z tego wydano na zakupno efektów i inne	2.430 „ 61 „
zostaje zwwyżka	1.378 zł. 78 ct.
stan majątku z końcem roku	19.277 zł. 32 ct.

XVII. Fundusz ś. p. Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

I ta fundacya nie weszła jeszcze w życie — z powodu powyżej przytoczonego. Majątek jej wynosił z początkiem roku 1879 . . . . . 7.512 zł. 09 ct.

Do tego przybyło:

w odsetkach	346 zł. 16 ct.
w zakupionych efektach	379 „ 58 „
w przenośnych	410 „ 55 „
razem	<u>1.136 zł. 29 ct.</u>

Z tego wydano książeczkę kasy oszczędności i wydatki

przenośne w kwocie łącznej	767 zł. 26 ct.	
zwyżka zatem		369 zł. 03 ct.
stan funduszu z końcem roku		<u>7.881 zł. 12 ct.</u>

XVIII. Fundusz ś. p. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej.

W majątku zarodowym nie zaszła żadna zmiana — i wynosił on z początkiem i z końcem roku 1879 . . . . . 6.698 zł. 03 1/2 ct.

Dochód z odsetek w wysokości 396 zł. został w myśl aktu fundacyjnego całkowicie użyty na dożywocie dla 4 wiekowych kobiet.

XIX. Fundusz pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego.

Na fundusz ten nie wpływają już żadne datki i wzrasta on wyłącznie własnymi odsetkami. Stan funduszu z początkiem roku 1879 był . . . . . 19.221 zł. 28 ct.
do tego odsetki kasy oszczędności . . . . . 967 „ 37 „
stan z końcem roku . . . . . 20.188 zł. 65 ct.

XX. Fundusz budowy szpitala w Krakowie.

Sprawę funduszu tego Wysoki Sejm w osobnym sprawozdaniu ma sobie przedłożoną wraz z wnioskami o stanowcze jej załatwienie. Póki załatwienie to nie nastąpi fundusz ten osobno administrowanym być musi — a stan jego i obrót w r. 1879. był następujący:

Z początkiem roku było w funduszu tym . . . . . 16.313 zł. 16 ct.

Do tego przybyło:

Z funduszków własnych szpitala	36.549 zł. 04 1/8 ct.
Z taks od muzyk i rozmaitych	326 „ 93 1/2 „
Razem	<u>36.875 „ 98 „</u>
Ogółem	<u>53.189 „ 14 „</u>

Cały ten fundusz został wydany na budowę, a mianowicie: na wydatki wspólne budowy wszystkich oddziałów . . . . . 1.235 zł. 26 1/2 ct.
na budowę oddziału chorych . . . . . 18.359 „ 64 „
Do przeniesienia . . . . . 19.594 zł. 90 1/2 ct.

	Z przeniesienia	19.594 zł. 90 $\frac{1}{2}$ ct.	
"	" obłąkanych	5.259 " 29 $\frac{1}{2}$ "	
"	domu gospodarczego	28.334 " 94 "	
	Razem jak wyżej		53.189 zł. 14 ct.

Z końcem roku zatem nie pozostało nic w zapasie.

XXI. Fundacya Sądecka „Dom roboczy“.

	Stan majątku był z początkiem roku		12.282 zł. 02 ct.
	Wpłynęło:		
	w odsetkach	610 zł. 53 $\frac{1}{2}$ ct.	
	w efektach zakupionych	726 " 83 "	
	w dochodach przenośnych	758 " 01 "	
	Razem	2.095 zł. 37 $\frac{1}{2}$ zł.	
	wydano zaś — spieniężoną książeczkę kasy oszczędn. i przenośne	1.443 " 85 "	
	Zwyżka zatem		651 " 52 $\frac{1}{2}$ "
	została przeniesiona całkowicie do majątku zarodowego, który z końcem r. 1879. wynosi		12.933 zł. 54 $\frac{1}{2}$ ct.

Fundacya ta, dla zbyt szczupłego kapitału nie mogła jeszcze wejść w życie.

XXII. Fundusz budowy kaplicy w Dublanach.

	Zapas wynosił z początkiem r. 1879.		762 zł. 74 ct.
	Do tego przybyło:		
	w odsetkach.	81 zł. 97 ct.	
	ze sprzedaży materyału	80 " — "	
	w darach od prywatnych	14 " — "	
	ze sprzedanych efektów i gotówka odebrana z lokacyi	1.174 " 27 "	
	Razem	1.350 zł. 24 ct.	
	wydano efektów do sprzedaży	747 " 86 "	
	Zwyżka zatem		602 zł. 38 ct.
	Razem		1.365 zł. 12 ct.

Ze zaś na budowę wydano w 1879. r. ogółem 4.182 zł. 91 ct. — przeto niedobór w kwocie 2.819 zł. 79 ct. pokrył fundusz krajowy.

XXIII. Fundusz budowy laboratorium chemicznego w Dublanach.

Ze sprawozdań o objęciu szkół rolniczych w Dublanach w zarząd kraju — wiadomą jest Wysokiemu Sejmowi sprawa tego funduszu. W r. 1879 kiedy jeszcze ostateczny obrachunek Wydziału krajowego z komitetem Towarzystwa gospodarskiego nie był ukończony — nie mogły jeszcze wejść do ksiąg jako należytość czynna dość znaczne pretensye funduszu krajowego do tegoż Towarzystwa. Stan objętego przez Wydział krajowy funduszu budowy laboratorium, nie mógł w zamknięciu

rachunku za r. 1879 być przedstawiony inaczej, jak tylko w kwocie gotówki od Towarzystwa odebranej — która wynosiła	2.280 zł. 50 ct.
do tego przybyły odsetki z czasowej lokacji	40 „ 67 „
stan funduszu z końcem roku	<u>2.321 zł. 17 ct.</u>

XXIV. Fundacya hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych ozdrowieńców.

Fundacya ta utworzona w celu udzielania wsparcia jednorazowego najpotrzebniejszemu z tych, którzy odzyskawszy zdrowie wychodzą z krajowych zakładów dla obłąkanych, nie weszła dotąd w życie. Majątek zarodowy tej fundacyi podniesiono w r. 1879. z c. k. kasy głównej

w kwocie	1.445 zł. 96 ct.
do tego przybyło w odsetkach	95 „ 67 „
Razem	<u>1.541 zł. 63 ct.</u>
Wydano zaś na należitości prawne	31 „ 89 „
Pozostaje	<u>1.509 zł. 74 ct.</u>
A po odtrąceniu należitości biernej	44 „ 11 „
Zostaje czysty stan majątku	<u>1.465 zł. 63 ct.</u>

XXV. Depozyta.

Oprócz depozytów gminnych serwitutowych, przechowuje jeszcze kasa krajowa znaczne i liczne inne depozyta, a mianowicie kaucye urzędników i sług, kaucye i wadya przedsiębiorców, depozyta różnych funduszków, kwoty zwrotne z obrachunków z kasami rządowymi i t. p.

Stan depozytów z początkiem r. 1879 był w efektach	284.751 zł. 41 ct.
do tego przybyło	272.170 zł. 62 ct.
wydano	<u>245.862 „ 19 „</u>
Zwyżka	26.308 „ 43 „
Stan z końcem roku	<u>311.059 zł. 84 ct.</u>
W gotówce było z początkiem roku 1879 w depozytach	41.373 „ 66 „
wpłynęło w ciągu roku	<u>324.679 „ 25 „</u>
Razem	366.052 zł. 91 ct.
Wydano	<u>330.549 „ 68 „</u>
Pozostało	35.503 zł. 23 ct.
Razem zatem w efektach i gotówce zostało z końcem roku	346.563 „ 07 „

Przedstawiwszy stan każdego z tych funduszków z osobna, komisya budżetowa podobnie jak w roku zeszłym, zestawia poniżej sumarycznie cyfry ogólne, aby dać obraz, jaki jest łączny stan majątku zarodowego tych wszystkich funduszków, pod zarządem i opieką Wydziału krajowego pozostających :

	Stan z końcem roku	1878	1879
w gotówce		2.182 zł. 10 $\frac{1}{2}$ ct.	17 zł. 57 ct.
w efektach		2,239.847 „ 92 „	2,304.173 „ 04 „
w wartości dóbr i realności		346.734 „ 18 „	346.734 „ 18 „
Do przeniesienia		<u>2,588.764 zł. 20$\frac{1}{2}$ ct.</u>	<u>2,650.924 zł. 79 ct.</u>

	Z przeniesienia .	2,588.764 zł. 20 $\frac{1}{2}$ ct.	2,650.924 zł. 79 ct.
w kapitałach hipotekowanych .	.	83.670 „ 65 $\frac{1}{2}$ „	92.170 „ 65 $\frac{1}{2}$ „
w należnościach czysto czynnych .	.	47.755 „ 49 $\frac{1}{2}$ „	41.639 „ 38 $\frac{1}{2}$ „
	Razem .	2,720.190 zł. 35 $\frac{1}{2}$ ct.	2,784.734 zł. 83 ct.

Majątek zarodowy wzrósł zatem w r. 1879 o 64.544 zł. 47 $\frac{1}{2}$ ct. w. a.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy zamknięcia rachunków funduszów samoistnych (niedotowanych) budżetem nieobjętych, za rok 1879. przyjąć do wiadomości.

We Lwowie, dnia 29. września 1881.

Przewodniczący
Henryk Wodzicki.

Sprawozdawca
Tadeusz Romanowicz.

Aleg. 60.

Sprawozdanie

komisyi kultury krajowej o petycyi Towarzystwa rybackiego w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Komisyi kultury krajowej przydzieloną została petycja do L. s. 115 a petycyjnej 71.

Petycja ta wniesiona przez Towarzystwo rybackie w Krakowie domaga się wydania ustawy, ochrony regulującej sposoby łowienia ryb, utrzymując, że dzisiejszy stan dowolnego i dzikiego rybołówstwa udaremnia wszelkie wysilenia Towarzystw rybackich, podejmowane celem zarybienia wód płynących w kraju naszym.

Sprawa uregulowania rybołówstwa krajowego i ujęcia go w jedną całość, określającą zarówno prawo do łowienia ryb, jakoteż i przepisy ochronne, pojawia się w Wys. Sejmie już po raz czwarty.

Pierwszy raz poruszoną została ta sprawa w roku 1861.

Poseł Antoni Pawęcki wniósł w tym roku do łaski Marszałkowskiej wniosek, który atoli z powodu odroczenia Sejmu pod obrady wziętym być nie mógł. Sejm przekazał go uchwałą z dnia 26 kwietnia 1861 Wydziałowi krajowemu bez bliższego oznaczenia, co się z nim stać ma.

Drugim razem zajmował się Wysoki Sejm tą sprawą na ostatniej sesyi, uchwałą bowiem z d. 15 października 1878 przekazała Wysoka Izba następujący wniosek posła Feliksa Pławickiego i Towarzyszy Wydziałowi krajowemu:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu wypracowanie projektu do ustawy o rybołówstwie w kraju. W tym celu Wydział krajowy powoła ankietę, złożoną z ludzi z gospodarstwem rybnem oboznanych i na podstawie orzeczenia tej ankiety wypracowaną ustawę o rybołówstwie wniesie na najbliższej sesyi sejmowej pod obrady Wysokiego Sejmu“.

W skutek powyższej uchwały zwołał Wydział krajowy do wypracowania projektu ustawy o rybołówstwie ankietę, w której skład weszli: jako przewodniczący JE. Włodzimierz hr. Dzieduszycki, jako członkowie pp. Kornel Chwalibóg, Edmund Mochnacki, dr. Kajetan Orlecki, Feliks Pławicki, dr. Szymon Syrski i dr. Józef Wereszczyński.

Ankieta ta odbyła dwa posiedzenia, a chociaż jej obrady nie doprowadziły rzeczy do takiego rezultatu, iżby Wydział krajowy mógł być wystąpić z projektem ustawy na Sesi bieżącej, to jednak materiał zebrany przyczynił się wielce do rozświecenia sprawy.

W roku 1880 weszły do Wysokiego Sejmu trzy petycje, żądające ustawy ochronnej dla rybołówstwa, a mianowicie:

1. od Zarządu Towarzystwa rybackiego w Jarosławiu,
2. od takiegoż Towarzystwa w Stanisławowie,
3. od Towarzystwa Tatrzańkiego.

Jednocześnie c. k. Rząd złożył do łaski Marszałkowskiej projekt ustawy „o niektórych środkach ku podniesieniu rybołówstwa w wodach wewnątrz kraju“.

W myśl żądań owych petycyj i na podstawie przedłożenia rządowego, komisya kultury krajowej, wypracowała była projekt ustawy o niektórych środkach ku podniesieniu rybołówstwa, lecz takowy z braku czasu i krótkości trwania Sesijskiej sejmowej, nie mógł być przyjść pod obrady Wysokiego Sejmu w roku 1880.

Projekt ów niewiele różnił się od przedłożenia rządowego, a główna różnica zachodziła w tem, iż komisya kultury krajowej nie przedstawiała do przyjęcia Wysokiemu Sejmowi §§., odnoszących się do wydawania kart rybackich, a motywa sprawozdania komisji były następujące:

§§. 11. i 12. projektu rządowego, odnoszące się do wydawania kart rybackich, opuściła komisya w zupełności, a to z następujących powodów: Do obecnej chwili nie posiada kraj ustawy regulującej stosunek prawno-prywatny rybołówstwa, a oznaczającej, komu przysługują prawo połowu w rzekach spławnych i większych strumieniach, których brzegi należą do wielu właścicieli po uwłaszczeniu ludu zaś i rozcięciu węzłów senioralnych wstrzymała się władza od orzeczenia, do kogo od tego czasu należeć ma rybołówstwo w rzekach pośrodkiem lub granicą gmin płynących. Dla tego też po dziś dzień w jednych miejscowościach bronią obszary dworskie własności połowu przy swoich brzegach, a nawet przy brzegach gminnych; natomiast w drugich łowi każdy nad brzegami całej gminy katastralnej, a często nawet nad brzegami obcej gminy, sądząc się wraz z wszystkimi do tego upoważnionym. Ponieważ wartość rybołówstwa w większych rzekach była dotąd bardzo małą, przeto tylko amatorowie tej zabawki przestrzegali swych praw domniemanych, a reszta właścicieli nadbrzeżnych o to się nie troszczyła wcale, przeto powstał stąd zamęt w pojęciach o tem prawie i wykonywaniu takowego.

§. 11. projektu rządowego nadaje c. k. starostwom i urzędom gminnym moc wydawania kart rybackich „uprawnionym do rybołówstwa“, a zatem w obec braku ustawy regulującej to prawo, byłyby te dwie władze powołane do rozstrzygnięcia tej kwestji w drodze faktycznej. Gdy żaden §. tej ustawy nie daje nawet wskazówek, komu przysługują może prawo połowu, a tem samem otrzymania karty rybackiej — §. 11. przedłożenia rządowego składa tedy w ręce władzy administracyjnej powiatowej rządowej i autonomicznej gminnej możność i niejako obowiązek orzekania w praktyce o stosunku prawno-prywatnym, t. j. oddając władzom najmniej do tego powołanym nieodwołalną moc rozstrzygnięcia sporów o własność.

Trudno sobie nawet wyobrazić, jakiego to kryterium używałyby te władze przy wydawaniu owych kart rybackich. Jedne prawdopodobnie żądałyby dowodów uprawnienia, trudnych do dostania, gdy inne wydawałyby karty każdemu twierdzącemu, że prawo łowienia ryb wykonywał choćby raz jeden zapuszczając wędkę w nurt rzeki. Słowem przyjmując §. 11. projektu rządowego, dałoby się c. k. starostwom i urzędom gminnym najzupełniejszą dowolność rozstrzygnięcia tej zawilej prawno-prywatnej kwestji, a na co komisya kultury w żaden sposób zgodzić się nie może. Wprawdzie owe karty rybackie byłyby tylko prowizorycznym przyznaniem prawa połowu, lecz właśnie w chwili, w której domagamy się i oczekujemy projektu ustawy, regulującej z gruntu wszelkie stosunki rybołówstwa, tworzenie dowolne prowizoryów tego stosunku i potwierdzanie nieraz zupełnie może nieuzasadnionych praw, wydawaniem kart rybackich, uważa komisya kultury za nader niebezpieczny precedens, zwłaszcza dla naszego ludu nie posiadającego niestety zbyt jasnego pojęcia o własności, a który uzyskaną kartę rybacką uważać będzie za ostateczne przyznanie mu tego prawa.

Jednocześnie z projektem ustawy, komisya kultury krajowej przedkładała była rezolucyę do Wydziału krajowego, wzywającą go, ażeby wygotował projekt ogólnej ustawy o rybołówstwie.

Komisya kultury krajowej odwołując się na uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 15. października 1878. i zbadawszy całą sprawę potrzeby uregulowania prawa rybołówstwa w naszym kraju i czując całą ważność tejże — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić ponowne wezwanie do Wydziału krajowego i przyjąć rezolucyę pod A).

Al. A.

Jednakże zdaniem jest komisji kultury krajowej, ażeby nie czekając na projekt ustawy przez Wydział krajowy wygotować się mający — przystąpić już dzisiaj do uchwalenia ustawy o niektórych środkach ku podniesieniu rybołówstwa w wodach wewnątrz kraju; i w tym celu przedkłada Wysokiemu Sejmowi pod B) projekt ustawy różniący się w szczegółach tylko od projektu wypracowanego przez komisję kultury krajowej w r. z. na podstawie przedłożenia rządowego.

Al. B.

Potrzebę uchwalenia tej częściowej ustawy, obejmującej niejako tylko policyjne przepisy, uważa komisya za niezbędne z powodu, że rozpowszechnione po kraju towarzystwa rybackie od roku już czynią wszelkie wysiłki celem zarybienia rzek, potoków i stawów w obrębie kraju się znajdujących. — Jeżeliby więc Wysoki Sejm nie uchwalił takiej ochronnej ustawy, byłaby działalność tych towarzystw udaremnioną, przez samowolę łowiących ryby, — a towarzystwa rybackie, które w patriotycznej myśli wzięły się tak gorąco do dzieła przysporzenia krajowi jednego więcej a przyrodzonego źródła dochodu przez zarybienie rzek, — widząc, że ich czynności nie są wspierane przez najwyższą władzę ustawodawczą krajową i c. k. Rząd, zniechęciłyby się do tak dodatniej działalności na drodze pomnożenia bogactwa krajowego.

Ustawa proponowana jako częściowa odpowiadać nie może wszystkim wymogom prawidłowego rozwoju rybołówstwa, atoli stanowić będzie wielki jeden krok naprzód ku temu celowi, stawiając zapórę dowolności w połowie ryb, a tem samem dając zachętę prywatnym wysileniom, dążącym przez zarybienie rzek i stawów do wskrzeszenia tego niegdyś tak obfitego źródła bogactwa krajowego. Rozumie się samo przez się, że skuteczność tak tej, jak każdej ustawy, zależy od jej wykonywania mniej lub więcej dokładnego i energicznego. Dla tego też komisya kultury krajowej wyraża nadzieję, że c. k. Rząd krajowy zechce z całą energią i stanowczością polecać podwładnym mu organom, ażeby niniejsza ustawa nie została li tylko martwą literą prawa.

Ponieważ wreszcie z powodu ograniczeń zakresu działania niniejszej ustawy przez postanowienie §. 14. tejże, odnoszącego się do znacznej części wód krajowych, krajowi wiele na tem zależeć musi, ażeby wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa wydało jak najprędzej możebnie odnośne postanowienia.

Przeto komisya kultury krajowej wnosi rezolucyę dołączoną pod literą C) z prośbą o uchwalenie takowej przez Wysoki Sejm.

Al. C.

J. Czartoryski,
przewodniczący.

M. Rey,
Sprawozdawca.

Alegat A.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wygotował projekt ogólnej ustawy o rybołówstwie i przedłożył takowy pod obrady Wysokiego Sejmu na najbliższej sesji.

Alegat B.

U s t a w a

z dnia . . . . . o niektórych środkach ku podniesieniu rybołówstwa w wodach wewnątrz kraju.

§. 1. Polityczna władza krajowa oznaczy i ogłosi dla cenniejszych gatunków ryb czas ochrony według pory ich tarła.

§. 2. W czasie ochrony nie wolno chronionych ryb łowić, a przypadkowo złowione należy natychmiast wpuścić nieuszkodzone napowrót do wody.

§. 3. Polityczna władza krajowa oznaczy jako chroniska te wody lub pewne ich przestrzenie, w których ryby cenniejsze się trą, odchowują lub kryją przed powodzią i krą, i ustanowi czas, w którym łowienie ryb na tych wodach ma być w ogóle zaniechanem.

§. 4. Na tarliskach w czasie tarła, niemniej na innych wodach za chroniska uznanych w czasie ustanowionym i ogłoszonym w myśl §. 3. nie wolno żadnych ryb łowić, ani też w jakikolwiek bądź sposób niepokoić.

§. 5. Polityczna władza krajowa ustanowi i głosi dla cenniejszych gatunków ryb — miarę lub wagę, poniżej których nie wolno je, jako niedorosłe poławiać.

§. 6. Polityczna władza powiatowa może wyjątkowo odstąpić od zakazów §§. 2, 4 i 5., i zezwolić uprawnionym do rybołówstwa lub za ich zgodą także innym osobom łowić ryby w celach naukowych lub sztucznego chowu, albo też odłowienia gatunków drapieżnych i podlejszych na korzyść chowu cenniejszych.

W każdym takim wypadku wyda polityczna władza powiatowa osobny imienny certyfikat oznaczający wodę i inne istotne szczegóły połowu.

§. 7. Dynamitu i innych eksplodujących materiałów, tudzież wszelkich trutek rybich i tym podobnych środków odurzających lub zabójczych, jak: wapna lub odwaru roślin itp. nie wolno używać do połowu ryb.

W wypadkach wykazanej potrzeby może polityczna władza krajowa dozwolnić użycia materiałów eksplodujących.

§. 8. Nie wolno ustawiać na przepustach i jazach żadnych przyrządów do samołowu ryb, ani też wody zastawiać na całej szerokości sieciami, pogródkami, podjazdkami lub jakimi bądź innymi sposobami, w ogóle nigdzie niczem tamować swobodnego przeciągu ryb.

§. 9. Polityczna władza krajowa zakaze łowienia ryb także innymi takimi sposobami i przyrządami, które szkodliwie oddziałują na ich hodowlę.

Jeżeliby jednak w zastosowaniu tego postanowienia wydany zakaz rozciągał się także na siecie dotąd używane, to uależy pozostawić dla dalszego ich używania jeszcze rok czasu od wejścia w życie niniejszej ustawy.

§. 10. Zakazuje się moczenia konopi i lnu w wodach płynących i stawach zarybionych. Również wzbronionem jest wszelkie takie tych wód zanieczyszczenie, któreby mogło ryby zatruwać. — Władza polityczna powiatowa może wszelako w razie wykazanej konieczności uczynić wyjątek tego zakazu na korzyść przedsiębiorstw rolniczych lub przemysłowych.

§. 11. Ryb niedorosłych do przepisanego wymiaru nie wolno ani sprzedawać i kupować, lub poselać, ani też w domach gościnnych podawać.

Teżsame postanowienia odnoszą się do gatunku ryb podległych ochronie, w czasie ochrony.

Zakaz objęty pierwszym ustępem tego paragrafu nie dotyczy narybku przewożonego w stanie żywym, a przeznaczonego do zarybiania wód w innych miejscowościach.

§. 12. Polityczne władze powiatowe wydając przepisy policyjne przewidziane w ustawach regulujących prawo wodne, powinny z urzędu lub na żądanie uprawnionego do rybołówstwa zarządzić, co należy, aby zapobiedz takiemu naruszeniu wykonywania rybołówstwa, którego można uniknąć, tudzież, aby tarliska i inne chroniska rybnie nie doznawały szkodliwego ich niepokojenia.

§. 13. Przybory rybackie założone, muszą pod nieobecność rybaka być zaopatrzone znakiem, w urzędzie gminy nadbrzeżnej zapisanym, po którym można poznać ich właściciela.

§. 14. Dla wód sięgających poza obręb terytoryalny, podległy niniejszej ustawie, i względem których zachodzi konieczność zgodnego z innymi krajami lub władzami państwowymi postępowania, wyda Minister rolnictwa postanowienia względnie zakazy w §§. 1, 2, 3, 8, 9 wspomniane.

§. 15. Postanowienia w §§. od 1 do 14 nie stosują się do stawów i wszelkich rybników w celu gospodarstwa rybnego założonych, bez różnicy, czy one założone są na wodach płynących lub nie.

§. 16. Przekroczenia tej ustawy i wydanych na mocy tejże przepisów, o ile powszechna ustawa karna nie znajdzie zastosowania, mają być karane, przez władze polityczne grzywną od pięciu do stu złotych.

W razie, jeżeli uznany za winnego nie jest wstanie grzywny uiścić, należy ją zamienić na karę aresztu, przyczem pięć złotych należy liczyć za jeden dzień aresztu.

Przy przekroczeniach postanowień §§. 2. 7. 8. 9, tudzież zakazu wydanego na mocy §. 11. należy zarazem orzec konfiskatę ryb, wbrew przepisowi złowionych i narządzi rybackich, wbrew przepisom używanych.

Grzywny i zysk osiągnięty ze sprzedaży skonfiskowanych przyborów rybackich i ryb, wpływają do osobnego funduszu. ku podniesieniu rybołówstwa, który ma zostawać pod zarządem Wydziału krajowego.

Skonfiskowane przybory rybackie, których użycie jest wzbronione, należy przed sprzedażą tak zmienić, aby były nieprzydatne do dalszego użytku w formie zakazanej.

§. 17. Przełożeni gmin i obszarów dworskich, e. k. żandarmerya i organa policyi wodnej, mają obowiązek czuwać nad przestrzeganiem postanowień tej ustawy i spostrzeżone przekroczenia podawać do wiadomości władzy politycznej. Ten sam obowiązek ciąży w szczególności na organach policyi targowej względem zakazów na mocy §. 11 wydanych.

§. 18. Uprawnionym do rybołówstwa osobom lub gminom wolno powierzać nadzorowanie i ochronę rybołówstwa istniejącym już a zaprzysiężonym organom straży polowej lub lasowej i łowieckiej i zażądać od politycznej władzy powiatowej, zaprzysiężenia ich wedle roty przysięgi, którą ma ustanowić polityczna władza krajowa.

Wolno im także wyłącznie dla rybołówstwa, ustanowić zaprzysiężone organa straży, które jednak powinny posiadać kwalifikacye przepisane dla straży polowej. Do ustanowionych w ten sposób organów nadzoru i ochrony rybołówstwa stosują się postanowienia obowiązujące w ogóle straż polową, a co do ich urzędowego stanowiska, postanowienia ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872. (dz. p. p. Nr. 84).

§. 19. W szczególności służy organom w myśl §. 17. i 18. do bezpośredniego nadzorowania rybołówstwa powołanym, prawo i obowiązek:

- a) nadzorować wody zarybione swojego okręgu wodnego, jazy, szluzy, groble, łotoki, i t. d. o ile urządzenia te dotyczą rybołówstwa;
- b) przedsiębrać rewizye zbiorników ryb, jakoteż łodzi i przyrządów rybackich;
- c) konfiskować przybory rybackie, tudzież przedsiębrać aresztowania w myśl ustawy z dnia 16. czerwca 1872. (Dz. p. p. Nr. 84).

§. 20. Polityczne władze powiatowe mają zarządzić, by postanowienia §§. 2, 4, 7, 8, 10, 13, 15. i 16. tej ustawy i przepisy wydane na mocy §§. 1, 3, 9, 11. i 12. przypominano w gminach nadbrzeżnych corocznie w czasie ku temu najstosowniejszym przez ogłaszanie tychże w sposób w miejscu używany.

§. 21. Przy wydaniu postanowień i przepisów stosownie do §§. 1, 2, 3, 9. i 11. tej ustawy, powinna polityczna władza krajowa względnie Minister rolnictwa (§. 14) zasięgnąć zdania rzeczoznawców i Wydziału krajowego.

Względem ograniczeń w użytkowaniu wody, które w myśl §. 12. zarządzić ma polityczna władza powiatowa, powinna władza ta wydawać zarządzenia również po zasięgnięciu zdania rzeczoznawców.

§. 22. Wykonanie ustawy tej poruczam Ministrowi rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alegat C.

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w myśl §. 14. ustawy z dnia . . . . . wydał odnośne rozporządzenia w najkrótszym czasie, a o ile być może równocześnie z wejściem w życie niniejszej ustawy.

Alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1880.

(Rubr. VII, poz. 87, 87 a), 87 b), 87 c).

Aleg. 61.

FUNDUSZ SZKOLNY KRAJOWY.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1880.

W załączeniu wykaz należności czynnych i biernych z lat ubiegłych z końcem roku 1880 pozostałych i wykaz zaliczek danych gminom na budynki szkolne.

L. W. 43560/1881.

Fundusz

Liczba		Sumaryusz	Wynikłości z r. 1880								
			Zwyczajne		Nad- zwyczajne		Razem				
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			
rubryki	po- zyty										
budżetu											
Wydatki.											
I.	1-2	Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych	260.690	40	71.300	—	331.990	40			
II.	3	Substytucye	59.528	37 ¹ / ₂	—	—	59.528	37 ¹ / ₂			
III.	4-6	Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	—	3.065	79 ¹ / ₂	3.065	79 ¹ / ₂			
IV.	7	Adjuta	5.091	22	—	—	5.091	22			
V.	8-9	Zapomogi i remuneracye	21.999	32 ¹ / ₂	—	—	21.999	32 ¹ / ₂			
VI.	10	Podatki i daniny	—	21	—	—	—	21			
VII.	11	Koszta podróży i diety	—	504	05	—	—	504	05		
VIII.	12-14	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	28.662	30 ¹ / ₂	—	—	28.662	30 ¹ / ₂			
IX.	15	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	—	—	—	12.800	—			
X.	16	Na emeryturę dla nauczycieli, którzy utracą po- sadę w skutek reorganizacyi szkół	—	—	7.900	23 ¹ / ₂	7.900	23 ¹ / ₂			
XI.	17-35	Dary z łaski	3.402	78	—	—	3.402	78			
XII.	36-38	Potrzeby szkół ogólnej natury	—	237	22	—	—	237	22		
XIII.	39-40	Różne wydatki	12.826	77 ¹ / ₂	—	—	12.826	77 ¹ / ₂			
XIV.	41-42	Zasiłki na budynki szkolne, tudzież zaliczki zwrotne	—	—	200	—	200	—			
<i>Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych</i>			405.744	66	82.466	03	488.210	69			
Dochody.											
I.	1-7	Odsetki od kapitałów	16.870	74 ¹ / ₂	—	—	16.870	74 ¹ / ₂			
II.	8-12	Dochody z dóbr, realności i innych praw	—	11	06 ¹ / ₂	—	—	11	06 ¹ / ₂		
III.	13-15	Dodatki	—	161	83	—	—	161	83		
IV.	16	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	—	—	2.835	—			
V.	17	Zapisy i darowizny	—	—	—	—	—	—			
VI.	18	Taksy od spadków	—	7.223	21 ¹ / ₂	—	—	7.223	21 ¹ / ₂		
VII.	19-21	Różne dochody	—	5.473	71	26.133	46 ¹ / ₂	31.607	17 ¹ / ₂		
VIII.	22	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	—	—	—	54.943	—			
IX.	23	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	—	—	19.629	39	19.629	39			
—	—	Dodatek z funduszu krajowego	283.629	27 ¹ / ₂	71.300	—	354.929	27 ¹ / ₂			
<i>Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych</i>			371.147	84	117.062	85 ¹ / ₂	488.210	69			

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1880.

Stan czynny.

Należitości czynne: a) z lat ubiegłych (patrz wykaz str. 20)	287.507 zł. 45 ct.
b) z roku 1880	67.700 „ 45 ¹ / ₂ „ 135.207 zł. 90 ¹ / ₂ ct.

Stan bierny.

Należitości bierne: a) z lat ubiegłych (patrz wykaz str. 20)	6.269 zł. 39 ct.
b) z roku 1880	3.122 „ 68 „ 9.392 zł. 07 ct.

Czysty stan czynny 125.815 zł. 83¹/₂ ct.

szkolny krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 17 Lipca 1880			Wynikłości są zatem:						Należytości			
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
249.388	50.000	299.388	—	—	11.302	21.300	—	32.602	—	—	986	46
40.000	—	40.000	—	—	19.528	—	—	19.528	—	—	1.454	18
—	3.470	3.470	—	489	—	85	404	—	—	—	—	—
5.000	—	5.000	—	—	91	—	—	91	—	—	—	—
22.000	—	22.000	—	—	—	—	—	—	—	—	251	75
5	—	5	3	—	—	—	3	—	—	—	5	88
500	—	500	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—
23.735	—	23.735	—	—	4.927	—	—	4.927	—	—	282	34
12.800	—	12.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	5.000	5.000	—	—	—	2.900	—	2.900	—	—	45	57
4.000	—	4.000	917	—	321	—	596	—	—	—	94	40
2.500	—	2.500	2.263	—	—	—	2.263	—	—	—	—	—
6.800	—	6.800	46	—	6.073	—	—	6.027	—	—	2	10
—	—	—	—	—	—	200	—	200	—	—	—	—
366.728	58.470	425.198	3.229	489	42.246	24.485	3.266	66.279	—	—	3.122	68
—	—	—	—	—	—	—	—	63.013	—	—	—	—
16.089	—	16.089	—	—	782	—	—	782	32	80	—	—
10	—	10	1	—	3	—	—	2	1	05	—	—
530	—	530	490	—	122	—	368	—	695	92	—	—
2.835	—	2.835	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.500	—	8.500	1.277	—	—	—	1.277	—	—	—	—	—
2.015	30.000	32.015	524	3.866	3.982	—	408	—	65.187	72 1/2	—	—
54.943	—	54.943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	20.000	20.000	—	371	—	—	371	—	1.782	96	—	—
240.276	50.000	290.276	—	—	43.353	21.300	—	64.653	—	—	—	—
325.198	100.000	425.198	2.292	4.237	48.242	21.300	2.424	65.437	67.700	45 1/2	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	63.013	—	—	—	—

Uwaga. Wydatki większe od budżetu o . . . . . 63.013 zł.
 Dochody, nieuwzględniając dotacji z funduszu krajowego, mniejsze o . . . . . 1.640 „
W ogóle zatem wynik niekorzystniejszy od budżetu o . . . . . 64.653 zł.

Wydatki

Fundusz

Liczba		Wydatki	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Lipca 1880
rubryki	po- zytych		zł.	ct.	
budżetu					zł.
I.		Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych.			
1		Na pokrycie niedoboru szkół po koniec roku 1878. zreorgani- zowanych			226.97
2		Na utrzymanie szkół w latach 1879. i 1880. zreorganizować się mających, na podniesienie filialnych szkół na etatowe i na przekształcenie posad młodszych nauczycieli na posady star- szych w szkołach kilkuklasowych	260.690	40	5.49
—		Kredyt dodatkowy wedle uchwały z d. 14 Lipca 1880.			16.912
		<i>Kredyt dodatkowy wedle uchwały z d. 14. Lipca 1880 na zaliczki zwrotne z funduszków szkolnych okręgowych (nadzwyczajne)</i>	71.300	—	50.000
		Suma rubryki I.	331.990	40	299.388

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należności			
			czynne		bierne	
z roku bieżącego						
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Do poz. 1. Wydatek większy o . . . . . 11.302 zł. 40 ct.				
		Z tej kwoty należy potrącić:				
	11.302	a) nadebraną samowładnie przez c. k. Urząd podatkowy w Krakowie a do zwrotu z funduszu okręgowego przypisaną kwotę . . . . . 2.646 zł. 72 ct.				
		b) nadebrane i do zwrotu Radom szkolnym okręgowym przypisane zasiłki w kwocie . . . . . 5.972 zł. 15 ct. (rozp 29. Paźdz. 1880. L. 5175).				986 46
		c) zaasygnowane rozp. z 21 i 30 Marca 1881 L. 9150 i 2603, a niezrealizowane na rachunek roku 1879 zasiłki, które na rok 1880 przenieść musiano:				
		dla Rady szkolnej okręgowej w Samborze . . . . . 1.256 zł. 73 ct.				
		dla Rady szkolnej okręgowej w Myślenicach . . . . . 58 zł. 66 ct. 9 934 „ 26 „				
		okazuje się przeto właściwie przekroczenie kredytów o . . . . . 1.368 zł. 14 ct.				
		spowodowane niezbędną potrzebą zaasygnowania zasiłków dla szkół nowo zorganizowanych, które przy sporządzaniu preliminarzy nie zostały uwzględnione; nadto, za podstawę do oznaczenia wysokości zasiłku, przyjętą była kwota rzeczywiście wypłaconej, a nie przyznanej orzeczeniem organizacyjnym płacy; zaś w ciągu roku, w skutek uzyskanej kwalifikacji, musiano przyznać nauczycielom płacę systemizowaną, a tem samem podwyższyć zasiłek okręgowemu funduszowi szkolnemu.				
	21.300	Wydatek większy o . . . . . 21.300 zł.				
		Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 14 Lipca 1880, którą przyzwolono na zaliczki zwrotne dla funduszy szkolnych okręgowych . . . . . 50.000 zł. doszła do wiadomości kraj. Rady szkolnej wówczas, gdy zaliczki już były zaasygnowane, i wydane asygnacje przewyższały kredyt o powyższą kwotę. Krajowa Rada szkolna udzielała funduszom szkolnym okręgowym zaliczek zwrotnych w miarę niezbędnej potrzeby, nie licząc na to, że i na ten cel kredyt ustanowionym zostanie — tém więcej, że poprzednimi budżetami kredytów na ten cel nie przyzwolano. Przekroczenie to zresztą jest tylko pozorne, albowiem zaliczki zwrotne nie są właściwie realnym wydatkiem i z czasem odzyska je fundusz szkolny krajowy.				986 46
	32 602					

Wydatki

Fundusze

Liczba		Wydatki	Wydatki w roku 1880.		Kwota prelimitowana wedle ustawy z d. 17. Lipca 1880.
rubryki	pozycji		zł.	ct.	
budżetu					zł.
II.		Substytucye.			
	3	Na płace dla zastępców nauczycieli i nauczycielek przy klasach równorzędnych	59.528	37 1/2	40.00
III.		Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye.			
	4	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor PP. Benedyktynek we Lwowie obrz. orm.	1.530	74 1/2	2.00
	5	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor PP. Benedyktynek obrz. łac. w Przemyśle	1.200	—	1.220
	6	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor PP. Klarysek w Starym Sączu	250	—	250
		Dla konwentu OO. Bazylianów w Ławrowie	85	05	—
		Suma rubryki III.	3.065	79 1/2	3.470
IV.		Adjuta.			
	7	Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego	5.091	22	5.00
V.		Zapomogi i remuneracye.			
	8	Remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli szkół ludowych i katechetów	20.054	32 1/2	20.00
	9	Remuneracye za naukę robót ręcznych.	1.945	—	2.00
		Suma rubryki V.	21.999	32 1/2	22.00

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			z rokn bieżącego			
mniejsze większe			czynne		bierne	
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	19.528	<i>Wydatek większy</i> , spowodowany niezbędną potrzebą otwierania klas równorzędnych i ustanawiania dla tychże zastępców nauczycieli, a to na podstawie art. 4 ustawy z dnia 2 Maja 1873 Nr. 250.	—	—	1.454	18
469	—	<i>Wydatek mniejszy</i> z powodu, że zasiłek stosuje się do liczby członków i zmienności własnych dochodów zakładu.	—	—	—	—
20	—		—	—	—	—
—	85	<i>Wydatek większy</i> z powodu asygnowania jednorazowej subwencji w kwocie obok wykazanej na mocy rozporządzenia R. S. K. z dnia 29 Września 1880 do L. 6575.	—	—	—	—
489	85		—	—	—	—
404	—		—	—	—	—
—	91	<i>Wydatek większy</i> z powodu nadebrania adjutów w kwocie 66 zł. 66 ct., które jednak ściągnięto i do przychodu pobrano. Reszta przekroczenia w kwocie 24 zł. 56 ct. powstała z powodu nie pobranych za rok 1879, a przeniesionych na kredyt bieżący, należytości.	—	—	—	—
—	—		—	—	251	75
—	—		—	—	251	75

Wydatki

Fundusz

Liczba		Wydatki	Wydatki w roku 1880.		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Lipca 1880.
rubryki	po- zytych		zł.	ct.	
budżetu					zł.
VI.		Podatki i daniny.			
	10	Od gruntów szkolnych		221	5
VII.		Koszta podróży i diety			
	11	nauczycieli, przeniesionych ze względów służbowych		504 05	500
VIII.		Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli.			
	12	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli, według obecnego stanu			10.000
	13	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli, którym drugi dodatek pięcioletni w ciągu lat 1879. i 1880. przyznanym zostanie	28.662	30 1/2	4.000
	14	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli w ciągu lat 1879. i 1880. nowo przyznać się mające			2.000
		<i>Kredyt dodatkowy</i> wedle uchwały z dnia 14. Lipca 1880.			7.735
		<u>Suma rubryki VIII.</u>	<u>28.662</u>	<u>30 1/2</u>	<u>23 735</u>
IX.		Dodatek do funduszu emerytalnego.			
	15	Dodatek stałe systemizowany na emerytury dla nauczycieli etatowych, tudzież na zaopatrzenie wdów i sierót po nauczycielach	12.800	—	12.800
X.		Na emeryturę dla nauczycieli,			
	16	którzy utracą posady w skutek reorganizacji szkół (<i>nadzwyczajne</i>).	7.900	23 1/2	5.000

szkolny krajowy.

Wydatki

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należitości			
			czynne		bierne	
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego			
			zł.	ct.	zł.	ct.
3	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż rozporządzeniem z dnia 31 Listopada 1880 L. 7832 wyasygnowano tylko . . . . . 2 zł. 21 ct.	—	—	5	88
—	4	Wydatek większy wedle rzeczywistej potrzeby, której niepodobna naprzód przewidzieć.	—	—	—	—
—	4.927	Wydatek większy z powodu zaasygnowania dodatków pięcioletnich wielkiej liczbie nauczycieli na etat przeniesionych, których przedetatowy czas służby do kwinkwennium wliczono, tudzież w skutek przeprowadzenia reorganizacji szkół.	—	—	282	34
—	4.927		—	—	282	34
—	—		—	—	—	—
—	2.900	Wykazane przekroczenie powstało w skutek przeprowadzenia reorganizacji szkół.	—	—	45	57

Wydatki

Fundusz

Liczba		Wydatki	Wydatki		Kwota preli- minowana wedle usta- wy z d. 17. Lipca 1880.
rubryki	po- zytych		w roku 1880.		
budżetu			zł.	ct.	zł.
XI.		Dary z łaski.			
		a) Stałe.			
17		Januszewska Wiktorya i 4 sieroty (17 i 32 poz. budżetu)	208	29	167 83
18		Kloss Franciszka	35	—	35
19		Hołubowicz Petronela	63	—	63
20		Klisiewicz Julia	36	—	36
21		Dubiel Amalia	63	—	63
22		Theil Anna	52	50	53
23		Prokopowicz Emilia	30	—	30
24		Mikiewicz Eleonora	20	—	20
25		Hurakowska Marya	51	24	64
26		Konopnicka Katarzyna	105	—	105
27		Potocka Walerya	31	50	31
28		Praszałowicz Marya	40	—	40
29		Bunie Leokadya	—	—	12
30		Filipowska Joanna	52	50	52
31		Kołodrańska Zofia	79	96	80
32		Januszewska Wiktorya	—	—	—
33		Elsner Karolina	80	—	80
34		Rogozińska Józefa	40	—	40
		Seniów Agata	38	32	—
		Zaczekiewicz Helena	122	50	—
		Witkowska Julia	64	05	—
		Łepka Eulampia	94	08	—
		Suma	1.306	94	1.054
		b) Jednorazowe.			
35		Na jednorazowe dary z łaski dla nauczycieli, jako też wdów i sierot po nauczycielach	2.095	84	2.946
		Suma rubryki XI.	3.402	78	4.000

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic		Należytości			
				z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.			czynne zł.	bierne ct.	zł.	ct.
42	—	Wydatek mniejszy, ponieważ należytości za Marzec i Kwiecień 1880 zamiast w dzienniku kraj. funduszu szkolnego, zarachowano w dzienniku funduszu emerytalnego szkolnego; przeprowadzenie mylnego zarachowania zarządzo rozp. R. S. z dnia 11 Ozerwea 1880 do L. 5543.					
13	—	Wydatek mniejszy, ponieważ przyzwolony dar z łaski dla córki Eugenii Hurakowskiej ustał dnia 3 Marca 1879.					
12	—	Wydatek mniejszy, ponieważ na mocy rozporządzenia R. S. K. z dnia 25 Kwietnia 1881 l. 718. wstrzymano dalszą wypłatę z końcem Września 1879. Przeniesiono do poz. 17.					
38	—	Wydatki większe z powodu, iż dary te asygnowano w zastępstwie gmin, którym przypisano do zwrotu: Patrz rozp. R. S. k. z d. 31/3 1877 L. 2174 od gminy Sołotwina. z d. 31/3 1877 L. 2525 od gminy Jasło. z d. 28/12 1877 L. 7706 od gminy Żarki, Moczydło, Mętków. z d. 28/12 1877 L. 6960 w zastępstwie strony, która później będzie oznaczoną.					
123	—						
64	—						
94	—						
67	321						
850	—	Wydatek mniejszy z powodu zmienności tej rubryki.				94 40	
917	321					94 40	
596							

Wydatki

Fundusz

Liczba		Wydatki	Wydatki w r. 1880		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17 Lipca 1880.
rubryki	po- zycyl		zł.	ct.	
budżetu					zł.
XII.		Potrzeby szkół ogólnej natury.			
	36	Na potrzeby szkół ogólnej natury	237	22	1.500
	37	Na zwyczajną krajową konferencję nauczycielską, która odbędzie się w roku 1880	—	—	—
	38	Na napisanie i wydanie książki szkolnej do nauki niedzielnej	—	—	1.000
		Suma rubryki XII.	237	22	2.500
XIII.		Rozmaite wydatki.			
	39	Dodatek służbowy dla nauczycieli szkół pospolitych w Krakowie .	3.753	98 ¹ / ₂	3.800
	40	Rozmaite inne wydatki: mylnie zarachowane wydatki i zwroty mylnie pobranych dochodów na pokrycie zobowiązań stron co do płacy nauczycieli, którym to zobowiązaniom strony z powodu klęsk elementarnych uczynić nie mogły zadość, tudzież na koszta komisj z powodu lustracyi budynków szkolnych i rozmaite nieprzewidziane wydatki zarządu tak licznych szkół	6.042	63	—
		Suma rubryki XIII.	12.826	77 ¹ / ₂	6.800
XIV.		Na budynki szkolne gminom.			
	41	Zasiłki bezzwrotne (<i>nadzwyczajne</i>).	200	—	—
	42	Zaliczki zwrotne	—	—	—
		Suma rubryki XIV.	200	—	—

szkolny krajowy.

Wydatki

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.263	—	Wydatki mniejsze z powodu, że wydatki tego rodzaju nie dadzą się naprzód ściśle obliczyć.				
—	—					
1.000	—					
2.263	—		—	—	—	—
46	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż przeniesiono nauczyciela Marcina Albińskiego w stały stan spoczynku, a posadę jego nie zaraz obsadzono.				
—	6.043	Wydatki rzeczywiste wynosiły . . . . . 3.030 zł. 16 ct. reszta zaś wydatków w kwocie . . . . . 6.042 " 63 " powstała przez mylnie zarachowanie przez c. k. Urzędy podatkowe, przypadających na inne fundusze wydatków, których zwrot zarządono.				
—	30		—	—		2 10
46	6.073		—	—		2 10
—	6.027					
—	200	Wydatek większy, ponieważ rozporządzeniem R. S. k. z dnia 4 Listopada 1879 L. 11023 zaasygnowano dla gminy Zadzrosć na budowę szkoły na rachunek r. 1879 . 300 zł. z tej sumy wydano 22 Maja 1880 . . . . . 100 " które w zamknięciu rachunków za rok 1879 uwi- doczniono, resztę w kwocie . . . . . 200 zł. wydano dopiero w drugiej połowie roku 1880 i prze- niesiono takową do rachunku roku 1880.				
—	—					
—	200		—	—		—

Dochody

Fundusz

Liczba		Dochody	Dochody w r. 1880		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17 Lipca 1880.
rubryki	po- zycyi		zł.	ct.	zł.
budżetu					
I.		Odsetki od kapitałów.			
1	5% od obligacyj indemnizacyjnych na	9.080 zł. m. k.	429	01 1/2	429
2	5% od obligacyj jednolitego długu państwa	156 620 " "	6.577	20	6.577
3	6% od listów zastawnych Banku hipotecz.	22.100 " "	1.326	—	1.326
4	6% od listów zastawnych Zakładu kredytow. ziemskiego w Krakowie na	11.500 " "	690	—	690
5	6% od obligacyj pożyczki kraj. z r. 1873 na	98.600 " "	5.922	—	5.916
6—7	5% od kapitałów hipotekowanych w wal. wied. 1.948 złr. w. w. i 90.512 złp. 29 gr.		1.926	53	1.151
		Suma rubryki I.	16.870	74 1/2	16.089
II.		Dochody z dóbr, realności i innych praw.			
8	Czynsz z ogrodu, własności Bractwa różańcowego w Dunajowie		—	71	1
9	Spadkobiercy Miezesza, z dochodów realności Nr. 269 m. na potrzeby Bractwa Bożego Ciała, obecnie funduszu szkolnego krajowego rocznie 10 złp.		—	—	1
10	Czynsz z ogrodu własności Bractwa Serca Jezusowego, wydzier- żawionego probostwu w Krukienicach		3	78	2
11	Czynsz z ogrodu własności Bractwa różańcowego w Bieczu		1	57 1/2	1
12	Czynsz z wydzierżawionych gruntów szkolnych w Zagórzcu		5	—	5
		Suma rubryki II.	11	06 1/2	10
III.		Dodatki.			
13	Od c. k. Skarbu salin, zwrot 1/3 części pensyj emerytalnych na- uczycieli i nauczycielek szkoły głównej, tudzież szkoły panień- skiej w Wieliczce		—	—	490
14	Od dominium Zaleszczyki, dodatek na wydatki kancelaryjne dla tamtejszej szkoły głównej		135	58	14
15	Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy tamtejszej szkole głównej		26	25	26
		Suma rubryki III.	161	83	530

szkolny krajowy.

Dochody

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości				
			czynne		bierne		
mniejsze zł.	większe zł.		z roku bieżącego				
			zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—						
—	—						
—	—						
—	—						
—	—	6					
—	—	776			32 80	—	—
—	—	782			32 80	—	—
—	—						
—	—						
1	—				105	—	—
—	—						
—	—	2			—	—	—
—	—	1			—	—	—
—	—						
1	—				105	—	—
—	—						
—	—						
490	—				669 67	—	—
—	—	122			—	—	—
—	—				26 25	—	—
490	—				695 92	—	—
368	122						

Dochody

Fundusz

Liczba		Dochody	Dochody w r. 1880		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17 Lipca 1880.
rubryki	po- zyty		zł.	ct.	
budżetu					zł.
IV.	16	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych.	2.835	—	2.835
V	17	Zapisy i darowizny.	—	—	—
VI.	18	Taksy od spadków.	7.223	21 ¹ / ₂	8.500
VII.		Rozmaite dochody.			
	19	Zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych (<i>nadzwyczajne</i>)	26.133	46 ¹ / ₂	30.000
	20	Zwroty wydatków innych rubryk budżetowych, tudzież zaliczek z lat dawniejszych.	1.475	71 ¹ / ₂	2.000
	21	Rozmaite:			
		a) Drobne	69	29 ¹ / ₂	15
		b) Zwroty pensyj i emerytur.	451	36 ¹ / ₂	—
		c) Mylne pobory i zwroty mylnych wydatków c. k. Urzędów podatkowych.	3.477	33 ¹ / ₂	—
		Suma rubryki VII.	31.607	17¹/₂	32.015

szkolny krajowy.

Dochody.

W porównaniu z kwotą prelimino- waną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic		Należytości			
				czynne		biernie	
				z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.			zł.	ct.	zł.	ct.
—	—			—	—	—	—
—	—			—	—	—	—
1.277	—	<i>Dochód mniejszy z powodu zmienności dochodów tego rodzaju.</i>		—	—	—	—
3.866	—	<i>Do pozycji 19. Z końcem roku 1879 zalegało zaliczek funduszu szkolnym okręgowym udzielonych . . . . . 133.595 zł. 69 ct.</i>		64.507	77 1/2	—	—
524	—	<i>W r. 1880 dano nowych zaliczek . . . . . 71.300 " — "</i>		48	62	—	—
		<i>nadebrano przez Rady szkolne okręgowe zasiłków . . . . . 5 972 " 15 "</i>					
		<i>Razem 210.867 zł. 84 ct.</i>					
	54	<i>Na to uiszczono w ciągu r. 1880 . . . . . 26.133 zł. 46 1/2 ct.</i>		—	—	—	—
	451	<i>Odpisano nieopobraných zaliczek . . . . . 3.631 " 25 "</i>		580	77	—	—
		<i>Pozostaje zaległość z końcem 1880 r. a to po koniecu 1879 r. 116.595 zł. 35 ct.</i>					
	3 477	<i>zarok 1880. 64.507 " 77 1/2 " 181.103 zł. 12 1/2 ct.</i>		50	56	—	—
4.390	3.982	<i>O ściągnięcie tych zaległości Wydział krajowy wydał do krajowej Rady szkolnej, do Rad okręgowych i do c. k. Starostw 312 odezw i urgensów (po koniec Czerwca 1881)</i>		65.187	72 1/2	—	—
408		<i>Do poz. 20. Zwroty korelatywne rozmaitych rubryk budżetowych i zaliczki dawne są również przedmiotem ciągłych korespondencyj i urgensów do Rad szkolnych; ściągnięcie takowych postępuje jednak niesporo, a dochód z tego tytułu nie da się naprzód dokładnie obliczyć.</i>					
		<i>Do pozycji 21 a). Wysokości dochodów tej pozycji niestałej niepodobna przewidzieć.</i>					
		<i>Do pozycji 21. b). Dochody te wynikłe z wydatków ponoszonych zastępczo przez fundusz szkolny krajowy — ściągnięte zostały od stron obowiązanych i tu dla ewidencji osobno są wykazane.</i>					

Dochody

Fundusz

Liczba		Dochody	Dochody w r. 1880		Kwota pre- liminowana wedle ustawy z dnia 17 Lipca 1880.
rubryki	po- zytych		zł	ct.	
budżetu					zł.
VIII.	22	Dodatek z c. k. Skarbu państwa.	54.943	—	54.943
IX.	23	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych (nadzwyczajne)	19.629	39	20.000
—	—	Dodatek z funduszu krajowego.			
		a) Według budżetu uchwalonego 30 Czerwca 1880 na pokrycie nie- doboru			215.629
		b) Według uchwały z dnia 14. Lipca 1880 na zasiłki dla fundu- szów szkolnych okręgowych	283.629	27 1/2	16.912
		na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli			7.735
		na zasiłki zwrotne dla funduszy szkolnych okręgowych (nad- zwyczajne).	71.300	—	50.000
		Suma	354.929	27 1/2	290.276

szkolny krajowy.

Dochody

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic		Należności			
				czynne		bierne	
mniejsze	większe			z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Do pozycji 21. c). Rektyfikacja częstych i nieraz znacznych usterek c. k. Urzędów podatkowych, spowodowała rachunkowe przeprowadzenie w tej przypadkowej, preliminarzem nie objętej pozycji.					
371		Dochód mniejszy, ponieważ niektórym gminom dla ubóstwa, przedłużono termin uiszczeń. W ogóle rozdano od roku 1876 . . . 187.844 zł. 30 ct. Przyrosło ze sprostowania rachunku z Radą szkolną kr. do L. W. 39910/81. 1.782 „ 96 „ <u>189.627 zł. 26 ct.</u>		1.782	96		
		Z tego upłacono: po koniec r. 1879 42.225 zł. 14 ct. w roku 1880 . 19.629 „ 39 „ <u>61.854 „ 53 „</u>					
		Pozostaje do ściągnięcia w ratach od 1 do 10 lat: zaliczek dawniejszych . . . 125.989 zł. 77 ct. za rok 1880 . <u>1.782 „ 96 „</u> 127.772 zł. 73 ct.					
	43.353						
	21.300						
	64.653	Dochód większy, ponieważ pobrano z funduszu krajowego taką kwotę, jaka okazała się potrzebną do pokrycia niedoboru.					

WYKAZ NALEŻYTOSCI

czynnych i biernych z lat ubiegłych z końcem roku 1880 pozostałych.

Rubryka budżetu	Poszczególnienie	Należytości			
		czynne		biernie	
		zł.	ct.	zł.	ct.
W y d a t k i.					
II.	Substytucye	—	—	5.425	70
V.	Zapomogi i remuneracye	—	—	519	89
VI.	Podatki i daniny	—	—	5	88
VIII.	Dodatki pięcioletnie	—	—	258	84
XI.	Dary z ł ski.	—	—	—	58
XII.	Potrzeby szkolne ogólnej natury	—	—	7	45
XIII.	Rozmaite wydatki	—	—	51	5
 D o c h o d y.					
I.	Odsetki od kapitałów	53	78	—	—
II.	Dochody z dóbr, realności i innych praw	10	50	—	—
III.	Dodatki	5.065	38	—	—
IV.	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	600	—	—	—
VI.	Taksy od spadków	2	72	—	—
VII.	Rozmaite dochody:				
	a) zwroty zaliczek, danych funduszom szkolnym okręgowym, wedle wykazu na odwrotnej stronie	116.595	35	—	—
	b) rozmaite inne	19.189	95	—	—
IX.	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	125	989	—	—
	Suma	267.507	45	6.269	39

W Y K A Z

zaległych zaliczek Radom szkolnym okręgowym danych
po koniec roku budżetowego 1880.

1.	Rada szkolna okręgowa w Bochni.	32.900 zł.	—	ct.
2.	" " " " Drohobyczu	8.000	"	—
3.	" " " " Gródku	13.500	"	—
4.	" " " " Husiatynie	4 000	"	—
5.	" " " " Kałuszu	15.000	"	—
6.	" " " " Krakowie	5.490	"	00 ¹ / ₂
7.	" " " " Lwowie	4.000	"	—
8.	" " " " Mieleu	1.000	"	—
9.	" " " " Mościskach	3.000	"	—
10.	" " " " Pilźnie.	7.348	"	36
11.	" " " " Ropczycach	10.000	"	—
12.	" " " " Stryju	9.000	"	—
13.	" " " " Sanoku	4.000	"	—
14.	" " " " Stanisławowie	4.917	"	43
15.	" " " " Tarnopolu	37.400	"	—
16.	" " " " Tarnowie	14.500	"	—
17.	" " " " Żółkwi.	7.047	"	33
Suma		181.103 zł.	12 ¹ / ₂	ct.

Z tego wykazano:

w zamknięciu rachunku rubryka VII. pozycja 19	64.507 zł. 77 ¹ / ₂ ct.
w wykazie zaległości z lat dawnych na odwrotnej stronie rubryka VII. a.	<u>116.595 „ 35 „</u>

W Y K A Z

zaległych z końcem roku 1880. zaliczek,

udzielonych gminom na budynki szkolne.

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało		Spłacono w r. 1880		Zalega na r. 1881	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Brzozów	1	Bachorzec gmina	450	—	50	—	400	—
Kołomyja	2	Balińce "	500	—	100	—	400	—
Mościska	3	Balice "	200	—	—	—	200	—
Gródek	4	Bar "	180	—	20	—	160	—
Trembowla	5	Bernadówka "	337	—	337	—	—	—
Czortków	6	Biała "	500	—	100	—	400	—
Sambor	7	Biskowice "	750	—	250	—	500	—
Złoczów	8	Bohutyn "	275	—	25	—	250	—
Przemysł	9	Bolestraszyce "	800	—	200	—	600	—
Złoczów	10	Boniszyn "	249	99	83	33	166	66
Borszczów	11	Barszczów "	1200	—	150	—	1050	—
Bóbrka	12	Bóbrka "	800	—	100	—	700	—
Buczacz	13	Buczacz "	1500	—	450	—	1050	—
Jasło	14	Brzyszczyki "	243	—	27	—	216	—
Zaleszczyki	15	Capowice "	200	—	50	—	150	—
Jarosław	16	Cetula "	400	—	200	—	200	—
Staremiasto	17	Chyrów "	480	—	60	—	420	—
Stanisławów	18	Czerniejów "	300	—	50	—	250	—
Śącz nowy	19	Czarny potok "	330	68	14	13	316	55
Zbaraż	20	Czernichowce "	1500	—	1000	—	500	—
Brody	21	Czystopad "	176	—	32	—	144	—
Rzeszów	22	Czudec miasto	450	—	50	—	400	—
Rzeszów	23	Czudeckie przedmieście	450	—	50	—	400	—
Brody	24	Czyszki gmina	116	65	30	—	86	65
Lwów	25	Czyszki "	180	—	—	—	180	—
Trembowla	26	Darachów "	600	—	100	—	500	—
Dąbrowa	27	Dąbrowa "	5700	—	300	—	5400	—
Zydaczów	28	Derżów "	800	—	200	—	600	—
D. bromil	29	Dobromil miasto, gmina	2700	—	300	—	2400	—
Brzozów	30	Dubiecko gmina	1350	—	—	—	1350	—
Krosno	31	Dukla "	2720	—	280	—	2440	—
Mielec	32	Dulecza wielka "	800	—	—	—	800	—
Jarosław	33	Duńkowice "	900	—	100	—	800	—
Rzeszów	34	Dylągówka "	150	—	50	—	100	—
Horodenka	35	Dzurków "	400	—	100	—	300	—
Zydaczów	36	Folwarki żydaczowskie	656	—	18	—	638	—
Brody	37	Gaje starobrodzkie	600	—	60	—	540	—
Ropczyce	38	Glinik gmina	400	—	50	—	350	—
Złoczów	39	Gołogóry "	1120	—	65	—	1055	—
Jasło	40	Gorajowice "	117	—	13	—	104	—
Skałat	41	Grzymałów "	1000	—	—	—	1000	—
Husiatyn	42	Hadyńkowce "	425	—	25	—	400	—
Lwów	43	Hodowica "	400	—	—	—	400	—
Jaworów	44	Hruszów i Kłonica gmina	397	50	50	—	347	50
Złoczów	45	Hucisko oleskie "	33	33	15	—	18	33
Lwów	46	Jaryczów stary "	500	—	—	—	500	—
Złoczów	47	Jezierzanka gmina	225	—	15	—	210	—
Trembowla	48	Ławcze "	500	—	—	—	500	—
Myślenice	49	Jordanów "	900	—	200	—	700	—
Do przeniesienia . .			35.962	15	5.369	46	30.592	69

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało		Spłacono w r. 1880		Zalega na r. 1881	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . . .	35.962	15	5.369	46	30.592	69
Kołomyja	50	Ispas gmina	300	—	—	—	300	—
Kałuż	51	Kałuż "	1600	—	200	—	1400	—
Rutki	52	Komarno "	1250	—	—	—	1250	—
Trembowla	53	Kobyłowłoki "	900	—	100	—	800	—
Kołomyja	54	Kołomyja "	900	—	200	—	700	—
Nisko	55	Kopki "	75	—	75	—	—	—
Sambor	56	Kornałowice "	480	—	—	—	480	—
Czortków	57	Koropiec "	100	—	40	—	60	—
Złoczów	58	Koropiec "	275	—	—	—	275	—
Stryj	59	Korczyn szlach. i włośc.	300	—	51	50	248	50
Krosno	60	Korczyn gmina	400	—	50	—	350	—
Buda	61	Kozy "	500	—	200	—	300	—
Kossów	62	Kosmacz "	291	67	—	—	291	67
Mościska	63	Krakowiec "	260	—	40	—	320	—
Przemyśl	64	Krowniki "	100	—	100	—	—	—
Krosno	65	Krościenko "	100	—	50	—	50	—
Mościska	66	Królin "	71	40	10	20	61	20
Sącz nowy	67	Krynica "	769	44	202	28	567	16
Stanisławów	68	Kryłos "	400	—	50	—	350	—
Wadowice	69	Krzęcin "	400	—	50	—	350	—
Przemyśl	70	Krzyweze "	640	—	80	—	560	—
Zółkiew	71	Kulików "	1192	74	670	58	522	16
Kossów	72	Kuty "	2700	—	300	—	2400	—
Wadowice	73	Lachowice "	540	—	—	—	540	—
Mościska	74	Lacka wola "	450	—	50	—	400	—
Złoczów	75	Lackie wielkie i małe	400	—	100	—	300	—
Złoczów	76	Leszniów gmina	100	—	100	—	—	—
Wadowice	77	Lanckorona "	540	—	60	—	480	—
Trembowla	78	Loszniów "	500	—	—	—	500	—
Bóbrka	79	Leszczyn "	160	—	40	—	120	—
Łańcut	80	Leżajsk "	4000	—	—	—	4000	—
Bochnia	81	Lipnica dolna "	360	—	40	—	320	—
Lisko	82	Lisko "	600	—	100	—	500	—
Dolina	83	Lisowice "	487	50	225	—	262	50
Cieszanów	84	Lubaczów "	1000	—	500	—	500	—
Pilzno	85	Lubeza "	600	—	—	—	600	—
Jasło	86	Lubla "	200	—	—	—	200	—
Jarosław	87	Łańcut miasto	2000	—	—	—	2000	—
Jarosław	88	Łańcut "	2800	—	—	—	2800	—
Biała	89	Łęki "	450	—	100	—	350	—
Skafat	90	Łoszniów "	500	—	—	—	500	—
Łańcut	91	Markowa "	600	—	—	—	600	—
Tłumacz	92	Markowce "	300	—	100	—	200	—
Złoczów	93	Meteniów "	150	—	75	—	75	—
Limanowa	94	Męcina "	29	—	—	—	29	—
Gródek	95	Mihatyn "	140	—	20	—	120	—
Złoczów	96	Mitulin "	250	—	—	—	250	—
		<u>Do przeniesienia . . .</u>	<u>67.223</u>	<u>90</u>	<u>9.349</u>	<u>02</u>	<u>57.874</u>	<u>88</u>

Powiat	Liczba parafialowa	Nazwa gmin	Należało		Spłacono w r. 1880		Zalega na r. 1881	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	67.223	90	9.349	02	57.874	88
Trembówla	97	Młyniska gmina	500	—	200	—	300	—
Jasło	98	Myscowa	250	—	—	—	250	—
Nadwórna	99	Nadwórne	320	—	40	—	280	—
Żółkiew	100	Nahorce	300	—	100	—	200	—
Trembówla	101	Nałuze	200	—	—	—	200	—
Brzeżany	102	Narajów	150	—	—	—	150	—
Ropczyce	103	Nawsie	350	—	100	—	250	—
Kamionka	104	Niemłów	640	—	80	—	560	—
Bochnia	105	Niepołomice	1040	25	—	—	1040	25
Nisko	106	Nisko	1200	—	150	—	1050	—
Rzeszów	107	Nowosielec	400	—	200	—	200	—
Myslenice	108	Nowy Targ	1000	—	—	—	1000	—
Zbaraż	109	Ochymowce	533	32	200	01	333	31
Kamionka	110	Ohładów	33	32	33	32	—	—
Sambor	111	Olzaniak	200	—	—	—	200	—
Biała	112	Osiek	500	—	500	—	—	—
Wadowice	113	Osiek	360	—	40	—	320	—
Mielec	114	Padew narodowa gmina	350	—	50	—	300	—
Buczacz	115	Petlikowce gmina	400	—	50	—	350	—
Biała	116	Pisarzowice	250	—	250	—	—	—
Jarosław	117	Piskorowice	400	—	50	—	350	—
Kossów	118	Pistyn	840	—	100	—	740	—
Żydaczów	119	Pobereże	480	—	60	—	420	—
Stryj	120	Podhorodec	375	—	—	—	375	—
Bochnia	121	Podłęże	129	—	—	—	129	—
Rudki	122	Pohorce	180	—	20	—	160	—
Tarnów	123	Poręba radlna	133	—	—	—	133	—
Buczacz	124	Potok złoty	500	—	150	—	350	—
Przemyśl	125	Przemyśl miasto	5400	—	600	—	4800	—
Brody	126	Przewłocznia gmina	250	—	50	—	200	—
Jasło	127	Przybówka	400	—	40	—	360	—
Sambor	128	Radłowice	400	—	100	—	300	—
Jarosław	129	Rulymno	3000	—	—	—	3000	—
Kamionka strumiłowa	130	Rudziechów	4614	02	376	72	4237	30
Kołomyja	131	Rakówczyk	400	—	50	—	350	—
Skala	132	Rasztowce	400	—	50	—	350	—
Brody	133	Raźniów	149	94	16	66	133	26
Brody	134	Reniów	50	—	—	—	50	—
Rohatyn	135	Rohatyn	4500	—	500	—	4000	—
Gródek	136	Rodatycze	350	—	50	—	300	—
Jasło	137	Równe	320	—	—	—	320	—
Stryj	138	Rozhorcze	480	—	120	—	360	—
Rudki	139	Rudki	300	—	100	—	200	—
Złoczów	140	Ryków	250	—	100	—	150	—
Kamionka strumiłowa	141	Rzepniów	66	64	66	64	—	—
Rzeszów	142	Rzeszów	3000	—	300	—	2700	—
Sanok	143	Sanok	960	—	120	—	840	—
		Do przeniesienia . .	104.528	39	14.362	37	90.166	02

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało		Spłacono w r. 1880		Zalega na r. 1881	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		<u>Z przeniesienia . .</u>	104.528	39	14.362	37	90.166	02
Jawerów	144	Sarny gmina	1000	—	100	—	900	—
Mielec	145	Schönangier "	500	—	50	—	450	—
Gorlice	146	Sarny "	300	—	100	—	200	—
Sambor	147	Sielec "	300	—	100	—	200	—
Jarostaw	148	Sieniawa "	1582	96	—	—	1582	96
Bochnia	149	Siepraw i Łyczanka gmina	640	—	—	—	640	—
Kołomyja	150	Siemakowce "	600	—	—	—	600	—
Borszczów	151	Skala "	2000	—	250	—	1750	—
Złoczów	152	Sławna "	160	—	20	—	140	—
Sambor	153	Stupnica i Kotowania	299	94	99	98	199	96
Stryj	154	Sokolów gmina	158	—	—	—	158	—
Kolbuszowa	155	Sokolów "	2000	—	200	—	1800	—
Lwów	156	Sokolniki "	1000	—	—	—	1000	—
Staremiasto	157	Stare miasto "	400	—	50	—	350	—
Przemysł	158	Starzawa "	266	68	—	—	266	68
Tarnopol	159	Stechnikowce "	200	—	200	—	—	—
Przemysł	160	Stubno "	400	—	—	—	400	—
Zydaczów	161	Stulsko "	480	—	160	—	320	—
Kamionka strumiłowa	162	Stojanów "	300	—	100	—	200	—
Sanok	163	Strachocina "	300	—	50	—	250	—
Złoczów	164	Stronibaby "	133	34	33	33	100	01
Kamionka	165	Srodopolec "	600	—	60	—	540	—
Lwów	166	Sroki "	200	—	—	—	200	—
Mysłonice	167	Sutkowice "	640	—	80	—	560	—
Rzeszów	168	Swileza "	600	—	—	—	600	—
Jasło	169	Szebnie "	60	—	20	—	40	—
Ozortków	170	Szmańkowce "	300	—	300	—	—	—
Brzeżany	171	Szybalin "	100	—	—	—	100	—
Tarnobrzeg	172	Tarnobrzeg z Dzikowem	214	28	—	—	214	28
Mościska	173	Tuligłowy gmina	121	80	—	—	121	80
Jarostaw	174	Tuligłowy "	700	—	100	—	600	—
Trembowła	175	Turka "	775	—	25	—	750	—
Jasło	176	Turze "	50	—	50	—	—	—
Staremiasto	177	Turze "	240	—	—	—	240	—
Rzeszów	178	Trzeiana "	320	—	40	—	280	—
Dobromil	179	Trzechaniec "	525	—	66	54	458	46
Mościska	180	Trzecieniec "	400	—	100	—	300	—
Rzeszów	181	Tyczyn "	870	—	—	—	870	—
Tłumacz	182	Tyśmienica "	600	—	120	—	480	—
Stryj	183	Uhełna "	380	—	60	—	320	—
Rawa	184	Uhnów "	450	—	—	—	450	—
Bochnia	185	Ujście solne "	1680	62	—	—	1680	62
Nisko	186	Ulanów "	100	—	50	—	50	—
Cieszanów	187	Ułazów "	400	—	—	—	400	—
Złoczów	188	Urlów "	166	60	33	32	133	28
Złoczów	189	Urlów z Chrabieźną	160	—	20	—	140	—
Złoczów	190	Usznia gmina	400	—	50	—	350	—
		<u>Do przeniesienia . .</u>	128.602	61	17.050	54	111.552	07

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało		Spłacono w r. 1880		Zalega na r. 1881	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		<u>Z przeniesienia . .</u>	128.602	61	17.050	54	111.552	07
Brzesko	191	Wesołów	1080	—	98	—	982	—
Rawa	192	Werchrata	300	—	100	—	200	—
Stryj	193	Weryń	1350	—	150	—	1200	—
Żółkiew	194	Wiązowa	240	—	60	—	180	—
Jaworów	195	Wielkie oczys	1800	—	200	—	1600	—
Lwów	196	Winniki	2000	—	—	—	2000	—
Bochnia	197	Wiśnicz stary	65	—	32	50	32	50
Biała	198	Witkowice	640	—	120	—	520	—
Ropczyce	199	Wolica ługowa i piaskowa	300	—	100	—	200	—
Bóbrka	200	Wybranówka gmina	320	—	—	—	320	—
Brody	201	Wysocko	100	—	36	70	63	30
Rzeszów	202	Wysoka Łańcucka	700	—	100	—	600	—
Sokal	203	Zaboże gmina	350	—	50	—	300	—
Gorlice	204	Zagorzany	240	—	30	—	210	—
Brzesko	205	Zakliczyn	322	80	40	—	282	80
Złoczów	206	Zakomarze	320	—	40	—	280	—
Jaśło	207	Zadęże	300	—	50	—	250	—
Mościska	208	Zarzeczce	99	20	12	40	86	80
Brody	209	Zawidczce	149	94	33	33	116	62
Trembowła	210	Zazdrość	402	60	52	60	350	—
Mielec	211	Zdziarzec	600	—	60	—	540	—
Żółkiew	212	Żółkiew miasto	1250	—	250	—	1000	—
Łańcut	213	Żółyniec gmina	320	—	60	—	260	—
Złoczów	214	Żulice	299	97	33	33	266	64
Żydaczów	215	Żurawno	390	—	250	—	3700	—
Sokal	216	Żużel	300	—	100	—	200	—
Żydaczów	217	Żydaczów	1000	—	520	—	480	—
		<u>Razem . . .</u>	147.402	12	19.629	39	127.772	73

Aleg. 62.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o oszczędnościach wydatków na druki sejmowe i manipulacyjne Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie !

Sprawa zaoszczędzenia dość znacznych stosunkowo wydatków, jakie fundusz krajowy ponosi na druki sejmowe i druki manipulacyjne Wydziału krajowego, została poruszona na zeszłorocznej sesyi sejmowej wnioskiem posła Torosiewicza, o założenie własnej drukarni krajowej. Wniosek ten załatwiła Wysoka Izba na posiedzeniu swem z dnia 22. Lipca 1880., polecając na wniosek komisyi budżetowej Wydziałowi krajowemu, aby obmyślił środki do obniżenia wydatków na druki. W wykonaniu tego polecenia przedłożył Wydział krajowy osobne sprawozdanie, które uchwałą z dnia 14. Września b. r. komisyi budżetowej do zbadania przekazaniem zostało.

Wydział krajowy w sprawozdaniu swem zastanawia się przedewszystkiem nad pytaniem, czy i o ile przez założenie własnej drukarni w myśl wniosku posła Torosiewicza dałoby się oszczędzić kosztów druku — i oblicza, że zamiast oszczędności byłby jeszcze fundusz krajowy na znaczne straty narażony.

Komisya budżetowa, po dokładnym rozbiorze tej sprawy uznaje zdanie Wydziału krajowego jako zupełnie uzasadnione. Koszta założenia własnej drukarni o czterech maszynach oblicza Wydział krajowy na 28.000 złr. Cyfra ta nie jest zupełnie dokładną — w aktach bowiem Wydziału krajowego znajduje się kilka obliczeń, z których jedno oznacza kapitał zakładowy przy czterech maszynach na 25.000 złr. — drugie przy pięciu maszynach na 28.000 złr. — inne znowu dochodzi aż do kwoty 47.000 złr., a to na tej zasadzie, iż urządzając własną drukarnię krajową, należałoby postawić ją od razu na stopie zupełnie odpowiedniej dzisiejszym wymogom, przez zaopatrzenie jej w maszyny podwójne, t. j. odbijające równocześnie obie strony arkusza. Najlepiej jednak oprzeć się na uczynionych już doświadczeniach. Gdy Towarzystwo pierwszej Związkowej Drukarni we Lwowie, które posiada trzy tylko, bardzo dobre, ale pojedyncze maszyny, włożyło w swoje przedsiębiorstwo 22.000 złr. — to w obec tego, że drukarnia krajowa musi mieć co najmniej 4 a może i 5 maszyn, ażeby całej potrzebie uczynić zadość, że dalej wraz z większą liczbą maszyn powiększa się i wydatek na inne przedmioty inwentarza, że wreszcie publiczna administracya zazwyczaj wszystko drożej nabywa, aniżeli prywatni — najmniejszy możliwy koszt założenia własnej drukarni przedstawi się w cyfrze 28 do 30 tysięcy złr. a gdyby chciano zaprowadzić maszyny podwójne, podniesie się ta cyfra jeszcze co najmniej o 9 do 10 tysięcy.

Roczny wydatek na koszty produkcji, zarządu, materiałów i zwykłych potrzeb, na czynsz najmu i t. p. oblicza Wydział krajowy na 27.300 złr., w czem mieści się już 5% od kapitału zakładowego 28.000 złr. Obliczenie to opiera Wydział krajowy na tej podstawie, iż na 4 miesiące w roku preliminuje wydatek na personal tak znaczny, ażeby podołał całej pracy druków sejmowych i przygotowawczych, zaś na 8 miesięcy personal więcej niż o $\frac{2}{3}$ zredukowany. Porównane znowu z ostatniem zamknięciem rachunków wspomnianej już drukarni — obliczenie to, także nie jest wygórowanem, gdy zważymy, że rachunek kosztów produkcji i administracji przedstawia się tam przy 3 maszynach w rocznej kwocie 24.200 złr., do czego dodaćby trzeba procent od włożonego kapitału, który przy kapitale 28.000 złr. wynosiłby 1.200 zł. — i wyższe koszty zarządu, jakie w drukarni krajowej konieczność bardzo ścisłej kontroli spowodować musi.

Druki sejmowe i manipulacyjne tudzież druk aktów grodzkich — kosztowały w okresie od 1874 do 1880 średnio 12.931 złr. rocznie — rządowi zaś płacił fundusz krajowy za druk ustaw i rozporządzeń krajowych 2.484 złr. — razem przeto 15.415 złr., co w porównaniu z powyższym wydatkiem 27.300 złr. okazuje, iż drukowanie we własnej drukarni kosztowałoby rocznie więcej o 11.885 złr. Dochód, jakiby mieć można z wydzierżawienia drukarni i uzyskania od dzierżawcy zniżenia ceny druku, równoważy się znowu wydatkiem, któryby powstał ztąd, iż w czasie nagłych robót podczas sesji Sejmu musiano by nieraz pewną część robót powierzać innym drukarniom, — tak że ostatecznie oblicza Wydział krajowy możliwą stratę na 10.777 złr. — i na tej zasadzie oświadcza się przeciwko założeniu własnej drukarni.

Wszakże nasuwa się tu zarzut, iż obliczoną w ten sposób stratę możnaby pokryć innemi robotami, którychby się drukarnia krajowa podejmowała — a to tem snadniej, iż w kwocie 27.300 złr. kosztów, policzono płać 10 zecerów przez cały rok, których druki manipulacyjne Wydziału krajowego, tudzież wydawnictwo aktów grodzkich całkowicie zatrudnić by nie mogły. Ten zarzut jednak odpada, w obec okoliczności, że drukarnie lwowskie mogą się teraz uskarżać raczej na brak niż na zbytek roboty, — i tylko te z nich prawdziwie się opłacają, które mają albo jeden wielki dziennik, albo kilka czasopism mniejszych, stale wychodzących. Trzeba ze strony zarządu drukarni wielkiej przedsiębiorczości, trzeba usilnego starania się o klientelę, ażeby przedsiębiorstwo się utrzymało i rozwijało. Tej przedsiębiorczości zaś jak zbyt liczne doświadczenia dowodzą, — nie rozwinie nigdy zarządca przedsiębiorstwa, będącego własnością ciała zbiorowego, własnością władzy publicznej, ani też odpowiadałoby to powadze i godności najwyższej władzy autonomicznej w kraju, aby jej imieniem i w jej interesie ubiegał się kto o klientelę, którą innym przedsiębiorcom odbijać musi.

Najlepszem zaś poparciem tego twierdzenia jest przykład byłej rządowej drukarni we Lwowie, która zwiniętą została z powodu, że się nie opłacała. Była zaś ta drukarnia w położeniu o wiele korzystniejszem, aniżeli by była drukarnia krajowa. Tamta miała stałe, przez cały rok trwające roboty, i — co najważniejsze — drukowano w niej codzienne pismo, Gazetę Lwowską. Drukarnia krajowa zaś byłaby w tem wyjątkowem położeniu, iż mając przez cały rok bardzo mało zajęcia, musiałaby przez 4 miesiące podołać pracy, jakiej obecnie 3 drukarnie ledwie podołać mogą, musiałaby na ten czas przyjąć co najmniej 20 zecerów. To zaś jest wręcz niemożliwem. Każdy zecer stara się o stałą robotę — i nie porzuci jej nigdy na kilka miesięcy, choćby mu nawet znacznie lepszą płać ofiarowano. Drukarnia krajowa przeto, na ów krótki przeciąg czasu, w którym miałyby bardzo wyteżoną robotę, nie znalazłaby dostatecznych sił do pracy. I dla tego też komisya budżetowa uznaje wraz z Wydziałem krajowym, iż owa wyżej obliczona strata byłaby nie do pokrycia.

Za pomocą dzierżawy zapobiedz temu nie można. Drukarnia Zakładu Ossolińskich była przez długi czas wydzierżawiona za 700 zł. rocznie, obecny zaś przedsiębiorca opłaca zakładowi czynsz nie za dzierżawę drukarni — ale za prawo nakładu książek szkolnych, które jest przedsiębiorstwem zupełnie odrębnej natury.

W obec tego, myśl założenia drukarni krajowej, stanowczo zarzucić należy, niewątpliwie bowiem zamiast zysków byłyby ztąd tylko straty dla funduszu krajowego. Pozostaje więc tylko droga, jaką Wydział krajowy poczęści już obrał, a w części od uchwały Wysokiego Sejmu zależną uczynił. Układem zawartym z trzema lwowskimi drukarniami, zapewnił sobie Wydział krajowy зниżenie cen druku o 20% — na czem zyskuje 2.380 zł. Przez użycie tańszego papieru, uskuteczanie korekty własnymi siłami ekspedytury, zarządzenie ściślejszego drukowania zbioru uchwał i protokołów sejmowych, nareszcie przez pewne zmiany w formie preliminarzy i zamknięć, osiągnie się oszczędność, którą Wydział krajowy oblicza na 1.364 zł. — tak, że całe zaoszczędzenie wyniesie przeszło 3.700 zł. rocznie.

Zgadając się na te środki — komisya budżetowa zauważyć musi, iż koszta druku uchwał sejmowych dałyby się jeszcze obniżyć, a to w ten sposób, ażeby w zbiorze uchwał, zamiast jak dotąd każdą pozycyę budżetową jako osobną uchwałę drukować. powołać się tylko w ogóle na uchwalony budżet. Da się to tem snadniej uskutecznić — że Wydział krajowy oprócz tego drukuje co roku i posłom rozsyła cały budżet tak jak uchwalonym został, i to nie rubrykami tylko, ale według szczegółowych pozycyj — co jest o wiele odpowiedniejszem, aniżeli drukowanie każdej pozycyi z osobna w zbiorze uchwał. Na tej zmianie można także przeszło 4 arkusze druku zaoszczędzić.

Co do zmian, jakie Wydział krajowy w preliminarzach i zamknięciach rachunków za-prowadzić zamierza — komisya budżetowa ze swego stanowiska nie ma przeciw nim żadnego zarzutu, sądzi bowiem, iż jasności budżetów i zamknięć żadnego one nie przyniosą uszczerbku. Zamieszczanie wyjaśnień przy każdej pozycyi preliminarza, zamiast drukowania ich osobno, mieć będzie tę dobrą stronę, że ułatwi szybkie rozpatrzenie się w budżecie, i poda motywa zaraz przy wstawionej kwocie, tak iż nie będzie potrzeba dopiero je wyszukiwać. Sumaryczne porównania kwot preliminarzowanych na rok przedmiotowy z kwotami uchwalonemi na rok upłyniony jest przy funduszach specjalnych zupełnie zbyteczne — zwłaszcza, że porównanie takie każdej pozycyi znajduje się przy wyjaśnieniach, które według poprzedniego punktu razem z preliminarzem drukowane będą. Również zbytecznym jest drukowanie sumaryuszów w preliminarzach i zamknięciach mniejszych funduszów — tych zwłaszcza, w których jest mało rubryk i pozycyi, tak że sam preliminarz szczegółowy daje równocześnie dobry przegląd sumaryczny.

Te fundusze są: podrzuteków, policji, domestykalny, kultury krajowej, sierociński, hr. Stadmickiego i pożyczki z r. 1873.

Przy sprawie druków sejmowych — nie może komisya budżetowa pominąć jednej niedogodności, która od samego początku istnienia Reprezentacji kraju niezmiennie się utrzymuje. Jest nią niesłychane i nigdzie niepraktykowane opóźnianie się drukowanych stenograficznych sprawozdań. Gdy n. p. w wiedeńskiej Radzie państwa, zaraz nazajutrz po rozprawie posłowie mają w ręku drukowane stenogramy — u nas tygodniami całemi czekać na nie trzeba. W tegorocznej sesji pomimo że w pierwszych dwóch tygodniach były przerwy tak długie, iż ósme posiedzenie Wysokiej Izby odbyło się dopiero 17. dnia po otwarciu sesji — sprawozdanie stenograficzne z czwartego posiedzenia, które się odbyło dnia 16. września, rozdano w Izbie dopiero 28. września. Zaś po zamknięciu obrad, czasem dopiero w trzecim miesiącu otrzymuje się stenogramy z ostatnich tygodni. Komisya budżetowa mniema, że dwudziestoletnią praktyką mogła i powinna się była wyrobić większa wprawa u tych wszystkich, którzy się całą tą manipulacją zajmują, u stenografów, korektorów, drukarzy i t. p. I z tego też powodu dołącza komisya do wniosków Wydziału krajowego osobną w tej mierze rezolucyę.

Komisya zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przyjmując do wiadomości sprawozdanie o oszczędnościach w kosztach druku już zaprowadzonych — Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w zbiorze uchwał zamiast zamieszczać każdą pozycyę budżetu jako osobną uchwałę — powołać się tylko na uchwalony budżet.

2. Sejm przyzwala na następujące zmiany w formie przedkładania preliminarzy i zamknięć rachunkowych :

a) na opuszczenie drukowania osobnych wyjaśnień, a zamieszczania ich przy każdej pozycji preliminarzy ;

b) na opuszczenie sumarycznych wykazów porównań kwot w preliminarzu zamieszczonych z kwotami uchwalonemi na rok upłyniony w preliminarzach specjalnych z wyjątkiem funduszu krajowego — z zastrzeżeniem wszakże, aby przy wyjaśnieniach cyfry budżetowe roku poprzedniego i wynikłości ostatniego zamknięcia, były jak dotąd zamieszczane ;

c) na opuszczenie sumaryuszów w preliminarzach i zamknięciach rachunków mniejszych funduszów, a mianowicie podrzutków, policyi, domestykalnego, kultury krajowej, sierocińskiego, hr. Stadnickiego i pożyczki z r. 1873.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził szybsze niż dotychczas drukowanie i rozdawanie stenogramów z posiedzeń sejmowych.

We Lwowie dnia 1. Października 1881.

Przewodniczący :
Henryk Wodzicki.

Sprawozdawca :
Tadeusz Romanowicz.

Aleg. 63.

Sprawozdanie

komisji budżetowej nad petycją inżynierów okręgowych, p. o. inżynierów, konduktorów i służby przy drogach krajowych, proszących o przyznanie stabilizacji urzędnikom i służbie drogowej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu powziętą na posiedzeniach dnia 15. i 24. września 1881, przekazaną została komisji budżetowej petycja inżynierów okręgowych i pełniących obowiązki inżynierów przy drogach krajowych do l. s. 279, a zarazem petycja Towarzystwa politechnicznego lwowskiego do l. s. 89 w tej samej sprawie, wreszcie petycja konduktorów dróg krajowych i pomocników inżynierów do l. s. 337, w których proszący domagają się od Wysokiego Sejmu przyznania im stabilizacji i praw, przysługujących urzędnikom krajowym.

Nie poraz pierwszy sprawa ta zajmuje uwagę Wysokiej Izby; już bowiem w roku 1874. uchwałą z dnia 16. października t. r. Wysoki Sejm przekazał podobną petycję wówczas wniesioną Wydziałowi krajowemu do zbadania i uczynienia odpowiednich wniosków.

W wykonaniu tego polecenia przedłożył Wydział krajowy pod dniem 12. marca 1875. do l. 21.691/1874 Aleg XI. Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie, w którym uznał Wydział krajowy za potrzebne, przedstawić Wysokiemu Sejmowi szereg wniosków, mających na celu ustalenie posad inżynierów i służby drogowej.

Sprawozdanie to przekazane zostało komisji budżetowej ówczesnej, która uznając zresztą w zasadzie użyteczność i sprawiedliwość ustalenia posad inżynierów okręgowych i całej służby przy drogach krajowych, wniosła odroczenie tej stabilizacji posad służby przy drogach krajowych. Komisja budżetowa zastanawiając się obecnie nad tą kwestyą, uznała za potrzebne wnieść do Wysokiego Sejmu uchwałę, któraby urzędnikom, w służbie drogowej faktycznie dziś pozostającym, zapewniła na przyszłość te dobrodziejstwa, pięcioleci, emerytur, pensji wdowich i dodatków na wychowanie, których używają inne kategorie urzędników w służbie kraju zostający, a postanowiła zarazem, ze względu na trudność kontroli nad inżynierami i służbą drogową, jako zdala od

Wydziału krajowego funkcyonująca, nie zalecić Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia projektu jakiegokolwiek, zmierzającego do stabilizacji inżynierów, p. o. inżynierów, konduktorów i służby drogowej.

Komisya budżetowa wnosi zatem następującą uchwałę:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do wymierzania pięcioleci, emerytur, pensyj wdowich i dodatków na wychowanie dla urzędników i służby drogowej w miarę uznanych zasług, a to analogicznie ze stabilizowanymi urzędnikami i sługami krajowymi.

Tem samem załatwioną zostaje petycja Towarzystwa politechnicznego lwowskiego do l. 89. pet. 50.

We Lwowie, dnia 5. października 1881.

Przewodniczący

Henryk Wodziecki, w. r.

Sprawozdawca

J. Stadnicki w. r.

Aleg. 64.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zamianowania Dr. Jana Szeparowicza stałym prymaryuszem oddziału chirurgicznego w krajowym szpitalu we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy w sprawozdaniu do Wysokiego Sejmu, prosi o upoważnienie go, do zamianowania Dr. Jana Szeparowicza stałym prymaryuszem na oddziale chirurgicznym w krajowym szpitalu we Lwowie.

Komisya administracyjna uznaje powody, które Wydział do postawienia tego wniosku skłoniły, za zupełnie uzasadnione. Albowiem Dr. Jan Szeparowicz jako jeden z najstarszych lekarzy szpitala Lwowskiego, prowadzący oddział chirurgiczny z pożytkiem dla chorych, z korzyścią i chlubą dla zakładu, zasługuje z wszechmiar na to, aby pozycja jego ustalona a jemu, jako szefowi oddziału chirurgicznego toż samo stanowisko nadane zostało, jakie inni szefowie pojedynczych oddziałów w krajowym szpitalu we Lwowie zajmują.

Gdy wreszcie przez zadośćuczynienie prośbie p. Dra Jana Szeparowicza fundusz krajowy żadnego uszczerbku ponieść nie może, ponieważ Dr. Szeparowicz już jako prowizoryczny prymaryusz uchwałą Wydziału krajowego z dnia 22. lutego 1876 l. 1942 ma przyznaną stałą płacę z dodatkami, jaka dla prymaryuszów w krajowym szpitalu we Lwowie jest wyznaczoną, a dodanie zastrzeżenia, jakie komisya administracyjna proponuje: ażeby przeto ilość posad prymaryuszów w szpitalu tym na przyszłość nie była pomnożoną, zabezpiecza przeciw nieprawidłowemu mnożeniu posad w tym szpitalu, przeto komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do zamianowania Dra Jana Szeparowicza stałym prymaryuszem na oddziale chirurgicznym w krajowym szpitalu we Lwowie z tem zastrzeżeniem, że pierwsza opróżniona posada prymaryusza nie będzie obsadzona.

Lwów dnia 3 października 1881.

G r o c h o l s k i w. r.

Przewodniczący.

Klemens Żywicki

Sprawozdawca.

Aleg. 65.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk
w kraju.

Wysoki Sejmie !

Ustawa państwowa z 11. Czerwca 1879, l. 93. dz. u. p. zawiera w §. 23. następujące postanowienie :

„Kwaterunek stały, o ile koszary Skarbowe nie wystarczają na pomieszczenie wojska, jest ciężarem publicznym, który bez wpływu na obowiązek dostarczania kwater w naturze dla rozdzielonego kwaterunku podług stałego rozmieszczenia pokojowego, dotykającego tylko pojedyncze gminy, ponosić ma całe królestwo lub kraj, za który administracja wojskowa płacić będzie wynagrodzenie, ustawą niniejszą przepisane.

„Staranie o równy ile możności rozdział na kraj ciężaru kwaterunkowego należy do zakresu działania Reprezentacji krajowej.“

W skutek tego odniosło się wiele gmin miejskich do Wydziału krajowego z żądaniem aby im fundusz krajowy pokrywał wydatki ponoszone przez nie na stały kwaterunek, albowiem wynagrodzenie, które wypłaca administracja wojskowa ze wspólnego Skarbu państwa nie jest odpowiednie, wynosi bowiem

a) w koszarach (wzorowych) za jednego żołnierza 6 ct. dziennie, za jednego konia 3·7 ct. dziennie ;

b) w koszarach (doraźnych) za jednego żołnierza 3·5 ct. dziennie za jednego konia 2·2 ct. dziennie.

Nie mając pewnych dat do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi na sesyi Sejmowej w roku ubiegłym odpowiednich wniosków, celem uregulowania tej sprawy, ograniczył się Wydział krajowy na zamieszczenie w budżecie na rok 1880 kwoty 40.000, a w budżecie na rok 1881 kwoty 80.000 na kwaterunek wojska.

Atoli Wysoki Sejm nieuchwalił tych pozycji, motywując swą uchwałę z 14. Lipca 1880 tem, że §. 23. powołanej ustawy państwowej zawiera tylko zasadę, że ciężar stałego kwaterunku spada na cały kraj lecz nie idzie za tem, aby ten ciężar z funduszu krajowego miał być pokrywany, a może być wskazane lub utworzone inne źródło albo inny sposób pokrycia. Jako dalszy powód odmowy przytacza komisya w swoim sprawozdaniu, że p. Minister obrony krajowej, do którego należy wykonanie ustawy kwaterunkowej, a względnie c. k. Rząd nie zwrócił się dotychczas w tej

sprawie do Sejmu, z żądaniem dostarczenia umieszczeń dla c. k. wojska, których liczba, miejsce i rozmiary są Wysokiemu Sejmowi zgoła nie znane.

Po tak objawionem zapatrywaniu Wysokiego Sejmu na tę sprawę zajęło się c. k. Namiestnictwo zbieraniem dat, a uzbierawszy je zwołało ankietę w której skład weszli Reprezentanci c. k. Namiestnictwa, c. k. Generalnej Komendy wojskowej i Wydziału krajowego. Komisya ta ułożyła projekt do ustawy krajowej, który Wydziałowi krajowemu został udzielony do zaopiniowania.

Prawdziwą myślą projektu ma być zachęcenie gmin lub osób prywatnych do budowy koszar dorywczych, a w dalszym wypadku usunięcie ciężaru kwaterunkowego od poszczególnych mieszkańców.

W tym celu projektuje ankietę :

a) aby fundusz krajowy dopłacał do wynagrodzenia, które płaci Skarb Państwa jeszcze 1 ct. dziennie za każdego żołnierza a $\frac{1}{2}$ ct. za każdego konia za pomieszczenie w koszarach doraźnych, co czyni rocznie 60.776 zł. 15 ct.

b) aby Wydział krajowy udzielał zwrotne zaliczki do wysokości 30.000 zł. rok rocznie przez lat 10 na wybudowanie pomieszczeń wojskowych.

c) aby Wysoki Sejm uwolnił budynki stałe przeznaczone na cele kwaterunku wojskowego od krajowych dodatków od podatków.

Zdaniem ankiety przez uchwalenie ustawy, któraby zawierała takie postanowienia, da się osiągnąć zamierzony cel t. j. zachęcenie gmin lub osób prywatnych do budowy koszar dorywczych, a tem samem niebawem nastąpi tyle pożądane usunięcie ciężaru kwaterunkowego od poszczególnych mieszkańców. Wydział krajowy jest jednak odmiennego zdania, a to z następujących powodów :

Stan armii w Galicyi w stanie pokojowym wynosi	29.264 żołnierzy 7.796 koni
Pomieszczenie w koszarach eraryalnych mają	15.626 żołnierzy 1.770 koni
nie mają więc pomieszczenie w koszarach eraryalnych	13.638 żołnierzy 6.026 koni
z tych jednak znaczna część pomieszczona jest w koszarach doraźnych, dostarczonych przez gminy i osoby prywatne. Po zestawieniu dat, które się znajdują w aktach Wydziału krajowego mieści się w koszarach nieeraryalnych doraźnych	11.100 żołnierzy 3.567 koni
Pozostaje więc rozdzielnie rozkwaterowanych	2.538 żołnierzy 2.459 koni

Ankieta proponuje w swoim projekcie, żeby za całą załogę, która niema pomieszczenia w koszarach eraryalnych t. j. za 13.638 żołnierzy i 6.026 koni płacono z funduszu krajowego na wypadek pomieszczenia w koszarach nieeraryalnych doraźnych za każdego żołnierza 1 ct. dziennie czyli 3 zł. 65 ct. rocznie, a za każdego konia $\frac{1}{2}$ centa dziennie czyli 1 zł. 82 $\frac{1}{2}$ ct. rocznie, co wyniesie łączną sumę 60.776 zł. 15 ct. rocznie.

Z tej sumy przypadnie dla gmin i osób prywatnych, które już dostarczały koszary doraźne

a) za 11.100 żołnierzy po 3 zł. 65 ct. rocznie	40.515 zł. — ct.
b) za 3.567 koni po 1 zł. 82 $\frac{1}{2}$ ct. rocznie	6.509 „ 77 $\frac{1}{2}$ „
Razem	47.024 zł. 77 $\frac{1}{2}$ ct.

Pozostałaby jeszcze jako fundusz, któryby miał służyć na zachęcenie do budowy koszar następująca kwota :

a) za 2.538 żołnierzy po 3 zł. 65 ct. rocznie	9.263 zł. 70 ct.
b) za 2.459 koni po 1 zł. 82 $\frac{1}{2}$ ct. rocznie	4.487 „ 67 $\frac{1}{2}$ „
Razem	13.751 zł. 37 $\frac{1}{2}$ ct.

Zdaniem Wydziału krajowego wydawanoby z obowiązku ustawą krajową określonego i zawarowanego rok rocznie 47.024 zł. 77 $\frac{1}{2}$ ct. zupełnie niepotrzebnie i bez wszelkiego pożytku. Ci bowiem, którzy już powynajmywali swe realności na koszary, znaleźli widocznie swój rachunek, bez

względu na projektowane dopłaty, wszak wiadomo powszechnie, że wiele gmin miejskich w kraju, a nawet wiele osób prywatnych posiadających większe realności stara się usilnie, aby otrzymały załogę wojskową, gdyż wydatki z tego powodu urosłe zostają nietylko zrównoważone, lecz owszem przewyższone przez korzyści, które gminy lub osoby prywatne z tego powodu odnoszą, załoga wojskowa jest bowiem znakomitym konsumentem wszelkiego rodzaju artykułów żywności.

Pozostała zaś kwota 13.751 zł. 37 $\frac{1}{2}$ ct. jest zdaniem Wydziału krajowego za szczupłą, aby mogła rozbudzić chęć do budowania koszar zwłaszcza, gdy się zważy, że ta kwota dopiero wtenczas doszłaby do powyższej wysokości (13.751 zł. 37 $\frac{1}{2}$ ct.) gdyby już cała załoga znalazła pomieszczenie w koszarach doraźnych, a zanim to nastąpi, mogłaby ta kwota szczególnie w pierwszych latach wynosić zaledwie kilka tysięcy.

Musimy się przeto oświadczyć stanowczo przeciw wszelkim dopłatom jako obciążającym fundusz krajowy na zawsze, lub przynajmniej na długi szereg lat, a zgoła nie wiodących do zamierzonego celu.

Wydział krajowy musi się też oświadczyć przeciw projektowanym zaliczkom w kwocie 30.000 zł. przez lat 10. Zaliczki te bowiem miałyby być umarżane przez projektowane dopłaty po 1 cencie od żołnierza a po $\frac{1}{2}$ centa od konia. — Wydział krajowy zaś oświadczył się już zasadniczo przeciw powyższym dopłatom, zaczem idzie, że projektowane zaliczki są zupełnie zbędne.

Co do uwolnienia budynków na koszary przeznaczone od krajowych dodatków do podatków, to uważamy ten środek za odpowiedni.

Na tych powodach polegając oznajmiliśmy c. k. Namiestnictwu, że Wydział krajowy niemniej jak c. k. Rząd szczerze i usilnie pragnie, aby cała załoga wojskowa stale w kraju konsystująca w jak najkrótszym czasie została pomieszczona w koszarach, a tem samem, aby raz na zawsze ustało rozkwaterowanie oddzielnie u poszczególnych właścicieli domów. Wydział krajowy jest jednak zdania, że zamierzony cel, t. j. zachęcenie gmin lub osób prywatnych do budowy koszar da się osiągnąć na innej drodze, a mianowicie: przez udzielanie znaczniejszych pożyczek pod korzystnymi warunkami, a oraz przez uwolnienie koszar od dodatków krajowych. — Do tego jednak niepotrzeba ustawy krajowej, lecz wystarczy uchwała Sejmu.

Wysoki Sejm oznaczyłby od roku do roku wysokość kwoty, którą Wydział krajowy do powyższego celu mógłby użyć i określiłby warunki, pod którymi udzielanie pożyczek mogłoby nastąpić, a w miarę zmienionych stosunków i okoliczności mógłby Wysoki Sejm zmienić swe postanowienie bądź na korzyść przedsiębiorców budowy koszar, bądź na korzyść funduszu krajowego, — co z ustawą krajową nie da się tak łatwo uczynić. — Uważając na razie kwotę 60.000 zł. rocznie za dostateczną, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na udzielanie pożyczek dostarczającym koszary dla pomieszczenia załogi wojskowej, stale w kraju konsystującej, przeznacza Sejm aż do pomieszczenia całej załogi w koszarach rok rocznie kwotę 60.000 zł.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielania pożyczek aż do powyższej wysokości, pod warunkami, które za stosowne uzna.

III. Budynki, które zostaną dostarczone na cele kwaterunku wojskowego, są uwolnione od dodatków krajowych na cały czas tego przeznaczenia.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowsklem.

Lwów dnia 19. Września 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Waleryan Podlewski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 66.

Wniosek.

Zważywszy, że katecheci seminaryów nauczycielskich krakowskich i lwowskich nie są zamianowani do poszczególnych zakładów, lecz każdy z nich jest katechetą seminaryum męzkiego i żeńskiego, w skutek czego praca ich nie może się skupić w jednym zakładzie, lecz dwa zakłady obejmując, znaczne przybiera rozmiary i siły wyczerpuje;

zważywszy, że katechetom seminaryalnym w ogóle nie przyznano płacy, równej płacy świeckich nauczycieli seminaryów, lecz pomimo ich wykształcenia uniwersyteckiego i zajęcia w seminaryum i szkole ludowej, ze seminaryum połączonej, co do płacy zrównano z nauczycielami tejże szkoły, wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wyjednał:

1. ustanowienie osobnych katechetów do każdego seminaryum nauczycielskiego we Lwowie i Krakowie;
2. przyznanie katechetom seminaryalnym w kraju płacy, przyznanej świeckim nauczycielom seminaryów.

Zygmunt Sawczyński

wnioskodawca.

Stupnicki, Buchwald, Torosiewicz, Majer, Rey, Fedorowicz, Sawa, Zatorski, J. Tarnowski, Jędrzejowicz, J. Jasiński, A. Dunajewski, Paweł Popiel, Szujski, Romer, Scipio, Podlewski, Mandyczewski, Korzyński, Jaworski.

Aleg. 67.

Wniosek.

Wzywa się c. k. Rząd do spowodowania w drodze właściwej zmiany § 45. ustawy z dnia 29. lutego 1880. o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym i o tępieniu tychże (Dz. p. p. Nr. 35.) w tym kierunku, aby czyny karygodne, tym paragrafem objęte, nie były uważane jako występki (Vergehen) lecz jako przekroczenia (Uebertretungen).

G r o s s
wnioskodawca.

Jaworski, Fruchtman, Hoppen, Bartmański, Waygart, Spławiński, Hoszard, Then, Wodziński, Romanowicz, Goldmann, Torosiewicz, Jasieniecki, Kupeczyński, Olejnik.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej co do wniosku Wydziału krajowego względem spłacenia przez skarb krajowy funduszowi pożyczki z 1873. r. sum pożyczonych z aktywów tegoż funduszu pożyczkowego dla pokrycia wydatków na budowę zakładu krajowego dla obłąkanych w Kulparkowie oraz co do spłacenia całej pożyczki krajowej z 1873. r.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Twoją z 14. września r. b. przekazałeś komisyi budżetowej do roztrząśnienia sprawozdanie Wydziału krajowego dotyczące się spłacenia przez skarb krajowy sum pożyczonych z aktywów pożyczki krajowej z 1873. r. i poleciłeś komisyi naszej, aby po roztrząśnieniu tegoż sprawozdania przedłożyła Wysokiej Izbie odpowiednie wnioski.

Komisyja budżetowa, aby dokładnie spełnić to poruczone jej zadanie i uzasadnić należyte wnioski, które przy końcu tego sprawozdania Wysokiej Izbie przedstawi, musi z tą sprawą spłacenia sum pożyczonych przez skarb krajowy z aktywów funduszu pożyczki krajowej z 1873. r. połączyć większą sprawę spłacenia całej tej pożyczki krajowej, zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na sposób zaciągnięcia tej pożyczki, na obecny stan jej funduszów i na ciężkie obowiązki, które na skarb krajowy nakłada w późniejszych latach jej spłata i umorzenie w dotychczasowy sposób.

Dnia 7. grudnia 1872. r. uchwalił Sejm ustawę sankcyonowaną 12. lutego 1873. r. upoważniającą Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki za poręczeniem kraju w sumie 5,200.000 zł. w gotówce.

Mocą tejże ustawy upoważniony został Wydział krajowy do udzielania z pieniędzy uzyskanych tą pożyczką, powiatom, których ludność zagrożoną była niedostatkiem, pożyczek na dostarczenie tej ludności zarobku przy robotach publicznych, oraz na zakup nasienia na zasiew wiosenny i na wyżywienie ludności zagrożonej głodem. Pożyczki te nie powinny być przekroczyć 1,300.000 zł. w gotówce. Reszta pożyczki krajowej użyta być miała na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych.

Gdy po uchwaleniu tej ustawy nastąpiło wielkie w 1873. r. przesilenie finansowe, stosunki na targach pieniężnych europejskich pogorszyły się znacznie, i można było tylko pod bardzo uciążliwymi dla skarbu krajowego warunkami zaciągnąć pożyczkę krajową, bo 6cio procentową po 82 za sto. W skutek tego pogorszenia się położenia na targach pieniężnych, Wydział krajowy ograniczył się do zacięgnięcia na mocy tej ustawy, tylko sumy koniecznie potrzebnej dla wsparcia ludności niedostatkiem dotkniętej i głodem zagrożonej; a dla uzyskania w tym celu 1,300.000 zł. w. a. w gotówce, zaciągnąć musiał pożyczkę krajową przez wypuszczenie 6cio procentowych obligacji w imiennej wartości 1,600.000 zł. w. a.

Umorzenie tej 6cio procentowej pożyczki krajowej 1,600.000 zł. w. a. przez dwukrotne corocznie losowanie jej obligacji trwać ma do 1913. r.; w tym zaś okresie czasu od 1873. do 1913. r. na oprocentowanie i umorzenie tej pożyczki oraz na opłatę podatku dochodowego i stempli, od których pożyczka uwolnioną nie została, zapłaciłby musiał skarb krajowy 4,517.780 zł. 81 ct. w. a. *) według dotychczasowego sposobu losowania i umarzania obligacji, mianowicie od 1895 r. do 1913. r. musiałyby skarb krajowy dodawać po 107.000 zł. do 113.000 zł. corocznie na oprocentowanie i umorzenie pożyczki, *choćby nie był pożyczczył w 1874. r. i później znacznych sum z aktywów funduszu tej pożyczki przeznaczonych na jej spłatę.*

Wysoki Sejm, w ciągu sesyi sejmowej 1873. r. zatwierdził całe to działanie finansowe, t. j. zacięgnięcie pożyczki głodowej przez wypuszczenie obligacji na 1,600.000 zł. w. a., które Wydział krajowy dla przyścia w pomoc głodem dotkniętej ludności, musiał wykonać wśród najmniej korzystnego do zaciągania pożyczek położenia rzeczy na targach pieniężnych.

Za sprzedane obligacje w imiennej wartości 1,433.000 zł. otrzymano gotówką 1,179.706 zł., z których 1,166.300 zł. w. a. rozpożyczono powiatom dotkniętym klęską nieurodzaju, a powiaty pożyczki zacięgnięte, częścią już spłaciły wraz z procentem, częścią spłacają jeszcze i spłaty ukończyć mają do 1883. r. Niesprzedane obligacje pożyczki z 1873. r. w imiennej wartości 167.000 zł. w. a. pozostały w kasie krajowej, a po wylosowaniu w ciągu lat od 1873. do 1881. r. kilkunastu z pomiędzy tych obligacji, pozostało dzisiaj w kasie krajowej obligacji pożyczki z 1873. r. w imiennej wartości 157.300 zł. w. a.

Cały ten fundusz pożyczkowy jest oddzielnie prowadzony, pieniądze z pożyczek spłacanych przez powiaty, z procentów od tych pożyczek, z procentów od pożyczek zaciąganych przez skarb krajowy z funduszków pożyczki z 1873. r. i ze zwrotu tych pożyczek używane były na regularną opłatę procentów (6%) od obligacji tej pożyczki krajowej 1,600.000 zł. i na jej powolne umarzanie przez spłatę obligacji wylosowanych.

Dotychczas pieniądze z powyżej wspomnianych źródeł, a głównie z pożyczek spłacanych przez powiaty, wystarczały na opłatę procentów i umarzanie tej pożyczki krajowej; albowiem powiaty zacięgnęły pożyczki na daleko krótsze terminy od okresu, w którym kraj obowiązany umorzyć całą tę pożyczkę krajową. Była a nawet jest dotychczas przewyżka rocznych dochodów funduszu pożyczkowego, powstałych z spłaty pożyczek przez powiaty zacięgniętych i z należytości za kupony od jej obligacji niesprzedanych, nad roczne wydatki na opłatę procentów od obligacji i umorzenia obligacji wylosowanych, a przewyżkę tę umieszcza się na procent na korzyść funduszu pożyczkowego.

Lecz gdy z końcem 1883. r. powiaty zwrócą wraz z procentem cały rozpożyczony między nie kapitał pożyczki krajowej z 1873. r., aktywa i dochody funduszu pożyczkowego byłyby wyczerpane całkiem w 1895. r. na spłatę procentów od obligacji pożyczkowych i ich częściowe umarzanie a skarb krajowy musiałby od 1895. r. do 1913. r. dawać na powyższy cel corocznie 107.000 do 113.000 złr., jak to już wspomnieliśmy, chociażby skarb krajowy nie był pożyczczył

*) Na sam procent od obligacji pożyczki musiałby skarb krajowy zapłacić 2,639.656 zł. w. a., zaś 278.124 zł. na opłatę należytości skarbowych od kuponów.

w 1874. r. i później znacznych sum z aktywów funduszu pożyczkowego z 1873. r. t. j. z funduszków które były przeznaczone na opłatę procentów od tej pożyczki i jej umorzenie.

Lecz spłata i umorzenie pożyczki krajowej z 1873. r. w sposób dotychczasowy, stała się jeszcze uciążliwszą dla skarbu krajowego z następujących powodów:

Na mocy uchwały sejmowej z dnia 15. października 1874. r. Wydział krajowy użył w latach 1875 i 1876 z aktywów funduszu pożyczki z 1873. r. sumy 221.294 złr. w. a. dla pokrycia uchwalonych przez Sejm wydatków na budowę zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie. Jednak gdy komisya budżetowa przedkładając sprawozdanie swoje z zamknięcia rachunków za lata 1875 i 1876 przedstawiła, jak niedostateczne są aktywa funduszu pożyczki krajowej z 1873. r. na opłacanie w późniejszych latach wysokich od niej procentów i jej umarzenie, i że z tego powodu, skarb krajowy będzie musiał płacić od 1895. r. począwszy rocznie przeszło 100.000 złr. na oprocentowanie i umorzenie pożyczki, — Wysoki Sejm uchwałą swoją z 14. października 1878. r., polecił, aby sumy wzięte z aktywów funduszu pożyczkowego na budowę kulparkowską i wynoszące wraz z procentem do początku 1879. r. 258.097 złr. w. a., zapisać jako należność przypadającą funduszowi pożyczkowemu z skarbu krajowego, opłacać od niej procent aż do dnia zwrotu tej sumy funduszowi pożyczkowemu; wreszcie Wysoki Sejm wezwał Wydział krajowy, iżby przedłożył Sejmowi projekt spłacenia przez skarb krajowy funduszowi pożyczki z 1873. r. wyżej wymienionej należności 258.097 złr. w sposób najdogodniejszy dla skarbu krajowego. Wydział krajowy wykonał zaraz pierwszą uchwałę Wysokiego Sejmu i aktywa pożyczki zwiększone zostały zapisaniem w poczet jej stanu czynnego sumy 258.097 złr. w. a. należnej ze skarbu krajowego. Lecz Wydział krajowy nie był w stanie wykonać dwóch dalszych uchwał sejmowych, co przedstawił Wysokiej Izbie oddzielnym sprawozdaniem na posiedzeniu 8. czerwca 1880. r., a Sejm na posiedzeniu 21. lipca 1880. r. na wniosek komisji budżetowej ponowił swoje dawniejsze uchwały z 14. października 1878. r. Przy otwarciu tegorocznej sesji sejmowej na posiedzeniu 14. września r. b. Wydział krajowy składając szczegółowe sprawozdanie o dalszym przebiegu tej sprawy, przedstawił, że ta z pożyczek na budowę kulparkowską powstała suma należna z skarbu krajowego funduszowi pożyczkowemu z 1873. r., wzrosła do 273.583 złr., w skutek dołączenia do niej należnego procentu za r. 1880. Zarazem Wydział krajowy w wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 14. października 1878. r. przedłożył Wysokiej Izbie projekt spłacenia tej należności funduszowi pożyczkowemu wraz z procentem 6 od sta.

Według tego projektu, skarb krajowy płacąc funduszowi pożyczkowemu od 1882. do 1912. r. włącznie, rocznie po 19.641 złr. 17 ct. w. a. spłaciłby do 1913. r., w którym cała pożyczka krajowa musi być umorzona, ową sumę dłużną 273.583 złr. w. a. wraz z procentem 6 od sta, jak to uwidoczni dołączony do projektu plan umorzenia. Plan ten wykazuje, że obok spłacenia całego dłużnego kapitału 273.583 złr. w. a. zapłaciłby skarb krajowy 335.292 złr. 60 ct. tytułem 6% procentu od owej należnej wyżej wymienionej sumy kapitałnej 273.583 złr. w. a.

Komisya budżetowa roztrząsając ten przedłożony przez Wydział krajowy projekt spłacenia przez skarb krajowy funduszowi pożyczkowemu z 1873 roku sumy 273.583 zł. w. a. wraz z procentami, przez wypłacanie po 19.641 zł. 17 ct. rocznie w ciągu lat 31, musiała także wziąć pod rozwagę, że oprócz 273.583 zł. pożyczzył skarb krajowy z funduszu pożyczkowego z 1873. r. dla pokrycia wydatków i niedoborów w r. 1880. i 1881. sumę 433.561 zł., którą to pożyczkę musi skarb krajowy także zwrócić albo od razu, albo przez powolną spłatę ratami wraz z 6%. Przewszystkiem zaś musiała komisya budżetowa wziąć pod rozwagę najważniejszą sprawę spłaty całej pożyczki krajowej z 1873. r. zaciągniętej przez wypuszczenie 6% obligacyj w imiennej wartości 1,600.000 zł., z których dzisiaj pozostało jeszcze, a raczej od 1. stycznia 1882. r. pozostanie obligacyj niespłaconych i nieumorzonych za sumę 1,499.700 zł. w imiennej ich wartości, (licząc w to obligacye będące własnością skarbu krajowego, imiennej wartości 157.300 zł.). Albowiem spłata tej całej pożyczki krajowej z 1873. r. jest ściśle połączona z spłaceniem sum pożyczonych przez skarb krajowy z funduszków tej pożyczki, której oprocentowanie i umarzenie w dotychczasowy

sposób, wraz z opłatą należności skarbowej od kuponów (stempel i podatek dochodowy), nakładałoby na skarb krajowy ciężki obowiązek dopłacenia już w 1883. r. 94.964 zł., a dopłacania rocznie od 1884 do 1913 r. łącznie po 108.000 do 113.000 zł. *), jeżeliby skarb krajowy nie zwrócił w r. b. lub w 1882. funduszowi pożyczkowemu z 1873. r. sum pożyczonych z tegoż funduszu a wynoszących obecnie ogółem 707.144 zł.; zaś na to oprocentowanie i umorzenie pożyczki krajowej z r. 1873. w dotychczasowy sposób, oraz na opłatę należności skarbowej od kuponów, musiałyby skarb krajowy płacić od 1895. do 1913. r. rocznie takąż kwotę 108 do 113 tysięcy zł., jeżeliby skarb krajowy zwrócił w r. b. lub w r. p. całą pożyczoną z funduszu pożyczkowego sumę 707.144 zł., który to kapitał oprocentowany na 6%, wystarczyłby na wypłatę za kupony od obligacji pożyczki z 1873. r. i spłatę wylosowanych jej obligacji, do 1895. r. **)

Roztrząsając łącznie wszystkie trzy wyżej wskazane sprawy połączone między sobą ściśle, szukała komisya budżetowa najkorzystniejszego dla kraju sposobu załatwienia tych trzech spraw razem. To jest badała: w jaki sposób mógłby skarb krajowy nie tylko spłacić funduszowi pożyczkowemu z 1873. r. należności: 273.583 zł. i 433.561 zł., ale nadto, jakby kraj mógł zarazem spłacić i umorzyć, w sposób najmniej uciążliwy dla skarbu krajowego, całą pożyczkę krajową z 1873. roku.

Jeżeliby Wysoki Sejm przyjął przedłożony przez Wydział krajowy projekt spłacenia funduszowi pożyczkowemu z 1873. r. sumy 273.583 zł. w 31 ratach rocznych wraz z procentem 6%, i jeżeliby polecił płacić procent 6% od drugiej sumy 433.561 zł. pożyczonej w 1880 i 1881 z funduszu pożyczkowego, a zarazem postanowił pozostać przy dotychczasowym sposobie oprocentowania i umarzania całej pożyczki krajowej z 1873. r. — w takim razie musiałyby skarb krajowy na oprocentowanie i umorzenie reszty pożyczki z 1873. r. oraz na oprocentowanie (na korzyść funduszu pożyczkowego z 1873. r.) sum pożyczonych z tego funduszu pożyczkowego, dopłacić rocznie w 1882. r. 50.767 zł., w 1883. r. 50.767 zł., w 1884. r. 77.122 zł., w 1885. r. 101.711 zł. a w następnych latach już mniej więcej taką samą sumę aż do 1913. r. łącznie. jak to wykazuje załączony wykaz stanu funduszu pożyczki z 1873. r., jego dochodów i wydatków, po wyłączeniu z tego funduszu sum pożyczonych skarbowi krajowemu 273.583 i 433.561 zł. — wykaz połączony z projektem oprocentowania i umarzania tak tych sum pożyczonych z funduszu pożyczkowego, jak i całej reszty pożyczki krajowej z 1873. r., ułożony przez Oddział rachunkowy Wydziału krajowego. Nadmienić jeszcze należy, że w tym obrachunku, dochód za kupony od obligacji własnością skarbu krajowego będących, w imiennej wartości 157.300 zł. i dochód z wylosowania tych obligacji, policzony jest bezpośrednio do dochodów własnych funduszu pożyczkowego z 1873. r. i dla tego dopłata z skarbu krajowego jest wykazana mniejsza przecięciowo o 7 do 8 tysięcy zł. rocznie.

Gdyby zaś Wysoki Sejm postanowił zaciągnąć pożyczkę 1,342.400 zł. dla zapłacenia od razu w sposób zgodny z prawem i sprawiedliwością *wszystkich* dotychczas jeszcze nieumorzonych 6% obligacji pożyczki z 1873. r., wynoszących z końcem 1881. r. w imiennej wartości sumę 1,342.400 zł. (nie licząc w to obligacji będących własnością skarbu krajowego); w takim razie mógłby Wydział krajowy wśród teraźniejszego przyjaźnego położenia na targach pieniężnych,

*) Mianowicie: 105.871 zł. do 106.517 zł. rocznie na wypłatę za kupony od obligacji i spłatę wylosowanych obligacji, zaś 8.900 zł. do 561 zł. rocznie na opłatę należności skarbowych od kuponów, która to należność zmniejsza się w miarę co rok mniejszej liczby kuponów przypadających do wypłaty.

**) W obu powyżej wskazanych przypadkach byłaby dopłata z skarbu krajowego mniejszą rocznie przecięciowo o 7.000 zł. przeszło, jeżeli dochód za kupony zapadłe od niesprzedanych obligacji pożyczki z 1873 r. i będących własnością skarbu krajowego w imiennej wartości 157.300 zł., oraz dochód z wylosowania tych obligacji liczyć będziemy bezpośrednio do dochodów własnych funduszu pożyczkowego z 1873. r. a nie do dochodów skarbu krajowego.

zaciągnąć tę pożyczkę na $4\frac{1}{4}\%$ a najwyżej na $4\frac{1}{2}\%$ i pieniędzmi z tej pożyczki spłacić od razu a w sposób zgodny z prawem — jak wspomnieliśmy wyżej — wszystkie nie spłacone dotychczas 6% obligacye pożyczki krajowej z r. 1873., przez co zarazem spłaciłby wszystkie sumy pożyczone z funduszów tej pożyczki i nie potrzebowałby zwracać ich w jakikolwiek sposób funduszom pożyczki z r. 1873. Spłacając w ten sposób resztę pożyczki krajowej z 1873. r., skarb krajowy płaciłby rocznie mniej o $1\frac{3}{4}\%$ a przynajmniej o $1\frac{1}{2}\%$ od 1,342.000 zł. t. j. *mniej* o 23.485 zł., a przynajmniej mniej o 20.130 zł. rocznie, a nadto pozostałaby mu reszta funduszu pożyczkowego z 1873. r., która po zupełnem zwróceniu z końcem 1883. r. kwot pożyczonych przez powiaty wynosiłaby 151.100 zł. i tę sumę mógłby Wysoki Sejm wyznaczyć na tak potrzebne uposażenie kasy krajowej.

Przedstawiwszy Wysokiemu Sejmowi całą tę sprawę i różne sposoby jej rozwiązania, przystępuje komisya do przedłożenia wysokiej Izbie następującego umotywowanego wniosku.

Komisya budżetowa zważywszy:

Po 1-sze, że pożyczkę 1,342.000 złr. w. a. potrzebnych na spłacenie od razu w sposób z prawem zgodny, reszty w obiegu będących 6% obligacyj pożyczki krajowej z 1873. r. wynoszących w imiennej wartości tę sumę 1,342.000 zł., mógłby kraj zaciągnąć, przy terażniejszych stosunkach na targach pieniężnych europejskich, na $4\frac{1}{4}\%$ najwyższej na $4\frac{1}{2}\%$, i w skutek czego na samem oprocentowaniu zyskałby 20.130 zł. do 23.485 zł. rocznie przez długi szereg lat, co wynagodziłoby so wicie jednorazową stratę 42.000 do 50.000 zł. poniesioną na zapłacenie premium od wylosowanych na raz jeden obligacyj pożyczki z 1873. r. lub na wynagrodzenie innej straty poniesionej przez spłacenie od razu wszystkich obligacyj pożyczki z 1873. r.

Zważywszy po 2-gie, że przez spłacenie wszystkich obligacyj pożyczki z 1873. r., uwolniony byłby także skarb krajowy od spłacania w jakikolwiek sposób sum pożyczonych z funduszu pożyczkowego z 1873 r. a wynoszących ogółem dzisiaj 707.144 zł.

Zważywszy po 3-cie, że przez spłacenie w ten sposób od razu całej 6% pożyczki z r. 1873. pozostałaby w skarbie krajowym nie zużyta dotychczas reszta funduszu pożyczkowego z 1873. r. spłacana do 1883. r. przez powiaty a wynosząca, wraz z procentem, 151.100 zł. którą Wysoki Sejm mógłby użyć w części na pokrycie wspomnianej wyżej straty poniesionej przy spłacie od razu wszystkich obligacyj pożyczki z 1873. r., a resztę mógłby przeznaczyć na tak potrzebne uposażenie kasy krajowej.

Zważywszy po 4-te, że wylosowaniu i spłaceniu od razu wszystkich obligacyj pożyczki z 1873. roku nie sprzeciwia się bynajmniej ani ustawa z 12. lutego 1873. r., na mocy której skuteczną była owa pożyczka krajowa, ani zobowiązania przyjęte przy wypuszczaniu obligacyj tej pożyczki, określające tylko minimum obowiązków dłużnika, który spłacić może w pewien sposób więcej na raz obligacyj, niż się zobowiązał.

Zważywszy po 5-te, że przy obecnych stosunkach politycznych wewnętrznych nowa pożyczka krajowa uwolnionaby była zapewne od opłaty stempli i należności skarbowych, gdy przeciwnie pożyczka z 1873. r. od opłaty należności skarbowych od kuponów uwolnioną nie została i opłacono w tym celu do końca 1881. r. — 83.862 zł., a potrzebaby jeszcze zapłacić od 1882. do 1913. r. — 194.262 zł. gdyby pozostał dotychczasowy sposób spłacania obligacyj pożyczki z 1873. r.

Zważywszy wreszcie, że kraj wskutek zobowiązań przyjętych przez jego reprezentację dla przeprowadzenia budowy kolei tak zwanej transwersalnej, użytecznej bardzo dla kraju, zobowiązał się dać ryczałtową sumę jednego miliona zł. w. a. na wykup gruntów pod tę drogę żelazną a sumą 100.000 zł. w. a. przyczynić się do pokrycia wydatków na zmianę kierunku i przełożenie

dróg publicznych nieeraryalnych i że dla spełnienia tego zobowiązania zaciągnie zapewne pożyczkę; przeto zważywszy, iż skarb krajowy mógłby na ten cel oraz w celu korzystniejszej dla skarbu krajowego spłaty pożyczki głodowej z 1873. r. zaciągnąć jedną pożyczkę większą pod korzystnymi warunkami, gdyż wiadomo, że o większą pożyczkę można zawrzeć układ korzystniejszy niż o mniejszą.

Z tych wszystkich powodów komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w ciągu teraźniejszej sesyi przedłożył Sejmowi projekt zaciągnięcia pożyczki w celu spłacenia 6ciu procentowych obligacyj pożyczki krajowej z 1873. r.

We Lwowie dnia 1. października 1881.

Przewodniczący:

Henryk Wodzicki.

Sprawozdawca:

Leon Chrzanowski.

Aleg. 69.

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o wnioskach posłów Grossa i Romanowicza,
w przedmiocie budowy dróg żelaznych.

Wysoki Sejmie!

Komisji kolejowej przekazane zostały uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 24. i 28. września r. b. do zbadania i sprawozdania dwa wnioski, dotyczące się uzyskania koncesyi od c. k. Rządu na budowę kolei w północno-wschodniej części kraju.

Komisya kolejowa mniema, że z powodu łączności przedmiotu, gdy obydwaj wnioski dążą do koncesyonowania budowy kolei od miasta Sokala, jednoczesna rozprawa i załatwienie obydwu wniosków jest wskazaniem i dla tego o wnioskach jej przekazanych Wysokiemu Sejmowi jedno przedkłada sprawozdanie.

Wniosek posła Grossa ma na celu uzyskanie jak najrychlejsze koncesyi od c. k. Rządu do budowy kolei drugorzędnej z Sokala do Jarosławia.

Konsorcjum bowiem, złożone z Włodzimierza hr. Dzieduszyckiego, Adama hr. Gołuchowskiego, Stanisława Polanowskiego i Adama ks. Sapiehy, zamierza przeprowadzić rzecz od dawna pożądaną, t. j. budowę kolei drugorzędnej ze Sokala na Krystynopol, Bełz, Uhnów, Rawę, Lubaczów, Oleszyce do Jarosławia, a dopełniwszy wszystkich wstępnych warunków ku temu, oczekuje stanowczej koncesyi do budowy tej linii w moc ustawy z dnia 29. maja 1880 r.

Przestrzeń całej linii wynosi 146 klm., a siły pieniężne mające dostarczyć funduszu na tę kolej w wysokości 7,450.000 zł. a. w. są zapewnione.

Przeznaczeniem tej kolei jest stworzyć w okolicy żyznej i bogatej, a od ruchu handlowego dla braku stosownej komunikacji odciętej, arterję wywozu obfitych płodów, wciągnąć w ten wywóz niemniej bogatą część ziemi Hrubieszowskiej i Wołynia, połączyć tę linię w najprostszym, więc najtańszym kierunku z koleją Karola Ludwika, a tem samem otworzyć odpływ płodów krajowych do znaczniejszych placów handlowych, — wreszcie przyczynić się do korzystania ewentualnie z drogi wodnej Sanem, założeniem toru do prawego brzegu Sanu, portu, szpichlerzy i innych ku temu potrzebnych urządzeń.

Zbytecznym byłoby rozwodzić się szeroko nad potrzebą i użytecznością tej kolei — jest to bowiem ta sama linia, dla której Wysoki Sejm ciągle objawiał swą życzliwość, już bowiem w roku 1872 uznając jej potrzebę, a nie mogąc uchwalić z powodu drogłości materiału, budowę drogi krajowej, przeznaczył na ten cel subwencyę bezzwrotną po 50.000 zł. w. a. od mili; — ta sama linia, dla której Wysoki Sejm w roku 1874 wezwał c. k. Rząd, by jej budowę umożliwił subwencyą

po 150.000 zł. w. a. od mili, która była ciągłym przedmiotem usilnych starań delegacyi naszej we Wiedniu, a która tylko dla ówczesnego nieprzychylnego usposobienia sfer decydujących nie przysłała do skutku.

Faktem wspomnienia godnym jest, że Galicya, ów kraj biedny a zapoznany, przedmiot tylukrotnych cierpkich wyrzutów dla jegorzekomej finansowej bierności, — Galicya, którą przy hojnym szafowaniu funduszami państwowymi na koleje podobnej kategorii w innych krajach koronnych, zupełnie pominięto, — Galicya zawsze i wszędzie na własną skazana pomoc, pierwsza przystępuje do stworzenia kolei, mającej charakter nie czysto lokalny, lecz charakter kolei krajowej, bez jakiegokolwiek współdziałania państwowego.

Zdawać by się przeto należało, że c. k. Rząd chętnie i skwapliwie uwzględni słuszne życzenia kraju, udzielając koncesyi na budowę tej linii tem bardziej, gdy pod względem strategicznym, żadna nie zachodzi przeszkoda, gdy koncesyonaryusze wszelkich żądanych dopełnili warunków, i gdy jak reskrypt ministeryalny z dnia 17. września b. r. do l. 26.621 mówi: „przy ukończeniu pertraktacyi względem warunków koncesyi, ani pod względem technicznym ani finansowym, żadna nie zachodzi przeszkoda.“

A jednak od pierwszego podania o tak zwaną przedwstępną koncesyę, już dziewiąty upływa miesiąc, mimo że ze strony koncesyonaryuszów najmniejszej nie ma przyczyny odwołki i mimo, że w instruceyi ministeryalnej co do wykonania ustawy z 29. maja 1880 (D. P. P. 57) powiedziano: „że wszelkie czynności urzędowe dotyczące projektów kolei lokalnych, winny z wszelkim „możliwym pośpiechem być załatwiane“.

Co więcej, wyżej cytowany reskrypt ministerstwa handlu dalej orzeka, że aczkolwiek nie ma ani pod względem technicznym, ani finansowym żadnych przeszkód, ministerstwo rezerwuje sobie jeszcze decyzyę, co do przedłożenia koncesyi do najwyższej sankcyi.

To może nie umyślne, jednak bardzo szkodliwe odwlekanie finalnego załatwienia ze strony c. k. Rządu, zabiegi czynione w celu wywołania w życie innych linii w tej okolicy, względ na konieczność korzystania z czasu przy wszystkich przedsiębiorstwach, gdzie znaczne kapitały zostały wciągnięte, to były powody wniosku posła Grosa, aby Wysoki Sejm temu, nie tylko w interesie pewnej okolicy, lecz całego kraju ważnemu dziełu, którego tyloletnim był orędownikiem, wobec c. k. Rządu udzielił swego silnego, a skutecznego poparcia. Te powody dzieli komisya kolejowa, i w tym celu Wysokiemu Sejmowi rezolucyę do uchwały przedkłada.

Wniosek posła Romanowicza zmierza do zbudowania linii kolejowej, Sokal-Lwów, o której koncesyonowanie, towarzystwo kolei Czerniowieckiej ubiegać się ma.

Komisya kolejowa z braku pewnych danych, nie była w możności zbadać szczegółowo warunki tego świeżo powstałego kolejowego projektu, ograniczyć się musiała w tym względzie jedynie na materiał dostarczony jej przez wnioskodawcę, przy motywowaniu wniosku w pierwszym czytaniu.

Względ na podniesienie dobrobytu, na rozwój ruchu handlowego w mieście Lwowie, obawa odwrócenia tego ruchu przez powstające linie kolejowe, dążność do skoncentrowania handlu w stolicy kraju, uzupełnienie sieci kolejowej w kierunku północnym, ułatwienie zaopatrzenia miasta w artykuły żywności, połączenie Lwowa z kolejami w Królestwie Polskiem i z miastem Warszawą bezpośrednio, to są powody, które wnioskodawca przytoczył na poparcie swego wniosku.

Powody te i życzenia komisya kolejowa zupełnie podziela — sądzi jednakże, że ich urzeczywistnienie zupełne i skuteczne wnioskiem wspomnianym osiągnąć się nie da.

Dobrobyt stolicy, i dobrobyt kraju są ze sobą ściśle połączone, nawzajem się wspierają, oddziaływują i dopełniają.

Przemysł, zwiększona produkcyja, w ogóle zwiększone zasoby materialne przez ułatwioną komunikacyę w pewnej części kraju, oddziałują naturalnie i na jego stolicę; przemysłowiec, kupiec, właściciel domu, rzemieślnik miasta Lwowa, znajdzie w takim razie zawsze odbyt i należną nagrodę swej pracy i zabiegów, znajdzie ją łatwiej i skuteczniej, jak gdyby ruch handlowy

z uszczerbkiem kraju wejskać w nienaturalne i wymuszone tory. Uzupełnienie sieci kolejowej w kierunku północnym, połączenie z kolejami pruskimi, Królestwa polskiego i z miastem Warszawą w linii Sokal-Lwów, albo niedokładne albo wcale żadne nie znajdzie załatwienie.

Linia Lwów, Żółkiew, Rawa, Bełż jest właściwym i jedynym środkiem ku temu, linia uzupełniająca znakomicie sieć kolejową ku półnoey — w interesie kraju, równie jak w interesie towarzystwa kolei Czerniowieckiej, której przeznaczenie i naturalny prąd na tę linię wskazują, to jest prowadzić płody Bukowiny, Multan i południowej Galicyi ku portom bałtyckim.

Linia ta już od roku 1874 przeszedłszy przez izby prawodawcze, a otrzymawszy Najwyższą sankcyę, ustawą dotychczas prawomocną potwierdzoną została.

Komisya kolejowa nie jest ani w możności, ani uprawnioną wskazać, z jakimi modyfikacyami odpowiednemi obecnemu systemowi kolejowemu linia ta do skutku przyjść może, wskazuje tylko w załatwieniu wniosku posła Romanowicza i dzieląc jego motywa, na sposób najwłaściwszy tychże dopełnienia.

W końcu jest komisya kolejowa tego zdania, które tutaj wypowiada, że ważność dla kraju linii Sokal - Jarosław, jest tego rodzaju, że zrobienie zawisłem jej przyjścia do skutku od jakiegokolwiek kolei w północno-wschodniej części kraju, lub koncesyonowanie podobnej kolei kosztem linii Sokal-Jarosław uważa za szkodę kraju i zapoznanie jego interesów.

W tem zrozumieniu i powyższemi zapatrywaniami wiedziona, Komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa Wysoki Rząd, aby raczył jak najspieszniej przystąpić do udzielenia koncesyi na budowę drugorzędnej kolei żelaznej z Jarosławia, na Rawę, Uhnów, Bełż, Krystynopol do Sokala, rokującemu w tym względzie konsoreyum obywateli kraju naszego.

II. Sejm wyraża przekonania, że przyjście do skutku kolei Lwów, Tomaszów, (Netreba), w myśl ustawy z 24. maja 1874. L. 85. D. P. P. byłoby dla kraju wielce pożądanem.

III. Powyższemi uchwałami załatwia się petycye L. 482 reprezentacyi miasta Jarosławia i L. 500 Rady powiatowej Jarosławskiej.

J. Mochnaeki.

Przewodniczący.

Apolinary Jaworski.

Sprawozdawca.

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o objęciu w posiadanie kraju szkoły rolniczej w Czernichowie i o sprawowaniu przez Wydział krajowy zarządu tej szkoły.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 23. września b. r. przekazane zostało do rozpoznania komisji kultury krajowej sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole rolniczej w Czernichowie. Sprawozdanie to traktuje na wstępie, a traktuje wyczerpująco historyczny przebieg od dawania szkoły przez Komitet Towarzystwa gospodarczo-rolniczego krakowskiego, a objęcia jęj w posiadanie i administrację kraju.

Czynność ta odbyła się zdaniem komisji, prawidłowo, ze ścisłym zastosowaniem się do uchwał, jakie Wysoki Sejm pod tym względem poprzednio był powziął.

Nieznaczne opóźnienie, jakie w dopełnieniu tej czynności zaszło, nastąpiło z powodów od Wydziału krajowego niezależnych.

Dalej następuje w sprawozdaniu wyliczenie tych czynności, które Wydział krajowy do uregulowanego pr wadzenia dalszej administracji w mowie będącego zakładu, za potrzebne uznał.

Do czynności tych należy:

zamianowanie delegata Wydziału krajowego, który w imieniu tegoż, sprawuje zwierzchni nadzór nad zakładem, oraz czuwa nad całością majątku zakładu;

zamianowanie teje samej osoby członkiem, kierującej szkołą kuratorji;

zatwierdzenie tymczasowe dyrektora i profesorów, aż do dalszego systemizowania tych posad;

ustanowienie niezbędnej pomocy kancelaryjnej dla delegata i kuratorji;

wydanie stosownych instrukcyj tak dla delegata, jak dla dyrektora zakładu;

zatwierdzenie statutu organizacyjnego i planu nauk, przez kuratorję ułożonego i przed-

stawionego;

ułożenie etatu profesorów szkoły i uposażenie tych posad;

ułożenie preliminarza budżetów szkoły i folwarku czernichowskiego na r. 1882.

Oto czynności Wydziału krajowego, które tenże w przedłożonym sprawozdaniu obszernie traktuje, a które komisja kultury krajowej w streszczeniu wylicza jako dowód, że w stosunkowo krótkim przeciągu czasu, dokonano wszelkich przygotowawczych warunków, wprowadzenia w tok normalny dalszej administracji zakładu.

Do stanowczego uregulowania brakuje jeszcze systemizowania posad nauczycielskich.

Obsadzenie tych posad wymaga dłuższego czasu do rozpisania konkursu i rozpatrzenia się w kwalifikacji kandydatów, aby na wszystkie katedry, a szczególnie na stałe posady, zamianować wyłącznie ludzi, powołaniu swemu w zupełności odpowiadających. Załatwienie tej ostatniej sprawy, o tyle mniej jest naglące, że dzisiejsze siły nauczycielskie, jak na teraz zbyt wiele do życzenia

niepozostawiają, w przyszłości wszakże niewątpliwie podniesione być muszą, w miarę, jak się szkoła rozwijać będzie.

Uposażenie szkoły, równie jak zaprowadzona dla niej administracja, nietylko daje dzisiaj już rękojmię, że szkoła czernichowska będzie pożyteczną dla kraju instytucją, lecz oraz rokuje nadzieję, że rozwijając się coraz silniej, tak co do liczby wychodzących z tamąd uczniów, jak co do kwalifikacji tychże, rzetelne rolnictwu krajowemu odda w przyszłości usługi.

Żywiąc taką nadzieję, nie można przemilczeć, że objęcie na rzecz kraju szkoły rolniczej w Czernichowie, nie obarcza budżetu krajowego zbyt wielkim ciężarem.

Nie jest zadaniem komisji kultury krajowej badać szczegółowo preliminarz dla zakładu tego przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przedłożony, gdyż to jest atrybucją komisji budżetowej. Pobieżny atoli pogląd wykazuje, że nadwyżka wydatków wynosi 10.416 zł., a zatem o umiarkowaną sumę 3416 zł. przewyższa subwencję, jaką fundusz krajowy dotychczas szkołę zasilał. W tej sumie mieści się polepszenie utrzymania uczniów, które było od dawna wskazane, lecz dla braku funduszy, uskutecznione być nie mogło. Polepszenie to podnosi wydatki, w stosunku do budżetu na r. 1881 o 740 zł. Następnie wchodzi w tę nadwyżkę dotacja na przedmioty naukowe, do wykładów i zbiorów niezbędnie potrzebne, w wydatkach zwyczajnych o 260 zł. więcej, niż w budżecie r. 1881, a w wydatkach nadzwyczajnych 1140 zł. — razem więc 1400 zł. rozchodu stanowiące.

Zaopatrzenie zbiorów po objęciu szkoły w zarząd kraju i podniesienie jej do rzędu szkoły średniej gospodarstwa wiejskiego, jest zadaniem, które zaraz rozpocząć należy; gdyż pod tym względem szkoła czernichowska, dla braku funduszy znacznie w tyle została po za rzeczywistą potrzebą. Wydatek więc na cel powyższy, za zupełnie usprawiedliwiony uważać należy.

W końcu zwraca jeszcze komisja uwagę Wysokiej Izby na ustęp sprawozdania Wydziału krajowego, traktujący konieczną potrzebę zbudowania w Czernichowie mieszkania dla czterech nauczycieli. Komisja zapatrywanie to w zupełności podziela i uchwalenie odpowiedniego wniosku tem bardziej poleca, że przyjęcie go, budżetu krajowego na teraz nie obłoży ciężarem.

Na podstawie powyższej oceny sprawozdania Wydziału krajowego, komisja kultury krajowej wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole rolniczej w Czernichowie, przyjąć do przychylnej i zatwierdzającej wiadomości.

leg. I. II. Wysoki Sejm raczy zatwierdzić załączony projekt etatu osób i płac grona nauczycielskiego, przy krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie.

III. Wysoki Sejm raczy upoważnić Wydział krajowy do postawienia w ciągu r. 1882 budynku mieszkalnego dla czterech nauczycieli krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, z warunkiem, aby koszta budowy tej nie przenosiły 12.000 zł. i do pokrycia wydatku tego z pożyczki w kwocie 12.000 zł., którą Wydział krajowy zaciągnie na hypotekę majątności Czernichowskiej.

Aleg. f. i III. IV. Wysoki Sejm raczy załączony preliminarz krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie, tudzież folwarku czernichowskiego, jako część budżetu krajowego, przekazać do zbadania i ocenienia sejmowej komisji budżetowej.

Lwów 5. października 1881.

Przewodniczący:
J. Czartoryski w. r.

Sprawozdawca:
Szumańczowski w. r.

Etat osób i płac

grona nauczycielskiego przy krajowej średniej szkole rolniczej
w Czernichowie.

I.

Grono nauczycielskie krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie składa się:

- 1) z pięciu nauczycieli zwyczajnych (stałych), a mianowicie: trzech do wykładu nauk zawodowych i dwóch do wykładu nauk zasadniczych, z których jeden jest zarazem dyrektorem szkoły;
- 2) z nauczycieli niestałych, tj. kapelana i odpowiedniej liczby adjunktów i docentów.

II.

Nauczycieli zwyczajni (stali) krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie są urzędnikami krajowymi ze wszystkimi prawami i obowiązkami, określonymi w ustawie służby krajowej i uchwale Wysokiego Sejmu o etacie i płacach urzędników i sług Wydziału krajowego z dnia 3. stycznia 1874.

III.

1) Pierwszy nauczyciel zwyczajny (stały), a zarazem dyrektor zakładu otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera: roczną stałą płacę w kwocie 1700 zł. w. a., dodatek aktywalny w rocznej kwocie 360 zł. w. a. i dodatek pięcioletni w kwocie 200 zł. w. a.

2) Nauczyciele zwyczajni (stali) do wykładu nauk zawodowych otrzymują wolne pomieszkanie i pobierają: roczną stałą płacę w kwocie 1300 zł. w. a., dodatek aktywalny w rocznej kwocie 140 zł. w. a. i dodatek pięcioletni w kwocie 200 zł. w. a.

3) Nauczyciele zwyczajni (stali) do nauk zasadniczych otrzymują również wolne pomieszkanie i pobierają: roczną stałą płacę w kwocie 1100 zł. w. a., dodatek aktywalny w rocznej kwocie 140 zł. w. a. i dodatek pięcioletni w kwocie 200 zł. w. a.

IV.

1) Dodatek pięcioletni nadaje Wydział krajowy każdemu z tych nauczycieli podług powyżej oznaczonej stopy, skoro tenże pełnił na jednej i tej samej posadzie służbę przez pięć lat nieprzerwanie.

Służba pełniona przy innych urządach lub szkołach niekrajowych, chociażby przyjętą została do emerytury, nie będzie policzoną przy wymiarze dodatku pięcioletniego.

Dodatek pięcioletni nie może być udzielony jednemu i temu samemu nauczycielowi na tej samej posadzie częściej jak 3 razy, t. j. za 15 lat nieprzerwanej służby. Dodatek ten stanowi część płacy i będzie doliczony do stałej płacy przy wymiarze emerytury.

Zaliczki na płacę, udzielane na podstawie §. 37. ustawy służby krajowej, udzielane będą także na dodatki pięcioletnie.

2) Dodatek aktywalny nie może być policzony do emerytury.

3) Co do dyet należy się stosować do §. 9. uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874.

V.

1) Nauczyciele niestali krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie nie są urzędnikami krajowymi i nie mają prawa do emerytury, a o wysokości ich wynagrodzenia stanowi każdorazowy budżet funduszu krajowego.

2) Stanowisko nauczycieli niestałych, ich prawa i obowiązki określają bliżej statut organizacyjny krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, tudzież regulamina i instrukcje na podstawie statutu tego wydać się mające.

**Preliminarz krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie
na rok 1882.**

Ru- bryka	Pozycya	W y d a t k i	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
preliminarza					
I.		Utrzymanie nauczycieli.			
	1	Płace w gotowiznie.			
		a) Dyrektor . . . . . 840 zł.			
		b) Jeden nauczyciel . . . . . 900 "			
		c) Dwóch nauczycieli po 800 zł. . . . . 1.600 "			
		d) Dwóch " po 600 " . . . . . 1.200 "			
		e) Dwóch " po 400 " . . . . . 800 "			
		f) Sześciu " po 200 " stołow. . . . . 1.200 "	6.540		
	2	Zywność czterech nauczycieli bezżennych	800		
	3	Opał:			
		a) nauczycieli na własnem gospodarstw. . . . . 570 zł.			
		b) " bezżennych . . . . . 180 "			
		c) kuchni dla nauczycieli bezżennych . . . . . 125 "	875		
	4	Wydatki kredensowe nauczycieli bezżennych	50		
	5	Wydatek na służbę kuchenną i sprzęty do kuchni	205		
	6	Utrzymanie sługi i chłopca do usług	365		
	7	Sprzęty domowe i restauracya mieszkań	200		
		Suma Rubr. I.	9.035	—	9.035
II.		Inne płace tudzież zastugi.			
	8	Płaca i utrzymanie kasyera	660		
	9	Chłopiec do usług w laboratorium chemicznem	215		
	10	Stróż	135		
		Suma Rubr. II.	1.010	—	1.010
III.		Koszta administracyjne.			
	11	Zarząd:			
		a) Pomocn. kancel. dla Kuratoryi Szkoły i dla Delegata Wydziału krajowego . . . . . 800 zł.			
		b) Potrzeby kancelaryjne szkoły . . . . . 100 "			
		c) Druki i inseraty . . . . . 200 "			
		d) Portorya i przesyłki . . . . . 50 "			
		e) Koszta podróży w interesach zakładu . . . . . 80 "			
		f) Utrzymanie koni Dyrektora . . . . . 220 "	1.450	—	1.450
	12	Opał	300	—	300
	13	Oświetlenie	128	—	128
	14	Utrzymanie budynków	590	—	590
	15	Zabezpieczenie budynków od pożaru	38	—	38
	16	Płaca kominiarza	60	—	60
	17	Sprzęty i ruchomości	100	300	400
		Do przeniesienia	2.666	300	2.966

Ru- bryka	Pozycja	W y d a t k i	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
preliminarza					
III.		Z przeniesienia	2.666	300	2.966
18		Koszta lustracyi zakładu (ryczałt dla Dyrektora)	250	—	250
19		Koszta nabożeństwa	40	—	40
20		Rozmaite nieprzewidziane	100	—	100
		Suma Rubr. III.	3.056	300	3.356
IV.		Utrzymanie uczniów.			
21		Żywność (32 uczniów po 150 zł.)	4.800	—	4.800
22		Opał do kuchni	375	—	375
23		Służba kuchenna i sprzęty	615	—	615
24		Odzież	1.300	—	1.300
25		Naczynie stołowe	50	50	100
26		Pościel	100	—	100
27		Pranie bielizny i pościeli	130	—	130
28		Rozmaite	100	—	100
		Suma Rubr. IV.	7.470	50	7.520
V.		Potrzeby naukowe.			
29		Eksperymenta przy wykładach			
		a) dla nauczyciela rolnictwa	—	zł.	
		b) " " hodowli zwierząt	—	"	
		c) " " anatomii i fizyologii	20	"	
		d) " " weterynaryi	60	"	
		e) " " botaniki	60	"	
		f) " " chemii rolniczej)	20	"	
		g) " " " zwierząt)	20	"	
		h) " " fizyki	30	"	
		i) " " miernictwa	20	"	
			210	—	210
30		Zbiory i muzea :			
		a) Zbiór rolniczy	50 zł.	270 zł.	
		b) " hodowlany	100 "	300 "	
		c) " fizykalny	100 "	200 "	
		d) " botaniczny	— "	— "	
		e) " zoologiczny	50 "	50 "	
		f) " mechaniczny	50 "	— "	
		g) " mineralogiczny	10 "	40 "	
		h) " technologiczny	20 "	20 "	
		i) " okazów leśnych	— "	— "	
		k) " " ogrodniczych	— "	— "	
		l) " " weterynarskich	10 "	40 "	
		m) " narzędzi miernicz. i matem.	10 "	90 "	
		n) " modeli do budownictwa	10 "	90 "	
		o) " " geogr. fizykalnej	10 "	40 "	
			420	1.140	1.560
		Do przeniesienia	630	1.140	1.770

Ru- bryka	Pozycja	W y d a t k i	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
prelim inarza					
V.		Z przeniesienia	600	1.140	1.770
31	Laboratorya:				
	a) Laboratorium chemiczne	300 zł.			
	b) " roślinno-fizjologiczne	— "			
	c) " zoologiczne	— "	300	—	300
32	Biblioteka i czytelnia:				
	a) Przykupno dzieł	200 zł.			
	b) Oprawa książek	50 "			
	c) Czasopisma	50 "	300	—	300
33	Utrzymanie pola doświadczalnego		—	—	—
34	Wycieczki naukowe uczniów z nauczycielami		300	—	300
		Suma Rubr. V.	1.530	1.140	2.670
D o c h o d y .					
I.	1	Subwencja z c. k. Skarbu państwa	5.000	—	5.000
II.	2	Oplaty od uczniów	6.040		
	3	Oplaty na utrzymanie od 32 uczniów po 200 zł.	6.040		
		Oplaty od tyłuż uczniów po 10 zł. na laboratorium	320		
		chemiczne	320		
		Suma Rubr. II.	6.720	—	6.720
III.	4	Dochód czysty z folwarku	1.355	—	1.355
IV.	5	Dochód z gospodarstwa i spiżarni	100	—	100
Z e s t a w i e n i e .					
W y d a t k i .					
Rubryka	I.		9.035	—	9.035
"	II.		1.010	—	1.010
"	III.		3.056	300	3.356
"	IV.		7.470	50	7.520
"	V.		1.530	1.140	2.670
		Suma wydatków	22.101	1.490	23.591
D o c h o d y .					
Rubryka	I.		5.000	—	5.000
"	II.		6.720	—	6.720
"	III.		1.355	—	1.355
"	IV.		100	—	100
		Suma dochodów	13.175	—	13.175
		Pozostaje do pokrycia z funduszu krajowego			10.416

Allegat III. do L. Sejmu 531/1881.

Preliminarz folwarku Czernichowskiego

na rok 1882.

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
preliminarza					
I		Wydatki na gospodarstwo.			
	1	Płace i zasługi			
		a) Ekonom (płaca 200 zł., mieszkanie 70 zł., opał 30 zł.)	300 zł.		
		b) Służba folwarczna (zasługi 160 zł., żywność 300 zł.,	460 "		
		c) Służba leśna	150 "		
	2	Najem robotnika	800	—	800
	3	Dokupno nasienia	250	—	250
	4	" nawozów dopełniających	—	—	—
	5	" słomy i karmy	450	—	450
	6	Inwentarz roboczy i naprząż.	150	—	150
	7	" żywy użytkowy	50	—	50
	8	Utrzymanie budynków i powiększenie wozowni	260	600	860
	9	Utrzymanie i naprawa maszyn narzędzi i sprzętów oraz zakupno młocarni z kieratem	230	450	680
	10	Utrzymanie rowów (drenowanie)	200	—	200
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia	41	—	41
	12	Kuchnia folwarczna (opał)	50	—	50
	13	Koszta kancelaryjne i światło	25	—	25
	14	Las i szkółki	200	—	200
	15	Utrzymanie plantacyi wikła	100	—	100
		Suma Rubr. I.	3.716	1.050	4.766
II	16	Wydatki na piec wapienny	200	—	200
III	17	Wydatki na cegielnię	450	—	450
IV	18	Wydatki na promy	—	—	—
V	19	Utrzymanie brzegów Wisły	60	—	60
VI		Podatki i opłaty.			
	20	Gruntowy i domowy	257	—	257
	21	Dochodowy z propinacyi	242	—	242
	22	" od palenia wapna	29	—	29
	23	Zarobkowy " "	31	—	31
	24	" od wywozu cegły	7	—	7
	25	Składka na szkołę ludową	39	—	39
	26	Opłata od przeniesienia własności ($\frac{1}{10}$ część)	—	183	183
		Suma rubryki VI.	605	183	788
VII		Splata kapitałów i odsetek dłużnych.			
	27	Kasie oszczędności:			
		a)	603.13		
		b)	616.88		
		c)	685.61		
			1.906	—	1.906
	28	Splata zaległego czynszu erbpachtowego ($\frac{2}{3}$ części)	—	745	745
		Suma rubryki VII.	1.906	745	2.651
VIII	29	Rozmaite nieprzewidziane	100	—	100

Rubryka	Pozycja	Dochody		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
preliminarza						
I		Dochody z gospodarstwa.				
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów		1.500	—	1.500
	2	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk		225	—	225
	3	Czynsz z domu i ogrodu od szkoły ogrodniczej		200	—	200
	4	Czynsz z kuźni		30	—	30
	5	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
		a) krowiarnia . . . . . 1.000 zł.		1.000	—	1.000
		b) nierogacizna . . . . . — —				
	6	Z lasu		500	—	500
	7	Z wikła i trawy wśród wikła		1.250	—	1.250
		Suma Rubr. I.		4.705	—	4.705
II	8	Z rybołówstwa		140	—	140
III	9	Z pieca wapiennego		1.800	—	1.800
IV	10	Z cegielni (dochód zwykły oraz ze sprzedaży 80.000 cegły po 15 zł. na budowę domu mieszkal- nego dla nauczycieli)		250	1.200	1.450
V	11	Z propinacyi (i promu)		1.900	—	1.900
VI	12	Łądowe i olborne		350	—	350
VII	13	Różne nieprzewidziane		25	—	25
		Zestawienie.				
		Wydatki.				
		Rubryka I		3.716	1.050	4.766
		" II		200	—	200
		" III		450	—	450
		" IV		—	—	—
		" V		60	—	60
		" VI		605	183	788
		" VII		1.906	745	2.651
		" VIII		100	—	100
		Suma wydatków		7.037	1.978	9.015
		Dochody.				
		Rubryka I		4.705	—	4.705
		" II		140	—	140
		" III		1.800	—	1.800
		" IV		250	1.200	1.450
		" V		1.900	—	1.900
		" VI		350	—	350
		" VII		25	—	25
		Suma dochodów		9.170	1.200	10.370
		Przewyżka dochodu		—	—	1.355

Aleg. 71.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku posła Henryka Maxa co do przeniesienia Izby handlowej brodzkiej do Tarnopola.

Wysoki Sejmie!

Już w zeszłym roku wniósł był poseł Henryk Max rezolucją do c. k. Rządu z wezwaniem, żeby na drodze ustawodawczej spowodował przeniesienia siedziby Izby handlowo - przemysłowej brodzkiej do Tarnopola, pozostawiając jej dotychczasowy okręg terytoryalny.

Wniosek, przekazany komisji administracyjnej do sprawozdania, znalazł w niej poparcie; polecono go bowiem d. 21. lipca 1880 r. (Ob. Allegat 167) Wysokiej Izbie do przychylnego uchwalenia. Z powodu, że w krótko potem nastąpiło zamknięcie Sejmu, sprawa nie przyszła pod obrady i nie została ostatecznie załatwiona.

W tym roku powtórzył poseł Henryk Max, a Wysoka Izba odesłała go ponownie do komisji administracyjnej, żądając od niej sprawozdania. Czyniąc zadość temu wezwaniu, komisya poddaje sprawę pod decyzję Wysokiego Sejmu, oparta na tych samych zasadach, które nią kierowały w roku zeszłym.

Poseł Henryk Max, uzasadniając swój wniosek, wykazał jak wysoko podniosło się znaczenie Tarnopola w świecie handlowym i jak ważnym punktem stało się to miasto dla handlu Podola i całego kraju, od czasu, jak je przerzyna kolej Karola Ludwika. Sąsiedztwo Podwołoczysk, jako punktu pogranicznego dla handlu z Rosyą i niezbędnego składu przechodzących tamtą stroną towarów, ożywia na całej tej przestrzeni ruch handlowy, który się koncentruje w Tarnopolu.

Przeciwnie Brody oddawna już straciły stanowisko przedtem zajmowane, a ze zniesieniem ich przywileju jako wolnego miasta handlowego, upadać poczęła do reszty przewaga, jaką miały w handlu galicyjskim. Dzisiaj Tarnopol ma niewątpliwie pod tym względem pierwszeństwo, a organ, powołany do reprezentowania handlowych spraw okręgu, właściwie tutaj, a nie w Brodach powinien mieć siedzibę. W tym duchu przemawiają także niektóre petycje, komisji administracyjnej przekazane, jako to: petycja Rady gminnej Tarnopolskiej (l. 77), petycja Zarządu stowarzyszenia

„Spójni“ (l. 236), petycja Wydziału Rady powiatowej w Przemyślanach (l. 237), petycja Wydziału Rady powiatowej Trembowelskiej (l. 301), petycja Wydziału Rady powiatowej Tarnopolskiej (l. 302), petycja Wydziału powiatowego Podhajeckiego (l. 349), petycja Wydziału powiatowego w Zbarażu (l. 370), petycja Wydziału powiatowego w Bóbrec (l. 407), petycja Wydziału powiatowego w Skalacie (l. 464).

Według ogłoszonych drukiem wykazów kolei Karola Ludwika na stacyi tarnopolskiej w r. 1879 ładowano	72.208 beczek (tonien) t. j. 722.080 cetnarów metr.
wyładowywano	32.333 „ „ „ 323.330 „ „

Obrót więc wynosił . . . . . 104.541 beczek (tonien) t. j. 1,145.410 cetnarów metr. samo frachtowe doszło do 774.433 zł. w. a.

W roku 1880 na tej samej stacyi ła- ładowano	71.703·6 beczek (tonien) t. j. 717.036 cetnarów metr.
wyładowywano	38.659·5 „ „ „ 386.595 „ „

Obrót wynosił . . . . . 110.363·1 „ „ „ 1,103.631 „ „
a frachtowe doszło do 742.216 zł.

Przeciwnie na stacyi brodzkiej w r. 1879 ładowano tylko	43.588 beczek (tonien) t. j. 435.880 cetnarów metr.
wyładowywano	11.770 „ „ „ 117.700 „ „

Obrót wynosił . . . . . 55.358 „ „ „ 553.580 „ „
frachtowe doszło do wysokości 422.019 zł. w. a.

W r. 1880 na tej samej stacyi ła- wano tylko	36.665·6 beczek (tonien) t. j. 366.656 cetnarów metr.
wyładowywano tylko	10.752·1 „ „ „ 107.621 „ „

Obrót wynosił tylko . . . . . 47.427·7 „ „ „ 474.277 „ „
a frachtowe doszło tylko do 370.485 zł. w. a.

W ogóle ruch towarowy na stacyi tarnopolskiej jest po Krakowie i Lwowie większy, niż na którejkolwiek z innych kolei Karola Ludwika.

To wszystko sprawiło,¹ że obok blisko czterdziestu firm kupieckich już przedtem czynnych, powstały w ostatnich czasach w Tarnopolu instytucje pieniężne i handlowe, które znacznym obracają kapitałem tak w towarach, a szczególnie w zbożu, jakoteż w pieniądzach. Zaslugują na uwagę osobiście „Spółka rolnicza“, Filia „Banku hipotecznego galicyjskiego“ i miejska „Kasa oszczędności“.

Obrót zbożowy „Spółki rolniczej“ w r. 1878 wynosił	86.135 korey
„ 1879 „	104.327 „
„ 1880 „	85.939 „

Ubytek zboża, Spółce w r. 1880 w porównaniu z r. 1879 w komis oddanego, wynosi wprawdzie około 18.000 korey, tłumaczy się jednak gorszym urodzajem, a przeto mniejszą produkcją zboża w okolicy w r. 1879. Przyczyniły się do tego nieprzyjazne usposobienia spekulantów pewnej kasty kupców na targu wiedeńskim, a nadto przesady nawet wewnątrz kraju dotąd nieusunięte.

Z tem wszystkiem obrót pieniężny „Spółki“ nie zmniejszył się, owszem poszedł w górę; bo

w r. 1878 wynosił tylko	4,131.717 zł.
„ 1870 „ „	5,781.668 „
„ 1880 zaś doszedł do	6,542.978 „

Obrót towarowy filii „Banku hipotecznego

w r. 1878	wynosił	2.193	wagonów,	tj.	219.300	ctn. metr.
„ 1879	„	1.701	„	„	170.100	„
„ 1880	„	1.535.17	„	„	153.517.58	„

Obrót pieniężny tejże filii

w r. 1878	wynosił	15,251.484	zł. w. a.
„ 1879	„	14.470.021	„ „ „
„ 1880	„	16,285.989	„ „ „

Natenczas obrót pieniężny miejskiej „Kasy oszczędności:

w r. 1878	wynosił	3,325.000	zł. w. a.
„ 1879	„	4,824.144	„ „ „
„ 1880	„	6.543.746	„ „ „

A zatem obrót pieniężny wszystkich trzech pomienionych instytucyi sięgał:

w r. 1878	do	22,708.207	„ „ „
„ 1879	„	25,075.833	„ „ „
„ 1880	„	29,372.000	„ „ „

Dodać należy, że już tego roku utworzona została w Tarnopolu agencja „Banku narodowego austriacko-węgierskiego, która dziś już obraca kapitałem do 2 milionów sięgającym.

Z 12 okręgów skarbowych, na które kraj jest podzielony, posiada okręg tarnopolski największą ilość gorzelń, bo 117 na 637 gorzelń w całym kraju, czyli 18.37% ogółu, z którego tylko 91 tj. 14.28% przypada na okręg skarbowy brodzki. Okręg tarnopolski wyrabia najwięcej spirytusu, bo blisko 9,000.000 stopni alkoholu na 40,000.000 całkowitej produkcji krajowej tj. przeszło 22% i opłaca od tego wyrobu najwyższą sumę podatku w kwocie 537.464 zł. w. a. na 2,417.226 zł. wpływających z całego kraju, co czyni 22.23% ogółu tego podatku. Za tem idzie produkcja i handel bydła opasowego, ożywiony tutaj więcej, aniżeli w którymkolwiek innym okręgu.

Pod względem produkcji młynarskiej, ma okolica Tarnopol w okręgu Izby handlowej brodzkiej niewątpliwą przewagę nad innemi. Dość wykazać na młyny parowe w Tarnopolu i Grzymałowic, na młyny amerykańskie w Bucnowie, Strassowie i Borkach wielkich, które produkują wyroby przeważnie na eksport, tudzież na liczne młyny wodne nad Strypą, Seretem, Gniezmem i Zbruczem, aby stwierdzić fakt powyższy.

Okręg Izby handlowej, mającej teraz siedzibę w Brodach, obejmuje 16 politycznych powiatów, utworzonych z 4 dawniejszych obwodów: złoczowskiego, brzeżańskiego, tarnopolskiego i czortkowskiego.

Znajduje się zaś w dawniejszym obwodzie

złoczowskim	1769	kupeów i 2868	przemysłowców którzy razem opłacają	podatku zarobk.	15.928	zł.
brzeżańskim	1126	„ „ 2089	„ „ „ „ „ „	„ „	9.797	„
tarnopolskim	3144	„ „ 4871	„ „ „ „ „ „	„ „	15.087	„
czortkowskim	1491	„ „ 2800	„ „ „ „ „ „	„ „	10.250	„

Izba handlowa brodzka podzielona jest na dwie sekeye, z których sekeya handlowa liczy 18, a sekeya przemysłowa 9 członków. Ogół wszystkich członków wynosi przeto 27 członków, a z tych wybierają same Brody 15, przypada zatem tylko 12 na resztę okręgu. Każdy z pomienionych 4 obwodów dostarcza Izbie po 3 reprezentantów. Miasto Brody o ludności 20.000 mieszkańców, mając sobie już na mocy takiej ordynacyi wybornej zapewnioną przewagę w tej reprezentacyi, zyskuje jeszcze większą przez to, że wyborcy okręgu prawdopodobnie w przewidywaniu bezskutecznej swej

możliwej opozycji przeciw większości miejscowej Brodów wybierają z pomiędzy ich mieszkańców swoich także reprezentantów, aby unikać niedogodności podróży. Zdarzało się, że na 12 reprezentantów, pozabrodzkim wyborcom pozostawionych, wybierano po 11 ze samychże Brodów. Wiadoczną, że w skutek tego zastępowanie spraw handlowych i przemysłowych okręgu, staje się tylko pozornem w Izbie handlowej brodzkiej, zwłaszcza, że z jej obrad wykluczony jest język krajowy, a Izba urządza w języku, którego używa pewne wyłączone kółko tamiecznych kupców. Pokrzywdzenie okręgu jest oczywiste, a w szczególności dolega dawniejszemu obwodowi tarnopolskiemu, przede wszystkim zaś czuje je stolica jego Tarnopol z ludnością o 5.000 dusz większą niż ją mają Brody i handlem tak poważnej, jak powyżej wskazano, siły.

Komisya administracyjna już w zeszłym roku nabyła przekonania, że te stosunki, jak się dzisiaj przedstawiają, nie są prawidłowe, i rychlej potrzebują naprawy. W tem przekonaniu trwa i obecnie, i nie waha go się wypowiedzieć.

Podczas minionej sesyi Wysokiego Sejmu wniosły Rada gminna miasta Brodów i Wydział powiatowy brodzki petycyę, oświadczając się przeciw objawionym co do przeniesienia Izby handlowej brodzkiej do Tarnopola aspiracyom. W nich przytoczono, że wickowe i wszechstronne koneksye handlowe Brodów zapewniają im w tej jeszcze chwili, po wcieleniu ich do powszechnego okręgu cłowego znakomite w świecie handlowym stanowisko. Upraszano o odwrócenie od Brodów ciosu, jakoby na nie spadł po przeniesieniu Izby handlowej do innego miasta. Na terażniejszej sesyi takie petycyę nie wpłynęły.

Koncesye, o których wspominały rzeczony petycyę, ściągają się mają jedynie do utrzymywanych przez firmy brodzkie stosunków z Rosyą, bo inne koneksye są wspólne domom kupieckim także w innych miastach kraju. Nigdzie nie wykazano, o ile one nadają miastu stanowisko tak przeważne, iżby stąd płynąć miało uzasadnienie do całkiem wyjątkowego jego uwzględnienia. Ponieważ trudno przypuścić, żeby towary z Rosyi przybywające służyły wyłącznie do użytku Brodów i tam się kończyła ich konsumpcya; przeto obrót handlowy, nimi powodowany, musiałby się odbić w cyfrach; uwydatniających obrót towarowy na kolei Karola Ludwika. Te cyfry jednak powyżej zestawione świadczą, że ruch handlowy nawet pod wpływem tych koneksyi nie dorównywa ruchowi, jaki się odbywa w Tarnopolu.

Prawo do posiadania reprezentacji w Izbie handlowej nie służy temu lub owemu miastu, lecz powszechności stanu handlowego i przemysłowego w całym okręgu. Ta powszechność może się słusznie domagać, żeby siedziba takiej reprezentacji znajdowała się w miejscu dla niej najdogodniejszym tak pod względem położenia jakoteż rzeczywistej koncentracji interesów handlu i przemysłu. Miasto Brody, położone na północnym krańcu okręgu handlowego, nie odpowiada bynajmniej pierwszemu warunkowi, wynikająca ztąd niedogodność mogła się jedynie tłumaczyć dawniej wyjątkowem jego znaczeniem w świecie handlowym. Skoro jednak dzisiaj punkt ciężkości handlu i przemysłu przeniósł się do innego miasta, położonego w środku okręgu, nikt o tem wątpić nie może, że do niego winna się przenieść także siedziba reprezentacji, dla tych spraw ustanowionej.

Mogłaby się nasunąć myśl, podzielenia okręgu na dwie części. Pozostawiając wtedy Izbę handlową przemysłową w Brodach dla terytorjum dawniejszego obwodu złoczowskiego, możnaby utworzyć w Tarnopolu nową dla dawniejszych obwodów brzeżańskiego, tarnopolskiego i czortkowskiego. Komisya administracyjna już w r. 1878 zastanawiała się nad tą możliwością, gdy miała zdać sprawę o wniosku Wydziału krajowego co do reformy ordynacji wyborczych w Izbach handlowo przemysłowych. (Ob. alegat 133 z r. 1878). Przyszła jednak do przeświadczenia, że okręg handlowy brodzki byłby w takim razie za szczupły, aby usprawiedliwić koszta, jakiego z utworzenia dwóch Izb handlowych na dotychczasowym okręgu musiały wyniknąć! Obecnie komisya nie widziała powodu do zmiany swojego ówczesnego zapatrywania. Postanowiła upraszać Wysokiego Sejmu, żeby wniosek posła Maxa zamienić raczej w uchwałę.

W takim razie powyżej przytoczone petycje należałoby uważać za załatwione.
Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby na drodze ustawodawczej spowodował przeniesienie z Brodów do Tarnopola siedziby Izby handlowo-przemysłowej z zatrzymaniem jej dotychczasowego okręgu terytoryalnego;
2. Petycje do l. 77, 236, 237, 301, 302, 349, 370, 407, 464 i inne w tej syrawie do Wysokiego Sejmu wniesione, uważać należy za załatwione powyższą uchwałą.

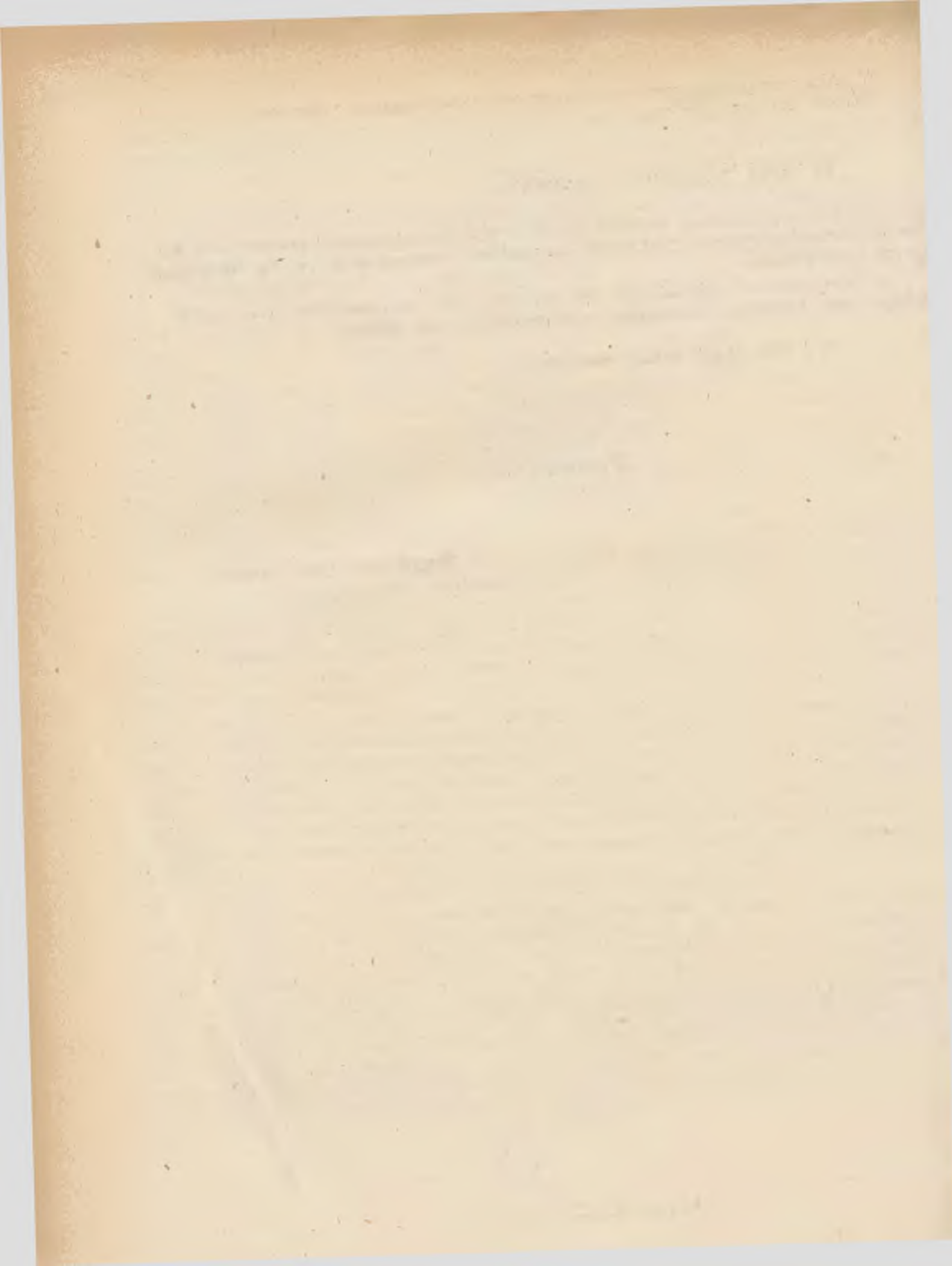
We Lwowie dnia 6. października 1881.

Grocholski

Przewodniczący.

Euzebiusz Czerkawski.

Sprawozdawca.

Aleg. 72.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla 29 gmin
miejskich.

Wysoki Sejmie!

C. k. Prezydium Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z d. 28. Września 1881. l. 8.709/pr. ze Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 19. b. m. nie raczył udzielić Najwyższej Sankcyi uchwalonemu przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 18. Czerwca 1880. projektowi do ustawy budowniczej dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Zaleszczyki, Złoczów i Żółkiew.

Udzielone nam powody odmowy Najwyższej Sankcyi podajemy w dosłownem brzmieniu:

Główne zarzuty, które podniesione być muszą przeciw uchwalonej ustawie, dotyczą §. 1. w związku z §§. 65, 72, 74 i 75 o ile ustanowione tam normy odnoszą się do budowli kolei żelaznych (budowli na gruntach już zbudowanych i budować się mających kolei żelaznych).

Co się tyczy §. 1., to zostało tu wprawdzie udzielenie konsensu do budowli kolei żelaznych z budowniczego policyjnego zakresu działania gmin wyłączonem i powołanym do tego władzom zastrzeżonem. Natomiast przekazano do zakresu działania gmin czynności co do oznaczenia linii regulacyjnej i poziomu przy takich budowlach, niemniej wysłuchanie sąsiadów i innych interesantów, i wykonywanie policyi bezpieczeństwa podczas prowadzenia budowy, przy czym §. 72. postanawia, że Zwierzchność gminna ma, jeżeli przeciw wykonywaniu budowy nie zachodzi żadna przeszkoda, zawiadomić o tem władzę budującą, a względnie dotyczący zarząd kolei żelaznej, że co do zarzutów nie usuniętych, jeżeli one nie są natury prywatno-prawnej, rozstrzygać ma po wysłuchaniu zarządu budowy, polityczna władza powiatowa, i że co do zarzutów polegających na tytule prawa prywatnego, ma być przeprowadzonym postępowanie unormowane §. 11. ustawy, w myśl którego także co do budowli kolei żelaznych wedle okoliczności rozstrzygać ma Sąd, czy i pod jakimi warunkami przy istnieniu takich zarzutów budowa może być rozpoczętą lub nie.

W dalszym toku instancyi należałoby w myśl §. 73. 1., §. 74. i §. 75. ustawy, zażalenia wniesione w takich sprawach budowlanych kolei żelaznych, przeciw zarządzeniom i orzeczeniom

przełożonego gminy, Zwierzchności gminnej i Rady gminnej do judykatywy wyższych organów autonomicznych, mianowicie Wydziału powiatowego i Wydziału krajowego.

Także udzielenie przyzwolenia do używania, i na zamieszkanie budynków kolejnych zostałoby według §. 65. ustawy zastrzeżonem tokowi instancyi powyższych organów autonomicznych.

Te postanowienia projektu ustawy, nie licują widocznie z obowiązującymi ogólnymi ustawami i przepisami, co do budowy kolei żelaznych — odstępują one raczej w zupełności od owej zasady, która stworzoną została ogólną ustawą o koncesjonowaniu kolei żelaznych, i polegającymi na tej ustawie szczegółowymi przepisami co do budowy na obszarach i gruntach już zbudowanych i budować się mających kolei.

Postanowienie §. 1. i dalsze z §fem tym w związku będące przepisy projektu ustawy, nie nadają się do uzyskania mocy ustawy, ponieważ — jak to ze strony Ministerstwa handlu podniesionem zostało — przez takowe zostałyby wprost zakwestyonowaną dotychczasowa ciągłość prawna, (Rechts-Continuität) budownictwa kolejowego, a to z najważniejszej rzeczy, mianowicie tam, gdzie chodzi o budowę samych kolei.

W skutek postanowień takich, jak te, które zostały zaprojektowane, budowa kolei żelaznej w Galicyi nie zależałaby już od fachowego ocenienia władzy sprawującej nadzór nad kolejami żelaznymi, lecz od całkiem przypadkowych zapatrywań pojedynczych urzędów gminnych, pomijając to, iż nie można wcale pojąć, jak w danym razie, pojedyncze, w myśl §. 1. projektu ustawy ustanowione linie regulacyjne i poziomy mogłyby utworzyć wykonalną całość.

Budowa kolei żelaznej musi jednak od samego początku być traktowaną jako całość, a skoro projekt budowy został raz ustalony, to faktycznie niemożliwem jest, aby ktoś inny niż władza kolejowa rozstrzygał o kierunku i położeniu samej kolei i budynków kolejowych. Nadto przekazanie ustanowienia linii regulacyjnej i poziomu instancyom w zaprojektowanej ustawie wymienionym, sprawiłoby, iż wymagane przy budowie kolei żelaznej szybkie i pojedyncze postępowanie, stałoby się zupełnie iluzorycznem.

Jakkolwiek wspomniane postanowienia zaprojektowanej ustawy już z powyższych ze strony Ministerstwa handlu przytoczonych, i z natury rzeczy wypływających powodów są niedopuszczalne, to zachodzi jeszcze dalsza ważna okoliczność pod względem formalnym, a mianowicie to, że regulacja spraw kolejowych nie należy do kompetencji ustawodawstwa krajowego, zatem ogólne ustawy i rozporządzenia odnoszące się do przedmiotu zastrzeżonego ustawodawstwu państwowemu, nie mogą być zmienione w drodze ustawodawstwa krajowego.

Co do prowadzenia budowy kolei żelaznych, możnaby przeto analogicznie do zarządzenia §. 16. zaprojektowanej ustawy o budowlach obok kolei żelaznych, zamieścić w ustawie tej tylko ogólne postanowienie, któremby wyrażano, że co do budowy takich nie mają zastosowania przepisy powszechnej krajowej ustawy budowniczej, lecz obowiązujące w tej mierze osobne przepisy.

Pod tym względem byłoby wskazaniem względem obu rodzajów budowy (budowy kolejowych i budowy obok kolei żelaznej) ułożyć osobny paragraf następującej osnowy:

„Przy budowlach na gruntach kolei żelaznej (w myśl §. 2. ustawy o budowie kolei żelaznej z dnia 19. Maja 1874. Dz. u. p. Nr. 70.) i przy nowych budowlach, dobudowaniach i przybudowaniach obok już istniejących, lub w budowie będących kolei żelaznych, względnie w rejonie pożarowym (Feuerrayon) tychże, należy zastosować się do obowiązujących w tej mierze osobnych przepisów“.

Do ustępu 2. i 3. §. 1. w związku §. 67., 72., 74. i 75. projektu ustawy nadmienia się, że poczynione w tych paragrafach zarządzenia co do budowy publicznych, wykonywanych przez Państwo, Kraj lub Powiat, nie są dokładne.

Pod tym względem należałoby uzupełnić ustawę według następujących, w nowszych ustawach budowniczych przyjętych zasad:

1. do przedsięwzięcia komisji na miejscu, jak i do wysłuchania sąsiadów i innych interesantów, co do możliwych zarzutów, powołaną jest polityczna władza powiatowa (w miejscowościach, które mają własne statuta — ustanowiona jako polityczna władza powiatowa — władza gminna), która

2. co do linii regulacyjnej i poziomu, ma przesłuchać gminę, a jeżeli przy budowie nie zostały wniesione żadne zarzuty, zawiadomić o tem władzę budującą.

3. Co do zarzutów nie usuniętych, jeżeli one nie pochodzą z tytułu prawa prywatnego, rozstrzyga Namiestnictwo w porozumieniu z władzą która wykonuje budowę.

Co do zarzutów pochodzących z tytułu prawa prywatnego, postąpić ma Namiestnictwo według §. 11. projektu ustawy.

Przeciw §. 76. który traktuje o prawie nadzoru państwowego w sprawach budowniczych, nadmienia się, że tu powołane zostały tylko §§. 105 i 106 z pominięciem §. 104 ustawy gminnej. Powołanie §. 104 ustawy gminnej jest jednak koniecznym dla wykluczenia wszelkiej wątpliwości, że zarząd Państwa wykonuje w sprawach budowniczych prawo nadzoru według odnośnych postanowień ustawy gminnej, mianowicie według §. 104, 105 i 106, i że prawo to przez postanowienie ustawy budowniczej nie zostało naruszone.

Pod względem technicznym następujące postanowienia projektu ustawy, dają powód do pewnych uwag:

do §. 2. lit. a). Tutaj należałoby dodać słowa: „lub nad istniejącym budynkiem“ (Aufbau);

do §. 6. lit. b). Gdy przy sporządzaniu przekroju podłużnego wszelkie wzniesienia czy to wielkie czy to małe bezwarunkowo muszą być oznaczane, to należałoby słowa „wszystkich znaczniejszych wzniesień, i“ opuścić.

do §. 8. Postanowienie, wedle którego przy budowlach przedmiejskich wedle okoliczności nie należy wymagać przedłożenia należyście sporządzonego planu budowy, jest w interesie prawidłowego sprawowania policyi budowniczej niedopuszczalnym.

do §. 17. w ustępie 1. należałoby po słowach „murarzy i cieśli“ dodać „kamieniarzy“.

do §. 21. Postanowienie ustępu 2. wedle którego na każdym niższem piątrze licząc z góry na dół powinna być grubość murów powiększona o 15 cmtrów nie jest usprawiedliwionem, ponieważ główne i wewnętrzne mury, mogą przez piątro być przeprowadzane w tej samej grubości.

Również żądanie zawarte w ustępie 3. tego paragrafu, ażeby filary większe niż 75 cm. były z ciosu sporządzone, w wielu wypadkach byłoby za daleko idącym.

do §. 22. Ten paragraf dałby się zastąpić korzystnie postanowieniem analogicznym z §. 20. krańskiej ustawy budowniczej z dnia 25. Października 1875.

do §. 24. Co do budowli w miejscach wystawionych na wylew rzeki lub potoka, byłoby wskazanem przyjąć postanowienie, że przy budowlach takich, winna sień i podłoga wszystkich parterowych budynków mieszkalnych być położoną najmniej 32 cm. po nad najwyższy stan wody, a gdyby to było niemożliwym, najmniej 32 cm. po nad stan wody, powtarzający się w krótszych odstępach czasu, i że do tego także przy przebudowaniu takich budynków wedle możliwości stosować się należy.

do §. 25. Ostatnie zdanie 1. ustępu powinno opiewać: „Urządzenie wchodów do piwnic od ulicy lub placu publicznego przez drzwi leżące“.

do §. 26. Zamiast „powoła“ należałoby powiedzieć „szczyt sklepienia“.

do §. 27. Przepisy tego paragrafu wypadałoby uzupełnić postanowieniem o materyale z jakiego schody mają być sporządzone.

do §. 32. W ustępie 1. należy zamiast „w przekroju okrągłym“ powiedzieć „w średnicy“.

do §. 35. Jeżeli każde piątro ma mieć swoje własne kominy, to nie szkodziłoby nic, by takowe poczyniły się dopiero na dotyczącem piątrze.

do §. 36. Nie zupełnie jasny przepis tego paragrafu dałby się zastąpić postanowieniem, iż do jednego komina nie mogą wchodzić ogniska z kilku piątr.

do §. 38. Urządzenie lekkich pował możnaby dozwolnić, ponieważ przestrzeń po nad kotłem parowym do pewnych celów musi być używaną.

do §. 41. Przepis ustępu 1. należałoby uzupełnić w tym kierunku, że stodoły etc. muszą od budynku mieszkalnego, względnie od kuchni dziesięć (10) metrów być oddalone, lub mogą być przebudowane, jednakże tylko wówczas jeżeli przyległe izby mieszkalne przez trwałe mur ogniochronny od stodoły etc. będą oddzielone.

do §. 46. Żądanie, aby przejścia, znajdujące się w murze ogniochronnym w obrębie strychu były zaopatrywane w drzwi na obie strony otwierać się dające, nie odpowiada wymogom bezpieczeństwa ogniowego i należałoby tu wymagać urządzenia drzwi, które się same zamykają.

do §. 47. Zarządzenie ustępu 1. wypadłoby uzupełnić następującem postanowieniem: „od przepisu tego można przy użyciu potrzebnych środków bezpieczeństwa odstąpić wówczas, jeżeli „wedle §. 20. niniejszej ustawy do budowy domu może być użytym materiał nieogniotrwały, lub tam „gdzie dozwolone są izby pod dachem (poddasze)“.

do §. 49. Co do kanałów odprowadzających nieczystości do głównego kanału jam kloacznych etc. należałoby ustanowić wymiar tychże.

Ponieważ spieszne uregulowanie stosunków budowniczych znaczniejszych miast naszego kraju jest ze wszech miar pożądanem, a nadto, ponieważ zmiany proponowane przez c. k. Ministerstwo nie dotyczą tak dalece zasadniczych postanowień ustawy, i skutecznie się dadzą bez naruszenia całości uchwalonej przez Wys. Sejm ustawy budowniczej, przeto pospieszył Wydział krajowy z poczynieniem odpowiednich poprawek, a mianowicie uchylił: z projektu ustawy 3ci ustęp §fu 1. i 4., ustęp §. 72. dotyczący budowli publicznych wykonywanych przez Państwo, kraj lub powiat, tudzież budowli kolej żelaznych i obok kolei żelaznych, a natomiast wstawił przy końcu rozdziału I., gdzie jest mowa o budowlach rozmaitej kategorii dwa nowe paragrafy (§§. 16. i 17.) traktujące o powyżej wymienionych budowlach w brzmieniu zaproponowanem przez c. k. Ministerstwo.

Również uchylił Wydział krajowy §. 8. projektu ustawy, a w §. 76 (obecnie 77) projektu przytoczył §. 104. ustawy gminnej.

W końcu zastosował się Wydział krajowy w zupełności do uwag technicznych zawartych w powodach odmowy z wyjątkiem uwagi odnoszącej się do §. 25. (dawnego a §. 26. nowego) projektu, albowiem ten paragraf w stylizacji proponowanej przez Oddział techniczny c. k. Ministerstwa, dopuszczałby urządzenia drzwi leżących do piwnic wewnątrz budynku, oraz wejścia do piwnic bezpośrednio z ulicy, lub placu, czego ze względu na publiczne bezpieczeństwo oraz ze względu na potrzebę zachowania porządku na ulicach, zalecić nie możemy i pozostawiamy ten paragraf w brzmieniu uchwalonem przez Wys. Sejm.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Obok załączony projekt ustawy budowniczej dla wymienionych w nim miast i miasteczek.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 7. Października 1881.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz wł. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Smolka wł. r.

Członek Wydziału kraj.

U s t a w a

z dnia . . . . . zawierająca przepisy budownicze dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Zaleszczyki, Złoczów i Żółkiew.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wydaję dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Zaleszczyki, Złoczów i Żółkiew, następujące przepisy budownicze.

Rozdział I.

O pozwoleniu na budowę (konsensie).

§. 1.

Budowy wymagające konsensu w ogóle.

Do budowy nowego lub przekształcenia starego budynku, do zaprowadzenia w istniejącym budynku takich zmian, które wpłynąć mogą na jego trwałość, bezpieczeństwo od ognia, warunki sanitarne, lub na prawa sąsiadów, potrzebnem jest pozwolenie zwierzchności gminnej (konsens).

Wyjęte są z pod tego obowiązku budowle wykonywane na cele publiczne przez państwo, kraj lub powiat, niemniej budowle kolei żelaznych i obok kolei żelaznych (§. 16. i 17.).

§. 2.

Roboty szczególne wymagające konsensu.

W szczególności wymagają konsensu w §. 1. przepisanego następujące roboty:

- a) dobudowanie nowej części do istniejącego budynku, lub nadbudowanie tegoż;
- b) budowa studzien i piwnic;
- c) budowa nowych lub zmiana istniejących kanałów, ścieków, jam kloacznych, wychodków i zbiorników na wodę lub nawóz.
- d) budowa nowych lub zmiana istniejących ognisk i kominów;
- e) przeistoczenie pomieszczeń na sklepy, szopy, warsztaty, budynki gospodarskie lub łazienki i odwrotnie;
- f) przeistoczenie niezamieszkałych budynków lub ich części na mieszkania;
- g) wyprowadzenie lub zniesienie murów ogniowych, wyprowadzenie lub zniesienie wszelkich ścian;

- h) zmiana frontu od ulicy;
- i) wybicie drzwi lub okien ku ulicy lub ku domom sąsiednim i urządzenie wystawy sklepowej;
- k) przeistoczenie lub podwyższenie dachu;
- l) zmiana powały, belków, wiązań, sklepień i t. d.;
- m) stawianie słupów żelaznych, kamiennych lub drewnianych przy ulicy albo placu publicznym, oraz ustawianie ciężkich przedmiotów (posągów, kopuł i t. d.) nad gzymsami okapowymi;
- n) wszelkie roboty połączone z wykopami ziemnymi;
- o) odgraniczanie i odgrodzienie gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych.

§. 3.

Pomniejsze zmiany.

Pomniejsze zmiany w istniejącym budynku, które nie należą do rzędu robót w §. 2. wymienionych, nie wpływają na trwałość budynku, jego bezpieczeństwo od ognia lub warunki sanitarne, wreszcie nie dotyczą praw sąsiadów, mogą być wykonane bez konsensu, jeżeli zwierzchność gminna, którą strona interesowana ma o tem naprzód pisemnie uwiadomić, nie oznajmi do trzech dni, że do wykonania zamierzonych zmian potrzebny jest jej konsens.

Przeciw orzeczeniu zwierzchności gminnej, uznającemu potrzebę konsensu, rekurs niema miejsca.

§. 4.

Bez uwiadomienia zwierzchności gminnej (§. 3) mogą być wykonane tylko roboty mające na celu utrzymanie budynków w dobrym stanie, a w szczególności zewnętrzne oczyszczenie lub odświeżenie, ułożenie nowej podłogi, naprawa drzwi i okien istniejących, naprawa komina niepołączona z żadną zmianą jego konstrukcyi wewnętrznej lub zewnętrznej, wreszcie przedstawianie pieców i ognisk na dotychczasowem miejscu.

§. 5.

Linia regulacyjna
i poziom.
Wywłaszczenie.

Jeżeli nowy budynek ma stanąć przy ulicy lub placu publicznym, budujący jest obowiązany wyjednać sobie u naczelnika gminy przed wniesieniem podania o konsens albo równocześnie z tem podaniem, oznaczenie linii regulacyjnej i poziomu.

W tym celu załączyć należy do podania plan sytuacyjny i niwelacyjny w dwóch egzemplarzach. Na planie sytuacyjnym mają być dokładnie oznaczone granice ulicy lub placu publicznego i granice sąsiednich realności. Naczelnik gminy zarządzi w skutek takiego podania oględziny w obecności zawezwanych sąsiadów, którym służy prawo wnoszenia zarzutów do protokołu. Na podstawie takiego dochodzenia, naczelnik oznaczy w ciągu ośmiu dni linię regulacyjną i poziom zamierzonej budowy.

Jeżeli w skutek oznaczenia linii regulacyjnej okaże się potrzeba cofnięcia budowy po za dotychczasową linię frontową, albo wysunięcia onej naprzód, wówczas w pierwszym przypadku właściciel gruntu budowlanego obowiązany jest za wynagrodzeniem odstąpić gminie na własność część gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną; w drugim zaś przypadku nabyć na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem część gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regu-

lacyjną, którą to część gruntu właściciel jemu odstąpić jest winien. Orzeczenie o wywłaszczeniu (§. 365 ust. cyw.) należy do władzy politycznej.

Gdyby w tych przypadkach, co do wysokości wynagrodzenia ugoda do skutku nie przyszła, będzie takowa oznaczona przez sądowe orzeczenie; co jednakże nie wstrzymuje ostatecznego ustanowienia linii regulacyjnej i dalszej pertraktacji budowniczej.

Jeżeli budujący zajmuje grunt obcy pod budowę, konsens na budowę może być tylko wówczas jemu udzielony, jeżeli wykaże, że otrzymał zezwolenie właściciela tego gruntu, lub że dał dostateczne zabezpieczenie wypłaty wynagrodzenia, przez sąd orzec się mającego.

Co do kwestyi, jak ma być oznaczona linia regulacyjna i jaką przestrzeń gruntu pod budowę odstąpić lub zająć należy, wykluczona jest droga prawa.

§. 6.

Plan budowy.

Plan budowy, na którym podpisać się powinien jego autor i budujący, ma obejmować:

a) plan sytuacyjny, uwidoczniający położenie i granice: gruntu zabudować się mającego, przyszłego budynku, istniejących na gruncie budowlanym starych zabudowań; dziedzińców i ogrodów, sąsiednich realności z wymienieniem ich właścicieli i oznaczeniem liczb konskrypcyjnych lub katastralnych, oraz wykazujący kierunek przylegającej ulicy lub placu publicznego, z oznaczeniem szerokości i linii frontowych;

b) plan niwelacyjny, a mianowicie przekrój podłużny i poprzeczny przez środek ulicy, z dokładnem oznaczeniem liczbami wysokości progu drzwi wchodowych nowej budowy;

c) plany poziome wszystkich piątr, piwnic i poddasza, przekrój podłużny i poprzeczny, tudzież fasadę budynku od ulicy z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnic powinny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, ich połączenie z kanałem głównym, przekrój poprzeczny i spadek, wreszcie ścieki i studnie.

Na planie poddasza przedstawić należy wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniowe.

Niezwykle konstrukcyje, mianowicie żelazne, mają być przedstawione w szczegółowych rysunkach.

§. 7.

Skala planów.

Wszelkie plany mają być rysowane według miary metrycznej a mianowicie:

a) plany sytuacyjne obejmujące większą przestrzeń w skali 1 : 500 czyli 10 cm. = 50 m., przy mniejszej przestrzeni w skali 1 : 250 czyli 10 cm. = 25 m.

b) plany niwelacyjne co do długości, należy oznaczyć według skali planu sytuacyjnego a miarę wysokości według skali 10 razy powiększonej;

c) plany budowy mają być zastosowane do skali 1 : 100 czyli 10 cm. = 10 m.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają być w takiej skali rysowane, ażeby umożliwione było ich dokładne rozpoznanie a mianowicie w stosunku 1 : 10, 1 : 20, 1 : 50 i t. d.

§. 8.

Komisyjne zbadanie planów.

W przeciągu ośmiu dni po wniesieniu podania o konsens, odpowiadającego wszelkim wymaganiom niniejszej ustawy, naczelnik gminy zarządzi przez swoje organa techniczne i administracyjne zbadanie planów w obecności budującego lub jego pełnomocnika, sąsiadów, a jeżeli ustanowiony został fachowy kierownik budowy, także i w jego obecności.

W braku własnego organu technicznego, powoła naczelnik do komisyjnego badania planów jednego znawcę nieinteresowanego w tej sprawie. Jeżeli to połączone było z kosztami, ponosić ma takowe podający o konsens.

Naczelnik gminy naznacza termin komisyjnego zbadania planów, wzywa do udziału osoby powyżej wskazane i jeżeli sam nie może kierować czynnością, deleguje do tego innego członka zwierzchności gminnej.

§. 9.

Postępowanie przy komisyjnym zbadaniu planów.

Komisya mająca zbadać plan budowy spisze z swej czynności protokół.

Po technicznym zbadaniu planu i wyświeceniu zachodzących wątpliwości, następuje wysłuchanie opinii sąsiadów, którzy mają być zapytani, czy i jakie zarzuty przeciw zamierzonej budowie mają.

W razie podniesienia zarzutów ze strony sąsiadów, komisya starać się będzie o ich usunięcie w drodze ugody i wynik rokowań zapisze do protokołu.

Protokół ten podpisany przez wszystkich uczestników komisji, służyć będzie za podstawę ostatecznego załatwienia podania o konsens ze strony zwierzchności gminnej, która w przeciągu dziesięciu dni po odbyciu komisji wydać ma pisemne orzeczenie, pozwalające na zamierzoną budowę lub odmawiające pozwolenia. Zastrzeżone przez zwierzchność gminną warunki lub zmiany, mają być dokładnie wskazane w orzeczeniu i ile możności zaznaczone na planach, z których jeden egzemplarz tak w tym wypadku jak i w razie bezwarunkowego pozwolenia pozostanie w aktach, a drugi zwrócony zostanie podającemu o konsens.

Załatwienie podania w wypadkach w §. 3 wskazanych, nastąpić musi w trzech dniach.

§. 10.

Prawa prywatne.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie podniesiono zarzuty pochodzące z tytułu prawa prywatnego i takowe przy komisyjnym zbadaniu planów nie mogły być w drodze ugody usunięte, może być udzielony konsens na budowę, której względy publiczne nie stoją na przeszkodzie. Co do zarzutów z tytułu prawa prywatnego podniesionych, ma zwierzchność gminna odesłać strony do drogi prawa.

W uchwale, konsens na budowę udzielającej, należy wyraźnie wymienić zarzuty, z tytułu prawa prywatnego podniesione i do drogi prawa odesłane.

Sąd rozstrzyga, czy budowa, dopuszczona ze względów publicznych, przeciw której podniesiono zarzuty z tytułu prawa prywatnego, ma być aż do rozstrzygnięcia sporu wstrzymana, albo czy i pod jakimi warunkami może być tymczasem prowadzona (§§. 340, 341, 342 ust. cywil.).

O innych zarzutach rozstrzyga zwierzchność gminna.

§. 11.

Załatwienie podania o konsens.

O załatwieniu podania o konsens zawiadomi zwierzchność gminna pisemnie, w każdym razie oprócz budującego, także strony interesowane.

§. 12.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być rozpoczęta dopiero wtedy, gdy orzeczenie zawierające konsens stało się prawomocnem. Prawomocnem zaś staje się to orzeczenie wtedy, jeżeli do 14 dni po jego doręczeniu nie wniesiono żadnego rekursu.

§. 13.

Odnowienie konsensu.

Otrzymany konsens na budowę gaśnie, jeżeli dozwolona w nim budowa nie została rozpoczęta w przeciągu dwóch lat po zapadłej prawomocności orzeczenia. Jeżeli budowa rozpoczęta przed upływem tego terminu przerwana została przez przeciąg dwóch lat, zwierzchność gminna ma być naprzód uwiadomiona o zamierzonym dalszym prowadzeniu budowy, celem rozstrzygnięcia, czy budowa może być dokończona na podstawie pierwotnego planu, lub czy ze względu na zmienione stosunki zachodzi potrzeba rewizji planów i odnowienia konsensu.

Postępowanie w razie odnowienia konsensu ma być zastosowane do postanowień §§. 8 i 9.

§. 14.

Budowy na cele przemysłowe.

Przy budowach na przedsiębiorstwa przemysłowe, które w myśl ustawy przemysłowej wymagają zezwolenia władzy politycznej, pertraktacja budownicza ma być ile możności połączona z pertraktacją przemysłowo-policyjną.

W każdym razie konsens na taką budowę może być udzielony dopiero po prawomocnem zezwoleniu na prowadzenie przedsiębiorstwa.

§. 15.

Budowy w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg publicznych.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych, mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej i powiatowej ma wynosić przynajmniej trzy metry, a od drogi gminnej dwa metry. Wyjątek stanowią ullice i place, posiadające ustalone linie regulacyjne.

§. 16.

Budowy kolejowe i obok kolei żelaznych.

Przy budowach na gruntach kolei żelaznych (w myśl §. 2 ust. o budowie kol. żel. z dnia 19. Maja 1874 Dz. u. p. Nr. 70) i przy nowych budowlach, dobudowaniach i przebudowaniach obok już istniejących lub w budowie będących kolei żelaznych, względnie w rejonie pożarnym tychże, należy zastosować się do obowiązujących w tej mierze osobnych przepisów.

§. 17.

Budowy publiczne wykonywane przez państwo, kraj lub powiat.

Do przedsięwzięcia komisji na miejscu, do przesłuchania sąsiadów i innych interesowanych osób, co do możliwych zarzutów, powołaną jest polityczna władza powiatowa (a w miejscowościach, które mają własne statuta, władze gminne ustanowione jako polityczna władza powiatowa), która co do linii regulacyjnej i poziomu ma przesłuchać gminę, a jeżeli przeciw budowie nie wniesione zostały żadne zarzuty, zawiadomić o tem władzę budującą. Co do zarzutów nieusuniętych, rozstrzyga c. k. polityczna władza krajowa w porozumieniu z władzą, która wykonuje budowę. Co do zarzutów pochodzących z tytułu prawa prywatnego, postąpi c. k. polityczna władza krajowa według §. 10 ustawy.

Rozdział II.

Szczegółowe przepisy o budowlach.

§. 18.

Kierownictwo budowy.

Przy każdej budowie należy do samoistnego wykonania robót murarskich, ciesielskich i kamieniarskich używać tylko murarzy, cieśli i kamieniarzy posiadających przepisaną w ustawie przemysłowej koncesyą.

Jeżeli do wykonania budowy ustanowiony zostaje kierownik, upoważniony w myśl ustawy przemysłowej do wykonywania takich czynności, budujący jest obowiązany uwiadomić o tem naczelnika gminy i wskazać nazwisko kierownika. Wszelka zmiana w tem kierownictwie ma być także podana do wiadomości naczelnika.

Przy znaczniejszych budowlach naczelnik gminy może znanlić budującego do ustanowienia takiego kierownika.

Kierownik budowy jest zarówno jak budujący odpowiedzialny za wszelkie naruszenie warunków konsensu, za odstąpienie od zatwierdzonych planów i w ogóle za wszelkie uchybienie przeciw przepisom tej ustawy.

Odstąpienie od zatwierdzonych planów jest dozwolone tylko w wypadkach, w których według §. 3. wystarcza uwiadomienie zwierzchności gminnej. Każde jednak odstąpienie od planu zatwierdzonego ma być podane do wiadomości zwierzchności gminnej.

§. 19.

Skład materiałów budowlanych.

Bez pozwolenia naczelnika gminy nie wolno składać na ulicy lub placu publicznym ani rumowiska ani materiału budowlanego.

Udzielając takie pozwolenie naczelnik może ustanowić stosowną opłatę, która wpływać ma do funduszu przeznaczanego na utrzymanie ulic i placów w stanie odpowiednim.

W żadnym wypadku pozwolenie na zajęcie kawałka ulicy lub placu nie może pociągać za sobą dotkliwej ujmy dla komunikacji publicznej.

§. 20.

Środki utrzymania porządku.

Miejsce budowy przy ulicach lub placach publicznych należy na czas jej trwania zamknąć od tyłu parkanem lub w inny stosowny sposób.

Budujący jest obowiązany uwiadomić naczelnika gminy o rozpoczęciu budowy tak wcześniej, by zarządzone być mogły środki potrzebne do utrzymania porządku.

Przy budowlach i naprawie ścian przypierających do ulic lub placów publicznych, winien budujący ustawić przepisane znaki ostrzeżenia, a nadto w przypadkach, w których nieuniknionem staje się chwilowe przerwanie komunikacji publicznej, dać baryerę, w nocy zaś oświetlić miejsce budowy latarnią.

§. 21.

Materiał do budowy.

W ogóle używać wolno do budowy tylko materiału ogniotrwałego.

Wyjątkowo na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie domy oddzielone są od siebie dziedzińcami, pustymi placami lub drzewami, wolno używać do budowy pruskiego muru lub drzewa. Jednak w budynkach dre-

wnianych ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska, mają być z cegieł murowane.

Jeżeli zachodzą pomienione stosunki wyjątkowe, Rada gminna oznaczy części obszaru miejskiego, w których domy stawiane być mogą tylko z materiału ogniotrwałego.

§. 22.

Grubość murów.

Grubość murów powinna być dokładnie oznaczona w planach budowy, a komisya badająca plany orzeknie, czy projektowana grubość murów odpowiada bezpieczeństwu publicznemu lub musi ulec zmianie.

Jeżeli mury są ceglane, grubość ich w mieszkalnych budynkach (niepiętrowych) tudzież w piętrowych na piętrze najwyższym powinna wynosić co najmniej: przy ścianach zewnętrznych 45 cm. a przy ścianach wewnętrznych, na których pułapy spoczywają, 30 cm.

Na każdym wyższym piętrze grubość muru może być do 15 cm. mniejsza niżeli na piętrze bezpośrednio od niego niższym.

Grubość filarów z cegły powinna wynosić najmniej 75 cm.

Mury fundamentów powinny być o 15 cm. grubsze aniżeli spoczywające na nich ściany.

Powyższe miary odnoszą się do murów w stanie surowym, niewyprawionych.

§. 23.

Zbadanie gatunku materiału budowlanego.

Właściciel i kierownik budowy są obowiązani pod wspólną odpowiedzialnością używać dobrego, trwałego i wymaganiom konstrukcyi odpowiedniego materiału.

§. 24.

Wysokość pokojów, wysokość i szerokość drzwi i okien.

Budynki mieszkalne powinny być suche i posiadać dostateczny przystęp powietrza i światła.

Pokoje powinny być najmniej 2·50 m. wysokie, okna najmniej jeden metr wysokie a 60 cm. szerokie, drzwi wchodowe w pokojach najmniej 2 m. wysokie a jeden m. szerokie.

Okna w pokojach mają być dwuskrzydłowe.

§. 25.

Podłoga parterowych pokojów.

Podłoga parterowych pokojów powinna w budynkach mieszkalnych leżeć przynajmniej 30 cm. po nad powierzchnią terenu budowlanego, a w miejscach wystawionych na częsty wylew wód, wilne sień i podłoga wszystkich parterowych budynków mieszkalnych być położoną najmniej 32 cm. nad najwyższym stanem wody, a gdyby to było niemożliwem, najmniej 32 cm. nad stanem wody, powtarzającym się w krótszych odstępach czasu.

Również i przy przebudowaniu takich budynków należy się według możliwości stosować do powyższego przepisu.

§. 26.

Piwnice.

Piwnice pod budynkami powinny być sklepione. Wzbronionem jest budowanie piwnic pod ulicą lub placem publicznym, urządzenie wchodu do piwnic od ulicy lub placu publicznego, wreszcie urządzenie drzwi leżących.

Okna piwniczne ku ulicy lub placowi publicznemu muszą być tak urządzone, ażeby nie przeszkadzały komunikacji publicznej, nie zagrażały bezpieczeństwu publicznemu i nie szpeciły ulicy lub placu.

§. 27.

Zamieszkanie piwnic.

Urządzenie pomieszczeń w piwnicach jest wzbronione. Na warsztaty, kuchnie i stajnie mogą być użyte sklepiene piwnice tylko w takim razie, jeżeli ich wysokość od podłogi do podniebienia w sklepieniu wynosi $2\frac{1}{2}$ metra a najwyższy punkt sklepienia góruje nad poziomem ulicy o 75 cm.

Powietrze i światło muszą mieć dostateczny przystęp do takich piwnic za pomocą okien do otwierania.

§. 28.

Schody i klatka schodowa.

W domach piętrowych powinna istnieć za pomocą schodów komunikacja do wszystkich mieszkań, na strych, do piwnicy, na podwórze i na ulicę. Schody mają być przynajmniej jeden metr szerokie. Wysokość stopni na schodach nie powinna mierzyć więcej jak 16 cm., szerokość nie mniej jak 29 cm. w linii podziałowej. Linia podziałowa przyjmuje się w odstępnie 45 cm. od ściany. Poręcze muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwe. W domach piętrowych murowanych przynajmniej główne schody winne być ogniotrwałe. Władza może według przeznaczenia i rozmiarów budynku zarządzić wybudowanie jednych lub kilku ogniotrwałych schodów ubocznych. Schody zasklepiene z góry i z dołu mogą mieć stopnie drewniane.

Wzbronione są komórki pod schodami, tudzież ogniska, otwory kominowe i t. p. w klatce schodowej.

Klatkę schodową oddzielać ma od strychu powoła u dołu wyprawiona a na strychu wyłożona cegłą albo polepą z gliny 8 cm. grubą, drzwi na strych prowadzące powinny być żelazne, albo żelazną blachą od strony strychu pobite i w ogniotrwałej osadzie; drzwi leżące do podnoszenia są wzbronione.

§. 29.

Powała.

W budynkach mieszkalnych powoła strychowa powinna być urządzona ogniotrwałe z cegły albo polepy z gliny 8 cm. grubej.

Podłoga w tych budynkach musi być na każdym piętrze oddzielona od niżej położonej powoły warstwą suchego nasypu.

§. 30.

Pomieszkania na poddaszu.

Pomieszkania w obrębie poddasza czyli strychu są wzbronione.

Wyjątek stanowią pojedyncze pokoje w domach, których dachy mają strome kształty i tworzą przestronne poddasza, jednak tylko wtedy, jeżeli te domy są na mieszkanie dla jednej rodziny urządzone, od najbliższej granicy sąsiedniej najmniej 10 m. oddalone a pokoje te od strychu i sieni murowanymi lub przynajmniej ryglowami i tynkowanymi ścianami oddzielone i odpowiadają warunkom sanitarnym.

§. 31.

Latarnie w dachu.

Latarnie czyli klatki okien w dachu do oświetlenia schodów z góry, powinny być w budynkach murowanych całkowicie z cegły murowane i ognio-

trwale od poddasza zamknięte. Ramy i pręty przedziałowe u takich okien należy z żelaza sporządzić.

§. 32.

Kominy.

Kominy muszą być murowane. Ściany kominów powinny być najmniej 15 cm. grube. Wnętrze komina ma być gładko wytynkowane, a w obrębie strychu zewnętrzna część wyprawiona.

Zakładanie kominów na belkach lub podkładach drewnianych jest wzbronione, a wszelkie drzewo powinno być najmniej o 15 cm. oddalone od wewnętrznego obwodu komina.

Wpuszczanie drzewa w ściany kominowe jest wzbronione.

§. 33.

Otwory kominów.

Otwór wewnętrzny kominów przełazowych wynosić ma najmniej 48 cm. w kwadrat, a otwór kominów wąskich (cylindrowych) najmniej 15 cm. w średnicy, jeżeli zaś do jednego przewodu wchodzi dym z dwóch lub więcej ognisk, średnica kominów wąskich ma wynosić najmniej 20 cm.

Każdy komin powinien sięgać po nad grzbiet dachu ogniotrwałego przynajmniej 50 cm., a dachu nieogniotrwałego przynajmniej jeden metr.

§. 34.

Kierunek kominów.

Wszystkie kominy a szczególnie wąskie (cylindrowe) powinny być ile możliwości w pionowym kierunku stawiane. Większe pochylenie do poziomu nad 60 stopni jest zabronione. Pochyłość nie może sięgać poniżej 60 stopnia.

Jeżeli z konieczności na takie wyjątkowe pochylenie kominów wąskich zezwolono, wtedy należy w miejscach, gdzie się kierunek komina zmienia urządzić otwory do czyszczenia i mur tak zabezpieczyć, ażeby kule do czyszczenia kominów nie uszkadzały takowego.

§. 35.

Kominy fabryczne.

Kominy fabryczne i w ogóle kominy dla wielkich ognisk mają być tak urządzone, aby dym i sadza nie zanieczyszczały powietrza w sposób dla zdrowia szkodliwy albo dla sąsiadów dokuczliwy.

§. 36.

Kominy wąskie
(cylindrowe).

Wąskie (cylindrowe) kominy powinny poczynać się w piwnicach, a gdzie piwnic nie ma, w parterze.

Nad podłogą, gdzie się te kominy poczynają, również na strychu, powinny one być 1½ metra nad posadzką lub polepą zaopatrzone w podwójne, żelazne, szczelnie na klucz zamykać się dające drzwiczki do czyszczenia.

Jeżeli w pobliżu tych drzwiczek znajduje się materiał drewniany, powinien być ogniochronnie osłonięty. Jeżeli każde piętro ma mieć swoje własne kominy, to takowe mogą się poczynać na dotyczącem piętrze.

§. 37.

Ilość kominów.

Do jednego komina nie mogą wchodzić ogniska z kilku pięter.

§. 38.

Piece piekarskie,
wędzarnie.

Piece piekarskie i w ogóle piece dla celów przemysłowych, powinny być umieszczone w lokalu sklepionym. Posadzka przed ogniskiem powinna być ogniotrwale urządzona.

W wędzarniach ściany muszą być sporządzone z ogniotrwałego materiału i zaopatrzone w drzwi żelazne lub co najmniej blachą od środka obite.

Zawieszanie wędlin jest tylko na hakach lub prętach żelaznych dozwolone.

§. 39.

Stawianie kotłów parowych.

Kotły parowe powinny ile możliwości stać w odrębnym zabudowaniu. Stanowczo wzbronione jest ustawienie kotłów parowych pod lokalem mieszkalnym lub roboczym, niemniej urządzenie sklepień lub pował nad nimi. Tylko w razie udowodnionej konieczności może być dopuszczonem urządzenie lekkiej powały.

§. 40.

Piece pokojowe.

Piece pokojowe, stojące bezpośrednio na podłodze nieogniotrwałej, powinny uć podmurowane na 30 cm. a piece na nóżkach stojące na 15 cm. Przed drzwiczkami pieców należy podłogę od ognia zabezpieczyć.

Wzbronione jest używanie pieców żelaznych tam, gdzie się wyrabia lub gromadzi materiał łatwo zapaleniu podlegający. Wzbronionem jest także zastępywanie murowanych kominów rurami blaszanymi wewnątrz budynku i prowadzenie takich rur przez ściany drewniane lub dachy nieogniotrwałe.

Rury do odprowadzenia dymu nie mogą wychodzić na dziedziniec lub inne miejsce otwarte.

§. 41.

Kuchnie.

Podłoga w kuchni powinna być dokoła ogniska kamieniem lub cegłą wyłożona.

Nad ogniskiem otwartem umieścić należy murowaną albo blaszaną kapę tak, by po wszystkich stronach o 30 cm. po za krawędzie wystawała. Dym z otwartych ognisk wolno odprowadzać tylko kominami przełazowymi.

W kuchniach tak zwanych angielskich mają być urządzone celem odprowadzania pary otwory wentylacyjne z drzwiczkami żelaznymi.

§. 42.

Stodoły, szopy, drewnutnie i t. p.

Stodoły, szopy, drewnutnie i inne tego rodzaju budynki, jeżeli są zbudowane z materiału nieogniotrwałego lub nieogniotrwale pokryte, muszą być od budynku mieszkalnego, a względnie od kuchni dziesięć metrów oddalone, a mogą być tylko w takim razie przybudowane jeżeli przyległe izby mieszkalne oddzielone będą od nich trwałym murem ogniochronnym.

§. 43.

Suszarnie, cegielnie i piece do wypalania wapna.

Suszarnie na owoce, len lub konopie, powinny być od innych budynków przynajmniej trzydzieści metrów oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna powinny zawsze stać po za obrębem obszaru miejskiego.

§. 44.

Pokrywanie dachów. Dachy budynków muszą w ogóle być pokrywane łupkiem, dachówką, blachą lub innym ogniotrwałym materiałem.

Używanie nieogniotrwałego materiału do pokrywania dachów jest wyjątkowo tylko tam dozwolone, gdzie podług §. 21. tej ustawy wolno używać nieogniotrwałego materiału do budowy domów.

W takim razie oznaczy Rada gminna części obszaru miejskiego, w których dachy domów mają być pokrywane tylko materiałem ogniotrwałym.

§. 45.

Wyjątek od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem. W ciągu pierwszych dwóch lat po wejściu w życie tej ustawy, Wydział krajowy może uwolnić na pewien ściśle oznaczony okres czasu od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem te gminy miejskie, które posiadają ludność ubogą i położone są w okolicach, gdzie pokrywanie dachów ogniotrwałym materiałem spotkałoby się na razie z trudnemi do pokonania przeszkodami.

Prośbę o takie wyjątkowe uwolnienie wniesie naczelnik gminy na podstawie uzasadnionej uchwały Rady gminnej do Wydziału powiatowego, który zbada stosunki i sprawę całą przedstawi Wydziałowi krajowemu.

§. 46.

Pokrywanie dachów słomą. Pokrywanie dachów słomą jest w ogóle wzbronione nawet co do zabudowań gospodarskich.

Tylko na przedmieściach, zupełnie oddzielonych, może naczelnik gminy wyjątkowo udzielić pozwolenia do pokrycia dachu słomą dla ludności uboższej, jeżeli odległość jednego budynku od drugiego odpowiada warunkom bezpieczeństwa publicznego, albo jeżeli jeden budynek jest szeregiem drzew od drugiego oddzielony.

§. 47.

Mury ogniochronne. W budynkach murowanych, których długość wynosi więcej jak 25 m., strych powinien być przedzielony ogniochronnym murem.

Mur ogniochronny powinien oddzielać także dachy budynków, łączących się ze sobą lub oddzielonych od siebie przestrzenią nieprzewyższającą dziesięciu metrów.

Mur ogniochronny powinien sięgać po nad dach o 35 cm.

Przejścia znajdujące się w murze ogniochronnym w obrębie strychu muszą być zaopatrzone w drzwi żelazne, ogniotrwale osadzone, które się same zamykają.

§. 48.

Wiązanie dachowe. Wiązanie dachowe należy budować oddzielnie od powały strychowej i od muru ogniochronnego. Od tego przepisu można przy użyciu potrzebnych środków bezpieczeństwa odstąpić w ówczas, jeżeli według §. 21. niniejszej ustawy do budowy domu może być użytym materiał nie ogniotrwały, lub tam gdzie dozwolone są izby pod dachem (poddasze). Ani w powałę ani w mur nie wolno wpuszczać żadnych drewnianych części konstrukcyi dachów.

§. 49.

Rynny.

Od ulic i placów publicznych dachy budynków mają być zaopatrzone w rynny odpowiednich rozmiarów z kruszcu lub innego nieprzemakalnego materiału.

Rury spustowe powinny być jak najbliżej muru urządzone i ile możności wprost do kanału wprowadzone, a jeżeliby to połączone było z trudnościami na uwzględnienie zasługującymi, to w takim razie wylot ma być najwyżej 30 cm. nad chodnikiem umieszczony.

§. 50.

Wychodki i zbiorniki
kloaczne.

W każdym domu mieszkalnym mają być urządzone wychodki.

W domach piętrowych wychodki znajdować się muszą w bezpośrednim połączeniu z budynkiem, w parterowych zaś mogą być urządzone obok, w bliskości budynku, jednak w ten sposób, ażeby nie były widoczne od ulicy lub placu publicznego. Wychodki mają być budowane według prawideł higienicznych i w takiej liczbie, aby na dwa mieszkania przynajmniej jedna komórka przypadła.

Zbiorniki dla nieczystości z wychodków powinny być urządzone z łatwym i trwałym odpływem do jam kloacznych, kanałów albo przyrządów beczkowych, stosownie do systemu zaprowadzonego w gminie co do odpływu nieczystości. Rada gminna wyda obowiązujące przepisy co do tego systemu.

Oddalenie zbiorników od granicy sąsiedzkiej musi wynosić najmniej 2 metry, a oddalenie od najbliższej studni najmniej ośm metrów. W gęsto zabudowanych częściach miasta zbiorniki te powinny być murowane na cemente z dnem nieprzepuszczalnym i zaopatrzone w odpowiednie nakrycie z otworem do czyszczenia.

Jeżeli nieczystości spływają do głównego kanału, budujący jest obowiązany urządzić w swojej realności kanały poboczne, murowane i kryte, które przy szerokości 60 cm. winny wynosić w poprzecznym przekroju przynajmniej $\frac{1}{2}$ metra kwadratowego,

§. 51.

Odpływ nieczystości
z budynków.

Odprowadzanie wszelkich nieczystości z budynków na ulice lub place publiczne jest bezwarunkowo wzbronione nawet w starych budynkach.

§. 52.

Balkony i ganki.

Przy budowie balkonów i ganków naczelnik gminy jest obowiązany czuwać nad tem, ażeby nic nie ucierpiało ani komunikacja publiczna, ani regularny kierunek ulicy.

Ganki w budynkach murowanych, jeżeli służą za wyłączną komunikacją do pomieszczeń, muszą być ogniotrwałe urządzone.

§. 53.

Przedmioty na linii frontowej ulicy sięgające.

Schody przed domami, kraty i poręcze, jakoteż inne tego rodzaju przedmioty nie powinny wystawać po za linię frontową ulicy.

Okna lub okiennice na ulice wychodzące, które nie są umieszczone w wysokości przynajmniej 2 do 3 m. nad chodnikiem, należy urządzić do otwierania na wewnątrz, lub tak, aby na ulicę nie sterczały i zupełnie do

mur przylegały. W ten sam sposób mają być urządzone drzwi, na zewnątrz od ulicy otwierane.

§. 54.

Budynki przy ulicach i placach publicznych.

Przy głównych ulicach na froncie wolno stawiać tylko budynki główne. Budynki podrzędne, służące na gospodarcze lub tym podobne cele, jako to: stajnie, wozownie itd., mają być w podwórzu umieszczone.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe budynki te tylko przy froncie ulicy postawione być mogły, a względy publiczne nie stały na przeszkodzie, może być pozwolenie na to wyjątkowo udzielone. W takim razie jednak budynki te powinny posiadać odpowiednią fasadę.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej. W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniej 6 m, a fasada przyczółka domu ma być zastosowana do fasady frontowej.

§. 55.

Domy parterowe przy głównych ulicach.

Rada gminna może oznaczyć okręg miasta, w którym tylko domy piętrowe stawiać wolno. W takim razie może Rada gminna wyjątkowo dozwolnić budowy domu parterowego w tym okręgu, jednak tylko pod warunkiem wyprowadzenia murów w takiej grubości, ażeby w danym razie nasadzenie piętra było możliwe. Przepis ten jednak nie tyczy się domów położonych w ogrodzie.

§. 56.

Cofnięcie budynków głównych od frontu.

Budynki główne przy ulicach głównych (§. 54.) należy stawiać bezpośrednio w linii frontowej tych ulic. Jeżeli przed takimi budynkami ma być urządzone ogrodzenie lub zajazd, cofnięcie od frontu może być dozwolone pod następującymi warunkami:

a) budynek cofnięty powinien być tak budowany, jak to dla domów przepisano;

b) odstęp budynku od ulicy nie powinien wynosić mniej jak 3 m., a plac ten nie może być użyty na budynki podrzędne, magazyny, składy lub w inny sposób szpecący;

c) od ulicy budynek powinien być odgraniczony sztachetami.

§. 57.

Chodniki.

Budujący jest obowiązany urządzić przed swoim domem chodnik, którego późniejsze utrzymanie w dobrym stanie należy do gminy.

Z jakiego materiału chodnik ma być urządzone, oznacza rada gminna.

§. 58.

Niezabudowane grunta.

Przy ulicach i placach głównych wszystkie grunta niezabudowane, powinny być parkanem lub w inny stosowny sposób zamknięte.

Naczelnik gminy może rozporządzić, ażeby niezabudowane grunta także przy innych ulicach i placach zostały oparkanione lub ogrodzone.

§. 59.

Fasady domów.

Fasady domów frontowych powinny być ile możności zgodne z zasadami dobrego smaku. Wzbronionem jest używanie takich kolorów, które jaskrawością szpecą widok albo oczy rażą.

§. 60.

Studnie.

Gdzie miejscowe stosunki tego wymagają i nie zachodzą nadzwyczajne trudności, budujący jest obowiązany urządzić na gruncie budowlanym studnię, jeżeli takowa urządzona być może w przepisanej w §. 50. odległości od jam kłoczących, kanałów i gnojowisk.

§. 61.

Zabudowanie znacznie-
szego obszaru.

Jeżeli na budowę ma być użyta część znacznieszego obszaru do zabudowania przeznaczonego, właściciel tego obszaru jest obowiązany postarać się najpierw o zatwierdzenie podziału tego obszaru na parcele budowlane. W tym celu winien przedłożyć naczelnikowi gminy w dwóch egzemplarzach plan podziału na parcele z oznaczeniem wymiaru całego obszaru i pojedynczych parceli, niemniej plan sytuacyjny i niwelacyjny. Naczelnik gminy zarządzi oględziny a spisany protokół przedłoży Radzie gminnej, która zatwierdzi projektowany podział bezwarunkowo lub z pewnemi zastrzeżeniami.

Przy zatwierdzeniu planów takiego podziału powinny być uwzględnione potrzeby komunikacji publicznej, bezpieczeństwo przyszłych budynków na wypadek pożaru i ich warunki sanitarne.

Jeżeli celem stosownego podziału gruntu na parcele budowlane nastąpić ma na żądanie właściciela sprostowanie lub rozszerzenie przylegającej ulicy, albo utworzenie nowej ulicy, grunt ten przeryznającej, właściciel obowiązany jest potrzebną na to przestrzeń gruntu odstąpić gminie bezpłatnie, jednak nie w większej szerokości jak 20 metrów.

Gdyby zaś ze względów publicznych uznana została potrzeba utworzenia nowej ulicy przez grunta prywatne albo sprostowania lub rozszerzenia istniejącej ulicy, winien będzie właściciel gruntu odstąpić potrzebną na to przestrzeń za wynagrodzeniem.

W każdym razie, jeżeli strony o kwotę wynagrodzenia się nie zgodzą, oznaczona będzie takowa sądownie.

§. 62.

Odbudowanie zniszczonych
części miasta.

W razie zniszczenia całej części obszaru miejskiego w skutek pożaru, wylewu lub innych wypadków elementarnych, zwierzchność gminna ma przed odbudowaniem zniszczonych domów sporządzić plan regulacyjny tej części.

W tym celu zwierzchność gminna zarządzi oględziny odbudować się mającej części. W skład komisji wchodzi naczelnik gminy lub jego zastępca z asesorami i znawcami. Strony interesowane otrzymają zaproszenie do udziału z oznaczeniem terminu oględzin.

Na podstawie protokołu oględzin sporządzi zwierzchność gminna plan regulacyjny i przedłoży go Radzie gminnej do zatwierdzenia.

§. 63.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzeniu tego planu regulacyjnego zwierzchność gminna przestrzegać będzie głównie następujących okoliczności:

1) aby w odbudować się mającej części usunięto ile możności wszystko, coby w przyszłości grozić mogło ponowieniem się klęski w tak znacznych rozmiarach;

2) aby rozkład i położenie budynków odpowiadały jak najlepiej sanitarnym wymaganiom;

3) aby ścieki, kanały i w ogóle odprowadzenie nieczystości zostało w system ujęte;

4) aby drogi i ulice były szerokie, proste i równe.

§. 64.

Sadzenie drzew między budynkami.

Przy stawianiu budynków słomą pokryć się mających, budujący jest obowiązany oddzielić szeregiem drzew taki budynek od innych budynków swoich i sąsiednich

§. 65.

Plantacje.

Zwierzchność gminna jest obowiązana pielęgnować starannie istniejące plantacje i urządzać ile możności nowe na pustych placach należących do gminy.

Gdzie na to stosunki miejscowe zezwalają, obowiązana jest zwierzchność gminna zasadzać drzewa na placach publicznych i otoczonych budynkami i przy ulicach obok chodników.

Rozdział III.

Zamieszkanie nowo wybudowanych i utrzymanie istniejących budynków.

§. 66.

Pozwolenie na zamieszkanie.

Budynki nowo wystawione lub przekształcone nie mogą być ani zamieszkałe, ani na inny cel użyte przed uzyskaniem pozwolenia zwierzchności gminnej.

Przed udzieleniem takiego pozwolenia, odbyć się musi na miejscu komisyjne zbadanie stanu budynku pod względem sanitarnym i bezpieczeństwa publicznego.

Komisya badająca stan budynku składać się ma z naczelnika gminy lub jego zastępcy, lekarza i technicznego znawcy. Komisya zbada, czy wykonana budowa jest zgodna z planem zatwierdzonym, czy odpowiada wymaganiom sanitarnym i warunkom bezpieczeństwa publicznego; poczem zwierzchność gminna według wyniku oględzin załatwi odnośną prośbę budującego.

§. 67.

Termin zamieszkania.

Budynek murowany, podczas wiosny pod dach doprowadzony a w jesieni narzucony, może być dopiero w następnej wiosnie zamieszkały. Budynek zaś w jesieni pod dach doprowadzony, a w następnej wiosnie narzucony może dopiero w jesieni do zamieszkania być oddany. Jeżeli w powyższych okresach czasu tylko niektóre części domu zostały wykończone, naczelnik gminy może udzielić pozwolenie także na częściowe zamieszkanie budynku, jeżeli zachodzą warunki w ostatnim ustępie §. 66. określone.

§. 68.

Taksy za oględziny.

Oględziny nowo wybudowanych domów ze strony naczelnika gminy odbywają się bezpłatnie. Tylko dla znawców uścić ma budujący takse przez Radę gminną ustanowić się mającą.

§. 69.

Czyszczenie placu
budowy.

Właściciel budynku jest obowiązany, usunąć po wykonaniu budowy własnym kosztem gruz, ziemię wykopaną i wszystkie inne przedmioty tamujące komunikacją lub zanieczyszczające ulicę albo plac publiczny, dalej doły zasypać, nadwerżony chodnik lub bruk naprawić, słowem plac lub ulicę do pierwotnego stanu przywrócić.

§. 70.

Utrzymanie istniejących
budynków.

Każdy właściciel budynku jest obowiązany utrzymywać takowy w dobrym stanie, czysto i porządkie. Mianowicie zapobiegać powinien wszelkim uszkodzeniom, które mogą niekorzystnie wpłynąć na bezpieczeństwo publiczne lub zdrowie mieszkańców albo oszpecić ulicę lub plac publiczny.

§. 71.

Budynki zawaleniem się
grożące.

Jeżeli budynek zamieszkały lub na inny cel używany grozi niebezpieczeństwem zawalenia się, naczelnik gminy zarządzi komisyjne zbadanie stanu rzeczy i podług stopnia sprawdzonego niebezpieczeństwa poleci właścicielowi z wyznaczeniem stosownego terminu i z zagrożeniem następstw prawnych (§ 82.) opróżnienie i zabezpieczenie starego budynku aż do wykonania potrzebnych napraw, albo nawet całkowite lub częściowe rozebranie budynku.

§. 72.

Naprawa dachów.

W tych częściach obszaru miejskiego, w których w przyszłości tylko domy z ogniotrwałym dachem mogą być budowane (§. 44), łatanie istniejących dachów gontowych dozwolone jest tylko w tych wypadkach, jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe, a pokrycie w tak dobrym stanie zachowane, że jednorazowe wyłatanie w granicach $\frac{1}{4}$ płaszczyzny dachu na każdej połaci jest wystarczające.

Przed rozpoczęciem łatania dachu należy uzyskać zezwolenie zwierzchności gminnej.

Rozdział IV.

Organa wykonawcze.

§. 73.

Naczelnik i zwierzchność
gminy.

Naczelnik gminy czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy. — W czasie trwania budowy naczelnik gminy może w każdej chwili zbadać na miejscu, czy plany zatwierdzone są ściśle przestrzegane i czy do budowy używani są kierownicy i rzemieślnicy posiadający prawnie wymagane warunki (§. 18).

Pozwoienia na budowę (konsensy) udziela zwierzchność gminna.

Od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminnej może być wniesiony rekurs w terminie 14 dni do Rady gminnej na ręce naczelnika gminy.

§. 74.

Rada gminna.

Rada gminna załatwia następujące sprawy :

1. Rozstrzyga rekursy, wniesione od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminy (§. 73);

2. zatwierdza plany budynków, na cele gminy lub zakładów gminnych przeznaczonych;
3. oznacza części obszaru miejskiego, w których do budowy może być użyty tylko materiał ogniotrwały (§. 21);
4. oznacza części obszaru miejskiego, w których dachy domów mogą być pokrywane tylko materiałem ogniotrwałym (§. 44);
5. uchwała w sprawie wyjątkowego uwolnienia gminy miejskiej od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem (§. 45);
6. zatwierdza plany podziału znaczniejszych obszarów na parcele budowlane (§. 61);
7. zatwierdza plany regulacyjne przy odbudowaniu zniszczonych części miasta (§. 62);
8. zarządza sporządzenie ogólnego planu miasta i czuwa nad jego peryodycznym uzupełnianiem przez naczelnika gminy;
9. wydaje obowiązujące przepisy o systemie kanalizacji (§. 50);
10. oznacza materiał, z jakiego właściciele nowo wybudowanych domów urządzić mają chodniki (§. 57);
11. oznacza taksy jakie uiszczać mają właściciele nowo wybudowanych domów z powodu oględzin, poprzedzających konsens na użycie budynku (§. 68).

Uchwała Rady gminnej w sprawach tu pod 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, i 10 określonych, winny być ogłoszone w obrębie gminy. — Od tych uchwał wolno stronom interesowanym wnieść za pośrednictwem naczelnika gminy rekurs do Wydziału powiatowego w ciągu 30 dni po ich ogłoszeniu.

Do rekursu od uchwały Rady gminnej tu pod 1 oznaczonej, na ręce naczelnika gminy wnieść się mającego, służy termin 14 dni po doręczeniu uchwały.

§. 75.

Wydział powiatowy. Wydział powiatowy załatwia rekursy przeciw uchwałom Rady gminnej, w §. 74. wyszczególnionym.

§. 76.

Wydział krajowy. Wydział krajowy załatwia jako ostatnia instancja rekursy przeciw orzeczeniom Wydziału powiatowego.

Rekursy do Wydziału krajowego mają być wnoszone w 14to-dniowym terminie za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

§. 77.

Władze polityczne. Prawa zastrzeżone politycznym władzom w §§. 104, 105 i 106 ustawy gminnej z 12. Sierpnia 1866. pozostają nietknięte.

Rozdział V.

Kary za przekroczenia przepisów budowniczych.

§. 78.

Przekroczenia objęte ustawą karną.

Przekroczenia przepisów budowniczych objęte ustawą karną będą dochodzone i karane przez właściwe sądy.

§. 79.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów w tej ustawie zawartych, prawo karania służy naczelnikowi gminy z dwoma asesorami. Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego pieniądze w wysokości od 5 do 100 złr. albo w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej aresztem od 24 godzin do 20 dni.

§. 80.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym naczelnika (§. 79) mają być wnoszone do politycznej władzy powiatowej (§. 61. ustawy gminnej).

§. 81.

Budowy wykonane bez konsensu lub wbrew konsensowi.

W razie rozpoczęcia budowy bez konsensu lub wykonywania takowej wbrew zatwierdzonemu planowi, naczelnik gminy może obok kary pieniężnej lub kary aresztu zarządzić wstrzymanie lub zniesienie nieprawnie wykonanej budowy albo wskazać dodatkowo warunki, do których budujący winien się zastosować.

§. 82.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku mimo nałożenia kary pieniężnej za niedotrzymanie pierwszego terminu nie uczyni w drugim przez zwierzchność gminną oznaczyć się mającym terminie zadość prawomocnemu poleceniu organów powołanych do wykonania tej ustawy, zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

Rozdział VI.

Postanowienia co do obszarów dworskich.

§. 83.

W miasteczkach, w których obszar dworski nie jest wcielony do związku gminnego, podlegają części obszaru dworskiego w obrębie miasteczka położone postanowieniom niniejszej ustawy. Wykonywanie na tychże częściach wszystkich czynności policyi budowniczej należy do zakresu działania gminy

Rozdział VII.

Postanowienia końcowe.

§. 84.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 73.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych szkół rolniczych
w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 24. Lipca 1880. r. uchwalił Wysoki Sejm co następuje:

„I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonaniu uchwały sejmowej z dnia 10. Października 1878 r. w sprawie odebrania od Komitetu Towarzystwa gosp. galic. absolutorium z użycia subwencji rządowej 14.000 złr. w. a. na budowę laboratorium chemicznego w Dublanach i o przyjęciu tego funduszu na rzecz funduszu krajowego.

„II. Sejm uwalnia c. k. Towarzystwo gosp. galic. z obowiązku pokrycia wydatków na utrzymanie uczniów szkoły niższej w Dublanach w r. 1877. w kwocie 531 złr, 92 ct. w. a. i przyjmuje niedobór ten na fundusz krajowy.

„III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

„a) by postępowanie w sprawie dochodzenia przyczyn braku materiałów przyspieszył i zarządził odpowiednie kroki celem wynagrodzenia szkody przez ten brak funduszom krajowym zarządzanej;

„b) by wezwał niezwłocznie Komitet Towarzystwa gosp. galic. do zwrotu subwencji krajowej 6.000 złr. w. a., — zezwała jednak, aby suma ta w czterech rocznych ratach spłacona była;

„c) by w porozumieniu z Kuratorją szkół Dublańskich:

„1. zbadał wszystkie potrzeby i nakłady, jakich szkoły i folwark w Dublanach wymaga;
„2. ułożył jednolity plan, podług którego nakłady te miałyby być zrobione, przedstawił Sejmowi w jakiej kolei czasu ze względu na nagłość i konieczność potrzeby nakłady te mają być robione;

„3. ułożył ogólne kosztorysy i plany dla robót w odleglejszej przyszłości mogących być wykonanemi;

„4. ułożył szczegółowe kosztorysy i plany, potrzebne ministeryalne zatwierdzenia użyskał, zaś o państwowe subwencje się starał dla robót, których wykonanie jest niezwłocznie potrzebne.

„IV. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskami Wydziału krajowego 2. i „3. zmierzającymi do sprzedaży Karwat i użycia ze sprzedaży uzyskanej sumy na pokrycie nadzwyczajnych potrzeb gospodarczych majątności Dublany.

„V. Na zaspokojenie najnaglejszych preliminarzem na r. 1880. i 1881. nieobjętych potrzeb folwarku Dublańskiego i szkół Dublańskich otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na r. 1880. w kwocie 4.500 złr. w. a., oraz upoważnia Wydział krajowy do zużycia sumy „6.595 złr. w. a. z funduszu na budowę laboratorium przeznaczonych.“

I.

Wykonawszy polecenia zawarte w powyższej uchwale Wysokiego Sejmu, ma Wydział krajowy zaszczyt zdać Wysokiemu Sejmowi sprawę przedewszystkiem z wyniku dochodzenia, do którego odnosi się ustęp III. a) teje uchwały. Wynik ten jest następujący:

W spisie inwentarza, na podstawie którego Komisya Wydziału krajowego odebrała inwentarz szkół Dublańskich od Komitetu c. k. Towarzystwa gosp. galic. dnia 18. Grudnia 1877 r., podano jako materyał przygotowany do budowy laboratorium chemicznego w Dublanach:

a) 42 sążni kubicznych kamienia wartości	1.274 zł. 15 ct.
b) 140.000 sztuk cegły	„ 3.576 „ 31 „
c) 608 korcy wapna	„ 1.105 „ 30 „
d) 328 sztuk tarcic dwusążniowych	„ 252 „ 06 „
e) 560 kóp gontów	„ 227 „ 50 „
razem wartości 6.435 zł. 32 ct.	

Z materyałów powyższych niedostaje, po potrąceniu tej ich części, która od czasu odbioru z przyzwoleniem Wydziału krajowego została zużyta:

12.175 sążni kubicznych kamienia,	
39.820 sztuk cegły, i	
328 sztuk tarcic dwusążniowych.	

Na usprawiedliwienie sprawdzonego ubytku kamienia podała Dyrekcyja krajowych szkół rolniczych w Dublanach, na podstawie zeznania p. Zygmunta Strusiewicza, byłego dyrektora szkół Dublańskich a obecnie profesora szkoły wyższej, że kamień do budowy laboratorium, zwieziony do Dublan w r. 1873., jest bardzo pośledniego gatunku i jako taki, będąc nadto przez cały szereg lat wystawionym na wpływy atmosferyczne, w znacznej części zwiertzał i w gruz się rozsypał. Architekt zaś p. Józef Janowski, który jak już wspomniano w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 11. Czerwca 1880. l. 15.044. z polecenia Wydziału krajowego sprawdził i oszacował w Listopadzie r. 1878. materyały przygotowane do budowy laboratorium, zawezwany późniejszym rozporządzeniem do objawienia swej opinii w sprawie ubytku kamienia, doniósł, że już w r. 1878. znalazł w Dublanach kupy gruzu powstałe ze zlasowanego kamienia, oraz że zdaniem jego ze względu na jakość kamienia i przeciąg czasu, przez który kamień leżał bez przykrycia, ubytek do 40 procent uważać należy w tym wypadku za usprawiedliwiony zepsuciem się materyału.

Co się tyczy cegły, to stwierdzono już przy jej odbieraniu, że w wykazanej ilości 140 tysięcy mieściło się połówek około 8 tysięcy, oraz że część stosów ustawionych zamieniła się była w gruzy, — co zresztą uznano za naturalny skutek tej okoliczności, że przygotowana cegła była również pośledniego gatunku i podobnie jak kamień przez kilka lat stała bez przykrycia. Jak znaczna zaś ilość cegły uległa zepsuciu, okazało się dopiero wtedy, kiedy z zapasów na budowę laboratorium przeznaczonych zaczęto wybierać cegłę do budowy kaplicy. Wówczas bowiem wypadło nawet ze stosów na pozór nieuszkodzonych odrzucić część cegły jako do użytku nie przydatną.

Ażeby więc zapobiedz dalszym stratom, nieuchronnym w razie dłuższego przechowania cegły, polecił Wydział krajowy resztę, jaka pozostała jeszcze po zużyciu 83.000 sztuk na budowę kaplicy, w ilości 17.180 sztuk częścią zużyć na naprawę budynków zakładowych, częścią sprzedać, tak że zapas pozostały wynosi tylko 1.500 sztuk cegły w połówkach; gruz ceglany zaś zużyto na wysztrowanie dziedzińca przed budynkiem zakładowym i chodników.

W tym stanie rzeczy nie mógł Wydział krajowy pociągnąć nikogo do odpowiedzialności za straty, jakie wyniknęły dla funduszu krajowego z ubytku kamienia i cegły. Ubytku tarcie natomiast nie wyjaśnił p. Strusiewicz, na którym od chwili odebrania materiałów przeznaczonych do budowy laboratorium pod zarząd Wydziału krajowego ciążyła odpowiedzialność za ich całość, i dla tego Wydział krajowy zdecydował rozporządzeniem z dnia 5. Sierpnia b. r. l. 37.202, że p. Strusiewicz winien jest zwrócić funduszowi krajowemu kwotę 252 zł. 06 ct. jako podaną w spisie inwentarza wartość rzeczonych tarcie.

Jeżeli obok powyższych wyjaśnień uwzględni się także ceny, jakie uzyskano za materiały sprzedany po odbiorze, oraz wynik oszacowania dokonanego w Listopadzie r. 1878. przez p. Janowskiego, to okaże się, że fundusz budowy laboratorium posiadał w chwili przejścia szkół Dublańskich pod zarząd kraju:

a) kamienia:		
	22,7 sążni kubicznych lepszego (z którego zużyto później 7,2 sążni kubicznych do budowy kaplicy, 3,5 sążni kubicznych do budowy gnojowni, zaś 12 sążni kubicznych pozostaje w zapasie) wartości	772 zł. — ct.
	7,125 sążni kub. gorszego (w zapasie) wartości	142 „ 50 „
razem	29,825 „ „ wartości	914 zł. 50 ct.
b) cegły:		
	91,380 sztuk lepszej (z której zużyto później 83.000 sztuk do budowy kaplicy, a 7.600 sztuk do naprawy budynków i budowy cystern, zaś 780 sztuk sprzedano) po 15 zł.	1.370 „ 75 „
	7,300 sztuk gorszej sprzedanej po 12 zł.	87 „ 60 „
	1,500 sztuk (w zapasie, połówki bez wartości) — „ — „	
razem	100,180 „ wartości	1.458 zł. 35 ct.
c) wapna:		
	608 korcy wartości	1.105 „ 30 „
d) tarcie:		
	328 sztuk dwusążniowych wartości	252 „ 06 „
e) gontów:		
	500 kóp po 40 ct.	200 zł.
	60 „ krzywych bez wartości	— „
razem	560 „ wartości	200 „ — „
zatem materiałów w łącznej wartości		3.930 zł. 21 ct.

II.

Ustęp III. b) przywiedzionej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu podał Wydział krajowy pismem z dnia 12. Października 1880. l. 36.416 do wiadomości Komitetu c. k. Towarzystwa gosp. galic., poczem Towarzystwo, stosując się do uchwały Wysokiego Sejmu, spłaciło z subwencyi krajowej w kwocie 6.000 zł., udzielonej swego czasu na budowę laboratorium chemicznego w Dublanach, dwie raty przypadające na r. 1880. i 1881 w łącznej kwocie 3.000 zł.

III.

W skutek ustępu III. c) uchwały Wysokiego Sejmu zawezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 12. Października 1880. r. l. 36.416. Kuratoryę krajowych szkół rolniczych w Dublinach, ażeby mu przedłożyła zestawienie wszelkich nadzwyczajnych potrzeb szkół Dublańskich z oznaczeniem czasu i kolei, w jakiej potrzeby te winny być zaspokojone, a równocześnie wystosował wezwanie podobnej treści do Administracji folwarku w Dublinach w przedmiocie nadzwyczajnych potrzeb tegoż folwarku.

Co do potrzeb nadzwyczajnych szkół Dublańskich, to Wydział krajowy już w sprawozdaniu z dnia 10. Września 1878. r. l. 29.724. i z dnia 11. Czerwca 1880. r. l. 15.044 miał zaszczyt zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na potrzebę pomnożenia ubikacji tychże szkół. Potrzebę tę bowiem wykazała była Kuratorya szkół Dublańskich po kilkakroć jako naglącą. Wydział krajowy zaś podziela w tej mierze zdanie Kuratoryi najzupełniej, a to z następujących powodów:

Budynek, w którym mieści się obecnie szkoła wyższa, uznany był już w r. 1872. za niewystarczający, gdyż już wówczas Komitet c. k. Towarzystwa gosp. galic. powziął myśl postawienia dla szkoły wyższej drugiego budynku szkolnego, któryby pomieścił laboratorium chemiczne i laboratorium technologiczne i w którymby zbiory naukowe szkoły znalazły stosowne pomieszczenie. Projekt Komitetu nie wszedł jednakże w życie. W skutek tego musiano wkrótce po objęciu szkół Dublańskich w zarząd kraju wszystkie lokale w budynku szkolnym, które poprzednio adjunktom i uczniom szkoły wyższej służyły za pomieszkania, z wyjątkiem pomieszkania jednego adjunkta (który jako pełniący obowiązki asystenta chemii nie może być umieszczonym inaczej, jak przy laboratorium chemicznem) — zająć dla szkoły, ażeby uzyskać nieco miejsca na rozszerzenie pracowni uczniów przy laboratorium chemicznem, oraz na urządzenie pracowni botanicznej i zoologicznej. W dwóch pracowniach jednakże nowo urządzonych i dzisiaj jeszcze zaledwie trzecia część uczniów do ćwiczeń obowiązanych równocześnie może pracować. Dalej nie posiada budynek szkolny odpowiednich lokalności na bibliotekę i gabinet fizykałny, pomieszczenie zaś zbiorów naukowych, — które od dwóch lat wzrosły wprawdzie przy pomocy nadzwyczajnych dotacji wyznaczonych przez Wysoki Sejm na r. 1880. i 1881., ale zawsze jeszcze bardzo znacznego wymagają uzupełnienia — jest już dzisiaj tak nieodpowiednie, że niepodobna uczniom należycie z nich korzystać.

Od czasu objęcia szkół Dublańskich w zarząd kraju wzrosła nadto więcej jak w dwójnasób (z 12. na 28.) liczba uczniów szkoły niższej, których zakład utrzymuje w internacie. Prócz tego utworzono kurs melioracyjny, który liczył w przeszłym roku szkolnym 9. uczniów, również w internacie utrzymywanych. Ponieważ zaś budynek przeznaczony na pomieszczenie szkoły niższej obliczony jest tylko na mniej więcej 12. uczniów, przeto wypadło dla większej połowy uczniów szkoły niższej i kursu melioracyjnego urządzić sypialnię i salę wykładową w suterrenach budynku szkolnego szkoły wyższej. Umieszczenie to jednak, ze wszech miar nieodpowiednie, da się usprawiedliwić jedynie jako tymczasowe naglącą koniecznością, a Kuratorya szkół Dublańskich już w relacji z dnia 15. Października 1879. r. l. 55. wyraziła uzasadnioną obawę, że brak stosownego pomieszczenia wpłynie szkodliwie na rozwój szkoły niższej, uznanej powszechnie za zakład bardzo pożyteczny.

Mieszkań dla personelu nauczycielskiego posiadają zakłady Dublańskie: w osobnym budynku starym, potrzebującym częstych i kosztownych napraw, mieszkanie dla Dyrektora wraz z kancelaryą Dyrekcji, w dwóch budynkach nowych po dwa mieszkania dla profesorów szkoły wyższej, w budynku szkolnym szkoły wyższej mieszkanie dla adjunkta, wreszcie w budynku szkolnym szkoły niższej mieszkanie dla nauczyciela tejże szkoły. Niedostaje więc zakładom tym mieszkań: dla dwóch profesorów szkoły wyższej, z których jeden mieszka obecnie w Malechowie, a drugi w budynku prywatnym najętym na ten cel przez Wydział krajowy; dalej dla adjunkta, asystenta i stałego docenta szkoły wyższej, którzy mieszczą się tymczasowo również w mieszkaniach przez Wy-

dział krajowy najętych; wreszcie dla nauczyciela kursu melioracyjnego, pełniącego zarazem obowiązki nauczyciela pomocniczego przy szkole niższej, i dla pisarza Dyrekcyi, umieszczonych prowizorycznie w budynkach zakładowych, oraz dla niezamianowanego dotąd drugiego asystenta szkoły wyższej.

Z kolei wspomnieć wypada, że zakłady Dublańskie pomnożyły się w roku bieżącym o kurs gorzelniczy, który Wydział krajowy urządził w Dublinach na usilne naleganie c. k. Rządu i Towarzystwa gorzelniczego dla zastąpienia szkoły gorzelniczej Dr. Günsberga, zwinętej ze śmiercią jej właściciela i kierownika. Ażeby zaś kursowi temu, który dla produkcji krajowej ma niewątpliwie wielką wagę, zapewnić powodzenie i rozwój, trzeba przedewszystkiem dostarczyć mu ubikacyi stosowniejszych i obszerniejszych, niż te, które Wydział krajowy na pomieszczenie kursu mógł obrócić w roku bieżącym.

Oczywistem jest dalej, że projektowany kurs rolniczy w Dublinach dla nauczycieli szkół ludowych, o którego urządzenie toczą się rokowania od lat kilku, w danych okolicznościach nie mógłby przyjść do skutku już dla braku miejsca.

Z tego samego powodu nie podobna także wprowadzić w Dublinach tyle pożądaných urządzeń, jak chemicznej stacyi doświadczalnej, lub stacyi do próbowania maszyn i narzędzi rolniczych, pomimo że urządzeniu stacyi nie stoi już na przeszkodzie ani brak odpowiednich kierowników, ani brak sił pomocniczych wśród grona nauczycieli zakładów Dublańskich.

Nakoniec należy uwzględnić, że uczniom szkoły wyższej, jak Wydział krajowy miał już zaszczyt nadmienić w sprawozdaniu z dnia 10. Września 1878. l. 29.724, po skasowaniu mieszkań dla uczaiów w budynku szkolnym dość trudno znaleźć u włościan Dublańskich pomieszczenie, w skutek czego uczniowie ci bywają narażeni na wyzyskiwanie przez właścicieli pomieszkań, że przeto byłoby bardzo pożądanem, zwłaszcza ze względu na spodziewany wzrost frekwencyi szkoły wyższej, ażeby zakład sam mógł dostarczyć uczniom pewnej liczby pomieszkań.

Wykazany co dopiero brak pomieszczenia w części dawał się uczuć, a w części łatwym był do przewidzenia zaraz po objęciu zakładów Dublańskich w zarząd kraju. To też Wydział krajowy, pragnąc co rychlej usunąć wszelkie przeszkody, jakieby tamować mogły rozwój zakładów Dublańskich, polecił inżynierowi swemu p. Gustawowi Reuttowi już w r. 1878, ażeby w porozumieniu z Dyrekcyą szkół Dublańskich wypracował szkic i kosztorys przybliżony gmachu szkolnego dla szkoły wyższej.

Szkic i kosztorys przedłożony przez p. Reutta w skutek polecenia powyższego był przedmiotem badania Kuratoryi szkół Dublańskich, zdaniem jednak Kuratoryi nie dostarczył jej dostatecznej podstawy do przyjęcia decyzji. Z tego powodu sporządził dla Kuratoryi z polecenia Wydziału krajowego architekt p. Józef Janowski w Lutym r. b. w porozumieniu z Dyrekcyą szkół Dublańskich nowe szkice, które Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi.

Podług szkiców tych projektowane zabudowania szkolne składałyby się z czterech pawilonów. Koszta zaś budowy, obliczone w przybliżeniu na podstawie szkiców, wynosiłyby:

1. Pawilonu dla botaniki, mieszczącego w sobie także pomieszkanie profesora botaniki i jego asystenta	32.000 zł.
2. Pawilonu dla chemii, mieszczącego w sobie także pomieszkanie profesora chemii i jego asystenta	37.600 „
3. Pawilonu dla weterynaryi, zoologii, fizyki i mechaniki, w którego salach wykładowych odbywałyby się także wykłady wszystkich nie wymienionych tutaj przedmiotów objętych planem nauk (budynek piętrowy)	38.000 „
4. Pawilonu dla Dyrekcyi (budynek piętrowy)	35.100 „
	<hr/>
	Razem 142.700 zł.

Powyższy projekt nie zadowolnił Kuratoryi, w skutek czego p. Janowski, modyfikując swój projekt pierwotny, sporządził dodatkowo załączone szkice pawilonu piętrowego dla chemii i botaniki oraz pawilonu mieszkalnego dla profesorów chemii i botaniki, bez mieszkań dla asystentów. Koszta zaś połączone z wykonaniem projektu w ten sposób zmodyfikowanego obliczono jak następuje :

1. Pawilon dla chemii i botaniki na	44.850 zł.
2. „ mieszkalny dla profesorów chemii i botaniki na	17.850 „
3. „ dla weterynaryi (jak wyżej) na	38.000 „
4. „ dla Dyrekcyi (jak wyżej) na	35.100 „
	Razem na 135.800 zł.

Równocześnie ze szkicami zabudowań otrzymała Kuratorya ułożone na jej żądanie przez Dyrekcyę szkół Dublańskich umotywowane zestawienie szczegółowe lokali, jakie zabudowania te zdaniem Dyrekcyi zawierać powinny i jakie też w szkicach p. Janowskiego znalazły uwzględnienie. Zestawienie to zbadała Kuratorya bardzo ściśle, zasięgając przy tem w przedmiocie liczby i rozmiaru lokali potrzebnych dla laboratorium chemicznego i laboratorium botanicznego opinii znawców, a mianowicie co do pierwszego: pp. Dr. A. Freunda, profesora chemii ogólnej w c. k. szkole politechnicznej, Dr. J. Brühla, profesora technologii chemicznej w tejże szkole, i Dr. B. Radziszewskiego, profesora chemii ogólnej w c. k. Uniwersytecie lwowskim; co do drugiego p. Dr. E. Janczewskiego, profesora anatomii i fizjologii roślin w c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim. Jako wynik zaś obrad swych nad szkicami i zestawieniem przedłożyła Kuratorya Wydziałowi krajowemu relacyą z dnia 25. Marca r. b. l. 112 następujące uwagi i spostrzeżenia.

Przedewszystkiem wyraziła Kuratorya powątpiewanie o stosowności projektowanego przez p. Janowskiego i Dyrekcyę systemu pawilonowego, przytaczając zarazem wszystko to, co zdaniem jej w danych okolicznościach przeciw systemowi temu przemawia. Dalej oświadczyła się za redukcją zaprojektowanych lokalności, tak co do liczby ich jakoteż w części co do rozmiarów — w szczególności zaś oznaczyła jako zbyteczne: salę rysunkową, salę konferencyjną dla profesorów i czytelną profesorów, a za podstawę do obliczenia rozmiarów sal wykładowych zaproponowała przyjąć liczbę 90 uczniów (po 30 na każdą salę) zamiast liczby 120, na której Dyrekcyja obliczenie swe oparła. Nakoniec, dawszy wyraz przeświadczeniu, że sprawa budowy wymaga dokładniejszego wyjaśnienia pod względem technicznym, wniosła, ażeby Wydział krajowy dla sprawy tej ustanowił komitet techniczny i zaprosił do tegoż komitetu pp. c. k. radców budownictwa Feliksa Księżarskiego i Karola Settiego.

Uwzględniając wniosek powyższy, ustanowił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 5-go Kwietnia r. b. l. 14.986 Komitet techniczny, złożony z pp. Księżarskiego i Settiego — którym Wydział krajowy winien jest tutaj złożyć podziękowanie za łaskawy gorliwy udział w pracach Komitetu — oraz Gustawa Reutta, inżyniera Wydziału krajowego, i architekta Józefa Janowskiego. W tym składzie zbadał Komitet sprawę na miejscu a wynik badań swych przedłożył Wydziałowi krajowemu relacyą z dnia 17. Czerwca r. b.

Podług relacji tej Komitet techniczny uznał, że wypada odstąpić od projektowanego pierwotnie systemu pawilonowego, a natomiast skupić wszystkie potrzebne ubikacje w jeden budynek. Ustanowiwszy jednak system budowy, pozostawił Komitet wypracowanie szkiców na systemie tym opartych poszczególnym członkom, ażeby przez dostarczenie kilku rozwiązań dać sposobność do porównawczego zbadania różnych projektów rozkładu budynku. Ztąd poszło, że Komitet zamiast jednego szkicu wspólnie obmyślanego przedłożył kilka szkiców, z których jedne mają za autorów pp. Księżarskiego i Settiego, drugie p. Janowskiego, a które obok przyjętego przez Komitet techniczny systemu budowy jeszcze i to mają wspólnego, że wszystkie uwzględniają przywiezione wyżej uwagi Kuratoryi w przedmiocie redukcji lokali.

Przedkładając szkice te wraz z objaśnieniami projektujących Wysokiemu Sejmowi, nadmienia Wydział krajowy, że koszta budowy obliczone są w przybliżeniu :

1. na podstawie szkicu pp. Księżarskiego i Settiego na	130.269 złr.
2. na podstawie tegoż szkicu z alternatywą na	131.204 złr.
3. na podstawie szkicu 1 ^o p. Janowskiego na	133.378 złr.
4. na podstawie tegoż szkicu z alternatywą na	139.430 złr.
5. na podstawie szkicu 2 ^o p. Janowskiego na	134.234 złr.

Dla ułatwienia zaś porównania dodać jeszcze wypada, nasamprzód, że pp. Księżarski i Setti w redukcji rozmiarów niektórych ubikacji poszli znacznie dalej niż p. Janowski, a powtóre, że koszta budowy systemem pawilonowym, podane wyżej na 142.700 złr., wyniosłyby po zredukowaniu rozmiarów pawilonów w myśl uwag Kuratorji . . . . . 139.911 złr.

Zbadawszy materiał przygotowany przez Komitet techniczny w celu wyświecenia sprawy budowy i wysłuchawszy nadto ustnych wyjaśnień członków Komitetu, oświadczyła się Kuratorja za proponowanym przez Komitet systemem budowy, a z pomiędzy otrzymanych szkiców uznała za najodpowiedniejsze te, podług których gmach szkolny składałby się z głównego korpusu piętrowego i dwóch skrzydeł parterowych (szkic pp. Księżarskiego i Settiego oraz szkic 2-gi p. Janowskiego).

Jeden z główniejszych powodów, dla których Kuratorja projektowanemu pierwotnie a przez Dyrekcyę szkół Dublańskich gorąco zalecanemu systemowi pawilonowemu z góry nie była przychylną, stanowiły podług relacji Kuratorji z dnia 25. Marca r. b. l. 112 względy oszczędności. Kuratorja przypuszczała bowiem, że koszta budowy wypadną znacznie niżej w razie skupienia ubikacji objętych pawilonami w jeden budynek piętrowy. Jakoż okazuje się z podanego wyżej zestawienia, że wykonanie budowy podług systemu pawilonowego w rzeczy samej drożej by kosztowało. Różnica jednak w kosztach budowy na niekorzyść systemu pawilonowego, wynosząca 5.677 zł. (139.911 — 134.234), nie jest w stosunku do całkowitej sumy kosztów budowy dość znaczną, ażeby decydować mogła o wyborze systemu budowy. Wypada przeto wziąć także w rachubę, o ile inne względy przeważają szalę na stronę jednego lub drugiego systemu.

Komitet techniczny skłoniła do oświadczenia się za postawieniem jednego budynku przeważnie znaczna nierówność terenu, na którym projektowane budowlo miałyby stanąć, uznanego z kądinąd ze względu na stosunki miejscowe za najodpowiedniejszy grunt pod nowy gmach szkolny. Zdaniem bowiem Komitetu w razie zastosowania systemu pawilonowego nierówność wspomniana pociągnąć by musiała za sobą, obok trudności w układzie pawilonów, także kosztowne planowanie, a nadto byłaby w danym wypadku komunikacja pomiędzy pawilonami w różnych porach roku niewygodną i przeszkodom podległą. Nie da się dalej zaprzeczyć, że Kuratorja systemowi pawilonowemu słusznie przypisuje wpływ niekorzystny na wysokość kosztów utrzymania, ogrzewania, oświetlenia i obsługi. Jako argument zaś mający najsilniej przemawiać przeciw systemowi pawilonowemu przytoczyła Kuratorja w swej relacji, że umieszczenie ubikacji szkolnych w kilku odległych od siebie budynkach utrudniałoby Dyrektorowi szkoły wykonywanie nadzoru naukowego.

Z drugiej strony przyznała Kuratorja, że projektowane urządzenie pawilonów dla chemii, botaniki i zoologii nadaje się bardzo do celów pielęgnowania tych trzech gałęzi wiedzy — dodała jednak uwagę, że praca nad rozwojem umiejętności powyższych nie ma nic wspólnego z zadaniem szkoły rolniczej. Dyrekcyja zaś szkół Dublańskich wraz z kolegium profesorów trwa w przekonaniu, którego wyrazem był pierwotny projekt p. Janowskiego, że jedynie system pawilonowy pozwala w taki sposób rozwiązać zadanie, ażeby rozmieszczenie ubikacji i zaopatrzenie ich w światło odpowiadało w zupełności naukowym potrzebom zakładu. Ze stanowiska administracyjnego wreszcie można przytoczyć na korzyść systemu pawilonowego łatwość rozłożenia budowy pawilonów na dłuższy przeciąg czasu, która to łatwość w niniejszym wypadku tem więcej zasługuje na uwzględnienie, że

nie wszystkie projektowane ubikacje są wyż. szkole Dublańskiej zaraz lub w najbliższym czasie tak nieodzownie potrzebne, ażeby wypadało się obawiać powstrzymania jej rozwoju, jeżeliby i nadal posługiwała się w części lokalami swemi w dotychczasowym gmachu szkolnym.

W obec powyższego stanu rzeczy Wydział krajowy, skłaniając się ku zapatrywaniu Kuratorji jako organu powołanego w pierwszym rządzie do orzekania o potrzebach naukowych szkół Dublańskich, nie mógł przecież uważać za pewnik, że i Wysoki Sejm da pierwszeństwo projektowi postawienia jednego budynku, mieszczącego w sobie wszystkie potrzebne ubikacje. Z tego powodu nie zarządził Wydział krajowy wypracowania planu budowy, ażeby nie narażać funduszu krajowego na znaczny wydatek, który okazałby się zbytecznym, gdyby Wysoki Sejm nie zgodził się na zasadę planu.

Nakoniec nadmieniam Wydział krajowy, że wykonanie któregokolwiek w wymienionych wyżej projektów zaspokoiłoby w zupełności potrzebę rozszerzenia ubikacji szkół Dublańskich, gdyż po przeniesieniu wyż. szkoły rolniczej z dotychczasowego gmachu szkolnego możnaby w gmachu tym obok szkoły niższej, kursu melioracyjnego i kursu gorzelniczego pomieścić wygodnie kilku nauczycieli nieżonatych, a ewentualnie także kurs dla nauczycieli szkół ludowych, niemniej urządzić pewną liczbę pomieszczeń dla uczniów szkoły wyższej.

Natomiast pozostaje w każdym razie jeszcze ponieść następujące wydatki na zaspokojenie innych potrzeb nadzwyczajnych szkół Dublańskich:

1. Na uzupełnienie środków naukowych. Wysokość dotacji nadzwyczajnej na ten cel potrzebnej podał Wydział krajowy na podstawie szczegółowego zestawienia Kuratorji w sprawozdaniu swem z dnia 11. Czerwca 1880 r. l. 15.044 na 18.800 zł.

Z kwoty powyższej wstawiono w budżety szkół Dublańskich:

na r. 1880	.	.	.	.	2.450 zł.
na r. 1881	.	.	.	.	2.100 „
na r. 1882	.	.	.	.	3.160 „
razem					7.710 zł.

tak że lata następne dostarczyć mają na uposażenie szkół w środki naukowe jeszcze 11.090 zł. ponad zwykłą dotację.

2. Na budowę nowej studni, wspomnianą również w sprawozdaniu wyżej przywiedzionem, około 1.000 zł.

3. Na osuszenie budynków mieszkalnych profesorów na podstawie uchwały Wydziału krajowego z dnia 27. Lipca 1880 r. l. 30.591, — 2.500 zł.

4. Na obrukowanie tychże domów podług kosztorysu zatwierdzonego rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 26. Kwietnia r. b. l. 18.694 — 500 złotych.

5. Na roboty konserwacyjne i adaptacyjne w powyższych budynkach, konieczne z powodu uszkodzenia budynków przez wilgoć i grzyb, podług kosztorysu zatwierdzonego przez Wydział krajowy uchwałą z dnia 12. Lipca r. b. l. 33.490 — 3.310 złotych.

W powyższym wykazie potrzeb nadzwyczajnych szkół Dublańskich pominął Wydział krajowy stację meteorologiczną, o której urządzenie wniósł Komitet c. k. gal. Towarzystwa gosp. pismem z dnia 12. Czerwca 1878 r. l. 236. Stację tę bowiem uznają w prawdzie za pożądaną, tak Dyrekcyja i Kuratorya szkół Dublańskich jako też Wydział krajowy, lecz w obec innych licznych a nierównie ważniejszych potrzeb szkół Dublańskich nie zdaje się Wydziałowi krajowemu właściwem pomnażać nakładów na szkoły te wydatkiem na stację meteorologiczną i to wydatkiem dość znacznym, bo wynoszącym podług obliczenia Dyrekcyi 326 zł. na urządzenie, a 360 zł. rocznie na utrzymanie.

Potrzeby nadzwyczajne folwarku Dublańskiego wykazali już pp. Pańkowski i Strusiewicz, profesorowie kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, przedkładając na żądanie

Wydziału krajowego relacją z dnia 15. Marca 1879 r. plan gospodarczy folwarku (o którym jeszcze niżej będzie mowa) jako z planem rzezonym w ścisłym stojące związku. Z potrzeb tych pozostają do zaspokojenia :

1. Potrzeba nowej stajni dla koni, bydła rogatego i trzody chlewnej. Potrzeba ta wynika z jednej strony z planu gospodarczego, podług którego gospodarstwo Dublańskie wymaga znacznego pomnożenia liczby bydła rogatego, z drugiej zaś z bardzo lichego stanu budynku, który aż do przejścia folwarku na własność kraju służył za stajnię dla koni i trzody chlewnej, a który właśnie z powodu tego stanu już z wiosną r. b. rozebrać musiano. Przedłożony przez administrację folwarku plan nowej stajni, zastosowanej ściśle do potrzeb folwarku, zatwierdzony został wraz z kosztorysem rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 13. Września r. b. l. 42.807 — poczem niezwłocznie rozpoczęto budowę we własnym zarządzie. Przedkładając Wysokiemu Sejmowi plan budowy stajni oraz kosztorys, podług którego wydatek na budowę wyniesie 8.047 zł. 33 ct. nadmienia Wydział krajowy, że nowa stajnia urządzona będzie w ten sposób, ażeby projektowany przez pp. Pańkowskiego i Strusiewicza śpichlerz stał się zbytecznym jeżeli nie raz na zawsze to przynajmniej na dłuższy szereg lat.

2. Potrzeba szopy na zboże i paszę. Budowa szopy wymagać będzie nakładu w kwocie około 800 zł.

3. Potrzeba kuźni. Budowa i urządzenie kuźni pociągnie za sobą wydatek w kwocie około 500 zł.

4. Potrzeba pomnożenia liczby bydła rogatego. Nakład na zaspokojenie tej potrzeby preliminuje Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem administracji folwarku na 2.000 zł.

5. Potrzeba osuszenia pól folwarcznych. Podług obliczenia biura melioracyjnego wynosi, obszar pól folwarcznych wymagających osuszenia za pomocą drenów, 220 morgów 432 sążni kwad., a koszta drenowania tego obszaru wyniosą 9.552 zł. 24 ct. Obliczenie to jednak opiera się na przypuszczeniu, że drewny wyrabiane będą na miejscu. Obok kwoty dopiero co podanej wypada przeto preliminować koszta sprawienia maszyny i narzędzi do wyrobu drenów w kwocie około 650 zł.

6. Potrzeba ulepszenia łąk folwarcznych. Na potrzebę tę zwrócili już uwagę Wydziału krajowego pp. Pańkowski i Strusiewicz w relacji swej o planie gospodarczym folwarku, a nadto p. Karpuszek, inżynier biura melioracyjnego, w relacji z dnia 23. Marca 1879. Odtąd wykonano na łąkach Dublańskich pomniejsze ulepszenia kosztem funduszy folwarcznych. Plan zaś systematycznej melioracji całego obszaru łąk, wynoszącego po odliczeniu torfowisk około 137 morgów, nie jest jeszcze gotów i dla tego nie może Wydział krajowy oznaczyć już teraz dokładnie kosztów jakie pociągnie za sobą wykonanie tego planu. Biorąc jednak za podstawę obliczenia kosztów powyższej melioracji koszta wykonania analogicznych robót, do których biuro melioracyjne miało sposobność dostarczyć planów i kosztorysów, można w tym wypadku przyjąć w przybliżeniu koszta melioracji na 20 zł. na morg czyli w ogóle na 2.740 zł. w. a.

Dla uzupełnienia wykazu potrzeb nadzwyczajnych szkół i folwarku w Dublanach wypada w końcu wspomnieć, że droga łącząca Dublany z gościńcem rządowym, prowadzącym ze Lwowa do Żółtkwi, znajduje się zwykle w bardzo złym stanie i jest w niektórych porach roku prawie nie do przebycia. Cierpi zaś na tem szczególnie fundusz szkół Dublańskich, gdyż konie i wózki szkolne, służące do przewozu docentów ze Lwowa, ulegają bardzo szybkiemu zużyciu. Należy przeto połączyć Dublany drogą bitą o długości 2½ do 2 kilometrów, albo z gościńcem rządowym prowadzącym do Żółtkwi albo z drogą krajową, która buduje się obecnie w kierunku Kamionki Strumiłowej.

Chcąc oznaczyć kwotę potrzebną na pokrycie wydatków nadzwyczajnych z pominięciem tych, które wstawiono w preliminarz szkół rolniczych na r. 1882 (rub. IV wydatków szkoły wyższej), musi Wydział krajowy obok wyżej wyliczonych potrzeb nadzwyczajnych uwzględnić jeszcze po-

trzeby, które jako najnaglesze zaspokoili z kredytu przyzwołonego w ustępie V przywiedzianej na wstępie uchwały Wysok. Sejmu. Wydatki na ten cel poniesione są następujące:

A) Szkoły rolnicze w Dublanach.

1. na sondowanie gruntu, na którym ma sta- nąć gmach szkolny i urządzoną być studnia	248 zł. 88 ct.	
2. na roboty konserwacyjne w budynkach szkol- nych (przeważnie w budynku Dyrekcji)	979 „ 84 „	1.228 zł. 72 ct.

B) Folwark Dublański.

1. na budowę gnojowni	899 zł. 74 ¹ / ₂ ct.	
2. na budowę cegielni i zakupno narzędzi i sprzętów do cegielni	1.662 „ 46 „	
3. na budowę żłobów w stajni dla krów	292 . 2 ¹ / ₂ „	2.854 „ 23 „
	Razem	4.082 zł. 95 ct.

Do kwoty powyższej doliczyć należy wyda-
tki na te potrzeby, które jako również naglące za-
spokojone być winne po największej części już w roku
bieżącym, w zupełności zaś najdalej do końca roku przy-
szłego, mianowicie:

A) Szkoły rolnicze w Dublanach.

1. na budowę studni	1.000 zł.	
2. na osuszenie budynków mieszkalnych pro- fesorów	2.500 „	
3. na obrukowanie tychże domów	500 „	
4. na roboty konserwacyjne i adaptację tych- że domów	3.310 „	
5. na najem pomieszczeń dla jednego profe- fesora, jednego adjunkta, jednego asystenta i jednego docenta szkoły wyższej w r. 1881 — 668 zł. a w r. 1882 dla tychże samych oraz jednego asystenta 828 zł. razem	1.496 „	8.806 zł.

B) Folwark Dublański.

1. na budowę stajni	8.047 zł.	
2. „ „ szopy	800 „	
3) „ „ kuźni	500 „	
4) na zakupno bydła rogatego	2.000 „	
5) na sprawienie maszyny i narzędzi do wy- robu drenów	650 „	
6) na drenowanie około 16 hektarów oprócz wstawionej w preliminarz kwoty 400 zł.	1.600 „	
7) na meliorację łąk	2.740 „	16.337

Potrzeba przeto na zaspokojenie naglących potrzeb szkół i folwarku a po potrąceniu kredytu przez Wy- soki Sejm przyzwołonego w kwocie 4.500 zł. + 6.595 zł. =		29.225 zł. 95 ct.
		11.095 „ — „
		18.130 zł. 95 ct.

Na częściowe pokrycie powyższego niedoboru
posłużyć może przedewszystkiem reszta funduszu budowy
laboratorium wynosząca w gotowości, należytościach
czynnych i materyałach około . . . . .

2.593 zł.

Z przeniesienia . . . . . 2,593 zł. 18.130 zł. 95 ct.

Dalej wypada zaczerpnąć na ten cel z funduszu krajowego kwoty równającej się reszcie, jaka pozostaje jeszcze do rozporządzenia z subwencji krajowej na budowę laboratorium chemicznego, zwracanej ratami przez c. k. gal. Towarzystwo gospodarskie t. j. . . . .

1.500 zł. 4.093 zł.

Resztę zaś niedoboru w kwocie . . . . . 14.037 zł. 95 ct.

zdaje się Wydziałowi krajowemu najwłaściwiej pokryć przez zaciągnięcie odpowiedniej pożyczki hipotecznej na majątność Dublańską. Z pożyczki tej bowiem będzie korzystał wyłącznie folwark Dublański, którego udział w obliczonych wyżej wydatkach wynosi 19.191 zł. 23 ct. Nadto zaś uniknie się przez zaciągnięcie pożyczki obciążenia funduszu krajowego znacznym stosunkowo wydatkiem, na jeden rok budżetowy przypadającym.

Co się tyczy dalej pokrycia kosztów projektowanej budowy budynku szkolnego dla szkoły wyższej, to Wydział krajowy już w sprawozdaniu swem z dnia 11. Czerwca 1880 l. 15044 wspominał, że starania jego o uzyskanie subwencji ze skarbu państwa na rozszerzenie ubikacji szkół Dublańskich znalazły u c. k. Rządu przychylnie przyjęcie. Od owej pory rokowania w tej sprawie nie mogły zrobić postępu, ponieważ c. k. ministerstwo rolnictwa decyzję swą uczyniło było zawisłą od przedłożenia szczegółowych planów i kosztorysów projektowanej budowy, które z powodów już wyżej wyłuszczonej dotąd nie zostały wypracowane. Przedkładając jednak c. k. Ministerstwu rolnictwa wnioski swe o subwencje państwowe na naukę rolniczą na rok 1882 i 1883, nieomieszkał Wydział krajowy przypomnieć sprawy budowy gmachu szkolnego w Dublanach i prosić, ażeby c. k. Ministerstwo wstawiło na ten cel odpowiednie kwoty w budżety państwowe na lata powyższe.

Dotychczasowy przebieg rokowań pozwala tuzzyć, że c. k. Rząd udzieli na nadzwyczajne potrzeby szkół Dublańskich znaczniejszej subwencji, a Wydział krajowy mniema, że może liczyć na pokrycie połowy kosztów budowy gmachu szkolnego przez skarb państwa. Jeżeli rachuba ta nie omyli, to na fundusz krajowy przypadłby wydatek w kwocie mniej więcej 67.000 zł. w. a. Ponieważ zaś budowa, nawet przy systemie skupienia wszystkich ubikacji w jeden budynek, da się rozłożyć na trzy lata, przeto musiałby fundusz krajowy dostarczyć przez trzy lata po mniej więcej 22.000 zł.

Na uzupełnienie środków naukowych szkół Dublańskich wypada wstawiać począwszy od r. 1883 podobnie jak w trzech latach poprzednich rocznie po 2.000 do 3.000 zł. jako dotację nadzwyczajną dopóty, dopóki suma tych dotacji rocznych nie dojdzie do 18.800 zł. jako cyfry, którą Wysoki Sejm przyjął za podstawę wymiaru dotacji nadzwyczajnej na środki naukowe w budżetach szkół Dublańskich na r. 1880 i 1881.

Wydatek wreszcie na drenowanie pól folwarcznych rozłożonym być musi stosownie do planu gospodarczego również na dłuższy szereg lat, a kwoty potrzebne na ten cel, wstawiane do każdego budżetu, folwarku, znajdują w dochodach folwarku na razie przynajmniej częściowe a po przeprowadzeniu melioracji z czasem niewątpliwie zupełne pokrycie.

IV.

Ze względu na treść ustępu IV przywiedzionej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu wypadło uzupełnić plan gospodarczy i finansowy folwarku Dublańskiego, wypracowany w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. Października 1878 z polecenia Wydziału krajowego przez pp. Pańkowskiego i Strusiewicza, profesorów krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach.

Plan ten opiera się na zasadzie, że gospodarstwo folwarku Dublańskiego powinno uwzględniać potrzeby szkół Dublańskich. Zdaniem bowiem autorów projektu wykłady oraz demonstracje i ćwiczenia w laboratoryach uzupełniać winno obznajomienie uczniów szkoły wyższej z przeprowadzeniem systematycznym niektórych prac i sposobów uprawy, bardzo ważnych dla większych gospodarstw, ze sposobami pielęgnowania, wychowu i użytkowania zwierząt domowych, wreszcie z codziennymi czynnościami administracyjnymi gospodarstwa. Takie zaś uzupełnienie fachowego wykształcenia uczniów nie da się osiągnąć na polach doświadczalnych, ale jedynie wtedy, gdy za przedmiot demonstracji służy gospodarstwo o systemie zastosowanym do potrzeb szkoły.

Gospodarstwo urządzone z uwzględnieniem potrzeb szkoły rolniczej nie może oczywiście być bezwzględnie dochodowym. Z drugiej strony jednakże autorowie projektu nie widzą także potrzeby zaprowadzenia w Dublanach gospodarstwa doświadczalnego w ściślejszem tego słowa znaczeniu, albo gospodarstwa okazowego, czyli jak je powszechnie nazywają, wzorowego, lecz wyrazili owszem przekonanie, że gospodarstwo folwarku Dublańskiego należy tak urządzić, ażeby usługi jakie ma oddawać szkole nie pociągały za sobą osobnych nakładów.

W myśl zasad powyższych wytknęli pp. Pańkowski i Strusiewicz gospodarstwu Dublańskiemu cel następujący :

1). Pokazanie tej formy gospodarstwa i sposobu jej przeprowadzenia, która ze względu na stale niekorzystne warunki dla produkcji zbóż a łatwiejszy i korzystniejszy zbyt płodów zwierzęcych jest w większej liczbie wypadków u nas wskazaną — chociaż zaś w Dublanach jako rejonie podmiejskim największego dochodu przynieść nie może, to jednakże nie naraża na straty, a więc bez osobnych nakładów może służyć do demonstracji. — Formą tą gospodarstwa jest gospodarstwo pastwiskowo-przemienne lub pastwiskowo-płodozmienne, w którym główny dochód przynoszą bydło i płody zwierzęce.

2) Pokazanie w jaki sposób inwentarz żywy, stanowiący główną dźwignię nie tylko w gospodarstwach pastwiskowych, ale po największej części we wszystkich gospodarstwach postępowych bez względu na ich formę, najodpowiedniej chować i pielęgnować i w jaki sposób z niego użytkować należy, ażeby osiągnąć zysk najwyższy.

3). Pokazanie w jaki sposób uprawa roli i łąk, ich poprawienie i wzbogacenie odpowiednio do składu ziemi i położenia korzystnie przeprowadzone być mogą.

Godząc się najzupełniej na zapatrywania pp. Pańkowskiego i Strusiewicza, upoważnił Wydział krajowy administrację folwarku do wprowadzenia w życie przedłożonego przez nich szczegółowego planu gospodarczego, a stopniowe przeobrażanie gospodarstwa Dublańskiego na gospodarstwo pastwiskowo-płodozmienne rozpoczęło się już z jesienią roku 1879. Wynik zaś gospodarki od chwili objęcia folwarku Dublańskiego w zarząd kraju t. j. od 1. Kwietnia 1879. r. podają zestawienia zwyczajnych wydatków i dochodów gospodarczych w roku 1879. i 1880., które Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi. /.

V.

Kwestya organizacyi naukowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach została w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem ostatecznie rozstrzygniętą Kuratora szkół Dublańskich przedłożyła bowiem Wydziałowi krajowemu relacją z dnia 25. Czerwca 1880. l. 85 projekt szczegółowego planu nauk szkoły wyższej a zarazem wnioski o zmianę niektórych przepisów statutu organiz., będących w związku z planem nauk. Zgodziwszy się na projekt i wnioski kuratoryi, przesłał Wydział krajowy pismem z dnia 6. Lipca 1880, l. 28.038 zmieniony statut szkoły wyższej

wraz z szczegółowym planem nauk c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia. Odezwą zaś c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 18. Lutego r. b. l. 1360. został zawiadomiony, że JE. p. Minister rolnictwa zgodził się na proponowaną zmianę statutu organiz. oraz zatwierdził projekt szczegółowego planu nauk z zastrzeżeniem kilku drobnych zmian, którym Wydział krajowy, idąc za zdaniem Kuratorji, nie miał powodu się sprzeciwić.

Nowy statut, który Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć w załączeniu / Wysokiemu Allegat 3. Sejmowi, stał się obowiązującym na mocy rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 24. Marca 1881 r. l. 12.741.

Szczegółowy plan nauk zaś rozpoczęto przeprowadzać z upoważnienia Wydziału krajowego już z początkiem roku szkolnego 1880/81. w ten sposób, że w myśl przejściowego planu nauk, ustanowionego przez Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 22. Września 1880. l. 42716, z uczniów, którzy przebyli już rok w Dublanach oraz z uczniów nowo wstępujących, utworzono kurs pierwszy podług nowego planu nauk, urządzając jednocześnie dla uczniów, którzy mieli pozostać w Dublanach rok trzeci, wykłady podług planu odrębnego. W roku szkolnym 1880/81 posiadała przeto wyższa szkoła dublańska tylko dwa kursa t. j. I. i III., w roku szkolnym 1881/82 ma również dwa kursa t. j. I. i II., urządzone podług nowego planu nauk, a z rokiem szkolnym 1882/83 wejdzie w życie także kurs III. planem tym przepisany.

Z zaprowadzeniem nowego planu nauk stoją w związku następujące zmiany w gronie nauczycieli szkoły wyższej:

1. Dekretem z d. 22. Września 1880. l. 42.715 powołał Wydział krajowy na wniosek Kuratorji p. Dra Stanisława Kruszyńskiego do wykładu zoologii z wynagrodzeniem miesięcznem w kwocie 30 zł. za dwie godziny wykładu tygodniowo.

2. Dekretem z dnia 27. Października 1880 l. 45.799 przyjęto rezygnację p. Józefa Tretiaka z posady docenta języka polskiego i niemieckiego, a równocześnie posada ta ze względu na nowy plan nauk została zwinięta.

3. Dekretem z dnia 7. Lutego r. b. l. 5037 mianowano na wniosek Kuratorji p. Władysława Tynieckiego, prof. kraj. szkoły leśnej, docentem ogrodnictwa z wynagrodzeniem rocznem w kwocie 200 zł. za jedną godzinę wykładu tygodniowo.

4. Dekretem z dnia 18. Marca 1881 l. 11.317 mianowano na wniosek Kuratorji p. Augusta Witkowskiego, b. asystenta przy katedrze geologii c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, docentem fizyki z wynagrodzeniem rocznem składającym się z wolnego pomieszkania i płacy w kwocie 800 zł.

Prócz tego zaszła jeszcze w gronie nauczycieli szkoły niższej zmiana przypadkowa w skutek rezygnacji ks. kanonika Antoniego Lewandowskiego z posady kapelana szkół Dublańskich i katechety przy szkole niższej. Po ustąpieniu ks. Lewandowskiego pełnił obowiązki kapelana i katechety przez miesiąc Wrzesień tymczasowo ks. Bauch a następnie objął takowe ks. Mikołaj Pawłowski, wicerektor rz. k. seminarjum duchownego we Lwowie, który też na wniosek Kuratorji otrzymał nominację na kapelana i katechetę dekretem Wydziału krajowego z dnia 4. Lutego r. b. l. 5036.

Z zarządzeń Wydziału krajowego, dotyczących się personelu szkół Dublańskich, zasługują na wzmiankę jeszcze następujące:

1. Rozporządzeniem z dnia 29. Września 1880 r. l. 43.493 powołano z powodu słabości p. Dra Emila Godlewskiego, p. Dra Adama Prażmowskiego do zastąpienia p. Dra Godlewskiego w wykładzie botaniki przez miesiąc Wrzesień i Październik r. 1880.

2. Dekretem z dnia 21. Grudnia 1880 l. 57.988 stabilizowano pp. Władysława Lubońskiego Dyrektora szkół Dublańskich, dalej Dra Emila Godlewskiego, Kazimierza Pańkowskiego, Tomasza Rylskiego i Zygmunta Strusiewicza, profesorów szkoły wyższej, wreszcie Włodzimierza

Grodzkiego, nauczyciela szkoły niższej, na posadach, które im nadane zostały prowizorycznie dekretami z dnia 6. Października 1878 l. 48103 i z dnia 11. Listopada 1879 l. 43877, równocześnie zaś uchwalił Wydział krajowy odroczyć stabilizację pp. Dra Juliusza Aua i Dra Romana Wawnikiewicza, prow. profesorów szkoły wyższej, z powodu, że profesorowie ci nie wykazali, że uczynili zadość warunkowi uzyskania obywatelstwa austriackiego.

3. Rozporządzeniem z dnia 1. Lutego r. b. l. 1232 udzielono p. Drowi Stanisławowi Kruszyńskiemu, docentowi zoologii, na wniosek Dyrekcyi dodatkowe jednorazowe wynagrodzenie w kwocie 150 zł.

4. Rozporządzeniem z dnia 25. Stycznia r. b. l. 3948 udzielono p. Dr. Władysławowi Skałkowskiemu, lekarzowi zakładów Dublańskich, podobnie jak w roku poprzednim, dodatkowe wynagrodzenie jednorazowe w kwocie 100 zł. a to ze względu na znaczne pomnożenie się czynności lekarza zakładowego w skutek zwiększenia się liczby uczniów szkoły niższej oraz w skutek utworzenia kursu melioracyjnego.

5. Rozporządzeniem z dnia 29. Marca r. b. l. 13.047 uwzględniono prośbę p. Dra Romana Wawnikiewicza, prow. prof. szkoły wyższej, o zezwolenie na objęcie wykładów chemii rolniczej w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, przyczem zastrzeżono, że zezwolenie to będzie cofniętem, jeżeliby uboczne zatrudnienie p. Dra Wawnikiewicza przestało odpowiadać warunkom, pod którymi ustanowa służby krajowej zatrudnienie takie dopuszcza.

Uczniów liczyły w roku szkolnym 1880/81: wyższa szkoła roln. (na dwóch kursach) 56 z których trzech opuściło zakład przed końcem roku szkolnego, niższa szkoła rolnicza 28.

Nakoniec nadmienić wypada, że podług odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 6. Listopada 1880 l. 10.052 zamianowany został p. Karol Michel, c. k. sekretarz Namiestnictwa, zastępcą delegata c. k. Rządu w Kuratoryi szkół Dublańskich w miejsce c. k. Sekretarza Namiestnictwa p. Adolfa Hutha.

VI.

Pozostaje uzupełnić wyjaśnienia, zamieszczone w preliminarzu funduszu krajowego na r. 1882., co do niektórych pozycji preliminarzy szkół Dublańskich oraz co do preliminarza folwarku Dublańskiego na rok powyższy.

Przystępując do uzasadnienia preliminarzy szkół Dublańskich, nadmienić musi Wydział krajowy przede wszystkim, że preliminarz szkoły wyższej nie obejmuje przypadającego na r. 1882. nieprzewidzianego wydatku na zwrot pożyczki bezprocentowej w kwocie 4.000 zł., udzielonej c. k. gal. Towarzystwu gospodarskiemu z funduszu ochotników wojskowych galicyjskich na szkołę rolniczą w Dublinach. O spłatę długu powyższego, który Wydział krajowy wykazał jako ciężący na szkole Dublańskiej w sprawozdaniu swem z dnia 1. Kwietnia 1876. l. 7761, upominało się c. k. Namiestnictwo we Lwowie z polecenia c. k. Ministerstw spraw wewnętrznych i obrony krajowej, odezwaniami z dnia 6. Kwietnia 1879. l. 5669 i z dnia 10. Lutego 1880. l. 7013. — Wydział krajowy jednakże miał nadzieję, że zdoła wyjednać u władz rządowych odpisanie długu, i dla tego nie wstawił kwoty potrzebnej na spłatę jego w preliminarz na r. 1882. Ponieważ nadzieja ta zawiodła, gdyż c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 24. Kwietnia r. b. l. 209 ponownie zażądało jak najrychlejszego zwrotu pożyczki, przeto zachodzi potrzeba kredytu dodatkowego na r. 1882. na pokrycie wydatku ze zwrotem tym połączonego.

Rubryka I. wydatków szkoły wyższej (płace profesorów i docentów) różni się znacznie od tejże rubryki w budżecie szkoły na r. 1881. W preliminarzu bowiem na r. 1882. opuszczono:

Płacę docenta języka polskiego i niemieckiego w kwocie 480 zł. w. a. i płacę docenta historii i geografii w kwocie 360 zł. w. a. z powodu, że posady tychże docentów w skutek zaprowadzenia nowego planu nauk zostały zwinięte;

płacę docenta zoologii w kwocie 360 zł., z powodu, że wykład przedmiotu tego powierzonym być ma jednemu z ustanowić się mających asystentów.

Dodano zaś:

płacę docenta fizyki w kwocie 800 zł. i płacę dwóch asystentów w łącznej kwocie 1200 zł., z powodu, że w myśl nowego planu nauk wykład fizyki powierzonym być musi osobnemu docentowi, w Dublanach zamieszkałemu, a profesorom zoologii i botaniki ze względu na wagę, jaką plan ten przywiązuje do ćwiczeń uczniów w laboratoryach, należy dodać każdemu po jednym asystencie, tak samo jak profesorowi chemii, przy którym funkcję asystenta pełni jeden z adjunktów.

Kwoty wreszcie wstawione w rub. I. dla docentów leśnictwa, ustaw rolnych i ogrodnictwa niższe są o $\frac{2}{3}$ od kwot preliminowanych dla tychże docentów na r. 1881. Przedmioty te bowiem wykładają się na kursie III., którego, jak już wyżej nadmieniono, nie ma w roku szkolnym 1881/82. W przyszłym przeto roku budżetowym pokrycie na płace docentów leśnictwa, ustaw rolnych i ogrodnictwa potrzebnem jest tylko na czas od 1. Września do końca roku.

Do rub. II. przeniesiono z rub. III. płacę pisarza Dyrekcyi (poz. 13.) i nazwano funkcyjonyusza tego zarazem kasyerem, ażeby przy uzasadnieniu preliminarza mieć sposobność do wzmianki, że Kuratorya szkół Dublańskich wniosła o ustanowienie posady kasyera dla szkół i folwarku, na co jednakże Wydział krajowy ze względów oszczędności się nie zgodził.

W rub. IV. preliminowane są następujące wydatki nadzwyczajne:

w poz. 21. 50 zł. (podobnie jak na rok 1881.) na dalszą regulację drogi, prowadzącej z zakładu do kaplicy, oraz chodników łączących z sobą budynki zakładowe;

w poz. 25. 250 zł. (podobnie jak na r. 1881.) na zakupno sprzętów potrzebnych do umieszczenia środków naukowych, które przybędą w skutek dotacyi nadzwyczajnej na środki naukowe (por. rub. V.).

w poz. 26. 450 zł. na zakupno wózka do przewozu prelegentów w miejsce zużytego i na zamianę jednej pary koni szkolnych, która również się zużyła.

W rub. V. podwyższono zgodnie z wnioskiem Kuratoryi o 250 zł. dotację zwyczajną na środki naukowe stosownie do uznanej potrzeby. Nadzwyczajne zaś wydatki tej rubryki preliminowano w myśl wniosku Kuratoryi podług planu zaopatrzenia szkoły wyższej w środki naukowe, który posłużył Wysokiemu Sejmowi za podstawę do wymiaru dotacyi nadzwyczajnej na tenże cel na r. 1880. i 1881.

W rub. VII. wstawiono 150 zł. jako dotację nadzwyczajną na urządzenie stacyi kontroli nasion, a to z następujących powodów. Wydział krajowy zażądał był swego czasu opinii Towarzystw rolniczych w Krakowie i we Lwowie w przedmiocie wniosku Wydziału powiatowego w Chrzanowie o obmyślenie środków przeciw rozprzedaży nasienia koniczyny, zanieczyszczonego kanianką. Wezwaniu temu Towarzystwa uczyniły zadość, ale objawiły w relacjach swych tak odmienne zapatrywania, mianowicie co do projektu wydania ustawy w celu zapobieżenia szerzeniu się kanianki, że Wydział krajowy odstąpił od powziętego pierwotnie zamiaru przedłożenia ustawy takiej Wysokiemu Sejmowi. Natomiast postanowił Wydział krajowy użyć w tym wypadku środka, który c. k. gal. Towarzystwo gospodarskie zaleciło jako najskuteczniejszy, t. j. utworzyć stację kontroli nasion w Dublanach. Wykonanie jednakże projektu tego musiał Wydział krajowy odroczyć aż do ustanowienia posady asystenta botaniki przy szkole wyższej (por. wyjaśnienie do rub. I. wydatków szkoły wyższej).

W dochodach szkoły wyższej preliminowano w rubr. II. o 600 zł. mniej, niż na rok 1881., z powodów, który Wydział krajowy podał w wyjaśnieniach do preliminarza funduszu kultury krajowej na r. 1882. Natomiast wzrosła preliminowana suma dochodów rubr. III. (opłaty od uczniów) w stosunku do roku 1881. o 500 zł. — a to przez wstawienie nowej pozycyi (5) tytułem opłat za ćwiczenia w laboratoryach. Pozycyę tę wstawiono na wniosek Dyrekcyi i Kura-

tory, których zdaniem wyższa szkoła rolnicza w Dublanach, odkąd urządzone laboratorya dla ćwiczeń uczniów i odkąd wszyscy uczniowie w ćwiczeniach tych biorą udział, nie ma powodu zrzucać się dochodu z opłat, które we wszystkich tego rodzaju zakładach bywają pobierane.

Co się tyczy nakoniec preliminarza folwarku Dublańskiego na r. 1882., to takowy różni się nieznacznie tylko od budżetu folwarku na rok poprzedni, a ułożony jest tak w dochodach i wydatkach ściśle podług projektu Administracyi, której zdanie oparte na fachowej znajomości rzeczy, przy obecnym stanie przejściowym gospodarstwa Dublańskiego, uważać wypada w tej sprawie za rozstrzygające. — Z poszczególnych pozycji preliminarza folwarku wymagają bliższego wyjaśnienia tylko rub. II. wydatków i rub. II. dochodów jako nowe. Rubryki te obejmujące wydatki i dochody torfiarni, dodano w preliminarzu z tego powodu, że Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem Administracyi zamierza w r. 1882. rozpocząć w Dublanach na próbę eksploatacyę torfu, głównie w celu przekonania się, czy torf ten nie dałby się użyć jako materiału opałowy do cegielni tamtejszej.

Na podstawie wywodu powyższego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na zaspokojenie nadzwyczajnych potrzeb krajowych szkół rolniczych w Dublanach i folwarku Dublańskiego, nieobjętych preliminarzami szkół i folwarku na r. 1882., kredyt dodatkowy do wysokości 1500 zł. na rok 1882. i upoważnia zarazem Wydział krajowy do zużycia na tenże sam cel:

- a) reszty funduszu budowy laboratoryum chemicznego w Dublanach w gotowiźnie, należyłościach czynnych i materiałach;
- b) pożyczki, którą Wydział krajowy zaciągnie na hipotekę majątności Dublańskiej w kwocie 14.000 zł. w a.

2. Sejm zgadza się w zasadzie na budowę gmachu szkolnego dla krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, obejmującego wszystkie ubikacye potrzebne dla rzeczzonej szkoły, dalej mieszkanie Dyrektora wraz z kancelaryą Dyrekcyi, wreszcie mieszkania dwóch profesorów i dwóch asystentów, pod warunkiem, że połowę kosztów budowy powyższej, które nie mają przynieść 134.000 zł., pokryje c. k. Rząd ze Skarbu Państwa.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził wypracowanie szczegółowych planów i kosztorysów budowy *ad 2.*, na podstawie tychże planów i kosztorysów przeprowadził z c. k. Rządem rokowania w przedmiocie udzielania subwencyi ze Skarbu Państwa na ich wykonanie, a o wyniku rokowań zdał sprawę Sejmowi krajowemu na najbliższej sesyi.

4. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na spłatę pożyczki bezprocentowej w kwocie 4000 zł., zaciągniętej przez c. k. galic. Towarzystwo gospodarskie na rzecz szkoły rolniczej w Dublanach z funduszu ochotników wojskowych galicyjskich, kredyt dodatkowy na r. 1882. w tejże samej wysokości.

Lwów dnia 2. Października 1881.

Z Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz wł. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński wł. r.

Członek Wydziału kraj.

Alegat 1.

Fundusz folwarku w Dublanach.

Zestawienie zwyczajnych wydatków i dochodów gospodarczych
za rok budżetowy 1879.

Rubryka	Pozytywa	P r z e d m i o t	Dochody		Wydatki	
			zł.	ct.	zł.	ct.
A. Dochody.						
I		Dochody z gospodarstwa.				
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów	4.127	40 ¹ / ₂	.	.
	2	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk	771	85	.	.
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych	1.919	44	.	.
	4	Ze sprzedaży bydła, koni, etc.	1.877	81	.	.
	5	Ze stawu	145	60	.	.
II		Dochody z propinacyi i młyna	420	.	.	.
III		Rozmaite dochody	72	87 ¹ / ₂	.	.
B. Wydatki.						
I		Wydatki na gospodarstwo.				
	1	Płace i zasługi	.	.	819	78
	2	Najem robotnika	.	.	2.611	82
	3	Dokupno nawozów dopełniających	.	.	15	50
	4	Dokupno karmy	.	.	1.307	24
	5	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	.	.	640	80
	6	Utrzymanie budynków	.	.	.	80
	7	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi rolniczych	.	.	265	80
	8	Utrzymanie rowów i drenowanie	.	.	43	85
	9	Dokupno maszyn i narzędzi rolniczych	.	.	27	31
	10	Zabezpieczenie od pożaru, gradobicia i zarazy	.	.	193	81
	11	Kuchnia folwarczna	.	.	194	84
	12	Koszta kancelaryjne i światło	.	.	40	85
	13	Dokupno buhajów, krów i t. d.	.	.	648	72
	14	Różne nieprzewidziane	.	.	315	92
	15	Zwrot galic. Towarz. gospodarczemu w czasie od 1. Kwietna do 1. Czerwca z kwoty 521 zł. 12 ct.	.	.	345	79
II		Podatki.				
	16	Gruntowy i domowy	.	.	541	73
	17	Dochodowy z młyna i propinacyi	.	.	45	94 ¹ / ₂
		Suma	9.334	98	8.060	50 ¹ / ₂
		Nadwyżka dochodów	.	.	*) 1.274	47 ¹ / ₂
		Razem	9.334	98	9.334	98

Lwów dnia 29. Września 1881 r.

*) Z nadwyżki tej potrącić wypada koszta poniesione przez administratora folwarku zwrócone w r. 1881 w kwocie 215 zł., pozostaje przeto nadwyżka z dochodów w kwocie 1.059 zł. 47 ct.

Alegat 2.

Fundusz folwarku w Dublanach.

Zestawienie zwyczajnych wydatków i dochodów gospodarczych, przypadających na rok budżetowy 1880.

Rubryka	Pozycja	Przedmiot	Dochody		Wydatki	
			zł.	ct.	zł.	ct.
A. Dochody.						
I		Dochody z gospodarstwa.				
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów	6.539	16	.	.
	2	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk	687	10	.	.
	3	Z sprzedaży płodów zwierzęcych	3.494	38 ¹ / ₂	.	.
	4	Ze stawu	18	38	.	.
II	6—7	Dochody z propinacyi i młyna	260	.	.	.
III	8	Rozmaite dochody	330	86	.	.
B. Wydatki.						
I	1	Płace i zasługi	.	.	806	38
	2	Najem robotnika	.	.	2.813	00 ¹ / ₂
	3	Dokupno nasienia	.	.	298	22
	4	Dokupno nawozów dopełniających	.	.	4	.
	5	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	.	.	67	82
	6	Dokupno karmy	.	.	1.551	33
	7	Utrzymanie budynków	.	.	95	60
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi rolniczych	.	.	15	25
	9	Dokupno maszyn i narzędzi rolniczych	.	.	115	55
	10	Zabezpieczenie od pożaru, gradobicia i zarazy	.	.	224	02
	11	Kuchnia folwarczna	.	.	166	40
	12	Koszta kancelaryjne i światło	.	.	41	48
	13	Zarybienie i utrzymanie stawów	.	.	40	42
	14	Różne nieprzewidziane	.	.	160	26
II		Podatki.				
	15	Gruntowy i domowy	.	.	722	56
	16	Dochodowy z młyna i propinacyi	.	.	47	41
		Suma	11.329	88 ¹ / ₂	7.169	75 ¹ / ₂
		Nadwyżka dochodów	.	.	*) 4.160	13
		Razem	11.329	88 ¹ / ₂	11.329	88 ¹ / ₂
Lwów dnia 30. Września 1881.						

*) Z nadwyżki tej potrącić wypada koszta poniesione przez administratora folwarku, zwrócone w r. 1881 w kwocie 2815 zł.; pozostaje przeto nadwyżka dochodów w kwocie 3.875 zł. 13 ct.

Statut organizacyjny

krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach.

I. Postanowienia ogólne.

Cel szkoły.

§. 1. Celem „krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach“ jest kształcenie naukowe przyszłych właścicieli, dzierżawców i administratorów (urzędników ekonomicznych) większych posiadłości ziemskich na samodzielnych gospodarzy wiejskich.

Środki do dopięcia celu.

§. 2. Cel ten ma być osiągnięty:

- a) przez wykłady wszystkich nauk, których znajomość potrzebną jest do racjonalnego prowadzenia gospodarstwa wiejskiego;
- b) przez odpowiednie demonstracje i ćwiczenia w gospodarstwie Dublańskim i w laboratorjach szkoły.

Trwanie nauk.

§. 3. Nauka w zakładzie trwa lat trzy, podzielone na sześć kursów pięciomiesięcznych.

Język wykładowy.

§. 4. Językiem wykładowym jest język polski z uwzględnieniem terminologii niemieckiej.

Stosunek wyższej szkoły rolniczej do krajowej szkoły parobków w Dublanach.

§. 5. Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach nie ma pod względem planu i udzielania nauk tudzież pomieszczenia uczniów nic wspólnego z istniejącą tamże krajową szkołą parobków.

II. Plan nauk.

§. 6. Spis przedmiotów wykładanych:

- I. Nauka ekonomii:
  1. Ekonomia polityczna;
  2. Statystyka w zastosowaniu do rolnictwa.
- II. Nauki prawnicze:

Nauka ustaw i przepisów dotyczących się gospodarstwa wiejskiego.
- III. Nauki rolnicze:
  1. Wstęp do nauki gospodarstwa wiejskiego, historia rozwoju rolnictwa i literatura rolnicza;

2. Rolnictwo: Ogólna nauka o roli i jej uprawie; nauka o nawozach; ogólna i szczegółowa nauka produkcji roślin gospodarczych; uprawa łąk;
  3. Sadownictwo i ogrodnictwo;
  4. Chów zwierząt domowych; ogólna nauka hodowli zwierząt domowych; nauka żywienia; szczegółowy chów koni, bydła rogatego i owiec (wełnozawstwo); hodowla trzody chlewnej, drobiu i pszczół;
  5. Ekonomia rolnicza: urządzenie gospodarstwa wiejskiego; ogólna i szczegółowa nauka zarządu gospodarskiego; taksacya dóbr; rachunkowość gospodarcza (ogólne zasady i prowadzenie ksiąg rachunkowych);
- IV. Leśnictwo: Uprawa, użytkowanie i ochrona lasów.
- V. Nauki przyrodnicze:
1. Zoologia, anatomia i fizjologia zwierząt domowych;
  2. Botanika, anatomia i fizjologia roślin, choroby roślin;
  3. Mineralogia, geognozia, geologia i pedologia;
  4. Fizyka, meteorologia i klimatologia; geografia fizyczna;
  5. Chemia ogólna i analityczna, chemia roli i nawozów.
- VI. Technologia ogólna, technologia rolnicza szczegółowa.
- VII. Z weterynaryi: o chorobach wewnętrznych i zewnętrznych zwierząt domowych.
- VIII. Inżynieria wiejska:
- Matematyka; nauka projekcyi; mechanika ogólna i szczegółowa (nauka o maszynach i narzędziach rolniczych), miernictwo i niwelacya; budownictwo wiejskie; melioracye rolnicze, rysunki linearne.

Szczegółowy plan nauk.

§. 7. Zakres, treść, stosunek względny powyżej wyszczególnionych nauk, tudzież rozkład ich na kursa określi bliżej szczegółowy plan nauk.

Demonstracye, ćwiczenia i wycieczki.

§. 8. Wykłady teoretyczne będą objaśniane i uzupełniane odpowiednimi demonstracyami i ćwiczeniami w polu, w ogrodzie, w lesie, na folwarku, w laboratoriach tudzież wycieczkami przedsięwziętymi pod kierownictwem nauczycieli.

Repetytorya i konwersatorya.

§. 9. Obok demonstracyi, ćwiczeń i wycieczek winne być od czasu do czasu urządzone repetytorya, jako też konwersatorya, w którychby uczniowie roztrząsali kwestye z dziedziny nauk rolniczych, wskazane przez kierujących dyskusyą nauczycieli.

Środki naukowe.

- §. 10. Środkami naukowemi szkoły są:
1. Folwark Dublański, zostający pod odrębną administracyą, wraz z wszystkimi swemi urządzeniami, w granicach określonych osobnym regulaminem;
  2. Pola doświadczeń, będące własnością szkoły i służące do przeprowadzania prób i doświadczeń z rozmaitemi pognojami, sposobami uprawy i produkcyą roślin gospodarskich;
  3. Ogród botaniczny, zawierający najważniejsze rośliny uprawne, trawy i t. p. oraz drzewa owocowe i leśne;
  4. Biblioteka szkolna, składająca się z doborowych dzieł, użytecznych dla gospodarzy wiejskich, tudzież czytelnia zaopatrzona w najlepsze czasopisma rolnicze;
  5. Zbiór narzędzi, maszyn i modeli;
  6. Zbiór mineralogiczny i geognostyczny, zoologiczny i anatomiczny, muzeum botaniczne i mechaniczne, gabinet fizykalny, zbiór rolniczy, hodowlany i t. p.;

7. Laboratoya: chemiczne, roślinno-fizjologiczne i zootomiczne, opatrzone w stosowne aparata i przyrządy dla ćwiczeń;

8. Chemiczna stacya doświadczalna;

9. Pasieka.

III. Nauczyciele.

Skład grona nauczycieli.

§. 11. Grono nauczycieli stanowią:

a) Nauczyciele zwyczajni (stali):

1. Czterej profesorowie fachowi dla nauk rolniczych, z których jeden jest zarazem dyrektorem;

2. Dwaj profesorowie fachowi dla nauk przyrodniczych;

3. Jeden profesor fachowy dla nauki inżynierji wiejskiej.

b) Dwaj adjunkci.

c) Odpowiednia liczba asystentów do pomocy profesorom fachowym i docentów do nauk pomocniczych.

Mianowanie nauczycieli.

§. 12. Profosorów stałych mianuje Wydział krajowy na przedstawienie Kuratoryi za porozumieniem z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

Adjunktów, asystentów i docentów powołuje Kuratorya na przedstawienie dyrektora, jednakże zatwierdzenie powołanych zastrzeżone Wydziałowi krajowemu.

Stosunek służbowy i płaca nauczycieli.

§. 13. Profesorowie stali są urzędnikami krajowymi i mają prawa i obowiązki, określone ustanową służby krajowej z dnia 26 Czerwca 1866, o ile takowa do nich może być zastosowana. Płace ich ustanawia osobny etat.

Wysokość wynagrodzenia dla adjunktów, asystentów i docentów oznacza Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na podstawie wniosków Wydziału krajowego, opartych na zdaniu Kuratoryi.

IV. Uczniowie.

Warunki przyjęcia.

§. 14. Każdy chcący wstąpić jako uczeń do krajowej wyższej szkoły rolniczej winien:

1. Wykazać:

a) metryką lub w inny wiarogodny sposób, że 18ty rok życia ukończył;

b) świadectwem szkolnem, że ukończył z dobrym postępem wyższe gimnazjum lub inny w stopniu nauk równorzędny zakład naukowy;

a nadto przedłożyć:

c) świadectwo przynajmniej jednorocznej praktyki gospodarskiej;

d) świadectwo moralności;

e) świadectwo zdrowia potwierdzone przez lekarza zakładu.

2. Zdać egzamin wstępny z przedmiotów, których znajomość do zrozumienia wykładów w krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublinach szczególnie jest potrzebną. Przedmioty te, oraz sposób w jaki się ma odbywać egzamin wstępny określi bliżej osobny regulamin.

3. Po odebaniu zapewnienia przyjęcia przedłożyć pisemne zobowiązanie wystawione przez rodziców, opiekunów lub protektorów, zaręczające regularną wypłatę należności przypadających zakładowi od ucznia.

Od egzaminu ad 2. uwolnieni są kandydaci, którzy przedłożą świadectwo dojrzałości lub przybywają z innego wyższego zakładu naukowego.

Nie posiadający świadectw ad 1 b) lub 1 c) mogą być przypuszczeni do egzaminu wstępnego tylko wyjątkowo za oddzielną uchwałą kolegium profesorów, zatwierdzoną na wniosek dyrekcji przez Kuratoryę.

Kto zamierza uczęszczać tylko na niektóre wykłady, może być za uchwałą kolegium profesorów przyjęty jako uczeń nadzwyczajny, jeżeli wykaże, że studia w jakimś wyższym zakładzie naukowym już odbywał, albo też, że dłuższy czas gospodarstwem rolnem się zajmował i posiada dostateczne wykształcenie.

Opłaty

§. 15. Opłata szkolna za naukę wynosi od każdego ucznia prócz wpisowego w kwocie 5 zł. w. a. za każdy rok:

za pierwszy rok	50 zł. w. a.
za drugi rok	50 zł. w. a.
za trzeci rok	25 zł. w. a.

Na wniosek Kuratoryi może Wydział krajowy zmienić wysokość czesnego z początkiem każdego roku szkolnego; Kuratorya zaś ma prawo uwolnić uboższego ucznia od czesnego, jeżeli tenże z pilnością przykłada się do nauk.

§. 16. Wszelkie opłaty od uczniów pobierane winne być składane do kasy zakładu półrocznie z góry. Wpływy tego rodzaju należą do funduszków ogólnych szkoły.

Egzamina i świadectwa.

§. 17. Każdy uczeń zwyczajny winien zdawać następujące egzamina:

a) egzamin z poszczególnych nauk zasadniczych i pomocniczych, a mianowicie:

1. z fizyki;
2. z chemii;
3. z mineralogii, petrografii i geologii;
4. z botaniki ogólnej, systematycznej i fizjologii roślin;
5. z zoologii ogólnej, anatomii opisowej i fizjologii zwierząt domowych;
6. z nauki gospodarstwa społecznego i statystyki;
7. z inżynierii wiejskiej.

b) egzamin główny z nauk zawodowych.

§. 18. Na oznaczenie wyniku egzaminów służą następujące stopnie: (5) celujący, (4) bardzo dobry, (3) dobry, (2) dostateczny, (1) niedostateczny.

§. 19. Egzamina ad a) odbywać się mają wyłącznie z całości przedmiotu, a to każdy poszczególny egzamin w końcu tego półrocza, w którym wykład całego przedmiotu został ukończony.

§. 20. W razie niedostatecznego postępu ucznia rozstrzyga kolegium profesorów w każdym pojedynczym wypadku, czy i w jakim terminie uczniowi powtórzenie egzaminu bez powtórnego słuchania wykładów dozwolonem będzie, lub czy powtórnie na wykłady całości lub części przedmiotu uczęszczać winien.

§. 21. Do egzaminu głównego (§. 17. b) dopuszczony być może tylko uczeń który:

- a) wysłuchał wykładu wszystkich przedmiotów w §. 6. niniejszego statutu przepisanych i otrzymał z nich potwierdzenie frekwencji;
- b) zdał wszystkie egzamina przepisane w §. 17 a) z postępek przynajmniej dostatecznym.

§. 22. Egzamin główny (§. 17. b) składa się:

- a) z egzaminu ustnego z rolnictwa, hodowli zwierząt i administracji, który odbywa się przy końcu ostatniego półrocza;
- b) z opracowania na piśmie projektu organizacji gospodarstwa w danych warunkach na temat wyznaczony przez kolegium profesorów;
- c) z obrony tegoż projektu.

Wypracowanie piśmienne uczeń złożyć winien najpóźniej w 6 miesięcy po zdaniu egzaminu ustnego. W wyjątkowych razach kolegium profesorów termin ten może przedłużyć

§. 23. Egzamin główny ustny odbywa się publicznie w obec kolegium profesorów, obrona projektu pisanego również publicznie

§. 24. Egzamin tak ustny jak pisemny uznany za niedostateczny może być powtórnym tylko raz jeden, i to nie wcześniej jak po upływie 3 miesięcy w terminie przez kolegium profesorów wyznaczonym.

Uczeń który odbył całkowity kurs nauk, ale egzaminu głównego z postępowaniem przynajmniej dostatecznym nie zdał, otrzymać może jedynie świadectwo frekwencji.

§. 25. Uczniom nadzwyczajnym wolno słuchać wykładów i zdawać egzamina według własnego wyboru, w świadectwie zaś wyrażonem będzie, jakich wykładów uczeń nadzwyczajny słuchał, oraz czy, z jakich przedmiotów i z jakim skutkiem egzamina zdawał.

§. 26. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach wydaje następujące świadectwa:

- a) poświadczenie wpisu w poczet uczniów;
- b) poświadczenie wypisu z listy uczniów;
- c) świadectwo frekwencji z wyraźnym nadmienieniem, że uczeń egzaminu głównego nie zdał;
- d) świadectwo z ukończonych nauk;
- e) świadectwa dla uczniów nadzwyczajnych.

Poświadczeń prywatnych dyrektorowi i profesorom wydawać nie wolno.

Na wszelkich formularzach świadectw mają być wydrukowane przepisy odnoszące się do egzaminów i świadectw.

V. Zarząd i nadzór.

Dyrektor.

§. 27. Kierownikiem szkoły i bezpośrednim przełożonym grona nauczycieli i uczniów jest dyrektor.

Dyrektor jest wspólnie z kolegium profesorów odpowiedzialnym za rozwój szkoły, porządek i karność. W sprawach odnoszących się do zwyczajnego zarządu szkoły, w obrębie zatwierdzonego preliminarza, znosi się dyrektor bezpośrednio z Wydziałem krajowym, we wszystkich innych sprawach z Kuratorią szkoły.

Kolegium profesorów.

§. 28. Sprawy wewnętrzne, dotyczące się nauki i karności, załatwia na posiedzeniach odbywanych pod przewodnictwem dyrektora przynajmniej raz na miesiąc kolegium profesorów, składające się z profesorów stałych i adjunktów szkoły, większością głosów.

Dyrektorowi wolno zawiesić wykonanie uchwały kolegium, równocześnie jednakże winien przedłożyć sprawę Kuratorji do rozstrzygnięcia.

Kuratorja.

§. 29. Bezpośredni nadzór nad szkołą sprawuje Kuratorja, złożona z trzech członków, mianowicie: delegata c. k. Rządu, delegata Wydziału krajowego i delegata c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego. Każdy członek Kuratorji ma zastępcę.

Zadaniem Kuratorji będzie w szczególności:

- a) układać corocznie na podstawie wniosków kolegium profesorów projekt preliminarza wydatków na szkołę i przedkładać go Wydziałowi krajowemu;
- b) przedkładać Wydziałowi krajowemu wnioski i plany dotyczące się potrzeb preliminarzem nie przewidzianych i mające na oku rozwój i ulepszenie szkoły,
- c) powoływać adjunktów, asystentów i docentów na przedstawienie dyrektora za potwierdzeniem Wydziału krajowego;

- d) zatwierdzać plany lekcyi przez kolegium profesorów wypracowane;
 e) rozstrzygać w wypadkach przewidzianych §§. 14, 15, 27 i 28.

Kuratorom wolno bywać każdej chwili na wykładach i brać udział w wycieczkach szkoły celem przekonania się, czyli i jak się wykonywa plany lekcyi.

Uwagi w tym względzie mogą być czynione tylko pisemnie na ręce dyrekcji i pochodzić mają od całej Kuratoryi.

Kuratorya ma również przedstawiać Wydziałowi krajowemu swoje zapatrywania i wnioski dotyczące się naukowego kierunku szkoły i działania jej nauczycieli.

Stosunek Wydziału krajowego do szkoły.

§. 30. Nadzór zwierzchniczy nad szkołą wykonywa Wydział krajowy.

Do jego zakresu działania należy w szczególności: zatwierdzanie zarządzeń Kuratoryi, dotyczących się powoływania adjunktów, asystentów i docentów; bezpośrednia dyspozycja nad funduszami szkoły w zakresie preliminarza; stanowienie o potrzebach nadzwyczajnych, o ile takowe mogą być pokryte funduszami krajowemi, oddanemi pod rozporządzenie Wydziału krajowego.

W sprawach większej wagi, a mianowicie w sprawach zmiany niniejszego statutu, użycia subwencji państwowej i mianowania stałych nauczycieli fachowych porozumiewa się Wydział krajowy z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

Wydział krajowy działa po wysłuchaniu wniosków Kuratoryi; jedynie w sprawach potocznych, dotyczących się zwyczajnego zarządu szkoły w zakresie preliminarza, wchodzi w bezpośredni stosunek z dyrekcją.

Regulamina.

§. 31. Regulamina osobne określają szczegółowo terminu roku szkolnego, zakres i tryb egzaminów, warunki postąpienia na kurs wyższy tudzież treść i formę wydawanych świadectw; dalej tak porządek wewnętrzny szkoły jak prawa i obowiązki dyrektora i grona nauczycieli, niemniej stosunek władz zwierzchniczych pomiędzy sobą i do dyrekcji szkoły; nakoniec stosunek zakładu do gospodarstwa folwarcznego w Dublanach.

We Lwowie dnia 22. Lutego 1881.

Aleg. 74.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dla Marszałka krajowego urządził pomieszkanie w gmachu sejmowym.

Oktaw Pietruski

wnioskodawca.

Franciszek Hoszard, Władysław Badeni, Filip Zaleski, Alfred Potocki, Onyszkiewicz, Łazarski, Z. Słonecki, Russocki, Max, Garbaczyński, Wodziński, Feliks Pławicki, Gedel, Edward Simon, Filip Zucker, K. Scipio, Turzański, J. Szujski, Franciszek Jasiński, Edward Stadnicki, Towarnicki, Kuczyński, Roman Michałowski, Matkowski, F. Paszkowski, J. Michałowski, Podlewski, H. Wodzicki, Józef Jasiński, Polanowski, Smarzewski, Fedorowicz, Wernicki, Antoni Golejewski, T. Merunowicz, Szumańczowski, St. Tarnowski, Madeyski, M. Lityński, Mikołaj Wolański, Sławiniński, Teofil Żurowski, Romanowicz, Mycielski, Siemieński, Zatorski, G. Romer, Edward Weissman, August Gorajski, Leon Chrzanowski, Goldman, J. Tarnowski, Wasilewski, Lenartowicz, Ks. Sawa, Zborowski, Szczęsny Koziębrodzki, Jan Czajkowski, Piętak, Kuczkowski, Paweł Popiel, Hipolit Czajkowski, Ks. J. Kitrys, A. Raciborski, Władysław Wolański, Ks. Chełmecki, Aleksander Łukasiewicz.

Winooski

Winooski Vermont

Follow us Winooski Vermont and the Winooski River
with our daily newspaper in Winooski Vermont

Winooski Vermont

Winooski Vermont is a beautiful town with a rich history. It is located in the heart of the Green Mountains and is known for its scenic views and outdoor recreation. The town has a long and proud tradition of excellence in education, industry, and community service. Winooski is a vibrant and growing community that offers a high quality of life for its residents. The town is home to a variety of businesses, including retail stores, restaurants, and professional services. Winooski is also a major center for healthcare and education, with several hospitals and universities located in the town. The town is surrounded by beautiful natural scenery, including the Winooski River and the Green Mountains. Winooski is a wonderful place to live, work, and visit. For more information about Winooski Vermont, please contact the Winooski Chamber of Commerce at (802) 253-1234.

Aleg. 75.

Wniosek.

Zważywszy, że obecny stan rękodzielstwa w naszym kraju wymaga niezbędnie troskliwej opieki, któraby mu ułatwiła środki podźwignięcia się, i wzmocniła go do walki konkurencyjnej za granicą, zważywszy, że zwołana w tym celu przez Wydział krajowy ankietą, chociaż jeszcze całkowicie prac swych nie ukończyła, wskazała jednak niektóre poniżej wymienione środki zaradcze, któreby już teraz zastosowane być mogły,

zważywszy nakoniec, że w Radzie Państwa toczy się właśnie sprawa reformy ustawy przemysłowej, której załatwienie silny wpływ wyrzuci na rozwój rękodzielstwa, że przeto wskazanie kierunku tej reformy ze względu na stosunki kraju naszego byłoby bardzo pożądanem, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim na podstawie §. 19. statutu krajowego, wypowiada przekonanie, iż dla pomyślnego rozwoju przemysłu rękodzielniczego jest niezbędnem, ażeby przy zamierzonej reformie ustawy przemysłowej postanowiono:

a) iż obok dwóch kategorii przemysłu, przyjętych w obowiązującej ustawie przemysłowej, t. j. przemysłu wolnego i koncesyonowanego, ma być utworzoną w nowej ustawie trzecia kategoria przemysłu rękodzielniczego, obejmująca te rodzaje zarobkowości, które zdolne są artystycznego wydoskonalenia, i w których osobista kwalifikacya kierowników i wykonawców rozstrzyga o trwałości, dobroci i gęście wyrobu.

b) aby dla tej gałęzi przemysłu postanowiono, iż mogą one być wykonywane tylko za wykazaniem się odpowiednią kwalifikacyą, a mianowicie: ukończeniem przynajmniej szkoły ludowej i nauki uzupełniającej, albo szkoły przemysłowej w miejscach, gdzie istnieje — dalej odbyciem praktycznej nauki (terminu) u przedsiębiorcy i pewnym czasem praktyki jako robotnik,

c) aby przepisy o korporacyach przemysłowych ułożono w sposób tak stanowczy, by one wszędzie weszły w życie.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) żeby w wykonaniu obowiązujących przepisów o podatku zarobkowym mężom zaufania nadał wpływ większy, niż dotychczas na rozkład podatków,

b) aby w drodze konstytucyjnej wyrobił uwolnienie Stowarzyszeń, surowcowych, magazynowych i produkcyjnych, zakładanych w celach rękodzielniczych od wszelkich podatków na przeciąg trzech lat od założenia.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby dla spraw przemysłu rękodzielniczego utworzył kuratoryę, któraby czuwała nad intelektualnemi, ekonomicznemi i organizacyjnemi sprawami tego przemysłu i dla kuratoryi tej ułożył statut.

IV. Sejm stawia w budżet funduszu krajowego na rok 1882. kwotę 10.000 zł. do rozporządzenia Wydziału krajowego na cele przemysłu rękodzielniczego na podstawie wniosków utworzyć się mającej kuratoryi.

We Lwowie dnia 4. października 1881.

Tadeusz Romanowicz
Teofil Merunowicz

wnioskodawcy.

Goldmann, Czerkawski, Max, Hoszard, Madejski, Towarnicki, Spławinski, Janko, Turzański, Jocz, Gross, Lenartowicz, Ignacy Łukasiewicz, Gedel, Wodziński, Simon, Sawa, Piętak, Skalkowski, Zucker, Zbrożek, Garbaczyński, Lityński, Pławicki, Łazarski.

Aleg. 76.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków
indemnizacyjnych za rok 1880.

Wysoki Sejmie!

Ces. król. Rząd przedłożył Wysokiej Izbie zamknięcie rachunków wszystkich trzech funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i W. ks. Krakowskiego, a Wysoki Sejm uchwałą swą z 14. Września r. b. przekazał te zamknięcia rachunków do zbadania komisji naszej.

Przedewszystkiem co do formy komisya budżetowa nadmienić musi, że te przedłożenia rządowe nie są właściwie budżetowem zamknięciem rachunków, ale raczej dokładnym wykazem obrotu kasowego funduszków indemnizacyjnych w ciągu roku 1880, i wykazem stanu tychże funduszków w chwili zamknięcia ksiąg rachunkowych z końcem roku budżetowego 1880. Widzimy naprzykład w tem przedłożonem zamknięciu rachunków, a raczej wykazie obrotu kasowego, iż zaliczki z skarbu państwa nieoprocentowane, zwrotne, a w ciągu roku budżetowego 1880 nie tylko powzięte z tegoż skarbu, ale także w tymże samym roku zwrócone skarbowi państwa, wynoszące zaś sumę 935.623 zł., zapisane są w poczet dochodów a następnie odpisane w poczet wydatków, chociaż zaliczki te są tylko pozycją kasową przebiegającą. Dalej komisya zwrócić winna uwagę, iż suma dawana z skarbu państwa funduszom indemnizacyjnym jako uposażenie, złączona jest w zamknięciu rachunków funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej, z zaliczkami z Skarbu państwa nieoprocentowanemi, lecz zwrotnemi, w jedną pozycję „zaliczek nieoprocentowanych z skarbu państwa;“ że zapas w gotówce pozostały z końcem roku poprzedniego, nie jest wpisany w poczet dochodów rzeczywistych roku następnego. Jednak po uczynieniu tych uwag co do formy przedłożonego zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych, komisya budżetowa nie przedstawia Wys. Sejmowi żadnego do uchwały wniosku z tych uwag wysnutego; albowiem jak w dawniejszych latach, tak i teraz, Wysoki Sejm wstrzyma się zapewne z słusznych powodów od stanowczego załatwienia przedłożonych mu zamknięć rachunków funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i W. K. Krakowskiego, i od dania absolutoryum z rachunków, a przyjmie je tylko do wiadomości z wszelkimi zastrzeżeniami uchwalonemi na poprzednich sesjach sejmowych.

Co do istoty rzeczy, przedłożone przez Rząd zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych przedstawiają pomyślny wynik; albowiem wykazują przewyżkę rzeczywistych dochodów w 1880 r. nad rzeczywiste wydatki w tymże roku, to jest wykazują pozostałość z rachunków owego roku we wszystkich trzech funduszach indemnizacyjnych. Mianowicie:

W funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej preliminowano w budżecie na rok 1880, ogół dochodów na sumę 3,683.491 zł., a według przedłożonego przez Rząd zamknięcia rachunków, wynosił ogół rzeczywistych dochodów 3,905.777 zł. Przeto ogół rzeczywistych dochodów

był większym od przewidzianego w budżecie o 222.286 zł. Ta zwyżka ogółu dochodów rzeczywistych nad preliminowane powstała głównie z powodu, że zasiłek dawany przez kraj funduszom indemnizacyjnym t. j. dodatek indemnizacyjny, chociaż ustanowiony na r. 1880 w wysokości tylko 45 ct. do każdego złotego podatków stałych wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, (w poprzednim zaś roku pobierany był dodatek indemnizacyjny w wysokości 48 ct. do każdego złotego podatków), przyniósł 2,353.528 zł. na rachunek należitości tak bieżącej jak zaległej, gdy na poczet obu tych należitości preliminowano w budżecie tylko 2,165.012 zł., przeto dodatek indemnizacyjny przyniósł rzeczywiście więcej o 188.516 zł. niż oznaczono w budżecie. Przyniósł zaś dodatek indemnizacyjny więcej z powodu: po 1sze, że podatki państwowe dały większą sumę dochodów niż przewidziano przy układaniu budżetu, większy więc także dał dochód dodatek indemnizacyjny wymierzony w stosunku do podatków państwowych; po 2gie z powodu, że dodatek indemnizacyjny pobierany był istotnie w pierwszych kwartałach 1880 r. w wysokości 48 centów, zanim Wysoki Sejm uchwalając dopiero w Lipcu 1880 r. budżet na r. 1880, ustanowił dodatek indemnizacyjny na 1880 r. w wysokości 45 ct., a jakkolwiek już w ostatnim kwartale 1880 r. zwrócono część nadebranego dodatku i ta część zwrócona nie znajduje się już w powyższej sumie dochodu z dodatku, jednak znaczna część nadboru zwracana jest w r. b.

Ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej preliminowano na rok 1880 w sumie 3,683.491 zł.; według zaś przedłożonego przez c. k. Rząd zamknięcia rachunków, ogół wydatków tegoż funduszu indemnizacyjnego w roku 1880 wynosił rzeczywiście 3,713.944 zł.; przeto więcej niż preliminowano o 30.453 zł. Jednak jeżeli ten ogół wydatków rzeczywistych 3,713.944 zł., porównamy z ogółem dochodów rzeczywistych wynoszącym 3,905.777 zł., okazuje się przewyżka dochodów nad wydatki czyli pozostałość z rachunków w sumie 191 833 zł.

Porównywując szczegółowe pozycye wydatków rzeczywistych z uchwalonemi w budżecie, widzimy, że wydano mniej niż uchwalono w budżecie: po 1sze na koszta zarządu o 6.516 zł. z powodu zmniejszenia liczby urzędników przy komisji miejscowej we Lwowie, oraz z powodu zmniejszenia czynności w sprawach indemnizacyjnych. Po 2gie na spłatę wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych wyznaczono w budżecie 1,486 800 zł., a wydano 1,450.050 zł., przeto mniej o 36.750 zł. z powodu, że nie wszystkie wylosowane i płatne obligacye indemnizacyjne w 1880 r. przedstawiono do wypłaty przed końcem tegoż roku. Po 3cie w odsetkach dla uprawnionych wydano rzeczywiście 2,092.877 zł., a wyznaczono w budżecie 2,106.546 zł., przeto wydano mniej o 13 669 zł. (W rządowym zamknięciu rachunków wydrukowano 13.569 zł. przez pomyłkę druku). Natomiast wydano więcej o 73.694 zł. w rubryce „rozmaite wydatki“ niż preliminowano w budżecie, albowiem w tę pozycyę wydatków wpisano zwroty poczynione przez fundusz indemnizacyjny w Galicyi Wschodniej funduszom indemnizacyjnym Galicyi Zachodniej i W. ks. Krakowskiego, zwroty należne z powodu, że w dział dochodów funduszu indemnizacyjnego Galicyi Wschodniej zarachował urząd podatkowy i przelał całe kwoty zapłacone przez zarząd kolei Karola Ludwika i kolei północnej jako dodatek indemnizacyjny do podatku dochodowego i zarobkowego. Główny powód większych dochodów rzeczywistych nad przewidziane budżetem wskazaliśmy już wyżej.

W funduszu indemnizacyjnym *Galicyi Zachodniej* preliminowano w budżecie na rok 1880 ogół dochodów na sumę 2,066.824 zł.; zaś według zamknięcia rachunków przedłożonego przez Rząd, ogół rzeczywistych dochodów w r. 1880 wynosił 2,116.686 zł., przeto dochody rzeczywiste były większe od preliminowanych o 49.862 zł. Mianowicie dochody rzeczywiste były większe od preliminowanych pozycyi „dodatek indemnizacyjny do podatków,“ albowiem ten dodatek indemnizacyjny ustanowiony w wysokości 45 ct. do jednego złotego podatków stałych wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, obliczony był w budżecie na 869.347 zł. licząc tak na poczet zaległej należitości z lat dawniejszych, jak na poczet należitości bieżącej za r. 1880, przyniósł zaś rzeczywiście dochodu tytułem zaległośc za lata ubiegłe 164.205 zł., tytułem należitości za rok bieżący 733.415 zł., razem przyniósł 897.620 zł. przeto więcej o 28.273 zł. niż preliminowano, a to z tychże samych

powodów, które wymieniliśmy wskazując przyczynę większego dochodu z dodatku indemnizacyjnego w wschodniej części Galicji. W rubryce dochodów „subwencya skarbu państwa“, a właściwie „uposażenie z skarbu państwa“ preliminowano 1,163.123 zł., wpłynęło zaś 1,187.357 zł. przeto więcej o 24.234 zł., niż preliminowano, a to z powodu, że w owym roku z całej subwencji z skarbu państwa płaconej w ogólnej sumie 2,625.000 zł., przypadało rzeczywiście 1,187.357 zł. dla funduszu indemnizacyjnego Galicji Zachodniej a 1,437.643 zł. dla funduszu indemnizacyjnego Galicji Wschodniej. Natomiast wpłaty od stron obowiązanych oraz odsetki od obligacyj przyniosły mniej o 4.265 zł. niż preliminowano.

Ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicji Zachodniej oznaczono w budżecie na rok 1880 na sumę 2,066.824 zł. zaś według zamknięcia rachunków przedłożonego przez Rząd, wydano rzeczywiście 2,010.161 zł. przeto mniej niż preliminowano o 56.663 zł. Mianowicie: „na zarząd“ preliminowano 15.772 zł., a wydano 12.441 zł. przeto wydano mniej niż preliminowano o 3.331 zł. z powodu zaprowadzonych oszczędności. Na „spłatę wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych“ preliminowano 821.100 zł., wydano zaś 780.822 zł. mniej o 40.278 zł., z powodu, że nie wszystkie wylosowane i płatne obligacje indemnizacyjne wymieniono przed końcem roku 1880. Na „zapłatę odsetek dla uprawnionych“ preliminowano 1,224.252 zł. wydano 1,208.341 zł., mniej o 15.911 zł., ponieważ nie przedstawiono do wypłaty znacznej ilości kuponów, których zapłata przypadała w 1880 r. Natomiast w rubryce „rozmaite wydatki“ wydano więcej niż preliminowano o 2.384 zł. z powodu, że zwrócono większą ilość dodatków indemnizacyjnych niewłaściwie ściągniętych, niż przewidziano w budżecie.

Jeżeli od ogółu rzeczywistych dochodów wynoszących sumę 2,116.686 zł. odejmiemy ogół rzeczywistych wydatków w sumie 2,010.161 zł. okazuje się, że przewyżka dochodów nad wydatki w funduszu indemnizacyjnym Galicji zachodniej czyli pozostałość z rachunków wynosiła 106.525 zł.

Obie pozostałości z rachunków roku 1880. w obu funduszach indemnizacyjnych Galicji Wschodniej i Zachodniej rzyto w mniejszej części na zakupienie obligacyj indemnizacyjnych, (mianowicie z pozostałości w gotówce w funduszu indemnizacyjnym Galicji Wschodniej zakupiono obligacje za 62.500 zł. licząc w ich imiennej wartości); większą zaś część pozostałości zostawiono w gotówce przewidując potrzebę zwrotów z powodu nadpłacenia przez strony dodatków indemnizacyjnych, pobieranych w pierwszych kwartałach 1880 r. w wysokości 48 ct. Cały majątek funduszu indemnizacyjnego Galicji wschodniej wynosił z końcem roku budżetowego 1880. 1,076.112 zł. a majątek funduszu indemnizacyjnego Galicji zachodniej wynosił z końcem 1880 r. 637.553 zł. licząc obligacje indemnizacyjne będące własnością tych funduszy według ich imiennej wartości. Zapas kasowy w gotówce z końcem r. 1880. wynosił w funduszu indem. Galicji wschodniej 193.262 zł. a takżeż zapas z końcem r. 1880. w funduszu indem. Galicji zachodniej 106.537 zł.

W funduszu indemnizacyjnym *W. ks. krakowskiego*, który, jak wiadomo, nie pobiera z skarbu państwa żadnego zasiłku lub uposażenia, preliminowano w budżecie na r. 1880 ogół dochodów na 189.096 zł., zamknięcie zaś rachunków przedstawia, że ogół dochodów wynosił 222.479 zł. przeto więcej niż preliminowano o 33.383 zł. Doliczywszy zaś do tych dochodów zapas kasowy pozostały z końcem roku poprzedniego 1879. wynoszący 49.729 zł. który winien być bezpośrednio wliczony w dochody, widzimy, że ogół dochodów w 1880. r. wynosił 272.208 zł. przeto więcej niż preliminowano o 83.112 zł. Głównymi powodami tej nadwyżki dochodów rzeczywistych nad preliminowane było: po 1sze, iż zasiłek od kraju to jest dodatek indemnizacyjny ustanowiony w wysokości 30 ct. do każdego złotego podatków państwowych, preliminowany w sumie 172.674 zł. przyniósł istotnie 204.828 zł., przeto więcej niż preliminowano o 32.154 zł. z powodu, że ściągnięto należności dodatku indemn. z lat poprzednich w większej sumie niż budżet przewidywał, a nadto z powodów które wymieniliśmy wskazując przyczynę większego dochodu z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu indem. Galicji wschodniej. Nadto przyczyną nadwyżki ogółu dochodów rzeczywistych

nad preliminarz było, że w dochody preliminowane na r. 1880 nie policzono wcale pozostałości w gotówce z roku poprzedniego 1879. wynoszącej 49.729 zł.

Wydatki fund. indemn. W. ks. krakowskiego preliminowano w budżecie na r. 1880. w tej samej sumie co dochody 189.096 zł.; zaś zamknięcie rachunków wykazuje, iż ogół rzeczywistych wydatków wynosił w 1880 r. 162.120 zł. przeto mniej o 26.976 zł. niż preliminowano, a to głównie z powodu, że na spłatę wylosowanych obligacji indemn. wyznaczono w budżecie, stosownie do planu losowania, 81.900 zł. zaś wypłacono rzeczywiście za wylosowane a płatne obligacje 55.125 zł. mniej o 26.775 zł., ponieważ nie wszyscy właściciele wylosowanych i płatnych obligacji zgłosili się do wypłaty w ciągu 1880. roku.

Porównawszy ogół rzeczywistych dochodów z ogółem rzeczywistych wydatków funduszu indemn. Krakowskiego w r. 1880. okazuje się przewyżka dochodów nad wydatki czyli pozostałość w sumie 110.088 zł. Jednak tej pozostałości w gotówce nie użyto na zakupno obligacji indemn. tegoż funduszu, z powodów po 1sze, iż zarząd drogi żelaznej północnej zażądał w r. 1880. zwrotu nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych w latach od 1872—1879. i zwrot ten wynoszący 38 279 zł. 87 ct. asygnowano 19. Kwietnia 1881.; powtóre z uwagi, że stronom, które opłaciły dodatek indemnizacyjny za trzy pierwsze kwartały po 37 ct. do złotego podatków państwowych, (gdyż Sejm dopiero w lipcu 1880 roku uchwalając budżet na rok 1880. zniżył dodatek indemnizacyjny w W. ks. krakowskim z 37. na 30 ct.) będzie musiała być nadpłata zwrócona.

Fundusz indemnizacyjny krakowski posiadał z końcem Grudnia 1880. roku własne obligacje indemnizacyjne wartości imiennej 135.387 zł., w książeczkach kasy oszczędności 40 zł. i resztę kasową w gotówce 110.088 zł.; umorzył zaś i zniszczył własnych obligacji do końca Grudnia 1879. za 505.050 zł., w ciągu roku 1880. za 38.440 zł., razem więc do końca Grudnia 1880. r. zniszczył własnych obligacji za 543.490 zł.

Wysoki Sejm nie załatwia stanowczo zamknięcia rachunków funduszy indemnizacyjnych z powodu, że rachunki te przedkładane są Sejmowi dopiero od roku 1871. poprzednie zaś nie są Sejmowi znane, przeto i obecne rachunki nie mogą być ani należycie zbadane ani stanowczo załatwione. W stanowcze rozpoznanie rachunków indemnizacyjnych nie zapuszcza się Wysoki Sejm także i z tego powodu, że c. k. Skarb państwa formuje z nich do kraju pretensye, których Sejm nigdy nie uznał i uznać nie może. Na tym stanowisku pozostała komisya budżetowa także względem zamknięcia rachunków za rok 1880. i wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm utrzymuje się od stanowczego załatwienia przedłożonego mu zamknięcia rachunków funduszy indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i W. ks. krakowskiego za rok 1880. i przyjmuje je tylko do wiadomości z zastrzeżeniami uchwalonemi na poprzednich sesjach sejmowych.

We Lwowie dnia 2. Października 1881.

Przewodniczący
Henryk Wodzicki.

Sprawozdawca
Leon Chrzanowski.

Aleg. 77.

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o wniosku posła Polanowskiego, w sprawie założenia niższych szkół rolniczych.

Wysoki Sejmie!

Niższa szkoła rolnicza, założona w Dublinach w 1871. roku pod nazwą: „Szkoła parobków i dozorców gospodarskich“ wydała uczniów tak praktycznie wykształconych na starszych parobków, karbowych, i t. p., jakoteż i dobrych gospodarzy włościan, że komisya kultury krajowej uznaje potrzebę założenia czterech do sześciu takich szkół na wzór w Dublinach istniejącej.

Szkoły takie powinny praktycznie kształcić przedewszystkiem synów włościan, przyszłych gospodarzy na mniejszych własnościach, lub inteligentnych dozorców dla większych gospodarstw.

Komisya kultury krajowej mniema, że nazwa najstosowniejsza takich szkół niższych rolniczych, byłaby: „Szkoła rolnicza dla włościan i dozorców“.

Komisya kultury krajowej rozważywszy cel takich szkół i ich potrzeby, powzięła przekonanie, że mogą one być założone najmniejszym kosztem, oraz najpożyteczniejszą się rozwiną obok wyższej szkoły rolniczej. Tu wystarcza mały fundusz, aby pozyskać wytrawne siły profesorów uzdolnionych do wykładów popularnych; wykłady są ułatwione użyciem istniejących zbiorów i narzędzi, a uczniowie szkoły niższej użyci do wszelkich robót w folwarku należącym do szkoły wyższej, zmniejszą koszt gospodarstwa w tymże folwarku. Z tych powodów komisya kultury krajowej mniema, że „szkoła rolnicza dla włościan i dozorców“ winna być przedewszystkiem założoną w Czernichowie.

Zakładanie takich szkół obok tak zwanych szkół wydziałowych, byłoby o tyle dogodne, że zbiory już istniejące, oraz sale do wykładów mogłyby być użyte dla uczniów szkoły niższej rolniczej, komisya kultury krajowej pozostawia Wydziałowi krajowemu przekonanie się, czy w gronie profesorów szkół wydziałowych znajdują się dostatecznie uzdolnieni do wykładów popularnych o rolnictwie i o naukach pomocniczych, bo niewątpliwie bardzo gruntownie potrzeba je posiadać, by je udzielać z pożytkiem dla mało wykształconych uczni.

Komisya kultury krajowej z uznaniem stwierdza zasługę oddaną sprawie szkół niższych rolniczych przez oddział towarzystwa gospodarczego w Horodence, jakoteż przez JW. Barona Romaszkana, a to nietylko przez ofiary znaczne w gotówce i stypendyach, ale nadto przez długoletnią a wytrwałą inicjatywę w tej sprawie, nadto stwierdza, że Horodenka swoim położeniem wydaje się odpowiednią.

Komisya kultury krajowej zwraca uwagę Wydziału krajowego, że tam, gdzie ważniejszy wzgląd nie decyduje o miejscu założenia szkoły niższej rolniczej, jak np. o Czernichowie, powinny mieć pierwszeństwo te miejscowości, w których Rada powiatowa, gmina miejscowa, pojedynczy obywatele ofiarują największe dotacye w gruntach, budynkach, gotówce lub stypendyach.

Komisya kultury krajowej zbadawszy akta dostarczone przez c. k. galicyjskie Towarzystwo gospodarskie, tyżące się długoletnich rokowań z c. k. Ministerstwem rolnictwa o założenie szkoły rolniczej w Horodence, przekonała się, że Wysoki Rząd skłonny jest do udzielenia z funduszów państwowych znacznych subwencyi, tak na założenie szkół niższych rolniczych, jakoteż i na utrzymanie tychże.

Komisya kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, by zbadał warunki założenia szkół niższych rolniczych, przeprowadził rokowania tak z c. k. Rządem o subwencye, jakoteż z Radami powiatowemi, gminami i pojedynczemi osobami o dotacye w gruntach, budynkach, w gotówce lub stypendyach; oraz by wnioski o założenie szkół rolniczych niższych, oznaczając miejscowości, które ku temu uzna za stosowne, Sejmowi na następnej sesyi przedłożył.

We Lwowie, dnia 9. października 1881.

J. Czartoryski

Przewodniczący

Stanisław Polanowski

Sprawozdawca.

Aleg. 78.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie podwyższenia płacy Dyrektora Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Przekazany komisji administracyjnej na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. Września 1881. roku wniosek Wydziału krajowego domaga się podwyższenia płacy Dyrektora Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie o kwotę rocznych 800 zł.

Dotychczasowa jego płaca wynosi rocznie 2.200 zł. w. a., a to w myśl uchwały sejmowej z dnia 25. maja 1875, którą ustanowiony został etat posad i plac pomienionego Zakładu. Wszakże w skutek otrzymanego od Wys. Sejmu specjalnego upoważnienia, wypłacał Wydział krajowy poprzedniemu dyrektorowi drowi Maksymilianowi Mareschowi nadto osobisty dodatek w kwocie rocznych 800 zł., który to dodatek przeszedł także na jego następcę dra Neussera. Chociaż bowiem rzeczony upoważnienie opiewało tylko na osobę pierwszego dyrektora, Wydział krajowy mniemał, że je może uważać jako pozostające w mocy także po jego w roku zeszłym zapadłej rezygnacji, skoro Wys. Sejm mimo to uchwalił w preliminarzu na rok 1881 powyższy dodatek, a za samą płacę etatową niemógł uzyskać odpowiedniego na opróżnioną posadę kandydata. Aby na przyszłość uchylić wszelkie pod tym względem możliwe wątpliwości, równocześnie zaś zachęcić zdolniejszych psychiatrów do ubiegania się o to miejsce, wnosi, żeby dotychczas wypłacany dodatek 800 zł. wcielony był do płacy etatowej Dyrektora bez zmiany innych jego emolumentów, do których należą pomieszkanie z opałem i prawo do pięcioletnich dodatków po 300 zł. w. a. rocznie.

Komisja administracyjna uznaje, że zarządzenie Wydziału krajowego, którym obecnemu Dyrektorowi Zakładu dla obłąkanych przyznał osobisty dodatek rocznych 800 zł. w. a. jest zbiegiem okoliczności usprawiedliwione; nie waha się przeto przemawiać za tem, iżby Wysoki Sejm zatwierdzając fakt dokonany tego przyznania, nadał mu wyraźną swą uchwałą prawomocność na czas następny. Nie sądzi jednak, iżby już teraz były dostateczne powody do zmiany etatu. Taka zmiana nadając oraz Dyrektorowi już obecnie w początkach jego służby prawo do wyższej emerytury, dorywczo i bez uwzględnienia innych posad przeprowadzona, nie byłaby na

razie właściwą, a mogłaby dać powód do zażaleń i reklamacji ze strony funkcyonaryuszów, w podobnem może zostających położeniu.

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy, iżby obecnemu Dyrektorowi Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie obok płacy i emolumentów należących mu się w myśl ustępu V. punktu 1. uchwały z dnia 25. Maja 1875. r. o ustanowieniu etatu posad i płac w Zakładzie kulparkowskim wypłacał dodatek osobisty rocznych 800 zł. w. a. z funduszu krajowego.

We Lwowie dnia 8. Października 1881.

Przewodniczący:

Grócholski.

Sprawozdawca:

Czerkawski.

Aleg. 79.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie przestrzegania ze strony c. k. urzędów pocztowych przepisów o uwolnieniu korespondencji Reprezentacyi powiatowych od opłaty pocztowej.

Wysoki Sejmie!

Kwestya uwolnienia od opłaty pocztowej korespondencji Reprezentacyi powiatowych poruszoną została równocześnie z wejściem w życie tych Reprezentacyi. — Przez ten cały przeciąg czasu użalały się nieprzerwanie Reprezentacye powiatowe na to, że c. k. Urzędy pocztowe nie uwzględniają uwolnienia od opłaty pocztowej, przyznanego im w ustawie z dnia 2. Października 1865. L. 108. Dz. ust. pań.

Te zarówno do Wysokiego Sejmu, jakoteż do Wydziału krajowego wnoszone zażalenia, wywołały wymianę pism pomiędzy Wydziałem krajowym a Ministerstwem handlu. Korespondencya ta zakończoną została pismem ministerstwa z dnia 26. Czerwca 1876. l. 18.492, którem zawiadomiono Wydział krajowy, że Ministerstwo handlu nie może wdrażać przekształcenia ustawy o uwalnianie od opłaty pocztowej w tym kierunku, ażeby rozszerzonym zostało prawo bezpłatnego korzystania z poczty.

Odtąd ścieśniano w praktyce coraz bardziej uwalnianie od opłaty pocztowej Reprezentacyi powiatowych, aż doszło wreszcie do tego, że c. k. gal. Dyrekcyja poczt pouczyła c. k. urzędy pocztowe okólnikiem z d. 5. Listopada 1878. L. 18.570., że Reprezentacye powiatowe bez opłaty pocztowej ze zwierzchnościami gminnymi stosownie do przepisów ustawy korespondować mogą li tylko w sprawach dotyczących się dróg krajowych.

W obec takiego zastosowania ustawy wzrastała ciągle ilość zażaleń. Ta okoliczność skłoniła podpisany Wydział krajowy do poddania sprawy uwolnienia korespondencji Reprezentacyi powiatowych od opłaty pocztowej, tudzież odnośnych przepisów ustawy raz jeszcze wyczerpującemu zbadaniu.

Na tej drodze doszedł Wydział krajowy do przekonania, że wykonywanie ściśle zarówno brzmieniu, jakoteż dążeniu ustawy z d. 2. Października 1865. L. 108. Dz. u. p. o uwolnieniach od opłaty pocztowej uczyni zadość interesom Reprezentacyi powiatowych, i zaspokoi dostatecznie słuszne i uzasadnione życzenie onychże w tym kierunku. Dla tego też odniósł się Wydział krajowy pismem z d. 24. Sierpnia 1881. L. 41.201. do Jego Ekscelencyi c. k. Ministra handlu nie tyle o zarządzenie rozszerzenia uwolnienia od opłaty pocztowej Reprezentacyom powiatowym przyznanego, ile raczej o zarządzenie, ażeby przepisy ustawy w tej mierze istniejące w całej pełni wedle ich niewątpliwego ducha przez c. k. Urzędy pocztowe zastosowane były.

Ustawa z d. 2. Października 1865. L. 108. Dz. u. p. o uwolnieniach od opłaty pocztowej powołuje się w ustępie 6. artykułu II., na ustawę z d. 5. Marca 1862. L. 18. Dz. u. p. określającą zasadnicze postanowienia urzędzenia gmin. Ta okoliczność dowodzi, że przy wydaniu ustawy o uwolnieniu od opłaty pocztowej, ustawodawca za podstawę do tej wydać się mającej ustawy o

ile takowa odnosi się do spraw gminnych, wzięł postanowienia ustawy określającej zasadnicze postanowienia urzędzenia gmin. Dla tego też pojęcia o zakresie działalności urzędowej władz, korporacji i organów w ustawie z d. 2. Października 1865. wymienionych, stojących w związku z urządzeniem gmin należy wyjaśnić może jedynie ustawa z d. 5. Marca 1865.

Artykuł XVIII. tej ostatniej ustawy zakreśla Reprezentacji powiatowej dwojaki zakres działania, a mianowicie:

A) w pierwszym ustępie, niejako własny czyli samoistny zakres działania Reprezentacji powiatowej, wszystkie sprawy wewnętrzne, dotyczące wspólnych interesów powiatu, lub jego przynależnych, — a przytacza prócz tego

B) w ustępie drugim, że — niejako przekazany zakres działania — ustawę krajową w sprawach gminnych Reprezentacyom powiatowym przekazane być mogą:

a) nadzór nad tem, ażeby zakładowy majątek, dobro gmin i zakładów gminnych w całości utrymane były;

b) zatwierdzanie ważniejszych czynności gminnych mianowicie gospodarstwa gminnego, dotyczących;

c) rozstrzyganie rekursów od uchwał Rad gminnych we wszystkich sprawach, od Rządu gminie nieprzekazanych.

Trzeci ustęp tego art. XVIII. postanawia, że Sejm krajowy przez Wydział swój załatwiać będzie sprawy tam, gdzie reprezentacja powiatowa, okręgowa lub obwodowa nie jest zaprowadzoną, albo gdzie te sprawy nie są tej Reprezentacji przekazane.

Gal. ustawa gminna z dnia 12. Sierpnia 1866, przekazała Reprezentacyom powiatowym wszystkie te w drugim ustępie art. XVIII. ust. z d. 5. Marca 1862. wyliczone sprawy. Stąd też Reprezentacje powiatowe w Galicyi mają w sprawach powyżej pod B. wyliczonych taki sam zakres działania, jak Wydziały krajowe w tych krajach, w których Reprezentacje powiatowe nie istnieją, albo też nie są upoważnione do załatwiania tych spraw. Co do spraw tych są przeto Reprezentacje powiatowe w Galicyi, korporacyami na równi postawionemi z Wydziałami krajowemi tych krajów, w których nie ma Reprezentacji powiatowych.

Ze względu na ten dwojaki zakres działania Reprezentacji powiatowej przekazany w art. XVIII. ustawy z dnia 5. Marca 1862. oczywiście jest, że przy ocenianiu, czy Reprezentacja powiatowa uwolnioną jest od opłaty pocztowej, rozróżnić należy, do jakiego zakresu działania wchodzi odnośna korespondencya Reprezentacji powiatowej. Korespondencye w sprawach wewnętrznych, dotyczących się wspólnych interesów powiatu lub jego przynależnych podlegają wprawdzie co do uwolnienia od opłaty pocztowej zastosowaniu ustępu 6go art. II. ustawy z dnia 2. Października 1865. Korespondencye Reprezentacji powiatowych w Galicyi jednakowoż w takich sprawach, które według art. XVIII. ustawy z dnia 5. Marca 1862. tam, gdzie nie ma Reprezentacji powiatowych, załatwia Wydział krajowy, a zatem w sprawach, w których Reprezentacje powiatowe w Galicyi postawione są na równi z Wydziałami krajowemi w innych krajach, powinny być w myśl ustępu 2. art. II. ustawy z dnia 2. Października 1865. pod względem uwolnienia od opłaty pocztowej zupełnie tak uważane, jak gdyby wychodziły od Wydziału krajowego, względnie do Wydziału krajowego wystosowane były.

W krajach, w których Reprezentacje powiatowe, lub wcale nie istnieją, lub nie są upoważnione do załatwiania spraw tych, w których zatem sprawy tego rodzaju załatwia Wydział krajowy, nie pobiera Skarb pocztowy od wszelkich korespondencyi w tych sprawach żadnej opłaty pocztowej. Otóż rzeczywiście jest, że ustawodawca, ani przy wydaniu ustawy z dnia 5. Marca 1862, ani też przy wydaniu ustawy z dnia 2. Października 1865. nie miał zamiaru zaprowadzać różnorodnego postępowania co do poszczególnych królestw i krajów w Radzie Państwa przedstawionych pod względem uwolnienia od opłaty pocztowej korespondencyi w sprawach tego rodzaju.

Uznanie zasady przez nas w tej mierze obecnie podniesionej, że korespondencye Reprezentacji powiatowych w Galicyi w sprawach tego rodzaju tak samo uwolnionemi są od opłaty

pocztowej, jak gdyby wychodziły od Wydziału krajowego, względnie do Wydziału krajowego wystosowane były, nie przyniesie dochodowi c. k. Zakładu pocztowego w Galicyi ani niesłusznej, ani też wyjątkowej ujemy. Zastosowanie tej zasady przywróci i owszem jedynie równe stanowisko Galicyi pod tym względem z innymi krajami, i usunie tylko dotychczasowe bezprawne przeciążenie Galicyi pod tym względem w porównaniu z innymi krajami.

Skutki odmawiania uwolnienia od opłaty pocztowej ciężą zresztą nietylko na Reprezentacjach powiatowych, ale także na gminach we wszystkich ich korespondencyach do Reprezentacji powiatowych, któreby stosownie do ustępów 4. i 6.) art. II. ustawy z d. 2. Października 1865. od opłaty pocztowej uwolnionemi były, jeżeliby te korespondencye bezpośrednio do Wydziału krajowego wystosowywanemi być mogły, jeżeliby zatem galicyjska ustawa gminna nie była przekazała tych spraw w zakres działania Reprezentacji powiatowej, korzystając z postanowienia wyżej powołanego art. XVIII. ustawy z dnia 5. Marca 1862.

Największa część gmin w Galicyi ma bardzo szczupłe dochody. Dla też ten nowy i bezzasadnie na nie włożony wydatek na opłaty pocztowe od korespondencyi tego rodzaju, ciężą dotkliwie na szali gospodarstwa gminnego i wywołuje u wielu gmin dążność do unikania i zaniebdywania korespondencyi z bezpośrednio przełożonemi Reprezentacjami powiatowemi w sprawach tego rodzaju.

Zbytecznem byłoby dowodzić obszernie, że taki stan rzeczy tylko najgubniej oddziaływać może na zarząd tych nader ważnych Reprezentacyom powiatowym przekazanych i doszło do tego, że Reprezentacja powiatowa w Myślenicach widziała się zmuszoną donieść na dniu 17. Sierpnia 1881. l. 5485 Wydziałowi krajowemu, że w razie dłuższego trwania takiego stanu, nie znajdzie innego środka zaradczego, jak rozwiązanie się i oddanie całej swej czynności urzędowej Wydziałowi krajowemu, przyczem donosi, że nikt z przynależnych do powiatu nie przyjmie wyboru do Reprezentacji powiatowej, jak długi zaprzeczać będą Reprezentacji powiatowej przynależnego jej uwolnienia od opłaty pocztowej.

W ten sposób musiałby ostatecznie Wydział krajowy objąć wszystkie te sprawy w bezpośredni swój zarząd, przezcooby c. k. Zakładowi pocztowemu sam przez się odpadł dochód z opłaty od tych wszystkich korespondencyi, tak samo jak Bukowina przez zniesienie Reprezentacji powiatowych bezsprzecznie uwolnioną została od opłacania poczty za korespondencye w tych sprawach.

Wydział krajowy udał się przeto do c. k. Ministerstwa handlu, o pouczenie c. k. Dyrekcyi poczt, że Reprezentacye, względnie Wydziały powiatowe w Galicyi wolnemi od opłaty pocztowej, nie tylko w wypadkach określonych w ustępie 7. art. II. ustawy z dnia 2. Października 1865. tudzież w korespondencyach swych ze zwierzchnościami gminnemi w sprawach dróg krajowych, ale także we wszystkich sprawach odnoszących się do:

a) nadzoru nad tem, ażeby zakładowy majątek i dobro gmin i zakładów gminnych w całości utrzymane były;

b) zatwierdzania ważniejszych czynności gminnych, a mianowicie gospodarstwa gminnego tyczących się;

c) rozstrzygania rekursów od uchwał Rad gminnych, we wszystkich sprawach, od Rządu gminie nieprzekazanych;

Wobec tego należałoby uwolnić od opłaty pocztowej:

1) w myśl ustępu 2. art. II. ustawy, korespondencye Reprezentacji powiatowych w powyższych sprawach w stosunku z władzami i organami w ustępach 1. i 2. art. II. wyliczonymi, tudzież korespondencye tych władz i organów z Reprezentacjami powiatowemi w sprawach tego rodzaju;

2) w myśl ustępu 3. art. II. urzędowe korespondencye Reprezentacji powiatowych w sprawach tego rodzaju odnoszących się do spraw publicznych do adresatów obowiązanych do uiszczania opłaty pocztowej;

3) w myśl ustępu 4. art. II. podania do Reprezentacyi powiatowych w sprawach tego rodzaju, wnoszone w skutek ogólnego, lub szczegółowego urzędowego zawezwania;

4) w myśl ustępu 6. art. II. korespondencye zwierzchności gminnych we wzajemnym stosunku do Reprezentacyi powiatowych w sprawach tego rodzaju o ile odnoszą się do przedmiotów wyliczonych w art. V. ustępach 2. do 10. ustawy z dnia 5. Marca 1862 r.;

5) w myśl ustępu 8. art. II. korespondencye władz duchownych wszystkich w Państwie uznanych wyznań, we wszystkich stopniach hierarchii co do przedmiotów religijnych, małżeńskich, szkolnych i innych urzędowych przedmiotach, urzędowe korespondencye zakonów żebrzących, niemniej korespondencye Dyrekcyi wszeikich zakładów naukowych i wychowawczych, które przez Państwo za publiczne uznane są, w przedmiotach naukowych do Reprezentacyi powiatowych, w sprawach wyżej wyliczonych;

6) w myśl ustępu 9. art. II. korespondencye wszystkich państwowych zakładów umiejętności i sztuki co do przedmiotów tyczących się celu tych zakładów z Reprezentacyami powiatowemi w sprawach tego rodzaju;

7) w myśl ustępu 10. art. II. korespondencye zakładów humanitarnych, zostająaych pod zarządem Państwa, tudzież szpitali, zakładów obłąkanych, położnic i podrzutków za publiczne (powszechne) uznanych, we wszystkich przedmiotach urzędowych z Reprezentacyami powiatowemi w sprawach tego rodzaju;

8) w myśl ustępu 11. art. II. korespondencye izb handlowych, przemysłowych, adwokackich i notaryalnych do Reprezentacyi powiatowych w sprawach tego rodzaju; nadto

9) uwolnienie od opłaty rekomendacyjnej w art. IV. przyznane, powinno być zastosowane także do korespondencyi Reprezentacyi powiatowych w sprawach tego rodzaju;

10) w myśl art. VII. należałoby korespondencye Reprezentacyi powiatowych w sprawach tego rodzaju także wówczas uwalniać od opłaty, jeżeliby przewyższały wagę dopuszczalną dla poczty listowej, a niezawierały innych przedmiotów, jak dokumenta, pisma, rachunki, akta, mapy, plany, druki i to bez oznaczenia wartości; wreszcie

11) miałyby w myśl art. VIII. przesyłki banknotów, papierów wartościowych, pieniądze bitych i papierowych wzajemnie pomiędzy Reprezentacyami powiatowemi w sprawach tego rodzaju lub też między Reprezentacyami powiatowemi w sprawach tego rodzaju z jednej, a władzami, korporacyami i organami w art. II. pod 1. i 2. wyliczonymi, z drugiej strony wolnemi być od opłaty pocztowej.

Gdy jednak także od innych Wydziałów powiatowych nadchodzą zażalenia w tej mierze, a dłuższe trwanie podobnego nieuzasadnionego i nielegalnego stanu rzeczy, nie tylko materialną krzywdę naszemu krajowi przynosi, ale także kępuje i ubezwładnia działanie władz autonomicznych: przeto podaje Wydział krajowy tę sprawę do wiadomości Wysokiej Izby i wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

Sejm wzywa Rząd o wydanie stosownych zarządzeń, ażeby postanowienia ustawy z dnia 2. Października 1865. l. 108. Dz. u. p. o uwolnieniu od opłaty pocztowej w całej pełni zastosowane były do pism wychodzących od Wydziałów powiatowych i nawzajem do Wydziałów powiatowych wystosowanych.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 2. Października 1881.

Marszałek krajowy
Dr. Zybkiewicz. w. r.

Sprawozdawca
Dr. Franciszek Smolka w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 80.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zniesienie prawa propinacyjnego wyszynku, a zaprowadzenie opłat konsumcyjnych i policyjnych w mieście Samborze.

Wysoki Sejmie!

Ustawa z dnia 30. grudnia 1875 l. 55 Dz. u. k. o zniesieniu prawa propinacji postanawia :

- a) w §. 2., że wyrób napojów propinacyjnych staje się od dnia wejścia w życie tej ustawy, przedmiotem wolnego przemysłu;
- b) w §. 3., że propinacyjne prawo wyszynku i sprzedaży napojów pozostaje w całej swej wyłączności i rozciągłości przy uprawnionych jeszcze przez lat 26 od 1. stycznia lub 1. lipca po ogłoszeniu, że orzeczenia o czystym dochodzie z prawa propinacji dla uprawnionych w całym kraju wydane, stały się prawomocnymi, nareszcie
- c) w §. 38., że w miastach, które posiadają prawo propinacji w obrębie swej gminy miejskiej, ma być propinacyjne prawo wyszynku, o ile służy gminom miejskim, osobnymi ustawami w ciągu peryodu w §. 3. oznaczonego, za wynagrodzeniem zniesione. Ustawy te mają orzec, jakie opłaty pobierane będą dla uzyskania tego wynagrodzenia.

Gmina miasta Sambora ma szereg przywilejów, nadanych jej przez królów polskich, mianowicie :

Zygmunta I. z roku 1507,

Jana III. z roku 1684, i

Augusta II. z roku 1701, a zatwierdzonych przez Cesarza Józefa II, dyplomem z dnia 26. czerwca 1788 prawo propinacji, które w obec powyższej ustawy z dnia 30. grudnia 1875 obejmuje obecnie prawo wyłącznego wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych, to jest: wódki, piwa i miodu.

Oprócz tego pobiera gmina miasta Sambora z mocy przywileju Cesarza Franciszka II. z dnia 19. lutego 1795 jako dodatek komunalny, opłaty od napojów propinacyjnych. Te opłaty uregulowano ustawą z dnia 15. stycznia 1881, że:

1. osoby prywatne, wprowadzające napoje do gminy na własny użytek, opłacać winne:

a) od litra piwa	1 ct.
b) od litra wódki szumówki	4 „

- c) od litra okowity, mającej 30 stopni lub więcej, od litra araku, rumu, rosolisu, likierów, śliwownicy i ponczowej esencji . . . . . 6 ct.
 d) od litra miodu . . . . . 8 „
 e) od litra winniaku, maliniaku i lipeu . . . . . 15 „

2. Kupcy zaś, mający prawo sprowadzać napoje słodzone w opieczętowanych butelkach, tudzież fabrykanci rosolisów, uiszczają mają powyższą opłatę z 50% dodatkami.

§. 41 ustawy z dnia 30. grudnia 1875 postanawia, iż, — jeżeliby zniesienie propinacyjnego prawa wyszynku w przeciągu powyższego dwudziestusześcioletniego peryodu osobną ustawą nie nastąpiło. — ustaje z upływem tego okresu propinacyjne prawo wyszynku, a miastu oddany będzie jako kapitał zakładowy fundusz propinacyjny, zebrany stosownie do postanowień powołanej ustawy.

Dochód z kapitału, który w ciągu 26-letniego okresu w myśl §§. 19—23 powołanej ustawy na opłacenie prawa propinacji dla miasta Sambora uzbieranym być ma, nie zostaje w żadnym stosunku do terażniejszego dochodu miasta Sambora z prawa propinacji i opłaty gminnej od napojów propinacyjnych. Opłaty od szynków bowiem wynoszą w Samborze, według trzechletniego przecięcia rocznie sumę 1.537 zł. 67 ct. czyli okrągło sumę 1.500 zł. w. a., którą po 26 latach z 5% procentami i procentami od procentów uczyni kapitał w sumie 76.669 zł. w. a., który jako kapitał zakładowy ulokowany na 5% przyniesie roczny dochód w sumie 3.833 zł. 45 ct. w. a.

Roczny dochód miasta Sambora z wydzierżawienia propinacji i opłat gminnych wynosi sumę 42.678 zł. w. a.

Ubytek w dochodach wynosiłby zatem corocznie 38.844 zł. 55 ct. w. a.

Dla zaradzenia wcześniej tak groźnemu obrotowi rzeczy, uchwaliła Rada gminna miasta Sambora na dniu 8. czerwca 1881 projekt do ustawy o zniesieniu propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży napojów, a o zaprowadzenie opłat konsumcyjnych i policyjnych.

Co do wysokości projektowanych opłat wychodzi Rada gminna z założenia, że przedewszystkiem

1) gmina uszczuplenia w dochodach ponieść nie może, i udowadnia to założenie przedłożeniem rachunków z trzech lat ostatnich. Rachunki te wykazują, że dotychczasowe dochody zaledwo wystarczają na pokrycie najniezbędniejszych potrzeb,

2) podatki bezpośrednie przypisane w gminie miasta Sambora wynoszą rocznie sumę 20.000 zł. w. a.; 50 pre. dodatek do podatków bezpośrednich, przyniosłby rocznie sumę 10.000 zł. Dodatek zatem tak uciążliwy, a nawet w obec podupadnięcia najznaczniejszej części mieszkańców miasta Sambora, do osiągnięcia niemożliwy, zaledwo służyć mógłby na pokrycie jednej czwartej części niedoboru powstałego z odpadnięcia dochodu z propinacyjnego prawa wyszynku i opłat gminnych.

Dlatego, chcąc gminie zachować taki sam dochód z opłat konsumcyjnych, przyjęła za podstawę dotychczasową konsumcyjną, a obliczono na podstawie trzechletniego przecięcia, że roczna konsumpcja wynosi:

a) wódki	700 hektoliter.
b) słodzonych napojów	185 „
c) piwa	5.100

Przy przyjęciu takiej rocznej konsumpcji dochodu z projektowanych opłat, tylko o tyle będzie wyższym od terażniejszego dochodu z wydzierżawienia prawa propinacji i opłat gminnych, ile wynosić mogą koszta administracji tego dochodu najskromniej obliczone.

Opłaty projektowane będą jednak zawsze niższymi od tych, jakie obecnie dzierżawca prawa propinacji pobiera od szynkarzy. Dzierżawca pobiera bowiem po 5 do 6, a nawet 7 zł. w. a. od hektolitra piwa, — po 28 zł. w. a. od hektolitra słodzonych napojów, a po 30 zł. w. a. od hektolitra 30-stopniowej okowity. Z tego powodu wnosi Reprezentacja miasta Sambora, że wysokość projektowanych przez nią opłat, nie wyrwie, ani też może wyrwać niepomysłnego wpływu, ani

na produkcję, ani na konsumpcję, ani też na handel napojów propinacyjnych, a temsamem nie ma obawy, ażeby te opłaty niekorzystnie oddziaływać mogły na rządowy podatek konsumcyjny.

Uchwała co do poboru w mowie będących opłat konsumcyjnych i policyjnych została w gminie ogłoszoną i nie wniesiono z tego powodu żadnych uwag.

Rada powiatowa uchwaliła na posiedzeniu odbytem dnia 25. czerwca 1881 jednogłośnie przeciw prośbę Reprezentacji gminnej o uchwalenie projektowanej ustawy; a Wydział powiatowy potwierdza faktycznie okoliczności, na których Reprezentacya gminna opiera swą prośbę.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić projekt ustawy pod ./. przedłożony.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 27. września 1881.

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Marszałek krajowy.

Sprawozdawca

Dr. Franciszek Smolka w. r.

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia . . . . . o zniesieniu propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży napojów, o zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w mieście Samborze.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Wyłączne propinacyjne prawo wyszynku i sprzedaży napojów, jako to: piwa, wódki, miodu, araku i rumu, tudzież propinacyjne prawo wyszynku i sprzedaży tak zwanych słodzonych napojów, w propinacyjnym okręgu miasta Sambora, — nadane gminie miasta Sambora dyplomem Cesarza Józefa II z dnia 26. czerwca 1788 zostaje zniesionem.

Art. II.

Do okręgu propinacyjnego względnie poborowego miasta Sambora należą: miasto Sambor, tudzież przedmieścia Powodowa, Powtórnia, Zamiejska, Średnia, Dolina i Zawidówka, stanowiące obecne gminy katastralne.

Art. III.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, podlega wyszynk i handel wszelkich napojów propinacyjnych okręgu miasta Sambora ogólnym przepisom przemysłowym, o ile niniejsza ustawa inaczej nie postanawia; od tego dnia nie mogą takie przedsiębiorstwa być wykonywane na mocy prawa propinaeyi.

O p ł a t y k o n s u m e y j n e.

Art. IV.

Gmina miasta Sambora ma prawo pobierać następujące opłaty:

1. Od esencyi ponczowej, likierów, rosolisów i wszelkich słodzonych napojów spirytusowych przy wprowadzeniu po 25 (dwadzieścia pięć) zł. w. a. za jeden hektoliter (100 litrów).
- 2) Od rumu, araku, koniaku, śliwowicy, wódki i spirytusu tak przy wyrobie, jak przy wprowadzeniu po 80 ct. za jeden stopień hektolitrowy, tj. za każdy w jednym hektolitrze według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12°R odmierzony stopień. Opłacie tej podlegają przy wprowadzeniu także inne płyny, w których spirytus stanowi główną część składową.
- 3) Od piwa bez względu na jakość napoju tak przy wyrobie jak przy wprowadzeniu po 4 zł. 50 ct. (cztery zł. pięćdziesiąt ct.) w. a. od jednego hektolitra (100 litrów).

4) Od miodowych napojów, jako to: miodu do picia, wiśniaku, maliniaku, lipniaku i dereniaku:

- a) przy wprowadzeniu 12 (dwanaście) zł. w. a. za jeden hektoliter (100 litrów).
- b) przy wyrobie miodu do picia po 36 (trzydzieści sześć) zł. w. a. za każdy cetnar metryczny (100 kilogramów) miodu przaśnego (patoki) użytego do warzenia czyli wyrobu napoju.

Art. V.

Oplaty w Art. IV. ustanowione pobierać się będzie bezpośrednio przy wyrobie i przy wprowadzaniu wymienionych napojów do okręgu poborowego.

Napoje wymienione w Art. IV. przerabiane z wódki lub spiritusu, opłaconych już przy wyrobie lub przy wprowadzaniu, nie podlegają nadto żadnej opłacie konsumcyjnej miejskiej przy dalszem przerabianiu.

Art. VI.

Oplaty w Art. IV. ustanowione obciążają tylko miejscową konsumcyę w miejscowościach Art. II. wymienionych, niemogą zatem obciążać ani wyrobu miejscowego, ani też obrotu handlowego.

Art. VII.

Przemysłowcom miejscowym, trudniącym się wyrobem, przetwarzaniem lub przerabianiem tudzież handlem napojów w Art. IV. wymienionych, jeżeli one bądź przy wprowadzaniu według postanowienia Art. IV. opłacone zostały, należy przy wywozie tychże napojów z okręgu poborowego, zwrot miejskiej opłaty konsumcyjnej w następującej wysokości:

1) Za rum, arak, koniak, śliwowiec, wódkę i spiritus przy wywozie w ilości najmniej 25 litrów, 72 centów za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze, według skali 100-dzielnego alkoholometru przy temperaturze $+12^{\circ}$ R. odmierzony stopień.

2) Za ponczową eseneyę, likiery, rozolisy i inne słodzone napoje, jeżeli zawierają najmniej 30 procent alkoholu, przy wywozie najmniej 25 litrów w jednym naczyniu, lub we flaszkach jednolitrowych 7 zł. 20 ct. (siedem złotych dwadzieścia centów w. a.) za jeden hektoliter (100 litrów). — Za inne napoje spiritusowe tak mało osłodzone, że okażą na 100 alkoholometrze więcej jak 30 stopni, należy się, jak za wódkę zwrot 72 ct. za każdy stopień hektolitrowy.

3) Za niezepsute piwo, które przy próbie po wydzieleniu kwasu węglowego wykaże najmniej $2\frac{1}{2}$ stopnia sacharometru przy wywozie w ilości najmniej pół hektolitra (50 litrów) 3 zł. 90 ct. (trzy zł. dziewięćdziesiąt ct. w. a.) za jeden hektoliter (100 litrów).

4) Za miód do picia nie zepsuty przy wywozie w ilości najmniej 25 litrów 9 zł. 25 ct. w. a. (dziewięć zł. dwadzieścia pięć ct. w. a.) za jeden hektoliter (100 litrów).

Przewóz napojów gorących podlegających miejskiej opłacie konsumcyjnej, przez poborowy okręg miasta Sambora (transito) jest wolnym od opłaty, i ma być unormowany w myśl przepisów obowiązujących co do rządowego konsumcyjnego podatku rogatkowego.

Art. VIII.

Bliższe postanowienia pod względem poboru oznaczonych w Art. IV. miejskich opłat konsumcyjnych od gorących napojów, pod względem uiszczania zwrotu opłaty przy wywozie tych płynów, tudzież co do organów do sprawowania tych czynności powołanych, jakoteż co do sposobu wykonywania kontroli przy poborze i zwrocie rzeczonych opłat, wydane zostaną ze strony Rządu osobnem rozporządzeniem.

Przepisy obowiązujące co do poboru i kontroli rządowego podatku konsumcyjnego w zamkniętych miastach od wyrobu i przywozu napojów, należy analogicznie zastosować do poboru i kontroli miejskich opłat niniejszą ustawą zaprowadzonych.

Art. IX.

O ile miejskie opłaty konsumcyjne pobierają organa c. k. administracji skarbowej razem z rządowym podatkiem konsumcyjnym, jako dodatki do tego podatku, znajduje do przekroczeń zastosowanie ustawa karna o przekroczeniach skarbowych i przysłuży judykatura co do tych przekroczeń organom i władzom, powołanym do wykonywania przepisów ustawy karnej o przekroczeniach skarbowych.

W innych wypadkach karane będą czyny i zaniedbania, przez które gminę miasta Sambora o należąca się jej opłatę konsumcyjną ukrócono lub ukrócić usiłowano, jako przekroczenia grzywnami równającemi się dwu do ośmiorazowej opłacie, o którą przez przekroczenie gminę ukrócono, lub na ukrócenie narażono.

W razie niemożliwości ściągnięcia grzywny, nastąpić ma kara aresztu, przyczem na pięć złotych wymierzyć należy jeden dzień aresztu. Kara aresztu nie może przewyższać trzech miesięcy.

Do przeprowadzenia postępowania karnego powołaną jest władza przemysłowa, i obowiązują przytem przepisy o postępowaniu władz politycznych w sprawach karnych z powodu wykroczeń.

Grzywny przez władze polityczne oszacowane, wpływają do kasy gminnej na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Opłaty policyjne.

Art. X.

Oprócz opłat konsumcyjnych od gorących napojów w Art. IV. ustanomionych, pozwala się gminie miasta Sambora pobierać opłatę policyjną od każdego wyszynku tych napojów wykonywanego w poborowym okręgu miasta Sambora po 20 (dwadzieścia) zł. w. a. rocznie, bez różnicy, czy wyszynk jest wykonywany jako samoistna przemysłowość, czy jako akcesoryum innej przemysłowości.

Ta miejska opłata ma być uiszczoną w półrocznych ratach z góry, zawsze 1. stycznia i 1. lipca każdego roku do miejskiej kasy miasta Sambora, a to, w razie uchybienia terminu wpłaty o 6% odsetkami zwłoki.

Jeżeli obowiązek uiszczania tej opłaty zaczyna się od późniejszego terminu, uiszczyć obowiązany pierwszą ratę w takiej ilości, jaka stosunkowo wypadnie za czas od dnia obowiązku opłaty do następnego 1. stycznia lub 1. lipca.

Kto w poborowym okręgu miasta Sambora zamierza wykonywać gałęź zarobkową, podlegającą tej opłacie policyjnej, winien jest przed rozpoczęciem przedsiębiorstwa, kto zaś w czasie wejścia niniejszej ustawy w życie, wykonuje taką gałęź zarobkową, bądź samoistnie, bądź jako akcesoryum innej przemysłowości, winien w przeciągu 14 dni donieść o tem Zwierzchności gminnej i opłacić należność powyżej ustanowioną. Kto z pominięciem tego doniesienia rozpoczyna albo dalej wykonuje takie przedsiębiorstwo, lub uboczną gałęź zarobkową, podlegającą policyjnej opłacie popełnia, przestępstwo policyjne, i zapłaci prócz właściwej należności, nadto grzywnę tej samej wysokości.

Art. XI.

Opłaty policyjne w Art. X. oznaczone, pobiera gmina miasta Sambora tak jak inne opłaty gminne.

Grzywny z powodu ukrócenia dochodów gminy z powyższych opłat, orzeka i ściąga zwierzchność gminna dla gminnego funduszu ubogich.

Jeżeli grzywna policyjna nie może być ściągnięta z powodu ubóstwa zasądzonego zamienioną będzie na karę aresztu, licząc po 5 zł. za jeden dzień aresztu.

Postanowienia ogólne.

Art. XII.

Co do odwołania się od orzeczeń i zarządzeń zwierzchności gminnej, — tak względem wymiaru i poboru opłat gminnych, jako też w sprawach karnych, — obowiązują postanowienia ustawy gminnej.

Art. XIII.

Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej, tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy i rozporządzenia, dotyczące się wykonywania propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży gorących napojów, równocześnie ustają wszelkie w okręgu poborowym miasta Sambora przez gminę tego miasta z tytułu prawa propinacyi, czy to na własny rachunek, czy też przez wydzierżawienie wykonywane przedsiębiorstwa przemysłowe wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych, a zarazem także prawo gminy miasta Sambora do pobierania z mocy ustawy z dnia 15. stycznia 1881. ustanowionych opłat propinacyjnych i dodatków gminnych od wyrobu i wprowadzania tych napojów.

Art. XIV.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie w 90 dni po jej ogłoszeniu.

Art. XV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i skarbu.

Aleg. 81.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie subwencji dla izraelickiej szkoły ludowej w Brodach.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Brodów posiada dwie szkoły ludowe publiczne i szkołę ludową wyznaniową izraelicką.

Z powodu wielkiego napływu dzieci do szkoły wyznaniowej i ze względu na wzrastające ciągle w skutek tego wydatki na utrzymanie i rozszerzenie tejże szkoły, poruszyło było przełożństwo izraelickiej gminy wyznaniowej w Brodach z końcem r. 1876. potrzebę założenia jeszcze jednej lub dwu nowych szkół ludowych publicznych.

W toku pertraktacyi, jakie Rada szkolna krajowa z tego powodu zarządziła, wniosła Reprezentacya gminy m. Brodów prośbę do Rady szkolnej krajowej i do Ministerstwa wyznań i oświecenia o zaprowadzenie w Brodach nowych szkół ludowych z językiem wykładowym niemieckim.

Komisya traktująca sprawę z polecenia Rady szkolnej krajowej, uznała potrzebę założenia w Brodach nowej czteroklasowej szkoły ludowej publicznej dla chłopców i takiejże szkoły dla dziewcząt.

Rokowania przeprowadzono ze Zwierzchnością gminną i z Przełożnictwem izraelickiej gminy wyznaniowej w Brodach.

Zwierzchność gminna oświadczyła, że w obec wzrastającego ciągle niedoboru w budżecie gminy i coraz większego zubożenia mieszkańców miasta, gmina nie może się zobowiązać do jakichkolwiek wydatków na rzecz założyc się mających nowych szkół, z wyjątkiem prestacyi wpływających z art. 18. i 24. ustawy z 2. Maja 1873. l. 250 dz. u. kr., — a przytem ponowiła żądanie, aby w tych szkołach językiem wykładowym był język niemiecki; — zaś Przełożństwo izraelickiej gminy wyznaniowej oświadczyło i zgodziłoby się na przeistoczenie swej szkoły wyznaniowej w szkołę ludową publiczną i oddałoby na ten cel budynek szkolny i 2.000 zł. kapitału żelaznego, jednak pod zastrzeżeniem dla osobnej inspekcyi stanowczego wpływu ua wszystkie niemal sprawy osobiste nauczycieli tej szkoły — dalej z warunkiem przyjęcia dotychczasowych nauczycieli na etat szkoły,

policzenia im lat służby i t. d.; wreszcie zastrzeżenia, że w szkole tej ustanowieni będą nauczyciele języka hebrajskiego.

Mając sobie przedłożony powyższy wynik rokowań zadecydowała Rada szkolna krajowa dnia 25. Lutego 1878., że w Brodach mają być urządzone dwie nowe czteroklasowe szkoły ludowe publiczne, jedna dla chłopców, druga dla dziewcząt, że jednak z uwagi, iż szkoły te utrzymywane być mają w całości kosztem krajowego funduszu szkolnego, w myśl postanowień §. 1. i 2. ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. nie może w nich być językiem wykładowym język niemiecki, lecz w obec istniejących stosunków, ma nim być język polski.

Odwołanie się gminy m. Brodów przeciw temu orzeczeniu Rady szkolnej krajowej do c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty miało ten skutek, że c. k. Ministerstwo, powyższe orzeczenie Rady szkolnej krajowej rozporządzeniem z 15. Października 1879. l. 11.299 w całości zatwierdziło.

W obec tego wniosła gmina zażalenie do trybunału państwowego, który dnia 12. Lipca 1879. zawyrokował, że zatwierdzone przez Ministerstwo orzeczenie Rady szkolnej krajowej, odmawiające zaprowadzenia języka niemieckiego, jako języka wykładowego w obu założyc się mających publicznych szkołach ludowych w Brodach, narusza prawa polityczne mieszkańców miasta tego, zastrzeżone im artykułem 19. ustawy zasadniczej z 21. Grudnia 1867. l. 142 dz. u. p.

Wyrok ten trybunału państwowego udzielony został Radzie szkolnej krajowej przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty do wiadomości i dalszego zarządzenia z poleceniem zdania sprawy o tem co będzie zarządzone.

Istniejące w Brodach stosunki szkół ludowych i ich frekwencji przedstawiają udzielone Wydziałowi krajowemu z Rady szkolnej krajowej daty szczegółowe w sposób następujący:

Liczba dzieci obowiązanych według wieku do uczęszczania do szkoły ludowej, wynosi (według obliczenia Rady szkolnej okręgowej w Złoczowia z r. 1879/80) ogółem 3.223 t. j. 1.570 chłopców i 1.713 dziewcząt.

W liczbie tej mieści się 360 chłopców i 473 dziewcząt, czyli razem 833 dzieci chrześcijańskich, zaś 1.150 chłopców i 1.240 dziewcząt, czyli razem 2.390 dzieci wyznania mojżeszowego.

Na te liczby dzieci będących w wieku szkolnym posiada m. Brody, jak już na wstępie wspomniano, — dwie szkoły ludowe publiczne, a mianowicie, czteroklasową szkołę dla chłopców z dwoma klasami współrzednymi i czteroklasową szkołę dla dziewcząt z jedną klasą współrzedną, a więc dwie szkoły o jedenastu klasach.

Do obu tych szkół uczęszczają przeważnie a nawet prawie wyłącznie same dzieci chrześcijańskie. Liczba zaś dzieci uczęszczających do tych szkół wynosi 340 chłopców i 240 dziewcząt, czyli razem 580 dzieci.

Oprócz tego istnieją w Brodach dwie szkoły prywatne żeńskie liczące tylko kilkadziesiąt uczennic i szkoła wyznaniowa izraelska mająca charakter szkoły publicznej i zastępująca taką szkołę.

Szkoła ta ma jedną dyrekcję jskkolwiek właściwie mieści w sobie dwie szkół t. j. czteroklasową szkołę dla chłopców mającą trzy klasy współrzedne i taką szkołę dla dziewcząt, również z trzema współrzednymi klasami. Liczy zatem szkoła ta 14 klas, czyli o trzy klasy więcej niż obie szkoły publiczne.

W ubiegłym roku szkolnym zapisano do tej szkoły 504 chłopców i 634 dziewcząt, czyli razem 1.138 dzieci, uczęszczało zaś oczywiście w ciągu roku 997 czyli o 417 dzieci płci obojga więcej niż do obu szkół ludowych publicznych razem.

Zestawiwszy powyżej przytoczone liczby, znajdujemy, że pomimo dość licznej frekwencji w szkołach brodzkich, pozostaje zawsze jeszcze 732 chłopców i 914 dziewcząt razem 1.646, czyli 51.07% dzieci będących w wieku szkolnym, które nie pobierają nauki w szkołach ludowych tamtejszych.

Zaradzić niedostatkowi temu można zdaniem Rady szkolnej krajowej w sposób dwójaki, a to: albo przez utworzenie dwóch nowych publicznych szkół ludowych, lub też przez subwencyo-

nowanie wyznaniowej szkoły izraelskiej, która by przy pomocy subwencji jeszcze więcej rozwinąć się mogła.

Mając na oku pierwsze z tych sposobów, nie można spuszczać z uwagi, że walcząca z ciągłym niedoborem wyznaniowa szkoła izraelska bez znaczniejszej subwencji prawdopodobnie już w najbliższym czasie byłaby zmuszoną z braku funduszków zwinąć dotychczasowe klasy współrzędne, których było w ubiegłym roku szkolnym sześć, o ileby zaś zmniejszyła się liczba klas w tej szkole o tyle musiałoby ich przybyć w szkołach ludowych publicznych.

Zdaniem Rady szkolnej krajowej musiałyby obie nowe szkoły ze względu na zbyt wielką liczbę dzieci, któreby pozostawały bez nauki liczyć wraz z współrzędnymi co najmniej klas 16.

Koszta utrzymania takich dwóch szkół oblicza Rada szkolna krajowa według skali płac nauczycielskich w Brodach, jak następuje:

- a) dla dwóch nauczycieli kierujących po 700 zł. rocznie, razem 1.400 zł.
- b) dla sześciu nauczycieli i nauczycielek etatowych po 600 zł., razem 3.600 zł.
- c) dla ośmiu nauczycieli i nauczycielek do klas współrzędnych po 360 zł. razem 2.880 zł.
- d) dla ośmiu nauczycieli i nauczycielek etatowych na razie po jednym tylko dodatku pięcioletnim w kwocie 50 zł. w. a., razem 400 zł.
- e) na potrzeby kancelaryjne dla klas 16tu razem 90 zł.
- f) na przybory potrzebne do uzmysłowienia nauki 40 zł.

Razem więc wynosić by miały koszta utrzymania takich dwóch szkół publicznych ogółem 8.410 zł. w. a. rocznie, a koszta te które spadłyby w całości na krajowy fundusz szkół ludowych zwiększać by się musiały w miarę przybywania dodatków pięcioletnich dla nauczycieli i nauczycielek etatowych w myśl postanowień art. 12. ustawy z 2. Maja 1873. l. 251 dz. u. kr.

Obie te szkoły nadto w obec przytoczonego wyżej wyroku Trybunału państwowego z 12. Lipca 1880. musiałyby być urządzone z językiem wykładowym niemieckim.

Drugi sposób zaspokojenia potrzeb oświaty ludowej w Brodach upatruje Rada szkolna krajowa w subwencyonowaniu tamtejszej izraelskiej szkoły wyznaniowej.

Szkoła ta, prowadzona wzorowo pod każdym względem istnieje od lat 27 a utrzymuje ją Brodzka gmina wyznaniowa przeważnie własnymi funduszami. Przeznaczony na utrzymanie tej szkoły dochód z dodatku do koszernego, który wynosił pierwotnie do 9.000 zł. zmalał obecnie znacznie i nie pokrywa potrzeb szkoły tak, że pomimo dość znacznych dochodów z innych źródeł okazał się już w r. 1880. niedobór 1.000 zł. — W roku szkolnym wykazano następujące dochody na rzecz szkoły:

a) dochód z koszernego 5.500 zł.; — b) z opłaty szkolnej 1.200 zł.; — c) dochód z zapisów stałych 956 zł. — d) zasiłek z funduszu izraelskiego wschodnio galicyjskiego dla szkół normalnych 1.500 zł.; — e) zasiłków jednorazowych od osób prywatnych 1.978 zł. — ogółem więc 11.134 zł.; że zaś koszta utrzymania szkoły wynoszą 12.448 zł. przeto okazał się niedobór 1.314 zł. czyli razem z niedoborem 1880 roku 2.134 zł. — Jeżeliby szkoła przyjmować miała znacznie większą liczbę zgłaszających się do niej, a dziś dla braku miejsca odprawionych dzieci, wymagałoby nowego wydatku na najem lokalności, na płace nauczycieli, których liczbę musiano by powiększyć i na inne potrzeby, co uczyniłoby co najmniej 3.500 zł. tak że wydatki podniosłyby się do 15.948 zł. Ze zaś po odtrąceniu z wykazanych wyżej dochodów szkoły w sumie 11.134 zł. kwoty 1978 zł. pochodzącej z jednorazowych datków, pozostałoby tylko 9.156 złr., przeto w razie rozszerzenia szkoły dla pomieszczenia większej niż dotąd liczby dzieci, urósłby niedobór w dochodach przeznaczonych dla szkoły do sumy 6.792 złr. któryby z subwencji musiał być pokryty.

W szkole tej trwa nauka właściwie tylko lat 4, z reguły więc przebywają dzieci w tej szkole tylko przez pierwszych lat 4 wieku szkolnego, poczem starsze przechodzą bądź do szkół średnich, bądź do rzemiosł i t. p. W skutek tego odpada z ogólnej liczby dzieci bę-

dających w wieku szkolnym $\frac{1}{3}$, czyli około 800 dzieci, dalej odpada co najmniej 5%, czyli około 125 dzieci takich które z powodu ułomności fizycznych lub umysłowych z nauki szkolnej korzystać nie mogą.

Jeżeli obie te liczby strącimy z ogólnej liczby będących w wieku szkolnym dzieci izraelskich w Brodach, która jak wyżej przytoczono wynosi 2.390, to pozostanie 1.465 dzieci, którzy rzeczywiście mogłyby korzystać z nauki, jeżeliby znalazły umieszczenie w szkole.

Ponieważ zaś w ubiegłym roku szkolnym zapisanych było do tej szkoły 1.138 dzieci, przeto brakowało umieszczenie właściwie tylko dla 327 dzieci izraelskich mogących korzystać z nauki szkolnej.

Jeżeliby więc szkoła otrzymawszy stosowną subwencję, utworzyła jeszcze 3 klasy równorzędne, to niema wątplenia, że powyższa liczba dzieci znalazłaby w niej umieszczenie.

Do szkoły tej jednak jako wyznaniowej niemogłyby uczęszczać dzieci chrześcijańskie, z których 253 w teraźniejszych szkołach ludowych Brodzkich nie pobierało nauki.

Pomiędzy dziećmi temi było 20 chłopców i 233 dziewcząt.

Zdaniem Rady szkolnej krajowej znajdują chłopcy łatwo pomieszczenie w teraźniejszej szkole ludowej publicznej męskiej o 6ciu nauczycielach; dla pomieszczenia zaś dziewcząt, potrzebaby do pięciu nauczycielek szkoły ludowej publicznej żeńskiej, dodać co najwyżej dwie jeszcze nauczycielki dla klas współrzędnych zwłaszcza że obecnie szkoła ta nie jest bynajmniej przepelnioną, skoro w 5ciu klasach było tylko 240 uczennic.

Doszedłszy do powyższego rezultatu, uznała Rada szkolna krajowa, że należy obecnie odstąpić od pierwotnego zamiaru utworzenia dwu nowych szkół ludowych publicznych w Brodach, a natomiast podać gminie wyznaniowej izraelskiej możliwość nie tylko utrzymania swej szkoły w dotychczasowym stanie, ale i rozszerzenia jej do takiej liczby klas, jakiej wymagać będzie napływ zgłaszających się do niej dzieci.

Rokowania podjęte w tym kierunku doprowadziły do tego wyniku, iż zwierzchność izraelskiej gminy wyznaniowej i izraelscy członkowie Rady gminnej miasta Brodów, zeznali imieniem izraelskiej gminy m. Brodów dnia 19. Czerwca b. r. deklarację tej treści, iż izraelska gmina m. Brodów pod warunkiem, iż Wysoki Sejm krajowy zapewni na utrzymanie istniejącej w Brodach wyznaniowej szkoły ludowej dla chłopców i dziewcząt, stałą roczną subwencję w wysokości 6.000 złr. w. a. przyjmuje na siebie zobowiązanie:

1. iż do grona nauczycielskiego wejdą już z następnym rokiem szkolnym 1881/2 trzy nauczyciele lub nauczycielki posiadający należyte uzdolnienie do udzielania nauki języka polskiego;
2. iż przyjmowanie dzieci izraelskich do tej szkoły wolne będzie od wszelkich ograniczeń, że zatem każde z tych dzieci zgłaszające się do szkoły ma być przyjmowane;
3. że szkoła ma paczawszy od roku 1881/2 przybierać stopniowo pod względem języka wykładowego charakter utrakwistyczny, i że Dyrekcja jej winna dążyć do tego, aby już w roku 1882/3 a najdalej w roku 1883/4 w klasie drugiej i trzeciej chłopców i dziewcząt część przedmiotów, a w klasie czwartej chłopców i dziewcząt większą połowę przedmiotów przepisanych w planie naukowym dla szkół ludowych publicznych tej kategorii, uczono w języku polskim jako wykładowym dla tych przedmiotów, o ile to stać się może bez najmniejszego uszczerbku dla nauki języka niemieckiego.

Alegat 1.

Odpis tej deklaracji załączamy pod %.

Załatwienie sprawy szkół ludowych w Brodach w myśl przytoczonej właśnie deklaracji zwierzchności izraelskiej gminy wyznaniowej tamtejszej, uważa Rada szkolna krajowa jako najlepszy sposób uporządkowania stosunków szkolnych w Brodach i uniknięcia trudności jakie sprawa ta nastęrcza.

Podzielając to zdanie Rady szkolnej krajowej, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Na utrzymanie izraelskiej szkoły wyznaniowej w Brodach, przyzwala się z funduszu krajowego roczną stałą subwencją w kwocie sześciu tysięcy (6.000 złr.) w. a. pod warunkami podanymi w deklaracji izraelskiej gminy wyznaniowej w Brodach z dnia 19. Czerwca 1881 r.
2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby czuwał nad ścisłym dopełnieniem powyższych warunków.

Lwów dnia 7. Października 1881 r.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz wł. r.

Sprawozdawca:

Oktaw Pietruski w r.

Członek Wydziału kraj.

Wzrost i rozwój człowieka

1. Wzrost człowieka jest procesem ciągłym, który trwa do końca życia. Wzrost fizyczny jest najszybciej widoczny w okresie dzieciństwa i młodzieńczości. Wzrost psychiczny trwa do końca życia i jest procesem nieprzerwanym.

2. Wzrost człowieka jest procesem, który trwa do końca życia. Wzrost fizyczny jest najszybciej widoczny w okresie dzieciństwa i młodzieńczości. Wzrost psychiczny trwa do końca życia i jest procesem nieprzerwanym.

Wzrost człowieka trwa do końca życia.

3. Rola Wyższego Księstwa Księstwa Galicji i Lodomerii wraz z Wielkim Księstwem Krasowskim.

Wzrost człowieka trwa do końca życia.

Wzrost człowieka trwa do końca życia.

Erklärung.

Mit Bezug auf den an die Inspection der hiesigen israelitischen Knaben und Mädchen Hauptschule erfolgten Erlass des Hohen k. k. Landes-schulrathes in Lemberg vom 14-ten Juni 1881 Z. 5175, erklären die gefertigten Vorsteher der hiesigen Cultus-Gemeinde und die israelitischen Mitglieder des hiesigen Gemeinderathes im Namen der israelitischen Cultus-Gemeinde in Brody, dass sie unter Aufrechthaltung aller sonstigen in der Dotations-Urkunde dieser Schule vom 13 Mai 1853 aufgenommenen Bestimmungen, insoweit solche durch gegenwärtige Erklärung nicht abgeändert werden, unter der Bedingung, dass der erwähnten Schule von Seiten des Hohen galizischen Landtages eine jährliche Subvention von fl. 6.000 ö. w. bewilligt sein wird, die nachstehenden Verpflichtungen übernimmt:

1. dass schon im nächsten Schuljahre 1881/2 drei Lehrer oder Lehrerinnen angestellt werden, die die vollständige Befähigung haben den Unterricht in der polnischen Sprache zu erteilen;

2. dass die Aufnahme israelitischen Kinder in die erwähnte Schule unbeschränkt sei und dass daher alle sich anmeldende Kinder in die Schule aufgenommen werden müssen;

3. dass die Schula vom Beginne des Jahres 1881/2 bezüglich der Unterrichtssprache stufenweise einen utraquistischen Charakter annehme, und dass ihre Direktion dahin zu streben habe, dass schon im Jahre 1882/3 spätestens aber im Jahre 1883/4 in der II. und III. Knaben- und Mädchenklasse ein Theil und in der IV. Knaben und Mädchenklasse die grössere Hälfte der durch den Studienplan für öffentliche Volksschulen dieser Kathogorie vorgeschriebenen Gegenstände in

Deklaracya.

Odnosnie do reskryptu Wysokiej c. k. Rady szkolnej krajowej we Lwowie z dnia 14. Czerwca 1881 r. L. 5175 wystosowanej do Inspekcji tu-tejszej wyznaniowej szkoły ludowej dla chłopców i dziewcząt, podpisani członkowie Zwierzchności religijnej izraelickiej miasta Brodów i izraelicy członkowie Rady tejsze gminy, oświadczają niniej-szem w imieniu izraelickiej gminy miasta Brodów, że zatrzymując moc obowiązującą wszelkim innym postanowieniom aktu fundacyjnego sporządzonego w dniu 13. Maja 1853 r. co do poniżej rzeczonej szkoły, które nie sprzeciwiają się niniejszej de-klaracyi, izraelicka gmina miasta Brodów warun-kowo, jeżeli Wysoki Sejm krajowy zapewni na utrzymanie tej szkoły stałą roczną subwencję w wysokości 6000 zł. w. a, przyjmuje na siebie następujące jeszcze zobowiązania:

1. że do grona nauczycielskiego wejdą już z następnym rokiem szkolnym 1881/2 trzy nau-czycieli lub nauczycielki posiadający należyte uzdolnienie do udzielania nauki języka polskiego;

2. że przyjmowanie dzieci izraelickich do tej szkoły wolne od wszelkich ograniczeń, że za-tem każde z tych dzieci zgłaszające się do szkoły ma być przyjmowane;

3. że szkoła ma począwszy od roku 1881/2 przybierać stopniowo pod względem języka wykła-dowego charakter utrakwistyczny i że Dyrekcyja jej winna dążyć do tego, aby już w roku 1882/3 a najdalej w roku 1883/4 w klasie II i III chłopców i dziewcząt część przedmiotów a w klasie IV chłop-ców i dziewcząt większą połowę przedmiotów przepisanych i w planie naukowym dla szkół lu-dowych publicznych tej kategorii uczono w ję-zyku polskim jako wykładowym dla tych przed-

der polnischen Unterrichtssprache vorgetragen werde, jedoch nur solche Gegenstände, wo es ohne geringsten Nachteil für den Unterricht der deutschen Sprache geschehen kann.

Urkund dessen unsere eigenhändige Fertigung in Gegenwart von Zeugen.

Brody am 19. Juni 1881.

Der Vorstand der isr. Cultus Gemeinde.

Izraelicka Zwierzchność wyznaniowa.

miotów, o ile to stać się może bez najmniejszego uszczerbku dla nauki języka niemieckiego.

W dowód czego nasze własnoręczne podpisy w obecności świadków.

Brody dnia 19. Czerwca 1881.

Isr. Mitglieder des Brody'er Gemeinderathes.

Izraeliccy członkowie Brodzkiej Rady gminnej.

A. Aszkenazy
Lazarub Landau
Izrael L. Kaminer
Adolf Horowitz

N. Kallir
E. Grünspan
Filip Kolischer
Josef v. Garfunkel
Daniel Willner
Nathan Baszeches
Wilhelm Lublin
L. Herzberg Freund
Adolf Horowitz
Lazarub Landau
Hersz Kapelusz

Als erbetene Zeugen:

Jako świadkowie:

Antoni Witosławski
burmistrz.

Alfred Hausner
vice prezes Rady powiatowej.

Antoni Heinrich.

Aleg. 82.

Sprawozdanie

komisji edukacyjnej o Sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie założenia Internatu dla uczniów c. k. Seminarium nauczycielskiego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Dyskusja nad wnioskiem J. E. posła Pawła Popiela w przedmiocie założyć się mającego we Lwowie Internatu przy męskim Seminarium nauczycielskim, na przeszłorocznym posiedzeniu W. Sejmu z dnia 19. lipca przeprowadzona, zakończyła się przyjęciem odraczającego wniosku posła Wesołowskiego, jednakże zmodyfikowanego w duchu zaproponowanej przez posła ks. Czartoryskiego do niego poprawki.

Wniosek posła Wesołowskiego brzmiał w całości swojej jak następuje:

„W. Sejm raczy uchwalić: Wniosek posła P. Popiela tudzież wniosek komisji edukacyjnej przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał, czyli zaprowadzenie internatów przy seminarjach nauczycielskich jest potrzebne i odpowiednie, i odnośne swe wnioski z ewentualnymi projektami organizacyi tych internatów, tudzież sposobem pokrycia kosztów, na przyszłej sesji sejmowej przedłożył.

W myśl poprawki do tego wniosku przez posła ks. Czartoryskiego stawionej. został pierwszy punkt tego polecenia, t. j. wyrazy dane tu rozrzuconym drukiem, z osnowy jego wypuszczone, reszta zaś wniosku przyjęta. A zatem W. Izba uznała wtedy badanie nad pożytecznością i nad potrzebą zaprowadzenia internatu dla lwowskiego Seminarium nauczycielskiego męskiego (o tym jednym bowiem tylko zakładzie była mowa tak w wniosku p. Popiela, jak i w wniosku komisji edukacyjnej) za rzecz zbyteczną i tak pożytek, jak i potrzebę założenia takiego internatu we Lwowie uchwałą swoją stwierdziła. Natomiast odraczając całą sprawę aż do roku przyszłego, poleciła Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Radą Szkolną krajową zasady i wnioski dotyczące organizacyi tego zakładu zbadał, projekt statutu dla niego wypracował, koszta połączone z jego założeniem i utrzymaniem obliczył, sposób pokrycia tych kosztów obmyślił i to wszystko na przyszłej (a więc tegorocznej) sesji sejmowej przedłożył. Jakoż Wydział krajowy uczynił temu poleceniu zadość we wszystkich powyższych kierunkach, składając na pierwszym zaraz posiedzeniu obecnej sesji w tym przedmiocie Sprawozdanie swoje z d. 26. lipca r. b. L. 29.755. W myśl uchwały W. Sejmu, na témże posiedzeniu z d. 14. września r. b. powziętej, został elaborat ten

Wydziału krajowego przydzielony do zbadania komisji edukacyjnej, która ma zaszczyt wynik swoich nad nim roztrząsań W. Izbie przedstawić w sprawozdaniu niniejszém.

Przedewszystkiem uważa tu komisja edukacyjna za konieczne oświadczyć, iż nie sądziła, żeby miała i przy sposobności obecnej zaprzętać uwagę W. Sejmu dochodzeniem, czy i o ile urządzenie zakładu, o jakim tutaj mowa, jest potrzebném i pożądaném. Do pominięcia tego pytania skłoniła ją zaś uwaga, że ta kwestya zasadnicza była już na przeszłorocznej sesji przedmiotem wyczerpującej dyskusji i że W. Sejm uchwałą swoją z d. 19. lipca r. z. potrzebę zaprowadzenia internatu przy c. k. Seminarjum nauczycielskiém męskiém w zasadzie stwierdził. Oprócz tego powołuje się komisja edukacyjna na to, że i Rada Szkolna krajowa w sprawozdaniach swoich poczynawszy od r. 1878, rok rocznie zbawienność takich zakładów w ogólności wypowiada i potrzebę ich urządzenia w kraju naszym podnosi. Za internatem we Lwowie oświadczyła się jednogłośnie i ankieta przez Wydział krajowy w roku bieżącym do omówienia téj właśnie sprawy zaproszona, złożona z rzeczoznawców i osób baczném okiem rozwój szkolnictwa ludowego w kraju naszym śledzących. Nakoniec zawiera i będące przedmiotem niniejszego referatu Sprawozdanie Wydziału krajowego (na str. 3—7) obszerny i z różnych stron rozpatrywany wywód co do potrzeby i korzyści internatu we Lwowie, do którego to wyводу komisja edukacyjna tém chętniej przystępuje, że i sama nie tylko na przeszłorocznej sesji sejmowej, ale już i w r. 1876 w podobnym duchu za rzeczą przemawiała.

Z tych to więc przyczyn uznała komisja edukacyjna za właściwe, kwestyi potrzeby internatów jako przesądzonej tu już nie tykać, a natomiast upatrywać tegoroczne zadanie swoje jedynie w omówieniu dwóch dalszych, w Sprawozdaniu Wydziału krajowego opracowanych pytań, t. j. pytań następujących:

1. Jak urządzone miały być internat lwowski, ażeby odpowiedział celowi swemu?

2. Jakie byłyby koszta, połączone z jego założeniem i utrzymaniem, i gdzie znaleźć fundusz na ich pokrycie?

I. W odpowiedzi na pierwsze z tych pytań, przedłożył Wydział krajowy, na końcu Sprawozdania swojego, Projekt Statutu internatu krajowego; poprzednio zaś (na str. 8) rozwinął uwagi swoje, uzasadniające i tłumaczące ten statut, a to w ustępach zatytułowanych „Objaśnienie statutu“. Sąd komisji o tych działach przedłożenia Wydziału byłyby następujący:

Co się nasamprzód tyczy Projektu Statutu: Komisja edukacyjna uznała wprawdzie za potrzebne ułożyć inny projekt i takowy zamiast tamtego W. Izbie do przyjęcia zalecić; stwierdza jednak z przyjemnością, że różnice zachodzące między jednym a drugim po największej części dotyczą tylko formy, t. j. układu, niekiedy uzupełnień lub też opuszczeń, dobitniejszej stylizacji itp. Istotna zmiana statutu pierwotnego pokazuje się tylko jedna, mianowicie §. 8. niniejszego projektu, w którym się zastrzega ingerencyą na tok rzeczy w internacie, o ile to w danych okolicznościach możliwém, i dla Dyrekcji tutejszego Seminarjum nauczycielskiego męskiego. Potrzeba takiego wpływu szkoły na zakład wychowawczy wynika zdaniem komisji, ze samej natury rzeczy; leży to téż w atrybucyach Dyrektora Seminarjum, który instrukcyą swoją służbową nie tylko jest uprawniony, ale i zobowiązany do czuwania nad konduktą uczniów do Seminarjum przyjętych, gdziekolwiek oni mieszkają; nakoniec zastrzegła to sobie stanowczo i Rada Szkolna krajowa, a to w odpowiedzi z d. 2. kwietnia r. b. L. 15.379, którą dała Wydziałowi krajowemu w skutek zakomunikowanego tejże Radzie do opinii projektu statutu dla internatu, zaraz po jego zredagowaniu (obacz Sprawozdanie Wydziału, str. 2). — Jest jeszcze i druga różnica między tymi obydwojma projektami, ta jednakże ściąga się tylko do nazwy zakładu. Ponieważ przez internaty rozumieją się powszechnie jedynie instytucje, w których młodzież w jednym i tym samym budynku i pod tym samym zwierzchnikiem i mieszka i naukę pobiera, a tu ma wniknąć w życie raczej konwikt, inaczéj alumnat czyli bursa, dla uczniów dochodzących do Seminarjum zgoła gdzieindziej położonego: więc zdawało się komisji odpowiedniejszém, jeżeli ten zakład będzie nazywany Bursą, który to wyraz od kilku wieków w kraju naszym miał i ma nad drugimi swymi synonimami pierwszeństwo.

Przechodząc teraz do uwag, zawartych w „Objaśnieniu statutu“ (str. 8 i nast.), komisya edukacyjna oświadcza, że się zgadza na te uwagi, jednakże z niektórymi zastrzeżeniami.

Mianowicie powiedziano w pierwszym zaraz tego działu ustępie (str. 8, u dołu), że w zakładzie „ma znaleźć umieszczenie 60 kandydatów nauczycielskich, t. j. mniej więcej po 20 z każdego kursu seminaryjnego. Jako wiek normalny przy przyjęciu ustanowiono 18-ty rok życia, aby zapobiedz zbyt wielkiej różnicy wieku między wychowañcami, która utrudniałaby prowadzenie zakładu“ itd. Otóż zdaniem Komisji edukacyjnej należałoby po pierwsze uzupełnić to orzeczenie co do wieku dodatkiem „co najmniej“, wstawić się mającym przed wyrazami „18ty rok życia“, i to w tym sensie, że ten 18ty rok życia ma znaczyć maksymalny kres możliwości przyjęcia do kursu ostatniego, nie zaś i do innych kursów. Powtóre orzekła Komisya edukacyjna jednomyślnie, że dopuszczenie do bursy uczniów z samych tylko kursów, t. j. 3 wyższych klas seminaryjnych, a zasadnicze wykluczenie z niej uczniów z klasy przygotowawczej, nie daje się żadnym względem dostatecznie usprawiedliwić. Niechby zresztą było uczniom do kursów uczęszczającym przyznane ceteris paribus pewne pierwszeństwo nad młodzieżą w klasie przygotowawczej — na to można się zgodzić, ale nie więcej. — Nakoniec i za tém nie mogłaby przemawiać Komisya, żeby orzeczenie „mniej więcej po 20 z każdego kursu“ miało dosłownie być podniesione do znaczenia zasady. Nie na tém tu bowiem zależy, aby korzyści z bezpłatnej bursy były w równej mierze rozkładane na poszczególne klasy seminaryjne; lecz o to chodzić powinno, żeby z tego dobrodziejstwa korzystali sami tylko najzdolniejsi, najgodniejsi i najubożsi — bez względu na kurs lub klasę, do której uczęszczają.

Na wszystkie dalsze ustępy pisze się Komisya w zupełności. Szczególniej zaś przyjmuje i zaleca to wszystko, co w ustępie dotyczącym Regensa bursy powiedziano o jego tak kwalifikacyjnych, jak i innych osobistych przymiotach (str. 9.) Pod takim tylko zwierzchnikiem młodzież w bursie wychowywana daje niewątpliwą rękojmię, że zajmawszy stanowisko nauczycieli ludowych, będzie działała z prawdziwym pożytkiem dla szkoły sobie powierzonej, a pośrednio i dla reszty ludności w gminie.

Jest jeszcze jeden punkt w Sprawozdaniu Wydziału krajowego, dotyczący wewnętrznego urządzenia téj bursy, jakkolwiek go tam znajdujemy w innym już dziale, t. j. na str. 11. Czytamy tam, co następuje: „Zamierzamy w regulaminie zaprowadzić w internacie instytucję Seniorów, wybieranych przez regensa z pomiędzy stateczniejszych i w ogóle kwalifikujących się do tego uczniów. Ci seniorowie będą mieli bezpośredni nadzór każdy nad pewną liczbą wychowañców, tudzież nad pewną wskazaną sobie częścią lokalności zakładu. Dla nich to jak i w ogóle dla pilniejszych i wzorowo prowadzących się wychowañców proponujemy dla zachęty gratyfikacye, preliminarzując rocznie 300 zł. t. j. przeciętnie po 5 zł. na głowę. Z pozycyi téj, jako też z pozycyi „Nieprzewidziane“ opędzane będą także n. p. wydatki na podróż na ferye, gdyby rodzina wychowañca kosztów tych pokryć nie mogła“.

Pod tym względem Komisya edukacyjna nie może się zgodzić na zapatrywanie Wydziału krajowego i wnosi, aby ani gratyfikacyj w bursie nie rozdawano ani też nie posługiwano się seniorami. Za pierwszym przemawia wzgląd na oszczędność: co tylko nie jest nieodzownie koniecznym, nie powinno tworzyć pozycyi w wykazie kosztów na utrzymanie bursy. Dalsza pozycya, t. j. „Nieprzewidziane“ (300 zł. ob. str. 13) niechby została, lecz 300 zł. na „gratyfikacye i zasiłki“ należałoby uchylić. — Co się tyczy seniorów, Komisya ma przekonanie, że instytucya ta ostatecznie więcej by mogła stać się szkodliwą dla dobra młodzi w bursie wychowywanej, aniżeli pomocną. Zamiast coby w tym zakładzie miał panować duch zgody, wzajemnego zaufania, bezinteresownego jednych ku drugim zbliżenia, to seniorat mógłby wytwarzać w nadzorowanych podejrzliwość i zawzięć, w nadzorujących chęć przewodzenia i dumę, dla wszystkich zaś wychowañców mogłaby to być pokusa do zabiegów ambitnych, do intryg i pragnień ukrytych, wobec których harmonia i pokój ducha, tak pożądany w tym wieku, należałby do ideałów wygnanych z tego zakładu.

II. Teraz przechodzi Komisya do kwestyi kosztów, i z jakiego źródła brać by je należało?

W sprawozdaniu Wydziału krajowego obliczono, że koszta założenia bursy, t. j. jednorazowy wydatek na adaptacyą budynku, na sprawienie koniecznych sprzętów, pościeli, naczyń i bielizny stołowej, instrumentów muzycznych, na pierwszy zawiązek biblioteki itp. dla 60 uczniów w bursie, wyniesie w przybliżeniu 6.000 zł. To obliczenie, jakkolwiek nie zbyt wygórowane, proponuje Komisya niżzyć do sumy 5.200 zł. usprawiedliwiając tę mniejszą kwotę obliczeniem swoim, dołączonem do niniejszego.

Co do kosztów utrzymania, któreby były coroczne, wynik obliczeń Wydziału dosięga w przybliżeniu okrągłej kwoty 20.000 zł. Wchodzi w to mianowicie wydatek na umieszczenie (mieszkanie), opał, oświetlenie, wikt, pranie, na etatowe płace dla 2 nadzorców jakoteż dla służby itd. Zważywszy na ceny i stosunki tegoczesne we Lwowie, nie da się wprawdzie przeciw temu obliczeniu ważnych podnieść zarzutów: pomimo tego redukuje Komisya jednak i tę sumę do 19.090 zł. odpowiednio do obliczenia swojego.

Przyjmując zatem na założenie 5.200 zł., a na coroczne utrzymanie bursy 19.090, stawia Komisya przed sobą dalsze i ostatnie w tym przedmiocie pytanie, mianowicie z jakiej pozycyi budżetowej miałyby być te fundusze czerpane?

Wydział krajowy (na str. 13) proponuje dla nich nową pozycyą w budżecie. Z przyzwalanją bowiem dotąd rok rocznie na stypendya dla kandydatów i kandydatek nauczycielskich sumy 30.000 zł. z funduszu krajowego, strąca tylko ową kwotę, która w odpowiednim stosunku przypada w dziale na rzecz uczniów męskiego seminarjum lwowskiego. Wynosiła ona w roku przeszłym szkolnym 3.415 zł.; reszta zaś z sumy 30.000, t. j. zł. 26.585, była roku przeszłego rozdana na stypendya dla pięciu innych męskich seminarjów w kraju i dla uczennic trzech seminarjów żeńskich. Owoż tento roku przeszłego stosunek bierze Wydział za podstawę i dla lat przyszłych. Kwota owa 26.585 zł. miałaby odtąd corocznie być do budżetu wstawiana (zamiast co dawniej 30.000), jako fundusz stypendyjny dla wszystkich seminarjów galicyjskich z wyjątkiem tu-tejszego męskiego. A na utrzymanie bursy lwowskiej byłyby funduszem corocznym 3.415 zł. z tamtego źródła + tyle, ile potrzeba do uzupełnienia sumy 20.000 zł. przez Wydział obliczonej, a przez Komisją do 19.090 zredukowanej — więc + 15.675 zł.

Z tego wynika, że powyższa zatem suma 15.675 zł. musiałaby być przez W. Izbę zawotowana jako nowa i corocznie powtarzać się mająca budżetowa pozycya. Oprócz tego zaś byłaby jednorazowo, t. j. na rok tylko pierwszy istnienia bursy, do uchwalenia kwota 5.200 zł. na założenie bursy.

Co do formalnej strony propozycyji powyższych, Komisya edukacyjna oświadcza, że możność wprowadzenia w życie bursy lwowskiej i ona także pojmuje tylko pod tym jedynym warunkiem. Wprawdzie w przeszłorocznym wniosku J. E. posła Popiela, a tak samo i w całej nad tym wnioskiem na tamtoczesnej sesyi sejmowej przeprowadzonej rozprawie, wychodzono z innego założenia. Przypuszczano, że ta bursa miałaby być jeżeli nie założona, to w każdym razie utrzymywana z funduszu owych 30.000 zł. na stypendya dotąd łożonych. Z tą myślą jednak Komisya edukacyjna w żaden sposób zgodzićby się nie mogła; ujęcie bowiem z tych 30.000 zł. kwoty, jaka się na utrzymanie bursy lwowskiej okazuje potrzebną, zredukowałoby ten fundusz stypendyjny prawie do $\frac{1}{3}$ części (do 10.910 zł.), a z tego wynikałyby wielorakie niedogodności, a nawet szkody. Obecnie udzielają się z téj sumy, w bardzo skromnych wprawdzie kwotach, nader znacznej liczbie kandydatów i kandydatek stypendya, które bądź co bądź nieobojętny dla nich stauowią zasiłek. Tymto stypendyom też w znacznej części przypisać właśnie należy, że frekwencya w seminarjach nauczycielskich tak męskich jak żeńskich kraju naszego corocznie wzrasta. Do 9 seminarjów, jakie kraj ten w ogólności posiada, uczęszczało w roku 1876/7 uczniów i uczennic razem 1067; w r. 1877/8 było ich już 1.347; w r. 1878/9 wzrosła ta liczba do 1.507; w r. 1879/80 podniosła się do 1.631,

a w roku co tylko minionym okazałby się ten stosunek w jeszcze dalszym progresywnym postępie. Przyczyny tego wzrostu oczywiście mogą być różne, lecz niewątpliwie odgrywa tu pewną rolę i okoliczność, że dzięki udzielanej rok rocznie na stypendya sumie 30.000 zł. z funduszu krajowego, a 20.000 ze skarbu państwa, można było tymi 50.000 zł. obdzielać bardzo znaczną stosunkowo ilość kandydatów i kandydatek. Mianowicie dochodziła ta ilość w roku 1876/7 668 głów, w r. 1878/9 789, w r. 1879/80 wynosiła 989 pobierających stypendya. Związek kauzalny między mnogością tych stypendyów a wzrastającą frekwencją, podnosi Rada Szkolna krajowa stanowczo w corocznych swoich wykazach. Gdyby się zatem obecnie z tego funduszu stypendyjnego miało obrócić 19.090 zł. na coroczne utrzymanie Bursy, służącej samym tylko uczniom męskiego Seminarjum lwowskiego, a nawet i pomiędzy tymi jedynie 60 wybranym (cała frekwencya téj szkoły wynosiła w r. 1879/8 198 głów, obecnie zaś doszła do 247), w takim razie niemal mniejsza połowa wspomaganéj dotąd zasiłkami młodzieży seminarzyckiej w kraju, musiałaby być zostawioną swemu własnemu przemysłowi! A czyby to szkodliwie nie oddziało i na frekwencją? o to nawet pytać nie trzeba: względ bardzo ważny i wcale nie obojętny dla kraju wobec wiadomój okoliczności, że do téj chwili przeszło $\frac{1}{2}$ wsi w Galicyi, szkółek swych nie posiada — głównie z braku uzdolnionych nauczycieli. Z pomiędzy ogólnéj bowiem ilości 6.321 gmin politycznych w kraju, było w roku szkolnym 1879/80 tylko 3.934 gmin takich, które mają swe szkoły, przeciwnie 2.387 gmin nie posiadało żadnych.

Druga strona tych wniosków budżet obciążyc mających, t. j. ich strona cyfrowa, może na pierwszy rzut oka sprawiać niezadawalające wrażenie. W porównaniu z tak skromnym rezultatem, w porównaniu z sześćdziesiątką tylko uczniów wychowywać się w téj bursie mających, coroczne koszta na utrzymanie tego zakładu, jakkolwiek ich niepodobno było do mniejszej cyfry sprowadzić, zdają się być zbyt kosztowną ofiarą. Komisya edukacyjna nie przeczy, że i sama w pierwszój chwili temu wrażeniu podległa. Jeżeli pomimo tego jednak w tém sprawozdaniu przy przeszłorocznym swoim wniosku obstaje, a przekonania nie traci, że i Wys. Izba o przeszłorocznój swojéj uchwale także pamiętać zechce: to dzieje się to z uwagi, że wprowadzić się w życie mająca bursa lwowska, prócz bezpośrednich i właściwych swoich korzyści, może być środkiem i do dalszych jeszcze celów. Mianowicie po pierwsze, ma to być próba, azali kraj kiedyś później, przy fortunniejszych stosunkach finansowych, miałby iść na téj drodze i dalej jeszcze; powtóre ma to być dyrektywa dla ofiarności prywatnéj, która legatami i darami hojnymi ilość stypendyów dla młodzieży w innych szkolnych zakładach rok rocznie nad potrzebę może powiększa, a o najbardziej zasiłku potrzebujących Seminarjach i o tak ważném dla kraju nauczycielstwie ludowém, z téj tylko prawdopodobnie przyczyny zapomina, że tutaj nie było i nie ma dotąd wzoru już gotowego, co i jak czynić należy. Inicytywę w téj mierze powinien uczynić kraj — choćby ofiarą tak szczodłą, jak ta, o jaką chodzi obecnie.

Z tych powodów komisya edukacyjna popiera jak najusilniej wnioski w tym przedmiocie przez Wydział krajowy proponowane. Takowe zaś, po zmodyfikowaniu w duchu niniejszego sprawozdania, mają brzmienie następujące:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Z początkiem roku szkolnego 1882/83 ma być założona we Lwowie Bursa dla uczniów c. k. Seminarjum nauczycielskiego męskiego;
2. Bursa ta utworzoną będzie na razie dla 60 uczniów religii chrześcijańskiej wszystkich trzech obrządków katolickich, i utrzymywana będzie kosztem funduszu krajowego;
3. Na pierwsze urządzenie téj Bursy wyznacza się suma 5.200 zł. w. a., zaś na jój utrzymanie rocznie suma 19.090 zł.;
4. Natomiast coroczna pozycya dotychczasowa „30.000 zł. na stypendya dla kandydatów nauczycielskich“, będzie z dniem wnijscia w życie téj Bursy zredukowana do 26.585 zł.
5. Wstawia się do budżetu na rok 1882:

- a) na pierwsze urządzenie Bursy 5.200 zł.;
b) na utrzymanie za 4 miesiące 1882 r. 6.364 zł.;
6. Uchwala się obok załączony statut dla Bursy;
  7. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby Bursę tę wprowadził w życie, wydał prowizoryczne dla niej instrukcje i regulaminy i takowe na przyszłej sesji Sejmowej do ostatecznego zatwierdzenia przedłożył.

We Lwowie d. 8. Października 1881 r.

Antoni Małeckii,
sprawozdawca.

J. Majer,
prezes kom. eduk.

Zamiast przedłożonego przez Wydział krajowy cyfrowego zestawienia kosztów, Komisya edukacyjna proponuje następujące obliczenie zniżone:

A. Koszta założenia.

I. Koszta ewentualnej adaptacji.

pomieszkania . . . . . 500 zł.

II. Meble.

1. w izbach mieszkalnych:

60 łóżek żelaznych po 12 zł.	. . . . .	720 zł.
60 szafek sosnowych do rzeczy po 10 zł.	. . . . .	600 "
60 krzeseł dębowych pełnych po 1 zł. 20 ct.	. . . . .	72 "
10 umywań po 6 zł.	. . . . .	60 "
15 stołów z szufladkami sosnowych lakierowanych z dębowymi nogami po 10 zł.	. . . . .	150 "
4 szafy szklane, sosnowe lakierowane na przechowanie wspólnych przyborów naukowych po 22 zł.	. . . . .	88 "
Szaragi na 60 kołków sosnowe lakierowane.	. . . . .	60 "
	<u>Razem .</u>	1.750 "

2. w jadalniach.

4 wielkie stoły sosnowe lakierowane z dębowymi nogami po 15 zł.	60 zł.
8 ławek po 3 zł.	24 "
8 krzeseł po 1 zł. 20 ct.	9 " 60 ct.
	<u>Razem .</u>
	93 " 60 ct.

III. Pościel.

60 sienników po 3 zł.	. . . . .	180 zł.
60 koców po 5 zł.	. . . . .	300 "
60 poduszek bez powłok po 3 zł.	. . . . .	180 "
120 poszewek na poduszki po 1 zł.	. . . . .	120 "
120 prześcieradeł do koców po 1 zł. 20 ct.	. . . . .	144 "
120 prześcieradeł do podestania	. . . . .	144 "
120 ręczników po 60 ct.	. . . . .	72 "
	<u>Razem .</u>	1.140 "

IV. Różne.

30 mis blaszanych do mycia po 1 zł.	. . . . .	30 zł.
20 konewek blaszanych do wody po 1 zł. 20 ct.	. . . . .	24 "
8 konewek drewnianych po 40 ct.	. . . . .	3 " 20 ct.
Do przeniesienia	. . . . .	57 " 20 "
	<u>3.483 zł. 60 ct.</u>	

	Z przeniesienia	57 zł. 20 ct.	3.483 zł. 60 ct.
15 karafek po 40 ct.		6 "	
60 szklanek po 10 ct		6 "	
15 spluwaczek sosnowych po 1 zł.		15 "	
20 lamp po 3 zł. 50 ct.		70 "	
1 dzwonek		5 "	
12 rogózek po 50 ct.		6 "	
Ceraty na stoły jadalne		40 "	
120 serwet po 50 ct.		60 "	
60 par sztućców		120 "	
Przybory do nauki		600 "	
Skrzypce, fortepian lub fisharmonika		200 "	
Na założenie biblioteki		100 "	
	Razem	1.285 zł. 20 ct.	
	Ogółem przeto	4.768 zł. 80 ct.	
	a z doliczeniem na nieprzewidziane 10%	476 " — "	
	Razem	5.244 zł. 80 ct.	

czyli w zaokrągleniu 5.200 zł., t. j. po c. 87 zł. na jednego ucznia.

B. Koszta utrzymania.

I. Pomieszkanie.

Mieszkanie dla Regensa 3 pokoje z przedpokojem i kuchnią	500 zł.
Mieszkanie dla wiceregensa 2 pokoje	300 "
Pomieszkanie dla 60 uczniów:	
a) izby mieszkalne, 10 pokoiów po 150 zł.	1500 "
b) jadalnie, dwa duże pokoje po 200 zł.	400 "
Dla gospodyni 1 pokój	100 "
Dla oddźwiernego i 2 stróżów 3 izby	150 "
Magazyn bielizny	100 "
Spizarnia	150 "
Sala muzyczna i gimnastyczna	200 "
Infirmerya	150 "
Kuchnia	150 "
Pralnia	50 "
	Razem
	3.750 zł.

II. O p a ł.

26 pieców (po 7 metr. a 3 zł. 50 ct.) 637 zł., z strąceniem . . . 600 "

III. Oświetlenie. . . . . 160 "

IV. W ł k t.

Dla regensa po 80 ct. dziennie, okrągło	300 "
Dla wiceregensa	300 "
Dla gospodyni po 50 ct.	180 "
	Do przeniesienia
	780 "
	4.510 "

	Z przeniesienia .	780 zł.	4.510 zł.
Dla dwóch dziewczek do kuchni po 25 zł.	. . . . .	180 "	
Dla oddźwiernego i 2 stróżów po 50 ct.	. . . . .	540 "	
Dla 60 uczniów po 50 ct. dziennie na dni 320	. . . . .	9600 "	
	Razem		11.100 "

V. Płace statowe.

Regens	600 zł.	
Wiceregens	300 "	
Oddźwierny	180 "	
Stróżów 2, po 120 zł.	240 "	
Gospodyni	180 "	
Dwie dziewczki do kuchni po 60 zł.	120 "	
Nauczyciel muzyki i śpiewu	400 "	
	Razem	2.020 "

VI. Rozmaite.

Uzupełnienie przyborów do nauki	100 zł.	
Uzupełnienie biblioteki	100 "	
Odnawianie bielizny i pościeli	150 "	
Utrzymanie sprzętów i inwentarza, po 3 zł. na głowę	180 "	
Pranie od głowy 8 zł.	480 "	
Lekarz i apteka	150 "	
Nieprzewidziane	300 "	
	Razem	1.460 "
	Ogółem koszt utrzymania rocznie	19.090 "

t. j po 318 zł. na jednego wychowanka.

Projekt statutu

Bursy lwowskiej krajowej.

§. 1. Dla 60 uczniów religii chrześcijańskiej c. k. Seminaryum nauczycielskiego męskiego we Lwowie, otwiera się Bursa funduszem krajowym utrzymywana, której celem: przez bezpłatne, pieczołowite, religijno-moralne wychowanie przyjąć w pomoc instrukcyi seminarzyckiej i przysposobić wychowañców swoich na prawdziwie pożytecznych, powołaniu swemu odpowiednich nauczycieli ludowych.

§. 2. W szczególności zapewnia bursa uczniom w niej umieszczonym nadzór, mieszkanie, pożywienie, opał, światło, pranie, łóżko z pościelą, opiekę nad zdrowiem, przybory i pomoc naukowe.

§. 3. Do Bursy lwowskiej krajowej mogą być przyjęci tylko tacy uczniowie, którzy do c. k. Seminaryum nauczycielskiego we Lwowie bądź to do klasy przygotowawczej, bądź do wyższych kursów uczęszczają, a 15go roku życia wstępując do klasy przygotowawczej, 16go wstępując do kursu I. i t. d. jeszcze nie przekroczyli.

§. 4. Oprócz tego przyjęcie może nastąpić tylko na podstawie następujących dopełnionych warunków:

- a) Przedłożenie orzeczeń lekarskich o ogólnym stanie zdrowia i co do ospy szczepionej;
- b) Okazanie świadectw szkolnych, a przynajmniej z ostatniego półrocza;
- c) Piśmienne zobowiązanie się do tego, że wychowaniec po ukończeniu wychowania w zakładzie, służyć będzie co najmniej sześć lat jako nauczyciel szkoły ludowej w kraju naszym — w przeciwnym razie zaś Bursie kosztą wychowania zwróci;
- d) nakoniec piśmienna deklaracja rodziców lub opiekunów, że gdyby uczeń z zakładu został wydalony, w takim razie zobowiązują się oni do bezzwłocznego odebrania go z bursy na własną swoją porękę.

§. 5. Pierwszeństwo do przyjęcia mają ci, którzy wykażą najlepszy postęp w naukach przy chwalebnych obyczajach, a zarazem stosunkowo są najubożsi.

§. 6. Samowolne niestósowanie się do przepisów porządku domowego, opieszałość w nauce, grubsze przekroczenia pod względem obyczajów i t. p. mogą pociągnąć za sobą wydalenie z zakładu. Wystąpienie z c. k. Seminaryum nauczycielskiego pociąga za sobą w każdym razie ten skutek.

§. 7. Prawo przyjęcia i wydalenia służy Wydziałowi krajowemu, który też i w każdym innym kierunku jest najwyższą władzą dla Bursy lwowskiej krajowej. Pod jego zwierzchnictwem i kontrolą zarządza bursą w granicach oznaczonych regulaminem i instrukcjami Regens przy pomocy Wiceregensa.

§. 8. Dyrektorowi c. k. Seminaryum nauczycielskiego męskiego we Lwowie służy prawo nadzoru nad kandydatami umieszczonymi w Bursie w obrębie tejże; do dawania Dyrektorowi wszelkich, zadanie to umożliwiających objaśnień jest Regens bursy zobowiązany.

§. 9. Co do karności domowej, postug w zakładzie, do których użyci być mają wychowañcy, i praktyk religijnych wykonywać się mających przez nich, zawiera szczegółowe orzeczenia regulamin i instrukcje przez Wydział krajowy wydane.

§. 10. Muzyki, śpiewu i gimnastyki uczą w bursie osobni nauczyciele. Uczniowie uznani za niezdolnych do muzyki będą od tej nauki uwolnieni. Instrumentów muzycznych i przyrządów do gimnastyki dostarczy zakład.

§. 11. Przez czas wielkich feryj seminaryum nauczycielskiego, Bursa będzie zamknięta.

Aleg. 83.

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej w przedmiocie rządowego projektu ustawy
o używaniu prywatnych ogierów do stanowienia.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 5. października b. r. L. 508 przekazał Wysoki Sejm do sprawozdania komisji kultury krajowej przedłożenie rządowe, będące projektem ustawy określającej warunki, pod jakimi ogiery należące do prywatnych właścicieli mogą być używane do stanowienia cudzych klaczy. Zarazem polecił Wysoki Sejm przedłożenie to traktować jako sprawę nagłą.

Udzielone komisji motywa, jakie skłoniły Rząd do wniesienia rzezonego projektu powołują się na wyrażone niejednokrotnie życzenie chodowców, aby dotychczasowe ustawodawstwo dotyczące licencyonowania ogierów uległo gruntownej reformie.

W szczególności domagały się z kraju dochodzące głosy zmiany obowiązujących dotąd rozporządzeń ministeryalnych z dnia 25. kwietnia 1855 L. 79 dz. u. p., z 3. lutego 1866 L. 18 dz. u. p. i z 15. maja 1874 L. 76 dz. u. p.

Te często powtarzające się żądania spowodowały Rząd do przedłożenia Wysokiemu Sejmowi projektu ustawy, której głównym celem jest zapobiedz szkodliwemu dla chowu koni używaniu ogierów niekwalifikujących się do rozplodu.

Komisja kultury krajowej zbadawszy szczegółowo projektowaną ustawę, uznała ją za zupełnie celowi odpowiednią i przedkłada takową bez żadnej prawie zmiany Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia. Pozostawiając jednak rzezony projekt niezmieniony co do treści, przerobiła go Komisja pod względem stylistycznym, z powodu, że ustawa w niektórych ustępach zdawała się niejasną i nasuwały się wątpliwości co do istotnego znaczenia jej postanowień.

Komisja kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy chwalić załączony sub *a*) projekt ustawy.

We Lwowie dnia 10. października 1881.

J. Czartoryski
przewodniczący.

J. Tarnowski
Sprawozdawca.

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem
o używaniu ogierów prywatną własnością będących do stanowienia.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Ktokolwiek zamierza używać ogiera za opłatą lub bezpłatnie do stanowienia cudzych klaczy, obowiązany jest przed nadejściem pory stanowienia uzyskać na to licencyę według postanowień następujących.

Jeżeli gmina lub spółka właścicieli posiada ogiera, to klacze należące do członków tej gminy lub spółki, mają być uważane jako klacze cudze.

§. 2.

Ktokolwiek życzy sobie uzyskać dla ogiera licencyę na nadchodzący okres stanowienia, obowiązany jest najdalej do 1. listopada zgłosić się z tem żądaniem ustnie lub pisemnie do politycznej władzy powiatu, w którym zamieszkuje.

Na podstawie wniesionych zgłoszeń ustanawia c. k. Namiestnictwo odpowiadającą potrzebie ilość komisji do licencyonowania ogierów i w stosownym czasie podaje do publicznej wiadomości za pośrednictwem powiatowych władz politycznych i zwierzchności gminnych (obszarów dworskich) miejsce urzędowania każdej komisji, równie jak termin publicznie odbyć się mającego licencyonowania.

Namiestnictwo ustanowić może jedną komisję dla kilku powiatów; — okoliczność ta powinna być w sposób właściwy obwieszoną.

Właściciele stadnin, którzy mają zamiar ogierami swojemi cudze klacze stanowić, mogą uzyskać wyjątkowo od politycznej władzy powiatowej zezwolenie, by ogiery te, oglądane i zbadane były przez komisję nie w miejscu jej urzędowania, ale tam, gdzie się ogiery znajdują — w tym jednak razie poniesą sami koszta tych komisyjnych oględzin.

§. 3.

Komisje ustanowione będą przez c. k. Namiestnictwo na przeciąg lat trzech; — w skład ich wchodzić ma zastępca komendy zakładów rządowych, oraz trzech znawców, których na wniosek Wydziału powiatowego zamianuje Namiestnictwo. Jeden z nich powinien — o ile rzecz okaże się możliwą — być egzaminowanym weterynarzem, gdyby zaś weterynarza w składzie komisji nie było, przyzwać należy konowala, który jednak nie będzie uważany jako członek komisji i będzie tylko miał zadanie orzekać o stanie zdrowia ogierów komisji przedstawionych.

Członkowie komisji wybierają z pomiędzy siebie przewodniczącego, który kieruje czynnościami komisji.

§. 4.

Komisya uznać może jedynie te z pomiędzy przedstawionych jej ogierów za zdadne do stanowienia, względem których okaże się przy rewizyi, że są zdrowe, nie mają żadnej wady dzieicznej, że się kwalifikują do rozplodu i odpowiadają rasom i typom krajowym.

Komisya ma wyraźnie wymienić w karcie licencyjnej, do jakiego rodzaju klaczy lub dla jakiej rasy uznaje ogiera za odpowiedniego.

Uchwały komisyi zapadają większością głosów, w razie równości głosów staje się uchwałą to zdanie, za którym głosuje przewodniczący.

Do powzięcia uchwały potrzebna jest obecność przynajmniej 3 członków.

§. 5.

Od orzeczenia komisyi nie ma rekursu. Komisya obowiązana jest właścicielom ogierów, którym odmówiła licencji, oznajmić powody odmowy ustnie, a na ich żądanie pisemnie.

§. 6.

Z rozpraw komisyi spisany będzie protokół podpisany przez wszystkich członków komisyi i następnie przedłożony Namiestnictwu, które go przedkłada Ministerstwu rolnictwa.

§. 7.

Komisya udziela bezpłatnie licencji na przeciąg jednego do trzech lat według formularza przez Namiestnictwo postanowionego i ogłoszonego. Licencya ta upoważnia do umieszczenia ogiera w pewnej stacyi i do stanowienia nim takich klaczy, jakie dla niego w licencji są wskazane.

§. 8.

Posiadacz licencyonowanego ogiera obowiązany jest wydać właścicielowi klaczy jego ogierem stanowionej dowód czyli kartę stanowienia. Obowiązany jest także prowadzić dokładny rejestr wszystkich klaczy licencyonowanym ogierem stanowionych. Bliższe przepisy co do kart i rejestrów stanowienia wydane zostaną w drodze rozporządzenia.

§. 9.

Oplata za stanowienie zależy wyłącznie od dobrowolnej umowy stron interesowanych.

§. 10.

Każdy licencyonowany ogier będzie w porze stanowienia raz w miesiąc rewidowany przez weterynarza lub konowała do tej czynności przez e. k. Władzę powiatową przeznaczonego, nadto jeżeli licencya opiewa na 2 lub 3 lata, będzie rewidowany corocznie przed nadejściem pory stanowienia. Rezultat oględzin zanotowany być ma na karcie licencyjnej. W razie zachodzących okoliczności, które nie dozwalałyby nadal ogiera do stanowienia używać, powinien odbywający rewizyę wzbronić dalszego stanowienia i zawiadomić o tem natychmiast polityczną władzę powiatową celem dalszego zarządzenia, ewentualnie zastosowania ustawy z dnia 29. lutego 1880 Nr. 35. Dz. p. p. o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym i o tępieniu tychże.

Gdyby rzeczona ustawa nie była zastosowaną, a pomimo to cofnięcie licencji okazało się potrzebnem, może takowe nastąpić tylko za orzeczeniem komisyi.

Koszta rewizyi ponosi Skarb państwa. Kto posiada licencyonowanego ogiera, obowiązany jest na żądanie komisyi przedstawić go teje lub członkom przez nią wydelegowanym, w miejscu, gdzie się ogier znajduje.

§. 11.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podpadać pod ustawę z dnia 29. lutego 1880 r. Nr. 35. Dz. p. p. a w szczególności pod paragrafy (1. 2. 15. 16. 29. 31. 32. 33. 44 i 45) karane będą w sposób następujący:

a) Kto używa ogiera bez licencji za opłatą lub bezpłatnie do stanowienia cudzych klaczy podlega grzywnie do 100 zlr.

b) Kto klacz swoją stanowić każe świadomie nielicencyonowanym ogierem, podlega grzywnie do 50 zlr.

c) Właściciel, który dopuści, by ogier jego dwuletni lub starszy paś się razem z kluczami jakiegobądź wieku, podlega grzywnie do 50 zlr.

d) Wszelkie inne przekroczenia tej ustawy podlegają grzywnie do 50 zlr.

W razie niemożności ściągnięcia kary piniężnej należy ją zmienić na areszt, wymierzając za każde 5 zlr. grzywny, 24 godzin aresztu.

Kary piniężne przypadają na fundusz ubogich tej gminy w której przekroczenie zostało popełnione.

§. 12.

Polityczna władza powiatowa przeprowadza dochodzenie, orzeka o przekroczeniu i wydaje wyroki,

Od orzeczeń karnych odwołać się można do Namiestnictwa, a w trzeciej instancji do Ministerstwa spraw wewnętrznych, od innych zaś zarządzeń władz politycznych w trzeciej instancji do Ministerstwa rolnictwa.

Przeciw orzeczeniu w drugiej instancji przez Namiestnictwo zatwierdzonemu dalszy rekurs nie jest dopuszczalny.

Odwołanie się od zarządzeń władz politycznych ma tylko wtedy moc odraczającą, jeżeli wykonanie zarządzenia, będącego przedmiotem rekursu, może według ocenienia władzy do wykonania powołanej bez niebezpieczeństwa być odroczone.

§. 13.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy tracą w Galicyi moc obowiązującą rozporządzenia ministeryalne z dnia 25. kwietnia 1855 r. Nr. 79. Dz. p. p., z dnia 3. lutego 1866 r. Nr. 18. Dz. p. p. i z dnia 15. maja 1874 r. Nr. 76 Dz. p. p.

§. 14.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alg. 84.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej w sprawie zaliczki w ilości 11.433 zł. w. a., udzielonej w r. 1875 z krajowego funduszu szkolnego gminie miasta Krakowa.

Wysoki Sejmie!

W roku 1875 Rada szkolna krajowa zreorganizowała szkoły ludowe w Krakowie i orzeczeniem z dnia 11. czerwca tegoż roku wezwała gminę tamtejszą, aby od 1. września 1875 dostarczała na pokrycie płac nauczycieli potrzebne fundusze, a to aż do wysokości 16% od podatków, opłacanych w gminie. Zwierzchność gminna, zaskoczona tem orzeczeniem, nie mając w budżecie gminnym na ten niespodziewany wydatek uchwalonego kredytu, wniosła do Rady szkolnej przedstawienie, opierając się wymiarowi prestacyi aż do wysokości 16% od podatków. Rada szkolna nie uwzględniła tego przedstawienia, ale udzieliła gminie miasta Krakowa zaliczkę zwrotną w ilości potrzebnej za czas od 1. września aż do końca grudnia 1875, a mianowicie na płace nauczycieli 10.183 zł., a na przybory naukowe i drobne potrzeby szkolne 1.250 zł., razem 11.433 zł. W dalszym przebiegu sprawy owa w orzeczeniu Rady szkolnej uczyniona wzmianka o obowiązku gminy miasta Krakowa opłacania na płace nauczycielskie prestacyi, aż do wysokości 16% od podatków opłacanych w gminie, stała się osią, około której obracały się liczne między gminą, Radą okręgową, Radą szkolną i Wydziałem krajowym korespondencye. W r. 1876 wniosła nawet gmina miasta Krakowa petycję do Sejmu o interpretacyę owego artykułu ustawy, który według jej mniemania miał rozstrzygać o tem, czy ta gmina jest obowiązana opłacać nie tylko, tak jak każda inna gmina, na potrzeby szkół 12% od podatków, ale opłacać nadto owe 4% od podatków, które gdzie indziej powiaty obowiązane są uzupełniać fundacye miejscowe. Sejm nad tą petycją przeszedł do porządku dziennego. Wezwana ponownie do zwrotu zaliczki, gmina miasta Krakowa wniosła do Wydziału krajowego podanie, w którym prosi o wyjednanie u Sejmu umorzenia owej zaliczki, a Wydział sprawozdaniem z 17. maja b. r. tę prośbę popiera.

Zdaniem Komisji budżetowej sprawa ta w swym dotychczasowym przebiegu toczyła się na gruncie o tyle niewłaściwym, o ile związano ją z orzeczonym przez Radę szkolną obowiązkiem gminy do ponoszenia kosztu płac nauczycielskich, aż do wysokości 16% podatków. Według urzędowego i znajdującego się w aktach wykazu należności podatków bezpośrednich, opłacanych w Krakowie, wynosiła w 1875 roku 268.706 zł., płace nauczycieli według etatu ustanowionego przy reorganizacyi szkół ludowych wynosiły rocznie 30.550 zł., więc wynosiły tylko 11% sumy opłacanych podatków.

Gdyby cały wydatek wynikający z reorganizacji szkół, a zastąpiony zaliczką w mowie będącą, w ilości 11.433 zł. porównano z sumą podatków za czas od 1. września do końca roku 1875, to jeszcze wydatek ten nie wynosiłby 13% sumy podatkowej. Gdyby więc nawet gmina miasta Krakowa utrzymała się przy swoim rozumieniu ustawy, to chodziłoby jedynie o 685 zł., o które ów wydatek, czyli co na jedno wychodzi, owa zaliczka przewyższa 12% sumę podatków, w ostatnich czterech miesiącach r. 1875 w Krakowie płaconych.

Wydział krajowy w sprawozdaniu o prośbie gminy miasta Krakowa nie opiera wniosku swego na brzmieniu ustawy, bo w niej nie znalazłby dla takiego wniosku oparcia. Wydział przytacza tylko względy na znaczne wydatki, jakie ta gmina nie tylko na rzecz szkół ludowych, ale w ogóle na cele oświaty poniosła i jeszcze ponosi. Komisya uznaje w zupełności znamienite zasługi i dowody niepospolitej ofiarności, jakie gmina miasta Krakowa na tem polu złożyła. Komisya jednak nie może pominąć tego milezeniem, że także reprezentacya kraju wielokrotnie przychodziła i przychodzi jeszcze rokrocznie gminie krakowskiej w pomoc, skoro chodzi o środki rozszerzania i podnoszenia oświaty. Co do zaliczki 11.433 zł., która już w r. 1877. całkowicie miała być spłaconą, reprezentacya kraju nie naciskała na gminę o zwrot. Cztery lata minęło od pierwotnego terminu zwrotu, a gmina nie spłaciła. Dłużej ta rzecz nie może w zawieszeniu pozostać. Komisya ani w stanie sprawy, ani w brzmieniu ustawy nie widzi dostatecznego powodu do umorzenia wierzytelności funduszu krajowego.

Gdy nadto umorzenie takie na korzyść jednej z zamożniejszych gmin w kraju pobudziłoby zapewne wiele innych gmin do stawiania podobnych żądań, a sprawa zaliczek w ogóle i ich zwrotu, w skutek wielkich zaległości, nabrała teraz większej wagi, niż ją kiedykolwiek miała, komisya budżetowa nie może się zgodzić na wniosek Wydziału krajowego, a pragnąc gminie miasta Krakowa zwrot zaliczki jak najmniej uciążliwym uczynić, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu rozłożyć spłatę zaliczki bezprocentowej, udzielonej gminie miasta Krakowa z krajowego funduszu szkolnego w roku 1875, w ilości 11.433 zł. na dziesięć równych rat rocznych, od roku 1882 spłacać się mających.

We Lwowie, dnia 11 października 1881.

Przewodniczący

Henryk Wodzicki, w. r.

Sprawozdawca

Smarzewski w. r.

Aleg. 85.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej w przedmiocie statutu dla zdrojowiska
Krynica-Słotwiny.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 22. września b. r., przekazaniem zostało komisji administracyjnej sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

Wydział krajowy przedkłada projekt do statutu zdrojowego i prosi o uchwalenie go przez Wysoki Sejm.

W sprawozdaniu swem Wydział krajowy powołuje się na dawniejsze swe sprawozdania z lat 1878 i 1880, w których wykazaną była konieczna potrzeba wydania takiego statutu; a projektu wówczas przez Wydział krajowy przedłożone, różnią się tylko w drobnych szczegółach od statutu teraz projektowanego.

Komisya administracyjna uznając konieczność wydania statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny, nie widzi potrzeby podnoszenia jeszcze raz tych powodów i okoliczności, które do tego zmagają, a które z trzechkrotnych sprawozdań Wydziału krajowego Wysokiemu Sejmowi dostatecznie są znane.

Komisya administracyjna uznaje projekt Wydziału krajowego za jedynie możliwy i odpowiedni w danych okolicznościach. Zmiany, jakie komisya porobiła, są po części tylko stylistyczne, po części zaś obejmują dodatki lub uzupełnienia, które wynikając z ustaw lub natury rzeczy, same się usprawiedliwiają.

Komisya administracyjna zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną % ustawę, nadającą statut dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

Lwów dnia 6. października 1881.

G r o c h o l s k i w. r.

Przewodniczący.

Gustaw Romer, w. r.

Sprawozdawca.

Legat %.

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi, z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, nadająca statut zdrojowisku Krynica-Słotwiny.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam:

§. 1. Gminy Krynica i Słotwiny, tudzież obszary dworskie w Krynicy i Słotwinach w powiecie nowosądeckim, łączy się do wspólnego zawiadywania sprawami poszczególnionemi w §. 2. niniejszej ustawy.

§. 2. Do spraw, które na połączonych obszarach gminnych i dworskich w Krynicy i Słotwinach wspólnie zawiadywane będą, należą:

- a) sprawy poszczególnione w §. 27. pod literą *b, c, d, e, f, g, h, i* i *k* ustawy gminnej.
- b) sprawy policyj i zdrowia, poruczonego zakresu działania, poszczególnione w §. 4. ustawy państwowej z 30. kwietnia 1870 l. 68 d. u. p.
- c) sprawy zdrojowe.

Sprawy te zostają wyjęte z zakresu działania dotychczasowych gmin i obszarów dworskich w Krynicy i Słotwinach. Wszelkie inne sprawy własnego i poruczonego zakresu działania należące będą i nadal do gmin i obszarów dworskich w Krynicy i Słotwinach, które co do tych spraw zostają i nadal odrębnymi ciałami administracyjnymi w myśl ustawy gminnej i ustawy o obszarach dworskich.

Wolno jednak tym gminom i obszarom dworskim łączyć się do wspólnego zawiadywania i tej reszty spraw.

§. 3. Za sprawy zdrojowe (§. 2. ustęp *c*) uznaje się:

- a) Czuwanie nad całością i bezpieczeństwem zdrojów, niemniej nad utrzymaniem w dobrym stanie urządzeń zdrojowych.
- b) Opieka nad ubogimi, przebywającymi w zdrojowisku w celu leczenia się.
- c) Czuwanie nad tem, aby mieszkania dla gości były zdrowe i dogodne.
- d) Staranie o upiększenie zdrojowiska i zakładanie nowych urządzeń zdrojowych, mających na celu rozwój zakładu, wygodę gości i uprzyjemnienie im pobytu w zdrojowisku.
- e) Zarząd funduszem zdrojowym.

Niniejsze postanowienia nie naruszają w niczem prywatnych stosunków prawnych w ogóle, ani też praw i obowiązków właścicieli zdrojowisk.

§. 4. Sprawy poszczególnione w §. 2. i 3. załatwia komitet zdrojowy,

W skład tego komitetu wchodzi: a) Każdocześni przełożeni obszarów dworskich w Krynicy i Słotwinach; b) każdocześni naczelnicy gmin Krynica i Słotwiny; c) lekarz zdrojowy; d) jeden z lekarzy praktykujących stale w zdrojowisku podczas pory kąpielowej, powołany przez Wydział krajowy; e) delegat przez Wydział powiatowy mianowany; f) delegat przez Wydział krajowy mianowany.

Trzej ostatni powoływani będą na lat trzy.

Delegaci mianowani przez Wydział krajowy i powiatowy, powołani będą z mieszkańców miejscowych.

§. 5. Właściciel zakładu zdrojowego jest opowięzany utrzymywać lekarza zdrojowego, wymienionego w §. 4 lit. *c*.

§. 6. Komitet wybiera z grona swego bezwzględnią większością głosów wedle przepisów obowiązującej ordynacyi wyborczej dla gmin na lat trzy: Przewodniczącego (prezesa i dwóch assesorów), z których jeden ma być oraz zastępcą przewodniczącego.

Przy tych wyborach nie mają jednak zastosowania postanowienia §. 35. alinea druga u. 2 i 4, ordynacyi wyborczej dla gmin. Wybór przewodniczącego i jego zastępcy wymaga zatwierdzenia c. k. Namiestnika.

Przewodniczącym lub asesorem przestaje być ten, kto przestał być członkiem komitetu.

§. 7. Co do spraw w §. 2. i 3. poszczególnionych, wstępuje komitet zdrojowy w prawa i obowiązki Rady gminnej, a prezes komitetu i assesorowie w prawa i obowiązki zwierzchności gminnej w myśl ustawy gminnej.

§. 8. Koszta połączone z załatwieniem czynności, poszczególnionych w §. 2. lit. a) i b), ponoszą gminy i obszary dworskie w Krynicy i w Słotwinach w stosunku do opłacanych przez nich podatków bezpośrednich, wyjąwszy koszta budowy i utrzymania dróg gminnych, które będą pokrywane w sposób ustawą drogową określony. Koszta połączone z załatwianiem spraw poszczególnionych w §. 2. lit. c) pokrywa fundusz zdrojowy.

§. 9. Fundusz zdrojowy powstaje:

- a) z opłat zdrojowych i taks na muzykę pobieranych od gości w zdrojowisku przebywających;
- b) z dochodów pobieranych z widowisk, zabaw, koncertów i t. p.
- c) z zapisów i ofiar na rzecz tego funduszu;
- d) z dochodów pobieranych za używanie urzędzeń wykonanych kosztem funduszu zdrojowego,
- e) ze składek i innych ofiar na rzecz ubogich przebywających w zakładzie.

§. 10. Wysokość opłat i taks w §. 9. lit. a) wyszczególnionych, oznacza na wniosek komitetu polityczna władza krajowa.

§. 11. Prezes komitetu winien corocznie ułożyć, a komitet uchwalić budżet na następny rok administracyjny, najpóźniej na dwa miesiące przed rozpoczęciem roku, a rachunki z przychodów i wydatków najpóźniej we trzy miesiące po upływie roku administracyjnego przedłożyć komitetowi do rozpoznania i załatwienia. Wreszcie z budżetem i rachunkami rocznymi należy postąpić w myśl postanowień §. 70. ustawy gminnej.

Budżet winien jednak tak w dochodach, jak w wydatkach zawierać dwa odrębne działy stosownie do podziału wspomnianego w §. 8. i mieścić w sobie rozkład prestacyj, przypadających na połączone gminy i obszary dworskie w stosunku do opłacanych przez nich podatków bezpośrednich.

Na podstawie prawomocnie uchwalonego budżetu, wezwie prezes komitetu naczelników gmin Krynica i Słotwiny, żeby przypadające na te gminy kwoty wstawili w swój budżet pod rygorem ostatniego ustępu powołanego §. 70, właściciela obszarów dworskich zaś do zapłacenia kwot przypadających na obszary dworskie, do rąk prezesa komitetu w kwartalnych ratach z góry, pod rygorem egzekucyi.

§. 12. We wszystkich wypadkach, dla których niniejsza ustawa nie zawiera szczegółowych postanowień, obowiązują przepisy ustawy gminnej.

§. 13. C. k. Rządowi służy prawo zwierzchniczego nadzoru nad zakładem zdrojowym Krynica-Słotwiny, w myśl ustawy państwowej z 30. kwietnia 1870. l. 68. d. u. p.

§. 14. Nabywanie praw własności lub użytkowania na rzecz publicznego zakładu zdrojowego Krynica-Słotwiny może nastąpić w drodze wywłaszczenia (§. 365 powszechnej ustawy cywilnej).

§. 15. Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Faint header text at the top of the page, possibly containing a title or reference number.

First paragraph of faint text, starting with a capital letter.

Second paragraph of faint text, continuing the narrative or report.

Third paragraph of faint text, possibly a transition or a new section.

Fourth paragraph of faint text, detailing further information.

Fifth paragraph of faint text, providing additional context.

Sixth paragraph of faint text, possibly a conclusion or summary.

Seventh paragraph of faint text, including a final statement.

Eighth paragraph of faint text, possibly a closing or signature area.

Ninth paragraph of faint text at the bottom of the page.

Aleg. 86.

Sprawozdanie

komisji drogowej w sprawie petycji Towarzystwa Tatrzańskiego o uznanie drogi z Nowego Targu do Zakopanego za krajową, i o wybudowanie takowej w najkrótszym czasie.

Wysoki Sejmie!

Z Nowego Targu do Zakopanego, prowadzi doliną Białego Dunajca przez wsie Szafłary, Biały Dunajec i Poronin, droga gminna 24 kilom. długa, będąca jedyną komunikacją dla Podhalań z Nowym-Targiem. Tylko tym szlakiem do Zakopanego i Tatr dotrzeć można.

Przed laty c. k. Rząd uznawał ważność tej drogi, a rozkładając na podstawie wówczas obowiązujących przepisów konkurencyjnych szarwarki na szerszy rejon, utrzymywał ją w stanie umożliwiającym przejazd w każdej porze roku. Obecnie droga ta w najgorszym znajduje się stanie. Prestacya czterech gmin i jednego obszaru dworskiego, są jedynym zasobem do opędzenia kosztów utrzymania drogi, wymagającej znacznieszego na rekonstrukcyę nakładu. Powiat zaś Nowotargski, jeden z uboższych w kraju, uchwalając corocznie 10% dodatku do podatków na swe niezbędne potrzeby, bez ruiny mieszkańców, nie jest już w stanie do większych pociągnąć ich wydatków. Doprowadzenie do należytego stanu drogi Nowy-Targ-Zakopane, jest zdaniem Komisji drogowej sprawą pierwszorzędną dla kraju ważności, której nienależy ani odwlekać, ani załatwiać połowicznie. Ustala się coraz bardziej w najpoważniejszych a kompetentnych kołach przekonanie, iż Tatry u swego podnoża prawdziwe skarby lecznicze posiadając, mogą z czasem stać się źródłem bogactwa krajowego, tak jak nim są położone w Alpach stacye klimatyczne dla mieszkańców Tyrolu i Szwajcaryi. Zwiększa się też corocznie liczba gości w Zakopanem zamieszkałych, za inicjatywą pierwszorzędną powag lekarskich powstał w Kuźnicach Zakopańskich zakład wodoleczniczy, wspaniałe góry Tatrzańskie ściągają z każdym rokiem wzmagającą się liczbę turystów nie tylko z kraju naszego, z wszystkich dzielnic Polski, ale nawet z zagranicy. Nie ulega też wątpliwości, iż otwierając szukającym poratunku zdrowia i wytchnienia wygodny przystęp do podnoża Tatr, zatrzymujemy w kraju pieniądz, który w razie przeciwnym zagranicą byłby wydany.

Powyżej przytoczone względy mając na uwadze, Wydział krajowy w załatwieniu przekazanych mu petycyj, a wnoszonych do Wysokiego Sejmu przez Radę powiatową Nowotargką i Towarzystwo Tatrzańskie o uznaniu drogi za krajową, lub o subwencyonowaniu tejsze, przeznaczył w r. b. na wykonanie robót najpilniejszych kwotę 3.000 zł. i po dwakroć wysłał na miejsce swoich inżynierów

nierów celem zbadania stanu rzeczy. Otóż podług relacyi wspomnianych inżynierów i sporządzonego przez nich w przybliżeniu kosztorysu, koszt rekonstrukcyi drogi Nowy-Targ Zakopane, przedstawiają się jak następuje:

Koszt rekonstrukcyi w całości obliczony 47.000 zł.; z kwoty tej strącić wypada:

I. Wartość wykonanych w r. b. robót przy pomocy subwencyi krajowej	5.000 zł.
II. Wartość prestaacyi, które gminy i obszary dworskie w ciągu trzech lat następnych uiścić mogą (nie licząc materiału na mosty większe, dające się omyć)	12.000 „
Razem strącić wypada	<u>17.000 zł.</u>

Brakuje zatem do dopełnienia całej sumy 47.000 zł. jeszcze 30.000 zł.

Przyszłe utrzymanie rzeczonyj drogi po wykonaniu rekonstrukcyi będzie łatwe i wedle przybliżonych obliczeń da się pokryć obowiązkowemi prestaacyami i dochodem z myta.

Komisya drogowa po gruntownem i sumiennem zbadaniu rzeczy, przyszyła do przekonania, że tak znaczny wydatek tylko kraj ponieść jest w stanie, i na tej podstawie wniosł:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na rekonstrukcyę drogi Nowy-Targ Zakopane, mającą się przeprowadzić w przeciągu trzech lat pod nadzorem Wydziału krajowego i przy użyciu prestaacyi ustawą przepisanych, udziela Sejm subwencyę w sumie 30.000 zł., z której 10.000 zł. wstawione będą do budżetu krajowego na rok 1882, 10.000 do budżetu na rok 1883, nareszcie 10.000 zł. do budżetu na rok 1884.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby po wykonaniu rekonstrukcyi drogi gminnej Nowy-Targ Zakopane przedłożył Sejmowi projekt omycenia tej drogi na rzecz jej funduszu konserwacyjnego.

Lwów dnia 11. października 1881.

A. Jaworski
Przewodniczący.

Roman Michałowski
Sprawozdawca.

Aleg. 87.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1882.

Wysoki Sejmie!

C. k. Rada szkolna krajowa preliminuje wydatki funduszu szkolnego na	563.880 zł.
Wydział krajowy preliminuje dochody tego funduszu na	150.594 „
Z zestawienia tych kwot wynikałby niedobór w kwocie	413.286 „
Zamknięcie rachunków z roku 1880 wykazuje wydatków	488.211 „
dochodów	133.281 „
niedoboru	354.930 „
Wydatki przeto, preliminowane na rok 1882 byłyby większe o	75.669 „
Dochody większe o	17.313 „
Niedobór większy o	58.356 zł.
od wynikłości z roku 1880.	
Na rok 1881 uchwalił Sejm:	
Wydatki w ilości	484.697 zł.
Dochody „	164.293 „
Niedobór w ilości	320.404 zł.
Niekorzyść więc wynikająca z porównania preliminarza proponowanego na rok 1882 z preliminarzem uchwalonym na rok 1881 wynosiłaby:	
w wydatkach	79.183 zł.
w dochodach	13.699 „
w niedoborze	92.882 zł.

Przystępując do rozbioru poszczególnych pozycji preliminarza, komisya czuła potrzebę przekonania się, jaka jest praktyczna doniosłość jej badań i wniosków oraz uchwał sejmowych co do preliminarza funduszu szkolnego. Według wykazu wynikłości z ostatnich lat czterech, sporządzonego przez biuro obrachunkowe Wydziału krajowego, przekroczenia w dziale wydatków wynosiły

w roku 1877 . . .	78.453 zł.
„ 1878 . . .	58.281 „
„ 1879 . . .	69.901 „
„ 1880 . . .	63.012 „
to jest w przecięciu lat czterech rocznie po . . .	67.412 „

Przekroczenia te bywają spowodowane po części tą okolicznością, że szkolnictwo ludowe nie doszło jeszcze do kresu zamierzonego ustawą i znajduje się w stanie ciągłego rozwoju, po części zaś szczodrem rozdawaniem zaliczek dla funduszków okręgowych w zastępstwie gmin, obszarów dworskich i powiatów, które nie wnoszą na czas prestacyj, ustawą przepisanych.

Pierwsza z tych okoliczności jest przyczyną, że wydatki funduszków okręgowych w miarę powstawania nowych, a reorganizowania dawnych szkół zwiększają się w ciągu roku, a ów przyrost wydatków przez władzę, od której to zawisło, nie bywa dokładnie naprzód obliczany. Komisya budżetowa była tego zdania, że, jeśli już Rada szkolna nie jest w stanie przewidzieć, w jakim terminie i ile szkół w roku następnym założy lub zreorganizuje, to jednak niepewność co do wysokości wydatków dałaby się w ten sposób jeśli nie usunąć, to przynajmniej ograniczyć, żeby nowe tego rodzaju urządzenia zawsze z początkiem roku szkolnego w życie wchodziły, a przeto na każdym roku budżetowym tylko przez cztery miesiące ciążyły. W sprawozdaniu o preliminarzu na r. 1880 Komisya zamieściła podobną uwagę i w tej myśli wniosła częściowe ograniczenie budżetu szkolnego, a Sejm uchwałą swoją uznał słuszność tego ograniczenia. Rada szkolna oświadcza jednak w piśmie do Wydziału krajowego z dnia 4. maja b. r., że nie podziela zapatrywania Komisji i nie widzi słusznego powodu do odraczania wykonania swych zarządzeń do września. Jeśli Rada szkolna w uchwale sejmowej, mocą której wydatek na wykonanie takich zarządzeń tylko na czas od początku września do końca roku przyzwolonym został, nie widzi powodu do odroczenia swych zarządzeń, to nie jest rzeczą Komisji spierać się o to z Radą szkolną. Komisya poprzestaje na przytoczeniu Art. 34 Ustawy z dnia 2. maja 1873, który mówi, że Rada szkolna rozporządza dochodami krajowego funduszu szkolnego, ale tylko w granicach corocznym preliminarzem zakreślonych, z którego to postanowienia, zdaniem komisji, wynika dla Rady szkolnej nieodzowna potrzeba, zastosowania się przy wydawaniu zarządzeń do wysokości przyzwolonego przez Sejm kredytu. Komisya zastrzega się, że niema bynajmniej na myśli hamowania w czemkolwiek usiłowań Rady szkolnej do rozwijania szkolnictwa ludowego. Komisya czyni swoje uwagi jedynie w poczuciu obowiązku, który nakazuje jej dążyć ile możności do tego, iżby niebezpieczeństwo przekroczeń, które do takiej wysokości dochodzą, że mogą nadweryżyć ład w obrocie funduszu krajowego w ogóle, ograniczyć do jak najniższej cyfry.

Co do zaliczek dawanych funduszom okręgowym w zastępstwie restancyonaryuszów, komisya czuje się obowiązana podać do wiadomości Sejmu, że według wykazu, sporządzonego przez biuro obrachunkowe Wydziału krajowego, z końcem pierwszego półroczia bieżącego roku zalegało takich zaliczek ogółem 187.103 zł. 12 ct., że tylko od początku roku 1880 Wydział krajowy w celu ściągnięcia tych zaległości wydał 181 odezw, okólników, urgensów do różnych władz, i że pomimo tego, z sumy rozdanych zaliczek 254.784 zł. 83 ct., wpłynęło zwrotów tylko 67.681 zł. 70 ct.

Kilka okręgów pozwala sobie komisya imiennie przytoczyć, aby wykazać, do jakiego stopnia dochodzi opieszałość w uiszczaniu i powolność w ściąganiu zaliczek.

W okręgu Tarnopolskim dochody miejscowe wraz z czteroprocentowym dodatkiem powiatowym obliczone są na rok 1881 na 48.482 zł. Do 20. lipca b. r. okręg ten otrzymał od Rady szkolnej zaliczek 41.400 zł. i z tej kwoty ani centa nie spłacił. Zaliczka więc równa się bez mała całorocznej prestacyi, która na obowiązanych zalega. Okręg Kałuski pobrał zaliczek 16.000 zł., spłacił tylko 1.000 zł., winien więc 15.000 zł., a obowiązkowe w tym okręgu prestacye wynosiły w 1881 r. 19.203 zł. Okręg Bocheński pobrał zaliczek 32.900 zł., niezwrócił ani jednego centa, a suma prestacyi wynosi w tym okręgu 27.544 zł., tak, iż suma zaliczek przenosi prawie o 5.000 zł.

sumę rocznych prestacyj. Okręg Tarnowski pobrał zaliczek 15.000 zł., spłacił 500 zł. zalega więc na tym okręgu 14.500 zł., a kwota obowiązkowych prestacyj wynosi 24.450 zł. Okręg Ropczycki otrzymał zaliczek 10.000 zł., nie zwrócił nic, a prestacye roczne wynoszą 10.746 zł., to jest mało co więcej jak suma zaliczek.

Tak daleko posunięta pobłażliwość w rozdawaniu i ściąganiu zaliczek szkodzi nietylko funduszowi krajowemu, ale szkodzi także samym zobowiązanym, na których ciężar zaległości narasta, a którzy kiedyś przecie będą musieli te zaległości uiścić. Że przy sprężystem egzekwowaniu prestacyj można uniknąć nietylko zaległości zwrotów, ale nawet dawania zaliczek, dowodzi 20 okręgów, które zaliczek albo weale nie brały, albo pobrane spłaciły.

W końcu nie może komisya milezieniem tego pominąć, iż proponując w roku przeszłym, na własne Rady szkolnej żądanie, wstawienie dodatkowo do budżetu na zaliczki pozycyi nadzwyczajnej 50.000 zł., żywiła nadzieję, iż tym sposobem zapobieży przekroczeniu budżetu, z powodu koniecznej potrzeby zaliczek pochodzącemu. Ale nadzieja owa została zawiedziona, bo zamknięcie rachunków za rok 1880 dowodzi, że Rada szkolna własne swe, już w miesiącu lipcu wniesione żądanie, do końca roku o 21.300 zł. przekroczyła.

W rubryce I. wydatków:

Zasilki dla funduszków okręgowych, wynikłość z r. 1880 wynosi	331.990 zł.
Na rok 1882 Rada szkolna preliniuje	390.015 „
zatem więcej o	<u>58.025 zł.</u>
Na rok 1881 uchwalił Sejm	323.622 „
Rada szkolna żąda na rok przyszyły więcej o	66.393 „
Mianowicie żąda w rubryce wydatków zwyczajnych więcej o	46.393 „
a w rubryce wydatków nadzwyczajnych na zaliczki, o których wyżej mowa była, więcej o	20.000 „
W pozycyi pierwszej tej rubryki znajduje się kwota potrzebna na pokrycie rzeczywiście niedoborów funduszków okręgowych.	
Dochody tych funduszków obliczone są na	1,006.327 „
a potrąciwszy od tej kwoty nadwyżki miejscowe i powiatowe, które na pokrycie niedoborów innych szkół i powiatów nie mogą być użyte, pozostanie kwota	1,000.449 „
Wydatki funduszków okręgowych obliczone są na	<u>1,298.841 „</u>
Niedobór wynosiłby	298.392 zł.
W przeciągu roku przybyło szkół etatowych	27
ubyło szkół filialnych	<u>17</u>
przybyło szkół w ogóle	10

Wielka oszczędność w wydatkach funduszków okręgowych jest w tych mianowicie okręgach wskazana, na których wielkie ciężar zaległości. W roku przeszłym obliczyła komisya potrzeby w poz. 1. na 266.956 zł. Ze względu na zwiększoną liczbę szkół etatowych ta sama suma nie mogłaby wystarczyć, i należy podnieść ją do cyfry 285.000 zł.

W poz. 2 i 3 żąda Rada szkolna na szkoły w latach 1881 i 1882 zreorganizować się mające 21.623 zł.

W częściowem uzasadnieniu tego żądania oświadcza Rada szkolna, że w ciągu bieżącego roku wypadnie przynajmniej 100 szkół zreorganizować, i że na jedną taką szkołę w przecięciu trzeba dodać z funduszu krajowego po 160 zł. W ostatnich latach liczba szkół reorganizowanych rocznie wynosiła mniej więcej około 30. Nie o wiele większej cyfry trzeba się także w roku bieżącym spodziewać, i na utrzymanie tych szkół w r. 1882 trzeba wstawić okrągłą kwotę 8.000 zł. Równa ilość szkół, które prawdopodobnie w r. 1882 zostaną zreorganizowane, wymagałaby takiego samego wydatku, gdyby wszystkie już 1. stycznia na etat przeniesione zostały. Gdy jednak

reorganizacya ta odbywać się będzie przez rok cały, przeto powinna w roku 1882 znacznie mniejsza suma wystarczyć. Dodawszy do tego 4.000 zł., których Rada szkolna żąda na pomnożenie nauczycielskich posad przy szkołach już istniejących, na podniesienie płac nauczycielom, którzy w ciągu roku kwalifikacyi nabędą i t. p. okaże się w poz. 2. i 3. rzeczywista potrzeba w ilości okragło 17.000 zł. tak, iż w dziale wydatków zwyczajnych w rubr. I. należy wstawić 302.000 zł. W teje rubryce w dziale wydatków nadzwyczajnych na zaliczki żąda Rada szkolna 70.000 zł. Ze względu na wielką ilość udzielonych już zaliczek, a małą ilość uiszczonych zwrotów, zachodzi pytanie, czy nie należałoby przez ukrócenie przyzwołonej w roku przeszłym dotacyi zniewolić prezesów rad okręgowych do większej sprężystości przy ściąganiu miejscowych i powiatowych prestacyj. Fundusz krajowy powołanym jest wprawdzie do zastępywania okręgów chwilowo i w razie udowodnionej niemożliwości ściągania prestacyi, ale nie jest w moc ustawy powołanym do zastępywania takich braków, jak n. p. brak ewidencji w rachunkach albo brak poczucia obowiązku z którejkolwiek strony. Komisya jednak niechce się jeszcze wyrzec nadziei, że dotyczące władze zdecydują się na działanie bardziej energiczne, i w tej nadziei proponuje wstawić w tym roku jeszcze sumę taką jak w przeszłym roku t. j. . . . . 50.000 zł.

W rubryce II. *substytucye*, wynikłość z roku 1880 wykazuje . . . . . 47.000 zł.

Ze względu na to, że substytucye tylko w tych gminach winny być z krajowego funduszu szkolnego opłacane, w których prestacye miejscowe i powiatowe doszły już do wysokości w artykułach 18. i 28. Ustawy z dnia 2. maja 1873 oznaczonej, komisya proponuje zniżyć żadaną sumę 50.000 zł. do kwoty okragłej 45.000 „

Przy rubrykach III. aż do XI. komisya nie czyni żadnych uwag i zgadza się na żądania Rady szkolnej.

W rubryce XII. preliminaruje Rada szkolna na *potrzeby szkół ogólnej natury* 2.000 zł.

W roku 1880 według zamknięcia rachunków wynosiły wydatki na ten cel . . . . . 237 „

Gdy jednak wydatki tą rubryką objęte niedadzą się dokładnie przewidzieć, komisya mniema, iż przezorność nakazuje wstawić, tak jak w roku przeszłym . . . . . 2.000 „

W rubryce XIII. domaga się Rada szkolna na *rozmaite wydatki* kwoty . . . . . 6.800 „
i komisya zgadza się na wstawienie tej kwoty.

W rubryce XIV. preliminaruje Rada szkolna na *zasiłki bezzwrotne na budowę szkół* 10.000 zł. i w duchu dawniejszych uchwał Sejmu, komisya zgadza się na tę kwotę.

Na zaliczki zwrotne żąda Rada szkolna 20.000 zł. W obec niespodziewanych trudności, jakim podlega ściąganie zaliczek w ogóle, dawanych przez Radę szkolną, komisya nie odważa się popierać tego żądania i wnosi na przyzwolenie tylko . . . . . 10.000 zł.

Komisya przeto wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki krajowego funduszu szkolnego na rok 1882 w następujących kwotach:

Rubr. I. Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych,
jako wydatek zwyczajny . . . . . 302.000 zł.

Zaliczki zwrotne dla funduszów okręgowych, jako wydatek nadzwyczajny . . . . . 50.000 „

Rubryka II. Substytucye . . . . . 45.000 „

„ III. Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye, jako wydatki nadzwyczajny . . . . . 3.775 „

„ IV. Adjuta . . . . . 5.000 „

„ V. Remuneracye i zapomogi . . . . . 22.000 „

„ VI. Podatki i daniny . . . . . 6 „

„ VII. Koszta podróży i dyet . . . . . 500 „

„ VIII. Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli . . . . . 32.454 „

„ IX. Dodatek do funduszu emerytalnego . . . . . 12.800 „

Do przeniesienia 473.535 zł.

	Z przeniesienia	473.535 zł.
Rubr. X. Na emerytury dla nauczycieli, którzy utracą posady w skutek reorganizacyi, wydatek nadzwyczajny		5.000 „
„ XI. Dary z łaski		3.530 „
„ XII. Potrzeby szkolne ogólnej natury		2.000 „
„ XIII. Rozmaite wydatki		6.800 „
„ XIV. poz. 1. Zasilki bezzwrotne na budowę szkół, wydatek nadzwyczajny		10.000 „
poz. 2. Zaliczki zwrotne na budowę szkół, wydatek nadzwyczajny		10.000 „
Suma powyższych wydatków wynosi		<u>510.865 zł.</u>
to jest: od preliminarza Rady szkolnej mniej o	53.015 zł.	
od uchwalonej na rok 1881 kwoty, więcej o	26.168 „	
od wynikłości z r. 1880 więcej o	22.654 „	

W dziale dochodów, komisya zgadza się na preliminowane kwoty w ogóle, i tylko w rubrykach dochodów niestałych przedsiębrała małe zaokrąglenia.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubr. I. Odsetki od kapitałów	16.112 zł.
„ II. Dochody z dóbr, realności i innych praw	9 „
„ III. Dodatki	530 „
„ IV. Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	3.000 „
„ V. Zapisy i darowizny	— „
„ VI. Taksy od spadków	8.200 „
„ VII. Rozmaite dochody, jako dochód zwyczajny	2.000 „
jako dochód nadzwyczajny	48.000 „
„ VIII. Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943 „
„ IX. Zwroty zaliczek na budowę szkół udzielonych, jako dochód nadzwyczajny	20.000 „
Suma dochodów wynosi	<u>152.794 zł.</u>
to jest: od preliminarza Wydziału krajowego więcej o	2.200 zł.
od uchwalonej na r. 1881. kwoty mniej o	11.499 „
od wynikłości z r. 1880 więcej o	19.513 „

Z porównania preliminarza wydatków z preliminarzem dochodów, wynika niedobór w ilości . . . . . 358.071 zł.

Stosownie do uchwał, wielokroć już przez Sejm powziętych, komisya wnosi na zezwolenie przenoszenia kredytów uchwalonych na wydatki zwyczajne w rubrykach II, IV, V i VII, tudzież wzajemnego przenoszenia takichże kredytów, uchwalonych w rubrykach XI i XII.

We Lwowie, dnia 11. października 1881.

Przewodniczący

H. Wodzicki, w. r.

Sprawozdawca

Smarzewski w. r.

Aleg. 88.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku p. Merunowicza, w sprawie ustawodawczego unormowania kredytu na zastawy ręczne.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 1. października 1881, przekazał Wysoki Sejm komisyi prawniczej wniosek posła Merunowicza, w sprawie ustawodawczego unormowania kredytu na zastawy ręczne.

Wniosek ten żąda, aby wezwać c. k. Rząd o przedłożenie ustawy opartej na następujących zasadach:

- a) ułatwienie zakładania publicznych kantorów zastawniczych, mianowicie przez gminy;
- b) zaprowadzenie urzędowych formularzy na kartki zastawnicze, zawierających istotne punkta odnośnej umowy;
- c) zastosowanie ustaw przeciw lichwie i do tych interesów.

Komisyja prawnicza jest zdania, że wezwania takiego do c. k. Rządu niepotrzeba, albowiem istnieją i obowiązują przepisy, oparte na zasadach we wniosku tym wymienionych.

I tak:

Według Najwyższego rozporządzenia z dnia 2. sierpnia 1845 (dekret nadw. z dnia 22. sierpnia 1845 l. 27.073), wydanego w celu wywołania konkurencyi i zniesienia stopy procentowej przy zakładach zastawniczych; można, aby ulżyć niedoli lub zapobiedz lichwie, w miarę rzeczywistej potrzeby, zezwolić na zakładanie prywatnych zakładów pożyczkowych na zastawy ręczne.

Pozwolenie takie nie może być nigdy udzielone osobie prywatnej, wypożyczającej na zastawy, lecz udzielić je winna władza krajowa, a względnie ministerstwo gmiom lub stowarzyszeniom (patent z 26. listopada 1852 Nr. 253).

Zakłady te zostawać mają jeżeli nie pod bezpośrednim kierunkiem, to jednak zawsze pod opieką i dozorem władzy rządowej.

Według regulaminu dla kas oszczędności z dnia 2. września 1844 §. 28, zakłady pożyczkowe na zastawy ręczne, powstawać mogą obok kas oszczędności.

Istnieje więc ułatwienie zakładania tych instytucyj w miarę rzeczywistej potrzeby, zaś zbyt wielka liczba takich zakładów, z powodu kosztów połączonych koniecznie z ich utrzymaniem i kontrolą, udaremnićby musiała ich cel.

W końcu jeszcze nadmienić należy, że stręczenie zastawów (Pfandvermittlung) sposobem zarobkowania wykonywać nie wolno, według rozp. minist. z 12. lutego 1863, l. 422.

Co się tyczy żądanych we wniosku formularzy kart zastawniczych, to w tej mierze trzeba rozróżnić:

1. Pożyczki na zastaw w ogóle. Według kodeksu cywilnego §. 1342, zastaw i rękojmia są ogólnymi sposobami utwierdzenia praw i obowiązków, których wierzycielowi odmówić nie można, nie można nikomu zabronić, żądać zastawu przy daniu pożyczki.

Kodeks cywilny w §. 1370, obowiązuje wierzyciela, aby dłużnikowi na odebrany zastaw ręczny wydał rewers, w którym mają być podane istotne znamiona zastawu, a mogą być także opisane istotne warunki kontraktu zastawu.

Rzeczą więc dłużnika dopilnować się w tej mierze.

2. Zakłady zastawnicze, istniejące za koncesją.

Jak wyżej wspomniano, osoby prywatne koncesyi na zakład zastawniczy uzyskać nie mogą.

Według ustawy przemysłowej z 20. grudnia 1859, Nr. 227 §. 16, ustęp 12, wypożyczenie na zastawy, o ile prawnie jest dozwolonem, należy do przemysłów koncesyonowanych.

W koncesyi więc i stututach formularze kart zastawniczych są podane.

3. Trudnienie się wypożyczeniem na zastawy ręczne — sposobem zarobkowania — bez uzyskanej koncesyi (zakłady zastawnicze pokątne). Takie działanie stanowiło dawniej przekroczenie z §. 485 kodeksu karnego — a obecnie, po zniesieniu tego §. przez ustawę z dnia 14. czerwca 1868, ma być karane według §. 132, ustawy przemysłowej, grzywną od 5—200 zł. i rozumie się, zamknięciem zakładu.

Prócz tego nadmienić należy, że według kodexu cywilnego §. 1371, wszelkie warunki i poboczne umowy, naturze kontraktu zastawn i pożyczki przeciwne, są nieważne. Należą tutaj umowy: że po upływie terminu zapłaty długu, zastaw stanie się własnością wierzyciela, że tenże może takowy podług upodobania, lub za cenę już z góry oznaczoną sprzedać albo dla siebie zatrzymać, że dłużnik nie może nigdy wykupić zastawu, i t. p.

Formularze więc nowe są zbyteczne.

Nakoniec co się tyczy zastosowania ustawy z dnia 28. maja 1881, Nr. 47, do interesów kredytowych na zastawy ręczne, to żadnej nie ulega wątpliwości, że przy zastawie, którego aktem głównym zawsze jest pożyczka, ustawa przeciw lichwie, o ile zajdą jej warunki, zastosowaną być może.

Komisyja prawnicza sądzi więc, że uczyni zadosyć interesom szanownego wnioskodawcy, jeżeli uczyni wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby organom swoim polecił zwrócić baczną uwagę na istniejące w kraju liczne pokątne zakłady zastawnicze, i bezwzględnem stosowaniem istniejących w tej mierze przepisów przyczynił się do wytępienia tej plagi ubogiej ludności.

Lwów dnia 11. października 1881.

B. K o w a l s k i

Przewodniczący.

Zatorski

Sprawozdawca.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej w przedmiocie sprzedaży gruntu pod l. 105|144 w Nowym Sączu, należącego do krajowego funduszu szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Do krajowego funduszu szkół ludowych należy parcela budowlana pod l. 105/144 w Nowym Sączu w przestrzeni 75 sążni kwadratowych.

Grunt ten, którego dawniejsze stósunki szczegółowo opisane są w sprawozdaniu Wydziału krajowego, od lat około 60 leży pustką i nie przynosi funduszowi szkolnemu krajowemu żadnych korzyści; owszem, jak słusznie podnosi Wydział krajowy w swoim sprawozdaniu, należałoby ze względów policyjnych grunt ten oparkanie, parkan utrzymywać w dobrym stanie i ustanowić jakiś nadzór dla tego gruntu, co musi pociągnąć za sobą pewne koszty. Prócz tego jakiegokolwiek zużytkowanie tego gruntu, mianowicie zabudowanie tegoż utrudnione jest w znacznym stopniu przez służebnictwo przechodu, przyznane prawomocnymi wyrokami sądowymi właścicielom sąsiedniej realności pod l. 15.

Wobec tego stanu rzeczy Wydział krajowy, mając sobie przedłożoną propozycję nabycia gruntu pod l. 105/144 ze strony właścicieli realności pod l. 15, wszedł w rokowania, których ostatecznym rezultatem jest wniosek sprzedania owego gruntu za cenę ofiarowaną przez właścicieli realności pod liczbą 15 wynoszącą 819 złr. 37 ct. w. a. t. j. o 106 złr. 17 ct. czyli o 15% więcej, niż cena szacunkowa podana przez zaprzysięgłych znawców sądowych.

Komisya administracyjna, uważając ofertę powyższą za korzystną pod każdym względem dla funduszu szkolnego krajowego, wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Grunt położony w Nowym Sączu pod liczbą 105/144 przy ulicy Farnej i ulicy św. Ducha, obejmujący 75 sążni kwadratowych przestrzeni, który według ksiąg gruntowych miasta Nowego Sącza a mianowicie księgi IV. str. 7. n. 2. haer. jest własnością byłego funduszu szkół normalnych a dzisiejszego krajowego funduszu szkół ludowych, ma być sprzedany z wolnej ręki właścicielom sąsiedniej realności pod l. 15 w Nowym Sączu Mendlowi i Sarze Ehrlichom za cenę ośmset dziewiętnaście (819) złr. 37. ct. w. a.

2. Uzyskana cena kupna ma być wcieloną do krajowego funduszu szkół ludowych.

Lwów 12. października 1881.

G r o c h o l s k i

Przewodniczący.

P i l a t

Sprawozdawca.

Wzrost i rozwój

Wzrost i rozwój jest procesem ciągłym, który trwa przez całe życie człowieka. W tym procesie dochodzi do zmian w budowie ciała, funkcjach narządów i zdolnościach umysłowych.

Wzrost fizyczny

Wzrost fizyczny jest procesem zwiększania się rozmiarów ciała. Wzrost jest najszybszy w okresie niemowlęcym i młodzieńcym. Wzrost fizyczny zależy od wielu czynników, w tym od genetyki, odżywienia i zdrowia. Wzrost fizyczny jest ważnym wskaźnikiem zdrowia i dobrostanu.

Wzrost umysłowy

Wzrost umysłowy jest procesem zwiększania się zdolności umysłowych. Wzrost umysłowy jest procesem ciągłym, który trwa przez całe życie człowieka. Wzrost umysłowy zależy od wielu czynników, w tym od genetyki, odżywienia i zdrowia.

Wzrost i rozwój

Aleg. 90.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o petycyach Wydziału powiatowego w Złoczowie, Rady król. stoł. miasta Lwowa, Wydziału powiatowego w Przemyślanach, w Podhajcach, w Zbarażu, w Brzeżanach, w Kamionce Strumiłowej i zwierzchności gminnej miasta Brodów, — w sprawie ustanowienia przestanku dla pociągów pospiesznych w stacyi Lwów pod Zamkiem.

Wysoki Sejmie!

Po wybudowaniu kolei Lwów-Brody i Lwów-Złoczów-Podwoleczyska została dla miasta Lwowa utworzoną stacya na Podzameczu, na której jednak prócz towarowych pociągów tylko mieszane i osobowe pociągi zatrzymują się, pospieszne zaś, dla podróżnych najdogodniejsze, tę stacyę bez przestanku mijają i tylko na głównym dworcu kolei Karola Ludwika we Lwowie stają. — Odległość stacyi na Podzameczu od środka miasta i najgłówniejszych domów zajezdnych wynosi zaledwie jeden kilometr od gmachu ratuszowego, — odległość głównego dworca, który położony jest na granicy miasta Lwowa przy rogatece Grodeckiej, wynosi cztery kilometry. Dla podróżnych tedy, którzy przybywają od wschodu, stacya pod Zamkiem jest wskazana, bo nie tylko o wiele bliższa od miasta, ale nadto dla łagodnego poziomu przystępniejsza.

W uznaniu tego stosunku ustanowiła jeneralna Dyrekcya c. k. uprzyw. kolei Karola Ludwika dla stacyi Lwów pod Zamkiem odpowiedni przestanek przy pociągach zwykłych osobowych, mieszanych i towarowych, a wynik ruchu świadczy o niezbędnej onegoż potrzebie. Kiedy bowiem według wykazu złożonego przy protokole rozpraw walnego zgromadzenia akcyonaryuszów kolei Karola Ludwika wsiadło w roku 1880 na głównym dworcu 66.585 osób, na stacyi pod Zamkiem wsiadło osób 57.493, a więc zaledwie o 9.092 osób mniej. Z dogodnego położenia stacyi pod Zamkiem nie może jednak korzystać publiczność odbywająca podróże pociągiem pospiesznym między Lwowem a Brodami, Lwowem a Podwoleczyskami i odwrotnie, z powodu, że pociągi pospieszne, kursujące na wspomnianej przestrzeni, nie zatrzymują się na stacyi pod Zamkiem, — przezco podróżujący zmuszeni są wyjeżdżać na główny dworzec we Lwowie i przyczyniać sobie jazdę na przestrzeni blisko jednomyliwej do stacyi pod Zamkiem i na odwrot.

Jestto niedogodność dwojaka, — raz naraża podróżnych na znaczniejsze koszta jazdy, bo każdy do Lwowa przybywający, lub ze Lwowa na wschód odjeżdżający, musi opłacać bilet za jedną stacyę więcej bez względu na to, że podróż pociągiem pospiesznym przez się już jest droższą, a powtóre sprawia nader przykrą stratę czasu, gdyż wskutek odbycia dłuższej jazdy, — wsiadania i wsiadania na głównym dworcu od środka miasta bardzo oddalonym, — podróżni co najmniej o godzinę później przybywają do Lwowa, i o tyle wcześniej Lwów opuszczają muszą, co w porze zimowej szczególnie jest bardzo dokuczliwym. Okoliczność ta zasługuje tem więcej na

uwagę, że pociągi pospieszne na przestrzeni Lwów-Brody, Lwów-Podwoleczyska przybywają do Lwowa około godziny 10tej z wieczora, odchodzą zaś o 6tej zrana. Dla uchylenia tej niedogodności ciężącej na ogóle podróżujących, a ściśle biorąc i na ogóle publiczności, Magistrat król. stoł. miasta Lwowa udawał się w lutym roku zeszłego od jeneralnej Dyrekcyi kolei Karola Ludwika z prośbą o ustanowienie przestanku chociażby kilkuminutowego dla pociągów pospiesznych w stacyi Lwów pod Zamkiem, — otrzymał jednak odpowiedź odmowną.

W usprawiedliwieniu odmowy twierdzi generalna Dyrekcyja wspomnianej kolei, że przestanek kilkuminutowy w stacyi pod zamkiem nieodpowie potrzebie publiczności, dłuższy zaś ukróciłby czas przestanku na dworcu głównym w ten sposób, że niepodobna byłoby podolać expedycyom tamże odbywającym się. Przedłużenie czasu przestanku terazniejszego na dworcu głównym uważa Dyrekcyja za niemożliwe ze względu na połączenie z innymi kolejami i na ogólny ruch komunikacyjny, — a odzyskanie czasu uronionego przestankiem na Podzameczu przez przyspieszenie jazdy, niedopuszczalnem ze względu na bezpieczeństwo publiczne. Spełnienie tego, zdaniem Dyrekcyi, na pozór mało znaczącego żądania, pociągnęłoby za sobą daleko sięgające pokrzywdzenie (*weitgehende Schädigung wichtiger allgemeiner Interessen*) interesów powszechnych. — Tak się wyraża generalna Dyrekcyja.

Opinia publiczna jednak zapatruje się inaczej na tę sprawę. Sądzi ona, że jednym z głównych zadań kolei w kraju istniejących jest i być powinno uwzględnienie miejscowych stosunków kraju i potrzeby mieszkańców jego, że przy dobrej woli wszelkie, choćby na pozór wieloznaczące trudności w utworzeniu żadanego przestanku w stacyi Lwów pod Zamkiem usunięte być mogą bez pokrzywdzenia interesu dobra powszechnego. Dowodem tego petycyja Wydziału powiatowego w Złoczowie, poparta petycjami innych pięciu Wydziałów powiatowych, dowodem tego petycyje Rady kr. stoł. miasta Lwowa i Zwierzchności gminnej miasta Brody, domagające się u Wysokiego Sejmu uchwalenia rezolucyi wzywającej ces. król. Rząd do polecenia jeneralnej Dyrekcyi kolei Karola Ludwika, by w jak najkrótszym czasie zarządziła ustanowienie przestanku w stacyi Lwów pod Zamkiem dla pociągów pospiesznych między Lwowem a Brodami, Lwowem a Podwoleczyskami i odwrotnie.

Komisya administracyjna, zbadawszy przekazane jej do sprawozdania petycyje, nie może odmówić słuszności wywodom w nich zawartym, a odwołanie się do interwencji Wysokiego Sejmu widzi tem usprawiedliwione, że pomimo ponawianych oddawna życzeń podróżującej publiczności wschodniej części kraju, jeneralna Dyrekcyja ociąga się z ustanowieniem żadanego przestanku dla pociągów pospiesznych w stacyi Lwów pod Zamkiem.

Powody oporu przytoczone w piśmie wystosowanem do Magistratu król. stoł. miasta Lwowa dnia 11. Marca 1880 do L. 2.289 zdaniem komisji nie są takie, ażeby je bezwarunkowo uznać należało. Przez nieznaczne bowiem skrócenie przestanku na głównym dworcu kolei, można już uzyskać czas dla przestanku w stacyi pod Zamkiem bez zaprowadzenia jakichkolwiek zmian w administracyi i ruchu na przestrzeni Lwów z Podwoleczyskami i Lwów z Brodami. Nie uciერი na takim skróceniu połączenie z innymi kolejami, jeżeli się zważy, że przy pociągu nadeżdżającym z zachodu, któren ma 25 minut przestanku na głównym dworcu — wysiada bezzwłocznie część jadących innymi kolejami na południe, dla których skrócenie przestanku kolei już opuszczonej jest obojętną rzeczą, — dla tych zaś podróżnych, którzy bez przerwy jadą na wschód, krótkie np. pięciominutowe skrócenie przestanku na głównym dworcu, w celu uzyskania przestanku w stacyi pod Zamkiem, nie będzie zaprawdę uciążliwym. Przygotowanie ruchu pocztowego, jakoteż ruchu kolejowego do dalszej jazdy odbywa się zazwyczaj godzinę naprzód, zaczem kilkuminutowa ujmą w czasie nie jest takiej doniosłości, iżby należało poświęcić temu głośno objawiany interes publiczności.

Podobnie byłoby z pociągami ze wschodu przybywającymi. Pięciominutowe zatrzymanie się w stacyi pod Zamkiem ułatwi wysiadanie tym, którzy dalej nie jadą, — dla podróżnych dalej jadących pozostanie zawsze więcej niż kwadrans czasu na głównym dworcu, a to starczy bez-

wątpienia dla nich jak i do zabrania z ubocznych południowych kolei jadących na zachód, wraz z wyczekującą ekspedycją zarządu kolei jakoteż c. k. poczty.

Wszak w Oderbergu, w Preszowie na kolei północnej Ferdynanda nie są dłuższe przestanki dla pociągów pospiesznych, a przecież odbywają się tam wszelkie ekspedycje w porządku, mimo, że ruch kolejowy jest co najmniej w dwójnasób większy. Dlaczegożby to samo nie mogło odbywać się we Lwowie?

Dogodniejszym zapewne byłby dłuższy jak pięciominutowy przestanek w stacyi pod Zamkiem, lecz jeżeli dłuższym być nie może, to ten krótki odpowie bezwątpienia więcej potrzebie publiczności, niżeli żaden.

Skoro zatem tak liczne głosy ze wschodniej części kraju domagają się tej dogodności, — ilość wsiadających na stacyi pod Zamkiem osób, nie licząc jadących pociągiem pospiesznym, — równa się niemal ilości osób wsiadających na głównym dworcu, a tem samem faktyczny stan rzeczy wskazuje na konieczność zmiany ogłoszonego przez jeneralną Dyrekcję rozkładu jazdy czyli stacyi kolejowych przy pociągach pospiesznych w kierunku powyżej określonym, — to nie ma zaiste rzetelnej przyczyny, dlaczego jeneralna Dyrekcya kolei Karola Ludwika nie miała uczynić zadość słusznym żądaniom ogółu podróżujących, i ustanowieniem choćby pięciominutowego przestanku dla pociągów pospiesznych w stacyi: „Lwów pod Zamkiem“ wyrównać błąd popełniony w założeniu głównego dworca w dali od środka miasta, na wzgórzu od głównej drogi odległym.

Zważywszy, że według Najwyższego rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. listopada 1851 Nr. 1 D. U. P. z roku 1852 (§. 66) służy c. k. Rządowi prawo regulowania rozkładu jazdy na kolejach żelaznych stosownie do potrzeby dobra publicznego, wyłuszczone zaś powyżej okoliczności, potrzebę taką wskazują, — komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

„Wzywa się c. k. Rząd o polecenie Jeneralnej Dyrekcji c. k. uprzyw. kolei Karola Ludwika, by w jak najkrótszym czasie zarządziła utworzenie przestanku na stacyi Lwów pod Zamkiem dla pociągów pospiesznych, kursujących między Lwowem a Brodami, Lwowem a Podwołoczyskami i odwrotnie.

We Lwowie dnia 11 października 1881.

Grocholski w. r.

Przewodniczący.

Marceli Madeyski.

Sprawozdawca.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Geography

Page 100

Page 100

Aleg. 91.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie dodatkowego kredytu na rok 1881.
dla krajowej Rady szkolnej.

Wysoki Sejmie!

Wedle załączonej % odezwy z dnia 15. Września r. b. L. 8837 krajowa Rada szkolna
żąda do Rub. I. preliminarza funduszu szkolnego krajowego na rok 1881. dodatkowego kredytu
w kwocie 8.537 złr. 74 ct.

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć tę sprawę Wysokiemu Sejmowi do roz-
strzygnięcia.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 13. Października 1881. r.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz. w. r.

Sprawozdawca:

Oktaw Pietruski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

O d e z w a

Rady szkolnej krajowej z dnia 15. Września 1881 L. 8.837
do Świetnego Wydziału krajowego we Lwowie.

Według wykazu załączonego do tutejszej odezwy z dnia 4. maja 1881. r. L. 3530, którą przesłano Świetnemu Wydziałowi krajowemu preliminarz wydatków krajowego funduszu szkolnego na rok 1882. wynosi na rok 1881. niedobór okręgowych funduszków szkolnych na pokrycie wydatków z utrzymaniem zreorganizowanych szkół ludowych połączonych 298.392 złr. 41 ct.

Doliczywszy do tej sumy żadaną dodatkowo przez Rady szkolne okręgowe bocheńską i tarnowską na pokrycie niedoboru funduszków szkolnych okręgowych w r. 1881. łączną kwotę . . . . . 2.767 złr. 33 ct. wynosi potrzebna na zasiłki na rok 1881. kwota 301.159 złr. 74 ct. a potrąciwszy od tej sumy na podstawie sprawozdania komisji budżetowej w myśl uchwały Wysokiego Sejmu na posiedzeniu dnia 22. lipca 1880 r. zapadłej w rubrykach IV, V i VI preliminarzy okręgowych wykreśloną łączną kwotę 12.000 złr., pokazuje się potrzebną w r. 1881. na zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych kwota 282.159 złr. 74 ct.

Ponieważ Wysoki Sejm krajowy uchwalając budżet krajowego funduszu szkolnego na rok 1881, w rubryce I. „zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych“ przyzwolił tylko kwotę . . . . . 273.622 złr. która na pokrycie wykazanego na rok 1881. niedoboru okręgowych funduszków szkolnych nie wystarcza, gdyż brakuje do zupełnego pokrycia tego niedoboru kwota 8.537 złr. 74 ct. w. a., przeto uprasza c. k. krajowa Rada szkolna Świetny Wydział krajowy o wyjednanie u Wysokiego Sejmu krajowego przyzwolenia na rok 1881. w rubryce I. „zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych“ dodatkowego kredytu w okrągłej sumie 8.538 złr. w. a.

Do tej prośby zniewoloną jest c. k. Rada szkolna krajowa z tego powodu, że do rubryki I. preliminarza funduszu szkolnego krajowego na rok 1881. przyjęto za podstawę wydatków okręgowych funduszków szkolnych, według faktycznego stanu w roku 1879. a wydatki te w roku 1880 znacznie się powiększyły i w roku 1881. te zwiększone wydatki do pokrycia przypadają, z czego wynika na rok 1881. wyżej wykazany niedobór okręgowych funduszków szkolnych.

Aleg. 92.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy jako dodatek do prowizorycznego regulaminu do Sejmu krajowego z 27. listopada 1865 uchwalić.

Jeżeli po zamknięciu dyskusji nad jakim przedmiotem Reprezentant Rządu albo Członek Wydziału krajowego głos zabierze, wówczas tem samem dyskusya nad tym przedmiotem ponownie zostanie otwartą.

Wesołowski
wnioskodawca.

B. Kowalski, Dobrzański, Skałkowski, Max, Zatorski, Wasilewski, Czerkawski, Abrahamowicz, Gorayski, Korytowski, Dzeduszycki, Zborowski, Głogowski, Goldmann, Zucker, Garbaczynski, Gedel, Łazarski, Romanowicz, Wolfarth, Madeyski, J. Łukasiewicz, Janko, Towarniecki, Then, Spławiński, Wodziński, Kułaczkowski, Mandyczewski, Krasicki, Korzyński, Kaczała, Janowski, Ochrymowicz, Kupczyński, Jasienicki, Olejnik, Radzikiewicz, Jocz.

Aleg. 93.

Sprawozdanie

komisji prawniczej o wniosku posła Romera o zaprowadzenie
Sądów pokoju.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 1. października r. b. przekazał Wysoki Sejm komisji prawniczej wniosek posła Romera następującej osnowy:

„Wysoki Sejm uchwali:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wypracował i w drodze właściwej wniósł do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy, mocą której miałyby być zaprowadzone Sądy pokoju dla orzekania w sporach cywilnych, drobiazgowych i w sprawach karnych o przestępstwach policyjnych i wykroczeniach. Sądom tym miałyby być poruczone także postępowanie rozjemcze, postępowanie spadkowe, jakoteż władza nadopiecznicza nad nieletnimi i niewłasnowolnymi“.

Wniosek podobnej treści z tym jedynie dodatkiem, by, jeżeli nie Sądy pokoju, to przynajmniej kolegia ławników przy c. k. Sądach powiatowych zaprowadzone zostały, uczynił był na przeszłorocznej sesji sejmowej poseł Tyszkowski, na który wniosek komisya prawnicza stósownie do otrzymanego polecenia sprawozdanie przedłożyła, lecz takowe pod obrady Wys. Sejmu nie przyszło.

Przydzieloną także została komisji prawniczej petycja Rady oddziału lwowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego z żądaniem wprowadzenia w Galicyi Sądów pokoju dla wszystkich tych spraw spornych, które nie podlegają orzeczeniu Sądów kolegialnych.

Potrzebę zaprowadzenia sądów pokoju uznał już Wysoki Sejm, albowiem na posiedzeniu z d. 6. grudnia 1872 uchwalił projekt ustawy o sądach pokoju.

Uchwalony przez Sejm ten projekt ustawy nie uzyskał Najwyższej sankcyi, a to z powodu, że c. k. Rząd uznał, iż uchwalenie takiej ustawy nie leży w zakresie Sejmu krajowego.

Projekt pomieniony ograniczał jednakowóz jurysdykcyę Sądów pokoju li do spraw cywilnych i zawierał przepisy o postępowaniu zagodnem, tudzież o postępowaniu spornem w sprawach drobiazgowych, a zarazem zastrzegał, że zakres działania i postępowania sądów pokoju w sprawach sądowo-niespornych oznaczy osobna ustawa. Jurysdykcyę karną w wykroczeniach i przestępstwach, jak to

wnioski posła Romera i przeszłoroczny posła Tyszkowskiego żądają, nie przekazywał uchwalony przez Wysoki Sejm w roku 1872 projekt ustawy Sądów pokoju

Od czasu uchwalonego przez Sejm w r. 1872 projektu ustawy o Sądach pokoju, nastąpiły w ustawodawstwie państwem austriackim tak cywilnem jak karnem zmiany największej doniosłości. W ustawodawstwie cywilnem wydaną została ustawa o postępowaniu w sprawach drobiazgowych, nadająca sędziemu powiatowemu władzę orzekania w takich sporach li wedle jego przekonania, nie ograniczając go potrzebą uzasadnienia swego orzeczenia jakimikolwiek dowodami; zaś o postępowaniu karnem wydaną została nowa ustawa, która temu samemu pojedynczemu, sędziemu powiatowemu nadaje władzę w wykroczeniach li wedle własnego przekonania o winie orzekać.

Że taka władza orzekania li na podstawie wewnętrznego przekonania odpowiedniej mogłaby być złożona w ręce osoby, powszechnem zaufaniem darzonej, z wyboru przez najwyższą władzę zatwierdzonego pochodzącej, jak w ręce sędziego zawodowego, często ze stosunkami ludności, o której sprawach ma orzekać, mało obeznanego, to dowodu nie potrzebuje, że przeto dla spraw takich Sądy pokoju byłyby najwłaściwszą magistraturą, wątpliwości nie ulega.

Ale nie tylko dla spraw spornych drobiazgowych i spraw karnych w wykroczeniach i policyjnych przestępstwach, lecz także, a może bardziej jeszcze, dla spraw sądowo-niespornych, instytucja Sądów pokoju jest niezbędną.

Powszechnie podnoszonym żalom na kosztowne i długotrwałe postępowania spadkowe, na niedostatecznie troskliwe prowadzenie opieki nad sierotami i kurateli nad pozbawionymi własności, li złożenie tych czynności w ręce Sądów pokoju mogłoby zaradzić. Sądy zwykłe przy najlepszej woli nie są w stanie czynności opieki ku najlepszej korzyści sierot wykonywać. Zbyt wielkie okręgi sądowe a przeto za wielką ilość spraw opiekuńczych, niemożliwość dla sędziego zawodowego osobiście rozpatrywać stosunki pupilów, często nieznanomość takich stosunków, osobiście u pupilów, posiadających grunta rolne lub jakie przedsiębiorstwo przemysłowe, są powodem, że jeżeli wyjątkowo nie zdarzy się prawy i sumienny opiekun, majątki pupilów w czasie ich nieleńności uszczuplają się i uikną, a sądy opiekuńcze temu zaradzić nie zdołają.

Zmiana całego ustawodawstwa w sprawach sądowo niespornych jest przeto niezbędną a to w kierunku takim, by postępowanie spadkowe poruczone zostało Sądów pokoju, zawiadowanie opieką sierot i kuratelą niewłasnowolnych zaś radom familijnym pod kontrolą Sądu pokoju.

Zaprowadzenia instytucyi ławników przy c. k. sądach powiatowych której zesłoroczny wniosek posła Tyszkowskiego ewentualnie domagał się, nie uznaje komisya Wasza być odpowiedniem, albowiem byłyby to kolegia sądowe, a jako takie zbyt ciężkie ciała do rozpoznawania i orzekania o sprawach drobiazgowych i o winie w przestępstwach policyjnych i wykroczeniach.

Co do żądania, wyrażonego w petycyi Rady oddziału lwowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego, by Sądy pokoju w Galicyi dla wszystkich tych spraw spornych zostały zaprowadzone, które nie podpadają orzeczeniu sądów kolegialnych, komisya prawnicza żądanie to uznaje być niewłaściwem. Sądy powiatowe bowiem, a więc niekolegialne, mają sobie poruczone z małym bardzo wyjątkiem co do spraw i osób, rozpoznawanie i orzekanie w sporach bez względu na wartość przedmiotu sporu. Do rozpoznawania takich sporów i orzekania o nich mogą być właściwi sędziowie zawodowi.

Komisya prawnicza z powodów wyż przytoczonych wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na podstawie §. 19. statutu krajowego wzywa się c. k. Rząd:

1) aby wypracował i w drodze właściwej wniósł do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy, mocą którego miałyby być zaprowadzone Sądy pokoju dla postępowania rozjemczego i orzekania

w sporach cywilnych drobiazgowych, tudzież w sprawach karnych o przestępstwach policyjnych i wykroczeniach.

2) aby wypracował i wniósł do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy o postępowaniu sądowo-niespornem w takim kierunku, by postępowanie spadkowe poruczonem zostało zaprowadzić się mającym Sądom pokoju, zaś prowadzenie opieki nieletnich i kurateli niewłasnowolnych poruczone było radom familijnym pod kontrolą Sądu pokoju.

3) Petycę Rady oddziału lwowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego o domaganie się wprowadzenia Sądów pokoju $\frac{\text{l. s. 615}}{\text{l. p. 473}}$ uznaje się za załatwioną.

Lwów dnia 12. października 1881.

Przewodniczący
B. Kowalski.

Sprawozdawca
Wesołowski.

[The text on this page is extremely faint and illegible. It appears to be a multi-paragraph document, possibly a letter or a report, with several lines of text visible but not readable.]

Aleg. 94.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego
za rok 1879.

Wysoki Sejmie!

Przekazane Komisji budżetowej zamknięcie rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1879 wykazuje:

dochody rzeczywiste w łącznej sumie	331.492 zł. 28 $\frac{1}{2}$ ct.
wydatki zaś wynosiły łącznie	8.916 „ 91 „
nadwyżka więc dochodów wynosi	<u>322.575 „ 37$\frac{1}{2}$ „</u>

Tę nadwyżkę dochodów, jak też pozostałą z końcem r. 1878 gotówkę, lokował Wydział krajowy częścią w papierach wartościowych, częścią zaś jako pożyczkę funduszowi krajowemu chwilowo udzieloną, a przez ten fundusz w r. 1880 zwróconą. Lokacya na 6% w funduszu krajowym wynosiła z końcem r. 1879 sumę 273.195 zł. — na zakupno papierów wartościowych (nominalnej wartości — 19.500 zł.) wydano 18.133 zł. 5 ct., a suma 49.436 zł. 63 ct. pozostała z końcem r. 1879 w gotówce w kasie krajowej. — Komisya budżetowa nie może pominąć uwagi, że tak wielki stan gotówki w funduszu, którego wydatki rzeczywiste są nader małe, pozbawia fundusz ten przychodu, jaki powstałby w razie bezzwłocznej lokacyi każdorazowo nagromadzonej gotówki.

Głównem źródłem dochodów funduszu propinacyjnego są, jak wiadomo, opłaty od szynkarzy. Należność z tego tytułu wynosiła po koniec r. 1879 sumę . . . . . 423.908 zł. 88 ct. (w której to sumie jest zawarta zaległość z roku 1878 w kwocie 99.659 zł. 70 ct.) — uiszczono zaś na poczet tej należności . . . . . 303.630 „ 83 $\frac{1}{2}$ „
pozostała więc zaległość . . . . . 120.278 „ 4 $\frac{1}{2}$ „

czyli 28% należności.

Stan ten jest wprawdzie cokolwiek korzystniejszy, od stanu wykazanego w zamknięciu rachunku za rok 1878, według którego, jak skonstatowała Komisya budżetowa w sprawozdaniu swem z dnia 1. lipca 1880, L. 512 — zaległości opłat szynkarskich wynosiły 33% należności. Lecz to zmniejszenie stosunku zaległości do należności z opłat szynkarskich o 5%, nie uspokaja obawy, że zaległości te narażą fundusz propinacyjny na bardzo znaczny ubytek w przeznaczonych mu ustawą dochodach, — gdyż jest naturalnem, że przy zaległościach takich, im więcej one rosną, im dłużej trwają, tem większe okażą się trudności w egzekucyjnem ich ściąganiu.

Dołączony do zamknięcia rachunków szczegółowy wykaz opłat od szynkarzy, zestawiony według powiatów, utwierdza Komisję budżetową w powziętem już w roku zeszłym przekonaniu, że postępowanie władz przy ściąganiu tych należności, jest w poszczególnych powiatach bardzo rozmaitem; nianowicie co się tyczy gorliwości w działaniu tych organów wykonawczych, które przeprowadzają egzekucję, — gdyż tylko w ten sposób mogły powstać tak wielkie różnice co do stanu zaległości w poszczególnych powiatach.

Suma zaległości opłat szynkarskich w całym kraju wynosi z końcem roku 1879 — jak powyżej wspomnieliśmy — 120.278 zł. czyli 28°/_o należności.

Z tych zaległości przypada:

	na powiat Zbaraski .	3.899 zł. czyli 43 procent należności
	„ „ Sandecki .	3.959 „ „ 48 „ „
	„ „ Podhajecki .	2.687 „ „ 56 „ „
	„ „ Krośnieński .	2.614 „ „ 60 „ „
	„ „ Chrzanowski .	8.325 „ „ 60 „ „
najwięcej zaś	„ „ Kolbuszowski .	2.740 „ „ 67 „ „
podezas gdy w innych powiatach małe tylko kwoty należności zalegały, jak n. p.		
	w powiecie Gorlickim .	433 zł. czyli 14 procent należności
	„ „ Tarnobrzeskim .	471 „ „ 13 „ „
	„ „ Żydaczowskim .	463 „ „ 12 „ „
	„ „ Jaworowskim .	428 „ „ 9 „ „
	„ „ Tłumackim .	512 „ „ 9 „ „
	„ „ Wadowickim .	435 „ „ 7 „ „
	„ „ Rzeszowskim .	415 „ „ 7 „ „
	„ „ Brzeżańskim .	222 „ „ 4 „ „
	„ „ Łańcuckim .	249 „ „ 4 „ „
	„ „ Brodzkim .	331 „ „ 3 „ „
	„ „ Bocheńskim .	111 „ „ 2 „ „
najmniej	„ „ Mościskim .	44 „ „ 1 „ „

W roku zeszłym uchwalił Wysoki Sejm, na wniosek Komisji budżetowej, rezolucję z wezwaniem do Wysokiego Rządu, o wydanie stosownych poleceń c. k. władzom administracyjnym i skarbowym, aby należności funduszu propinacyjnego jak najenergiczniej ściągano. W skutek tego wezwania c. k. Rząd wydał natychmiast odpowiednie polecenia do c. k. Starostów, i o tem Wysocką Izbę zawiadomił.

Komisya budżetowa, chcąc się przekonać, o ile te polecenia były skuteczne, wglądnęła także w zestawienie rachunków funduszu propinacyjnego za rok 1880 (dotychczas jeszcze ostatecznie nie sprawdzone) i nabyła przeświadczenia, że stan zaległości wprawdzie zmniejszył się znowu cokolwiek w roku 1880, — że jednak zaległości te są jeszcze bardzo znaczne, a funduszowi propinacyjnemu **grożą niepowetowane a wielkie straty**, jeżeli nie zmieni się sposób postępowania władz w tych powiatach, gdzie rzeczony zaległości od paru lat pozostają ciągle w znacznej wysokości. *)

*) Według zestawienia rachunków funduszu propinacyjnego za rok 1880 wynosiła należność z opłat szynkarskich z końcem roku (włącznie z zaległością z r. 1879 pozostałą).

sumę	417.603 zł. 99 ct.
uiszczono zaś w ciągu r. 1880	314.406 „ 58 „
zaległość więc z końcem r. 1880	103.197 zł. 41 ct.
czyli przeszło 24 ^o / _o należności.	

Różnice stanu zaległości w poszczególnych powiatach, były i z końcem r. 1880 bardzo wielkie, tak dalece, że gdy w trzech powiatach, t. j. Brzeżańskim, Jaworowskim i Tłumackim zaległości nie osiągały kwoty 100 zł., — wzrosły one w powiecie Kolbuszowskim do sumy przeszło 4.000 zł., czyli 75°/_o należności.

Zdaniem Komisji budżetowej, niezbędnem jest wezwać ponownie c. k. Rząd o zarządzenie energicznego ściągania należności funduszu propinacyjnego, a to tak opłat szynkarskich, jak też grzywń za przestępstwa propinacyjne, które z końcem roku 1879 wynosiły łączną sumę 32.725 zł. 20¹/₂ ct. — lecz tylko w nader małej części ściągnięte zostały; wpłynęło bowiem do funduszu propinacyjnego z grzywń 3.173 zł. 96¹/₂ ct. — czyli niespełna 10% należności, a kwota 29.551 zł. 24 ct. — t. j. przeszło 90% należności, pozostało z końcem r. 1879 jako zaległość. Surowsze zaś postępowanie przy egzekwowaniu grzywń, zdaniem Komisji, niewątpliwie powstrzymałoby wielu pokątnych szynkarzy od dalszych przestępstw, gdy przeciwnie — wymierzając grzywnę, a zaniedbując wyegzekwowanie jej — władza osiągnie tylko ujemny skutek.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Zamknięcie rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1879, przedłożone przez Wydział krajowy, przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd o wydanie stosownych poleceń, aby zalegające opłaty szynkarskie do funduszu propinacyjnego, tudzież grzywny nałożone za przestępstwa propinacyjne — ściągano energicznie, według wydanych już w tej sprawie w r. 1880 rozporządzeń.

Lwów dnia 12. października 1881.

H. Wodzicki, w. r.
Przewodniczący.

Dr. Skalkowski w. r.
Sprawozdawca.

Aleg. 95.

Sprawozdanie

komisji budżetowej w przedmiocie wniosku Wydziału krajowego co do dyet i kosztów podróży funkcyonaryuszów Wydziału krajowego i zakładów krajowych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy, czując potrzebę unormowania i objęcia w jedną całość organiczną w instrukcyach, alegatach i uchwałach Sejmowych rozrzuconych przepisów do dyet i kosztów podróży funkcyonaryuszów Wydziału krajowego i służ, chcąc dalej zastosować je do obecnych stosunków i potrzeb, przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem pod l. 10421 projekt z wnioskiem do uchwały.

Komisya budżetowa, której to sprawozdanie przekazane zostało, zgadza się w zupełności ze zdaniem Wydziału krajowego, iż uregulowanie tych przepisów wskazaniem jest ze względów służbowych i finansowych.

Komisya budżetowa wnosi projekt Wydziału krajowego z tą tylko zmianą, iż poleca do przyjęcia podwyższenie dziennej płacy, czyli dyet dla Marszałka krajowego z 5 zł. na 15 zł., Członków Wydziału krajowego z 5 zł. na 10 zł. obecnym stosunkom odpowiednie.

Komisya budżetowa stawia

Wniosek:

Wysoki Sejm raczy załączony projekt: Przepisów tyczących się dyet i kosztów podróży funkcyonaryuszów przy Wydziale krajowym i zakładach krajowych uchwalić.

We Lwowie dnia 12, października 1881.

Przewodniczący:

Henryk hr. Wodzicki w. r.

Sprawozdawca:

Edward Weissman w. r.

Przepisy

tyczące się dyet i kosztów podróży funkcyjaryuszów przy Wydziale krajowym i zakładach krajowych.

§. 1. Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom, dyurnistom i sługom Wydziału krajowego i zakładów krajowych, wydalającym się w celach urzędowych po za miejsce swej posady, należą się koszta utrzymania czyli dyety i koszta podróży.

§. 2. Tylko za uchwałą Rady Wydziału krajowego mogą być podróże w celach urzędowych przedsięwzięte — pod utratą wszelkiego za nie wynagrodzenia.

Dyety.

§. 3. Wysokość dziennej płacy czyli dyet wyznacza się:

- a) dla Marszałka krajowego 15 zł., dla Członków Wydziału krajowego i ich Zastępców 10 zł., dla urzędników z płacą stałą 1500 zł. w. a. i wyżej po 5 zł. w. a. na dzień;
- b) dla urzędników z płacą stałą 1000 zł. w. a. aż do 1500 zł. w. a. po 4 zł. w. a. dziennie;
- c) dla wszystkich innych urzędników i aplikantów po 3 złr. w. a. dziennie;
- d) dla dyurnistów po 2 zł. w. a. dziennie;
- e) dla sług po 1 zł. 50 ct. w. a. dziennie.

Po za obrębem granic kraju koronnego Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskim dyety liczone będą w dwójnasób.

§. 4. Dzienną płacą opędzane być mają wszystkie koszta utrzymania, t. j. wikt, pomieszkanie, opał, światło i t. d. — Gdyby zaś sprawa służbowa wymagała niezbędnie oprócz pomieszkania osobnej izby na kancelaryę, wydatek na taką izbę osobno policzony być może.

§. 5. Urzędnikowi, który wysłany w służbie za miejsce swojej posady zachorował, należy się, za udowodnieniem choroby — dzienna płaca t za czas choroby.

§. 6. Urzędnik, który z miejsca, do którego w celach urzędowych wysłany został wydale się, czy to we własnej sprawie, czy też w jakiegokolwiek innej sprawie nieurzędowej, traci przez czas wydalenia się dzienną płacę, a nadto staje się odpowiedzialnym za samowładne oddalenie się i za wynikłą szkodę.

Koszta podróży.

§. 7. Koszta podróży należą się za podróż z miejsca posady i napowrót.

§. 8. W podróży należy używać przedewszystkiem kolei żelaznych lub statków parowych, a tylko tam, gdzie tych środków komunikacyi nie ma, można użyć koni.

§. 9. Za podróż koleją żelazną należy się:

- a) Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom I. klasa;
- b) urzędnikom, aplikantom i dyurnistom II. klasa;
- c) sługom III. klasa.

Za podróż statkiem parowym:

- a) Marszałkowi, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, tudzież urzędnikom, aplikantom i dyurnistom I. klasa;
- b) sługom II. klasa.

Za podróż koźmi:

- a) Marszałkowi, Członkom Wydziału krajowego, ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom i dyurnistom 1 złr. w. a. od mili i wynagrodzenie za myto;
- b) sługom 50 ct. w. a. od mili i wynagrodzenie za myto.

§. 10. Czy i w jakiej wysokości należy osobom w §. 1. wskazanym wynagrodzić wydatki na utrzymanie i jazdę z budynku urzędowego do miejsca urzędowania, czy to w tem samem mieście, czy też w jego bliskości, orzeczcie Wydział krajowy w każdym pojedynczym wypadku.

§. 11. Przy wysyłaniu urzędników do czynności urzędowych, które prawdopodobnie przez jeden miesiąc w jednym miejscu potrwać, może Wydział krajowy zamiast dziennej płacy z góry oznaczyć pewien ryczałt.

Partykularze.

§. 12. Z odbytej podróży urzędowej, należy najdalej w przeciągu trzech miesięcy po powrocie do miejsca posady, złożyć rachunek pod utratą prawa do wynagrodzenia za koszta utrzymania i podróży.

Wyjątkowo tylko może Wydział krajowy zaasynnować zadawnioną kwotę, jeżeli składający rachunek udowodni, że przewłoka nie nastąpiła z jego winy.

Urzędnik, aplikant i dyurnista winien podczas całego trwania swej misyi dziennik, w którym z odwołaniem się do spisanych protokołów, dokumentów i aktów wykazać należy czynności każdego dnia przedsięwzięte.

Dziennik ten należy dołączyć do rachunku (partykularza).

§. 13. Rachunek (partykularz) zbadają:

- a) Oddział techniczny co do odległości kilometrowej, wysokości myta i czasu potrzebnego koniecznie do prac technicznych;
- b) Oddział rachunkowy co do cyfry, należytości za podróż i co do czasu potrzebnego koniecznie do prac rachunkowych.

Co do innych czynności, wyłoży Szef departamentu odnośnego swoje zdanie wraz z swoją opinią nad zdaniem oddziału technicznego i rachunkowego i przedłoży sprawę z odpowiednim wnioskiem Radzie Wydziału krajowego do powzięcia decyzji.

Tylko za czas koniecznie potrzebny do gruntownego i ostatecznego zakończenia sprawy, może być przyznana dzienna płaca.

Zaliczki.

§. 14. Na rachunek dziennej płacy i kosztów podróży można asynnować czy to przed rozpoczętą podróżą, czy w czasie trwania misyi, czy też po powrocie — stosowną zaliczkę.

Jeżeli wydalenie się w sprawie urzędowej trwa dłużej, można dawać zaliczki ponownie.

§. 15. Przepisami tymi uchylone zostają wszelkie dotychczas w tym przedmiocie wydane rozporządzenia.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Section header or title, centered on the page.

Main body of faint, illegible text, appearing to be several paragraphs of a document.

Section header or title, centered on the page.

Bottom section of faint, illegible text, possibly concluding the document or containing a signature block.

Aleg. 96.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej w przedmiocie petycyi Wydziału Stowarzyszenia wzajemnej pomocy dyetaryuszów i urzędników galicyjskich i Wielkiego księstwa Krakowskiego o jednorazową zapomogę i o polepszenie bytu dyetaryuszów.

Wysoki Sejmie!

Komisji budżetowej przydzieloną została petycja do L. S. 354, a pet. 267. Petycja ta wniesiona przez Wydział Stowarzyszenia wzajemnej pomocy dyetaryuszów i urzędników galic. i W. Ks. Krakowskiego domaga się:

A. a) Wspomożenia funduszu pensyjnego z funduszu krajowego jednorazową zapomogą w kwocie 1000 złr.

b) Wezwania Wydziału krajowego, ażeby zarządził systemizacyę posad dyetaryuszów przy wszystkich władzach autonomicznych, niemniej też,

B. by Wysoki Sejm wyjednać raczył u Wysokiego c. k. Rządu :

- 1) Systemizacyę posad dyetaryuszów przy wszystkich c. k. Władzach i Urzędach ;
- 2) podwyższenie płac dyetaryuszów w ten sposób, ażeby płaca dzienna nie była niższą od złr. 1, a w stosunku do drożyzny, ewentualnie wielkości miast, była w tychże podwyższoną dodatkiem drożyznianym ;
- 3) 30% podwyższenia płac dziennych co 5 lat w okresie pierwszego dziesiątka lat.
- 4) Bezpośredniej wypłaty płac na arkusze płatnicze, przez c. k. urzędy podatkowe właścicielom tychże arkuszów i zniesienie pauszaliów na dyurne przeznaczonych.
- 5) Zabezpieczenia wdowom dożywocia od 40% wysokości ostatniej rocznej pensyi, jaką zmarły mąż (dyetaryusz) pobierał.

Zastanowiwszy się nad tą petycją, sądzi Komisya budżetowa, że nie może wejść w meritum tych żądań, tyczą one się bowiem całej administracyi krajowej, domagają się poniekąd od Wydziału krajowego zarządzeń, które prawnie nie należą do jego kompetencyi, jak systemizowanie posad w ciałach autonomicznych niezawisłych (powiatowych i gminnych); dalej żądają zmian, których wynik przeciwny obecnemu słusznemu prądowi ku oszczędności, obarczałby w wielkich rozmiarach Skarb kraju i Państwa, zmieniając chwilowych pomocników kancelaryjnych na urzędników stałych. Nie da się jednak zaprzeczyć, że stan licznej tej warstwy pracującej bez widoków na przyszłość jest opłakanym, że dążenia ku zaopatrzeniu niezdolnych już do pracy, dalej ich wdów i sierót

zasługują na to, ażeby fundusz krajowy w miarę własnych zasobów, przyszedł im w pomoc. Komisya budżetowa przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Funduszowi pensyjnemu Stowarzyszenia wzajemnej pomocy dyetaryuszów i urzędników królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem udziela się jednorazową zapomogę w kwocie złr. 500.

We Lwowie dnia 13. października 1881.

Henryk Wodzicki

Przewodniczący.

Edward Weissmann

Sprawozdawca.

Aleg. 97.

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o petycyi spółki wodnej Jasielskiej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wys. Sejmu z dnia 6. października b. r. przekazaną została komisji kultury krajowej petycja do l. $\frac{5}{4}\frac{2}{6}\frac{2}{6}$ spółki wodnej Jasielskiej, zanosząca prośbę o udzielenie subwencji w kwocie 2000 złr. w. a, na ukończenie rozpoczętych robót wodnych celem uregulowania rzeki Wisłoka pod Jasłem i ochrony gruntów na przestrzeni 200 morgów od zalewów i urywania brzegów, oraz użyczenia 30 morgów szutrowiska.

Rzeka Wisłoka zmieniawszy pod Jasłem dawny swój kierunek, od lat kilkunastu ogromne wyrządza szkody i kilkadziesiąt morgów poprzednio najżyźniejszych gruntów przeobraziła w bezużyteczne szutrowisko. Nadto utworzyła się tam niebezpieczna serpentyna, która powiększając się corocznie zagraża zniszczeniem reszty pozostałego około 200 morgów ornego pola. Chcąc ratować się przed ostateczną ruiną, interesowani zawiązali spółkę wodną na podstawie kraj. ustawy wodnej z 14. marca 1875, która uzyskała od c. k. Starostwa w Jaśle orzeczeniem z 1. stycznia 1880 r. l. 4976 uznanie prawnego istnienia tejże spółki i pozwolenie na rozpoczęcie wspomnianej regulacji według dotyczących planów.

Pomimo nie dostatecznych środków pieniężnych, spółka wodna przystąpiła do zamierzonych robót i wykonała je częściowo własnym funduszem 919 złr. w. a. Widząc wszelako, że zupełne zabezpieczenie od dalszych klęsk wymaga przeprowadzenia w całości projektowanej regulacji, przeciwnie zaś, że wstrzymanie rozpoczętego dzieła zagraża utratą już poniesionych ofiar, udała się spółka wodna w braku dostatecznych zasobów do Wydziału krajowego z prośbą o subwencję.

Skutkiem tej prośby Wydział krajowy polecił zbadać rzecz na miejscu przez swego inżyniera pana Klugera. Ze sprawozdania tegoż okazało się, że zamierzone roboty regulacyjne, rozpoczęte na rzece Wisłocie pod Jasłem, mają na celu ocalenie 200 morgów doskonałej gleby od niechybnej zatury, tudzież użyczenie 30 morgów zniszczonych obecnie i w szutrowisko zamienionych; dalej, że cel ten na podstawie uzupełnić się mającego planu osiągniętym być może dalszym nakładem około 3500 złr. w. a.

Wydział krajowy uwzględniając zapobiegliwość spółki Jasielskiej i pragnąc zarazem mieszkańców kraju mniej o swe dobro dbałych zachęcić do wykonania robót melioracyjnych, oświadczył gotowość poparcia ze swej strony ewentualnej prośby do Wys. Sejmu o subwencję do wysokości 2000 złr. w. a. pod warunkami zamieszczonymi we wnioskach komisji kultury krajowej.

Ze względu też, że mieszczenie Jasielscy z całą usilnością bronić się pragną przed nieuchronnymi klęskami, że znaczne odnośnie do ich zasobów na pomienioną regulację wyłożyli już koszta, które w razie nie doprowadzenia do końca całości koniecznych robót bezpowrotnie straconymi zostaną, że zobowiązują się przy pomocy kraju dalsze **wszystkie** ponieść nakłady, że wreszcie położenie ich materialne zasługuje na uwzględnienie, komisya kultury krajowej przychyła się do prośby petentów o tyle, iż połowę żądanej kwoty jako subwencją, drugą zaś połowę jako pożyczkę bezprocentową udzielić im pragnie, a stosownie do tego przedkłada Wys. Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Spółce wodnej Jasielskiej udziela się na regulację rzeki Wisłoka subwencję w kwocie a. w. złr. 1000, oraz pożyczkę bezprocentową w kwocie a. w. złr. 1000 pod następującymi warunkami:
  - a) Regulacja Wisłoki pod Jasłem wykonaną być ma całkowicie w ciągu 1882 r. stosownie do wniosków inżyniera Klugera;
  - b) obowiązek pokrycia z funduszków własnych reszty kosztów projektowanej regulacji zabezpieczy spółka w sposób prawomocny;
  - c) pożyczkę bezprocentową w kwocie a. w. złr. 1000 zwróci Spółka funduszowi krajowemu w 10 latach w równych rocznych kwotach, a to począwszy od r. 1883;
  - d) Spółka podda się nadzorowi kontroli Wydziału krajowego tak pod względem wykonania robót, jako też ich konserwacji;
2. Na cele powyższe wstawia się do budżetu krajowego na r. 1882 a. w. złr. 2000.

Lwów 13. października 1881.

Przewodniczący
J. Czartoryski

Sprawozdawca.
Gorayski.

Aleg. 98.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o petycyi komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, o udzielenie subwencyi w kwocie złr. 1.000 na cele wystawy rolniczej, odbyć się mającej w Przemyśle w ciągu r. 1882.

Wysoki Sejmie!

Przekazaną sobie przez Wysoki Sejm petycyę Komitetu wystawy rolniczo-przemysłowej w Przemyśle, popartą przez Komitet centralny c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, — załatwia Komisya budżetowa, jak następuje:

Pomimo dających się słyszeć nieraz zdań przeciwnych, zaprzeczyć się nie da, że wystawy urządzone od czasu do czasu w miastach prowincjonalnych kraju, a mowa tu o wystawach rolniczo-przemysłowych, są pożyteczne, wywierając zbawienny tylko wpływ na prace i starania do postępu ekonomicznego dążące.

Okolica przemyska już lat przeszło dziesięć wystawy nie miała, uznał więc Komitet centralny c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego za dobre i słuszne urządzić takową w r. 1882 w Przemyśle; uznali potrzebę tę oddziały okoliczne Towarzystwa gospodarskiego, uznało ją obywatelstwo w tamtych stronach, możliwą pomoc zapewniając, — spodziewać się więc należy, że te dobre strony uzna także Wysoka Reprezentacya kraju, i uchwaleniem subwencyi umożliwi przyjście do skutku tej wystawy.

Program projektowanej na rok 1882 wystawy w Przemyśle, na dwie części się rozdziela: Na część okręgową i część krajową. Do drugiej części przyjmowane będzie bydło z całej Galicyi, wszelkie wyroby przemysłu domowego, wreszcie maszyny i narzędzia rolnicze oraz przewozowe krajowego wyrobu. Część pierwsza przedstawić ma wszechstronnie stan rolnictwa i przemysłu dziewiętnastu powiatów do okręgu zaliczonych.

Koszta ogólne urządzenia preliminowane są na przeszło 12.500 złr.; jest nadzieja otrzymania subwencyi rządowej w kwocie złr. 2000, oraz kwoty, jaką Wysoki Sejm uchwalić uzna za stosowne, cały spodziewany zresztą dochód na ofiarności prywatnej i zapobiegliwości Komitetu wystawowego polegać musi, a niezbędne nagrody i premie znacznym też będą wydatkiem, a to tem więcej, że Komitet dziś już nie szczędzi trudów do ociągnięcia jak najliczniejszych okazów gospodarstwa i przemysłu włościańskiego, które też stosunkowo najliczniejszymi nagrodami odszczególnić wypadnie.

Zważywszy to, co wyżej nadmieniono i

zważywszy, że Wysoki Sejm nigdy w podobnych razach, opieki i pomocy swej nie odmawiał, — Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Komitetowi wystawy rolniczo-przemysłowej w roku 1882 w Przemyśle urządź się mającej, udziela się jednorazową subwencję w kwocie zlr. tysiąc w. a. i kwota ta wstawioną być ma do budżetu na rok 1882.

Subwencya ta częściowo lub w całości zwróconą być ma do kasy krajowej, gdyby zyski z urządzenia wystawy przewyższały wydatki.

We Lwowie dnia 12. października 1881.

Smarzewski

Przewodniczący.

Karol Scipio

Sprawozdawca.

Alag. 99.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby zmieniając częściowo przepisy §§. 2 i 4 rozporządzenia Ministrów spraw wewnętrznych, wyznań i oświecenia, sprawiedliwości, skarbu, handlu i rolnictwa, tudzież obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego z dnia 5. czerwca 1869 r. l. 2.354 (Nr. 24 Dz. u. i rozp. kraj.) dotyczącego języka urzędowego c. k. Władz, Urzędów i Sądów w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim księstwem Krakowskim w służbie wewnętrznej i w korespondencji z innemi Władzami. — postanowił.

1. Prokuratorye Państwowe w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim księstwem Krakowskim będą używać tak w służbie wewnętrznej, jakoteż we wzajemnej korespondencji języka polskiego.

2. Wewnętrzny Zarząd i manipulacya służby pocztowej i telegraficznej w królestwie Galicyi i Londomeryi wraz z Wielkim księstwem Krakowskim, niemniej wzajemna korespondencya dotyczących urzędów i organów mają się odbywać w języku polskim.

Leonard Piętak

Wnioskodawca.

Fedorowicz, Gorayski, Romanowicz, Garbaczyński, Jan Czajkowski, Pilat, Szumańczowski, Wernicki, Czerkawski, Merunowicz, Fruchtman, J. Łukasiewicz, Janko, Pławicki, Max, Wesołowski, Gedel, Zucker, Raciborski.

1883

Winnipeg

Winnipeg and its Environs

The city of Winnipeg is situated on the west bank of the Red River, which flows into Lake Winnipegosis, and thence into Lake Winnipeg. The city is one of the largest and most important in the West, and is the center of the fur trade and the grain trade. It is also a great manufacturing and commercial center. The city is surrounded by a beautiful park, and is one of the most beautiful cities in the West. The climate is healthy and pleasant, and the scenery is magnificent. The city is well supplied with all the necessaries of life, and is a most desirable place to live in.

General Description

The city of Winnipeg is situated on the west bank of the Red River, which flows into Lake Winnipegosis, and thence into Lake Winnipeg. The city is one of the largest and most important in the West, and is the center of the fur trade and the grain trade. It is also a great manufacturing and commercial center. The city is surrounded by a beautiful park, and is one of the most beautiful cities in the West. The climate is healthy and pleasant, and the scenery is magnificent. The city is well supplied with all the necessaries of life, and is a most desirable place to live in.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniesieniu rządowem w sprawie rewizyi
ustawy o swojszczyźnie.

Wysoki Sejmie!

Z powodu, iż z rozmaitych stron, a na ostatniej sesyi także w tym Wysokim Sejmie domagano się rewizyi ustawy z d. 3. grudnia 1863. r. (D. u. p. Nr. 105) o swojszczyźnie, c. k. Rząd zwrócił uwagę na jej poszczególne postanowienia, badając, któreby z nich potrzebowały zmiany. Sprzeczne zdania, jakie w tej mierze otrzymano, opóźniały dotąd ostateczne tej sprawy na drodze ustawodawczej załatwienie. Do spornych kwestyi, które przedtem winny być rozstrzygnięte, należy przedewszystkiem pytanie, czyli i pod jakimi warunkami należałoby przyjąć na nowo zawartą już w patencie konskrypcyjnym z r. 1804 (§. 26. b.), następnie w prowizorycznej ustawie gminnej z d. 17. marca 1849. (D. u. p. Nr. 170. §. 12. b.), wreszcie w ustawie gminnej z d. 15. kwietnia 1859. (D. u. p. Nr. 58. §. 39. 3.), a w powołanej ustawie z r. 1863. pominiętą zasadę, że dłuższy nieprzerwany pobyt w pewnej gminie nadaje prawo przynależności do onej lub tytuł do takiego prawa. Z uwagi, że zamierzona zmiana musiałaby wpłynąć na wymiar obowiązku gminy do zaopatrywania swych ubogich, a ustawodawstwo o urządzeniu gmin jest atrybucją Reprezentacyi krajowych: postanowił c. k. Rząd zasięgnąć wprzód o niej zdania Wysokiego Sejmu, nim przystąpi do dalszych kroków we wskazanym kierunku.

Prezydium c. k. Namiestnictwa uwiadomiło Wysoki Sejm o tem postanowieniu Rządu odezwą z d. 6. września b. r., a to wniesienie rządowe odesłane zostało na mocy uchwały z d. 17. września 1881 r. do komisji administracyjnej do zbadania.

Ta komisya, porównywając ze sobą wzajemnie powyższe ustawy i przepisy, przekonała się, że w samej rzeczy najnowsza ustawa o swojszczyźnie ścieśniła do wysokiego stopnia możność nabycia w obcej gminie swojszczyzny. Według patentu konskrypcyjnego z r. 1804. można ją było osiągnąć przez naturalizacyą (Nationalisierung) w pewnem miejscu, która znowu mogła być skutkiem bądź dziesięcioletniego pobytu (Aufenthalt) w dziedzicznych, konskrypcyi ulegających krajach monarchii austriackiej, bądź stałego osiedlenia (häusliche Niederlassung), zakupna gruntów, objęcia prawa obywatelstwa lub majstrostwa (Bürger- oder Meisterrecht), służby, urzędu

albo uzyskania innego stałego sposobu do życia. Prowizoryczna ustawa gminna z r. 1849. czyni wcielenie do związku pewnej gminy zależnem w pierwszym rzędzie od wyraźnej uchwały tejże gminy, przyznaje jednak przynależność do niej także w ogóle osobom, posiadającym prawo obywatelstwa austriackiego, co bez karty pobytu (Heimatschein) cierpiane były w miejscu przez cztery lata bez przerwy. Nareszcie ustawa gminna z r. 1859. orzeka, że przyjęcie do przynależności w gminie nie może być odmówione między innymi także temu, kto przynajmniej przez lat cztery bez przerwy i dobrowolnie zamieszkał w obrębie gminy, a w przeciągu tego czasu nie stał się nigdy ciężarem opieki ubogich (Armenversorgung). Jak wspomniano, obowiązująca teraz ustawa o swojszczyźnie nie daje możliwości do jej uzyskania przez sam dłuższy pobyt lub nawet przez zamieszkanie w gminie; tytułem do niej (wedle §. 5.) może być tylko urodzenie, zamęście, przyjęcie do związku gminy lub urząd publiczny.

Doświadczenia od czasu wejścia w wykonanie tej ustawy zrobione przekonały o rozlicznych niedogodnościach z takiego ściśnienia postanowień wynikłych. Zdarza się często, że osoby, które się od niepamiętnych czasów wydaliły z miejsca swojego urodzenia, stają się dla niego ciężarem, gdy w obczyźnie złamane starością, wskutek poniesionych klęsk lub z własnej winy ujrzą się pozbawionymi wszelkich środków utrzymania. Zdawałoby się wtenczas, że gmina lub kraj, którym w sile wieku poświęcały swą pracę, miałyby obowiązek wspomagać je, gdy się staną do niej niezdolne, a przytem żyją w ubóstwie i niedostatku. Na mocy ustawy spada jednak ten obowiązek na gminę w miejscu urodzenia, lub na tę, w której przedtem nabyły prawo swojszczyzny, chociaż właściwie wszelki z niem związek oddawna przerwany, a one w niem wcale już są nieznane i zapomniane.

Ta niedogodność, połączona w wielu razach z niesłusnością, dała się czuć nie tylko w Austrii, ale równie w innych państwach ościennych, mianowicie w Państwie Pruskim a następnie w Rzeszy niemieckiej. Chęć zapobieżenia jej w sposób odpowiedni, jasny i dostateczny podała w tamecznem ustawodawstwie myśl bliższego określenia miejsca zamieszkania z prawem do zapomogi (Unterstützungswohnsitz) i wywołała potrzebę oznaczenia warunków, od którychby takie prawo miało być zależnem. Według ustawy pruskiej z 31. grudnia 1842. r. (Zbiór ustaw pruskich z r. 1843. str. 5 i t. d.) nie daje tego prawa w zasadzie stosunek przemijający, w jakim się znajdują sługi domowe, czeladnicy u rzemieślników i t. d., wszakże i tej kategorii osoby nabywają je przez trzyletni pobyt w miejscu po osiągniętej pełnoletności. Ustawa Rzeszy niemieckiej z d. 6. czerwca 1870. r. wymaga już tylko dwuletniego pobytu w obrębie związku zaopatrzenia ubogich (Armenverband) po ukończeniu 24. roku życia.

Zdaniem komisji administracyjnej takie ułatwienia w zmianie swojszczyzny mogą być obojętne w państwach jednolitej przeważnie narodowości, a potrzebne przy nader ożywionym ruchu ludności ze względu na rozwinięte stosunki ekonomiczne. W państwie austriackim jednak, złożonem z królestw i krajów, o odrębnych narodowościach a przytem przeważnie rolniczem, prowadziłyby one z jednej strony do tem szybszego wynarodowiania jednostek, co się często dla czasowego zarobku udają do innych prowincyi cesarstwa nie mając zamiaru zrzec się swojszczyzny w kraju rodzinnym, a z drugiej strony przyczyniłyby się niewątpliwie do zalewania wiejskich osad napływową ludnością z przyległych miasteczek, która jedynie w celach chwilowego zysku przez lichwę lub wyszynk napojów przesiedla się do nich, daleka od tego, żeby się poczuć do jakiejś wspólności z interesami miejsca nowego pobytu. W jednym i drugim razie groziłoby niebezpieczeństwo zbyt pospiesznego nadwątlania zasad moralnych w społeczeństwie, nie mogącego być w naszych stosunkach pożądanem.

W rozważaniu tych okoliczności, komisya administracyjna sądziła, iż tak krótki pobyt w pewnym miejscu, jak go wymaga ustawa Rzeszy niemieckiej z r. 1870. albo ustawa pruska z r. 1842., albo nawet jak go wymagały austriackie ustawy gminne z r. 1849. i z r. 1859. nie mógłby w naszym położeniu być uważanym za dostateczny, żeby usprawiedliwić zmianę swoj-

szczyzny. Uznała za stósowne powrócić do postanowienia patentu konskrypcyjnego z r. 1804. i żądać na ten cel dziesięcioletniego pobytu w pewnym miejscu. Ale nawet w tym przypadku, nie powinienby jej zdaniem wystarczać pobyt prosty (Aufenthalt), ani pobyt z nieuchwytnym zamiarem pozostawania w miejscu, zwany zwykle zamieszkaniem (Wohnung); należałoby owszem wymagać stałego osiedlenia, które bywało niekiedy tytułem swojszczyzny według powołanego patentu z r. 1804. (häusliche Niederlassung) a według Kodeksu Napoleona (Code civil §§. 102—103) jest nawet pod nazwą „principal établissement“ główną cechą zamieszkania (domicile). Tylko w razach takiego osiedlenia wchodzi przybysz w stałe i rzetelne związki z miejscem nowego pobytu, a zrywa łączność z miejscem swojego urodzenia albo miejsc, w których dawniej przebywał. Niebezpieczeństwa, o których przedtem była mowa, są wtenczas o wiele mniejsze, a następstwa przesiedlenia mają zasadę głębszą i nie przypadkową.

Zdawało się nadto komisji administracyjnej słusznem, żeby gminom nie nakładano obowiązków względem osób, osiedlających się wprawdzie i przebywających chociażby przez dziesięć lat w ich obrębie, jeżeli w tym czasie uciekały się do publicznej dobroczynności. W takim razie bowiem ich osiedlenie jest tylko pozorne, bo nie oparte na stałych i zapewnionych pracą źródeł dochodów. Komisya administracyjna przyswoiła sobie zatem postanowienie ustawy gminnej z r. 1859, przyjmując za warunek nabycia swojszczyzny, iżby przybysze' przez dziesięć lat po swem osiedleniu w gminie nie stali się nigdy ciężarem publicznej opieki ubogich.

Po załatwieniu kwestyi, we wniesieniu rządowem zawartej, zwrócono uwagę na inną prócz tego niedogodność, zdarzającą się często z tego powodu wykonywania ustawy o swojszczyźnie. Według §. 23. tej ustawy gmina jedynie o tyle jest obowiązana do zaopatrywania ubogich, o ile ten obowiązek w myśl ustawy cywilnej nie ciąży na trzecich osobach. W praktyce jednak to ograniczenie bywa zwykle tylko pozornem, gdy wspomniane trzecie osoby, jak n. p. rodzice lub dzieci albo małżonkowie odmawiają spełnienia włożonego na nie przez pomieniony ustęp ustawy obowiązku, bo w takim razie zmuszone do tego być mogą tylko na drodze sądowej, wielu formalnościami utrudnionej, a tymczasem gminy przyjąć na siebie mają zaopatrzenie. Ciężar ten może być niesłuszny, zwłaszcza gdy obowiązek trzecich osób nie ulega wątpliwości. Komisya administracyjna sądzi, że w takim razie te trzecie osoby zniewalane być winny do spełniania swych obowiązków tak jak gmina na drodze egzekucyi politycznej z pozostawieniem im drogi prawnej, gdyby się mniemały pokrzywdzonymi wyrokiem władz administracyjnych.

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. W sprawie swojszczyzny wypowiada Sejm na zapytanie c. k. Rządu zdanie, że należy przyjąć zasadę, wedle której możnaby nabyć prawo swojszczyzny przez dziesięcioletni pobyt, wskutek stałego osiedlenia, jeżeli ten, o którego chodzi w tym czasie nie był ciężarem dobroczynności publicznej.

2. Sejm wypowiada zdanie, że koszta zaopatrzenia, które w myśl ustawy o swojszczyźnie mają ponosić osoby obowiązane do tego według prawa cywilnego ściągane być powinny drogą egzekucyi politycznej.

Co do wniosku 1. mniejszość komisji złożona z kilku posłów zapowiedziała odrębne wotum.

We Lwowie dnia 6. Października 1881. r.

Grocholski. w. r.
przewodniczący.

Sprawozdawca:
Euzebiusz Czerkowski. w. r.

Wniosek mniejszości

Komisji administracyjnej.

Mniejszość komisji administracyjnej podziela zdanie większości tej komisji, że aby zaradzić niesłusznościom i niesprawiedliwościom, jakie wypływają z dzisiejszej ustawy o swojszczyźnie — należy oświadczyć się za myślą zawartą w przedłożeniu rządowym, to jest aby także nieprzerwany dłuższy dobrowolny pobyt w pewnej gminie nadawał pod pewnemi warunkami prawo przynależności do tej gminy, — uważa jednak, iż gdyby jak to proponuje większość komisji tylko 10-letnie stałe osiedlenie się w pewnej gminie a więc nie już stałe 10-letnie dobrowolne zamieszkanie w gminie nadawało prawo przynależności do tej gminy nie zaradzono by złemu, które tem naprawić by chciano, bo za stałe osiedlonego mógłby być uważanym tylko ten, kto albo nabył realność w gminie i na niej osiadł, albo otworzył w tej gminie handel, lub wykonuje jakies rzemiosło, albo nareszcie zajmuje jakąś stałą posadę. Otóż tacy lub ich potomkowie tylko w rzadkich wypadkach będą ciężarem gminy i takich każda gmina przyjmie chętnie do swego związku. Natomiast ludzie biedniejsi, jak słudzy, wyrobnicy, choćby i całe życie w pewnej gminie zamieszkali i pracę całego swego życia w tej gminie poświęcili, nie staliby się przynależnymi do tej gminy, lecz w starości lub słabości, gdy już nic zarobić sobie nie będą mogli, staną się prawie zawsze ciężarem tej gminy, w której rodzice ich w czasie ich urodzenia byli przynależni, albowiem nabycie przynależności przez zamęczenie dotyczy tylko kobiet, a wyraźnego przyjęcia do innej gminy nie używają, urzędu zaś, któryby im nadawał prawo przynależności, piastować nie będą.

Ciężar ten dotykałby głównie biednych gmin wiejskich, z których bardzo liczna, a najbiedniejsza część mieszkańców ściąga się do zamożniejszych miast i tam w usłudze lub pracy szuka zarobku i utrzymania, a którzy chociażby całe życie pracowali w pewnej gminie, która z ich pracy korzyść ciągnęła, nie mogliby nabyć tam przynależności, ponieważ nie byłiby tam w myśl wniosku większości komisji stale osiedleni.

Z tych powodów mniejszość komisji stawia wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić w odpowiedzi na zapytanie c. k. Rządu, iż należałoby koniecznie do Ustawy o przynależności przyjąć znowu zasadę, że także nieprzerwane 10-letnie dobrowolne zamieszkanie w pewnej gminie, nadaje prawo przynależności do tej gminy, jeżeli zamieszkujący nie stał się w tym czasie ciężarem dobroczynności publicznej.

Bartmański w. r.

Sprawozdawca mniejszości.

Żywicki.

Szczesny Koziebrodzki.

G. Romer.

Pilat.

Wolfart.

Aleg. 101.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku pośła Teofila Merunowicza w przedmiocie zapobieżenia nadużyciom przy prowadzeniu ksiąg metrykalnych i utrzymywaniu wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą dnia 1. października b. r. powziętą przekazał Wysoki Sejm wniosek pośła Merunowicza, dotyczący się prowadzenia ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej, komisyi administracyjnej do sprawozdania.

Wniosek ten żąda uchwalenia rezolucyi wzywającej c. k. Rząd, ażeby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zbadał, o ile są wykonywane przepisy rozporządzenia ministeryalnego z dnia 15. marca 1875 Nr. 55. Dz. u. i rozp. kraj. względem prowadzenia ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej, i czy te przepisy starczą do usunięcia owych ludność innych wyznań krzywdzących nadużyć i nieprawidłowości w utrzymywaniu wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej, których usunięcia Wysoki Sejm wielokrotnie domagał się. Tym celem uważa za konieczne sprawdzenie, o ile prawidłowo i dokładnie utrzymywane są wykazy nowonarodzonych dzieci płci męskiej Mojżeszowego wyznania? — Czy i w jaki sposób wpisywane są w metryki małżeństw rytualne małżeństwa izraelitów, nie posiadające ważności prawnej wedle powszechnej ustawy cywilnej w Austrii obowiązującej? — Czy izraelskie księgi metrykalne są prowadzone w dwóch egzemplarzach, — czy duplikaty ich bywają składane w c. k. Starostwach; — czy tekst duplikatów złożonych w c. k. Starostwach zgadza się z treścią egzemplarzy, służących do wydawania metryk urodzenia, zawartych małżeństw i śmierci?.

W razie stwierdzonych przy takiej rewizyi nadużyć i niesprawiedliwości należy postarać się o ich usunięcie w drodze właściwej, oraz o zmianę przepisów rozporządzenia ministeryalnego z 15. marca 1875., które umożliwiają nadużycia.

Z aktów w archiwum krajowym złożonych widoczna, że wskutek licznych zażaleń Wydziałów powiatowych na braki zachodzące w prowadzeniu ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej Wydział krajowy od roku 1870. domagał się nieustannie unormowania tej sprawy, aż wreszcie Odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 4. kwietnia 1875 L. 2.022. zawiadomionym został, że Pan Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości tudzież wyznań i oświaty wydał rozporządzenie z dnia 15. marca 1875. normujące sposób prowadzenia ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej w Galicyi, które to rozporządzenie wraz z wydaną instrukcją ministeryalną, kładąc tamę

dotychczasowym nadużyciom — jak się wyraża owa odezwa — wprowadzi pożądany od dawna ład i porządek w tej gałęzi administracji. Rozporządzenie to ogłoszone pod dniem 14. września 1876 Nr. 55. w Dzien. ust. i rozp. kraj. weszło w życie z dniem 1. stycznia 1877 r., zawiera ono szczegółową instrukcję o sposobie prowadzenia metryk ludności izraelskiej, w szczególności o prowadzeniu metryk urodzin w §. 15. do 31. — o prowadzeniu metryk zaślubin w §. 32. do 37. włącznie.

Komisji administracyjnej wydają się postanowienia zawarte w paragrafach powyżej wymienionych rzecz dostatecznie wyczerpujące, zwłaszcza, że ani z aktów Wydziału krajowego, ani z treści wniosku, ani z przemówienia posła Merunowicza uzasadniającego swój wniosek przy pierwszym czytaniu, nie mogła powziąć sformułowanej myśli, na czem polegają lub w jakim ustępie rozporządzenia ministeryalnego zachodzą rzekome braki, których usunięcia czy to w drodze administracyjnej, czy w drodze ustawodawczej żądaćby należało. Przeciwnie w przemówieniu swoim według sprawozdań stenograficznych uznaje poseł Merunowicz, że rozporządzenie ministeryalne z roku 1875. pod względem teoretycznym nie pozostawia nic do życzenia, że przepisy w niem zawarte zapobiegłyby nadużyciom w prowadzeniu spisu ludności izraelskiej, jeżeliby ściśle były wykonywane.

Z przemówienia tego wnosić należy, że rozcłodzi się rzecz cała jedynie o wykonanie postanowień rozporządzenia ministeryalnego z dnia 15. marca 1875. r. Nr. 55. Dz. ust. i rozp. kraj.

Czuwanie nad wykonaniem ustaw i rozporządzeń ministeryalnych nie należy do władzy ustawodawczej, lecz do władzy wykonawczej, a w danym razie postanawia nadto §. 6. Rozporz. minist. z r. 1875. wyraźnie, że kontrola należy do politycznej władzy, która winna przekonywać się często o należytem prowadzeniu metryk, a wszelkie przekroczenia, przewinienia lub zaniedbywania obowiązków karać według postanowień, zawartych w §. 13. i 14. Rozp. minist.

Na zeszłorocznej sesji sejmowej weszła była równej treści petycja p. Teofila Merunowicza, która jednak nie przyszła już pod obrady Wysokiego Sejmu. Wydział krajowy niezadowoloną petycję sejmową odstąpił pod dniem 15. marca 1881. Prezydium c. k. Namiestnictwa do właściwego użytku i stosownego załatwienia szczególnie co do zawartego w petycji twierdzenia, że zachodzą jeszcze ciągle i teraz nadużycia w prowadzeniu metryk żydowskich, którym zapobiedz należy. Jak załatwił c. k. Rząd ową petycję, z aktów Wydziału krajowego komisya nie ma wiadomości, atoli niema zarówno faktu żadnego, na którym oprzećby mogła więcej stanowcze żądanie. Gdy jednak Reprezentacyi kraju podobnie jak c. k. Rządowi nie mogą być obojętne głosy powątpiewania, ażali są wykonywane przepisy, normujące stosunki ludności w kraju, przeto komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sprawę, określoną we wniosku posła Teofila Merunowicza, o ile dotyczy nieprawidłowości lub nadużyć w prowadzeniu ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej zachodząc mających, odstępuje się c. k. Rządowi do właściwego użytku“.

We Lwowie dnia 12. października 1881.

Grocholski w. r.
Przewodniczący.

Marceli Madeyski
Sprawozdawca.

Sprawozdanie

Komisji naftowej o petycyi Towarzystwa dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi w przedmiocie uregulowania stosunków prawnych górnictwa i przemysłu naftowego.

Wysoki Sejmie!

Sprawa uregulowania stosunków prawnych górnictwa i przemysłu naftowego pojawia się aż nadto często w Wysokiej Izbie bądźto z powodu przedłożeń rządowych, bądźto projektów do ustaw przez Wysoki Wydział przedłożonych, bądźto nareszcie z powodu petycyj stron interesowanych — i ta właśnie okoliczność daje wymowne świadectwo o jej ważności i nagłości.

Powody wszelkich przedłożeń i petycyj w tej sprawie zgadzają się w tem:

iz przedsiębiorstwa wobec nierozzerwalnego związku nafty z własnością powierzchni gruntu, nie mają dostatecznego zapewnienia prawnego pod względem własności i posiadania nabytych umowami prywatnemi praw do poszukiwania i wydobywania nafty i jej pokrewnych minerałów;

iz dla braku trwałej i pewnej podstawy prawnej, wstrzymują się kapitały znaczniejsze od przedsiębiorstw naftowych i z tego powodu takowe na szerszą skalę rozwinąć się nie mogą;

iz dla braku samoistnej hipoteki niemożliwym jest kredyt rzeczowy oddziaływający skutecznie na rozwój innych przedsiębiorstw górniczych posiadających ten warunek;

iz dla braku przepisów górniczych, policyjnych i sprężystego na znajomości fachowej opartego ich przestrzegania. panuje w znacznej części kopalń nieład i nieporządek połączony z niebezpieczeństwem osób i mienia.

Owoż z tych tu w streszczeniu przedstawionych powodów, które komisya w zupełności podziela, domaga się petycyja na wstępie wspomniana, szybkiego uregulowania stosunków prawnych górnictwa i przemysłu naftowego osobną ustawą, która — o ile to byłoby możliwem — jeszcze na tegorocznej sesji sejmowej mogłaby być uchwaloną.

Uważając sprawę tę za nader ważną i nagłą wobec szybkiego wzrostu produkcji nafty w prowincyach rosyjskich (Baku Taman i innych), produkcji w Rumunii i na Wołoszczyźnie, tudzież w ostatnim roku w Hanowerze (Lineburger Haide) i grożącej ztąd konkurencyi dla produkcji krajowej, ułożyła komisya naftowa w myśl zasad petycyi, zgodnych z poprzednio w tej materii powziętemi uchwałami Wysokiego Sejmu, projekt do ustawy, który się tu pod / . przedkłada. 7-

Ponieważ atoli z powodu krótkiego czasu trwania tej sesji sejmowej i obfitości materiału ustawodawczego załatwić się jeszcze mającego, ustawa projektowana nie mogłaby być uchwaloną, wnosi komisya:

Wysoki sejm raczy uchwalić:

zasady, na tle których ustawa naftowa miałaby być osnutą i wezwać c. k. Rząd, aby przedłożył takową do traktowania konstytucyjnego.

Zasady te byłyby następujące:

1. Nafta, wosk ziemny i inne tymże pokrewne minerały bitumeniczne nie należą do minerałów zastrzeżonych.

2. Własność tych minerałów może być za wolą właściciela od gruntu oddzieloną i stanowić samoistne ciało górnicze pod nazwą pola naftowego (§. 2. ust.).

3. O warunkach odstąpienia praw do poszukiwania i wydobywania tych minerałów stanowi umowa z właścicielem gruntu zawarta w takiej formie prawnej, jaka do uzyskania wpisu hipotecznego jest przepisana.

4. Do czasu wykupna minerałów zabezpiecza się prawo przedsiębiorcy górniczego za pomocą adnotacji przy parcelach gruntowych na cele kopalniane przeznaczonych, w księgach hipotecznych (§. 3. ustawy z d. 6. Lutego 1869. l. 18. dz. u. p.), po odkryciu minerału i skonstatowaniu przez władzę kompetentną, iż takowy na swem naturalnem legowisku został wykrytym, otwiera się dla kopalni samoistne pole naftowe w księdze pól naftowych.

5. Jeżeli na realności gruntowej zapisane są hipoteki, mają takowe uporządkować się w drodze ugodnej z wierzycielami a względnie z uprawnionymi, a gdyby porozumienie nie nastąpiło, orzeknie władza górnicza w porozumieniu z władzą polityczną o wysokości wynagrodzenia a względnie zabezpieczenia praw wierzycieli, o ile takowe z powodu prowadzenia przedsiębiorstwa doznałyby uszczerbku. Przeciw tymczasowemu oznaczeniu wynagrodzenia i kaucyi rekurs nie może być wniesionym, jednakże służy stronie interesowanej, która z tego orzeczenia nie jest zadowolona, droga prawa.

6. Przedsiębiorcy służy prawo użycia za wynagrodzeniem gruntu obcego dla założenia budowy pomocniczej, dla odprowadzania wód z pola naftowego, lub dla prowadzenia drogi albo kolei do wywozu lub przewozu materyałów i produktów, jeżeli odpowiednie prowadzenie kopalni tego wymaga. W braku porozumienia o wynagrodzenie lub zabezpieczenie wartości gruntu, ma miejsce postępowanie pod 5) wskazane.

7. Jedno pole naftowe obejmować ma najmniej 1, najwyżej 36 hektarów przestrzeni, z wyjątkiem kopalni istniejących, dla których i poniżej miary minimalnej pola naftowe utworzone być mają.

8. Z kopalnią mogą być połączone w jedną całość tabularną budowle, warsztaty i inne na powierzchni znajdujące się realności, pośrednio lub bezpośrednio do ruchu kopalni służące, o ile temu połączeniu nie stoją na przeszkodzie w księgach publicznych wpisy lub osobne przepisy.

9. W ramach powyż pod 5) ustanowionej miary mogą pola naftowe być połączone i rozdzielane.

10. Nadzór i policję w kopalniach należy powierzyć władzom fachowym, a kierownictwo ludziom praktycznie do tego uzdolnionym.

11. Przepisy o ruchu, o stosunku pomiędzy właścicielami kopalń a robotnikami, o zakładaniu stowarzyszeń wzajemnego wsparcia dla robotników górniczych, mają być ułożone na modłę dotyczących postanowień ustawy górniczej.

12. Do zgłoszenia praw przedsiębiorstw utworzonych przed wejściem w życie ustawy naftowej i utworzenia dla nich pól naftowych wyznaczyć należy termin 6-cio miesięczny.

Przewodniczący:

Lukasiewicz.

Sprawozdawca:

Dr. Fedorowicz.

Projekt do ustawy

dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem zawierającej postanowienia o wydobywaniu nafty, wosku ziemnego i wszystkich pokrewnych tymże minerałów bitumenicznych.

Rozdział I.

Ogólne postanowienia.

- §. 1. Nafta (olej skalny, ropa, kipiączka) wosk ziemny i inne tymże pokrewne minerały bitumeniczne, nie należą do minerałów zastrzeżonych.
- §. 2. Minerały te (§. 1.) mogą za wolą właściciela od całości realności gruntowej być oddzielone i stanowić samoistne ciało górnicze pod nazwą pola naftowego.
- §. 3. O warunkach odstąpienia praw do poszukiwania i wydobywania tych minerałów stanowi umowa z właścicielem gruntu zawarta w takiej formie prawnej, jaka do uzyskania wpisu hipotecznego jest przepisana.
- §. 4. Właściciel gruntu i nabywca prawa do poszukiwania i wydobywania tych minerałów może żądać u właściwego c. k. Sądu adnotacyi przy parcelach dotyczących w księdze gruntowej lub tabularnej, iż takowe na cele kopalni nafty wraz z wszelkimi jakąbądź nazwę mieć mogącemi minerałami bitumenicznemi przeznaczone.
Adnotacya taka w księgach hipotecznych (gruntowych lub tabularnych) ma ten skutek, iż wszelkie późniejsze wpisy praw rzeczonych nie mogą przeszkodzić oddzieleniu własności nafty od realności gruntowej i utworzeniu dla niej osobnego ciała pod nazwą pola naftowego
- §. 5. Jedno pole naftowe obejmować musi co najmniej jeden hektar a może obejmować najwyżej 36. hektarów przestreni o kształcie dowolnym.
- §. 6. Na miejscach i drogach publicznych, kolejach żelaznych, tamach wodnych i cmentarzach poszukiwanie i wydobywanie wspomnianych minerałów bezwarunkowo jest wzbronionem.
Na innych miejscach poszukiwanie i wydobywanie może być wzbronionem, jeżeli temu sprzeciwiają się ważne względy publiczne.

Około obcych budynków w promieniu 20. metrów poszukiwanie i dobywanie tych minerałów jest niedozwolone, chyba tylko za wyraźnym zezwoleniem ich właściciela.

Rozdział II.

O poszukiwaniu nafty.

- §. 7. Kto chce poszukiwać minerałów wymienionych (§. 1.), winien uzyskać do tego pozwolenie c. k. urzędu górniczego okręgowego i wykazać w podaniu na piśmie wniesionem:
- a) iż jest sam właścicielem wymaganej w §. 5. przestrzeni gruntu lub iż w tej rozległości nabył prawo do poszukiwania i wydobywania minerałów na gruncie obcym;
  - b) winien opisać położenie granic i rozmiaru gruntu na kopalnie przeznaczonego w hektarach lub metrach i dołączyć w dwóch egzemplarzach mapę w rozmiarze katastralnym z dokładnem oznaczeniem liczb parcel i ich przestrzeni;
  - c) przedłożyć w dwóch egzemplarzach plan robót górniczych;
  - d) wykazać własne praktyczne uzdolnienie do prowadzenia robót górniczych lub ustanowionego kierownika.
- §. 8. Urząd górniczy okręgowy zbada z urzędu, ażali wymogom niniejszej ustawy uczyniono zadość i wyznaczy termin do oględzin na miejscu najdalej do dni 30. od wniesienia podania; — gdyby zaś dostrzegł braki, winien je podającemu wskazać i wyznaczyć stosowny termin do ich uzupełnienia.
- §. 9. Przy oględzinach ma urząd górniczy okręgowy baczyć na to, ażali względy na interes publiczny, względy górniczo-policyjne lub też względy na starsze prawa kopalniane wydaniu żądanego pozwolenia nie stoją na przeszkodzie i według wyniku dochodzenia wydać odpowiednie orzeczenie.
- §. 10. Do oględzin mają być zawezwani oprócz podającego o pozwolenie do rozpoczęcia robót górniczych przełożony gminy a względnie obszaru dworskiego, właściciele sąsiednich gruntów i właściciele sąsiednich kopalń.
- §. 11. Jeżeli udzieleniu pozwolenia stoją na przeszkodzie spory o prawa prywatne, to takowe do drogi prawa odesłać należy.
- §. 12. Aż do rozstrzygnięcia takich sporów wstrzymać się należy z wydaniem pozwolenia, ma jednak Urząd górniczy okręgowy wyznaczyć stronie podnoszącej zarzuty nieprzekraczalny termin 60-dniowy do wniesienia skargi w Sądzie właściwym i do wykazania, iż skarga została wniesioną.

Jeżeli strona nie skorzysta z tego terminu, wydać należy żądane pozwolenie bez względu na jej roszczenia.

- §. 13. Po dokonaniu oględzin, a ewentualnie po usunięciu przeszkód powyż (§. 11. & 12.) przewidzianych, wyda Urząd górniczy okręgowy pozwolenie na rozpoczęcie robót górniczych i zawiadomi o tem strony interesowane według przepisów o postępowaniu sądowem.
- §. 14. Jeżeli nafta lub inny minerał bitumiczny na swem naturalnem legowisku został odkrytym, winien przedsiębiorca górniczy donieść o tem Urzędowi górniczemu okręgowemu, który zarządzi oględziny na miejscu celem sprawdzenia tej okoliczności i wyda na to urzędowe potwierdzenie.
- §. 15. Na podstawie takiego urzędowego potwierdzenia obowiązany będzie uprawniony podać do właściwego Sądu, aby dla kopalni jego pole naftowe imienia (N. N.) przez podającego nazwać się mającego, w księdze pól naftowych było utworzonym, a równocześnie utworzenie pola naftowego w księgach gruntowych lub tabularnych z powołaniem się na dokonaną ewentualnie poprzednio adnotacyę było uwidocznionem.
- §. 16. Jeżeli realność gruntowa wolną jest od wszelkich ciężarów, dokona Sąd oddzielenia od niej własności nafty i utworzenia pola naftowego, wpisując takowe do księgi pól naftowych; gdyby atoli na realności gruntowej wpisane były prawa rzeczowe, to mają takowe uporządkować się w drodze ugodnej z wierzycielami a względnie uprawnionymi, a gdyby porozumienie nie nastąpiło, orzeknie starostwo górnicze w porozumieniu z władzą polityczną o wysokości wynagrodzenia a względnie zabezpieczenia praw wierzycieli, o ile takowe z powodu prowadzenia przedsiębiorstwa doznały uszczerbku.

Przeciw tymczasowemu orzeczeniu wynagrodzenia i kaucyi, rekurs nie może być wniesionym, jednakże służy stronie interesowanej, która z tego orzeczenia nie jest zadowoloną, droga prawa.

Rozdział III.

O kopalniach nafty.

- §. 17. Własność kopalni (§. 5.) ogranicza się liniami prostymi na powierzchni a płaszczyznami pionowymi w głąb ziemi.
- §. 18. Właściciel kopalni ma prawo poszukiwać i wydobywać w swoim polu naftowem nafty, wosku ziemnego i wszystkich w tych samych pokładach znajdujących się minerałów bitumicznych.
- §. 19. Właściciel kopalni ma prawo używać minerałów w tej ustawie niewymienionych, a przy prowadzeniu robót wydobytych na cele swego przedsiębiorstwa bez obowiązku wynagrodzenia właściciela gruntu.
O ile właściciel kopalni tych minerałów nie użyje, obowiązany jest wydać je na żądanie właścicielowi gruntu lub osobom z innego tytułu uprawnionym za zwrotem kosztów odkrycia i wydobywania.
- §. 20. Z własnością kopalni połączonym jest prawo przedsiębiorcy do zakładania w obrębie swego pola naftowego na powierzchni ziemi i pod

ziemią urządzeń i budowli potrzebnych do dalszego odorywania i wydobywania minerałów tą ustawą objętych, zakładania środków komunikacyjnych potrzebnych do ruchu kopalnianego i użycia gruntu do tychże celów potrzebnego.

- §. 21. Właściciel kopalni ma prawo w celu korzystniejszego prowadzenia swej kopalni zakładać budowle pomocnicze na gruntach obcych, wolnych według postanowień Rozdziału, a nadto w obcych kopalniach, o ile to tymże kopalniom nie przeszkadza ani szkodzi.
- §. 22. Jeżeli właściciel kopalni, w której polu ma być postawiona budowla pomocnicza, sprzeciwia się tejże, to spór rozstrzygnie c. k. Starostwo górnicze.
- §. 23. Jeżeli budowla pomocnicza ma stać w obcej kopalni, to uprawniony do budowy wynagrodzić ma wszelką szkodę, jaka tej kopalni przez postawienie budowli będzie wyrządzoną.
- §. 24. Uzyskane w polu otwartem przy budowlu pomocniczej minerały tą ustawą objęte, oddane będą właścicielowi gruntu za zwrotem kosztów odkrycia i wydobywania, jeżeli zaś te minerały wydobyte będą w polu naftowem innego właściciela, to oddane być mają temuż na żądanie bez żadnego wynagrodzenia.
- §. 25. Budowla pomocnicza stanowi przynależność uprawnionej kopalni względnie uprawnionych kopalń, jeżeli właściciele dwóch lub kilku kopalń połączyli się w celu wykonania takiej budowli pomocniczej, a nie ułożyli się inaczej. Po wykończeniu budowla ta wpisana będzie do księgi pól naftowych.
- §. 26. Za przynależność kopalni każdej, uważa się szczególnie znajdujące się w tejże do jej ruchu przeznaczone zwierzęta, maszyny, narzędzia i sprzęty, znajdujące się tamże zapasy materiałów przygotowanych i surowych i nieprzerobione jeszcze produkta kopalni. Co do tych przedmiotów egzekucya oddzielnie nie może być prowadzoną.
- §. 27. Właścicielowi kopalni wolno połączyć z kopalnią w jedną całość tabularną budowle, warsztaty i inne na powierzchni znajdujące się realności, pośrednio lub bezpośrednio do ruchu kopalni służące, jeżeli temu połączeniu nie stoją na przeszkodzie istniejące w księgach publicznych wpisy lub osobne przepisy.
- Przeznaczenie takich realności lub kopalń ma być wpisane do księgi naftowej, niemniej zanotowane w księgach gruntowych i innych księgach publicznych, jeżeli tam są już wpisane.
- Jeżeli na realnościach znajdują się ciężary zhipotekowane, natenczas połączenie ich z kopalnią może nastąpić tylko za zezwoleniem wierzycieli hipotecznych.
- §. 28. Na żadnej, z kopalnią hipotecznie (§. 27.) połączonej realności, jak długo trwa to połączenie, nie może być dokonany wpis co do stanu posiadania lub ciężarów w księgach gruntowych lub innych księgach publicznych, gdzie realność ta się znajduje. Wpisy w księdze naftowej dokonane, obejmują także realności na powierzchni się znajdujące, do kopalni przyłączone.

- §. 29. Skoro ustaje przeznaczenie tych realności do kopalni, przedsiębiorstwem być ma oddzielenie ich od kopalni w księdze naftowej i przeniesienie ich wraz z zapisanymi na nich ciężarami do tej publicznej księgi, do której właściwie należeć mają.
- §. 30. O każdej zmianie posiadania obowiązany jest nabywca, chociażby wpis jego posiadania do księgi naftowej natychmiast nie mógł być przedsięwzięty, zawiadomić w przeciągu dni 30. od objęcia kopalni urząd górniczy, przedkładając dokument nabycia w pierwopisie lub odpisie wierzitelnym. Jeżeliby nabywca mieszkał za granicą, ma zarazem ustanowić pełnomocnika zamieszkałego w kraju.

Rozdział IV.

O połączeniu, podziale i wymianie.

- §. 31. Połączenie dwóch lub kilku kopalń w jedną całość (§. 5.) podlega zatwierdzeniu c. k. Starostwa górniczego
- §. 32. Do połączenia potrzebne są następujące warunki:
1. aby kopalnie bezpośrednio ze sobą graniczyły,
  2. aby o połączeniu sporządzony był dokument,
  3. aby przedłożoną została mapa sytuacyjna całego pola w dwóch egzemplarzach,
  4. aby podana została nazwa dla połączonej kopalni;
  5. aby w razie, jeżeli na pojedynczych kopalniach wpisane są rozmaite ciężary hipoteczne lub ciężary te same lecz w innym porządku, dostarczony został dowód zezwolenia wierzycieli hipotecznych a w danym razie dowód zawarcia układu z wierzycielami co do porządku, w jakim przejść mają ciężary na połączoną kopalnię.
- §. 33. Starostwo górnicze zbada dopuszczalność żądanego połączenia i wyda o tem orzeczenie.
- Jeżeli potwierdzenie udzielone zostało, nastąpi sprostowanie księgi naftowej
- §. 34. Podział pola naftowego oraz zamiana części pól pomiędzy graniczącymi ze sobą kopalniami, podlega zatwierdzeniu Starostwa górniczego.
- Zatwierdzenie udzielane będzie z uwzględnieniem minimum przestrzeni, która dla każdej kopalni ma być zachowaną (§. 5.) i według postępowania wskazanego §§ 32. i 33.
- Zezwolenie wierzycieli hipotecznych nie jest potrzebnem, jeżeli pole naftowe na samoistne pola zostaje podzielone, a zapisane na niem ciężary łącznie na wszystkich pojedynczych częściach zabezpieczone będą.

Rozdział V.

O ruchu i zarządzie.

- §. 35. Właściciel przedsiębiorstwa nie ma obowiązku utrzymywać robót górniczych w ciągłym ruchu, ani też wykonywać pewnych minimalnych robót w swym polu naftowym, z wyjątkiem wskazanych w oddziale XII. celem uchylenia niebezpieczeństwa dla osób i mienia.
- §. 36. Odbudowa kopalni tylko według planu prowadzona być może. Plan ten będzie przed wykonaniem urzędowi górniczemu okręgowemu przedłożony i przez tegoż zbadany.

Badanie ogranicza się jedynie do względów górniczo-policyjnych.

- §. 37. Jeżeli urząd górniczy okręgowy nie podniesie przeciw przedłożonemu planowi zarzutów do dnia 30tu od czasu przedłożenia, posiadacz kopalni nabywa upoważnienia do przeprowadzenia planu, gdyby zaś podniósł jakie zarzuty w terminie powyższym, natenczas zawezwie przedsiębiorcę lub jego pełnomocnika do rozprawy nad zakwestyjonowanymi postanowieniami planu.

Jeżeli w tej drodze nie nastąpi porozumienie, rozstrzygnie Starostwo górnicze, czy i z jakimi zmianami plan przeprowadzony być może.

Postanowienia te mają się stosować przy późniejszych zmianach planów budowy.

Gdyby jednak w skutek nadzwyczajnych okoliczności zmiany planu stały się bezzwłocznie potrzebnymi, natenczas wystarczy doniesienie o nich urzędowi górniczemu okręgowemu w przeciągu najbliższych dni 14tu.

- §. 38. Jeżeli odbudowanie kopalni prowadzone jest niezgodnie z przedłożonym planem, urząd górniczy okręgowy jest upoważniony zawiesić roboty.
- §. 39. Każdy właściciel kopalni jest obowiązany założyć dokładną mapę górniczą swych robót podziemnych w dwóch egzemplarzach i wpisywać w nią regularnie nowe roboty.

W jakich okresach czasu mapa ma być uzupełnianą, postanowi w pojedynczych razach urząd górniczy okręgowy.

- §. 40. Ruch kopalni prowadzony być może tylko pod kierunkiem, nadzorem i odpowiedzialnością osób, które Starostwo górnicze uzdolnionymi do tego uzna.
- §. 41. Posiadacz kopalni wskazać ma urzędowi górniczemu okręgowemu osoby, powołane do kierownictwa i nadzoru
- §. 42. Jeżeli kopalnią kieruje lub ją nadzoruje osoba, której praktyczne uzdolnienie w tym względzie nie zostało uznane, albo która uznana została za niezdolną, urząd górniczy okręgowy może zażądać bezzwłocznego jej oddalenia, a w razie potrzeby powstrzymać roboty na czas tak długi, dopóki nie będzie przyjętą osoba uznana za uzdolnioną.

- §. 43. Osoby, które objęły kierownictwo i nadzorowanie ruchu, są odpowiedzialne za zachowanie planów ruchu i przestrzegania tak postanowień ustawy, jak i wydanych w granicach tej ustawy przepisów i rozporządzeń.

Obowiązkiem tych kierowników jest także, towarzyszyć osobom z urzędu zwiedzającym kopalnię i dawać im na żądanie wyjaśnienia o ruchu.

- §. 44. Posiadacz kopalni jest obowiązany pod osobistą odpowiedzialnością dostarczać powołanym do nadzoru organom zażądanych wykazów statystycznych.

Rozdział VI.

O stosunkach prawnych spółników kopalni.

- §. 45. Jeżeli kopalnia należy do dwóch lub kilku spółników, to ich stosunki prawne mogą być uregulowane albo według ogólnych przepisów o wspólnej własności, albo pod jakąkolwiek prawnie dozwoloną formą stowarzyszenia. W każdym razie obowiązani są przedłożyć urzędowi górniczemu okręgowemu dokument, normujący ich stosunki prawne w sposób odpowiadający wymogom wpisu w księgę naftową, i wskazać pełnomocnika w kraju zamieszkałego.

Rozdział VII.

O stosunkach prawnych pomiędzy przedsiębiorcami a właścicielami gruntu.

- §. 46. Jeżeli odpowiednie prowadzenie kopalni wymaga użycia sąsiedniego gruntu dla założenia budowy pomocniczej, dla przeprowadzenia kanału odprowadzającego zbyteczne wody z pola naftowego, lub dla prowadzenia drogi albo kolei do wywozu lub przewozu materyałów i produktów, służy przedsiębiorcy prawo użycia na ten cel gruntu obcego, a to nawet pomimo jego woli za odpowiedniemi wynagrodzeniem.

- §. 47. Przedsiębiorca obowiązany jest wypłacać właścicielowi gruntu corocznie z góry wynagrodzenie za odjęte mu użytkowanie gruntu i zwrócić takowy po dokonaniem użytkowaniu.

Jeżeli przez użytkowanie obniży się wartość gruntu, wynagrodzi przedsiębiorca przy oddaniu tegoż różnicę wartości i dopełnienie tego zobowiązania zabezpieczy na żądanie posiadacza gruntu już przy odstąpieniu tegoż odpowiednią kaucją.

Nadto właściciel gruntu jest w tym wypadku uprawniony żądać, aby przedsiębiorca zamiast wynagradzać ubytek wartości, nabył grunt na własność.

§. 48. Jeżeli pewnem jest, że użytkowanie gruntu potrwa dłużej nad trzy lata, lub jeżeli użytkowanie trwa dalej po upływie lat trzech, natenczas tak właściciel gruntu jak i przedsiębiorca mogą żądać, aby grunt przez przedsiębiorcę na własność nabyty został.

§. 49. Jeżeli grunt przez odstąpienie pojedynczych części tak jest na części podzielony, że pozostałe części w sposób celowi odpowiedni użytkowane być nie mogą, przedsiębiorca jest obowiązany płacić na żądanie posiadacza także i za te części roczne wynagrodzenie.

Pod tymi samymi warunkami może żądać właściciel gruntu, aby przedsiębiorca nabył cały grunt na własność.

§. 50. Przy przymusowem odstąpieniu lub nabyciu kawałka gruntu na cele wymienione (§. 46.) nie wchodzi w rachunek odszkodowania podwyższenie wartości, które co do tego gruntu dopiero w skutek założenia w sąsiedztwie kopalni nastąpiło.

W razie sprzeciwienia się przedsiębiorcy kopalni, właścicielowi gruntu nie będzie przyznane osobne wynagrodzenie za nowe urządzenia na gruncie lub naprawy, jeżeli z ich natury, ze sposobu i czasu wykonania, lub ze zbiegu innych okoliczności okazuje się, że wykonane zostały jedynie w zamiarze uzyskania wyższego wynagrodzenia. W takim razie zastrzeżoną zostaje właścicielowi gruntu tylko możność usunięcia własnym kosztem wykonanych urządzeń i napraw.

§. 51. Odstąpienie gruntu może być odmówione tylko z ważnych względów na publiczne interesa.

§. 52. Jeżeli strony nie mogą się porozumieć co do odstąpienia gruntu lub wynagrodzenia, Starostwo górnicze zarządzi dochodzenie na miejscu przy współdziałale władzy politycznej powiatowej i znawców.

§. 53. Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia wyda Starostwo górnicze w porozumieniu z polityczną władzą powiatową orzeczenie, czy, w jakich rozmiarach i pod jakimi warunkami posiadacz gruntu jest obowiązany do odstąpienia tegoż, lub właściciel kopalni uprawniony do nabycia gruntu na własność.

§. 54. Starostwo górnicze zawiadomi o orzeczeniu w sprawie wywłaszczenia gruntu nie tylko właścicieli gruntu i kopalni, lecz nadto także wierzycieli hipotecznych i inne osoby rzeczowe prawa posiadające.

Przeciw tymczasowemu oznaczeniu wynagrodzenia i kaucyi rekurs nie może być wniesiony. Jednakże stronie interesowanej, która z tego oznaczenia nie jest zadowoloną, służy droga prawa.

Droga sądowa nie wstrzymuje objęcia gruntu w posiadanie, jeżeli oznaczone wynagrodzenie uprawnionemu uiszczono lub wraz z kaucją do depozytu sądowego złożone zostało.

§. 55. Koszta postępowania przy wywłaszczeniu ponosi w pierwszej instancji przedsiębiorca kopalni a w drugiej instancji strona przegrająca.

Rozdział VIII.

O stosunku kopalni do publicznych środków komunikacyjnych.

- §. 56. Przedsiębiorca kopalni nie może podnieść zarzutu przeciw urzędzeniu publicznych środków komunikacyjnych, jako to: dróg kolei żelaznych, kanałów, co do których przedsiębiorcy budowy służy prawo wyłączenia.

Jednakże przed określeniem kierunku tych komunikacji przesłucha władza kompetentna posiadaczy tych pól naftowych, przez które środki komunikacyjne przechodzić mają a to celem oznaczenia, w jaki sposób urządzenie komunikacji nastąpić powinno z jak najmniejszą szkodą dla ruchu górniczego.

- §. 57. Jeżeli przedsiębiorca uzyskał pozwolenie do prowadzenia robót górniczych, zanim trasa komunikacji ostatecznie zatwierdzoną została, i jeżeli tenże ze względu na tę trasę w skutek zarządzenia władzy musi ograniczyć swe roboty górnicze, zaprowadzić niepotrzebne zresztą przyrządy w kopalni, usunąć lub zmienić istniejące w kopalni urządzenia, lub też, jeżeli z tego powodu ruch jego przedsiębiorstwa stał się utrudniony lub kosztowniejszy, natenczas służy mu prawo żądania zupełnego odszkodowania od przedsiębiorcy zakładu komunikacyjnego.

Jeżeli strony nie zawrą ugody co do odszkodowania, natenczas po przesłuchaniu obu stron i z zastrzeżeniem drogi prawa, tymczasowo Starostwo górnicze w porozumieniu z Namiestnictwem orzeka, czy i w jakiej wysokości służy przedsiębiorcy górniczemu prawo do odszkodowania“.

Rozdział IX.

O stosunku prawnym pomiędzy przedsiębiorcami górniczymi a robotnikami.

- §. 58. Stosunek prawny pomiędzy przedsiębiorcami górniczymi, a robotnikami stosuje się do ogólnych przepisów prawnych, o ile poniżej inaczey nie postanowiono.
- §. 59. Regulaminy służbowe, które przedsiębiorcy wydać mają dla swych zakładów, podlegają zatwierdzeniu Starostwa górniczego, które jednakże tylko wtedy może być odmówione, jeżeli regulamin sprzeciwia się względem górniczo-policyjnym lub ustawom.
- §. 60. Stosunek służbowy może być przez jedną lub drugą stroną wypowiedziany w terminie 14-dniowym, a jeżeli wypowiedzenie odnosi się do osób pobierających płacę miesięcznie lub rocznie, w terminie 3-miesięcznym, o ile nie umówiono się inaczey.

§. 61. Przed upływem wyraźnie lub milcząco umówionego czasu służby i bez poprzedniego wypowiedzenia, mogą być robotnicy górniczy oddaleni:

1. Jeżeli na podstawie kodeksu karnego uznani zostali winnymi zbrodni, wykroczenia popełnionego w chęci zysku lub przeciw obyczajności publicznej lub podobnego przestępstwa;
2. wykroczenia lub przestępstwa przeciw bezpieczeństwu osoby, honoru lub mienia swego służbodawcy lub przełożonych im urzędników;
3. jeżeli wiodą życie rozwiązłe, dopuszczają się zuchwałego nieposłuszeństwa lub ciągłej krnąbrności;
4. jeżeli w służbie nabytą znajomość stosunków kopalni nadużyją na niekorzyść swego służbodawcy.

§. 62. Przed upływem czasu służby wyraźnie lub milcząco umówionego i bez poprzedniego wypowiedzenia, mogą robotnicy służbę opuścić:

1. jeżeli służbodawca lub przełożony urzędnik na nich się targnie;
2. jeżeli przyrzeczona im zapłata bez dostatecznego powodu zatrzymana została;
3. jeżeli służbodawca lub urzędnik przełożony nakłania ich do czynów niemoralnych lub prawu przeciwnych.

§. 63. Przedsiębiorca kopalni lub jego zastępca jest obowiązany, wystawić odchodzącemu robotnikowi świadectwo o sposobie i czasie jego zatrudnienia, a jeżeli robotnik tego żąda, także o jego sprawowaniu się. Podpis służbodawcy uwierzytelni przełożony gminy bez kosztów i stempla.

Jeżeli służbodawca odmawia wydania świadectwa, wystawi takowe na jego koszt urząd górniczy okręgowy.

§. 64. Stali robotnicy kopalni nie mogą bez uzyskania uwolnienia z kopalni, w której służą przyjmować robót innych, a przedsiębiorcy kopalni lub ich zastępcy dotąd nie mogą przyjmować robotników, o których wiedzą, iż już poprzednio w kopalni służyli, dopóki ci nie przedłożą świadectwa przedsiębiorcy, u którego w ostatnich czasach w służbie zostawali, lub świadectwa zastępcy przedsiębiorcy, a względnie Urzędu górniczego okręgowego.

§. 65. Dzieci nie mające lat dziesięć nie mogą być bezwarunkowo w kopalni zatrudnione, dzieci zaś od 12—14 lat, kobiety i dziewczęta bez różnicy wieku przy robotach na powierzchni ziemi. Przed ukończeniem 14 roku życia dzieci mogą być najwięcej sześć godzin dziennie przy kopalni zatrudnione i to tylko w taki sposób, aby przydzielone im roboty nie tamowały ich fizycznego rozwoju i nie szkodziły zdrowiu. Takie dzieci tylko za zezwoleniem ojca lub opiekuna przyjmować wolno, a ich zatrudnienie w kopalni nie powinno przeszkadzać ustawami przepisanejmu obowiązkowi uczęszczania do szkoły.

§. 66. Ludzie młodzi, którzy ukończyli rok 14., nie mogą do 17 lat być zatrudnieni przy robotach nocnych, t. j. w czasie od 9ej godziny wieczór do 5ej rano i nie dłużej nad 10 godzin dziennie. W ciągu pracy robotnikom tej kategorii ma być dozwolony odpoczynek pół-

godzinny przed południem i po południu, a całogodzinny w południowej porze.

Wyjątkowo może Urząd górniczy okręgowy zezwolić na zatrudnienie robotników tej kategorii przy robotach nocnych, pod warunkiem odpowiedniej zmiany pracujących w dzień i w nocy, niemniej na przedłużenie czasu roboty o dwie godziny, co jednak w każdym razie najdłużej tylko 4 tygodnie trwać może.

- §. 67. Przedsiębiorca jest obowiązany zrobić rachunek ze swoimi robotnikami przynajmniej co miesiąc, zaś przy wystąpieniu ze służby natchmiast i wypłacić im zarobek w gotówce.
- §. 68. Do zapłaty robotnika w kopalni mogą być zastosowane środki zabezpieczające i egzekucyjne tylko na korzyść:
1. opartych na ustawie pretensyj do dostarczania środków utrzymania;
  2. pretensyj stowarzyszeń wzajemnego wsparcia do swych uczestników.
- §. 69. W każdej kopalni prowadzona być ma księga robotników, która zawierać będzie imiona i nazwiska robotników, rok urodzenia, nazwę gminy przynależnej, dzień wstąpienia i wystąpienia ze służby, oraz datę ostatniego świadectwa służby. Urzędowi górniczemu okręgowemu wolno wglądać w księgę tę każdej chwili.

Rozdział X.

O zniesieniu kopalni.

- §. 70. Jeżeli urzędownie sprawdzonem zostanie, że właściciel kopalni opuścił takową zupełnie i pomimo wezwania dwukrotnego nie wykonywa nawet robót w celu uchylenia niebezpieczeństwa publicznego w §. 71. zarządzić się mających, może Starostwo górnicze na wniosek urzędu górniczego okręgowego orzec zniesienie kopalni. Gdy orzeczenie to stanie się prawomocnem, zostanie doręczone wierzycielom z ksiąg publicznych wiadomym, którzy na tej kopalni nabyli prawa rzeczowe, a nadto podane do publicznej wiadomości za pomocą ogłoszeń w dzienniku urzędowym z powołaniem się na ten i następny paragraf.
- §. 71. Każdy wierzyciel hipoteczny i inne osoby, które nabyły rzeczowe prawa, mają prawo zażądać u właściwego Sądu w przeciągu trzech miesięcy od dnia, w którym orzeczenie doręczone im zostało, względnie w którym wyszedł dziennik urzędowy obwieszczenie zawierający, oszacowania i sprzedaży kopalni w drodze licytacji, celem zaspokojenia swoich wierzytelności na swój koszt, jednak z zastrzeżeniem zwrotu takowego z ceny kupna. Także właściciel kopalni może w tym nieprzekraczalnym terminie zażądać sądowego oszacowania i sprzedaży kopalni w drodze licytacji na swój koszt.

§. 72. Jeżeli nikt nie żąda sądowego oszacowania i licytacji, lub jeżeli tą drogą nie przyjdzie do skutku sprzedaż kopalni, orzecz Starostwo górnicze zniesienie własności kopalni i zarządzi wykreślenie tego pola z ksiąg naftowych. W skutek tego zniesienia gasną wszelkie prawa do tego pola i do przyrzędów na niem w myśl §. 73. pozostać się mających.

§. 73. Jeżeli właściciel kopalni oświadczy przed Wydziałem powiatowym, że pole swe lub pojedyncze tegoż części opuszcza, natenczas z tem oświadczeniem postąpić należy w ten sam sposób jak z orzeczeniem zniesienia własności według §. 70.

Prawo wierzycielom hipotecznym i innym osobom rzeczowe prawa posiadającym w §. 71. przyznane, służy im także i w tym wypadku, a co do zniesienia płatności kopalni, postanowienia §. 72. mają i tu być zastosowane.

§. 74. Przed wykreśleniem posiadłości górniczej, wyznaczy inspektor wobec naczelnika gminy lub przełożonego obszaru dworskiego potrzebne dla publicznego bezpieczeństwa zarządzenia w opuszczonej kopalni, które dotychczasowy właściciel własnym kosztem ma przeprowadzić.

Właścicielowi kopalni wolno usunąć cembrowania, mury, skrzynie, tamy i inne środki zabezpieczenia budowy górniczej tylko o tyle, o ile według orzeczenia inspektora górniczo-policyjnego względy takiemu usunięciu się nie sprzeciwiają.

§. 75. Mapy, księgi o budowie i rysunki, dotyczące opuszczonej, względnie zniesionej kopalni, mają być w inspektoracie do przechowania złożone.

§. 76. Wszelkie koszta powstające dla władzy w skutek postępowania w tym rozdziale zarządzonego, ponosi dotychczasowy właściciel kopalni.

Rozdział XI.

O stowarzyszeniach wzajemnego wsparcia (bractwach) dla robotników górniczych.

§. 77. Dla robotników pracujących w kopalniach, niniejszej ustawie podlegających, mają być ustanowione kasy bratnie celem niesienia pomocy lekarskiej i udzielania wsparcia członkom bractw i ich rodzinom według przepisów tej ustawy.

Jeżeli do wyżej wymienionych zakładów są przyłączone zakłady rzemieślnicze lub przemysłowe, niepodlegające dozorowi organów w tej ustawie ustanowionych, to za zgodą robotników i właścicieli kopalni może być dozwolony robotnikom tych zakładów pomocniczych wstęp do stowarzyszeń wzajemnego wsparcia i pomocy lekarskiej.

§. 78. Oznaczenie okręgu każdego stowarzyszenia zależy od porozumienia właścicieli kopalni i wydziału przez robotników wybranego, a tylko dla bratnich kas, mających pomoc lekarską na celu, ma być ten okręg zredukowanym do pojedynczych kopalni. Jeśli w tym przed-

miocie w terminie danym przez Starostwo górnicze porozumienie nie nastąpi, lub jeśli okrąg zakreślony nie odpowiada warunkom pomyslnego rozwoju stowarzyszenia, Starostwo górnicze wyda w tej mierze stosowne zarządzenie.

§. 79. Każde stowarzyszenie posiadać będzie statut.

Statut dla stowarzyszenia pomocy lekarskiej ułożą właściciele kopalni przy współudziale wydziału przez robotników wybranego, statut zaś dla stowarzyszenia wsparcia i opieki, ułoży wydział, do którego jedną połowę członków wybiorą posiadacze kopalń, a drugą robotnicy okręgu.

§. 80. Statuta podlegają zatwierdzeniu Starostwa górniczego, które odmówione być może tylko wtedy, jeśli statuta zawierają postanowienia niezgodne z ustawą. Jeśli w ciągu roku od wezwania statut nie zostanie przedłożony, Starostwo górnicze takowy z urzędu nada.

§. 81. Statuta zawierać mają mianowicie następujące postanowienia:

- a) o warunkach przyjęcia na członka, wykreślenia i wykluczenia z grona członków;
- b) o wysokości wpłaty i sposobie jej uiszczenia;
- c) o rodzaju i wymiarze wsparć;
- d) o warunkach, pod jakimi członek uzyskuje i traci prawo do wsparć;
- e) o sposobie zarządzenia i zabezpieczenia majątku kasy bratniej.

Nadto mają statuta kas bratnich zawierać postanowienia o terminie, w którym właściciele kopalń powinni donieść o każdym nowo wstępującym robotniku lub dozorecy, o ilości członków zarządu i obowiązkach tegoż, jakoteż o siedzibie zarządu, a w statutach stowarzyszeń dla pomocy lekarskiej postanowienia o udziale robotników w zarządzie stowarzyszenia.

§. 82. Do stowarzyszeń pomocy lekarskiej są wszyscy robotnicy uprawnieni i obowiązani należeć, do stowarzyszeń zaś wzajemnego wsparcia tylko stale zatrudnieni robotnicy kopalń. Udział w tych obu stowarzyszeniach mogą statuta dozwolić także urzędnikom górniczym lub administracyjnym kopalni.

§. 83. Stowarzyszenia powyżej wskazane, winne zapewnić swym uczestnikom co najmniej następujące korzyści:

A. Stowarzyszenia pomocy lekarskiej:

1. bezpłatne leczenie i lekarstwa w razie choroby;
2. zapłatę odpowiednią, jeśli choroba nie nastąpiła w skutek wyraźnej winy chorego;
3. przyczynek do kosztów pogrzebu uczestników stowarzyszenia prowizjonistów.

B. Stowarzyszenie wzajemnego wsparcia:

1. dożywotnią prowizję, jeśli członek bez wyraźnej własnej winy stanie się niezdolnym do roboty;

2. dożywotnie wsparcie dla wdowy a względnie wsparcie aż do powtórnego jej zamążpójścia;
3. wsparcie na wychowanie dzieci zmarłych uczestników i prowizjonistów stowarzyszenia aż do ukończenia 14 lat.

- §. 84. Wszyscy robotnicy mają składać t. z. grosz puszkowy na fundusz stowarzyszeń wzajemnego wsparcia i pomocy lekarskiej. Wkładki mają być określone albo w stałych kwotach albo w stałym procencie od zarobku.
- §. 85. Właściciele kopalń mają się przyczyniać do funduszu składanego przez robotników przynajmniej kwotę wynoszącą 10% wkładek, wpłacanych przez robotników u nich pracujących.
- §. 86. Właściciele kopalń mają odbierać od robotników i wkładać do kas wkładki należące się od robotników.

Do spełniania tego obowiązku mogą być zniewoleni przez inspektorat okręgowy.

- §. 87. Statutem przepisane wkładki do kas stowarzyszeń, mogą na żądanie urzędu górniczego okręgowego być ściągane w drodze politycznej egzekucyi.

Egzekucyi tej nie wstrzymuje wytoczenie sporu sądowego o niesłuszności podniesionej pretensyi.

- §. 88. Sprawami stowarzyszeń pomocy lekarskiej zarządzają starsi bractwa i wydział stowarzyszenia, który jest zarazem dyrekcją stowarzyszenia.

Starsi bractwa będą wybierani przez robotników, z ich grona w liczbie przez statut postanowionej.

Urzednicy pracujący przy kasach stowarzyszenia, urzednicy kopalni i prowizyonisci nie tracą prawa obieralności, jeśli tego statut wyraźnie nie postanawia.

Właściciele kopalń lub wyznaczeni przez nich do tego urzednicy stanowią wspólnie z pewną liczbą starszych bractwa każdego zakładu, wydział stowarzyszenia. Statuta stowarzyszenia oznaczają udział starszych bractw a w wydziale i stosunek ich głosów w obec właścicieli kopalń, z których jeden ma przewodniczyć wydziałowi.

- §. 89. Starsi bractwa nadzorują postępowanie członków według statutu i wykonują polecenia wydziału.

Statut lub osobna instrukcja określa zakres ich obowiązków.

- §. 90. Wydział stowarzyszenia zastępuje stowarzyszenie na zewnątrz, kieruje wyborami starszyny bractwa, ustanawia lekarza i urzedników bractwa, układa się z nimi i aptekarzami, wydaje stosowne instrukcje, zarządza majątkiem stowarzyszenia i załatwia wszelkie poruczone mu w statucie sprawy. Jest on zarazem w obec kopalń, których interesa zastępuje, organem pomocniczym i wykonawczym dla stowarzyszenia wzajemnego wsparcia, przestrzega wykonania statutów tegoż ze strony uczestników, wskazuje wypadki, w których kto nabywa lub traci prawo do wsparcia, wypłaca prowizye według listy ułożonej przez dyrekcję stowarzyszenia i wykonuje wszelkie polecenia stowarzyszenia.

§ 91. Zarząd każdego stowarzyszenia wzajemnego wsparcia sprawuje dyrekcya, której członków według szczegółowych przepisów statutu wybierają, w jednej połowie właściciele kopalń, z których jeden ma przewodniczyć, drugiej połowie starsi bractw z pomiędzy siebie.

Dyrekcya zastępuje stowarzyszenie na zewnątrz, umawia się z głównym lekarzem i urzędnikami, wydaje stowarzyszeniom lekarskiej pomocy, instrukcye celem wykonania swych poleceń i załatwia wszystkie statutami jej poruczone sprawy.

§. 92. Oba stowarzyszenia składają corocznie rachunki. Rachunki stowarzyszenia pomocy lekarskiej sprawdza wydział, rachunki stowarzyszenia wzajemnego wsparcia, dyrekcya. Następnie rachunki mają być przedłożone do przejrzania właścicielom kopalń i starszyźnie bractw, po czem dopiero rachmistrzowi absolutoryum może być udzielone.

§. 93. Inspektorat okręgowy nadzoruje ściśle przestrzeganie statutów stowarzyszeń a osobliwie zgodność zarządu majątkowego z postanowieniami statutów.

§. 94. Stowarzyszenia są obowiązane przedłożyć w każdej chwili urzędowi górniczemu okręgowemu lub delegatowi do przejrzania protokoły obrad i czynności, książki kasowe i rachunki, jakoteż kasy stowarzyszeń do szkntrowania.

Mają one także sporządzać i dawać zażądane przez urząd górniczy statystyczne wykazy.

§. 95. Statutami unormowane pobory z kasy stowarzyszenia wzajemnego wsparcia, podlegają zabezpieczeniu i egzekucyjnym zarządzeniom tylko:

1. na korzyść wynikających z ustawy pretensyi o dastarczenie utrzymania, lub
2. jeśli upłynął dzień, w którym te pobory według statutu miały być wypłacone.

Wszelkie zarządzenie tymi poborami w drodze cesyi, zlecenia, zastawu lub innej formie, nie mają mocy prawnej, jeśli nastąpiło przed dniem wypłaty poborów lub w samym dniu wypłaty, ale przed rzeczywistem wypłaconiem.

§. 96. O spornych kwestyach między stowarzyszeniami lub między stowarzyszeniami i ich członkami, rozstrzyga z wykluczeniem zwykłej drogi prawa, sąd polubowny, do którego każda strona wybiera jednego sędziego polubownego, a sędziowie superarbitra.

Jeśli co do wyboru superarbitra zgoda nastąpić nie może, wyznacza go urząd górniczy okręgowy.

Rozdział XII.

O wykonywaniu policyi w kopalniach nafty i wosku ziemnego.

§. 97. Przesiębiorcy kopalni są przy prowadzeniu robót górniczych obowiązani do zapobiegania niebezpieczeństwom dla osób i mienia, a prze-

dewszystkiem dbać powinni o życie i zdrowie robotników, bezpieczeństwo robót wykonanych w kopalni, ochronę powierzchni ziemi w interesie bezpieczeństwa osób, mienia i publicznej komunikacji, i o usunięcie z robót górniczych wszelkich dla ogółu szkodliwych skutków. Urząd górniczy okręgowy ma czuwać nad spełnieniem tych zobowiązań.

- §. 98. Starostwo górnicze wydać może obowiązujące dla całego kraju lub dla pojedynczych okręgów przepisy policyi górniczej co do wszystkich w §. 97. wskazanych okoliczności. Obwieszczenie tych przepisów nastąpi w dzienniku urzędowym.
- §. 99. Jeśli w jakiej kopalni zajdzie wypadek niebezpieczeństwa w jednym ze wskazanych w §. 106. kierunków, Urząd górniczy okręgowy wyda po wysłuchaniu przedsiębiorcy lub jego pełnomocnika, a jeżeli chodzi o ochronę powierzchni lub o usunięcie następstw dla ogółu szkodliwych, w porozumieniu z władzą polityczną odpowiednie policyjne zarządzenia.

W razie grożącego niebezpieczeństwa środki zaradcze niecierpiące zwłoki mogą być przedsięwzięte bez poprzedniego wysłuchania przedsiębiorcy kopalni lub jego pełnomocnika. Jednak co do dalszych zarządzeń ma przepisane porozumienie nastąpić.

W tym ostatnim wypadku należy zaraz przystąpić do zastosowania środków niecierpiących zwłoki, a rekurs przeciw temu założony nie wstrzymuje zastosowania.

- §. 100. Policyjne zarządzenia wydane w myśl §. 99. mają być przedsiębiorcy kopalni w drodze urzędowej do wiadomości podane. Rozporządzenie takie ma być wpisane, jeśli jest wydane na miejscu, do księgi objazdowej kopalni.

Jeśli zachodzi potrzeba obwieszczenia zarządzeń robotnikom, takowe odbędzie się na polecenie Urzędu górniczego okręgowego przez publiczne odczytanie lub przybicie obwieszczenia w stosownem do tego miejscu.

- §. 101. Jeśli przedsiębiorca kopalni w oznaczonym czasie nie wykona zarządzeń wydanych na mocy §. 108, takowe wykonane zostaną na jego koszt przez Urząd górniczy okręgowy.
- §. 102. Jeśli w jakiej kopalni zachodzi niebezpieczeństwo w jednym z wskazanych w §. 97. kierunków, kierownik kopalni lub jego zastępca ma o tem zawiadomić natychmiast Urząd górniczy okręgowy. Jednak najpilniejsze środki zaradcze ma sam bezzwłocznie przedsięwziąć.
- §. 103. Jeśli w kopalni, w robotach wewnątrz lub na powierzchni ziemi wykonywanych, zajdzie nieszczęśliwy wypadek, który sprowadzi śmierć lub ciężkie uszkodzenie jednej lub wielu osób, to wskazane w §. 102. osoby są obowiązane zawiadomić o tem natychmiast Urząd górniczy okręgowy.
- §. 104. Urząd górniczy okręgowy zarządzi dochodzenie na miejscu. Komisarz do tej czynności delegowany zarządzi środki potrzebne do ratowania osób nieszczęściem dotkniętych, jakoteż niecierpiące zwłoki środki zapobieżenia dalszemu niebezpieczeństwu. Przedsiębiorca kopalni do-

starczyć ma potrzebnych do tej czynności robotników i środków pomocniczych. W razie wypadku nieszczęśliwego lub niebezpieczeństwa ogólnego, sąsiedni właściciele kopalni są obowiązani nieść pomoc zagrożonej kopalni.

- §. 105. Wszystkie koszty spowodowane zarządzeniem środków w §. 104. wskazanych, ponosi właściciel zagrożonej kopalni z zastrzeżeniem prawa regresu do osób trzecich, które stały się powodem nieszczęścia.

Rozdział XIII.

O karach za przekroczenie przepisów tej ustawy.

- §. 106. Nakładanie kar za przekroczenie przepisów tej ustawy należy, o ile nie wchodzi w zastosowanie postanowienia prawa karnego, do zakresu władz górniczych.
- §. 107. Odmówienie wyjaśnień górniczo-policyjnych, żądanych przez delegata władzy, objeżdżającego w charakterze urzędowym kopalnię (§. 43) i niedostarczenie pomimo urzędowego wezwania w stosownym czasie statystycznych wykazów (§. 44.) karane będzie grzywną od 5 zł. do 10 zł. w. a.

Karze 5—10 zł. podlegają także robotnicy górniczy, którzy bez świadectwa uwalniającego ich z kopalni, obejmują roboty w innej kopalni.

- §. 108. Karze od 10—50 zł., a w razie powtórnym do 100 zł. podlega:

1. poszukiwanie i wydobywanie nafty, wosku ziemnego i t. p. minerałów na placach publicznych, drogach, kolejach żelaznych, tamach wodnych i cmentarzach, dalej pod budynkami i w okolicy nich w obrębie koła o promieniu 20 metrów, jeśli to się stało bez wyraźnego zezwolenia posiadacza tych przedmiotów (§. 6.);
2. zaniechanie doniesienia o nabyciu kopalni (§. 30.);
3. wstrzymanie ruchu w kopalni bez poprzedniego zawiadomienia urzędu lub w razie nieprzewidzianych wypadków bez następnego (§. 39.) zawiadomienia;
4. zaniechanie w prowadzeniu lub prawidłowym uzupełnianiu mapy kopalni (§. 44.);
5. przyjęcie na siebie zarządu kopalni lub dozoru robót bez poprzedniego wykazania dostatecznej kwalifikacji (§. 41.);
6. zaniechanie wskazania pełnomocnika (§. 30., 45.);
7. przyjęcie do kopalni bez świadectwa robotników, o których wiadomo, że już dawniej w kopalniach pracowali (§. 64.);
8. niezgodne z przepisami używanie dzieci, młodych ludzi lub kobiet do robót górniczych (§§. 65. i 66.);
9. zaniechanie w obrachowaniu robotników w stosownym czasie (§. 67.);
10. zaniechanie w utrzymywaniu księgi robotników (§. 69.) lub księgi objazdowej (§. 109.);

11. zaniechanie w pobieraniu grosza puszkowego od robotników i oddawaniu takowego do kasy stowarzyszeń wzajemnego wsparcia (§. 75.);
12. niedozwolona odbudowa kopalni (§. 13.);
13. uchybienie prawomocnym rozporządzeniom urzędu górniczego okręgowego.

§. 109. Karze od 50 do 100 zł. w. a., a w razie powtórnym od 150 do 200 zł. w. a podlega:

1. odbudowa kopalni bez zatwierdzonego planu (§. 36.) lub samowolne odstąpienie od planu bez zawiadomienia urzędu (§. 37.);
2. prowadzenie robót w kopalni pomimo zarządzonego z urzędu wstrzymania tychże (§. 38.);
3. odbudowa kopalni bez ustanowienia kwalifikowanego i odpowiedniego kierownika, jakoteż przyjęcie do nadzoru i kierowania robót osób, których urzędowi nie wskazano lub których uzdolnienie nie zostało za dostateczne uznane (§. 40 i 41);
4. zaniechanie w wykonaniu robót poleconych celem zabezpieczenia opuszczonych części kopalni albo wyjęcie cembryn, murów, lub zasadzek z budowy górniczej wbrew wskazówkom urzędu (§. 73);
5. zaniechanie poleconego obwieszczenia zarządzeń urzędowych (§. 100);
6. zaniechanie zawiadomienia urzędu o zasłłem w kopalni niebezpieczeństwie lub nieszczęśliwym wypadku (§§. 102 i 103);
7. odmowa przyjęcia z pomocą w razie nieszczęśliwego wypadku, lub w wypadkach grożącego wspólnego niebezpieczeństwa (§. 102);

§. 110. Przekroczenia przepisów policyjnych przez Starostwo górnicze wydanych, lub przepisów wydanych wskutek okoliczności wskazanych w §§. 99 i 109 będą karane grzywną od 5 do 100 zł. w. a., a w razie powtórzenia się lub okoliczności obciążających winę, grzywną do 200 zł. w. a.

§. 111. Kary mają być płacone w c. k. podatkowym urzędzie powiatowym i wpływają w równych częściach do kasy tego stowarzyszenia wzajemnego wsparcia, do którego kopalnia skazanego na grzywnę przedsiębiorcy należy i do kasy funduszu krajowego. Jeżeliby gdzie stowarzyszenie wsparcia wzajemnego w tym czasie jeszcze nie istniało, cała grzywna wpływa na rzecz funduszu krajowego.

Rozdział XIV.

O urzędach dla spraw produkeyi nafty i wosku ziemnego.

§. 112. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się następującym władzom:

- a) Urzędowi górniczemu okręgowemu,
- b) Starostwom górniczym,
- c) Ministerstwu rolnictwa.

§. 113. Granice okręgów produkeyi nafty i wosku ziemnego oraz siedziby Urzędów górniczych okręgowych, oznacza Ministerstwo rolnictwa.

§. 114. Urzęda górnicze okręgowe stanowią każdy w obrębie swego okręgu pierwszą instancję we wszystkich sprawach, które wyraźnie tą ustawą

Starostwom nie są przekazane, stanowią pierwszą instancję Starostwa górnicze, a drugą i ostatnią instancją we wszystkich sprawach jest Ministerstwo rolnictwa.

- §. 115. Przeciw orzeczeniom Urzędu górniczego okręgowego wniesiony być może rekurs do Starostwa górniczego przeciw orzeczeniu Starostwa do Ministerstwa rolnictwa.

Rekurs ma być wniesiony za pośrednictwem władzy, która orzeczenie wydała w ciągu dni 30-tu od dnia doręczenia.

- §. 116. Wykonanie prawomocnego orzeczenia należy do c. k. władz politycznych.

- §. 117. Koszta urzędowych czynności zarządzonych na żądanie osób interesowanych ponoszą te osoby, a koszta dochodzenia z urzędu postanowionego, ponosi strona, która się okazała winną przekroczenia przepisów niniejszej ustawy. W razie, jeżeli sprawa tyczy się kilku stron, postanowi Starostwo górnicze, w jakim stosunku każda z nich ponosić ma koszta.

- §. 118. Urzędnicy okręgowi, ich żony i małoletnie dzieci nie mogą nabywać na własność kopalni nafty i wosku ziemnego w obrębie okręgu, w którym urzędują, ani prowadzić tamże podobnych przedsiębiorstw.

Rozdział XV.

Postanowienia przejściowe.

- §. 119. Obecnie obowiązujące przepisy i rozporządzenia w przedmiocie produkcji nafty i wosku ziemnego w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zostają niniejszą ustawą uchylone.

W ciągu 6 miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy wszyscy przedsiębiorcy i właściciele kopalń są obowiązani zgłosić swe przedsiębiorstwa do c. k. Urzędów górniczych okręgowych i Sądów celem utworzenia pól naftowych, podając tytuł prawny dotychczas im służący. Pola naftowe utworzone być mają bez względu na przestrzeń, jaką kopalnie zajmują. Wszelkie inne do tych kopalń przywiązane prawa lub ciężary, nie doznają żadnej ujmy i mogą być na żądanie stron w księgach naftowych uwidocznione. Wszystkie przedsiębiorstwa naftowe podlegają jednak już z dniem wejścia w życie tej ustawy jej przepisom górniczo-policyjnym.

Po upływie tego 6-miesięcznego terminu przedsiębiorstwa niezgłoszone, będą uważane za kopalnie nieprawnie istniejące i wszelka ich budowa zostanie wzbronioną.

- §. 120. Kasy bratnie istniejące w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, pełnić będą swe funkcje na mocy już istniejących statutów.
- §. 121. Ustawa ta wchodzi w życie w trzy miesiące po dniu jej ogłoszenia w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Motywa do projektu ustawy naftowej.

Zasada wolności górniczej wypowiedziana w ogólnej ustawie górniczej, została Najwyższem rozporządzeniem Jego Ces. Król. Apost. Mości z dnia 22. Stycznia 1862. uchyloną co do nafty i innych minerałów bitumicznych — o ile takowe do uzyskania olejów do oświetlenia użytymi być mają — a z wejściem w życie tej zasady, wytworzyły się przez lat około 19 stosunki prawne i wżyły się pojęcia o przynależności nafty do własności powierzchni gruntu, a zaliczyć minerały te do rzędu minerałów zastrzeżonych czyli poddać je pod dyspozycję Państwa, znaczyłoby to samo, co odebrać część własności dzisiejszej bez odszkodowania.

Owoż utrzymując zasadę powyższą w mocy, wypowiadamy w §. 1, projektowanej ustawy, iż nafta i jej pokrewne minerały nie należą do zastrzeżonych.

Związek nierozzerwany własności minerałów czyli podziemia z własnością powierzchni jest atoli niekorzystnym dla rozwoju przedsiębiorstwa naftowego, albowiem nietylko nie zapewnia przedsiębiorcy pewności posiadania i pozbawia go możności kredytu rzeczowego, lecz nadto wystawia go na niebezpieczeństwo nraty praw poczynionych, wkładów i dobytku, kiedy wolność gruntowa w drodze publicznej licytacji bywa sprzedaną (§. 1121 k. c.) lub właściciel gruntu zechce skorzystać z przepisów o wypowiedzeniu dzierżawy w wypadkach odnośną ustawą przewidzianych.

Możność utworzenia dla przedsiębiorstw naftowych niezależnych ciał górniczych jest więc koniecznie wskazaną, jeżeli przedsiębiorstwa te rozwinąć się mają na szersze rozmiary i stać się rzeczywiście źródłem dobrobytu ogólnego lub przynajmniej pojedynczych okolic kraju. A skoro właścicielowi realności przysługuje prawo dyspozycji naftą z tytułu własności, natenczas powinno mu być dozwolone oddzielenie jej i utworzenie dla niej osobnej realności na wzór pól górniczych w ustawie górniczej opisanych z tą różnicą, iż tu wola właściciela gruntu a nie Państwo o oddzieleniu własności nafty stanowić ma. (§. 2.).

W konsekwencji tych zasad prawnych przypuszczamy jedynie ugodę z właścicielem gruntu co do warunków odstąpienia prawa do eksploatacji nafty, nie ograniczając wcale wysokości wynadrodzenia, które w każdym pojedynczym wypadku może być różnem i od woli stron zawierających układ zależnem. (§. 3.).

Aby jednak nie tworzyć sztucznych pól górniczych, nie przedstawiających żadnej wartości, jesteśmy za utworzeniem pól naftowych dopiero wtedy, kiedy minerał na swem naturalnem legowisku został odkrytym i okoliczność ta przez władzę kompetentną skonstatowana. Jak długo więc przedsiębiorstwo znajduje się w stadyum poszukiwania może być dokonana adnotacja przy odnośnych parcelach gruntowych, iż takowe celom kopalnianym są poświęcone, a kiedy nafta się znajdzie wówczas dopiero tworzy się dla kopalni pole naftowe.

Uwzględniając prawa wierzycieli z powodu deteryoracji przedmiotu zastawu przy posiadaniu przedsiębiorstwa górniczego, przypuszczamy stosowne wynagrodzenie, a względnie zabezpieczenie tychże praw, o ileby doznały uszczerbku w drodze układu, a w braku onego w drodze oznaczenia wysokości takiego wynagrodzenia przez Władzę górniczą, w porozumieniu z Władzą

polityczną, a nawet w drodze prawa. — Nie chcąc atoli narażać rozwoju przedsiębiorstwa na odwołkę, wykluczamy możliwość rekursu przeciw tymczasowemu orzeczeniu Władzy górniczej pod względem wysokości wynagrodzenia, a względnie zabezpieczenia praw wierzycieli

Rozległość przestrzeni jednego pola naftowego przyjmujemy pomiędzy jednym a trzydziestoma sześcioma hektarami, najmniejsze pole będzie więc równe $\frac{1}{3}$, dzisiejszej miary górniczej, a największe 8miu miarom, t. j. tyle, ile obecnie na jedną odkrywkę przy kopalniach węgla uzyskać można w drodze nadania.

Przy oznaczeniu takiej minimalnej przestrzeni pól naftowych mamy na względzie rozdrobnienie gruntów w okolicach podgórskich, gdybyśmy więc większej wymagali przestrzeni, musieliśmy tem samem przeszkadzać tworzeniu się kopalń naftowych, albowiem dopiero znaczniesza liczba właścicieli gruntów na poszukiwanie zgodzić by się miała. Aby znowu z drugiej strony dać możliwość tworzenia się większych przedsiębiorstw, gdzie warunki geologiczne temu by sprzyjały, przypuszczamy przestrzeń większą aż do 36 hektarów w jednym polu naftowym wychodząc z tego założenia, pewna granica przestrzeni powinna być postanowioną, jeżeli pola naftowe mają mieć pewne, na prawdopodobieństwie pod względem znajdowania się nafty oparte znaczenie. Przypuszczamy zazatem możliwość łączenia i dzielenia pól naftowych w ramach §. 5. wskazanych.

Wyjątek stanowić muszą dzisiejsze kopalnie, obok których nawet poniżej miary minimalnej, pola naftowe mają być utworzone, i te bowiem przedsiębiorstwa przedstawiają pewną wartość, nad którą bez wyrządzenia krzywdy do porządku przyjść nie można, zaś do łączenia takich mniejszych przedsiębiorstw do miary pewnej przestrzeni, już z tego względu doradzać by nie można, ileż przedsiębiorstwa takie składać by się musiały z żywiołów bardzo rozmaitych, które przypadkowo obok siebie się znalazły i tym żadną miarą powodzenia by w przyszłość wróżyć nie można. Wreszcie nie można uwłaczać zasadzie, iż żadna ustawa wstecz działać nie może.

Wyjątek ten wyraziliśmy w postanowieniach przejściowych wyznaczając zarazem do zgłoszenia kopalń o utworzeniu pól naftowych termin 6 miesięcy.

Względy ekonomiczne kopalni pojedynczych zniewalają nas nadto, dozwolić za wynagrodzeniem służebnictw na obcych a po za polem naftowym leżących gruntach tak wolnych, to jest pod kopalnię nie zajętych, jak niemniej w obcych polach naftowych, a to na rzecz zakładów umożliwiających lub przynajmniej ułatwiających popęd pomienionych kopalni, jako to: ścieżek, dróg, ścieków, kanałów i budowy pomocniczej (Hilfsbaue).

Nafta i wosk ziemny wydobywają się, częścią studniami i chodnikami podziemnymi, częścią otworami świdrowemi.

Studnie te czyli szyby, sięgają obecnie już do 200 i więcej metrów w głąb ziemi, i do nich zjeżdżać muszą codziennie i tamże pracować po kilka lub kilkanaście godzin robotnicy, częstokroć bez światła lub przy mdłym świetle lampki bezpieczeństwa, którą to ostrożność nakazują nam łatwo eksplodujące gazy, w pokładach wątlých łupków lub piaskowców, rozkładających się skutkiem przystępu powietrza.

Czyż pozwala uczucie ludzkości, aby ci ludzie nie mieli nad sobą przy wykonaniu tej pracy opieki prawa, by życie ich i mienie, a nadto często istnienie rodziny zależało od chciwego zysku lub niedbałego przedsiębiorcy a względnie dozorca? Czy można dozór ten pozostawić urzędowi gminnym, nie interesującym się bynajmniej tą sprawą i nie mającym potrzebnego uzdolnienia do ocenienia miary bezpieczeństwa robót górniczych?

Proponujemy więc — aby c. k. urzędy górnicze wykonywały nadzór nad kopalniami nafty.

Lecz doświadczenie wykazuje, iż postanowienia te byłyby illuzorycznymi, gdyby nie powierzono robót kopalnianych, a raczej ich kierunku i nadzoru ludziom fachowo-uzdolnionym i dla tego postanawiamy, iż nikt nie może kierować robotami i przyjąć za nie odpowiedzialności, kto nie wykaże się posiadaniem odpowiedniej kwalifikacyi, o której orzeka Wydział krajowy.

Ustanowienie fachowych i odpowiedzialnych kierowników w kopalniach, poddawanie aprobacie inspektorów okręgowych planu odbudowy, obowiązek regularnego uwidoczniania na mapach robót kopalnianych, nareszcie prawo Urzędów górniczych okręgowych, nakładania wysokich grzywien za niedopełnienie wydanych rozporządzeń lub za przekroczenie ustaw, dają możliwość, a ściśle wykonanie postanowień odnośnych da rękojmię bezpiecznego dla osób i mienia prowadzenia nadal przedsiębiorstw, i zapobieżę częstym dziś wkraczaniom w teren obcy w chodnikach podziemnych bez nadzoru i kontroli prowadzonych.

Ze względu na właściwości robót górniczych, połączonych w każdym razie mimo wszelkich ostrożności z niebezpieczeństwem, normujemy stosunek pomiędzy właścicielem kopalni a robotnikiem i wzajemne ich prawa i obowiązki, — umieszczamy przepisy o stowarzyszeniach wzajemnego wsparcia jako to: kas bratnich i pomocy lekarskiej, do których także właściciel kopalni przyczyniać się ma (§. 94), poddając je nadzorowi c. k. Władz górniczych okręgowych.

Sprawozdawca :

Dr. Mikołaj Fedorowicz w. r.

Aleg. 103.

Sprawozdanie

Komisji bankowej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego.

Wysoki Sejmie!

Pożyteczność krajowych zakładów hipotecznych stwierdzoną już została wieloletniem doświadczeniem, nawet w tych krajach państwa austriackiego, gdzie istnieją liczne i zasobne kasy oszczędności, zasilające kredytem hipotecznym posiadłości ziemskie i miejskie i gdzie w ogóle stosunki kredytowe i materyalne daleko są korzystniejsze aniżeli u nas. Zakłady podobne z gwarancją krajową istnieją już w Czechach, na Morawie i na Szląsku. Udzielają one pożyczki w 5% listach zastawnych na posiadłości większe, włościańskie i miejskie, a coroczne bilanse wykazują prawidłowy i pomyślny rozwój tych instytucyj.

Nie może więc ulegać wątpliwości, że i u nas zakład taki, udzielający kredyt pod warunkami umiarkowanymi, może działać bardzo skutecznie i z pożytkiem wszechstronnym szczególnie ze względu na ludność włościańską i małomiejską, ileż zaciągane dotąd w innych zakładach zgubne pożyczki na własność ruszykalną, wiodą stopniowo do wywłaszczenia obecnego stanu włościańskiego. Ziemska własność tabularna posiada wprawdzie już dawno zakład nieobliczony na zysk a udzielający kredyt hipoteczny na 4 i 5%, nie można jednak wykluczać właścicieli większych posiadłości ziemskich od uczestnictwa w korzyściach instytucyi, która powstaje z inicjatywy Reprezentacyi kraju i jest przeznaczoną dla użytku wszystkich warstw społeczeństwa naszego a wedle wszechstronnie obmyślanego wniosku Wydziału krajowego, zmierza do ożywienia produkcji we wszystkich działach gospodarstwa społecznego, do uzdrowienia stosunków handlowych i do poprawienia kredytu ruchomego.

Powtarzające się od dłuższego czasu klęski nieurodzaju, prowadzą za sobą w sposób zatrważający wywłaszczenie włościańskich posiadłości, właściciele większych posiadłości ziemskich wykluczeni od korzystania z kredytu wekslowego w Banku Austro-węgierskim, upadają materyalnie coraz więcej; wszelkie przedsiębiorstwa przemysłowe walczyć muszą z największymi trudnościami, głównie dla braku kapitałów obrotowych, a rzemiosła zamiast rozwijać się, z powodu braku ruchu handlowego, chylą się coraz więcej do upadku.

Wszelkie narady, jakie toczyły się z inicjatywy Sejmu w Wydziale krajowym i w kołach fachowych od r. 1877, wykazały w całej rozciągłości te nasze niedostatki ekonomiczne oraz pilną potrzebę stanowczego użycia odpowiednich środków zaradczych. Wniosek Wydziału krajowego będący przedmiotem niniejszego sprawozdania, czyni zdaniem komisji zadość tej powszechnie uznanej potrzebie.

Komisja bankowa popiera zatem jak najusilniej wniosek Wydziału krajowego w przekonaniu, że doprowadzi on do poprawienia stosunków kredytowych i do rozbudzenia produkcji we wszystkich gałęziach, a w konsekwencji umożliwi rozkwit ekonomiczny kraju.

Tyle na uzasadnienie potrzeby utworzenia krajowej instytucji kredytowej. Przechodząc do szczegółów, podnieść przede wszystkim należy, że w określeniu celu założenia projektowanej instytucji, przyjęła komisja zasadę, aby zakład krajowy zarówno był przystępny i pożyteczny dla wszystkich warstw ludności kraju, idąc na rękę potrzebom jego ekonomicznym i z tego powodu zmienioną nieco została stylizacja pierwszego ustępu wniosku Wydziału krajowego. Według wniosku komisji zadaniem Banku krajowego będzie nie tylko udzielanie kredytu w zwyczajnym pojęciu, ale i popieranie przedsiębiorstw produkcyjnych w rozległym zakresie.

Komisja zatrzymuje projektowany przez Wydział krajowy rozdział czynności Banku na dział hipoteczny i bankowy z obrotem gotówki, wszelako różni się co do sposobu zaopatrzenia Banku w kapitał zakładowy. Kiedy Wydział krajowy zaniechał dotacji, zapewniając natomiast zakładowi nieograniczoną porękę funduszu krajowego, komisja uznała za stosowne ograniczyć porękę do interesów hipotecznych, a na interesy działu bankowego przeznaczyć z funduszu krajowego dotację w sumie jednego miliona.

Przy pożyczkach włościańskich uwzględniła komisja nadzwyczajne rozdrobnienie posiadłości rustykalnych w kraju i to ją spowodowało do oznaczenia najniższego ile możności minimum pożyczek dla tych posiadłości (w kwocie 100 zł.), ażeby niewykluczać od korzystania z kredytu w Banku krajowym bardzo znacznej liczby włościan.

Celem zabezpieczenia ile możności regularnego wpływania należności z tytułu pożyczek hipotecznych, uznaje komisja za niezbędne, ażeby Bankowi krajowemu służyło prawo egzekucji politycznej przy ściąganiu należności tak od większych posiadłości tabularnych, jak od miejskich i włościańskich.

W wnioskach Wydziału krajowego oznaczających zakres właściwego działu bankowego, komisja niewiele poczyniła zmian, działalność bowiem Banku w tym zakresie ma najwładźniejsze pole do skutecznej i wielce pożytecznej dla dobra ogólnego pracy.

Operacje kredytowe na weksle i skrypta notaryalne, są w kraju naszym dość rozwinięte, jednakże jeszcze niezupełnie i rzadko w kierunku produkcyjnym.

Ponieważ Bank krajowy skierować ma kredyt do zadań produkcyjnych, przeto zadaniem jego będzie działać pożytecznie w tym kierunku nie tylko własnym kapitałem i lokacjami prywatnymi, lecz także i to przeważnie pośrednictwem między krajem a Bankiem Austro-węgierskim, którego tani kredyt wekslowy przystępny jest dotąd tylko firmom protokołowanym. Będzie tedy jednym z głównych zadań Banku krajowego otworzyć pośrednictwem swoim przystęp do tego kredytu ziemiaństwu, zdrowym przedsiębiorstwom handlowym i przemysłowym, kasom oszczędności, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym, kołom kredytowym i towarzystwom zaliczkowym, stanowiącym już dziś potęgę finansową, która w pożytecznym obrocie kredytowym posiada przeszło dziesięć milionów. Komisja wyraża przekonanie, że instytucje tego rodzaju w pierwszym rzędzie powołane będą do pośredniczenia w udzielaniu zdrowego kredytu włościanom, dla których nie tyle kredyt hipoteczny, jak raczej rozsądnie udzielany kredyt osobisty jest najodpowiedniejszy.

Już ankietą zwołana przez Wydział krajowy dla obmyślenia sposobów podniesienia przemysłu rękodzielniczego w kraju, wskazała, jak potrzebną jest opieka dla tej gałęzi gospodarstwa

krajowego: przemysł i rękodzielnictwo pozbawione zdrowego kredytu, pomocy i ruchu handlowego, podnieść się mogą z upadku tylko za wdaniem się instytucji finansowej na wysoki zysk nieobliczonej.

Konwersya wysoko oprocentowanych długów hipotecznych na długi pod korzystniejszymi warunkami, jest niezaprzeczeniem jednym z najbardziej naglących zadań obecnej chwili, dla tego też liczy ją i komisya zgodnie z Wydziałem krajowym do najważniejszych obowiązków działu bankowego.

Lombardowanie ograniczają wnioski komisji do własnych listów zastawnych i do papierów o kwalifikacji do popularnej lokacyi. Tem zastrzeżeniem uniemożliwi się nadużywanie zakładu krajowego do gry giełdowej.

Komisya nie wyłącza z zadań Banku krajowego udzielania pożyczek na zastawy i na listy zastawne, czyniąc i w tej mierze zadość coraz więcej wzmagającej się potrzebie.

Przyjmowanie wkładek oszczędności i depozytów, oraz prowadzenie interesów komisowych w dziale zleceń na rachunek trzecich osób, pozwoli Bankowi krajowemu rozwinąć się na pożytek kraju.

Pośredniczenie w zakładaniu i wspieraniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych, oraz udzielanie im pożyczek, stanowić ma także jedną z agend Banku krajowego, gdyż ważne te gałęzie gospodarstwa krajowego nie mają dotąd nietylko pożądanego regulatora, ale i należytej pomocy.

Sprawa popierania melioracyi w szerszym znaczeniu z natury swej i w dobrze zrozumianym interesie Państwa należy niewątpliwie do zakresu obowiązków Rządu; z pomnożeniem bowiem produkcji pomnażają się dochody Skarbu państwowego.

Jednakże i w tym kierunku niezaniebda Bank krajowy spieszyć w pomoc właścicielom ziemskim nie tylko skutecznem pośrednictwem, ale i udzielaniem odpowiednich pożyczek.

Uwzględniając przeto zbawienny zakres działalności Banku krajowego, wnosi komisya, ażeby Wysoki Sejm wyznaczyć raczył tytułem dotacyi na ten dział kwotę jednego miliona złotych w. a., która stanowić będzie kapitał zakładowy przedsiębiorstwa, i uzyskaną być ma w drodze pożyczki.

Suma miliona wydawać się może niedostateczną przy tak znacznej rozległości działań Banku; ze względu jednak na to, że Bankowi krajowemu otworem stać będzie tak tanie źródło pieniężne jak Bank austriacko-węgierski i że zakład krajowy niewątpliwie zdoła przyciągnąć do siebie znaczne a rozprószone dotąd kapitały prywatne, nieuznała komisya potrzeby większej na razie dotacyi.

Dla zapewnienia ciągłego wzrostu kapitału zakładowego doradza komisya użycie na ten cel 70% zysków, dopóki kapitał ten nie dosięgnie wysokości dwóch milionów.

Resztę, to jest 30% zysku należy zdaniem komisji obrócić na wytworzenie funduszu rezerwowego.

Aby zakładowi odjąć wszelki charakter ryzyka, postanowiła komisya nie doradzać Wysokiemu Sejmowi, aby w program Banku krajowego przyjęte zostało zakładanie, nabywanie, wspieranie oraz prowadzenie na własny rachunek i pod własnym zarządem przedsiębiorstw przemysłowych, rolniczych i innych, dalej kupowanie i sprzedawanie na rachunek własny ruchomości, wszelkiego rodzaju towarów, płodów surowych i wyrobów przemysłowych.

Komisya nie uznała potrzeby dołączenia do Banku krajowego wyrazów: „nie obliczony na zysk“, a to z tego powodu, że Bank ten nie powinien operować bez wszelkiego zysku, gdyż ten służyć ma na wytworzenie większego kapitału zakładowego, oraz i rezerwowego funduszu.

W końcu poczuwa się komisya do obowiązku usprawiedliwienia się w obec Wysokiego Sejmu, dlaczego nie przedkłada szczegółowego projektu do statutu. W obec dokładnego określenia czynności Banku krajowego, ich kierunku, sformułowanie statutu przedstawia się już więcej jako zadanie formalnej natury, które poruczyć należy organowi Wysokiego Sejmu, nadto zachodzi jeszcze i ta ważna okoliczność, że statut w Wysokim Sejmie uchwalony, mógłby w dalszych rokowaniach

z c. k. Rządem natrafić na nieprzewidziane trudności, opóźniające wprowadzenie w życie tak pożytecznej i pilnie potrzebnej Instytucji.

Komisya bankowa wnosi przeto :

I. Wysoki Sejm raczy powziąć uchwały *A. B. C.* oraz uchwalić projekt ustawy *D.*

II. Niniejszem sprawozdaniem zostają zarazem załatwione petycye wniesione do Wysokiego Sejmu w sprawie utworzenia Zakładu hipotecznego, oraz petycye c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i zarządu stowarzyszenia „Spójnia“ w sprawie przemysłu tkackiego.

Lwów dnia 10. Października 1881.

Przewodniczący :

Szczesny Koziembrodzki.

Sprawozdawca :

Russocki.

A.

W celu podniesienia dobrobytu w kraju, a w szczególności dla popierania rozwoju rolnictwa, przemysłu i handlu, ustanawia się Zakład kredytowy pod nazwą: „Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“.

I. Zakres działania Banku obejmować ma:

- a) Dział hipoteczny,
- b) Dział bankowy.

ad a) Dział hipoteczny.

Bank będzie udzielał w listach zastawnych pożyczki hipoteczne, spłacalne ratami.

Listy zastawne wydawane będą pod gwarancją kraju do wysokości sumy udzielonych pożyczek.

Pożyczki hipoteczne mogą być udzielane najwyżej do wysokości oznaczonego ustawą bezpieczeństwa pupilarnego.

Pożyczki mniejsze niż sto zł. udzielane nie będą.

ad b) Dział bankowy.

Do tego działu należeć ma:

- a) Nabywanie wierzytelności i ściąganie tychże na własny i obcy rachunek, umawianie się z dłużnikami i wierzycielami o ich spłatę w ratach;
- b) nabywanie i sprzedawanie własnych listów zastawnych oraz obligacyj krajowych;
- c) eskontowanie wylosowanych własnych listów zastawnych oraz kuponów od tych listów;
- d) udzielanie zaliczek na własne listy zastawne, na urzędownie na giełdzie notowane listy zastawne innych w kraju istniejących zakładów hipotecznych, na krajowe obligacje i w ogóle na papiery wartościowe, w których kapitały pupilarne lokowane być mogą;
- e) eskontowanie weksli, jakoteż reeskontowanie weksli przedkładanych przez kasy oszczędności, powiatowe i gminne kasy pożyczkowe, stowarzyszenia zaliczkowe, jak również przez koła kredytowe;
- f) udzielanie pożyczek gminom, powiatom, kasom oszczędności, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym, stowarzyszeniom zaliczkowym, oraz kołom kredytowym na skrypta notaryalne;
- g) udzielanie zaliczek na płody rolnicze, górnicze i przemysłowe na podstawie listów składowych (warrants) przez zarządy zakładów publicznych wystawione, oraz udzielanie pożyczek na zastawy;
- h) przyjmowanie gotówki na książeczki oszczędności, asygnaty kasowe i na rachunek bieżący;
- i) przyjmowanie depozytów;
- k) prowadzenie interesów komisowych;
- l) pośredniczenie w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych — oraz udzielanie im pożyczek;
- m) udzielanie pożyczek na przedsiębiorstwa melioracyjne, ułatwianie na drodze kredytu tworzenia się spółek melioracyjnych a względnie wykonywanie robót melioracyjnych, na rachunek osób trzecich.

II. Kraj wyposaży dział bankowy kapitałem zakładowym w ilości jednego miliona zł. w. a.

III. Z czystego zysku, wynikającego z obrotów banku, użyte będą 30% na utworzenie funduszu rezerwowego, dalsze 70% służyć mają do pomnażania zakładowego majątku Banku krajowego.

Gdy majątek Banku krajowego dojdzie do wysokości dwóch milionów zł. w. a.,

- Sejm zyskami jego dowolnie rozrządzać może.
- IV. W razie rozwiązania Banku krajowego, cały jego majątek przechodzi na własność kraju.
  - V. Na potrzeby połączone z założeniem i wprowadzeniem w życie Banku krajowego, wyznacza się kwotę 25.000 zł. w. a.
  - VI. Zwierzchniczy nadzór nad Bankiem krajowym wykonywa Reprezentacya kraju — tj. Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy.
  - VII. Kontrolę nad Bankiem wykonywa Rada nadzorcza i czuwa nad bezpieczeństwem tegoż.
  - VIII. Rada nadzorcza składać się ma z dziewięciu na przedstawienie Wydziału krajowego przez Sejm wybranych członków, jakoteż czterech zastępców.
  - IX. Dyrekcyę mianuje Wydział krajowy na przedstawienie Rady nadzorczej.
  - X. Bank krajowy ma prawo zakładać filie w kraju.
  - XI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydania statutu dla Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem celem wyjednania zatwierdzenia statutów, do wydania postanowień wykonawczych oraz instrukcyj wykonawczych i do wprowadzenia zakładu w życie.
  - XII. W celu uzyskania potrzebnych środków pieniężnych na zaopatrzenie Banku krajowego w fundusz zakładowy i na koszta założenia (II. V.) ma być zaciągnięta pożyczka krajowa w myśl załączonego pod D. : projektu do ustawy.

B. Uchwała.

Kraj poręcza za dotrzymanie zobowiązań, z wydawania listów zastawnych przez „Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ wynikających.

C. Uchwała.

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze właściwej wyjednał prawo egzekucyi politycznej dla hipotecznych należności „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ jak również zwolnienie tegoż zakładu od podatków i należności stemplowych.

D. Ustawa

z dnia

o zaciągnięciu pożyczki na rzecz „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

Art. I.

Na założenie i wyposażenie „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ upoważniam Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju pożyczki w ilości 1,025.000 złr. w. a. pod warunkami najmniej uciążliwymi.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

Aleg. 104.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem uchwalenia dodatku do ustawy służby krajowej przeciw lekkomyślnemu zadłużaniu się urzędników i sług krajowych.

Wysoki Sejmie!

Normalia dla c. k. służby państwowej zawierają cały szereg przepisów, zmierzających do zapobieżenia lekkomyślnemu zadłużaniu się urzędników i sług rządowych. Najważniejszym w tej materii jest dekret nadworny dnia z 29. Stycznia 1787 (Zbiór ust. i rozp. z czasów Cesarza Józefa II. Tom XIV. str. 640), który dotychczas nie utracił mocy obowiązującej: „Dla położenia tamy zadłużaniu się urzędników w monarchii“ postanawia ten dekret, że urzędnicy, którzyby lekkomyślnie popadli w długi, a wierzycielom okrom z płacy swej, innego zabezpieczenia ani zaspokojenia dostarczyć nie mogli, szczególnie zaś, jeżeliby uszczuplenie płacy dłużej niż przez rok trwać miało, bezwarunkowo ze służby usunięci być mają.

Nie trudno domyśleć się pobudek, z jakich rozporządzenie to wypłynęło. Urzędnik, który popadł w długi, obciążające nadmiernie jego płacę, nie może mieć ani dostatecznej swobody, ani ochoty do odpowiedniego pełnienia swych obowiązków. Zaprzątnięty ciągłą troską o najpierwsze warunki bytu, z trudnością tylko nastraja się do pracy, od której mimowoli odrywać go musi myśl, że ostatecznie pracuje nie dla siebie, ale dla swych wierzycieli. Ten ciągły rozstrój wewnętrzny nie może pozostać bez szkodliwego wpływu na siłę produkcyjną, na jakość i ilość pracy urzędnika. Nie mówimy już o pokusach niedozwolonego wyzyskiwania swojego stanowiska, jakim podlegać musi urzędnik, dla którego uczciwa praca przestała już być dostatecznym do utrzymania się źródłem. Trzeba wielkiego hartu duszy, aby wśród takich okoliczności nie stracić moralnej równowagi.

Spółeczeństwo, zabezpieczając swym urzędnikom egzystencję, ma prawo domagać się od nich, aby pracy swej oddawali się z całym spokojem i aby charakterem, usposobieniem i całym moralnym nastrojem dawali rękojmię sumiennego pełnienia swych obowiązków. Brak tej rękojmi musi pociągać za sobą brak zaufania, które jest podstawą wszelkiej kwalifikacyi do pełnienia usług publicznych.

Nasza ustanowa służby krajowej nie zawiera żadnych przepisów, któreby zmierzały do zapobieżenia bezmyślnemu lub lekkomyślnemu zadłużaniu się urzędników i sług krajowych. Dłuższe doświadczenie pouczyło nas, że jest to luka, która koniecznie zapełnioną być winna. W licznym personalu służby krajowej nie rzadko trafiają się przypadki, nadzwyczajnego zadłużania się bez innego powodu, jak skłonność niestety zbyt u nas rozpowszechniona do życia nad stan i pochopność do iluzji, że stosunki materialne ulegną w bliższej lub dalszej przyszłości jakiejś bardzo znacznej zmianie na lepsze. Rzeczywistość zadaje kłam tym lekkomyślnym rachubom, a kto dał się uwieść tego rodzaju iluzji, znajdzie się nagle w najkrytyczniejszym położeniu. Wtedy obowiązek, interes służby naturalnym rzeczą porządkiem schodzi na dalszy plan, a umysł zaprzątnięty jest przede wszystkim wyszukaniem sposobu, w jakiby z nieznośnego położenia wydobyc się można. Sypią się wtedy podania i prośby o zapomogi, zaliczki i t. p., a każda odmowa wywołuje niesmak, zniechęcenie i tym podobne następstwa i objawy doznanego zawodu. Z czasem wyrabia się pewna nieczułość, pewne stępienie drażliwości ambicyi, stan, który przynosząc ujmę własnej godności, rzuca oraz niezasłużenie pewien cień na całą klasę urzędników.

Zapobiegać następstwom tego rodzaju, o ile to jest możliwem, a tam gdzie środki prewencyjne nic nie pomagają, użyć całego rygoru w interesie służby wskazanego, jest — mniemamy — obowiązkiem ustawodawstwa i władzy. Temi względami powodowani, mamy zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek do uchwały, która zapełnić ma lukę w naszej ustanowie służby krajowej. W wniosku tym proponujemy zastosowanie rygoru dopiero w razie egzekucyi za długi, ta bowiem wydaje nam się najwłaściwszem kryterjum takiego stopnia zadłużenia się, które już ze względu na dobro służby cierpienie być nie może, gdy zaś presumpcyą każdego rygoru musi być wina, wyjęte być powinny z pod niego przypadki, w których zadłużenie spowodowane zostało nieszczęściem lub innemi wypadkami od woli człowieka nie zawisłemi.

Wydział krajowy wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Urzędnik lub sługa krajowy, przeciw któremu dozwolona została egzekucya za długi, może być usuniętym ze służby, jeżeli nie wykaże, że długi jego spowodowane zostały nieszczęściem lub innemi od woli jego nie zawisłemi okolicznościami“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 14. Października 1881.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblíkiewicz wł. r.

Oktaw Pietruski wł. r.

Członek Wydziału kraj.

Sprawozdanie

Komisji dla reformy administracyjnej o kwestyonarzu c. k. Rządu w przedmiocie ograniczenia podwójnej administracji w politycznym zarządzie krajów koronnych.

Wysoki Sejmie!

Dwadzieścia lat ery konstytucyjnej w Austrii minęło — a po raz pierwszy dopiero Rząd dzisiejszy, uznając prawo przysługujące Reprezentacyom krajowym na mocy §. 19. Statutów, występuje przed Sejmy wszech krajów koronnych z wezwaniem do objawienia zdania — w jakiby sposób istniejące na teraz ustawy zmieniłyby wypadło celem zapobieżenia uznanym wszechstronnie niekorzyściom, wynikającym z podwójnej administracji politycznej.

Dążność ku uporządkowaniu zawitych tych stosunków zapowiedział dzisiejszy c. k. Rząd jako integralną część swego programu poprzód już w Radzie Państwa — nie wystąpił on jednak jak to dotąd się działo, przed tę Radę z gotowym szablonem, krepującym odmienne a jednak tyle żywotne właściwości pojedynczych krajów — przeciwnie zawezwał on ich Reprezentacye, by mu udzieliły swych na długoletniem doświadczeniu opartych zapatrywań.

W tym postępowaniu upatruje komisya niezaprzeczony dowód konstytucyjnego poszanowania zasad autonomii pojedynczych krajów i wnosi, by Wysoki Sejm dzisiejszemu c. k. Rządowi wyraził swe uznanie.

Mimo to nie mogła komisya po dokładnem rozpoznaniu przedstawionego przez c. k. Rząd kwestyonarza nie przyjść do tego przekonania, iż rozbiór poszczególnych pytań nie jest na czasie i bezpłodnym pozostałby musiał, gdyby Sejm nie miał prawa stanowienia o zasadach organizacji władz administracyjnych tak rządowych jakoteż autonomicznych w naszym kraju.

Zdanie to wypowiedziała komisya w dalszym ciągu zaprojektowanej odpowiedzi.

Na tym oświadczeniu wszakże nie mogła i nie chciała komisya ograniczyć swej odpowiedzi.

Nie mogła tego uczynić ze względu na pojawiające się w kraju liczne żądania wzmożnienia działalności władz autonomicznych i rozszerzenia ich zakresu działania, niemniej ze względu na stanowisko Wysokiego Sejmu, którego zadaniem jest: powoli lecz bezustannie a nawet

bez oglądania się na doraźny skutek, wskazywać drogę rozwoju moralnych i materialnych podstaw naszego narodowego życia —

a nie chciała tego uczynić, bo ma przekonanie, iż Rząd dzisiejszy, poparty przez zastępców kraju naszego, uwzględni uprawnione nasze wnioski i da tem dowód, że odmienne od swych poprzedników zajął stanowisko.

W tych pozytywnych, aczkolwiek w ogólnych tylko zarysach w ustępie II. zaproponowanej odpowiedzi skreślonych wnioskach ponawiane są tylko żądania te, które już poprzód kilkakrotnie w Sejmie wypowiedziane były — mianowicie żądanie:

1. o połączenie kilku gmin i obszarów dworskich w okręgi administracyjne, których zadaniem będzie pod odpowiedzialnością naczelników autonomicznych wykonywać przekazane dotąd poszczególnym gminom czynności poruczonego zakresu, niemniej te czynności policji miejscowej, które przez nie należycie wykonywane być nie mogą;

2. o przekazanie naczelnikom okręgów administracyjnych czynności sędziów pokoju;

3. o ograniczenie liczby dotychczasowych powiatów politycznych względnie Starostw i Rad powiatowych z zastrzeżeniem, iż Sejm krajowy ograniczenie to za stosowne uzna;

4. o przyznanie organom samorządu krajowego — jednak bez naruszenia ich odrębności — odpowiedniego wpływu na załatwianie niektórych spraw, należących obecnie do zakresu działania władz rządowych — wreszcie

5. o wprowadzenie w życie tych dawniej już przez Sejm powziętych uchwał, których dążnością było, zapewnić organom autonomicznym skuteczne wykonywanie ich postanowień.

Ułożony na podstawie tych zapatrywań projekt odpowiedzi na kwestyjonarz c. k. Rządu przedstawia **komisyja** Wysokiemu Sejmowi *sub A.* z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy załączoną odpowiedź uchwalić.

Mniejszość komisji przedstawia Wysokiemu Sejmowi swój oddzielny wniosek *sub B.*

Niniejszem sprawozdaniem załatwioną jest jednocześnie petycja Nr. 610 gminy Rozdół, dotycząca się zmiany ustroju administracyjnego.

Grocholski,
Przewodniczący.

P. Gross,
Sprawozdawca.

A.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na zapytanie c. k. Rządu co do ograniczenia podwójnej administracji celem jej uproszczenia, Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi razem z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oświadcza co następuje:

I. Sejm wyraża uznanie c. k. Rządowi za to, że zwrócił uwagę na potrzebę reformy administracji, a zasiągając w celu jej przeprowadzenia zdania Reprezentacyi poszczególnych królestw i krajów, złożył niewątpliwy dowód konstytucyjnego poszanowania zasady ich autonomii.

Wszelako nie sądzi, iżby jakakolwiek reforma tego rodzaju, a mianowicie reforma oparta na ograniczeniu podwójnej administracji w kraju mogła skutecznie i z prawdziwą dla kraju korzyścią być przeprowadzona, nie będąc stosownie do odrębnych potrzeb i właściwości kraju naszego jednolicie w związku z całością reform administracyi obmyślana. Tym zaś warunkom stałoby się wtedy tylko w pełnej mierze zadość, gdyby Sejm miał prawo stanowić o zasadach organizacyi władz administracyjnych tak rządowych jakoteż autonomicznych w naszym kraju.

II. Sejm niezapoznaje licznych i znaczących niedogodności obecnego ustroju administracyjnego, mniema jednak, że one nie są wyłącznie spowodowane dwoistością administracji, ale także i to w znacznej części zakresem czynności i obowiązków, jakie ustawodawstwo istniejące wkłada na gminę wiejską i małomiejską, a którym gmina w dzisiejszym składzie żadną miarą odpowiedzieć nie jest w stanie.

W przekonaniu, że sprawa reformy administracyjnej w swej całości nie jest jeszcze dojrzała i dostatecznie przygotowana, a przygotować ją można najwłaściwiej przez zaprowadzenie zmian częściowych i usuwanie kolejno tych niedogodności, które się w zastosowaniu okazały najbardziej dotkliwe — Sejm ogranicza się do wskazania tych, co stanowiąc niejako podwalinę innych, torować mogą skutecznie do nich drogę.

A w szczególności należy zdaniem Sejmu:

- a) Z dotychczasowych gmin, pozostawiając im samoistny zarząd ich majątków i własnych zakładów, i z obszarów dworskich, tworzyć w stosownie złożonych okręgach, większe okręgowe gminy administracyjne dla wykonywania pod odpowiedzialnością ich naczelników policyi miejscowej, załatwienia spraw poruczonego zakresu działania i sprawowania czynności Sądów pokoju, których rychłego zaprowadzenia domagamy się jak najusilniej;
- b) dla uproszczenia administracji i umniejszenia jej kosztów po utworzeniu okręgowych gmin administracyjnych, rozszerzyć granice teraźniejszych powiatów, a tem samem ograniczyć ich liczbę, jakoteż liczbę Rad i c. k. Starostw powiatowych pod warunkiem, iżby o potrzebie i stosowności takiego rozszerzenia słuchana była Reprezentacja krajowa;
- c) organom samorządu krajowego i powiatowego winien, bez naruszenia ich odrębności, przyznany być odpowiedni wpływ przy załatwianiu spraw, należących obecnie do zakresu działania c. k. władz rządowych, jak nadzoru nad wykonaniem ustawy o zarazie bydła, regulacji rzek, dróg państwowych, ustawy leśnej, spraw dotyczących poboru wojska, udzielania koncesyi przemysłowych i t. p. oraz zapewniona skuteczność postanowień organów autonomicznych w myśl uchwał Sejmu z dnia 5. października 1878 które nieotrzymały sankcyi.

B. Wniosek mniejszości.

Mniejszość komisji zgadzając się z **pierwszym ustępem** przedłożonej Wysokiemu Sejmowi odpowiedzi większości, nie sądzi jednak, ażeby droga wskazana w drugim ustępie przez większość komisji, wiodła do istotnej poprawy urządzeń administracyjnych w naszym kraju.

Dążąc do usunięcia licznych i znaczących niedogodności dzisiejszego ustroju administracyjnego, spowodowanych w znacznej części zakresem czynności i obowiązków włożonych na gminę wiejską i małomiejską, a uważając, że sprawa reformy administracyjnej w swej całości nie jest jeszcze dostatecznie dojrzała i przygotowana, sądzi większość komisji, że drogą do tej reformy wiodącą byłoby:

- 1) wytworzenie z gmin wiejskich i obszarów dworskich większych gmin administracyjnych, któreby pod odpowiedzialnością ich naczelników objęły wykonanie własnego i poruczonego zakresu działania i sprawowały czynności Sądów pokoju;
- 2) zmniejszenie liczby teraźniejszych powiatów dla uproszczenia administracji i umniejszenia jej kosztów.

Mniejszość komisji sądzi, że odbierając dzisiejszej gminie cały jej własny i poruczony zakres działania, odejmuje się gminom znaczenie jednostek administracyjnych, a pozostawia tylko

charakter korporacyj, mających samoistny zarząd majątkiem i własnymi zakładami, za czem idzie konieczność wytworzenia innej gminy, mogącej stanowić podstawę urządzeń administracyjnych, którą w takim razie mogłaby być jedynie gmina zbiorowa.

Mniejszość komisji nie uważa tak radykalnej przemiany, jaką zwinięcie dzisiejszych gmin, jako jednostek administracyjnych, a wprowadzenie gminy zbiorowej byłoby musiało, za rzecz odpowiednią. Nie sądzi dalej, ażeby zmniejszenie liczby powiatów wyrzucić mogło wpływ zbawienny, a ma nadto obawę, że rozrywając dzisiejszą organizację powiatową i oddalając od ludności bliską styczność z reprezentacją powiatu, osłabiłby się mogło doniosłość jej działania i jej wpływ bezpośredni na ludność. Z tych powodów sądzi mniejszość, że drogą bardziej wskazaną, nie odbiegającą tak daleko od dzisiejszego ustroju, a dającą przeciw możliwość przeprowadzenia stopniowych ulepszeń i uwzględniającą zarazem wielką różnorodność stosunków w pojedynczych powiatach, byłoby raczej: nadanie radom powiatowym prawa tworzenia okręgów z gmin wiejskich i obszarów dworskich, dla skutecznego sprawowania niektórych a najważniejszych czynności policji miejscowej.

Mniejszość komisji uważa za swój obowiązek określić bliżej wskazany przez nią kierunek zmian w urządzeniach gminnych, który wyrażałby się wydatniej w następującym zarysie.

1. Dla lepszego i skuteczniejszego sprawowania policji miejscowej a mianowicie:

a) policji drogowej t. j. starania o bezpieczeństwo i łatwość komunikacji po drogach i wodach;

b) policji polowej;

c) policji zdrowia;

d) policji nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi służebnej;

e) policji ogniowej i policji budowniczej, wykonywania przepisów porządku budowniczego i udzielania policyjnego pozwolenia na budowy, może rada powiatowa uchwalić utworzenie okręgów z gmin wiejskich i obszarów dworskich z uwzględnieniem obszaru i ludności, w którym to razie sprawowanie wymienionych powyżej czynności w połączonych w okręgi gminach i obszarach dworskich, przechodzi na naczelnika okręgowego.

Przeprowadzony podział na okręgi wymaga zatwierdzenia przez Wydział krajowy i przez polityczną władzę krajową.

2. Naczelników okręgowych mianuje Wydział powiatowy a zatwierdza polityczna władza powiatowa. Rada powiatowa uchwała ich wynagrodzenie.

3. Przy sprawowaniu czynności wyżej oznaczonych wstępuje naczelnik okręgowy w prawa i obejmuje obowiązki zwierzchności gminnej.

Tok instancyj pozostaje taki jak go określa ustawa gminna w zastosowaniu do zwierzchności gminnej.

4. Wydział krajowy określi regulaminem władzę dyscyplinarną Wydziału powiatowego nad naczelnikami okręgowymi i oznaczy potrzebną do sprawowania takiego urzędu kwalifikację.

5. Wydział powiatowy może w obrębie okręgu gminnego wydawać obowiązujące przepisy, dotyczące się wyżej wymienionych spraw policji miejscowej i za przekroczenie tychże zagrażać karą pieniężną, aż do wysokości 15 zł.

6. O ile miasteczka niemające dostatecznych środków do wypełniania policji miejscowej przyłączone być mają do okręgu gminnego, orzeka na wniosek rady powiatowej Wydział krajowy za poprzedniemi oświadczeniem politycznej władzy krajowej, że ze względów publicznych przeciw temu niema nic do zarzucenia.

7. Gminy i obszary dworskie połączone w okręgi, tylko mocą ustawy rozłączone być mogą.

Wreszcie sądzi mniejszość komisji, że zamierzone zmiany w ustroju administracyjnym są tak doniosłe i ze stosunkami życia tak blisko związane, że projekt do takiej ustawy nie mógłby być w krótkim okresie czasu, przeznaczonym dla prac sejmowych, jeszcze w bieżącej

sesyi należyście i wszechstronnie opracowanym. Dla tego też mniejszość komisji ogranicza się obecnie do przedstawienia Wys. Sejmowi rezolucji wzywającej Wydział krajowy do przedłożenia odnośnych projektów na najbliższą sesję sejmową

Mniejszość komisji wnosi przeto

I. Wysoki Sejm raczy w miejsce ustępu II. wniosku komisji powziąć następującą uchwałę:

II. Sejm nie zapoznaje licznych i znaczących niedogodności obecnego ustroju administracyjnego, mniema jednak, że one nie są wyłącznie spowodowane dwoistością administracji, ale także brakiem postanowień zapewniających wykonanie uchwał Repezentacyj powiatowych i zakresem czynności i obowiązków, jakie ustawodawstwo istniejące wkłada na gminę wiejską i małomiejską, a którym z rzadkimi tylko wyjątkami gmina w dzisiejszym składzie odpowiedzieć nie jest w stanie.

W przekonaniu, że tym niedogodnościom i brakom w danych okolicznościach najwłaściwiej zaradzić można wprowadzeniem zmian częściowych, Sejm zwraca uwagę c. k. Rządu na dawniejsze swoje w tej mierze usiłowania, dążące do stopniowej naprawy urzędów gminnych i powiatowych i sądzi, że dla ulepszenia tych urzędów byłoby pożądanem:

1. Nadanie Radom powiatowym prawa tworzenia z gmin wiejskich i obszarów dworskich okręgów, dla skutecznego sprawowania policyi miejscowej, mianowicie spraw objętych w §. 27. lit. c, d, f, g, k ust. gm. przez organa odpowiednio kwalifikowane mianowane przez Wydział powiatowy, a zatwierdzone przez polityczną władzę powiatową.

2. Zabezpieczenie wykonania uchwał Repezentacyj powiatowych w myśl uchwalonego przez Wysoki Sejm w r. 1874. projektu do ustawy.

3. Poddanie urzędników gmin wiejskich pod nadzór rządowych i samorządnych władz powiatowych w myśl uchwalonego przez Sejm w r. 1878. projektu do ustawy.

Wreszcie uważa Sejm za konieczny warunek zapewnienia naszemu krajowi pomyślniejszego rozwoju wprowadzenie instytucji Sądów pokoju dla orzekania w sprawach cywilnych drobiazgowych i w sprawach karnych o przestępstwa.

2. Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył:

a) projekt do ustawy nadającej Repezentacyom powiatowym prawo tworzenia z gmin wiejskich i obszarów dworskich okręgów — celem lepszego sprawowania policyi miejscowej mianowicie spraw objętych w §. 27. lit. c, d, f, g, k ust. gmin. przez organa odpowiednio kwalifikowane, mianowane przez Wydział powiatowy, a zatwierdzone przez polityczną władzę powiatową;

b) projekt do ustawy zapewniającej wykonanie uchwał Repezentacyj powiatowych w myśl uchwały Sejmu z r. 1874. w tym przedmiocie;

c) projekt do ustawy poddającej urzędników i funkcyonaryuszów gmin wiejskich pod nadzór rządowych i samorządnych władz powiatowych w myśl uchwały Sejmu w tym przedmiocie w r. 1878. powyższej.

Czartoryski.

Pilat.

Wasilewski.

Alfons Czajkowski,

Sprawozdawca mniejszości.

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

1. Wyniki badań nad metodami...

W ramach niniejszych badań przeprowadzono szereg...

Wyniki badań wskazują na istotną rolę...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

W ramach niniejszych badań przeprowadzono szereg...

Wyniki badań wskazują na istotną rolę...

2. Wyniki badań nad metodami...

W ramach niniejszych badań przeprowadzono szereg...

Wyniki badań wskazują na istotną rolę...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

Alfonso G. ...

Wydawnictwo ...

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzach funduszków indemnizacyjnych Galicyi Wschodniej, Galicyi Zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego na r. 1882.

Wysoki Sejmie!

C. k. Rząd przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt budżetu funduszków indemnizacyjnych Galicyi Wschodniej, Zachodniej i W. Ks. Krakowskiego na r. 1882., a te preliminarze przekazał Wysoki Sejm komisji budżetowej do zbadania i przedłożenia wniosków.

W projekcie budżetu wydatków i dochodów *funduszu indemnizacyjnego Galicyi Wschodniej*, preliminuje c. k. Rząd:

W y d a t k i.

1. Koszta zarządu	28.159 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie obligacyj	1,629.030 "
3. Kwoty wyrównawcze:	
a) w kapitale	300 "
b) w rentach	150 "
4. Renty dla uprawnionych	1,995.449 "
5. Nadzwyczajne wydatki	76.580 "
razem	<u>3,729.668 "</u>

Przeto więcej o 91.680 zł. niż preliminowano na rok 1881. w sumie . 3,637.988 "

Co do 1. Komisya budżetowa zważywszy, że wydatki na zarząd wynosiły rzeczywiście w roku 1879. — 25.573 zł., w r. 1880. — 22.738 zł., jak to wykazują przedłożone przez Rząd zamknięcia rachunków za wspomniane lata; zważywszy powtórę, że zmniejsza się liczba urzędników zatrudnionych przy zarządzie funduszami indemnizacyjnymi i zmniejszają się czynności w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych, jak to sam c. k. Rząd przedstawił w zamknięciu rachunków za r. 1880. wskazując powód mniejszego wydatku rzeczywistego na koszta zarządu, niż oznaczony był w budżecie; zważywszy przeto, że wydatki na zarząd w r. 1882. nie mogą być większe niż były rzeczywiście w r. 1880., wnosi w okrągłej sumie:

1. *Wydatki na zarząd* . . . . . 23.000 zł.

Co do 2-go. Odpowiednio planowi losowaniu i umarzania obligacyj fund. ind. Galicyi Wschodniej, mają być wylosowane obligacje indemnizacyjne w 2-giem półroczu 1881 r. za sumę 767.000 zł. m. k., a w 1-szym półroczu 1882 r. za sumę także 767.000 zł. m. k. przeto razem za 1.534.000 zł. m. k. czyli 1,610.700 zł. w. a., za które wypłata przypada w 1882 r. Przeto tę sumę należy wstawić w budżet wydatków na spłatę obligacyj wylosowanych a płatnych w r. 1882. Lecz rząd z uwagi, że jest jeszcze znaczna liczba obligacyj wylosowanych w poprzednich latach a dotychczas nie wypłaconych z powodu, że ich właściciele nie zgłosili się dotychczas po wypłatę, i że, jak zwykle, tak i w roku przyszłym przedłożona będzie do wypłaty także część obligacyj wylosowanych w poprzednich latach; proponuje na ich wypłatę dodać w tej pozycji wydatków, kwotę 18.330 zł. i wstawić w budżet wydatków fund. ind. Galicyi wsch. w r. 1882. na spłatę kapitałów przez losowanie, to jest na wypłatę za obligacje wylosowane 1,629.030 zł

Jednak komisya budżetowa zważywszy, że doświadczenie wieloletnie uczy, iż nigdy nie są przedłożone przed końcem roku do wypłaty wszystkie obligacje wylosowane i płatne w tymże roku, bo zawsze właściciele wylosowanych obligacyj opóźniają się z przedłożeniem części tychże do wypłaty. I tak naprzykład należność bieżąca za obligacje wylosowane w 2. półroczu 1879 r. i w 1. półroczu 1880 r. wynosiła według planu umorzenia 1,486.800 zł. w. a. jak to wykazuje budżet na r. 1880., zaś według zamknięcia rachunków za r. 1880. wypłacono istotnie na poczet należności bieżącej za obligacje wylosowane i płatne w r. 1880 tylko 1,220.667 zł., gdyż taką tylko liczbę wylosowanych obligacyj przedłożono do wypłaty, nie przedłożono zaś do wypłaty obligacyj za kwotę 266.133 zł. W roku 1879. przypadało do wypłaty jako należność bieżąca za obligacje wylosowane w 2-iem półroczu 1878 i w 1-szem półroczu 1879 — 1,429.870 zł. w. a., zaś wypłacono rzeczywiście 1,119.117 zł. w. a., gdyż za tę tylko sumę przedłożone do wypłaty obligacje wylosowane w powyższych dwóch terminach. Przeto komisya budżetowa sądzi, że jeżeli będzie wstawiona do budżetu na rok 1882. na spłatę za obligacje wylosowane suma taka, jaka według planu losowania przypada do zapłacenia za obligacje wylosowane w 2. półroczu 1881. i w 1. półroczu 1882., które są płatne w r. 1882, to jest 1,610.700 zł., będzie suma ta zupełnie dostateczną (jak tego dowodzą zamknięcia rachunków z lat ubiegłych) do wypłacenia nietylko za obligacje wylosowane w powyższych dwóch terminach a przedłożone do wypłaty przed końcem r. 1882., ale także i do wypłaty za obligacje wylosowane w latach ubiegłych a przedłożone do wypłaty w ciągu r. 1882.

Z tych powodów komisya budżetowa wnosi:

2. *Spłata kapitałów przez losowanie* . . . . . 1,610.700 zł.

więcej o 110.480 zł. niż było preliminowane na r. 1881.

Co do 3) zgodnie z rządowym projektem budżetu, komisya wnosi:

3. *Na kwoty wyrównawcze:*

a) w kapitale . . . . . 300 zł.

b) w rentach . . . . . 150 „

Co do 4. Wydatek na wypłatę renty dla uprawnionych czyli na wypłatę kuponów od obligacyj indemnizacyjnych zmniejsza się z każdym rokiem, z powodu, że corocznie znaczna liczba obligacyj indemnizacyjnych bywa wylosowaną, zaś od obligacyj wylosowanych nie płaci się już procentów, to jest kuponów, a liczba nowo wystawionych obligacyj jest bardzo mała.

Obligacje indemnizacyjne Galicyi Wschodniej niewylosowane wynosiły w Październiku 1880. r. sumę 40,636.816 zł. m. k., a po wylosowaniu 31. Października 1880. r. i 30. Kwietnia 1881. r. obligacyj indemnizacyjnych Galicyi Wschodniej za sumę 1,416.000 zł. m. k. (czyli 1,486.800 zł. w. a.), wynoszą obecnie w Październiku 1881. r. obligacje indemnizacyjne Galicyi Wschodniej dotychczas niewylosowane 39,150.016 zł. m. k., zaś wraz z wystawionymi w 1881. r. nowymi obligacjami indemnizacyjnymi w kwocie 5.250 zł. m. k., wynosić będzie 30. Października 1881. r. kapitał niewylosowanych obligacyj indemnizacyjnych Galicyi Wschodniej 39,155.266 zł. m. k. Na wypłatę więc 5% od tej sumy, to jest na wypłatę kuponów od obligacyj niewyloso-

wanych przypada dać w 1882. r. 1,957.763 zł. w. a. Prócz tego potrzeba na procent od kapitałów likwidowanych a nie pokrytych dotąd obligacyami 722 zł. Razem potrzeba w 1882. roku 1,958.485 zł.

Ale rząd na wypłatę zaległych kuponów z lat dawniejszych nie przedłożonych dotychczas do wypłaty, preliminuje prócz powyższej, kwotę 36.964 zł.

Jednak komisya budżetowa z uwagi, że także nie wszystkie kupony od obligacyj indemnizacyjnych zapadłe w 1882 r., przedłożone będą do wypłaty przed końcem roku 1882, sądzi sumę 1,958.485 zł. w. a., przypadającą według ścisłego obrachowania na wypłatę za wszystkie kupony zapadłe w 1882 r., za dostateczną do wypłacenia tak za kupony zapadłe w 1882 r. a przedłożone do wypłaty przed końcem tegoż roku, jak i za kupony zapadłe w poprzednich latach, przedłożone zaś do wypłaty w 1882. To zdanie komisji potwierdza wieloletnie doświadczenie, to jest wszystkie zamknięcia rachunków z lat ubiegłych. Naprzykład należność za zapadłe w 1880 r. kupony wynosiła 2,280.291 zł., przedłożono zaś do wypłaty do końca 1880 roku kuponów zapadłych w tymże roku za 1,973.443 zł., kuponów zaś zapadłych w poprzednich latach za 196.110 złr. — przeto przedłożono do wypłaty w 1880 r. kuponów zapadłych tak w roku bieżącym jak w latach poprzednich za sumę o 110.738 zł. mniejszą niż wynosiła należność za kupony zapadłe jedynie w r. 1880, jak to wykazuje zamknięcie rachunków za rok 1880. Podobny wynik wykazują zamknięcia rachunków z lat poprzednich. A nawet rząd aż do r. b. nie preliminował oddzielnej a zbytecznej sumy na wypłatę za kupony zapadłe w dawniejszych latach.

Z tych powodów komisya budżetowa wnosi:

4. *Renty dla uprawnionych* . . . . . 1,958.485 zł.

Co do 5). Na wydatki nadzwyczajne, która to rubryka wydatków obejmuje zwrot nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych, nadpłaconych kapitałów i rent, preliminuje Rząd 76.580 zł. w. a. to jest taką samą sumę jaką preliminowano na ten wydatek w budżecie na rok 1881. Komisya zgodnie z tą propozycją wnosi:

5) *Wydatki nadzwyczajne* . . . . . 76.580 zł.

Przeto ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej . . . . . **3,669.215 zł.**

Pokrycie tych wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej, to jest **dochody** tego funduszu, Rząd preliminuje w projekcie budżetu na rok 1882 jak następuje:

Od obowiązanych

1. wpłata kapitałów	3.155 zł.
2. wpłata na renty	633 „
3. odsetki za zwłokę i inne dochody	5.355 „

II. Dochody własne

4. odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych	42.746 „
--	----------

III. Od kraju

5. Dodatek indemnizacyjny do podatków	2,177.817 „
---	-------------

IV. Ze skarbu państwa

6. Subwencya ze skarbu państwa	1,499.964 „
--	-------------

Razem	<u>3,729.670 zł.</u>
-----------------	----------------------

(NB. W przedłożeniu rządowem przez pomyłkę wydrukowano: 3,729.668 zł.)

Komisya budżetowa nie mając nic do nadmienia przeciw przyjęciu czterech pierwszych pozycyji rządowego preliminarza dochodów fund. indem. Galicyi wschodniej, wnosi ich przyjęcie bez zmiany; mianowicie:

1. <i>Wpłata kapitałów</i>	3.155 zł.
2. <i>Wpłata na renty</i>	633 „
3. <i>Odsetki za zwłokę i inne dochody</i>	5.355 „
4. <i>Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych</i>	42.746 „

Co do 5tej pozycyi dochodów, którą stanowi zasiłek od kraju, a którym jest „dodatek indemnizacyjny do podatków“, komisya budżetowa musi przedstawić Wysokiemu Sejmowi swoje uwagi, powodujące ją do uczynienia wniosku odmiennego od projektu rządowego.

Rząd preliniuje ten dodatek indemnizacyjny dla funduszu indemn. Galicyi wschodniej w sumie 2,177.817 zł. w. a. na podstawie rzeczywistego dochodu z dodatku indemnizacyjnego w 1880 r., pobieranego w wysokości 45 ct. do jednego złotego podatków państwowych stałych wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części a bez dodatku nadzwyczajnego.

Lecz komisya budżetowa zważywszy, że po przeprowadzonej reformie podatku gruntowego, nie istnieje już teraz co do tego podatku dawny rozdział na należność zwyczajną, dodatek $\frac{1}{3}$ części podatku, i dodatek nadzwyczajny, przeto, że przy tym podatku dodatek indemnizacyjny może być wymierzany tylko w stosunku do całej należności podatku.

Zważywszy dalej, że wielkie zawikłania musiałyby wynikać w wymiarze i poborze dodatku indemnizacyjnego, gdyby tenże wymierzany i pobierany był przy podatku gruntowym według innej miary, bo w stosunku do całej należności tego podatku, a przy innych podatkach stałych według odmiennnej miary, bo w stosunku tylko do „ordynaryum“ należności podatku wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części.

Zważywszy wreszcie, że w razie wymiaru dodatku indemnizacyjnego w stosunku do całej należności każdego podatku stałego, opłacający podatek gruntowy, najciężniejszy dla ludności wiejskiej, i podatek czynszowo-domowy, najciężniejszy dla ludności miejskiej, płacić będą nieco mniejszy dodatek indemnizacyjny w porównaniu z tym, jakiby płacili, gdyby dodatek indemnizacyjny wymierzany był w stosunku do samego „ordynaryum“ podatku wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części.

Mianowicie, zważywszy, że nawet przy utrzymaniu dotychczasowej wysokości dodatku indemnizacyjnego, lecz w razie przyjęcia wymiaru tego dodatku w stosunku do całej należności podatku, opłacający podatek gruntowy, płaciliby w r. 1882. w całej Galicyi w dodatku indemnizacyjnym mniej o 165.241 zł. niż by płacili, gdyby dodatek indemnizacyjny był wymierzany w stosunku do nieistniejącego już dzisiaj, a dawnego „ordynaryum“ podatku wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części; opłacający zaś podatek czynszowo-domowy płaciliby w całej Galicyi w dodatku indemnizacyjnym mniej o 51.480 zł., niżby płacili, gdyby dodatek indemnizacyjny wymierzano w stosunku do „ordynaryum“ tegoż podatku domowo-czynszowego wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części.

Z tych powodów wnosi komisya budżetowa: aby dodatek indemnizacyjny wymierzany był w stosunku do całej należności każdego podatku stałego i odpowiedni temu wniosek przedłoży Wysokiemu Sejmowi do uchwały w końcu tego sprawozdania.

Powtóre, komisya budżetowa zważywszy, że cała należność podatków stałych, to jest gruntowego, domowo-czynszowego, domowo-klasowego, zarobkowego i dochodowego obrachowaną jest wschodniej części Galicyi na r. 1882 w sumie 6,814,782 zł., że przeto jeden cent dodatku indemnizacyjnego do jednego złotego całej należności podatków stałych wschodniej części Galicyi przyniesie dochodu 68.147 zł. 82 ct., proponuje, aby dodatek indemnizacyjny pobierany był w wysokości 30 ct. do jednego złotego całej należności wszystkich podatków stałych i odpowiedni wniosek przedłoży w końcu tego sprawozdania do uchwały Wysokiemu Sejmowi, a tu wnosi:

5. *Dodatek indemnizacyjny do podatków* . . . . . 2,044,434 zł.

Co do 6tej z kolei pozycyi dochodów fund. ind. Galicyi Wschodniej, to jest co do uposażenia ze skarbu państwa.

Dotacya ze skarbu państwa dla obu funduszy Galicyi Wschodniej i Zachodniej wynosi rocznie 2,500.000 zł. m. k. czyli 2,625.000 zł. w. a. Ces. król. rząd w przedłożonym wysokiemu Sejmowi projekcie budżetu preliniuje wstawić z tej sumy w budżet dochodów funduszu indemn-

zacyjnego Galicyi Wschodniej 1,499.964 zł. w. a., zaś w budżet funduszu indemnizacyjnego Galicyi Zachodniej resztę powyżej przytoczonej ogólnej sumy dotacji, to jest 1,125.036 zł. w. a.

Komisya budżetowa zgodnie z tą propozycją rządu, wnosi :

6. *Dotacja ze skarbu państwa dla funduszu indemn. Galicyi Wschodniej* 1,499.964 zł.

Przeto suma dochodów funduszu ind. Galicyi Wschodniej z powyższych sześciu pozycji dochodów wynosić ma 3,596.287 zł.; gdy zaś ogół wydatków tegoż funduszu w 1882 r. obrachowała wyżej komisya budżetowa na 3,669.215 zł., przeto brakowałoby 72.928 zł. Jednak komisya budżetowa nie proponuje wyższego dodatku indemnizacyjnego; albowiem w razie gdyby dochody „od stron obowiązanych“ i dochód z dodatku indemnizacyjnego — które zwykle za nisko są preliminowane, jak to wykazują zamknięcia rachunków z lat przeszłych — niepokryły wspomnionego braku, pozostał z końcem roku 1880 w funduszu ind. Galicyi Wschodniej *zapas kasowy* w sumie 193.262 zł., z którego można w takim razie użyć kwotę 72.928 zł. dla pokrycia wydatków w 1882 r. — i wnosi, aby w budżet dochodów na r. 1882. wstawić :

7. *część zapasu kasowego pozostałego z końcem 1880 r.* . . . . . 72.928 zł.

Razem więc dochody funduszu ind. dla Galicyi Wschodniej . . . . . 3,669.215 zł.
równe z sumą wydatków na 1882 r.

W projekcie budżetu dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej prelimiuje c. k. rząd :

W y d a t k i.

1. Koszta zarządu	15.345 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie	899.745 „
3. Kwoty wyrównawcze :	
a) w kapitale	50 „
b) w rentach	50 „
4. Renty dla uprawnionych	1,154.293 „
5. Nadzwyczajne wydatki	8.000 „
Razem wydatki	2,077.483 zł.

w. a. Przeto więcej o 8.344 zł. niż preliminowano ogół wydatków na r. 1881 w sumie 2,069.139 zł.

Co do 1ej pozycji. Komisya budżetowa zważając, że wydatki na zarząd funduszu indemn. Galicyi Zachodniej wynosiły rzeczywiście w 1879 r. 13.129 zł., w 1880 r. 12.441 zł., co wykazują przedłożone przez rząd zamknięcia rachunków; powtóre zważywszy, że nie wzrastają, ale zmniejszają się czynności w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych, że przeto wydatki na zarząd w 1882. r. nie mogą być większe niż były rzeczywiście w 1880 r., — wnosi :

1. *Wydatki na zarząd* . . . . . 12.500 zł.

Co do 2iej pozycji wydatków. Odpowiednio planowi losowania i umarzania obligacyj funduszu indemn. Galicyi Zachodniej, mają być wylosowane obligacye w 2iem półroczu 1881 r. za sumę 408.000 zł. m. k., w 1ym półroczu 1882 r. za sumę 442.000 zł. m. k., razem za 850.000 zł. m. k., czyli 892.500 zł. w. a., za które wypłata przypada r. 1882 r.; przeto tę sumę należy wstawić w budżet wydatków na spłatę obligacyj wylosowanych a płatnych w 1882 r. Lecz rząd z uwagi, że jest znaczna liczba wylosowanych obligacyj w poprzednich latach, a dotychczas jeszcze niewypłaconych, projektował wstawić w tę 2gą pozycję budżetu wydatków na 1882 r. dodatkowo 7.245 zł. na spłatę obligacyj wylosowanych w dawniejszych latach a nie przedłożonych dotychczas do wypłaty. Jednak komisya budżetowa z powodów wyłożonych obszernie przy tejże pozycji wydatków

funduszu indemn. Galicyi Wschodniej, uważa sumę 892.500 zł. za zupełnie dostateczną do wypłacenia nie tylko za obligacje wylosowane w drugim półroczu 1881 i w pierwszym półroczu 1882 r. a przedłożone do wypłaty przed końcem r. 1882, ale także do wypłaty za obligacje wylosowane w latach ubiegłych a przedłożone do wypłaty w ciągu 1882 r., i wnosi:

2. *Splata kapitału przez losowanie* . . . . . 892.500 zł.

więcej o 35.700 zł. niż było preliminowane na r. 1881.

Co do 3-iej pozycji wydatków, komisya zgodnie z rządowym projektem wnosi:

3. *Kwoty wyrównawcze a) w kapitale* . . . . . 50 zł.

" " *b) w rentach* . . . . . 50 "

Co do 4-tej pozycji wydatków „renty dla uprawnionych“, to jest wypłata kuponów od obligacyj indemnizacyjnych, komisya budżetowa uczynić musi uwagi uzasadniające taką samą zmianę wniosku rządowego, jaką zaproponowała co do tej samej pozycji w wydatkach fund. ind. Galicyi wschodniej.

Niewylosowane obligacje i indemnizacyjne Galicyi zachodniej wynoszą obecnie t. j. w Październiku r. b. sumę 22,795.804 zł. m. k., a po doliczeniu do tej sumy nowo wystawionych w 1881 r. obligacyj prawdopodobnie w kwocie 1.890 zł. m. k., wynosić będą z końcem 1881 r. niewylosowane obligacje indemnizacyjne Galicyi zachodniej sumę 22,797.694 zł. m. k., od których potrzeba będzie zapłacić w 1882 r. procent 5% to jest kupon zapadły w r. 1882 w sumie 1,139.885 zł. w. a. Prócz tego od kapitałów niepokrytych obligacjami indemnizacyjnymi przypadnie zapłacić w 1882 r. według obrachowania rządowego 72 zł.; razem przeto przypada zapłacić w 1882 r. jako rentę dla uprawnionych 1,139.957 zł. w. a. Wprawdzie Rząd proponuje jeszcze wstawić dodatkowo w tę pozycję wydatków kwotę 14.336 zł. na wypłatę za kupony zapadłe w dawniejszych latach, dotychczas niewypłacone, a które mogą być przedłożone do wypłaty w 1882 r. Lecz komisya budżetowa uważa preliminowanie tej dodatkowej kwoty zupełnie zbyt czynnem, a to z powodów, które przedstawiła wyżej obszernie co do takiej samej propozycji rządowej w budżecie wydatków fund. ind. Galicyi Wschodniej, — przeto wnosi:

4. *Renty dla uprawnionych* . . . . . 1,139.957 zł.

Co do 5-iej pozycji komisya budżetowa zgodnie z rządowym projektem budżetu wnosi:

5. *Wydatki nadzwyczajne* . . . . . 8.000 zł.

Przeto ogół wydatków fund. ind. Galicyi Zachodniej w 1882 r. . . . . 2,053.557 zł.

Dochody funduszu indemnizacyjnego Galicyi Zachodniej rząd obrachował w przedłożonym projekcie budżetu na r. 1882 jak następuje:

I. Od obowiązanych.

1. Wpłata kapitałów . . . . . 1.841 zł.

2. " rent . . . . . 678 "

3. Odsetki za zwłokę i inne dochody . . . . . 5.313 "

II. Własne dochody.

4. Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych . . . . . 23.896 zł.

III. Od kraju.

5. Dodatek indemnizacyjny do podatków . . . . . 920.719 "

IV. Ze skarbu Państwa.

6. Zasiłek ze skarbu Państwa . . . . . 1,125.036 "

Razem . . . . . 2,077.483 zł.

Komisya budżetowa wnosi przyjęcie bez zmian czterech pierwszych pozycji rządowego preliminarza dochodów mianowicie:

1. <i>Wpłata kapitałów</i>	1. 841 zł.
2. " <i>rent</i>	678 "
3. <i>Odsetki za zwłokę i inne dochody</i>	5.313 "
4. <i>Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych</i>	23.896 "

Co do 5tej pozycji dochodów, w rządowym projekcie budżetu preliminowano dochód z dodatku indemnizacyjnego w 1882 r. na podstawie rzeczywistego dochodu z tegoż dodatku w 1880 r. pobieranego po 45 centów do jednego złotego „ordynaryum“ podatków państwowych wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, a bez dodatku nadzwyczajnego. Lecz komisya budżetowa przedstawiła już obszernie przy tejże pozycji dochodów funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej powody przemawiające za tem, aby dodatek indemnizacyjny wymierzano i pobierano w stosunku do całej należności podatków stałych i odpowiedni temu wniosek przedłożył Wys. Sejmowi do uchwały przy końcu tego sprawozdania. Zważywszy zaś, że całą należność wszystkich podatków stałych w zachodniej części Galicyi obrachowano na 1882 r. w sumie 2,677.878 zł. w. a., że przeto jeden cent dodatku indemnizacyjnego do jednego złotego całej należności podatków stałych w zachodniej części Galicyi przyniesie dochodu 26.778 zł. 78 ct., proponuje komisya, aby dodatek indemnizacyjny w Galicyi zachodniej pobierać w tej samej wysokości, jak ma być pobierany w Galicyi wschodniej, t. j. po 30 centów do jednego złotego całej należności wszystkich podatków stałych. Dodatek indemnizacyjny pobierany w tej wysokości przyniosłby dochodu funduszowi indemnizacyjnemu Galicyi zachodniej 803.363 zł. Wniosek odpowiedni tej propozycji przedstawia komisya do uchwały Wys. Sejmowi przy końcu tego sprawozdania, a tu wnosi:

5. <i>Dodatek indemnizacyjny do podatków</i>	803.363 zł.
--	-------------

Co do 6tej pozycji dochodów, komisya budżetowa zgodnie z przedłożonym przez c. k. Rząd projektem budżetu, wnosi:

6. <i>Dotacya ze skarbu państwa</i>	1,125.036 zł.
---	---------------

Ponieważ suma dochodów funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej z powyższych sześciu pozycji wynosi 1,960.127 zł., zaś ogół wydatków tegoż funduszu w 1882 r. obrachowała wyżej komisya budżetowa na sumę 2,053.557 zł., przeto brakowałoby 93.430 zł. Na pokrycie tego braku — w razie, gdyby nie został pokryty przewyżką dochodów rzeczywistych z powyższych sześciu pozycji nad dochody preliminowane, które zwykle są szczerpło obrachowane — można użyć część zapasu kasowego, który w funduszu Galicyi zachodniej pozostał przy zamknięciu rachunków za rok 1880 w kwocie 106.537 zł., i dlatego komisya budżetowa wnosi, aby w budżet dochodów na rok 1882 wstawić:

7. <i>Część zapasu kasowego pozostałego z końcem 1880 r.</i>	93.430 zł.
--	------------

Razem więc dochody funduszu indemnizacyjnego Galicyi Zachodniej . . . . . 2,053.557 zł.
równe z sumą wydatków tegoż funduszu na rok 1882.

Komisya budżetowa przedkładając Wys. Sejmowi do przyjęcia, według jej wniosków, budżet wydatków i dochodów funduszy indemnizacyjnych Galicyi Wschodniej i Galicyi Zachodniej na rok 1882

wnosi zarazem następującą uchwałę finansową:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicyi Wschodniej i funduszu indemnizacyjnego Galicyi Zachodniej w r. 1882, Sejm ustanawia w obu tych częściach kraju dodatek do podatków stałych po 30 centów do każdego złotego całej należności podatku.

W projekcie budżetu dla funduszu indemnizacyjnego W. Ks. Krakowskiego prelinuje Rząd :

W y d a t k i :

1. Koszta zarządu	1.083 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie	91.350 „
3. Renty dla uprawnionych	94.919 „
4. Nadzwyczajne wydatki	400 „
Razem	<u>187.752 zł.</u>

przeto więcej o 25.680 zł., niż wynosiły rzeczywiste wydatki w r. 1880 w sumie 162.072 zł.

Co do 1ej pozycji. Komisya budżetowa zważywszy, że wydatki na zarząd funduszem indemnizacyjnym Krakowskim wynosiły rzeczywiście w 1880 r. sumę 816 zł.; zważywszy dalej, że koszta zarządu nie mogą być w 1882 r. większe niż były w 1880 r., a to z powodów przytoczonych przy tej pozycji wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicyi Wschodniej, wnosi w okrągłej kwocie

1. Koszta zarządu	900 zł.
-------------------	---------

Co do 2iej pozycji. Odpowiednio planowi losowania, mają być wylosowane obligacye indemnizacyjne krakowskie w 2gim półroczu 1881 za sumę 43.000 zł. m. k., a w 1szem półroczu 1882 za sumę 44.000 zł. m. k., razem za 87.000 zł. m. k. czyli za 91.350 zł. w. a. Tę tylko sumę proponuje Rząd wstawić w 2giej pozycji wydatków, a komisya budżetowa zgodnie z tą propozycją wnosi:

2. Spłata kapitałów przez losowanie	91.350 zł.
-------------------------------------	------------

Co do 3iej pozycji. Niewylosowane dotychczas obligacye indemnizacyjne krakowskie wynoszą obecnie, t. j. w w Październiku 1881. r. sumę 1,898.379 zł. w. a. Na wypłatę 5% od tej sumy w 1882. r. t. j. na wypłatę kuponów, które zapadną w 1882. r., potrzeba 94.919 zł. w. a. i tę kwotę proponuje Rząd wstawić w 3iej pozycji wydatków, a komisya budżetowa zgodnie z tą propozycją Rządu, wnosi:

3. Renty dla uprawnionych	94.919 zł.
---------------------------	------------

Co do 4. pozycji. Komisya budżetowa zgodnie z propozycją Rządu opartą na rzeczywistym wydatku w 1880. r., wnosi:

4. Wydatki nadzwyczajne	400 zł.
-------------------------	---------

Przeto ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego Krakowskiego w r. 1882. 187.569 zł.

Dochody funduszu indemn. krakowskiego, który nie pobiera zasiłku czyli nie ma dotacyi ze skarbu Państwa, prelinował Rząd w przedłożonym Sejmowi projekcie budżetu, jak następuje:

I. Od obowiązanym.

1. Wpłata kapitałów	1.535 zł.
2. „ rent	220 „
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	1.381 „

II. Własne dochody.

4. Odsetki od zakupionych obligacyi indemn.	6.092 „
---	---------

III. Od kraju.

5. Dodatek indemnizacyjny do podatków	178.524 zł.
---------------------------------------	-------------

Razem 187.752 „

Komisya budżetowa nie ma nic do zarzucenia propozycji rządowej co do czterech pierwszych pozycji dochodów i wnosi przyjęcie ich bez zmiany.

Co do 5tej pozycji. Rząd w swoim projekcie budżetu na 1882 r. obliczył dochód funduszu indemnizacyjnego Krakowskiego z dodatku indemnizacyjnego, według rzeczywistego dochodu z tegoż dodatku w 1880 r., pobieranego wówczas w Wielkiem Ks. Krakowskiem w wysokości 30 centów do jednego złotego zwykłej należitości („ordinarium“) podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, a bez dodatku nadzwyczajnego. Lecz komisya budżetowa przedstawiła już wyżej powody ważne przemawiające za tem, aby dodatek indemnizacyjny wymierzany i pobierany był w całym kraju (tak w wschodniej i zachodniej części Galicyi jak i w Wielkiem Ks. Krakowskiem) w stosunku do całej należitości podatków stałych. Gdy zaś całą należitość podatków stałych w W. Ks. Krakowskiem obrachowano na rok 1882. w sumie 832 221 zł. w. a, przeto jeden cent indemnizacyjnego dodatku do jednego złotego całej należitości podatków stałych w Wielkiem Księstwie Krakowskiem przyniesie dochodu 8.322 zł. 21 ct. Na podstawie wyżej wyrażonej zasady co do wymiaru dodatku indemnizacyjnego, oraz na podstawie powyższego obrachowania dochodu z tego dodatku, wnosi komisya budżetowa, aby dodatek indemnizacyjny wymierzać i pobierać w 1882 r. w Wielkiem Ks. Krakowskiem w wysokości 20 centów do jednego złotego całej należitości podatków stałych i wniosek ten przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały przy końcu tego sprawozdania. Dodatek indemn. pobierany w wysokości 20 centów do jednego złotego całej należitości podatków stałych przyniesł by funduszowi indemnizacyjnemu krakowskiemu dochodu w 1882 r. 166.442 zł., przeto komisya wnosi:

5. *Dodatek indemnizacyjny do podatków* . . . . . 166.442 zł.

Ponieważ suma dochodów funduszu indem. krakowskiego z powyższych pięciu pozycji wynosi: 175.670 zł., zaś ogół wydatków tego funduszu w 1882 r. obrachowała wyżej komisya na 187.569 zł., przeto brakowałoby do pokrycia wydatków kwoty 11.899 zł. Na pokrycie tego braku — w razie gdyby nie został pokryty przewyżką dochodów rzeczywistych w powyższych pięciu pozycjach, nad dochody szczupło preliminowane — można użyć cząstkę zapasu kasowego, który pozostał w sumie 110.088 zł. przy zamknięciu rachunków funduszu indemnizacyjnego krakowskiego za rok 1880. Wnosi więc komisya budżetowa, aby w budżet dochodów funduszu indem. krakowskiego na rok 1882. wstawić:

6. *część zapasu pozostałego z końcem 1880. r.* . . . . . 11.899 zł.

Razem dochody funduszu indemn. krakowskiego . . . . . 187.569 „
równe z sumą wydatków na 1882. r.

Komisya budżetowa przedkładając Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia, według jej wniosków, budżet wydatków i dochodów funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1882.,

wnosi zarazem następującą *uchwałę finansową*:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego w r. 1882., Sejm ustanawia w Wielkiem Księstwie Krakowskiem dodatek do podatków stałych po 20 centów do każdego złotego całej należitości podatku.

We Lwowie dnia 12. Października 1881.

Przewodniczący:
Henryk Wodzicki.

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski.

Aleg. 107.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, żeby w uniwersytecie lwowskim zaprowadził stałą katedrę historyi polskiej.

We Lwowie dnia 17. października 1881.

Wnioskodawca

Euzebiusz Czerkawski

poseł lwowski.

Piętak, Towarnicki, Żywicki, Chrzanowski, Dobrzyński, Skałkowski, Kuczyński, Madeyski, Zbrożek, Podlewski, Małecki, Majer, Hoppen, Abrahamowicz, Milieski, Haller, Romer, Golejewski, Bartmański, Weissmann, Czaykowski, Scipio, Pilat, Łazarski, Pietruski, Szczęsny Koziębrodzki, Fedorowicz, Teofil Żurowski, Buchwald, Waygart, Hozard, Szumańczowski, Max, Męciński, Łukasiewicz, Wesołowski, Fruchtman, Jasiński, Smarzewski, Ignacy Łukasiewicz, Janko, Stanisław Tarnowski, Goldmann, Wereszczyński, Merunowicz, Dunajewski, Filip Zucker, Edward Stadnicki, Lenartowicz, Paweł Popiel, Zatorski.

Aug. 107.

Wissler.

Wissler's paper on birds.

Wissler's paper on birds, with a list of the birds of the island of Java.

Wissler's paper on birds, with a list of the birds of the island of Java.

(Wissler's paper)

Wissler's paper on birds, with a list of the birds of the island of Java. This paper is a continuation of the work of the author, and contains a list of the birds of the island of Java, with a description of their habits and characteristics.

Alg. 108.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o petycji Reprezentacji Zboru izraelickiego w Krakowie względem udzielenia jednorazowego zasiłku na skończenie szpitala izraelickiego w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Przełożństwo Zboru izraelickiego w Krakowie wniosło do Wys. Sejmu prośbę do l. 286 o udzielenie zasiłku jednorazowego na dokończenie szpitala izraelickiego w Krakowie, powołując się na to, iż szpital ten stanął własnym kosztem gminy wyznaniowej izraelickiej, że jednak mimo wyłożonego już na tę budowę kosztu w kwocie przeszło 70.000 zł., gmach szpitalny wymaga jeszcze różnych robót niezbędnych dla wykończenia, a raczej dla uchronienia budynku od zniszczenia.

Komisya budżetowa, zbadawszy stan rzeczy przekonała się, iż petycja niniejsza zasługuje istotnie na uwzględnienie.

Szpital bowiem izraelicki w Krakowie, mieszczący obecnie 50 łóżek urządzony i prowadzony jest wzorowo.

W r. 1879. leczono w tym szpitalu chorych ubogich bezpłatnie przez dni 14.660, a w r. 1880. przez dni 13.754.

Gmach zaś sam, wystawiony na rozmiary odpowiednie, potrzebuje nieodzownie wykończenia niektórych murów i fasady, dalej urządzenia łaźni, schodów i innych robót uzupełniających całą budowę. Kosztorys na te roboty ściśle obliczony wynosi 10.000 zł., z której te sumy przypada około 5.000 zł. na wykończenie robót najniezbędniejszych.

W obec tego stanu rzeczy komisya budżetowa sądzi, iż należy się przychylić do prośby Zboru izraelickiego krakowskiego, a to tem więcej, ile że szpital w mowie będący, w którym się co rok leczy tak znaczna ilość ubogich chorych, stanowi nie mało ulg dla funduszu krajowego, z którego szpital rzeczony żadnej nie pobiera dotacyi, że zatem, gdyby w skutek zaniedbania budynku szpital izraelicki krakowski nie mógł nadal podołać swemu zadaniu w sposób dotychczasowy. ciężar leczenia ubogich, dotychczas w tymże szpitalu leczonych, spaść by musiał w znacznej części na fundusz krajowy.

Nadto zważyć trzeba, iż niezawodnie słuszną jest zasada aby fundusz krajowy przyszedł w pomoc tym towarzystwom i korporacyom, które już własnymi siłami spełniły największą część

swego zadania, jak to właśnie ma miejsce w wypadku niniejszym. To też w myśl tej zasady Wys. Sejm w roku zeszłym w wypadku podobnym udzielił Zgromadzeniu Sióstr św. Wincentego we Lwowie subwencyę w kwocie 10.000 złr. na przebudowanie szpitala, zaś dla rozłożenia tego wydatku na dłuższe lata upoważnił Wydział krajowy do gwarantowania i umorzenia z funduszu krajowego pożyczki w tejże kwocie, przez Zgromadzenie Sióstr Św. Wincentego we Lwowie zaciągnąć się mającej.

Otóż komisya budżetowa, chcąc również w wypadku niniejszym uczynić zadosyć proszącemu Zborowi, bez znacznego obciążenia budżetu rocznego, ogranicza subwencyę do sumy niezbędnej dla zabezpieczenia gmachu szpitalnego t. j. do sumy 5.000 złr. i wnosi, aby ten zasdek udzielony był także w formie poręczenia i umarzenia z funduszn krajowego pożyczki, którą Reprezentacya Zboru w tej kwocie zaciągnie.

Komisya budżetowa zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do gwarantowania i umorzenia z funduszu krajowego pożyczki przez Przełożęństwo Zboru izraelickiego w Krakowie zaciągnąć się mającej w kwocie 5.000 złr. i do wstawienia pierwszej raty amortyzacyjnej w kwocie 400 złr. do budżetu na r. 1882.

Za przewodniczącego:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Arnold Rapoport.

Aleg. 109.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Pietruskiego w przedmiocie urządzenia pomieszkania dla Marszałka krajowego w gmachu sejmowym.

Wysoki Sejmie!

Komisyja administracyjna w załatwieniu wniosku posła Oktawa Pietruskiego z dnia 4 b. m L. 599. w treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dla Marszałka krajowego urządził pomieszkanie w gmachu sejmowym, zrozumiała w ten sposób naturę wniosku: iż nie idzie tylko o urządzenie mieszkania dla obecnie urzędującego Marszałka, ale o stałe pomieszczenie w gmachu sejmowym każdorazowego Marszałka krajowego, a to zarówno dla ułatwienia urzędowania, jak i dla odpowiedniej reprezentacyi zgodnej z urzędem Marszałka krajowego.

W tym kierunku działając komisyja, przekonawszy się, że ilość obecnie przez biura niezajętych pokoi wystarcza — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dla Marszałka krajowego urządził pomieszkanie w gmachu sejmowym, adoptował odpowiednio wszystkie pokoje, a reprezentacyjne umeblował z funduszu dyspozycyjnego.

Grocholski w. r.

Przewodniczący.

Paweł Popiel

Sprawozdawca.

Aug 1991

SPRING

Annual Report of the Board of Directors
for the year ending 31st March 1991

WYKONANIE PRACY

W tym okresie zarządek wykonał zadania określone w planie strategicznym na rok 1991.

WYKONANIE PRACY

W tym okresie zarządek wykonał zadania określone w planie strategicznym na rok 1991. W szczególności: przeprowadził badania i badania, które miały na celu wypracowanie nowych produktów i usług, które będą miały na celu zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstwa. Zarządek wykonał również zadania określone w planie strategicznym na rok 1991, które miały na celu zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstwa.

WYKONANIE PRACY

W tym okresie zarządek wykonał zadania określone w planie strategicznym na rok 1991. W szczególności: przeprowadził badania i badania, które miały na celu wypracowanie nowych produktów i usług, które będą miały na celu zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstwa.

W tym okresie zarządek wykonał zadania określone w planie strategicznym na rok 1991.

W tym okresie zarządek wykonał zadania określone w planie strategicznym na rok 1991.

Aleg. 110.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk
w kraju.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 14. Lipca 1880 przyjął Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie komisji budżetowej wyluszczające powody, dla których komisya ta wykreśliła wstawioną przez Wydział krajowy do budżetu rubrykę wydatków na kwaterunek wojska i umieszczoną w niej kwotę 120.000 zł. w. a. Powody te leżały w tem, że Reprezentacya krajowa nie może incydentalnie drogą uchwały budżetowej decydować o przyjęciu tego wydatku na fundusz krajowy, że nie były podówczas zebrane daty co do liczby miejsc i rozmiarów potrzebnych dla wojska pomieszczeń, że c. k. Rząd nie zwrócił był się w tej sprawie do Reprezentacyi krajowej, w końcu zaś, że §. 23. ustawy kwaterunkowej z dnia 11. Czerwca 1879 nr. 93. dz. p. p. wypowiada tylko zasadę, iż ciężar stałego kwaterunku spada na kraj cały, lecz ztąd nie wynika bynajmniej, aby ciężar ten pokrywany był z funduszu krajowego, a może być wskazane albo utworzone inne źródło albo inny sposób pokrycia dla tego ciężaru.

W przydzielonem komisji administracyjnej sprawozdaniu, w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk, Wydział krajowy wnosi udzielanie z funduszu krajowego pożyczek na budowę koszar, bądź stałych, bądź tymczasowych (Nothkasernen), aby zachęcając tym sposobem do budowania koszar z jednej strony uchylić t. zw. rozdzielny kwaterunek, najuciążliwszy dla ludności, a ze względów wojskowego wykształcenia i karności nader niekorzystny, z drugiej strony zaś uwolnić gminy mające załogi od kosztownego najmowania domów prywatnych na koszary.

Obok tego nadmienia Wydział krajowy że c. k. Namiestnictwo udzieliło mu do zaopiniowania projekt do ustawy o rozkładzie ciężarów kwaterunkowych wypracowany przez komisję złożoną w c. k. Namiestnictwie z delegatów Namiestnictwa, jeneralnej komendy i Wydziału krajowego, który to projekt wprowadza dopłaty z funduszu krajowego do wynagrodzenia płaconego dziennie od stałego kwaterunku żołnierza i konia przez skarb wojskowy, a to dopłaty wynoszące 1 cent dziennie od żołnierza a $\frac{1}{2}$ centa dziennie od konia.

Propozycya ta idzie za przykładem Austrii dolnej, która wprowadziła takie dopłaty ustawą krajową z 29. Października 1880 i Tyrolu, gdzie dopłaty takie w drodze uchwały sejmowej

ustanowiono. W obu tych krajach dopłaty takie z funduszu krajowego były jednak w użyciu już przed wydaniem nowej ustawy kwaterunkowej.

Wojsko stanowiące stałą załogę Galicyi wynosi 29.264 ludzi i 7.796 koni a pomieszczone jest w następujący sposób:

w koszarach eraryalnych	15.626	1.770	koni
w koszarach tymczasowych dostarczonych przez gminy	8.273	938	" "
w koszarach prywatnych	2.827	2.629	" "
w rozdzielnym kwaterunku	2.538	2.459	" "

Ogółem tedy 13.638 ludzi i 6 026 koni nie ma pomieszczenia w koszarach eraryalnych, zatem pomieszczenie ich jest dla kraju ciężarem kwaterunkowym, który zwiększa się jeszcze przez doliczenie 600 ludzi obrony krajowej, rozdzielonych w 20 okręgach batalionowych.

Piechota armii umieszczona jest w koszarach eraryalnych lub dostarczonych przez gminy, tylko 182 ludzi w Brodach a 164 w Stryju jest zakwaterowanych rozdzielnie. Konnica zakwaterowana jest w $\frac{1}{3}$ rozdzielnie w $\frac{1}{3}$ w koszarach tymczasowych dostarczonych przez prywatnych, w $\frac{1}{3}$ w koszarach eraryalnych lub dostarczonych przez gminy.

Przyznając dostarczycielom kwater dla wojska nieumieszczonego w koszarach eraryalnych stałe dopłaty z funduszu krajowego, włożonoby na fundusz krajowy bardzo znaczny ciężar i to na zawsze, gdyż raz wprowadzone dopłaty nie łatwo mogłyby być uchylone. Według skali proponowanej w projekcie do ustawy udzielonym przez Namiestnictwo dopłata uczyniłaby rocznie:

dla wojska w koszarach dostarczonych przez gminy	31.908	zł.
" " " prywatnych	15.116	"
" " dotąd rozdzielnie kwaterowanego	13.751	"
ogółem zatem	60.756	zł.
a razem z obroną krajową	62.946	zł.

O ile dopłaty te dostawałyby się gminom dostarczającym koszar, byłyby ulgą dla budżetu gminnego a pośrednio dla miejscowej ludności, ulgą jednak bardzo nieznaczną przy znacznem obciążeniu funduszu krajowego. O ile zaś dopłaty te dostawałyby się prywatnym dostarczycielom koszar, byłyby niespodziewanym przybytkiem do korzyści, jakich szukali i jakie znaleźli już bez owej dopłaty z funduszu krajowego, skoro niemając obowiązku dostarczali koszar dla wojska, zatem zupełnie nieusprawiedliwionym wydatkiem z funduszu krajowego. W każdym zaś razie cel, do którego koniecznie dążyć należy, jeśli się chce istotną sprowadzić ulgę w ciężarze kwaterunkowym, t. j. budowa koszar, nie zostałaby osiągnięty, albowiem największa część dopłat w kwocie przeszło 47.000 zł. przypadłaby na koszary obecnie istniejące w znacznej części bardzo wadliwe i nie służące nieraz na nazwę koszar choćby tymczasowych, pozostała zaś kwota byłaby zbyt małą, aby mogła służyć za zachętę do budowy koszar. W ogóle zresztą wątpić należy, czyli dopłaty z funduszu krajowego w wysokości proponowanej a choćby nawet i cokolwiek znaczniejszej, byłyby w stanie spowodować do budowania nowych koszar, zaś znacznej podwyżki nie zniósłby fundusz krajowy.

Z tych powodów komisya administracyjna zgodnie z Wydziałem krajowym oświadcza się przeciw dopłatom kwaterunkowym z funduszu krajowego i mniema, że w dzisiejszych okolicznościach najwłaściwszym sposobem ulżenia ludności kraju w ponoszeniu ciężaru kwaterunkowego będzie udzielanie z funduszu krajowego bezprocentowych pożyczek na budowanie lub adaptację koszar. Pożyczki takie udzielanoby w pierwszym rzędzie gminom mającym załogi wojskowe, które to gminy doznały już wprawdzie znacznej ulgi w ciężarze kwaterunkowym przez podwyższenie w nowej ustawie dziennej opłaty skarbowej od żołnierza z $\frac{5}{10}$ centa na 1 cent, zaś od konia z $\frac{8}{10}$ centa na $1\frac{5}{10}$ centa i z obecności wojska będącego znacznym konsumentem miejscowego handlu i przemysłu niewątpliwie odnoszą korzyści, jednakże zajmując od prywatnych osób budynki na koszary lub będąc zmuszone budować koszary z własnych wyłącznie funduszy, mają znaczne nieraz wy-

datki, w których ulga byłaby słuszną i pożądaną. W drugim rzędzie mogłyby korzystać z tych pożyczek także i prywatne osoby chcące się podjąć dostarczenia koszar, co byłoby pożądanem tam, gdzieby na inicjatywę samejże gminy w dostarczeniu koszar niemożna liczyć.

Kredyt na rzeczone pożyczki proponuje komisya wyznaczyć na razie na trzy lata w kwocie po 60.000 zł. rocznie, aby mieć możność ocenienia stosowności obranej drogi i obmyślenia ewentualnych zmian.

W końcu przyjmuje komisya projektowane przez Wydział krajowy uwolnienie budynków dostarczonych na koszary także i od dodatków krajowych.

Na podstawie powyższego wywodu komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przeznaczą kwotę 60.000 zł. corocznie przez lat trzy na udzielanie bezprocentowych pożyczek, zwrotnych w ciągu najdalej lat dwunastu, w celu budowy koszar bądź stałych, bądź tymczasowych, dla pomieszczenia załogi wojskowej stale w kraju konsystującej, lub w celu przemiany na takie koszary budynków mających obecnie inne przeznaczenie. Pożyczki te mają być udzielane w pierwszym rzędzie gminom mającym stałe załogi wojskowe a następnie także prywatnym osobom.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielania pożyczek, udzielonych w ustępie I. eo oznaczania sposobów zabezpieczenia tychże i do postanawiania innych bliższych warunków, oraz do oznaczania bliższych warunków i sposobów zabezpieczenia.

III. Budynki użyte na koszary lub na koszary tymczasowe, uwalnia się od dodatków krajowych na cały czas tego użytku.

We Lwowie dnia 18. Października 1881.

Grocholski w. r.
Przewodniczący.

Pilat w. r.
Sprawozdawca.

gulaminu dla tej szkoły, — i że jej wejście w życie zawisłem jest już tylko od przyjęcia przez Reprezentację miasta Lwowa, kosztów pomieszczenia szkoły, jej opału, oświetlenia i usługi.

Badania, które z polecenia Wydziału krajowego dokonała kuratora dla przemysłu domowego za pośrednictwem delegatów swych pp. Augusta Schellenberga i Ludwika Wierzbickiego, tak co do przyczyn upadku przemysłu domowego tkackiego, jakoteż środków za pomocą których ważny ten przemysł podźwignięty by być mógł, wykazały:

że do zmniejszenia się w ogóle odbytu domowych wyrobów tkackich przyczyniła się niewątpliwie konkurencya wyrobów fabrycznych, w szczególności zaś w miejscowości Korczyni i gminach sąsiednich powiatu krośnieńskiego, gminie Błażowie i sąsiednich powiatu Brzozowskiego, wreszcie Komarnie i okolicznych wsiach powiatu Rudeńskiego zaprowadzenie dostawy płócien dla wojska w drodze wielkich przedsięwzięć, wskutek czego ustało nagle zakupywanie płótna domowego wyrobu za pośrednictwem komisji mundurowej w Jarosławiu.

Utraciwszy dostawy dla wojska, nie umiała ludność trudniąca się przemysłem tkackim znaleźć nowych dróg odbytu, a ubożając z dniem każdym, pomimo pracowitości i zręczności, popadła w zupełną zawisłość od pośredników handlarzy, którzy dostarczają jej na kredyt materyałów do wyrobów po cenach wygórowanych, a wyroby zakupują po cenach jakie sami oznaczają.

W obec tego stanu rzeczy, mniema Wydział krajowy, iż uwolnienie ludności trudniącej się tkactwem z rąk lichwy handlowej i zorganizowanie tej pracy za pomocą stowarzyszeń, których zadaniem byłoby zakupywanie materyału do wyrobów i pośredniczenie w ich sprzedaży — nieopolicie by się przyczyniło do podźwignięcia z upadku tak przemysłu domowego tkackiego, jakoteż i ludności trudniącej się tem zarobkowaniem.

Użycie środka tego zaleca również kuratora dla spraw przemysłu domowego i Izba handlowa lwowska, twierdząc, iż pomiędzy ludnością tkacką Błażowy i Korczyny objawił się już popęd do tworzenia stowarzyszeń i że w obudwóch tych miejscowościach znajdują się osoby mające chęć i odpowiednie kwalifikacje do ujęcia steru stowarzyszeń w swoje ręce.

W obec tego stanu rzeczy, sądzi komisya kultury krajowej, iż wniosek Wydziału krajowego żądający otworzenia mu kredytu do wysokości 6.000 zł. celem udzielenia z tej kwoty pożyczek nisko oprocentowanych stowarzyszeniom tkackim jest i trafnym i odpowiada intencjom Wysokiego Sejmu zawartym w uchwałach Jego z dnia 20. Lipca r. z.

Gdy jak to już na wstępie niniejszego sprawozdania podniesionem zostało, przyczyną upadku przemysłu tkackiego jest utrudniony obdyt tych wyrobów, przeto pożądanem byłoby, ażeby Wydział krajowy poczynił staranie, iżby zakupywanie płótna domowego wyrobu na potrzeby wojska za pośrednictwem komisji mundurowej w Jarosławiu wznowione zostało.

Kończąc sprawozdanie, komisya kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia stowarzyszeniom tkaczy, które się zawiązały lub zawiążą w kraju, pożyczek z funduszu krajowego na niski procent zwrotnych w ratach i otwiera mu na ten cel kredyt do wysokości 6.000 zł. na rok 1882.

II. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego w sprawie przemysłu domowego i drobnego.

Przewodniczący:

J. Czartoryski.

Sprawozdawca:

Abrahamowicz.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej z wniosku posła Grossa w przedmiocie spowodowania zmiany §. 45. ustawy państwowej z 29. Lutego 1880. Dz. p. p. Nr. 35.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 10. października b. r. przekazał Wysoki Sejm Komisji prawniczej, przedłożony przez posła Grossa wniosek następującej osnowy:

„Wzywa się e. k. Rząd do spowodowania w drodze właściwej zmiany §. 45. ustawy z dnia 29. lutego 1880. o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym i o tępieniu tychże (Dz. p. p. Nr. 35.) w tym kierunku. aby czyny karygodne, tym paragrafem objęte, nie były uważane jako występki (Vergehen), lecz jako przekroczenia (Uebertretungen)“.

Komisya prawnicza zdaje z pomienionego wniosku sprawę, jak następuje:

Ustawa państwowa z 29. lutego 1880. Dz. p. p. Nr. 35. celem ochrony od chorób zaraźliwych zwierzęcych i tępienia tychże wydana, zawiera w §§. 44. i 45. sankcyę karną za uchybienia zarządzeniom w ustawie tej zawartym.

W szczególności zaniedbanie obowiązku przepisanych doniesień stanowi wedle §. 44. przekroczenie i ma być aresztem do dwóch miesięcy, albo grzywną do 300 zł. w. a. karane, zaś uchybienia wszystkim innym zarządzeniom, dla ochrony od zaraźliwych chorób zwierzęcych i tępienia takowych, stanowią wedle §. 45. występki i mają być mniej lub więcej srogo karane wedle wyrządzonej szkody i rozmyślnego lub mimowolnego uchybienia.

Wedle §. 48. pomienionej ustawy, postępowanie i wyrokowanie o czyny karygodne w §. 44. wymienione, stanowiące przekroczenie, należy do politycznej władzy powiatowej, zaś względem czynów karygodnych w §. 45. oznaczonych, występki mianowanych, do Sądów.

Między zarządzeniami ustawy z 29. lutego 1880. Nr. 35. Dz. p. p. mniej lub więcej ważnymi zawiera §. 8. tej ustawy postanowienie, że także w wewnętrznym obrocie potrzeba paszportów bydłych, a to:

- a) dla odźwaczy, koni i nierogacizny sprowadzanych na wystawę;
- b) dla bydła rogatego wszelkiego wieku, które na targ lub do licytacji bywa wyprowadzane, albo dla bydła rogatego (z wyjątkiem cieląt niżej 6-miesięcznych na rzeź przeznaczonych), które z powodu zmiany stanowiska do innego, nad 10 kilometrów oddalonego miejsca, bywa pędzone.
- c) dla trzód odźwaczy i nierogacizny, które przez większe przestrzenie kraju bywają pędzone;
- d) dla odźwaczy, których transport odbywa się za pośrednictwem kolei żelaznej lub okrętami.

Uchybienie temu zarządzeniu, stanowi więc wedle §. 45. ustawy z 29. lutego 1880. L. 35. Dz. p. p. występki i ma być wedle §. 48. tej ustawy przez Sądy dochodzone i karane.

Na podstawie tej ustawy więc, nawet mieszkaniec miejsca targowego, wyprowadzając ze stajni w tej samej miejscowości bydło na targ bez paszportu, popełnia występki; tegoż samego występku dopuszcza się pędząc bydło do sąsiedniej nieraz wsi, która może nieco nad 10 kilometrów oddalona.

Tych uchybień postanowieniom §. 8. ustawy z 29. lutego 1880. Nr. 35. Dz. p. p. wydarza się nader wiele, jednakowoż nie dopuszczają się włościanie rozmyślnie, lecz zwykle z nieświadomości; nie umieją oni bowiem rozpoznawać oddalenia na wymiar kilometrowy i to na drogach, na których żadnych oznak oddalenia nie ma; nie mogą oni pojąć, by do wyprowadzenia zdrowego bydłęcia z chaty swej w miejscu swego zamieszkania na targ, potrzebowali starać się o paszport dla tego bydłęcia i dlatego takie uchybienia temu zarządzeniu ustawy z 29. lutego 1880. Nr. 35. Dz. p. p. są tak częste, że Prokuratorye państwa i Sądy kolegialne są dochodzeniem i sądzeniem tych występków nadmiar przeciążone, a ludność przez pociąganie onej do rozprawy sądowej, często o mil kilkanaście, nie tyle nakładaną na nią za te uchybienia grzywną, gdyż Sądy bardzo mierne grzywny za te mimowolne uchybienia nakładają, ile stratą kilku dni czasu i wydatkami podróży do Sądu, bywa ubożoną.

Sledzenie bowiem i sądzenie występków należy wedle ustawy o postępowaniu karnem do Sądów kolegialnych t. j. krajowych lub obwodowych, których dotąd w kraju naszym jest dwanaście. Okręgi sądów tych są bardzo rozległe tak, że są miejscowości, które od siedziby sądu przeszło 20 mil są oddalone. Z tak oddalonych więc miejsce, włościanin bywa pociągany do rozprawy z powodu uchybienia §. 8. ustawy z 29. lutego 1880. Nr. 35. Dz. p. p., aby być uznany winnym występku, zasądzonym na zapłacenie grzywny od 50 ct. do najwyżej 2 złr.; gdyż takie zwykle zapadają wyroki Sądów ze względu na rzeczywiście drobne i żadnej szkody nie wyrządzające nierozumne przewinienie, a podróż obwinionego do siedziby Sądu i napowrót i czas strawiony przy rozprawie, zabierają mu często 4, a jeżeli onę piechotą odbywać musi i więcej dni czasu, tudzież większych wymagają wydatków na żywienie się przez ten czas podróży jak grzywna nałożona.

A co do Prokuratoryi Państwa i Sądów, te władze z powodu dochodzeń i orzeczeń o występki z §. 45. ustawy z 29. lutego 1880. Nr. 35. Dz. p. p., tudzież ustawy z tejże daty Nr. 37. Dz. p. p. tak są pracą przeciążone, że bez znacznego powiększenia osób nie będą w stanie podołać swym obowiązkom.

Dostatecznie wykaże to przytoczenie, ile doniesień o te występki w roku bieżącym weszło do jednej c. k. Prokuratoryi Państwa w Złoczowie, i w ilu z tych spraw Sąd obwodowy wydał wyroki.

Oto od 1. stycznia po koniec września r. b., weszło do c. k. Prokuratoryi Państwa w Złoczowie 1637 doniesień o występki z ustaw o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym i tępieniu tychże a to, przeszło 1000 o występki z §. 45. ustawy z 29. lutego 1880. Nr. 35. Dz. pp., zaś 600 o występku z §§. 9. i 39. ustawy z 29. lutego 1880. Nr. 37. Dz. pp.

Z przeszło tysiąca spraw o występki z §. 45. ustawy z 29. lutego 1880. Nr. 35. Dz. pp. było 880 z powodu braku paszportów bydłych u bydła na targ wyprowadzonego lub pędzonego nieco dalej jak 10 kilometrów od dotychczasowego onego umieszczenia, a 100 spraw za zaniedbanie nakazanego uwiązania pasów (§. 20. c. ustawy z 29. lutego 1881. Nr. 35. Dz. pp.), zaś 600 spraw, które zostały wdrożone za występki z ustawy Nr. 37. Dz. pp. z r. 1881. dotyczą zaniedbania w pasie granicznym wykazania jakiej sztuki bydła do katastru bydłęcego i piętnowania onego lub przydybania go bez paszportu, choćby w najbliższym oddaleniu od zwykłego stanowiska.

Gdy ustawa z 29. lutego 1881. Nr. 37. Dz. pp. zawiera przepisy co do zachowania ostrożności w pasie granicznym, albo po za tym pasem w wypadkach rzeczywistego wybuchu zarazy, przeto łatwiej nawet do pojęcia włościan naszych przystępne, dlatego mimo stosunkowo srogich kar za uchybienie tym przepisom, albowiem prócz większej grzywny lub dłuższego aresztu, nadto utrata bydła postanowiona.

Komisyja Wasza mniema, że złagodzenie tej ostrości ustawy, a w szczególności uznania takiego przestępstwa za przekroczenie w miejsce występku domagać się nie należy, i że takie żądanie nie odniosłoby skutku.

Także mniema komisyja prawnicza, że nie należy domagać się takiej zmiany §. 45. ustawy z 29. lutego 1880. Dz. pp. Nr. 35, aby wszystkie czyny karygodne, nie były uważane jako występki lecz jako przekroczenia, albowiem między tymi czynami karygodnymi są i takie, których szkodliwość

najpospolitszy umysł pojąć może, które wbrew wyraźnym szczegółowo przez władzę polityczną ogłoszonym zarządzeniom popełniane, na ostrzejsze skarcenie zasługują.

Jednakowoż co do uchybień przepisane §. 8. ustawy z 29. lutego 1880. Nr. 35. Dz. pp. uznaje komisya, że w interesie c. k. Sądownictwa byłoby korzystnem, a ze względu na ludność sprawiedliwym i słusznym, by uchybienia tym przepisom nie za występki, lecz za przekroczenie były uznane i w skutek tego, nie śledztwu i orzeczeniu władz sądowych, lecz karaniu przez władze polityczne były poddane.

Sądowe postępowanie wymaga najpierw, by c. k. Prokurator Państwa spowodował dochodzenie przez Sędziego śledczego, następnie wyniósł akt oskarżenia, poczem musi się odbyć publiczna rozprawa, przy której czterech sędziów i pisarz sądowy, tudzież Prokurator Państwa jako oskarżyciel działać muszą, a to wszystko, by nieświadomego swej winy włościanina na grzywnę 50 ct. do 2 zł. lub areszt od kilku do 24 godzin zasądzić. Otóż już interes państwowy, ze względu na zwolnienie Sędziów i Prokuratora Państwa od zbytowego przeciążenia wymaga przekazanie postępowania w tych przewinieniach politycznym władzom powiatowym, co nastąpić może jedynie, jeżeli te przestępstwa zostaną uznane jako przekroczenia, a równie wymaga tego interes ludności, by za takie nierozumne przewiny, do często bardzo oddalonych trybunałów nie była pociągana.

Z tych więc powodów komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na podstawie §. 19. statutu krajowego wzywa się c. k. Rząd, by w drodze ustawodawczej wyjednał zmianę §. 45. ustawy z 29. lutego 1880. l. 35. w tym kierunku, że uchybienia przepisane §. 8. tej ustawy, nie mają stanowić występki lecz przekroczenie, względem którego postępowanie i orzeczenie politycznej władzy powiatowej przysługuje. Petycja Rady powiatowej krośnieńskiej do L. S. 479/1881. znajduje w niniejszym wniosku załatwienie.

We Lwowie, dnia 16. października 1881.

Przewodniczący:

Kowalski w. r.

Sprawozdawca:

Wesołowski w. r.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Rowland

Rowland

Aleg. 113.

Sprawozdanie

komisji naftowej o petycji Towarzystwa dla rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi o uregulowanie opłat skarbowych i podatków.

Petycja Towarzystwa dla rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi odnosi się :

I. do podatku zarobkowego,

II. do podatku dochodowego,

III. do innych opłat skarbowych z powodu nabywania praw do poszukiwania i wydobywania nafty.

I. Przedsiębiorstwa górnicze mające na celu wydobywanie minerałów zastrzeżonych, objętych ogólną ustawą górnictwem opłacają w stadium poszukiwania należności od przestrzeni koła o promieniu 224 sążni kwotę 4 zł. w. a. rocznie, zaś po uzyskaniu nadania własności minerałów od jednej miary górniczej o przestrzeni 12.544 kwadratowych sążni kwotę także 4 zł. w. a. rocznie tytułem miarowego.

Zamiast tych należności obłożone bywają przedsiębiorstwa naftowe wydobywające naftę z tym zamiarem, aby z niej następnie uzyskać oleje do oświetlenia, podatkiem zarobkowym zarówno z przemysłem fabrycznym.

Kwota tego podatku, choćby nawet pierwotnie niska, wzrasta o dodatki państwowe, krajowe, powiatowe i gminne, a nadto o cyfrę podatku dochodowego, będącego konsekwencją podatku zarobkowego, od których to dodatków zupełnie wolną jest opłata miarowa, która nadto z dochodu kopalni, gdzie takowy został osiągnięty, bywa potrąconą. — Kwota podatku zarobkowego wzrasta z większym, częstokroć z koniecznej potrzebą wynikającym nakładem w przedsiębiorstwo i dzieje się, iż kopalnia mająca do czynienia z nadzwyczajnymi trudnościami, opłaca większą kwotę podatku zarobkowego od takiej, która znajduje się w lepszych warunkach i bez znaczniejszych wysiłków pieniężnych do celu dojść jest w możności, — a jeżeli przedsiębiorstwo pomimo pokonania trudności górniczo-technicznych nie osiągnie celu i nie znajdzie nafty, to do strat tegoż przyczyni się w znacznej mierze także skarb państwa przez ściąganie wysokiego i usprawiedliwić się nie dającego podatku.

II. Nie lepiej dzieje się z podatkiem dochodowym; i tu sposób wymiaru nie jest równym przy minerałach zastrzeżonych a nafcie, a kiedy co do pierwszych istnieją pewne przepisy, co stanowi ma dochód kopalni, a jakie wkłady i wydatki z wykazanego fassją dochodu mają być potrącone, to do przedsiębiorstw naftowych przepisy te nie są zastosowane. I tak postanawia między innymi §. 2. rozporządzenia Ministerstwa skarbu z d. 22. marca 1864. l. 15.221: iż, jeżeli minerały zapomocą destylacyi, amalgamacyi, krystalizacyi lub innych procesów hutniczych lub chemi-

cznych przerobionemi być mają, to tylko te stanowią przedmiot fassyi, które są w stanie zdolnym do sprzedaży, a to bez względu, czyli produkta pochodzą z kopalni własnej lub obcej.

W kopalniach i destylarniach nafty, choćby należały do tego samego właściciela, wymierzają się podatki osobno, a to raz w kopalni podatek zarobkowy i dochodowy, a drugi raz w destylarni znowu obadwa te podatki, a zważywszy, iż swoją drogą opłaca się jeszcze podatek gruntowy — to okazuje się, iż produkuje naftę obciążone są pięcioma co najmniej podatkami. Do tych wszystkich przyjdzie prawdopodobnie jeszcze podatek tak zwany konsumcyjnym a przedstawiający się w rzeczywistości jako produktowy, który destylarnie opłacać będą według projektu rządowego.

Z kopalni minerałów zastrzeżonych składa się fassya c. k. władzy górniczej, która ją bada dokładnie z uwzględnieniem rzeczywistego toku przedsiębiorstwa, dobrze jej znanego tak z wykazów — które przedsiębiorcy peryodycznie już z postanowienia ustawy górniczej składać są obowiązani. — jak z własnych spostrzeżeń przy urzędowych zwiedzaniach kopalni. Władza górnicza daje o fassyi swą opinię, a tej urząd podatkowy przy wymiarze podatku dochodowego ściśle trzymać się winien.

Inaczej ma się rzecz z fassyami przedsiębiorców naftowych. Tu stanowi o rzetelności fassyi zdanie tak zwanych mężów zaufania, którzy nie mogąc wglądać w stan przedsiębiorstwa, nie są wcale w możności udzielić urzędowi podatkowemu dat pewnych i rzeczywistych i dźiać się musi w wielu wypadkach iż podatek dochodowy wymierzonym bywa w nieodpowiedniej stanowi rzeczy kwocie z krzywdą dla przedsiębiorstwa i dochodzi częstokroć do przeszło 20% od dochodu.

Zażalenia i rekursa z tego powodu nie są w stanie zaradzić złemu, albowiem rozpoznanie ich odbywać się musi w praktyce na podstawie relacyi tego samego urzędu, który pierwiej podatek wymierzał, nie można się przeto dziwić, jeżeli w niejednym wypadku słuszne żądanie nie bywa należycie ocenionem.

Wreszcie już sama zasada, iż podatek dochodowy wymierza się z przecięcia dochodu w trzech latach, jest wielce uciążliwą dla przedsiębiorstw naftowych, podlegających pod względem przypływu, jak niemniej pod względem ceny minerału przez zagraniczne przedsiębiorstwa ustanowionej, ogromnym fluktuacyom.

III. Przy nabywaniu prawa do poszukiwania i wydobywania minerałów zastrzeżonych nie opłaca się żadnej należitości przenośnej. — zaś od umów pomiędzy przedsiębiorcami naftowymi a właścicielami gruntu, wymierzają urzędy podatkowe należitości przenośne w najrozmaitszy sposób nawet w tych samych warunkach.

Wartość prawa do poszukiwania i wydobywania nafty szacuje się w wielu wypadkach według kwoty od całego gruntu lub pojedynczych szybów właścicielowi opłaconej, pomnożonej dziesięciokrotnie, a jeżeli umowa zapewnia właścicielowi udział w wydobytku, to wartość corocznego dochodu w tej drodze pobraną, pomnożoną dziesięciokrotnie, uważać chcą urzędy podatkowe jako wartość prawa przedsiębiorcy do poszukiwania i eksploatawania nafty, i wymierzają dodatkowo co roku taką należitość przedsiębiorcy.

Co więcej, ponieważ żaden przedsiębiorca nie mógł przypuszczać, aby na podobnej podstawie należitość od umowy (w swoim czasie w myśl przepisów zameldowanej) mogła być wymierzona, i nie wykazywał następnie Urzędowi do wymiaru należitości powołanemu, ile odnośnie do zawartej umowy właściciel gruntu corocznie pobierał, — zaczęły Urzędy uważać zaniedbanie takiego ponownego zgłoszenia umowy za uchybienie i wymierzać jako karę podwójną należitość, któraby według powyż wspomnianej, jakkolwiek nieugruntowanej normy, miała być opłaconą.

W niektórych wypadkach uważano udział właściciela w wydobytku jako kuks w znaczeniu ustawy górniczej, a mimo tego, iż udział właściciela gruntu nie zgadza się w niczem w pojęciu prawnem z udziałem w przedsiębiorstwie górniczem, wymierzano należitość według normy dotyczącej ustawy o należitościach. — W innych znowu uważa się cały wydobytek nafty za interes kupna i od wartości tego całego wydobytku brutto wymierza się należitość skarbową i to dodatkowo corocznie.

Jednem słowem imają się Urzędy najrozmaitszych przepisów ustawy o należytościach i roz-
wijają na polu wymiaru należytości od umów dotyczących nafty w ogóle, a nawet takich, które
przed laty kilkoma zawarto, niepraktykowaną działalność, jak gdyby o to chodziło, aby w tej dro-
dze zniweczyć zupełnie kopalnie nafty, tę tak ważną gałąź bogactwa krajowego i doniosłą dla skarbu
państwa siłę podatkową.

Od wezwań płatniczych tego rodzaju wniesiono całe setki rekursów do władz skarbowych wyż-
szych, które o losach przyszłych dzisiejszych kopalń mają zdecydować. — A chociaż zaskuro-
wane wezwania płatnicze, jak się tego z otuchą spodziewać należy, będą zniesione, to w każdym ra-
zie koszta z powodu tego poniesione, będą bezpowrotnie stracone, a przedstawiają one ze względu na
znaczną ich liczbę, bardzo wysoką łączną kwotę!

Z powyższego przedstawienia okazuje się, iż pomiędzy opłatami skarbowymi przy kopalniach
minerałów zastrzeżonych, a nafty zachodzą rażące różnice na niekorzyść ostatnich, które w intere-
sie rozwoju produkeji krajowej usunąć by należało, zwłaszcza, iż rzecz przedstawia się w ten spo-
sób, jakoby dla kopalni nafty od czasu wyjęcia teje z rzędu minerałów zastrzeżonych nie były wy-
dane pewne normy w kierunkach pomienionych.

Zbytecznem byłoby wykazywać zachodzące pomiędzy górnictwem a przemysłem w ogólności
różnice tak pod względem zadania, przedsiębiorstwa, jak pewności i rentowności zaangażowanego
w nie kapitału; — to jednak nie może ulegać wątpliwości, iż górnictwo należy do rzędu produkcji
pierwotnych (*Urproduction*), jak rolnictwo, leśnictwo i t. p., a nie do rzędu zakładów przemysło-
wych, mających do czynienia z przerobem gotowych produktów surowych; iż górnictwo naftowe
nie utraciło bynajmniej swej cechy naturalnej z tego powodu, iż wydobywanie minerału dzieje się
na mocy zezwolenia właściciela gruntu, a nie na mocy przywileju ustawy górniczej lub z powodu
tego, iż nafta wydobyta z łona ziemi ma być następnie użytą do uzyskania olejów światłowych a nie
innych produktów tego zadania nie mających.

A jeżeli dla kopalni minerałów zastrzeżonych stworzono przywileje i udzielono rozmaite uła-
twienia ze względu na potrzebę i użyteczność tychże w życiu codziennem, to przynajmniej na te
same ułatwienia zasługują przedsiębiorstwa mające na celu wydobywanie nafty, która niemniej stała
się przedmiotem potrzeby codziennej.

Wymownym tego dowodem jest najwyższe rozporządzenie Jego Ces. Król. Ap. Mości z dnia
22. stycznia 1862, wyjmujące naftę z rzędu minerałów zastrzeżonych, którego błogie skutki dla
dobrobytu ogólnego w kraju naszym przez nieodpowiednie postępowanie władz skarbowych przy wy-
miarze podatków i należytości od przeniesienia lub czasowego odstąpienia praw do wydobywania
tego minerału są uchylone, a przynajmniej w wielkim stopniu osłabione.

Komisya wnosi przeto: Wysoki Sejm raczy wezwać Rząd, aby czy to w drodze ustawodawczej
czy też rozporządzenia uregulował stosunki opłaty należytości skarbowych przy nabywaniu prawa do
poszukiwania i wydobywania nafty, wosku ziemnego i tymże pokrewnych minerałów, tudzież, aby
w myśl uchwały Sejmu z 17. lipca 1880 r. uwolnił kopalnie nafty od podatków na czas lat 10 lub
przynajmniej sprowadził takowe do takiej miary, w jakiej opłacają je kopalnie wykonywane na pod-
stawie ogólnej ustawy górniczej, a mianowicie: uchylił zupełnie podatek zarobkowy, a zastąpił ta-
kowy opłatą od przestrzeni według modły miarowego (*Massengebühr*), zaś podatek dochodowy ustano-
wił w stosunku takim, aby przedsiębiorstwa w rozwoju swem nie były tamowane.

Ig. Łukasiewicz

Przewodniczący

Dr. M. Fedorowicz

Sprawozdawca

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE EAST ASIAN LIBRARY

1207 EAST 58TH STREET

Aleg. 114.

Sprawozdanie

Komisji naftowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawach górniczych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy zdaje pod dniem 6. września b. r. do L. W. kr. 34.211/81 sprawę ze swych czynności około podniesienia górnictwa krajowego i zużycia zezwolonych przez Wysoki Sejm na ten cel poszczególnych funduszków; a nadto z czynności przedsięwziętych z własnej inicjatywy przy współdziałaniu Komitetu do podniesienia przemysłu naftowego w kraju a mianowicie: W przedmiocie podniesienia cła wwozowego i równoczesnego zaprowadzenia podatku konsumcyjnego od nafty w kraju wyprodukowanej; tudzież w przedmiocie uregulowania stosunków zbytu produktu krajowego zapomocą założenia przez Bank Union magazynów naftowych w Grybowie w połączeniu z interesem zaliczkowo-komisowym, które to obie sprawy dla rozwoju przemysłu naftowego wielkiej są doniosłości.

Rozpatrzywszy dokładnie szczegóły sprawozdania nabrała Komisya naftowa przekonania, iż Wydział krajowy rozwinął na polu podniesienia górnictwa krajowego energiczną i na głębokiej znajomości stosunków i kraju tegoż ugruntowaną działalność. Komisya konstatuje z zadowoleniem, iż badania geologiczne prowadzone z odpowiednim planem w kilku okolicach przyczyniły się w znacznej mierze do wyświecenia stosunków budowy gór naszych i właściwości pojedynczych ich poziomów, których znajomość stanowi najgłówniejszą podstawę do zakładania racjonalnych przedsiębiorstw górniczych. Jakoż już skutkiem badań przeprowadzonych w przeszłym roku założono na kilku punktach geologicznie oznaczonych, kopalnie nafty, będące w pełnym rozwoju.

Niemniej usprawiedliwionem okazuje się subwencjonowanie robót prowadzonych równocześnie w kilku odległych od siebie okolicach, mających na celu odsłonięcie warstw głębokich poziomów karpackich i stosunków znajdowania się w nich oleju skalnego. Jeżeli bowiem się okaże, iż te głębsze warstwy obfitują w olej, natenczas pozyska się dla produkcji nafty, bardzo znaczne obszary ciągnące się wzdłuż osi gór karpackich a przekryty młodszymi tworami geologicznymi, — jeżeli w razie niespodziewanym warstwy głębokie okazałyby się jałowemi, natenczas stanowiłby ten ujemny rezultat przestrożę dla przedsiębiorców, iż tu wszelkie wysiłenia i nakłady nie pomogą, a przy poszukiwaniach nafty innych wyższych poziomów trzymać się należy.

We wszelkich innych przedmiotach objętych sprawozdaniem, stało się zadość uchwałom Wysokiego Sejmu, o ile ich wykonanie od Wydziału krajowego zależało i mamy przekonanie, iż fundusze krajowe na powyższe cele uchwalone, należycie bywają użyte.

Pozostanie nam jednak przy dalszym rozwoju zawsze jeszcze do walczenia z brakiem ludzi fachowych do kierowania przedsiębiorstwami górnictwem, raz dlatego, iż mamy w kraju mało zawodowych górników, drugi raz, iż nie można poprzeć studyów specjalnych w dziale, kraj nasz najbliższym obchodzącym, a dotyczącym techniki górniczej i systemu robót zastosowanych do właściwości budowy gór naszych.

Baczną uwagę zwrócił był Wydział krajowy i Wysoki Sejm na tę sprawę, kiedy w roku 1875 uchwalili kwotę 2000 złr. w. a. na lat trzy na stypendya dla ukończonych górników, pragnących oddać się studjom specjalnym, i równocześnie rozpoczął starania o założenie szkoły górniczej w kraju, a ewentualnie o uzupełnienie instytutu techniczno-przemysłowego w Krakowie oddziałem górniczo-hutniczym. Starania w kierunku ostatnim nie zostały dotąd uwieńczone pożądanym skutkiem, pomimo ofiarności Wysokiego Sejmu, który w roku 1878 (uchwałą z dnia 24. września) przyjął na kraj koszta, od których Rząd czynił zawisłem uzupełnienie tejże szkoły oddziałem górniczo-hutniczym i oświadczyło się Ministerstwo reskryptem z dnia 2. czerwca 1880 L. 2033, intymowanym Wydziałowi krajowemu przez Prezydym Namiestnictwa pod datą 25. września 1881. do l. 5680/pr., iż na projektowane urządzenie fachowego oddziału górniczego przy instytucie techniczno-przemysłowym w Krakowie zgodzić się nie może, a to z tego powodu, iż w razie połączenia tych dwóch zakładów naukowych, mogłaby doznać uszczerbku organizacya instytutu techniczno-przemysłowego; iż młodzież wstępująca do istniejących oddziałów instytutu odróżniałaby się pod względem naukowego przygotowania od młodzieży uczęszczającej na oddział nauk górniczych, mianowicie w tej mierze, że od uczniów pierwszej kategorii nie wymaga się koniecznie świadectwa dojrzałości; gdy natomiast młodzież kategorii drugiej musiałaby się wykazać przy wstąpieniu do projektowanego oddziału górniczego świadectwami dojrzałości, ponieważ w przeciwnym razie byłaby zamkniętą dla niej droga do służby rządowej; iż nareszcie przyłączenie oddziału górniczego do instytutu techniczno-przemysłowego mogłoby ze względu na powyżej wskazaną potrzebę ustanowienia odrębnych warunków przyjęcia podniecać dążenia, usiłujące nadać instytutowi znaczenie szkoły politechnicznej.

Pozostawiając komisji edukacyjnej ocenienie odpowiedzi rządu w przedmiocie powyższym zaznaczamy, iż wobec tego stanu rzeczy, szkoły górniczej w kraju tak rychło spodziewać się nie możemy, a potrzeba dzisiejsza fachowych kierowników w kopalniach krajowych będzie tem większa, skoro w razie uregulowania stosunków za pomocą ustawy naftowej zarząd i kierownictwo kopalni nafty tylko ludziom praktycznie uzdolnionym ma być powierzonym.

Aby więc tej potrzebie przynajmniej w części uczynić zadość, wyraża komisya konieczność przeznaczenia stypendyów z funduszu krajowego dla górników celem specjalnego wykształcenia w zawodach górniczych kraj nasz obchodzących w sumie 2000 zł. a. w. rocznie i poruczenia sposobu jej użycia Wydziałowi krajowemu.

Komisya wnosi przeto:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych przyjmuje się z uznaniem do wiadomości.
2. Sejm przychyliła się do żądania Wydziału krajowego wyrażonego w sprawozdaniu, aby część kwoty 3.000 zł. a. w rubr. VII poz. 81. budżetu na rok 1881, o ile w tymże roku nie będzie wydaną, w roku 1882 była użytą.
3. Sejm przeznacza na stypendya celem wykształcenia górników w zawodach specjalnych kraj nasz najbliżej obchodzących, kwotę 2.000 zł. a. w. rocznie do dyspozycyi Wydziału krajowego i wstawia takową w budżet na rok 1882.

We Lwowie dnia 15. października 1881.

Przewodniczący

Ignacy Łukasiewicz

Sprawozdawca

Dr. Mikołaj Fedorowicz

Aleg. 115.

Sprawozdanie

komisji prawniczej o przedłożeniach Wydziału krajowego mianowicie:

I. o przedłożeniu z dnia 14. czerwca 1881 l. 7353 W. k. względem ustanowienia c. k. Sądu powiatowego w Mszanie dolnej.

II. o przedłożeniu z dnia 2. września 1881 l. 36596 W. k. względem przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Zabłotowa do Demicza, i

III. o przedłożeniu z dnia 2. września 1881 l. 7352 W. k. względem uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu o przyspieszenie sprawy podziału kraju na okręgi c. k. Sądów powiatowych.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm uchwałami swemi z dnia 14. września 1881 l. 12, z dnia 1. października 1881 l. 387 i z dnia 5. października 1881 l. 453 przydzielił komisji prawniczej powyższe trzy przedłożenia Wydziału krajowego do zbadania i zdania sprawy.

Komisya prawnicza godząc się w zupełności na zapatrywania i wnioski Wydziału krajowego z powodów przez tenże wyczerpująco przytoczonych i nie mając nic do powodów tych dodać, zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ad I. Sejm król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim odwołuje się do swej uchwały z dnia 29. maja 1875 i oświadcza c. k. Rządowi w myśl §. 2 ustawy z 11. czerwca 1868 Nr. 59 dz. p. p. swe zdanie:

1) iż należy utworzyć i zaprowadzić jak najrychlejszy nowy sąd powiatowy w Mszanie-Dolnej w starostwie Limanowskim i przydzielić do jego okręgu miejscowości następujące: Chyżówka, Dobra i Zadziele, Glisne, Gruszowiec, Jurków, Kasina wielka, Kasinka, Konina, Łętowe, Łastówka i Łopuszna, Lubomierz, Mszana dolna, Mszana górna, Niedźwiedź z Witowem, Olszówka, Podobin, Pólrzeczki, Poręba wielka, Raba niżna, Słomka, Wileczyce i Włostówka, a które to miejscowości obejmują w sobie ludność w łącznej ilości 22.234 dusz na przestrzeni $6\frac{3}{4}$ mili kwadratowej, i które to miejscowości z okręgu c. k. sądu powiatowego w Limanowie wyłączyć należy;

2) miejscowości zaś: Przyszowa, Skrzydlna, Wola Skrzydlniańska, Porąbka, Przenosza, Zawadka, Wiłkowisko, Stróża-Struszkiewicz, Jodłownik z Dąbrówką, Janowice z Dobroniowem, Markuszowa z Raciborzanami, Gruszów z Goduszą, Szczyrzyce i Abrahamowice, Kostrza i Ryje, Lipie z przyległościami Rzeki i Sadek, Góra ś. Jana i Pobrenczyn, Krasne i Łasocice, Mstów, Pagorzany i Smykań, Stupie, Szyk należy pozostawić tak jak dotąd przy okręgu c. k. Sądu powiatowego w Limanowie.

Ad II. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem objawia w myśl § 2. ustawy z 11. czerwca 1868. (Nr. 59. D. u. p.) c. k. Rządowi swe zdanie, iż przeciw czasowemu przeniesieniu siedziby c. k. Sądu powiatowego z Zabłotowa do Demiecha z tem, aby rzeczony Sąd i nadal zachował charakter i nazwę c. k. Sądu powiatowego w Zabłotowie, nie ma nic do zarzucenia.

Ad III. Z uwagi, że c. k. Rząd w rozporządzeniach swych z dnia 15. lutego 1867 (Nr. 36 i 37 Dz. ust. p.) ustanawiając tylko prowizoryczne Sądy w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem. uznał już konieczną potrzebę przeprowadzenia zmian terytoryalnych w okręgach Sądów powiatowych i skoro w drodze konstytucyjnej wydał ustawę z dnia 11. czerwca 1868 r. (Dz. ust. p. Nr. 59);

dalej z uwagi, że c. k. Rząd przy urządzeniu politycznych władz administracyjnych, wydał w drodze konstytucyjnej ustawę z dnia 19. Maja 1868 r. (Nr. 44. Dz. ust. p.), której §. 10. wskazuje, że granice powiatów politycznych nie mogą przecinać granic gmin, obszarów dworskich, ani też granic okręgów sądowych, czyli, że sprawę terytoryów sądowych wprowadził w ścisły związek ze sprawą terytoryów c. k. Starostw:

również z uwagi, że w dalszej konsekwencji powyższych ustaw, c. k. Rząd na podstawie zwołanej w r. 1869. i 1873. mieszanej komisji, wniósł do Sejmu galicyjskiego w r. 1875. stosowne przedłożenie rządowe, na które uchwałą z dnia 29. Maja 1875 r. tenże Sejm zgodną objawił opinię;

następnie z uwagi, że od tego czasu upłynęło lat sześć, a nader liczne ustępy wspomnianej uchwały sejmowej, a mianowicie co do nowych utworzyć się mających Sądów powiatowych, od których zawisła dalsza regulacya c. k. Starostw i Rad powiatowych, wskazanych ustawą z dnia 19. maja 1865 r., dotąd nie są w wykonanie wprowadzone, na czem cierpi kraj cały tak pod względem należytego funkcjonowania sprawiedliwości, jakoteż pod względem sprawowania administracyi politycznej i autonomicznej;

wreszcie, gdy nagłące przeprowadzenie jednolitej organizacyi politycznej, sądowej i autonomicznej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, należy do najżywotniejszych interesów tego kraju, mogących wpłynąć na polepszenie zagrożonej sytuacji ekonomicznej;

wzywa Sejm krajowy c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej wprowadził w życie zgodną z przedłożeniem rządowem, a dotąd niezłażwioną w zupełności uchwałą Sejmową z dnia 29. Maja 1875 r., względem podziału całego kraju na okręgi c. k. Sądów powiatowych i c. k. Starostw, a mianowicie względem utworzenia nowych Sądów powiatowych w Czarnym Dunajcu, w Mszanie dolnej, w Bieczu, w Żabnie, w Dynowie, w Podkamieniu i w Podwoleczyskach, jak równie i wszystkie późniejsze uchwały sejmowe, to jest:

a) z dnia 24. sierpnia 1877. względem przeniesienia Sądu powiatowego z Krynicy do Myszyny;

b) z dnia 28. sierpnia 1877. względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Zakluczynie, Starostwie Brzeskiem;

e) z dnia 16. października 1878. względem petycyi o dalsze zatrzymanie Sądu powiatowego w Głogowie, i drugiej petycyi o utworzenie nowego Sądu powiatowego w Czarnym Dunajcu;

d) z dnia 19. października 1878 roku względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Dynowie;

e) z dnia 19. października 1878 r. względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach;

f) z dnia 19. października 1878. względem zmiany niektórych ustępów uchwały sejmowej z dnia 29. maja 1875 r.

g) wreszcie z dnia 23. lipca 1880 r. o wyłączenie powiatów sądowych Kałusz i Wojników z okręgu sądu obwodowego w Samborze.

Lwów dnia 17. października 1881.

Przewodniczący

B. Kowalski.

Sprawozdawca

Spławiński.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

1872

1872

Main body of faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Aleg. 115.

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o petycyi spółki wodnej, zawiązanej dla regulacyi rzeki Wisłok.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 24. września b. r. przekazaną została Komisji kultury krajowej petycyja do l. 324/147 Spółki wodnej, zawiązanej dla regulacyi rzeki Wisłok w powiatach Sanockim, Brzozowskim i Krościńskim na przestrzeni 23 kilom. od Beska aż po Krościenko. Po zbadaniu stanu rzeczy w petycyi wykazanego i Allegatów: 1. Planu i kosztorysu regulacyi, 2. orzeczenia technicznego, 3. wezwania e. k. Starosty w Brzozowie do przedłożenia statutu zawiązanej spółki wodnej, jakoteż po otrzymaniu bliższych wyjaśnień ze strony biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym, Komisya kultury krajowej ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie wraz z odpowiednimi wnioskami:

Rzeka Wisłok w górnym swym biegu, przepływając od południowego wschodu ku północnemu zachodowi na długości 23 kilometrów przez terytorya gmin i obszarów dworskich Besko, Wzdów, Bzianka, Trześniów, Haczów i Iskrzynia, położonych w powiatach Sanockim, Brzozowskim i krościńskim, z powodu swego krętego biegu, zarośniętego, zamulonego i bardzo wąskiego koryta, nie jest w stanie pomieścić spływającej do niej wody i zrzadza nietylko znaczne szkody przez podrywanie brzegów, ale co gorsza kilka razy do roku w czasie większych deszczów występuje z łożyska swego, zatapiając do 8000 morgów najżyźniejszej roli i łąk tak zwanego Podola Sanockiego.

Już w r. 1875 postanowiły strony cierpiące tak dotkliwe klęski, poczynić środki zaradcze dla uchylenia tych tak często powtarzających się wylewów Wisłoka — w skutek czego wypracowany został w tymże roku przez cyw. inżyniera Zapalowicza plan regulacyi tej rzeki na powyższej przytoczonej przestrzeni, t. j. do tego miejsca, gdzie jej koryto jest szerszem i mniej krętym, a spadki lepsze, — preliminowanym kosztem 73.797 zł. 74 ct. w. a.

Wykonanie regulacyi według tego projektu nie przyszło do skutku, naprzód z powodu śmierci projektanta, powtóre ze względu na stan finansowy okolicy, który nie dozwolił na przedsięwzięcie własnymi siłami tak kosztownej roboty.

Z prawdziwą wdzięcznością powitała okolica ta, nawiedzana tak dotkliwymi klęskami, uchwałą Wysokiego Sejmu, o utworzeniu biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym, i korzystała więcej niż inna część kraju z pomocy tegoż biura. — Pomimo zdrenowania jednak około 200 morgów

roli, osuszenia i częściowego nawodnienia do 300 morgów łąk, okazała się konieczna potrzeba ujęcia w karby głównego odpływu wodnego, t. j. rzeki Wisłok, która nie tylko sama tak ogromne szkody powoduje, ale nadto wstrzymuje odpływ wody i sprowadza wylewy wpadających do niej innych dorzeczy, mianowicie rzeczki Pielnia. Rzeczka ta wyrządza też nieopisane zniszczenia skutkiem nieregularnego biegu Wisłoka na terytoryach gmin i obszarów dworskich Jaćmierz i Zarszyn.

Korzystając z wskazówek udzielonych przez biuro melioracyjne, postanowili właściciele obszarów, podlegających wylewom Wisłoka i jego dopływów, podnieść raz jeszcze sprawę regulacji tej rzeki, i w dniu 20. lipca 1880 r., nastąpiło porozumienie głównych stron interesowanych, zawiązało Spółkę wodną, i wybrano komitet do przeprowadzenia tej tak ważnej sprawy dla podniesienia produkcji rolnej całej okolicy.

Komitet pod przewodnictwem p. Antoniego Gniewosza, prezesa okręgowego Towarzystwa rolniczego Sanockiego, odniósł się ponownie w roku bieżącym do biura melioracyjnego z prośbą, aby wspólnie z inżynierem rządowym zbadało na miejscu projekt ś. p. Zapałowicza, co też w lipcu 1881 r. nastąpiło.

Orzeczenie techniczne biura melioracyjnego w porozumieniu z inżynierem rządowym, wykazuje możliwość wykonania robót regulacyjnych na rzece Wisłok w granicach sumy kosztorysowej, prelimitowanej przez ś. p. Zapałowicza, a jednocześnie korzyści, jakie z regulacji tej dla całej okolicy tak zwanego Podola Sanockiego nastąpić muszą. -- Podnosi jednak potrzebę rewizji trasy i całego projektu z powodu zmian zaszłych w biegu rzeki od 1875, następnie zdjęcia terenu inundacyjnego dla sprawiedliwego rozłożenia kosztów regulacji na pojedynczych właścicieli, mających odnieść korzyści z przeprowadzenia projektowanych robót regulacyjnych na rzece Wisłoku i jego dopływach.

W następstwie tego technicznego orzeczenia podpisanego przez inżynierów biura melioracyjnego i c. k. inżyniera powiatowego, członkowie Spółki wodnej udają się w pomienionej petycji z prośbą do Wysokiego Sejmu o pomoc w tem przedsięwzięciu, a mianowicie o jednorazową lub w rocznych ratach wypłacić się mającą subwencją, oraz o udzielenie pożyczki bezprocentowej na powyższe cele.

Chociaż przedsięwzięcie tych rozmiarów, jak regulacja Wisłoka już samo przez się wchodzi w zakres interesów publicznych i pomocy ze strony kraju spodziewać się może, to na usprawiedliwienie tej prośby winna jeszcze służyć i ta okoliczność, że znaczna ilość mniejszych posiadaczy gruntowych, czy to przez nieświadomość osiągnąć się mających korzyści, czy też dla rzeczywistego ubóstwa i braku środków materialnych spowodowanych właśnie ciągłymi powodziami, w skład Spółki wodnej nie wejdzie, a roboty na ich gruntach kosztem reszty interesowanych, członków Spółki drogą expropriacji wykonane być mogą; chcąc bowiem wszystkich interesowanych wciągnąć do spółki wodnej w drodze ugody, regulacja ani za dziesiątki lat nie przysłaby do skutku, lub też używając przewidzianego w ustawie wodnej przymusu, wywierałoby się za wielki nacisk na ludzi nieoświeconych dostatecznie w tych sprawach, i zubożałych powtarzającymi się klęskami.

A jednak leży w ogólnym interesie naszego kraju, żeby z całą usilnością przystąpić do regulacji rzek i dzikich potoków, które nieobliczone straty powodują; trudno żądać wszelako, żeby niektórzy tylko interesowani, dotknięci sami niszczącym ich pracę elementem, ponosili koszt regulacji za siebie i drugih.

Dopóki więc ogół na podstawie widocznych osiągniętych korzyści nie przyjdzie do przeświadczenia o użyteczności takich przedsięwzięć, pomoc kraju wydaje się niezbędną, jeżeli do jakiegokolwiek czynności na tem polu przystąpić pragniemy.

Leży to także w interesie c. k. Rządu, który zyskując na sile podatkowej, powinien wspierać wszelkie budowy wodne, zmierzające do podniesienia produkcji i od którego subwencji na te cele słusznie oczekiwać można. Komisya kultury krajowej przedkłada też odpowiednią pod tym względem rezolucję.

Ponieważ formalności przepisane krajową ustawą wodną z 14. marca 1875 r., a konieczne do prawomocnego istnienia Spółki wodnej, związanej dla regulacji Wisłoka w ciągu nadchodzącej zimy załatwione być mogą, przeto

zważywszy, iż należący już do Spółki wodnej obywatele, podpisani na petycji, przyjąwszy w razie pomocy ze strony kraju zobowiązanie pokrycia wszelkich dalszych kosztów, dają zupełną rękojmię,

zważywszy, że wedle zasiągniętej przez komisją kultury krajowej opinii biura melioracyjnego rewizya planów i zdjęcia terenów mogą być uskutecznione z wiosną 1882, rozpoczęcie zaś robót regulacyjnych może zaraz po tem nastąpić, a w przeciągu lat trzech projektowana regulacya do zupełnego ukończenia być doprowadzoną,

zważywszy, że regulacya ta nie tylko pojedynczym interesowanym korzyść przyniesie, ale przyczyni się do podniesienia gospodarstwa ogólnego przez użyźnianie całej okolicy, oraz ze względów sanitarnych, osuszając bagna i uchylając szkodliwe wyziewy, za sprawę krajową uważaną być winna,

zważywszy, że rozwój i skuteczność dalszych a koniecznych melioracyi, mianowicie osuszenia gruntów przez rowy i dreny od regulacji Wisłoka jest zależną,

zważywszy wreszcie, że koszta tak wielkiego przedsięwzięcia pomimo ofiarności niektórych interesowanych najbardziej kłęskami dotkniętych, przenoszą środki jednostek,

Komisya kultury krajowej powzięła przekonanie, iż petycyja Członków Spółki wodnej dla regulacji Wisłoka związanej, zasługuje na uwzględnienie, a podjęta przez nich sprawa na najsilniejsze poparcie.

Z tych wszystkich powodów, komisya kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Spółce wodnej, związanej w powiatach Sanockim, Brzozowskim i Krośnieńskim dla regulacji Wisłoka na przestrzeni od Beska aż po Krościeńko, udziela się bezzwrotną subwencyę po 5.000 zł. w. a. rocznie w latach 1882, 1883 i 1884, jakoteż pożyczkę bezprocentową również po 5.000 zł. w. a. rocznie w tychże samych latach 1882, 1883 i 1884, a to pod następującymi warunkami:

- a) Spółka wodna dopełni wprzód wszystkich warunków, ażeby stała się prawomocną w myśl krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875 r.
- b) pożyczka bezprocentowa udzieloną będzie w każdym z wyżej wymienionych lat z góry na rozpoczęcie robót — subwencya zaś zaliczoną zostanie z dołu po wykonaniu robót na każdy z trzech lat preliminowanych.
- c) Pożyczka bezprocentowa zwróconą zostanie funduszowi krajowemu w 10 latach po 1.500 zł. rocznie, począwszy od 1885. r.
- d) Spółka wodna podda się nadzorowi i kontroli Wydziału krajowego, tak co do wykonania robót, jako też ich konserwacyi.

2. Na powyższe cele wstawia się do budżetu krajowego po 10.000 zł. w. a. rocznie, w trzech po sobie następujących latach 1882, 1883 i 1884.

3. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby polecił inżynierom biura melioracyjnego, wypracować bezpłatnie uzupełniające plany szczegółowe regulacji Wisłoka na przestrzeni od Beska aż do Krościeńka, oraz objąć nadzór i kontrolę nad wykonaniem się mającemi robotami i konserwacyą tychże.

4. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem, celem uzyskania subwencyi na regulacyę Wisłoka.

J. Czaroryski

Przewodniczący.

Gorayski

Sprawozdawca.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Main body of faint, illegible text, appearing to be several paragraphs of a letter or document.

Faint text at the bottom of the page, possibly a signature or footer.

Aleg. 117.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego z powodu prośby gminy Świdnik o przydzielenie jej do c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Turce, do Rady państwa wniesionej, a przez p. Ministra sprawiedliwości do objawienia przed Wysoki Sejm zdania przesłanej, sprawozdaniem z 27. maja 1881 L. 4039 przedłożonym.

Wysoki Sejmie!

Do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu w Starostwie Drohobyckiem położonego, należą obecnie następujące miejscowości jako to:

1. Podbuż	z ludnością	1535	dusz
2. Podmanasterek	"	254	"
3. Załokieć	"	909	"
4. Stronna	"	1241	"
5. Smolne	"	744	"
6. Bystrzyca	"	564	"
7. Opoka	"	1388	"
8. Dołhe i Łokieć	"	1442	"
9. Rybnik	"	622	"
10. Majdan	"	475	"
11. Kropiwnik nowy	"	1181	"
12. Kropiwnik stary	"	989	"
13. Zdzianua	"	237	"
14. Świdnik	"	399	"
15. Łastowska	"	1095	"
16. Łopuszua	"	360	"
17. Manasterzec wielki	"	582	"
18. Łukawica	"	252	"
19. Winniki	"	671	"
20. Uroż	"	1057	"

czyli łącznie 20 miejscowości z ludnością 15997 dusz

W skutek prośb niektórych gmin z tych powyżej wymienionych o wyłączenie ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa w Drohobyczy, a przydzielenie do okręgu innych c. k. Sądów powiatowych i Starostw pownoszonych, zbadał Wydział krajowy stan rzeczy i

przedstawił sprawozdaniem z 2. maja 1879 L. 2726 Wysokiemu Sejmowi wniosek, ażeby w myśl §. 2. ustawy z 11. czerwca 1868 L. 50 D. u. p. objawić c. k. Rządowi takie zdanie, że Wysoki Sejm nie tylko się z tym zgadza, ażeby niektóre gminy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy, a przydzielić takowe do c. k. Sądów powiatowych w Turce, Starymnieście i c. k. Sądu powiatowego miejsko-delegowanego w Samborze, ale także nawet na to, ażeby siedzibę c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia przeniesiono.

Sprawozdanie to przydzielone zostało przez Wysoki Sejm komisji prawniczej i wraz z dodatkowym oświadczeniem Wydziału krajowego z 11. czerwca 1880 L. 25103, którem cofnięto wniosek o przeniesienie siedziby c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia, załatwione zostało sprawozdaniem tejże sejmowej komisji prawniczej z 21. czerwca 1880 w ten sposób, że przedstawiono Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia wniosek, ażeby oświadczyć c. k. Rządowi, że Wysoki Sejm nie zgadza się z tym, ażeby siedzibę c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia przenoszono, że jednak z tym się zgadza, ażeby z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu wyłączyć miejscowości Świdnik, Łastówkę, Zdzianę, Łopusznę, Manasterzec wielki, Łukawice i Winniki, a przydzielić je innym c. k. Sądom powiatowym.

Przy rozprawie nad tym sprawozdaniem, w Wysokiem Sejmie 1. lipca 1880. odbytej, poczynili posłowie Dr. Rappaport i Jaworski poprawki, które ale bez bliższego zbadania nie mogły być doraźnie rozstrzygnięte i dla tego sprawozdanie to z poprawkami wspomnianymi odesłane zostało tejże komisji prawniczej do zbadania i przedłożenia powtórnego sprawozdania.

Stosując się do tego polecenia zbadala komisya prawnicza cały stan rzeczy i uchwaliła 10. lipca 1880 do l. 1058 wymagane przez Wysoki Sejm sprawozdanie, stawiając wniosek, ażeby Wysoki Sejm raczył uchwalić: iż w myśl §. 2. ustawy z 11. czerwca 1868 l. 50 D. u. p. objawia c. k. Rządowi swoje zdanie:

- a) że nie należy przenosić siedziby c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia;
- b) że gminę Zdzianę czyli Zdianne należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy, a przydzielić do c. k. Sądu i c. k. Starostwa powiatowego w Starymnieście;
- c) że gminę Świdnik i Łastówkę należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy, a przydzielić je do okręgu c. k. Sądu i c. k. Starostwa powiatowego w Turce;
- d) że miejscowości Łopuszna, Uroż, Manasterzec wielki, Łukawica i Winniki należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy, a przydzielić je do okręgu c. k. Sądu powiatowego miejsko-delegowanego w Samborze i tamtejszego c. k. Starostwa powiatowego;
- e) że miejscowość Podmnasterek ma nadal pozostać w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy.

Przy uchwalaniu tego wniosku kierowała się komisya prawnicza dwoma głównymi względami, mianowicie pierwszym tym, ażeby o ile to jest możliwym uczynić zadosyć życzeniom tych gmin i obszarów dworskich, które z okręgu jednego c. k. Sądu lub c. k. Starostwa wydzielonemi, a do innego c. k. Sądu i Starostwa przydzielonemi być chciały, a powtóre tym, ażeby odłączając z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i tak nie zbyt obszernego i ludnego ośm miejscowości, nie spowodować zupełne zwinięcie tegoż c. k. Sądu powiatowego, a przydzielenie Podbuża i miejscowości z takowym graniczących do innego c. k. Sądu powiatowego, co wedle zdania c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy byłoby dla tych miejscowości wielką krzywdą.

Sprawozdanie to komisji prawniczej z 10. lipca 1880 L. 1058 nie przyszło w roku upłynionym pod obrady Wysokiej Izby z powodu zamknięcia posiedzeń Sejmowych, gdy jednakowo na skutek prośby gminy Świdnika wniesionej do Rady Państwa o wyłączenie tej gminy w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu a przydzielenie takowej do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Turce, c. k. Ministerstwo sprawiedliwości zażądało od Wydziału krajowego, by tę sprawę przedłożono Wy-

sokiemu Sejmowi do objawienia swojego zdania, czuł się Wydział krajowy spowodowanym przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z 27. maja 1881 do L. 4039 nie tylko sprawę wyłączenia gminy wsi Świdnika z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa w Drohobyczy, a przydzielenia takowej do okręgu c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Turce, ale także połączone z takową już dawniej nie załatwione dotychczas sprawy tego rodzaju innych gmin w sprawozdaniu sejmowej komisji prawniczej z 10. lipca 1880 L. 1058 omówione, godząc się zupełnie i to po przeprowadzonym badaniu z wnioskiem i zdaniem sejmowej komisji prawniczej w tym sprawozdaniu wypowiedzianym. Wprawdzie wedle tego zdania komisji prawniczej i Wydziału krajowego wyłączone być mają z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu miejscowości Zdzianna, Świdnik, Łastówka, Łopuszna, Manasterzec wielki, Łukawica, Winniki i Uroż z ludnością 4653 dusz, poczem pozostałoby pod jurysdykcją tegoż c. k. Sądu powiatowego jedynie dwanaście miejscowości z ludnością 11.344 dusz — jednakowo nie tylko gorące i niejednokrotnie powtarzane prośby mieszkańców tych miejscowości nie czujących się właściwie być połączonymi w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa w Drohobyczy nie może komisja prawnicza pozostawić nieuwzględnione, szczególnie gdy takowe ani u Władz c. k. Rządowych, ani też u Władz autonomicznych w tym kierunku badanych nie natrafiły na uzasadnione trudności i przeciwnie doznały życzliwego poparcia — ale także komisja prawnicza jest tego zdania, że c. k. Sąd powiatowy w Podbużu o dwunastu miejscowościach z ludnością 11.344 dusz zatrudni dostatecznie kilku urzędników sądowych i wobec wypowiedzianej już przez komisję prawniczą kilkakrotnie potrzeby koniecznej pomnażania w kraju naszym sił sądowych nie powinno spowodować zwinięcia tegoż c. k. Sądu powiatowego, które to zdanie i c. k. Wyższy Sąd krajowy lwowski w swojej odezwie dotyczącej sprawy przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia podzielać się zdaje, kiedy pomimo tego, że już w ówczas temuż c. k. Wyższemu Sądowi krajowemu wiadome były słuszne i uzasadnione życzenia tych ośmiu miejscowości należących do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu, ażeby je do innych c. k. Sądów powiatowych przydzielono stanowczo sprzeciwił się temu, ażeby c. k. Sąd powiatowy z Podbuża do Borysławia przenoszono i obstawał przy tem, ażeby c. k. Sąd powiatowy w Podbużu pozostawiono.

Dla tego też komisja prawnicza nie mając żadnego powodu odstępować od wniosku przedłożonego Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z 10. lipca 1880 L. 1058 i obstając przy takowym zgodnie z Wydziałem krajowym stawia wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem oświadcza c. k. Rządowi w myśl §. 2 ustawy z 11. czerwca 1868 L. 50 d. u. p. swe zdanie:

1) że gminę Świdnik tudzież i miejscowość Łastówkę należy wydzielić z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i z c. k. Starostwa drohobyckiego, a przyłączyć do okręgu tak c. k. Sądu powiatowego jako i Starostwa w Turce,

2) że miejscowość Zdziannę czyli Zdianę należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy, a przydzielić takową do okręgu tak c. k. Sądu jako też i c. k. Starostwa powiatowego w Staremmieście;

3) że miejscowości Łopuszna, Uroż, Manasterzec wielki, Łukawica i Winniki należy wyłączyć w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy — a przydzielić je do okręgu c. k. Sądu powiatowego miejsko-delegowanego i c. k. Starostwa powiatowego w Samborze;

4) że miejscowości Podmanasterek pozostać ma i nadal przy okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy;

5) że siedziba c. k. Sądu powiatowego w Podbużu ma pozostać niezmienną.

II. Uchwałą tą załatwioną zostaje prośba wniesiona przez gminę i obszar dworski w Podmanasterku 11. października 1881 L. 734, domagająca się wyłączenia tej miejscowości z okręgu c. k. Starostwa w Drohobyczy i c. k. Sądu powiatowego w Podbużu a przyłączenie onej do c. k. Starostwa i c. k. Sądu powiatowego miejsko-delegowanego w Samborze.

Lwów 14. października 1881.

B. Kowalski.

Przewodniczący

D. Walery Waygart.

Sprawozdawca

Sprawozdanie

Wydziału krajowego jako komisji w przedmiocie zezwolenia gminie
Wadowice na pobór opłat od psów.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 10. Października 1881. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu jako komisji petycję gminy Wadowic względem zaprowadzenia opłaty od psów w obrębie miejskim utrzymywanych.

Wywiązując się z polecenia, przedkłada Wydział krajowy następane sprawozdanie:

Gmina Wadowice przytacza na poparcie swej prośby. że w obrębie miasta namnożyła się tak znaczna ilość psów, że wszelkie środki policyjne względem zmniejszenia tej liczby nie są dostateczne.

Okoliczność ta, jak również częste pojawianie się wściekliczny w tamtejszym powiecie, spowodowały Radę gminną uchwałą na posiedzeniu z dnia 1. Października 1881. powziętą zaprowadzić opłatę od psów w obrębie miejskim utrzymywanych, mianowicie po 2 zł. od każdego psa, z wyjątkiem szczeniąt nie mających nad dni 10, psów do strzeżenia, tudzież psów osób nie-miejscowych. które dłużej jak jeden miesiąc w mieście się nie zatrzymują.

Ponieważ miejscowy fundusz ubogich bardzo szczupłą ma dotację, przeto Reprezentacya gminna przeznaczyła te zaprowadzić się mające opłaty na zasilenie tegoż funduszu.

Wydział powiatowy w Wadowicach, działając na podstawie §§. 100 ust. gm. i 36 ust. o Repr. pow., popiera w zupełności prośbę gminy.

Zważywszy na okoliczność, że zaprowadzić się mająca opłata ma przedewszystkiem na celu względy policyjne, a mianowicie bezpieczeństwo osób,

że uchwała Rady gminnej została legalnie powziętą,

że Reprezentacya powiatowa prośbę gminy popiera,

Wydział krajowy jako komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uwzględnić petycję gminy Wadowic i uchwalić załączony projekt do ustawy, nawiasowo powiedziawszy zgodny prawie w zupełności z ustawą z dnia 29. Listopada 1877., wydaną dla miasta Krakowa.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.**

We Lwowie dnia 20. Października 1881.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiwicz wł. r.

Sprawozdawca:

Członek Wydziału kraj.

Dr. Franciszek Smolka wł. r.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,
nadająca gminie miasta Wadowic prawo pobierania opłaty od psów
w obrębie miasta Wadowic i przedmieść jego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
postanawiam :

§. 1.

Od każdego psa w obrębie miasta Wadowic i przedmieść jego utrzy-
mywanego, ustanawia się opłatę w kwocie dwóch zł. w. a. w dwóch półrocznych
ratach 1. Stycznia i 1. Lipca każdego roku uiszczać się mającą.

§. 2.

Wolne są od opłaty :

- a) szczenięta nie mające więcej nad dni dziesięć;
- b) psy, które służą do strzeżenia o ile przez dzień są trzymane na
uwięzi, z tych psów jeden wolny jest od opłaty;
- c) psy uależące do osób niemiejscowych t. j. osób, które mają stałe
swe zamieszkanie poza obrębem Wadowic, a przytem dłużej nad jeden mie-
sąc w Wadowicach się nie zatrzymują.

§. 3.

Spis psów odbywa się corocznie. Tak posiadacze domów jak i posiadacze
psów, obowiązani są do zgłoszenia psów.

W tym celu zgłosi się w urzędzie gminnym każdy posiadacz domu
lub jego zarządca o dwie karty zgłoszenia, jedną na psy podlegające opłacie,
drugą na psy od niej uwolnione.

Karty te po wypełnieniu przez posiadaczy psów winne być w ter-
minie dni ośmiu przez posiadacza lub zarządcę domu podpisane i urzędowi
gminnemu zwrócone, a to pod karą 2 lub 5 zł. w. a.

Jeżeli posiadacz psa nie wypełni karty, uskutecznią to za niego posia-
dacz lub zarządca domu i zrobi stosowną wzmiankę w rubryce uwag. Posia-
dacz psa wzbraniający się wypełnić kartę, ulegnie karze 2 do 5 zł. w. a.

§. 4.

W karcie zgłoszenia dla psów uwolnionych od opłaty, wyrazić należy przyczynę uwolnienia.

§. 5.

W ciągu dni 14. po rozpoczęciu półrocza t. j. po 1. Stycznia i po 1. Lipca, każdy posiadacz psa obowiązany jest uiścić półroczną opłatę, na którą odbierze pokwitowanie wraz ze znaczkiem wyrażającym rok i liczbę porządkową spisu psów.

Posiadacze psów uwolnionych od opłaty winni zgłosić się w powyższym terminie o kartę uwolnienia, wyrażającą czas i dom, dla którego służy. Dla psów osób czasowo bawiących w Wadowicach, wydawane będą za opłatą 10 ct. w. a. marki odmiennego kształtu.

§. 6.

Szczenięta, które mają więcej jak dni dziesięć, winny być po upływie tego terminu, najdalej w dni ośm, ustnie lub pisemnie do opłaty zgłoszone.

Również i psy, które po upływie peryodycznego terminu zgłoszenia narbyte zostaną, lub po upływie tego terminu na własność nowego posiadacza przechodzą, winne być najdalej w ciągu dni ośmiu ustnie lub pisemnie na nowo zgłaszane i opłata od nich za bieżące półrocze złożoną, o ile już przedtem uiszczoną nie była.

Jeżeli posiadacz psa zgłoszonego, który w ciągu półrocza padł, zaginął, sprzedany został lub w inny sposób wyszedł z jego posiadania, chce uwolnić się od obowiązku poniesienia opłaty za następujące półrocze, winien w terminie dni 14 od rozpoczęcia nowego półrocza rachując, donieść o ubytku psa, dla uwidocznienia w spisie. Zaniechanie tego doniesienia pociąga za sobą obowiązek uiszczenia półrocznej opłaty.

§. 7.

Uiszczone opłaty zwracanemi nie będą.

§. 8.

Kto psa przed opłatą ukrywa, lub cudzej marki używa, ulegnie karze wysokości potrójnej opłaty.

§. 9.

Marka winna być przymocowaną na obroży psa.

Psy nieopatrzone marką będą przez oprawcę chwywane a po upływie trzech dni zgładzone, jeżeli się posiadacz nie zgłosi.

Schwywane psy wydawać będzie oprawca zgłaszającemu się posiadaczowi tylko po udowodnieniu uiszczenia opłaty lub kary w §. 8. przepisanej i zapłaceniu oprawcy kwoty 1 zł. w. a.

Psy, które służą do strzeżenia nie trzymane na uwięzi, będą jako waleśające się chwywane, posiadacze zaś żądający w powyższym terminie ich zwrotu, winni będą wykazać się kartą uwolnienia, a nadto ulegną karze 1 zł. w. a.

§. 10.

W razie zagubienia marki można za opłatą 20 ct. w. a. otrzymać nową markę, przedtem atoli udowodnić należy, że opłata uiszczoną została.

§. 11.

Kary z mocy postanowień §§. 3., 8. i 9. orzeka zwierzchność gminna. Od takich orzeczeń odwoływać się można w terminie dni 14 do politycznej władzy powiatowej. Kary te wpływają do kasy miejskiej.

§. 12.

Sposób pobierania tej opłaty, kontrolowanie i środki zaradzenia nadużyciom, określi bliżej regulamin wydać się mający przez właściwe organy Reprezentacyi miasta Wadowice.

§. 13.

Ustawa niniejsza ma moc obowiązującą z początkiem najbliższego półrocza po jej ogłoszeniu.

§. 14.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi Spraw wewnętrznych.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1882.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliminował wydatki w ilości	2,813.932 zł.
Komisya preliminuje takowe	2,896.070 „
t. j. wyżej od preliminarza Wydziału krajowego o	82.138 „
Dochody obliczone były w preliminarzu Wydziału krajowego na	313.961 zł.
Komisya oblicza takowe na	334.830 „
t. j. wyżej od preliminarza Wydziału krajowego o	20.869 „
Niedobór, który ma być pokrytym za pomocą dodatków do podatków, wynosił według preliminarza Wydziału krajowego	2,499.971 zł.
Niedobór według wniosków Komisji budżetowej wynosi	2,561.240 „
t. j. więcej o	61.269 zł.

Różnica ta spowodowaną została w przeważnej części uchwałami, przez Wysoki Sejm już powziętymi, w pewnej części także wnioskami Komisji budżetowej, które ta Komisya w załatwieniu przekazanych jej petycyj Sejmowi do przyjęcia przedstawia.

Porównanie budżetu niniejszego z budżetem uchwalonym na rok 1881 wykazuje następujące rezultaty:

Na rok 1881 uchwalono wydatki w ilości	2,718.026 zł.
„ „ 1882 preliminuje Komisya	2,896.070 „
t. j. więcej o	178.044 zł.

a to:

w Rubryce I	Koszta reprezentacji kraju więcej o	580 zł.
„ II	Koszta zarządu	5.495 „
„ V	Wydatki sanitarne	700 „
„ VIII	Utrzymanie pomników historycznych	3.000 „
„ X	Drogi krajowe	116.926 „
„ XII	Szupaśnictwo	2.000 „
„ XV	Gospodarstwo krajowe	168.428 „
	razem więcej o	297.129 zł.

Mniej niż na r. 1881 preliniuje Komisya :

w Rubryce VII	Oświata, z powodu przeniesienia wydatków na cele gospodarstwa krajowego do rubr. XV o	63.136 zł.	
„ IX	Kwaterunkowe żandarmeryi o	1.515 „	
„ XI	Zakłady krajowe	40.846 „	
„ XIII	Budowy wodne	5.843 „	
„ XIV	Odsetki od pożyczek	4.605 „	
„ XVI	Wydatki rozmaite	3.140 „	
	razem mniej o		119.085 zł.
	Dochody uchwalono na r. 1881 w ilości	294.204 „	
Komisya preliniuje dochody na r. 1882 w ilości		334 830 „	
t. j. wyżej o		40.626 zł.	

a to :

w Rubryce III	Dochody z dróg wyżej o	4 500 zł.	
„ VI	Zwroty pożyczek	1.804 „	
„ VIII	Dochody z Dublan	406 „	
„ IX	„ z Czernichowa	22.190 „	
„ XI	„ rozmaite	160 „	
	razem wyżej o		29.060 zł.

Niżej, niż uchwalono na r. 1881, preliniuje Komisya

w rubr. IV	Nadwyżki dochodów zakładów dotowanych		434 „
Gdy niedobór w r. 1881 według uchwalonego budżetu wynosi		2,423.822 „	
Niedobór zaś preliniowany na r. 1882 wynosić ma		2,561.240 „	
przeto wynik niniejszego preliminarza jest mniej korzystnym o		137.418 zł.	

W szczegółowych sprawozdaniach znajduje się uzasadnienie cyfr preliniowanych i różnic powyżej wskazanych.

Komisya budżetowa w sprawozdaniu swoim o preliminarzu funduszu indemnizacyjnego starała się uzasadnić wniosek rozpisania dodatków do podatków, pobieranych na rzecz c. k. Skarbu w całości, a nie tak jak dotąd bywało, z pominięciem dodatku nadzwyczajnego. Takie rozszerzenie podstawy podatkowej pozwala zniżyć ilość centów, na rzecz funduszu krajowego od każdego złotego podatków opłacać się mających.

Komisya proponuje zniżyć tę ilość o 10 centów, i wnosi następującą uchwałę :

Uchwała finansowa o pokryciu niedoboru funduszu krajowego na rok 1882.

I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1882 uchwała Sejm dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części i z dodatkami nadzwyczajnymi po 27 centów od każdego złotego austr.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności jednej rubryki wydatków zwyczajnych, na potrzebę drugiej rubryki takichże wydatków, z tem jednak zastrzeżeniem, że Wydział krajowy każde zbroczenie od preliminarza usprawiedliwi,

Przewodniczący

H. Wodzicki w. r.

Sprawozdawca

Smarzewski w. r.

(Budżet krajowy na rok 1882.)

D o c h o d y.

(Sprawozdawca poseł Leon Chrzanowski).

Rubryka I.

Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych

(z końcem roku budżetowego 1880. przekazana na dochód 1882).

Zatwierdzone przez Wysoki Sejm sprawozdania Komisji budżetowej z zamknięcia rachunków przez Wydział krajowy za lata 1877, 1878, 1879 wykazały, że nie tylko niema z tych lat żadnej pozostałości z rachunków, ale, że były znaczne niedobory, na które Wysoki Sejm, na wniosek naszej Komisji, wyznaczył w roku zeszłym pokrycia. Rachunki za rok 1880, z których pozostałość przeznaczoną być mogła na dochód roku 1882, nie były jeszcze zamknięte, gdy Wydział krajowy układał budżet na rok 1882, a z uwagi, że budżet uchwalony na rok 1880 wykazywał przewyżkę przewidywanych dochodów nad uchwalone wydatki, przewyżkę w sumie 75.468 zł. w. a. projektował Wydział krajowy przekazanie tej przewyżki na uposażenie kasy krajowej. Lecz obecnie, gdy Komisya budżetowa roztrząsa projekt budżetu na rok 1882, rachunki za rok budżetowy 1880 zostały już zamknięte, a jakkolwiek szczegółowego zamknięcia rachunków nie mógł jeszcze Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi, jednak wyniki tego zamknięcia rachunków znane są Komisji budżetowej. To zamknięcie rachunków wykazuje, że z roku 1880 nie ma żadnej pozostałości, z powodu iż w VII rubryce wydatków „zasiłki dla zakładów nankowych i wychowania publicznego“ wydano o 69.971 zł. więcej, niż oznaczono budżetem na r. 1880, a to głównie wskutek, że na zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne funduszom szkolnym okręgowym, wydała Rada szkolna krajowa o 64.653 zł. więcej niż wyznaczono budżetem. Nawet rachunki za ów rok 1880 zamknięte zostały niedoborem 98.319 zł., z powodu, iż z pożyczki krajowej pół miliona rozpożyczonej powiatom na zakupno zboża na zasiewy, zwróciły powiaty w ciągu roku 1880 tylko 404 995 zł., zaś skarb krajowy spłacił w roku 1880 wierzycielom swoim całe 500.000 zł. Lecz te zaległe u powiatów reszty pożyczki w kwocie 95.005 zł. spłacają powiaty w roku bieżącym, a pieniądze te pokrywają wskazany niedobór z roku 1880.

Komisya budżetowa przedłożywszy Wysokiemu Sejmowi wszystkie te powody, w skutku których nie ma żadnej pozostałości z rachunków roku 1880, którą możnaby przekazać na dochód roku 1882, wnosi:

Pozostałość z rachunków lat ubiegłych . . . . .

Rubryka II.

Odsetki od pieniędzy umieszczonych chwilowo na procent.

Dochody wpływają do kasy krajowej nie zawsze w stosunku wydatków, które ta kasa regularnie wykonywać musi: W pewnych okresach roku dochody bieżące nie dorównywiają wydatkom,

które trzeba pokrywać chwilowemi pożyczkami na krótki termin a przeto na wysoki procent, jeżeliby Wysoki Sejm nie przychylił się do projektu uposażenia kasy krajowej znaczną sumą, z którejby w takich chwilach przewyżkę wydatków nad dochody pokrywać można. W innych znów okresach roku budżetowego, dochody bieżące większe są niż wydatki bieżące i tę przewyżkę dochodów umieszczać można chwilowo na procent. Ponieważ nie ma żadnej pozostałości z rachunków z lat dawnych, którąby można także umieścić chwilowo na procent, przeto tylko nie wielką przewyżkę dochodów bieżących nad wydatki bieżące będzie można dawać na procent i Komisya budżetowa, zgodnie z Wydziałem krajowym, przewiduje ztąd dochód w kwocie 2.000 zł. w. a. i wnosi:

<i>Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent . . . . .</i>	2.000 zł.
---	-----------

Rubryka III.

Dochody z dróg krajowych.

W szczegółowym budżecie wydatków na drogi krajowe i dochodów z tychże dróg, Komisya rozstrząsając projekt w tym względzie Wydziału krajowego obrachowała cały dochód z dróg na sumę, mianowicie:

a) dochód z myt na drogach krajowych komisya obrachowuje na sumę	220.000 zł.
--	-------------

przeto wyżej tylko o 4.500 zł.

jak na rok 1881, a to z powodu ustanowienia nowych stacyj mytnicznych na drogach nowo zbudowanych w 1881 roku.

Dalej komisya wnosi na zasadzie przeciętnego rzeczywistego dochodu a zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego:

b) Odsetki za zwłokę w opłacie myt	340 „
c) Grzywny	160 „
d) Datki dobrowolne na budowę dróg	<u>5.000 „</u>

Przeto komisya wnosi:

Dochody z dróg krajowych	225.500 zł.
---	--------------------

Rubryka IV.

Nadwyżki dochodów od zakładów uposażonych z skarbu krajowego.

Według zaprojektowanych na rok 1882 budżetów dla zakładów uposażonych ze skarbu krajowego, spodziewaną jest przewyżka ich własnych dochodów nad wydatki tylko w budżecie funduszu policyi krajowej, w kwocie 5.889 zł. Budżety wszystkich innych funduszy uposażonych ze skarbu krajowego nie wykazują żadnej przewyżki ich dochodów własnych nad ich wydatki, przeciwnie przewidują niedobory, które będzie trzeba pokryć zasiłkami z skarbu krajowego. Z tych powodów komisya budżetowa wnosi:

<i>Nadwyżka dochodów zwracana przez zakłady uposażone z skarbu krajowego . . . . .</i>	5.889 zł.
--	-----------

Rubryka V.

Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.

Dochód rzeczywisty ze zwrotu zaliczek danych w latach dawniejszych wynosił w r. 1877 80.426 zł.; w r. 1878 — 68.851 zł.; w r. 1879 — 50.684 zł. i w 1880 — 37.584 zł. a na rok

1881 uchwalony był tylko w sumie 25.000 zł., która jednak dochód rzeczywisty zapewne nieco przewyższy. Przeto widzimy, że dochód rzeczywisty ze zwrotu zaliczek danych w latach dawniejszych zmniejsza się stopniowo corocznie i zmniejszać się musi jeszcze lat kilka; albowiem zmniejszać się musi stopniowo główne dotychczas źródło dochodów w tej rubryce, to jest dochód ze zwrotu przez gminy kosztów leczenia ubogich chorych, które koszta przypadały w połowie na gminy przed uchwaleniem ustawy w 1875 r., a gdy gminy zwlekały zapłatę, skarb krajowy zaliczał wówczas szpitalom i tę połowę kosztów leczenia ubogich chorych, a następnie należytość tę ściągał z gmin. W miarę zwracania przez gminy tych zaliczonych przez skarb krajowy szpitalom połowy kosztów leczenia ubogich chorych, zmniejsza się corocznie zaległość od gmin z tego tytułu, gdyż od 1875 roku już cały koszt leczenia ubogich chorych w szpitalach ponosi wyłącznie skarb krajowy, zmniejsza się przeto i dochód ze zwrotu tych zaliczek. Jakkolwiek komisya budżetowa mniema, że dochód ze zwrotu przez gminy zaliczonych za nie kosztów leczenia ubogich chorych wynosić będzie w 1882 roku więcej niż 4.000 zł., na którą to kwotę obrachowuje Wydział krajowy dochód z tego źródła, gdyż cała zaległość tych zaliczek wynosiła jeszcze w roku 1881 30.910 zł. (nielicząc należytości spornej od gminy miasta Krakowa za leczonych w szpitalu krakowskim św. Łazarza ubogich chorych należących do tej gminy, która posiadała osobne w tym celu fundacye przyłączone do funduszów szpitalu św. Łazarza). Jednak komisya nasza przekonana, że lepiej za nisko, niż za wysoko obrachowywać dochody, wnosi, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Zwroty zaliczek z lat dawniejszych . . . . . 25.000 zł

Rubryka VI.

Zwroty pożyczek.

Odpowiednio warunkom umów zawartych przy zaciąganiu pożyczek ze skarbu krajowego na mocy uchwał Wysokiego Sejmu, przez gminy, instytucje i osoby prywatne, powinny wpłynąć do tego skarbu w ciągu roku 1882, następujące raty spłacanych kapitałów pożyczkowych, oraz odsetki od tych kapitałów:

- Pozycya 9. Od klasztoru Benedyktynek w Przemyślu 500 zł., jako dziewiąta rata spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej w kwocie 8.000 zł. mocą uchwały Wysokiego Sejmu z 7. grudnia 1872 roku oraz 900 zł. jako raty dwunasta i trzynasta spłacanej pożyczki bezprocentowej także 8.000 zł. udzielonej mocą uchwały sejmowej z 26. maja 1875 razem . . . . . 1.400 zł.
- Poz. 10. Od p. Karola Wilda wpłynąć winne w myśl uchwały z 18. października 1878 r. dwie raty po 250 zł. to jest 500 zł. z spłacanej pożyczki 6.000 zł., udzielonej na mocy uchwały sejmowej z 15. stycznia 1874 r. oraz 105 zł. w 5% odsetkach od reszty kapitału, razem . . . . . 605 „
- Poz. 11. Od zgromadzenia pp. Kanoniczek w Krakowie. Wydział krajowy wsta-
wił w tę pozycję dochodów 569 zł. jako raty czternastą i piętnastą
spłacanej pożyczki, którą Wysoki Sejm udzielił w kwocie 5.000 zł.
uchwałą z 17. października 1874 r. wraz z odsetkami od tej pożyczki
68 zł. 75 ct. Lecz Komisya budżetowa mając przekazaną przez Wy-
soki Sejm do roztrząśnienia i przedłożenia wniosków, petycję tego
zgromadzenia zakonnego o odpisanie resztujących siedmiu rat pożyczki
wynoszących 1.750 zł., wniosła w oddzielnem sprawozdaniu przy zała-
twieniu tej petycji, aby zgromadzenie uwolnić od opłaty procentu od

	tej reszty pożyczki i spłatę tej reszty pożyczki rozłożyć na 10 rocznych rat po 175 zł.; przeto tu wstawia	175 „
Poz. 12.	Od miasta Piwniczna 862 zł. 17 ct. jako raty 12. i 13. spłacanej pożyczki, którą udzielił Wysoki Sejm w kwocie 9.600 zł. mocą uchwały z 26. kwietnia 1876 r.; zaś 283 zł. 3 ct. w 5% odsetkach — razem	1.145 zł.
Poz. 13.	Od miasta Sanoka 501 zł. 24 ct. jako 10. i 11. raty spłacanej pożyczki udzielonej w kwocie 10.000 zł. mocą uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. kwietnia 1876 r., oraz 462 zł. 75 ct. w 6% odsetkach, razem	964 zł.
Poz. 14.	Od gminy Chłopczyce 100 zł. jako czwarta rata spłacanej pożyczki bezprocentowej 1.000 zł., udzielonej uchwałą Wysokiego Sejmu z 24. kwietnia 1876 r.	100 zł.
Poz. 15.	Od gminy Brzeszcze 100 zł., jako czwarta rata spłacanej pożyczki bezprocentowej 1.000 zł., udzielonej uchwałą Wysokiego Sejmu z tej samej daty	100 zł.
Poz. 16.	Od zarządu bursy pod wezwaniem św. Kazimierza w Tarnowie 250 zł. jako trzecia rata spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej w kwocie 2.000 zł., mocą uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. kwietnia 1876 roku	250 zł.
Poz. 17.	Od Wydziału Rady powiatowej tarnowskiej 417 zł. 40 ct. jako druga rata spłacanej pożyczki 5.000 zł. udzielonej w moc uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. lipca 1880 r., oraz 230 zł. 12 ct. w 5% odsetkach, razem	648 zł.
Poz. 18.	Od komitetu parafialnego kościoła obrz. łac. w Sanoku 1.000 zł. jako druga rata spłacanej pożyczki udzielonej w kwocie 8.000 zł. w moc uchwały Wysokiego Sejmu z 22. czerwca 1880 r., oraz 350 zł. w 5% odsetkach; razem	1.350 zł.
Poz. 19.	Od gminy Dereżyce 250 zł. jako druga rata spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej w kwocie 500 zł. na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 17. lipca 1880 r.	250 zł.

Komisya budżetowa na zasadzie powyżej wykazanych należności, wnosi po części zgodnie z Wydziałem krajowym:

<i>Dochód ze zwrotu pożyczek i odsetek od nich . . . . .</i>	6.987 zł.
--	-----------

Rubryka VII.

Dochody szkoły gospodarstwa leśnego we Lwowie.

Na mocy uchwalonego już przez Wysoki Sejm budżetu wydatków i dochodów tej szkoły na rok 1882, komisya budżetowa wpisuje w tę rubrykę następujące pozycje własnych dochodów tej szkoły:

a) Zasiłek ze skarbu państwa	5.000 zł.
b) Wpisowe od uczniów	50 „
c) Czesne od uczniów	340 „
Przeto razem <i>dochody własne szkoły gospodarstwa leśnego . . . . .</i>	<u>5.390 zł.</u>

Rubryka VIII.

Dochody szkół rolniczych krajowych w Dułanach i folwarku Dublany.

Komisja budżetowa według oddzielnego projektu budżetu wydatków i dochodów przedłożonego przez nią Wysokiemu Sejmowi, wpisała w tę rubrykę dochodów, zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego następujące pozycje:

a) Dochód wyższej szkoły rolniczej	14.850 zł.
b) Dochód szkoły parobków	3.224 „
c) Dochód folwarku Dublany	10.200 „
Razem dochody własne szkół rolniczych w Dułanach i folwarku tamże	28.274 zł.

Rubryka IX.

Dochody szkoły rolniczej krajowej w Czernichowie i folwarku Czernichów.

Komisja budżetowa odpowiednio oddzielnemu budżetowi wydatków i dochodów tej szkoły rolniczej, który równocześnie przedkłada Wysokiemu Sejmowi, wpisuje w tę rubrykę dochodów, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, następujące pozycje:

a) Zasiłek skarbu państwa	5.000 zł.
b) Opłaty od uczniów	6.720 „
c) Dochód ze spiżarni szkoły	100 „
d) Dochód z folwarku Czernichów	10.370 „

Razem Dochody własne krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie i folwarku tamże . . . . . **22.190 zł.**

Rubryka X.

Należność za sprawdzanie rachunków aptekarskich.

Szpitala krajowe zwracają skarbowi krajowemu, za sprawdzanie rachunków aptekarskich kosztem tego skarbu, kwotę odpowiednią ilości sprawdzonych rachunków i rzeczywisty dochód z tego źródła wynosił przecięciowo w ostatnich latach przeszło 600 zł., jednak komisja budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, wnosi:

Dochód za sprawdzanie rachunków aptekarskich . . . . . 600 zł.

Rubryka XI.

Rozmaite dochody.

Po wyłączeniu z tej rubryki dochodu ze zwrotów pożyczek, dochodów szkół rolniczych i innych dochodów niewłaściwie w tej rubryce zapisywanych w dawniejszych latach, pozostaną w niej jedynie: dochody z taks za wyciągi z archiwum krajowego we Lwowie i w Krakowie i dochody przypadkowe. Na zasadzie przecięciowego dochodu rocznego, przewiduje komisja budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, dochód z taks za wyciągi z archiwum krajowych 350 zł. a dochody przypadkowe, również na zasadzie przecięciowego dochodu rocznego, przewiduje na 650 zł., i wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Rozmaite dochody . . . . . 1000 zł.

Suma dochodów z rubryk.

I. Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	zł. w. a.
II. Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent	2.000	„
III. Dochody z dróg krajowych	225.500	„
IV. Nadwyżka dochodów od zakładów uposażonych ze skarbu krajowego	5.889	„
V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	25.000	„
VI. Zwroty pożyczek i odsetki od nich	6.987	„
VII. Dochody własne szkoły gospodarstwa leśnego we Lwowie	5.390	„
VIII. Dochody własne krajowych szkół rolniczych w Dublanach i folwarku	28.274	„
IX. Dochody własne szkoły rolniczej krajowej w Czernichowie i folwarku Czernichów	22.190	„
X. Dochód za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	„
XI. Rozmaite dochody	1.000	„
Razem	322.830	zł.

Budżet krajowy na rok 1882.

W y d a t k i.

Rubryka I.

Koszta reprezentacyi kraju.

(str. 4. — Ref. p. Baum.)

W rubryce I. preliniuje Wydział krajowy o 580 zł. więcej, aniżeli na rok 1881., a mianowicie na opał, oświetlenie, zapuszczanie i mycie podłóg, potrzeby kancelaryjne i inne drobne wydatki (poz. 7--12), które w budżecie na rok 1881 objęte były jedną pozycyą 6tą, preliniuje Wydział krajowy więcej o 680 zł.; — natomiast ubyla poz. 8. na uzupełnienie biblioteki w kwocie 100 zł., którą uwzględniono w Rubr. II. poz. 31. h.

Ze względu na zwiększone potrzeby opału, oświetlenia i t. p. w nowym gmachu, komisya budżetowa uznaje kwoty preliniowane za stosowne i przedstawia Wys. Izbie do przyjęcia jak następuje:

A. Sejm krajowy.

Poz. 1.	Koszta podróży pp. posłów	6.700 zł.
„ 2.	Dyety	36.000 „
„ 3.	Koszta druków	13.000 „
„ 4.	Spisywanie sprawozdań	4.000 „
„ 5.	Pisarze dzienni	650 „
„ 6.	Remuneracye urzędnikom Wydziału kraj. za dodatkowe zajęcia podczas Sejmu	1.200 „
„ 7.	Służba	850 „
„ 8.	Opał	780 „
„ 9.	Oświetlenie	860 „
„ 10.	Zapuszczanie i mycie podłóg	120 „
„ 11.	Potrzeby kancelaryjne	120 „
„ 12.	Rozmaite drobne wydatki	100 „
	Razem	64.380 „

B. Wydział krajowy.

Poz. 13.	Marszałek krajowy	10.000 zł.
„ 14.	6 Członków Wydziału krajowego po 4.000 zł.	24.000 „
„ 15.	Zastępcy	2.000 „
„ 16.	Dodatek dla Członka Wydziału kraj. mianowanego przez Marszałka kraj. do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000 „
	Razem	37.000 „
	Suma Rubr. I.	101.380 zł.

Wysoki Sejm raczy uchwalić na potrzeby Rubryki I. kwotę 101.380 zł.

Rubryka II.

(str. 4—8.)

W tej rubryce preliniuje Wydział krajowy mniej o 873 zł., aniżeli na r. 1881. z powodu zmian następujących: podwyższono wydatki: a) na dodatki pięcioletnie dla urzędników o 1490 zł., a to na mocy ustawy: dla radcy Niewiadomskiego 114 zł., dla dyrektora oddziału rachunkowego Pierożyńskiego 143 zł. dla adjunktów rachunkowych: Żółkiewskiego 111 zł. Sapałaczyńskiego 108 zł., Janikowskiego 111 zł., Semetkowskiego 72 zł., Tarnawskiego 72 zł. dla asystentów rachunkowych: Hupezyca 24 zł., Mystkowskiego 38 zł., dla kasyera Horoszkiewicza 148 zł., dla adjunktów kasy: Olszewskiego 131 zł., i Bujnowskiego 113 zł., dla woźnego kasy Hermińskiego 22 zł., dla dyrektora kancelaryi Dra Grotta 161 zł., dla kancelistów: Kiszelki 99 zł., Krzeczковского 79 zł. dla portyera Karmality 22 zł., dla woźnych: Gorzycy 11 zł., Kality 11 zł., Kowalskiego 11 zł., Hermińskiego 29 zł.; natomiast opuszczono pięcioletnie koncepcyście Kleczyńskiego w kwocie 151 zł., z powodu odejścia ze służby. b) Remuneracye dla tłumacza języka ruskiego na mocy uchwały Wys. Sejmu do l. 496 z r. 1880 i na tłumaczenia z języków obcych 505 zł. c) Na potrzeby kancelaryjne z powodu mnożących się czynności i obszerniejszych lokalności, — na papier, druki, i wzory o 200 zł., oprawę ksiąg o 50 zł., oświetlenie o 150 zł., opał o 1.600 zł., uzupełnienie biblioteki o 300 zł., razem o 2.300 zł. d) na konserwacye i utrzymanie czystości we własnym gmachu o 2.950 zł., razem 7.245 zł. — natomiast zmniejszono wydatki:

a) frotera, którego wynagrodzenie zamieszczono powyżej pod lit d) o 1.000 zł.

b) opał dla dyrektora kancelaryi i portyera o 7 zł. c) dary z łaski dla sierót po Iwanickim i dla wdowy Łopuszańskiej 248 zł., d) najem pomieszkania na kancelarye Wydziału krajowego o 5.863 zł.; e) na wydawnictwo rozporządzeń krajowych o 1.000 zł., razem 8.118 zł. Odtrąciwszy od tego powyższe zwiększenia w kwocie 7.245 zł., pozostaje mniej jak wyżej o 873 zł.

Wszakże gdy już po wydrukowaniu preliminarza, inżynier Czaderski z powodu nieuleczalnej choroby przeniesionym został w stan spoczynku, przeto odpada preliniowane dla niego pięcioletnie w kwocie 200 zł. i kwota zmniejszenia wynosiłaby 1.073 zł.; — lecz uchwałą sejmową z dnia 30 września b. r. przyznano dwóm córkom zmarłego kancelisty Olewińskiego dar z łaski rocznie 120 zł., a Iwanickiego sierotom 148 zł., przeto powiększono razem o 268 zł.

Wydział krajowy jednak wykazuje, że z tej rubryki przy pozycyach 17—23 wydaje się corocznie 6.000 do 7.000 zł. jako zaliczki na płace urzędników, które następnie ściągane bywają w 20 ratach miesięcznych. Ponieważ na ten cel dotychczas nieuchwalano kredytu, a dochód z rat zaległych na podstawie uchwały sejmowej z dnia 14. października 1874, 22. kwietnia 1876, i 14. października 1878 wykazany być musi w rubryce V dochodów, przeto w wydatkach rubryki II przy płacach urzędników okazuje się coroczne przekroczenie, które chociaż tylko jest pozornem, staje się powodem różnic cyfrowych i poszukiwania ich przyczyn. Dla uniknienia różnic i tych pozornych przekroczeń, a szczególnie dla porządku rachunkowego, komisya budżetowa uznała koniecznym utworzenie nowej pozycyi w rubryce II pod tytułem zaliczki na płace urzędników, i ustanowiła w rubryce II pozycyę 33, do której wstawia kwotę 6.000 zł. odpowiadającą odnośnej pozycyi dochodów. Wskutek utworzenia tej pozycyi i wstawienia do niej 6.000 zł., okazują się wydatki tej rubryki większe o 5.127 zł. jak w roku ubiegłym.

Komisya budżetowa przedstawia Wysokiej Izbie do przyjęcia:

Poz. 17.	Oddział conceptowy	36.320 zł.
„ 18.	„ rachunkowy	38.390 „
„ 19.	„ kasowy	10.670 „
„ 20.	„ techniczny	10.960 „
„ 21.	„ sanitarny	2.300 „
	do przeniesienia	<u>98.640 „</u>

	Z przeniesienia .	98.640 zł.
Poz. 22.	Oddział statystyczny	5.000 „
„ 23.	„ manipulacyjny	17.860 „
„ 24.	Dyurniści wszystkich oddziałów	39.505 „
„ 25.	Zasługi	3.000 „
„ 26.	Emolumenta	12.094 „
„ 27.	Remuneracye	3.330 „
„ 28.	Koszta podróży i diety	7.400 „
„ 29.	Pensye i zaopatrzenia	~~8.014~~ „
„ 30.	Dary z łaski	1.608 „
„ 31.	Potrzeby kancelaryjne	15.750 „
„ 32.	Konserwacya gmachu i utrzyma- nie czystości	2.950 „
„ 33.	Zaliczki na płace urzędników	6.000 „
	Suma Rubr. II.	~~220.951~~ zł.

Komisya budżetowa chcąc zmniejszyć o ile możności wydatki administracyjne, przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały następującą rezolucyę :

Wzywa się Wydział krajowy, aby zbadał czy i o ile możnaby w budżecie wydatków na płace wszystkich urzędników i sług krajowych, zmniejszyć procentowo te wydatki z powodu tak zwanego interkalare.

Wysoki Sejm raczy uchwalić na potrzeby rubryki II. kwotę ~~220.951~~ zł. w. a.

Rubryka III.

Koszta leczenia ubogich.

(Sprawozdawca Dr. Filip Zucker).

(Str. 8).

Z doświadczenia ostatnich lat kilku, a mianowicie r. 1877, 1878 i 1879 okazało się, że nie dopisywały wcale preliminarze kosztów leczenia ubogich, gdyż wzrastająca nieprzewidzianie z roku na rok ilość dni leczenia, spowodowała znaczne tej rubryki wydatków przekroczenia.

Wobec tego z zadowoleniem skonstatować przychodzi, że obliczenie tych kosztów na r. 1880 wykazuje ogólny wydatek w sumie okrągłej 535.000 zł. w. a., nie przechodzącej już po za granice budżetu, którym na tenże rok i na cel powyższy oddano Wydziałowi krajowemu do dyspozycyi sumę 536.000 zł. w. a.

Na rok 1881 przeznaczył Wys. Sejm w budżecie na koszta leczenia ubogich sumę 500.000 zł., gdyż z tego wychodził założenia, że trzymając się ściśle w ramach uchwały sejmowej z dnia 21. lipca 1880, potrafi Wydział krajowy znaczne na tych kosztach osiągnąć oszczędności.

Obecnie domaga się Wydział krajowy wstawienia w tej rubryce na rok 1882 sumy 500.000 zł. jak roku poprzedniego.

Gdy skutki opartego na powołanej dopiero uchwale sejmowej rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 27 lipca 1880 l. 34.084, jakkolwiek już widoczne, w cyfrach jednakowoż jeszcze ostatecznego wyrazu swego nie znalazły, przeto sądzi komisya budżetowa, że byłoby przedwczesnym, eskontując niejako z góry możliwy wydatniejszy wynik tych niewypróbowanych jeszcze zarządzeń, proponować już obecnie dalsze okrojenie rubryki III.

Nie czyni tego komisya i z tego względu, że uznaje usilność Wydziału krajowego w kierunku obniżania tych kosztów, a dążność do umniejszania liczby dni leczenia, a względnie ograniczanie przyjmowania chorych do szpitalu, musi jednak mieć granicę, która słusznymi wymaganiami ludzkości jest zakreślona, a której przekroczenie zapewne nie było i nie jest w intencji Wysokiego Sejmu.

Z tych powodów wnosi komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym, raczy Wysoki Sejm w rubryce III poz. 33 na kosztu leczenia ubogich wstawić sumę 500.000 zł. w. a.

Rubryka IV.

K o s z t a s z c z e p i e n i a .

(Str. 9).

W tej rubryce wnosi komisya budżetowa na podstawie ostatnich wyników zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić:

w poz. 34 na utrzymanie i odświeżanie krowianki	1.300 zł.
w poz. 35 na kosztu podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia ospy	56.000 „
w poz. 36 na premia dla lekarzy, odszczególniających się przy szczepieniu	630 „
Suma rubryki IV	<u>57.930 „</u>

Rubryka V.

W y d a t k i s a n i t a r n e .

(Str. 9).

Zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi komisya budżetowa wstawić w tej rubryce na podstawie przecięcia z ostatnich lat:

w poz. 37 na $\frac{1}{3}$ część za lekarstwa	5.200 zł.
w poz. 38 na kosztu strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	4.200 „
Suma rubryki V.	<u>9.400 „</u>

Starania Wydziału krajowego o przeniesienie wydatków sanitarnych na Skarb Państwa tylko w części skutkiem pomyślnym uwieńczone zostały.

Wobec zapowiedzi Wydziału krajowego w sprawozdaniu z czynności za r. 1880 (str. 117) zawartej, według której tenże nie ustaje w usiłowaniach uwolnienia Skarbu krajowego od tego uciążliwego wydatku, z natury swej wchodzącego w zakres obowiązków państwowych, wstrzymuje się komisya budżetowa od czynienia jakiegobądź wniosku, — w tej nadziei, że Wydział krajowy i nadal popierać będzie tę sprawę z całym naciskiem i na drodze właściwej.

Rubryka VI.

Zasiłki dla zakładów dobroczynności.

Sprawozdawca p. Wojciech Dzieduszycki.

(str. 9.)

Zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi komisya wstawić:

Poz. 39—40. Szpitale dla sióstr miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie i Nowosiólkach	1.598 zł.
" 41. Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424 "
" 42. Zakład św. Józefa w Krakowie	1.000 "
" 43. Komitet ochronek w Krakowie	550 "
" 44. Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500 "
Suma Rubryki VI.	<u>9.072 "</u>

Zanillo de las Yaguajayes

Comunicación a la Honorable

Señor - Excmo. Sr. Ministro de Fomento

Yo, Sr. D. Juan de los Rios, propietario de la finca

de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

Yo, Sr. D. Juan de los Rios, propietario de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

de la finca de las Yaguajayes

(Budżet krajowy na rok 1882.)

(Rubryka VII).

Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

(Str. 10. Sprawozdawca p. *Smarzewski*)

W dawniejszych preliminarzach rubryka ta obejmowała oprócz wydatków na cele oświaty, także wydatki na cele gospodarstwa krajowego. Dla tej ostatniej kategorii wydatków otworzył Wydział krajowy w preliminarzu na rok 1882 nową rubrykę XV, i Komisya budżetowa zgadza się z tą zmianą.

Komisya proponuje wstawienie do budżetu wszystkich pozycy, przez Wydział krajowy w tej rubryce zamieszczonych, i to w tej samej wysokości, w jakiej są prelininowane przez Wydział krajowy, z wyjątkiem pozycy 46. *pokrycie niedoboru krajowego funduszu szkolnego*, którą zgodnie z uchwałą Sejmu z dnia 14. października b. r. należy wstawić z cyfrą 358.071 zł. tudzież poz. 68, w której Komisya w uwzględnieniu podanej przez Towarzystwo muzyczne we Lwowie petycyi, proponuje wstawić, zamiast dotychczas udzielanej subwencyi 1.800 zł. kwotę . . . . . 3.000 zł.

Przy załatwieniu petycyj odnoszących się do tej rubryki budżetu, Komisya zwróciła uwagę swoją na liczne podania o wsparcie, wniesione przez uczącą się młodzież. Komisya mniema, że przy załatwieniu tych podań należy mieć wzgląd na takie okoliczności, które inny, a mianowicie stały organ Sejmu, to jest Wydział krajowy lepiej osądzić może, niż Komisya budżetowa. Wielka ilość petentów załącza pochlebne świadectwa dotychczasowego postępu. Wszyscy wykazują brak środków utrzymania się. Niektórzy pracują w zawodach, dla których są ustanowione stypendya o których Komisya nie wie, czy są rozdane czy wolne. Wielu innych kształci się w takim kierunku, że tylko z funduszu krajowego mogą pomoc otrzymać. Należy też przy rozdawnictwie podobnych zasiłków kierować się nie samem tylko współczuciem dla biednego stanu proszących, ale trzeba iść przytem za pewną myślą przewodnią i mieć to także na względzie, w jakim przedewszystkiem zawodzie potrzeby kraju, bądźto materialnej bądź idealnej natury, wymagają zachęty dla kształcącej się młodzieży. Zdaniem Komisyi, Wydział krajowy może nierównie snadniej, z większą względem petentów słusnością i z większym dla kraju pożytkiem powyższe względy ocenić, niż którakolwiek Komisya sejmowa, zwłaszcza przy tym pospiechu, z jakim każda z nich musi czynności swoje załatwiać. Dla tego proponuje Komisya petycyę: L. 53, 75, 78, 169, 221, 268, 278, 306, 308, 323, 342, 474, 476, 477, 505 i 680 przekazać Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia, i wstawić w rubr. VII. budżetu nową pozycyę:

Na zasiłki dla kształcącej się w naukach i w sztukach pięknych młodzieży . . . . . 3.000 zł.

Względy analogiczne powodują także Komisję budżetową do wniosku: aby Wysoki Sejm raczył petycyę: L. 310, 311, 335, 423 i 547, wniesione przez wydawców pisemek peryodycznych, przekazać Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia, i uchwalił na ten cel osobną w tej rubryce pozycyę:

Na zasiłki dla wydawnictw i peryodycznych pism ludowych . . . . . 2000 zł.

Petycyę L. 47, 124, 150, 201 202, 314, 406, 490, 519, 520, 546 i 623 mają po większej części na celu uzyskanie zasiłków na budowę szkół, a wszystkie są tego rodzaju, iż należą do zakresu działania krajowej Rady szkolnej. Komisya wnosi przeto:

Powyżej wyliczone petycyę przekazać do załatwienia e. k. Radzie szkolnej krajowej.

Petycyje L. 54, 74, 81, 167, 319, 390, 428, 491, 522 i 528 znalazły swe załatwienie w poz. 49, 69, 58, 73, 74, 50, 56, 55, 68, 66 i 64 budżetu.

Pod L. 252. prosi Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ o zasiłek na budowę zakładu. W r. 1880 Sejm nad podobną petycją przeszedł do porządku dziennego z powodu, iż sprawa ta nie była jeszcze dojrzałą. Obecnie Komisya nie proponuje podobnej uchwały, bo sprawa budowy postąpiła naprzód, a gmina miasta Lwowa odstąpiła plac pod tę budowę potrzebny. Petycyja jednak niewypowiada ani ogólnej sumy kosztu, ani sumy, będącej już gotową na cele budowy, ani ilości, jakiej Towarzystwo jeszcze dla zabezpieczenia budowy potrzebuje i jakiej się od Sejmu domaga. Komisya więc nie może tej petycyi inaczej załatwić, jak tylko wnioskiem:

Przekazania jej Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Pod L. 271 prosi Reprezentacyja miasta Krakowa o roczny datek na oprocentowanie i umorzenie sumy 100.000 zł. jako częściowej kwoty kosztów potrzebnych na wybudowanie nowego teatru w Krakowie. Dotychczas, o ile z petycyi dowiedzieć się można, niema jeszcze ani planu, ani kosztorysu budowy. Jest tylko uchwała Rady gminnej, uznająca potrzebę nowego gmachu, kosztem nieprzekraczającym sumy 400.000 zł. Sprawa ta oczywiście nie doszła jeszcze do takiego kresu dojrzałości, iżby Komisya mogła Sejmowi inną proponować uchwałę, jak tylko:

Przekazanie tej petycyi Wydziałowi krajowemu do zbadania i do sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

Pod L. 436 prosi p. Nowakowski o zasiłek na utrzymanie kierowanej przez niego sceny prowincjonalnej. Komisya wnosi:

Przekazanie tej petycyi Wydziałowi krajowemu do zbadania i do załatwienia.

W załatwieniu dalszych petycyj wnosi Komisya,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W skutek petycyi L. 112	Na dokonczenie budowy internatu ruskiego we Lwowie	10.000 zł.
„ „ 119	Antoniemu Getlichowi, Dyrektorowi szkoły żeńskiej w Krakowie, roczny dodatek do płacy	100 „
„ „ 161	Teofilu Zielińskiej we Lwowie, na rozszerzenie szkoły szucznych kwiatów	200 „
„ „ 275	Na bursę Jana Chrzciciela w Drohobyczu	150 „
„ „ 374	Na bursę J. Kraszewskiego w Drohobyczu	150 „
„ „ 489	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“	400 „
„ „ 565	Dr. E. Dunikowskiemu, na podróż naukową	300 „
„ „ 637	Romanowi Krępie, na taksy egzaminów ścisłych	250 „
„ „ 685	Dyrekeji wyższej szkoły żeńskiej w Brodach	450 „

Na podstawie uchwały sejmowej z d. 13. października 1881 należy wstawić nową pozycyę na internat dla uczniów c. k. *Seminaryum nauczycielskiego we Lwowie*:

a) na pierwsze urządzenie, wydatek nadzwyczajny	5.200 „
b) na utrzymanie, wydatek zwyczajny	6.364 „

Suma rubryki VII. 510.035 zł.

(Budżet krajowy na rok 1882.)

Rubr. VIII.

Utrzymanie pomników historycznych.

Referent p. Wojciech Dzieduszycki.

(Str. 11.)

Komisya budżetowa wnosi w tej rubryce przedewszystkiem zgodnie z Wydziałem krajowym zachowanie dotychczasowych pozycyj. — Wnosi jednak do pozycyi 76tej budżetu zmiany, spowodowane po części przez petycye przesłane do Sejmu, a po części czyniące zadość potrzebom rzeczywistej ochrony pomników dziejowych i dzieł sztuki w kraju.

Dotąd Sejm wyznaczał rok rocznie ryczałtową sumę na utrzymanie pomników historycznych w kwocie 1500 zł. w. a. Od kilku lat suma ta zostawała do połowy prawie niekniętą. A że dotąd niesporządzono urzędowego i naukowego zarazem spisu pomników, znajdujących się w kraju naszym, i że sporządzenie i publikacya takiego spisu zgodnie z wymaganiami terażniejszej nauki, będzie z konieczności połączone ze znacznymi kosztami, przeto komisya budżetowa wnosi, aby sumę ryczałtową 1500 zł. uchwalano odtąd tak na utrzymanie pomników w ogóle, jako też na sporządzenie spisu takowych zgodnego z wymaganiami nauki.

Wysoki Sejm uchwalał także w latach minionych sumy przeznaczone na restanrację pojedynczych pomników. Komisya budżetowa wniesie i tego roku uchwalenie zasiłków krajowych przeznaczonych na zachowanie i odnowienie kilku z pomiędzy znakomitszych pomników, porozrzucanych po powierzchni kraju naszego.

Fara łacińska w Drohobyczu jest nadzwyczaj rzadkim, mimo częstych późniejszych przeróbek wspaniałym zabytkiem nadwiślańskiego Gotycyzmu; farę tę fundował jeszcze Władysław Jagiełło, restaurował ją Zygmunt Stary. Dziś zeszcpeona rozmaitymi dodatkami i zagrożona upadkiem. Komitet kościelny drohobycki prosi w petycyi podanej do Sejmu na ręce p. Hausnera o wyznaczenie sumy 7.400 zł. na przeprowadzenie niezbędnych przeróbek potrzebnych do zachowania i przywrócenia pomnikowego charakteru kościoła, a nieobjętych kosztorysem robót potrzebnych do zachowania fary przed grożącym jej upadkiem, na które to znacznie kosztowniejsze roboty konkurencyja kościelna jest obowiązana dostarczyć fundusze. Komisya budżetowa wnosi zamieszczenie sumy 3.000 zł. w. a. na restaurację tej fary już na rok 1882.

Istnieją w Bohorodeczanach i w Sieniawie w cerkwiach parafialnych ikonostazy starożytne, sięgające początkiem swym 16go i 17go wieku, a przeniesione do cerkwi, w których się znajdują z monasterów, zniesionych za dni Cesarza Józefa II. Są to tak pod względem snycerstwa, jak i pod względem malarstwa pomniki znakomite starej ruskiej sztuki i zasługują ze wszechmiar na uwzględnienie. Gdy komisya się dowiaduje na pewne, że ikonostazy te potrzebują restauracyi, i że im grozi zniszczenie, przeto wnosi, aby Wysoki Sejm raczył przeznaczyć na restaurację i ochronę tych dwu pomników sumę tysiąca zł. w. a.

Według wniosków komisyi budżetowej brzmiałyby tedy pozycye rubryki VIII budżetu krajowego jak następuje:

Poz. 76. Na rzecz zabytków sztuki i pomników historycznych:

- a) Restauracya pomników w ogóle, sporządzenie i publikacya naukowych i urzędowych spisów pomników, znachodzących się

w kraju naszym	1.500 zł.	
b) Restauracya fary drohobyckiej	3.000 zł	
c) Restauracya i ochrona ikonostazów w Sieniawie i Bohorodczanach	1.000 „	
Razem		5.500 zł.
77. Badanie i ocalenie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych dla zakładu narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie		500 zł.
78. Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:		
a) Dyrektor we Lwowie	1.200 zł.	
b) Dyrektor w Krakowie	1.000 „	
c) Adjunkt we Lwowie:		
a) płaca	1.100 zł.	
b) dodatek aktywalny 100 „	1.200 „	
d) Adjunkt w Krakowie:		
a) płaca	900 zł.	
b) dodatek aktywalny 100 „	1000 „	
e) Czterech aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł.	1.200 „	
f) Dwóch aplikantów w Krakowie, adjutum po 300 zł.	600 „	
g) Stróże	600 „	
h) Czynnosc za najem lokalu we Lwowie	600 „	
i) Opał i potrzeby kancelaryjne	500 „	
Razem		7.900 zł.

Na mocy tych wniosków suma preliminowana na rok 1882 na zachowanie pomników historycznych wyniesie ogółem . . . . . 13.900 zł.

Rubryka IX.

Kwaterunkowe żandarmeryi.

(Str. 11).

Sprawozdawca poseł Dr. Ambroży Towarnicki.

Wydatki na kwaterunkowe żandarmeryi na rok 1881 preliminowane, wynosiły kwotę . . . . . 72.110 zł.
na rok 1882 preliminuje Wydział krajowy . . . . . 70.595 „

to jest w porównaniu z rokiem 1881 mniej o . . . . . 1.515 „
a to z powodu, że na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 29. października 1880 l. 15795/3470 III., — dla kontroli katastru bydła — w posterunkach 90 żandarmów umieszczonych zostało, za których Skarb państwa stosunkowo do zawartych kontraktów, kwaterowe zwraca.

Preliminarz potrzeb na kwaterunkowe żandarmeryi pierwotnie przez c. k. Komendę żandarmeryi sporządzony, został następnie przez Wydział krajowy sprawdzony.

Komisya budżetowa, uznając go za usprawiedliwiony, wnosi bez zmiany: Wstawić w budżet na rok 1882, jako wydatki zwyczajne, na koszta kwaterunkowe żandarmeryi kwotę 70.595 zł.

Rubryka X.

Drogi krajowe.

(Stronica 12, 13).

Sprawozdawca poseł Stadnicki Jan.

W Rubryce X. od pozycyi 96—108 pod tytułem „Drogi krajowe“ preliniuje Wydział krajowy:

na wydatki zwyczajne	636.944 zł.
na wydatki nadzwyczajne	253.000 „
R a z e m	889.944 zł.

Na rok 1881 uchwalono w tej rubryce ogółem . . . . . 782.542 zł.

Wynikłość z rachunków r. 1879 wynosi ogółem . . . . . 891.733 „

Preliminarz Wydziału krajowego na rok 1882 w Rubryce X. wynosi zatem więcej od kwoty preliniowanej na rok 1881 o . . . . . 107.402 zł.

wynosi zaś mniej od kwoty wynikłej z rachunków 1879 r. o . . . . . 1.789 zł.

Zwiększenie preliminarza na r. 1882 o tak znaczną kwotę w porównaniu z sumą uchwaloną na r. 1881 uzasadnia Wydział krajowy głównie tem, że wstawia 100.000 zł. na budowę nowych i rekonstrukcyę istniejących dróg, oraz na budowę większych mostów, dla wyrównania dotacyi preliniowanej przez Wydział krajowy na r. 1881 a przez Wysoki Sejm obniżonej dla braku dostatecznych funduszków.

A. Koszta zarządu.

Pod pozycyą 96 „Płace urzędników i służ“ preliniuje Wydział krajowy przy lit. i) zwiększenie wydatków o 1.200 zł. jako płacę p. o. inżyniera na drogach krajowych Rzeszów-Nisko i Przeworsk-Kańczuga.

Z uwagi jednak, że p. o. inżyniera, dla którego to zwiększenie było preliniowane, umarł, a w miejsce jego został przeznaczony inżynier zostający na etacie, komisya budżetowa wnosi wykreślenie preliniowanej kwoty 1.200 zł. pod pozycyą 96 lit. i).

Przy pozycyi 96 lit. k) proponuje Wydział krajowy zwiększenie uchwalonej na r. 1881 kwoty o 600 zł. w. a., a to z powodu powiększenia liczby drożników o 4ech, tłómacząc potrzebę tego powiększenia tem, że w r. 1882 przybędzie do utrzymania 21 kilm. nowych dróg krajowych, oraz most na Bugu w długości 150 mtr.

Komisya budżetowa, uznając słuszność tego żądania, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 30. sierpnia 1877 r., by drożnik obsługiwał przeciętnie 6 kilm. drogi z wyjątkiem większych mostów i dróg prowadzących przez miasta, wnosi przy poz. 96. lit. k) przyjęcie preliniowanej kwoty przez Wydział krajowy.

Komisya zatem wnosi wstawienie w miejsce proponowanej przez Wydział krajowy kwoty 82.720 zł.

w poz. 96 kwoty	81.520 zł.
tj. mniej o 1.200 zł.	

Przy pozycyi 97 „Ryczałty“ preliminaruje Wydział krajowy na r. 1882 kwotę o 40 zł. mniejszą niż kwota na r. 1881 uchwalona: odpada bowiem ryczałt przyzwolony na umieszczenie bióra dla inżyniera w Przemyśle 100 zł. przybywa zaś ryczałt 60 zł. na umieszczenie bióra w Jarosławiu, gdzie pomieszkania są tańsze niż w Przemyśle. Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi w poz. 97 lit e) 1, 2, przyjęcie tego zniżenia wydatków.

Z uwagi wszakże, iż w miejsce zmarłego p. o. inżyniera na drogach Rzeszów-Nisko i Przeworsk-Kańczuga został przeznaczony inżynier będący na etacie, a który ma do nadzorowania drogę Tarnów-Szczucin i Dembica-Nadbrzezie;

z uwagi, że owemu inżynierowi przyznany być musi ryczałt na objazdy o 200 zł. wyższy od ryczałtu innych inżynierów, gdyż inaczej inżynier rzeczony nie mógłby pełnić swych obowiązków zwiększonych nadzorem nad dwoma drogami w znacznej od siebie odległości położonemi, a których długość razem wzięta 68 kilm. 776 mtr. wynosi; — Komisya budżetowa wnosi wstawienie do poz. 97 lit. a) w poddziale 3) jeszcze poddziału 4) z tytułem: „dla jednego inżyniera na objazdy dróg Rzeszów-Nisko i Przeworsk-Kańczuga“ i o preliminarowanie w tym poddziale kwoty 200 zł. na r. 1882.

Komisya zatem wnosi wstawienie w miejsce preliminarowanej przez Wydział krajowy kwoty pod tytułem „Ryczałty“ 10.362 zł.

w pozycyi 97 kwoty	10.562 zł.
tj. o 200 zł. więcej.	

W tytule „Remuneracye i zapomogi“ wnosi komisya budżetowa zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wstawić:

pod pozycyą 98.	7.100 zł.
-------------------------	-----------

W tytule „sprawienie narzędzi“ komisya budżetowa stawia wniosek przyjęcia kwoty preliminarowanej przez Wydział krajowy, a to z uwagi, że aczkolwiek sprawiono od r. 1877 siedm sztuk walców za sumę 7.301 zł. to zachodzi nieodzowna potrzeba zaopatrzenia walcami tych dróg krajowych, dla których jeszcze walców nie sprawiono; wstawia się zatem w poz. 99.

kwotę	4.600 zł.
a również zgodnie z preliminarzem w tytule „koszta podróży“ poz. 100 .	4.500 zł.

B. Budowy i rekonstrukcyje dróg.

W poz. 101 preliminaruje Wydział krajowy kwotę 250.000 zł. zamiast kwoty 150.000 uchwalonej na rok 1881.

Pobudki, które skłoniły Wydział krajowy do wstawienia w preliminarzu o 100.000 zł. więcej niż na rok poprzedni uchwalona suma wynosiła, komisya budżetowa uważa za uzasadnione;

dotacye bowiem przez Wysoki Sejm na nowe budowy przyznane, wynosiły:

na rok 1875	500.000 zł.
„ „ 1876	500.000 „
„ „ 1877	500.000 „
„ „ 1878	400.000 „
„ „ 1879	300.000 „

na rok 1880 . . . . . 200.000 zł.

" " 1881 . . . . . 150.000 „

Obecnie prawie wszystkie drogi, uznane przez Wysoki Sejm za nagłe, są bądź to ukończone, bądź na ukończeniu, — przybyła jednak nowa droga krajowa Lwów-Stojanów, na której roboty znacznie postąpiły, a wiadomą jest rzeczą, że droga raz zaczęta cierpi na tem, jeżeli roboty dłuższej przerwy doznają. Zamierzając więc dokończyć w r. 1882, na drodze Zborów-Załoście brakujące 5 kilometrów; na drodze Smykowce-Grzymałów nie wykończone 6 kilom., a przytem chcąc dalej prowadzić roboty na drodze Lwów-Stojanów, jak również rozpocząć roboty od Niska ku Nadbrzeziu, które w roku zeszłym z powodu szczupłych funduszków wstrzymane zostały, musiał Wydział krajowy żądać wyższej dotacyi, niż dotacya roku zeszłego.

Nasuwała się wątpliwość dla komisji, która brała na uwagę potrzeby każdej poszczególniej drogi, na której nowe budowy są projektowane, czyby nie należało zniżyć dotacyi na budowy dróg na rok 1882 przez Wydział krajowy prelininowanej o kwotę 9.000 zł. potrzebną na przełożenie kawałka drogi Zakliczyn-Nowy-Sącz-Niedzica około Tylmanowy. Komisya budżetowa jednak uchwaliła nie obniżać prelininarza Wydziału krajowego z wyraźnem zastrzeżeniem, że przełożenie drogi krajowej pod Tylmanową w r. 1882 nastąpi.

Wnosi przeto komisya budżetowa w dziale wydatków nadzwyczajnych pod poz. 101 wstawienie kwoty . . . . . 250.000 zł.
zgodnie z prelininarzem Wydziału krajowego.

C. Utrzymanie dróg.

Komisya proponuje, zgodnie z prelininarzem Wydziału krajowego, który uważa za dostatecznie uzasadniony, wstawienie w poz. 102. kwoty . . . 453.602 zł.

D. Zasiłki.

Wstawia się jak w roku zeszłym, jako zapomogę z funduszu krajowego dla dróg powiatowych i gminnych w pozycyi 103 kwotę . . . . . 70.000 zł.

E. Wydatki na myta.

Na budowę i utrzymanie domków mytniezych, wstawia się podobnie jak lat ubiegłych w dziale wydatków nadzwyczajnych w poz. 104 . . . . . 3.000 zł.

a koszta komisyjne w dziale wydatków zwyczajnych pod poz. 105 . . . . . 1.400 zł.

Przerwy z powodu wypadków elementarnych prelininuje komisya podobnie jak kwota na r. 1881 uchwalona w poz. 106 . . . . . 2.500 zł.

F. Zaopatrzenia.

Od ułożenia ostatniego budżetu przybył nowy dział w Rubryce X. z powodu tego, że Wysoki Sejm uchwalił w r. 1880 stałe zaopatrzenie dla Medoka Fedora w kwocie 60 zł., i że stała zapomoga dla Kokosińskiego Wojciecha przeniesioną została w preliminarzu obecnie Wysokiemu Sejmowi przedłożonym z rubryki XVI. do Rubr. X.

Komisya budżetowa wnosi zatem przyjęcie w poz. 107. kwoty	60 zł.
w poz. 108 kwoty	100 „
a w poz. 108. a) uchwalonej przez Wysoki Sejm dla p. Sabiny Niewiadomskiej, wdowy po inżynierze i dla jej 3ga dzieci w dniu 30. września 1881 r. kwoty stałej rocznej w ilości	524 „

Zestawienie wydatków w rubryce X.

	W dziale wydatków		razem
	zwyczajnych	nadzwyczajnych	
A. Koszta zarządu	108.282 zł.	—	108.282 zł.
B. Nowe budowy i rekonstrukcyje dróg	—	250.000 zł.	250.000 „
C. Na utrzymanie dróg	453.602 „	—	453.602 „
D. Na zasiłki	70.000 „	—	70.000 „
E. Wydatki na myta	3.900 „	3.000 „	6.900 „
F. Zaopatrzenia	684 „	—	684 „
		Suma	889.468 zł.
W porównaniu z preliminowaną przez Wydział krajowy sumą			889.944 „
		mniej o	476 zł.

Budżet krajowy na rok 1882.

Rubryka XI.

(Str. 14).

Dotacje dla zakładów krajowych.

(Wedle preliminarzy i sprawozdań specjalnych).

Poz. 109.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	44.569 zł.
„ 110.	„ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	114.822 „
„ 111.	„ fundusz podrzutków	3.290 „
„ 112.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	4.909 „
	Do tego uchwalony na posiedzeniu sejmowem z dnia 11 października 1881 dodatek osobisty dla Dra Neussera, dyrektora zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, corocznie	800 „
	Na skutek petycyi do L. 283 Komisya budżetowa wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić: Dr. Dobińskiemu, prymaryuszowi w zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie udziela się zaliczkę na płacę, zwrotną w 48 ratach	2.000 „
	Suma rubryki XI	<u>170.390 zł.</u>

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text, possibly a date or reference number.

Handwritten text, possibly a name or location.

Handwritten text, possibly a page number.

Deutsche die anstalten krajowyc

Main body of handwritten text, appearing to be a list or detailed notes.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or footer.

Budżet krajowy na rok 1882.

Rubryka XII.

Wydatki na szupaśnictwo.

(Str. 14).

(Sprawozdawca poseł Dr. Ambroży Towarnicki.)

Wydatki te wynosiły: w roku 1877	19.999 zł.
„ 1878	31.530 „
„ 1879	32.973 „
razem	84.502 zł.
a przeciętnie	28.167 „

Wydział krajowy prelininuje — z powodu że koszta w tym dziale stopniowo wzrastają — zaokrąglony wynik z roku 1879 w kwocie . . . . . 33.000 zł.

Komisya budżetowa sądzi jednak, że za podstawę do obliczenia tych kosztów, jedynie powyższa przeciętna kwota posłużyć może, przeto wnosi:

wstawić w budżet na rok 1882 zaokrągloną przeciętną kwotę ryczałtową . . . . . 28.500 zł.

Dochody w tej rubryce wynoszą rocznie przeciętnie 2.458 zł. i umieszczone są w rubryce V. dochodów.

Rubryka XIII.

Budowy wodne.

(Str. 14).

(Referent Dr. Skałkowski).

W rubryce tej wstawia Wydział krajowy w poz. 114. jako trzecią ratę uchwalonej przez Wys. Sejm sumy 50.000 zł. na regulację Sanu — kwotę 7.143 zł. — w tem przypuszczeniu, iż dwie pierwsze raty w łącznej kwocie 14.286 zł. w budżecie na rok 1881 uchwalone — w pierwszym kwartale 1882 zrealizowane zostaną.

Obecnie jednak — według zasiągniętej przez Komisję budżetową informacji, — nie ma już nadziei, aby c. k. Rząd tę sumę 14.286 zł. podjął w pierwszym kwartale 1882 — gdyż projekt tej w r. 1877 postanowionej regulacji dotychczas jeszcze nie jest ułożony i ostatecznie za-
twierdzony.

Nadto, jak Wys. Sejmowi ze sprawozdania z czynności Wydziału krajowego wiadomo, przedstawił Wydział krajowy c. k. Rządowi potrzebę przeprowadzenia dodatkowych studyów hidrotechnicznych, a c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych słuszość tego zapatrywania w zasadzie już uznało.

Komisya budżetowa wstawia więc w tej pozycji kwotę . . . . . 7.143 zł.

jako pierwszą ratę, a ze względu, iż sprawa tej regulacji od tylu lat pertraktuje się bez ostatecznej decyzji, a kilkakrotnie uchwalane przez Wys. Sejm na ten cel kwoty nie zostały użyte — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił jak najrychlej do przedsięwzięcia studyów hidrotechnicznych na przestrzeni pomiędzy Sieniawą a ujściem Sanu i do stanowczego ułożenia i zatwierdzenia planów regulacyi Sanu między Przemyślem a Składem Solnym, tak aby roboty regulacyjne w r. 1882 rozpoczęte być mogły;

2. W budżecie na r. 1882 wstawia się w poz. 114 na regulację Sanu z dotacyi 50.000 zł. pierwszą ratę w kwocie . . . . . 7.143 zł.

Zarazem wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w drodze właściwej wyjednał wstawienie w budżecie państwowym odpowiedniej kwoty do dyspozycyi c. k. Namiestnictwa — na subwencyonowanie spółek wodnych w naszym kraju.

W pozycyi 115. wnosi Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym — na utrzymanie stacyi meteorologicznych i wodoskazów w dorzeczu górnego Dniestru . . . . . 800 zł.

W poz. 116. a) wnosi Komisya, zgodnie z Wydziałem krajowym dla spółki wodnej w powiecie mieleckim po prawej stronie drogi dembicko-nadbrzeziańskiej — drugą połowę uchwalonej w r. 1880 subwencyi 8000 zł. a zatem kwotę . . . . . 4000 zł.

Zważywszy zaś, że dotychczasowy system subwencyonowania spółek wodnych z funduszków krajowych — przez zamieszczenie w budżecie pewnych kwot tylko dla spółek uchwałą sejmową wskazanych, o tyle okazał się niepraktycznym, że w razie, gdy te spółki zawiązane być nie mogły — fundusz na ich subwencyonowanie przeznaczony pozostawał nieużyty, — inne zaś wprost do Wydziału krajowego udające się strony o subwencyę na regulacyjne roboty nie mogły otrzymać zasiłku, ponieważ na ten cel żadnej sumy w budżecie do dyspozycyi Wydziału krajowego nie wstawiono; dalej ze względu, że wyznaczenie pewnego, choćby początkowo niewielkiego funduszu subwencyjnego do dyspozycyi Wydziału zachęci interesowanych do zawiązywania spółek wodnych — Komisya budżetowa wnosi:

w pozycyi 116. b) na subwencyonowanie spółek wodnych — do dyspozycyi Wydziału krajowego . . . . . 6000 zł.

Do tego: udzielona spółce wodnej Jasielskiej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 15. paźdz. r. b. subwencya 500 zlr. i bezprocentowa pożyczka, zwrotna w 10 latach 1500 zlr. razem . . . 2000 zł.

Suma rubryki XIII . . . . . 19.943 zł

Rubryka XIV.

(Str. 15).

Odsetki od pożyczek i umarzenie tychże.

(Sprawozdawca poseł Dr. Goldman).

Wydział krajowy preliminował w tej rubryce ogólną kwotę 100.357 zł. o 15.036 zł. więcej niż na r. 1881. Wydział krajowy bowiem preliminuje:

w poz. 117 na umorzenie pożyczki (66.000 zł.) zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską 5.280 zł. jak na rok 1881.

w poz. 118 na umorzenie pożyczki (40.400 zł.) zaciągniętej z kasy oszczędności na budowę domu administracyjnego w Kulparkowie 2.826 zł. jak na rok 1881.

w poz. 119. na umorzenie pożyczki (273.583 zł.) zaciągniętej z funduszu pożyczki Krajowej z r. 1773 na budowę kulparkowską, wedle przedłożonego przez Wydział krajowy planu umorzenia 19.641 zł.

w poz. 120. na umorzenie pożyczki (10.000 zł.) zaciągniętej na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 17 Lipca 1880, przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo 680 zł. o 120 zł. mniej niż na r. 1881, wedle planu umorzenia.

w poz. 121. raty umorzenia pożyczki (600.000 zł.) zaciągniętej na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 20. lipca 1880, w banku dla krajów koronnych, 51.930 zł. o 11.930 więcej niż na r. 1881 prelininowano, a to wedle umówionego planu amortyzacyjnego, —
nakoniec prelininuje Wydział krajowy:

W poz. 122. na odsetki od pożyczek na udotowanie kasy krajowej 20.000 zł. jak na r. 1881.

Komisya budżetowa przyjmuje kwoty prelininowane w poz. 117, 118, 120, 121 i 122 zgodnie z Wydziałem krajowym; zaś do poz. 119 pozwala sobie następującą uczynić uwagę:

Uchwałą z dnia 21. lipca 1880 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby na tegorocznej sesji sejmowej; przedłożył projekt spłacenia przez fundusz krajowy funduszowi pożyczki z r. 1873, kwoty wypożyczonej na budowę zakładu w Kulparkowie wraz z odsetkami, która z końcem roku 1881 wynosić będzie 273.583 zł. Wydział krajowy wywiązując się z poleconego mu zadania, przedłożył Wysokiemu Sejmowi na d. 1. października odnośne sprawozdanie wraz z projektem spłacenia tej pożyczki. Według tego projektu miał fundusz krajowy płacić funduszowi pożyczki z r. 1873 przez lat 31 rocznie kwotę 19.641 zł. i na podstawie tego planu wstawił też Wydział krajowy taką sumę w poz. 119. tej rubryki.

Komisya budżetowa, w załatwieniu przekazanego jej przez Wys. Sejm sprawozdania Wydziału krajowego o umorzeniu tej pożyczki, przedstawiła Wys. Sejmowi umotywowany wniosek, aby polecić Wydziałowi krajowemu, by na tej jeszcze sesji wypracował i Wys. Sejmowi przedłożył projekt zaciągnięcia pożyczki celem spłacenia 6% obligacyj pożyczki z r. 1873.

Gdy Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. Października wnioszek ten przyjął, Komisya budżetowa sądziła, że tem samem odpadł plan umorzenia pożyczki zaciągniętej z funduszu pożyczki z r. 1873 na budowę kulparkowską, w skutek czego wykreśliła kwotę 19.641 zł. prelininowaną przez Wydział krajowy w poz. 119. na umorzenie tej pożyczki.

Komisya budżetowa wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na odsetki od pożyczek i umarzenie tychże wstawia się do rubryki XIV. wydatków funduszu krajowego kwotę . . . . . 80.716 zł

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and appears to be a formal document or letter.

Delivered to the above-mentioned

at the residence of the above-mentioned

Witness my hand and seal this

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a signature block or additional notes.

	Z przeniesienia	157.718 zł.
w poz. 144. Na zalesienie wydmy piaszczystych:		
a) Nisko-Tarnobrzeg	1.500 zł.	
b) Jarosław-Łańcut	400 „	
c) Przemyślany	150 „	2.050 „
	<hr/>	
w poz. 145. Na szkołę snycerstwa w Zakopanem:		
a) Towarzystwu Tatrzańskiemu	300 „	
b) Zarządowi tej szkoły	300 „	600 „
	<hr/>	
S t y p e n d y a:		
w poz. 146. Dla jednego ucznia weterynaryi	200 „	
i na koszta podróży	60 „	260 „
w poz. 147. Dla uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi rolnictwa i leśnictwa		2.000 „
w poz. 148. Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublinach		1.000 „
w poz. 149. Dla uczniów szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie		2.400 „
w poz. 150. Dla górników		400 „
w poz. 150. b) Dla szkoły weterynaryi we Lwowie subwencya, na mocy układu z c. k. Rządem zawartego i uchwały sejmowej z dnia 20 Maja 1875		2.000 „
	<hr/>	
Suma rubryki XV		168.428 zł.

Rubryka XVI.

Rozmaite wydatki.

(Str. 17).

(Sprawozdawca poseł Smarzewski).

Komisyja budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić:		
w poz. 151. Do rozporządzalności Wydziału krajowego		30.000 zł.
w poz. 152. Dla księży unitów chełmskich		3.000 „
dalej należy wstawić stosownie do uchwał Sejmu, zapadłych na wnioski Komisji petycyjnej:		
Dla B. Stęczyńskiego	} wedle uchwały sejmowej z dnia	200 „
Dla syna ś. p. Stanisława Kissa	} 28 Września i 13. Paźdz. 1881.	50 „
W załatwieniu petycyj przekazanych Komisji budżetowej, Komisya wnosi:		
Wysoki Sejm raczy uchwalić:		
L. 123. Zakładowi Matek miłosierdzia w Krakowie		200 „
„ 216. Stowarzyszeniu pracy kobiet we Lwowie		200 „
„ 371. Antoniemu Dziopińskiemu w Nowym Sączu		100 „
„ 696. Ks. Janowi Krasowskiemu, na ochronkę sierot w Stanisławowie		200 „
„ 698. Zgromadzenie Sióstr miłosierdzia św. Wincentego we Lwowie, na pokrycie dachu		500 „
„ 254. Galicyjskiemu Towarzystwu pszczelniczo-sadowniczemu, na koszta wystawy w Kołomyi		100 „
	<hr/>	
Do przeniesienia		34.550 zł.

Z przeniesienia . 34.550 zł.

Co do petycji następujących o zasiłki pieniężne:

- L. 219. Towarzystwa dam dobroczynności we Lwowie.
- L. 280. Feliksa Chaszczyńskiego we Lwowie,
- L. 321. Ksawery Mroczkowskiej w Stanisławowie,
- L. 560. Gwiazdy tarnowskiej,
- L. 573. Towarzystwa wzajemnej pomocy samoistnych przemysłowców we Lwowie,

Komisya wnosi przejście do porządku dziennego.

Co do petycji:

- L. 733. Emilii Szulakiewiczówny, dyrektorki zakładu fröblowskiego we Lwowie i
- L. 60. Bronisławy Jamińskiej, dyrektorki zakładu fröblowskiego w Stanisławowie

Komisya wnosi przekazanie Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Petycja L. 727. Towarzystwa tatrzańskiego została załatwiona budżetem.

- „ L. 59. M. Filipecka, wdowa po konduktorze, pensya corocznie 166 „ 66 ct.
które następnie w Rubr. X. zamieścić należy.
- „ L. 504. E. Swierczewski, asystent rachunkowy, dodatek osobisty do płacy —
rocznie od dnia nominacyi po . . . . . 145 „ 66 „
które na Rubr. II. przypadną.
- „ L. 168. Petycę dyrektora szkoły lasowej we Lwowie, H. Strzeleckiego
o udzielenie dodatku osobistego, Komisya budżetowa wnosi:
odstąpić Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.
- „ L. 200. Petycę St. Tarnowskiego z Przemyśla, o subwencję na kształ-
cenie się za granicą w piwowarstwie:
odesłać do Wydziału krajowego dla zbadania i załatwienia.

Suma rubryki XVI . 34.862 zł. 32 ct.

Zastępca przewodniczącego i sprawozdawca

Smarzewski w. r.

1. The first part of the report is devoted to a general description of the project and its objectives. It is followed by a detailed account of the methods used in the study, including the selection of subjects and the procedures for data collection and analysis.

2. The results of the study are presented in the following section, where the findings are discussed in relation to the hypotheses and the theoretical framework. The authors also provide a critical evaluation of the strengths and limitations of the study.

3. In the final section, the authors conclude the report by summarizing the main findings and their implications for future research. They also offer some practical suggestions for the application of the study's results.

4. The authors acknowledge the support of the funding agency and the assistance of the research assistants throughout the project. They also express their gratitude to the participants who made the study possible.

5. Finally, the authors provide a list of references, citing the works of other researchers in the field. This list includes both classic and recent publications, as well as books, journal articles, and conference proceedings.

Budżet krajowy na rok 1882.

Zebranie sumaryczne dochodów i wydatków.

D o c h o d y.

I. Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—
II. Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	2 000 zł.
III. Dochody z dróg krajowych	225 500 „
IV. Nadwyżki od zakładów dotowanych	5 889 „
V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	25 000 „
VI. „ pożyczek	6 987 „
VII. Dochody szkoły gospodarstwa lasowego	5 390 „
VIII. „ „ i folwarku w Dublanach	28 274 „
IX. „ „ „ w Czernichowie	22 190 „
X. Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600 „
XI. Rozmaite	1 000 „
Suma dochodów	322 830 zł.

Do tego: Pożyczka zaciągnąć się mająca na budowę mieszkań nauczycielskich w Czernichowie, wedle uchwały sejmowej z dnia 10. października 1881.	12 000 „
Razem	334 830 zł.

W y d a t k i.

I. Koszta reprezentacji kraju	101 380 zł.
II. „ zarządu	221 451 „
III. „ leczenia ubogich	500 000 „
IV. „ szczepienia	57 930 „
V. „ sanitarne	9 400 „
VI. Zasiłki dla zakładów dobroczynności	9 072 „
VII. „ „ „ naukowych i wychowania publicznego	510 035 „
VIII. Utrzymanie pomników historycznych	13 900 „
IX. Kwaterunkowe żandarmerji	70 595 „
X. Drogi krajowe	899 468 „
XI. Dotacje dla zakładów krajowych	170 390 „
XII. Wydatki na szupaśnictwo	28 500 „
XIII. „ „ budowy wodne	19 943 „
XIV. Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże	80 716 „
XV. Wydatki na cele gospodarstwa krajowego	168 428 „
XVI. Rozmaite	34 832 „
Suma wydatków	2 896 070 zł.
W porównaniu z dochodami	334 830 „
okazuje się niedobór	2 561 240 zł.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu krajowych szkół rolniczych
w Dublanach na rok 1882.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu przydzielonego przez Wysoki Sejm komisji budżetowej przedłożenia Wydziału krajowego o preliminarzu krajowych szkół rolniczych w Dublanach na rok 1882., przedkłada komisya sprawozdanie swoje, jak następuje:

(*Rubryka XV. Wydatków, poz. 127.*)

(*" VIII. Dochodów.*)

A) Wyższa szkoła rolnicza.

Wydatki.

Rubr. I. Płace profesorów i docentów. Na r. 1881. uchwalono 15.320 zł. na r. 1882. prelininuje Wydział krajowy 15.587 zł. — czyli o 267 zł. więcej. — Różnica ta uwydatnia się w wyszczególnieniu:

Poz.	1. Profesor fachowy zarazem Dyrektor	.	.	.	.	2.360 zł.
"	2. Sześciu profesorów fachowych po 1.440 zł.	.	.	.	.	8.640 "
"	3. Dwóch adjunktów po 800 zł.	.	.	.	.	1.600 "
"	4. Docent fizyki	.	.	.	.	800 "
"	5. " weterynaryi	.	.	.	.	480 "
"	6. " leśnictwa	.	.	.	.	80 "
"	7. " ustaw rolnych	.	.	.	.	120 "
"	8. " ogrodnictwa	.	.	.	.	67 "
"	9. " melioracyi	.	.	.	.	240 "
"	10. Dwóch asystentów	.	.	.	.	1.200 "
					<u>Rubr. I.</u>	<u>15.587 "</u>

Zwinięte więc zostają posady docentów: języków polskiego i niemieckiego, historii i geografii — z powodu zmiany planu nauk; zwinięta również płaca docenta zoologii, dla powierzenia tego przedmiotu jednemu z asystentów.

Dodano natomiast płacę docenta fizyki i płacę dwóch asystentów, odpowiednio do nowego planu nauk i dla konieczności asystowania uczniom przy ćwiczeniach we wszystkich laboratoryach.

Przy poz. wreszcie 6., 7., 8. wstawiono kwoty o $\frac{2}{3}$ niższe niż na r. 1881. albowiem przedmioty te wykładane dopiero będą we Wrześniu r. 1882.

W Rubr. I. zatem powiększono wszystkie pozycje razem o 2.000 zł. zmniejszono o 1.733 zł. — czyli powiększono o 267 zł.

Rubr. II. Inne płace.

Poz. 11. Lekarz zakładowy	400 zł.
„ 12. Kapelan	300 „
„ 13. Kasyer, zarazem pisarz dyrekcji	480 „
Rubr. II.	<u>1.180 „</u>

W rubryce tej preliniuje Wydział krajowy o 100 zł. więcej na płacę lekarza z powodu większej liczby uczniów w obydwóch szkołach i liczniejszych niż lat ubiegłych jego wizyt. — Płacę pisarza Dyrekcji przeniesiono tu z Rubr. III. i nazwano tegoż kasyerem, dla uczynienia zadość życzeniom Kuratoryi.

Rubr. III. Zasługi. Prócz pozycji płacy pisarza, bez zmiany:

Poz. 14. Sługa szkolny	240 zł.
„ 15. Stróż domowy	210 „
„ 16. Usługa dla uczniów w laboratoryach (dwóch po 240 zł.)	480 „
„ 17. Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	180 „
Rubr. III.	<u>1.110 „</u>

Rubr. IV. Koszta administracyjne, preliniuje Wydział kraj. w zwy- czajnych wydatkach niezmiennie, w nadzwyczajnych zaś o 350 zł. mniej niż na r. 1881. Wydział krajowy preliniuje 50 zł. na chodniki między budynkami, 250 zł. na sprzęty do muzeów i sal doświadczalnych, oraz 450 zł. na zakupno nowego wózka i odmianę koni; nie żąda zaś nadzwyczajnego wydatku na utrzymanie budynku 800 zł.

A zatem w rubryce tej:

Poz. 18. Zarząd i potrzeby kancelaryjne	340 zł.
„ 19. Opał	600 „
„ 20. Oświetlenie	145 „
„ 21. Utrzymanie budynków	400 „
„ 22. „ dziedzińca zwycz. 50 zł. nadzw. 50 zł.	100 „
„ 23. Ubezpieczenie budynków	300 „
„ 24. Płaca kominiarza	65 „
„ 25. Sprzęty i ruchomości: zwycz. 120 zł., nadzw. 250 zł.	370 „
„ 26. Koszta przewozu prelegentów: zwycz. 1.000 zł., nadzw. 450 zł.	1.450 „
„ 27. „ lustracyi zakładu	100 „
„ 28. „ nabożeństwa	50 „
„ 29. Apteka i różne inne	100 „
Rubr. IV.	<u>4.020 „</u>

Rubr. V. Potrzeby naukowe. W rubryce tej preliniuje Wydział kraj. na wydatki zwyczajne 5.415 zł. czyli o 250 zł. więcej, na nadzwyczajne 3.160 zł. czyli o 1.060 zł. więcej, razem 8.575 zł. czyli o 1.310 zł. więcej niż na r. 1881. a to:

Poz. 30. Eksperymenta przy wykładach	190 „
Do przeniesienia	<u>190 „</u>

		Z przeniesienia	190 zł.
Poz. 31. Zbiory i muzea:			
a)	Utrzymanie zbioru rolniczego	zwyocz. 50 zł., nadzw. 160 zł.	210 "
b)	" i uzupełn. zbioru hodowlanego	" 160 " " 360 "	520 "
c)	" " " fizykalnego	" 150 " " 500 "	650 "
d)	" i założenie zbioru okazów chem.	" 20 " " 100 "	120 "
e)	" i uzupełnienie zbioru botaniczn.	" 75 " " 50 "	125 "
f)	" " " zoologiczn.	" 150 " " 140 "	290 "
g)	" " " mechanicz.	" 300 " " 500 "	800 "
h)	" " " mineralog., petrograficznego i geologicznego	" 20 " " 100 "	120 "
i)	Utrzymanie i uzupełnienie zbioru technolog.	" 60 " " 260 "	320 "
k)—r)	" " " okazów leśnych, weterynarskich, mierniczych, budownictwa, ge- ografii fizykalnej i melioracyi	" 85 " " — "	85 "
" 32. Laboratoria:			
a)	Laboratoryum chemiczne	" 600 " " 390 "	990 "
b)	" roślinno-fizyologiczne	" 250 " " 150 "	400 "
c)	" zoologiczne	" 200 " " 150 "	350 "
" 33. Biblioteka i czytelnia			
		" 500 " " 300 "	800 "
" 34. Utrzymanie pola doświadczalnego			
		" 250 " " — "	250 "
" 35. Wycieczki naukowe			
		" 500 " " — "	500 "
" 36. Utrzymanie i uzupełnienie pasieki			
		" 30 " " — "	30 "
" 37. Ogród:			
a)	Płaca ogrodnika		500 "
b)	Utrzymanie ogrodu botanicznego		150 "
c)	" sadów i szkółek		100 "
d)	Ogród warzywny		50 "
e)	Druk katalogu i rozesłanie		25 "
" 38. Wynagrodzenie folwarku			
			1.000 "
Rubr. V.			8.575 zł.

Przy pojedynczych pozycjach tej rubryki preliminuje Wydział krajowy zupełnie różne kwoty od przyjętych na r. 1881., odwołując się co do podwyższenia, na uchwałę Wysokiego Sejmu z r. 1880. o konieczności stopniowego zaopatrywania tej szkoły krajowej w niezbędne potrzeby naukowe, a to tem więcej, że gremium profesorów przedłożyło kosztorys tych potrzeb od r. 1880. na 32.450 zł., a już Wydział krajowy zniżył tę kwotę do niezbędnej i stopniowo pokrywać się mającej kwoty 18.500 zł.

Rubr. VI. Podatki i opłaty:

Poz. 39.	Podatek gruntowy i domowy	45 zł.
" "	40. Opłata od przeniesienia szkół na własność kraju (3cia rata)	227 "
		Rubr. VI. . . . . 272 zł.
Rubr. VII. Stacja kontroli nasion		Rubr. VII. . . . . 150 zł.

Rubryka ta i pozycja po raz pierwszy wchodzi w preliminarz szkół dublańskich. — Wydział krajowy czyniąc zadość opinii i żądaniom Towarzystwa gospodarskiego, teraz dopiero zaprowadza niezbędną w kraju stację kontroli nasion, gdyż dotychczas przed ustanowieniem posady asystenta botaniki, było to niemożliwem.

Suma wydatków szkoły wyższej . . . . . 30.894 zł.

Dochody.

Rubr. I.	Poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.500 zł.
Rubr. II.	" 2.	" z funduszu kultury krajowej	4.400 zł.
Rubr. III.	Opłaty od uczniów.		
	Poz. 3.	Wpisowe od 70 uczniów po 5 zł.	350 zł.
	" 4.	Czesne a) od 50 uczniów po 50 zł.	2.500 "
		b) " 20 " " 25 "	500 "
	Poz. 5.	Opłata za ćwiczenia w laboratoryum.	
	a)	chemicznym od 25 uczniów po 10 zł.	250 zł.
	b)	roślinno-fizyolog. " 25 " " 5 "	125 —
	c)	zoologicznem " 25 " " 5 "	125 "
	" 6.	Na bibliotekę od 70ciu uczniów po 2 zł.	140 "
	" 7.	" usługę od uczniów	480 "
			<u>4.470 zł.</u>
Rubr. IV.	Poz. 8.	Dochód z pasieki	230 zł.
Rubr. V.	" 9.	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250 zł.

W dziale dochodów preliniuje Wydział krajowy ogółem 100 zł. mniej niż na rok 1881. — a to, w Rubr. II. mniej o 600 zł., ponieważ dochody funduszu kultury krajowej zmniejszyły się, — w Rubr. zaś III. o 500 zł. więcej przez wstawienie Poz. 5. tytułem opłat od uczniów za ćwiczenia w laboratoryach, zgodnie z wnioskami Dyrekcji i Kuratorji, a tak jak podobne opłaty we wszystkich tego rodzaju zakładach bywają pobierane.

Suma dochodów szkoły wyższej . 14.850 zł.

B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.

Wydatki.

Rubr. I.	Płace nauczycieli, preliniuje Wydział krajowy bez zmiany tak jak uchwalono na rok 1881., a to:		
	Poz. 1.	nauczyciel fachowy	920 zł.
	" 2.	" pomocniczy	600 "
	" 3.	docent weterynaryi	150 "
	" 4.	katecheta	200 "
	" 5.	dwóch dozorców robót ręcznych po 240 zł.	480 "
			<u>Rubr. I. 2350 zł.</u>
Rubr. II.	Koszta administracyjne — jak na r. 1881. bez zmiany:		
	Poz. 6.	Zarząd a) remuneracya dyrektora	200 zł.
		b) potrzeby kancelaryjne	100 "
	" 7.	opał i oświetlenie	240 "
	" 8.	utrzymanie budynku, ubezpieczenie i t. d.	300 "
			<u>Rubr. II. 840 zł.</u>
Rubr. III.	Utrzymanie uczniów. Koszta stołowania uczniów uledez musiały zmianie; zamiast po 120 zł. preliniuje Wydział krajowy po 144 zł. od jednego, na podstawie umowy zawartej z dostarczycielem żywności, który niżej podjąć się nie chciał. Rubryka ta zatem podwyższa się o 672 zł. i obejmie:		

1881

Poz. 9. stołowanie 28 uczniów po 144 zł.	4.032 zł.
„ 10. odzież i pranie dla 28 uczniów po 60	1.680 „
	<u>Rubr. III. 5.712 zł.</u>

Rubr. IV. Potrzeby naukowe — bez zmiany jak na r. 1881.:

Poz. 11. zaprzęgi do demonstracji	140 zł.
„ 12. przybory do pisania i nauki uczniów	120 „
„ 13. przykupno zwierząt do sekcji	30 „
„ 14. „ „ modeli machin i narzędzi	200 „
	<u>Rubr. IV. 490 zł.</u>

Suma wydatków szkoły niższej . . . . . 9.392 zł.

Dochody.

Rubr. I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	Rubr. I. 1.500 zł.
Rubr. II. Opłaty i datki.	
Poz. 2. Opłaty na utrzymanie uczniów	270 zł.
„ 3. Datki Rad powiatowych i Towarzystw gospodarskich	950 „
	<u>Rubr. II. 1.220 zł.</u>
Rubr. III. Poz. 4. Zarobek 28miu uczniów po 18 zł.	<u>Rubr. III. 504 zł.</u>

Dział dochodów preliniuje Wydział krajowy o 420 zł. więcej niż na r. 1881., różnicę tę uzasadniając znizieniem Poz. 2. w Rubr. II. z 540 zł. na 270 zł. w skutek wynikłości z r. 1881., oraz podwyższeniem Poz. 3. tejże Rubr. II. z 260 zł. na 950 zł. na podstawie przecięcia z lat 1878., 1879. i 1880., które uczyniło 921 zł. Komisya budżetowa zniża jednak preliniowany dochód za zarobek uczniów na 504 zł. gdyż uczniowie ci więcej się uczą niż pracują — niesłusznie więc, ich mało produktywną robotą preliniarz folwarku był obciążony.

Suma dochodów szkoły niższej . . . . . 3.224 zł.

Na podstawie powyższych szczegółowych zestawień i objaśnień, uznając takowe za uzasadnione — Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy preliniarz wydatków i dochodów krajowych szkół rolniczych w Dublanach jak następuje %.

Lwów, 12. Października 1881.

Przewodniczący:

Smarzewski w. r.

Sprawozdawca:

Karol Scipio w. r.

Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach. r. 1882.

Liczba		Wyszczególnienie	Zwy-	Nad-	Razem
Rub.	Poz.		czajne	zwycz.	
			zł. w. a.		
A. Wyższa szkoła rolnicza.					
Wydatki.					
I.	1—10	Place profesorów i docentów	15.587	—	15.587
II.	11—13	Inne place	1.180	—	1.180
III.	14—17	Zasługi	1.110	—	1.110
IV.	18—29	Koszta administracyjne	3.270	750	4.020
V.	30—38	Potrzeby naukowe	5.415	3.160	8.575
VI.	39—40	Podatki i opłaty	45	227	272
VII.	41	Stacya kontroli nasion	—	150	150
Wydatki			26.607	4.287	30.894
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.500	—	5.500
II.	2	„ z funduszu kultury krajowej	4.400	—	4.400
III.	3—7	Oplaty od uczniów	4.470	—	4.470
IV.	8	Dochód z pasieki	230	—	230
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250	—	250
Dochody			14.850	—	14.850
B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.					
Wydatki.					
I.	1— 5	Place nauczycieli	2.350	—	2.350
II.	6— 8	Zarząd	840	—	840
III.	9—10	Utrzymanie uczniów	5.712	—	5.712
IV.	11—14	Potrzeby naukowe	490	—	490
Wydatki			9.392	—	9.392
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	1.500
II.	2—3	Oplaty i datki	1.220	—	1.220
III.	4	Zarobek uczniów 28 po 18	504	—	504
Dochody			3.224	—	3.224
S u m a r y u s z.					
Wydatki.					
A. Wyższej szkoły rolniczej			26.607	4.287	
B. Szkoły parobków i dozorców gospodarskich			9.392	—	40.286
Dochody.					
A. Wyższej szkoły rolniczej			14.850	—	
B. Szkoły parobków i dozorców gospodarskich			3.224	—	18.074
Niedobór do pokrycia			—	—	22.212

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu folwarku w Dublanach
na rok 1882.

(Rubr. XV. Wydatków poz. 128. Dochodów VIII. poz. 25).

Wysoki Sejmie!

Przedłożony przez Wydział krajowy preliminarz folwarku w Dublanach na rok 1882, przedstawia wynik korzystniejszy od uchwalonego na rok 1881 o zł. 430, gdyż niedobór już nie zł. 850, lecz zł. 420 miałby wynosić.

Komisya budżetowa jednak, przekonawszy się, że pozycya wydatków na najem robotnika jest za wysoko prelimitowaną, że w kwocie zł. 2.500 figuruje zł. 1008 za usługi oddawane folwarkowi przez uczniów szkoły niższej, a ci więcej się ucząc niż pracując, nie zarabiają tyle, — Komisya budżetowa zniża ten wydatek na połowę, wstawiając w Rubr. I. poz. 2 wydatków nie zł. 2.500 jak żąda Wydział kraj., lecz tylko zł. 1.996, czyli o zł. 504 mniej. Preliminarz zatem folwarku na r. 1882, nie niedobór, lecz nadwyżkę przedstawia w kwocie zł. 84, — korzystniejszym więc jest od ostatniego o zł. 934.

W szczegółowym rozbiórce preliminarzy z tych dwóch lat uzasadniają się różnice: W wydatkach przy poz. 1. 2. 3. i 7. o zł. 754 mniej — zaś przy poz. 5, 6, 8, 9, 14 i 15 o zł. 410 więcej; czyli wydatki mniejsze o zł. 344; dochody przy poz. 2, 3, 5 i 8 o zł. 590 więcej — czyli j. w. rezultat korzystniejszy o zł. 934.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm uchwalić raczy następujący preliminarz wydatków i dochodów folwarku w Dublanach na rok 1882:

Lwów 12. października 1881.

Przewodniczący

Smarzewski w. r.

Sprawozdawca

Karol Scipio w. r.

Folwark w Dublanach

Rubryka XV. wydatków — VIII. dochodów.

Liczba		Wyszczególnienie	Zwycz.	Nadzw.	Razem
rubr.	poz.		zł. w. a.		
W y d a t k i.					
I. Na gospodarstwo.					
	1	Płace i zasługi	1.200		
	2	Najem robotnika	1.996		
	3	Zakupno nasienia	100		
	4	„ nawozów dopełniających	200		
	5	„ karmy, owsa, grysu i makuchów	1.200		
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	350		
	7	Utrzymanie budynków	150		
	8	„ i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie	250		
	9	„ rowów i drenowanie	50	400	
	10	Zabezpieczenie od pożaru, gradobicia i zarazy	400		
	11	Kuchnia folwarczna	150		
	12	Koszta kancelaryjne	25		
	13	Światło i smarowidło	35		
	14	Kultura lasu	50		
		<i>Rubryka I</i>	6.156	400	6.556
II.	15	Torfiarnia	100	—	100
III. Podatki i opłaty.					
	16	Podatek gruntowy i domowy (po strąceniu części za szkoły)	675		
	17	„ dochodowy z młyna i propinacyi	45		
	18	Należytość od przeniesienia własności (2-ga rata)	—	215	
		<i>Rubryka III.</i>	720	215	935
IV. Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.					
	19	Kapitał i odsetki Towarzystwu kredytowemu	825		
	20	Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu	1.600		
			2.425	—	2.425
V.	21	Rozmaite nieprzewidziane	100	—	100
		<i>Suma wydatków</i>	—	—	10.116

Liczba		Wyszczególnienie	Zwycz.	Nadzw.	Razem
rubr.	poz.		zł. w. a.		
Dochody.					
I.	Z gospodarstwa.				
	1	a) Ze sprzedaży ziemiopłodów	3.500		
		b) Za owies i siano dla szkół	500	—	4.000
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk	800	—	800
	3	a) Krowiarnia: Nabiał	2.800		
		Przychówek	460		
		Opasy	340	—	3.600
		b) Nierogacizna	100	—	100
		c) Owce	40	—	40
		d) Ryczałt od szkół rolniczych	1.000	—	1.000
	4	Z lasu	50	—	50
		<i>Rubryka I.</i>	—	—	9.590
II.	5	Z torfiarni	200	—	200
III.	Dochody z propinacyi i młyna.				
	6	Z propinacyi	340		
	7	Z młyna	20	—	
		<i>Rubryka III</i>	360	—	360
IV.	8	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		<i>Suma dochodów</i>	—	—	10.200

S u m a r y u s z.

Rubr. I. do V. poz. 1. do 21. Dochody	10.200 złr.
.. I. do IV. „ 1. do 8. Rozchody	10.116 „
	Nadwyżka 84 złr.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1882 krajowej średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Przez Wydział krajowy wniesione, przez Komisję kultury przedłożone, i przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. b. m. Komisji budżetowej do zbadania i ocenienia przydzielone preliminarze szkoły i folwarku w Czernichowie na rok 1882. uznaje też Komisya za uzasadnione i wnosi uchwalenie tak wydatków jak dochodów w poszczególnych rubrykach i pozycjach.

(Rubryka XV. wydatków poz. 129).

(" IX. dochodów).

W preliminarzu funduszu krajowego Lit. B. na r. 1882, rubryki wyż. podane obejmują w wydatkach zlr. 20.506. a w dochodach zlr. 12.423. które to jednak cyfry późniejszym, osobnem sprawozdaniem Wydziału kraj. do L. 16.138 inaczey już Wysokiemu Sejmowi podane i objaśnione zostały.

Komisya budżetowa, otrzymawszy polecenie Wys. Sejmu ocenienia tych preliminarzy przed samem ukończeniem prac swoich i nie mogąc badaniem na miejscu w Czernichowie opóźnić zamknięcia budżetu na rok 1882, opierać tylko może wnioski swoje na sprawozdaniu Wydziału krajowego, na zdaniu Kuratora tej szkoły i na opinii Komisji kultury, której wnioski tak co do etatu osób i płac jak i co do innych wydatków, Wysoki Sejm już uchwałą swoją sankcyonował. Komisya budżetowa, wnosząc przyjęcie wydatków zlr. 23.591 i dochodów zlr. 13.175 — czyli do pokrycia niedobór zlr. 10.416 — konstatuje, że przyjęcie Czernichowa na rzecz kraju nieznacznie dotąd fundusz krajowy obciąża po nad udzielaną dotychczas subwencję i że w nadwyżce tej mieszczą się spłaty kapitałów dłużnych w kwocie 2834 zlr. wartość folwarku zwiększających, oraz wydatki nadzwyczajne 1490 zlr. inwentarz szkolny uposażające. Z tej ostatniej jednak kwoty pozostawić należy, zdaniem Komisji, zlr. 1140 do rozporządzalności Wydziału krajowego aż do chwili, w której Kuratoryja na podstawie wniosków już etatowych w Czernichowie nauczycieli, obliczenie potrzeb środków naukowych oprze i wydatek ten nadzwyczajny usprawiedliwi.

Komisya budżetowa wnosi zatem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Preliminarz wydatków i dochodów folwarku oraz szkoły rolniczej krajowej w Czernichowie, jak drugostronnie ./.

2. Kwota zlr. 1140 w Rubr. V. wydatków na szkołę pozostaje do rozporządzalności Wydziału krajowego aż do chwili, w której potrzeba tego wydatku zostanie usprawiedliwioną przez Kuratoryę.

Lwów, 15. października 1881.

H. Wodziaki w. r.

Przewodniczący.

Karol Scipio w. r.

Sprawozdawca

Preliminarze rubr. XV. poz. 129. wydatków i rubr. IX. dochodów.

Liczba		Wyszczególnienie	Zwycz.	Nadzw.	Razem
rubr.	poz.		zł. w. a.		
Folwark Czernichów.					
W y d a t k i.					
I.	1—15	Wydatki na gospodarstwo	3.716	1.050	4.766
II.	16	„ „ piec wapienny	200	—	200
III.	17	„ „ cegielnię	450	—	450
IV.	18	„ „ promy	—	—	—
V.	19	Utrzymanie brzegów Wisły	60	—	60
VI.	20—26	Podatki i opłaty	605	183	788
VII.	27—28	Spłata kapitałów i odsetek dłużnych	1.906	745	2.651
VIII.	29	Rozmaite nieprzewidziane	100	—	100
Suma wydatków			7.037	1.978	9.015
D o c h o d y.					
I.	1—7	Dochody z gospodarstwa	4.705	—	4.705
II.	8	„ z rybołówstwa	140	—	140
III.	9	„ z pieca wapiennego	1.800	—	1.800
IV.	10	„ z cegielni	250	1.200	1.450
V.	11	„ z propinacyi i promy	1.900	—	1.900
VI.	12	Ładowe i olborne	350	—	350
VII.	13	Rozmaite nieprzewidziane	25	—	25
Suma dochodów			9.170	1.200	10.370
Nadwyżka w dochodach			—	—	1.355
Szkoła rolnicza w Czernichowie.					
W y d a t k i.					
I.	1—7	Utrzymanie nauczycieli	9.035	—	9.035
II.	8—10	Inne płace, tudzież zasługi	1.010	—	1.010
III.	11—20	Koszta administracyjne	3.056	300	3.356
IV.	21—28	Utrzymanie uczniów	7.470	50	7.520
V.	29—34	Potrzeby naukowe	1.530	1.140	2.670
Suma wydatków			22.101	1.490	23.591
D o c h o d y.					
I.	1	Subwencya c. k. Skarbu Państwa	5.000	—	5.000
II.	2—3	Opłaty od uczniów	6.720	—	6.720
III.	4	Nadwyżka w dochodach folwarku	1.355	—	1.355
IV.	5	Dochód z gospodarstwa i spizarni	100	—	100
Suma dochodów			13.175	—	13.175

SUMARYUSZ.

Wydatki	32.606 zł.
Dochody	22.190 „
Niedobór do pokrycia	<u>10.416 zł.</u>

Rubryka XV.

(poz. 130).

Sprawozdanie

komisyi budżetowej; o preliminarzu na rok 1882 krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Preliminarz Wydziału krajowego na rok 1882 obejmuje w rubryce wydatków XV. poz. 130, i w rubryce dochodów VII, na szkołę gospodarstwa lasowego we Lwowie — bez zmiany te same potrzeby i te same sperandy, jakie uchwalone zostały na rok 1881.

Komisyja budżetowa uznając preliminarz ten za usprawiedliwiony, wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wydatki szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

I. *Place nauczycieli.*

a) Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2.560 zł.	
b) Drugi profesor fachowy	1.740 „	
c) Dwóch adjunktów po 800 zł.	1.600 „	
d) Docent matematyki i fizyki	800 „	
e) „ łowiectwa	100 „	
f) „ rysunków	400 „	
g) „ chemii	300 „	
h) „ inżynierji leśnej	300 „	
i) „ stylistyki	300 „	
k) „ ekonomii i administracyi	200 „	8.300 zł.
Do przeniesienia		8.300 zł.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

(Sprawozdawca poseł Splawiński.)

Wydział krajowy preliminuje na rok 1882 w wydatkach krajowego szpitala powszechnego we Lwowie dla oddziału chorych sumę 179.777 zł. w. a. (168.771 zł. zwyczajnych, a 11.006 zł. nadzwyczajnych), zaś dla oddziału położnic sumę 16.842 zł. (15.848 zł. zwyczajnych, a 994 zł. nadzwyczajnych), czyli razem sumę 196.619 zł. w. a., a przeto o 1.468 zł. mniej, aniżeli w roku 1881 przyzwolono (198.087 zł.).

Preliminarz ten oparł Wydział krajowy przeważnie na przeciętnych wynikłościach zamknięć rachunkowych z r. 1877, 1878 i 1879.

Komisya budżetowa miała sobie w drodze krótkiej udzielone wiadome dotąd wynikłości zamknięć rachunkowych z roku 1880, z których pokazuje się, że oszczędności krajowego szpitala powszechnego we Lwowie w r. 1880 wynosiły 22.776 zł. w. a. i że oszczędności te osiągnięto przeważnie w rubr. VII *kosztu gospodarcze*, jakoteż w rubr. VIII *kosztu sanitarnie*.

Zarazem przekonała się Komisya budżetowa z przedłożonego przez Wydział krajowy sprawozdania z czynności Wydziału krajowego od 1. stycznia 1880 r., że ilość dni leczenia w krajowym szpitalu powszechnym we Lwowie w r. 1880 (197.579) w stosunku do ilości dni leczenia w r. 1879 (211.258) zmniejszyła się o 13.679 dni; zaś według obliczeń ruchu chorych w tymże szpitalu w pierwszym półroczu 1881 r. liczba chorych zniżyła się jeszcze dalej o 18·8 procent, a ilość dni leczenia o 23·6 procent. Oprócz tego sprawozdanie to wykazuje, że zmniejsza się także koszt żywienia i w ogóle utrzymania chorych w powszechnym szpitalu lwowskim, gdy bowiem koszt ten na jeden dzień leczenia wypadł w r. 1877 — 33·56 ct. a względnie 94·99 ct. wynosił w r. 1880 — 28·18 ct., a względnie 80·26 ct.

Wynikłości tych, chociaż jeszcze ostatecznie nie sprawdzonych, przy układaniu preliminarza na r. 1882, Wydział krajowy jako sobie jeszcze nie wiadomych, uwzględnić nie mógł. Komisya budżetowa jednakże pomienionych wynikłości przy badaniu preliminarza i ustanowieniu budżetu na rok 1882 żadną miarą pominąć nie może, zwłaszcza, że wobec i nadal tak sprężystego jak dotąd wykonywania uchwał Wysokiego Sejmu i rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 27 lipca 1880 roku, L. 34.084 można mieć pewną nadzieję, że koszta utrzymania szpitali w roku 1882 jeszcze się zmniejszą, a przynajmniej się nie podniosą.

Opierając się tedy na powyższych danych, Komisya budżetowa wnosi obniżenia w wydatkach przez Wydział krajowy preliminowanych, mianowicie: w rubr. VII, poz. 39 lit. a), e), f), i), j), poz. 46, 47 lit. a), w rubr. VIII, poz. 49, tudzież w rubr. XIII poz. 58 w oddziale chorych o 9.276 zł. a w oddziale położnic o 844 zł. w. a., czyli razem o 10.120 zł. w. a.

W y d a t k i.

Rubryka I. poz. 1—15. *Place i emolumenta:*

W rubryce tej prelinuje Wydział krajowy sumę 30.151 zł. — o 1.160 zł. więcej, aniżeli uchwalono w r. 1881 (28.991 zł.) i usprawiedliwia wyżkę tę okolicznością, iż w r. 1882 przypadają czterem prymaryuszom, tudzież chemikowi, akuszerce i rządce drugie pięciolecia i koszt na drzewo dla rządce więcej o 7 zł. wyniesie.

Komisya budżetowa, uznając usprawiedliwienie to za uzasadnione, wnosi zgodnie z propozycją Wydziału krajowego na wstawienie:

w funduszu chorych	. 27.549 zł.
w funduszu położnic	. 2.602 „
razem	. <u>30.151 zł.</u>

Rubr. II. poz. 16—23. *Koszta utrzymania osób nieetatowych.*

W rubryce tej prelinuje Wydział krajowy 30.800 zł. — o 1.000 zł. mniej, aniżeli w r. 1881 (31.799) z powodu zaniechanego oświetlenia szpitala gazem, a przeto i opuszczenia płacy maszynisty, — natomiast dodaje Wydział krajowy 1 zł. do poz. 20. jako wyżkę ceny drzewa opałowego w tej pozycji prelinowanego.

Komisya budżetowa, zgadzając się z Wydziałem krajowym, wnosi na umieszczenie:

w funduszu chorych	. 28.561 zł.
w funduszu położnic	. 2.239 „
razem	. <u>30.800 zł.</u>

Rubr. III. poz. 24—31. *Pensye.*

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić:

w funduszu chorych	. 3.243 zł.
w funduszu położnic	. 172 „
razem	. <u>3.415 zł.</u>

o 94 zł. mniej, aniżeli w roku 1881 (3.509 zł.) z powodu zaszłej śmierci pensyoniarki Bodaszewskiej.

Rubr. IV. poz. 32—35. *Zaopatrzenia i dary z łaski.*

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić:

w funduszu chorych	. 216 zł.
w funduszu położnic	. 63 „
razem	. <u>279 zł.</u>

Dalej wnosi Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić:

Rubr. V. poz. 36. *Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.*

w funduszu chorych	. 300 zł.
„ położnic	. 30 „
razem	. <u>330 zł.</u>

Rubr. VI. poz. 37. 38. *Remuneracye i zapomogi.*

w funduszu chorych	. 813 zł.
„ położnic	. 109 „
razem	. <u>922 zł.</u>

jako zwrot od funduszu krajowego galicyjskiego obniża Komisya, z uwagi na zmniejszającą się liczbę chorych, a ztąd i konieczny ubytek w tej pozycyi o 6.000 zł. i wnosi wstawić w tej pozycyi w funduszu chorych tylko kwotę 94.000 zł., zaś w całej rubryce III.

w funduszu chorych	108.630 zł.
" położnic	440 "
razem	<u>109.070 zł.</u>

Rubryka IV. poz. 7. *Rozmaite*. Komisya budżetowa wnosi umieścić, zgodnie z Wydziałem krajowym w funduszu chorych 200 zł.

" położnic	4 "
razem	<u>204 zł.</u>

Sumę dochodów Komisya budżetowa wnosi wstawić:

w oddziale chorych	141.347 zł.
" położnic	583 "
razem	<u>141.930 zł.</u>

W oddziale chorych wynoszą	wydatki	. . . . .	170.501 zł.
	dochody	. . . . .	<u>141.347 "</u>
	niedobór	. . . . .	29.154 zł.

W oddziale położnic	wydatki	. . . . .	15.998 zł.
	dochody	. . . . .	<u>583 "</u>
	niedobór	. . . . .	15.415 zł.

W całym powszechnym szpitalu we Lwowie	wydatki	. . . . .	186.499 zł.
	dochody	. . . . .	<u>141.930 "</u>
	niedobór	. . . . .	44.569 zł.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala powszechnego we Lwowie i pokryć wykazany niedobór:

W oddziale chorych	29.154 zł.
w oddziale położnic	15.415 "
razem	<u>44.569 zł.</u> z funduszu krajowego.

Budżet krajowy na rok 1882.

Lit. D.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Sprawozdawca poseł Dr. Goldman.

Wydział krajowy preliniował dla tego zakładu w wydatkach *zwyyczajnych* 153.432 zł., *nadzwyczajnych* 8.600 zł., ogółem 162.032 zł., czyli o 8.699 zł. mniej, niż uchwalono na rok 1881.

Wydział krajowy układając preliminarz zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, nie znał jeszcze wyników rachunkowych za rok 1880, a opierał cyfry swoje po części na wynikłościach z roku 1879, po części zaś służyły mu za podstawę przeciętne z lat 1877—1879. Komisya budżetowa, mając przed sobą także zamknięcie za r. 1880, zużytkowała wykazane tem zamknięciem wynikłości i obniżyła przedłożony przez Wydział krajowy preliminarz:

w rubr.	I. Płace i emolumenta etatowe o	210 zł.
„	„ II. Koszta utrzymania osób nieetatowych	80 „
„	„ VIII. Koszta gospodarcze	8.296 „
„	„ IX. Koszta sanitarne	670 „
XV. dawniej XVI.	Rozmaite	150 „

Komisya budżetowa obniżyła więc razem o . . . . . 9.406 „

tak, że podług wniosku Komisji budżetowej, wynosić będą wydatki *zwycajne* 144.126 zł., *nadzwyczajne* 8.500 zł., ogółem 152.626 zł., mniej o 18.105 zł. niż preliniowano na rok 1881.

W y d a t k i.

Rubr. I. *Płace i emolumenta etatowe.*

Wydział krajowy preliniuje 17.620 zł. więcej o 785 zł. niż na rok 1881, a mianowicie na płace, dodatki osobiste i pięciolecia podług ustanowionego przez Wysoki Sejm etatu 13.310 zł. zaś na wikt 4.310 zł. licząc wikt dla lekarzy po 420 zł., dla urzędników i kapelanów wikt I. klasy po 370 zł., zaś dla innych osób wikt II. klasy po 260 zł. Komisya budżetowa jednak, opierając się na wynikłościach r. 1879 i 1880, obniża koszt wiktury dla lekarzy o 20 zł., wiktury I. klasy także o 20 zł., zaś wiktury II. klasy o 10 zł., łącznie więc Komisya budżetowa wstawia na koszta wiktury osób etatowych zamiast preliniowanych 4.310 zł., tylko kwotę 4.100 zł.

Komisya budżetowa wnosi przeto wstawić do tej rubryki . . . . . 17.410 zł. mniej o 210 zł. od wniosku Wydziału krajowego.

Rubr. II. *Koszta utrzymania osób nieetatowych.*

Wydział krajowy preliniuje 30.129 zł., o 84 zł. więcej niż na rok 1881. Komisya budżetowa zaś wnosi w poz. 13. i 14. zniżyć koszt wikt z 370 zł. na 350 zł.

Komisya preliniuje zatem w tej rubryce . . . . . 30.049 zł.
o 80 zł. mniej niż Wydział krajowy preliniował.

Rubr. III. *Substytucje*, zgodnie z Wydziałem krajowym nie się nie preliniuje.

Rubr. IV. *Pensye i emerytury*, zgodnie z Wydziałem krajowym jak na r. 1881 350 zł.

Rubr. V. *Zaopatrzenia i dary z łaski*, tak samo . . . . . 14 „

Rubr. VI. *Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych*, tak samo . . . . . 40 „

Rubr. VII. *Remuneracye i zapomogi*, tak samo . . . . . 590 „

Rubr. VIII. *Koszta gospodarcze.*

Wydział krajowy preliniuje 89.361 zł. w wydatkach *zwyyczajnych* i 6.600 zł. w wydatkach *nadzwyczajnych*, czyli razem 95.961 zł., o 5.987 zł. w *zwyyczajnych* i o 800 zł. w *nadzwyczajnych* więcej, niż na rok 1881. Komisya budżetowa wnosi obniżenie tej kwoty w poz. 35 a), 36, 37 b), 39, 40 a) i b), 42, 43 i 46.

W poz. 35. a) *Zwykła strawa i dodatki*, preliniuje Wydział krajowy 46.000 zł. o 1.000 zł. więcej, niż na r. 1881. popierając cyfrę swoją przeciętną z lat 1877—1879. Komisya budżetowa jednak, biorąc przeciętną z lat 1878—1880. przychodzi do następującego rezultatu:

W roku 1878	było dni leczenia	163.973	koszt wynosił	44.562	zł.
„ „ 1879	„ „ „	169.292	„ „	40.069	„
„ „ 1880	„ „ „	157.462	„ „	39.900	„
	razem za 3 lata	490.727	„ „	124.531	„
	przeciętnie	163.576	„ „	41.510	„

z uwagi jednak, że w skutek zwinienia filij w Przemyślu i Żółkwi prawdopodobny jest wzrost liczby chorych, Komisya przyjmuje 170.000 dni leczenia i wnosi wstawić do tej pozycyi 42.000 zł. o 4.000 zł. mniej, niż wniosek Wydziału krajowego.

W poz. 36. *Służba kuchenna*, preliniuje Wydział krajowy 2.946 zł. o 920 zł. mniej, niż na r. 1881, Komisya budżetowa jednak z uwagi, że wydatek ten wynosił w r. 1878 — 2.900 zł., w r. 1879 — 2.475 zł., a w r. 1880 — 2.538 zł., wnosi wstawić do tej pozycyi 2.600 zł. o 346 zł. mniej, niż wniosek Wydziału krajowego.

W poz. 37. b. *Naczynia kuchenne*, preliniuje się 800 zł. o 100 zł. mniej, niż preliniował Wydział krajowy, ponieważ przeciętna z 3 lat 1878—1880 wynosi tylko 650 zł., a podwyższa się ją na 800 zł. dla tego, że zakład posiada 7 kotłów parowych, które należy co dwa miesiące pobielać.

W poz. 39. a. *Bielizna i pościel*, preliniuje się 6.000 zł. o 100 zł. mniej, niż Wydział krajowy, a to ze względu na wynik r. 1879—1880. Z tej kwoty przypada na wydatki *zwyčajne* 1.000 zł. na *nadzwyczajne* 5.000 zł.

W poz. 40, a. i b. *Pralnia z drzewem*, Wydział krajowy preliniuje 6.000 zł. o 2.000 zł. więcej, niż na r. 1881 i opiera tę cyfrę na przeciętnej z lat 1877—1879. Komisya budżetowa jednak, biorąc w rachubę także wynikłość z r. 1880, obniża kwotę przez Wydział krajowy preliniowaną o 800 zł. i wnosi wstawić 5.200 zł.

W poz. 42. *Drzewo opałowe i węgiel kamienny*, preliniuje Wydział krajowy 9.200 zł. o 1.200 zł. więcej, niż na r. 1881. Komisya budżetowa jednak uważa tę cyfrę za nieco wygórowaną, a to z następujących powodów: Wprawdzie w r. 1879, kiedy

maszyna parowa pół roku tylko była czynna, wydano na drzewo i węgle 9.837 zł., ale już w roku następnym koszt ten wynosił tylko 7.933 zł. nadto gdy w skutek polecenia Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy wezwał komisję znawców, ta komisja zbadawszy na miejscu czynności maszyny, orzekła, że wydatek na paliwo jest wyższym, niżby być powinien, a to głównie z tego powodu, że każdy kocioł parowy z początku więcej konsumuje paliwa, gdyż obsługa kotła i maszyny potrzebuje dość długiego czasu, aby poznać własności tychże i palić oszczędnie z równym skutkiem; komisja wskazała także niektóre niedokładności w urządzeniu maszyny i w trybie administracyjnym i podała odpowiednie środki zaradcze, które podług sprawozdania Wydziału krajowego (str. 127) już zostały w życie wprowadzone. Z tych tedy powodów Komisja budżetowa przysłała do przekonania, że koszta paliwa znacznie winny być niższe i wnosi wstawić do tej pozycyi 7.500 zł. o 1.700 zł. mniej, niż preliminuje Wydział krajowy.

W poz. 43. *Oświetlenie*, preliminuje Wydział krajowy 3.400 zł. o 100 zł. mniej, niż na r. 1881. Komisja budżetowa jednak z uwagi, że wydatek ten wynosił w r. 1880 tylko 2.324 zł., że nadto Wydział krajowy w roku bieżącym do l. 5.294 zarządził dalsze oszczędności, które pozwalają się spodziewać, że się wydatku z r. 1880 znacznie nie przekroczy, wnosi wstawić do tej pozycyi 2.600 zł. o 800 zł. mniej, niż Wydział krajowy preliminuje.

W poz. 46. *Utrzymanie dwóch par koni*, preliminuje Wydział krajowy 1.700 zł., o 70 zł. więcej niż na rok 1881. Na rok 1879 preliminowano 1.400 zł. wydano zaś 1.600 zł. na rok 1880 preliminowano 1.250 zł. wydano zaś 1.690 zł. na rok 1881 preliminowano tylko 1.000 zł. Wprawdzie przeciętna z ostatnich trzech lat wynosi przeszło 1.700 zł., Komisja budżetowa sądzi jednak, że kwota ta jest wygórowaną, tembardziej gdy się zważy, że utrzymanie 2 par koni w Dublinach wraz z reparacją wozów i zakupem nowych sanek kosztowało w r. 1879 tylko 1.100 zł., z tego powodu wnosi wstawić kwotę 1.250 zł. o 450 zł. mniej niż wniosek Wydziału krajowego.

Niewspomnione powyżej pozycye rubr. VIII. Komisja budżetowa wnosi wstawić bez zmiany podług wniosków Wydziału krajowego.

Całą rubrykę VIII preliminuje zatem Komisja budżetowa w kwocie 87.665 zł. o 8.296 zł. mniej, niż wniosek Wydziału krajowego.

Rubr. IX. *Koszta sanitarne*, Wydział krajowy ze względu na wynikłość z roku 1879 preliminuje jak na r. 1881. 3.370 zł. Komisja budżetowa jednak z uwagi, że wynik z r. 1880. wynosi tylko 2.250 zł., a przeciętna z lat 1878—1880 wynosi 2.600 zł., sądzi, że we wszystkich pozycyach tej rubryki należy obniżyć preliminowane kwoty i wnosi wstawić:

do poz. 47. sanitarne w ścisłym znaczeniu, zamiast 1.800 zł. tylko 1.500 zł.

" " 48. lekarstwa " 1.000 " " 750 "

" " 49. instrumenta " 170 " " 150 "

" " 50. utrzymanie prosektoryum " 200 " " 150 "

" " 51. koszta pogrzebowe " 200 " " 150 "

Komisja budżetowa przeto wnosi wstawić do tej rubryki 2.700 zł.

o 670 zł. mniej, niż Wydział krajowy preliminował.

Rubr. X. *Koszta kancelaryjne*, zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 900 zł.
o 100 zł. więcej, niż na r. 1881, a to na podstawie wynikłości z lat 1878—1880.

Rubr. XI. *Koszta kapliczne*, zgodnie z Wydziałem krajowym jak rok 1881, ... 200 zł.

Rubr. XII. *Koszta utrzymania budynków, dróg i urzędzeń*. Wydział krajowy preliminuje 9.450 zł., o 2.700 zł. więcej, niż na rok 1881 a mianowicie, w poz. 54, *konserwacya i repa-*

racye budynków 3.000 zł. w wydatkach zwyczajnych jak na r. 1881 — a 2.000 zł. w nadzwyczajnych. Nadzwyczajne te wydatki motywuje Wydział krajowy koniecznością pokostowania dachu na budynku głównym i ekonomicznym, zmiany podłóg w gmachu głównym i innymi drobniejszymi. Komisya budżetowa, ze względu na wyniki ostatnich trzech lat, których przeciętna wynosi 4.350 zł., i na konieczność poczynienia powyżej wyszczególnionych wydatków, wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym 5.000 zł., a to 3.000 zł. w *zwyczajnych* i 2.000 zł. w *nadzwyczajnych*. W poz. 55. *koszta utrzymania mechanicznych urzędzeń* Wydział krajowy preliminuje 1.600 zł., o 600 zł. więcej, niż na rok 1881. Ze względu na wynikłość r. 1880 i na potrzebę sprawienia różnych zapasowych przyborów do ruchu mechanicznych urzędzeń, Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi wstawić 1.600 zł., również i podwyższenie preliminarza w poz. 58. *kominiarze i straż ogniowa* o 100 zł., uznaje Komisya budżetowa za uzasadnione, i wnosi wstawić do tej pozycyi 700 zł.

Do całej rubryki XII. Komisya budżetowa z przyczyn powyżej wyłuszczonej wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić 9.450 zł., o 2.700 zł. więcej, niż na r. 1881.

Na koszta utrzymania chorych na umyśle w Żółkwi i Przemyśle, Wydział krajowy żadnej kwoty nie preliminuje, z powodu zwinięcia tych filij. Komisya budżetowa przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dotychczasową rubrykę XIII. *Koszta utrzymania chorych na umyśle w Żółkwi i w Przemyśle* znosi się.

Rubr. XIII. dawniej XIV. *Odsetki od kapitałów dłużnych*, zgodnie z Wydziałem krajowym, jak na rok 1881. — 1.408 zł. na zapłacenie 5 proc. odsetków od 26.280 zł. dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.

Rubr. XIV. dawniej XV. *Podatki i daniny*, zgodnie z Wydziałem krajowym jak na rok 1881. 200 zł.

Rubr. XV. dawniej XVI. *Rozmaite*. Wydział krajowy preliminuje 1.800 zł. o 500 zł. więcej niż na rok 1881. Komisya budżetowa wnosi obniżyć kwoty w poz. 69 *myto* z 300 na 250 zł., ze względu na wynikłości lat 1878—1880 i w poz. 70 *przypadkowe* z 1.100 zł. na 1.000 zł.

Do całej więc rubr. XVI. Komisya wnosi wstawić 1.650 zł. o 150 zł. mniej, niż wniosek Wydziału krajowego.

Zestawienie sumaryczne wydatków:

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
Rubryka I.	17.410 zł.	—	17.410 zł.
„ II.	30.049 „	—	30.049 „
„ III.	—	—	—
„ IV.	350 „	—	350 „
„ V.	14 „	—	14 „
„ VI.	40 „	—	40 „
„ VII.	590 „	—	590 „
„ VIII.	81.165 „	6.500 zł.	87.665 „
Do przeniesienia	129.618 zł.	6.500 zł.	136.118 zł.

Z przeniesienia	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	129.618 zł.	6.500 zł.	136.118 zł.
" IX.	2.700 "	—	2.700 "
" X.	900 "	—	900 "
" XI.	200 "	—	200 "
" XII.	7.450 "	2.000 "	9.450 "
" XIII.	— "	—	—
" XIV.	1.408 "	—	1.408 "
" XV.	200 "	—	200 "
" XVI.	1.650 "	—	1.650 "
	<u>144.126 zł.</u>	<u>8.500 zł.</u>	<u>152.626 zł.</u>

D o c h o d y.

- W rubr. I. *Dodatki od c. k. Skarbu i kasy miejskiej*, preliniuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym 654 zł. o 110 zł. mniej niż na rok 1881.
- " " II. *Zwroty kosztów leczenia*, zgodnie z Wydziałem krajowym, jak na r. 1881 — 33.800 zł. na podstawie wynikłości z ostatnich trzech lat.
- " " III. *Dochody z dóbr*, zgodnie z Wydziałem krajowym, wnosi Komisya budżetowa 2.950 zł. o 1.495 zł. więcej niż na rok 1881, ponieważ w poz. 5 czynsz z propinacyi preliniuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym 550 zł., o 245 zł. więcej niż na r. 1881, a to na podstawie zawartego kontraktu; w poz. 6 dochody z pól i pastwisk wnosi Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym 1.600 zł. o 1.250 zł. więcej niż na rok 1881, a to na podstawie obliczenia, że dochód ten powinien pokryć poczynione wydatki na uprawę tych gruntów (1.250 zł. rubr. VIII poz. 45 wydatków) nadto dać tyle, ile dotychczas płacił dzierżawca tychże gruntów (352 zł.)
- " " IV. *Rozmaite*, zgodnie z Wydziałem krajowym 400 zł. o 100 zł. więcej niż na r. 1881.

Zestawienie sumaryczne dochodów.

Rubr. I.	.	.	.	.	.	654 zł.
" II.	.	.	.	.	.	33.800 "
" III.	.	.	.	.	.	2.950 "
" IV.	.	.	.	.	.	400 "
					Suma	<u>37.804 zł.</u>

Wydatki krajowego zakładu dla obłąkanych wynoszą zatem . . . 152.626 zł.

a dochody . . . . . 37.804 "

Zatem niedobór wynosi . . . . . 114.822 "

o 9.406 zł. mniej, niż wniosek Wydziału krajowego, a o 19.590 zł. mniej, niż preliminarz na rok 1881.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na rok 1882 i pokryć wykazany niedobór w kwocie 114.822 zł. z funduszu krajowego.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Lit. E.

Sprawozdawca poseł *Splawiński*.

Wydział krajowy preliniuje wydatki w funduszu tym na r. 1882 w kwocie 3.290 zł. o 1860 zł. mniej aniżeli w roku 1881. (5.150 zł.).

Obniżenie nastąpiło:

w rubryce VI. poz. 5. **Koszta utrzymania dzieci** o 1.800 zł. z powodu, że na rok 1882 ma pozostać na utrzymaniu dzieci tylko 107 i przyjęć wypadnie z oddziału położnic na fundusz podrzutków dzieci 10, na utrzymanie których, według nowej normy z dnia 11. maja 1880 r. L. W. 18715 wystarczy okrągła kwota 2.700 zł.

w rubryce VIII. poz. 7. **Koszta pogrzebowe** o 10. zł. na podstawie przeciętnej śmiertelności dzieci z lat 1878, 1879 i 1880.

i w rubryce VIII. poz. 8. **Różne nieprzewidziane** o 50 zł. z powodu, iż w roku 1879 i 1880 takich wydatków nie było.

Komisya budżetowa nie mając temu preliminarzowi nic do zarzucenia,

wnosi zgodnie z propozycją Wydziału krajowego na uchwalenie **sumy wydatków 3.290 zł.,** mianowicie:

Rubryka	I. poz.	—	Płace	—	zł.
"	II.	"	Zasługi	—	"
"	III.	"	Czynsze	—	"
"	IV.	1	Potrzeby kancelaryjne	10	"
"	V.	2—4	Remuneracye i zapomogi	450	"
"	VI.	5	Koszta utrzymania dzieci	2.700	"
"	VII.	6	Koszta leczenia dzieci	10	"
"	VIII.	7—8	Rozmaite	120	"

a ponieważ fundusz podrzutków własnych dochodów nie ma, przeto całą powyższą kwotę wydatków należy pokryć z funduszu krajowego.

Szpital krajowy św. Łazarza w Krakowie.

Preliminarz lit. F.

(Sprawozdawca poseł Rapoport.)

W y d a t k i.

Przedstawiony ze strony Wydziału krajowego preliminarz wydatków szpitala św. Łazarza na rok 1882 w kwocie	156.284 zł.
przewyższa uchwaloną na rok 1881 kwotę 145.286 zł. (nie wliczając w nią zaliczki 2.800 zł. dla Dra Neussera) o 10.998 zł. Przewyżka ta pochodzi głównie ztąd, iż Wydział przy układaniu preliminarza opierał się na wynikłościach roku 1879, w którym wydatki wynosiły 157.339 zł. 12 ct., tymczasem wynik roku 1879, zdaniem Komisji, nie może być wzięty za podstawę obecnego preliminarza, gdyż właśnie od owego roku stosunki w zarządzie szpitala zmieniły się stanowczo na lepsze, a to głównie w skutek energicznego działania Wydziału co do zarządzenia oszczędności w kosztach żywienia chorych i służby. To też z zestawienia cyfer roku 1879 i 1880 wynika, iż w roku 1879 wydatki były preliminowane w kwocie	138.227 zł. — ct.
a wynikłość	157.339 „ 12 „
zatem przekroczenie wynosiło	<u>19.112 „ 12 „</u>
podczas gdy w roku 1880 preliminowano	144.804 „ — „
a wydano	<u>146.666 „ — „</u>
zatem przekroczenie wynosiło tylko	1.862 zł. — „
Ogółem zatem wydano: w roku 1879	157.339 zł. 12 ct.
zaś „ „ 1880 tylko	<u>146.666 „ — „</u>
zatem wydano w roku 1880 mniej niż w roku 1879 o	<u>10.673 „ 12 „</u>
a gdy przekroczenie preliminarza w roku 1879 wynosiło	19.112 „ 12 „
zaś w roku 1880 tylko kwotę	<u>1.862 „ — „</u>
zatem przekroczenie roku 1880 było od przekroczenia w r. 1879 mniejsze o kwotę	17.250 „ 12 ct.

W obu zatem względach, tak co do ogólnej sumy wydatków, jak co do wysokości przekroczenia w roku 1880 zaznacza się zwrot bardzo pomyślny w administracji szpitala.

Taki sam stosunek zachodzi co do ilości dni leczenia, które w r. 1879 wynosiły	153.396 dni.
zaś w roku 1880 tylko	149.941 „

Również w roku bieżącym ilość dni leczenia stopniowo się zmniejsza ;
 gdy bowiem w I półroczu 1880 było dni leczenia 83.856
 to w I. półroczu roku 1881 było tylko dni leczenia 82.700
 czyli *mniej* jak w I. półroczu roku zeszłego dni 1.156

W obec tego stanu rzeczy, Komisya uważała za odpowiedniejsze oprzeć się na wynikach z roku 1880, i dlatego preliminuje na wydatki w r. 1882 tylko kwotę 142.840 zł., czyli o kwotę 13.444 zł. mniej, aniżeli Wydział krajowy.

Komisya obniżyła zatem preliminarz Wydziału :

Rubryka II.	„Koszta utrzymania osób nieetatowych - pozycya 21 a) i b) łącznie o	1.029 zł.
Rubryka IV.	„Pensye i emerytury“ poz. 24. o	267 „
Rubryka VIII.	„Koszta gospodarcze“ poz. 29 a), e), h), k), m, o); poz. 32 e); poz. 34 d); poz. 36 f); h); poz. 37, poz. 38 a), 2) i e); poz. 39 a) łącznie o	10.077 „
Rubryka IX.	„Koszta sanitarne“ poz. 40 i 43 b) łącznie o	671 „
Rubryka XVII.	„Dyety i koszta podróży“ poz. 68 o	100 „
Rubryka XXII.	„Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika“ poz. 74. o	1.300 „

Znaczne zaś obniżenie kosztów gospodarczych w rubryce VIII tycze się głównie kosztu żywienia chorych i służby, które to pozycye obliczone zostały na podstawie wynikłości roku 1880.

Ogółem Komisya obliczyła wydatki na rok 1882 w kwocie . . . . . 142.840 ct.
 preliminuje takowe tylko o 3.726 zł. niżej, jak wynik roku 1880 w kwocie
 146.666 zł., a o 2.446 zł. niżej od sumy 145.286 zł. uchwalonej na r. 1881.

Preliminarz zaś szczegółowy jest następujący:

W y d a t k i :

Rubryka I. „Płace i emolumenta etatowe“.

Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem, w myśl etatu płac przez Wysoki Sejm na dniu 10 października 1878 uchwalonego, z dodatkiem drugiego pięciolecia dla dyrektora i pierwszego prymaryusza i z obliczeniem kosztu wiktury dla dozorey domu (oddziału obłąkanych) i odźwiernego po 14 zł. miesięcznie, następujące pozycye:

Poz. 1. <i>Dyrektor</i> a) płaca	1.600 zł.	
b) dodatek pięciolecia	300 „	
c) drugi od 25 marca 1882	231 „	2.131 zł.
Poz. 2. 5 <i>prymaryuszów</i> a) płaca po 1.200 zł.	6.000 „	
b) dodatek pięciolecia po 200 zł.	800 „	
c) pierwszemu podobny dodatek od 1 stycz- nia 1882	200 „	7.000 „
Poz. 3. <i>Profesor położnictwa</i> , za pełnienie obowiązków prymaryusza	650 „	
Do przeniesienia		9.781 „

	Z przeniesienia	9.781 zł.
Poz. 4. 6 sekundaryuszów I. klasy, płaca po 600 zł.	3.600 „	
Poz. 5. 3 „ „ II. „ „ „ 500 „	1.500 „	
Poz. 6. Akuszerka a) płaca	400 zł.	
b) 2 dodatki pięciolecia po 40 zł.	80 „	480 „
Poz. 7. Aptekarz a) płaca	800 „	
b) dodatek na pomieszkanie	200 „	1.000 „
Poz. 8. Prosektor, płaca		800 „
Poz. 9. Chemik patologii, płaca		700 „
Poz. 10. Kapelan a) płaca	600 „	
b) dodatek na pomieszkanie	200 „	800 „
Poz. 11. Rządca a) płaca	1.200 „	
b) dodatek pięciolecia	200 „	1.400 „
Poz. 12. 2 oficyałów: a) płaca po 1.000 zł.	2.000 „	
b) dodatek pięciolecia dla pierwszego oficyała	150 „	
c) dodatek osobisty dla tegoż	50 „	2.200 „
Poz. 13. 2 pisarzy statych, płaca po 600 zł.		1.200 „
Poz. 14. Dozorca domu (oddział obłąkanych):		
a) płaca	400 „	
b) wikt II klasy po 14 zł. miesięcznie	168 „	568 „
Poz. 15. Woźny a) płaca	300 „	
b) na ubiór	50 „	
c) dodatek osobisty	75 „	425 „
Poz. 16. Odźwierny a) płaca	150 „	
b) wikt II klasy po 14 zł. miesięcznie	168 „	
c) na ubiór	50 „	368 „
	<u>Suma rubryki I.</u>	<u>24.822 „</u>

Rubryka II. „Koszta utrzymania osób nieetatowych“.

Poz. 17. Komisya preliminaruje, zgodnie z Wydziałem, o 2 siostry mniej, niż na rok 1881, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16 lipca 1880, a zatem:		
a) 1 Siostra przełożona, płaca	80 zł.	
b) 13 Sióstr oddziałowych, „ po 80 zł.	1.040 „	
c) 1 Siostra wspólna „	80 „	1.200 zł.
Poz. 18. Komisya preliminaruje, zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881, z opuszczeniem wikt dla 2 Sióstr wspólnych:		
a) żywność Sióstr z dodatkami po 15 zł. miesięcznie	2.700 „	
b) żywność 3 Sióstr Miłosierdzia emerytek i 4 postulantek po 15 zł. miesięcznie	1.260 „	3.960 „
	<u>Do przeniesienia</u>	<u>5.160 zł.</u>

	Z przeniesienia .	5.160 zł.
Poz. 19.	<i>Służba oddziałowa.</i> Komisya preliminuje, zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881:	
a)	4 posługaczów, rocznie po 90 zł.	360 zł.
b)	11 " " " 64 "	704 "
c)	5 posługaczek " " 72 "	360 "
d)	15 " " " 48 "	720 "
		<u>2.144 "</u>
Poz. 20.	<i>Służba wspólna.</i> Według wniosku Wydziału preliminuje się jak na rok 1881:	
a)	1 odzwierny, płaca	120 zł.
	dodatek na ubiór	60 "
b)	1 parobek do pomocy	48 "
c)	1 " " łazienek	60 "
d)	1 " " korytarzy	64 "
e)	1 stolarz	150 "
f)	1 murarz	100 "
g)	2 grobarzy, rocznie po 64 zł.	128 "
h)	5 stróżów, " " 64 "	320 "
i)	1 palacz do maszyny	120 "
k)	1 maszynista, płaca	750 "
		<u>1 920 "</u>
Poz. 21.	<i>Zywnienie służbg.</i> Ponieważ z rachunków za rok 1880 wynika, iż żywnienie służby kosztowało miesięcznie po 11 zł. 6 ct. na osobę, co wobec dawniejszych kosztów, które wynosiły: w roku 1878 13 zł. 95 ct., a w roku 1879 — 12 zł. 67., przedstawia znaczną oszczędność, a gdy nie zachodzą żadne powody, dla którychby te koszta miały się podnieść, Komisya preliminuje jako koszt miesięczny żywienia służby, zaokrągloną kwotę 11 zł. 25 ct., czyli o 1 zł. 75 ct. miesięcznie mniej od kwoty 13 zł., przez Wydział krajowy preliminowanej. Koszt zatem żywienia:	
a)	służby oddziałowej, preliminuje się tylko na	4.725 zł.
	czyli o 735 zł. mniej od kwoty 5.460 zł. przez Wydział preliminowanej.	
b)	służby wspólnej, tylko na	<u>1.890 "</u>
	czyli o 294 zł. mniej, niżeli Wydział.	6.615 "
Poz. 22.	<i>Dyurniści,</i> preliminuje Komisya, zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881	<u>3.560 "</u>
	Komisya zatem preliminuje w rubryce II. łącznie	<u>19.399 zł.</u>
	czyli o 1.029 zł. mniej, niżeli proponowana przez Wydział suma 20.428 zł.	

Rubryka III. „Substytucje“.

Nie się nie preliminuje, zgodnie z Wydziałem.

Rubryka IV. „Pensye i emerytury“.

Poz. 23.	<i>Bobrzyńska Zofia,</i> preliminuje się według wniosku Wydziału, jak na rok 1881	250 zł.
	Do przeniesienia .	<u>250 zł</u>

	Z przeniesienia .	250 zł.
Poz. 24.	Zaś preliminowaną przez Wydział dla <i>Świerzbinskiej Józefy</i> kwotę 267 zł. Komisya wykreśla, z powodu, że ta emerytka umarła.	
	Suma rubryki IV.	<u>250 zł.</u>

Rubryka V. „Zaopatrzenia“.

Poz. 25.	Komisya wnosi, zgodnie z Wydziałem, dla <i>Okońskiej Anastazyi</i> , byłej nadzorczyńi	73 zł.
Poz. 26.	Komisya wnosi, zgodnie z Wydziałem, dla <i>Skotnickiej Katarzyny</i> , byłej posługaczki	78 „
	Suma rubryki V.	<u>151 zł.</u>

Rubryka VI. „Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych“.

Nie się nie preliminuje, zgodnie z Wydziałem.

Rubryka VII. „Remuneracye i zapomogi“.

A. Stałe.

Poz. 27.	<i>Urzednicy c. k. Kasy krakowskiej</i> , za sprawowanie czynności kasowych, preliminuje się jak na rok 1881	100 zł.
----------	--	---------

B. Niestale.

Poz. 28.	<i>Wsparcia przypadkowe i zastępstwa</i> . Komisya wnosi, zgodnie z Wydziałem . . . . . o 250 zł. więcej, niż na rok 1880, na podstawie wynikłości z roku 1879 i ze względu na potrzebę prawdopodobną.	700 „
	Suma rubryki VII.	<u>800 zł.</u>

Rubryka VIII. „Koszta gospodarze“.

Poz. 29. *Zywnienie chorych:*

- a) zwykła strawa i dodatki. Wydział preliminuje 36.200 zł., czyli o 4.650 zł. więcej niż na rok 1881 uchwalono, a to na podstawie wynikłości z r. 1879, która wynosiła 36.138 zł. Tymczasem koszt strawy chorych obniżył się w następnym roku bardzo znacznie, bo wynosił w roku 1880 tylko 28.912 zł. Obniżenie to spowodowane zostało po części umniejszeniem ilości dni leczniczych, których w roku 1879 było 153.396, zaś w roku 1880 — 149.941 przeważnie zaś oszczędnościami, przez Wydział zaprowadzonymi. Nie ma więc żadnego powodu, aby do obliczenia kosztu strawy chorych brać za podstawę wynikłości r. 1879, w którym to roku oszczędności wyżej wspomniane, nie były jeszcze przeprowadzone. Gdy nadto ilość dni leczenia stopniowo się umniejsza, bo w pierwszym półroczu r. b. wynosiła 82.700, t. j. o 1.156 dni mniej, niżeli w temże samem półroczu roku 1880, w którym było 83.856 dni leczenia, gdy zatem spodziewać

się można, że stan ten pomyślny utrzyma się także w roku 1882, przeto Komisya, na podstawie wynikłości roku 1880, prelinuje w tej pozycyi zaokrągloną sumę . . . . . 29.000 zł.
czyli o 7.200 zł. mniej, niżeli Wydział.

Następnie prelinuje Komisya, zgodnie z Wydziałem:

b)	5 Sióstr miłosierdzia, zatrudnionych w kuchni i spiżarni, płaca po 80 zł.	400 „
c)	wikt dla tychże z pieczywem i dodatkami, miesięcznie po 15 zł.	900 „
d)	koszta utrzymania służby kuchennej i magazynu kuchennego, a mianowicie: płaca dla 8 sług (o 1 sługę więcej na podstawie faktycznej potrzeby) rocznie po 48 zł. . . . . 384 zł. płaca dla 1 parobka, rocznie . . . . . 60 „	444 „
e)	wikt dla tychże, miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	1.215 „
f)	drzewo i węgle do kuchni i maszyny parowej, prelinuje się zgodnie z Wydziałem, według prawdopodobnej potrzeby	1.140 „
g)	naczynia i sprzęty kuchenne, zgodnie z Wydziałem, prelinuje się według przeciętnej wynikłości	170 „
h)	pieczywo, Wydział prelinuje 5.500 zł., a to na podstawie wynikłości z roku 1879. W myśl atoli uwag powyżej pod a) wyłuszczonech, Komisya, na podstawie wynikłości r. 1880, w którym pieczywo kosztowało tylko 4.331 zł., prelinuje zaokrągloną sumę . . . . . 4.400 „ czyli o 1.100 zł. mniej, niż Wydział. a zatem na oddział I. . . . . 1.920 zł. „ „ II. . . . . 320 „ „ „ III. . . . . 1.360 „ „ „ IV. . . . . 800 „	4.400 zł.
i)	piekarz, płaca, prelinuje się zgodnie z Wydziałem	150 „
k)	wikt dla tegoż, miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	135 „
l)	2 parobków w piekarni, płaca po 60 zł.	120 „
m)	wikt dla tychże, miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	270 „
n)	drzewo do piekarni	300 „
o)	wino dla chorych. Wydział prelinuje 2.300 zł. w myśli wynikłości z r. 1879, gdy jednak wydatek ten wynosił w roku 1880 tylko 1.795 zł., przeto Komisya prelinuje tylko . . . . . 1.800 „ czyli o 500 zł. mniej, niżeli Wydział.	1.800 „
Poz. 30.	<i>Wikt lekarza dyżurnego z winem i pieczywem</i> , prelinuje Komisya, zgodnie z Wydziałem, jak na r. 1881	309 „
Poz. 31.	<i>Opat taziemek, sal chorych i innych ubikacyj</i> , Komisya prelinuje, zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881	5.600 „
Poz. 32.	<i>Oświetlenie.</i>	
a)	Olej, koks, nafta, świece i inne. Komisya prelinuje, zgodnie z Wydziałem	2.600 „
	Do przeniesienia	48.953 zł.

Z przeniesienia 48.953 zł.

Wprawdzie wynikłość w r. 1880 wynosiła w tej pozycji znacznie więcej, bo 2.960 zł., jednakowo ze względu na oszczędności, zarządzane przez Wydział, w myśl sprawozdania z czynności r. 1880, kwota powyższa prawdopodobnie wystarczy.

Następne pozycje:

b) Drzewo i węgle do gazowni	500 „
c) Gazownik, płaca	120 „
d) Lampiarz oraz parobek do gazowni, płaca	64 „
preliminuje się zgodnie z Wydziałem jak na r. 1881, zaś w pozycji	
e) wikt dla tychże, preliminuje się tylko po 11 zł. 25 ct. miesięcznie	270 „

Poz. 33. Sprzęty gospodarcze i naprawa tychże.

Preliminuje się, zgodnie z Wydziałem, odnośnie do rzeczowej potrzeby i wynikłości r. 1879:

a) zwyczajne	350 zł.	
b) nadzwyczajne	<u>2.300 „</u>	2.650 „

Poz. 34. Utrzymanie jednej pary koni.

Preliminuje Komisya zgodnie z Wydziałem, jak na r. 1881:

a) siano, owies, słoma i t. p.	300 „
b) utrzymanie wozów, uprzęży i t. p.	150 „
c) fernal, płaca	64 „
zaś pod	
d) wikt dla tegoż, tylko 11 zł. 25 ct. miesięcznie	135 „

Poz. 35. Utrzymanie ogrodu.

a) roboty ogrodowe, nasiona, ogrodzenia, sprzęty i inne potrzeby, Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem:

1) zwyczajne	600 zł.	
2) nadzwyczajne, ze względu na konieczną potrzebę zasypania rowu i wyczyszczenia stawu w ogrodzie	<u>1.215 „</u>	1.815 „

czyli o 615 zł. więcej, niż pod tą pozycją uchwalono na r. 1881. W roku 1882 więc, wydatki na ogród preliminowane (z wliczeniem płacy ogrodnika) w łącznej kwocie 2.175 zł. będą większe od preliminowanego dochodu (Rubr. II poz. 7 a i b) w kwocie 1.200 zł. o 975 zł., co wskazuje potrzebę ograniczenia na przyszłość wydatków nadzwyczajnych na utrzymanie ogrodu.

b) Ogrodnik, płaca wraz z relutem za wikt, jak na r. 1881. . . . . 360 „

Poz. 36. Utrzymanie pralni.

Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem, na podstawie wynikłości r. 1879, kwoty nieco większe niż na r. 1881, a mianowicie:

a) mydło, proszek, farbka, krochmal	1.000 „
b) drzewo i węgle do pralni i suszarni	1.000 „
Do przeniesienia	<u>57.381 zł.</u>

	Z przeniesienia	57.381 zł.
c) 2 Siostry miłosierdzia zatrudnione w pralni, płaca rocznie po 80 zł.		160 „
d) wikt dla tychże z pieczywem i dodatkami po 15 zł. miesięcznie		360 „
e) 10 praczek, płaca po 48 zł. rocznie		480 „
f) wikt dla powyższych, tylko po 11 zł. 25 ct. miesięcznie		1.350 „
g) 1 parobek do pralni, płaca		60 „
h) wikt dla tegoż, tylko po 11 zł. 25 ct. miesięcznie		135 „

Poz. 37. *Słoma do sienników.*

Wydział preliniuje 750 zł. ze względu na wydatek w r. 1880, który wynosił 585 zł., Komisya preliniuje tylko		600 „
a zatem o 150 zł. mniej, aniżeli Wydział.		
Z kwoty tej przypada: na oddział I. 280 zł.		
„ „ II. 80 „		
„ „ III. 160 „		
„ „ IV. 80 „	600 zł.	

Poz. 38. *Bielizna i odzież.*

a) Reparacye i sprawienie nowej:		
1) zwyczajne: Komisya preliniuje zgodnie z Wydziałem jak na rok 1881	1.300 zł.	
2) nadzwyczajne: Wydział preliniuje 4.200 zł.; Komisya jednak, ze względu na wynikłość r. 1880 w kwocie 3.927 zł. preliniuje	4.000 „	5.300 „
b) 1 Siostra miłosierdzia, zatrudniona przy magazynie bielizny i szwalni, płaca		80 „
Komisya preliniuje zgodnie z Wydziałem o jedną Siostrę mniej, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. lipca 1880; tak samo		
c) wikt dla tejże z pieczywem i dodatkami, Komisya preliniuje zgodnie z Wydziałem, miesięcznie po 15 zł.		180 „
d) 1 szwaczka, płaca		48 „
e) wikt dla tejże, jednak tylko po 11 zł. 25 ct. miesięcznie		135 „
f) 1 szwaczka, płaca dziennie po 30 ct.		90 „

Poz. 39. *Rozmaite.*

a) sprzęty, olej i reparacya maszyny parowej. Wydział preliniuje 1.110 zł., Komisya jednak, na podstawie wynikłości r. 1880 w kwocie 702 zł., preliniuje		750 „
czyli o 360 zł. mniej, niżeli Wydział.		
b) rozmaite drobne gospodarze, preliniuje Komisya, zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881 w kwocie		300 „
Razem więc preliniuje Komisya w rubryce VIII.		<u>67.409 zł.</u>
czyli w obec preliniowanej przez Wydział sumy 77.486 zł., mniej o 10.077 zł.		

Rubryka IX. „Koszta sanitarne“.

Poz. 40. <i>Lekarstwa</i> . Wydział preliminuje 3850 zł., o 650 zł. więcej, niż na rok 1881 uchwalono, a to na podstawie przeciętnej wynikłości z lat: 1877, 1878 i 1879. Zważywszy jednak, że lekarstwa w r. 1879 kosztowały 3.171 zł., zaś w r. 1880 — 3.026 zł. i że Wydział zarządził znaczne oszczędności w wydawaniu lekarstw, Komisya preliminuje tylko jak na rok 1881	3.200 zł.
t. j. o 650 zł. mniej, niżeli Wydział.	
Poz. 41. <i>Drzewo i węgle do apteki</i> . Preliminuje Komisya, zgodnie z Wydziałem jak na rok 1881	110 „
Poz. 42. <i>2 Siostry miłosierdzia w aptece</i> . Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem:	
a) płaca rocznie po 80 zł.	160 „
b) wikt z pieczywem i dodatkami po 15 zł. miesięcznie	360 „
Poz. 43. <i>1 parobek w aptece</i> : Komisya preliminuje:	
a) płaca zgodnie z Wydziałem	64 „
b) wikt dla tegoż po 11 zł. 25 ct. miesięcznie	135 „
Poz. 44. <i>Na odczynniki chemikowi patologii</i> . Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem	100 „
Poz. 45. <i>Instrumenta chirurgiczne</i> . Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881:	
a) zwyczajne	300 zł.
b) nadzwyczajne, ze względu na konieczną potrzebę uzupełnienia i sprawienia nowych instrumentów	350 „
	650 „
Poz. 46. <i>Potrzeby sanitarne</i> . Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem, na podstawie przeciętnych wynikłości z lat: 1877, 1878 i 1879, i ze względu na spodziewaną oszczędność	2.300 „
Poz. 47. <i>Koszta pogrzebowe Sióstr miłosierdzia i ubogich chorych</i>	250 „
Razem więc preliminuje Komisya w rubryce IX	<u>7.329 zł.</u>
czyli o 671 zł. mniej, niżeli kwota 8.000 zł. przez Wydział preliminowana.	

Rubryka X. „Koszta kancelaryjne“.

Poz. 48. <i>Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.</i> Komisya wnosi, na podstawie przeciętnych wynikłości dawniejszych, zgodnie z Wydziałem	<u>750 zł.</u>
---	----------------

Rubryka XI. „Koszta kapliczne“.

Poz. 49. <i>Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia, wynagrodzenie za utrzymanie kościoła</i>	<u>250 zł.</u>
--	----------------

Rubryka XII. „Utrzymanie budynków“.

Poz. 50.	a) konserwacja i reparacje budynków szpitalnych	3.200 zł.
	b) konserwacja wodociągów	300 „
„ 51.	Asekuracja budynków	250 „
„ 52.	Kominiarze i straż ogniowa	230 „
„ 53.	Czyszczenie kanałów	310 „
„ 54.	Wynagrodzenie za czynności techniczne	600 „
	<u>Suma rubryki XII. . . . .</u>	<u>4.890 zł.</u>

Rubryka XIII. „Odsetki od kapitałów dłużnych“.

Poz. 55.	4% od kapitału 2.000 złp., ubezpieczonego na dobrach „Prądnik Czerwony“, na rzecz kościoła Panny Maryi w Krakowie	20 zł.
----------	---	--------

Rubryka XIV. „Zapisy“.

Poz. 56.	Zapis ś. p. biskupa Szembeka, na odprawienie mszy św. przez Kapitułę krakowską	38 zł.
„ 57.	Zapis ś. p. Wencla, na obdzielenie rekonwalescentów	38 „
„ 58.	Zapis ś. p. ks. Gałęckiego i Kłozowej, na odprawienie mszy św.	36 „
	<u>Suma rubryki XIV. . . . .</u>	<u>112 zł.</u>

Rubryka XV. „Podatki i daniny“.

Komisya preliniuje zgodnie z Wydziałem:

A. Z realności i dóbr:

Poz. 59.	Od realności szpitalnych	62 zł.
„ 60.	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	626 „
„ 61.	Z propinacyi w Krowodrzy	157 „
		<u>845 zł.</u>

B. Ekwiwalenta:

Poz. 62.	Od nieruchomego majątku szpitalnego	12 zł.
„ 63.	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	108 „
„ 64.	Z propinacyi w Krowodrzy	78 „
		<u>198 „</u>

C. Podatek dochodowy:

„ 65.	Z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie polskiem położonych 459 złp. 16 groszy	115 zł.
-------	--	---------

D. Podatek dochodowy od prowizyj:

Poz. 66.	7% od prowizyj pobieranych od kapitałów hipotekowanych nie się nie preliniuje, zgodnie z Wydziałem, albowiem kapitały hipotekowane pozostały w Królestwie polskiem, od których podatek dochodowy się nie należy.	
----------	--	--

Suma rubryki XV. . . . . 1.158 zł.

Rubryka XVI. „Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe“.

Poz. 67. Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem . . . . . 150 zł.

Rubryka XVII. „Dyety i koszta podróży“.

Poz. 68. Wydział prelinuje 150 zł., ze względu jednak na wynikłość r. 1879 (5 zł. 50 ct.) Komisya wnosi tak, jak na rok 1881, tylko . . . . . 50 zł.
to jest o 100 zł. mniej, niż Wydział.

Rubryka XVIII. „Koszta utrzymania podrzutków“.

Poz. 69. Na utrzymanie podrzutków przyjętych na wieś przed 29. sierpnia 1873 prelinuje się . . . . . 3.000 zł.

Poz. 70. Utrzymanie podrzutków przyjętych na wieś po 29. sierpnia 1873 prelinuje się zgodnie z Wydziałem . . . . . 300 „

Suma rubryki XVIII. . . . . 3.300 zł.

Rubryka XIX. „Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic“.

Poz. 71. Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, prelinuje Komisya zgodnie z Wydziałem . . . . . 200 zł.

Rubryka XX. „Zapomogi dla położnic“.

Poz. 72. Dla położnic, opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział, prelinuje Komisya zgodnie z Wydziałem . . . . . 1.200 zł.

Rubryka XXI. „Rozmaite“.

Poz. 73. Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane wydatki, prelinuje Komisya zgodnie z Wydziałem . . . . . 400 zł.

Rubryka XXII. „Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika“.

Poz. 74. Wydział prelinuje kwotę 11.500 zł., zważywszy jednak, że Wydział zniżył w roku bieżącym taksę tego szpitala z 55 ct. na 50 ct., prelinuje Komisya, na podstawie ilości 20.400 dni leczenia, sumę . . . . . 10.200 zł.
czyli o 1.300 zł. mniej, niż Wydział krajowy.

Sumaryczne zestawienie rubryk wydatków:

I.	24.822 zł.
II.	19.399 „
III.	— „
IV.	250 „
V.	151 „
VI.	— „
Do przeniesienia	<u>44.622 zł.</u>

Z przeniesienia	44.622 zł.
VII.	800 „
VIII.	67.409 „
IX.	7.329 „
X.	750 „
XI.	250 „
XII.	4.890 „
XIII.	20 „
XIV.	112 „
XV.	1.158 „
XVI.	150 „
XVII.	50 „
XVIII.	3.300 „
XIX.	200 „
XX.	1.200 „
XXI.	400 „
XXII.	10.200 „
Suma wydatków	<u>142.840 zł.</u>

D o c h o d y .

Wydział krajowy prelininuje . . . . . 137.931 zł.

Rubryka I. „Odsetki od kapitałów“.

Poz. 1.	Od <i>papierów publicznych</i> nie się nie prelininuje, zgodnie z Wydziałem, gdyż papiery stanowiące fundusz szpitali krakowskich, sprzedane zostały jeszcze w r. 1878, w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1871 i 30. września 1878.	
Poz. 2.	Od <i>kapitałów hipotekowanych</i> na dobrach i realnościach, prelininuje się, zgodnie z Wydziałem, rzeczywisty dochód, jaki pojedyncze kapitały przynoszą, w kwocie	1.201 zł.
Poz. 3.	<i>Dochody z fundacji</i> , prelininuje się zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881	1.504 „
	Razem w rubryce I.	<u>2.705 zł.</u>

Rubryka II. „Dochody z realności i dóbr“.

Komisya prelininuje zgodnie z Wydziałem :

Poz. 4.	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszów	4.500 zł.
„ 5.	„ „ „ Prądnik Czerwony	3.805 „
„ 6.	„ „ z folwarku Przeginia Duchowna	50 „
„ 7.	a) i b) Dochód z ogrodu szpitalnego	1.200 „
„ 8.	Czynsz dzierżawny z propinacyi w Krowodrzy	1.306 „
	Razem w rubryce II.	<u>10.861 zł.</u>

Rubryka III. „Zwroty kosztów leczenia“.

Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem:

Poz. 9.	Z funduszu krajowego galicyjskiego	113.000 zł.
„ 10.	Z funduszy obcokrajowych i od stron samoplacących	11.300 „
	<u>Razem w rubryce III.</u>	<u>124.300 zł.</u>

Rubryka IV. „Dochody rozmaite“.

Poz. 11.	Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem w kwocie	65 zł.
----------	--	--------

Ogółem zatem prelinuje Komisya w dziale dochodów, zgodnie z Wydziałem, sumę 137.931 zł.

Zestawienie:

Z zestawienia więc powyższych wydatków i dochodów, okazuje się, iż Komisya budżetowa prelinuje:

wydatki w kwocie	. 142.840 zł.,	o 13.444 zł. mniej niżeli Wydział,
dochody „	. 137.931 „	zgodnie z Wydziałem.
zatem niedobór wynosi	. 4.909 zł.,	czyli o 13.444 zł. mniej, od niedoboru w kwocie 18.353 zł. przez Wydział prelinowanego.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

„Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz wydatków i dochodów szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1882 i pokryje wskazany niedobór w kwocie 4.909 zł. z funduszu krajowego“.

1917
1918
1919

1920
1921
1922

CONTENTS

Original Articles
1920
1921
1922

DEPARTMENTS

1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

Budżet krajowy na rok 1882.

Lit. G.

Fundusz policji krajowej.

(Sprawozdawca poseł Dr. Goldman).

Wydział krajowy preliniuje w tym funduszu w dziale wydatków 417 zł. jak na r. 1881, w dziale dochodów zaś 6.306 zł. o 434 zł. mniej niż na r. 1881. Zmniejszenie to dochodów ma swoje uzasadnienie w zmniejszonych dochodach z odsetków; — zamiast preliniowanych na rok 1881 — 6.718 zł. preliniuje Wydział krajowy na r. 1882 tylko 6.284 zł. a to z powodu niższej stopy procentowej i spłaty w r. 1882 raty 8.000 zł. za sprzedaną realność św. Maryi Magdaleny, od których rat c. k. Rząd płaci 6°/_o, a za gotówkę z tej raty zakupione być mają listy zastawne 5°/_o.

Z tych tedy powodów Komisya budżetowa, zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

dochody funduszu policji krajowej . . .	6.306 zł.
wydatki " " " . . .	417 „
nadwyżka dochodów . . .	<u>5.889 „</u>

która wpłynie na dochód funduszu krajowego, rubr. IV.

1875

Handbook of the

...

The first part of the book is devoted to a general introduction to the subject, and to a description of the various forms of the disease. The second part is devoted to a description of the various forms of the disease, and to a description of the various forms of the disease. The third part is devoted to a description of the various forms of the disease, and to a description of the various forms of the disease.

...

The book is divided into two parts. The first part is devoted to a general introduction to the subject, and to a description of the various forms of the disease. The second part is devoted to a description of the various forms of the disease, and to a description of the various forms of the disease.

(Budżet na rok 1882.)

Fundusze samoistne

Lit. **H.** — **N.**

(Sprawozdawca p. *Dr. Bernard Goldman.*)

Dział ten obejmuje następujące fundusze:

- Lit. **H** fundusz domestykalny,
- „ **I** „ kultury krajowej.
- „ **K** „ stanowy sierociński,
- „ **L** „ Aleks. hr. Stadańskiego,
- „ **M** „ szkoły weterynaryi,
- „ **N** „ pożyczki krajowej z r. 1873.

Komisyja budżetowa, przechodząc szczegółowo każdy z tych funduszków, przedkłada Wys. Sejmowi następujące sprawozdanie:

Lit. **H.** Fundusz domestykalny.

Wydział krajowy prelininuje w dziale wydatków: *na wydawnictwo aktów grodzkich* 1200 zł., *na rozmaite* 5 zł., ogółem 1205 zł. jak na r. 1881. W dziale dochodów zaś, *na odsetki* 4212 zł., o 113 zł. więcej niż na r. 1881 z powodu zwiększonego funduszu zarodowego; — *ze sprzedaży dział „Poczet szlachty“* 5 zł. ogółem 4217 zł.

Komisyja budżetowa wnosi, zgodnie z prelininarem Wydziału krajowego:

Dochody funduszu domestykalnego w kwocie	4.217 zł.
Wydatki	1.205 „
Nadwyżka dochodów	<u>3.012 zł.</u>

która ma być użytą na pomnożenie majątku zarodowego.

Lit. **I.** Fundusz kultury krajowej.

Wydział krajowy prelininował w dziale wydatków: *zuroty kar* 15 zł., *rozmaite* przeznaczone na zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach 4400 zł. Wys. Sejm uchwałami z d. 16. października 1871. i 18. października 1878. przeznaczył jako zasiłek z tego funduszu dla szkoły dublańskiej kwotę 5000 zł. Obecnie z powodu, że dochody tego funduszu się zmniejszyły, prelininował Wydział krajowy tylko tyle, na ile dochody wystarczają. W dziale dochodów prelininuje Wydział krajowy: *odsetki* od wypożyczonego przez fundusz krajowy kapitału 2429 zł., *kary* 2000 zł. o 1000 zł. mniej niż na r. 1881, a to z powodu, że kary polowe przekazane zostały na rzecz kas gminnych i że

zaległe kary prawie wszystkie odpisywane lub na areszt zamieniaue bywają. Komisya budżetowa uznając powyżej przytoczone przyczyny, wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Dochody funduszu kultury krajowej w kwocie	4.429 zł.
Wydatki	4 415 „
Nadwyżka dochodów	14 „

Lit. K. Fundusz stanowy sierociński.

Wydział krajowy preterminuje w dziale wydatków: *na utrzymanie sierót* 1687 zł., *rozmaite 5* razem 1.692 zł. jak na r. 1881. W dziale dochodów zaś: *odsetki* 1888 zł. o 21 zł. więcej niż na r. 1881. stosownie do stanu funduszu zarodowego.

Komisya budżetowa, zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Dochody funduszu stanowego sierocińskiego w kwocie	1.888 zł.
Wydatki	1.692 „
Nadwyżka dochodów	196 zł.

która ma być użytą na pomnożenie majątku zarodowego.

Lit. L. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Wydział krajowy preterminuje w dziale wydatków: rubr. I. *plące* 800 zł. rubr. II. *30% rabat* od sprzedaży ksiąg 122 zł. rubr. III. *koszta druku i oprawy dzieł* 1050 zł. o 100 zł. mniej niż na r. 1881, rubr. IV *rozmaite 5* zł., ogółem 1977 zł. W dziale dochodów: rubr. I. *dotacya z funduszu domestykalnego* 1200 zł. rubr. II. *sprzedaż aktów grodzkich* 405 zł. rubr. III. *odsetki* 133 zł. o 30 zł. mniej niż na r. 1881, i rubr. V *pozostałość* spodziewana z r. 1881 — 250 zł. o 250 zł. mniej niż na r. 1881 a to odpowiednio do wyniku budżetowego z r. 1881.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Dochody funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego w kwocie	1.988 zł.
Wydatki	1.977 „
Nadwyżka dochodów	11 zł.

Lit. M. Fundusz szkoły weterynaryi.

Najwyższem postanowieniem Cesarskiem z d. 27. grudnia 1880. zezwolono na utworzenie we Lwowie szkoły weterynaryi, kucia koni i szpitala dla zwierząt; a koszta urządzenia i utrzymania tego zakładu przyjęto na fundusz państwowy.

Gdy w skutek tego Wydział krajowy stosownie do uchwał Wys. Sejmu z d. 20. maja 1875 i 17 lipca 1880 oddał przeznaczoną na ten cel realność we Lwowie się znajdującą c. k. Rządowi, odpada preliminarz tego funduszu; wydatki zaś dotychczas przez ten fundusz ponoszone, przeniesione zostały do rubr. XV. wydatków funduszu krajowego.

Lit. N. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

W dziale dochodów tego funduszu preterminował Wydział krajowy 71.602 zł. o 48.345 zł. mniej niż na r. 1881, a mianowicie: w rubr. I. *zwrot kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym* 29.908 zł. o 41.828 mniej niż na r. 1881, a to wedle planu umorzenia udzielonych

powiatom pożyczek; — w poz. 2. *zwrot kapitału pożyczonego funduszowi budowy zakładu dla obłąkanych* 3226 zł., a to na podstawie planu umorzenia wypracowanego przez Wydział krajowy w myśl uchwały Wys. Sejm u z d. 21. lipca 1880 r., w rubr. II. *odsetki* poz. 3. od kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym 1173 zł. o 4063 zł. mniej niż na r. 1881, wedle planu umorzenia; — poz. 4. *odsetki zwłoki* od powiatów 1430 zł. na podstawie trzechletniego przecięcia; — poz. 5. *od kapitałów* chwilowo lokowanych 17.750 zł. o 5950 zł. mniej niż na r. 1881 a na koniec w poz. 6. tej rubryki: *odsetki od kapitału wypożyczonego funduszowi budowy zakładu kulparkowskiego* 16.415 zł. według ułożonego przez Wydział krajowy planu umorzenia; — w rubr. III. *rozmaite* 1700 zł.

W dziale wydatków preliminował Wydział krajowy kwotę 105.130 zł. o 150 zł. więcej niż na rok 1881.

Komisya budżetowa, uznając preliminowaną kwotę wydatków za uzasadnioną, wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym, wstawić w dziale wydatków tego funduszu kwotę 105.130 zł.

Co się zaś tyczy działu dochodów, Komisya budżetowa zwraca uwagę Wys. Sejm u na okoliczność przytoczoną już przez nas przy rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego: mianowicie że Komisya budżetowa w załatwieniu przekazanego jej sprawozdania Wydziału krajowego o umorzeniu kwoty pożyczonej z funduszu pożyczki z r. 1873, przedstawiła Wys. Sejm uowi wniosek, aby polecić Wydziałowi krajowemu, by celem spłacenia całej pożyczki z r. 1873 wypracował projekt nowej pożyczki. Gdy Wys. Sejm u uchwałą z d. 10. października wniosek ten przyjął, Komisya budżetowa sądziła, że tem samem odpadł plan umorzenia pożyczki zaciągniętej z funduszu pożyczki krajowej z r. 1873 na budowę kulparkowską, w skutek czego wykreśliła w dziale dochodów funduszu pożyczki z r. 1873 w rubr. I. poz. 2. kwotę 3226 zł. jako spłatę kapitału, a w rubr. II. poz. 6. kwotę 16415 zł. przeznaczoną na odsetki od dłużnej sumy.

Komisya budżetowa wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki funduszu pożyczki krajowej z roku 1873	105.130 zł.
Dochody	51.961 „
Nadwyżka wydatków	53.169 zł.

Niedobór pokryty zostanie z pozostałości rachunków za rok 1881.

Aleg. 120.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zaciągnięciu pożyczki w celu opłacenia sześcioprocentowych obligacji pożyczki krajowej z roku 1873.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 10. Października b. r. Wysoki Sejm powziął następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w ciągu teraźniejszej sesji przedłożył projekt zaciągnięcia pożyczki w celu opłacenia sześciu procentowych obligacji pożyczki krajowej z roku 1873“.

Wartość imienna niewylosowanych dotąd sześcioprocentowych obligacji pożyczki krajowej z roku 1873 wynosi 1,499.700 zł., a ponieważ z tego fundusz pożyczki krajowej z roku 1873 posiada 156.300 zł. w. a. przeto pozostaje w obiegu a tem samem do spłacenia w myśl powyższej uchwały 1,343.400 zł.

W wykonaniu powyższej uchwały Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi projekt zaciągnięcia nowej pożyczki, której zrealizowanie a następuje i samą konwersję przeprowadziłby w porze najodpowiedniejszej do takiej operacji i w sposób w danym razie największe korzyści przedstawiający.

Ponieważ Wydział krajowy zapewne niebawem przystąpić będzie mógł do zrealizowania dwóch innych pożyczek, już osobnemi uchwałami Wysokiego Sejmu postanowionych, mianowicie pożyczki w kwocie 1,100.000 zł. w. a. dla kolei transwersalnej i pożyczki w kwocie 1,025.000 zł. w. a. na dotację dla Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim, przeto połączenie tych operacji kredytowych w jedną i równoczesne ich zrealizowanie jest wskazane, gdyż w takim razie ponieść wypadnie jednorazowo mniejsze koszta, aniżeli przy zrealizowaniu każdej pożyczki z osobna, a nadto instytucye kredytowe, z którymi w danym razie Wydział krajowy nawiązałby rokowania, niewątpliwie postawią korzystniejsze dla funduszu krajowego warunki, jeżeli operacya przedstawiać będzie tak wysoką sumę.

Z tych powodów wydaje się Wydziałowi krajowemu wskazaną także dalsza konsolidacja długów krajowych, mianowicie spłacenie reszty pożyczki zaciągniętej na podstawie zeszłorocznej uchwały Wysokiego Sejmu w Banku dla krajów koronnych (Länderbank) chociaż warunki uzyskane przy zaciągnięciu tej pożyczki są wcale korzystne dla funduszu krajowego. Niespłacona reszta tej pożyczki wynosi 576.000 zł. i to jest powodem dla którego Wydział krajowy musi zaciągnąć pożyczkę o 576.000 zł. wyższą od sumy niespłaconych i w obiegu zostających obligacji pożyczki z r. 1873.

Wydział krajowy wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy A. i oraz uchwałę B.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 20. Października 1881.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz. w. r.

Dr. Józef Wereszczyński,
Członek Wydziału krajowego.

A.

Ustawa

z dnia . . . . .
dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. księstwem Krakowskim o zaciągnięcie pożyczki w sumie
1,919.400 zł. w. a.

Za zgodą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskim
postanawiam co następuje:

Art. I.

Upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki pod jak najkorzystniejszymi dla kraju warunkami w sumie 1,919.400 zł. w., na spłacenie w obiegu zostających sześcioprocentowych obligacyi pożyczki krajowej z roku 1873. w sumie 1,343.400 zł. w. a. oraz na spłacenie kwoty 576.000 zł. jako reszty pożyczki zaciągniętej w Banku dla krajów koronnych (Länderbank) na mocy uchwały Sejmowej z dnia 20. Lipca 1880.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

B.

Uchwała

Wzywa się c. k. Rząd, aby dla pożyczki krajowej w sumie 1,919.400 zł. zaciągnąć się mającej, wyjednał w drodze właściwej uwolnienie od wszelkich opłat i należności skarbowych.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Johnnie

Faint, illegible text in the middle section, possibly a body paragraph.

Faint, illegible text in the lower middle section, possibly a body paragraph.

Johnnie

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a footer or concluding paragraph.

Sprawozdanie

komisji prawniczej o wniosku posła Wesołowskiego względem zmiany regulaminu Sejmowego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu d. 15. października 1881 przekazał Wysoki Sejm komisji prawniczej wniosek posła Wesołowskiego następującej osnowy ;

„Jeżeli po zamknięciu dyskusji nad jakim przedmiotem Reprezentant Rządu albo Członek Wydziału krajowego głos zabierze, wówczas tem samem dyskusya nad tym przedmiotem ponownie zostanie otwartą“.

Wniosek ten ma na celu podania każdemu posłowi możności zabrania głosu po przemówieniach Reprezentantów Rządu albo Członków Wydziału krajowego także w tym przypadku, gdyby już była rozprawa nad przedmiotem zamkniętą — a co tem pożądanyszem być się przedstawia, jeżeli się zważy, że częstokroć pod wrażeniem przemówień końcowych Reprezentanta Rządu lub też Członka Wydziału krajowego, Izba do głosowania i uchwalania przystępuje.

Regulamin bowiem nasz z dnia 27. listopada 1865 zawiera dotychczas co do porządku mówienia następujące postanowienia :

§. 60.

„Namiestnik, tegoż zastępca lub delegowani przez niego komisarze, mają prawo być na posiedzeniach Sejmu i zabierać głos, ile razy tego zażądata, nie przerywając wszakże toku mowy rozpoczętej. Wolno im też odczytywać przedłożenia, wywody, akta i dokumenta, z przedmiotem w związku zostające (art. dodat. VII).“

§. 62.

„W sprawach wchodzących w zakres administracyi Wydziału krajowego, przysługują Członkom tego Wydziału te same prawa, jakie w §. 60. reg. przyznane są reprezentantom rządu.

W sprawach innych, przedłożonych Sejmowi przez Wydział krajowy, może sprawozdawca tegoż Wydziału w każdym stanie rozprawy zabierać głos i dawać objaśnienia dla popierania wprowadzonej uchwały Wydziału“.

Owoż w obec tych postanowień regulaminowych zdarzyć się może, że gdy po przyjęciu zamknięcia rozprawy reprezentant rządu albo członek Wydziału krajowego przemawia i stan rzeczy objaśnia, poseł nie zapisany do głosu nie ma już możności swemu zapatrywaniu dać wyraz, lecz przeciwnie zniewolonym bywa, niemal pod presją opinii rządu lub też Wydziału krajowego głosować — co jednakże sprzeciwia się wręcz swobodnej myśli i wolnej akcyi posła.

W tym względzie liberalniej postępuje regulamin dla Rady państwa dnia 12. maja 1875 uchwalony i dotąd obowiązujący, który w §. 39. stanowi: „Jeżeli reprezentant rządu po zamknięciu rozprawy głos zabiera, rozprawa uważa się za nowo otwartą.“

Gdy więc takie postępowanie w obec rządu w Radzie Państwa ma miejsce i często okazało się bardzo praktycznym — to nie masz słusznego powodu krępowania woli posła Sejmu krajowego i odmawiania mu równie korzystnego położenia z góry — wszakże posłom Sejmu krajowego nie tak często nadarza się sposobność po za Sejmem zostawać z organami rządowymi w styczności i omawiać zapatrywania rządu w sprawach krajowych. Tem mniej zaś można dopuścić, ażeby Wydział krajowy wypowiadając przez swego członka swoje zdanie w Sejmie, miał zawsze ostatnie słowo bez dopuszczenia odpowiedzi ze strony posłów.

Zmiana regulaminu naszego w kierunku wytkniętym nie powinna wywołać obawy przedłużonych i rozwlekłych przemówień — zwłaszcza, że tak reprezentant rządu jak też członek Wydziału krajowego zaznaczając wcześniej swoje stanowisko i pogląd w sprawie, mogą się znacznie przyczynić do skrócenia rozprawy.

Godząc się więc jak najzupełniej na wniosek posła Wesołowskiego i nawiązując zarazem do zacytowanych w górze §§. regulaminu dla Sejmu krajowego, komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm zechce jako końcowe ustępy uchwalić: a mianowicie do §. 60. regulaminu dla Sejmu krajowego:

„Jeżeli Reprezentant rządu po zamknięciu rozprawy głos zabiera, rozprawa uważa się za nowo otwartą.

Zaś do §. 62 tegoż regulaminu:

„Jeżeli Członek Wydziału krajowego po zamknięciu rozprawy głos zabiera, rozprawa uważa się za nowo otwartą“.

Lwów dnia 17. października 1881.

B. Kowalski

Przewodniczący i Sprawozdawca.

Sprawozdanie

komisyi kultury krajowej w przedmiocie petycyi Dyrekeyi szkoły sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie o stałą subwencyę dla tej szkoły.

Wysoki Sejmie!

Od 1. lipca r. b. zaprowadzono w Tarnowie szkołę sadowniczo-ogrodniczą, której utrzymanie jedynie na datkach ofiarnych obywateli i na subwencyach miejskiej i powiatowej Reprezentacyi polega. Dyrekeya tej szkoły wykazując, że zaraz w pierwszym roku dziesięciu kandydatów do niej się zgłosiło, a zatem liczba tak znaczna, iż skromne fundusze szkoły na pokrycie koniecznych nawet wydatków wystarczyć nie mogą, udaje się do Wysokiego Sejmu z prośbą o udzielenie na ten cel stałej subwencyi.

Nie ulega wątpliwości, że szkoły tego rodzaju dla kraju wiele są pożądane, nie tylko ze względu, iż wykształcenie zdolnych ogrodników i sadowników najwłaściwszym jest środkiem do podniesienia tych ważnych gałęzi gospodarstwa krajowego, a w dalszem następstwie do uwolnienia nas od znacznych wydatków z ciągłego importu warzyw i owoców z zagranicy wynikających, ale zarazem i z tego powodu, iż szkoły te uważać należy jako uzupełnienie szkół ludowych, które w nich praktyczne zyskają zakończenie.

Z tych powodów komisya kultury krajowej po ścisłem zbadaniu wykazanych przez Dyrekeyę niezbędnych potrzeb rzeczoney szkoły wnosi:

- 1) Wysoki Sejm raczy udzielić szkole sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie w trzech po sobie następujących latach, to jest w roku 1882, 1883 i 1884 rocznej subwencyi w kwocie 300 zł.
- 2) Wysoki Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy udzielaniu subwencyi na cele rolniczo-gospodarskie, raczył uwzględnić szkołę sadowniczo-ogrodniczą w Tarnowie i przyznawał jej corocznie subwencyę równą kwocie przez Wysoki Sejm uchwaloney.

We Lwowie dnia 18. października 1881.

Przewodniczący

J. Czartoryski,

Sprawozdawca

Piotr Gross,

1877

WYŻSZA SZKOŁA

Wydział

W tym roku w Wydziale tym odbyły się następujące zajęcia:

1. Wykład z historii państwa polskiego, wygłoszony przez Pana Profesora...

2. Wykład z historii literatury polskiej, wygłoszony przez Pana Profesora...

3. Wykład z historii sztuki polskiej, wygłoszony przez Pana Profesora...

4. Wykład z historii prawa polskiego, wygłoszony przez Pana Profesora...

5. Wykład z historii filozofii polskiej, wygłoszony przez Pana Profesora...

6. Wykład z historii nauki polskiej, wygłoszony przez Pana Profesora...

7. Wykład z historii kultury polskiej, wygłoszony przez Pana Profesora...

8. Wykład z historii gospodarki polskiej, wygłoszony przez Pana Profesora...

9. Wykład z historii wojskowości polskiej, wygłoszony przez Pana Profesora...

10. Wykład z historii sztuki polskiej, wygłoszony przez Pana Profesora...

W. J. [Signature]

1877

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o petycji Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie względem nadania 5. stypendyów uczniom uczęszczającym do utworzonej przez to Towarzystwo szkoły ogrodnictwa, sadownictwa i pszczelnictwa.

Wysoki Sejmie!

Towarzystwo ogrodniczo-sadownicze istnieje we Lwowie już od roku 1867. Wydzierzawiwszy od miasta Lwowa na lat dwadzieścia 11 morgowy, zupełnie zaniedbany ogród przy ulicy piekarskiej, potrafiło ono przy skromnej przez Wysoki Sejm w kwocie zł. 700 udzielanej rocznej subwencji ameliorować odebrany grunt nawożeniem około 50.000 fur śmiecia i ziemi, zregulowaniem około 8 morgów opoczystej jego części, założyć tamże szkółkę wzorową drzew owocowych, liczącą przeszło 60.000 sztuk szczepek i tyłuż ziarnówek, szkółkę drzew i krzewów ozdobowych i inspektorów około 60 okien obejmujących.

Dochodami z tych nakładów i datkami członków zasilone, założyło Towarzystwo w r. 1872 szkołę ogrodniczą, która reskryptem Rady szkolnej z dnia 19. kwietnia 1873 i 3. września 1874 l. 2591 i 7770 za publiczną uznaną została i która pod kierownictwem trzech nauczycieli i katechety wykształca rocznie około 10 uczniów w ogrodnictwie, sadownictwie i pszczelnictwie z pożądanym skutkiem, czego najlepszym dowodem to, iż uczniowie tej szkoły jeszcze przed ukończeniem kursów zamówieni, natychmiast odpowiednie umieszczenie znajdują.

Do dalszych znaczących zasług tego Zakładu policzyć wypada także:

- a) iż Zakład ten własnym kosztem zawsze kilka ubogich uczniów utrzymuje;
- b) iż szkółkom wiejskim rokrocznie przeszło 1000 sztuk 6-letnich szczepek owocowych i nasion warzywnych bezpłatnie dostarcza;
- c) iż również bezpłatnie rozseła po kraju popularne dziełka naukowe o sadownictwie i ogrodnictwie;
- d) iż konkurując skutecznie w produkcji drzew owocowych z zagranicą na zniżenie cen szczepek poniżej połowy tychże wpłynęło.

Nadto zamierza lwowskie Towarzystwo ogrodniczo-sadownicze jeszcze dalej rozprzestrzenie swą działalność przez utworzenie instytucji nauczycieli wędrownych, których użyteczność zwłaszcza w dziale sadownictwa jest niewątpliwą.

Do wykonania powyż wykazanych czynności nie żąda wszakże Towarzystwo ogrodniczo-sadownicze żadnej dodatkowej pomocy, występuje ono tylko celem rozszerzenia swej działalności przed Wysokim Sejmem z prośbą o udzielenie pomocy młodzieży, która mimo najlepszej chęci i uzdolnienia z powodu ubóstwa do szkoły ogrodniczej uczęszczać nie może, a któraby cel ten tylko przy uzyskaniu skromnych stypendyów osiągnąć mogła.

Zważywszy pożyteczność dotychczasowego działania lwowskiego Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego i założonej przez niego szkoły,

zważywszy, iż kształcenie ogrodników i sadowników konieczną jest potrzebą dla podniesienia tej ważnej gałęzi gospodarstwa w kraju naszym,

zważywszy, iż kosztowne utrzymywanie uczniów we Lwowie staje na przeszkodzie, aby liczba ich w szkole ogrodniczej powiększyć się mogła i że tylko czasowa pomoc ze strony kraju umożliwi ubogiej a chętnej do tego fachu młodzieży kształcenie się w tym zawodzie;

Komisya kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy utworzyć dla młodzieży uczęszczającej do szkoły Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie dwa stałe stypendya po 100 zł. i przyjmie kwotę 200 zł. rocznie w budżet wydatków krajowych począwszy od roku 1882.

We Lwowie dnia 18. października 1881.

J. Czartoryski

przewodniczący.

P. Gross

Sprawozdawca.

Aleg. 124.

Sprawozdanie

komisji budżetowej nad zwróconym komisji wnioskiem, dotyczącym się wymierzania pięcioleci, emerytur, pensji wdowich i dodatków na wychowanie dzieci dla urzędników i służby drogowej.

Wysoki Sejmie!

Komisja budżetowa mając sobie zwrócony powyż wymieniony wniosek uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10. października 1881., a to „w celu zbadania stawianych w dyskusji wniosków i zdania z nich sprawy w ciągu bieżącej sesji“, nie znalazła we wnioskach stawianych powodu do zmiany zasadniczej we wniosku pierwotnym. Wysokiemu Sejmowi przedłożonym.

Komisja budżetowa uznała za stosowne, utrzymując wniosek co do treści, zmienić jedynie pewne wyrażenia, które niedość jasno zapatrywania komisji budżetowej przedstawiały. i przedstawia Wysokiemu Sejmowi następującą do przyjęcia uchwałę :

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wymierzać pięciolecia i emerytury inżynierom i konduktorom dróg krajowych, oraz pensje wdowie dla wdów i dodatki na wychowanie dla sierót po inżynierach i konduktorach pozostałych, a to w równej mierze z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi.

Zastępca przewodniczącego

Smarzewski w. r.

Sprawozdawca

J. Stadnicki w. r.

1841

SPRINGFIELD

Printed and Published by
J. B. BROWN, at the
Office of the Springfield Patriot, No. 10
South Main Street, Springfield, Mass.

WYOMING

WYOMING TERRITORY
OFFICE OF THE SECRETARY
SACRAMENTO, CALIFORNIA
1841

WYOMING TERRITORY

WYOMING TERRITORY

WYOMING TERRITORY

Aleg. 125.

Sprawozdanie

komisji edukacyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 7 października 1881, l. 45.434, w przedmiocie subwencji dla wyznaniowej izraelskiej szkoły ludowej w Brodach.

Wysoki Sejmie!

Wyżej powołane sprawozdanie Wydziału krajowego zostało uchwałą Wys. Izby z dnia 12 b. m i r. przydzielone do rozpoznania komisji edukacyjnej.

Komisja roztrząsnąwszy przedstawione w tem sprawozdaniu stosunki miejscowe szkolne miasta Brodów, tudzież zbadawszy możliwe sposoby zaradzenia niedostatkom, jakie się co do szkolnictwa ludowego od lat już kilku czuć dają, dotkliwie w rzezonem mieście i które były już od roku 1876 przedmiotem rokowań między Radą gminną brodzką i Zwierzchnością wyznaniową izraelską tamtejszą z jednej strony, a c. k. Radą szkolną krajową z drugiej, podziela w zupełności zapatrywania Wydziału krajowego.

Z tej przyczyny zgodnie z propozycjami Rady szkolnej krajowej i z opartymi na tych propozycjach wnioskami Wydziału krajowego wnosi komisja, co następuje:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na utrzymanie izraelskiej szkoły wyznaniowej w Brodach przyzwala się z funduszu krajowego roczną stałą subwencją w kwocie 6000 zł. w. a., a to na czas, jak długo rzeczona szkoła będzie zastępowała potrzebę pomnożenia publicznych szkół ludowych obecnie w tem mieście istniejących, i jak długo będzie wypełniała warunki podane w deklaracji gminy wyznaniowej izraelskiej w Brodach z dnia 19. czerwca 1881.
2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby czuwał nad ścisłym dopełnieniem powyższych warunków.

Lwów dnia 16. października 1881.

Dr. Majer
Przewodniczący

A. Małeck
Sprawozdawca

1851

1851

1851

1851

1851

1851

1851

1851

1851

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o wniosku hr. Tyszkiewicza, o petycji Rady Oddziału lwowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego i o petycji okręgowego Towarzystwa rolniczego Jasielskiego w sprawie wolności dzielenia gruntów.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 3. października r. b. l. 457, przydzielonym został komisji kultury krajowej wniosek hr. Tyszkiewicza; dalej uchwałą z dnia 10. października r. b. L. $\frac{616}{474}$ petycja Rady Oddziału lwowskiego Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, wreszcie uchwałą z dnia 17. października b. r. L. $\frac{769}{587}$ petycja okręgowego Towarzystwa rolniczego Jasielskiego, wszystkie trzy w sprawie wolności dzielenia gruntów. Ostatnia mianowicie petycja oceniając szkodliwe skutki ustawy krajowej z 1. listopada 1868. L. 25 Dz. u. kr., mocą której postanowioną była bezwzględna wolność dzielenia gruntów, domaga się ograniczenia tej bezwzględnej wolności, podaje zasady, na których należałoby to ograniczenie unormować, a zarazem sposoby, jakimi ono przeprowadzićby się dało.

Wysoki c. k. Rząd zwrócił w ostatnich czasach baczność uwagę na skutki wolności dzielenia gruntów i przesłał c. k. Starostwom kwestyjonarze w tym względzie, które mogą wyświecić rzeczywisty stan rzeczy i odpowiednie dać wskazówki.

Jednogłówna motywowana uchwała okręgowego Towarzystwa rolniczego Jasielskiego może również służyć za materiał do zbadania tej ze wszechmiar ważnej, ale zarazem i trudnej sprawy.

Ze względu wszelako na krótkość czasu, komisja kultury krajowej nie mogła już wchodzić w merytoryczne jej załatwienie, ale uwzględniając wniosek hr. Tyszkiewicza, przedkłada następującą rezolucję:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek hr. Tyszkiewicza L. 457, jakoteż petycję okręgowego Towarzystwa rolniczego Jasielskiego L. $\frac{769}{587}$ i petycję Rady Oddziału Lwowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego L. $\frac{616}{474}$ przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Rządem i przedłożenia w tym przedmiocie sprawozdania, ewentualnie wniosków na najbliższej sesji sejmowej.

We Lwowie dnia 19. października 1881.

J. Czartoryski

Przewodniczący.

Gorayski

sprawozdawca.

Spain in Colonial

Spain's colonial empire reached its greatest extent in the sixteenth century, covering a vast area of the Americas, Europe, Africa, and Asia. This period was marked by significant economic and cultural exchange between the colonies and the mother country.

Wynold Sejmicki

The author, Wynold Sejmicki, provides a detailed account of the Spanish colonial system, discussing the role of the crown, the impact of the colonies, and the economic and social structures that developed during this era. The text is a comprehensive study of the subject.

Wynold Sejmicki

This section continues the author's analysis of the Spanish colonial empire, focusing on the long-term effects and the legacy of the colonial period in the Americas and beyond.

Wynold Sejmicki

185

Aleg. 127. |

Sprawozdanie

Komisji prawniczej o wniosku p. Dra Skałkowskiego względem zmiany postanowień §. 3. ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874, o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych.

Wysoki Sejmie!

Istniejąca dawniej różnica między gruntami dominikalnymi i rustykalnymi po zniesieniu stosunku poddańczego nie została w całości uchyloną, gdyż i nadal z posiadaniem własności niegdyś dominikalnej połączone są prawa prywatne (jak n. p. prawo propinacyi) i prawa polityczne (prawa wyboru do Rady powiatowej, Sejmu i Rady państwa, odrębność administracyjna obszaru dworskiego i t. p.).

Różnica ta uwzględnioną została w normie juryzdykcyjnej z dnia 20. listopada 1852, która posiadłości dominikalne, będące przedmiotem tabuli krajowej i ich właściciele poddaje juryzdyceji sądów kolegialnych.

Dla tego też ustawa krajowa z dnia 20. marca 1874 o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych utworzyła osobne księgi hipoteczne dla posiadłości dominikalnych, które dotychczas mogły być przedmiotem tabuli krajowej, o osobne księgi dla innych nieruchomości, nie pozwalając przeniesienia gruntów jednej kategorii do ksiąg hipotecznych przeznaczonych dla nieruchomości drugiej kategorii.

Ztąd powstaje ta niedogodność, że właściciel posiadłości tabularnej mając w tej samej gminie katastralnej także grunta tabularne, posiadłości swoich nie może łączyć w jedno ciało hipoteczne, i tak samo właściciel posiadłości nietabularnej, nabywszy jakąś parcelę z posiadłości tabularnej, nie może jej przenieść do księgi hipotecznej, w której cała posiadłość jego jest zapisaną.

To utrudnia niezmiernie, a w niektórych wypadkach czyni nawet niemożliwem komasację i arondację posiadłości ziemskich w drodze kupna lub zamiany.

Ważność komasacyi i arondacyi dla stosunków ekonomicznych kraju, spowodowała p. Dra Skałkowskiego do czynienia wniosku:

1. aby dozwolonem zostało przeniesienie gruntów nietabularnych do księgi hipotecznej, utrzymywanej dla posiadłości tabularnych i przeniesienie gruntów należących do posiadłości tabularnej do księgi hipotecznej dla posiadłości nietabularnej, wcielając te grunta, przemieścić się mające do ciała hipotecznego tabularnego, a względnie nietabularnego;
2. aby wolno było z gruntów nietabularnych stanowiących kompleks najmniej 100 morgów utworzyć ciało hipoteczne tabularne.

Komisya prawnicza zbadawszy przekazany jej na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 3. października 1881 wniosek posła Dra Skalkowskiego przysłała do tego przekonania, że w celu ułatwienia komasacyi i arondacyi gruntów zmiana ustawy z dnia 20. marca 1870 w kierunku tu wyżej ad 1) wskazanym, byłaby bardzo pożądaną, że jednak przeniesienia gruntów z jednej księgi do drugiej, i wcielenia ich gruntów jednej kategorii do ciał hipotecznych drugiej kategorii nie można zostawić dowolności właścicieli, — albowiem zmiany takie zbyt często i w zbyt wielkich rozmiarach przeprowadzone — mogłyby wprowadzić zupełny przewrót w podstawach ordynacyi wyborczych dla wszystkich prawie ciał reprezentacyjnych, a nawet zamęt w administracyi gminnej. Przypisywania lub odpisywania gruntów do lub z ciał hipotecznych tabularnych, nadawać lub odbierać mogą prawa wyboru w kołach wyborczych większych posiadłości, zmieniać mogły stosunki terytoryalne gmin i obszarów dworskich, a co najgorsze, — zbytne przeniesienia gruntów nietabularnych do ciał hipotecznych tabularnych, a tem samem wcielenie takowych do obszarów dworskich — osłabiłyby mogły siły materialne gmin, które od gruntów do obszaru dworskiego przeniesionych dodatków do podatków na cele gminne pobierałyby nie mogły.

Dla tego sądzi komisya prawnicza zgodnie z wnioskodawcą, że zmiany takie należy zawiesić od przyzwolenia Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

Władzy te czuwać będą nad tem, aby owe zmiany nastąpić mogły jedynie tylko w celach komasacyi i arondacyi, aby takowe nie sięgały zbyt głęboko w ustroj systemu wyborczego, i aby nie osłabiły znacznie siły podatkującej gminy.

Co się tyczy drugiej części wniosku p. Dra Skalkowskiego: aby wolno było z gruntów nietabularnych, stanowiących kompleks 100 morgów utworzyć ciało hipoteczne tabularne — to komisya prawnicza na to zgodzić się nie może; nie widzi bowiem żadnej w takiej zmianie ustawy korzyści, owszem obawia się, że przez to gminy narażone byłyby na dotkliwie straty w środkach materialnych i siłach intelektualnych, w które już i teraz nie bardzo obfitują.

Z tych powodów wnosi komisya prawnicza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt do ustawy:

U s t a w a

z dnia.... zmieniająca postanowienia §. 3. ustawy z dnia 20. marca 1874 o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych dla król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

§. 3. ustawy z dnia 20. marca 1874 o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w dotychczasowem jego brzmieniu znosi się i odtąd ma opiewać:

§. 3. Wykazy hipoteczne posiadłości tabularnych w obrębie jednego sądu kolegialnego jako realnej ich instancyi położonych, tworzą razem jedną księgę główną.

Przy zakładaniu ksiąg hipotecznych te posiadłości za tabularne uważać należy, które w myśl ordynacyi wyborezej dla Sejmu krajowego za dobra ziemskie tabularne poczytane być mogą.

Czy posiadłość uważaną być ma za tabularną, orzeka w razie wątpliwości po zasięgnięciu opinii Namiestnictwa i Wydziału krajowego, co do posiadłości w Galicyi i Lodomeryi położonych, Sąd krajowy lwowski, co do posiadłości położonych w okręgu byłego wolnego miasta Krakowa, Sąd krajowy Krakowski.

Na żądanie strony interesowanej można za zezwoleniem Namiestnictwa i Wydziału krajowego grunta do posiadłości tabularnej należące, przenieść do ksiąg hipotecznych utrzymywanych dla posiadłości nietabularnych tej samej gminy katastralnej, w której owa posiadłość tabularna jest położoną.

Tak samo można na żądanie właściciela posiadłości tabularnej za zezwoleniem Namiestnictwa i Wydziału krajowego grunta nietabularne wcielić do posiadłości tabularnej i wpisać do księgi hipotecznej dla tej posiadłości tabularnej utrzymywanej, jeżeli grunta wcielić się mające nie są obciążone lub wierzyciele hipoteczni na to się zgadzają.

Wykazy hipoteczne posiadłości położonych w obrębie miasta, w którym Sąd kolegialny, będący zarazem ich instancją realną, ma swoją siedzibę, tworzą razem jedną księgę główną. Większe jednak gminy miejskie podzielone być mogą, dla łatwiejszego przeglądu, na dzielnice miejscowo odgraniczone, a w takim razie utworzoną będzie dla każdej dzielnicy osobna księga główna.

Wykazy hipoteczne wszystkich innych posiadłości w jednej gminie katastralnej położonych, tworzą razem jedną główną księgę.

W razie potrzeby założone będą księgi dodatkowe dla każdej księgi głównej z osobna.

Art. II.

Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi Sprawiedliwości.

Lwów dnia 17. października 1881.

B. K o w a l s k i
przewodniczący.

F r u c h t m a n
sprawozdawca.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing as several lines of a letter or document.

M. ROWE

Third block of faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a signature or footer.

Aleg. 128.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej. dotyczące zmian w projekcie ustawy budowniczej dla 29 gmin miejskich, uchwalonej na posiedzeniu Sejmu z dnia 18. czerwca 1880.

Wysoki Sejmie!

Projekt ustawy budowniczej, uchwalonej przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 18go czerwca 1880 dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Krosno, Nowy-Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Zaleszczyki, Złoczów i Żółkiew nie uzyskał Najwyższej Sankeyi Jego c. k. Apostolskiej Mości, a to z powodów przytoczonych w reskrypcie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 21. września 1881 L. 5.093, które Wydział krajowy w sprawozdaniu z dnia 7. października 1881, L. 47.400 w dosłownem brzmieniu Wysokiemu Sejmowi przedstawił. — Z uwagi, że spieszne uregulowanie stosunków budowniczych w namienionych miastach i miasteczkach jest ze wszech miar pożądanem, a proponowane przez c. k. Ministerstwo zmiany nie dotyczą właściwie zasadniczych postanowień ustawy, — nie wahał się Wydział krajowy zastosować się do wskazówek, podanych w powołanym reskrypcie ministeryalnym, i poczyniwszy w niesankcyonowanym projekcie zmiany i dodatki tym wskazówkom odpowiednie, przedstawił tak zmieniony projekt Wysokiemu Sejmowi.

Komisya administracyjna mając sobie uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 11. b. m. przydzielony ów projekt Wydziału krajowego, zbadała wszechstronnie poczynione w nim zmiany ustawy budowniczej i zamieszczone dodatki.

Zmiany i dodatki te uwidocznione są w projekcie, w §. 1. ust. 2, 3, — §. 2. lit. a, — §. 6. lit. b, — §§. 8, 15, 16, 17, 18, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 33, 36, 37, 39, 42, 47, 48, 50, 73 i 77. — Uwagi c. k. Ministerstwa, które dały powód do tych zmian i dodatków, i których zastosowanie poniekąd stanowi warunek w zyskaniu dla uchwalic się mającej ustawy budowniczej, Najwyższej sankeyi cesarskiej — określone są, jak wyżej powiedziano, w przedłożonym Wysokiemu Sejmowi Sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 7. października 1881; do którego się komisya — unikając zbytecznych powtarzań — odnosi.

Projekt Wydziału krajowego przyjęła komisya administracyjna po największej części, uznawszy go zgodnym tak z zasadami uchwalonemi w r. 1880. przez Wysoki Sejm, — jakoteż z wymaganiami c. k. Ministerstwa.

W niektórych tylko ustępach, z których układem i treścią komisya zgodzić się nie mogła, wprowadziła zmiany; są to §§. 17, 22, 25, 26, 37, 42, 48, 50, w których poczynione zmiany literami rozstrzelonemi druku są uwidocznione.

Powody do tych zmian nasuwają się same przez się; usprawiedliwia ich w ogóle potrzeba dokładniejszej i wyraźniejszej stylizacyi odnośnych postanowień, jak niemniej więcej systematycznego onych układu, a co do §. 42 konieczność umieszczenia w nim ustępu z projektu, uchwalonego w r. 1880, który w przedłożeniu Wydziału krajowego został wypuszczonym.

W szczególności co do zmiany w §. 22. wypuszczony jest w projekcie komisyi ustęp 4. zamieszczony w projekcie z r. 1880 o rozmiarach i konstrukcyi filarów, — ponieważ mające na to wpływ warunki terenu, rodzaju i dobroci materiałów budowlanych i inne stosunki miejscowe bywają różnorodne, tak, że ogólny przepis w tym względzie dla wszystkich miejscowości nie da się unormować; dla tego odpowiedniej jest zostawić orzeczenie o tem władzy miejscowej, która przy rozpoznawaniu planu budowy zdoła i w tej mierze co potrzeba, zarządzić.

W §. 26. uznała komisya za odpowiednie znieść zamieszczony w nim zakaz urządzenia wchodu do piwnic z ulicy lub z placu publicznego, a to z uwagi, że potrzeba takiego wchodu, szczególnie dla handlujących towarami, przeznaczonemi do przechowania w piwnicy często jest nieuniknioną mianowicie tam, gdzie jest utrudniony przystęp do piwnicy z dziedzinca lub z innej strony. — W tym względzie zrobiło c. k. Ministerstwo uwagę, że zakaz takiego wchodu byłby tylko w takim razie usprawiedliwionym, gdyby do piwnicy miały prowadzić drzwi leżące; — przypuszcza zatem w ogóle stosowność wchodu do piwnicy z ulicy lub placu publicznego, byle nie przez drzwi leżące. — Gdy jednak w tym §. 26, urządzenie drzwi leżących do piwnic, w ogóle, a zatem także z ulicy lub z placu publicznego jest zabronione, przeto postanowieniem zawartem obecnie w §. 26. stało się zadość tak potrzebom budowniczym, jakoteż wymaganiom c. k. Ministerstwa.

Wreszcie komisya administracyjna odnosi się do swego sprawozdania z dnia 11. czerwca 1880, a właściwie do wywodów, zamieszczonych w sprawozdaniu z dnia 6. października 1878, mocą którego projekt ustawy budowniczej dla miast i miasteczek, po raz pierwszy Wysokiej Izbie przedłożony był; — i stawia wniosek:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy budowniczej dla wymienionych w nim miast i miasteczek.“

Lwów dnia 16. października 1881.

Grocholski

Przewodniczący.

Jan Czajkowski

Sprawozdawca.

U s t a w a

z dnia . . . . . zawierająca przepisy budownicze dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Krosno, Nowy-Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Zaleszczyki, Złoczów i Żółkiew.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wydaję dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Krosno, Nowy-Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Zaleszczyki, Złoczów i Żółkiew, następujące przepisy budownicze.

Rozdział I.

0 pozwoleniu na budowę (konsensie).

§. 1.

Budowy wymagające konsensu w ogóle.

Do budowy nowego lub przekształcenia starego budynku, do zaprowadzenia w istniejącym budynku takich zmian, które wpłynąć mogą na jego trwałość, bezpieczeństwo od ognia, warunki sanitarne, lub na prawa sąsiadów, potrzebnem jest pozwolenie zwierzchności gminnej (konsens).

Wyjęte są z pod tego obowiązku budowle wykonywane na cele publiczne przez państwo, kraj lub powiat, niemniej budowle kolei żelaznych i obok kolei żelaznych (§. 16. i 17.).

§. 2.

Roboty szczegółowe wymagające konsensu.

W szczególności wymagają konsensu w §. 1. przepisanego, następujące roboty:

a) dobudowanie nowej części do istniejącego budynku, lub nadbudowanie tegoż;

b) budowa studzien i piwnic;

c) budowa nowych lub zmiana istniejących kanałów, ścieków, jam kloacznych, wychodków i zbiorników na wodę, lub nawóz;

d) budowa nowych lub zmiana istniejących ognisk i kominów;

e) przeistoczenie pomieszczeń na sklepy, szopy, warstaty, budynki gospodarskie lub łazienki i odwrotnie;

f) przeistoczenie niezamieszkałych budynków lub ich części na mieszkania;

g) wyprowadzenie lub zniesienie murów ogniowych, wyprowadzenie lub zniesienie wszelkich ścian;

- h) zmiana frontu od ulicy;
- i) wybicie drzwi lub okien ku ulicy lub ku domom sąsiednim i urządzenie wystawy sklepowej;
- k) przeistoczenie lub podwyższenie dachu;
- l) zmiana powały, belków, wiązań, sklepień i t. d.;
- m) stawianie słupów żelaznych, kamiennych lub drewnianych przy ulicy albo placu publicznym, oraz ustawianie ciężkich przedmiotów (posągów, kopuł i t. d.) nad grzyskami okapowymi;
- n) wszelkie roboty połączone z wykopami ziemnymi;
- o) odgraniczanie i odgrodzenie gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych.

§. 3.

Pomniejsze zmiany.

Pomniejsze zmiany w istniejącym budynku, które nie należą do rzędu robót w §. 2. wymienionych, nie wpływają na trwałość budynku, jego bezpieczeństwo od ognia lub warunki sanitarne, wreszcie nie dotyczą praw sąsiadów, mogą być wykonane bez konsensu, jeżeli zwierzchność gminna, którą strona interesowana ma o tem naprzód pisemnie uwiadomić, nie oznajmi do trzech dni, że do wykonania zamierzonych zmian potrzebny jest jej konsens.

Przeciw orzeczeniu zwierzchności gminnej, uznającemu potrzebę konsensu, rekurs niema miejsca.

§. 4.

Bez uwiadomienia zwierzchności gminnej (§. 3) mogą być wykonane tylko roboty, mające na celu utrzymanie budynków w dobrym stanie, a w szczególności zewnętrzne oczyszczenie lub odświeżenie, ułożenie nowej podłogi, naprawa drzwi i okien istniejących, naprawa komina niepołączona z żadną zmianą jego konstrukcyi wewnętrznej lub zewnętrznej, wreszcie przestawianie pieców i ognisk na dotychczasowym miejscu.

§. 5.

Linia regulacyjna
i poziom.
Wywłaszczenie.

Jeżeli nowy budynek ma stanąć przy ulicy lub placu publicznym, budujący jest obowiązany wyjednać sobie u naczelnika gminy przed wniesieniem podania o konsens albo równocześnie z tem podaniem, oznaczenie linii regulacyjnej i poziomu.

W tym celu załączyć należy do podania plan sytuacyjny i niwelacyjny w dwóch egzemplarzach. Na planie sytuacyjnym mają być dokładnie oznaczone granice ulicy lub placu publicznego i granice sąsiednich realności. Naczelnik gminy zarządzi w skutek takiego podania oględziny w obecności zawezwanych sąsiadów, którym służy prawo wnoszenia zarzutów do protokołu. Na podstawie takiego dochodzenia, naczelnik oznaczy w ciągu ośmiu dni linię regulacyjną i poziom zamierzonej budowy.

Jeżeli w skutek oznaczenia linii regulacyjnej okaże się potrzeba cofnięcia budowy po za dotychczasową linię frontową, albo wysunięcia onej naprzód, wówczas w pierwszym przypadku właściciel gruntu budowlanego obowiązany jest za wynagrodzeniem odstąpić gminie na własność część gruntu między dawniejszą linią frontową, a nową linią regulacyjną; w drugim zaś przypadku nabyć na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem część gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regu-

lacyjną, którą to część gruntu właściciel jemu odstąpić jest winien. Orzeczenie o wywłaszczeniu (§. 365 ust. cyw.) należy do władzy politycznej.

Gdyby w tych przypadkach co do wysokości wynagrodzenia ugoda do skutku nie przyszła, będzie takowa oznaczona przez sądowe orzeczenie, co jednakże nie wstrzymuje ostatecznego ustanowienia linii regulacyjnej i dalszej pertraktacji budowniczej.

Jeżeli budujący zajmuje grunt obcy pod budowę, konsens na budowę może być tylko wówczas jemu udzielony, jeżeli wykaże, że otrzymał zezwolenie właściciela tego gruntu, lub że dał dostateczne zabezpieczenie wypłaty wynagrodzenia, przez sąd orzec się mającego.

Co do kwestyi, jak ma być oznaczona linia regulacyjna i jaką przestrzeń gruntu pod budowę odstąpić lub zająć należy, wykluczona jest droga prawa.

§. 6.

Plan budowy.

Plan budowy, na którym podpisać się powinien jego autor i budujący, ma obejmować:

a) plan sytuacyjny, uwidoczniający położenie i granice: gruntu zabudować się mającego, przyszłego budynku, istniejących na gruncie budowlanym starych zabudowań; dziedzińców i ogrodów, sąsiednich realności z wymienieniem ich właścicieli i oznaczeniem liczb konskrypcyjnych lub katastralnych, oraz wykazujący kierunek przylegającej ulicy lub placu publicznego, z oznaczeniem szerokości i linii frontowych;

b) plan niwelacyjny, a mianowicie przekrój podłużny i poprzeczny przez środek ulicy, z dokładnem oznaczeniem liczbami wysokości progu drzwi wehodowej nowej budowy;

c) plany poziome wszystkich piątr, piwnie i poddasza, przekrój podłużny i poprzeczny, tudzież fasadę budynku od ulicy z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnie powinny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, ich połączenie z kanałem głównym, przekrój poprzeczny i spadek, wreszcie ścieki i studnie.

Na planie poddasza przedstawić należy wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniowe.

Niezwykłe konstrukcyjne, mianowicie żelazne, mają być przedstawione w szczegółowych rysunkach.

§. 7.

Skala planów

Wszelkie plany mają być rysowane według miary metrycznej, a mianowicie:

a) plany sytuacyjne, obejmujące większą przestrzeń w skali 1 : 500 czyli 10 cm. = 50 m., przy mniejszej przestrzeni w skali 1 : 250 czyli 10 cm. = 25 m.

b) plany niwelacyjne co do długości, należy oznaczyć według skali planu sytuacyjnego, a miarę wysokości według skali 10 razy powiększonej;

c) plany budowy mają być zastosowane do skali 1 : 100 czyli 10 cm. = 10 m.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają być w takiej skali rysowane, ażeby umożliwione było ich dokładne rozpoznanie, a mianowicie w stosunku 1 : 10, 1 : 20, 1 : 50 i t. d.

§. 8.

Komisyjne zbadanie planów.

W przeciągu ośmiu dni pó wniesieniu podania o konsens, odpowiadającego wszelkim wymaganiom niniejszej ustawy, naczelnik gminy zarządzi przez swoje organa techniczne i administracyjne zbadanie planów w obecności budującego lub jego pełnomocnika, sąsiadów, a jeżeli ustanowiony został fachowy kierownik budowy, także i w jego obecności.

W braku własnego organu technicznego, powoła naczelnik do komisijnego badania planów jednego znawcę nieinteresowanego w tej sprawie. Jeżeli to połączone było z kosztami, ponosić ma takowe podający o konsens.

Naczelnik gminy naznacza termin komisijnego zbadania planów, wzywa do udziału osoby powyżej wskazane i jeżeli sam nie może kierować czynnością, deleguje do tego innego członka zwierzchności gminnej.

§. 9.

Postępowanie przy komisijnem zbadaniu planów.

Komisya mająca zbadać plan budowy, spisze z swej czynności protokół.

Po technicznem zbadaniu planu i wyświeceniu zachodzących wątpliwości, następuje wysłuchanie opinii sąsiadów, którzy mają być zapytani, czy i jakie zarzuty przeciw zamierzonej budowie mają.

W razie podniesienia zarzutów ze strony sąsiadów, komisya starać się będzie o ich usunięcie w drodze ugody i wynik rokowań zapisze do protokołu.

Protokół ten podpisany przez wszystkich uczestników komisyi, służyć będzie za podstawę ostatecznego załatwienia podania o konsens ze strony zwierzchności gminnej, która w przeciągu dziesięciu dni po odbyciu komisyi wydać ma pisemne orzeczenie, pozwalające na zamierzoną budowę lub odmawiające pozwolenia. Zastrzeżone przez zwierzchność gminną warunki lub zmiany, mają być dokładnie wskazane w orzeczeniu i ile możności zaznaczone na planach, z których jeden egzemplarz tak w tym wypadku, jak i w razie bezwarunkowego pozwolenia, pozostanie w aktach, a drugi zwrócony zostanie podającemu o konsens.

Załatwienie podania w wypadkach w §. 3. wskazanych, nastąpić musi w trzech dniach.

§. 10.

Prawa prywatne.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie podniesiono zarzuty pochodzące z tytułu prawa prywatnego i takowe przy komisijnem zbadaniu planów nie mogły być w drodze ugody usunięte, może być udzielony konsens na budowę, której względy publiczne nie stoją na przeszkodzie. Co do zarzutów z tytułu prawa prywatnego podniesionych, ma zwierzchność gminna odesłać strony do drogi prawa.

W uchwale, konsens na budowę udzielającej, należy wyraźnie wymienić zarzuty, z tytułu prawa prywatnego podniesione i do drogi prawa odesłane.

Sąd rozstrzyga, czy budowa, dopuszczona ze względów publicznych, przeciw której podniesiono zarzuty z tytułu prawa prywatnego, ma być aż do rozstrzygnięcia sporu wstrzymana, albo czy i pod jakimi warunkami może być tymczasem prowadzona (§§. 340, 341, 342 ust. cywil.).

O innych zarzutach rozstrzyga zwierzchność gminna.

§. 11.

Załatwienie podania o konsens.

O załatwieniu podania o konsens zawiadomi zwierzchność gminna pisemnie, w każdym razie oprócz budującego, także strony interesowane.

§. 12.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być rozpoczęta dopiero wtedy, gdy orzeczenie zawierające konsens stało się prawomocnem. Prawomocnem zaś staje się to orzeczenie wtedy, jeżeli do 14 dni po jego doręczeniu nie wniesiono żadnego rekursu.

§. 13.

Odnowienie konsensu.

Otrzymany konsens na budowę gaśnie, jeżeli dozwolona w nim budowa nie została rozpoczęta w przeciągu dwóch lat po zapadłej prawomocności orzeczenia. Jeżeli budowa rozpoczęta przed upływem tego terminu przerwana została przez przeciąg dwóch lat, zwierzchność gminna ma być naprzód uwiadomiona o zamierzonym dalszym prowadzeniu budowy, celem rozstrzygnięcia, czy budowa może być dokończona na podstawie pierwotnego planu, lub czy ze względu na zmienione stosunki zachodzi potrzeba rewizyi planów i odnowienia konsensu.

Postępowanie w razie odnowienia konsensu ma być zastosowane do postanowień §§. 8 i 9.

§. 14.

Budowy na cele przemysłowe.

Przy budowach na przedsiębiorstwa przemysłowe, które w myśl ustawy przemysłowej wymagają zezwolenia władzy politycznej, pertraktacya budownicza ma być ile możności połączona z pertraktacyą przemysłowo-policyjną.

W każdym razie konsens na taką budowę może być udzielony dopiero po prawomocnem zezwoleniu na prowadzeniu przedsiębiorstwa.

§. 15.

Budowy w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg publicznych.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych, mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej i powiatowej ma wynosić przynajmniej trzy metry, a od drogi gminnej dwa metry. Wyjątek stanowią ulice i place, posiadające ustalone linie regulacyjne.

§. 16.

Budowy kolejowe i obok kolei żelaznych.

Przy budowach na gruntach kolei żelaznych (w myśl §. 2. ust. o budowie kol. żel. z dnia 19. Maja 1874 Dz. u. p. Nr. 70) i przy nowych budowach, dobudowaniach i przebudowaniach obok już istniejących lub w budowie będących kolei żelaznych, względnie w rejonie pożarnym tychże, należy zastosować się do obowiązujących w tej mierze osobnych przepisów.

§. 17.

Budowy publiczne wykonywane przez państwo, kraj lub powiat.

Przy budowach publicznych, wykonywanych przez państwo, kraj lub powiat powołaną jest do przedsięwzięcia komisji (§. 8) tudzież do przesłuchania sąsiadów i innych interesowanych osób, co do możliwych zarzutów, polityczna władza powiatowa (a w miejscowościach, które mają własne statuta, władza gminna ustanowiona jako polityczna władza powiatowa), która co do linii regulacyjnej i poziomu ma przesłuchać gminę, a jeżeli przeciw budowie nie wniesione zostały zarzuty, zaawiadomić o tem władzę budującą. Zarzuty nieusunięte, o ile takowe nie pochodzą z tytułu prawa prywatnego, rozstrzyga c. k. polityczna władza krajowa w porozumieniu z władzą, która wykonuje budowę. Co do zarzutów pochodzących z tytułu prawa prywatnego, postąpi c. k. polityczna władza krajowa według §. 10 ustawy.

Rozdział II.

Szczegółowe przepisy o budowlach.

§. 18.

Kierownictwo budowy.

Przy każdej budowie należy do samoistnego wykonania robót murarskich, ciesielskich i kamieniarskich używać tylko murarzy, cieśli i kamieniarzy posiadających przepisaną w ustawie przemysłowej koncesyą.

Jeżeli do wykonania budowy ustanowiony zostaje kierownik, upoważniony w myśl ustawy przemysłowej do wykonywania takich czynności, budujący jest obowiązany uwiadomić o tem naczelnika gminy i wskazać nazwisko kierownika. Wszelka zmiana w tem kierownictwie ma być także podana do wiadomości naczelnika.

Przy znaczniejszych budowlach naczelnik gminy może znanie budującego do ustanowienia takiego kierownika.

Kierownik budowy jest zarówno jak budujący odpowiedzialny za wszelkie naruszenie warunków konsensu, za odstąpienie od zatwierdzonych planów i w ogóle za wszelkie uchybienie przeciw przepisom tej ustawy.

Odstąpienie od zatwierdzonych planów jest dozwolone tylko w wypadkach, w których według §. 3. wystarcza uwiadomienie zwierzchności gminnej. Każde jednak odstąpienie od planu zatwierdzonego ma być podane do wiadomości zwierzchności gminnej.

§. 19.

Skład materiałów budowlanych.

Bez pozwolenia naczelnika gminy nie wolno składać na ulicy lub placu publicznym ani rumowiska, ani materiału budowlanego.

Udzielając takie pozwolenie naczelnik może ustanowić stosowną opłatę, która wpływać ma do funduszu przeznaczzonego na utrzymanie ulic i placów w stanie odpowiednim.

W żadnym wypadku pozwolenie na zajęcie kawałka ulicy lub placu nie może pociągać za sobą dotkliwej ujemy dla komunikacyi publicznej.

§. 20.

Środki utrzymania porządku.

Miejsce budowy przy ulicach lub placach publicznych należy na czas jej trwania zamknąć od tyche parkanem lub w inny stosowny sposób.

Budujący jest obowiązany uwiadomić naczelnika gminy o rozpoczęciu budowy tak wcześnie, by zarządzone być mogły środki potrzebne do utrzymania porządku

Przy budowlach i naprawie ścian przypierających do ulic lub placów publicznych. winien budujący ustawić przepisane znaki ostrzeżenia, a nadto w przypadkach, w których nieuniknionem staje się chwilowe przerwanie komunikacyi publicznej, dać baryerę, w nocy zaś oświetlić miejsce budowy latarnią.

§. 21.

Materiał do budowy.

W ogóle używać wolno do budowy tylko materiału ogniotrwałego.

Wyjątkowo na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie domy oddzielone są od siebie dziedzińcami, pustymi placami lub drzewami, wolno używać do budowy pruskiego muru lub drzewa. Jednak w budynkach dre-

wnianych ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska, mają być z cegieł murowane.

Jeżeli zachodzą pomienione stosunki wyjątkowe, Rada gminna oznaczy części obszaru miejskiego, w których domy stawiane być mogą tylko z materiału ogniotrwałego.

§. 22.

Grubość murów.

Grubość murów powinna być dokładnie oznaczona w planach budowy, a komisja badająca plany orzeknie, czy projektowana grubość murów odpowiada bezpieczeństwu publicznemu lub musi ulegć zmianie.

Jeżeli mury są ceglane, grubość ich w mieszkalnych budynkach nie piętrowych i jednopiętrowych powinna wynosić co najmniej: przy ścianach zewnętrznych 45 cm., a przy ścianach wewnętrznych, na których pułapy spoczywają, 30 cm. Przy budynkach mieszkalnych, mających więcej pięter, dwa najwyższe położone piętra winne mieć grubość murów takich samych rozmiarów; to jest: najmniej 45 cm., a względnie 30 cm.; zaś w każdym dwóch następujących niżej położonych piętrach grubość murów musi być powiększoną o 15 cm.

Mury fundamentów powinny być o 15 cm. grubsze, aniżeli spoczywające na nich ściany.

Powwyższe miary odnoszą się do murów w stanie surowym, niewyprawionych.

§. 23.

Zbadanie gatunku materiału budowlanego.

Właściciel i kierownik budowy są obowiązani pod wspólną odpowiedzialnością używać dobrego, trwałego i wymaganiom konstrukcyi odpowiedniego materiału.

§. 24.

Wysokość pokoiów, wysokość i szerokość drzwi i okien.

Budynki mieszkalne powinny być suche i posiadać dostateczny przystęp powietrza i światła.

Pokoje powinny być najmniej 2·50 m. wysokie, okna najmniej jeden metr wysokie a 60 cm. szerokie, drzwi wchodowe w pokojach najmniej 2 m. wysokie a jeden metr szerokie.

Okna w pokojach mają być dwuskrzydłowe.

§. 25.

Podłoga parterowych pokoiów.

Podłoga parterowych pokoiów powinna w budynkach mieszkalnych leżeć przynajmniej 30 cm. po nad powierzchnią terenu budowlanego, a w budynkach mieszkalnych, położonych w miejscu, wystawionem na wylew wód, winna sień i podłoga w parterze być wzniesioną najmniej 32 cm. nad najwyższym stanem wody, a gdyby to było niemożliwem, najmniej 32 cm. nad stanem wody, powtarzającym się w krótszych odstępach czasu.

Również i przy przebudowaniu takich budynków należy się według możności stosować do powyższego przepisu.

§. 26.

Piwnice.

Piwnice pod budynkami powinny być sklepione. Wzbronionem jest budowanie piwnic pod ulicą lub placem publicznym, tudzież urządzenie leżących drzwi do piwnic.

Okna piwniczne ku ulicy lub placowi publicznemu muszą być tak urządzone, ażeby nie przeszkadzały komunikacyi publicznej, nie zagrażały bezpieczeństwu publicznemu i nie szpeciły ulicy lub placu.

§. 27.

Zamieszkanie piwnic.

Urządzenie pomieszczeń w piwnicach jest wzbronione. Na warsztaty, kuchnie i stajnie mogą być użyte sklepiene piwnice tylko w takim razie, jeżeli ich wysokość od podłogi do podniebienia w sklepieniu wynosi $2\frac{1}{2}$ metra a najwyższy punkt sklepienia góruje nad poziomem ulicy o 75 cm.

Powietrze i światło muszą mieć dostateczny przystęp do takich piwnic za pomocą okien do otwierania.

§. 28.

Schody i klatka schodowa.

W domach piętrowych powinna istnieć za pomocą schodów komunikacya do wszystkich mieszkań, na strych, do piwnicy, na podwórze i na ulicę. Schody mają być przynajmniej jeden metr szerokie. Wysokość stopni na schodach nie powinna mierzyć więcej jak 16 cm., szerokość niemniej jak 29 cm. w linii podziałowej. Linia podziałowa przyjmuje się w odstępnie 45 cm. od ściany. Poręcze muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwe. W domach piętrowych murowanych przynajmniej główne schody winne być ogniotrwałe. Władza może według przeznaczenia i rozmiarów budynku zarządzić wybudowanie jednych lub kilku ogniotrwałych schodów ubocznych. Schody zasklepiene z góry i z dołu mogą mieć stopnie drewniane.

Wzbronione są komórki pod schodami, tudzież ogniska, otwory kominowe i t. p. w klatce schodowej.

Klatkę schodową oddzielać ma od strychu powała u dołu wyprawiona a na strychu wyłożona cegłą albo polepą z gliny 8 cm. grubą, drzwi na strych prowadzące powinny być żelazne, albo żelazną blachą od strony strychu pobite i w ogniotrwałej osadzie; drzwi leżące do podnoszenia są wzbronione.

§. 29.

Powała.

W budynkach mieszkalnych powała strychowa powinna być urządzona ogniotrwałe z cegły albo polepy z gliny 8 cm. grubej.

Podłoga w tych budynkach musi być na każdym piętrze oddzielona od niżej położonej powały warstwą suchego nasypu.

§. 30.

Pomieszkania na poddaszu.

Pomieszkania w obrębie poddasza czyli strychu są wzbronione.

Wyjątek stanowią pojedyncze pokoje w domach, których dachy mają strome kształty i tworzą przestronne poddasza, jednak tylko wtedy, jeżeli te domy są na mieszkanie dla jednej rodziny urządzone, od najbliższej granicy sąsiedniej najmniej 10 m. oddalone, a pokoje te od strychu i sieni murowanymi lub przynajmniej ryglowemi i tynkowanymi ścianami oddzielone i odpowiadają warunkom sanitarnym.

§. 31.

Latarnie w dachu.

Latarnie czyli klatki okien w dachu do oświetlenia schodów z góry, powinny być w budynkach murowanych całkowicie z cegły murowane i ogniotrwałe od poddasza zamknięte. Ramy i pręty przedziałowe u takich okien należy z żelaza sporządzić.

§. 32.

Kominy.

Kominy muszą być murowane. Ściany kominów powinny być najmniej 15 cm. grube. Wnętrze komina ma być gładko wytynkowane, a w obrębie strychu zewnętrzna część wyprawiona.

Zakładanie kominów na belkach lub podkładach drewnianych jest wzbronione, a wszelkie drzewo powinno być najmniej o 15 cm. oddalone od wewnętrznego obwodu komina.

Wpuszczanie drzewa w ściany kominowe jest wzbronione.

§. 33.

Otwory kominów.

Otwór wewnętrzny kominów przelazowych wynosić ma najmniej 48 cm. w kwadrat, a otwór kominów wąskich (cylindrowych) najmniej 15 cm. w średnicy, jeżeli zaś do jednego przewodu wchodzi dym z dwóch lub więcej ognisk, średnica kominów wąskich ma wynosić najmniej 20 cm.

Każdy komin powinien sięgać po nad grzbiet dachu ogniotrwałego przynajmniej 50 cm., a dachu nieogniotrwałego przynajmniej jeden metr.

§. 34.

Kierunek kominów.

Wszystkie kominy a szczególnie wąskie (cylindrowe) powinny być ile możności w pionowym kierunku stawiane. Większe pochylenie do poziomu nad 60 stopni jest zabronione. Pochyłość nie może sięgać poniżej 60 stopnia.

Jeżeli z konieczności na takie wyjątkowe pochylenie kominów wąskich zezwolono, wtedy należy w miejscach, gdzie się kierunek komina zmienia, urządzić otwory do czyszczenia i mur tak zabezpieczyć, ażeby kule do czyszczenia kominów nie uszkadzały takowego.

§. 35.

Kominy fabryczne.

Kominy fabryczne i w ogóle kominy dla wielkich ognisk mają być tak urządzone, aby dym i sadza nie zanieczyszczały powietrza w sposób dla zdrowia szkodliwy albo dla sąsiadów dokuczliwy.

§. 36.

Kominy wąskie (cylindrowe).

Wąskie (cylindrowe) kominy powinny poczynać się w piwnicach, a gdzie piwnie niema, w parterze.

Nad podłogą, gdzie się te kominy poczynają, również na strychu, powinny one być $1\frac{1}{2}$ metra nad posadzką lub polepą zaopatrzone w podwójne, żelazne, szczelnie na klucz zamykać się dające drzwiczki do czyszczenia.

Jeżeli w pobliżu tych drzwiczek znajduje się materiał drewniany, powinien być ogniochronnie osłonięty.

§. 37.

Ilość kominów.

W budynkach piętrowych do jednego i tego samego przewodu kominowego nie powinien wchodzić dym z ognisk, należących do kilku piątr.

Jeżeli każde piętro ma swój własny przewód kominowy, takowy może się poczynać na dotyczącem piątrze.

§. 38.

Piece piekarskie, wędzarnie.

Piece piekarskie i w ogóle piece dla celów przemysłowych, powinny być umieszczone w lokalu sklepionym. Posadzka przed ogniskiem powinna być ogniotrwałe urządzone.

W wędzarniach ściany muszą być sporządzone z ogniotrwałego materiału i zaopatrzone w drzwi żelazne lub co najmniej blachą od środka obite.

Zawieszanie wędlin jest tylko na hakach lub pretach żelaznych dozwolone.

§. 39.

Stawianie kotłów parowych.

Kotły parowe powinny ile możności stać w odrębnym zabudowaniu. Stanowczo wzbronione jest ustawienie kotłów parowych pod lokalem mieszkalnym lub roboczym, niemniej urządzenie sklepień lub powań nad nimi. Tylko w razie udowodnionej konieczności może być dopuszczonem urządzenie lekkiej powały.

§. 40.

Piece pokojowe.

Piece pokojowe, stojące bezpośrednio na podłodze nieogniotrwałej, powinny być podmurowane na 30 cm., a piece na nóżkach stojące na 15 cm. Przed drzwiczkami pieców należy podłogę od ognia zabezpieczyć.

Wzbronione jest używanie pieców żelaznych tam, gdzie się wyrabia lub gromadzi materiał łatwo zapaleniu podlegający. Wzbronionem jest także zastępywanie murowanych kominów rurami blaszanymi wewnątrz budynku i prowadzenie takich rur przez ściany drewniane lub dachy nieogniotrwałe.

Rury do odprowadzenia dymu nie mogą wychodzić na dziedziniec lub inne miejsce otwarte.

§. 41.

Kuchnie.

Podłoga w kuchni powinna być dokoła ogniska kamieniem lub cegłą wyłożona.

Nad ogniskiem otwartem umieścić należy murowaną albo blaszaną kapę tak, by po wszystkich stronach o 30 cm. po za krawędzie wystawała. Dym z otwartych ognisk wolno odprowadzać tylko kominami przelazowymi.

W kuchniach tak zwanych angielskich mają być urządzone celem odprowadzania pary otwory wentylacyjne z drzwiczkami żelaznymi.

§. 42.

Stodoły, szopy, drewnutnie i t. p.

Stodoły, szopy, drewnutnie i inne tego rodzaju budynki, jeżeli są zbudowane z materiału nieogniotrwałego lub nieogniotrwałe pokryte, muszą być od budynku mieszkalnego, a względnie od kuchni dziesięć metrów oddalone, a mogą być tylko w takim razie przybudowane, jeżeli przyległe izby mieszkalne a względnie kuchnie oddzielone będą od nich trwałym murem ogniochronnym.

Do takiej stodoły, szopy, drewnutni i innych tego rodzaju budynków nie mogą być dobudowane izby mieszkalne, lub kuchnie.

§. 43.

Suszarnie, cegielnie i piece do wypalania wapna

Suszarnie na owoce, len lub konopie, powinny być od innych budynków przynajmniej trzydzieści metrów oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna powinny zawsze stać po za obrębem obszaru miejskiego.

§. 44.

Pokrywanie dachów.

Dachy budynków muszą w ogóle być pokrywane łupkiem, dachówką, blachą lub innym ogniotrwałym materiałem.

Używanie nieogniotrwałego materiału do pokrywania dachów jest wyjątkowo tylko tam dozwolone, gdzie podług §. 21. tej ustawy wolno używać nieogniotrwałego materiału do budowy domów.

W takim razie oznaczy Rada gminna części obszaru miejskiego, w których dachy domów mają być pokrywane tylko materiałem ogniotrwałym.

§. 45.

Wyjątek od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem.

W ciągu pierwszych dwóch lat po wejściu w życie tej ustawy, Wydział krajowy może uwolnić na pewien ściśle oznaczony okres czasu od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem te gminy miejskie, które posiadają ludność ubogą i położone są w okolicach, gdzie pokrywanie dachów ogniotrwałym materiałem spotkałoby się na razie z trudnemi do pokonania przeszkodami.

Prośbę o takie wyjątkowe uwolnienie wniesie naczelnik gminy na podstawie uzasadnionej uchwały Rady gminnej do Wydziału powiatowego, który zbada stosunki i sprawę całą przedstawi Wydziałowi krajowemu.

§. 46.

Pokrywanie dachów słomą.

Pokrywanie dachów słomą jest w ogóle wzbronione nawet eo do zabudowań gospodarskich.

Tylko na przedmieściach, zupełnie oddzielonych, może naczelnik gminy wyjątkowo udzielić pozwolenia do pokrycia dachu słomą dla ludności uboższej, jeżeli odległość jednego budynku od drugiego odpowiada warunkom bezpieczeństwa publicznego, albo jeżeli jeden budynek jest szeregiem drzew od drugiego oddzielony.

§. 47.

Mury ogniochronne.

W budynkach murowanych, których długość wynosi więcej jak 25 m., strych powinien być przedzielony ogniochronnym murem.

Mur ogniochronny powinien oddzielać także dachy budynków, łączących się ze sobą lub oddzielonych od siebie przestrzenią nieprzewyższającą dziesięciu metrów.

Mur ogniochronny powinien sięgać po nad dach o 35 cm.

Przejścia znajdujące się w murze ogniochronnym w obrębie strychu muszą być zaopatrzone w drzwi żelazne, ogniotrwale osadzone, które się same zamykają.

§. 48.

Wiązanie dachowe.

Wiązanie dachowe należy budować oddzielnie od powały strychowej i od muru ogniochronnego. Ani w powałę ani w mur nie wolno wpuszczać żadnych drewnianych części konstrukcyi dachów.

Od tego przepisu można przy użyciu potrzebnych środków bezpieczeństwa odstąpić w ówczas, jeżeli według §. 21 niniejszej ustawy do budowy

domu może być użytym materiał nie ogniotrwały, lub tam, gdzie dozwolone są izby pod dachem (poddasze).

§. 49.

Rynny.

Od ulic i placów publicznych dachy budynków mają być zaopatrzone w rynny odpowiednich rozmiarów z kruszcu lub innego nieprzemakalnego materiału.

Rury spustowe powinny być jak najbliżej muru urządzone i ile możności wprost do kanału wprowadzone, a jeżeliby to połączone było z trudnościami na uwzględnienie zasługującymi, to w takim razie wylot ma być najwyżej 30 cm. nad chodnikiem umieszczony.

§. 50.

Wychodki i zbiorniki kloaczne.

W każdym domu mieszkalnym mają być urządzone wychodki.

W domach piętrowych wychodki znajdować się muszą w bezpośrednim połączeniu z budynkiem, w parterowych zaś mogą być urządzone obok, w bliskości budynku, jednak w ten sposób, ażeby nie były widoczne od ulicy lub placu publicznego. Wychodki mają być budowane według prawideł higienicznych i w takiej liczbie, aby na dwa mieszkania przynajmniej jedna komórka przypadała.

Zbiorniki dla nieczystości z wychodków powinny być urządzone z łatwym i trwałym odpływem do jam kloacznych, kanałów albo przyrządów beczkowych, stosownie do systemu zaprowadzonego w gminie co do odpływu nieczystości. Rada gminna wyda obowiązujące przepisy co do tego systemu.

Oddalenie zbiorników od granicy sąsiedzkiej musi wynosić najmniej 2 metry, a oddalenie od najbliższej studni najmniej ośm metrów. W gęsto zabudowanych częściach miasta zbiorniki te powinny być murowane na cementie z dnem nieprzepuszczalnym i zaopatrzone w odpowiednie nakrycie z otworem do czyszczenia.

Jeżeli nieczystości spływają do głównego kanału, budujący jest obowiązany urządzić w swojej realności kanały poboczne, murowane i kryte, których wymiary wewnętrzne winny wynosić w szerokości najmniej 60 cm., a w wysokości najmniej 80 cm.

§. 51.

Odpływ nieczystości z budynków.

Odprowadzanie wszelkich nieczystości z budynków na ulice lub place publiczne jest bezwarunkowo wzbronione nawet w starych budynkach.

§. 52.

Balkony i ganki.

Przy budowie balkonów i ganków naczelnik gminy jest obowiązany czuwać nad tem, ażeby nie ucierpiała ani komunikacja publiczna, ani regularny kierunek ulicy.

Ganki w budynkach murowanych, jeżeli służą za wyłączną komunikację do pomieszczeń, muszą być ogniotrwale urządzone.

§. 53.

Przedmioty na linię frontową ulicy sięgające.

Schody przed domami, kraty i poręcze, jakoteż inne rodzaju przedmioty nie powinny wystawać po za linię frontową ulicy.

Okna lub okiennice, na ulice wychodzące, które nie są umieszczone w wysokości przynajmniej 2 do 3 m. nad chodnikiem, należy urządzić do otwierania na wewnątrz, lub tak, aby na ulicę nie sterczały i zupełnie do muru przylegały. W ten sam sposób mają być urządzone drzwi, na zewnątrz od ulicy otwierane.

§. 54.

Budynki przy ulicach i placach publicznych.

Przy głównych ulicach na froncie wolno stawiać tylko budynki główne. Budynki podrzędne, służące na gospodarcze lub tym podobne cele, jako to: stajnie, wozownie itd., mają być w podwórzku umieszczone.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe, budynki te tylko przy froncie ulicy postawione być mogły, a względy publiczne nie stały na przeszkodzie, może być pozwolenie na to wyjątkowo udzielone. W takim razie jednak budynki te powinny posiadać odpowiednią fasadę.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej. W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniej 6 m., a fasada przyczółka domu ma być zastosowana do fasady frontowej.

§. 55.

Domy parterowe przy głównych ulicach.

Rada gminna może oznaczyć okręg miasta, w którym tylko domy piętrowe stawiać wolno. W takim razie może Rada gminna wyjątkowo dozwolnić budowy domu parterowego w tym okręgu, jednak tylko pod warunkiem wyprowadzenia murów w takiej grubości, ażeby w danym razie nasadzenia piętra było możliwe. Przepis ten jednak nie dotyczy się domów położonych w ogrodzie.

§. 56.

Cofnięcie budynków głównych od frontu.

Budynki główne przy ulicach głównych (§. 54.) należy stawiać bezpośrednio w linii frontowej tych ulic. Jeżeli przed takimi budynkami ma być urządzony ogród lub zajazd, cofnięcie od frontu może być dozwolone pod następującymi warunkami:

a) budynek cofnięty powinien być tak budowany, jak to dla domów przepisano;

b) odstęp budynku od ulicy nie powinien wynosić mniej jak 3 m., a plac ten nie może być użyty na budynki podrzędne, magazyny, składy lub w inny sposób specyjący;

c) od ulicy budynek powinien być odgraniczony sztachtami.

§. 57.

Chodniki.

Budujący jest obowiązany urządzić przed swoim domem chodnik, którego późniejsze utrzymanie w dobrym stanie należy do gminy.

Z jakiego materiału chodnik ma być urządzony, oznacza Rada gminna.

§. 58.

Niezabudowane grunta.

Przy ulicach i placach głównych wszystkie grunta niezabudowane, powinny być parkanem lub w inny stosowny sposób zamknięte.

Naczelnik gminy może rozporządzić, ażeby niezabudowane grunta także przy innych ulicach i placach zostały oparkanione lub ogrodzone.

§. 59.

Fasady domów.

Fasady domów frontowych powinny być ile możliwości zgodne z zasadami dobrego smaku. Wzbronionem jest używanie takich kolorów, które jaskrawością szpecą widok albo oczy rażą.

§. 60.

Studnie.

Gdzie miejscowe stosunki tego wymagają i nie zachodzą nadzwyczajne trudności, budujący jest obowiązany urządzić na gruncie budowlanym studnię, jeżeli takowa urządzona być może w przepisanej w §. 50. odległości od jam kloacnych, kanałów i gnojowisk.

§. 61.

Zabudowanie znacznie-
szego obszaru.

Jeżeli na budowę ma być użyta część znacznieszego obszaru do zabudowania przeznaczonego, właściciel tego obszaru jest obowiązany postarać się najpierw o zatwierdzenie podziału tego obszaru na parcele budowlane. W tym celu winien przedłożyć naczelnikowi gminy w dwóch egzemplarzach plan podziału na parcele z oznaczeniem wymiaru całego obszaru i pojedynczych parceli, niemniej plan sytuacyjny i niwelacyjny. Naczelnik gminy zarządzi oględziny, a spisany protokół przedłoży Radzie gminnej, która zatwierdzi projektowany podział bezwarunkowo lub z pewnemi zastrzeżeniami.

Przy zatwierdzeniu planów takiego podziału powinny być uwzględnione potrzeby komunikacji publicznej, bezpieczeństwo przyszłych budynków na wypadek pożaru i ich warunki sanitarne.

Jeżeli celem stosownego podziału gruntu na parcele budowlane nastąpić ma na żądanie właściciela sprostowanie lub rozszerzenie przylegającej ulicy, albo utworzenie nowej ulicy, grunt ten przeryniającej, właściciel obowiązany jest potrzebną na to przestrzeń gruntu odstąpić gminie bezpłatnie, jednak nie w większej szerokości jak 20 metrów.

Gdyby zaś ze względów publicznych uznana została potrzeba utworzenia nowej ulicy przez grunta prywatne albo sprostowania lub rozszerzania istniejącej ulicy, winien będzie właściciel gruntu odstąpić potrzebną na to przestrzeń za wynagrodzeniem.

W każdym razie, jeżeli strony o kwotę wynagrodzenia się nie zgodzą, oznaczoną będzie takowa sądownie.

§. 62.

Odbudowanie zniszczonych
części miasta.

W razie zniszczenia całej części obszaru miejskiego w skutek pożaru, wylewu lub innych wypadków elementarnych, zwierzchność gminna ma przed odbudowaniem zniszczonych domów sporządzić plan regulacyjny tej części.

W tym celu zwierzchność gminna zarządzi oględziny odbudować się mającej części. W skład komisji wchodzi naczelnik gminy lub jego zastępca z asesorami i znawcami. Strony interesowane otrzymają zaproszenie do udziału z oznaczeniem terminu oględzin.

Na podstawie protokołu oględzin sporządzi zwierzchność gminna plan regulacyjny i przedłoży go Radzie gminnej do zatwierdzenia.

§. 63.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzeniu tego planu regulacyjnego zwierzchność gminna przestrzegać będzie głównie następujących okoliczności :

- 1) aby w odbudować się mającej części usunięto ile możności wszystko, cooby w przyszłości grozić mogło ponowieniem się klęski w tak znacznych rozmiarach;
- 2) aby rozkład i położenie budynków odpowiadały jak najlepiej sanitarnym wymaganiom;
- 3) aby ścieki, kanały i w ogóle odprowadzenia nieczystości zostało w system ujęte;
- 4) aby drogi i ulice były szerokie, proste i równe.

§. 64.

Sadzenie drzew między budynkami.

Przy stawianiu budynków słomą pokryć się mających, budujący jest obowiązany oddzielić szeregiem drzew taki budynek od innych budynków swoich i sąsiednich.

§. 65.

Plantacye.

Zwierzchność gmiuna jest obowiązana pielęgnować starannie istniejące plantacye i urządzać ile możności nowe na pustych placach należących do gminy.

Gdzie na to stosunki miejscowe zezwalają, obowiązana jest zwierzchność gminna zasadzać drzewa na placach publicznych i otoczonych budynkami i przy ulicach obok chodników.

Rozdział III.

Zamieszkanie nowo wybudowanych i utrzymanie istniejących budynków.

§. 66.

Pozwolenie na zamieszkanie.

Budyunki nowo wystawione lub przekształcone nie mogą być ani zamieszkać, ani na inny cel użyte przed uzyskaniem pozwolenia zwierzchności gminnej.

Przed udzieleniem takiego pozwolenia, odbyć się musi na miejscu komisyjne zbadanie stanu budynku pod względem sanitarnym i bezpieczeństwa publicznego.

Komisya badająca stan budynku składać się ma z naczelnika gminy lub jego zastępcy, lekarza i technicznego znawcy. Komisya zbada, czy wykonana budowa jest zgodna z planem zatwierdzonym, czy odpowiada wymaganiom sanitarnym i warunkom bezpieczeństwa publicznego; poczem zwierzchność gminna według wyniku oględzin załatwi odnośną prośbę budującego.

§. 67.

Termin zamieszkania.

Budynek murowany, podczas wiosny pod dach doprowadzony a w jesieni narzucony, może być dopiero w następnej wiosnie zamieszkać. Budynek zaś w jesieni pod dach doprowadzony, a w następnej wiosnie narzucony może dopiero w jesieni do zamieszkania być oddany. Jeżeli w powyższych okresach czasu tylko niektóre części domu zostały wykończone, naczelnik gminy może udzielić pozwolenie także na częściowe zamieszkanie budynku, jeżeli zachodzą warunki w ostatnim ustępie §. 66. określone.

§. 68.

Taksy za oględziny.

Oględziny nowo wybudowanych domów ze strony naczelnika gminy odbywają się bezpłatnie. Tylko dla znawców uiszczyć ma budujący takse przez Radę gminną ustanowić się mającą.

§. 69.

Czyszczenie placu budowy.

Właściciel budynku jest obowiązany usunąć po wykonaniu budowy własnym kosztem gruz, ziemię wykopaną i wszystkie inne przedmioty tamujące komunikacją lub zanieczyszczające ulicę albo plac publiczny, dalej doły zasypać, nadwerżony chodnik lub bruk naprawić, słowem plac lub ulicę do pierwotnego stanu przywrócić.

§. 70.

Utrzymanie istniejących budynków.

Każdy właściciel budynku jest obowiązany utrzymywać takowy w dobrym stanie, czysto i porządknie. Mianowicie zapobiegać powinien wszelkim uszkodzeniom, które mogą niekorzystnie wpłynąć na bezpieczeństwo publiczne lub zdrowie mieszkańców albo oszpecić ulicę lub plac publiczny.

§. 71.

Budynki zawaleniem się grożące.

Jeżeli budynek zamieszkały lub na inny cel używany grozi niebezpieczeństwem zawalenia się, naczelnik gminy zarządzi komisyjne zbadanie stanu rzeczy i podług stopnia sprawdzonego niebezpieczeństwa poleci właścicielowi z wyznaczeniem stosownego terminu i z zagrożeniem następstw prawnych (§. 82.) opróżnienie i zabezpieczenie starego budynku aż do wykonania potrzebnych napraw, albo nawet całkowite lub częściowe rozebranie budynku.

§. 72.

Naprawa dachów.

W tych częściach obszaru miejskiego, w których w przyszłości tylko domy z ogniotrwałym dachem mogą być budowane (§. 44), łatanie istniejących dachów gontowych dozwolone jest tylko w tych wypadkach, jeżeli więzanie stocła jest zdrowe, a pokrycie w tak dobrym stanie zachowane, że jednorazowe wylatanie w granicach $\frac{1}{4}$ płaszczyzny dachu na każdej połaci jest wystarczające.

Przed rozpoczęciem łatania dachu należy uzyskać zezwolenie zwierzchności gminnej.

Rozdział IV.

Organa wykonawcze.

§. 73.

Naczelnik i zwierzchność gminy.

Naczelnik gminy czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy. — W czasie trwania budowy naczelnik gminy może w każdej chwili zbadać na miejscu, czy plany zatwierdzone, są ściśle przestrzegane i czy do budowy używani są kierownicy i rzemieślnicy posiadający prawnie wymagane warunki (§. 18).

Pozwolenia na budowę (konsensy) udziela zwierzchność gminna.
 Od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminnej może być wniesiony
 rekurs w terminie 14 dni do Rady gminnej na ręce naczelnika gminy.

§. 74.

Rada gminna.

Rada gminna załatwia następujące sprawy:

1. Rozstrzyga rekursy, wniesione od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminy (§. 73);
2. zatwierdza plany budynków na cele gminy lub zakładów gminnych przeznaczonych;
3. oznacza części obszaru miejskiego, w których do budowy może być użyty tylko materiał ogniotrwały (§. 21);
4. oznacza części obszaru miejskiego, w których dachy domów mogą być pokrywane tylko materiałem ogniotrwałym (§. 44);
5. uchwała w sprawie wyjątkowego uwolnienia gminy miejskiej od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem (§. 45);
6. zatwierdza plany podziału znaczniejszych obszarów na parcele budowlane (§. 61);
7. zatwierdza plany regulacyjne przy odbudowaniu zniszczonych części miasta (§. 62);
8. zarządza sporządzenie ogólnego planu miasta i czuwa nad jego peryodycznym uzupełnianiem przez naczelnika gminy;
9. wydaje obowiązujące przepisy o systemie kanalizacji (§. 50);
10. oznacza materiał, z jakiego właściciele nowo wybudowanych domów urządzić mają chodniki (§. 57);
11. oznacza taksy, jakie uiszczają mają właściciele nowo wybudowanych domów z powodu oględzin, poprzedzających konsens na użycie budynku (§. 68).

Uchwała Rady gminnej w sprawach tu pod 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, i 10 określonych, winny być ogłoszone w obrębie gminy. — Od tych uchwał wolno stronom interesowanym wnieść za pośrednictwem naczelnika gminy rekurs do Wydziału powiatowego w ciągu 30 dni po ich ogłoszeniu.

Do rekursu od uchwały Rady gminnej tu pod 1 oznaczonej, na ręce naczelnika gminy wnieść się mającego, służy termin 14 dni po doręczeniu uchwały.

§. 75.

Wydział powiatowy.

Wydział powiatowy załatwia rekursy przeciw uchwałom Rady gminnej, w §. 74 wyszczególnionym.

§. 76.

Wydział krajowy.

Wydział krajowy załatwia jako ostatnia instancja rekursy przeciw orzeczeniom Wydziału powiatowego.

Rekursy do Wydziału krajowego mają być wnoszone w 14to-dniowym terminie za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

§. 77.

Władze polityczne.

Prawa zastrzeżone politycznym władzom w §§. 104, 105, 106 ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. pozostają nietknięte.

Rozdział V.

Kary za przekroczenie przepisów budowniczych.

§. 78.

Przekroczenia objęte
ustawą karną.Przekroczenia przepisów budowniczych objęte ustawą karną będą do-
chodzone i karane przez właściwe sądy.

§. 79.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów w tej ustawie zawartych, prawo
karania służy naczelnikowi gminy z dwoma asesorami. Przekroczenia te ka-
rane będą stosownie do stopnia winy i wynikającego z niej niebezpieczeństwa
publicznego pieniężnie w wysokości od 5 do 100 zł. albo w razie niemożno-
ści uiszczenia kary pieniężnej aresztem od 24 godzin do 20 dni.

§. 80.

Rekursy przeciw orzecz-
eniom karnym.Rekursy przeciw orzeczeniom karnym naczelnika (§. 79) mają być wno-
szone do politycznej władzy powiatowej (§. 61. ustawy gminnej).

§. 81.

Budowy wykonane bez
konsensu lub wbrew kon-
sensowi.W razie rozpoczęcia budowy bez konsensu lub wykonywania takowej
wbrew zatwierdzonemu planowi, naczelnik gminy może obok kary pieniężnej
lub kary aresztu zarządzić wstrzymanie lub zniesienie nieprawnie wykonanej
budowy albo wskazać dodatkowo warunki, do których budujący winien się
zastosować.

§. 82.

Wykonanie prawomocnych
poleczeń.Jeżeli właściciel budynku mimo nałożenia kary pieniężnej za niedotrzy-
manie pierwszego terminu nie uczyni w drugim przez zwierzchność gminną
oznaczyć się mającym terminie zadość prawomocnemu poleceniu organów po-
wołanych do wykonania tej ustawy, zwierzchność gminna wykona to polecenie
na jego koszt i stratę.

Rozdział VI.

Postanowienia co do obszarów dworskich.

§. 83.

W miasteczkach, w których obszar dworski nie jest wcielony do związku
gminnego, podlegają części obszaru dworskiego w obrębie miasteczka poło-
żone postanowieniom niniejszej ustawy. Wykonywanie na tychże częściach
wszystkich czynności policyi budowniczej należy do zakresu działania gminy.

Rozdział VII.

Postanowienia końcowe.

§. 84.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 129.

Sprawozdanie

komisji konkurencyjnej w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy konkurencyjnej kościelnej przedłożonych przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt do zmiany ustawy konkurencyjnej kościelnej, który odesłany został do specjalnej dla tego przedmiotu wybranej komisji, celem rozpoznania i sprawozdania.

Komisja podzielając w ogóle zdanie Wydziału, przedstawione w sprawozdaniu, mniema także, że komitety kościelne, czyli, jak je Wydział krajowy mianuje, dozór kościelny, nie rozwinęły tej działalności, jakiej od nich ustawa wymaga, a to z powodu niestosownego wyboru i składu tych komitetów.

Wybory do Sejmu i do Rad powiatowych, odbywają się podług interesów i podług opłacanych podatków, wybory zaś do komitetu kościelnego nie trzymają się tych zasad, bo oprócz parocha i patrona wykonyującego prawo reprezentacji, reszta członków wybierani są przez wszystkie do konkurencyi obowiązane strony, bez względu na to, jakiej kategorii interes reprezentują.

Tak wybrany komitet składa się po największej części z parafian i bez względu na stan wykształcenia, bez względu, jakie podatki opłacają, a przecież czynności komitetu a w szczególności układanie preliminarza, uregulowanie poboru bieżącego dochodu kościelnego, czuwanie nad kasą, składanie rachunków, czuwanie nad tem, aby przez zaniedbanie mniejszych reparacji, parafianie nie zostali narażeni później na nieproporcjonalne wielkie wydatki, są czynnościami, które wymagają pewnego wykształcenia.

We wschodniej części Galicyi, gdzie są włościanie przeważnie grecko-katolickiego obrządku, opłaca obszar dworski kilkadziesiąt razy więcej podatków, jak tych kilku, a czasem kilkunastu mieszkańców, będących w gminie, a należących do rzymsko-katolickiej parafii. Tym więc, którzy mają znaczniejszy udział w podatkach, należy się donośniejsze zastępstwo w dozorze kościelnym.

Otóż, aby tę niesprawiedliwość usunąć, a parafianom należyty udział w dozorze kościelnym w miarę ich obowiązków zapewnić, komisja, dzieląc zapatrywanie Wydziału krajowego,

mniema, że w tych parafiach, gdzie więcej obszarów dworskich do parafii należy, dozór kościelny powinien się składać z sześciu członków, z których obszary dworskie wybierają dwóch, a pełnomocnicy gmin, a względnie miast dwóch członków, z dodatkiem patrona i parocha.

W dawnych obwodach Stanisławowskim, Kołomyjskim, Czortkowskim, Tarnopolskim i Stryjskim, bardzo wiele posiadłości większych zakupionych zostało przez starozakonnych lub należących do obrządku grecko-katolickiego lub do obrządku ormiańskiego, wiele zatem posiadłości większych, na których dawniej ciążył znaczny datek konkurencyjny odpadło tam od parafii — a z tego powodu jest zupełna niemożliwość, ażeby dwóch lub trzech właścicieli większych pozostałych rz. kat. obrządku i kilkuset włościan, którzy najczęściej należą do kategorii zagrodników, ponosili tak nadzwyczajne wydatki i to często w jednym roku, jak budowę kościołów lub budynków parafialnych.

Otóż zdaje się komisji, iż normując najwyższą kwotę do jakiej każdy z parafian mógłby być pociągnięty do konkurencyi kościelnej, zapobiegłoby się wszelkiemu przeciążeniu i jego skutkom.

Wszak i państwa i ich rządy często są zmuszone do nadzwyczajnych wydatków, podczas wojen lub przesileń finansowych, lecz w żadnym państwie, żaden rząd nie posuwa się do uprawnienia ściągania podatków w ilości nieograniczonej, a tem bardziej w państwie konstytucyjnem nie może być mowy o tem; a zatem i konkurencyja kościelna nie może być uprawnioną do nakładania nieograniczonych podatków na parafian.

Te są główne zmiany, które komisya Wysokiej Izbie przedkłada, a dzielając wreszcie zdanie Wydziału krajowego, wypowiedziane w sprawozdaniu, komisya oświadcza, iż się zgadza z przedłożonym projektem, prócz wytkniętych zmian i takowe Wysokiej Izbie do przyjęcia przedstawia.

Komisya podziela także oświadczenie Wydziału krajowego w sprawozdaniu, że i merytoryczna część ustawy o konkurencyi kościelnej, zawarta w §§. 1. do 13. nie dozwoliła ustawie obecnie obowiązującej wywrzeć tego wpływu, jakiego się po niej spodziewano.

Z tego powodu komisya wnosi:

- a) Wysoka Izba upoważnia Wydział krajowy do przedłożenia na następującej sesyi projektu do zmiany także merytorycznej części pomienionej ustawy,
- b) uchwali dołączoną tu ustawę.

We Lwowie dnia 17. Października 1881.

Przewodniczący:

Hoppen w. r.

Sprawozdawca:

Golejewski w. r.

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie konkurencyi kościelnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21. i 22. ustawy z d. 15. sierpnia 1866. l. 28. Dz. ust. i rozp. kraj. dotyczącej pokrycia kosztów stawiania i utrzymania budynków kościelnych i plebańskich w parafiach wyznania katolickiego, tudzież sprawiania przyrządów i sprzętów kościelnych, znoszą się w teraźniejszym ich brzmieniu.

W ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

§. 13. Przy każdym kościele istnieć ma dozór kościelny.

Stałymi członkami dozoru kościelnego są:

1. Paroch dotyczącego kościoła.

2. Patron wykonywujący prawo prezentacyi parocha lub jego zastępca wybrany przez patrona z pośród parafian.

Jeżeli jest dwóch patronów wtedy ci kolejno każdy przez lat trzy są stałymi członkami dozoru.

Jeżeli patronów jest więcej jak dwóch, natenczas wybierają z grona swego jednego na członka dozoru na lat trzy.

Zmiany zrobione przez komisję konkurencyjną kościelną.

1. Paroch dotyczącego kościoła a względnie { jego zastępca w funkcjach kościelnych.

Jeżeli jest dwóch takich właścicieli, wstępują oba do dozoru kościelnego, jeżeli więcej niż dwóch, wybierają wszyscy z pośród siebie dwóch członków, w każdym z tych przypadków wybierają właściciele z grona parafian dwóch zastępców.

W gminach miejskich posiadających prawo patronatu a niemających obszaru dworskiego, służyć będą Radzie gminnej te same prawa, które służą patronowi z tytułu własności obszaru dworskiego.

Oprócz tych trzech a względnie czterech członków dozoru kościelnego, wchodzi do niej dwaj delegaci wszystkich innych parafian lub ewentualnie dwaj zastępcy wybrani przez pełnomocników gmin w sposób działem VI ustawy gminnej oznaczonym. Ci sami wybierają także w razie gdy albo patron nie wykonuje prawa prezentacji, albo gdy żaden z właścicieli obszaru dworskiego, nie należy do dotyczącego obrządku, brakującego lub brakujących do liczby pięciu członków lub ich zastępców. Jeżeli większość przy pierwszym i drugim głosowaniu nie została osiągnięta, uważani będą za wybranych ci, którzy przy drugim głosowaniu największą otrzymali liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Członkowie dozoru kościelnego wybierają z pośród siebie Przewodniczącego i jego Zastępcę. Pełnią oni swoje obowiązki bezpłatnie.

Zwyczajne posiedzenia mają się odbywać przynajmniej co sześć miesięcy.

Nadzwyczajne posiedzenie zwołuje przewodniczący wtenczas, jeżeli tego uzna potrzebę, a do dni czternastu, jeżeli tego zażąda paroch, patron,

3. Właściciel obszaru dworskiego, jeżeli należy do dotyczącego obrządku, lub jego zastępca przez niego z grona parafian wybrany.

Jeżeli jest kilku takich właścicieli, wybierają z pośród siebie jednego członka i jednego zastępcę na lat sześć.

Prawo głosowania z tytułu patronatu nie pozbawia prawa głosowania z tytułu własności obszaru dworskiego.

Oprócz tych stałych trzech członków dozoru kościelnego, wchodzi do niego dwaj delegaci wszystkich innych parafian i dwaj zastępcy wybrani przez pełnomocników gmin w sposób działem VI. ustawy gminnej oznaczonym. Ci sami wybierają także w razie, że albo patron niewykonuje prawa prezentacji, albo że żaden z właścicieli obszaru dworskiego, nie należy do dotyczącego obrządku, brakującego lub brakujących do liczby pięciu członków i ich zastępców. Jeżeli większość przy pierwszym i drugim głosowaniu nie została osiągnięta, uważani będą za wybranych ci, którzy przy drugim głosowaniu największą otrzymali liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Członkowie dozoru kościelnego wybierają z pośród siebie Przewodniczącego i jego zastępcę. Pełnią oni swoje obowiązki bezpłatnie, tylko połączone z tą czynnością wydatki w gotówce będą im zwrócone.

§. 14. Do ważności uchwał dozoru kościelnego wymaga się obecności Przewodniczącego i trzech głosujących.

§. 15. Dozór kościelny odbywa posiedzenia zwyczajne lub nadzwyczajne.

Zwyczajne posiedzenia mają się odbywać przynajmniej co trzy miesiące.

Nadzwyczajne posiedzenia zwołuje przewodniczący wtenczas, jeżeli tego uzna potrzebę, lub jeżeli tego zażąda paroch, patron, polityczna wła-

polityczna władza powiatowa lub dwóch członków dozoru kościelnego.

Przewodniczący, który ociąga się ze zwołaniem posiedzenia, tudzież członkowie dozoru kościelnego i ich zastępcy, którzy mimo otrzymanego zaproszenia nie przybywają na posiedzenia; a nieusprawiedliwiają swej nieobecności, ulegną grzywnie od 1 zł. do 5 zł.

3. Najdalej do końca września każdego roku sporządza preliminarz dochodu i rozchodu następnego roku i składa go w plebanii do wolnego przeglądu dla wszystkich parafian.

4. Najdalej do końca lutego każdego roku sporządza zamknięcie rachunków za rok ubiegły i składa je w plebanii do wolnego przeglądu dla wszystkich parafian przez dwa miesiące od dnia ogłoszenia.

(Ustęp ten opuszcza się).

5. Przeprowadza uchwalone przez konkurencyę budowy (§. 18.), — przeprowadza mniejsze budowle i naprawy nieprzekraczające rocznie 100 złr. bez dalszego odwołania się, o których zdaje sprawę w najbliższym zamknięciu rachunkowem.

dza powiatowa lub dwóch członków dozoru kościelnego.

Na każde posiedzenie winno być wezwanie doręczone każdemu członkowi lub jego zastępcy, jeżeli członek dla wykazanej słabości lub nieobecności przybyć nie może.

Przewodniczący, który ociąga się ze zwołaniem posiedzenia, i członkowie dozoru kościelnego i ich zastępcy, którzy mimo otrzymanego zaproszenia, nie przybywają na posiedzenie, lub takowe przedwcześnie opuszczają, będą karani przez polityczną władzę powiatową grzywnami od 5 do 25 zł.

§. 16. Dozór kościelny sprawuje następujące czynności:

1. zawiaduje dochodami majątku ściśle kościelnego w granicach §. 2. niniejszej ustawy określonych i bieżącym dochodem kościelnym;

2. czuwa nad utrzymaniem majątku kościelnego, nad utrzymaniem w dobrym stanie przyrządów i sprzętów kościelnych, niemniej budynków kościelnych i plebanalnych i zabezpiecza je nieprzerwanie od ognia.

3. najdalej do końca września każdego roku sporządza i przedkłada Wydziałowi powiatowemu preliminarz dochodu i rozchodu następnego roku, który go ze swojemi uwagami przesyła politycznej władzy powiatowej.

4. Najdalej do końca lutego każdego roku sporządza zamknięcie rachunków za rok ubiegły i wyklada je w swojej kancelaryi do ogólnego przeglądu dla wszystkich parafian przez dwa miesiące od dnia ogłoszenia, iż rachunki te wolno przeglądać w kancelaryi dozoru kościelnego.

Parafianom wolno jeszcze przez miesiąc jeden po upływie tego terminu wnieść swoje zarzuty do politycznej władzy powiatowej.

Skoro ten termin minie, przedłoży dozór kościelny zamknięcie rachunków Wydziałowi powiatowemu, który je ze swojemi uwagami przesyła politycznej władzy powiatowej.

5. Uchwala i przeprowadza budowle nieprzekraczające rocznie 50 zł. bez dalszego odwołania wszakże winien o tem zdać sprawę w najbliższym zamknięciu rachunkowem.

6. W przypadkach uznanej przez siebie potrzeby zebrania w drodze konkurencyi funduszków na przedsiębrać się mające budowle, udaje się przy dołączeniu wykazu majątku kościelnego, rachunków wszelkich dochodów i wydatków aż do ostatniego czasu i wykazu stanu kasy, niemniej planów i kosztorysów, do politycznej władzy powiatowej o wprowadzenie pertraktacyi konkurencyjnej.

§. 17. Polityczna władza powiatowa rozpisze pertraktację konkurencyjną i zawięzie do niej dotyczący ordynaryat i wszystkie do konkurencyi obowiązane strony. Dowody doręczenia należy złożyć przy rozpoczęciu pertraktacyi konkurencyjnej.

Przy rozprawie konkurencyjnej ma głos ordynaryat dotyczący i każda w moc fundacyi umowy lub ustawy do konkurencyi obowiązana strona, a mianowicie: paroch lub jego zastępca w funkcjach kościelnych, patron, lub tychże pełnomocnik, każdy obszar dworski, lub tegoż pełnomocnik, z każdej gminy pełnomocnik, wybrany bezwzględną większością głosów przez parafian tegoż obrządku, prawo wyboru w gminie mających.

Przy rozprawie konkurencyjnej ma głos ordynaryat dotyczący i każda w moc fundacyi, umowy lub ustawy do konkurencyi obowiązana strona a mianowicie: paroch, patron, który może się zastąpić pełnomocnikiem, każdy obszar dworski, z każdej gminy pełnomocnik wybrany bezwzględną większością głosów, przez parafian tegoż obrządku, prawo wyboru w gminie mających.

Każdej z tych stron należy się głos bez względu na to, czyli w danym razie przyczynia się lub nie przyczynia się do pokrycia kosztów.

Do powzięcia uchwały potrzebna jest obecność większej połowy uprawnionych do głosowania i absolutna większość obecnych.

§. 18. Przy pertraktacyi zastanowić się należy nad koniecznością budowy, nad planem i kosztorysem, niemniej nad ilością i sposobem opłaty lub prestacyj uiścić się mających przez konkurentów i ustanowić takowe według możliwości ze zgodnym porozumieniem się interesowanych.

Żaden parafianin nie może być pociągnięty w przeciągu jednego roku do wyższego datku konkurencyjnego, jak do takiego, który wyrównywa jednej trzeciej części opłacanych na teraz podatków stałych.

Jeżeli nagłość budowy jest uznana, a datki konkurencyjne na nią nie wystarczają, konkurencyja musi inne obmyślić środki dla pokrycia potrzebnych wydatków.

Polityczna władza powiatowa załatwia powzięte przez konkurencyą uchwały z wolnością odwołania się do wyższych władz politycznych i zwraca akta dozorowi kościelnemu, który przeprowadza uchwaloną budowę, przyczem winien

Polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu zdania Wydziału powiatowego wydaje załatwienie z wolnością odwołania się do wyższych władz politycznych i odstępuje akta komitetowi budownicemu, który składa się z parocha, pa-

się ściśle stosować do postanowień prawomocnie powziętych przy rozprawie konkurencyjnej.

trona i z trzech członków przez konkurencyę przy rozprawie konkurencyjnej do uchwalonej budowy wybranych.

§. 19. *Komitet budowniczy obejmuje przeprowadzenie budowy, wybiera przewodniczącego i jego zastępcę, i uchwała bezwzględną większością głosów.*

Co do sposobu przeprowadzenia budowy kosztów i żądania datków w pieniądzech, materiałach lub prestący w naturze i t. d.

Komitet stosować się winien ściśle do prawomocnie powziętych przy rozprawie konkurencyjnej postanowień-

§. 19. Najdalej we dwa miesiące po skończeniu budowy lub restauracyi, winien nadzór kościelny złożyć rachunki i uwiadomić wszystkich do konkurencyi obowiązanych, że takowe na plebanii w przeciągu jednego miesiąca od dnia ogłoszenia, przejrane być mogą, i że ci w tym samym czasie mają prawo do wniesienia swoich zarzutów do politycznej władzy powiatowej.

§. 20. Najdalej we dwa miesiące po skończonej budowie lub restauracyi, a jeżeli one trwają dłużej nad rok, najdalej we dwa miesiące po upływie każdego roku, winien komitet budowniczy złożyć rachunek i o tem uwiadomić wszystkich do konkurencyi obowiązanych z oznajmieniem, iż tenże u miejscowego proboszcza w terminie jednego miesiąca, licząc od dnia ogłoszenia, przejrzany być może.

Konkurenci mają prawo wniesienia swoich zarzutów do politycznej władzy powiatowej.

Po upływie powyższego terminu przesła dozór kościelny rachunki politycznej władzy powiatowej.

Po upływie powyższego terminu przesła komitet budowniczy rachunek Wydziałowi powiatowemu, który go ze swojemi uwagami przedłoży politycznej władzy powiatowej.

§. 20.

§. 21. Polityczna władza powiatowa sprawuje następujące czynności:

1. rozstrzyga zażalenia od uchwał dozoru kościelnego.

1. rozstrzyga zażalenia od uchwał dozoru kościelnego i komitetu budowniczego, niemniej spory zachodzące między temi dwoma ciałami.

2. dzierży kontrolę nad wszystkiemi czynnościami dozoru kościelnego, załatwia ułożone przez niego preliminarze i zażalenia przeciw nim wnoszone.

Obowiązana jest przynajmniej raz w trzy lata przekonać się przez delegata o stanie budynków kościelnych i plebańskich, o prowadzeniu spraw przez dozór kościelny i skontrolować akta i kasę.

3. załatwia rachunki dozoru kościelnego i komitetu budowniczego i zarzuty przeciw nim poczynione.

4. przekonuje się, ile razy uzna to za potrzebne, o czynnościach komitetu budowniczego.

5. ma prawo nałożenia na członków dozoru kościelnego i komitetu budowniczego za zaniedbywanie obowiązków kary pieniężne do wysokości

... i ściągnięcia ich w drodze przymusowej, orze-
 ka o odpowiedzialności członków dozoru kościel-
 nego i komitetu budowniczego wynikłej z rachunków
 i zaniechania obowiązków i ściąga w drodze
 przymusowej kwoty, na których zapłacenie tych
 członków z tytułu odpowiedzialności skazała.

W razie gdyby zaniechanie obowiązków
 było tego rodzaju, iż sprawowanie dalsze intere-
 sów, nie mogłoby być pozostawionem dozorowi
 kościelnemu, lub komitetowi budowniczemu, polity-
 czna władza powiatowa przystąpi do rozwiązania
 takowego i zarządzenia nowego wyboru, a aż do
 skutecznienia tegoż ustanowi na koszt winnych
 tymczasowy zarząd.

6. ściąga w drodze przymusowej należitości
 wynikłe z preliminarza zatwierdzonego i z zała-
 twionej pertraktacyi.

§. 22. Zażalenia od uchwał dozoru kościel-
 nego i komitetu budowniczego rozstrzyga z wolno-
 ścią dalszego toku instancyi polityczna władza
 powiatowa, zaś zażalenia od uchwał politycznej
 władzy powiatowej władza polityczna krajowa,
 również z wolnością dalszego toku instancyi.

Wszystkie zażalenia winne być wniesione do
 politycznej władzy powiatowej w terminie 30 dni.

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego z projektem do ustawy o zniesieniu prawa propinacyjnego wyszynku i zaprowadzenia miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w mieście Samborze.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 12. Października b. r. przekazał Wysoki Sejm komisji administracyjnej do sprawozdania wniosek Wydziału krajowego tyczący się zniesienia propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży gorących napojów w mieście Samborze i zaprowadzenia natomiast opłat konsumcyjnych i policyjnych.

Wniosek zniesienia prawa propinacyjnego w sposób projektem do ustawy wskazany wyszedł z uchwały Rady gminnej miasta Sambora, Rada powiatowa Samborska na zasadzie §. 99 ust. gminnej popiera go najusilniej, a Wydział krajowy po wszechstronnem zbadaniu sprawy przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały.

Zdaniem Komisji administracyjnej pożądanem jest, ażeby propinacyjne prawa miastom służące po myśli §. 38. ust. propin. z 30. Grudnia 1875 Nr. 55. Dz. u. i rozp. kraj. z roku 1877. jak najspieszniej były uchylone w sposób regulujący po słuszności dochody miast z tego źródła płynące. Wiadomo bowiem, że miasta po największej części wykonują swoje prawa propinacyjne w drodze wydzierzawienia propinacyjnych dochodów.

Kontrola nad szynkarzami jest ztąd bardzo utrudnioną, a dowolności i nieprawidłowemu częstokroć wyzyskiwaniu ludności obszerne zostawione pole, — zapobiega temu przemiana dochodów z propinacyi na stale unormowane opłaty konsumcyjne.

Dochód z propinacyi miejskiej w Samborze przynosi według budżetu miasta z trzechletniego przecięcia około 43.000 zł. rocznie, opłaty konsumcyjne i policyjne w projektowanej ustawie postanowione, zastosowane są do tej kwoty dochodu rocznego, uchwaliła je Rada gminna miasta Sambora, były ogłoszone stosownie do §. 86. ust. gminnej, niepodniesiono przeciw temu ani zarzutów, ani uwag żadnych, zaczem i komisya administracyjna poczytuje rzeczzone opłaty za słuszne i stosunkom miejscowym właściwe.

Przedłożony Wysokiej Izbie projekt do ustawy w mowie będącej ułożony według ustawy przez c. k. Rząd dla miasta Lwowa wniesionej, a na początku tej sesji przez Wysoki Sejm uchwalonej; Komisya nieprzyjęła jedynie postanowienia zawartego w Art. IX. ustępie 4tym, który do przeprowadzenia postępowania karnego w razie ukrócenia opłat konsumcyjnych powoływał władze pzzemysłowe, albowiem według §. 34. ust. prop. z 30. Grudnia 1875 powołaną jest do tych czynności polityczna władza powiatowa. Inne zmiany są stylistycznej natury.

Komisya administracyjna wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- A.** Załączoną pod *A.* ustawę o zniesieniu propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży gorących napojów, o zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w mieście Samborze.

We Lwowie 18. Października 1881. r.

Grocholski w. r.
Przewodniczący.

Marceli Madeyski w. r.
Sprawozdawca.

U s t a w a

z dnia . . . . . o zniesieniu propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży gorących napojów, o zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w mieście Samborze.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Propinacyjne prawo wyszynku i sprzedaży gorących napojów, jako to: piwa, wódki, miodu, araku i rumu, tudzież tak zwanych słodzonych napojów, w propinacyjnym okręgu miasta Sambora, — nadane gminie miasta Sambora dyplomem Cesarza Józefa II. z dnia 26. Czerwca 1788 zostaje zniesionem.

Art. II.

Do okręgu propinacyjnego, względnie poborowego, miasta Sambora należą: miasto Sambor, tudzież przedmieścia Powodowa, Powtórnia, Zamiejska, Średnia, Dolina i Zawidówka, stanowiące osobne gminy katastralne.

Art. III.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, podlega wyszynk i handel wszelkich napojów propinacyjnych w okręgu propinacyjnym miasta Sambora ogólnym przepisom przemysłowym, o ile niniejsza ustawa inaczej nie postanawia; od tego dnia nie mogą takie przedsiębiorstwa być wykonywane na mocy prawa propinacyi.

Opłaty konsumcyjne.

Art. IV.

Gminie miasta Sambora służy prawo pobierania następujących opłat:

- 1) Od esencji ponczowej, likierów, rosolisów i wszelkich słodzonych napojów spirytusowych przy wprowadzaniu 25 (dwadzieścia pięć) zł. w. a. za jeden hektoliter (100 litrów).
- 2) Od rumu, araku, koniaku, śliwownicy, wódki i spirytusu tak przy wyrobie, jak przy wprowadzaniu 80 ct. za jeden stopień hektolitrowy, tj. za każdy w jednym hektolitrze według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze $+ 12^{\circ}\text{R}$ odmierzony stopień. Opłacie tej podlegają przy wprowadzaniu także inne płyny, w których spirytus stanowi główną część składową.
- 3) Od piwa bez względu na jakość napoju tak przy wyrobie jak przy wprowadzaniu 4 zł. 50 ct. (cztery zł. pięćdziesiąt ct.) w. a. za jeden hektolitr (100 litrów).

4) Od miodowych napojów, jako to: miodu pitnego, wiśniaku, maliniaku, lipniaku i dereniaku:

- a) przy wprowadzaniu 12 (dwanaście) zł. w. a. za jeden hektoliter (100 litrów).
- b) przy wyrobie miodu pitnego 36 (trzydzieści sześć) zł. w. a. za każdy cetnar metryczny (100 kilogramów) miodu przasnego (patoki) użytego do warzenia czyli wyrobu napoju.

Art. V.

Ustanowione w Art. IV. opłaty konsumcyjne pobierać się będzie bezpośrednio przy wyrobie i przy wprowadzaniu wymienionych napojów do okręgu propinacyjnego, względnie poborowego miasta Sambora. (Art. II.)

Napoje wymienione w art. IV. przerabiane z wódki lub spirytusu, opłacone już przy wyrobie lub przy wprowadzeniu, nie podlegają nadto żadnej opłacie konsumcyjnej miejskiej.

Art. VI.

Opłaty w Art. IV. ustanowione obciążają tylko miejscową konsumcję w miejscowościach Art. II. wymienionych, nie mogą zatem obciążać ani wyrobu miejscowego, ani też obrotu handlowego.

Art. VII.

Przemysłowcom miejscowym, trudniącym się wyrobem, przetwarzaniem lub przerabianiem tudzież handlem napojów w Art. IV. wymienionych, jeżeli one przy wprowadzaniu według postanowienia Art. IV. opłacone zostały, należy przy wywozie tychże napojów z okręgu poborowego, zwrot miejskiej opłaty konsumcyjnej w następującej wysokości:

1) Za rum, arak, koniak, śliwovicę, wódkę i spirytus przy wywozie w ilości najmniej 25 litrów, 72 centów za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze, według skali 100-dzielnego alkoholometru przy temperaturze $+12^{\circ}$ R. odmierzony stopień.

2) Za ponczową esencję, likiery, rozolisy i inne słodzone napoje, jeżeli zawierają najmniej 30 procent alkoholu, przy wywozie najmniej 25 litrów w jednym naczyniu, lub we flaszkach jednolitrowych 7 zł. 20 ct. (siedem złotych dwadzieścia centów w. a.) za jeden hektoliter (100 litrów). — Za inne napoje spirytusowe tak mało osłodzone, że okażą na 100 alkoholometrze więcej jak 30 stopni, należy się jak za wódkę zwrot 72 ct. za każdy stopień hektolitrowy.

3) Za niezepsute piwo, które przy próbie po wydzieleniu kwasu węglowego wskaże najmniej $2\frac{1}{2}$ stopnia sacharometru, przy wywozie w ilości najmniej pół hektolitra (50 litrów) 3 zł. 90 ct. (trzy zł. dziewięćdziesiąt ct. w. a.) za jeden hektoliter (100 litrów).

4) Za miód pitny nie zepsuty przy wywozie w ilości najmniej 25 litrów 9 zł. 25 ct. (dziewięć zł. dwadzieścia pięć ct. w. a.) za jeden hektoliter (100 litrów).

Przewóz napojów gorących podlegających miejskiej opłacie konsumcyjnej, przez poborowy okręg miasta Sambora (transito) jest wolnym od opłaty, i ma być unormowany w myśl przepisów obowiązujących co do rządowego konsumcyjnego podatku rogatkowego.

Art. VIII.

Bliższe postanowienia pod względem poboru oznaczonych w Art. IV. miejskich opłat konsumcyjnych od gorących napojów i pod względem uiszczania zwrotu opłaty przy wywozie tych płynów, tudzież co do organów do sprawowania tych czynności powołanych, jakoteż co do sposobu wykonywania kontroli przy poborze i zwrocie rzeczonych opłat, wydane zostaną ze strony Rządu osobnym rozporządzeniem.

Przepisy obowiązujące co do poboru i kontroli rządowego podatku konsumcyjnego w zamkniętych miastach od wyrobu i przywozu napojów, należy analogicznie zastosować do poboru i kontroli miejskich opłat niniejszą ustawą zaprowadzonych.

Art. IX.

O ile miejskie opłaty konsumpcyjne pobierają organa c. k. administracyi skarbowej razem z rządowym podatkiem konsumpcyjnym jako dodatki do tego podatku, znajduje do przekroczeń zastosowanie ustawa karna o przekroczeniach skarbowych i przysłuży judykatura co do tych przekroczeń organom i władzom, powołanym do wykonywania przepisów ustawy karnej o przekroczeniach skarbowych.

W innych wypadkach karane będą czyny i zaniebania, przez które gminę miasta Sambora o należącą się jej opłatę konsumpcyjną ukrócono lub ukrócić usiłowano, jako przekroczenia grzywnami równającemi się dwu do ośmiokrotnej opłacie, o którą przez przekroczenie gminę ukrócono lub na ukrócenie narażono.

W razie niemożliwości ściągnięcia grzywny, nastąpić ma kara aresztu, przyczem za pięć złotych wymierzyć należy jeden dzień aresztu. Kara aresztu nie może przewyższać trzech miesięcy.

Do przeprowadzenia postępowania karnego powołaną jest polityczna władza powiatowa, i obowiązują przytem przepisy o postępowaniu władz politycznych w sprawach karnych z powodu wykroczeń.

Grzywny przez władze polityczne orzeczone, wpływają do kasy gminnej na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Opłaty policyjne.

Art. X.

Oprócz opłat konsumpcyjnych od gorących napojów w Art. IV. ustanowionych, pozwala się gminie miasta Sambora pobierać opłatę policyjną od każdego wyszynku tych napojów wykonywanego w poborowym okręgu miasta Sambora 20 (dwadzieścia) zł. w. a rocznie, bez różnicy, czy wyszynk jest wykonywany jako samoistna przemysłowość, czy jako akcesoryum innej przemysłowości.

Ta miejska opłata ma być uiszczaną w półrocznych ratach z góry, zawsze 1. stycznia i 1. lipca każdego roku do miejskiej kasy miasta Sambora, a to, w razie uchybienia terminu zapłaty z 6% odsetkami zwłoki.

Jeżeli obowiązek uiszczania tej opłaty zaczyna się od późniejszego terminu, uści obowiązuje pierwszą ratę w takiej ilości, jaka stosunkowo wypadnie za czas od dnia obowiązku opłaty do następnego 1. stycznia lub 1. lipca.

Kto w poborczym okręgu miasta Sambora zamierza wykonywać gałęź zarobkową, podlegającą tej opłacie policyjnej, winien jest przed rozpoczęciem przedsiębiorstwa, kto zaś w czasie wejścia niniejszej ustawy w życie, wykonuje taką gałęź zarobkową, bądź samoistnie, bądź jako akcesoryum innej przemysłowości, winien w przeciągu 14 dni donieść o tem Zwierzchności gminnej i opłacić należność powyżej ustanowioną. Kto z pominięciem tego doniesienia rozpoczyna albo dalej wykonuje takie przedsiębiorstwo, lub uboczną gałęź zarobkową, podlegającą policyjnej opłacie, popełnia przestępstwo policyjne i zapłaci prócz właściwej należności, nadto grzywnę tej samej wysokości.

Art. XI.

Opłaty policyjne w Art. X. oznaczone, pobiera gmina miasta Sambora tak jak inne opłaty gminne.

Obejście obowiązku do uiszczania tych opłat będzie karanem grzywnami.

Grzywny z powodu ukrócenia dochodów gminy z opłat policyjnych, orzeka i ściągą Zwierzchność gminna dla gminnego funduszu ubogich.

Jeżeli grzywna policyjna nie może być ściągnięta z powodu ubóstwa zasądzonego, zamienioną będzie na karę aresztu, licząc po 5 zł. za jeden dzień aresztu.

Postanowienia ogólne.

Art. XII.

Co do odwołania się od orzeczeń i zarządzeń Zwierzchności gminnej — tak względem wymiaru i poboru, jak zwrotu opłat gminnych, jako też w sprawach karnych — obowiązują postanowienia ustawy gminnej.

Art. XIII.

Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej, tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy i rozporządzenia, tyjące się wykonywania propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży gorących napojów, równocześnie ustają wszelkie w okręgu poborowym miasta Sambora przez gminę tego miasta z tytułu prawa propinacyi, czy to na własny rachunek, czy też przez wydzierżawienie wykonywane przedsiębiorstwa przemysłowe wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych, a zarazem także prawo gminy miasta Sambora do pobierania z mocy ustawy z dnia 15. stycznia 1881 ustanowionych opłat propinacyjnych i dodatków gminnych od wyrobu i wprowadzania tych napojów.

Art. XIV.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie w 90 dni po jej ogłoszeniu.

Art. XV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i skarbu.

Aleg. 131.

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublinach.

Wysoki Sejmie!

Komisja kultury krajowej wyrazić musi ubolewanie swoje, że sprawozdanie Wydziału krajowego o szkołach Dublańskich tak późno przedstawione zostało Wysokiemu Sejmowi, iż komisja kultury krajowej nie jest już w stanie roztrząsnąć wszystkich nader ważnych kwestyj, które bliższe zastanowienie się nad sprawozdaniem nastęrcza. Najważniejszą zatem część sprawozdania odraczając do przyszłej sessji sejmowej, komisja kultury krajowej ogranicza się w niniejszem sprawozdaniu do załatwienia tych spraw, które aczkolwiek mniej ważne, żadną miarą zwłoki nie cierpią, a które na stronie 10. sprawozdania Wydziału krajowego są wyszczególnione.

Ustępem V. uchwały sejmowej z 24. lipca 1880 r. upoważniony był Wydział krajowy do użycia sumy 11.095 zł. na zaspokojenie najnaglejszych preliminarzem na rok 1880. i 1881. nie objętych potrzeb zakładów Dublańskich. Suma ogólna tych potrzeb obrachowana została przez Wydział krajowy na 29.225 zł. 95 ct.

Część robót zabezpieczających te potrzeby już w 1881. r. wykonaną została mianowicie:

1. Roboty konserwacyjne, osuszenie i obrukowanie mieszkań i budynku szkolnego (7.289 zł. 84 ct.).

2. Urządzenie gnojowni (899 zł. 74½ ct.).

3. Budowa cegielni (1662 zł. 46 ct.).

4. Sondowanie gruntu pod projektowane budynki i studnię (248 zł. 88 ct.).

Inne roboty jak stajnia dla bydła obrachowana na 8.047 zł. i urządzenie żłobów 292 zł. 2½ ct. są w trakcie wykonania.

Nakłady uznane przez Wydział krajowy za pilne i konieczne lecz jeszcze nie porobione są:

Studnia (1.000 zł.), szopa (800 zł.), kuźnia (500 zł.), sprawienie maszyn do wyrobu drenów (650 zł.), zakupno bydła (2.000), drenowanie 16 hektarów gruntu (1.600 zł.), melioracja łąk (2.740 zł.).

Suma ogólna nakładów już poczynionych lub przez Wydział krajowy projektowanych wynosi zatem 27.729 zł. 95 ct. a gdy się do tej sumy doda 1.496 zł. za najem pomieszkań dla profesorów i asystentów w roku 1881. i 1882., której to sumy Wydział krajowy w budżecie na rok 1882. nie umieściwszy w sprawozdaniu swoim jako nakład na potrzeby szkół Dublańskich umieścił — otrzyma się kwotę 29.225 zł. 95 ct. zgodnie z tą, która w sprawozdaniu Wydziału krajowego jest wykazana.

Z kwoty tej 29.225 zł. 95 ct. potrącić należy 11.095 zł. wyasygnowanych już na mocy uchwały sejmowej z 24. Lipca 1880. r. pozostaje zatem do pokrycia 18.130 zł. 95 ct.

Komisya kultury krajowej nie podziela wszakże zdania Wydziału krajowego, by wszystkie potrzeby przez Wydział krajowy wyszczególnione równie były pilne i konieczne, mianowicie:

Z nakładem 650 zł. na maszynę do drenowania należy się wstrzymać zdaniem komisji kultury krajowej, aż do dokładnego przekonania się, o ile glina w Dublanach zdatną jest do wyrobu rurek drenowych i o ile kosztem 1.662 zł. postawiona cegielnia da się bez znacznych nakładów do wypalenia i suszenia rurek zastosować.

Nakładu 1.600 zł. na drenowanie i 2.740 zł. na melioracyą łąk, komisya kultury krajowej, mając pewne wątpliwości o jego stosowności i konieczności, nie uważa za potrzebne Wysockiemu Sejmowi do zatwierdzenia zalecać.

Nakład 2.000 zł. na zakupno krów, uważa komisya kultury krajowej za zbyt wysoki i sądzi że kwotą 1.000 zł. doraźnej potrzebie uczyni się zadosyć.

Wystawienie kuźni za 500 zł. uznane zostało za zbytęczne i nie odpowiadające rzeczywistym potrzebom gospodarstwa.

Natomiast jako konieczne i pilne uważa komisya kultury krajowej:

Zapłacenie należności za najem mieszkań dla profesorów w Dublanach w kwocie 1.496 zł., które ponieważ w budżecie na 1882. umieszczone zostały, niniejszem sprawozdaniem objęte być muszą.

Dalej wystawienie nowej studni (1.000 zł.) i szopy na zboże (800 zł.).

W ten sposób kwota 18.130 zł. 95 ct. wykazana jako potrzebna zredukowałaby się o kwoty:

650 zł.	(maszyny do wyrobu drenów),
1.600 „	(na wydrenowanie 16 hektarów gruntu),
2.740 „	(na amelioracyą łąk),
500 „	(na wystawienie kuźni),
1.000 „	(odciągniętych z 2.000 zł. na zakupno krów).

Razem o kwotę 6.490 zł. skutkiem czego suma potrzeb koniecznego pokrycia wymagająca nie 18.130 zł. 95 ct. lecz 11.640 zł. 95 ct. wynosi.

Komisya kultury krajowej podziela zdanie Wydziału krajowego co do sposobu pokrycia tej kwoty przez użycie na ten cel:

1. reszty funduszu na budowę laboratorium	2.593 zł.
2. reszty subwencji krajowej na budowę laboratorium zwracanej ratami przez Towarzystwo gospodarskie galicyjskie	1.500 zł.
Razem	4.093 zł.

3. przez uzyskanie reszty potrzebnej kwoty mianowicie 7.547 zł. 95 ct. (w okrągłej sumie 7.600 zł.) zaciągnięciem pożyczki spłacalnej przez amortyzacyę na majątność Dublańską.

Oprócz tych potrzeb jest wszakże jeszcze jedna, która koniecznie zaspokojenia wymaga, a o której sprawozdanie Wydziału krajowego na stronie 14. ustęp V. wspomina. Namiestnictwo stanowczo zażądało spłaty pożyczki bezprocentowej w kwocie 4.000 zł. udzielonej c. k. Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu na szkołę Dublańską z funduszu ochotników wojskowych galicyjskich.

Komisya kultury krajowej sądzi, że na zaspokojenie tej należytości należałoby powiększyć pożyczkę hipoteczną na Dublany zaciągnąć się mającą o tę kwotę 4.000 zł. tak, żeby pożyczka ta w ogólnej kwocie 11.600 zł. wynosiła.

W ten sposób wszystkim potrzebom doraźnym i koniecznym szkół i folwarku Dublańskiego stałoby się zadosyć.

Na podstawie powyższych uwag komisya kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na rok 1882. do wysokości 1.500 zł. na pokrycie następujących potrzeb:

- a) Na zapłacenie czynszu za najem pomieszczeń dla profesora, adjunkta, asystenta i docenta szkoły wyższej Dublańskiej w roku 1881. a dla jednego asystenta więcej w roku 1882. (1.496 zł.)
- b) Na zaspokojenie nadzwyczajnych potrzeb szkół i folwarku Dublańskiego w tem sprawozdaniu wyszczególnionych a preliminarzem na rok 1882. nie objętych.
- c) Na spłacenie pożyczki bezprocentowej zaciągniętej przez c. k. Towarzystwo gospodarskie galicyjskie na szkoły dublańskie z funduszu ochotników wojskowych galicyjskich (4.000 zł.)

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia na powyższe sub *a*, *b*, *c*, wyszczególnione, a kredytem 1.500 zł. sub I. udzielonym w zupełności nie pokryte potrzeby:

1. Resztę funduszu budowy laboratorium chemicznego w Dublanach w gotowiźnie, należytościach czynnych i materiałach (2.593 zł.)
2. pożyczki hipotecznej spłacalnej przez amortyzacyą, którą niniejszem upoważnia się Wydział krajowy zaciągnąć na majątność Dublańską w kwocie 11.600 zł.

We Lwowie dnia 20. Października 1881. r.

Przewodniczący:

Czartoryski. w. r.

Sprawozdawca:

Józef Michałowski. w. r.

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o wniosku posłów Romanowicza i Merunowicza w przedmiocie opieki nad krajowem rękodzielnictwem.

Wysoki Sejmie!

Przekazany komisji kultury krajowej wniosek posłów Romanowicza i Merunowicza żąda, aby Wysoki Sejm powziął następujące uchwały :

„I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na podstawie §. 19. statutu krajowego, wypowiada przekonanie, iż dla pomyślnego rozwoju przemysłu rękodzielniczego jest niezbędnem, ażeby przy zamierzonej reformie ustawy przemysłowej postanowiono :

a) iż obok dwóch kategorii przemysłu przyjętych w obowiązującej ustawie przemysłowej t. j. przemysłu wolnego i koncesyonowanego ma być utworzoną w nowej ustawie trzecia kategoria przemysłu rękodzielniczego, obejmująca te rodzaje zarobkowości, które zdolne są artystycznego wydoskonalenia i w których osobista kwalifikacya kierowników i wykonawców rozstrzyga o trwałości, dobroci i gęście wyrobu ;

b) aby dla tej gałęzi przemysłu postanowiono, iż mogą one być wykonywane tylko za wykazaniem się odpowiednią kwalifikacją, a mianowicie: ukończeniem przynajmniej szkoły ludowej i nauki uzupełniającej, albo szkoły przemysłowej w miejscach gdzie istnieje — dalej odbyciem praktycznej nauki (terminu) u przedsiębiorcy i pewnym czasem praktyki jako robotnik ;

c) aby przepisy o korporacjach przemysłowych ułożono w sposób tak stanowczy, by one wszędzie weszły w życie.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd :

a) żeby w wykonaniu obowiązujących przepisów o podatku zarobkowym mężom zaufania nadał wpływ większy, niż dotychczas na rozkład podatków ;

b) aby w drodze konstytucyjnej wyrobił uwolnienie Stowarzyszeń: surowcowych, magazynowych i produkcyjnych, zakładanych w celach rękodzielniczych,—od wszelkich podatków na przeciąg trzech lat od założenia.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby dla spraw przemysłu rękodzielniczego utworzył kuratoryę, któraby czuwała nad intelektualnemi, ekonomicznemi i organizacyjnemi sprawami tego przemysłu i dla kuratorji tej ułożył statut.

IV. Sejm wstawia w budżet funduszu krajowego na r. 1882. kwotę 10.000 zł. do rozporządzenia Wydziału krajowego na cele przemysłu rękodzielniczego na podstawie wniosków utworzyć się mającej kuratorji.“

Z treści powołanego wniosku wynika, iż chodzi tu o trzy odrębne czynności: a mianowicie:

a) O wypowiedzenie zdania, w jakim kierunku zamierzona reforma ustawy przemysłowej dla zadośćuczynienia potrzebom rękodzielnictwa krajowego miałyby być przeprowadzoną.

b) O wezwanie c. k. Rządu:

I. ażeby przez zmianę obowiązujących przepisów o podatku zarobkowym, nadał mężom zaufania wpływ większy, niż jest obecny na rozkład podatków;

II. aby w drodze konstytucyjnej wyjednał uwolnienie stowarzyszeń surowcowych, magazynowych i produkcyjnych, zakładanych w celach rękodzielniczych od wszelkich podatków na przeciąg trzech lat;

c) wreszcie, aby Sejm polecił Wydziałowi krajowemu ustanowienie kuratorji dla spraw rękodzielnictwa i otworzył temuż kredyt do wysokości 10.000 zł. na cele przemysłu rękodzielniczego.

Do należytego a wyczerpującego ocenięcia spraw poruszonych wnioskiem w mowie będącym, potrzebywała komisya więcej czasu niż go w obec u schyłku będącej sesji mieć mogła. Ztąd niechcąc sprawę ważną i doniosłą pobieżnie traktować, postanowiła komisya prosić Wysokiego Sejmu o przekazanie głównej części wniosku posłów Romanowicza i Merunowicza a w szczególności I., II. i III. działu do bliższego zbadania Wydziałowi krajowemu.

Jeżeli jednak komisya kultury krajowej uznała za stosowne odstąpić główne części wniosku posłów Romanowicza i Merunowicza do bliższego zbadania i ocenięcia Wydziałowi krajowemu, to z drugiej strony jest już dziś w możności oświadczyć, iż zdaniem jej sprawy rękodzielnictwa krajowego potrzebują czynnej pomocy ze strony Wysokiego Sejmu i że wyznaczenie już obecnie pewnego zasiłku na cele rękodzielnictwa krajowego wielce by się przyczynić mogło do rozwoju tej ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego.

Celami tymi zdaniem komisji byłoby przedewszystkiem zakładanie w niektórych miastach prowincjonalnych szkół dla terminatorów na wzór kursów naukowych pozakładanych przez Towarzystwo pedagogiczne w Przemyślu, Jarosławiu i Rzeszowie, ustanowienie stypendyów dla odznaczających się zdolnościami czeladników, w celach dalszego kształcenia się i udoskonalenia w rzemiośle w wzorowych warstatach za granicą.

Na podstawie powyższego wywodu komisya kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wniosek posłów Romanowicza i Merunowicza przekazuje się Wydziałowi krajowemu do bliższego zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 5000 zł. na r. 1882. na cele przemysłu rękodzielniczego.

Lwów dnia 21. Października 1881.

Przewodniczący:

J. Czartoryski w. r.

Sprawozdawca:

Abrahamowicz w. r.

Aleg. 133.

Sprawozdanie

komisyi edukacyjnej o wniosku posła Sawczyńskiego w sprawie ustanowienia osobnych katechetów przy Seminarjach nauczycielskich we Lwowie i Krakowie.

Prześwietna Izbo!

Na posiedzeniu sejmowem z dnia 30. czerwca 1880 zrobił poseł Sawczyński wniosek następującej treści:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wyjednał

1. ustanowienie stałych katechetów dla każdego Seminarjum nauczycielskiego z osobna,
2. przyznanie tymże katechetom stopnia płacy i zakresu zajęcia przyznanych nauczycielom i władzom seminaryalnym.

Wniosek ten nie przyszedł dla braku czasu pod obrady Sejmu, wszelako c. k. Rząd uczynił mu w wielkiej części zadosyć, zaprowadzeniem stałych i dobrych katechetów, przy Seminarjach nauczycielskich na prowincyi.

Jednak nie w zupełności, albowiem: 1. Seminarja męskie i żeńskie w Krakowie i we Lwowie nie mają swoich katechetów, ale obchodzą się jednym; 2. katecheci pobierają dotąd płacę niższą, aniżeli inni nauczyciele tych samych zakładów.

Tymczasem obowiązki i stosunki ich nie zmieniły się od tego czasu i te same względy, które przemawiały przed rokiem za nadaniem każdemu z Seminarjum we Lwowie i w Krakowie osobnego katechety, i za porównaniem katechetów co do płacy z innymi nauczycielami seminarjów, zostały w swojej sile. Tym znów powodowany poseł Sawczyński złożył w bieżącej sesyi na dniu 10. października b. r. do łaski Marszałkowskiej wniosek następujący:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby wyjednał:

1. Ustanowienie osobnych katechetów dla każdego Seminarjum nauczycielskiego we Lwowie i w Krakowie,
2. przyznanie katechetom seminaryjnym w kraju płacy przyznanej świeckim nauczycielom seminarjów.

Wniosek ten przekazał Sejm komisyi edukacyjnej.

Komisyja zdając z niego sprawę może tylko powtórzyć i przypomnieć Prześw. Izbie znane powody, które już w roku zeszłym Izba z ust wnioskodawcy słyszała.

Powody te są następujące: Co do pierwszego, to jest, co do potrzeby ustanowienia osobnych katechetów przy seminarjach męzkich, a osobno przy żeńskich w Krakowie i we Lwowie, za-

chodzi ten powód, że katecheci seminaryjni uczą religii nietylko w seminaryum samem, ale że w połączonej z takowem szkole ćwiczeń, czyli, zważywszy, że mają po dwa seminaria w czterech zakładach razem, przez co liczba godzin (nie licząc exort niedzielnych) wynosi trzydzieści, kiedy ustawa sama obowiązuje nauczyciela tylko do 25 godzin tygodniowo. Ten nadmiar pracy obciąża katechetów, nauczanie młodzieży starszej w seminaryum samem codziennie w szkole ćwiczeń, utrudnia im zadanie, zaś udział starań i uwaga katechety na dwa zakłady różne, sprawia, że one żadnemu dość czasu i pieczołowitości poświęcić, bo żadnych uczniów dostatecznie znać, ani na nich skutecznego wpływu rozwinąć nie może.

Co do drugiego, to jest, co do zrównania w płacy katechetów seminaryjnych z nauczycielami świeckimi tychże zakładów, rzeczą jest istotnie niesprawiedliwą, i rażącą, iżby katecheta, który odbył wszystkie nauki gimnazyalne i uniwersyteckie, miał stanowisko nauczyciela szkół ludowych, takie samo jak ma nauczyciel, który tylko w szkole ludowej, co najwięcej w niższych klasach gimnazyalnych i w seminaryum nauki pobierał, kiedy nauczyciele świeccy tych samych zakładów mają stanowisko nauczycieli szkół średnich.

Nadto, w szkołach średnich można tej różnicy pomiędzy płacą i stopniem katechetów a nauczycieli świeckich: Jakie względy słuszności lub pożytku zaprowadziły ją i utrzymują w seminaryach?

Słuszności nie ma, bo katecheta, który tak samo jak nauczyciel świecki pobierał i ukończył nauki uniwersyteckie, i który w zakładzie ma nie mniejsze od tamtego zadanie i pracę, należy się równe jak tamtemu wynagrodzenie i w płacy i w stopniu. Pożytku zaś nie ma, ale owszem jest szkoda: jest to bowiem poniżeniem i upośledzeniem katechety w oczach uczniów, którzy widząc, że władza i ustawy uważają i wynagradzają katechetę niżej od innych nauczycieli, muszą z tego wnosić, że i osoba i nauka jego mają wartość i wagę mniejszą, niż inni członkowie ciała nauczycielskiego i inne przedmioty nauki. A że powaga katechety i wpływ jego cierpieć na tem musi, że stanowisko nierówne temu, jakie mają nauczyciele świeccy, może pośrednio obudzić w uczniach lekceważenie nie tylko wykładającego katechety ale i przedmiotu jaki on wyklada, i zasad, jakich naucza, to jest w najlepszym razie blizką a wcale nie pożądaną możliwością.

Na tych powodach oparta komisya edukacyjna może tylko oświadczyć się w zupełności za wnioskiem posła Sawczyńskiego, i podać go w dosłownem brzmieniu do uchwały Prześwietnej Izby: wnosi zatem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić“:

„Wzywa się ces. król. Rząd, aby wyjednał:

1. Ustanowienie osobnych katechetów do każdego Seminaryum nauczycielskiego we Lwowie i w Krakowie.

2. Przyznanie katechetom seminaryalnym w kraju, płacy przyznanej świeckim nauczycielom seminaryów.

Majer
Przewodniczący.

T a r n o w s k i
Sprawozdawca.

Aleg. 134.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Władysława Wolańskiego w sprawie opustu podatku gruntowego z powodu klęsk elementarnych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 5. października b. r. przydzielony komisji administracyjnej wniosek posła Władysława Wolańskiego składa się z 3 części.

Pierwsza jest powtórzeniem kilkakrotnie ponawianych wezwań do c. k. Rządu, domagających się rozszerzenia przepisów o opustach podatku gruntowego z powodu klęsk elementarnych i na inne dotychczasową ustawą nieprzewidziane rodzaje klęsk, jak zniszczenie plonu przez mrozy, wiatry, posuchę, myszy, szkodliwe owady itp.

Komisya jest silnie przekonaną o słuszności i potrzebie takiego rozszerzenia dotychczasowych zastarzałych przepisów, a i Wysoki Sejm kilkakrotnie powtórzonemi rezolucjami do c. k. Rządu potrzebę tę wypowiedział — zbyt czynnem przeto byłoby, dobrze Izbie sejmowej znane argumenta, potrzebę tę uzasadniające, ponownie przytaczać.

Nie były też te wezwania do c. k. Rządu zupełnie bezskutecznymi, bo jakkolwiek dotąd pozytywnego rezultatu nie osiągnęły, to nie spotkały się przecie z odmowną odpowiedzią, owszem reskryptem c. k. Ministerstwa finansów z dnia 22. kwietnia 1875 l. 3928 i powołaniem się na ten reskrypt w odpowiedzi na rezolucję sejmową z roku 1876. oznajmił c. k. Rząd, że sprawa rozszerzania istniejących dotąd przepisów co do opustu podatku gruntowego i inne jak dotychczasową ustawą przewidziane klęski w obsiewach, wziętą będzie pod rozwagę przy wniesieniu projektu do ustawy przewidzianej w §. 6. ustawy o regulacji podatku gruntowego z dnia 24. maja 1869. mającej normować przyzwalanie opustu w podatkach z powodu klęsk elementarnych.

Jakkolwiek przeto te po dwakroć powtórzone oświadczenia c. k. Rządu mieszczą w sobie uznanie potrzeby rewizyi dotychczasowych przepisów w kierunku wypowiedzianych przez Sejm życzeń i zapowiedź mającej; niemniej zapowiedź ta dotąd w czyn się nie przeobraza — mimo, że klęski rolnika dotyczące nie czekają. Przyspieszenie przeto zapowiedzianej rewizyi rzezzonej ustawy wydaje się tak pożądanem, że komisya nie wacha się w tym duchu zmodyfikowanego wniosku p. Wł. Wolańskiego Wysokiemu Sejmowi do uchwały zalecić.

Druga część wniosku uzupełniona i wyjaśniona przemówieniem wnioskodawcy przy motywowaniu zawiera żądanie, by wymiar opustu podatkowego w stosunku do zniszczonego plonu był sprawiedliwiej unormowane — niż to dotychczasowa ustawa postanawia.

Dotychczasowa ustawa z dnia . . . . . zawiera postanowienie, że w wypadku całkowitego zniszczenia plonu ma być dozwolony opust całkowity — w razie zniszczenia połowy plonu i wyżej opust połowy podatku — w razie zniszczenia $\frac{1}{3}$ plonu i wyżej opust $\frac{1}{4}$ podatku — a zniszczenie poniżej $\frac{1}{3}$ plonu nie mają być zgoła uwzględniane. Że zniszczenie poniżej $\frac{1}{3}$ plonu n. p. $\frac{1}{4}$ plonu jest bardzo dotkliwym, dowodzić nie potrzeba — wszak wiadomo każdemu praktycznemu gospoda-

rzowi, że ta część plonu w bardzo licznych wypadkach stanowi dopiero właściwy dochód rolnika — już przeto wykluczenie od prawa opustu tej części szkody jest niesprawiedliwym. Lecz jeszcze bardziej rażącymi są powyższe odstopniowania opustów w stosunku do szkody; według nich bowiem opust powyżej $\frac{1}{2}$ podatku jest prawie iluzją; bo jak słuszenie wnioskodawca uważa — nawet w razie wielkiej zupełnej klęski, jakaś chociaż nieznaczna część plonu uniknie zniszczenia, a przeto i w tym razie tylko połowa podatku może być opuszczoną.

Również słusznem i uzasadnionem jest życzenie, zawarte w ostatnim ustępie wniosku pośła W. Wolańskiego, zmierzające do tego, by opust podatku dozwalany był w razie klęski w krótszym przeciągu czasu, niż się to dotąd praktykuje. Liczne przykłady pouczają, że nawet w razie skonstatawania klęski elementarnej, uprawniającej do opustu, na opust ten i odpisanie podatku wyczekiwać trzeba zazwyczaj długo, niekiedy lat parę, a tymczasem z całą surowością, ściągane bywają podatki bez względu na brak środków do ich opłacania. Jeżeli gdzie, to tu sprężyste i szybkie traktowanie i załatwianie jest wskazane, a w tym kierunku idące żądane na zupełne zasługują uwzględnienie.

Z tych powodów

Komisja administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przyspieszył przyjście do skutku ustawy przewidzianej w § 6. ust. z 24. maja 1869, mającej unormować przyzwalanie opustu podatku gruntowego z powodu klęsk elementarnych, aby stosunek opustu do zniszczonej części plonu był w tej ustawie sprawiedliwiej niż w dotychczasowej unormowany; wreszcie by przyznawanie i odpisywanie podatku załatwiane było z koniecznym pospiechem.

We Lwowie, dnia 18. października 1881.

Grocholski w. r.

Przewodniczący.

M. Onyszkiewicz w. r.

Sprawozdawca.

Aleg. 135.

Sprawozdanie

Komisji prawniczej z wniosku pośła hr. Krukowieckiego w przedmiocie zmiany statutów banku włościańskiego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Swą z 24. września 1881 przekazał Wysoki Sejm komisji prawniczej do sprawozdania wniosek pośła hr. Krukowieckiego następującej osnowy:

„Wysoki Sejm uchwalił:

„Sejm wzywa Wysoki Rząd o zarządzenie zmiany statutów banku włościańskiego stosownie do czasu i okoliczności obecnych i w harmonii z ustawą przeciw lichwie“.

Wywiązując się z otrzymanego polecenia komisya prawnicza przedstawia co następuje:

W pierwszych latach drugiej połowy obecnego stulecia, kiedy w Państwie austryackiem zaczęło powstawać mnóstwo różnorodnych zakładów kredytowych, powzięło kilka osób myśl utworzenia w naszym kraju instytucji kredytowej wyłącznie dla włościan, posiadaczy samoistnych gospodarstw rustykalnych i gruntów wolnych przeznaczonej, z celem udzielania tymże albo mniejszych zaliczek na zakupienie inwentarza gospodarczego i na kapitał obrotowy, albo większych pożyczek w celu ulepszenia gruntu, nabycia lub rozszerzenia takowego, na spłatę części spadkowych i t. p. potrzeby do spłaty drogą umorzenia w przeciągu pewnej niewielkiej liczby lat, i uzyskało zezwolenie c. k. Rządu na założenie takiej instytucji kredytowej, a otrzymawszy pod dniem 15. grudnia 1867 l. 20.492/1143 zatwierdzenie ułożonych do takiej Instytucji kredytowej statutów, utworzyło onę pod nazwą: „ces. król. uprzyw. galicyjski zakład kredytowy włościański“.

Wedle przyzwolonych statutów otrzymał Zakład kredytowy włościański prawo tworzyć niejako towarzystwo z przystępujących do niego przez wpłatę pewnej kwoty na udział, i wydawać listy dłużne, takowe spieniężać i z uzyskanych z tego sprzedania dłużnych listów pieniędzy, udzielać pożyczki na zastaw gospodarstw włościańskich, do spłaty drogą umorzenia z prawem pobierania 12% od wypożyczonego kapitału i 3% zwłoki od zalegających rat amortyzacyjnych.

Statuta te pierwotnie przyzwolone, doznały następnie w roku 1873 niektórych drobnych zmian, nienaruszając jednak stopy procentowej udzielanych pożyczek i zostały ponownie na podstawie Najwyższego postanowienia reskryptem c. k. Ministryum spraw wewnętrznych z dnia 20. kwietnia 1873 l. 6.370 zatwierdzone. Zaraz po rozpoczęciu czynności Zakładu kredytowego włościańskiego zaczęli włościanie licznie przystępować doń z żądaniem pożyczki, lecz otrzymawszy

takowe i zużywszy je na spłatę innych lichwiarskich długów, o spłacaniu rat niepamiętali, wierzyciel zaś, t. j. Zakład kredytowy włościański nieprzystępywał zaraz po uchybionej zapłacie jednej lub i kilku rat do egzekucyi, a gdy dłużnik pozostał w zaległości rat kilkunastu, dług jego przez narosłe procenta od kapitału i procenta zwłoki od rat zaległych tak dalece się powiększył, że takiej należitości już z gospodarstwa włościańskiego spłacić, stała się niemożliwą.

Skutkiem tego było, że Zakład kredytowy włościański mając prawo uprzywilejowanej egzekucyi wedle rozporządzenia Ministerstwa Stanu i Sprawiedliwości z dnia 28. października 1865. Dz. p. p. Nr. 110 w krótkim czasie uzyskał sprzedaż przez publiczną sądową licytacyę wielu bardzo gospodarstw włościańskich, z których dla braku kupujących największą część sam przez swoich agentów zakupił i następnie z wolnej ręki je odsprzedawał.

Wyругowani z dawniejszej swej własności włościanie zanosili przeciw Zakładowi kredytowemu włościańskiemu do różnych władz i także do Wysokiego Sejmu liczne żaloby, które jednak skutku odnieść nie mogły, gdyż zakład ten nie otrzymawszy spłaty udzielonej pożyczki wedle statutów i ustaw miał prawo w drodze egzekucyi sąkowej domagać się zapłaty i w tym celu doprowadzić do subhastacyi na zastaw oddane gospodarstwa.

Jakkolwiek i wówczas, gdyby Zakład kredytowy włościański mniejsze pobierał procenta, to przecież, gdy jak doświadczenie okazało, wielu włościan przez lat kilka żądanych rat amortyzacyi nie spłacają, narosła przeto zaległość już więcej zapłacić nie są w stanie, i trudno im uniknąć wywłaszczenia, to przecież choć niektórzy z nich przy wymaganiu niższych procentów mogliby się utrzymać przy własności, a w szczególności obecnie przy pomyślniejszych o wiele stosunkach targu pieniężnego, gdyby dług włościanina, który pierwotnie ledwie połowę wartości jego gospodarstwa osiągał, przez zbyt wysokie procenta nie narósł do wysokości często przechodzącej o wiele wartość jego gospodarstwa, mógłby na spłacenie należitości zakładowi kredytowemu włościańskiemu otrzymać pożyczkę od jakiej innej instytucyi kredytowej, jak n. p. od towarzystwa zaliczkowego, lecz w ilości takiej, jak jego dług do zakładu kredytowego włościańskiego z narosłymi procentami i procentami zwłoki wynosi, żadna instytucya kredytowa pożyczkę udzielić nie może, i tym sposobem włościanin, który zaciągnął pożyczkę w zakładzie kredytowym włościańskim i pozostał w zaległości z kilkunastoma ratami amortyzacyjnymi, jest nieochybnie narażony na utratę całego swego mienia.

Że procenta, jakie zakład kredytowy włościański pobierać miał prawo i dotąd pobiera, są zbyt wygórowane, to sam ten zakład uznał, gdy obecnie rada nadzorcza tegoż zakładu od przyszłości udzielać się mających pożyczek stopę procentową do 8% a procenta zwłoki od rat zaległych do 1 pre. obniżyła, lecz od dawniej udzielonych pożyczek, o ile dłużnik niezażąda przemianę jej na nową, zawsze ów wyższy 12 pre. i 3 pre. policzać będzie.

Zmiana w tych statutowych przywilejach zakładu kredytowego włościańskiego byłaby bardzo pożądaną, lecz wobec ustawowego uprawnienia zakładu kredytowego włościańskiego, zmiana taka w stosunkach już zawartych kontraktów pożyczki jest niemożliwą.

Możliwem jedynie byłoby położyć tamę podniesieniu znów w przyszłości stopy procentowej od pożyczek, które zakład kredytowy włościański nadal udzielać będzie, gdyż choć rada nadzorcza tego zakładu obecnie pierwotną stopę procentową znacznie obniżyła, to mogłaby takową znów podnieść, jeżeli c. k. Rząd odpowiedniej zmiany statutu nie przeprowadzi.

Jak zakład kredytowy włościański szkodliwy wpływ wywarł na dobrobyt włościan w naszym kraju, tak samo inne również uprzywilejowane instytucye kredytowe oddziaływały szkodliwie na dobrobyt właścicieli większych posiadłości, policzając i zbyt wielkie procenta od kapitału i prócz tego procenta zwłoki od rat zaległych, a nadto, jak to czyni bardzo rozpowszechniony w naszym kraju, uprzywilejowany powszechny austriacki zakład kredytowy ziemski, dając pożyczkę w banknotach znacznie poniżej kursu swych własnych listów zastawnych, które sam spienięża, żąda i pobiera tak procenta, jak i spłatę kapitału w złocie.

Jeżeli nie tyle właściciele większych posiadłości te uprzywilejowane instytucje kredytowe wyzwały drogą sądowej egzekucji z własności jak włościański zakład kredytowy włościan, to przyczyna w tem leży, że właściciele większych posiadłości przestrzegają lepiej od włościan spłaty rat, a sprowadzeni do niemożności dalszego ich spłacania, z wolnej ręki sprzedają swoją własność.

Okazuje się nagle potrzebą, by tak statuta galicyjskiego zakładu kredytowego włościańskiego, jakoteż i statuta innych uprzywilejowanych instytucji kredytowych zostały poddane rewizji i przynajmniej o tyle zmienione, by nie stawały się przyczyną upadku dobrobytu ludności całego kraju, a mając już dobrodziejstwo uprzywilejowanej egzekucji, nie miały nadto przywileju dopuszczać się takich postępów, za które ustawa państwowa z dnia 19. lipca 1877. Nr. 66 Dz. p. p., a względnie z dnia 28. maja 1881, Nr. 47 Dz. p. p. przeciw nierzetelnemu postępowaniu przy udzielaniu kredytu wydana, wierzycieli prywatnych do odpowiedzialności karnej pociągają.

Jakkolwiek na podstawie dopiero powołanych ustaw c. k. Sądy w naszym kraju, już ponieważ łagodzą ostrość statutów zakładu kredytowego włościańskiego, to jednakowoż, gdy pod tym względem wobec rozporządzenia Ministerstwa stanu i sprawiedliwości z dnia 28. października 1865 Nr. 110 Dz. p. p., zachodzą wątpliwości, w skutek czego orzeczenia sądów bywają niejednostajne; Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, by statuta c. k. uprzyw. galic. zakładu kredytowego włościańskiego, jakoteż statuta innych uprzywilejowanych instytucji kredytowych w drodze właściwej poddał rewizji i zarządził, ażeby przynajmniej o tyle zostały zmienione, by nie stawały się przyczyną upadku dobrobytu ludności, i nie miały przywileju dopuszczać się takiego postępowania, za które ustawa państwowa z dnia 19. lipca 1877, Nr. 66 Dz. p. p. a względnie z dnia 28. maja 1881. Nr. 47 Dz. p. p. przeciw nierzetelnemu postępowaniu przy udzielaniu kredytu wydana, prywatnych wierzycieli do odpowiedzialności karnej pociąga

Lwów dnia 15. października 1881.

B. K o w a l s k i
przewodniczący.

Wesołowski
sprawozdawca.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku posła hr. Krukowieckiego w przedmiocie zbadania, o ile jest prawną pretensya banku włościańskiego do jego dłużników o 15 procent zwłoki od rat zalegających.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Swą z dnia 24. września r. b. przekazał Wysoki Sejm komisyi prawniczej do sprawozdania wniosek posła hr. Krukowieckiego następującej osnowy:

„Wysoki Sejm poleci swojej komisyi prawniczej zbadać, o ile jest prawną pretensya banku do dłużników procentu zwłoki 15 od rat zapadających po zapoznaniu dłużnika o zwrot całego długu naraz; w razie uznania tego poboru za nieprawny, udzielenia opinii Wysokiemu Sejmowi, czy Rząd z tytułu nadzoru nad Bankiem nie mógłby zmusić bank do zwrotu pobranych i zaliczonych pretensyi, a w razie uznania, iż Rządowi nie przysługuje to prawo, do orzeczenia, czy dłużnicy mieliby szansę upominania się o to na drodze prawa cywilnego“.

Wywiązując się z otrzymanego polecenia, komisya prawnicza przedkłada następujące sprawozdanie.

W moc Najwyższego postanowienia z 6. listopada 1867 zatwierdziło Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 15. grudnia 1867 l. 20497 statuta dla c. k. uprzyw. galic. zakładu kredytowego dla włościan.

W statutach tych w §. 37. zawiera się postanowienie, że dopokąd odnośna zmiana statutów nie nastąpi, pobiera zakład od pożyczek i zaliczek 12% rocznie jako odsetki, prowizyą, koszta administracyi i dodatek do utworzenia własnego funduszu obrotowego, któryby z czasem obce kapitały zastąpił w zupełności; w razie uchybienia terminu spłaty, dodaje się za czas zwłoki jeszcze 3% rocznie.

W roku 1873 zakład kredytowy włościański poczynił niektóre zmiany w pierwotnych statutach nie zmieniając jednak postanowienia co do wysokości procentów od pożyczek i rat zalegających i te nieco zmienione statuta otrzymały ponownie na podstawie Najwyższego postanowienia zatwierdzenie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych reskryptem tegoż z 20. kwietnia 1873. l. 6370.

Wedle tego postanowienia miał i ma zakład kredytowy włościański prawo prócz 12% od należącego mu się kapitału jeszcze nadto od rat zaległych pobierać 3 procent za czas zwłoki.

Gdy przeto zakład kredytowy włościański na podstawie prawnie zatwierdzonych statutów procenta w ilości 12 od sta, a nadto od rat zalegających po 3% pobierając, działał w granicach udzielonego mu prawa, przeto według zdania komisji prawniczej, ani e. k. Rząd z tytułu nadzoru nie może go zmusić do zwrócenia pobranych tym tytułem kwot, ni też dłużnicy mają mieć jakkolwiek szansę osiągnięcia korzystnego skutku z upominania się na drodze prawa cywilnego o zwrócenie zapłaconych procentów.

Komisja Wasza przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości i uznać powyżej wymieniony wniosek posła Krukowieckiego za załatwiony.

Lwów dnia 15. października 1881.

Przewodniczący

B. Kowalski.

Sprawozdawca

Wesołowski

BUDŻET KRAJOWY

na rok

1 8 8 2.

uchwalony na posiedzeniach sejmowych 21—24 Października 1881.

Uchwała finansowa z d. 24. Października 1881.

Uchwała finansowa o pokryciu niedoboru funduszu krajowego na rok 1882.

I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1882. uchwała Sejm dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części i z dodatkami nadzwyczajnymi po 27 centów od każdego złotego austr.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności jednej rubryki wydatków zwyczajnych, na potrzebę drugiej rubryki takichże wydatków, z tem jednak zastrzeżeniem, że Wydział krajowy każde zboczenie od preliminarza usprawiedliwi.

Uchwała Sejmu z d. 10. Października 1881.

w sprawie pożyczki na budowę mieszkań nauczycielskich w Czernichowie.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do postawienia w ciągu r. 1882. budynku mieszkalnego dla czterech nauczycieli krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, z warunkiem, aby koszta budowy tej nie przenosiły 12.000 zł. i do pokrycia wydatku tego z pożyczki w kwocie 12.000 zł., którą Wydział krajowy zaciągnie na hipotekę majątności czernichowskiej.

Uchwała Sejmu z dnia 24. Października 1881.

w sprawie kredytu na potrzeby szkół i folwarku w Dublanach.

I. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na rok 1882. do wysokości 1.500 zł. na częściowe pokrycie następujących potrzeb:

- a) Na zapłacenie czynszu za najem pomieszczeń dla profesora, adjunkta, asystenta i docenta szkoły wyższej dublańskiej w roku 1881. a dla jednego asystenta więcej w roku 1882. (1.496 zł.).
- b) Na zaspokojenie nadzwyczajnych potrzeb szkół i folwarku dublańskiego w tem sprawozdaniu wyszczególnionych, a preliminarzem na rok 1882. nie objętych.
- c) Na spłacenie pożyczki bezprocentowej zaciągniętej przez c. k. Towarzystwo gospodarskie galicyjskie na szkoły dublańskie z funduszu ochotników wojskowych galicyjskich (4.000 zł.)

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia na powyższe sub *a*, *b*, *c*. wyszczególnione, a kredytem 1.500 zł. sub. I. udzielonym w zupełności nie pokryte potrzeby:

1. Reszty funduszu budowy laboratorium chemicznego w Dublanach w gotowiźnie, należnościach czynnych i materiałach (2.593 zł.)
2. Pożyczki hipotecznej spłacalnej przez amortyzacya, którą niniejszem upoważnia się Wydział krajowy zaciągnąć na majątność dublańską w kwocie 11.600 zł.

Uwaga sprawozdawcy Komisji budżetowej: Na pokrycie kredytu 1.500 zł. posłużą rata należąca się od galic. Towarzystwa gospodarskiego.

Fundusz krajowy.

S u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	Wniosek		Uchwała Sejmu		
ru- bryki	pozycyi		Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Złote		u s t r y a c k i e		
I.	1—16	Koszta reprezentacji kraju	101.380	101.380	101.380	—	101.380
II.	17—32	zarządu	215.083	221.451	222.847	—	222.847
III.	33	" leczenia	500.000	500.000	500.000	—	500.000
IV.	34—36	" szczepienia	57.930	57.930	57.930	—	57.930
V.	37—38	Wydanki sanitarne	9.400	9.400	9.400	—	9.400
VI.	39—44	Zasilki dla zakładów dobroczynności	9.072	9.072	9.472	—	9.472
VII.	45—75	Wydanki na cele wykształcenia i oświaty	436.486	510.035	510.935	5.200	516.135
VIII.	76—78	Utrzymanie pomników historycznych	9.900	13.900	9.900	4.000	13.900
IX.	79—95	Kwaterunkowe żandarmeryi	70.595	70.595	70.595	—	70.595
X.	96—108	Drogi krajowe	889.944	899.468	651.134	253.000	904.134
XI.	109—112	Dotacje dla zakładów krajowych	194.560	170.390	170.390	—	170.390
XII.	113	Wydanki na szupaśnictwo	33.000	28.500	28.500	—	28.500
XIII.	114—116	Budowy wodne	11.943	19.943	—	29.943	29.943
XIV.	117—122	Odsetki od pożyczek i umarżanie tychże	100.357	80.716	81.116	—	81.116
XV.	123—150	Wydanki na cele gospodarstwa krajowego	141.282	168.428	195.328	—	195.328
XVI.	151—156	Rozmaite wydatki	33.000	34.862	94.100	—	94.100
Suma wydatków			2,813.932	2,896.070	2,713.027	292.143	3,005.170
D o c h o d y .							
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	—	—	—
II.	2	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	2.000	2.000	2.000	—	2.000
III.	3—6	Dochody z dróg krajowych	225.500	225.500	225.500	—	225.500
IV.	7	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	5.889	5.889	5.889	—	5.889
V.	8	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	25.000	25.000	25.000	—	25.000
VI.	9—19	" pożyczek	7.381	6.987	6.837	—	6.837
VII.	20—22	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.390	5.390	5.390	—	5.390
VIII.	23—25	" kraj. szkół rolnicz. i folwarku w Dublanach	28.778	28.274	28.274	—	28.274
IX.	26	" " szkoły rolniczej w Czernichowie	12.423	22.190	22.190	—	22.190
X.	27	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	600	600	—	600
XI.	28—29	Rozmaite dochody	1.000	1.000	1.000	—	1.000
—	—	Pożyczka na budowę pomieszkań nauczycielskich w Czernichowie	—	12.000	12.000	—	12.000
—	—	Pożyczka na potrzeby szkół i folwarku w Dublanach	—	—	11.600	—	11.600
Suma dochodów własnych			313.961	334.830	346.280	—	346.280
XII.	30	Dodatki do podatków (po 37 ct. wniosek Wydziału krajowego) (po 27 ct. uchwała Sejmu)	2.664.000	2,787.750	2,787.750	—	2,787.750
Ogólna suma dochodów			2,977.961	3,122.580	3,134.030	—	3,134.030
Z porównania ze sumą wydatków			2,813.932	2,896.070	—	—	3,005.170
okazuje się nadwyżka dochodów			164.029	226.510	—	—	128.860

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
ru- bryki	po- zycy		Wydziału krajowego	Komisji budżetow.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	
Złote austriackie							
II.		Z przeniesienia	36.320	36.320	36.320	—	
18		<i>Oddział rachunkowy.</i>					
		a) Dyrektor, płaça	2.600 zł.				
		dodatek aktywalny	400 „	3.000			
		b) Zastępca dyrektora, płaça	2.000 „				
		dodatek aktywalny	360 „	2.360			
		c) 17 adjunktów, płaça . . . po 1.200 zł.	20.400 „				
		dodatek aktywalny . . . „ 240 „	4.080 „	24.480			
		d) 10 asystentów, płaça . . . „ 700 „	7.000 „				
		dodatek aktywalny . . . „ 100 „	1.000 „	8.000			
		e) Woźny, płaça	500 „				
		dodatek aktywalny	50 „	550			
			<u>38.390</u>	<u>38.390</u>	<u>38.390</u>	—	
19		<i>Oddział kasowy.</i>					
		a) Kasyer, płaça	2.000 zł.				
		dodatek aktywalny	360 „	2.360			
		b) Kontrolor, płaça	1.600 „				
		dodatek aktywalny	300 „	1.900			
		c) 4 adjunktów, płaça . . . po 1.200 zł.	4.800 „				
		dodatek aktywalny . . . „ 240 „	960 „	5.760			
		d) Woźny, płaça	600 „				
		dodatek aktywalny	50 „	650			
			<u>10.670</u>	<u>10.670</u>	<u>10.670</u>	—	
20		<i>Oddział techniczny.</i>					
		a) Nadinżynier, płaça	3.000 zł.				
		dodatek aktywalny	1.000 „	4.000			
		b) 2 inżynierów, płaça . . . po 2.000 zł.	4.000 „				
		dodatek aktywalny . . . „ 360 „	720 „	4.720			
		c) 2 asystentów, płaça . . . „ 1.000 „	2.000 „				
		dodatek aktywalny . . . „ 120 „	240 „	2.240			
			<u>10.960</u>	<u>10.960</u>	<u>10.960</u>	—	
21		<i>Oddział sanitarny.</i>					
		Inspektor szpitali, płaça	2.000 zł.				
		dodatek na mieszkanie	300 „	2.300	2.300	2.300	—
22		<i>Oddział statystyczny.</i>					
		a) Naczelnik Oddziału		2.000			
		b) Koncepista, płaça	1.300 zł.				
		dodatek aktywalny	240 „	1.540			
		c) Pisarze dzienni		1.460			
				<u>5.000</u>	<u>5.000</u>	<u>5.000</u>	—
		Do przeniesienia		<u>103.640</u>	<u>103.640</u>	<u>103.640</u>	—

21. Październik 1881.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególności	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały	
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne		
			Złote austriackie					
II.		Z przeniesienia	187.029	187.129	187.275	—		
	29	h) Łopuszańskiego sieroty	3.130					
		i) Iwanickiego sieroty	100					
		k) Karatnicka Zofia	175					
		l) Placer Marya	300					
		m) Jędrzejewski Napoleon	314					
		n) Dr. Bulikowski Franciszek Benedykt	1.600					
		o) Stroiński Sylwery	1 155					
		p) Prokopowicz Jan	200					
		r) Olewińska Julia	690					
			350					
			8.014	8.014	8.014	—		
	30	<i>Dary z łaski.</i>						
		a) Bojarskie: Walerya, Józefa i Adolfina	300	300	300			
		b) Rzepińska Ludwika Franciszka	120	120	120			
		c) Szczęsnowicza 2 sieroty po 200 zł.	400	400	400			
		d) Pawulska Paulina, dodatek	250	250	250			
		e) Prokopowicz Jan, dodatek	270	270	270			
		f) Olewińskiego dwie córki (Łucya i Julia po 60 zł.) aż do osiągnięcia wieku normalnego	—	120	120			
		g) Iwanickiego sieroty (na rok 1882 na ręce opiekuna Jana Topolnickiego)	—	148	148			
		h) Kiss Stanisław (<i>przeniesiono z rubryki XVI</i>)	—	—	50			
			1.340	1.608	1.658	—		
	31	<i>Potrzeby kancelaryjne.</i>						
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	4.000					
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	800					
		c) Potrzeby do pisania i rysowania	2.000					
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.300					
		e) Oprawa ksiąg i druków	450					
		f) Oświetlenie	500					
		g) Opał	3.500					
		h) Uzupelnienie biblioteki	900					
		i) Rozmaite pomniejsze	1.300					
			15.750	15.750	15.750	—		
	32	<i>Konserwacja gmachu i utrzymanie czystości.</i>						
		a) Nadzorca techniczny	800					
		b) Kominiarz	300					
		c) Froter	1.000					
		d) Mycie podłóg	100					
		e) Pompowanie wody	100					
		f) Zgartywanie i wywóz śniegu	150					
		g) Czyszczenie kloak i wywożenie nieczystości	100					
		h) Rozmaite nieprzewidziane	400					
			2.950	2.950	2.950	—		
		Do przeniesienia	215.083	215.451	215.647	—		
							21. Października 1881.	
							30 Września 1881.	

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba	Poszczególności	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
		Wydziału krajowego	Komisji budżetow.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
		Złote austriackie				
II.	Z przeniesienia	215.083	215.451	215.647	—	
32a	Zaliczki na płace urzędników	—	6.000	6.000		
32b	Zaliczka dla asystenta rachunkowego Paklerskiego Aloizego	—	—	1.200		
	Suma rubryki II.	215.083	221.451	222.847	—	
	<i>Rezolucya:</i> Wzywa się Wydział krajowy, aby zbadał czy i o ile możnaby w budżecie wydatków na płace wszystkich urzędników i sług krajowych, zmniejszyć procentowo te wydatki z powodu tak zwanego interkalare.					
III.	33 Koszta leczenia ubogich w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych	500.000	500.000	500.000	—	
IV.	Koszta szczepienia.					
34	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	1.300				
35	Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia	56.000				
36	Premia dla lekarzy oszczędniających się przy szczepieniu	630				
	Suma rubryki IV.	57.930	57.930	57.930	—	
V.	Wydatki sanitarne.					
37	$\frac{1}{3}$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	5.200				
38	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	4.200				
	Suma rubryki V.	9.400	9.400	9.400	—	
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności.					
39	Szpitalce Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198	1.198	1.198		
40	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach	400	400	400		
41	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424	5.424	5.424		
42	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000	1.000	1.000		
43	Komitet ochronek w Krakowie	550	550	550		
44	Towarzystwo Ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500	500	500		
44a	Matki Miłosierdzia w Krakowie	—	—	200		} 22 Paźd. 1881.
44b	Ochronka sierót w Stanisławowie (ks. Krasowski J.) } <i>przeniesiono z rub. XVI.</i>	—	—	200		
	Suma rubryki VI.	9.072	9.072	9.472	—	
VII.	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.					
45	Akademia umiejętności w Krakowie	15.000	15.000	15.000		21.paź. 1881
46	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	314.286	358.071	358.071		14.paź. 1881
47	Sześciu Członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200	7.200	7.200		
48	Schmitt Henryk, Członek Rady szkolnej krajowej, remuneracya	800	800	800		21.paź. 1881
	Do przeniesienia	337.286	381.071	381.071	—	

21. Październik 1881.

} 22 Paźd. 1881.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetow	Zwy- czajne	Nadzw-yczajne	
			Złote austriackie				
Z przeniesienia			337.286	381.071	381.071		
VII	48a	Szkoła żeńska w Brodach	—	450	450		22. paź. 1881
	49	" " w Jaworowie pp. Bazylianek	500	500	500		
	50	" " w Kołomyi	600	600	600		
	51	" " w Krakowie	2.500	2.500	2.500		
	52	" " " św. Tomasza	500	500	500		
	53	" " " pp. Augustyanek	500	500	500		
	54	" " we Lwowie pp. Benedyktynek ormiańskich	1.000	1.000	1.000		
	55	" " w Starym Sączu pp. Klarysek	750	750	750		
	56	" " w Stryju	600	600	600		
	57	" ludowa u OO. Dominikanów we Lwowie, dla nauczy- ciela języka ruskiego	200	200	200		
	57a	" wyznaniowa izraelska w Brodach	—	—	6.000		23. paź. 1881
	58	Zakład głuchoniemych we Lwowie, na stypendya dla 50 wychowanków	6.000	6.000	6.000		
	59	Szkoła głuchoniemych Bardacha Izaaka we Lwowie	200	200	200		
	60	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000	2.000	2.000		
	61	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie	750	750	750		
	62	" sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki na gmach własny	7.000	7.000	7.000		
	63	Teatr polski w Krakowie	8.000	8.000	8.000		
	64	" " we Lwowie, zasiłek stały	4.200	4.200	4.200		
	65	" " i opera polska we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego:					
		a) dramat i komedya . . . . . 7.000 zł.					
		b) opera polska . . . . . 13.000 "	20.000	20.000	20.000		21. Października 1881.
	66	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	4.000	4.000	4.000		
	67	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800	800	800		
	68	" " we Lwowie	1.800	3.000	3.000		
	69	" " „Harmonia“ we Lwowie	300	300	300		
	69a	Internat dla uczniów c. k. Seminarjum nauczycielskiego we Lwowie					
		1) na pierwsze urządzenie	—	5.200	—	5.200	13. Paź.
		2) na utrzymanie	—	6.364	6.364	6.364	1881.
	70	Stypendya dla uczniów i uczennic Seminarjów nauczyciel- skich i kursów przygotowawczych	30.000	30.000	30.000		
	71	Dla uczniów internatu przy Seminarjum nauczycielskiem w Krakowie	3.000	3.000	3.000		
	72	Nagrody za najlepsze książki dla szkół średnich	1.000	1.000	1.000		
	73	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	2.000	2.000	2.000		
	74	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“	500	500	500		
	74a	" " „Kosmos“	—	400	400		22. paź. 1881
	75	" " ruskiej gazety szkolnej	500	500	500		
	75a	" " wydawnictw i peryodycznych pism ludowych	—	2.000	2.000		
	75b	Na zasiłki dla kształcącej się w naukach i sztukach pięknych młodzieży	—	3.000	3.000		
	75c	Gettlich Antoni, dyrektor szkoły żeńskiej w Krakowie, roczny dodatek do płacy	—	100	100		
	75d	Bursa Jana Chrzciciela w Drohobyczu	—	150	150		
	75e	" J. Kraszewskiego	—	150	150		
	75f	Zielińska Teofila we Lwowie, na rozszerzenie szkoły sztucznych kwiatów	—	200	200		
Do przeniesienia			436.486	499.485	500.285	5.200	

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególne	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
			Złote austriackie				
VII.		Z przeniesienia	436.486	499.485	500.285	5.200	
75g		Dr. Dunikowski E. na podróż naukową	—	300	300		22. Paź. 1881.
75h		Krępa Roman, na takse egzaminów ścisłych	—	250	250		
75i		Dziopiński Antoni, nauczyciel szkoły wydziałowej w Nowym Sączu (przeniesiono z rubr. XVI)	—	—	100		22 21 Paźd.
75k		Na dokończenie budowy internatu ruskiego we Lwowie	—	10.000	10.000		
Suma rubryki VII.			436.486	510.035	510.935	5.200	
					516.135		
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych.					
76		Restauracja pomników w ogóle	1.500	—			
		Na rzecz zabytków sztuki i pomników historycznych:					
		a) Restauracja pomników w ogóle, sporządzenie i publikacja naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w kraju naszym	—	1.500	1.500		
		b) Restauracja fary drohobyckiej	—	3.000	—	3.000	
		c) " i ochrona ikonostazów w Sieniawie i Bohorodczanach	—	1.000	—	1.000	
77		Badanie i ocalenie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych, dla zakładu narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie	500	500	500		
			<u>2.000</u>	<u>6.000</u>	<u>2.000</u>	<u>4.000</u>	
78		Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie.					
		a) Dyrektor we Lwowie	1.200				
		b) " w Krakowie	1.000				
		c) Adjunkt we Lwowie, płaca 1.100 zł. dodatek aktywalny 100 "	1.200				
		d) " w Krakowie, płaca 900 " dodatek aktywalny 100 "	1.000	7.900	7.900		
		e) Czterech aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 "	1.200				
		f) Dwoch " w Krakowie 300 "	600				
		g) Stróże	600				
		h) Czynnosc za najem lokalu we Lwowie	600				
		i) Opał i potrzeby kancelaryjne	500				
Suma rubryki VIII.			9.900	13.900	9.900	4.000	
					13.900		
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi.					
79/95		a) Na koszta kwaterunkowe	69.595				
		b) Na urządzenie nowych koszar	1.000				
Suma rubryki IX.			70.595	70.595	70.595	—	

22. Października 1881.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba	Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały	
		Wydziału krajowego	Komisji budżetow.	Zwyczajne	Nadzwyczajne		
		Złote austriackie					
X.	Drogi krajowe.						
	A. Koszta zarządu.						
96	Płace urzędników i sług.						
	a) 4 inżynierów na prowincyi, po . . . . . 1.500 zł.	6.000	6.000				
	b) 3 „ „ „ „ . . . . . 1.200 „	3.600	3.600				
	c) 21 konduktorów I. klasy, „ . . . . . 500 „	10.500	10.500				
	d) 20 „ II. „ „ . . . . . 400 „	8.000	8.000				
	e) Pełniący obowiązki inżyniera na drodze Gorlice-Konieczna	840	840				
	f) Pełniący obowiązki inżyniera na drodze Słotwina-Sącz	900	900				
	g) Pełniący obowiązki inżyniera na drodze Dębica-Nadbrzezie i Tarnów-Szezucin	1.500	1.500				
	h) Pełniący obowiązki inżyniera na drogach w Buczaczu	1.400	1.400				
	i) Pełniący obowiązki inżyniera na drodze Rzeszów-Nisko i Przeworsk-Kańczuga	1.200	—				
	k) 296 drożników po . . . . . 150 zł.	44.400	44.400				
	l) 6 pomocników (dyurnistów) dziennie po . . . . . 2 „	4.380	4.380				
		<u>82.720</u>	<u>81.520</u>			81.520	
97	Ryczałty.						
	a) <i>Koszta podróży na obowiązkowe zwiędzanie dróg.</i>						
	1) dla 7 inżynierów po . . . . . 500 zł.	3.500	3.500				
	2) „ 15 konduktorów po . . . . . 150 „	2.250	2.250				
	3) „ 26 „ „ „ . . . . . 120 „	3.120	3.120				
	4) „ jednego inżyniera „ na objazdy dróg Rzeszów-Nisko i Przeworsk-Kańczuga	—	200				
	b) <i>Koszta kancelaryjne.</i>						
	1) dla 7 inżynierów po . . . . . 48 zł.	336	336				
	2) „ 41 konduktorów po . . . . . 16 „	656	656				
	c) <i>Na umieszczenie biur.</i>						
	1) dla 2 inżynierów we Lwowie i Krakowie po . . . . . 100 zł.	200	200				
	2) „ 5 „ „ na prowincyi po . . . . . 60 „	300	300				
		<u>10.362</u>	<u>10.562</u>			10.562	
98	Remuneracye i zapomogi.						
	a) Remuneracye dla służby drogowej	3.000					
	b) Zapomoga stała, ryczałtowa, przyzwolona przez Wysoki Sejm dla 41 konduktorów po . . . . . 100 zł.	4.100					
		<u>7.100</u>	<u>7.100</u>			7.100	
	Do przeniesienia	100.182	99.182			99.182	

22. Października 1881.

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetow.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
			Złote austriackie				
X.		Z przeniesienia	100.182	99.182	99.182	—	
99		Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyn dla Oddziału technicznego, inżynierów okręgowych, konduktorów i drożników	4.600	4.600	4.600		
100		Koszta podróży. Dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i komisji nadzwyczajnych	4.500	4.500	4.500		
		Suma kosztów zarządu	109.282	108.282	108.282	—	
		B. Budowy i rekonstrukcyje dróg.					
101		Na budowę nowych i rekonstrukcyę istniejących dróg, oraz na budowę większych mostów	250.000	250.000	—	250.000	
		C. Utrzymanie dróg.					
102		Na utrzymanie istniejących dróg, jakoteż nowo wybudowanych a w roku 1881. oddanych do użytku publicznego	453.602	453.602	453.602		
		D. Zasiłki.					
103		Dla dróg powiatowych i gminnych	70.000	70.000	70.000		
103a		Na rekonstrukcyę drogi gminnej Nowytarg-Zakopane	—	10.000	10.000		
			70.000	80.000	80.000		
		E. Wydatki na myta.					
104		Budowa i utrzymanie domków mytniczych (nadzwyczajne)	3.000				
105		Koszta komisyjne, ogłoszenia licytacji i inne drobne	1.400				
106		Przerwy z powodu wypadków elementarnych	2.500				
			6.900	6.900	3.900	3.000	
		F. Zaopatrzenia.					
107		Medok Fedor, drożnik, zaopatrzenie dożywotnie	60	60	60		
108		Kokosiński Wojciech z Przegorzały przy Krakowie, wysłużony drożnik, dar z łaski o rocznych	100	100	100		
108a		Niewiadomska z Hoszowskich Sabina, wdowa po inżynierze okręgowym 350 zł. i troje jej dzieci po 58 zł. rocznie a mianowicie: Maryan Ignacy Henryk do 10. Marca 1897, Juwenal Ignacy Maryan do 25. Stycznia 1900, Helena Marya Michalina do 29. Października 1890	—	524	524		
108b		Filipecka M. wdowa po konduktorze (przeniesiono z rubr. XVI.)	—	—	166		
			160	684	850	—	
		Do przeniesienia	889.944	899.468	646.634	253.000	

22. Październik 1881.

13. paź. 1881.

22. Paźdz.

28. wrz. „
22. paź. „

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Wnłosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetowej	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
			Złote austriackie				
X.		Z przeniesienia	889.944	899.468	646.634	253.000	
		<i>G. Pożyczki.</i>					
—	—	Powiatowi Jańcuckiemu na budowę mostu na rzece Wisłoku w Dąbrówkach, <i>bezprocentowa</i> pożyczka, spłacalna w 10 po sobie następujących latach	—	—	4.500		24. paż. 1881
		Suma rubryki X.	889.944	899.468	651.134	253.000	
					994	134	
XI.		Dotacje dla zakładów krajowych.					
109		Krajowy szpital powszechny we Lwowie	48.689	44.569			} Paźdz. 1881.
110		„ „ zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	124.228	114.822			
111		Fundusz podrzutków	3.290	3.290			
112		Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	18.353	4.909			22. paż. „
—		Dr. Neusser Gustaw, dyrektor zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, dodatek osobisty, rocznie	—	800			22. „ „
—		Dr. Dobiński Włodzimierz, prymaryusz zakładu kulparkowskiego, zaliczka na płacę, zwrotna w 48 ratach	—	2.000			
		Suma rubryki XI.	194.560	170.390	170.390	—	
XIII.	113	Wydatki na szupaństwo	33.000	28.500	28.500	—	
XIII.		Budowy wodne.					
114		Na regulację rzeki Sanu	7.143				} 22. Października 1881.
		<i>pierwsza</i> rata z przeznaczonej kwoty 50.000 zł.	—	7.143	—	7.143	
115		Na utrzymanie stacyj meteorologicznych i wodoskazów urządzonych dla zbadania stosunków hidrotechnicznych w dorzeczu górnego Dniestru	800	800	—	800	
116a		Dla spółki wodnej, w celu odprowadzenia wód w powiecie mieleckim po prawej stronie drogi dembicko-nadbrzeziańskiej, druga połowa subwencji 8.000 zł.	4.000	4.000	—	4.000	
116b		Na subwencyonowanie spółek wodnych, do dyspozycji Wydziału krajowego	—	6.000	—	6.000	
116c		Dla spółki wodnej jasielskiej, na regulację rzeki Wisłoka subwencya	—	500	—	500	
			11.943	18.443	—	18.443	
		<i>Pożyczki.</i>					
116d		Dla spółki wodnej jasielskiej, na regulację rzeki Wisłoka pożyczka <i>bezprocentowa</i> zwrotna w 10 latach w równych rocznych kwotach, począwszy od roku 1883	—	1.500	—	1.500	15. paż. „
116e		Dla spółki wodnej w powiatach: brzozowskim, krośnieńskim i sanockim dla regulacji Wisłoka od Beska po Krościenko, pożyczka po 3% w latach 1882, 1883, 1884 po 10.000 zł.; zwrotna w 10 rocznych ratach, począwszy od r. 1885	—	—	—	10.000	21. paż. „
		Suma rubryki XIII.	11.943	11.943	—	29.943	

Fundusz krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególności	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetow.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
ru- bryki	po- zycyi	Złote austriackie					
XIV.		Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.					
	117	Umorzenie pożyczki zaciągniętej z funduszu domestykalnego, na budowę kulparkowską 10. rata z procentami	66.000 zł.	5.280	5.280	5.280	
	118	Umorzenie pożyczki zaciągniętej w galicyjskiej kasie oszczędności na budowę kulparkowską 6. i 7. rata	40.400 zł.	2.826	2.826	2.826	
	119	Umorzenie pożyczki zaciągniętej z funduszu pożyczki krajowej z roku 1873 na budowę kulparkowską	273.583 zł. 56 ct.	19.641	—	—	
	120	Umorzenie pożyczki zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo 2. i 3. rata	10.000 zł.	680	680	680	
	121	Umorzenie pożyczki zaciągniętej w c. k. Banku dla krajów koronnych (Länderbank) 2. i 3. rata	600.000 zł.	51.930	51.930	51.930	
	122	Umorzenie pożyczki zaciągniętej przez zbór izraelski w Krakowie (1. rata)	5.000 zł.	—	—	400	21. paź 1881
	122a	Odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych dla udotowania kasy krajowej		20.000	20.000	20.000	22. paź. .
Suma rubryki XIV.				100.337	80.716	81.116	
XV.		Wydatki na cele gospodarstwa krajowego.					
	123	Inżynier-górnik przy Wydziale krajowym		1.800	1.800	1.800	
	124	Biuro melioracyjne przy Wydziale krajowym		5.300	—	—	
	124 i 126	" " i urządzenie kursu robót melioracyjnych		—	7.800	7.800	
	125	Ekspozycja bióra melioracyjnego w Tarnowie		200	200	200	
	126	Urządzenie kursu robót melioracyjnych		2.500	—	—	
	127	Wydatki szkół rolniczych w Dublanach:					
		a) Szkoła wyższa		30.894	30.894	30.894	
		b) " parobków		9.392	9.392	9.392	
	128	Wydatki folwarku w Dublanach		10.620	10.116	10.116	
	128a	Na nadzwyczajne potrzeby szkół i folwarku w Dublanach		—	—	11.600	24. paź. "
	129	Wydatki szkoły rolniczej w Czernichowie		20.506	32.606	32.606	22. " "
	129a	Budowa pomieszczeń nauczycielskich w Czernichowie		—	12.000	12.000	10. " "
	130	Wydatki szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie		11.710	11.710	11.710	22. " "
	131	Koszta rozszerzenia szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie		7.000	7.000	7.000	
	132	Muzeum przemysłowe we Lwowie		2.000	2.000	2.000	
	133	" " w Krakowie		2.000	2.000	2.000	
	134	Komisja fizyograficzna w Krakowie		3.000	3.000	3.000	
	135	" " w Krakowie na badania geologiczno-górnice		500	500	500	
	136	Towarzystwo rolnicze w Krakowie		3.000	3.000	3.000	
	137	" " we Lwowie		3.000	3.000	3.000	
	137a	Komitet wystawy rolniczej w Przemysłu		—	1.000	1.000	15. paź. "
		Subwencya ta częściowo lub w całości zwróconą być ma do kasy krajowej, gdyby zyski z urządzenia wystawy przewyższyły wydatki.					
Do przeniesienia				113.422	138.018	149.618	

Fundusz krajowy.

Wydatki i dochody.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetow.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
			Złote austriackie				
XVI.		Z przeniesienia	33.000	37.000	34.000		22. Października 1881.
		<i>Pożyczki</i>					
	156	Na budowę koszar dla c. k. wojska.	—	—	60.000		
	157	Kiss Stanisław (<i>przeniesiono do rubr. II. poz. 30h</i>)	—	50	—		
	158	Zakład Matek Miłosierdzia w Krakowie (<i>przenies. do rub. VI. poz. 44a</i>)	—	200	—		
	159	Stowarzyszenie pracy kobiet we Lwowie (<i>przeniesiono do rubr. XV. poz. 140a</i>)	—	200	—		
	160	Dziopiński Antoni w Nowym Sączu (<i>przeniesiono do rub. VII. poz. 75i</i>)	—	100	—		
	161	Ks. Krasowski Jan, na ochronę sierót w Stanisławowie (<i>przeniesiono do rubr. VI. poz. 44b</i>)	—	200	—		
	162	Galicyskie Towarzystwo pszczelniczo-sadownicze, na kosztą wystawy w Kołomyi (<i>przeniesiono do rubr. XV. poz. 138a</i>)	—	100	—		
	163	Filipecka M. wdowa po konduktorze, pensya coroczna 166 zł. 66 ct. (<i>przeniesiono do rubr. X. poz. 108b</i>)	—	166	—		
	164	Świerzewski E. asystent rachunkowy, dodatek osobisty do płacy, rocznie 145 zł. 66 ct. od dnia nominacyi (<i>przeniesiono do rubr. II. poz. 26g2</i>)	—	146	—		
		Suma rubryki XVI.	33.000	34.862	94.100	—	
		D o c h o d y.					
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	—	—	
II.		Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.					
	2	Od banków	2.000	2.000	2.000	—	
III.		Dochody z dróg krajowych.					
	3	Myta	220.000				
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne.	340				
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe	160				
	6	Datki dobrowolne na budowę dróg	5.000				
		Suma rubryki III.	225.500	225.500	225.500	—	
IV.		Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.					
	7	Od funduszu policyi krajowej	5.889	5.889	5.889	—	
V.		Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.					
	8	Od rozmaitych stron obowiązanych	25.000	25.000	25.000	—	
VI.		Zwroty pożyczek.					
	9	Od klasztoru pp. Benedyktynek w Przemyślu	1.400	1.400	1.400		
	10	Od Wilda Karola	605	605	605		
		Do przeniesienia	2.005	2.005	2.005		

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały
			Wydziału krajowego	Komisji budżetow.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
rubryki	pozycyi		Złote austriackie				
VI.		Z przeniesienia	2.005	2.005	2.005		
	11	Od pp. Kanoniczek w Krakowie (rozłożono na 10 rat rocznych po 175 zł.)	569	175	175		
	12	„ gminy Piwnicznej	1.145	1.145	1.145		
	13	„ „ miasta Sanoka	964	964	964		
	14	„ „ Chłopczyce	100	100	100		
	15	„ „ Brzeszcze	100	100	100		
	16	„ bursy św. Kazimierza w Tarnowie	250	250	250		
	17	„ Wydziału powiatowego „	648	648	648		
	18	„ komitetu parafialnego obrz. łąć. w Sanoku	1.350	1.350	1.350		
	19	„ gminy Dereżyce (rozłożono na lat 5 po 100 zł.) pierwsza rata płatna 1. Września 1882	250	250	100		
		Suma rubryki VI.	7.381	6.987	6.837		
VII.		Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.					
	20	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	5.000	—	—		
	21	Od uczniów wpisowe	50	—	—		
	22	„ „ czesne	340	—	—		
		Suma rubryki VII.	5.390	5.390	5.390		
VIII.		Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.					
	23	Dochody wyższej szkoły rolniczej	14.850	14.850			
	24	„ szkoły parobków	3.728	3.224			
	25	„ folwarku	10.200	10.200			
		Suma rubryki VIII.	28.778	28.274	28.274		
IX.		Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.					
	26	Dochody szkoły rolniczej w Czernichowie	12.423				
		a) Zasiłek ze Skarbu państwa	—	5.000			
		b) Opłaty od uczniów	—	6.720			
		c) Dochód ze spiżarni szkoły	—	100			
		d) „ z folwarku Czernichów	—	10.370			
		Suma rubryki IX.	12.423	22.190	22.190		
X.		Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.					
	27	Od szpitali powszechnych	600	600	600		

21. Październik 1881.

Fundusz krajowy.

Dochody.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu		Dzień uchwały	
			Wydziału krajowego	Komisji budżetow.	Zwyczajne	Nadzwyczajne		
rubryki	pozycyi		Złote austriackie					
XI.		Rozmaite dochody.						} 21 Października 1881.
	28	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	350					
	29	Rozmaite przypadkowe	650					
		Suma rubryki XI.	1.000	1.000	1.000	—		
		Pożyczki.						
	29a	Na budowę pomieszkań nauczycielskich w Czernichowie	—	12.000	12.000	—	10. Paź.	
	29b	Na potrzeby szkół i folwarku w Dublanach	—	—	11.600	—	24. Paź.	
XII.		Dodatki do podatków.						
	30	Po 37 centów od 1 zł. a. w. (wniosek Wydz. kraj.) (po 27 ct. wniosek Komisji i uchwała Sejmu)	2664000	2787750	2787750	—	24. paź. 1881	

Fundusz szkolny krajowy.

BUDŻET

na rok

1882

uchwalony na posiedzeniu sejmowem z dnia 14. Października 1881.

Sumaryusz.

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba		Wydatki	Wniosek		Uchwała Sejmu		Razem
			Rady szkolnej krajowej	Komisji budżetow.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	
rubryki	pozycyi		Złote austriackie				
I.	1-4	Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych	390.015	352.000	302.000	50.000	352.000
II.	5	Substytucye	50.000	45.000	45.000	—	45.000
III.	6-9	Zasiłki dla szkół, utrzymywanych przez korporacje	3.775	3.775	—	3.775	3.775
IV.	10	Adjuta	5.000	5.000	5.000	—	5.000
V.	11-12	Remuneracye i zapomogi	22.000	22.000	22.000	—	22.000
VI.	13	Podatki i daniny	6	6	6	—	6
VII.	14	Koszta podróży i dyet	500	500	500	—	500
VIII.	15-17	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	32.454	32.454	32.454	—	32.454
IX.	18	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	12.800	12.800	—	12.800
X.	19	Na emerytury dla nauczycieli, którzy utracą posadę w skutek reorganizaeyi szkół	5.000	5.000	—	5.000	5.000
XI.	20-39	Dary z łaski	3.530	3.530	3.530	—	3.530
XII.	40-41	Potrzeby szkół ogólnej natury	2.000	2.000	2.000	—	2.000
XIII.	42-43	Różne wydatki	6.800	6.800	6.800	—	6.800
XIV.	44-45	Zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na budynki szkolne	30.000	20.000	—	20.000	20.000
Suma wydatków			563.880	510.865	432.090	78.775	510.865
Dochody.			Wniosek Wydziału krajowego				
I.	1-8b	Odsetki od kapitałów	16.112	16.112	16.112	—	16.112
II.	9-12	Dochody z dóbr, realności i innych praw	9	9	9	—	9
III.	13-15	Dodatki	530	530	530	—	530
IV.	16	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	3.000	3.000	—	3.000
V.	17	Zapisy i darowizny	—	—	—	—	—
VI.	18	Taksy od spadków	8.150	8.200	8.200	—	8.200
VII.	19-21	Różne dochody	48.015	50.000	2.000	48.000	50.000
VIII.	22	Dodatek z e. k. Skarbu państwa	54.943	54.943	54.943	—	54.943
IX.	23	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	20.000	20.000	—	20.000	20.000
Suma dochodów			150.594	152.794	84.794	68.000	152.794
Z porównania ze sumą wydatków			—	—	—	—	510.865
okazuje się nadobór			—	—	—	—	358.071
<p><i>Uchwała z dnia 14. Października 1881.</i></p> <p>Sejm krajowy zezwala na przenoszenie kredytów uchwalonych na wydatki zwyczajne w rubrykach II. IV. V. i VII. tudzież wzajemnego przenoszenia takichże kredytów, uchwalonych w rubrykach XI. i XII.</p> <p><i>Uwaga Komisji budżetowej</i> przyjęta na posiedzeniu sejmowym z dnia 14. Października 1881. do rub. I. wydatków.</p> <p>Organizacye nowych i reorganizowania dawnych szkół należy tak urządzić — aby te urządzenia zawsze z początkiem roku szkolnego w życie wchodziły, a przeto na każdym roku budżetowym tylko przez cztery miesiące ciężły.</p>							

Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu	
ru- bryki	po- zycyi		Radę szkolnej krajowej	Komisji budżetow.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne
			Złote austriackie			
I.		Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych.				
1		Na pokrycie niedoboru szkół po koniec roku 1880 zreorga- nizowanych	298.392	285.000	285.000	—
2		Na utrzymanie szkół, które od 1. Lutego 1881 weszły w życie	1.623			
3		Na utrzymanie szkół w latach 1881 i 1882 zreorganizować się mających, na podniesienie filialnych szkół na etatowe i na przekształcenie posad młodszych nauczycieli na po- sady starszych, w szkołach o kilku klasach		17.000	17.000	—
4		Zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych	20.000 70.000	50.000	—	50.000
Suma rubryki I.			390.015	352.000	302.000	50.000
II.		Substytucye.				
5		Na płacę dla zastępców nauczycieli i nauczycielek przy kla- sach równorzędnych	50.000	45.000	45.000	—
III.		Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye.				
6		Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie	2.000			
7		Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Benedyktynek obrz. łac. w Przemyślu	1.440			
8		Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Klarysek w Sta- rym Sączu	250			
9		Dla konwentu OO. Bazylianów w Ławrowie, za udzielanie nauki w 4-klasowej szkole w klasztorze	85			
Suma rubryki III.			3.775	3.775	—	3.775
IV.		Adjuta.				
10		Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego	5.000	5.000	5.000	—
V.		Remuneracye i zapomogi.				
11		Remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli szkół ludo- wych i katechetów	20.000			
12		Remuneracye za naukę robót ręcznych	2.000			
Suma rubryki V.			22.000	22.000	22.000	—
VI.		Podatki i daniny.				
13		Od gruntów szkolnych i realności na podatki i ekwiwalenta	6	6	6	—

Wydatki.

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu	
rubryki	pozycyi		Rady szkolnej krajowej	Komisji budżetow.	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Złote austriackie			
VII.		Koszta podróży i dyet.				
	14	Na koszta podróży i dyet nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	500	500	500	—
VIII.		Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli.				
	15	Na dodatki pięcioletnie według obecnego stanu	26.700			
	16	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli, którym drugi dodatek 5-letni w ciągu r. 1882 przyznanym zostanie	3.754			
	17	Na dodatki 5-letnie w r. 1882 przyznać się mające	2.000			
		Suma rubryki VIII.	32.454	32.454	32.454	—
IX.		Dodatek do funduszu emerytalnego.				
	18	Dodatek stale systemizowany na emerytury dla nauczycieli etatowych, tudzież na zaopatrzenie wdów i sierót po nauczycielach	12.800	12.800	12.800	—
X.		Na emeryturę dla nauczycieli,				
	19	którzy utracą posady w skutek reorganizacji szkół	5.000	5.000	—	5.000
XI.		Dary z łaski.				
		a) Stałe:				
	20	Januszeńskiej Wiktorji i czterem sierotom	83			
	21	Kloss Franciszce	35			
	22	Hołubowicz Petroneli	63			
	23	Klesiewicz Julii	36			
	24	Dubiel Amalii	63			
	25	Theil Annie	53			
	26	Prokopowicz Emilii	30			
	27	Mikiewicz Eleonorze	20			
	28	Hurakowskiej Maryi	39			
	29	Konopnickiej Katarzynie	105			
		Do przeniesienia	527	—	—	—

Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek		Uchwała Sejmu	
ru- bryki	po- zycyi		Rady szkolnej krajowej	Komisji budżetow.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne
			Złote austriackie			
XI.		Z przeniesienia	527	—	—	—
	30	Potockiej Waleryi	31			
	31	Praszałowicz Maryi	40			
	32	Runie Leokadyi	12			
	33	Filipowskiej Joannie	53			
	34	Kołdrasińskiej Zofii	80			
	35	Januszeńskiej Wiktoryi	167			
	36	Elsner Karolinie	80			
	37	Rogosińskiej Józefie	40			
	38	Konopnickiej Rozalii	—			
		Razem	1.030	1.030	1.030	—
		<i>b) Jednorazowe.</i>				
	39	Na jednorazowe dary z łaski dla nauczycieli, jakoteż wdów i sierót po nauczycielach	2.500	2.500	2.500	—
		Suma rubryki XI.	3.530	3.530	3.530	—
XII.		Potrzeby szkół ogólnej natury.				
	40	Na potrzeby szkół ogólnej natury, według obecnego stanu	2.000	2.000	2.000	—
	41	Na konferencyę krajową w roku 1882 urządźć się mającą	—	—	—	—
		Suma rubryki XII.	2.000	2.000	2.000	—
XIII.		Rozmaite wydatki.				
	42	Dodatek służbowy dla nauczycieli szkół pospolitych w Kra- kowie	3.800			
	43	Rozmaite wydatki inne	3.000			
		Suma rubryki XIII.	6.800	6.800	6.800	—
XIV.		Zasiłki bezwrotne i zaliczki zwrotne na budynki szkolne.				
	44	Zasiłki bezwrotne	10.000	10.000	—	10.000
	45	Zaliczki zwrotne	20.000	10.000	—	10.000
		Suma rubryki XIV.	30.000	20.000	—	20.000

Dochody.

Fundusz szkolny krajowy.

Liczba		Poszczególności	Wniosek		Uchwała Sejmu			
			Wydziału krajowego	Komisji budżetow.	Zwyczajne	Nadzwyczajne		
rubryki	pozycyi		Złote austriackie					
I.		Odsetki od kapitałów.						
	1	5% od obligacyj indemnizacyjnych na . . . . . 9.080 zł. m. k.	429					
	2	5% od obligacyj jednolitego długu państwa na 156.620 zł.	6.577					
	3	6% od listów zastawnych Zakładu kredyt. ziemskiego w Krakowie na . . . . . 11.500 zł.	690					
	4	6% od listów zastawnych gal. Banku hipotecznego na . . . . . 22.500 zł.	1.350					
	5	6% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873 na 97.400 zł.	5.844					
	6	5% od listów zastawnych gal. Tow. kredytowego ziemskiego na . . . . . 1.400 zł.	70					
	7	5% od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej, poszczególnionych w preliminarzu pod l. porz. 7 poz. 1—10 . . . . . 25 zł. 88 ct.						
8a		5% od kapitałów w walucie polskiej, na hipotekach prywatnych ulokowanych w preliminarzu pod l. porz. 8a poz. 1—4 poszczególnionych . . . . . 851 zł. 24 ct.						
8b		Od kapitałów zabezpieczonych na realnościach w Krakowie: poszczególnionych w preliminarzu pod l. porz. 8. b. poz. 5—16 . . . . . 274 zł. 94 ct.	1.152					
		Suma rubryki I.	16.112	16.112	16.112	16.112		
II.		Dochody z dóbr, realności i innych praw.						
	9	Czynsz z ogrodu własności Bractwa różańcowego w Dunajowie	1					
	10	Czynsz z ogrodu Bractwa Serca Jezusowego, wydzierżawionego probostwu w Krakowicach	2					
	11	Czynsz z ogrodu Bractwa Różańcowego w Bieczu	1					
	12	Czynsz z wydzierżawionych gruntów szkolnych w Zagórzcu	5					
		Suma rubryki II.	9	9	9	—		
III.		Dodatki.						
	13	Od c. k. Skarbu Salin, zwrot $\frac{1}{3}$ części pensyj emerytalnych nauczycieli i nauczycielek szkoły głównej, tudzież szkoły panińskiej w Wieliczce	490					
	14	Od dominium Zaleszczyki, dodatek na wydatki kancelaryjne dla tamtejszej szkoły głównej	14					
	15	Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy tamtejszej szkole głównej	26					
		Suma rubryki III.	530	530	530	—		

Fundusz szkolny krajowy.

Dochody.

Liczba		Poszczególne	Wniosk		Uchwała Sejmu	
ru- bryki	po- zycy		Wydziału krajowego	Komisji budżetow	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne
Złote austriackie						
IV.	16	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	3.000	3.000	—
V.	17	Zapisy i darowizny	—	—	—	—
VI.	18	Taksy od spadków	8.150	8.200	8.200	—
VII.		Różne dochody.				
	19	Zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych	46.000	48.000	—	48.000
	20	Zwroty wydatków innych rubryk budżetowych, tudzież zaliczek z lat dawniejszych	2.000	2.000	2.000	—
	21	Różne drobne	15	—	—	—
		Suma rubryki VII.	48.015	50.000	2.000	48.000
VIII.	22	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	54.943	54.943	—
IX.	23	Zwroty zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych	20.000	20.000	—	20.000

Krajowy zakład dla obłąkanych
na Kulparkowie.

B U D Ż E T

na rok

1 8 8 2.

uchwalony na posiedzeniu sejmowem z dnia 22. Października 1881.
zgodnie z wnioskami Komisji budżetowej.

Sumaryusz. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba		W y d a t k i	Uchwała Se mu		
rubryki	pozycyi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Złote austriackie		
I.	1—11	Płace i emolumenta etatowe	19.410	—	19.410
II.	12—21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	30.049	—	30.049
III.	22	Substytucye	—	—	—
IV.	23—29	Pensye i emerytury	350	—	350
V.	30—31	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	14	—	14
VI.	32	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40
VII.	33—34	Remuneracye i zapomogi	590	—	590
VIII.	35—46	Koszta gospodarcze	81.165	6.500	87.665
IX.	47—51	„ sanitarne	2.700	—	2.700
X.	52	„ kancelaryjne	900	—	900
XI.	53	„ kapliczne	200	—	200
XII.	54—59	„ utrzymania budynków, dróg i urzędzeń	7.450	2.000	9.450
XIII.	65	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	—	1.408
XIV.	66	Podatki i daniny	200	—	200
XV.	67—70	Rozmaite	1.650	—	1.650
Suma wydatków			146.126	8.500	154.626
D o c h o d y.					
I.	1—3	Dodatki	654	—	654
II.	4	Zwroty kosztów leczenia	33.800	—	33.800
III.	5—7	Dochody z dóbr	2.950	—	2.950
IV.	8	Rozmaite	400	—	400
Suma dochodów			37.804	—	37.804
W porównaniu z wydatkami					154 626
okazuje się <i>niedobór</i>					<u>116.822</u>

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba		Poszczególne	Uchwała Sejmu		
rubryki	pozycyi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Złote austriackie		
I.		Płace i emolumenta etatowe.			
	1	Dyrektor, płaca	2.200		
		" dodatek osobisty	800		
	2	2 prymaryuszów, płaca . . . . . po 1.500 zł.	3.000		
		" wikt. . . . . " 400 "	800		
	3	2 sekundaryuszów, płaca . . . . . " 1.000 "	2.000		
		" wikt . . . . . " 400 "	800		
	4	Rządca, płaca	1.200		
	5	2 oficyałów, płaca . . . . . po 700 zł.	1.400		
		" wikt . . . . . " 350 "	700		
	6	Pisarz, płaca	600		
		" wikt.	350		
		" dodatek pięcioletnia	80		
	7	2 kapelanów, płaca . . . . . po 400 zł.	800		
		" wikt . . . . . " 350 "	700		
	8	Nadzorca służby, płaca	400		
		" wikt.	250		
	9	Akuszerka, płaca	400		
	10	Woźny, płaca	150		
		" wikt	250		
		" dodatek na ubiór	50		
	11	Odźwierny, płaca	150		
		" wikt	250		
		" dodatek na ubiór	50		
		" " pięcioletni	30		
		Suma rubryki I.	17.410		
	11a	Prymaryusz Dr. Dobiński, zaliczka na płacę	2.000		
		Razem	19.410	—	19.410
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.			
	12	8 Sióstr Mił. oddziałowych, płaca po 80 zł. — ct.	640		
		" Wikt z pieczywem . . . . . " 190 " — "	1.520		
		" Inne potrzeby tychże . . . . . " 15 " — "	120		
	13	Dyetaryusze:			
		1 po 1 zł. dziennie . . . . . 365 zł. — ct.			
		2 po 75 ct. " . . . . . 547 50 "			
		Wikt tychże z pieczywem, po 350 zł. . 1.050 " — "	1.963		
		Do przeniesienia	4.243	—	—

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
rubryki	pozytywi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Złote austriackie		
II.		Z przeniesienia	4.243	—	—
	14	Stolarz, płaca	208		
		„ wikt	220		
	15	Krawiec, płaca	260		
		„ wikt	220		
	16	Szewe, płaca	180		
		„ wikt	220		
	17	Maszynista, płaca	600		
		„ wikt.	350		
	18	2 palaczy do maszyny parowej, płaca po . . . . . 156 zł.	312		
		wikt „ . . . . . 220 „	440		
	19	Ślusarz, płaca	264		
		„ wikt	220		
	20	Służba oddziałowa:			
		a) płaca dla 41 dozorców:			
		3 po 15 zł. miesięcznie . . . . . 540 zł.			
		6 „ 12 „ „ . . . . . 864 „			
		10 „ 10 „ „ . . . . . 1.200 „			
		22 „ 8 „ „ . . . . . 2.112 „			
		b) płaca dla 33 dozorczyń:			
		3 po 12 zł. miesięcznie . . . . . 432 „			
		6 „ 10 „ „ . . . . . 720 „			
		10 „ 8 „ „ . . . . . 960 „			
		14 „ 7 „ „ . . . . . 1.176 „			
		c) Wikt dla 3 starszych dozorców po 220 zł. . . . . 660 „			
		d) Wikt dla 71 osób służby oddz. po 140 zł. . . . . 9.940 „			
		e) Felczer, płaca . . . . . — „			
		f) „ wikt . . . . . — „			
		g) Gratyfikacye dla służby oddzia- łowej z końcem roku . . . . . 200 „	18.804		
	21	Służba domowa:			
		a) Dozorca domu, miesięcznie po 15 zł. 180 zł.			
		b) Dozorca prosektoryum „ „ 12 „ 144 „			
		c) Stróż nocny „ „ 10 „ 120 „			
		d) 10 parobków „ „ 7 „ 840 „			
		e) 1 służący „ „ 7 „ 84 „			
		f) Wikt dla dozorcey domu . . . . . 220 „			
		g) „ „ 13 osób służby domu po 140 zł. 1.820 „			
		h) Gratyfikacye dla służby domu z koń- cem roku . . . . . 100 „	3.508		
		Suma rubryki II.	30.049	—	30.049

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wyniki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
rubryki	pozycyi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Złote austriackie					
III.	22	Substytucye	—	—	—
IV.		Pensye i emerytury.			
	23	Grund Ludwika, wdowa po rządcy, z rocznych . . . . . 245 zł.	26		
	24	Burkart Franciszka, wdowa po kontro- lorze, z rocznych . . . . . 175 "	19		
	25	Bodaszewska Agnieszka, wdowa po nad- zorey domu, z rocznych . . . . . 105 "	—		
	26	Dr. Berthleff, były dyrektor, z rocznych 1.400 "	149		
	27	Mauthe Rozyna, wdowa po dozorey	60		
	28	Kłosowski Jan, były dozorca	48		
	29	Kłosowska Teresa, była dozorezyni	48		
		Suma rubryki IV.	350	—	350
V.		Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski.			
	30	Christl Laura, sierota po kontrolorze, z rocznych . . . . . 63 zł.	7		
	31	Hammer Joanna, sierota po pisarzu, z rocznych . . . . . 63 "	7		
		Suma rubryki V.	14	—	14
VI.	32	Odprawy i splaty kwartałów pośmiert- nych	40	—	40
VII.		Remuneracye i zapomogi.			
	33	Za sprawdzanie recept.	140		
	34	Remuneracye i zapomogi	450		
		Suma rubryki VII.	590	—	590
VIII.		Koszta gospodarcze.			
	35	Wyżywienie:			
		a) zwykła strawa i dodatki.	42.000	—	42.000
		b) pieczywo.	8.800	—	8.800
		c) wino	800	—	800
		Do przeniesienia	51.600	—	51.600

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Uchwała Sejmu		
rubryki	pozycyi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Złote austriackie		
VIII.		Z przeniesienia	51.600	—	51.600
	36	Służba kuchenna i magazynowa :			
		Płaca z wiktem i pieczywem, tudzież gratyfikacye z koń- cem roku	2.600	—	2.600
	37	a) Drzewo na kuchnię	2.500	—	2.500
		b) Naczynia kuchenne	800	—	800
		c) 5 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych w kuchni i magazynie wiktuałów, płaca po 80 zł. . . . . 400 zł.			
		Wikt z pieczywem po 190 zł. . . . . 950 "			
		Inne potrzeby tychże, jako to: desery, farbka, krochmal i t. p. po 15 zł. . . . . 75 "	1.425	—	1.425
	38	Sprzęty:			
		a) zakupno i naprawa	1.000	1.500	2.500
		b) koszt utrzymania 1 Siostry Miłosierdzia, zatrudnionej w magazynie sprzętów:			
		płaca . . . . . 80 zł.			
		wikt z pieczywem . . . . . 190 "			
		inne potrzeby tejże . . . . . 15 "	285	—	285
	39	Bielizna i pościel:			
		a) zakupno i naprawa	1.000	5.000	6.000
		b) koszt utrzymania 1 Siostry Miłosierdzia, zatrudnio- nej w magazynie bielizny:			
		płaca . . . . . 80 zł.			
		wikt z pieczywem . . . . . 190 "			
		inne potrzeby tejże . . . . . 15 "	285	—	285
	40	Pralnia:			
		a) drzewo i inne potrzeby	5.200	—	5.200
		b) koszt utrzymania 2 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnio- nych w pralni:			
		płaca . . . . . po 80 zł. 160 zł.			
		wikt z pieczywem " 190 " 380 "			
		inne potrzeby tychże " 15 " 30 "	570	—	570
	41	Słoma do sienników	650	—	650
	42	Drzewo opałowe i węgiel kamienny	7.500	—	7.500
	43	Oświetlenie	2.600	—	2.600
	44	Utrzymanie ogrodu wraz z połową kosztu utrzymania ogrodnika, tudzież utrzymanie wewnętrzne ogrodów	650	—	650
		Do przeniesienia	78.665	6.500	85.165

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
rubryki	pozycyj		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Złote austriackie		
VIII.		Z przeniesienia	78.665	6.500	85.165
	45	Uprawa pól, kupno nasion, oraz zbiór produktów surowych z połową kosztu utrzymania ogrodnika	1.250	—	1.250
	46	Utrzymanie 2 par koni z 2 furmanami, wraz z repara- cją wozów, uprząży tudzież innymi potrzebami	1.250	—	1.250
		Suma rubryki VIII.	81.165	6.500	87.665
IX.		Koszta sanitarne.			
	47	Sanitarne w ścisłym znaczeniu	1.500		
	48	Lekarstwa	750		
	49	Instrumenta chirurgiczne	150		
	50	Utrzymanie prosektoryum	150		
	51	Koszta pogrzebowe	150		
		Suma rubryki IX.	2.700	—	2.700
X.		Koszta kancelaryjne.			
	52	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu	900	—	900
XI.	53	Koszta kapliczne	200	—	200
XII.		Koszta utrzymania budynków, dróg i urzędzeń.			
	54	Konserwacye i reparacye budynków	3.000	2.000	5.000
	55	Koszta utrzymania mechanicznych urzędzeń	1.600	—	1.600
	56	Asekuracya budynków i ruchomości	650	—	650
	57	Pokostowanie podłóg	700	—	700
	58	Kominiarze i straż ogniowa	700	—	700
	59	Utrzymanie dróg dojazdowych	800	—	800
		Suma rubryki XII.	7.450	2.000	9.450
XIII.		Odsetki od kapitalów dłużnych.			
	65	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego 5% od dłuż- nej sumy 26.820 złr. m. k.	1.408	—	1.408

Wydatki i dochody. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
rubryki	pozycyj		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Złote austriackie		
XIV.	66	Podatki i daniny	200	—	200
XV.		Rozmaite.			
	67	Na utrzymanie biblioteki lekarskiej	150		
	68	Na książki i czasopisma dla chorych	250		
	69	Myto drogowe	250		
	70	Przypadkowe	1.000		
		Suma rubryki XV.	1.650	—	1.650
		Dochody.			
I.		Dodatki.			
	1	Od c. k. Skarbu, za 200 sagów drzewa opałowego, część przypadająca na ten fundusz z kwoty 1.846 zł.	530		
	2	Od kasy miejskiej, na utrzymanie trupiarni, z rocznych 84 zł.	24		
	3	Od kasy miejskiej, na utrzymanie drogi publicznej z Kul- parkowa do Lwowa	100		
		Suma rubryki I.	654	—	654
II.		Zwroty kosztów leczenia.			
	4	Od płaćących za siebie i z obcych funduszków publicz- nych	33.800	—	33.800
III.		Dochody z dóbr.			
	5	Czynsz z propinacyi w Kulparkowie	550		
	6	Dochód z pól i pastwisk	1.600		
	7	Dochód z ogrodów	800		
		Suma rubryki III.	2.950	—	2.950
IV.		Rozmaite.			
	8	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze do- chody	400	—	400

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

B U D Ż E T

na rok

1 8 8 2

uchwalony na posiedzeniu sejmowem z dnia 22. Października 1881. zgodnie z wnioskami
Komisyi budżetowej.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu					
rubryki	pozycyi		Z funduszu Oddziału:				Razem	
			I. Chorych	II. Położnic i podrzutk.	III. Syfilis- tycznych	IV. Obłąka- nych	Szczegół	Ogół
			Złote austriackie					
I.		Płace i emolumenta etatowe.						
1	Dyrektor	a) płaca	711	356	355	178	1.600	
		b) dodatek pięciolecia	135	66	66	33	300	
		c) drugi od 25 Marca 1882 z rocz- nych 300 zł.	103	51	51	26	231	2.131
2	5 prymaryuszów	a) płaca po 1.200 zł.	3.600	—	1.200	1.200	6.000	
		b) dodatek pięciol. po 200zł.	400	—	200	200	800	
		c) pierwszemu drugi doda- tek od 1 Stycznia 1882.	200	—	—	—	200	7.000
3	1 profesor położnictwa, za pełnienie obowiąz- ków prymaryusza		—	650	—	—	—	650
4	6 sekundaryuszów 1 klasy, płaca po 600 zł.		1.800	600	600	600	—	3.600
5	3 " " " " " 500 "		1.500	—	—	—	—	1.500
6	Akuszerka	a) płaca	—	400	—	—	400	
		b) 2 dodatki pięciolecia po 40 zł.	—	80	—	—	80	480
7	Aptekarz	a) płaca	356	177	178	89	800	
		b) dodatek na pomieszkanie	89	44	45	22	200	1.000
8	Prosektor, płaca		356	177	178	89	—	800
9	Chemik patologii, płaca		310	155	155	80	—	700
10	Kapelan	a) płaca	266	133	134	67	600	
		b) dodatek na pomieszkanie	89	44	45	22	200	800
11	Rządca	a) płaca	533	267	267	133	1.200	
		b) dodatek pięciolecia	89	44	45	22	200	1.400
12	2 oficyałów:	a) płaca po 1.000 zł.	889	444	445	222	2.000	
		b) dodatek pięciolecia dla pierw- szego oficyała	67	33	34	16	150	
		c) dodatek osobisty dla tegoż	22	11	11	6	50	2.200
13	2 pisarzy stałych, płaca po 600 zł.		534	266	267	133	—	1.200
14	Dozorca domu (oddział obłąkanych):	a) płaca	—	—	—	400	400	
		b) wikt II. klasy po 14 zł. miesięcznie	—	—	—	168	168	568
15	Woźny	a) płaca	134	66	67	33	300	
		b) na ubiór	22	11	11	6	50	
		c) dodatek osobisty z powodu umniej- szenia poborów	34	16	16	9	75	425
16	Odźwierny	a) płaca	67	33	33	17	150	
		b) wikt II. klasy po 14 zł. mie- sięcznie	75	37	37	19	168	
		c) na ubiór	22	11	11	6	50	368
Suma rubryki I			12.403	4.172	4.451	3.796	—	24.822

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
rubryki	pozycyj		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Złote austriackie		
II.		Z przeniesienia	4.243	—	—
	14	Stolarz, płaca	208		
		" wikt	220		
	15	Krawiec, płaca	260		
		" wikt	220		
	16	Szewc, płaca	180		
		" wikt	220		
	17	Maszynista, płaca	600		
		" wikt.	350		
	18	2 palaczy do maszyny parowej, płaca po . . . . . 156 zł.	312		
		wikt " . . . . . 220 "	440		
	19	Ślusarz, płaca	264		
		" wikt	220		
	20	Służba oddziałowa:			
		a) płaca dla 41 dozorców:			
		3 po 15 zł. miesięcznie . . . . . 540 zł.			
		6 " 12 " " . . . . . 864 "			
		10 " 10 " " . . . . . 1.200 "			
		22 " 8 " " . . . . . 2.112 "			
		b) płaca dla 33 dozorezyń:			
		3 po 12 zł. miesięcznie . . . . . 432 "			
		6 " 10 " " . . . . . 720 "			
		10 " 8 " " . . . . . 960 "			
		14 " 7 " " . . . . . 1.176 "			
		c) Wikt dla 3 starszych dozorców po 220 zł. . . . . 660 "			
		d) Wikt dla 71 osób służby oddz. po 140 zł. . . . . 9.940 "			
		e) Felczer, płaca . . . . . — "			
		f) " wikt . . . . . — "			
		g) Gratyfikacye dla służby oddzia- łowej z końcem roku . . . . . 200 "	18.804		
	21	Służba domowa:			
		a) Dozorca domu, miesięcznie po 15 zł. 180 zł.			
		b) Dozorca prosektoryum " " 12 " 144 "			
		c) Stróż nocny " " 10 " 120 "			
		d) 10 parobków " " 7 " 840 "			
		e) 1 służący " " 7 " 84 "			
		f) Wikt dla dozorey domu . . . . . 220 "			
		g) " " 13 osób służby domu po 140 zł. 1.820 "			
		h) Gratyfikacye dla służby domu z koń- cem roku . . . . . 100 "	3.508		
		Suma rubryki II.	30.049	—	30.049

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu		
rubryki	pozycyi		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Złote austriackie					
III.	22	Substytucye	—	—	—
IV.		Pensye i emerytury.			
	23	Grund Ludwika, wdowa po rządcy, z rocznych . . . . . 245 zł.	26		
	24	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze, z rocznych . . . . . 175 "	19		
	25	Bodaszewska Agnieszka, wdowa po nadzorcey domu, z rocznych . . . . . 105 "	—		
	26	Dr. Berthleff, były dyrektor, z rocznych 1.400 "	149		
	27	Mauthe Rozyna, wdowa po dozorcey	60		
	28	Kłosowski Jan, były dozorca	48		
	29	Kłosowska Teresa, była dozorczyni	48		
		Suma rubryki IV.	350	—	350
V.		Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski.			
	30	Christl Laura, sierota po kontrolorze, z rocznych . . . . . 63 zł.	7		
	31	Hammer Joanna, sierota po pisarzu, z rocznych . . . . . 63 "	7		
		Suma rubryki V.	14	—	14
VI.	32	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40
VII.		Remuneracye i zapomogi.			
	33	Za sprawdzanie recept.	140		
	34	Remuneracye i zapomogi	450		
		Suma rubryki VII.	590	—	590
VIII.		Koszta gospodarcze.			
	35	Wyżywienie:			
		a) zwykła strawa i dodatki.	42.000	—	42.000
		b) pieczywo.	8.800	—	8.800
		c) wino	800	—	800
		Do przeniesienia	51.600	—	51.600

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	U c h w a l a S e j m u					
rubryki	pozycyi		Z funduszu Oddziału :				R a z e m	
			I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			Chorych	Położnic i podrzutek.	Syfilitycznych	Oblakanych		
Z ł o t e a u s t r y a c k i e								
		Z przeniesienia	19.616	3.419	9.459	5.850	38.344	
VIII.	29	n) drzewo do piekarni	130	30	90	50	300	
		o) wino dla chorych	1.000	100	400	300	1.800	40.444
	30	Wikt lekarza dyżurnego z winem i pieczywem	137	69	69	34	—	309
	31	Opał łazienek, sal chorych i innych ubikacyj	2.616	1.133	1.134	717	—	5.600
	32	Oświetlenie:						
		a) olej, koks, nafta, świece, reparacye aparatu gazowego i inne	1.155	578	578	289	2.600	
		b) drzewo i węgle użyte do gazowni	220	55	120	105	500	
		c) gazownik, płaca	53	26	27	14	120	
		d) lampiarz oraz parobek do gazowni, płaca	28	14	14	8	64	
		e) wikt dla powyższych mies. po 11 zł. 25 ct.	120	60	60	30	270	3.554
	33	Sprzęty gospodarcze, naprawa tychże i sprawienie nowych:						
		a) zwyczajne	100	100	100	50	350	
		b) nadzwyczajne	1.000	200	500	600	2.300	2.650
	34	Utrzymanie jednej pary koni:						
		a) siano, owies, słoma i t. p.	133	67	67	33	300	
		b) utrzymanie wozów, uprzęży i t. p.	67	33	33	17	150	
		c) fernal, płaca	28	14	14	8	64	
		d) „ wikt miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	60	30	30	15	135	649
	35	Utrzymanie ogrodu:						
		a) roboty ogrodowe, nasiona, ogrodzenia, sprzęty i inne potrzeby:						
		1) zwyczajne	400	200	—	—	600	
		2) nadzwyczajne (na zasypywanie rowu i wyczyszczenie stawu)	810	405	—	—	1.215	
		b) ogrodnik, płaca wraz z relutum za wikt miesięcznie po 30 zł.	160	80	80	40	360	2.175
	36	Utrzymanie pralni:						
		a) mydło, proszek, farbka, krochmal	500	120	250	130	1.000	
		b) drzewo i węgle do pralni i suszarni	500	120	250	130	1.000	
		c) 2 Siostry Miłosierdzia, zatrudnione w pralni płaca po 80 zł. rocznie	71	36	36	17	160	
		d) wikt tychże z pieczywem i dodatkami, miesięcznie po 15 zł.	160	80	80	40	360	
		e) 10 praczek, rocznie po 48 zł.	213	107	107	53	480	
		f) „ wikt tychże, miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	600	300	300	150	1.350	
		g) 1 parobek do pralni, płaca	27	13	13	7	60	
		h) „ wikt miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	60	30	30	15	135	4.545
	37	Słoma do sienników	280	80	160	80	—	600
	38	Bielizna i odzież:						
		a) reparacye i sprawienie nowej:						
		1) zwyczajne	800	100	300	100	1.300	
		2) nadzwyczajne	2.100	400	500	1.000	4.000	
		Do przeniesienia	33.144	7.999	14.801	9.882	5.300	60.526

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu				Razem	
rubryki	pozycyi		Z funduszu Oddziału:				Szczegół	Ogół
			I. Chorych	II. Położnic i podrutk.	III. Syfili- tycznych	IV Obłąka- nych		
			Złote austriackie					
		Z przeniesienia	33.144	7.999	14.801	9.882	5.300	60.526
VIII.	38	b) 1 Siostra Miłosierdzia, zatrudniona przy magazynie bielizny i szwalni, płaca 80 zł. rocznie	36	17	18	9	80	
		c) wikt tejże z pieczywem i dodatkami, miesięcznie po 15 zł.	80	40	40	20	180	
		d) 1 szwaczka, płaca rocznie 48 zł.	21	11	11	5	48	
		e) wikt dla tejże miesięcznie po 11 zł. 25 ct.	60	30	30	15	135	
		f) 1 szwaczka po 30 ct. dziennie	40	20	20	10	90	5.833
	39	Rozmaite:						
		a) sprzęty, olej i reparacya maszyny parowej	333	167	167	83	750	
		b) rozmaite drobne gospodarcze	100	50	100	50	300	1.050
Suma rubryki VIII			33.814	8.334	15.187	10.074	—	67.409
		Koszta sanitarne.						
IX.	40	Lekarstwa	2.250	250	440	260	—	3.200
	41	Drzewo i węgle do apteki	49	24	25	12	—	110
	42	2 Siostry Miłosierdzia w aptece:						
		a) płaca rocznie po 80 zł.	71	36	36	17	160	
		b) wikt z pieczywem i dodatkami, po 15 zł. miesięcznie	160	80	80	40	360	
	43	1 parobek w aptece a) płaca	28	14	14	8	64	
		b) wikt po 11 zł. 25 ct. miesięcznie	60	30	30	15	135	719
	44	Na odczynniki chemikowi patologii	50	—	50	—	—	100
	45	Instrumenta chirurgiczne a) zwyczajne	170	50	50	30	300	
		b) nadzwyczajne	300	50	—	—	350	650
	46	Potrzeby sanitarne	1.500	200	450	150	—	2.300
	47	Koszta pogrzebowe Sióstr Miłosierdzia i ubogich chorych	100	50	50	50	—	250
Suma rubryki IX			4.738	784	1.225	582	—	7.329
		Koszta kancelaryjne.						
X.	48	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	350	200	130	70	—	750
		Koszta kapliczne.						
XI.	49	Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia, wynagrodzenie za utrzymanie kościoła	110	56	56	28	—	250

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		Poszczególnienie	Uchwała Sejmu				Razem		
rubryki	pozycyi		Z funduszu Oddziału:				Szczegół	Ogół	
			I. Chorych	II. Położnic i podzntk.	III. Syfili- tycznych	IV. Obląka- nych			
			Złote austriackie						
XII.		Utrzymanie budynków.							
	50	a) Konserwacje i reparacje budynków szpitalnych	1.600	400	500	700	3.200		
		b) Konserwacje wodociągów	133	67	67	33	300		
	51	Asekuracja budynków	100	50	50	50	250		
	52	Kominiarze i straż ogniowa	102	51	51	26	230		
	53	Czyszczenie kanałów	137	69	69	35	310	4.290	
	54	Wynagrodzenie za czynności techniczne	267	133	133	67	—	600	
		Suma rubryki XII	2.339	770	870	911	—	4.890	
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.							
	55	4% od kapitału 2.000 złp., ubezpieczonego na dobrach „Prądnik Czerwony“ na rzecz kościoła P. Maryi w Krakowie	20	—	—	—	—	20	
XIV.		Z a p i s y.							
	56	Zapis ś. p. Biskupa Szembeka, na odprawienie mszy św. przez kapitułę krakowską	38	—	—	—	—	38	
	57	Zapis ś. p. Wencła, na obdzielenie rekonwalescentów	38	—	—	—	—	38	
	58	Zapis ś. p. ks. Gałęckiego i Kłozowej, na odprawienie mszy św.	36	—	—	—	—	36	
		Suma rubryki XIV	112	—	—	—	—	112	
XV.		Podatki i daniny.							
		<i>A) Z realności i dóbr.</i>							
	59	Od realności szpitalnych	62	—	—	—	62		
	60	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	626	—	—	—	626		
	61	Z propinacyi „w Krowodrzy“	—	157	—	—	157	845	
		<i>B) Ekwiwalenta.</i>							
	62	Od nieruchomości majątku szpitalnego	12	—	—	—	12		
	63	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	108	—	—	—	108		
	64	Z propinacyi w „Krowodrzy“	—	78	—	—	78	198	
		<i>C) Podatek dochodowy.</i>							
	65	Z dóbr w Królestwie polskiem położonych: Z dóbr „Tropiszów“ 459 złp. 16 gr.	115	—	—	—	—	115	
		<i>D) Podatek dochodowy od prowizyi.</i>							
	66	7% od prowizyj pobieranych od kapitałów hipotekowanych	—	—	—	—	—	—	
		Suma rubryki XV	923	235	—	—	—	1.158	

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	U c h w a l a S e j m u				R a z e m	
rubryki	pozycyi		Z funduszu Oddziału :				Szczegół	Ogół
			I. Chorych	II. Położnic i podrzutk.	III. Syfil- tycznych	IV. Obląka- nych		
Z ł o t e a u s t r y a c k i e								
XVI.	67	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	150	—	—	—	—	150
XVII.	68	Dyety i koszta podróży. Na podróże komisyjne w sprawach funduszu jako właściciela dóbr	50	—	—	—	—	50
XVIII.	69	Koszta utrzymania podrzutków. Utrzymanie podrzutków, przyjętych na wieś przed 29 Sierpnia 1873.	—	3.000	—	—	—	3.000
	70	Utrzymanie podrzutków, przyjętych na wieś po 29 Sierpnia 1873.	—	300	—	—	—	300
		Suma rubryki XVIII	—	3.300	—	—	—	3.300
XIX.	71	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic. Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	200	—	—	—	200
XX.	72	Zapomogi dla położnic. Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział położnic	—	1.200	—	—	—	1.200
XXI.	73	R o z m a i t e. Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane wydatki	200	100	50	50	—	400
XXII.	74	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika w Krakowie.	—	10.200	—	—	—	10.200

Dochody.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	U c h w a l a S e j m u				R a z e m	
rubryki	pozycyi		Z funduszu Oddziału:				Szczegół	Ogół
			I. Chorych	II. Położnic i podrzutk.	III. Syfilis- tycznych	IV. Obląka- nych		
			Złote austriackie					
I.		Odsetki od kapitałów.						
	1	Od papierów publicznych	—	—	—	—	—	
	2	Od kapitałów hipotekowanych na dobrach i realnościach:						
		a) 4% od kapitału 3.760 zł	149	—	—	—	149	
		b) 5% " " 4.000 "	200	—	—	—	200	
		c) 6% " " 12.750 "	765	—	—	—	765	1.114
		d) 5% " " 1.750 "	—	—	87	—	—	87
	3	Dochody z fundacyj:						
		a) Bienkowskiego od kapitału 4.260 zł	170	—	—	—	170	
		b) Dąbkowskiego " " 4.600 "	195	—	—	—	195	
		c) Kłozowej (mszalna) " 200 "	10	—	—	—	10	
		d) " (szpitalna) " 100 "	5	—	—	—	5	
		e) Ligezy od " 6.250 "						
		po potrąceniu podatku dochodowego	262	—	—	—	262	
		f) Małeckiego od kapitału 337 "	16	—	—	—	16	
		g) Pruskiego " " 5.276 "	263	—	—	—	263	
		h) Tarły " " 1.320 "	66	—	—	—	66	
		i) Wencla " " 654 "	38	—	—	—	38	
		k) Wolnych Mularzy " " 1.800 "						
		po potrąceniu podatku dochodowego	75	—	—	—	75	1.100
		l) Tarły od kapitału 1.641 "	—	82	—	—	—	82
		m) Mszalna " " 2.300 "	—	—	115	—	115	1.159
		n) Tarły " " 880 "	—	—	44	—	44	
		o) " " 264 "	—	—	—	13	13	1.169
		p) Trzebieckiego " " 3.008 "	—	—	—	150	150	2.705
		Suma rubryki I	2.214	82	246	163	—	
II.		Dochody z realności i dóbr.						
	4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszów w Królestwie polskiem 2.700 rbs.	4.500	—	—	—	4.500	
	5	Czynsz dzierżawny z dóbr Prądnik Czerwony	3.805	—	—	—	3.805	
	6	" " z folwarku Przegonia Duchowna.	50	—	—	—	50	
	7	a) Dochód z ogrodu szpitalnego z rocznych 1.200 zł.	800	—	—	—	800	9.155
		b) Dochód z ogrodu szpitalnego z rocznych 1.200 zł.	—	400	—	—	400	
	8	Czynsz dzierżawny z propinacyi w Krowodrzy	—	1.306	—	—	1.306	1.706
		Suma rubryki II	9.155	1.706	—	—	—	10.861
III.		Zwroty kosztów leczenia.						
	9	Z funduszu krajowego galicyjskiego	50.000	18.000	28.000	17.000	113.000	
	10	Z funduszu obokrajowych i od stron samopłacących	5.800	700	2.600	2.200	11.300	12.300
		Suma rubryki III	55.800	18.700	30.600	19.200	—	65
IV.		11	Dochody rozmaite	25	20	10	10	

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

FUNDUSZ CHORYCH i POŁOŻNIC.

BUDŻET

na rok

1882

uchwalony na posiedzeniu sejmowem z dnia 22. Października 1881. zgodnie z wnioskami
Komisyi budżetowej.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Z u m a r y u s z

Liczba		W y d a t k i	Uchwała Sejmiku			Liczba	
rubryki	pozycyi		W y d a t k i				rubryki
			funduszu chorych	funduszu położnic	całkowitego szpitala		
			Złote austriackie				
I.	1-15	Płace i emolumenta etatowe	zwyczajne	28.949	2.602	31	III.
II.	16-22	Koszta utrzymania osób nieetatowych	"	27.161	2.239	29	
III.	24-31	Pensye	"	3.243	172	3	2
IV.	32-35	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	"	216	63		2
V.	36	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	"	300	30		26
VI.	37-38	Remuneracye i zapomogi	"	813	109		27
VII.	39-47	Koszta gospodarcze	"	69.889	4.031	73	28
			nadzwyczajne	7.450	750	8	29
VIII.	48-51	Koszta sanitarne	zwyczajne	11.550	550	12	30
IX.	52	Potrzeby kancelaryjne	"	1.157	83	1	31
X.	53	Potrzeby kapliczne	"	360	—		
XI.	54-56	Utrzymanie budynków	"	4.407	493	4	
			nadzwyczajne	2.156	244	2	
XII.	57	Najem pomieszczeń	zwyczajne	4.330	2.170	6	IV.
XIII.	58	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii	"	8.000	—	8	
XIV.	59	Odsetki od kapitałów dłużnych	"	—	352		32
XV.	60	Zapomogi dla położnic	"	—	2.000	2	33
XVI.	61	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	"	—	30		34
XVII.	62-63	Rozmaite	"	520	80		35
		Suma wydatków zwyczajnych		160.895	15.004	172	
		" " nadzwyczajnych		9.606	994	10	
		<u>Razem . . . . .</u>		170.501	15.998	182	V.
							36
		D o c h o d y.					VI.
I.	1	Opłaty pośmiertne	zwyczajne	8.850	—		37
II.	2-3	Dodatki	"	23.667	139	25	38
III.	4-6	Zwroty kosztów leczenia	"	108.630	440	10	
IV.	7	Rozmaite	"	200	4		
		Suma dochodów zwyczajnych		141.347	583	14	
		w porównaniu z wydatkami		170.501	15.998	182	
		<u>okazuje się niedobór . . . . .</u>		29.154	15.415	47	39

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Poszczególnienie.

Liczba		W y d a t k i	Uchwała Sejmu			
rubryki	pozytywi		Wydatki			
			funduszu chorych	funduszu położnic	całego szpitalu	
			Złote austriackie			
III.		P e n s y e.				
02 31.						
39 29.	24	Grund Ludwika, wdowa po rządcy . . . z rocznych 245 zł.	204	15	219	
72 3	25	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze . . . 175 "	146	10	156	
63	26	Bodaszewska Agn., wdowa po nadzorcey domu . . . 105 "	—	—	—	
30	27	Dr. Neuhauser Franciszek, były prymaryusz . . .	1.200	—	1.200	
109	28	Dr. Berthleff, były dyrektor . . . z rocznych 1.400 zł.	1.168	83	1.251	
031 73.	29	Nagel Józefa, wdowa po prymaryuszu . . .	210	—	210	
750 8	30	Dr. Finger Józef, były profesor kliniki . . .	315	—	315	
550 12.	31	Pfau Henryka, wdowa po profesorze akuszerzy, z rocznych 350 zł.	—	64	64	
83 1		Suma rubryki III. . .	3.243	172	3.415	
493 4						
244 3	IV.	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski.				
170 6						
352 2	32	Christl Laura, sierota po kontrolorze . . . z rocznych 63 zł.	53	4	57	
1.000	33	Hammer Joanna, sierota po pisarzu . . . 63 "	53	4	57	
30	34	Drabikowska Elżbieta, była nadzorczyni chorych, dziennie po 30 ct.	110	—	110	
80	35	Swoboda Marya, była akuszerka, dziennie po 15 ct.	—	55	55	
5.004 17.		Suma rubryki IV. . .	216	63	279	
994 1						
5.998 18.	V.	36	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych . . .	300	30	330
	VI.	Remuneracye i zapomogi.				
139 2						
440 10.	37	Za sprawdzanie recept	151	9	160	
4	38	Remuneracye i zapomogi	662	100	762	
583 14		Suma rubryki VI. . .	813	109	922	
15.998 18						
15.415		Koszta gospodarcze.				
	39	Wyżywienie:				
		a) zwykła stawa i dodatki	36.000	2.000	38.000	
		b) 6 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych w kuchni, płaca po 80 zł.	448	32	480	
		c) wikt dla tychże wraz z pieczywem . . . . . 197 "	1.103	79	1.182	
		d) inne potrzeby . . . . . 39 "	218	16	234	
		Do przeniesienia . . .	37.769	2.127	39.896	

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba			Wydatki			Uchwała Sejmu		
						Wydatki		
rubryki	pozycyi		funduszu	funduszu	całego			
			chorych	położnic	szpitalu	Złote austriackie		
VII.	39	Z przeniesienia	37.769	2.127	39.896			
		e) służba kuchenna:						
		1) 20 sług kuchennych, płaca . . . . . po 60 zł.	1.110	90	1.200			
		2) wikt dla powyższych . . . . . „ 105 „	2.000	100	2.100			
		3) pieczywo dla powyższych . . . . . „ 30 „	560	40	600			
		f) drzewo na kuchnię	2.000	200	2.200			
		g) naczynia i sprzęty kuchenne	680	20	700			
		h) fiaker dla rządcy	187	13	200			
		i) pieczywo dla chorych	6.200	300	6.500			
		j) wino dla chorych	1.460	40	1.500			
		<i>Suma pozycyi 39.</i>	<i>51.966</i>	<i>2.930</i>	<i>54.896</i>			
	40	Wikt dla lekarza dyżurnego, wraz z pieczywem i innymi potrzebami, jako to: winem, piwem i t. d., miesięcznie po 29 zł. .	325	23	348			
	41	Wikt z pieczywem dla pisarza, pełniącego obowiązki dozorca domu	196	14	210			
	42	Sprzęty . . . . . zwyczajne	972	28	1.000			
		. . . . . nadzwyczajne	1.600	200	1.800			
	43	Bielizna i pościel:						
		a) reparacja i sprawienie nowej bielizny i pościeli, zwyczajne	1.050	150	1.200			
		. . . . . nadzwyczajne	5.850	550	6.400			
		b) 1 Siostra Miłosierdzia, zatrudniona w magazynie bielizny i pościeli, płaca	75	5	80			
		c) wikt dla tejże wraz z pieczywem i innymi potrzebami	220	16	236			
		<i>Suma pozycyi 43.</i>	<i>7.195</i>	<i>721</i>	<i>7.916</i>			
	44	Pralnia	7.776	224	8.000			
	45	Słoma do sienników	535	15	550			
	46	Drzewo opałowe	4.594	406	5.000			
	47	Oświetlenie:						
		a) oświetlenie naftą	1.900	200	2.100			
		b) lampiarz, płaca	280	20	300			
		<i>Suma pozycyi 47.</i>	<i>2.180</i>	<i>220</i>	<i>2.400</i>			
		Suma rubryki VII. . . . . zwyczajne	69.889	4.031	73.920			
		. . . . . nadzwyczajne	7.450	750	8.200			
		<i>Razem</i>	<i>77.339</i>	<i>4.781</i>	<i>82.120</i>			

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Poszczególnienie.

Liczba		W y d a t k i	Uchwała Sejmu				
rubryki	pozycyi		Wydatki				
			funduszu chorych	funduszu położnic	całego szpitalu		
			Złote austriackie				
VIII.		Koszta sanitarne.					
	48	Sanitarne w ścisłym znaczeniu	4.400	150	4.550		
	49	Lekarstwa	5.750	250	6.000		
	50	Instrumenta chirurgiczne	900	100	1.000		
	51	Koszta pogrzebowe	500	50	550		
		Suma rubryki VIII.	<u>11.550</u>	<u>550</u>	<u>12.100</u>		
IX.		Potrzeby kancelaryjne.					
	52	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu	1.157	83	1.240		
X.		Potrzeby kapliczne			360	—	360
XI.		Utrzymanie budynków.					
	54	Konserwacye i reparacye					
			zwycajne	3.148	352	3.500	
			nadzwyczajne	2.156	244	2.400	
	55	Utrzymanie gmachu i obejścia, jako to: bielenie, mycie i czyszczenie podłóg i okien, utrzymanie ogrodów, dróg, chodników, szkarp i kanałów	899	101	1.000		
	56	Kominiarze i straż ogniowa	360	40	400		
		Suma rubryki XI.	4.407	493	4.900		
			zwycajne	2.156	244	2.400	
		<i>Razem</i>	<u>6.563</u>	<u>737</u>	<u>7.300</u>		
XII.		Najem pomieszczeń.					
	57	Uzynsz za najem filii Hofmana, wraz z podatkami gminnymi	4.330	2.170	6.500		
XIII.		Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii			8.000	—	8.000
XIV.		Odsetki od kapitałów dłużnych.					
	59	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego, za część budynku użytego dla oddziału położnic, oszacowaną na kwotę 6.705 złr. 3 kr. mon. konw. — 5%	—	352	352		

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba			W y d a t k i			Uchwała Sejmu		
						Wydatki		
rubryki	pozycyi		funduszu	funduszu	całego			
			chorych	położnic	szpitalu	Złote austriackie		
XV.			Zapomogi dla położnic.					
	60	Dla położnic, opuszczających wraz z dzieckiem zakład, po 6 zł.	—	2.000	2.000			
XVI.			Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.					
	61	Wynagrodzenie dla mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	30	30			
XVII.			Rozmaite.					
	62	Na utrzymanie biblioteki	90	10	100			
	63	Przypadkowe	430	70	500			
		Suma rubryki XVII.	<u>520</u>	<u>80</u>	<u>600</u>			
			D o c h o d y.					
I.	1	Opłaty pośmiertne	8.850	—	8.850			
II.			Dodatki.					
	2	Od c. k. Skarbu za 681·58 metrów sześć. drzewa opałowego, część przypadająca na te oddziały, z kwoty 1.846 zł.	1.183	133	1.316			
	3	Z kasy miejskiej:	22.430	—	22.430			
		a) 1/5 część dochodu z rogatek	54	6	60			
		b) na utrzymanie trupiarni, z rocznych 84 zł.	23.667	139	23.806			
		Suma rubryki II.						
III.			Zwroty kosztów leczenia.					
	4	Od płacących za siebie	8.750	250	9.000			
	5	Od funduszy obcokrajowych i innych publicznych	5.880	190	6.070			
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	94.000	—	94.000			
		Suma rubryki III.	<u>108.630</u>	<u>440</u>	<u>109.070</u>			
IV.			Rozmaite.					
	7	Ze sprzedaży sprzętów i inne mniejsze dochody	200	4	204			

